Diui Thome aquinatis cõtinuũ in librum euan/
gelij ſm Mattheum.

SAnctiſſimo
ac reuerẽ/
diſſimo prĩ
dñõ vrbano
diuia ꝓuidẽ
tia pape qr/
to: frat Tho
maſ de aqui
no ordis fra
trũ predica/
torũ: cum de
uota reuerẽ
tia pedũ oſ/
cula beatoꝝ
Fons ſapie
vnigenitum
dei verbũ ꝑſidens in excelſis: ꝑ qđ pater ſapiẽter fe
cerat: ⁊ ſuauiter diſpoſuerat vniuerſa: in fine tempo
rum carnẽ ſumere voluit: vt ſub tegumento nature
corporee ſplẽdorẽ eiꝰ humanꝰ intuitus poſſet inſpi
cere: quẽ in celſitudine maieſtatis diuie attingẽ nõ
valebat. Diffuderat ſiquidẽ radios ſuos: ſapie vide
lꝫ ſue indicia ſup oĩa opa que creauit: quodã v̄o am
pliori ꝑuilegio imaginẽ ꝓpam hominũ aĩabus im/
preſſerat: quãtũ diligentiꝰ expreſſerat ĩ cordibꝰ ipm
amantiũ ſm ſui muneris largitatẽ. Sed quid eſt ho
minis aĩa in tã ĩmenſa creatura: vt diuie ſapie veſti/
gia poſſit cõprehendere ad ꝑfectionẽ: quinimo ⁊
ſapie lux infuſa hominibꝰ ꝑ peccati tenebras ⁊ oc/
cupationũ temporaliũ caligines fuerat obumbrata
⁊ intantũ eſt quorũdam cor inſipiẽs obſcuratum: vt
dei gloriã in idola vana cõuerterẽt: ⁊ que nõ conue
niunt facerẽt: in ſenſum reprobũ incidẽtes. Diuina
v̄o ſapia q̃ ad ſui fruitionẽ hoiem fecerat: eũ ſui inex
pertẽ eẽ nõ ſinens: totũ ſe in humanã naturã ↄtulit
eã mõ ſibi aſſumẽdo mirabili: vt errãtem hoiem ad
ſe totaliter reuocaret. Huiꝰ igiť ſapie claritatẽ nube
mortalitatis velatã ꝑmꝰ apoſtoloꝝ ꝑnceps fide con
ſpicere meruit: ⁊ eã ↄſtanter abſqꝫ errore ⁊ plenarie
cõfiteri dicẽs: Tu es chriſtꝰ filiꝰ dei viui. O beata cõ
feſſio: quã nõ caro ⁊ ſanguis ſed pr̃ celeſtis reuelat.
hec in terris fundat ecclãm: aditũ ꝑbet in celũ: pec/
cata mereť ſoluere: ⁊ ↄ̃ eã porte nõ ꝑualẽt infero
rũ. Huiꝰ igiť fidei ac cõfeſſionis herẽs legitime: ſan
ctiſſime pr̃ ꝓ ſtudio mens nr̃a ĩuigilat vt tãte ſapie
lux fideliũ corda ꝑfundat: ⁊ hereticoꝝ cõfutet inſa/
nias: q̃ porte inferoꝝ merito deſignanť. Sane ſi ſm
platonis ſniam beata cenſeť reſpublica: cuius recto
res operã ſapie dare cõtigerit: illi ſiquidẽ ſapie quã
imbecillitas ĩtellectꝰ humani erroribus plerũqꝫ cõ
maculat: quãtomagis ſub nr̃o regimie btũs cenſeri
põt populꝰ chriſtianꝰ: vbi tãta diligẽtia excellẽtiſſi
me illi ſapie curã ĩpenditis: quã dei ſapia carnalibꝰ
mẽbris induta ⁊ v̄bis docuit: ⁊ operibꝰ demonſtra
uit. Et huiꝰ ſiquidẽ diligentie ſtudio veſtre ſanctita
ti cõplacuit mihi cõmittere matthei euãgeliũ expo
nendũ: quod iuxta ꝓpam facultatẽ executꝰ ſolicite
ex diuerſis doctoꝝ libris ꝑdicti euãgelij expoſitõez
cõtinuã cõpilaui: pauca quidẽ certorũ auctoꝝ v̄bis
vt plurimũ ex gloſis adijciens: que vt ab eoꝝ dictis
poſſent diſcerni: ſub gloſe titulo ꝑnotaui. Sed ⁊ in
ſanctoꝝ doctoꝝ dictis hoc adhibui ſtudiũ: vt ſingu/
loꝝ auctoꝝ noĩa: necnõ in quibꝰ habeanť libris aſ/
ſumpta teſtimonia deſcribãť: hoc excepto ꝙ libros
expoſitionũ ſupra loca q̃ exponebãť nõ oportebat
ſpãliter deſignari: puta ſicubi nomẽ ĩueniať Hiero
nimi: de libro mẽtione non fcã: dať intelligi ꝙ hoc
dicat ſup mattheũ. ⁊ in alijs nõ ſimilis obſeruet: niſi
his q̃ de cõmẽtario chryſoſtomi ſup mattheũ ſumũ
tur oportuit inſcribi in titulo ſup mattheũ: vt ꝑ hoc
ab alijs que ſumũť de ipſiꝰ homeliario diſtinguãť
In aſſumẽdis aũt ſcõꝝ teſtimonijs: plerũqꝫ oportu
it aliqua reſcidi de medio ad ꝓlixitatẽ vitandã: nec
nõ ad manifeſtiorẽ ſenſum: vel ſm cõgruẽtiã expo
ſitionis lr̃e ordinẽ cõmutari. Interdũ etiã ſenſũ po
ſui: verba dimiſi: ꝑcipue in homelia chryſoſtomi: ꝓ
pter hoc q: eſt trãſlatio vitioſa. Fuit aũt mea intẽn
tio in hoc ope: nõ ſolũ ſenſũ ꝓſequi lr̃alem ſed etiaꝫ
myſticũ ponere: īterdũ etiã errores deſtruẽ: necnon
cõfirmare catholicã veritatẽ. Qđ q̃dẽ neceſſariũ fu
iſſe videť: q: in euãgelio ꝑcipue forma fidei catholi
ce tradiť ⁊ totiꝰ vite regula chriſtiane: Prolixũ igiť
pñs opꝰ nõ videať alicui: fieri enĩ nõ potuit vt hec
oĩa ſine diminutõe ꝓſequerer ⁊ tot ſcõꝝ ſnĩas expli
carẽ oĩmoda breuitate ſuata. Suſcipiat itaqꝫ vr̃a
ſcitas pñs opꝰ v̄ro diſcutiẽdũ corrigẽdũqꝫ iudicio:
veſtre ſolicitudinis ⁊ obediẽtie mee fructũ: vt dũ a
vobis emanauit ꝑceptũ: ⁊ vobis reſeruať finale iu/
diciũ: ad locũ vñ exeũt flumina reuertanť.

EUangelij ꝓnũciator aptus iſaias ꝓpheta:
euãgelice doctrine ſublimitatẽ nomẽ ⁊ ma
teriã breuiter cõprehendẽs: euãgelicũ do/
ctorez ex ꝑſona dñi alloquiť dicẽs: Sup montẽ ex/
celſũ aſcẽde tu q̃ euãgelizas ſyon. exalta in fortitudi
ne vocẽ tuã: q̃ euãgelizas hieruſalem. exalta: noli ti
mere: dic ciuitatibꝰ iude: ecce deꝰ veſter: ecce dñs de
us in fortitudine veniet: ⁊ brachiũ eiꝰ dñabiť: ecce
merces eiꝰ cũ eo. Ut autẽ ab ipſo euangelij noĩe ſu
mamꝰ exordiũ. AVG. ↄ̃ fauſtũ: Euãgelij nomen
latine iterꝑtať bonꝰ nũciꝰ: vel bona annũciatio: qđ
q̃dẽ cũ aliqđ bonũ annũciať: ſemꝑ dici põt: ꝓꝑe tñ
hoc vocabulũ obtinuit annũciatio ſaluatoris. Nar
ratores q̃ꝑpe originis fcõrũ dictoꝝ paſſionũ dñi ie/
ſu chriſti ꝓꝑe dicti ſunt euãgeliſte. CHRY. in. ho.
Quid enĩ his bonis nũciatis ſiat eq̃le: deꝰ in terra:
hõ in celo: amicitia dei ad nr̃am fcã naturã: ꝓlixiꝫ
ſolutũ ꝓliũ: diabolꝰ cõfuſus: mors ſoluta: paradiſꝰ
aptus. Et hec oĩa ſupra dignitatẽ nr̃am: ⁊ cũ facilita
te nobis data ſũt: nõ q: laborauimꝰ: ſꝫ q: dilecti ſu
mus a deo. AVG. ĩ de vera reli. Cũ enĩ oĩbꝰ mo/
dis medeať animis deꝰ: ꝓ tẽporũ oportunitatibꝰ q̃
mira ſapia eiꝰ ordinãť: nullo mõ bñficẽtiꝰ cõſuluit
generi hũano: q̃ꝫ cũ vnicus filiꝰ ↄſubſtantialis pr̃i ⁊
coeternꝰ totũ hoiem ſuſcipẽ dignatꝰ ẽ: ⁊ verbũ caro
fcm̃ ẽ: ⁊ habitauit ĩ nobis. ita enĩ demõſtrauit q̃ꝫ ex
celſũ locũ iter creaturaſ habeat hũana natura ĩ hoc
ꝙ hoibꝰ ĩ vero hoie apparuit. AVG. ĩ ſer. de nati.
Demũ factꝰ ẽ deꝰ hõ: vt hõ fieret deꝰ. Hoc igiť bo/
nũ euãgelizãdũ ꝑnũciat ꝓpheta dicẽs: Ecce deꝰ ve/
ſter. BEDA ĩ epi. ad flauianũ: Exinanitio aũt illa
q̃ ſe inuiſibilis viſibilẽ ꝑbuit: ⁊ cauſator ac dñs oĩum
reꝝ vnꝰ voluit eẽ mortaliũ: ĩclinatio fuit miſatõis:

LANDES UND STADT BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

nō deſertio ptātis. GLOSA: Ne ḡ ſic deꝰ adeſſe
credaṫ: vt fieret aliq̄ diminutio ptātis: ſubiūgit pro
pheta: Ecce dn̄s ī fortitudīe veniet. AVG. ꝯ doc.
chriſtiana: Nō p locoꝝ ſpacia veniēdo: ſed in carne
mortali mortalibꝰ apparēdo. BEDA ī ſer. de dn̄i
paſſi. De ineffabili aūt dei potētia fcm̄ eſt: vt dū deꝰ
verꝰ eſt in carne paſſibili: cōferaṫ hoī glā p cōtume
liā: incorruptio p ſupplicīū: vita p mortē. AVG. ꝯ
baptiſmo paruuloꝝ: Fuſo enim ſanguīe ſine culpa
oīuꝫ culpaꝝ chirographa deleta ſūt: qbꝰ hoīes a di
abolo antea tenebāṫ. GLOSA: Qꝛ ḡ p virtutem
chriſti patiētis hoīes a peccato liberari: ſui facti ſūt
dei. Sequiṫ: Et brachiū eiꝰ dn̄abiṫ. LEO papa in
ſer. de paſſi. Affuit aūt nobis ī chriſto ſingulare pſi
diū: vt in natura paſſibili mortis cōditio non mane
reṫ: quā ipaſſibilis eēntia recepiſſet: ꝛ p id qḋ nō po
terat mori: poſſit id quod mortuum erat ſuſcitari.
GLO. Et ſic p chriſtū nobis īmortalis glē aditꝰ api
tur. vn̄ ſequiṫ: Ecce merces eiꝰ cū eo: de q̄. ſ. ipſe dicit
Merces veſtra copioſa ē ī celis. AVG. ꝯ fauſtū:
Eterne enī vite pmiſſio regnūq; celoꝝ ad nouū pti
net teſtamētū: tpalīū vō pmiſſiones teſtamēto vete
ri cōtinenṫ. GLO. Sic ḡ q̄tuor nobis de xpo euā
gelica doctrina tradit: diuinitatē aſſumentē: huma
nitatē aſſumptā: mortē p quā a ſuitute eripimur: re
ſurrectionē p quā nobis aditꝰ glē vite apiṫ: ꝛ pꝑter
hoc ī ezechiele ſub figura q̄tuor aīaliū demōſtranṫ
GREG. ſup ezechi. Ipſe enī vnigenitꝰ dei filiꝰ ve
raciter fcūs ē hō. ipſe ī ſacrificio nr̄e redēptionis di
gnatꝰ eſt mori vt vitulꝰ. ipe p v̄tutē ſue fortitudinis
ſurrexit vt leo. ipſe etiā aſcēdens ad celos ē eleuatꝰ
vt aquila. GLO. In qua aſcēſione manifeſte oñ
dit ſuā diuinitatē. Matthēꝰ ḡ in hoīe intelligiṫ: q̄a
circa hūanitatē chriſti pncipaliter īmoraṫ: Marcꝰ
in leone: qꝛ agit de reſurrectōe: Lucas in vitulo: q̄a
agit de ſacerdotio: Johānes in aq̄la ſcribens ſacra
diuinitatis. AMBRO. ſup lucā: Et bn̄ accidit vt
qm̄ euāgelij librū ſm̄ mattheū dicimꝰ eē moralem
opinio huiꝰ pmitteret: mores enī pꝑpe diciṫ hūani.
Figura aūt leonis aſcribiṫ marco: qꝛ a potentie ce
pit expſſione diuine cū dixit: Initium euāgelij ieſu
chriſti filij dei. Johāni autē figura aquile eo qꝙ di
uine miracula reſurrectōis expſſit. GREG. in ſer.
dn̄i: Hec aūt ipſa vniuſcuiuſq; libri euangelica exor
dia teſtanṫ: nā qꝛ ab hūana generatōe cepit: iure p
hoīem matthēꝰ: qꝛ p clamorē in deſto: recte p leo
nem marcꝰ: qꝛ a ſacrificio: bn̄ p vitulū lucas: qꝛ vō
a diuinitate v̄bi cepit: digne p aq̄lā ſignificaṫ iohā
nes. AVG. de cō. euā. Uel qui regiā chriſti pſonā
maxie cōmēdauit: p leonē ſignificaṫ: Lucas āt p vi
tulū pꝑpter victimā ſacerdotis. Marcꝰ aūt qui neq;
ſtirpē regiā neq; ſacerdotalē narrare voluit ꝛ tn̄ in
hūanis v̄ſatꝰ oñdiṫ: hoīs figura ſignificaṫ. Hec aūt
tria aīalia: leo: hō: vitulꝰ: ī terra gradiūṫ. vn̄ iſti tres
euāgeliſte in iſtis maxie occupati ſūt q̄ chriſtꝰ ī car
ne opatus eſt. At vō iohānes velut aq̄la volatꝰ ꝛ lu
cem incommutabilis veritatis acutiſſimis cordis
oculis intueṫ: ex quo daṫ itelligi tres euangeliſtas
circa actiuā vitā fuiſſe v̄ſatos: Johānē vero circa cō
tēplatiuā. REMI. Doctores aūt grecoꝝ p hoīem
itelligūt Mattheū: qꝛ genealogiā dn̄i ſm̄ carnē de
ſcripſit: p leonē vero Johannē: qꝛ ſicut leo ſuo rugi

tu cunctis beſtijs timorē icutit: ſic ꝛ iohānes cūctis
hereticis timorē incuſſit. p vitulū itellexerūt Lucā:
qꝛ vitulꝰ ſacerdotalis eſt hoſtia: ꝛ ipſe ſemper circa
tēplū ꝛ ſacerdotiū verſatꝰ eſt. ꝛ p aquilā Marcum
itellexerūt: qꝛ aq̄la in ſcripturis diuinis ſolet ſignifi
care ſpm̄ſcm̄: q̄ locutꝰ fuit p ora pꝓphetaꝝ: ꝛ ipſe a p
phetico teſtimonio exorſus ē. HIERO. Circa nu
merꝰ vero euāgeliſtaꝝ ſciēdū eſt plures fuiſſe q̄ euā
gelia ſcripſerūt: ſicut ꝛ lucas euāgeliſta teſtaṫ dicēs
Quoniāquidē multi conati ſūt ordinare ꝛc. Et ſicut
pſeuerātia vſq; ad pn̄s tps monumēta dederāt: que
a diuerſis auctoribꝰ edita: diuerſaꝝ hereſum fuere
pncipia vt eſt illud: iuxta Egyptios ꝛ Thomā ꝛ ma
thiam ꝛ Bartholomeū. xij. quoq; apl'oꝝ ꝛ Baſili
dis atq; Apellis ꝛ reliquoꝝ: quos enumerare lon
giſſimū eſt. eccl'a autē que ſupra petrā dn̄i voce fun
data eſt: q̄tuor flumīa paradiſi inſtar eructuās: qua
tuor annulos ꝛ angulos hꝫ: p quos q̄ſi arca teſtamē
ti ꝛ cuſtos legis dn̄i ligniſ mobilibꝰ vehiṫ. AVG.
de que. euā. Uel qm̄ quatuor ſunt ptes orbis terre:
p cuiꝰ vniuerſitatē chriſti eccl'a dilataṫ. Aliꝰ autem
fuit eis ordo cognoſcēdi atq; pdicādi: aliꝰ aūt ſcribē
di. Ad cognoſcēdū q̄ppe atq; pdicandū pmi fuerūt:
q̄ ſecuti ſunt dn̄m in carne pſentē: docentē andierūt:
facientēq; viderūt: atq; ex eiꝰ ore ad euāgelizanduꝫ
ſūt miſſi. Sed in cōſcribēdo euāgelio qḋ diuinitus
ordinatū eē credēdū eſt ex numero eoꝝ quos ante
paſſionē dn̄s elegit: pmū vltimūq; locū duo tenue
runt: pmū mattheus: vltimū iohānes: vt reliq̄ duo
q̄ ex illo numero erāt: ſed tn̄ chriſtū in illis loquētē
ſecuti erāt: tāq̄ filij amplectēdi: ac p hoc in loco me
dio cōſtituti: vtroq; ab eis latē munirēṫ. REMI.
Matthēꝰ q̄dē ſcripſit in iudea ſub tpe Caij Caligu
le ipatoris: Marcꝰ in italia Rome ſub tpe neronis
vel claudij ſm̄ rabanū: Lucas vero in achaie boe
tieq; partibꝰ rogatꝰ a theophilo: ꝛ iohānes epheſi i
aſia minori ſub tpe Nerue pncipis. BEDA: Sed
tn̄ cū ſint quatuor euāgeliſte: nō tā quatuor euāge
lia q̄ vnū quatuor libroꝝ veritati cōſonū ediderūt.
Sicut enī duo verſus eadē pꝓſus hn̄tes materiā: p
diuerſitate metri ꝛ verboꝝ duo ſūt: ꝛ tn̄ nō niſi vnā
cōtinēt ſniam: ſic euāgeliſtaꝝ libri cū ſint quatuor:
vnū cōtinēt euāgeliū: qꝛ vnā doctrinā faciūt de fide
catholica. CHRY. in ho. Sufficiebat aūt vt vnus
euāgeliſta oīa diceret: ſed cum quatuor ab vno ore
oīa loquanṫ: non ſm̄ eadē tpa: neq; in eiſdem locis
cōuenietes ꝛ adinuicē colloquētes maxima fit de
monſtratio veritatis. Et hoc ipm̄ qḋ in aliquibꝰ mo
dicis diſſonare videnṫ: maximū ſignū veritatis eſt.
Si enī p oīa cōſonarēt: crederēt inimici qꝙ ex placi
to quodā hūano ꝯuenietes ſcripſerīt q̄ ſcripſerunt.
In pncipalibꝰ q̄dē q̄ ptinēt ad informatōem vite ꝛ
pdicationē fidei: nequaq̄ diſſonant: nec in paruo.
Si āt ī miraculis: h̄ q̄dē hoc: ille vero illa dixit: hoc
te nō cōturbet. ſi enī vnꝰ oīa dixiſſet: ſupfluꝰ eēt nu
merꝰ reliquoꝝ. ſi oēs diuerſa: nequaq̄ ꝯſonātie de
mōſtratio appareret. ſi āt aliq̄d de tēporibꝰ vel mo
dis differenṫ annūciāt: hoc nihil īpedit eoꝝ q̄ dicta
ſūt veritatē: vt infra oñdeṫ. AVG. de cō. euā. Quā
uis aūt ſinguli eoꝝ ſuū quēdā narrādi ordinē tenu
iſſe videanṫ: nō tn̄ vnuſquiſq; eoꝝ velut alteriꝰ pce
dētis ignarꝰ voluiſſe ſcribē repiṫ: vel ignorata pter

miſiſſe q̃ ſcripſiſſe ali⁹ inueniť: ſed ſicut vnicuiqꝫ iſpi
ratũ ẽ: nõ ſuꝑfluã coopatiõnẽ ſui laboris adiunxit.
¶GLO. Sublimitas aũt euãgelice doctrine ꝯſiſtit
q̃dẽ primo ĩ ei⁹ excellẽtiſſima auctoritate. ¶AVG. d̃
cõ. euã. Inter oẽs eni diuinas auctoritates q̃ ſactis
lr̃is ꝯtinẽť: euãgeliũ merito excellit: cui⁹ primi ꝑdica
tores apl̃i fuerũt: q̃ dñm ieſũ ſaluatorẽ nr̃m chriſtũ
etiã ĩ carne pñtẽ viderũt. quoꝝ q̃dã hoc ẽ matthe⁹ ꝛ
iohãnes etiã ſcripta de illo q̃ ſcribẽda viſa ſũt: libris
ſingulis ediderũt. Ac ne putareť qḋ attinet ad ꝑcipi
endũ ac ꝑdicãdũ euãgeliũ ĩtereſſe aliq̃d: vtꝝ illi an
nunciẽt q̃ eũdẽ dñm h̃ ĩ carne apparẽtẽ ſecuti ſunt:
an alij q̃ ex illis cõpta fideliter crediderũt: diuĩa ꝓ-
uidẽtia ꝓcuratũ ẽ ꝑ ſpm̃ ſcm̃: vt q̃buſdã etiã ex illis
q̃ primos apl̃os ſequebãť: nõ ſolũ ãnunciãdi vꝫ ẽt
ſcribẽdi euãgeliũ tribuereť auctoritas. ¶GLO. Et
ſic patet ꝙ ſublimitas euãgelice auctoritatis a xp̃o
depẽdet. ꝛ hoc deſignať ĩ v̾bis ꝓphete p̃miſſis cum
dr̃: Sup mõtem excelſũ aſcẽde tu. Mons eni excel
ſus chriſt⁹ ẽ: de quo idem iſaias dicit: Erit ĩ nouiſſi
mis dieb⁹ ꝑparat⁹ mons: dom⁹ dñi ĩ v̾tice montiũ
i. ſup oẽs ſcõs q̃ a mõte chriſto mõtes dicũť: qꝛ de
plenitudine ei⁹ oẽs accepim⁹. Recte aũt ad matthe
um dr̃: Supra mõtẽ excelſũ aſcẽde tu: qꝛ ſicut pre-
dictũ ẽ: ipſe ĩ ꝓpa pſona ſcã chriſti vidit ꝛ ei⁹ doctri
nã audiuit. ¶AVG. de q̃. euã. Illḋ aũt diſcutiẽdũ ẽ
qḋ ſolet nõnullos mouẽ: cur ipe dñs nihil ſcripſerit
vt alijs de ipſo ſcribẽtib⁹ neceſſe ſit credẽ. Sʒ nequa
q̃ꝫ dicẽdũ ẽ: ꝙ ipſe nõ ſcripſerit qñ q̃dẽ mẽbra ei⁹ id
opata ſũt: qḋ dictãte capite cognouerũt. Quicq̃d. n.
de ſuis factis ꝛ dictis nos legẽ voluit: hoc ſcribẽdũ
illis tãq̃ꝫ ſuis manib⁹ ĩperauit. ¶GLO. Secũdo ẽt
hʒ euãgelica doctrina ſublimitatẽ v̾tutis. vñ apl̃us
dicit: ꝙ euãgeliũ v̾tutis dei ẽ ĩ ſalutẽ oĩ credenti. Et
hoc oñdit ꝓpheta ĩ p̃miſſis v̾bis cũ dicit: Exalta in
fortitudine vocẽ tuã: ĩ quo ẽt ꝛ modum euãgelice
doctrine deſignat ĩ exaltatõe vocis: ꝑ quã doctrĩe
claritas dať intelligi. ¶AVG. ad voluſianũ: Mo-
dus eni ipſe quo ſcã ſcriptura ꝯtexiť oib⁹ acceſſibiľ
ea q̃ apte ꝯtinet q̃ſi amic⁹ familiariť ſine fuco ad cor
loq̃ť idoctoꝝ atqꝫ doctoꝝ. Ea v̾o que ĩ myſterijs oc
cultat: nec ipſa eloq̃o ſupbo erigit quo non audeat
accedẽ mens tardiuſcula ꝛ ierudita q̃ſi paup ad di-
uitẽ: ſʒ iuitat oẽs hũili ſmone quos nõ ſolũ manife
ſta paſcat: ſʒ ẽt ſecreta exerceat v̾itate hoc ĩ ꝓmptis
qḋ ĩ recõditis hñs. Sʒ ne apta faſtidireť eadẽ ruꝛſ⁹
apta deſideraťť: deſiderata quodãmõ renouãť reno
uata ſuauiť ĩtimãť. His ſalubriť ꝛ praua corrigũť ꝛ
parua nutriũť: ꝛ magna oblectãť ingenia. ¶GLO.
Sʒ qꝛ vox exaltata lõgi⁹ audiť: potuit ĩ exaltatione
vocis euãgelice doctrine publicatio deſignari: qꝛ ñ
ad vnã tm̃ gẽtẽ: ſʒ ad vniuerſas natõẽs ꝑdicãda mã
dať. Predicate inq̃t dñs euãgeliũ omni creature.
GRE. Hõi eni oĩs creature noĩe natio gentiũ deſi
gnari. ¶GLO. Tertio aũt hʒ euãgelica doctrina al
titudinẽ libertati. ¶AVG. In veteri eni teſtamẽto
ꝓpter tꝑaliũ bonoꝝ ꝓmiſſionẽ: maloꝝũqꝫ cõminati
onẽ ſuos paris tꝑalis hieruſalẽ. In nouo ãt vbi fi-
des ĩ petra charitatẽ q̃ lex poſſit ĩpleri: nõ magis ti-
more pene q̃ꝫ dilectõe iuſticie liberos parit hieruſa
lem eterna. ¶GLO. Vñ ꝛ hãc ſublimitatẽ doctrine
euãgelice ꝓpheta deſignat dicẽs: Exalta noli time-

re. Reſtat aũt videre q̃b⁹ ꝛ q̃ de cã hoc euãgeliũ ſit
ſcriptũ. ¶HIERO. Matthe⁹ eni euãgeliũ in iudea
hebreo ſmone edidit: ob eoꝝ maxie cãm q̃ ĩ hierlm
crediderãt ex iudeis. cũ eni primo ꝑdicaſſet euãgeliũ
in iudea: volẽs trãſire ad gẽtes: prim⁹ euãgelium ſcri
pſit hebraice: qḋ fratrib⁹ a q̃b⁹ ibat ĩ memoria dere
liq̃t. Sicut eni neceſſe fuit ad ꝯfirmatõem fidei euã
geliũ ꝑdicari: ſic ꝛ ꝯ̃ hereticos ſcribi. ¶CHRY. Cor
pus aũt ſue narratõis ordinauit matthe⁹: primũ g̃ na
tiuitatẽ: deinde baptiſmũ: tertio tẽtatõem: q̃rto do-
ctrinã: q̃nto miracula: ſexto paſſionẽ: ſeptio reſurre
ctionẽ ꝛ aſcẽſionẽ ipſi⁹: non ſolũ hiſtoriã de chriſto
exponẽ volẽs ꝑ hoc: vꝫ etiã euãgelice vite ſtatum
docẽ: q̃m nihil ẽ ꝙ ex parẽtib⁹ naſcimur: niſi iterũ ꝑ
aquã ꝛ ſpm̃ renati fuerim⁹ ex deo. P⁹ baptiſmũ ãt
neceſſe ẽ ꝯ̃ diabolũ ſtare: p⁹ hoc q̃ſi oĩ ſupata tẽtati
one fact⁹ idone⁹ ad docẽdũ. Siq̃dẽ ſacerdos ẽ: do
ceat ꝛ doctrinã ſuam bone vite q̃ſi miraculis factis
cõmẽdet: ſi laic⁹ ẽ operib⁹ doceat fidẽ. Deinde neceſ
ſe ẽ exire nos de hoc ſtadio mũdi: ꝛ tũc reſtat vt ten
tationũ victoriã reſurrectõis merces ſeq̃ť ꝛ gloria.
¶GLO. Patet igiť ex p̃miſſis euangelice doctrine
materia ſcriptoꝝ euãgelij: numer⁹: figure: dr̃ia: ꝛ or
do: euãgelice doctrine ſublimitas: ꝛ q̃b⁹ hoc euãge
liũ ſit cõſcriptũ: ꝛ ordo proceſſus ipſi⁹. ¶CAP. I.

Liber generatõis ieſu chri ſti filij dauid: filij abraam.

Quia faciẽ hõis Matthe⁹ ſignificat: q̃ſi
de hoĩe exorſus ẽ ſcribẽ dicẽs: Liber ge
neratõis. ¶RABA. Quo exordio ſatis oñdit gene
ratõẽʒ xp̃i ſʒ carnẽ ſuſcepiſſe narrandã. ¶CHRYS.
Iudeis eni euãgeliũ ſcripſit: q̃b⁹ ſuꝑfluũ erat expo-
nere diuinitatis naturã quã cognoſcebãt: neceſſari
um ãt fuit eis myſteriũ ĩcarnatõis oñdẽ. Iohãnes
aũt cũ gẽtib⁹ euãgeliũ ſcripſit: q̃ nõ cognoſcebãt ſi
de⁹ filiũ hʒ: iõ neceſſariũ fuit primũ illis oñdẽ qꝛ ẽ fili
us dei de⁹: deinde qꝛ carnẽ ſuſcepit. ¶RABA. Cuꝫ
aũt paruã libri particulã teneat generatio dixit: Li
ber generatõis. Cõſuetudo eni hebreoꝝ ẽ vt volu-
minib⁹ ex eoꝝ p̃ncipijs ĩponãt noĩa: vt eſt geneſis.
GLO. Planior aũt ſenſus eẽt: Hic ẽ liber generati
onis. ſed h̃ ẽ mos in multis: vt Viſio iſaie: ſubaudis
hec ẽ. Generatõis aũt ſingulariť dr̃: q̃uis multe per
ordinẽ replicẽť: qꝛ ꝓpť xp̃i generatõem cetere h̃ idu
cunť. ¶GREO. in ho. Vel iõ libꝝ hunc generatõis
noĩat: qꝛ hec ẽ toti⁹ diſpẽſatõis ſũma ꝛ radix bono
rũ oĩuꝫ: deũ hoĩem ſcm̃ eẽ: hoc eni ſcõ alia ſʒ rõnem
ſequebanť. ¶REMI. dicit ãt: Li. gene. ie. chri. quia
nouerat ſcriptũ eẽ: Liber generatõis ade: ꝛ iõ ſic ex
orſus ẽ vt opponẽt libꝝ libro: Adã nouũ: ade vete-
ri: qꝛ oĩa ꝑ iſtũ ſũt reſtaurata q̃ ꝑ illũ ſũt corrupta.
HIER. In iſaia ãt legim⁹: Generatõem ei⁹ q̃s enar
rabit: nõ g̃ putem⁹ euãgeliſtã ꝓphete eẽ ꝯ̃riũ: vt qḋ
ille ĩpoſſibile dixit eẽ affatu: hic narrare incipiat: q̃a
ibi de generatione diuinitatis: h̃ de ĩcarnatõe dcm̃
ẽ. ¶CHRY. ĩ ho. Nec tm̃ pua eſtimes te audire hãc
audiens generationẽ. eſt eni valde ineffabile ꝙ de⁹
ex muliere naſci dignat⁹ ẽ: ꝛ hr̃e ꝓgenitores dauid
ꝛ abrãã. ¶REMI. Si aũt aliq̃s dixerit qꝛ ꝓphete d̃
natiuitate hũanitatis dixit: nõ ẽ rñdendũ: Null⁹ ge
neratione dñi narrauit ſʒ prar⁹: qꝛ matthe⁹ ꝛ lucas

RABA. Jn hoc aũt ꝙ dicit: Jeſu xp̃i. regalẽ ⁊ ſa
cerdotalẽ ĩ eo exp̃mit dignitatẽ. nã ieſus q̃ noĩs hu
ius ꝑſagiũ ꝓtulit: p̃m⁹ poſt moyſen ĩ pp̃lo iſrael du
catũ tenuit. Aaron vͦ myſtico cõſecrat⁹ vnguẽto p̃
mus ĩ lege ſacerdos fuit. AVGV. de q̃. no. ⁊ vete.
teſta. Nõ aũt ꝑ olei vnctionẽ ꝓſtabat deus illis q̃ in
reges vel ſacerdotes vngebãt: hoc ꝓſtitit ſpũs ſcũs
hoĩ chriſto addita expiatõe. Spũs enĩ ſcũs purifica
uit qͦd de maria virgine ĩ corp⁹ ſaluatoris ꝓfecit: ⁊
hoc eſt vnctio corporis ſaluatoris q̃re chriſtus ẽ ap
pellatus. CHRY. ſup matth. Q: vͦ ĩpia prudẽtia
iudeoꝝ negabat ieſuz de dauid ſemine eẽ natũ: ſub/
dit: Filij dauid: filij abraã. Quare aũt nõ ſufficiebat
dicẽ illũ filiuz abrae ſolius: aut dauid ſolius: q: ad
ambos de xp̃o naſcituro ex eis ꝓmiſſio fuerit facta:
ad abraã q̃dẽ ſic: Et in ſemine tuo bñdicent̃ omnes
gẽtes terre. Ad dauid aũt ita: De fructu ventris tui
ponã ſuꝑ ſedẽ tuã. Jõ g̃ vtriuſq̃ filium dixit: vt vtri
uſq̃ ꝓmiſſiones in xp̃o ad impletas oñderet: deĩde
q: xp̃s tres dignitates fuerat habitur⁹: rex: ꝓpheta:
ſacerdos. Abraã ꝓpheta fuit ⁊ ſacerdos. ſacerdos
ſicut de⁹ ad illũ dicit in geneſi: Accipe mihi vaccam
ruffam: ſicut ait dñs ad abimelech de illo: Propha
eſt ⁊ orabit ꝓ te. Dauid rex fuit ⁊ ꝓpheta: ſacerdos
aũt nõ fuit. Jõ g̃ amboꝝ fili⁹ noĩatus eſt vt vtriuſq̃
p̃ris triplex dignitas originali iure recognoſceret̃ ĩ
xp̃o. AMBRO. ſuꝑ lucã: Jõ etiam duos generis
auctores elegit: vnũ q̃ de cognatõe pp̃loꝝ ꝓmiſſum
accepit: alterũ q̃ de generatõe xp̃i oraculũ cõſecut⁹
eſt. Et iõ lꝫ ſit ordine ſucceſſionis poſterior: p̃or tañ
deſcribit̃: q: plus eſt ꝓmiſſum accepiſſe de chriſto
q̃ de eccl̃a q̃ eſt per chriſtũ. potior ẽ enĩ q̃ ſaluat eo
qͦd ſaluat̃. HIERO. Ordo etiã ꝑpoſterus: ſed ne
ceſſario cõmutat⁹. ſi enĩ p̃mũ poſuiſſet abraã: ⁊ po/
ſtea dauid: rurſus ei repetendũ fuit abraaz vt gene
rationis ſeries texeret̃. CHRY. ſuꝑ matth. Altera
aũt rõ ẽ: q: regni dignitas maior ẽ q̃ nature. nã ⁊ſi
abraã p̃cedebat in tp̃e: dauid p̃cedebat ĩ dignitate.
GLO. Quia vͦ ex hoc titulo appareat totũ hunc
libꝝ cõſcribi de ieſu chriſto: neceſſariũ ẽ p̃cognoſcẽ
q̃d ſit ſentiẽdũ de ipſo. ſic enĩ meli⁹ exponi potuerũt
q̃ in hoc libro de eo dicũt̃. AVG. de q̃. euã. Error
aũt hereticoꝝ de xp̃o tribus generib⁹ terminat̃: aut
de diuinitate: aũt de hũanitate: aut de vtroq̃ fallun
tur. AVG. de here. Cherint⁹ g̃ ⁊ Ebion ieſuz xp̃m
hoĩem tm̃ fuiſſe dixerũt: quos ſecut⁹ paul⁹ ſamaſa
ten⁹ chriſtũ nõ ſemꝑ fuiſſe: ſed ei⁹ initiũ ex quo de
maria nat⁹ eſt aſſeuerat: nec enĩ aliquid ampli⁹ q̃
hoĩem putat. ⁊ hec hereſiſ poſtea a Photino confir
mata eſt. AVG. ꝯ hereticos: Johãnes aũt ap̃lus
iſtius inſaniã longe añ ſpũſcõ cõſpiciẽs eũ alto ſpi/
tie ſopore demerſũ ſue vocis p̃conio excitat dicens:
Jn p̃ncipio erat v̄bũ. Ei g̃ qͦd in principio erat apud
deũ: nõ relinquit̃ ĩ nouiſſimo tp̃e vt originis ſue ab
hoĩe p̃ncipiũ ſumpſerit. Jtẽ inquit: Pr̃ glorifica me
illa gl̃a quã habui apud te p̃uſq̃ mund⁹ fieret. au/
diat photin⁹ eũ gl̃am añ p̃ncipiũ poſſidẽ. AVG.
de here. Neſtorij autem ꝑuerſitas fuit vt hoĩem tm̃
mõ ex beata Maria virgine genitũ p̄dicaret: quem
v̄bũ dei nõ vnitatem ꝑſone ⁊ in ſocietatẽ ſeꝑabilem
recepiſſet: qͦd catholicoꝝ aures nequaq̃ ferre potu
erũt. AVG. ad monachos egypti. Ait enĩ apoſto
lus de vnigenito: ꝙ cũ in forma dei eẽt: nõ rapinaz
arbitratus eſt eẽ ſe equalem deo. Quis eſt g̃ ille q̃ ẽ
in forma dei: aut q̃mõ exinanit⁹ eſt: ⁊ deſcendit ad
humilitatẽ ſm̃ hoĩs formã: Et q̃dẽ ſi predicti here/
tici in duos diuidẽtes chriſtũ. i. in hoĩem ⁊ verbum
hoĩem dicunt ſuſtinuiſſe exinanitionẽ: ſeparantes
ab eo dei v̄bũ: preoñdendũ eſt q: in forma ⁊ ĩ equa
litate intelligit̃: ⁊ fuit p̃ris ſui vt exinanitionis ſuſti/
neret modũ. Sed nihil creaturaꝝ eſt: ſi ſm̃ ꝓp̃am ĩ
telligat̃ naturã in p̃ris equalitate: q̃mõ g̃ exinanit⁹
dicit̃: ⁊ ex qua eminẽtia vt eẽt hõ deſcẽdit: aut q̃mõ
intelligit̃ aſſumpſiſſe tanq̃ nõ hñs in p̃ncipio ſerui
formã: Sed aiunt ꝙ v̄bũ pr̃ ĩ equale exiſtens habi/
tauit in hoĩe nato per mulierẽ. Et hec eſt exinanitio
Certe audio filiũ dicentẽ ſanctis ap̃lis: Siq̃s diligit
me: v̄bũ meũ cuſtodiet. Audis q̃mõ in eis qui ſe dili
gunt: ſe ⁊ ſibi cohabitare dixit deũ p̃rem. Putas g̃
ip̃m exinanitũ ⁊ vacuatũ: dabim⁹ ⁊ ſui formã acce
piſſe: q: indulgentiũ ſe aĩab⁹ ſanctis facit mãſionez.
Quid aũt ſpũs habitãs in nobis putatis ⁊ ipſe hũa
nationis diſpenſationẽ adimplet. ABBAS iſido
rus ad archipreſ. Verũ ne vniuerſa annumeremus:
vnũ ad qͦd vniuerſa intẽdunt dicem⁹: q̃a illũ q̃ de⁹
erat: hũilia loqui ⁊ diſpenſatiuũ ſimul ⁊ vtile eſt: ⁊
nihil iuiolabili nature preiudicat. Eũ vero q̃ homo
eſt: diuina ⁊ ſuꝑnaturalia quedã loq̃ ſũme preſum/
ptionis eſt malũ: nã regi q̃dẽ lꝫ etiã ⁊ humilit̃ agẽ:
militi vͦ nõ lꝫ impiales voces emittẽ. Si igit̃ deus
erat hũanat⁹ etiã hũilia locũ hñt. Si vͦ homo tm̃
erat: excelſa nõ hñt locũ. AVGV. de here. Sabel
lũ diſcipulũ Noeti q̃dã ꝑhibẽt: q̃ dicebat chriſtum
eundẽ ⁊ p̃rem ⁊ ſpiritũſanctũ. AVGV. ꝯ hereti.
Hui⁹ aũt inſaniſſimi furoris audaciã celeſtiũ teſti/
monioꝝ auctoritate frenabo ad demõſtrandã ꝓp̃e
ſubſtantie filij ꝑſonã: nõ illã q̃ homini ſuſcepto con
gruere cauillat̃ aſſumẽs: ſed illa in mediũ ꝓferens
teſtimonia: q̃ ſine vllo ancipitis ĩtelligẽtie ſcrupulo
diuinitati ei⁹ cõpetere oẽs pariter cõfitent̃. Jn gene
ſi enĩ deũ dixiſſe legim⁹: Faciam⁹ hoĩem ad imagi
nem ⁊ ſimilitudinẽ nr̃am. Ecce pluraliter dicit Fa/
ciam⁹: aliũ videlꝫ indicãs ad quẽ loquẽtis factus ẽ
ſmo. Si vn⁹ eſt: ad imaginẽ ſuã feciſſe diceret̃: nũc
aũt ali⁹ ⁊ alteri⁹ imaginẽ aperti⁹ feciſſe deſcribit̃.
GLO. Alij vero verã chriſti hũanitatẽ negauerunt
Valẽtin⁹ enĩ dixit chriſtuz a p̃re miſſũ ſpiritale vel
celeſte corp⁹ attuliſſe: nihilq̃ aſſũpſiſſe de Maria
virgine: ſꝫ ꝑ illã tanq̃ ꝑ riuũ aut fiſtulã ſine aſſũpta
carne trãſiſſe. Nos aũt nõ iõ credim⁹ natũ ex maria
virgine ꝙ aliter ĩ vera carne exiſtẽ atq̃ hoĩb⁹ appa
rere nõ poſſet: ſꝫ q: ſic ſcriptũ ẽ ĩ ea ſcriptura cui niſi
crediderim⁹ nec chriſtiani nec ſalui eẽ poterim⁹. Si
aũt de celeſti vel aerea vel humida creatura corp⁹
aſſumptũ vellet cõmutare: ĩ hũane carniſ veriſſimã
qualitatẽ hoc eũ potuiſſe facẽ q̃s negaret: AVG.
de heꝛ̃. Manichei vero dixerũt: ph̃taſma eẽ dñm
ieſum chriſtum: nec femineo poſſe naſci ex vtero.
AVG. lxxxiij. q̃. Sꝫ ſi ph̃taſma fuit corp⁹ chriſti: fe
fellit chriſt⁹: ⁊ ſi fallit: veritas nõ ẽ. Eſt ãt v̄itas xp̃s:
nõ g̃ ph̃taſma fuit corp⁹ ei⁹. GLO. Et q: p̃ncipiũ
hui⁹ euãgelij ⁊ ẽt euãgelij ſꝫ lucã manifeſte oñdit
chriſtũ natũ ex femĩa: ex quo apparꝫ v̄a chriſti hũa
nitas: g̃ vtriuſq̃ euãgelij p̃ncipia negãt. AVG. ꝯ

fauſtũ: vñ fauſt⁹ dicit: Euãgeliũ q̄d ē a p̄dicatōe xp̄i
⁊ eē cepit ⁊ noīari: ĩ quo ipſe nuſq̃ ſe natũ ex hoīb⁹
dicit. At v̄o genealogia a deo nō ē euãgeliũ: vt nec
ei⁹ ſcriptor auſus fuerit eũ euangeliũ noīare. Quid
enī ſcribit: Liber generatōis ieſu chriſti filij dauid:
nō ḡ liber euãgelij ieſu chriſti: ſꝫ liber generationis
At vero Marc⁹ q̄r generatōem ſcribē nō curauit
ſꝫ tm̄ p̄dicatōem filij dei q̄ est euãgeliũ: vide q̄ꝫ cō
petenter ſit exorſus. Euãgeliũ inquit ieſu chriſti filij
dei: vt h̄ ſatis appareat genealogiã nō eē euãgeliũ
nãq̄ ⁊ ĩ ipſo mattheo poſt incluſũ iohãnē ĩ carcere
tũc legit̄ ieſũ cepiſſe p̄dicare euangeliũ regni. Ergo
q̄cq̄d añ hoc narrat̄: genealogiã eē cōſtat: nō euan
giliũ. Ad iohãnē ḡ ⁊ marcũ me contuli: quorꝫ mihi
p̄ncipia nō ĩmerito placuerũt: q̄r nec dauid nec ma
riã induciũt nec ioſeph ꝯ quē Auguſtin⁹. Quid ḡ rñ
debit aplo dicēti: Memor eſto ieſum chriſtũ reſur
rexiſſe a mortuis ex ſemie dauid ſm̄ euãgeliũ meũ.
Quod aũt erat apl̄i pauli euãgeliũ: hoc etiã ceterorꝫ
apl̄orꝫ ⁊ oĩuꝫ fideliũ. hoc enī alibi dicit: Siue ego ſi
ue illi euãgeliũ p̄dicauerũt. AVG. de hereſi. Arri
ani aũt p̄rē ⁊ filiũ ⁊ ſp̄mſcm̄ volũt eē vni⁹ eiuſdēq̄
ſubſtãtie: nature: aut exiſtētie: ſꝫ eē filiũ creaturã pa
tris: ſp̄m v̄o ſcm̄ creaturã creature: hoc ē ab ip̄o filio
creatũ volũt. Chriſtũ etiã ſine aĩa carnem ſuſcepiſſe
arbitrant̄. AVG. p̄mo de tri. Sꝫ iohãnes in eo de
clarat filiũ ñ tm̄ deũ eſſe: ſed etiã eiuſdē cũ p̄re ſub
ſtantie: q̄r cũ dixiſſet: Et de⁹ erat v̄bũ: addidit: Oĩa
p̄ ip̄m facta ſunt. vñ appet ip̄m ſcm̄ nō eē p̄ quē fcã
ſũt oĩa. ⁊ ſi fcũs nō eſt: creat⁹ nō eſt: ⁊ ſic eiuſdē cum
p̄re ſubſtãtie ē. oĩs enī ſubſtãtia q̄ de⁹ non ē: creatu
ra ē. AVG. ꝯ felicianũ: Neſcio enī q̄d nobis me
diatoris p̄ſona cōtulerit: q̄ medi⁹ nr̄m nō redimens
carnē q̄ ſine anima nec b̄n̄ficiũ poſſit ſentire ſuſcepit
Si enī venit chriſt⁹ ſaluũ facē q̄ p̄ierat: q̄r tot⁹ hō
periit: tot⁹ b̄n̄ficio ſaluatoris ĩdiget: ⁊ iō chriſt⁹ vniē
do totũ ſaluat corp⁹ ⁊ aĩam aſſumēdo. AVG. ĩ li.
lxxxiij. q̄. Quo etiã ipſi rn̄dent tã manifeſtis obiecti
onib⁹ ex euãgelica ſcriptura: in q̄ ꝯ eos dñs tã mul
ta cōmemorat: vt ē illud: Triſtis ē aĩa mea vſq̄ ad
mortē. ⁊ p̄tãtem habeo ponēdi aĩam meã: ⁊ m̄lta
huiuſmōi. q̄ ſi dicãt p̄abolis eũ locutũ eē: habemus
euãgeliſtarꝫ rōnes q̄ res geſtas narrãtes ſicut eum
corp⁹ habuiſſe teſtant̄: ſic eũ ĩdicãt h̄re aĩam p̄ affe
ctiones q̄ nō p̄nt eē niſi ĩ aĩa. eis enī narrãtib⁹ legi
mus: Et mirat⁹ ē ieſus: ⁊ irat⁹ ⁊ multa huiuſmodi.
AVG. de hereſib⁹. Apollinariſte aũt ſicut arria
ni chriſtũ dixerũt carneꝫ ſolã ſine aĩa ſuſcepiſſe: In
q̄ q̄ſtiōe teſtimonijs euãgelicis victi: mētem q̄ rōna
lis ē aĩa hōis defuiſſe aĩe chriſti. Sed pro hac ip̄m
verbũ in ea fuiſſe dixerũt. AVG. in libro. lxxxiij. q̄.
Sꝫ ſi ita ē beluã quãdaꝫ cũ figura hũani corporis
dei v̄bũ ſuſcepiſſe crederet̄. AVGV. de hereſib⁹.
De ipſa vero ei⁹ carne ſic a recta fide diſſenſiſſe p̄hi
bēt̄: vt dicerēt carnē illã ⁊ verbũ vni⁹ eiuſdēq̄ ſub
ſtantie eē: cōtentioſiſſime aſſeuerãtes verbũ carneꝫ
factũ: hoc ē verbi aliquid ĩ carnē fuiſſe mutatũ atq̄
cōuerſũ: nō aũt carnē de Marie carne ſuſcepiſſe:
cōuerſũ atq̄ mutatum: non aũt ĩ carneꝫ de Maria
ſuſceptã. CIRYL. in ep̄la ad Johannē antio. Fu
rere aũt arbitramur eos q̄ ſuſpicati ſũt q̄ mutatōis
obumbratio circa diuinã v̄bi naturã pōt ꝯtingē: ma

net enī q̄ ē ſemp̄: ⁊ ñ mutat̄: nec ꝯuerſiōis ē capax
LEO ad ꝯſtãtinopoli. Nos aũt ñ ita dicim⁹ xp̄m
hoīem vt aliq̄d ei deſit q̄ ad hũanã certũ eſt p̄tinē
naturã: ſiue aĩam: ſiue mētem rōnabilē: ſiue carnē q̄
nō ē de femina ſũpta ſit: ſꝫ fcã de verbo ĩ carnē: con
uerſo atq̄ mutato. Que tria falſa appollinariſtarũ
hereſis: tres varias p̄tulit p̄tes. LEO ad paleſti.
Eutices quoq̄ tertiũ appollinaris dogma delegit:
vt negata hũane carnis atq̄ aĩe veritate totũ dñm
nr̄m ieſum chriſtũ vni⁹ aſſereret eē nature tãq̄ ver
bi diuinitas ipſa ſe ĩ carnē aĩamq̄ verteret: ⁊ cōcipi
naſci aut nutriri ⁊ cetera huiuſmōi: ei⁹ tm̄ eēntie fue
rit. ſ. diuīe: q̄ nihil horꝫ ĩ ſe ſine carnis recepit verita
te: quoniã natura vnigeniti: natura ē p̄ris: natura ē
ſp̄ũſſancti ſimulq̄ ĩpaſſibilis ⁊ ſempiterna. Verũ ſi
ab appolinaris p̄uerſitate heretic⁹ iſte deceſſerit: ne
ꝯuinceret̄: deitatē paſſibilē ſentire atq̄ mortalē: ⁊
tm̄ verbi ĩcarnati. i. verbi ⁊ carnis vnã audet p̄nũcia
re naturã: nō dubie ĩ manichei ⁊ martōis trãſit inſa
niã: ⁊ dñm ieſũ chriſtũ ſimulatorie oĩa credit egiſſe:
nec hũanũ ipſiꝫ corp⁹: ſꝫ phãtaſticã corporis ſp̄em:
oculis appariuſſe cernētiũ. IDEM ad iulianũ. In
eo vero q̄ eutices ĩ ep̄ali iudicio auſus ē dicē añ in
carnatōem duas fuiſſe ĩ chriſto naturas: poſt incar
nationē aũt vnã: neceſſariũ fuit vt ad reddēdã ratio
nem p̄feſſionis ſue ſolicitis ĩterrogatōib⁹ vrgeret̄.
Arbitror enī eũ talia loquētē hoc h̄re p̄ſuaſũ: q̄ aĩa
quã ſaluator aſſũpſit: poſt ĩ celis ſic cōmorata q̄ꝫ de
maria virgine naſceret̄. Sꝫ hoc catholice mētes au
reſq̄ nō tolerãt: q̄r nil ſcḋm dñs de celo veniēs nr̄e
ꝯditionis exhibuit. Nec aĩam ei⁹ q̄ anterior extitiſſꝫ
nec carnē q̄ nō materni corpis eēt accepit. vñ q̄ in
origine merito dãnatũ ē: q̄ aĩarꝫ añ q̄ꝫ corporib⁹ inſe
rerent̄ nō ſolũ miras ſꝫ ⁊ diuerſas fuiſſe aſſeruit acti
ones: neceſſe ē q̄ ĩ iſto plectat̄. REMI. Has igit̄
hereſes ĩ p̄ncipio euãgelij ſui euãgeliſte deſtruunt:
nã matthe⁹ cũ narrat eũ duxiſſe originem p̄ reges iu
deorꝫ: verꝫ hoīem eũ oñdit ⁊ verã carnem habuiſſe.
Similiter ⁊ lucas q̄ ſacerdotalē ſtirpē ⁊ p̄ſonã de
ſcribit: Marc⁹ aũt cũ ait: Initiũ euãgelij ieſu chriſti
filij dei. ⁊ iohãnes cũ ait: In p̄ncipio erat v̄bũ: mani
feſtãt eũ añ oĩa ſecula ſemp̄ fuiſſe deũ apō deũ p̄rē

**Abraaꝫ autē genuit Iſaac. Iſa
ac aũt genuit iacob. Jacob autē ge
nuit iudã ⁊ fratres ei⁹.**

AVG. de cō. euã. Matthe⁹ euãgeliſta oñdit ge
neratione chriſti ſꝫ carnē ſe ſuſcepiſſe narrãdã a ge
nealogia chriſti exorſus ē. Lucaſ aũt tanq̄ ſacerdo
tem ĩ expiãdũ peccatis magis aſſignãs: nō ab initio
euãgelij ſui: ſꝫ a baptiſmo chriſti generationes enar
rat vbi teſtimoniũ iohãnis p̄hibuit dicēs: Ecce q̄ tol
lit peccata mũdi. In generatōib⁹ etiã matthei ſigni
ficat̄ nr̄orꝫ ſuſceptio peccatorꝫ a dño chriſto. In ge
nerationib⁹ aũt luce ſignificat̄ abolitio nr̄orꝫ pecca
torꝫ ab ipſo: iō generationes chriſti matthe⁹ deſcen
dens enarrat: lucas aũt aſcēdēs hũanã aũt xp̄i gene
rationē. Matthe⁹ deſcendēdo deſcribēs ad abraã
generatōes cōmēmorat. AVG. ſup̄ lucã: Prior
enī abraã meruit fidei teſtimoniũ: q̄r credidit deo:
⁊ reputatũ ē ei ad iuſticiã: iō etiã auctor generis de
buit ſignificari: q̄r ĩſtaurãde eccl̄e ſp̄ōſionem p̄mus

emeruit cū dr̄: Bndicent̄ ī te oēs trib⁹ terre. Et iterꝫ
dauid delatū ē q̄ ieſus fili⁹ ei⁹ diceret̄. vn̄ huic pro
gatiua ſuat̄: vt ab eo generatōis dn̄ice manaret ex
ordiū. CHRY. Euāgeliſta igit̄ matthe⁹ generatio
nem dn̄ice carnis p̄ ſeriē parētū volēs commēdare
memorie ordines a p̄re abraā dicit: Abraā genuit
Iſaac. Cur ñ dixit iſmael quē p̄mit⁹ genuit: Seq̄t:
Iſaac āt genuit iacob. cur nō dicit eſau q̄ ei⁹ p̄mo
genitus fuit: Q2. ſ. p̄ illos ad dauid p̄uenire nō poſ
ſet. GLO. Oēs tn̄ frēs iude cū ipſo ī generatōe cō
putat. qḋ etiā iō factū ē: q2 Iſmael ⁊ Eſau nō remā
ſerūt in cultu vni⁹ dei: frēs vero iude ī ppl'o ſunt cō
putati. CHRY. Uel ꝓpterea .xij. p̄triarchaꝝ memi
nit: vt eā q̄ ex ꝓgenitoꝝ nobilitate ē elationē auſer
ret. Eteni multi hoꝝ ex ācillis nati fuerūt: ſed oēs ſi
militer erāt p̄triarche ⁊ tribuū p̄ncipes. GLO. Iō
aūt iudā noīatim poſuit: q2 de illo tm̄ dn̄s deſcēdit
In ſingulis aūt patrib⁹ nō ſolū oꝫ notari hiſtoria: ſꝫ
allegoria ⁊ moralitas: allegoria q̄dem: ī quo vnuſ
q̄ſq3 patꝝ chriſtū p̄figuret. moralitas ī hoc notatur
q̄ ex ſingulis patrib⁹ in nobis aliq̄ v̄tus p̄ ſignifica
tionē nominis vel exēplū edificet̄. Abraā ḡ in mul
tis locis figurā chriſti portat ⁊ p̄terea ī noīe: Abraā
enī p̄r multaꝝ gentiū iterp̄tat̄: ⁊ chriſt⁹ eſt p̄r mul
toꝝ fideliū. Abraā ēt de cognatōe ſua exijt ⁊ ī terra
aliena demorat⁹ ē: ⁊ chriſt⁹ derelicto iudaico ppl'o
ad gētes p̄ p̄dicatores ſuos exiuit. CHRYS. ſuper
matth. Iſaac aūt iterp̄tat̄ riſus: riſus autē ſcōꝝ ē: nō
ſtricta cachīnatio labioꝝ: ſꝫ rōnabile gaudiū cordis
qḋ fuit myſteriū chriſti. Sicut enī ille parētib⁹ ī vl
tima ſenectute donat⁹ ē: leticia ſuis vt cognoſcat̄ q̄a
nō erat fili⁹ nature ſed grē: ſic ⁊ chriſt⁹ in nouiſſimo
fine ꝓduct⁹ eſt a matre iudea gaudiū cūctis. ſꝫ iſte
p̄ virginē: ille de anu: ambo ꝯ ſpē nature. REMI.
Iacob ſupplātator interp̄tat̄: ⁊ de chriſto dr̄: Sup
plantaſti inurgētes ī me ſubt⁹ me. Iacob genuit iu
dā ⁊ frēs ei⁹. CHRY. ſup matthe. Et nr̄ Iacob ge
nuit .xij. ap'los in ſp̄u nō in carne: v̄bo nō in ſanguie
Iudas aūt iterp̄tatur cōfeſſor: qm̄ chriſti erat ima
go q̄ ꝯfeſſor p̄ris erat futur⁹ dicēs: Cōfiteor tibi pat̄
dn̄e celi ⁊ terre. GLO. Moraliter aūt abraā no
bis virtutē fidei p̄ exēpla chriſti ſignificat: cū de eo
legat̄: Abraā credidit deo ⁊ reputatū ē ei ad iuſtici
am. Iſaac ſignificat ſpem: q2 iterp̄tat̄ riſus: fuit eñ
gaudiū parentū. ſpes v̄o ſimilit̄ ē gaudiū nr̄m dum
eterna bona ſperare facit: ⁊ de eis gaudē. Abraam ḡ
genuit Iſaac: q2 fides generat ſpem: iacob aūt ſigni
ficat charitatē: Charitas enī amplectit̄ duas vitas
actiuā p̄ dilectōem p̄rimi: cōtēplatiuā p̄ dilectionē
dei. actiua per liā: ꝯtēplatiua p̄ rachel ſignificat̄. lia
enī laborās iterp̄tat̄: q2 actiua ī labore ē: Rachel vi
ſum p̄ncipiū: q2 p̄ cōtēplatiuā p̄ncipiū. i. de⁹ videtur
Naſcit̄ ḡ iacob de duob⁹ parētib⁹: q2 charitas na
ſcit̄ de fide ⁊ ſpe: qḋ enī credim⁹ ⁊ ſperam⁹ diligim⁹

¶ Iudas aūt genuit phareſ ⁊ zarā
de thamar. Phares autēꝫ genuit eſ
rom. Eſrom aūt genuit araꝫ. Arā
aūt genuit aminadab. Aminadab
aūt genuit naaſon. Naaſon aūt ge
nuit ſalmō. Salmō āt genuit booꝫ
de raab. Booꝫ aūt genuit obeth ex
ruth. Obeth aūt genuit ieſſe. Ieſſe
autem genuit dauid regem.

GLO. Pretermiſſis alijs filijs iacob: euangeliſta
iude ꝓſequit̄ generatōem dicēs: Iudas aūt genuit
phares ⁊ zarā de thamar. AUG. de ciui. dei: Nec
iudas p̄mogenit⁹ fuit: nec iſtoꝝ geminoꝝ aliq̄s fuit
p̄mo genit⁹ iude: ſed añ illoſ iam tres genuerat. Eos
itaq3 tenuit in ordine generationū p̄ quos ad dauid
atq3 inde quo itenderet: p̄ueniret. HIERO. No
tandū aūt ī genealogia ſaluatoris nullā ſanctarum
aſſumi mulierū: ſed eas quas ſcriptura rep̄rehēdit:
vt q̄ ꝓpter peccatores venerat: d̄ peccatorib⁹ naſcēs
oīum peccata deleret. vn̄ ⁊ ī ꝯſequētibus ruth mo
abitis ponit̄. AMBRO. ſup lucā: Lucas aūt h̄
declinauit vt maculatā ſacerdotalis generis ſeriem
declararet: ſꝫ ſancti matthei ꝯſiliū a rōnis iuſticia ñ
abhorret: nā cū euāgelizaret ſm̄ carnē generatū eē
q̄ oīum peccata ſuſciperet: ſubiectū iniurijs: ſubditū
paſſioni. nec hoc q̄dē putauit exortē aſſerēdū eē pie
tatis vt maculate quoq3 originis nō recuſaret iniu
riā: ſimul ne puderet eccl'am de peccatorib⁹ congre
gari: cū dn̄s de peccatorib⁹ naſceret̄. poſtremo vt be
neficiū redēptionis etiā a ſuis maiorib⁹ incohoaret:
ne q̄s putaret originis maculā īpedimēto poſſe eē
virtuti: nec ſe inſo lens de ſui nobilitate iactaret.
CHRY. ī ho. Poſt hoc mōſtrat̄ oēs obnoxios fuiſ
ſe peccatis. iſtat enī thamar fornicatio iudā accuſās
⁊ dauid a fornicata muliere genuit Salomonē. Si
aūt a magnis lex nō eſt ipleta nec a minorib⁹: ⁊ ſic
oēs peccauerūt: ⁊ neceſſaria fcā eſt chriſti preſentia.
AMBRO. ſup lucā: Uide aūt q2 non ocioſe mat
theus vtrūq3 ſignificauit cū phares tm̄modo cōme
morationū cā depoſceret: q2 hic in vtroq3 myſteriū
eſt. p̄ geminos enī gemina deſcribit̄ vita ꝓploꝝrum
vna ſm̄ legē: altera ſm̄ fidē. CHRY. ſup mattheū
Per Zarā enī ſignificat̄ iudaic⁹ ppl's q̄ p̄m⁹ apparu
it in luce fidei: quaſi de vulua tenebroſa mundi ꝓce
dens: ⁊ iō ſignificatus eſt cocco cirrūciſionis mutā
tibus oīb⁹ q2 ipſe popul⁹ dei erat futur⁹. ſꝫ poſita ē
añ faciē ei⁹ lex: q̄ſi ſepes vel materia. Sic ḡ īpedit⁹
ē popul⁹ iudaic⁹ p̄ legē: ſed tēporib⁹ chriſti rupta ē
ſepes legis q̄ erat int̄ iudeos ⁊ gētes: ſicut ait ap'lus
mediū parietē macerie ſoluens: ſic fcm̄ ē vt gētilis
p̄ phares ſignificat⁹: poſtq3 rupta ē lex p̄ chriſti mā
data: p̄im⁹ ad fidē ꝓcedat: ⁊ poſtea ſeq̄t̄ iudaic⁹ po
pulus. Seq̄t̄: Phares autē genuit Eſrom. GLO.
Iudas genuit phares ⁊ zarā anteq3 itraret egyptuꝫ
in quā ambo poſtea cū p̄re tranſierunt. In egypto
vero phares genuit eſrom. Eſrō aūt genuit arā. Arā
āt genuit aminadab. Aminadab aūt genuit naaſon
⁊ tūc moyſes eduxit eos de egypto. Naaſon autem
fuit dux ſub moyſe in tribu iuda p̄ deſertū: ī quo ge
nuit ſalmō. Iſte ſalmon fuit p̄nceps de tribu iuda:
q̄ cū ioſue terrā ꝓmiſſionis itrauit. CHRY. ſuper
matth. Qm̄ aūt ex aliq̄ cā ſm̄ ꝓuidētiam dei poſita
hoꝝ patꝝ noīa credim⁹. Seq̄t: Naaſon aūt genuit
ſalmon. Iſte ſalmon mortuo p̄re fuit p̄nceps in tri
bu iuda q̄ cū ioſue terrā ꝓmiſſiōis itrauit. CHRY
SO. ſup matth. Accepit aūt vxorē noīe raab. hec āt
raab dr̄ fuiſſe raab meretrix de hiericho: q̄ ſuſcepit

exploratores filioꝝ iſrael: abſcōdit eos ⁊ ſuauit in
columes. Cum aūt ſalmō nobilis eēt īter filios iſrl:
qꝛ de tribu erat iuda: ⁊ qꝛ fili⁹ ꝑncipis erat: vidit ra/
ab ſic fidelē q̄ſi magnā aliq̄ꝫ cōſtitutā: meruit accipē
ī vxorē. Forſitan aūt ⁊ iō īterpretat̄ ſalmon q̄ſi per
ipm nomē īuitaret̄ a ꝓuidētia dei: vt accipet vas ele
ctionis raab. Interꝑtatur eni ſalmon: accipere vas.
Sequit̄: Salmon aūt genuit booꝫ ō raab. ¶ GLO.
Iſte ſalmon in terra ꝓmiſſionis genuit de illa raab
booꝫ. Booꝫ aūt genuit obeth ex ruth. ¶ CHRY. ſup
matthe. Quō aūt booꝫ accepit vxorē moabitidē no/
mine Ruth: exponere eſtimaui ſupfluū: cū ō his ſcri
ptura ſit oīb⁹ manifeſta. Hoc aūt dicim⁹ ſolū q̄m
ruth ꝑ merito fidei ſue nupſit booꝫ: qꝛ deos patruꝫ
ſuoꝝ repulit: ⁊ deum viuentē elegit. Et booꝫ ꝑ meri
to fidei ſue illā accepit vxorē: vt ex ꝯiugio tali ſcīfi/
cato gen⁹ naſceret̄ regale. ¶ AMBRO. ſup lucā:
Quō aūt ruth cum eēt alienigena iudeo nupſit: ⁊ q̄
rōne in chriſti generatōe ei⁹ putauerit euāgeliſta co
pule cōmemoratōem eē faciēdā: q̄ legiſ ſerie mecha
bat̄: Qō g̃ nō de legitīa ſaluator generatōe mana
uit: videt̄ eē deforme niſi ad apoſtolicā ſn̄iam reuer
taris: qꝛ nō eſt lex poſita iuſtis: ſꝫ iniuſtis. Nec eniꝫ
cū eēt alienigena ⁊ moabitis: ꝓſertim cū lex moyſi
ꝓhiberet has nuptias moabitis: qꝛ excludēt ab ec/
cleſia quo introiuit ī eccl'am: niſi qꝛ ſcā ⁊ īmaculata
morib⁹ ſupra legē ſcā ē. Diffinitionē g̃ legis exceſſit
⁊ meruit īter maiores dn̄ici generis cōputari: ꝓpter
cognatōem mētis electa: nō corporis. Magnū aūt
nobis exēplū ē: qꝛ in illa nr̄m oīuꝫ q̄ ex gentib⁹ col/
lecti ſum⁹: ingrediēdi ī eccl'am dn̄i figura ꝓceſſit.
HIERO. i epl'a ad paulinū: Ruth etiā moabitis iſa
ie explet vaticiniū dicētis: Emitte agnū dn̄e dn̄ato/
rem terre de petra deſti ad montē filie ſyon. Seq̄t̄:
Obeth aūt genuit Ieſſe. ¶ GLO. Ieſſe pr̄ dauid bi
nomin⁹ eſt: qꝛ frequēti⁹ vocat⁹ eſt iſai. ſed qꝛ ꝓpha
vocat eū nō iſai: ſed ieſſe dicens: Egredict̄ virga de
radice ieſſe. Vt oſ̄deret illā ꝓphetiā cōpletā ī maria
⁊ in chriſto: euāgeliſta poſuit ieſſe. Seq̄t̄: Ieſſe autē
genuit dauid regē. ¶ REMI. Sed q̄rēdū ē q̄re ſcūs
euāgeliſta ſolū dauid noīauerit regē: qō iō dixit vt
oſ̄deret eū ꝑmū fuiſſe regē in tribu iuda. ipſe auteꝫ
chriſt⁹ ē phares diuiſor: vt ē illō: Diuidet agnos ab
hedis. eſt ⁊ zarā oriens: vt ē illō: Ecce vir: oriēs nom̄
ei⁹ ē. Eſrom ſagitta: vt ē illud: Poſuit me ſicut ſagit
tam electā. ¶ RABA. Vel alter ꝓpter abūdātiam
grē ⁊ latitudinē charitatis. Arā elect⁹: ſm̄ illō: Ecce
puer me⁹ elect⁹: vel excelſus ſm̄ illud: Excelſus ſup
oēs gētes dn̄s. ipſe eſt aminadab. i. volūtari⁹ q̄ dicit:
Volūtarie ſacrificabo tibi. Idē eſt ⁊ naaſon. i. augu
riū: q̄ nouit ꝑterita pn̄tia ⁊ futura: vel ſpentinus ſm̄
illud: Moyſes exaltauit ſerpētē in deſerto. Eſt ⁊ ſal
mon. i. ſenſibilis q̄ dicit: Ego ſenſi de me v̄tutē exiſſe
¶ GLO. Ipſe accipit raab. i. eccl'aꝫ de gētibus. Ra/
ab eni fames vel latitudo vel īpet⁹ qꝛ eccl'a gētium
eſurit ⁊ ſitit iuſticiā: ⁊ īpetu doctrine ph̄os ⁊ reges
cōuertit. Ruth etiā īterpretat̄ vidēs vel feſtinans: ⁊
ſignificat eccl'am: q̄ puro corde videt deū ⁊ feſtinat
ad brauiū ſupne vocatōis. ¶ REMI. Eſt ⁊ Booꝫ in
quo robur: vt eſt illud: Cū exaltat⁹ fuero a terra oīa
trahā ad me. Eſt ⁊ Obeth ſuiēs: vt ē illud: Fili⁹ ho
minis nō venit miniſtrari ſꝫ miniſtrare. Eſt ⁊ Ieſſe ī

cenſum: ſm̄ illud: Ignē veni mittē in terrā. ipe ē da
uid manufortis ſm̄ illō: Dn̄s fortis ⁊ potēs. deſide
rabilis: ſm̄ illō: Veniet deſiderat⁹ cūctis gentibus.
Pulcher aſpectu: ſꝫ illud: Specioſus forma ꝑ filijs
hominū. ¶ GLO. Interī videam⁹ quas v̄tutes iſti
patres in nobis edificēt: quia fides: ſpes: ⁊ charitas
omniū v̄tutū ſunt fundamētū. Sequētes v̄tutes ſūt
q̄ſi ſupadditiones. Iudas īterꝑtat̄ ꝯfeſſio. duplex ē
aūt cōfeſſio: eſt altera fidei: altera peccatoꝝ. Si g̃ p⁹
tres ſupradictas v̄tutes peccat̄. neceſſaria eſt non ſo
lū fidei ſed peccatoꝝ ꝯfeſſio. Poſt iudā ſeq̄t̄ phares
⁊ zarā: phares diuiſio: zarā oriēs īterꝑtat̄: ⁊ thamar
amaritudo. Cōfeſſio eni generat diuiſionē a vitijs
⁊ ortū v̄tutū ⁊ amaritudinē ꝑnīe. Poſt phares ſeq̄t̄
eſroꝫ q̄ ſagitta īterꝑtat̄: poſtq̄ꝫ eni aliq̄s diuiſus ē a
vitijs ⁊ ſecularib⁹: dꝫ fieri ſagitta vt ī alijs vitia ꝑdi/
cando ꝑimat. Seq̄t̄: Arā q̄ interꝑtat̄ electus vel ex
celſus: qꝛ poſtq̄ꝫ aliq̄s a mūdo remot⁹ eſt ⁊ alijs ꝓ
ficit: neceſſe eſt vt deo elect⁹: hōīb⁹ celebris: excelſ⁹
in v̄tutib⁹ habeat̄. Naaſon īterꝑtat̄ augurium: hoc
aūt auguriū nō eſt ſeculare ſed celeſte. De hoc gl'a/
bat̄ ioſeph fratrib⁹ mādans: Vos detuliſtis ciphū
dn̄i mei: in quo augurari ſolebat. Ciphus ē diuina
ſcriptura vbi ē pot⁹ ſapīe. in hac augurat̄ ſapiēs: q̄a
ibi videt futura. i. celeſtia. Sequit̄: Salmon. i. ſenſi
bilis. poſtq̄ꝫ eni aliq̄s ſtudet ī diuīa ſcriptura: fit ſen
ſibilis. i. diſcernēs guſt⁹ rōnis: q̄d bonū: q̄d malum
q̄d dulce: q̄d amaꝝ. Seq̄t̄: Booꝫ. i. fortis: inſtructus
eni in ſcripturis fit ad oīa aduerſa toleranda fortis.
¶ AVG. ſup matth. Iſte aūt fortis ē fili⁹ raab. i. ec/
cleſie: Raab eni īterꝑtat̄ latitudo vel dilatata: qꝛ. n.
ex oībus finib⁹ terre vocata ē eccl'a gentiū: latitudo
appellat̄. ¶ RABA. Sequit̄: Obeth. i. ſuit⁹: nō eni
idone⁹ ē ad ſeruitutē niſi q̄s fortis eſt: q̄ ſeruit⁹ gene
rat̄ ex ruth. i. deſtināria. Oportet eni ꝓmptū eſſe ſer
uum nō pigrū. ¶ CHRY. ſup matth. Nūc aūt q̄ diui
tias ⁊ nō mores: pulcritudinē ⁊ nō fidē: ⁊ qō ī mere
tricib⁹ q̄ri ſolet: hoc ī ꝯiugib⁹ optāt: nō generāt ſub
ditos filios vel ſibi vel deo: ſed ꝯtumaces ⁊ ꝯ̄ ſe ⁊ ꝯ̄
deū vt filij eoꝝ ſint pena religioſitatis eorum. Iſte
obeth genuit ieſſe. i. refrigeriū: nā q̄cūq̄ꝫ eſt ſubdit⁹
deo ⁊ parētib⁹ ſuis: tales filios generat deo ꝓ̄ ſe ipe
a q̄bus refrigerat̄. ¶ GLO. Vel ieſſe. i. incenſuꝫ. Si
eni ſeruim⁹ ex amore ⁊ timore: erit deuotio ī corde
q̄ exigue ⁊ deſiderio cordis ſuauiſſimū īcenſū offert
deo. poſtq̄ꝫ aūt aliq̄s idone⁹ ē ſeru⁹ ⁊ ſacrificiū deo
fact⁹: ſeq̄t̄ vt ſit dauid. i. manufortis: q̄ ꝯ̄ hoſtes for
titer dimicauit: ⁊ idoneos tributarios fecit. Similit̄
ipe dꝫ carnales. i. hoīes v̄bo ⁊ exēplo deo ſubiugat̄

¶ David aūt rex genuit ſalomonē
ex ea q̄ fuit urie. Salomō aūt genu
it roboā: Roboā aūt genuit abiam.
Abias aūt genuit aſa. Aſa auteꝫ ge
nuit ioſaphat.

¶ GLO. Secūdi q̄tridenarij generatōis ſeriē euan/
geliſta decurrit: q̄ a regib⁹ cōtinet̄: ⁊ ideo a dauid in
cipit q̄ ꝑmus ī tribu iude regnauit dicēs: David rex
genuit ſalomonē ex ea q̄ fuit vrie. ¶ AVG. de cō.
euā. Quia eni in generationib⁹ matthei ſignificatur
nr̄oꝝ ſuſceptio peccatoꝝ: iō ipe a dauid ꝑ ſalomonē

deſcēdit ī cui⁹ mr̄e ille peccauit. Lucas vō a dauid
p nathan aſcēdit: p quē ꝓpham de⁹ peccatū illi⁹ ex-
piauit: qꝛ in generatōib⁹ luce ſignificaẜ abolitio pec
catoꝝ. AVGV. in li. retra. Dicendū tñ fuit p cuius
nominis ꝓphetā: ne putareẜ idē fuiſſe hō cum alter
fuerit: q̄uis ⁊ ipſe hoc noīe vocareẜ. REMI. Que
rendū eſt aūt q̄re euāgeliſta Berſabee ꝓpo noīe nō
noīauit ſicut ceteras mulieres: qd̄ iō ē: qꝛ cetere mu
lieres q̄uis reprehēſibiles fuiſſent: tam laudabiles
erāt v̄tutib⁹. Berſabee vō nō ſolū fuit oſcia adulte
rij: ſ; etiā homicidij mariti ſui: ⁊ iō ꝓpo noīe eā non
noīauit ī genealogia dn̄i. GLO. Tacet etiā nomē
berſabee vt noīando vrīā reducat ad memoriā illō
maximū ſcel⁹ qd̄ in eū fecit dauid. AMBRO. ſu
p lucā: At vō ſcūs dauid in eo ē pcellētioꝛ q̄ hoīem
ſeipſe cognouit: ⁊ cōmiſſum ſup arrepta vrie vxore
peccatū pnīe curauit lachrymis abluendū: oſ̄dens
nobis neminē ꝓpe v̄tuti debere cōfidere. habemus
enī aduerſariū magnū q̄ vinci a nobis ſine dei adiu
torio nō poſſit: ⁊ plerūq̄ʒ in illuſtribus viris gratia
peccata reperies: vt q̄ſi hoīes tētationi potuiſſe ſuc-
cūbere cognoſcas: ne v̄tutib⁹ egregiis pluſq̄ʒ hoīes
crederenẜ. CHRY. ſup matth. Salomō aūt īterp
tatur pacific⁹: qui oībus ī circuitu gentib⁹ pacificatꝭ
⁊ tributa reddētib⁹: pacificū habuit regnum. Salo-
mon aūt genuit roboā. Roboā īterpretaẜ a multi-
tudine ppl̄i. Multitudo enī mater ē ſeditionis: q̄a
qd̄ a plurib⁹ peccaẜ: plerūq̄ʒ manet inuindicabile.
Paucitas aūt magiſtra eſt diſcipline.

Joſaphat: āt genuit iorā. Jorā
aūt genuit oziā. Ozias autē genuit
ioathā. Joathā āt genuit achaʒ. A
chaʒ aūt genuit ezechiā. Ezechias
aūt genuit manaſſen. Manaſſes āt
genuit amon. Amon aūt genuit io
ſiam. Joſias aūt genuit iechoniam
⁊ frēs ei⁹ ī trāſmigratōe babylonis.

HIERO. In q̄rto aūt regū volumīe legim⁹ de io
rā ochoziam fuiſſe generatū. Quo mortuo ioſabeth
filia iorā regis: ſoror ochozie tulit ioas filiū fratris
ſui: ⁊ eū īternitioni q̄ exercebaẜ ab athalia ſubtraxit
Cui ſucceſſit ī regnū fili⁹ ei⁹ amazias: poſt quem re
gnauit fili⁹ ei⁹ azarias q̄ appellaẜ oſias: cui ſucceſſit
ioathā fili⁹ ei⁹. Cernis ḡ q̄ ſm̄ fidē hiſtorie tres re-
ges ī medio fuerūt quos euāgeliſta p̄termiſit. Jorā
quoq̄ʒ nō genuit oziā: ſed ochoziā ⁊ reliquos quos
nūerauim⁹. verꝫ qꝛ euāgeliſte ꝓpoſitū erat theſſera
decades ⁊ ī diuerſo tēporis ſtatu ponēꝛ ī iorā gene-
raſſe: miſcuerat ipiſſime iezabel. icc irco vſq̄ʒ ad ter-
tiā generationē ei⁹ memoria tolliẜ: ne ī ſancte nati-
uitatis ordīe ponereẜ. HYLA. Purgate vō labe-
familie gētilis iā regalis ī q̄rta generationū dſequē-
tiū origo numeraẜ. CHRY. ſup matth. Quod ſpūſ
ſcūs p ꝓphetā dteſtat⁹ eſt dicēs: vt diſpergeret oēm
maſculū de domo achab ⁊ iezabel: īpleuit iehu fili⁹
nanſi accepit ꝓmiſſionē: ⁊ vſq̄ʒ ad q̄rtā generatōem
ſedeant filij ei⁹ in ſede regni ſup iſrael. Quāta ḡ bn̄
dictio fcā ē ſup iehu q̄ vindictā fecerat ſup domum
achab ⁊ iezabel: ⁊ vſq̄ʒ ad q̄rtā generatōem p̄cidāẜ

filij ei⁹ regū numero: ⁊ ſic peccatū ei⁹ deſcēdit ī fili
os ei⁹: ſicut fuerat ſcriptū: Reddā peccata patrū in
filios: vſq̄ʒ ad tertiā ⁊ q̄rtā generatōem. Uidete ḡ
q̄ʒ piculoſum ē inire diugia ex genere ipioꝝ. AV
GV. de q̄. no. ⁊ ve. teſta. Uel nō imerito ſublati ſūt
de numero ceteroꝝ ochozias ioas ⁊ amaſias. Sic
enī eoꝝ cōtinuauit ipietas vt nullū iteruallū habēt.
Salomon aūt merito p̄ris dimiſſus in regno ē. rho
boam aūt merito filij: illi aūt tres maligne agentes
euaſi ſūt. Ad pditionē enī generis exēplū ē q̄n iugiẜ
malignitas pādiẜ. Seq̄ẜ: Ozias aūt genuit ioa. ioa.
aūt ge. achaʒ. Achaʒ aūt ge. ezechi. cui cū eēt ſine libe
ris dcm̄ ē: Diſpone domui tue quia morieris. Ideo
fleuit: nō ꝓpter longiorem vitam: cū ſciret inde Sa
lomonē placuiſſe deo q̄ nō petiſſet āpliores anos.
Sed qꝛ dubitabat ne ꝓmiſſio dei implereẜ: cum ſe
ſciret eſſe de dauid: p quē oportebat venire chriſtū:
⁊ ipſe erat ſine liberis. Sequitur: Ezechias autē ge-
nuit manaſſen. Manaſſes autē genuit amon. Amō
aūt genuit ioſiam. Joſias autē genuit iechoniam ⁊
fratres ei⁹ in trāſmigratione babylonis. CHRY.
ſuper matthe. Sed nō ſic poſitū eſt in libro regum:
vbi talis eſt ordo. Joſias genuit eliachim poſtea vo
catum ioachim. Joachim aūt genuit iechoniam: ſed
ioachim ſublat⁹ eſt de numero regū: qꝛ nō popul⁹
dei cōſtituerat eū in regnum: ſed Pharao p potēta
tū. Si enī iuſtum fuit vt ꝓpter ſolā cōmixtionē ge-
neris achab: tollerenẜ tres reges de numero regū:
quare nō erat iuſtum vt ſimiliter tollereẜ ioachim:
quē Pharao vi hoſtili fecerat regē. Et ſic iechoniaſ
qui eſt fili⁹ ioachim: nepos autē ioſie ſublato patre
de numero regū ipſe eſt poſitus: p eo quaſi fili⁹ io-
ſie. HIERONY. Uel aliter: Sciamus iechoniam
priorē ipſum eē quē ⁊ ioachim: ſm̄ aūt filiū non pa
trem: quoꝝ prim⁹ per. k. ⁊. m. ſecūdus p. ch. ⁊. n. ſcri-
bitur. Quia ſcriptoꝝ vitio ⁊ longitudine temporum
apud grecos latinoſq̄ʒ cōfuſum eſt. AMBRO.
ſup lucā. Duos enī fuiſſe ioachi: regnoꝝ libri idicāt
Sic enī ſcriptū eſt. dormiuit ioachī cū patribus ſuis
⁊ regnauit ioachim filius ei⁹ p eo: filius autē ē cui
hieremias nomen ipoſuit iechoniā. Et bn̄ ſanctus
matthe⁹ a ꝓpheta voluit diſcrepare vt nō ioachim
⁊ iechoniam valeret: ſimul qꝛ maiorē fructū dn̄ice
pietatis aſtruxit. Generis enī nobilitatē dn̄s in ho-
minibus nō requiſiuit: ſed de captiuis ⁊ peccatori-
bus cōgrue naſci voluit: qui remiſſionē veniebat p̄
dicare captiuis: non igiẜ ſuppreſſit alterū euangeli-
ſta ſed vtrūq̄ʒ ſignificauit qd̄ vterq̄ʒ iechonias dict⁹
ſit. REMI. Sed q̄ri poteſt quare dicat euāgeliſta
eos natos in tranſmigratione: cū nati fuiſſent anq̄ʒ
trāſmigratio fuerit facta. iō autē dicit ad hoc: qꝛ ad
hoc nati ſūt vt de regno toti⁹ ppl̄i p ſuis ⁊ alioꝝ pec
catis captiui ducerenẜ. Et qꝛ p̄ſcius erat de⁹ eos eē
ducendos captiuos: icc irco dixit eos natos in trāſ-
migratione. De his aūt quos ſcūs euā geliſta in ge-
nealogia dn̄i ſilẜ ponit: ſciendū qꝛ aut ſimiles fuerūt
fama aut infamia. iudas ⁊ frēs ei⁹ laudabiles fuerūt
fama: ſimiliter phares ⁊ zara: iechonias ⁊ fratres ei⁹
notabiles fuerunt infamia. GLO. Myſtice autē
dauid ē xp̄s: q̄ goliā. i. diabolū ſupauit. Urias aūt. i.
luxuria. i. diabol⁹ q̄ dicit: Similis ero altiſſimo: cui ec-
cleſiā cōiugatā xp̄s de ſolario p̄ne maieſtatis ad-

amauit ⁊ pulchrã factã ſibi in ſūmonio copulauit.
Uel vrias.i.iudaicus pplſ: q̄ p legē ō luce gloriat̃.
Sed huic xp̃s legē abſtulit: quã de ſe loqui docuit.
Berſabee aũt ē puteus ſatietatis.i.abundantia gr̃e
ſpiritalis. REMI. Uel berſabee interp̃tat̃ pute⁹
ſeptim⁹: ſiue puteus iuramẽti: p q̄d ſignificat̃ fons
baptiſmatis in quo dat̃ donũ ſpũs ſeptiformis: ⁊
fit ibi adiuratio ō diabolũ. Eſt ⁊ chriſt⁹ ſalomõ pa-
cificus: ſm illud apl̃i: Ipſe ē pax nr̃a. Eſt ⁊ roboam
latitudo ppl̃i: ſm illud: Multi veniẽt ab oriente ⁊
ab occidente. RABA. Uel impetus ppl̃i: q2 velo-
citer pplos ɔuertit ad fidē. REMI. Ipſe ē abia.i.
pr̃ dñs: ſm illud: Un⁹ eſt pr̃ vr̃ q̄ in celis ē. ⁊ iteru3:
Uos vocatis me magiſter ⁊ dñe. Eſt ⁊ aſa.i. attol-
lens: ſm illud: Qui tollit pctã mũdi. Eſt et ioſaphat
.i.iudicans: ſm illud: Oē iudicium dedit filio. Eſt ⁊
ioram.i.excelſus: ſm illud: Nemo aſcendit in celu3
niſi q̄ de celo deſcẽdit. Eſt ⁊ oſias.i.robuſt⁹ dñi: ſm
illud: Fortitudo ⁊ laus mea dñs. Eſt ⁊ ioathã ɔſũ-
matus vel pfect⁹: ſm illud apl̃i: Finis legis chriſt⁹.
Eſt ⁊ achaz ɔuertẽs: ſm illud: Cõuertimĩ ad me.
RABA. Uel ɔp̃hẽdens: q2 nemo nouit patrē niſi
filius. REMI. Eſt ⁊ ezechias fortis dñs: vl̃ dñs cõ-
fortauit: ſm illḋ: Cõfidite ego vici mũdũ. Ipe ē ma-
naſſes obliuionis ſiue oblit⁹: ſm illud: Peccatoru3
vr̃oꝝ nõ recordaboꝛ ampli⁹. Eſt ⁊ amon fidelis: ſ3
illud: Fidelis dñs in oĩbus v̄bis ſuis. Eſt ⁊ ioſias:
vbi ē incenſũ dñi: ſm illud: Fact⁹ in agonia: plix⁹
orabat. RABA. Nõ vo incenſũ orõnũ ſignificat
pſalm⁹ teſtat̃ dicens: Dirigat̃ orõ mea ſicut incen-
ſum in ɔſpectu tuo. Uel dñi ſalus: ſm illud: Saluſ
aũt mea in ſempiternũ erit. REMI. Ipſe iechoni-
as p̄pans vel dñi p̄paratio: ſm illud: Si abiero ⁊ p̄pa-
rauero vobis locũ. GLO. Moraliter ãt p⁹ dauid
ſequit̃ ſalomõ: Qui iterp̃tatur pacific⁹. Tũc eñi ali-
quis fit pacific⁹: motib⁹ ſedatis illicitis: ⁊ q̄ſi iã in
eterna tranquillitate poſit⁹ cũ deo ſeruit ⁊ alios ad
eũ ɔuertit. Seq̄tur roboã.i.populi latitudo: poſt.n.
nõ h3 quod in ſe vincat: amplecti alios debet ⁊ late
populũ dei ad ſupna trahere ſecũ. Sequitur abia.i.
pr̃ dñs. His eñi p̄miſſis põt ſe pficere filium dei: ⁊
tũc eē aſa.i.attollẽſ vt de virtute in virtutē ad patrē
ſuũ aſcendat: ⁊ tũc erit ioſaphat.i.iudicans vt alios
iudicet ⁊ a nemine iudicet̃. Ita fit ioram.i.excelſus
quaſi in celeſtib⁹ habitãs. Uñ efficit̃ ozias.i. robu-
ſtus dñi q̄ſi robur ſuũ deo attribuẽs: ⁊ in ſuo ppo-
ſito pſeuerãs. Et ſeq̄tur: Joathan.i.pfectus q2 quo-
tidie in maius pficit. Et ſic fit achaz.i.ɔp̃hẽdens: ex
opatione eñi augmẽtat̃ agnitio: ſm illud: Annũci-
auerũt opa dei ⁊ facta ei⁹ intellexerũt. Seq̄tur: Eze-
chias.i.fortis dñs: q2 deũ fortē eē intelligit: ⁊ iõ in
amorē ei⁹ ɔuerſ⁹ fit manaſſeſ.i. obliuioſ⁹ tpalia tra-
dẽs obliuiõi: ⁊ ex hoc fit amon.i.fidelis: q.n.tpalia
ɔtẽnit neminē ĩ re ſua ōfraudat. Et ſic fit ioſias.i.ſa-
lutē dñi ſecure expectãs. Joſias.n.ſal⁹ dñi ĩtp̃tat̃.

Et poſt tranſmigrationē babylo-
nis: iechonias genuit ſalathiel. Sa-
lathiel autē genuit zorobabel. Zoro-
babel aũt genuit abiud. Abiud aũt
genuit eliachim. Eliachim autē ge-
nuit azor. Azor aũt genuit ſadoch.
Sadoch aũt genuit achim. Achim
aũt genuit eliud. Eliud aũt genuit
eleazar. Eleazar ãt genuit mathã.
Mathan autem genuit iacob.

CHRY. ſuper matth. Poſt tranſmigrationē iter
priuatas perſonas primo ponit iechoniã quaſi p̄ua-
tum ⁊ ipſum. AMBRO. ſup lucã: De quo Hie-
remias dicit: Scribe virũ iſtũ abdicatũ. quia nõ ex-
urget ex ſemine eius ſedẽs in throno dauid. Quo-
modo aũt ex ſemine iechonie nullus regnatur⁹ di-
citur p propheta: ſi eñi chriſt⁹ regnauit: ex ſemĩe au-
tem iechonie chriſtus eſt: propheta mentitus eſt.
Sed illic futuros ex ſemine iechonie non negatur:
⁊ ideo de ſemine eius chriſtus ē: et q regnauit chri-
ſtus non contra pphetã eſt: nõ eñi ſeculari honore
regnauit. Ipſe eñi dixit: Regnũ meũ non eſt de hoc
mũdo: Iechonias aũt genuit ſalathiel. CHRY. ſu-
per matth. De ſalathiel quidē nihil legimus vel bo-
ni vel mali: tamē putamus ſanctũ eũ fuiſſe ⁊ in ca-
ptiuitate aſſidue deum petiſſe p ipſa calamitate q̄
contigerat iſrl̃: ideo petitionē dei eum appellatum
fuiſſe: interpretat̃ enim petitio dei. Salathiel aute3
genuit zorobabel. qui interp̃tatur fluitio poſtpoſita
vel ex cõmixtione. Uel hic doctoꝛ babylonie legi-
tur: Si verũ ē neſcio: quia ſacerdotale ⁊ regale ge-
nus mixtum eſt in zorobabel. Reuerſi ſunt filij iſrl̃
in terram ppriam: quia cum contenderent tres p
ſua ſententia vicit zorobabel: ⁊ pronũciata eſt om-
nibus fortioꝛ veritas eē: propter quod darius con-
ceſſit ei filios iſrl̃ redire in ſua. ⁊ iõ recte ſm puidẽ-
tiam dei noĩatus eſt zorobabel.i.doctoꝛ babylonie
Que eñi maioꝛ doctrina q̄3 oñdere veritatē dñatri-
cem eſſe omniũ rex. GLO. S3 hoc videt̃ eē ɔ̄rũ
generationi q̄ legit̃ in palipomenon. Dr̃ eñi ibi: Ie-
chonias genuiſſe ſalathiel ⁊ phadaia: ⁊ phadaia zo-
robabel: ⁊ zorobabel moſollã: ananiã ⁊ ſalomith
ſoroꝛē eoꝝ. Sed ſcimus multa in paralipomenon
vitio ſcriptoꝝ deprauata. Uñ multe ⁊ in determia-
te genealogiaꝝ veniũt q̄ſtiones: q̄s iubet apl̃s euĩ-
tari. Uel põt dici: Salathiel ⁊ phadaia eũdē eē q̄ſi
binomiũ. Ul̃ ſalathiel ⁊ phaida frẽs eē: ⁊ filioſ eiuſ
dē noĩs habuiſſe ⁊ hiſtoriographũ ſecutũ fuiſſe ge-
neratiõ3 zorobabel filij ſalathiel. De abiud vſq3 ad
ioſeph nulla hiſtoria ĩuenit̃ in palipomenon. ſ3 alii
multi annales legũt̃ fuiſſe apud hebreos: q̄ dicebã-
tur v̄ba dieꝝ: ō q̄b⁹ herodes rex alienigena dr̃ mul-
tos cõbuſſiſſe: vt ordo regie ſtirpis cõfunderet̃. Et
forſitan ioſeph noĩa parentum ibi legerat: vel alio
quoquo mõ retinuerat: vñ euãgeliſta ſeriē iſti⁹ ge-
neratiõis poterat ſcire. Notãdũ tñ q poꝛ iechoni-
as dñi reſurrectio: ſequẽs dñi p̄patio dr̃. Utrũq3 ãt
cõuenit dño chriſto qui dicit: Ego ſum reſurrectio
⁊ vita: ⁊ vado pare vobis locum. Salathiel.i. peti-
tio mea de⁹: illi ɔuenit q̄ dicit: Pater ſancte: ſerua
illos quos dediſti mihi. REMI. Eſt etiã zoroba-
bel.i.magiſter cõfuſionis: ſm illud: Magiſter nr̃
cũ publicanis ⁊ pctõrib⁹ mãducat. Ipe eſt abiud.i.
pater me⁹ iſte: ſm illud: Ego ⁊ pr̃ vnum ſumus. Eſt

⁊ eliachim.i.deus reſuſcitans: ſm̄ illud: Ego reſuſci
tabo eū in nouiſſimo die. Eſt ⁊ azor: ideſt adiutus:
ſm̄ illud: Qui me miſit mecū eſt. Ipe ē ⁊ ſadoch iu
ſtus ſiue iuſtificat⁹: ſm̄ illud: Tradit⁹ ē iuſtus p̱ in-
iuſtis. Eſt ⁊ achim.i.frater me⁹ iſte: ſm̄ illud: Qui
fecerit volūtatē patris mei hic me⁹ frater ē. Eſt etiā
eliud.i.deus me⁹ iſte: ſꝫ illud: De⁹ meus ⁊ dn̄s me
us. GLO. Eſt ⁊ eleazar.i.deuſ me⁹ adiutor. Eſt ⁊
mathan.i.donans vel donatus: ſm̄ illud: Dedit do
na hoībus: ⁊ ſic de⁹ dilexit mundū vt filiū ſuū daret
vnigenitū. REMI. Eſt ⁊ iacob ſupplātans: qꝛ nō
ſolū ipſe ſupplātauit diabolū: ſꝫ ⁊ hui⁹ ptātē ſuis fi
talibus dedit: ſm̄ illō: Ecce dedi vobis ptātē calcā
di ſupra ſerpenteſ. Eſt ⁊ ioſeph.i.apponēs: ſm̄ illō:
Ego veni vt vitā habeāt ⁊ abundātius habeant.
RABA. Sed videam⁹ q̄d moralit̄ iſti patres ſigni
ficent: qꝛ poſt iechoniā q̄ dr̄ p̄paratio dn̄i ſeq̄tur ſala-
thiel.i.petitio mea de⁹. qui eni p̄paratus ē nō petit ni
ſi ſolū deū. Sed iterū fit zorobabel.i. magiſter ba-
bylonis.ſ.terrenoꝝ hoīm quos facit cognoſcere de
deo q̄ pr̄ eſt: qđ ſonat abiud: ⁊ tūc ille populus re-
ſurget a vitiis. vn̄ ſeq̄tur: Eliachim q̄ reſurrectio in-
terptatur: ⁊ idē ⁊ bene opanduꝫ ab intus qđ ſonat
azor. Fit ſadoch.i.iuſtus: ⁊ tūc dicit fideliſ p̱ dilecti
onem p̱ximi: ipſe ē frater me⁹ qđ ſonat achim. Et p̱
dilectionē dei dicit deus me⁹: qđ ſonat eliud. ⁊ ſeq̄
tur eleazar.i.deus meus adiutor: qꝛ recognoſcit de-
um ſuū adiutorē. Ad q̄d autē tēdit oſ̄dit mathan q̄
dicit̄ donū vl̄ donās. expectat eni deū datorē: ſicut
luctat⁹ ē in p̄ncipio ⁊ vitia ſupplātauit. Sic ⁊ in fi-
ne vite qđ ad iacob ptinet: ⁊ ſic p̱uenit̄ ad ioſeph.i.
ad augmentum virtutum.

**Iacob āt genuit ioſeph uirū ma
rie: de q̄ nat⁹ ē ieſus q uocat̄ chriſt⁹.**

GLO. Poſt oēs generatiōes patrū ponit vltimo
generationē ioſeph viri marie: propter quā oēſ alie
introducūt̄ dicēs: Iacob aūt genuit ioſeph. HIE.
Hūc locū obiicit nobis iulian⁹ auguſt⁹ diſſonātie
euāgeliſtarū: Matthe⁹ ioſeph filiū dixit iacob: ⁊ lu
cas filiū eū appellauerit hely: non intelligēs cōſue-
tudinē ſcripturaꝝ q̄ alter ſm̄ naturā: alter ſm̄ legē
ei pater ſit. Scimus eni hoc p̱ moyſen: deo iubente
p̄ceptū vt ſi frater aut p̱pinqu⁹ abſqꝫ liberis mor-
tuus fuerit: alius ei⁹ accipiat vxorē ad ſuſcitanduꝫ
ſemē patris vel p̱pinqui ſui. Sup hoc aphrycanus
tēpoꝝ ⁊ euſebius ceſarienſis plenius diſputauerūt.
Ex eccleſiaſtica āt hiſtoria: Mathā eniꝫ ⁊ melchi
diuerſis tpibus ex vna eademqꝫ vxore eſta nomine
ſingulos filios p̱crearūt: qꝛ mathan p̱ ſalomonem
deſcendit vxorē eam p̄mū cepat: ⁊ relicto filio vno
iacob noīe defunctus eſt. poſt cui⁹ obitū qm̄ lex vi-
duā alii viro non vetat nubere: Melchi q̄ p̱ nathā
genus ducit: cū eēt ex eadē tribu: ſed nō ex eodē ge
nere. relictā mathan accepit vxorē: ex qua ipſe ſuſce
pit filiū noīe hely: p̱ quos ex diuerſo patruꝫ genere
efficiunt̄. Iacob ⁊ hely vterini frēs: quoꝝ alter.i.ia
cob frīs hely ſine liberis defuncti vxorē ex māda-
to legis accipiēs genuit ioſeph: natura quidē geni-
tus ſuū filiū: p̱pter qđ ⁊ ſcribit̄: Iacob aūt genuit
ioſeph. Scd̄m legis vo p̄ceptū hely efficitur filius
iacob: qꝛ frater erat ad ſuſcitandū fratris ſemen ac-
cepat: ⁊ p̱ hoc recte inuenit̄ atqꝫ integra generatio.
Et ea quā matthe⁹ enumerat ⁊ ea quā lucaſ q̄ lega
lem ſucceſſionem: q̄ velut adoptiōe q̄dā erga defū
ctos ꝯſtat: cōpetenti ſatis p̱ hoc deſignauit indicio:
obſuās ne ī huiuſmōi ſucceſſiōib⁹ gēuiſſe aliquē
noiaret. AVG. de cō. euā. Cōmodi⁹ eni fili⁹ eius
dict⁹ ē a quo fuerat adoptatus q̄ꝫ ſi diceret̄ ab illo
genit⁹ cui⁹ carne nō erat nat⁹. Matthe⁹ aūt dicēs:
Abraā genuit iſaac: ⁊ ī h̄ pſeuerās donec dicēt: Ia-
cob genuit ioſeph. ſatis expſſit eum p̄rem p̱duxiſſe
ſm̄ ordinē gn̄ationū a quo ioſeph n̄ adoptat⁹: ſꝫ ge
nitus erat: q̄ꝫq̄ꝫ ſi etiā lucaſ genitū diceret ioſeph ab
hely: ne ſic nos hoc v̄bū p̱turbare deberet: neqꝫ eni
abſurde q̄ſqꝫ dr̄ nō carne: ſꝫ charitate genuiſſe: quē
ſibi filiū adoptauerit. Ex eccl'iaſtica hiſtoria: Hec āt
nō nobis ad ſubitū repta aut abſqꝫ illis auctorib⁹
ꝯmētata ſūt: ſꝫ ipi ſaluatoris nr̄i ſꝫ carnē p̱pinq̄ ſeu
ſtudio tanti ſemis demōſtrādi: ſeu edocēdi q̄ ſꝫ ve
ritatē geſta ſūt: hec tradiderūt. AVG. ꝯ cō. euan.
Merito aūt lucas q̄ nō ab inio euāgelii ſui ſꝫ a ba-
ptiſmo xp̄i generatiōes enarrat tāqꝫ ſacerdotē ī ex
piandō pctīs magis aſſignās: adoptōis originē ipſe
ſuſcepit: qꝛ p̱ adoptionē efficimur filii dei credēdo ī
filiū dei. Per carnalē v̄o generationē quā matthe⁹
p̱ſeq̄t̄: fili⁹ dei poti⁹ p̱pter nos hō fact⁹ ē. Satiſ aūt
oſ̄dit lucaſ ſe dixiſſe: Ioſeph filiū hely: q̄ illi fuerit
adoptat⁹: cū adā filiū dixerit dei q̄ p̱ grāꝫ quā poſt
ea peccādo amiſit: tanqꝫ filius ī p̱adiſo ꝯſtitut⁹ fit.
CHRY. in ho. Poſitis igit̄ p̱genitorib⁹ vniuerſis
⁊ finiēs ī ioſeph addit: Uirū marie: mōſtrās q̄ p̱p̄t
illā ⁊ hūc ī genelogia poſuit. Aū aūt viꝝ audieris:
tibi ſuſpitio nō ſubeat nuptiaꝝ: ſꝫ recordare ꝯſuetu
dinis ſcripturaꝝ q̄ ſpōſe vxores ⁊ ſpōſi viri vocāt̄.
GENADIVS de eccleſiaſticis dogmatib⁹: Na
tus ē aūt dei fili⁹ ex hoīe.i.ex maria: ⁊ p̱ hoīeꝫ.i.non
ex maria. ⁊ non p̱ hoīem.i.ex viri coitu: ſicut ebion
dicit. vn̄ ſignant̄ ſubdit: De q̄ nat⁹ ē ieſus. AVG.
de hereſib⁹: Nō ē ꝯ valētinū q̄ dixit xp̄m nihil aſſū
pſiſſe de v̄gine: ſꝫ p̱ illā tanqꝫ p̱ riuū aut fiſtulā per-
tranſiſſe. AVG. ꝯ fauſtū: Cur aūt carnē ex vtero
femine aſſumere voluerit: ſūma cōſilii penes ipſuꝫ
eſt: ſiue q̄ vtrūqꝫ ſexū hoc mō honorādū iudicauit
aſſumēdo formā viri ⁊ naſcēdo ꝺ femina: ſiue aliq̄
alia cā quā n̄ temē dixerim. AVG. ꝺ q̄ſt. no. ⁊ ve.
teſta. Nō aūt p̱ olei vnctionē p̄ſtabat de⁹ his q̄ ī re
ges vngebant̄: hoc p̄ſtitit ſpūſcūs homini: Chriſt⁹
addita expiatiōe q̄ natus ē: Chriſt⁹ eſt appellatus.
Et hoc ē qđ dicit̄: Qui vocatur xp̄s. AVG. de cō.
euange. Non tn̄ erat fas vt euꝫ ob hoc a coniugio
marie ſepandū putaret q̄ nō ex eius concubitu: ſed
virgo pepit xp̄m. hoc eni exemplo magnifice inſinu
atur fidelibus cōiugatis ⁊ ſeruata pari cōſenſu cō-
tinentia: poſſe p̱manere coniugiū nō p̱mixto corpo
ris ſexu: ſed cuſtodito mentis affectu: preſertim q̄a
naſci eis filius potuit: ſine illo complexu carnali.
AVGV. de nup. ⁊ concu. Omne autem nuptiaruꝫ
bonū impletū eſt in illis parentibus chriſti: fides:
proles: ⁊ ſacramētū. prolē cognoſcimus ipſū dn̄m:
fidē qꝛ nullū adulteriū ſacrm̄: qꝛ nullū diuortium.
HIERO. Querat autem diligens lector ⁊ dicat
cum ioſeph: ſit pater dn̄i ſaluatoris: quod pertinet
ad dn̄m generatiōis ordo deduct⁹ vſqꝫ ad ioſeph:

Cui rñdebimus p̄mo nō eē ꝯſuetudinis ſcripturaꝝ
vt mulieꝝ in generatōibus ordo texetur: deinde ex
vna tribu fuiſſe ioſeph ⁊ mariā. vn̄ ex lege eaꝫ acci⸗
pere cogebatur vt ꝓpinquā: ⁊ qḋ ſimul cenſetur in
bethleē vt de vna videlꝫ ſtirpe generati. AVG.
de nup. ⁊ ꝯcu. Fuit ⁊ ſeries generatiōis vſqꝫ ad io⸗
ſeph ꝑducēda ne ĩ illo ꝯiugio virili ſexui vtiqꝫ pec⸗
catoꝝ ꝑtōri fieret iniuria: cū veritati nihil deperiret:
qꝛ ex ſemīe dauid erat ⁊ maria. AVG. ꝯ fauſtuꝫ:
Nos ergo credim᷒ etiā mariā fuiſſe in cognatione
dauid: qꝛ ei᷒ ſcripturis credim᷒ que vtrūqꝫ dicunt:
⁊ chriſtū ex ſemine dauid ſc̄m carnē: ⁊ ei᷒ matrē ma
riā: nō cū viro ꝯcūbendo: ſꝫ v̄ginē. ARGESTE
ꝯſilij: Cauēdus aūt ē hic Neſtorij error q̄ ſic dicit:
cū diuīa ſcriptura dictura ē: aut natiuitatē chriſti q̄
ex maria virgine ē: aut mortē nuſq̄ꝫ videt̄ ponens
de᷒ ſed aut chriſt᷒ aut filius aut dn̄s q̄ꝫ hic tria na⸗
turaꝝ ſignificatiua duarū aliqn̄ q̄dē hui᷒: aliquādo
v̄o illi᷒: aliqn̄ aūt ⁊ illi᷒ ⁊ iſti᷒. Accipe aūt ad hoc te
ſtimoniū: Jacob genuit ioſeph viꝝ marie: de q̄ na⸗
tus ē ieſus q̄ dr̄ chriſt᷒. De᷒ enī v̄bū ſecūda ex muli
ere nō eguit natiuitate. AVG. ꝯ felicianū: Sꝫ nō
alius dei ⁊ ali᷒ hoīs: ſꝫ idē chriſt᷒ dei ⁊ hoīs filius
fuit. ⁊ ſicut in vno hoīe aliud anim᷒ ⁊ aliud corp᷒:
ſic ī mediatore dei ⁊ hoīm: aliud dei fili᷒: aliud ho⸗
minis fili᷒ fuit: vn᷒ tn̄ ex vtroqꝫ chriſt᷒ dn̄s fuit. Ali
ud inquā ꝓ diſcretiōe ſubſtātie: nō alius ꝓ vnitate
ꝑſone. Sed obijcit heretic᷒: Neſcio quō natū doce
atis ex tp̄e quē coeternū p̄ri dicitiſ iā fuiſſe: naſci. n.
eſt velut q̄dā mot᷒ rei nō extantis anteq̄ꝫ naſcatur
id agēs beneficio natiuitatis vt ſit: Quo colligit̄ cū
qui erat naſci nō potuiſſe: ſi naſci potuit: nō fuiſſe.
Ad qḋ AVG. Fingam᷒ ſicut pleriqꝫ volūt eē in
mūdo aīam generalē: q̄ ſic ineffabili motu ſemina
cūcta viuificet: vt nō ſit ꝯcreta cū genitis: nēpe cuꝫ
hec in vteꝝ paſſibilē materiā ad vſus ſuos formatu
ra puenerit: vnā facit ſecū eſſe ꝑſonā ei᷒ rei quā nō
eandē ꝯſtat habere ſubſtātiā. ⁊ fit oꝑante aīa ⁊ pa
tiēte materia ex duab᷒ ſubſtātijs vn᷒ hō: cū aīa ali
ud doceat̄: aliō caro: ſicqꝫ aīaꝫ naſci fatemur ex vte
ro q̄ꝫ ab vtero veniētē vitā dicimus ꝯtuliſſe ꝯce⸗
pto. Naſci inquā ex matre dr̄ q̄ ex hac ſibi corpus
aptauit: in quo naſci poſſet: nō quia anteq̄ꝫ naſce⸗
retur q̄ꝫtū ad ſe attinet: ipſa penit᷒ nō fuiſſet. Sic ḡ
imo multo incōp̄rehēſibili᷒ ē atqꝫ ſublimi᷒ natus ē
ſuſceptiōe ꝑfecti hoīs de matre fili᷒ dei: q̄ ꝑ oīpotē⸗
tiam ſingularē oībus genitis ē cā naſcendi.

**Oēs itaqꝫ generationes ab abra
am uſqꝫ ad dauid: generatiōes qua
tuordecim: ⁊ a dauid uſqꝫ ad tranſ
migrationē babylonis generatōes
quatuordecim: ⁊ a tranſmigratiōe
babylonis uſqꝫ ad chriſtum genera
tiones quatuordecim.**

CHRY. ſup matth. Poſitis generatōib᷒ ab abra
am vſqꝫ ad chriſtū: eas in tres ꝑteſ diuiſit: ꝑ genera
tiones. xiiij. q̄a ter cōpletis. xiiij. generatiōib᷒: nume
ratus ē in iudeis ſtatus hoīm. ab abraā enī vſqꝫ ad
dauid fuerūt ſub iudicib᷒: a dauid vſqꝫ ad tranſmi⸗
grationē babylonis ſub regib᷒: a tranſmigratione
vſqꝫ ad chriſtū ſub pontificibus. Hoc ergo vult de
monſtrare: ſicut ſemꝑ cōpletis. xiiij. generationib᷒:
mutatus ē hoīm ſtatus: ſic completis. xiiij. genera⸗
tionib᷒ a trāſmigratōe ad chriſtū: neceſſe ē a chri⸗
ſto mutari ſimiliter hoīm ſtatū: quod ⁊ factum eſt:
poſt chriſtū enī oēs gentes: ſub vno xp̄o iudice re⸗
ge ⁊ pontifice acti ſūt. vn̄ qr̄ iudices: reges: ⁊ ponti⸗
fices chriſti dignitatē p̄figurabāt: ſemꝑ p̄ncipia eo⸗
rum in figura fuerūt chriſti: prim᷒ iudicū ieſus na⸗
ue: primus regū dauid: primus pontificū ieſus fili.
ioſedech. hoc in figura chriſti fuiſſe dubitat nemo
CHRY. in ho. Uel iō ī tres partes diuiſit oēs ge
nerationes: demonſtrans q̄ neqꝫ regimine trāſmu
tato facti ſunt meliores: ſed ſub iudicibus: regi⸗
bus: potificibus: ⁊ ſacerdotib᷒ in eiſdeꝫ ꝑmanſerūt
malis. propter qḋ ⁊ captiuitatē babylonis ꝯmemo
rat: manifeſtās q̄ neqꝫ ex hoc ſūt correcti. Deſcēſus
aūt in egyptū nō meminit: qꝛ egyptios nō adhuc ti
mebāt: ſic̄ aſſyrios vel parthos. ⁊ qꝛ illud erat anti⸗
quū: hoc aūt recens: ⁊ qꝛ illuc nō ꝓpter pctā dedu
cti ſūt ſicut babylone. AMBRO. ſup lucā: Jllō
aūt nō p̄termittēdū putam᷒ qḋ a dauid tp̄ib᷒ vſqꝫ
ad iechoniā cū. xvij. fuerūt reges iudee. xiiij. genera⸗
tiones matthe᷒ poſuit. Oportet aūt cognoſcere poſ
ſe plures eſſe ſucceſſiones: pauciores generatiōes:
p̄nt enim diuti᷒ viuere aliq̄ ⁊ ſeri᷒ generare: aut cer
te penitus exortes exiſtere: itaqꝫ nō q̄ regū eadē ge
nerationū tp̄a. GLO. Uel pōt dici tres reges eſſe
p̄termiſſos vt ſupius dictū eſt. AMBRO. ſup lu
caꝫ: Rurſus ergo cū a iechonia vſqꝫ ad ioſeph gene
ratiōes. xij. cōputent̄: poſtea. xiiij. generatōes deſcri
ptas eē cōmemorauit. Sed ſi diligēter aduertas: h̄
quoqꝫ. xiiij. generationū poteris inuenire rōneꝫ. xij.
enī a ioſeph numerant̄. xiij. ē chriſt᷒. duos aūt ioa⸗
chim. i. duos iechonias fuiſſe hiſtoria indicat: p̄reꝫ
⁊ filiū. nō igitur ſuppſ̄it alteꝝ euangeliſta: ſꝫ vtrūqꝫ
ſignificat: ita addito minori iechonia generationes
xiiij. cōputant̄. CHRY. ſup matth. Uel vn᷒ iecho
nias bis numerat̄ in euāgelio: ſemel an̄ trāſmigra
tionem: iterum autem poſt tranſmigrationem. hic
enim iechonias cum eſſet vnus duas habuit con⸗
ditiones. fuit enī ⁊ rex ante trāſmigrationē q̄ſi rex
fact᷒ a populo dei: fact᷒ eſt ⁊ p̄uatus p᷒ trāſmigra⸗
tionē: ideo ante trāſmigrationē numeratur inter re
ges quaſi rex: poſt tranſmigrationē aūt inter p̄uata
tos. AGV. in li. de con. euan. Uel iō vnus in illis
ꝓgenitorib᷒ bis numerat̄. i. iechonias a quo facta
eſt q̄dā in extraneas gētes deflexio: qn̄ in babylo⸗
nia trāſmigrat᷒ ē. Ubi aūt ordo a rectitudine flecti⸗
tur vt eat in diuerſū: tāq̄ꝫ angulū facit: illud aūt qḋ
in angelo ē bis numerat̄. ⁊ h̄ iā xp̄m p̄figurat a cir
cūciſione ad p̄putiū migraturꝫ: ⁊ lapidē angularē
futurꝫ. REMI. Jdeo aūt. xiiij. poſuit generatiōes
qꝛ denarius ſignificat decalogū: q̄ternari᷒ v̄o qua⸗
tuor libros euāgelij. vn̄ in hoc oñdit ꝯcordiā legis
⁊ euāgelij. Jdeo etiā quaternariū numerū triplica⸗
uit: vt oñderet qꝛ ꝑfectio legis ꝓphetie ⁊ gr̄e ī fide
ſc̄e trinitatis ꝯſiſtit. GLO. Uel ī hoc numero ſe
ptiformis gr̄a ſpūſc̄i ſignificat̄: hic enī numerus ex
ſeptē ꝯficitur: qḋ autē geminat̄: ſignificat gratiam
ſpūſſancti corpori ⁊ aīe eē neceſſariam ad ſalutem

Sic ḡ hec generatio diuidit̃ in tres teſſeradecades
prima eſt ab abraã vſq3 ad dauid: ita q̄ dauid ibi
includit̃. ſed ſcḋa a dauid vſq3 ad trãſmigrationẽ
ita q̄ dauid ibi nõ icludit̃: ſed trãſmigratio ſub eo
ↄtinetur. tertia ẽ a trãſmigratiõe vſq3 ad chriſtũ: i q̄
ſi dicam⁹ iechoniã bis numeratũ tranſmigratio in
cluſa ẽ. In pma ſignificãt hoĩes añ legẽ: in q̄ quoſ-
dam hoĩes naturalis legis inuenies. ſ. abraa3 iſaac
⁊ iacob: oẽs vſq3 ad ſalomonẽ. In ſecũda ſignificã
tur hoĩes ſub lege: oẽs enĩ q̄ in ea inueniuntur: ſub
lege fuerũt. In tertia hoĩes grẽ q2 terminat̃ ad chri
ſtũ q̄ gratie dator fuit: in qua etiã liberatio a capti-
uitate babylone facta ẽ: ſignificãs liberationẽ a ca-
ptiuitate p chriſtũ factã. AVG. de con. euã. Cu3
aũt q̄terdenas generationes trib⁹ diſtinxiſſet arti-
culis: nõ tñ eas dixit in ſumma vt diceret: Fiũt oẽs
xlij. vnus enĩ in illis pgenitorib⁹ bis numerat̃. ſ. ie-
chonias. ſic ḡ non. xlij. q̄ faciũt ter. xiiij. ſed ppt̃ vnũ
bis numeratũ. xl. ⁊ vna generatiões fuũt. Matthe⁹
igit̃ q̄ regiã in chriſto ↄſtituerat inſinuare pſonam
excepto chriſto. xl. hoĩeſ in generationũ ſerie nume
rauit. Numer⁹ enĩ iſte illud tẽpus ſignificat quo ĩ
hoc ſeculo regi nos oportet a chriſto ſm diſciplinã
laborioſam quã ſignificat illa virga ferrea. Qđ aũt
numer⁹ iſte hanc tpalẽ vitã eternãq3 ſignificet: illa
interim cã de pmo occurrit: q̄ ⁊ tpa annoꝝ qua-
dripartitis vicib⁹ currũt: ⁊ mũdus ipe quatuor pti-
bus terminatur ab oriẽte ⁊ occidẽte: aquilone ⁊ me
ridie. xl. aũt quater hñt decẽ. Porro ipſa decem ab
vno vſq3 ad quatuor pgrediẽte numero ↄſũmant̃.
GLO. Uel denarius ad decalogũ refert̃: quater
narius ad pñtẽ vitã que p q̄ttuor tpa tranſit: vel per
decẽ vetus teſtamentũ: p quatuor nouũ. REMI.
Siqs aũt voluerit dicere q̄ fuĩt. xl. ⁊ due generatio-
nes: q2 nõ ẽ vn⁹ iechonias: ſed duo. dicẽdum ẽ q̄ ⁊
iſte numer⁹ cõgruit ſcẽ eccleſie: naſcit̃ enĩ a ſeptena
rio ⁊ ſenario: nã ſeries ſeptẽ. xl. ⁊ duo faciũt. Sena-
rius refert̃ ad laborẽ: ſeptenarius võ ad requiem.

**Chriſti aũt generatio ſic erat: cũ
eẽt deſpõſata mr̃ ieſu maria ioſeph:
añq3 ↄuenirent iuenta ẽ in utero ha
bens de ſpiritu ſancto.**

CHRY. ſup matth. Qñ ſupius dixerat: Iacob ãt
genuit ioſeph. cui deſponſata maria genuit ieſũ ne
aliqſ audiẽtiũ ſic eſtimaret eẽ chriſti natiuitatẽ quõ
p̄cedentiũ patꝝ: ipſe ordinẽ narrationis ſue p̄cedes
dicit: Chriſti aũt generatio ſic erat. ac ſi dicat: Gene
ratio quidẽ eoꝝ quos expoſuimus patrum ſic fuit:
queãdmodũ retuli: Chriſti aũt generatio non ſic. ſ3
ita erat: Cũ eẽt deſponſata mater. CHRY. in ho.
Quaſi enĩ aliq̄d nouũ dictur⁹ p̄mittit modũ gene-
rationis dicere: ne audiẽs virꝝ marie eſtimes natu3
eſſe lege nature. REMI. Põt ãt ad ſupiora refer
ri hoc modo. Sic erat chriſti generatio ſicut dixi. i.
Abraam genuit iſaac. HIERO. Sed quare nõ de
ſimplici v̄gine: ſ3 de deſponſata ↄcipit̃: pmũ ut per
generationẽ ioſeph origo Marie mõſtraret̃. ſecũ-
do ne lapidaret̃ a iudeis vt adultera. tertio vt ĩ egy
ptũ fugiens haberet ſolaciũ mariti. Martyr etiam
Ignatius quartã addidit cãm: vt part⁹ inquiẽs ei⁹
celaret̃ a diabolo dũ eũ putat nõ de virgine ſed de

vxore generatũ. CHRY. ſup matth. Ideo ãt ⁊ de
ſponſata ⁊ domi habita: nã queãdmodũ in ea que
in domo viri cõcipit: intelligit̃ cõceptio naturalis:
ita in ea q̄ extra domũ cõcepit: eſt ſuſpecta ↄiũctio.
HIERO. cõtra heluidiũ: Sciendũ aũt q̄ heluidi
us q̄dã hõ turbulẽtus accepta materia diſputandi
blaſphemare ↄ̃ dei matrẽ incepit: cuius p̄ma pponi
tio fuit: Matthe⁹ loquit̃ ſic: Cũ eẽt deſpõſata. Ec-
ce inquit habes deſpõſata3: nõ ↄmẽdatã vt dicitis:
⁊ vtiq3 nõ ob aliud deſponſatã niſi qñ nupturam.
ORIGE. Deſponſata fuit quidẽ ioſeph: nõ tamẽ
in ↄcupiſcẽtia iũcta: Mater ei⁹ inquit mr̃ imacula
ta: mater incorrupta: mater intacta. Mater ei⁹: cui⁹
ei⁹: mat̃ ẽ dei: vnigeniti dñi regio oĩm plaſmatoris
⁊ redẽptoris cunctoꝝ. CIRYL. Quid enĩ videbit
aliquis in ſancta virgine p̄ter alias: ſi dei mater nõ
ſit ſed chriſti vel dñi: vt Neſtori⁹ dicit: Nihil enim
abſurdũ eſt etiã ſi voluerit q̄s matrẽ vniuſcuiuſq3
vnctorũ chriſti noĩare genitricẽ. Sola võ p̄ter illas
ſancta v̄go ⁊ chriſti genitrix: ĩtelligit̃ ac dr̃: Genuit
enĩ nõ puꝝ hoĩem ſm vos: ſed incarnatu3 potius ⁊
hoĩem factũ ex deo patre v̄bu3. Sed forſitan illud
ais: Dic mihi putaſne diuinitatis facta ẽ v̄go: Et ad
hoc quoq3 dicim⁹ q2 natũ eſt ex ipſa dei ſubſtãtia
eius verbũ: ⁊ ſine p̄ncipio tpis ſemp exiſtẽs genito-
ri. in nouiſſimis aũt tpib⁹ quoniã caro factũ ẽ: hoc
eſt vnitũ carni aĩam habenti rõnalẽ: natũ etiã dicit̃
carnaliter p mulierẽ. Aſſimilat̃ aũt quodãmõ nati
uitati que ſm nos hoc ſacramẽtũ: matres eteni ter
renoꝝ miniſtrãt nature coagulatã paulatim carnẽ
pficiendã in ſpecie humana. Immittit aũt animali
ſpũ deus. Sed l3 ſint iſte ſolũmõ terrenoꝝ corpoꝝ
matres: attamẽ parientes totũ animal ⁊ non partẽ
peperiſſe dicũtur. Tale aũt aliq̄d geſtũ pcipimus in
generatõe emanuel: natũ enĩ ẽ ex pr̃iſ ſubſtãtia dei
verbũ. Quia võ carnẽ aſſumpſit pprıã eam faciẽs:
neceſſariũ ẽ cõfiteri q2 natus ẽ ſm carnẽ per mulie
rem. Quia igit̃ ⁊ de⁹ vere ẽ: quõ dubitabit quiſpiã
ſcãm virginẽ dicere genitricẽ. LEO papa ĩ ſer. de
nati. Nõ aũt te dei cõceptus turbet: partus te non
ↄfundat auditus: qñ virginitas quicq̄d eſt humani
pudoris excuſat: aut que h̄ verecũdie leſio vbi iniit
deitas cũ amica ſibi ſemp integritate ↄſortiũ: vbi ẽ
interpres ãgelus: fides pnuba: diſpẽſatio caſtitas:
donatio virt⁹: iudex ↄſciẽtia: cã de⁹: ↄceptio integri
tas: v̄ginitas partus: v̄go mr̃. CIRYL. ad Io. an-
tiochenũ: Sed ſi de celo ⁊ nõ ex ipſa ſcã corp⁹ xp̄i
factũ eẽ diceremur vt valẽtin⁹: quõ intelligeret̃ dei
genitrix Maria: Nomẽ aũt matris oñdit cũ ſub-
dit: Maria. BEDA ſup lucã: Interp̄tat̃ aũt ma-
ria ſtella maris hebraice: dña ſyriace: q2 ⁊ lucẽ ſalu
tis ⁊ dñm mũdo edidit. Cui aũt deſponſata fuerit:
oñdit ſubdẽs: Ioſeph. CHRY. ſup matth. Ideo-
q3 fabro lignario Maria deſponſata erat qñ xp̄s
eccleſie ſponſus omniũ ſalutẽ hominũ operaturus
erat p lignum crucis. CHRY. in homelia: Quod
autem ſequitur: Anteq3 conuenirent. non dr̃: añq3
duceretur in domũ ſponſi: etenim iã intus erat. Cõ
ſuetudo enĩ multotiẽs veterib⁹ erat in domo deſpõ
ſatas hr̃e: qđ ⁊ nũc quoq3 fieri videt̃: ⁊ generi loth
intus cũ ipſo erãt. GLO. S3 dr̃: Añq3 ↄuenirent.
ad carnis cõmixtionẽ. CHRY. ſup matth. Ut nõ

ex cōpaſſione carnis ⁊ ſanguinis naſcere͂t q̄ ex deo
natus ē: vt carnis ⁊ ſanguinis ſolueret paſſionem.
AVG. de nup. ⁊ ↄcu. Nuptialis etiā ↄcubitus ibi
nō fuit: qꝛ ī carne pcti fieri nō poterat ſine vlla car
nis ↄcupiſcētia q̄ accidit ex pctō: ſine qua ↄcipi vo
luit: q̄ futur⁹ erat ſine pctō: vt hinc etiā doceͭt oēm
que de ↄcubitu naſcit̄ carnē eē pcti: quādoquidē
ſola que nō inde nata ē: nō fuit caro pcti. AVG.
in ſer. de nati. Naſcit̄ etiā ab intacta femina chriſt⁹
qꝛ fas nō erat vt v̄tus ꝑ voluptatē: caſtitas ꝑ luxu-
riā: ꝑ corruptionē incorruptio naſcere͂t. nec poterat
niſi nouo ordine aduētare de celo: q̄ vetuſtū mortꝭ
deſtruere veniebat imperiū: Regnū igit̄ tenuit v̄gi
nitatis: q̄ regē genuit caſtitatis: ideo etiam dn̄s nr̄
v̄gineū ſibi reqſiuit hoſpitium habitandi: vt nobis
oſn̄deret deū in caſto corꝑe portari debere: ergo qui
ſcripſit lapideas tabulas ſine ſtilo ferreo: ipē gra-
uidauit Mariā ſpūſcō. vnde dr̄: Inuēta ē in vtero
hn̄s. HIERO. Non ab alio īuenta ē niſi a ioſeph
q̄ pene licētia maritali oīa nouerat. CHRY. ſuper
matth. Nam ſicut hiſtoria non incredibilis docet:
q̄ gesta ſūt q̄ refert lucas: Ioſeph abſens erat: nec
enī ↄueniēs ē putare pn̄te ioſeph introiſſe angelū
ad mariā: ⁊ dixiſſe q̄ dixit ⁊ mariā rn̄diſſe q̄cūq̄ rn̄-
dit. Et ſi credam⁹ angelū potuiſſe intrare ad eam ⁊
loqui: plane tamē mariā abiſſe in montana ⁊ man
ſiſſe cū eliſabeth menſib⁹ tribus: poſſibile non fuit
pn̄te Ioſeph: qꝛ neceſſe erat vt abſentatōis ei⁹ ⁊ mā
ſionis diutine reqreret cauſas. poſtq̄ āt rediit pere
gre: poſt tot mēſes inuenit eā grauidā manifeſte.
CHRY. in ho. Prope aūt dicit: Inuēta eſt. qḋ de
nō excogitatꝭ dici ↄſuetū ē. Ne āt moleſtes euāge-
liſtā īnrogādo q̄liter ſit nat⁹ ex v̄gie breuit̄ expedi
uit ſe dicēs: De ſpūſcō: q̄ſi ſpūſſcūs ē q̄ ē hoc mira-
culū opat⁹. neq̄ enī gabriel: neq̄ matthe⁹ āpl̄i⁹ di-
cere potuerūt. GLO. Hoc ḡ qḋ dr̄: Eſt ex ſpūſcō.
euāgeliſta ex pte ſua adduxit: vt cū dicere͂t habē in
vtero: oīs mala remouere͂t ſuſpitio a mētibus au-
diētiū. HIE. in expoſitiōe ca. ſi. Nō aūt ſicut q̄dā
ſceleratiſſime opinātur: ſpm̄ſcm̄ dicim⁹ fuiſſe ꝓ ſe-
mine: ſed potentia ac v̄tute creatoris dicimus ope-
ratū. AMBRO. in li. de ſpūſcō. Quod enī ex ali-
quo eſt: aut ex ſubſtātia eſt: aut ex poteſtate ei⁹ eſt.
ex ſubā ſicut filius: qꝛ a pr̄e: ex ptāte ſic ex deo oīa:
quō ⁊ in vtero habuit maria ex ſpūſcō. AVG. ad
euſtochiū: Profecto aūt iſte mod⁹ quo nat⁹ ē chri-
ſtus de ſpūſcō inſinuat nobis gratiam dei: qua hō
nullis ꝓcedentib⁹ meritis in ipſo ex ordine nature
ſue quo eē cepit: verbo dei copulare͂t in tātā pſone
vnitatē vt idē ipſe eēt filius dei. Sed cū illā creatu-
rā quā virgo concepit ⁊ pepit: q̄uis ad ſolā pſonā
filii ptinentē tota trinitas fecerit: neq̄ enī ſepabilia
ſūt opa trinitatis: cur ī ea faciendo ſol⁹ ſpūſſcūs no
minat⁹ ē: an ⁊ q̄n vn⁹ triū in aliquo ope noiat̄: vni
uerſa opari trinitas intelligit̄. HIERO. Sed in-
quit heluidi⁹: neq̄ de nō ↄuenturis euāgeliſta di-
xiſſet p̄uſq̄ ↄuenirent: qꝛ nemo de non prāſuro dic̄
anteq̄ pranderet: q̄ſi ſiquis diceret: Anteq̄ in por-
tu prandere͂ ad aphrycam nauigaui nō poſſet ſtare
ſn̄ia: niſi ei in portu prādendū ſit q̄nq̄. aut non po-
tius ſit intelligendū ſic: q̄ an̄ lꝫ ſepe ⁊ ↄſequētiā in-
dicet: tn̄ nonnūq̄ ea tm̄ q̄ prius cogitabant̄ oſn̄dit:
nec neceſſe ſit vt cogitata fiāt. Cū ideo aliud inter-
uenerit: ne ea q̄ cogitata ſunt fierent. HIERO. Nō
ergo ſequitur vt poſtea cōuenerit: ſꝫ ſcriptura q̄ fa-
ctū non ſit oſn̄dit. REMI. Uel hoc v̄bū ↄueniēdi:
non ipſū concubitū: ſꝫ tēpus ſignificat nuptiaꝝ. i. q̄n
ea que fuerat ſponſa: incipit eſſe vxor. Eſt enī ſenſus
Anteq̄ ↄuenirēt. i. anteq̄ rite ſolēnia nuptiaꝝ cele-
brarent. AVG. de con. euā. Hoc queādmodū fa-
ctū ſit qḋ hic ptermiſit lucas: exponit poſt cōmemo
ratū conceptū iohānes ita narrans: In mēſe aūt ſe-
xto miſſus ē angelus. ⁊ infra: Spūſſcūs ſupueniet ī
te. hoc ḡ eſt qḋ matthe⁹ cōmemorauit dicēs: Inuē
ta ē in vtero hn̄s d̄ ſpūſcō: nec ↄ̄riū ē: qꝛ lucas expo
ſuit qḋ matthe⁹ ptermiſit. Sic nō ē ↄ̄riū qꝛ matthe⁹
deinceps cōtinet qḋ lucas ꝑtermiſit. Seq̄tur enim:
Ioſeph aūt vir ei⁹ cū eſſet iuſtus. vſq̄ ad eū locum
vbi ſcriptū ē de magis q̄ ꝑ aliā viā reuerſi ſunt ī re
gionē ſuā. Siquis aūt velit vnā narrationē ex oīb⁹
que de chriſti natiuitate dicunt̄ ab alterutro: ſi hec
ꝑtermittunt̄: ordinare ſic pōt: Chriſti generatio ſic
erat: Fuit in dieb⁹ herodis. vſq̄ ibi: Māſit aūt ma
ria cū illa quaſi mēſib⁹ trib⁹ ⁊ reuerſa ē in domum
ſuam. Et tunc addendū eſt quod hic dicitur: Et iuē
ta eſt in vtero habens de ſpūſancto.

Ioſeph aūt uir ei⁹ cū eēt iuſt⁹: ⁊ nollet eā traducere: uoluit occulte dimittere eam.

CHRY. in ho. Cū dixiſſet euāgeliſta q̄ ex ſpiritu
ſancto ⁊ ſine cōcubitu inuenta ē in vtero hn̄s: ne ſu
ſpectū haberes chriſti diſcipulū quaſi grādia d̄ ſuo
magiſtro fingentē: introducit ioſeph ꝑ ea que paſ-
ſus eſt: ad fidē eoꝝ q̄ dicta ſūt ↄferētē. vn̄ dicit: Io-
ſeph aūt vir ei⁹ cum eēt iuſtus. AVG. in ſer. de na
tiui. Intelligens enī ioſeph marie vterū grauidari
turbatur: q̄ mariā quam de templo dn̄i accepat: ⁊
nondū cognouerat: grauidā ſentiebat: ſecūq̄ eſtua
bat diſputās ⁊ dicēs: Quid faciā? ꝓdo: aut taceo?
Si prodidero: adulterio nō cōſentio: ſꝫ vitiū crude-
litatis incurro: quia ſm̄ moyſi ſentētiam lapidādā
eam eē cognoſco. Si tacuero: malo conſentio: ⁊ cū
adulteris portionē meā pono: quoniā ḡ tacere ma
lum ē: adulteriū prodere peius ē: dimittā eam a cō
iugio. AMBRO. ſup lucam: Pulchre aūt docu-
it ſanctus matthe⁹ quid facere debeat iuſtus: q̄ ob
probriū coniugis depheͩderit: vt in cruētū ab ho
micidio: caſtū ab adulterio pſtare ſe debeat. ⁊ ideo
dicit: Cū eēt iuſtus. Ubiq̄ ḡ in ioſeph iuſti gratia ⁊
pſona ſeruatur vt teſtis ornetur: lingua enī iuſti lo-
quitur iudiciū veritatis. Sꝫ quō ioſeph cū crimē ce
let vxoris: iuſt⁹ deſcribit̄. CHRY. in home. In le
ge enī ꝓceptū eſt: nō ſolū reos: ſed conſcios crimis
obnoxios eē pctō. HIERO. Sed ſciendū q̄ iuſtū
hic virtuoſū in oībus dicit: Eſt enī iuſticia ⁊ auari-
tiam non habere: ⁊ vniuerſalis virtus: ⁊ ſic noīe iu-
ſticie maxime vtitur ſcriptura. Iuſtus igit̄ exiſtens
. i. benign⁹ ⁊ mitis: voluit occulte dimittere eā que
nō ſolū traditioni: ſed etiā pene ſm̄ legem obnoxia
videbat̄. ſed ioſeph vtrūq̄ remiſit q̄ſi ſupra legē vi
uēs: ſic. n. ſol anq̄ radios mōſtrat: mūdū clarificat:
ſic ⁊ chriſt⁹ anteq̄ naſcere͂t: multa ſigna pfecte v̄tu
tis apparere fecit. AVGV. de ver. dn̄i: Uel alit̄

Si ſolus noſti quia aliquis peccauerit in te: ⁊ eum
vis corā hoībꝰ arguere: nō es correctoꝛ ſʒ ꝓditoꝛ.
vnde vir iuſtꝰ Joſeph tanto flagitio qđ de vxore fu
erat ſuſpicatꝰ magna benignitate pepcit. Eſtuabat
vtiqʒ certa adulterij ſuſpitiō: ⁊ tñ qꝛ ipe ſolꝰ ſciebat:
noluit eā diuulgare: ſʒ occulte dimittē volēſ ꝓdeſſe
peccanti: nō punire peccātē. HIERO. Uel hoc te
ſtimoniū Marie ē: ꝙ ioſeph ſciens illiꝰ caſtitatē ⁊
admirās qđ euenerat: celat ſilentio cuiꝰ myſterium
neſciebat. REMI. Uidebat enī grauidā quā no
uerat caſtam. ⁊ qꝛ legerat: Egredieṫ virga de radi
ce Jeſſe: vñ nouit Mariā duxiſſe originē. ⁊ legerat
etiā: Ecce virgo ꝯcipiet: non diffidebat hāc ꝓphetiā
in ea eē implendā. ORIGE. Sed ſi ſuſpitionem
in ea nō habebat: quō iuſtꝰ erat ut imaculatam di
mitteret: Jdeo ꝗ dimittere volebat: qꝛ magnū ſa
cramentū in ea eē cognoſcebat cui approximare ſe
indignū eſtimabat. GLO. Uel cū vellet eā dimit
tere iuſtꝰ erat: cū occulte piꝰ notaṫ eā ab infamia
defendens: ⁊ hoc ē: cū eēt iuſtꝰ voluit dimittere eā:
cū nollet eā traducē in publicū. i. diffamare: voluit
hoc facere occulte. AMBRO. ſup lucā: Nemo
aūt quā nō accepit dimittit: ⁊ iō quā volebat dimit
tere: fatebaṫ acceptā. GLO. Uel cū nollet eā tra
ducere in domū ſuā ad cohabitationē aſſiduā: vo
luit occulte dimittere eā. i. tēpꝰ nuptiaꝝ mutare. ve
ra enī virtꝰ eſt cū nec pietas ſine iuſticia: nec ſine pi
etate ſeruaṫ iuſticia q̄ ſepate ab inuicē dilabūṫ. Uł
iuſtus erat ꝑ fidē q̄ credebat chriſtū de vgine naſci
turū. vnde voluit ſe humiliare ante tantā gratiā.

**¶ Hec aūt eo cogitāte: ecce ange
lus dñi apparuit i ſomnis ioſeph di
cenſ: Joſeph fili dauid: noli timere
accipe mariā ꝯiugē tuā. Q. ō. n. i ea
natum eſt: de ſpūſancto eſt.**

REMI. Quia ſicut dictū ē cogitabat Joſeph oc
culte mariā dimittere: hoc āt ſi feciſſet: ꝑpauci eēnt
q̄ nō magis ſuſpicareṫ eā eē meretricē q̄ʒ vginē: id
circo repente ꝯſiliū ioſeph diuino mutatū ē ꝯſilio.
vñ dr̄: Hec aūt eo cogitāte. GLO. Jn quo notaṫ
animꝰ ſapiētis q̄ nihil temere vult incipe. CHRY.
in ho. Notaṫ etiā māſuetudo ioſeph: qꝛ nulli enar
rauit ſuā ſuſpitionē. neqʒ ei q̄ ſuſpecta erat: ſed in ſe
cogitabat. AVG. in ſer. de natiui. Sed ioſeph iſta
cogitante non timeat Maria dauid filia: qꝛ ſicut
dauid veniam contulit ſmo ꝓpheticus: ſic mariam
liberat angelꝰ ſaluatoris. Ecce enī iterū vginis ille
paranimphus gabriel aduenit. vñ ſeqtur: Ecce āge
lus dñi apparuit ioſeph. GLO. Hoc igiṫ vbo ap
paruit: ſignificaṫ ꝑtās apparentis: q̄ qñ vult ⁊ quō
exhibet ſe vidēdū. RABA. Quō autē angelꝰ io
ſeph apparuit demōſtraṫ cū diciṫ: Jn ſōnis. i. quō
iacob ſcalā vidit ꝑ imaginationē quādā oculis cor
dis oſtenſam. CHRY. in ho. Jdeo āt nō apparuit
manifeſte ioſeph ſicut paſtoribꝰ: quia valde fidelis
erat: paſtores autē indigebant quaſi rudes. Uirgo
aūt indiguit: q̄ſi pmo de maximis inſtruēda. Siliṫ
etiā zacharias indiguit ante ꝯceptionē prolis mira
bili viſione. GLO. Apparēs āgelꝰ nomē exprimit:
genꝰ ꝯmēorat: ⁊ timorē excludit: dicēs: Joſeph fili
dauid: ioſeph eū ex noīe: q̄ſi notū ⁊ familiarem ſibi
oñdit. CHRY. ſup matth. Filiū dauid eū noīans
voluit eū adducē i memoriā paſſiōiſ dei ad dauid:
vt de ſemine eiꝰ chriſtus naſcereṫ. CHRY. in ho.
Dicēs aūt: Noli timere: monſtrat eū iā timere ne
offēderet deū q̄ſi adulterā habēs: alias neqʒ cogi
taſſet eā expellere. SEVE. Sponſus etiā ne time
at admoneṫ: qꝛ plus animꝰ dū cōpatitur plus pa
ueſcit: ac ſi dicat: Hic nō ē mortis cauſa ſʒ vite: quia
q̄ vitā parturit: non meretur occidi. CHRY. ſuper
matth. Dicēs etiā ne timeas: cognitorē ſe cordis eiꝰ
oñdere voluit: vt ꝑ hoc futuroꝝ bonoꝝ q̄ de chriſto
erat dicturꝰ faceret fidē. AMBRO. ſup lucā: Nō
aūt te moueat: ꝙ eam ꝯiugē vocat: nō enī virginita
tis ereptio: ſʒ ꝯiugij teſtificatio: nuptiaꝝ celebratio
declaraṫ. HIERO. ꝯ Heluidiū: Non tñ ē putan
dū ꝙ ex eo ꝙ vxoꝛ eſt appellata ſponſa eē deſierit:
cū hanc eē ꝯſuetudinē ſcripture nouerimus: ꝙ ſpō
ſos viros ⁊ ſponſas appellet vxores: ſicut deutero
nomij teſtimonio approbaṫ: Siquis inquit īuene
rit virginē deſpōſatā viro in cāpo ⁊ vim faciēs dor
mierit cū ea moriaṫ: qꝛ humiliauit vxorē ꝓximi ſui.
CHRY. in ho. Dicit aūt: Noli timere accipe. i. in
tus retinere: iā enī mente dimiſſa erat. RABA.
Uel noli timē accipe eā. nuptiali ꝯuentu ⁊ aſſidua
cohabitatōe. CHRY. ſup matth. Propter tres āt
cāſ apparuit angelꝰ ioſeph hoc dicēs ei: primo ne
iuſtꝰ hō ignorās faceret rē iniuſtā ex ꝓpoſito iuſto:
deinde propṫ honorē ipſius matris: nam ſi dimiſſa
fuiſſet apud infideles: turpi ſuſpitiōe carere nō po
terat: tertio vt intelligens ioſeph ſcām cōceptionē:
diligētiꝰ ſe cuſtodiret ab illa q̄ʒ pꝰus: iō tñ nō añ cō
ceptiōʒ vginis venit ad ioſeph: ut nec cogitaret hec
q̄ cogitauit: ne patereṫ q̄ paſſus ē zacharias culpā
infidelitatiſ incurrēs de ꝯceptiōe ꝯiugis iā longeue
incredibilioꝛ. n. erat res vginē poſſe ꝯcipe q̄ʒ anuʒ.
CHRY. in ho. Uel ideo turbato iā ioſeph angelꝰ
venit: vt appareat ioſeph ſapiā: et vt hoc ipſū fieret
ei eoꝛuʒ q̄ dicebanṫ demonſtratio. Dū enī audit ab
angelo q̄ intra ſe cogitauerat: indubitabile ſignum
erat: ꝙ a deo mittereṫ: cuiꝰ ſoliꝰ ē ſcire cordis ſecre
ta. Sermo etiā euāgeliſte inſuſpicabilis fit: demon
ſtrans ioſeph paſſum qđ ip̄robabile ē vix pati. Uir
go etiā oēm malā ſuſpitionē effugit ex hoc: ꝙ vir q̄
ꝫelotipiā paſſus ē eā ſuſcepit: ⁊ pꝰ ꝯceptiōeʒ fouit.
Jdeo aūt vgo ioſeph hec q̄ angelꝰ nūciarat non di
xit: qꝛ nō eſtimabat ſibi credi a ſpōſo: ⁊ maxime iā
in ſuſpitiōʒ adducto. Uirgini āt añ ꝯceptōʒ annun
ciat angelꝰ: ne ſi pꝰ ꝯceptionē deferret: in anguſtia
eſſet. Oportebat aūt extra turbationem eē illā ma
trē: q̄ omniū ꝯditorē recepit. CHRY. in ho. Non
ſolū āt angelꝰ ab iniqua commixtione virgineʒ excu
ſat: ſʒ ⁊ ſupꝛa naturā ꝯcepiſſe demōſtrat: nō ſolū ti
morē auferēs: ſed ⁊ leticiā addēs. vñ ſubdit: Quod
enī in ea natū ē de ſpūſancto ē. GLO. Aliud ē na
ſci in ea: ⁊ aliud ab ea. naſci ab ea ē ꝓdire in lucē: na
ſci in ea eſt idem qđ concipi. vel ſm̄ p̄ſentiam ange
li quam habet ex deo: cui futurū quaſi p̄teritū eſt
natū dicitur. AVG. de queſt. no. ⁊ ve. teſta. Sed
ſi de ſpirituſancto natus ē chriſtus: cur dictū ē: Sa
pientia edificauit ſibi domū: Quō iſta gemina rati
one debʒ intelligi: Primū enī domꝰ xp̄i eccleſia ē:

quam edificauit ſibi ſanguine ſuo. deinde poteſt et
corp⁹ eius dici dom⁹ eius: ſicut dicitur templū ei⁹.
Factū aūt ſpūſſancti: factū filij dei ē: ꝓpter nature ⁊
volūtatis vnitatē: ſiue enī pr̄ faciat ſiue fili⁹ ſiue ſpi
rituſſcūs: trinitas ē que opaꝶ: ⁊ q̄cquid tres fecerit:
dei vni⁹ ē. AVG. in enche. Nūquid tn̄ iō dicturi
ſum⁹ prēm hoīs chriſti eē ſpiritūſcm̄: vt de⁹ pr̄ vbum
genuerit: ſpūſſcūs hoiem: qḋ ita abſurdū ē: vt nul
le fideles aures id valeāt ſuſtinere. Quō ḡ dicimuſ
chriſtū natū de ſpūſcō: ſi nō eū genuit ſpūſſcūs: an
qꝛ fecit eū: inq̄tū. n. hō eſt: fact⁹ eſt: ſicut apl's dicit:
Fact⁹ ex ſemine dauid. ſ. carne: neqꝫ enī quia mun
dū iſtuꝫ fecit de⁹: dici eum fas eſt dei filiū aut na-
tū ex deo: ſꝫ factū vel creatū vel ꝯditū. hic aūt cū cō
fiteamur eū natū de ſpūſcō ⁊ maria v̄gine quō non
ſit fili⁹ ſpūſſci ⁊ ſit fili⁹ Marie v̄ginis: nō ḡ ꝯcedē-
dum eſt quicq̄d de aliq̄ re naſcitur: ꝯtinuo eiuſdeꝫ
rei filiū nūcupandū. vt enī omittā aliter de hoīe na
ſci filiū: aliꝰ capillū: pediculū ⁊ lūbricū: quoꝝ nihil
eſt fili⁹. Certe hoīes q̄ naſcūꝰ ex aqua ⁊ ſpū nō aq̄
filios recte eos dixerit q̄ſpiā: ſꝫ dei patris ⁊ matris
eccleſie. Sic ergo de ſpūſcō nat⁹ ē ⁊ fili⁹ dei patris
eſt non ſpūſſancti.

Pariet aūt filiū: ⁊ uocabis nomē eius Jeſū: ipſe enim ſaluū faciet populū ſuū a peccatis eorum.

CHRY. in ho. Quia hoc qḋ angel⁹ ad ioſeph. di-
xerat ſupra hūanā cogitationeꝫ ⁊ legē nature erat:
nō ſolū ex p̄teritoꝝ reuelatione ꝯfirmat q̄ dixerat:
ſed etiā ex futuris dicens: Pariet aūt filiū. GLO.
Ut enī nō videreꝰ ioſeph ampli⁹ ꝯiugio nō eſſe ne
ceſſarius: cū ꝯceptio eſſet facta ſine ei⁹ auxilio: oſtē
dit ꝙ q̄uis nō ſit neceſſari⁹ ꝯceptui: tn̄ vtilis ē ꝑcu
rationi: qꝛ ipſa pariet filiū: ⁊ tūc matri ⁊ filio erit ne
ceſſari⁹: matri vt ab infamia defendat: filio vt eum
nutriat ⁊ circūcidat. Que circūciſio notaꝰ vbi dicit:
Et voca. no. ei⁹ Jeſū. Jn circūciſiōe enī ſolet dari no
mē. CHRY. ſup matth. Nō aūt dixit pariet tibi fi
liū ſicut ad zachariā: Ecce Eliſabeth vxoꝛ tua pari-
et tibi filiū: qꝛ mulier q̄ ex viro concipit: marito ſuo
filiū parit: qꝛ magis ex illo ē q̄ꝫ de ipſa: hec aūt que
nō de viro ꝯcepat: nō viro filiū pepit: ſꝫ ſibi tm̄mō.
CHRY. in ho. Uel indeterminate hoc poſuit: vt
oſ̄dat ꝙ eū pepit orbi terraꝝ vniuerſo. RABA.
Dicit aūt: Uocabiſ nomē: ⁊ nō impones: qꝛ ab eter
no impoſitū ē. CHRY. in ho. Hinc aūt oſ̄dit ad-
mirabilē eē partū: qꝛ de⁹ eſt q̄ nomē deſup ꝑ ange-
lum mittit: nec nomē qḋcūqꝫ ſed qḋ ē infinitoꝝ
bonoꝝ theſaur⁹. Jdeoqꝫ interp̄taꝰ illud angel⁹: bo
nā ſubſtitueſ ſpem: ⁊ ex hoc ad credēdū qḋ diceba
tur: inducit. ad talia enī credēda facili⁹ accedere cō
ſueuim⁹. HIERO. Jeſus enī hebꝛeo ſermōe ſal-
uatoꝛ dr̄: Etymologiā ḡ noīs ſignificat dicēs: Jpſe
enī ſaluū faciet pplm̄ ſuū a pctīs eoꝝ. Oſ̄dit enī eū
dem toti⁹ mūdi ſaluatorē: ⁊ nr̄e ſalutis auctorem.
Saluat q̄dē nō incredulos: ſed pplm̄ ſuū: hoc ē in
ſe credētes ſaluat: nō tam a viſibilib⁹ hoſtib⁹ q̄ꝫ po
tius inuiſibilib⁹: hoc ē a pctīs ſaluat: nō armis pu-
gnādo: ſed pctā relaxādo. SEVE. Ueniāt ⁊ audi
ant q̄ requirūt: quis ē quē Maria genuit: Jpſe. n.
ſaluū faciet populū ſuū: nō alteri⁹ ſaluū faciet popu
lum. vn̄ a pctīs eoꝝ: eſſe deū q̄ pctā donat ſi chriſti
anis nō credis: crede infidelib⁹ vel iudeis dicenti-
bus: Nemo pōt pctā dimittere: niſi ſolus deus.

Hoc aūt totū factū eſt: ut adimpleretꝰ qḋ dictū ē a dn̄o ꝑ ꝓphetam dicentē: Ecce uirgo i utero habebit ⁊ ꝑiet filiū: ⁊ uocabitꝰ nomē ei⁹ emanuel: qḋ ē interp̄tatū: nobiſcū de⁹.

REMI. Mos fuit euāgeliſte ea q̄ dicit de veteri
teſtamēto ꝯfirmare: ꝓpter iudeos q̄ in chriſtū cre-
diderāt: vt agnoſcerēt ea eē completa in gr̄a euan-
gelij: q̄ p̄dicta fuerāt in veteri teſtamēto. ⁊ ſubdit:
Hoc aūt totū factū ē. Querēdū aūt ē in hoc loco q̄-
re dixerit: hoc totū factū eē: cū ſupius ſolā ꝯceptio-
nē narrauerit. Sꝫ ſciēdū ꝙ hoc iō dixit: vt demon-
ſtraret ꝙ anᷓ in p̄ſētia dei factū fuit: q̄ꝫ fieret apō ho
mines. Siue qꝛ p̄teritaꝝ reꝝ erat narratoꝛ: totuꝫ fa
ctū eē dixit: qꝛ qn̄ hoc ſcripſit: iā totū factū erat.
RABA. Uel hoc totū factū eē dicit: ꝙ v̄go deſpō
ſareꝰ: ꝙ caſta ſeruareꝰ: ꝙ grauida inueniretꝰ: ꝙ per
angelū reuelareꝰ: vt adimpleretꝰ qḋ dictū ē: Nō. n.
hoc impleretꝰ: ꝙ v̄go conciperet ⁊ pareret: niſi deſpō
ſata eēt: ne lapidareꝰ: ⁊ niſi ab angelo ſecretū dete-
gereꝰ: ⁊ ita eā ioſeph acciperet: dimiſſa ꝑ infamiā ef-
flueret: ⁊ lapidatiōe periret. Si ḡ anᷓ pctm̄ pareret:
caſſareꝰ ꝓphetia que ait: Pariet filiū. GLO. Ut
pōt dici: ꝙ Ut: nō poniꝰ cauſaliter. nō enī iō imple
tū ē: qꝛ implēdū erat. poniꝰ aūt ꝯſecutiue: ſicut ⁊ in
Geneſi ſuſpēdit alterū in patibulo: vt cōiectoris ve
ritas ꝓbaretur: qꝛ vno ſuſpenſo ꝯiectoris veritas
eſt ꝓbata: ſic ⁊ in hoc loco intelligēdū ē: ꝙ hoc fa-
cto qḋ p̄dictū ē: ꝓphetia impleta ē. CHRY. i ho.
Uel aliter: Quia vidit angel⁹ abyſſum diuine miſe
ricoꝛdie nature leges ſolutas: ⁊ eū q̄ erat oīb⁹ ſupe
rioꝛ ad hoīeꝫ q̄ erat oībus inferioꝛ deſcēdiſſe. Hec
⁊ huiuſmōi vno v̄bo oſ̄dit dicēs: Hoc autē totū fa
ctū eſt. q. d. ne putas ꝙ hec nūc tm̄ deo placeāt: olī
p̄oꝛdinata ſūt: decenter enī angelus nō v̄gini ſꝫ Jo-
ſeph ꝓphetiā inducit: q̄ſi in ꝓphetis meditanti ⁊ ex
perto. Et p̄mo q̄dē v̄ginē ꝯiugē appellaueraꝰ: nūc
aūt v̄ginē cū ꝓphetā inducit: vt hoc etiā a ꝓpheta
audiret: q̄ſi diu p̄meditatū: vn̄ ad fidē eoꝝ q̄ dicebā
tur: inducit Jſaiā vel magis deū. non enī dicit: Ut
impleretur qḋ dictū eſt ab iſaia: ſed Qḋ dictū eſt a
dn̄o ꝑ iſaiā. HIERO. ſup iſaiā: Qm̄ aūt p̄mittitur
in ꝓpheta: Dabit dn̄s ipſe nobis ſignū: nouū debꝫ
eſſe atqꝫ mirabile. Si aūt iuuēcula vel puella vt iu
dei volūt: ⁊ nō v̄go pariat: q̄le ſignū poterat appel
lari: cū hoc nomē etatis ſit: nō integritatis: Et reue
ra v̄go hebꝛaice bethula appellaꝰ: q̄ i p̄ſēti loco nō
ſcribitur in ꝓpheta. Sed ꝓ hoc v̄bo poſitū eſt Hal
ma: qḋ p̄ter. lxx. oēs adoleſcētulā traſtulerūt. Por
ro halma apud eoſ ābiguū ē. dicitur enī ⁊ adoleſcē
tula ⁊ abſcondita. ergo halma non ſolū puella vel
virgo: ſed virgo abſcondita dicitur ⁊ ſecreta: que
nunq̄ꝫ viroꝝ patuerit aſpectibus: ſed magna pa
rentum diligentia cuſtodita ſit. Lingua quoqꝫ pu-
nica que de hebꝛeoꝝ fontibus ducitꝰ propꝛie vir-
go halma appellatur. Jn nr̄o quoqꝫ ſmone hama
dr̄ ſancta: oīmqꝫ pene linguarū v̄bis vtitꝰ hebꝛei:

ꝛ quãtũ cum mea pugno memoria nunq̃ȝ me arbi-
troꝛ halmã ð muliere nupta legiſſe: ſȝ de ea q̃ ẽ vir-
go: vt nõ v̾go ſolũmõ ſit: ſȝ in annis adoleſcẽtie: põt
enĩ fieri vt v̾go ſit vetula. Iſta aũt v̾go ĩ annis puel
larib⁹: vel certe virgo nõ puella q̃ adhuc vir noſſe
ñ poſſet. HIE. ſup matth. Pro eo ãt ꝙ euãgeliſta
mattheus dicit: In vtero habebit. in ꝓpheta qꝛ fu-
tura p̄dicit: ſignificat ꝙ futuꝝ ſit: ꝛ ſcripſit: Accipiet.
Euãgeliſta aũt qꝛ nõ de futuro ſed de p̄terito nar-
rat hiſtoriã: mutauit accipiet ꝛ poſuit: Habebit. qui
aũt habet nequaq̃ȝ accepturꝰ ẽ. Dicit aũt: Ecce v̾go
in vtero habebit ꝛ pariet filium. LEO in ep̄la ad
Flauianũ: Cõceptꝰ quippe ẽ de ſp̄ũſcõ intra vterũ
virginis matris: q̃ ita illum ſalua virginitate edidit.
queãdmodũ ſalua v̾ginitate cõcepit. AVG. ĩ ſer.
de natiui. Qui enĩ dirupta corpoꝝ mẽbra ĩ alijs po
terat reintegrare tangẽdo: quãtomagis ĩ ſua m̃re
q̃ inuenit integra nõ violauit naſcẽdo: creuit enĩ in
eiꝰ partu corpis integritas potiꝰ q̃ȝ decreuit: ꝛ virgi
nitas ampliata eſt potiꝰ q̃ȝ fugata. THEO. in ſer.
epheſi. concilij. Quia vo fotinꝰ puꝝ hoĩem dicit qui
natus ẽ: dei non dicẽs partum. ꝛ q̃ ex vulua ꝓceſſit
hoĩem ꝓponit a deo diuiſũ: dicat nunc quõ natu-
ra humana p̱ vuluã virginalẽ nata: virginitatẽ vul-
ue ſeruauit incorruptã: nulliꝰ enĩ hoĩs mater v̾go
p̱manſit. Sed qꝛ natꝰ ẽ carne deus v̾bum: cuſtodit
virginitatẽ: ſeipſũ p̱ v̾bũ eẽ oñdens. neq̃ȝ enĩ noſtrũ
v̾bũ cum paritur corrũpit mentẽ: neq̃ȝ deꝰ v̾bũ par-
tũ eligens peremit v̾ginitatẽ. Seq̃tur: Et vocabunt
nomẽ eiꝰ emanuel. CHRY. in ho. Cõſuetudo q̃dẽ
eſt ſcripture res q̃ ↄtingũt p̱ noĩbus ponere. Nihil
ḡ ẽ aliud qõ dicit: Vocabũt nomẽ eiꝰ emanuel. q̃ȝ
videbũt deũ cũ hoĩbꝰ. vñ nõ dicit Vocabis: ſȝ voca
bũt. RABA. Primo q̃dẽ angeli pſallẽtes: ſecun
do apoſtoli p̄dicantes: adhuc ꝛ ſcĩ martyres: dein-
de cũcti credẽtes. HIERO. ſup Iſaiã: Septuagi-
ta aũt reliq̃ trãſtulerũt ſiliter Vocabis: ꝓ quo hic
ſcriptũ eſt Vocabũt: qõ in hebreo non habet: v̾bũ
enĩ charatim: qõ oẽs interp̄tati ſũt: vocabis põt in-
telligi ꝛ vocabit: ꝙ ipſa. ſ. v̾go q̃ concipiet ꝛ pariet
chriſtũ: emanuel appellatura ſit nomine: qõ interp̄
tatur nobiſcũ deꝰ. REMI. Querẽdũ aũt ẽ q̃s eſt
interp̄tatus hoc nomẽ: ꝓpheta aut euãgeliſta aut
aliq̃s tranſlatoꝛ: Sȝ ſciendũ ꝙ ꝓpheta nõ ẽ inter-
p̄tatus. ſcõ aũt euãgeliſte q̃d neceſſe fuerat interp̄-
tari: cũ ſcriberet hebreo ſermone: fortaſſis qꝛ hͦ no
mẽ obſcurũ erat apud hebreos: iccirco dignuȝ erat
interp̄tatione. Sed magiſ credẽdũ ẽ ꝙ aliquis trãſ
latoꝛ ſit interp̄tatus: ne haberet̃ hoc nomẽ obſcuꝝ
apud latinos: hoc deniq̃ȝ noĩe due ſubſtãtie: diuini
tatis. ſ. ꝛ humanitatis ĩ vna p̱ſona dñi nr̃i Ieſu xp̄i
deſignant̃: qꝛ q̃ ante oĩa ſecula ineffabiliter genitꝰ
eſt a deo patre: idẽ ipſe in fine tẽpoꝝ factꝰ ẽ emanu
el. i. nobiſcũ deꝰ ex v̾gine matre. Qõ ãt dr̃ nobiſcuȝ
deus: põt intelligi hoc mõ nobiſcũ factꝰ ẽ. i. paſſibi-
lis: mortalis: ꝛ p̱ oĩa noſtri ſimilis abſq̃ȝ peccato: ſi
ue qꝛ ſubſtãtiã noſtre fragilitatis quã aſſũpſit: ſub-
ſtantie ſue diuinitatis in vnitate p̱ſone coniũxit.
HIERO. ſup Iſaiã: Sȝ ſciẽdũ ꝙ hebrei hoc de eze
chia filio achaȝ ꝓphetari arbitrant̃: ꝙ ipſo regnan
te capta ſit ſamaria: qõ oĩno ꝓbari nõ põt. Siqui-
dem achaȝ filius ioathan regnauit ſup iudeã ꝛ hie-
ruſalẽ annis. xvi. cui ſucceſſit in regnũ filiꝰ eiꝰ ezechi
as annos nactus. xxiij. ꝛ regnauit ſup iudeam ꝛ hie
ruſalẽ ãnis. xxix. quõ ḡ quã vidit p̄mo anno achaȝ
prophetiã de ezechie conceptu dr̃ ꝛ natiuitate: cum
eo tp̄e cũ regnare ceperat achaȝ iã nouẽ eẽt ezechi-
as annoꝝ: niſi forte ſextum ezechie regni annũ quo
capta ẽ ſamaria: infantiã eiꝰ appellari dicãt nõ eta
tis: ſȝ imperij: qõ coactũ eẽ ac violentũ ꝛ ſtultis pa-
tet. Quidã de noſtris Iſaiã ꝓphetã duos filios ha
buiſſe ↄtẽdit: iaſuph ꝛ emanuel: emanuel de ꝓphe
tiſſa vxore ſua eẽ generatũ in typũ dñi ſaluatoris: hͦ
aũt fabuloſũ ẽ. PETRVS alfonſus: Non enĩ ſci
tur ꝙ aliq̃s hõ illius tp̄is emanuel ſit vocatꝰ. Sed
obijcit hebreus: quõ ſtare poterit ꝙ hoc ꝓp̄t xp̄m
dictũ ſit ꝛ mariã: cũ ab achaȝ vſq̃ȝ ad mariã multa
centena annoꝝ tranſierũt. Sed lȝ ad achaȝ loquere
tur ꝓpheta non ſolũ tñ ad eũ vel de ſuo tp̄e dicta ẽ
ꝓphetia. Propt̄ hoc enĩ dictũ eſt: Audite domus
dauid nõ audite achaȝ. Itẽ Dabit dñs ipſe vobis ſi
gnũ. addit ipſe: Ac ſi diceret: non aliꝰ: ex quo intelli
gi ipſũ dñm ſignũ eẽ futuꝝ. Quod etiã pluralit̃ ait:
Vobis ꝛ nõ Tibi: innuit nõ ꝓp̄t achaȝ vel ad ipſũ
ſolũ hoc dictũ fuiſſe. HIERO. ſup Iſaiã: Eſt ḡ ſic
intelligendũ qõ dr̃ ad achaȝ: Iſte puer q̃ naſcet̃ ex
v̾gine o domꝰ dauid: nũc appelletur emanuel. i. no
biſcũ deus: qꝛ a rebus ipſis ꝓbabiliter a duobꝰ re-
gibꝰ inimicis liberata patebit deũ te habere p̄ſentẽ
Poſtea aũt vocabit̃ Ieſus. i. ſaluatoꝛ: eo ꝙ vniuer
ſum genꝰ hoĩm ſit ſaluaturus. Nõ mireris ḡ o do
mus dauid ad rei nouitatẽ: ſi v̾go deũ pariat: q̃ tan
tã habeat p̱tãtẽ vt m̃lto poſt tp̄e naſciturꝰ te nunc
liberet inuocatꝰ. AVGV. contra fauſtum: Quis
aũt demẽtiſſimꝰ diceret cũ manicheo verius eẽ fi-
dei de chriſto ſine teſte nõ credere: cũ ap̄l's dicat:
Quõ credẽt ei quẽ nõ audierũt: aut quõ audiẽt ſi-
ne p̄dicante: Vt ãt nõ ↄtẽneret̃: neq̃ȝ fabuloſa du
cerent̃ q̃ ap̄li nũciabãt: demonſtrat̃ hec a ꝓphetis
fuiſſe p̄dicta: qꝛ etſi atteſtabãt̃ miracula: nõ defuiſ-
ſent q̃ magice potẽtie cũcta illa tribuerẽt: niſi talis
eoꝝ cogitatio ↄteſtatiõe ꝓphetica vinceret̃. Magi
cis enĩ artibus longe anteq̃ȝ naſceret̃ ꝓphetas ſibi
ↄſtituere a q̃bꝰ p̄nunciaret̃: nemo vtiq̃ȝ diceret: Si
etiã dixerimꝰ hoĩ gẽtili: crede chriſto qꝛ deꝰ ẽ: ꝛ ri-
derit: Vñ credo: plataq̃ȝ auctoritate ꝓphetarũ oñ
derimꝰ fidẽ ꝓphetarum ex his q̃ vẽtura cecinerũt:
eueniſſe cernũt̃. Credo enĩ ꝙ eũ nõ lateret: quãtas
a regibꝰ huiꝰ ſeculi p̱ſecutiões p̄us p̱tulerit chriſti-
ana religio: videat nũc ipſos reges terre chriſti im-
perio ſubiugatos: oẽſq̃ȝ gẽtes eiſdẽ ſuiẽtes: q̃ oĩa
p̱ ꝓphetas fuerũt p̄dicta. Hoc ḡ audiẽs de ſcriptu-
ra ꝓphetica ꝛ cernẽs in vniuerſa terra cõpleta: mo
ueret̃ ad fidẽ. GLO. Hoꝝ ḡ errorẽ euãgeliſta ex-
cludit dicens: Vt adimpleret̃ qõ dictũ ẽ a dño per
ꝓphetã. Prophetia aũt alia ẽ ex p̄deſtinatiõe dei:
quã neceſſariũ ẽ euenire oĩbꝰ modis vt ſine nr̃o im
pleat̃ arbitrio: vt illa de q̃ mõ agimꝰ. vñ dic̃: Ecce.
ad demõſtrãdũ certitudinẽ ꝓphetie: alia ẽ ex p̄ſciẽ
tia dei cui nr̃m admiſcet̃ arbitriũ: ꝛ coop̱ante gr̃a
ↄſeq̃mur p̄miũ: vel ab ea iuſte relicti tormẽtũ: alia
nõ ex p̄ſciẽtia: ſed ẽ q̃dã cõminatio more hũano fa
cta ſicut illud: Adhuc. xl. dies ꝛ niniue ſubuertet̃.
intelligendo niſi niniuite corrigantur.

Exurgẽs aũt ioſeph a ſõno fecit
ſicut ꝑcepit ei angelus dñi: ⁊ accepit
mariã ↄiugẽ ſuã. Et ñ cognoſcebat
eam donec peperit filiũ ſuũ ꝑmoge
nitũ ⁊ uocauit nomen eius ieſum.

Eo aditu rediit vita quo igreſſa ẽ mors. RE. Per
iobediẽtiã eni ade oẽs ꝑditi ſumꝰ. ꝑ obediẽtiam io
ſeph oẽs ad ꝓſtinũ ſtatũ icipimꝰ reuocari: nã his vbis
magna nobis virtꝰ obediẽtie ↄmẽdat: qbꝰ dr: Ex. ãt
io. a ſõ. fe. ſicut ꝑce. ei ange. dñi. GLO. Nõ tñ qḋ
ꝑcepit angelꝰ fecit: ſꝫ etiã ſic ꝑcepit. Quiſq̄s ẽt a deo
monet ſoluat moras: ſurgat a ſõno: faciat qḋ iubet
Et acce. ma. cõiu. ſuã. CHRY. Nõ i domo accepit
eã: nec eni adhuc dimiſerat eã de domo: ſꝫ de aĩmo
ſuo depoſuerat eã: ⁊ iteꝝ i animũ ſuum eã recepit.
REMI. Uel accepit celebratis nuptijs vt diunx vo
caret: nõ tñ vt ↄcũberet: q2 ſeqt: Et nõ cognoſcebat
eã. HIERO. ↄ heluidiũ: Sꝫ heluidiꝰ ſupfluo labo
re deſudat cognoſcẽdi vbũ ad coitũ magis q̄ꝫ ad ſci
entiã eẽ referẽdũ: q̄ſi hoc q̄ſq̄ꝫ negauerit: ⁊ eas iepti
as q̄s redarguit: aliqñ prudẽs q̄ſpiã potuerit ſuſpi
cari. Deide vult docẽ: ꝙ Donec ſiue Uſq̄ꝫ aduerbiũ
certũ tp̄s ſignificet: quo cõpleto fiat aliqd qḋ vſq̄ꝫ
ad illḋ tp̄s ñ fiebat: vt h̄. Nõ cogno. eã do. pe. filiũ.
Appet inqt cognitã eẽ pꝰ partũ: cuiꝰ cognitõeꝫ filij
tñ generatio differebat. Et ad hoc approbãdũ ↄge
rit de ſcripturis exẽpla q̄ꝫplurima. Ad qḋ rñdemꝰ:
Et cognoſcebat: ⁊ vſq̄ꝫ vel donec i ſcripturis dupli
citer itelligẽda. Et de eo qdẽ ꝙ ſcriptũ ẽ: Cognoſce
bat: ad coitũ eẽ referẽdũ ipſe differuit nullo dubitã
te: qñ ad ſciam ſepe referat vt ibi: Remanſit puer ie
ſus i hierl̄m: ⁊ nõ cognouerũt parẽtes eiꝰ. Sic etiaꝫ
Donec i ſcriptura ſepe certũ tp̄s ſicut ipſe differuit ſi
gnificat: ſepe ifinitũ: vt ẽ illḋ: Donec ↄſeneſcat ego
ſũ: nũqd poſtq̄ꝫ ↄſenuerit: deꝰ deſiſtet: Et ſaluator i
euãgelio: Ecce ego vobiſcũ ſũ: vſq̄ꝫ ad ↄſũmationeꝫ
ſeculi: ḡ pꝰ cõſũmatõeꝫ ſeculi a diſcipulis abſcedet:
Et apo. Oportet illũ regnare donec ponat inimicos
ſub pedibꝰ eiꝰ: nũqd poſtq̄ꝫ illi ſub pedibus erũt: re
gnare deſiſtet: Intelligat ḡ ea de qbꝰ poſſet ãbigi ſi
nõ fuiſſent ſcripta ſignificari. Cetera võ nr̄e itelligẽ
tie derelinqui: iuxta qḋ euãgeliſta illud indicat: de
quo ſcandalũ poterat moueri: nõ eã cognitã eſſe a
viro vſq̄ꝫ ad partũ: vt multomagis intelligeremꝰ co
gnitã nõ fuiſſe poſt partũ. HIERONY. ſup mat
theũ: Ut quis dicat: Donec ille vixit non eſt hoc lo
cutus: nũquid per hoc ſignificauit: q2 poſt mortẽ ille
locutꝰ eſt: quod fieri nõ põt: ſicut ⁊ ioſeph añ partũ
credibile fuit vt nõ cognoſceret eã: q2 nõdũ cogno
ſcebat myſterij dignitatem: poſtq̄ꝫ vero cognouit:
q2 eſt facta vnigeniti dei tẽplũ: quomõ poterat hoc
vſurpare: Sed ſequẽtes Eunomiũ putant: quia illi
auſi ſunt hoc dicere ꝙ ioſeph hoc auſus fuit: ſicut in
ſanus neminẽ reputat eſſe ſanum. HIERONY.
cõtra heluidiũ: Ad ſummã illud requiro cur ſe abſti
nuerit ioſeph vſq̄ꝫ ad partus diẽ: reſpondebit vtiq̄ꝫ
q2 angelũ audierat dicentẽ: Quod in ea natum eſt.
Qui ergo ſomnio tñ credidit vt vxorem nõ auderet
tangere: hic poſtq̄ꝫ paſtores audierat: magos vide
rat: miracula tanta cognouerat: templũ dei: ſpiritus
ſancti ſedeꝫ: domini ſui matrẽ audebat attingere:
CHRY. ſuper mattheũ: Põt etiã dici ꝙ verbum co
gnoſcendi hic accipit ꝓ agnitione. vere eni nõ agno
uit eã ante cuius fuerat dignitatis: ⁊ poſtq̄ꝫ peperit
tunc cognouit eam q2 ſpecioſior ⁊ dignior ſcã fue
rat q̄ꝫ totus mundꝰ: q2 quẽ totus mũdus capere nõ
poterat: in anguſto cubiculo vteri ſui ſola ſuſcepit.
HYLA. in home. Uel aliter: Propter ſanctiſſime
Marie glorificationẽ a ioſeph cognoſci nõ potuit:
donec peperit. dominũ eni glorie hñs in vtero quo
modo cognoſceret: ſi moyſi cum deo colloquentis
glorificata eſt facies vt nõ poſſent itendere in eum
filij iſrael: quãtomagis Maria agnoſci vel intueri
non poterat: que dominũ potẽtie i vtero habebat:
Poſt partũ autem a ioſeph agnita inuenit ſpecie fa
ciei: non tactu libidinis. HIERO. ſuper mattheũ:
Ex hoc autẽ ꝙ dicit: Filiũ ſuum ꝑmogenitũ. quidã
peruerſiſſime ſuſpicant ⁊ alios filios habuiſſe Ma
riam: dicentes ꝑmogenitum nõ dici niſi qui habeat
⁊ fratres: cum hic mos ſcripturarũ ſit: vt primoge
nitũ non eũ vocent: quem fratres ſequunt: ſed eum
qui ꝑmus natus ſit. HIERONY. cõtra heluidiuꝫ
Alioquin ſi nõ eſt primogenitꝰ niſi quem ſequunt
⁊ fratres: tamdiu ſacerdotibꝰ primogenita nõ debẽ
tur: q̄ꝫdiu ⁊ alia fuerint procreata. GLO. Uel pri
mogenitus dicit inter omnes electos per gratiam:
proprie autẽ vnigenitꝰ dei patris vel Marie dicit.
Sequit: Et vocauit nomẽ eius ieſũ. Die octauo quo
fiebat circũciſio ⁊ nomen imponebatur. REMI.
Liquet autẽ hoc nomen fuiſſe notiſſimũ ſanctis pa
tribus ⁊ dei ꝓphetis: maxime illi qui dicebat: Defe
cit in ſalutari tuo anima mea: ⁊ exultauit cor meuꝫ
in ſalutari tuo. Et illi qui dicebat: Exultabo in deo
ieſu meo.

CAP. II.

Cum natꝰ eẽt ieſus i bethleẽ
iude i diebꝰ herodis regis:
ecce magi ab oriẽte uenerũt
hieroſolymã dicẽtes: Ubi ẽ q natus
eſt rex iudeoꝝ: Uidimꝰ eni ſtellam
eius in oriente: ⁊ uenimus adorare
eum.

AUGU. iſer. de epi. Pꝰ miraculũ virginei partꝰ
quo vterꝰ diuino numine plenꝰ ſaluo pudoris ſigno
deũ hoiemq̄ꝫ ꝓfudit iter obſcuras cubiculi latebras
⁊ ꝑſepis ãguſtias: i qbꝰ ifinita maieſtas mẽbris ↄcti
oribꝰ ſtabulabat: dũ pẽdet ad vbera ⁊ viliũ patitur
deꝰ inuolumẽta pãnoꝝ: repẽte nouũ de celo ſidus
terris effulſit: ⁊ totiꝰ mũdi diſſipata caligine: nocteꝫ
ↄuertit i diẽ: ne dies celaret i nocte. vñ euangeliſta
dicit: Cũ ḡ natꝰ eẽt. REMI. In ꝑn. ãt huiꝰ euãge
lice lectõis tria ponit. Perſonã cũ dic: Cũ na. eẽt ie.
locũ: cũ ait: In bethleem iude. tẽpus cum addit: In
diebus herodis regis. Et hec tria ad confirmationẽ
narrande rei ponit. HIE. ſup matth. Putamꝰ ãt
ab euãgeliſta ꝑmũ editũ ſicut i hebraico legimꝰ iu
de nõ iudee. Que ẽ eni aliaꝝ gẽtiũ bethleẽ: vt ad di
ſtinctionẽ eiꝰ h̄ iudee poneret. Jude ãt iccirco ſcri
bit: q2 ⁊ aliã bethleẽ i iudea legimꝰ i li. ieſu filij na
ue. GLO. Due. n. bethleẽ ſũt: alia q̄ ẽ i ẽra zabulõ:

alīa q̄ ē ī tra iuda: q̄ p̄us vocata ē effrata. AVG. i
li. de cō. euā. De ciuitate āt bethleē matthe⁹ lucaſq̧
ꝯſentiūt. Sꝫ quō ꝛ q̄ cā ad eā venerit ioſeph ꝛ ma-
ria lucas expōit: matthe⁹ p̄termittit. Ecōtra de ma-
gis ab oriēte veniētib⁹ lucas tacet: matthe⁹ dicit.
CHRY. ſup matth. Sꝫ videam⁹ q̄d ad vtilitatem
reſpiciat q̄ euāgeliſta tēp⁹ deſigt̄ quo xp̄s naſcit̄ di-
cēs: In die. he. regis. qd̄ dicit vt ꝓphetiā daniel im-
pletā demōſtraret: q̄ p⁹. lxx. ſeptimanas ānoꝝ xp̄m
naſcituꝝ eē p̄dicit. Nā ex illo tp̄e vſq̧ ad regnū he-
rodis. lxx. ſeptimanaꝝ āni ſūt ꝯſūmati. vel iō: q꞉ tā-
diu iudaica gens ſub iudaicie regibus q̄uis pctōri-
bus tenebat̄: ꝓphete mittebāt̄ ad remediū ei⁹: nūc
q̄n lex dei ſub ptāte regꝭ iniq̄ tenebat̄: ꝛ iuſticia dei
ſub domiatiōe romana p̄mebat̄ naſcit̄ xp̄s: q꞉ ma-
gna deſperabilis infirmitas: medicū artificioſiorē q̄-
rebat. vel iō regis alienigene mētionē fecit: vt imple-
ret̄ ꝓphetia q̄ dixit: Nō auferet̄ ſceptꝝ de iuda: nec
dux de femore ei⁹: donec veniat qui mittēdus ē.
AMB. ſup lucā: Fert̄ aūt qd̄ idumei latrones aſca-
lonā igreſſi: antipatrū int̄ alios adduxerūt captiuū.
Is igit̄ imbut⁹ myſteriis iudeoꝝ: hircano iudee re-
gi amicitia copulat̄: quē ꝓ ſe ad pōpeiū hircan⁹ di-
rexit: ꝛ q꞉ legatiōis fructu potit⁹ ē: p eā gratiā ptēꝫ
regni affectauit. Occiſo āt antipatro fili⁹ ei⁹ hero-
des ſub anthonio ſenatuſcōſulto iudeis regnare p̄-
cept⁹ ē. in quo claret herodē nulla affinitate generꝭ
iudeoꝝ regnū q̄ſiſſe. CHRY. ī ho. Dic̄ āt: Herodiſ
regꝭ. dignitatē addēs: q꞉ ꝛ ali⁹ fili⁹ fuit herodes q̄ io-
hānē interfecit. CHRY. ſup matth. Dū g̃ h̄ tp̄e nat⁹
eēt: Ecce magi veniūt. hoc ē ꝯfeſtim vt nat⁹ eſt: ma-
gnū deū oñdētes ī puulo homie. RABA. Magi
v̄o ſūt q̄ de ſingulis reb⁹ philoſophāt̄: ſꝫ ſmo cōis
magos ꝓ maleficis accipit: q̄ alit̄ tn̄ h̄nt̄ apud gētē
ſuā: eo q̄ ſint ph̄i chaldeoꝝ: ꝛ ad hui⁹ artis ſciaꝫ re-
ges quoq̧ ꝛ p̄ncipes eiuſdē gētis oīa ſapiūt: ꝛ ipi p̄-
mū ortū dn̄i ītellexerūt. AVG. in ſer. de epi. Iſti
aūt magi q̄d fuerūt niſi p̄mitie gētiū: Iſrahelite pa-
ſtores: magi gētiles. illi ꝓpe: iſti longe: vtriq̧ tn̄ ad
angularē lapidē cucurrerūt. Manifeſtat⁹ ē g̃ ieſus
nō doctis nec iuſtis. p̄ualet nāq̧ impitia ī ruſticita-
te paſtoꝝ: ꝛ ipietas ī ſacrilegiis magoꝝ: vtroſq̧ ſibi
lapis ille angularis attribuit: q̄ppe q̄ venerit ſtulta
eligere vt ꝯfunderet ſapiētes: ꝛ nō vocare iuſtos: ſꝫ
pctōres: vt null⁹ magn⁹ ſupbiret: null⁹ infirm⁹ de-
ſperaret. GLO. Hi aūt magi reges fuerūt: q̄ etſi
tria munera obtuliſſe dicūt̄: nō iō non plēs q̄ꝫ tres
fuiſſe ꝓbant̄: ſꝫ vt p eos gētes q̄ ex trib⁹ filiis noe na-
te ſūt: vēture ad fidē p̄figurarēt̄. vel tot fuerūt p̄nci-
pes: q̄ pluref duxerīt ī comitatu ſuo. Venerūt āt nō
p⁹ annū: q꞉ tūc īueniret̄ ī egypto: nō ī p̄ſepio: ſꝫ ter-
tiadecima die. Ad oñdēdū āt vn̄ venirēt dr̄: Ab ori-
ente. REMI. Sciēdū ē aūt q꞉ varia ē ḋ magꝭ opi-
nio. q̄dā. n. dicūt eos fuiſſe chaldeos: chaldei. n. ſtel-
lā ꝓ deo colebāt: ꝛ icirco dixerūt q̄ nūcupatiuis
eoꝝ de⁹ oñderit deū veꝝ natū. Alii v̄o dicūt perſas
eos fuiſſe: nōnulli dicūt illos ḋ vltimis finib⁹ terre
fuiſſe. Alii v̄o dicūt illos fuiſſe nepotes balaam qd̄
magis ē credēdū. Balaā eni int̄ cetera q̄ ꝓphetauit
dixit: Orief ſtella ex iacob. Illi v̄o h̄ntes hāc ꝓphe-
tiā mox vt vidert̄ ſtellā nouā ītellexerūt regē natū
ꝛ venerūt. HIE. Et ſic hāc ſtellā futurā vaticinio

balaā nouerāt: cui⁹ erāt ſucceſſores. Sed q̄rēdū eſt
ſi chaldei vel perſe aut de vltimis finib⁹ t̄re fuerūt:
quō ī tā breui ſpacio hieroſolymā venire potuerūt
REMI. Sꝫ ſciēdū ē q̄ aliq̄ ſolēt dicē q̄ puer qui
tūc nat⁹ ē ī tā breui ſpacio tp̄is de vltimis finib⁹ t̄re
ad ſe p̄ducē potuit. GLO. Vel nō mirādū ē eos ī
xiii. dieb⁹ veniſſe in bethleē: cū equos arabicos: ꝛ
dromedarios haberēt: qui. ſ. ſunt veloces ad iter.
CHRY. ſup matth. Vl̄ p bienniū an̄ xp̄i natiuitatē
profecti ſūt: ꝛ ſtella eos p̄cedebat: ꝛ neq̧ eſca neq̧
potus defecit in peris eoꝝ. REMI. Vel ſi fuerūt
ſucceſſores balaā: reges iſtoꝝ nō lōge diſtant a ter-
ra ꝓmiſſionis: icirco in tā breui ſpacio tp̄is hierl̄m
venire potuerūt. Sꝫ tūc q̄rēdū ē: q̄re euāgeliſta di-
cat eos ab oriēte veniſſe. Qd̄ ideo ē: q꞉ ab illa regio-
ne venerūt: q̄ ī oriētali pte iudeis poſita ē. Pulchre
aūt ipſi ab oriēte veniſſe dicūt̄: q꞉ oēs q̄ ad dn̄m ve-
niūt: ab ipſo ꝛ p ipſū veniūt. Ipe eni ē oriēs: ſꝫ illō:
Ecce vir: oriēs nomē ei⁹. CHRY. ſup matth. Vel
ab oriente venerūt vnde dies naſcit̄: inde initium fi-
dei p̄ceſſit: q꞉ fides lumē ē aīaꝝ. Ab oriēte g̃ vene-
rūt ſed hieroſolymā. REMI. Quāuiſ dn̄ſ ibi nat⁹
nō eēt: q꞉ lꝫ agnoſcerēt natiuitatis tēp⁹: locum ta-
men nō cognouerunt: Hieruſalem enim regia ciui-
tas ē: ꝛ crediderunt q̄ talis puer nō niſi in vrbe re-
gia naſci debuiſſet. Siue ideo venerūt: vt adimple-
ret̄ qd̄ ſcriptū ē: De ſyon exiuit lex ꝛ verbū dn̄i hie-
ruſalē. q꞉ ibi p̄mo annūciat⁹ ē chriſt⁹. Siue vt ſtu-
dio magoꝝ dānaret̄ pigritia iudeoꝝ. Venert̄ ergo
hieroſolymā dicētes: Ubi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeoꝝ:
AVG. ī ſer. ḋ epi. Cū āt m̄lti nati atq̧ defūcti eēnt
regeſ iudeoꝝ: nūq̄d quēq̧ eoꝝ adorādū magi q̄ſie-
rūt: q꞉ nec quēq̧ eoꝝ ḋ celo loquētē didicert̄. Nō
itaq̧ regi iudeoꝝ q̄les eē illic ſolebāt: hūc tam ma-
gnū honorē longinq̄ alienigene ab eodē regno ꝓr-
ſus ab extraneis a ſe deberi arbitrabāt̄. Sꝫ talē na-
tū eē didicerāt: ī q⁰ adorādo ſe: ſalutē q̄ ſꝫ deū ē ꝯſe-
cuturos minime dubitarēt. neq̧. n. etas erat ſaltē: cui
adulatio hūana ſeruiret: nō ḋ mēbris purpura: nō
in capite diadema fulgebat: nō pōpa famulātū: nō
t̄ror exercit⁹: nō gl̄ioſa fama p̄lioꝝ: hos ad eū viros
ex remotꝭ t̄ris cū tāto voto ſuplicatiōis attraxerūt.
Iacebat ī p̄ſepio puer ortu recēs: exigu⁹ corpe: ꝯtē-
ptibil̄ paupt̄ate. Sꝫ magnū aliq̄d latebat ī puo q̄ il-
li hoīes p̄mitie gētiū: nō t̄ra portāte: ſꝫ celo narrāte
didicerāt. vn̄ ſeq̄t̄: Vidim⁹. n. ſtel. ei⁹ ī oriēte. Annū-
ciāt ꝛ īterrogāt: credūt ꝛ q̄rūt: tāq̧ ſignificātes eos q̄
ābulāt p fidē: ꝛ deſiderāt ſpeꝫ. CHRY. ī ho. Sciē-
dū āt q̄ p̄ſcillianiſte hētici q̄ naſci vnūquēq̧ hoīeſ
ſub cōſtitutionib⁹ ſtellarū putāt: hoc in adiutoriū
ſui erroris aſſumūt: q̄ noua ſtella exiit: cum dn̄s in
carne apparuit: cui⁹ fuiſſe fatū eādē q̄ apparuit ſtel-
lā putāt. AVG. de cō. euā. Et ſꝫ fauſtū hic ſtella
īducit̄: q̄ ꝯfirmat geneſiꝫ vt recte geneſidiū hoc ma-
gis nūcupari poſſit q̄ꝫ euāgeliū. GRE. ī ho. Sꝫ ab-
ſit a fideliū cordib⁹ vt eſſe q̄d fatū dicant. AVG.
de ciui. dei: Nā hoīes q̄n fatum audiunt: vſitata lo-
quēdi ꝯſuetudine nō ītelligūt niſi vim paſſiōis ſide-
rū: q̄lis ē q̄n q̄s naſcit̄ ſiue ꝯcipit̄: q̄ aliq̄ alienant a
dei voluntate. Et hi ab aurib⁹ oīm repellēdi ſunt:
q̄ qualiūcunq̧ deoꝝ volunt eē cultores. Aliqui v̄o
ſtellas hanc putant habē ptātē traditā ſibi a ſūma

dei ptāte:q̄ magnā celo faciūt iniuriā.in cuius ve/
lut ſplēdiſſima curia opinanť ſcelera facienda de
cerni: qualia ſi aliqua terrena ciuitas decreuiſſet:
generē hūano decernēte fuerat euertēda. CHRY.
ſup matheū: Si ergo aliq̄s adulter ꝛ homicida fi/
at p ſtellā: magna ē iniquitas illaꝝ ſtellaꝝ:magis
aūt illi⁹ qui creauit ſtellas :nā cū ſit pſcius futuro
rū deus:erquo tāta iniq̄tas futura erat p ſtellas:ſi
voluit ei dare nō ē bon⁹.ſi voluit ei dare: ꝛ nō po/
tuit impotēs ē. Si etiā ſtelle ē ꝙ aut mali ſumus
aut boni:ergo nec bonū nr̄m laudādū ē nec malū
uitupandū:q̄a nec ī nobis ē voluntari⁹ act⁹. vt q̄d
eni mali mei penā ſuſcipiam: qd̄ nō volūtate ſꝫ ne
ceſſitate ꝯmiſi: CHRYS.ſup math. Ipſa deniq̄ꝫ
mādata dei ne peccēt hoīes:aut hortamenta ut fa
ciant bonū:hāc inſipiētiā deſtruūt. Quis eni iubet
aliquē:ne faciat malū:qd̄ nō pōt declinare:aut fa
ciat bonū: ad qd̄ nō pōt puenire: GREGO. In
ſipiētes vō ſūt ꝛ oӡones oībus ſm fatū exiſtētib⁹:
exulat aūt ex ꝓuidentia dei cū pietate:cū his ꝛ hō
organū ſolū inuenit ſupni circularis motus:ad h̄
eni moueri ad opatiōes aiunt nō ſolū ptes corpis
ꝛ aīe excogitatiōes ꝛ vlr̄ qui hoc dicūt q̄ in nobis
ſūt: ꝛ ꝯtingētis naturā deſtruūt ea: ꝛ nihil aliud ē
hoc q̄ꝫ oīa euertere.vbi etiā de reliquo erit liberū
arbitriū:liberꝫ eni oporꝫ eē qd̄ ē ī nobis. AVG.
in.x.de ciui.dei: Non vſq̄ꝫquaq̄ꝫ autē abſurde dici
pōt:ad ſolas corpoꝝ differētias afflatus quoſdaꝫ
valere ſidereos: ſicut ſolarib⁹ acceſſibus ꝛ deceſſi/
bus videm⁹ anni tpa variari: ꝛ lunaribus incremē
tis atq̄ꝫ decremētis augeri ꝛ minui quedā genera
rerū ſicut conchas ꝛ mirabiles eſtus oceani: non
aūt animi volūtates poſitiōib⁹ ſideꝝ ſubdi ꝙ non
dicāt ſtelle ſignificare iſta poti⁹ q̄ꝫ facere:qd̄ eſt ꝙ
nūq̄ꝫ dicere potuerūt:cur in vita geminoꝝ in actio
bus:in euētibus: ꝛ ꝓfeſſiōibus:actib⁹:honoribus:
ceteriſq̄ꝫ rebus ad hūanā vitā ptinētib⁹: atq̄ꝫ ī ipa
morte plerūq̄ꝫ ſit tāta diuerſitas:ut ſimiliores ſint
multi extranei q̄ꝫ ipſi inter ſe gemini:p exiguū tpiſ
interuallū in naſcēdo ſepati:in ꝯceptu aūt p ꝯcubi
tū vno etiā momēto ſeminati. Qd̄ ergo conanť ef
ficere de interuallo exigui tpis qd̄ inter ſe gemini
dū naſcerētur habuerūt. Si tū valet quāta iueniť
in geminoꝝ volūtatib⁹:actib⁹:moribus: caſibuſq̄ꝫ
diuerſitas. Quidā vō nō aſtroꝝ ꝯſtitutionem: ſed
oīm ꝯnexiōꝫ ſeriēq̄ꝫ cauſaꝝ:quā dei ſūmi tribuunt
volūtati ꝛ pōti fati noīe appellāt. Siq̄s ḡ res hūa/
nas fato tribuit:q̄a ipſam dei volūtatē uel ptātem
fati noīe appellat:ſnīaꝫ teneat:linguā corrigat:qm̄
fati nomē ſolet a loquētib⁹ poni in ſideꝝ ꝯſtitutio
ne.vn̄ volūtatē dei fati vocabulo nō nūcupamus:
niſi forte ut fatū a fando.i.a loquēdo dictū intelli
gam⁹. Scriptū ē: Semel locut⁹ ē de⁹:duo hec au/
diui. Vn̄ nō ē multū cū eis de v̄bi ꝯtrouerſia labo
rādū atq̄ꝫ certādū. AVG. ꝯ Fauſtū: Si aūt ſub
fato ſtellaꝝ nulli⁹ hoīs geneſim ponim⁹ liberꝫ ar/
bitriū volūtatis ab oī neceſſitatis vinculo vindice
mus:quāto min⁹ illi⁹ tpalē generatiōꝫ ſub aſtroꝝ
ꝯditiōe credim⁹ factā:q̄ ē vniuerſoꝝ etern⁹ creator
ꝛ dn̄s. Itaq̄ꝫ illa ſtella quā viderūt magi: Chriſto
ſm carnē nato nō ad decretū dn̄abať:ſed ad teſti
moniū famulabať. Proinde nō ex ill' erat ſtellis

q̄ ab initio creature itineꝝ ſuoꝝ ordinē ſub creato
ris lege cuſtodiūt:ſꝫ nouo v̄ginis partu nouū ſid⁹
apparuit:qd̄ myſteriū officij ſui etiā ipſis magis q̄
rētib⁹ xp̄m cū ań faciē periret exhibuit:donec eos
vſq̄ꝫ ad ipſū locū vbi de⁹ v̄bū infans erat p̄eūdo p/
duceret. Qui aūt aſtrologi ita ꝯſtituerūt naſcentiū
hoīm fata ſub ſtelliſ ut aliquā ſtellaꝝ hoīe aliquo
nato circuit⁹ ſui ordinē reliq̄ſſe: ꝛ ad eū q̄ nat⁹ eſt
aſſeuerēt:ſortē q̄ppe naſcentis aſtroꝝ ordini colli
gari arbitrāť:nō aſtroꝝ ordinē ad hoīs nati diem
poſſe mutari.quapropē ſi ſtella illa ex his erat:q̄ ī
celo pagunt ordines ſuos:quō poterat diſcernere
qd̄ xp̄s actur⁹ erat : q̄ nato xp̄o iuſſa ē relinq̄re qd̄
agebat: Si āt ut ꝓbabili⁹ crediť ad demōſtrāduꝫ
xp̄m q̄ nō erat exorta ē:nō iō xp̄s nat⁹ ē q̄a illa ex
titit:ſꝫ illa extitit q̄a xp̄s nat⁹ ē.vn̄ ſi dici oporteret
nō ſtellā xp̄o: ſꝫ xp̄m ſtelle fatū fuiſſe diceremus.
ipſe q̄ppe illi: nō illa huic naſcēdi attulit cauſam.
CHRY.in ho. Nō ē hoc etiā aſtronomie op⁹ a
ſtellis ſcire eos q̄ naſcūť:ſꝫ ab hora natiuitatis fu/
tura p̄dicer. hi aūt tēp⁹ natiuitatis nō ꝯgnouerūt
ut hinc ſumēteſ initiū a ſtellaꝝ motu futura ꝯgno
ſcerēt:ſꝫ ecōuerſo. Dicūt ergo: Vidim⁹ ſtellā eius.
GLO.i.ꝓpriā:q̄a hāc creauit ad oſſionem ſui.
AVG.in ſmone de epiph. Paſtorib⁹ angeli:ma
gis ſtella xp̄m demonſtrat: vtriſq̄ꝫ loquiť lingua
celoꝝ:q̄a lingua ceſſauerat ꝓphetaꝝ. Celos angeli
habitāt: ꝛ ſidera exornāt: vtriſq̄ꝫ ergo celi enarrāt
gloriā dei. GREG. Et rōnabiliť iudeis tāq̄ꝫ rōne
vtētib⁹ rōnale aīal.i.angel⁹ p̄dicare debuit: genti
les vō q̄a rōne vti neſciebāt: ad cognoſcēdū dn̄m
nō p vocē ſꝫ p ſigna pducūť: q̄a ꝛ illis ꝓphetie tā/
q̄ꝫ fidelib⁹: ꝛ iſtis ſigna tanq̄ꝫ infidelib⁹ data ſunt.
Eiſdē āt gētib⁹ xp̄m cū pfecte eēt etatis apl̄i p̄di/
cāt:eūq̄ꝫ puulū ꝛ nec dū p hūani oris officium lo
quētē ſtella gētib⁹ denūciat:q̄a nimiꝝ rōnis ordo
ponebat:ut loquētē iā dn̄m:loquētes nobis p̄di/
catores: ꝛ necdū loquētē elemēta muta p̄dicarēt.
AVG.in ſmo.de epiph. Ipſe etiā xp̄us expecta
tio gētiū de q̄b⁹ quōdā btīſſimo pr̄i Abrae innu/
merabilis fuit ꝓmiſſa ſucceſſio:non carnis ſemine
ſꝫ fidei fecūditate generāda. ꝛ iō ſtellaꝝ multitudi
ni cōpata:ut ab oī gētiū pr̄e: nō terrena ſꝫ celeſtis
ꝓgenies ſperareť. Ad credēdū ergo ꝓmiſſe poſte/
ritatis heredes ī ſiderib⁹ deſignari:ortu noui ſide/
ris: ut ī quo celū ē: adhibitū in teſtimoniū celi fa/
muleť obſequiū. CHRY.ī ho. Qm̄ āt nō celeſtiū
vna ſtellaꝝ hec fuit manifeſtū ē.nulla eni alia ſtel
laꝝ hac via ꝓcedit: hec eni ab oriēte in meridiē fe/
rebať.ita eni Paleſtina ad Perſidē iacet. Secun/
do aūt a tpe quo videbať:nō eni in nocte appuit
tm̄:ſꝫ ī media die: qd̄ nō ē v̄tutis ſtelle: ſꝫ nec etiaꝫ
lune. Tertio ab eo ꝙ appebat: ꝛ occultabať rurſ⁹
cū eni intrauerūt Hieroſolymā occultauit ſeipſaꝫ:
deīde vbi Herodē reliq̄rūt:ſeipſaꝫ mōſtrauit:neq̄ꝫ
etiā ꝓpriū quēdā greſſū hēbat: ſꝫ cū oportebat ire
magos ibat:qn̄ aūt ſtare oportebat ſtabat:ſic ꝛ de
colūna nubis erat ī deſerto. Neq̄ꝫ etiā ſurſum ma
nēs partū v̄ginis oſtētabat:ſed deorſū deſcēdēs h̄
faciebať:qd̄ nō ē ſtelle motus:ſꝫ v̄tutis cuiuſdā rō
nalis.vn̄ videť hec ſtella v̄t⁹ īuiſibilis fuiſſe ī talē
apparētiā formata. REMI. Nōnulli dicūt hanc

ſtellam fuiſſe ſpūſcm̄: ut ipe q̄ poſtea ſuper bapti
zatū dn̄m deſcēdit i ſpecie colūbe: i ſpecie ſtelle ap
paruit magis. Alij dicūt fuiſſe āgelū: ut ipe q̄ appa
ruit paſtorib⁹ apparuerit etiā magis. GLO. Se
quit̄ etiā: In oriēte. Utꝝ ſtella i oriēte orta ſit: an
ipſi ibi poſiti natā ⁊ occidētē viderit: ābiguū ē. po
tuit enim naſci i oriēte ⁊ eos in hierl'm ꝑducere.
AUGU. i ſer. de epiph. Sz dictur⁹ es: A qb⁹ audie
rūt ꝙ talis. ſ. ſtella xp̄m natum ſignificaret: ꝑfecto
ab angelis aliq̄ monitōe reuelatōis. Queris fortaſ
ſis ab angelis bonis an malis: Xp̄m q̄dē ⁊ angeli
mali hoc ē demones filiū dei eē ꝯfeſſi ſunt. Sz cur
nō ⁊ a bonis audierūt: qn̄ i xp̄o adorādo ſal⁹ eoꝝ
iā q̄rebat̄: nō iniq̄tas dānabat̄. Potuerūt ḡ illis ⁊
āgeli dicere: Stella quā vidiſtis xp̄s ē. Ite adora
te illū vbi nat⁹ ē: ⁊ ſimul iudicate q̄lis q̄ntuſq3 na
tus ſit. LEO papa i ſer. de epiph. Uel p̄ter illam
ſtelle ſpeciē q̄ corporeū incitauit obtutū fulgētior
veritatis radi⁹ eoꝝ corda ꝑdocuit: ⁊ hoc q̄dē ad il
lumīatione fidei ꝑtinebat. AUG. i li. de q̄ſti. no.
⁊ ve. teſt. Uel iudeoꝝ natū regē itellexerūt: cū ſtel
la indice tꝑalis rex ſoleat deſignari. Hi enim magi
chaldei nō maliuolētia aſtroꝝ curſū: ſz rerꝝ curioſi
tate ſpeculabāt̄. Sic eni dat̄ intelligi: traditionē
balaā ſeq̄bant̄ q̄ dixit: Orietur ſtella ex iacob. vn̄ vi
dētes ſtellā extra ordinē mūdi: hāc eē intellexerūt
quā balaā futurā indicē regis iudeoꝝ ꝓphetaue
rat. LEO papa i ſer. de epiph. Potuerūt āt illis
credita ⁊ intellecta ſufficere ut corꝑali intuitu nō
inq̄rerēt: qđ pleniſſimo viſu mētis inſpexerāt. ſed
diligētia ſagacis officij ad vidēdū uſq3 ad pueꝝ ꝑ
ſeuerās: nr̄i tꝑis hoīb⁹ ſuiebat ut ſic oīb⁹ nobis ꝓ
fuit ꝙ p⁹ reſurrectioz dn̄i veſtigia vulneꝝ ei⁹ Tho
me apl̄i explorauit man⁹: ita ad nr̄az vtilitatē ꝓfi
ceret: ꝙ i infantiā ipſi⁹ magoꝝ ꝓbauit aſpect⁹. Un̄
dicūt: Uenimus adorare eū. CHRY. ſup matth.
Sz nunq̄d neſciebāt: q̄a i hierl'm regnabat Hero
des: nunq̄d nō intelligebāt q̄a q̄cūq3 rege viuente
alteꝝ regē ꝓnūciat aut adorat punit̄ in ſanguine:
Sz dū ꝯſiderabāt regē futuꝝ: nō timebāt p̄ntē. ad
huc nō viderāt xp̄m: iam parati erāt mori ꝓ eo. O
hti magi q̄ an̄ ꝯſpectum crudeliſſimi regis: p̄uſq3
xp̄m cognoſcerēt: xp̄i facti ſūt confeſſores.

Audiēs āt herodes rex turbat⁹
eſt: ⁊ oīs hieroſolyma cum illo. Et
cōgregās oēs p̄ncipes ſacerdotū ⁊
ſcribas ppl̄i ſciſcitabatur ab eis ubi
xp̄s naſceret̄. At illi dixerūt ei: In
bethleē iude. Sic eni ſcriptū ē ꝑ ꝓ
phetam: Et tu bethleē t̄ra iuda: ne
quaq̄3 minima es i principib⁹ iuda.
Ex te enim exiet dux qui regat po
pulū meum iſrael.

AUGU. in ſer. de epiph. Sic magi deſiderāt re
demptorē: ita Herodes timet ſucceſſorē. vn̄ ſeq̄t̄: Au
diēs āt herodes rex turbatus eſt. GLO. Rex dr̄
ut ex collatiōe ei⁹ q̄ q̄rit̄ hic intelligat̄ extraneus.
CHRY. ſup matth. Et iō turbat̄ audiēs regē na
tū iudeis ex genere iudeoꝝ cū eēt ipſe genere idu
me⁹: ne regno reuoluto iteꝝ ad iudeos: ipe a iude
is expelleret̄ ⁊ ſemē ei⁹ p⁹ ipſū p̄ſcideret̄ a regno:
ſemꝑ eni grandis ꝑtās maiori timori ſubiecta eſt.
Sic. n. rami arboꝝ i excelſo poſitaꝝ etiā ſi leuis au
ra flauerit mouent̄: ſic ⁊ ſublimes hoīes etiā leuis
nūcij fama ꝯturbat: hūiles aūt ſic i ꝯualle pleruq3
i tranq̄llitate ꝯſiſtūt. AUG. i ſer. de epiph. Quid
āt erit tribunal iudicātis: qn̄ ſuꝑbos reges timere
faciebat natiuitas infantis: Pertimeāt regē ad pa
tris dextrā iā ſedentē: quē rex impi⁹ timuit adhuc
matris vbera lābētē. LEO papa i ſer. de epiph.
Suꝑfluo tn̄ herodes timore turbari: nō capit xp̄m
regio tua: nec iudei dn̄s ꝑtātis tue cepit eē ꝯtēt⁹.
AUG. Quē i iudea regnare nō vis: vbiq3 regnat
GLO. Uel nō ſolū ꝓpter ſe timuit: ſz ꝓpter iram
romanoꝝ. decreuerāt. n. romani: ne q̄s rex uel de⁹
ſine eoꝝ ꝯſilio diceret̄. GREG. i ho. Celi āt rege
nato: rex t̄re turbat⁹ ē: q̄a nimirū terrena altitudo
ꝯfundit̄: cū celſitudo celeſtis aperit̄. LEO papa
in ſer. de epiph. Herodes etiā diaboli ꝑſonā gerit
cui⁹ tūc fuit incētor: ita nūc quoq3 ē defeſſus imi
tator. Cruciat̄ eni vocatiōe gētiū: ⁊ quotidiana po
teſtatis ſue deſtructōe torq̄t̄. CHRY. ſup matth.
Uterq3 ḡ zelo ꝓprio turbat̄: ⁊ ſui regni ſucceſſorē
timebat: Herodes terrenū: diabolus āt celeſtē. Ec
ce aūt ⁊ iudaicus ppl̄s turbat̄: q̄ magis de auditu
iſto gaudere debuerat: q̄a rex iude⁹ ſurgere diceba
tur. Sz turbabātur: q̄a de aduētu iuſti nō poterāt
gaudere iniq̄. Aut certe turbabāt̄: ne forte irat⁹ iu
daico regi gen⁹ ei⁹ vexaret. Un̄ ſeq̄t̄: Et oīs hiero
ſolyma cū illo. GLO. Uolēs illi fauere quē time
bat: ppl̄s. n. plus iuſto eis fauet: quos crudeles ſu
ſtinet. Sequit̄: Et ꝯgregās oēs pn̄. ſacer. ⁊ ſcri. po.
Ubi nota diligētiā inq̄rētis: ut ſi īuenerit faciat qđ
poſtea ſe velle oſt̄dit: ſinaūt accuſat⁹ ſit Romanis.
REMI. Scribe aūt dicti ſūt: nō tn̄ ab officio ſcri
bēdi: ſz poti⁹ ab interꝑtatōe ſcripturaꝝ: erāt eni le
gis doctores. Seq̄t̄: Sciſcitabat̄ ab eis vbi xp̄s na
ſceret̄. Hic attēdēdū ē: q̄a nō dixit: vbi xp̄s nat⁹ ē:
ſz vbi naſceret̄. Callide. n. interrogauit eos ut poſ
ſet agſcere ſi de rege nato letarēt̄. Xp̄m āt vocat:
q̄a nouerat inungi regem iudeoꝝ. CHRY. ſuper
matth. Ut q̄d āt interrogat herodes q̄ non crede
bat ſcripturis: aut ſi credebat: quō ſperabat poſſe
interficere illū: quē regē futuꝝ eē dicebāt: Sz dia
bolus inſtigabat: q̄ credebat ꝙ ſcripture nō mētiū
tur: ſic ſūt oēs pctōres q̄ hocipſū qđ credūt ꝑfecte
credere nō ꝑmittunt̄. ꝙ eni credūt: veritatis ē vt⁹:
q̄ nō pōt eē occulta: ꝙ autē nō credūt: excecatio ē
inimici. Si eni ꝑfecte crederent: ſic viuerēt q̄ſi poſt
modicū trāſituri de hoc mūdo: nō q̄ſi i eternū mā
ſuri. Seq̄t̄: At illi dixerūt: In bethleē iude. LEO
papa i ſer. de epiph. Magi q̄dē hūano ſenſu ſignifi
catū ſibi regis ortum exiſtimauerūt i ciuitate regia
eē q̄rēdū: ſz q̄ ſui ſuſceꝑat formā: ⁊ nō iudicare ve
nerat: ſz iudicari: Bethleē p̄elegit natiuitati: Hiero
ſolymā paſſioni. THEO. Si eni maximā Romā
elegiſſet ciuitatē: potētia ciuiū mutatioz orbis ter
raꝝ factā putarēt. ſi fili⁹ fuiſſet īꝑatoris ꝑtāti vtili
tatē aſſcriberēt. Sz q̄d fecit: oīa egena ⁊ vilia ele
git: ut diuinitas cognoſceret̄ orbem trāſformaſſe

terraꝝ. ꝑpterea paupculã elegit matrẽ: paupiorem
patriã: egen⁹ fit pecunijs: ⁊ hoc tibi exꝑpõit pſepe.
GREG. i ho. Bñ etiã in bethleẽ naſcit᷑. Bethleẽ
q̃ppe dom⁹ panis interꝑtat᷑. Ipſe nãq; ẽ q̃ ait: Ego
ſũ panis viu⁹ q̃ ꝺ celo deſcẽdi. CHRY. ſup matth.
Cũ ãt debuiſſent celare myſteriũ regiſ ꝑfiniti a deo
marie i ꝯſpectu alienigene regis: facti ſũt nõ ꝑdica
tores opeꝝ dei: ſ; ꝑditores myſterioꝝ ei⁹: ⁊ nõ ſolũ
manifeſtant myſteriũ: ſ; etiã ꝓpheticũ ꝓtulerũt ex
emplũ. Uñ ſubiũgũt: Sic eñi ſcriptũ ẽ ꝑ ꝓphetã. ſ.
Micheã: Et tu bethleẽ terra iuda. GLO. Hoc ſic
ponit: ut ab eis dictũ ẽ: q̃ etſi nõ verba: ṽitatẽ ſenſus
quodãmõ ponũt. HIERO. Uñ hic reꝑhẽdũt᷑ iu-
dei de ig̃rãtia: qm̃ ꝓpheta dicit: Tu bethleẽ effrata
illi dixerũt: Tu bethleẽ terra iuda. CHRY. ſuper
matth. S; adhuc ipſam ꝓphetiã ꝑcidẽtes interficiẽ
doꝝ ꝑuuloꝝ facti ſũt cã. ſic. n. ſcriptũ erat: Ex te exiet
rex q̃ paſcet pplm meũ iſrl᷑ ⁊ dies ei⁹ a dieb⁹ ſeculi.
Si g̊ integrã ꝓphetiã ꝓtuliſſent: ꝯſiderãs herodes
q; venerat rex terren⁹ cui⁹ dies a dieb⁹ ſcl̃i erãt: in
tãtũ furorẽ nõ exarſiſſet. HIERO. ſup matth. Eſt
aũt ſenſus ꝓphetie talis: Tu bethleẽ terra iuda vel
effrata: qꝺ iõ dr̃: q; ẽ alia bethleẽ i galgal᷑ ſita: q̃uiſ
ꝑuus vic⁹ inter milia ciuitatũ iuda: tñ ex te naſcetur
chriſt⁹ q̃ erit dñator iſrl᷑: q̃ ſm̃ carnẽ de dauid ẽ: de
me tñ nat⁹ ẽ añ ſcl̃a: ⁊ iõ dr̃: Egreſſus ei⁹ ab initio a
dieb⁹ eternitat̃: q; i ꝑncipio ṽbũ erat apud deũ. S;
hoc vltimũ vt dictũ ẽ iudei tacuerũt: alia ṽo muta-
uerũt: vel ꝑpter ig̃rãtiã vt dictũ ẽ: vl᷑ ad maiorẽ ma
nifeſtationẽ: vt herodi alienigene intellectũ ꝓphe-
tie apirẽt. vñ ꝑ eo q; ꝓpheta dixit: Effrata: qꝺ erat
nomẽ ãtiquũ ⁊ forte herodi ig̃tũ: dixerũt: terra iu-
da. Pro eo aũt q; ꝓphetia dixerat: Minima es in
milib⁹ iuda volens oñdere ꝑuitatẽ ei⁹ q̃tũ ad ppl̃i
multitudinẽ dixerũt: Neq̃q̃ mĩma es i ꝑncipibus
iuda. volẽtes oñdere magnitudinẽ dignitat̃ ꝓueni
ẽtẽ ex dignitate ꝑncipis naſcituri: q̃ſi diceret: Ma
gna es inter ciuitates ex quib⁹ ꝑncipes ꝓdierũt.
REMI. Uel tal᷑ ẽ ſenſus: q̃uis mĩma videaris int̃
vrbes ꝑncipatũ hñtes: tñ nõ es mĩma: q; ex te exiet
dux q̃ regat pplm meũ iſrl᷑. dux ãt iſte chriſt⁹ ẽ: qui
pplm fidelẽ regit ⁊ gubernat. CHRY. i ho. Intẽ-
de aũt certitudine ꝓphetie: nõ eñi dixit q; i bethleẽ
erit: ſ; q; ꝺ bethleẽ exiet: oñdẽs q; ibi ſolũ naſceret᷑.
Quõ aũt h; rõnẽ de zorobabel hec dicta eẽ vt q̃dã
dicit: nõ. n. exit⁹ ei⁹ fuit a ꝑncipio ex dieb⁹ ſcl̃i. Neq;
etiã ex bethleẽ exiuit: cũ ñ i iudea ſ; i babylonia na
tus ſit. Eſt etia; ad hoc qꝺ dic᷑: Neq̃q̃ mĩma es: q;
ex te exiet. null⁹. n. ali⁹ illuſtrẽ fecit villã in q̃ naſce-
ret᷑ q̃ chriſt⁹. Poſt natiuitatẽ. n. a finib⁹ orbis trãs
veniũt viſuri ꝑſepe ⁊ tugurij locũ. nõ aũt dixit: Ex te
exiet fili⁹ dei ſ; dux qui paſcet pplm meũ iſrl᷑. opor-
tebat. n. i ꝑncipio ꝯdeſcẽdere vt nõ ſcãdalizaret᷑: et
q̃ ad ſalutẽ hoĩm ꝑtinebãt ꝑdicare ut mag̃ induce
rent᷑. Nõ aũt dicit: Qui regat pplm meũ iſrl᷑. Iſrl᷑. n.
h̃ dicit eos qui crediderũt ex iudeis. ſi aũt non oẽs
chriſt⁹ rexit: eoꝝ ẽ accuſatio. De gẽtib⁹ aũt interi ta-
cuit: ne ſcãdalizaret iudeos. Uñ aũt mirabilẽ diſpẽ
ſationẽ: iudei. n. ⁊ magi ſimul ſe iuicẽ docẽt. iudei a
magis audiũt: q; xp̃m i oriẽtis regiõe ſtella ꝑdica-
bat: ⁊ magi a iudeis: q; ꝓphete antiquit⁹ eũ nũcia-
uerũt: vt gemiato teſtimonio ꝯfirmati ardẽtiori fi-
de expeterẽt: quẽ ⁊ ſtelle claritas: ⁊ ꝓphetie mani-
feſtabat auctoritas. AVGV. i ſer. de epiph. Pote
rat. n. ſtella q̃ magos ꝑduxit ad locũ vbi erat cũ ma
tre ṽgine de⁹ infans ad ipſam eos ꝑducere ciuitatẽ:
ſi tñ ſubtraxit ſe: nec eis ꝓſtea apparuit donec de ci
uitate in q̃ chriſt⁹ naſceretur ⁊ ipſi iudei dicerẽt: In
bethleẽ iude: ſil᷑es facti fabris arche noe: qui alijs
vbi euaderẽt ꝑſtiterũt: ⁊ ipſi diluuio perierũt: ſil᷑es
lapidib⁹ miliarijs viã oſtẽderũt: nec ipſi ãbulare po-
tuerũt. Audierũt: ⁊ abierũt inquiſitores: dixerũt: et
remãſerũt doctores. Nũc quoq; iudei ſil᷑e aliquid
nobis exhibere nõ deſinũt. nõnulli. n. paganoꝝ qñ
eis de ſcripturis teſtimonia clara ꝓferim⁹: vt noue
rũt chriſtũ añ ꝓphetatũ ſuſpecti ne forte a chriſtia-
nis iſta ꝯficta ſint: malũt credere codicib⁹ iudeorũ:
⁊ ſic tũc magi fecerãt: iudeos dimittũt inaniter lecti
tare: ipſi ꝑgunt fideliter adorare.

Tũc herodes clã uocatis magis
diligẽt̃ didicit ab eis tẽp⁹ ſtelle q̃ ap
paruit eis: ⁊ mittẽs illos i bethleẽ:
dixit. Ite ⁊ int̃rogate diligẽt̃ de pu
ero: ⁊ cũ iueneritis renũciate mihi:
ut ⁊ ego ueniẽs adorẽ eũ. Qui cu;
audiſſent regem abierunt.

CHRY. ſup matth. Poſtq̃ audiuit herodes nſũ
duplici mõ credibile: primũ q; a ſacerdotib⁹ fuerat
dictũ: deinde q; exẽplo ꝓphetico fuerat ꝯprobatũ:
nõ tñ ad deuotionẽ flectit᷑ naſcituri regis: ſ; ad ma-
liciã interfectiõis eius ꝑ dolũ. Vidit. n. q; nõ poterat
magos nec blãdimẽtis flectere: nec minis terrere:
nec auro corrũpe: ut ꝯſentirẽt i interfectiõ; regis fu-
turi: iõ illos decipe cogitauit. vñ dr̃: Tunc hero. clã
voca. mag̃. Occulte ãt vocauit eoſ: vt nõ viderẽt iu
dei quos hẽbat ſuſpectos: ne forte q̃ſi regẽ ſue gen-
tis amãtes ꝓderẽt ꝯſiliũ ei⁹. Diligẽter didicit ab eis
tẽp⁹ ſtelle. REMI. Idcirco diligẽter: q; callidus
erat: ⁊ timebat ne nõ reuerteret᷑ ad eũ: vt tunc ſciret
q̃d ageret ꝺ puero occidẽdo. AVG. i ſer. ꝺ epiph.
Ferme aũt biẽnio añ viſa ẽ ſtella mirãtib⁹ q̃d eẽt.
S; tũc intelligit᷑ indicatũ eis cui⁹ eẽt ſtella: q̃ iã diu
uidebat᷑ qñ nat⁹ ẽ: q̃ ꝑ illã ſignificat᷑. S; poſtq̃ chri
ſto nato reuelatũ ẽ magis. venerũt ab oriẽte: ⁊. xiij.
die adorauerũt eũ: quẽ añ paucos dies natu; fuiſſe
didicerũt: CHRY. i ho. Uel añ multũ tẽp⁹ hec ſtel-
la apparuit: qm̃ multũ tẽp⁹ i itinere erãt magi cõſũ
pturi: vt ꝯfeſtim cũ nat⁹ eẽt chriſto aſſiſterẽt: eũ i fa
ſcijs adorãtes vt mirabilior appareret. GLOSA:
Scd̃m alios ṽo a die natiuitat̃ chriſti credit᷑ ſtella
tñ apparuiſſe: ⁊ pacto officio cũ noua eẽt deſijt eẽ.
ait. n. fulgẽti⁹: Puer nat⁹ nouã ſtellã fabricauit. Co
gnito aũt loco ⁊ tpe ꝑſonã pueri vult nõ ig̃rare. vñ
dic᷑: Ite ⁊ int̃rogate diligẽter de puero. illud ꝑcepat
qꝺ abſq; ꝑcepto erãt facturi. CHRY. i ho. Nõ ãt
dic᷑: Interrogate de rege. ſ; de puero: neq; eñi ꝑnci-
pat⁹ noĩe eũ vocari ſuſtiebat. CHRY. ſup matth.
Ergo vt ad hoc eos induceret: deuotiõ; ꝓmittebat:
⁊ ꝑ eã gladiũ acuebat: ⁊ maliciã cordis ſui hũilita-
tis colore depingebat. Talis ẽ ꝯſuetudo oĩm mali-
gnoꝝ qñ aliquẽ i occulto g̃ui⁹ ledere volũt: hũilita

tem illi ⁊ amicitias ſingũt. Uñ dicit: Et cũ inueneri
tis renũciate mihi: ut ego veniens adorẽ eũ. GRE.
in ho. Adorare eũ ſe velle ſimulat: ut q̃ſi hũc ſi iue
nire poſſit: extinguat. Seq̃t: Qui cũ audiſſent regem
abierũt. REMI. Audierũt magi herodẽ ut q̃rerẽt
dñm: ſʒ nõ ut ad eũ reuerterẽt. Significabãt enim
bonos auditores: q̃ bona q̃ audiũt a malis p̃dicato
ribus faciũt: ſed tamen opera illoꝝ non imitantur.

**Et ecce ſtella quã uiderãt in oriẽ
te: añcedebat eos: uſqȝ dũ ueniens
ſtaret ſupra ubi erat puer.**

CHRY. ſup matth. Ex hoc loco oñdit: q: cũ ſtel
la deduxiſſet magos ꝓpe hieruſalẽ abſcõdita ẽ ab
eis: ut relicti a ſtella cogerẽt ĩ hierl̃m interrogare
de xp̃o ſit ⁊ maĩfeſtare: ꝓpt̃ duo: p̃mo ad ↄfuſionẽ
iudeoꝝ: q: gẽtiles ſtelle tantũmõ viſione ↄfirmati:
xp̃m p alienas ꝓuĩcias req̃rebãt. ⁊ iudei ab infãtia
ꝓphetias legẽtes de xp̃o: ⁊ ĩ ſuis finib⁹ natũ nõ ſu
ſceperũt: demũ ut interrogati ſacerdotes vñ naſcit̃
xp̃s: ad p̃iudiciũ ſuũ r̃nderẽt: de bethleem: q̃a q̃ he
rodẽ docuerãt de xp̃o: ipſi ignorabant de illo. ⁊ iõ
p⁹ ĩterrogatõeʒ ⁊ r̃nſionẽ habitã ſubditur: Et ecce
ſtella quã viderãt ĩ oriẽte añcedebat eos. ut ↄſide
rãtes obſequiũ ſtelle: regis ĩtelligerẽt dignitatem.
AVG. ĩ ſmo. de ephi. Et ut xp̃o plenũ redderet
obſequiũ tꝑauit gradũ donec magos p̃duceret ad
pueꝝ. Obſequiũ p̃buit: nõ ĩpiũ adduxit. ſupplicẽs
oñdit ampliſſimo lumĩe: ⁊ tecta nati cõfudit: ſicq̧
diſceſſit. vñ ſeq̃t: Uſq̧ dũ veniens ſtaret ſupra: vbi
erat puer. AVG. ſup matth. Quid aũt miꝛ ſi ſo
le iuſticie orituro: ſtella miniſtrabat diuĩa: Stetit
enĩ ſupra caput pueri: q̃ſi dicẽs: Hic ẽ. ut q: loquen
do mõſtrare ñ poterat: ſtãdo dmõſtraret. GLO.
Hic aũt appet q ſtella ĩ aere poſita erat: ⁊ domui ĩ
q̃ puer erat multũ vicina: alit̃ enĩ domũ non diſcre
uiſſet. AMBRO. ſup lucã: Hec aũt ſtella via ẽ:
⁊ via xp̃s: q: ſʒ ĩcarnatõis myſterium xp̃s ẽ ſtella:
ipſe enĩ eſt ſtella ſplẽdida ⁊ matutina. vñ vbi hero
des ẽ: nõ uidet̃. ubi aũt xp̃s: rurſuʒ uidet̃ ⁊ viã mon
ſtrat. REMI. Uel ſtella ſignificat grãm dei: he
rodes diabolũ. q̃ autẽ p peccatũ ſe diabolo ſubdit:
moꝝ grãm p̃dit. q ſi p pñiam receſſerit: moꝝ grãm
ĩuenit: q̃ nõ dimittit: donec p̃ducat ad domũ pueri
i. eccleſiã. GLO. Uel ſtella ẽ illuminatio ꝑ fidei: q̃
ad ꝑrimũ ducit: quaʒ dũ diuertũt ad iudeos: magi
amittũt: quia dum a malis cõſilium querũt veram
illuminationem perdunt.

**Uidẽtes aũt ſtellã: gauiſi ſũt gau
dio magno ualð. Et ĩtrãtes domũ
ĩuenerũt pueꝝ cuʒ maria m̃re ei⁹: ⁊
ꝓcidẽtes adorauerũt eũ: ⁊ aptis the
ſauris ſuis obtulerunt ei munera:
aurum: thus: ⁊ myrram.**

GLO. Poſtq̃ꝫ p̃miſit ſtelle obſequiũ: ſubiungit
euãgeliſta magoꝝ gaudiũ dicẽs: Uidẽ. aũt ſtellam
gaui. ſũt gau. ma. Ualde. REMI. Et ſciẽdũ q nõ
ſatis fuit dicere euãgeliſte: Gauiſi ſunt. ſed addidit:
Gaudio magno. ⁊ ualde. CHRY. ſup matth. Ga
uiſi g̃ ſũt: q: ſpes eoꝝ nõ erat decepta: ſʒ ãpli⁹ cõfir
mata q tãti itineris nõ ſine cã ſuſceperũt laboꝛe.
GLO. Gaudio gaudet: q̃ ꝓpter deuʒ gaudet: q̃ ẽ
ueꝝ gaudiũ. Addidit autẽ ⁊ magno: q: de magno
gaudebãt. CHRY. Per myſteriũ enĩ ſtelle ĩtelli
gebãt: q̃m dignitas tũc nati regis excedebat mẽſu
rã oĩuʒ mũdialiũ regũ. addidit ẽt Ualde. REMI
Quia uoluit oñdere q magis gaudẽt hoĩes de re
bus p̃ditis q̃ꝫ ſemp poſſeſſis. Subdit̃ aũt: Et ĩtran.
domũ ĩue. pueꝝ. LEO papa ĩ ſer. de epiph. Quã
titate paruũ: aliene opis ĩdigũ: fandi ĩpotẽtẽ: ⁊ nul
la ab hũane infantie generalitate diſcretuʒ: q: ſicut
fidelia erãt teſtimonia: q̃ ĩ eo maieſtatem ĩuiſibilis
diuinitatis oñderẽt: ita ꝓbatiſſimũ debebat eẽ: ſem
piternã illã eẽntiã filij dei verã ſuſcepiſſe hoĩs na
turã. Cũ Maria m̃re ei⁹. CHRY. ſup matth. Nõ
diademate coronata: aut ĩ lecto aureo recũbente: ſʒ
vix tunicã h̃ñte vnã: nõ ad ornamentũ corꝑis: ſʒ ad
tegumẽtũ nuditatis q̃lẽ h̃re potuit carpẽtarij vxoꝛ
pegre ↄſtituta. Si g̃ regẽ terrenũ q̃rẽtes veniſſent:
magis fuiſſent ↄfuſi q̃ꝫ gauiſi: q: tanti itineris labo
rẽ ſine cã ſuſcepiſſent. Nũc ãt q: celeſtẽ regem q̃re
bãt: ⁊ſi nihil regale videbãt: in eo tñ ſoli⁹ ſtelle teſti
monio ↄtẽti gaudebãt oculi eoꝝ ↄtẽptibilẽ pueruʒ
aſpicere: q: ſp̃us ĩ corde eoꝝ terribilẽ eũ mõſtrabat
vñ ꝓcidẽtes adorauerũt eũ. videt enĩ hoĩeʒ: ⁊ agno
ſcũt deũ. RABA. Diuio aũt nutu fcm̃ ẽ: q abie
rat Joſeph ne aliq̃ male ſuſpitõis occaſio daret̃ gẽ
tib⁹. GLO. Qui licʒ morẽ ſue gẽtis ĩ donis offe
rẽdis ſequãt̃: arabes enĩ auro: thure ⁊ diuerſis ge
nerib⁹ aromatũ abũdant: tñ aliq̃d myſterij muneri
bus demõſtrare volebãt. vñ ſeq̃t: Aptis theſauris
ſuis obtulerũt ei munera: auꝝ: thus: ⁊ mirrham.
GRE. Auꝝ quippe regi cõgruit: thus v̓o ĩ dei ſacri
ficiũ ponebat̃: mirrha aũt mortuoꝝ corpa ↄdiunt̃.
AVGV. ĩ ſer. de epiph. Auꝝ igit̃ ſoluitur q̃ſi regi
mago: thus ĩmolat̃ ut deo: mirrha p̃bet̃ q̃ſi ꝓ ſalu
te oĩuʒ morituro. CHRY. Hec aũt q̃ſi tũc nõ ĩtel
ligebãt: ſʒ q̃le myſteriũ iſta gerebãt: vł q̃d ſignifica
ret vnũquodq̧ mun⁹: eoꝝ nihil ↄtrũ ẽ. Gr̃a enĩ que
illos hec oĩa facere hortabat̃: ipſa ordinauerat vni
uerſa. REIMI. Et ſciẽdũ q iſti nõ ſinguli ſingu
la obtulerũt: ſʒ ſinguli tria: ⁊ ſinguli cũ ſuis muneri
bus regẽ deũ ⁊ hoĩeʒ p̃dicauerũt. CHRY. in ho.
Uerecũdent̃ g̃ Martion ⁊ paul⁹ ſamoſetan⁹: qui
nolũt videre: q̃ magi viderũt: qui eccle ſũt ꝓgenito
res: deũ ĩ carne adorãtes. q̃m enĩ ĩ carne erat: faſcie
mõſtrãt ⁊ p̃ſepe. q̃m aũt nõ ut puꝝ hoĩem adorãt:
ſʒ ut deũ: demõſtrãt dona q̃ deo offerre decẽs erat
Cõfundant̃ ⁊ iudei vidẽtes ſe p̃uentos a magis: ⁊
neq̧ p⁹ illos venire ſtudẽt. GRE. Poteſt ⁊ ĩ his
aliud ĩtelligi. Auro nãq̧ ſapiã deſignat̃: Salomo
ne teſte: q̃ ait: Theſaur⁹ deſiderabilis reqͤſcit ĩ oꝛe
ſapiẽtis. Thure q̃ð deo ĩcẽdit̃: v̓tus oꝛonis exp̃mit̃
ſm̃ illud: Dirigat̃ oꝛo mea ſicut incẽſuʒ ĩ cõſpectu
tuo. Per mirrhã v̓o carnis mortificatio figuratur.
Nato g̃ regi auꝝ offerrim⁹: ſi ĩ ↄſpectu ei⁹ ſapiẽ lu
mine ſplẽdem⁹. Thus offerimus: ſi p oꝛonũ ſtudia
deo redolere valeam⁹. Mirrhã offerim⁹: ſi carnis
vitia p abſtinẽtiã mortificam⁹. GLO. Tres autẽ
viri q̃ offerũt: ſignificãt gẽtes de trib⁹ ꝑtib⁹ mundi
veniẽtes. Theſauros aperiũt dũ fidẽ cordis p ↄfeſ
ſionẽ oñdũt. Bñ aũt ĩ domo docẽtes ne theſauruʒ

bone ꝯſcie iactãdo ꝓpalem⁹. Offerũt tria munera:
hoc ẽ fidẽ ſcẽ trinitatis. vel aptis theſauris ſcriptu-
rarꝝ: hiſtoricũ: moralẽ: ⁊ allegoricũ ſenſũ offerũt. vꝉ
logicã: phyſicã: ⁊ ethicã: dũ illa fidei ſuire faciunt.

**¶ Et rñſo accepto in ſomnis ne re-
dirent ad herodem: per aliam uiam
reuerſi ſunt in regionẽ ſuam.**

AVG. i ſer. de epiph. Herodes ipi⁹ factis ex timo-
re crudelis voluit deſeuire. Sꝫ quõ poterat caper-
e eũ: q̃ ipſas fraudes venerat ãputare: Ut ḡ ei⁹ fraus
eliderer. ſeq̃r: Et rñſo accepto. HIERO. Qui enĩ
munera obtulerũt dño: ꝯñter rñſuꝫ accipiũt. Rñſũ
nõ ꝑ angelũ fieri dr̃: vt meritoꝝ ioſeph ꝑuilegiũ de-
mõſtraret. GLO. Fit aũt hec rñſio ꝑ ipſũ dñm:
q̃ꝛ nullꝰ aliꝰ viã reuerſionis ĩſtituit: niſi ille q̃ dicit:
Ego ſum via. nõ tñ loq̃r puer ad eos: ne diuitas añ
tp̃s reueleť: ⁊ vt v̄a hũanitas habeat. Dicit autẽ: Et
rñſo accepto. Sic enĩ moyſes tacitꝰ clamat: ſic iſti
pio affectu ĩterrogabãt q̃d diuia inberet voluntas.
Dicit ãt: Per aliã viã reuerſi ſũt in regionẽ ſuã. Qꝛ
infidelitati miſcẽdi nõ erãt iudeoꝝ. CHRY. i ho.
Intuere aũt magoꝝ fidẽ q̃liter nõ ſcãdalizati ſũt in
ſeipſis dicẽtes: Si magnꝰ ẽ puer h̄: q̃ neceſſitas fu-
ge ẽ: ⁊ occulte receſſionis: Hoc enĩ ẽ v̄e fidei nõ q̃-
rere cãs eoꝝ q̃ v̄e ꝑcipiunť: ſꝫ ſuaderi ſolũ ab eis.
CHRY. ſup matth. Si ãt magi chriſtũ q̃ſi terrenũ
regẽ q̃ſiſſent: iuueniẽtes eũ apud ipm mãſiſſent: nũc
aũt adorauerũt ⁊ reuerſi ſũt. Cũ aũt reuerſi fuiſſẽt:
mãſerũt colẽtes deũ magis q̃ꝫ añ: ⁊ ꝑdicãtes mul-
tos erudierũt. Et deniq꜄ cũ thomas iuiſſet ad ꝓuin-
ciã illã adiũcti ſũt: ⁊ baptizati fcĩ ſũt executores pre-
dicatõis ipſi⁹. GREG. Magnuꝫ v̄o nobis aliq̃d
magi innuũt: q̃ ĩ regionẽ ſuã ꝑ aliã viã reuertũť. Re-
gio q̃ppe nr̃a paradiſus: ad quẽ Jeſu cognito redi-
re ꝑ viã q̃ venimꝰ ꝓhibemur. A regione etenĩ nr̃a:
ſupbiẽdo: viſibilia ſequẽdo: cibũ vetitũ guſtãdo di-
ſceſſimus. ſꝫ ad eã neceſſe ẽ vt flẽdo: obediẽdo: viſi-
bilia ꝯtẽnendo: atq꜄ appetitũ carnis refrenando re-
deamꝰ. CHRY. ſup matth. Nec etiã erat poſſibi-
le: vt q̃ꝛ ab herode ad chriſtũ veniſſent: redirent ad
herodẽ. q̃ enĩ relicto chriſto ad diabolũ trãſeunt ꝑ
peccatũ: frequẽter ꝑ pñiam reuertunť ad chriſtuꝫ.
Qui enĩ fuit ĩ inocẽtia: dũ neſcit q̃d ſit malũ: facile
decipiť. Sꝫ cũ expertꝰ fuerit malũ quod ĩuenit: ⁊ re-
cordatꝰ bonũ q̃ꝺ ꝑdidit: ꝯpunctꝰ redit ad deũ. Qui
aũt relicto diabolo venit ad chriſtuꝫ: difficile redit
ad diabolum: q̃ꝛ dũ gaudet in bonis que ĩuenit: et
recordať mala q̃ euaſit: difficile redit ad malum.

**¶ Qui cũ receſſiſſent: ecce ãgelꝰ do-
mini appuit ĩ ſomnis ioſeph dicẽs:
Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ m̃reꝫ eiꝰ: ⁊
fuge in egyptũ: ⁊ eſto ibi uſq꜄ dũ di-
cam tibi. Futuꝝ ẽ enĩ: ut herodes q̃-
rat pueꝝ ad ꝑdendũ eũ. Qui ꝯſur-
gens accepit pueꝝ ⁊ m̃reꝫ eiꝰ nocte
⁊ ſeceſſit ĩ egyptuꝫ. Et erat ibi uſq꜄
ad obituꝫ herodis: ut adimpleret q̃ꝺ
dictũ ẽ a dño ꝑ ꝓphetã dicẽtem: Ex
egypto uocaui filium meum.**

RABA. Hic ꝑtermittit matthe⁹ diẽ purificatõis
in q̃ opoztebat ꝑmogenitũ offerri ĩ tẽplo: ⁊ agnum
vel par turturꝝ: nõ aũt columbaꝝ. Et quãuis timerẽt
herodẽ: tñ nõ ſũt auſi trãſgredi legẽ: q̃n ad tẽplum
pueꝝ deferrẽt. Cũ itaq꜄ rumoz de puero iã ĩciperet
dilatari: mittiť ãgelꝰ q̃ ĩ egyptũ faciat pueꝝ trãſpoz-
tari. vñ dicit: Angelꝰ do. ap. ĩ ſom. ioſeph. REMI.
Per hoc q̃ ſemꝑ ãgelꝰ ioſeph ĩ ſõnis apparuiſſe di-
ciť: myſtice deſignať: q̃ꝛ illi q̃ a curis terrenis: ⁊ ſe-
cularibꝰ negocijs q̃ſcũt: ꝑfrui angelica viſiõe merẽ-
tur. Dicit ḡ ei: Sur. ⁊ acci. pue. ⁊ ma. eiꝰ. HYLA.
Cũ deſpõſatã eã iuſto ſignificabat: ꝯiugẽ nũcupa-
uit: ſꝫ pꝰ partũ m̃r tñ Jeſu oñdiť: vt quẽadmodum
iuſto ioſeph deputareť marie ĩ virginitate ꝯiugiũ:
ita venerabilis eiꝰ oñdereť ĩ ieſu m̃ris v̄ginitas.
CHRY. ſup matth. Nõ aũt dicit: accipe m̃reꝫ ⁊ pu-
erũ eiꝰ: ſꝫ ecõuerſo: q̃ꝛ nõ ꝓpť m̃rem puer natꝰ ẽ: ſꝫ
ꝓpter pueꝝ m̃r ꝑparata ẽ. Seq̃r: Et fuge ĩ egyptũ.
Quo aũt filiꝰ dei añ hoĩem fugit: aut q̃s liberet de
inimicis: ſi ⁊ ipſe inimicos ſuos timet: Et ꝑmũ q̃dẽ
oꝫ vt regulã hũane nature quã ſuſcepit ꝯſeruet: ⁊ ĩ
hac pte: q̃ꝛ hũane nature ⁊ puerilitati ꝯuenit fugeř
ptãtẽ minãtẽ: deĩde vt ceteri chriſtiani cũ neceſſitaſ
ꝑſecutõis aduenerit fugere nõ erubeſcãt. Sꝫ q̃re in
egyptũ: Recordatꝰ ẽ enĩ dñs q̃ nõ in finẽ iraſcitur:
quãta mala fecerit ſuꝑ egyptũ: iõ mittit filiũ ſuũ in
eã: ⁊ dat illi magne recõciliatõis ſignũ: vt decẽ pla-
gas egypti vna medicina ſanaret: vt ppl̃s q̃ añ fue-
rat ꝑſecutoꝝ ppl̃i ꝑmogeniti: cuſtos fieret filij vnige-
niti. vt q̃ꝛ illi violẽter dñati ſũt: iſti cũ deuotiõe fui-
rent: vt iã nõ irẽt ad mare rubꝝ demergẽdi: ſꝫ voca-
renť ad aq̃s baptiſmatis viuificãdi. AVG. ĩ ſmo.
de epiph. Audi etiam magni myſterij ſacrm̃. Moy-
ſes aliq̃n ĩ egypto ꝑfidis clauſerat diẽ: illuc chriſtꝰ
adueniẽs ſedẽtibꝰ ĩ tenebris reddidit lucẽ. fugit: vt
illuminaret: nõ fugit vt lateret. Seq̃tur: Et eſto ibi
vſq꜄ dũ di. tibi: futuꝝ ẽ enĩ: vt hero. pue. q̃rat ad per-
dendũ eũ. Putabat enĩ infelix tyrãnꝰ ſaluatoris ad-
uentu regali ſe ſolio detrudẽdũ: ſꝫ nõ ita ẽ. nõ ad h̄
venerat chriſtꝰ vt alienã gloriã inuaderet: ſꝫ vt ſuam
donaret. Seq̃r: Qui ꝯſur. acce. pue. ⁊ ma. eiꝰ noc. ⁊
ſeceſſit ĩ egyptũ. HYLA. ſ. idolis plenã: Jã enĩ pꝰ
iudeoꝝ inſectatõeꝫ iudeã relinquẽs: ignorãti ſeculo
colẽdꝰ inferť. HIE. Qñ igiť tollit pueꝝ ⁊ matreꝫ
eiꝰ vt ĩ egyptũ trãſeat: nocte tollit ĩ tenebris. q̃n v̄o
reuertiť ĩ iudeã: nec nox nec tenebre ponũť in euã-
gelio. CHRY. ſup matth. Dĩs enĩ ꝑſecutõis an-
guſtia nox ẽ: refrigeriũ aũt dies. RABA. Uel q̃a
luce v̄a recedẽte lucis ipſiꝰ mozes ĩ tenebris reman-
ſerũt: ipſa v̄o redeũte illuminãť. CHRY. ĩ ho. Ui-
de aũt ſtatĩ ipſo nato tyrãnũ inſanire: ⁊ q̃ m̃r cũ pu-
ero ad extraneã effugať regionẽ: vt ſi tu ĩcipiẽs ali-
cui ſpiritali rei deſuire: videaris tribulari: nõ turbe-
ris: ſꝫ oĩa viriliter feras hoc hñs exẽplũ. BE. Nõ
enĩ dñs a parẽtibꝰ ſublatꝰ ẽ in egyptũ: ſignificat ele-
ctos ſepiꝰ maloꝝ improbitate ſuis effugãdos ex ſe-
dibꝰ: vel etiã exilio dãnãdos. Siq̃dẽ ipe q̃ ſuis erat
ꝑceptorꝰ: Cũ vos ꝑſecuti fuerint ĩ vnã ciuitatẽ: effu-
gite in aliã: ꝑmꝰ fecit q̃ꝺ ꝑcepit: fugiẽdo hominem

q̄ſi hō ī terra: quē ſtella magis paulo an̄ adorādū moſtrauit ex celo. REMI. Q̄ḋ aūt dn̄s ī egyptum itur⁹ eēt: ꝓdixerat iſaias cū ait: Ecce dn̄s aſcēdet ſup nubē leuē ⁊ īgredieť egyptum: ⁊ diſꝑdet ſimulacra egypti. REMI. Cōſuetudo aūt fuit iſti⁹ euāgeliſte oīa q̄ dixit cōfirmare: ⁊ hoc iō: q꞉ iudeis ſcribebat: Jdq꞉ ſubiūgit: Ut adimple. qḋ dcm̄ ē a do. ꝑ ꝓphe. dicē. Ex egy. vo. fi. meū. HIER. de optio genere interꝑtādi: Hoc. lxx. īterp̄tes nō hn̄t: ſꝫ in Oſee ꝓpheta iuxta hebraicā ſcribiť v̄itatē: Q꞉ puer iſrľ: ⁊ dilexi eū. Ex egypto vocaui filiū meū: ꝓ quo. lxx. trāſtulerūt: Q꞉ paruul⁹ ē iſrľ ⁊ dilexi eū: ex egypto vocaui filiū meū. HIER. ſup oſee: Hoc āt teſtimonio vtiť euāgeliſta: q꞉ hec typice referūť ad chriſtū. Notandū eni q̄ ī hoc ꝓpheta: ⁊ ī alijs ita de aduētu chriſti: ⁊ deuotōe gētiū ꝓnūciať: vt radix hiſtorie nō penit⁹ deſerať. CHRY. in ho. Eſt etiā ꝓphetie lex multa multotiēs de alijs: cōpleri āt in alijs: ſicut de ſymeone ⁊ Leui dcm̄ ē: Diuidā eos in iacob: ⁊ diſꝑgā ī iſrľ qḋ n̄ ī eis ſꝫ ī nepotib⁹ cōpletū ē: qḋ ⁊ h̄ appet. Xp̄s eni natura dei fili⁹ ē: ⁊ ſic in eo v̄e ꝓphetia cōpleť. HIER. Poſſum⁹ āt ⁊ hūc locū ꝯſolari: ⁊ īducem⁹ teſtimoniū ex numeris: De⁹ ex egypto vocauit eū: glīa ei⁹ ſicut vnicornis. REMI. Per ioſeph āt deſignať ordo ꝑdicatorꝫ: ꝑ Mariā ſacre ſcripture: ꝑ puerū noticia ſaluatoris: ꝑ ꝑſecutōem herodis ꝑſecutio quā paſſa ē eccľa ī hieroſolymiſ: ꝑ fugā ioſeph ī egyptū trāſit⁹ ꝑdicatorꝫ ad gētes infideles: Egypt⁹ enī tenebre īterp̄tať. ꝑ tp̄s quo fuit in egypto ſpaciū tēporis ab aſcēſione dn̄i vſq꞉ ad aduētū antichriſti: ꝑ obitum herodis extinctio inuidie in cordibus.

Tūc herodes uidens qm̄ illuſus eet a magis: irat⁹ ē ualde: ⁊ mittēs occidit oēs pueros q̄ erāt ī bethleē ⁊ ī oīb⁹ finib⁹ ei⁹ a bimatu ⁊ īfra: ſm̄ temp⁹ quod exquiſierat a magis.

CHRY. ſup matth. Poſtq̄꞉ paruul⁹ ieſus magos ſuo īperio ſubiugauit: nō ꝑtāte corporis ſꝫ gr̄a ſp̄ūs iraſcebať herodes: q꞉ quos ipſe ſedēs in throno regni ſuadere nō potuit: his ieſus paruul⁹ placuit in ꝑſepio iacēs: deīde ꝯtēnētes eū magi addiderunt cām doloris. vn̄ dr̄: Tūc hero. vidēs qm̄ illu. eēt a magis ira. ē valde. Jlla eni regū ira magna ⁊ īextīguibilis ē: quā regni zel⁹ accēdit. Sꝫ q̄d fec: Mittēs occidit oēs pueros. Sicut eni beſtia vulnerata: q̄cq̄d ocul' ei⁹ occurrit: q̄ſi auctorē ſui vulneriſ dilaniat: ſic ⁊ ille deluſus a magis irā ſuā ſup paruulos diffundebat. Dicebat eni cogitās ī furore: Certe magi puerꝫ inuenerūt: quē regnaturꝫ dicebāt: nā rex regni zelo repletus ō his oīa timet: oīa ſuſpicať. Jō ḡ miſit ⁊ īterfecit oēs puulos: vt vnū īueniret ī oīb⁹. AVG. ī ſer. de epiph. Et dū inſeq̄ť chriſtū regi nr̄o coeuū: ꝓcurauit exercitū ſtolis victricib⁹ candidatū. AVG. in ſer. de īnocētib⁹: Ecce ꝓphan⁹ hoſtis btīs puulis nunq̄꞉ tātū ꝓdere potuiſſet obſeq̄o q̄tū ꝓfuit odio: nā q̄tū ꝯ eos iniq̄tas abūdauit: tātū gr̄a bn̄dictiōis effulſit. IDEM. O puuli btī: ille de vr̄a corona dubitabit ī paſſiōe ꝓ xp̄o: q̄ etiā puul⁹ baptiſmum ꝓdeſſe nō exiſtimat chriſti: nā q̄ nat⁹ hr̄e potuit ꝑdicatores āgelos narratores celos: adoratores magos: potuit ⁊ illis ne ꝓ eo ſic morirēť ꝑſtare: ſi ſciret illa morte perituros: ⁊ nō potius maiore felicitate victuros. Abſit vt ad liberādos hoīes chriſt⁹ veniēs de illorꝫ ꝑmio q̄ ꝓ illo īterficerēť: nihil egerit: q̄ pēdēs ī ligno ꝓ eis a q̄bus īterficiebať: orauit. RABA: Nō ē āt ꝯtēt⁹ vaſtatōe bethleē: ſꝫ adiacētia loca vaſtauit: nec vllam miſicordiā etatis habuit: a filio vni⁹ noctis vſq꞉ ad filiū duorꝫ annorꝫ: q̄n oēs occideret. vnde ſubdit: Jn bethleē ⁊ ī oīb⁹ finib⁹ ei⁹ a bimatu ⁊ infra. AVG. ī ſer. de epiph. Jn celo eni viderāt magi īgtiſſimam ſtellā nō an̄ paucos dies: ſꝫ an̄ finē biēniū ſicut inq̄renti herodi patefecerūt. vn̄ a bimatu ⁊ īfra occidit īfantes: ꝓpt̄ qḋ ſeq̄ť: ſꝫ tp̄s qḋ exq̄ſierat a magi. AV. in ſer. de inno. Uel q꞉ timebat ne puer cui ſidera famulanť: ſpēm ſuā paulo ſup etatē vel infra trāſformaret: vel etatē ſui tp̄is occultaret: iō videť pueros a bimatu vſq꞉ ad pueros vni⁹ diei īterfeciſſe. AV. de cō. euā. Uel aliquorꝫ magis ꝓpinquātiū ꝑiculorꝫ terrorib⁹ agitat⁹: herodes ab illa cura. ſ. interficiēdi pueros mēte abrepta ī alijs poti⁹ occupať. vel potuit credere magos fallacis ſtelle viſiōe deceptos: poſtea q̄꞉ nō īuenerūt quē natū putauerant: erubuiſſe ad ſe redire: atq꞉ ita timore depulſo a ꝑſequēdo puero q̄euit. ⁊ ſic cōpletis dieb⁹ purgatōis tute cum illo aſcēdere potuerūt. Quis eni nō videat vnū illū diē regē multis occupatū latere potuiſſe: deinde vulgatis reb⁹ q̄ ī tēplo dicte facteq꞉ fuerāt: herodes ſenſit ſe a magis illuſū: ac deinde ſicut h̄ dr̄: multos infantes occidit. BEDA ī ho. Jn hac āt morte puerorꝫ: oīū chriſti martyrꝫ ꝑcioſa ē mors ꝯſignata: q̄ puuli occiſi ſūt: ſignificat ꝑ hūilitatis meritū ad martyrij ꝑueniēdū gloriā: q̄ ī bethleē in omnib⁹ finib⁹ ei⁹ occiſi ſūt: oñdit in iudea. vn̄ eccľe cepit origo: ⁊ vbiq꞉ per orbē ꝑſecutionē ſecuturā. q̄ bimi occiſi ſūt: doctrina ⁊ opatōe ꝑfectos indicāt. Qui v̄o infra ſimplices: q̄ illi q̄dē occiſi ſūt: ⁊ chriſt⁹ euaſit: inſinuat corpa martyrū ab ipſis poſſe ꝑimi: ſꝫ xp̄ꝫ ab eis n̄ poſſe auferri.

Tūc adipletū ē: qḋ dcm̄ ē ꝑ hieremiā ꝓphetā dicētē: Uox ī rama audita ē: plorat⁹ ⁊ ululat⁹ multus: rachel plorās filios ſuos ⁊ noluit conſolari: quia non ſunt.

Q꞉ euāgeliſta horrore impleuit auditorē crudelem occiſionē. CHRY. in ho. Narrās rurſus mitigatōnē apponit: oñdēs q̄ hec nō fcā ſūt deo nequeūte ꝓhibere atq꞉ īgrāte: ſꝫ ꝑ ꝓphetā ꝑdicētē. vn̄ dicit: Tūc īpletū ē. HIER. ſup hiere. Hoc hieremie teſtimoniū matthe⁹ nō ſꝫ hebraicā veritatē: nec iuxta. lxx. ꝓtulit. Ex quo ꝑſpicuū ē euāgeliſtas ⁊ apľos nō interꝑtationē alicui⁹ ſecutos: ſꝫ tanq̄꞉ hebreos qḋ legebāt hebraice ſuis ſmonib⁹ expſſiſſe. HIE. ſup matth. Qḋ āt dr̄: Jn rama. nō putem⁹ loci nomē eē: qḋ eſt iuxta Gaba: ſꝫ Rama excelſū interp̄tať: vt ſit ſenſus Uox ī excelſo audita ē. i. lōge lateq꞉ diſꝑſa. CHR. ſup matth. Uel q̄m de morte innocētiū: iō ī excelſo audiebať: ſꝫ illō: Uox paupis penetrat nubes: Qḋ āt dicit Plorat⁹: fletū paruulorꝫ oñdit. Qḋ āt dicit Ululat⁹: matrꝫ ſignificat lamētū. ī paruulis āt mors faciebat finē doloris: ī matrib⁹ āt ſemꝑ ꝑ memoriā reparať. ⁊ iō dicit: Ululat⁹ mult⁹. Rachel plorans

filios ſuos. HIERO. De rachel natꝰ ē beniamin:
in cuiꝰ tribu nō ē bethleē. Querit̄ ḡ quō rachel fili
os iude.i.filios bethleē q̄ſi ſuos ploret: Reſpōdebimꝰ
breuit̄: qꝛ ſepulta ſit iuxta bethleē ī effrata: ⁊ ex cor
puſculi hoſpitio mrīſ nomē accepit. Siue qm̄ iuda
⁊ beniamin due tribꝰ iūcte erāt: ⁊ herodes p̄cepat
nō ſolū ī bethleē īterfici pueros: ſʒ ⁊ ī oībꝰ finibꝰ eiꝰ
ꝑ occiſionē bethleē ītelligimꝰ multos ēt beniamin
fuiſſe ceſos. AVGV. de q̄ſti.no. ⁊ ve.te. Uel quia
filij beniamin q̄ ad rachel ꝑtinent: olim a reliq̄s tri
bubꝰ extīcti ſūt: ⁊ ī p̄ñti ⁊ in futuro eraſi. Tūc ḡ ra
chel cepit filios ſuos plāgere: qm̄ filios ſororis ſue ī
tali cā vidit occiſos: vt eterne vite heredeſ exiſterēt
cui eni aliq̄d aduerſuʒ eueniat ex felicitate alteriꝰ:
īfauſta miſere luget. REMI. Aſſūpſit āt ſcūs euā
geliſta ad exaggerādā magnitudinē luctꝰ: vt dice
ret ēt rachelē mortuā ploraſſe filios ſuos: ⁊ noluit
ꝯſolari: qꝛ nō ſūt. HIE. Et hoc ſʒ duplicē ītelligē
tiā: ſiue ꝙ eos ī eternū mortuos exiſtimaret: ſiue ꝙ
ſe ꝯſolari nollet de his: quos ſciuit eē victuros: vt
ſit ſenſus: Noluit ꝯſolari de hoc ꝙ nō eēt. HYL.
Nō eni nō erāt hi q̄ mortui putabāt̄: in eternitatis
eni ꝓfectū ꝑ martyrij glāʒ efferebāt̄. ꝯſolatio āt rei
amiſſe erat p̄ſtāda: nō aucte. HYLA. ſuꝑ matthe.
Rachel eccl̄e typum p̄tulit diu ſterilis: nūc fecūde.
huiꝰ ploratꝰ ex filijs nō iccirco qꝛ ꝑemptoſ dolebat
audit̄: ſʒ qꝛ ab his ꝑimebat̄: quos filios retinere vo
luiſſet. RABA: Uel ſignificat eccl̄am q̄dē plora
re ſcōꝝ de hoc ſeculo ablationē: ſʒ nō ita velle ſe cō
ſolari: vt q̄ ſeculū morte vicerūt: rurſus ad ſc̄li certa
mina ſecū redeāt tolerāda: qꝛ nō ſūt vltra reuocan
di ī mūdū. GLO. Uel nō vult ꝯſolari ī p̄ñti: qꝛ ñ
ſūt: ſʒ oēm ſpem ⁊ ꝯſolationē ad eternā tranſmittit
vitā. RAB. Bñ aūt rachel: qꝛ ouis vel vidēs dr̄:
eccl̄am figurat: cuiꝰ tota intētio vt deū cōtemplet̄:
inuigilat. ⁊ ipſa ē ouis cēteſima quam paſtor in hu
meris reportat.

¶ Defūcto aūt herode: ecce āgelꝰ
dñi appuit ī ſōnis ioſeph in egypto
dicēs: Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ mr̄ʒ
eiꝰ: ⁊ uade in terrā iſrael. Defuncti
ſunt eni qui q̄rebāt animam pueri.

Ex eccl̄aſtica hiſtoria: Cū ꝓ ſacrilegio: qō herodes
ī ſaluatorē ꝯmiſerat: ⁊ ſcelere qō iniq̄ vox eiꝰ ꝑege
rat: vltio eū diuīa purgeret ī mortē: corpꝰ eiꝰ vt io
ſephus refert: morbꝰ īuaſit diuerſus: ita vt diceret̄
a vatibꝰ nō morbi corpis hec: ſʒ diuīe vltōis eē ſup
plicia: ipſe āt furore iā plenꝰ nobiliores ⁊ p̄marios
ex oī iudea ad ſe colligi ⁊ recludi iubet in carcere:
mādās ſtati vt ſpm̄ exhalaſſet oēs īterfici: vt eiꝰ obi
tū oīs iudea defleret īuita. Paulo aūt an̄ q̄ʒ nouiſſi
mū ſpm̄ redderet: Antipatꝝ filiū ſuū iugulauit: poſt
duos pueros quos an̄ necauerat. ſ. alexādruʒ ⁊ ari
ſtobolū. Talis igit̄ herodis filiꝰ: q̄ digna ſupplicia
ſcelere: qō ī bethleē erga paruulos geſſerat: ⁊ ꝓ īſi
dijs ſaluatoris exactꝰ ē: ab euāgeliſta deſignat̄ cuʒ
dicit: Defūcto aūt herode. HIE. Multi ꝓp̄ igno
rantiā hiſtorie labūt̄ ī errorē: putātes eūdē eſſe he
rodē: a quo ī paſſiōe dñs irridet̄: ⁊ q̄ nūc mortuꝰ eē
refert̄. Ergo herodes ille q̄ cū pilato poſtea amici
tias fecit: huiꝰ herodis filiꝰ ē: frater rachelai quem
Tyberiꝰ ceſar lugdunū relegauit: fratrēq̄ꝫ eiꝰ hero
dē ſucceſſorē regni fecit. Primo ḡ herode defūcto:
Ecce apparuit āgelꝰ dñi ī ſōnis ioſeph ī egypto di
cens: Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ mr̄em eiꝰ. DIONY
in cele.hierar. Uide qm̄ ⁊ ipſe ieſus ſuꝑ celeſtibus
eēntijs exiſtens: ad id qō ſʒ nos ē: īmutabiliter ve
niēs nō refugit ad ſe ordinatā ⁊ aſſumptā hūanam
ordinatōem: ſʒ obediēs ſubdit̄ dei p̄ris per āgelos
diſpoſitōibꝰ: ⁊ ꝑ medios ipſos annunciat̄ ioſeph a
p̄re diſpoſita filij ad egyptū receſſio: ⁊ iteꝝ ad iude
am ex egypto tranſductio. CHRY. Uides enī q̄a
ioſeph ad miniſteriū Marie erat electꝰ: eūte enim
illa ī egyptū ⁊ redeūte: q̄s miſteriū ei tāte neceſſita
tis īplerꝫ: niſi deſpōſata fuiſſet: Nā ī p̄ma q̄dē facie
maria pueꝝ nutriebat ⁊ ioſeph cōſuabat. reuera āt
puer ⁊ matrem nutriebat: ⁊ ioſeph tuebat̄. ſeq̄t̄: Et
vade ī terrā iſrl̄. Quaſi medicꝰ enī deſcēdit ī egyptū
vt viſitaret eā lāguētē erroribꝰ: nō vt remaneret in
ea. Reuerſiōis aūt rō aſſignat̄ cū ſubdit̄: Defūti ſūt
enī: q̄ q̄rebāt aīam pueri. HIER. Ex hoc loco ītel
ligimꝰ nō ſolū herodē ſʒ ēt ſacerdotes ⁊ ſcribas eo
t̄pe necē dñi fuiſſe meditatos. REMI. Sʒ ſi mul
ti fuerūt: quō ī tā breui ſpatio extīcti ſūt: qꝛ vt dcm̄
ē: Herode mortuo: occiſi ſūt oēs maiores q̄ ī cuſto
dia tenebant̄. CHRY. ſuꝑ matth. Nō dr̄ cōſilio
ſcm̄ eē: qꝛ cōſenſerūt herodi: vt inq̄reret pueꝝ ⁊ oc
cideret: qꝛ ſcriptū ē: Turbatꝰ ē herodes ⁊ oīs hiero
ſolyma cū illo. REMI. Aut certe locutꝰ ē euāgeli
ſta ꝑ ſpēm tropi qm̄ multi ponūt̄ ꝓ vno. In hoc āt
ꝙ dicit: Aīam pueri: deſtruūt̄ heretici: q̄ dixerunt
chriſtū nō ſūpſiſſe aīam: ſʒ loco aīe habuiſſe diuita
tem. BEDA ī ho. Qō autēʒ occiſis ꝓ dño pueris
herodes nō lōge pꝰ obijt: ⁊ ioſeph dñm cū matre
ad terrā iſrl̄ reduxit: ſignificat oēs ꝑſecutiones q̄ ꝯ
eccl̄am erāt mouēde: ꝑſecutoꝝ morte vindicādas:
⁊ pacē eccl̄e denuo reddēdā: ⁊ ſcōs qui latuerāt ad
ſua loca reuerſuros. vel ꝙ defūcto herode: redit ad
terrā iſrl̄ ieſus denūciat ꝙ Enoch ⁊ Helia p̄dicāti
bus: iudei ſopita moderne inuidie flamma fidem
veritatis accipient.

¶ Qui ꝯſurgēs accepit pueꝝ ⁊ ma
trē eiꝰ: ⁊ uenit ī terrā iſrl̄. Audiens
aūt ꝙ archelaus regnaret ī iudea ꝓ
herode p̄re ſuo timuit illo ire: ⁊ ad
monitꝰ ī ſōnis ſeceſſit ī ꝑtes galilee.
Et ueniēs habitauit ī ciuitate q̄ uo
cat̄ nazareth: ut adipleret̄ qō dictū
ē ꝑ ꝓphetas: qm̄ nazareꝰ uocabit̄.

GLO. Angelice admonitōi ioſeph nō īobediens
fuit. vñ ſeq̄t̄: Qui ꝯſur. acce. pu. ⁊ ma. eiꝰ: ⁊ ve. ī terrā
iſrl̄. Nō enī determinauerat āgelꝰ: ī quo loco terre
iſrl̄: vt dubitāte ioſeph iteꝝ reuertat̄: ⁊ frequentiori
viſitatōe angeli certioꝛ redderet̄. vñ ſeq̄t̄: Audiens
aūt ꝙ archelaꝰ regnaret in iudea ꝓ herode p̄re ſuo:
timuit illo ire. Ex hiſtoria ioſephi: Habuit ſiq̄dē he
rodes vxores. x. ex q̄ꝝ ſeptē numeroſā ſuſcepit ſo
bolē: p̄mogenitꝰ eiꝰ antipater ex ioſida: alexāder: ⁊

ariſtobolꝰ ex mariamne: archelaꝰ ex mathaca ſama-
ritide: herodeſ antipas q̄ poſtea tetrarcha fuit: ⁊ phi
lippꝰ ex cleopatra hieroſolymitide. Tribꝰ igiť p̄mis
ab herode īterfectis: ⁊ pꝰ mortē eiꝰ occaſiōe teſtam̄
ti p̄ris: archelao gubernationem regni vſurpāte: ⁊
cā de ſucceſſiōe regni ad ceſarē auguſtū delata: tan
dem de ꝯſilio ſenatꝰ oēꝫ herodis monarchiā diſtri
buit: mediā p̄tē. ſ. idumeā ⁊ iudeā tradēs archelao
ſub noīe tetrarchie: pollicitꝰ ſe facturꝫ eū regē: ſi ſe
dignū p̄buiſſet. Mediā v̄o p̄tē ī duas ſecuit tetrar
chas: ſeceſſitqꜫ galilea ī p̄tē herodis tetrarche: Itu
rei v̄o ⁊ traconitidis regio philippo. Fcūs ē ḡ poſt
herodē defūctū archelaꝰ q̄ſi dyarchꝰ: qḋ dominij
genꝰ h̄ regnū appellat. AVG. de cō. euā. Sꝫ h̄ ali
q̄s q̄ret: quō ſic̄ lucas narrat: ibāt parētes eiꝰ p̄ oēs
ānos p̄nie ī hierl̄m: ſi archelai timore ibi p̄hibebāť
accedere: Hoc diſſoluere nō ē difficile: fieri enī po-
terat vt p̄ diē feſtū iter tā īgētē turbā latēter aſcē
derēt mox reuerſuri: cū tñ aliis diebꝰ habitare me-
tuerēt: vt nec ſolēnitate p̄termiſſa eēnt irreligioſi:
nec ī ꝯtinua māſiōe pſpicui. Iſte quoqꜫ ītellectꝰ pꝫ
vt qḋ lucas dicit p̄ oēs ānos eos aſcēdere ſolitos ī
hierl̄m: tūc accipiamꝰ fcm̄: cū iam nō metueť arche
laus: q̄ ſꝫ hiſtoriā ioſephi ſolū. ix. ānis regnauit. Se
quiť: Et admonitꝰ ī ſōnis ſeceſſit ī p̄tes galilee. Sꝫ
forte hic q̄ſpiā moueať cū mattheꝰ dixerit: iō timu
iſſe ioſeph cū puero redeūtē ire ī iudeā: qꜫ cū patre
ſuo herode archelaus filiꝰ eiꝰ regnabat: quō potuit
ire ī galileā: vbi aliꝰ filiꝰ eiꝰ herodes tetrarcha erat:
vt lucas teſtať. Quaſi v̄o ipſa ſint tp̄a q̄bꝰ puero ti-
mebať: q̄ lucas cōmemorauit: q̄ vſqꜫ adeo mutata
erāt: vt ī ipſa iudea nō rex eēt archelaus: ſꝫ p̄ſes pi-
latꝰ. GLO. Sꝫ tūc q̄riť: q̄re nō timuit ioſeph ī ga
lileā ire: cū ⁊ ibi archelaus regnaret: ſꝫ meliꝰ potuit
latere cū puero ī nazareth q̄ꝫ ī hierl̄ꝫ vbi erat caput
regni archelaus. CHRY. ī ho. Et ēt qꜫ villā nati-
uitatis mutauit: res obumbrať: īpetꝰ enim oīs erat
aduerſus bethleē ⁊ fines eiꝰ. Venit igiť ioſeph ī na
zareth ⁊ p̄iculū fugiēs ⁊ ī patriā rediēs. vñ ſeq̄ť: Et
ve. habi. ī ciui. q̄ voca. naza. AVG. de cō. euā. For
te ⁊ hoc mouet: quō dicat mattheꝰ p̄pterea cū pue
ro eum parētes eiꝰ iſſe ī galileā: qꜫ metu archelai in
hierl̄m ire noluerit: cū p̄pterea magis iſſe galileam
videāť: qꜫ ciuitas eoꝝ erat nazareth galilee: ſicut lu
cas nō tacuit: Sꝫ ītelligēdū ē: vbi āgelꝰ in ſōnis in
egypto dixit ad ioſeph: Vade ī terrā iſrl̄: ſic intelle
ctū p̄mo eē a ioſeph: vt putaret rectiꝰ eē p̄gere ī iu-
deā: ipa enī p̄mitꝰ ītelligi potuit terra iſrl̄. Poſtqꜫ
v̄o cōperit ibi regnare archelauꝫ noluit obiicere ſe
p̄iculo: cū poſſet terra iſrl̄ ēt a galilea ītelligi: q̄a ⁊
ipam p̄pl̄s iſrael īcolebat. Quāqꜫ poſſit ⁊ aliter ſol
ui: qꜫ potuit videre parētibꝰ chriſti nō eē habitādū
ibi cū puero: niſi ī hierl̄m vbi erat tēplū dñi: ⁊ illuc
iuiſſent niſi archelai p̄ñtia terrereť. Non aūt diui
nitꝰ iubebāť ī iudea vel hierl̄m habitare: vt de ar-
chelao qḋ timebāt cōtēnere: ſꝫ ī terra iſrl̄ in q̄ ēt vt
dictū ē: poterat ītelligi galilea. HYL. Vex typica
cōſeruata ē: ioſeph enī apoſtoloꝝ tenet ſpēm: q̄bus
chriſtꝰ circūferēdꝰ ē creditus. Hi tāqꜫ herode mor-
tuo. i. p̄pl̄o eiꝰ ī paſſiōe dñi dep̄dito: iudeis p̄dicare
ſūť iuſſi: miſſi enī erāt ad oues p̄ditas domꝰ iſrael.
ſꝫ manēte hereditarie īfidelitatis dñatu metuunt: ⁊

recedūt p̄ viſū: admoniti ſp̄ūs ſcī donū ī gētibꝰ ꝯtē
plātes ad eū ꝯferūt xp̄m. RABA. Vel hec vltia
tp̄a eccl̄e deſignat: qñ plurimis iudeoꝝ ad p̄dicatio
nē enoch ⁊ helie ꝯuerſis: ceteri ad īſtinctū antixp̄i
ꝯ fidē pugnabūt. Pars igiť iudee ī q̄ regnabat ar-
chelaus antixp̄i ſeq̄ces oñdit. Nazareth aūt galilee
quo trāſferť xp̄s p̄tē eiuſdē gētis q̄ fidē ē ſuſceptu
ra deſignat. vñ galilea trāſmigratio: nazareth aūt
flos v̄tutū īterp̄tať: qꜫ eccleſia quo ardētiꝰ a terre-
nis ad celeſtia tranſmigrat: eo magis v̄tutū flore ⁊
germie abūdat. GL. Huic āt p̄phete teſtimoniū
adiūgit dicēs: Vt iple. qḋ di. eſt p̄ p̄phe. quo. naza.
voca. HIER. Si fixū de ſcripturis poſuiſſet exem
plū: nūqꜫ diceret: Qḋ dictū ē p̄ p̄phetas: ſꝫ ſimpliciť
Qḋ dictū ē p̄ p̄phetā. Nūc aūt pluraliter p̄phetas
vocās: oñdit ſe nō v̄ba de ſcripturis ſūpſiſſe. Naza
reus īterp̄tatur ſanctus: ſanctū aūt dominū ſuturū
omnis ſcriptura commemorat. Poſſumus ⁊ aliter
dicere ꝙ etiā eiſdem verbis iuxta hebraicā verita-
tem in Iſaia ſcriptū ſit: Exiet virga de radice ieſſe:
⁊ nazareus de radice conſurget. CHRYSO. in
home. Aut forte legerunt ⁊ aliquos prophetas ita
dicētes: qui nō ſūt nobis canonizati: ſicut Nathan
⁊ Eſdra. Et quoniā hoc p̄phetatuꝫ erat: manifeſtat
philippus dicens ad nathanaelē: quē ſcripſit moy
ſes in lege Inuenimus ieſum a nazareth. vnde etiā
prius chriſtiani nazarei vocabanť: ſed apud antio-
chiam mutatū eſt hoc nomē: ⁊ dicti ſunt chriſtiani.
AVGV. de con. euangeli. Hec autē omnia que
ſunt a natura ratione magoꝝ: ⁊ deinceps lucas ta-
cet: hoc p̄inde cognoſcendū ꝙ deinceps ad cetera
valeat ſic vnūquēqꜫ euangeliſtaꝝ cōtexere narratō
nem ſuā: vt tanqꜫ nihil p̄termittentis ſeries digeſta
videať. tacitis enī que non vult dicere: ſic ea q̄ vult
dicere illis que dicebat adiūgit: vt ipſa continuo ſe
qui videanť. Sed cū alter dicit ea que alter tacuit:
diligenter ordo cōſideratus indicat locum: vbi ea
potuerit a quo p̄termiſſa ſunt tranſilire. CA. III.

In diebꝰ āt illis uenit iohā
nes baptiſta p̄dicās ī deſ̄to
iudee ⁊ dicēs: Pniaꝫ agite
appropinq̄bit. n. regnū celoꝝ. Hic
ē enī de quo dcm̄ ē p̄ iſaiā p̄phetā di
centē: Vox clamātis ī deſ̄to parate
uiā dñi: rectas facite ſemitas eius.

CHRYSO. ſuper matthe. Sol appropians an-
teqꜫ appareat: mittit radios ſuos: ⁊ facit albeſcere
oriētem: vt precedens aurora aduentū diei demon
ſtret: ſic dominꝰ natus in mūdo anteqꜫ appareat p̄
doctrinā: ſp̄ūs ſui fulgore trāſmiſſo illuminauit io
hannē: vt p̄cedēs ille aduētū annūciet ſaluatoris. ⁊
iō pꝰ ortū chriſti enarratū doctrinā eiꝰ enarraturus
euāgeliſta ⁊ baptiſmū ī quo teſtimoniū habuit de
p̄curſore: ⁊ baptiſta p̄mittit dicēs: In diebus auteꝫ
illis venit iohā. bapti. p̄di. in deſerto. REMIGI.
His autem verbis beati iohannis nō ſolum tempꝰ
⁊ locum ⁊ perſonam: ſed etiam officiū ⁊ ſtudiū de-
monſtrat. Tempus generale demōſtrat cum dicit:
In diebus autem illis. AVGV. de cōcor. euan.

Hoc aũt tẽp⁹ lucas p̲ ẽrenas p̃tates exp̃ſſit cũ dixit: Anno.xv. Sed intelligere debem⁹ mattheũ cũ diceret: In dieb⁹ illis: in multo lõgiori ſpacio accipi voluiſſe. mox.n. ut narrauit regreſſũ ð egypto xp̃m qð vtiq; tp̃e pueritie vel infantie factũ eſt: vt poſſit ſtare qð lucas de illo cũ.xij.eẽt annoꝝ narrauit. cõtinuo intulit: In dieb⁹ aũt illis: nõ vtiq; pueritie tñ illi⁹ dies inſinuãs: ſʒ oẽs dies ab ei⁹ natiuitate vſq; quo p̃dicare cepit iohãnes. REMI. Perſonã oñdit cũ dic: Venit iohãnes.i. manifeſtauit ſe q̃ tãdiu p⁹ latuerat. CHRY. in ho. Sʒ q̃re neceſſariũ fuit vt iohãnes chriſtũ p̃ueniret: opeꝝ teſtimonio xp̃m p̃dicante. p̃mo q̃dẽ vt hinc chriſti dignitatẽ diſcas: qꝛ ſic p̃r ita ꝛ ipſe ꝓphetas hʒ: ſm illud zacharie: Et tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaberis. deinde vt nullã cã̃m inuerecũdie iudeis relinq̃t: qð ꝛ ip̃e demonſtrat dicẽs: Venit iohãnes neq; mãducãs neq; bibens: ꝛ dicũt demoniũ hʒ. venit filius hoĩs mãducans ꝛ bibẽs: ꝛ dicũt: Ecce hõ edax. Sʒ ꝛ aliter neceſſariũ erat ab alio p̃us dici q̃ de xp̃o erãt: ꝛ nõ ab ipſo: alias iudei q̃d dixiſſent q̃ p⁹ teſtimoniũ iohĩs dixerũt: Tu teſtimoniũ phibes ð teipſo. teſtimoniũ tuũ nõ ẽ veꝝ. REMI. Officiũ ſubiũgit cũ dic: Baptiſta. in q° dñi viã p̃pauit. niſi enĩ baptizari hoĩes ꝯſueſcerẽt: baptiſmũ xp̃i abhorrerẽt. Studiũ oñdit: cũ ait: Predicãs. RABA. Quia et xp̃s p̃dicatur⁹ erat: poſtq̃ enĩ viſũ fuit idoneũ tẽp⁹.ſ. circa.xxx. annos icipiẽs p̃dicatõʒ ſuã: viã dño p̃pauit. REMI. Locũ ſubiũgit dicẽs: In deſerto iudee. MAX: Ubi ad p̃dicatiõʒ ei⁹ nec inſolẽs turba ꝓſtreperet: nec infidelis auditor rediret: ſʒ hi tñ audire poſſent q̃ p̃dicatiõʒ cura diuini cult⁹ expeterẽt. HIERO. ſup Iſaiã: Uel in hoc ꝯſiderãdũ ẽ qꝛ ſalutare dei ꝛ glĩa dñi nõ p̃dicat̃ in hierl̃m: ſʒ in ſolitudine eccl̃ie ꝛ in deſerta gẽtiũ multitudine. HYLA. Uel etiã ad iudeã venit deſertã dei frequẽtatiõe nõ ppl̃i: vt p̃dicatiõis loc⁹ eoꝝ q̃b⁹ p̃dicatio erat miſſa ſollicitudinẽ teſtaret̃. GLO. Uel typice deſertũ ſignificat vitã a mũdi illecebris ſegregatã q̃ penitẽtibus cõpetit. AUG. in li. de pñia. Niſi aũt peniteat aliquẽ vite veteris: nouã nõ põt inchoare. HYLA. Et iõ pñiam regno celoꝝ appropinquãte ꝓnũciat: p̲ quã ẽ redit⁹ ab errore: recurſus a crimie: ꝛ p⁹ vitioꝝ pudorẽ ꝓfeſſio deſinẽdi dicẽs: Pñiam agite. CHRY. ſuper matth. Ubi manifeſtat in ipſo p̃ncipio: q̃a benigni regis ẽ nũcius: nõ.n. pctõrib⁹ minas intendebat: ſʒ indulgẽtiã ꝓmittebat. Solẽt reges nato ſibi filio indulgẽtiã in regno ſuo donare: ſʒ añ trãſmittũt acerbiſſimos exactores. De⁹ aũt nato ſibi filio volẽs donare indulgẽtiã pctõꝝ: p̃miſit q̃ſi exactorẽ exigẽtẽ ꝛ dicẽtẽ: Pñiam agite. O exactio q̃ nõ facit paupes: ſed diuites reddit. Nã cũ q̃s debitũ iuſticie ſue reddiderit: deo nihil p̃ſtat: ſʒ ſibi lucꝝ ſue ſalutis acq̃rit. Pñia.n. coꝛ eoꝝ dat: ſenſus illumiat: ꝛ ad ſuſceptionẽ chriſti p̃pat hũana p̃cordia. vñ ſubiũgit: Appropinq̃bit enĩ regnũ celorum. HIERO. Prius baptiſta iohãnes regnũ celorũ p̃dicat: ut p̃curſor dñi hoc honoretur p̃uilegio. CHRY. i ho. Ideoq; qð nũq̃ iudei audierãt neq; etiã a ꝓphet̃ celos ꝛ regnũ qð ibi ẽ p̃dicãt: ꝛ nihil de cetero de terra dicit: Sic ḡ ex nouitate eoꝝ q̃ dicunt̃ erigit eos ad querẽdũ q̃ p̃dicat̃. REMI. Regnũ aũt celoꝝ quattuor modis dr̃ chriſt⁹: ſm illud Luce.vij. Regnũ dei intra vos ẽ. Scã ſcriptura: ſm illud Matth.ij. Auferet̃ a vobis regnũ dei: ꝛ dabitur genti faciẽti fructũ ei⁹. Sancta eccl̃ia: ſm illud Matth.xxv. Simile ẽ regnũ celoꝝ decem v̄ginibus. Supnũ ſoliũ: ſm illud Matth.viij. Multi veniẽt ab oriẽte ꝛ occidẽte: ꝛ recũbent in regno celoꝝ. ꝛ h̃ totũ hic põt intelligi. GLO. Dicit aũt: Appropinq̃bit enĩ regnũ celoꝝ: qꝛ niſi appropinq̃ret nemo redire poſſet: qꝛ infirmi ꝛ ceci: via q̃ ẽ chriſt⁹ carebãt. AUG. de con. euan. Hec aũt v̄ba iohãnis alij euãgeliſte ptermiſerũt. Iã v̄o qð ſeq̃t̃: Hic ẽ q̃ dictus ẽ p̲ Iſaiã ꝓphe. di. Uox clamã. in deſer. rec. facite ſemitas ei⁹. ambigue poſitũ ẽ: nec elucet vtꝝ ex pſona ſua euãgeliſta cõmemorauit: an ad hec vba eiuſdẽ iohãnis ſecut⁹ adiũxerit: ut totũ hoc iohẽs dixiſſe intelligat̃: Pñiam agite: appro. enĩ reg. celorũ. Hic ẽ.n. ꝛc̃. Neq; enĩ hoc mouere dicit̃ qꝛ nõ ait: Ego ſũ: ſʒ Hic ẽ. Nã ꝛ matthe⁹ dixit: Inuenit hoĩeʒ ſedẽtẽ in telonio: ꝛ nõ dixit: Inuenit me. qð ſi ita ẽ nõ ẽ miꝝ ſi ꝛ interrogat⁹ q̃s diceret de ſeipſo: ſicut narrat iohẽs euãgeliſta r̃ndit: Ego vox clamãtis ĩ deſerto. GREGO. i ho. Scit̃ aũt qꝛ vnigenit⁹ filius v̄bũ p̃ris vocat̃: ſʒ illud: In p̃ncipio erat v̄bũ. Ex ipſa aũt nr̃a locutõe cogſcimur: qꝛ vox ſonat ut v̄bũ poſſit audiri. Aduẽtũ itaq; dñi iohẽs p̃currẽs vox dr̃: qꝛ p̲ ei⁹ myſteriũ patris v̄bũ ab hoĩb⁹ auditur. CHRY. ſup matth. Uox etiam ẽ ſon⁹ ꝯfuſus nullũ ſecretũ cordis oñdẽs: ſʒ hoc tñmõ ſignificãs qꝛ vult aliq̃d dicere ille q̃ clamat. Uerbũ aũt ẽ ſermo myſteriũ cordis aperiẽs. Ad hec vox inter homines ꝛ aĩalia cõis ẽ: verbũ aũt ẽ hoĩm tñ. Ideo ḡ iohãnes dict⁹ ẽ vox nõ verbũ: qꝛ p̲ eũ de⁹ ſua ꝯſilia nõ demõſtrauit: ſʒ hoc ſolũ qꝛ de⁹ aliq̃d facere ĩ oĩbus meditabat̃: poſtea aũt p̲ filiũ ſuum pleniſſime myſteriũ ſue volũtatis aperuit. RABA. Qui recte vox clamãtis ob fortitudinẽ p̃dicatiõis dr̃: Tribus aũt modis clamor accidit: hoc ẽ ſi lõge poſit⁹ ẽ cui loq̃t̃: ſi ſurdus: ſi p̲ indignatiõeʒ. et hec hũano generi accidert. GLO. Eſt igit̃ iohẽs q̃ſi vox verbi clamãtis. v̄bũ enĩ clamat ĩ voce.i. xp̃s ĩ iohanne. BEDA. Sic etiã ꝛ clamauit ĩ oĩbus q̃ a p̃ncipio aliq̃d diuinitus dixerũt: ꝛ tñ iſte ſol⁹ ẽ vox: qꝛ p̲ eũ p̃ñs v̄bũ oñditur qð alij lõge nũciauerũt. GRE. Ipſe aũt iohẽs ẽ clamãs in deſerto: qꝛ derelicte ac deſtitute iudee ſolacium redemptoris annũciat. REMI. Quãtũ aũt ad hiſtoriã attinet: ĩ deſerto clamabat: qꝛ remot⁹ erat a turbis iudeoꝝ. Quid autẽ clamet: inſinuat cum ſubiũgit: Parate viam dñi. CHRY. ſup matth. Sic enĩ magno regi ĩ expeditionẽ vẽturo p̃patores p̃cedũt q̃ ſordida abluũt: dirupta cõponũt: ſic ꝛ dñm nr̃m p̃ceſſit iohẽs: qui ab hũanis cordibus pñie ſcopis pctõꝝ ſordes eiiceret: ꝛ que diſſipata fuerũt ſpiritaliũ p̃ceptoꝝ ordinatõe componeret. GREGO. in ho. Ois aũt qui fidem rectam ꝛ bona opa p̃dicat: dño ad corda audiẽtiũ viã parat: Rectas dño ſemitas facit: dũ mundas in animo cogitatiões p̲ ſermonẽ bone p̃dicatiõis format. GLO. Uel fides ẽ viã qua verbũ ad coꝛ deſcendit: cũ mores ĩ meli⁹ mutãt̃: fiunt ſemite recte.

Ipſe aũt iohãnes hẽbat veſtimẽ-

tū de pilis cameloꝝ: ⁊ zonā pelliceā
circa lūbos ſuos. Eſca autem eius
erat locuſte ⁊ mel ſilueſtre.

CHRY. ī ho. Poſtq̄ oſ̄dit q꞉ ipſe ē vox clamātis
ī deſerto: prudēter ipſe euāgeliſta ſubiūxit: Ipſe āt
iohānes. In quo oſ̄dit q̄ ſit vita ipſi⁹: nā ipſe q̄dē
teſtificabat᷑ de xp̄o: vita aūt ei⁹ de ip̄o. nemo āt po
teſt eſſe alterius teſtis idone⁹: niſi fuerit fidelis.
HYLA. Fuerat. n. p̄dicāti iohanni ſic̄ locutio op
portunior: ita ⁊ veſtitus vtilior: ⁊ cibus aptior.
HIERO. De pilis. n. cameloꝝ hēbat veſtimētū: nō
de lana. aliud auſtere veſtis indiciū ē: aliud luxurie
mollioris. CHRY. ſup matth. Seruis āt dei non
ꝯuenit hr̄e veſtimētū ad ſpēm viſiōis uel ad carnis
delectamētū ſ꞉ tm̄ tegumētū nuditatis. hēbat. n. io
hānes veſtē nō mollē neq꞉ delicatā: ſ꞉ cilicinā: gra
uē ⁊ aſperā: ⁊ ꝯterētē corp⁹ poti⁹ q̄ fouentē: vt de
v̄tute aīe ei⁹ ipſe habit⁹ corporis loq̄ret᷑. Seq̄t᷑: Et zo.
pelli. circa lū. ſuos. Cōſuetudo. n. erat apud iudeos
vt zonis laneis vterēt᷑: iō iſte q̄ſi duri⁹ aliq̄d facere
volēs zona pellicea cīgebat᷑. HIERO. Porro qd̄
ſeq̄tur: Eſca ei⁹ erat locuſte ⁊ mel ſilueſtre. Habita
toris ſolitudinis ꝯgruū ē vt nō delicias ciboꝝ: ſ꞉ ne
ceſſitates hūane carnis expleret. RABA. Tenui
victu ꝯtētus ⁊ ex minutis volatilib⁹ ⁊ melle īuēto
in trūcis arboꝝ. In dictis aūt arnulphi galliaꝝ epi
repim⁹ minimū gen⁹ locuſtaꝝ fuiſſe in deſerto iudee:
q̄ corpuſculis in modū digiti man⁹ exilib⁹ ⁊ breui
bus in herbis facile capiūt᷑: cocteq꞉ in oleo paupeꝛ
p̄bēt guſtū. Siliter narrat in eodē deſerto eē arbo
res hn̄tes lata folia ⁊ rotūda: lactei coloris ⁊ melli
ti ſaporis: q̄ natura fragilia manib⁹ fricant᷑ ⁊ edū
tur. Et hoc ē qd̄ mel ſilueſtre dr̄. REMI. Sub h̄
āt habitu veſtimētoꝝ ⁊ vilitate ciboꝝ oſ̄dit ſe pctā
toti⁹ gener̄ hūani deflere. RABA. Pōt ⁊ habit⁹
⁊ guſt⁹ ei⁹ q̄litatē interne ꝯuerſatiōis exp̄mere. nā
auſteriorib⁹ vtebat᷑ indumētis: q꞉ vitā peccātiū in
crepauit. zona q̄dē pellicea q̄ cinctus fuit ⁊ helias:
mortificatiōis indiciū. RABA. Locuſtas ⁊ mel
ſilueſtre edebat q꞉ dulcis ſapiebat turbis p̄dicatio
ei⁹: ſ꞉ citius finē ſortita ē. in melle. n. dulcedo: in lo
cuſt̄ ē alacer volat⁹: ſ꞉ cito decidu⁹. REMI. Per
iohēm aūt q̄ dei gr̄a interp̄tat᷑: ſignificat᷑ chriſtus q̄
mūdo gr̄az attulit. p veſtimētū illi⁹ deſignat᷑ eccl̄ia
gētiū. HYLA. Cū exuuiis imūdaꝝ pecudū q̄bus
gētiles pares exiſtimāt᷑: xp̄i p̄dicator induit᷑: fitq꞉
ſcificatū habitu ꝓphetali q̄cq̄d ī eis vel inutile fue
rat: vel ſordidū. zone aūt p̄cinctio: efficax ī oē opus
bonū ē apparat⁹: vt ad oē miſteriū xp̄i ſimus accin
cti. In eſū etiā eligūt᷑ locuſte fugaces hoī: ⁊ ad oē꞉
aduentū nr̄i ſenſus euolātes: nos. ſ. q̄ ab oī ſmone
⁊ ꝯgreſſu ipſis q̄buſdā corporis ſaltib⁹ efferebamur
volūtate vagi: in opib⁹ inutiles: in v̄bis q̄ruli: ſede
p̄egrini: nūc ſum⁹ ſcōꝝ alimonia ⁊ ſocietas ꝓphaꝝ
electi ſil̄ cū melle ſilueſtri: dulciſſimū ex nobis cibū n̄
ex aluearijs leḡ: ſ꞉ ex trūc̄ ſilueſtriū arboꝝ p̄bituri.

Tūc exibat ad eū hieroſolyma ⁊
oīs iudea: ⁊ oīs regio circa iordanē
⁊ baptizabāt ab eo in iordane confi
tentes peccata ſua.

Cōuerſatiōe iohānis expoſita: cōueniēter ſubiū
git: Tūc. CHRY. ſup matth. Exibat ad eū: ampli⁹
enī reſonabat cōuerſatio vite ei⁹ ī eremo q̄ vox cla
moris ipſius. CHRY. in ho. Erat. n. mirabile ī hu
mano corpe tantā patiētiā videre: qd̄ vtiq꞉ ⁊ iude
os magis attrahebat: magnū heliā in eo videntes.
Conferebat autē ad ſtuporē qꝫ dereliq̄rat eos gr̄a
ꝓphaꝝ: ⁊ p⁹ lōgū tēp⁹ reuerſa videbat᷑ ad eos. Pre
dicatiōis etiā mod⁹ īmutat⁹ ad id ꝓderat: nihil. n.
aſſuetoꝝ apud alios ꝓphas audiebāt: puta p̄lia et
victorias babylonias ⁊ pſas: ſ꞉ celos: ⁊ q̄dē illic re
gnū ⁊ ſuppliciū gehēne. Dicit āt: Tūc exi. ad eū hie
roſo. ⁊ oīs iu. ⁊ oīs re. cir. ior. ⁊ bapti. ab eo ī ior.
GLO. Baptiſmo p̄currēte: nō pctā dimittente.
REMI. Baptiſm⁹. n. iohīs figurā gerebat cathe
cuminoꝝ: nā ſic̄ mō cathetizāt᷑ pueri: vt digni fiant
ſacro baptiſmatis: ita iohānes baptizabat vt bapti
zati ab eo: poſtea deuote viuēdo digni fierēt acce
dere ad xp̄i baptiſmū. In iordane āt baptizabat: vt
ibi aperiret᷑ ianua regni celeſtis: vbi dat⁹ ē adit⁹ fi
lijs iſrl̄ terrā ꝓmiſſiōis intrādi. Sequit᷑: Cōfitētes
pctā ſua. CHRY. ſup matth. Ad cōpatiōnē. n. ſci
tatis iohānis q̄s poterat arbitrari ſe iuſtū? Sic̄. n.
veſtis cādida ſi fuerit poſita iuxta niuē ad ꝯpatiō꞉
niuis ſordida īuenit᷑: ſic ad ꝯpatiōe꞉ iohīs oīs hō
videbat᷑ īmūdus: ⁊ iō pctā ſua ꝯfitebant᷑. Cōfeſſio
aūt pctōꝝ teſtimoniū ē ꝯſcie timētis deū: Perfect⁹
enī timor ſoluit oē꞉ pudorē. Illic āt turpitudo cō
feſſiōis aſpicit᷑: vbi futuri iudicij pena nō credit᷑. Et
q꞉ ipſū erubeſcere pena ē ḡuis: iō iubet nos de⁹ cō
fiteri pctā nr̄a: vt verecūdiā patiamur p pena: nam
⁊ hoc ipſū ps iudicij ē. RABA. Bn̄ aūt q̄ bapti
zādi erāt exire ad ꝓphetā dicūt᷑: q꞉ niſi q̄s ab infir
mitate recedat: pompe diaboli ac mūdi illecebris
abrenūciet: baptiſmum ſalubre conſequi non pote
rit. Bn̄ āt ī iordane q̄ deſcēſio eoꝝ dr̄ baptizāt᷑: q̄a
ō ſupbia vite ad humilitatē vere ꝯfeſſiōis deſcēde
rāt. Exēplū aūt iā tūc ꝯfitēdi pctā: ac meliorē vitā
promittendi baptizandis dabatur.

Uidēs aūt multos phariſeoꝝ ⁊
ſaduceoꝝ uenīētes ad baptiſmū ſuū
dixit eis: ꝓgenies uipaꝝ: q̄s demō
ſtrabit uobis fugere a uentura ira?
Facite ergo fructū dignū pnie. Et
ne uelitis dicere intra uos: p̄re꞉ ha
bem⁹ abraā. Dico eni uobis: q̄m po
tēs ē de⁹ de lapidib⁹ iſtis ſuſcitare fi
lios abrae. Iam. n. ſecuris ad radi
cē arboꝝ poſita eſt. Omnis ergo ar
bor que nō facit fructū bonum exci
detur ⁊ in ignem mittetur.

GREGO. ī paſto. Pro q̄litate audiētiū formari
debet ſermo doctorum: vt ⁊ ad ſua ſingulis ꝯgru
at: ⁊ tamē a cōis edificationis arce nunq̄ recedat.
GLO. Un̄ neceſſe fuit ut p⁹ doctrinā quā iohēs
turbis tradiderat: euāgeliſta etiā illi⁹ doctrine face

ſet métiõꝫ q̄ inſtruxit eos q̄ ꝑuectores videbāt. Et
iō dicit: Uidēs aūt mul. phari. ⁊ ſaduce. veni. ad bap.
ſuū. ISIDO. in li. etymo. Phariſei ⁊ ſaducei inter
ſe ɔ̄traij ſūt: nā phariſei ex hebreo ī latinū intepꝛtant
diuiſio: eo ꝙ traditionū ⁊ obſeruationū iuſticiā ꝑfe
rūt: vn̄ diuiſi vocant a pplo q̄ſi ꝑ iuſticiā. Saducei
interꝑtant iuſti: vēdicāt. n. ſibi qđ nō ſūt: corpoꝝ re
ſurrectionē negāt: ⁊ aīam cū corpe interire ꝑdicant.
Di tn̄ q̄nqꝫ libros legi reſpiciūt: ꝓphetaꝝ vaticinia
reſpuūt. GLO. Hos g̃ q̄ inter iudeos maiores vi
debāt vidēs iohānes ad baptiſmū ſuū venire: dixit
eis: Progenies viparū: q̄s vobis demōſtrabit fuge
re a vētura ira? REMI. Cōſuetudo ſcripturaꝝ eſt
ab imitatōe opeꝝ noīa imponere: ſm̄ illud: Pr̄ tu⁹
amorre⁹: ſic ⁊ iſti ab imitatiōe viperaꝝ ꝓgenies vi
perarū dicūt. CHRY. ſup matth. Sic enī artificio
ſus medic⁹ ſi viderit egrotātis colorē: intelligit ſpe
ciē paſſionis: ſic iohēs venientiū ad ſe phariſeoꝝ pra
uas cogitatiões intellexit: forſitā. n. apud ſe cogita
uerūt: Im⁹ ⁊ ɔ̄fitemur pctā nr̄a: nullū laborē nobiſ
imponit: baptizamur: ⁊ ɔ̄ſequimur indulgētiā pctō
rū. Inſipiēs: nūqđ facta digeſtiōe ipuritatis nō ē ne
ceſſaria ſuppoſitio medicine? ſic multa diligētia ne
ceſſaria ē hoī poſt ɔ̄feſſionē ⁊ baptiſmū vt vulnus
pctōꝝ ꝑfecte ſanet: iō dicit: Progenieſ viperaꝝ. Na
tura enī viperaꝝ ē: ꝙ ſtatim cū momorderit hoīem
currit ad aquā: quā ſi nō inuenerit morit. iō iſtos di
cebat ꝓgeniē viperaꝝ: q2 pctā mortifera cōmittēteſ
currebāt ad baptiſmū: ut ſic vipere ꝑ aquā tm̄ ꝑicu
la mortis euaderēt. Itē viperaꝝ natura ē rūpe viſce
ra matꝝ ſuaꝝ: et ſic naſci. qm̄ g̃ iudei aſſidue ꝑſequē
tes ꝓphas corrūpūt matrē ſuā ſynagogā: iō ꝓgeni
es viperarū nūcupāt. Itē vipere a foris ſpecioſe ſūt
⁊ q̄ſi picte. intus aūt veneno replete: ita ⁊ iſti pulchri
tudinē ſcītatis oñdebāt ī vultu. REMI. Cū g̃ dr̄:
Quis demōſtrabit vobis fugere a ventura ira? ſub
audit niſi de⁹. EHRY. ſup matth. Uel q̄s vobis
demōſtrauit: nū Iſaias ꝓpha? abſit. Si. n. ipe vos
docuiſſet: nō ſpē in aquā poneretis tm̄: ſꝫ etiā ī opi
bus boniſ. ille. n. dicit: Lauami ⁊ mūdi eſtote: aufer
te neqtiā ab aīab⁹ vr̄is: diſcite bn̄facere. Nūqđ aūt
etiā dauid dicēs: Lauabis me ⁊ ſup niuem dealba
bor? abſit. ille. n. ſic dicit poſtea: Sacrificiū deo ſpūs
cōtribulat⁹. Si g̃ eſſetis diſcipuli dauid: cū gemitu
ad baptiſmū veniretis. REMI. Si vō: q̄s demon
ſtrabit: ſub futuro legat tpe: hic ē ſenſus: Quis do
ctor: q̄s ꝑdicator dabit vobis ɔ̄ſiliū: vt poſſitis eua
dere irā eterne dānatiōis? AVGV. in li. de ci. dei:
De⁹ āt ꝓpter quādā opeꝝ ſilitudinē: nō ꝓpter affe
ctionū infirmitatē ſm̄ ſcripturas iraſcit: nec tn̄ vlla
paſſiōe turbat. hoc enī vbū vindicte vſurpauit effe
ctus: nō ille turbulētos affect⁹. Si g̃ vultiſ effugere
facite dignū fructum pnīe. GREG. in ho. In q̄b⁹
vbis notādū ē: ꝙ nō ſolū fructū pnīe: ſꝫ dignoſ pnīe
admonet eē faciēdos. Sciēdū. n. ē q2 q̄ſquis illicita
nulla cōmiſit: huic iure cōcedit vt licitis vtat. At ſi
q̄s ī culpā lapſus eſt: tāto a ſe dꝫ licita abſcidere q̄n
to ſe memīt ⁊ illicita ꝑpetraſſe. Uniuſcuiuſqꝫ g̃ ɔ̄ſci
entia ɔ̄uēit: ut tāto maiora q̄rat bonoꝝ opeꝝ lucra
ꝑ pnīaꝫ: quāto g̃uiora ſibi intulerit dāna ꝑ culpā. ſꝫ
iudei de gēris nobilitate gloriātes: icirco ſe agno
ſcere pctōres nolebāt: quia de abrae ſtirpe deſcēde
rāt. ⁊ iō eis recte dr̄: Et ne velitis dicere intra vos:
patrē hēm⁹ abraā. CHRY. in ho. Hec āt dixit nō
ꝓhibēs illos dicere ex illo ſe eē: ſꝫ ꝓhibet ī hoc cō
fidere: vtuti aīe non inſiſtētes. CHRY. ſup matth.
Quid. n. ꝓdeſt ei quē ſordidāt mores generatio cla
ra? aut q̄d nocet illi generatio vilis quē mores ad
ornāt? Meli⁹ ē. n. alicui vt ī eo glient parētes q2 ta
lē filiū hn̄t: q̄ꝫ ut ipe in pentib⁹ gliet. Sic ⁊ vos no
lite gliari dicētes: q2 patrē hēm⁹ abraā: ſꝫ magi eru
beſcite: q2 filij eſtis ei⁹: ⁊ ſcītatis ei⁹ n̄ eſtis heredes.
De adulterio. n. nat⁹ videt q̄ nō aſſimilat patrē. Pa
rētū igit gloriā excludit dicēs: Et ne velitis dicere.
RABA. Quia g̃ pco vitatis ad dignū pnīe fructū
faciēdū eos incitare volebat: ad hūilitatē ꝓuocabat
ſine q̄ null⁹ penitere pōt ſubdēs: Dico. n. vo. qm̄ po.
ē de⁹ de lapi. iſtis ſuſci. fi. abrae. REMI. Fert ꝙ ī
eo loco ꝑdicauit iohēſ circa iordanē: vbi iubēte deo
xij. lapides de medio alueo iordanis ſublati poſiti
ſūt. potuit g̃ fieri ut hos demōſtrādo diceret: De la
pidib⁹ iſtis. HIERO. In quo dei indicat potētiā:
ꝙ q̄ de nihilo cūcta fecerat: poſſet ⁊ de ſaxis duriſſi
mis pplm̄ ꝓcreare. Prima. n. ſūt rudimēta fidei cre
dere deū poſſe q̄cquid voluerit. ex lapidib⁹ aūt ge
nerari hoīes ſile eſt ei ꝙ ex ſara ꝓceſſit iſaac. vn̄ et
ꝓpheta dicit: Aſpicite ad petrā de q̄ exciſi eſtis. Hui⁹
igit ꝓphetie eos memores faciēs mōſtrat ꝙ poſſi
bile ē nūc etiā ſile fieri. RABA. Uel alter: Lapi
dū noīe gētes ſignificate ſūt: q̄ lapides coluerunt.
CHRY. ſup matth. Itē lapis dur⁹ ē ad op⁹: ſꝫ cuꝫ
factū fuerit op⁹ ex eo deficere neſcit: ſic ⁊ gētes cuꝫ
difficultate crediderūt q̄dē: tn̄ credētes ꝑmanēt in
etnū in fide. HIERO. Lege ezechi. Auferā inq̄t a
vobis cor lapideū: ⁊ dabo vobis cor carneū. in lapi
de duritia: ī carne mollitudo monſtrat. RABA.
De lapidib⁹ g̃ filij abrae ſuſcitati ſūt: q2 dū gētes ī
abrae ſemīe. i. ī chriſto crediderūt eius filij facti ſūt:
cui⁹ ſemi ſūt vniti. Seqt: Iā enī ſecuris ad radicem
arboris poſita ē. CHRY. ſup math. Securi ē acu
tiſſima ira ɔ̄ſūmatiōis q̄ totū ꝑciſura ē mūdū. Sed
ſi poſita ē: q̄re nō ꝑcidit? q2 rōnabiles ſūt arbores:
⁊ in ptāte hn̄t facere bonū aut nō facere: vt vidētes
ad radices ſuas poſitā eē ſecurī: timeāt ⁊ faciāt fru
ctū. Ergo denūciatio ire qđ ē ſecuriſ poſitio: etſi ma
lis nihil agat: tn̄ a mal ſegregat bonoſ. HIERO.
in ho. Uel ſecuris ē ꝑdicatio euangelij iuxta hiere
miā q̄ vbū dn̄i ɔ̄parat ſecuri cedēti petrā. GRE.
in ho. Uel ſecuris ē redemptor nr̄ q̄ velut ex manu
brio ⁊ ferro ex diuinitate cōſtās ⁊ hūanitate: tenet
ex hūanitate: ſꝫ incidit ex diuinitate: q̄ videlꝫ ſecuris
ad radicē arboris poſita ē: q2 etſi ꝑ patiētiam expe
ctat: videt tn̄ q̄d factura ē. Oīs enī ar. q̄ non fa. fru.
bo. excidet: ⁊ ī ig. mittet. Quia vnuſquiſqꝫ ꝑuerſus
ꝑatā citi⁹ gehēne ɔ̄crematiōꝫ inuenit: q̄ h̄ fructū bo
ni opis facere ɔ̄tēnit. Securim āt nō iuxta ramos
poſitā ſꝫ ad radicē dicit. cū enī malorū filij collūt: ra
mi infructuoſe arboris abſcindūt: cū vō tota ſil ꝓ
genies cū parente tollit: infructuoſa arbor a radice
abſciſa eſt: ne remaneat vn̄ praua iterū ſoboles ſuc
creſcat. CHRY. in home. Cū autē dicit: Oīs exclu
dit ꝑmānū q̄ eſt a nobilitate: quaſi dicat: Etſi nepos
fueris abrae ſuſtinebis penā ſine fructu manēs.
RABA. Quatuor āt ſūt ſpēs arboꝝ: q̄ꝝ vna tota ē

arida:cui aſſilant̃ pagani: altera viridis ſꝫ ſine fru
ctu:cui aſſilant̃ hypocrite:tertia viridis ⁊ fructuo/
ſa ſꝫ uenenoſa:cui aſſimilãt̃ heretici.quarta viridis
ē ⁊ fructũ bonũ gignit:cui aſſimilãt̃ viri catholici.
GREG.ĩ ho. Igit̃ oĩs arbor nõ faciẽs fructũ bo/
nũ excidet̃ ⁊ ĩ ignẽ mittet̃:qꝛ paratã gehẽne ꝯcre/
matiõꝫ iuenit q̃ h̃ boni opis fructũ facere ꝯtẽnit.

**Ego quidẽ baptizo uos ĩ aq̃ ĩ pniãꝫ
qui ãt pᵒ me uentur⁹ ẽ fortior me ẽ:
cuiᵒ nõ ſũ dignᵒ calciamẽta portare.
Ipe uos baptizabit ĩ ſpũſcõ ⁊ igni.
Cuiᵒ uẽtilabrũ ĩ manu ſua: ⁊ pmũ
dabit areã ſuã: ⁊ ꝯgregabit triticũ ĩ
horreũ ſuũ : paleas autẽ comburet
igni inextinguibili.**

GLO. Quia in pcedẽtibᵒ vbis iohãnes explica/
uerat qd̃ ſupra ſũmarie de agẽda pnĩa pdicauit:re
ſtabat ut etiã diſtinctiᵒ pdicaret qd̃ de regnũ celoꝝ
appropinq̃tõe iã dixerat.⁊ iõ dixit:Ego q̃dẽ bapti.
vos ĩ aq̃ ĩ pniãꝫ. GREG.ĩ ho. Johãnes nõ ĩ ſpũ ſꝫ
in aq̃ baptizat:qꝛ pctã ſoluere nõ valebat. corpa q̃/
dẽ p aquã lauat:ſed tñ aĩas p veniam nõ lauat.
CHRY.in ho. Cũ.n.nondũ eẽt oblata hoſtia:neqꝫ
pctm̃ ſolutũ eẽt:nec ſpũs deſcẽdiſſet ĩ aquã:q̃lit̃ fie
ret rmiſſio pctõꝝ: Sꝫ qꝛ iudei neq̃q̃ ppa ſentiebãt
pctã ⁊ h̃ erat eis cã maloꝝ:aduẽit iohẽs ĩ ꝯgnitiõꝫ
eos ducens ppoꝝ pctõꝝ pnĩam mẽorãdo. GRE.
in ho. Cur g̃ baptizat q̃ pctã nõ relaxat:niſi ut pre/
curſiõis ſue ordinẽ ſeruãs q̃ naſciturũ naſcẽdo pue
nerat:baptizaturꝫ quoqꝫ dñm baptizãdo pueniret.
CHRY.ſup matth̃. Uel miſſus erat iohãnes ad
baptizãdũ vt ad baptiſmũ veniẽtibᵒ pñtiã filij dei ĩ
corpe pdicaret:ſic ipe teſtat̃ alibi dicẽs:vt mãifeſte
tur ĩ iſrl̃:iõ ego veni ĩ aq̃ baptizare. AVGV. ſup
iohẽꝫ: Uel iõ baptizat:qꝛ oportebat baptizari chri/
ſtũ. Sꝫ q̃re nõ ſolᵒ ipe baptizatᵒ ẽ a iohãne ſi ad h̃
miſſus erat iohẽs p quẽ baptizaret̃ chriſtᵒ: Quia ſi
ſolᵒ dñs baptizatᵒ eẽt baptiſmate iohĩs:nõ deeſſent
q̃ putarẽt baptiſmũ iohãnis maiorẽ eẽ q̃ꝫ baptiſmũ
chriſti:vſqꝫ adeo ut ſolᵒ chriſtᵒ eo baptizari meruiſ/
ſet. RABA. Uel iõ baptizat:ut penitẽtes h̃ ſigna
culo ab impenitẽtibᵒ ſecernẽdo ad baptiſmũ diri/
gat chriſti. CHRY.ſup matth̃. Quia g̃ ppĩ chriſtũ
baptizabat:iõ ad chriſtũ veniẽtibᵒ ipſũ pdicat appa
riturꝫ: ⁊ eminẽtiã ptãtis eiᵒ annũciat dicẽs: Qui aũt
pᵒ me vẽturᵒ ẽ:fortior me ẽ. REMI. Sciẽdũ ẽ ãt
q̃ q̃nqꝫ modis venit chriſtᵒ poſt iohẽꝫ:naſcẽdo: p/
dicãdo:baptizãdo:moriẽdo: ⁊ ad inferos deſcẽdẽ/
do. Et pulchre dñs dr̃ fortior iohãne:qꝛ ille purus
hõ:hic vere deᵒ ⁊ hõ. RABA. Ac ſi iohẽs dicat:
Ego q̃dẽ fortis ſũ ad pnĩam ĩuitãdo:ille pctã remit
tẽdo:ego regnũ celoꝝ pdicãdo:ille donãdo:ego in
aq̃ baptizãdo:ille ĩ ſpũ. CHRY.in ho. Cũ aũt au/
dieris: Quia fortior me ẽ.ne eſtimes ſꝫ ꝯpatiõꝫ me
hoc dicere:neqꝫ.n.iter ſuos illiᵒ ordinari ſũ dignᵒ
vt viliſſimã miſterij ſuſciperẽ pticulã.vnde ſubdit:
Cuiᵒ nõ ſũ dig.calci.portare. HYLA. Aplĩs.n.cir
cũferẽdo pdicatõis gloriã derelinquẽs: q̃bᵒ ſpecio
ſis pedibᵒ pacẽ dei erat debitũ nunciare. CHRY.
ſup matth̃. Uel p pedes chriſti ĩtelligere poſſumᵒ
chriſtianos:pcipue aplĩos ceteroſqꝫ pdicatores in/
ter quos erat iohẽs baptiſta:calciamẽta aũt ſũt in/
firmitates q̃bᵒ operit pdicatores. Hec g̃ calciamen
ta chriſti oẽs pdicatores portãt: ⁊ iohẽs etiã porta
bat:ſꝫ ſe dignũ nõ eẽ portare pnũciat : vt maiorem
oñderet grãꝫ chriſti meritis ſuis. HIERO.ĩ alio
euãgelio ait: Cuiᵒ nõ ſũ dignᵒ ſol.corri.calciamẽti.
hic hũilitas:ibi miſteriũ demõſtrat̃:qꝛ chriſtᵒ ſpõ/
ſus ſit ⁊ iohẽs nõ mereat̃ ſpõſi corrigiã ſoluere: ne
vocet̃ domᵒ eiᵒ iuxta legẽ moyſi ⁊ exẽplũ ruth do
mus diſcalciati. CHRY.ſup matth̃. Quia võ ne/
mo poteſt dare dignius beneficium q̃ꝫ ipe ẽ: nec fa
cere alterum quod ipſe non eſt: recte ſubdit : Ille
vos baptizabit in ſpũſcõ ⁊ igni. Johẽs quidẽ cũ ſit
corpalis:ſpiritalẽ baptiſmũ dare nõ põt:ſꝫ baptizat
in aq̃ q̃ corpᵒ ẽ: ⁊ iõ corpᵒ cũ corpe baptizat. chriſtᵒ
ãt ſpũs ẽ:qꝛ deᵒ ẽ.ſpũs etiã ſcũs ſpũs eſt:aĩa quoqꝫ
ſpũs ẽ:iõ ſpũs cũ ſpũ ſpm̃ nr̃m baptizat. Baptiſmᵒ
aũt ſpũs pficit:qꝛ ingrediẽs ſpũs circũplectit̃ ĩ aĩaꝫ
⁊ q̃ſi muro quodã inexpugnabili circuit eã: ⁊ nõ p
mittit ut carnales ꝯcupie pualeãt ꝯ eã. nõ q̃dẽ fac
vt caro nõ ꝯcupiſcat:ſꝫ tenet aĩaꝫ ut ei nõ ꝯſentiat.
Et qm̃ chriſtᵒ iudex ẽ:baptizat ĩ igne.i. ĩ tẽtatõibᵒ:
in igne ãt baptizare nõ põt hõ purᵒ: Ille.n.tẽtandi
hꝫ lĩiam q̃ remunerãdi hꝫ ptãtẽ.hic aũt baptiſmus
tribulatõis.i.ignis ꝯburit carnẽ ut nõ germĩet ꝯcu
piſcẽtias:nã caro ſpiritales q̃dẽ penas nõ timet: ſꝫ
carnales. Ideo g̃ dñs ſup ſeruos ſuos carnales tri/
bulatões mittit:ut timẽs anguſtias ſuas caro ñ cõ
cupiſcat malũ. Uides g̃ ſpũs repellit ꝯcupĩas: ⁊ p/
ualere nõ ſinit:ignis aũt ipas ꝯcupiſcẽtiaꝝ radices
cõburit. HIERO. Uel ĩ ſpũſcõ ⁊ igni:qꝛ ignis ẽ
ſpũſſcũs:quo deſcẽdẽte ſedit q̃ſi ignis ſupra ſinglõs
aplõꝝ. Et impletᵒ ẽ ſmo dñi dicẽs: Ignẽ veni mit/
tere ĩ terrã:ſiue qꝛ ĩ pñti ſpũ baptizamur: ⁊ ĩ futuro
igni:ſm illõ aplĩ: Uniuſcuiuſqꝫ opᵒ q̃le ſit ignis p
babit. CHRY.ĩ ho. Nõ ãt dicit: Dabit vobis ſpm̃
ſcm̃:ſꝫ baptizabit vos in ſpũſcõ:copiã grẽ metapho
rice oñdẽs. Per hoc etiã mõſtrat̃ q̃ ſola volũtate
etiã ĩ fide indiget ad iuſtificãdũ:nõ laboribᵒ ⁊ ſudo
ribᵒ. ⁊ ſic facile ẽ baptizari:ita facile ẽ p eũ trãſmu/
tari ⁊ fieri meliores. In genere võ vehemẽtiã grẽ
q̃ vinci nõ poſſit demõſtrat: ⁊ ut intelligat q̃ ſiles
ãtiq̃s ⁊ magnis pphetis repẽte ſuos faciet: pter h̃
eñi ignis meminit:qꝛ plures viſionuꝫ pphetaliũ p
ignẽ apparuerunt. CHRY.ſup matth̃. Patꝫ g̃ q̃
baptiſmᵒ xp̃i ñ ſoluit iohãnis baptiſmũ:ſꝫ ĩ ſe iclu
ſit.q̃.n.baptizat̃ ĩ noĩe chriſti:vtrũqꝫ baptiſmũ hꝫ: ⁊
aq̃ ⁊ ſpũs:qꝛ chriſtᵒ ⁊ ſpũs erat ⁊ corpᵒ ſuſcepit: ut
⁊ corpale ⁊ ſpiritale baptiſma daret. Johãnis aũt
baptiſmᵒ nõ includit ĩ ſe baptiſmũ chriſti:qꝛ qd̃ mi
nus ẽ maius ĩ ſe includere nõ põt. Ideo aplĩs cum
ĩueniſſet quoſdã epheſios iohãnis baptiſmate ba/
ptizatos:iterꝫ baptizauit eos ĩ noĩe xp̃i:qꝛ ĩ ſpũ non
erãt baptizati:qm̃ ⁊ chriſtᵒ iterꝫ baptizauit eos q̃ a
iohẽ fuerant baptizati:ſic ſmo iohĩs demõſtrat di
cẽs: Ego vos baptizo ĩ aq̃:ille vos baptizabit ĩ ſpũ.
nec videbat̃ iterꝫ baptizare:ſꝫ ſel̃.qꝛ.n.ãpliᵒ erat ba
ptiſma xp̃i q̃ꝫ iohãnis:nouũ dabat̃ ⁊ nõ iteratũ.
HYLA. Salutĩ igit̃ nr̃e ⁊ iudicij tẽpᵒ deſig̃t ĩ dño
dicẽs: Bapti.vos ĩ.ſ.ſ. ⁊ igne.qꝛ baptizatis ĩ ſpũſcõ

reliquū ſit ɔſūmari igne iudicij. vñ ſubdit̄: Cui⁹ vē
tilabrū ī māu ſua. RABA. Per vētilabꝝ .i. paleā
diſcretio iuſti examinis deſignat̄: qđ hꝫ dñs ī ma/
nu .i. ī ꝑtāte: q2 pr̄ oē iudiciū dedit filio. Sequit̄: Et
ꝑmūdabit areā ſuā. CHRY. ſup matth. Area .i. ec
cleſia: horreū vō regnū celeſte: ager aūt h mundus
Mittēs ḡ dñs aplōs ceteroſq3 doctores q̄ſi meſſo
res: ꝑcidit oēs gētes de mūdo: ꝛ ī areā ecclie cōgre
gauit. hic ḡ triturādi ſum⁹: h vētilādi. oēs .n. hoīes
ī reb⁹ carnalib⁹ delectamur: ſicͭ grana ī palea. ſꝫ q̄ fi
delis ē ꝛ boni cordis hꝫ medullā: mox ut leuit̄ tri/
bulat⁹ fuerit: negligēs carnalia currit ad dñm: ſi āt
modice fidei fuerit: vix cū grādi tribulatōe. Qui āt
oīno infidelis ē ꝛ vacu⁹ q̄ntūcūq3 ɔtrit⁹ fuerit: non
trāſit ad deū. Triticū aūt cū ꝑmū trituratū3 fuerit:
iacet cū paleis in vno loco ɔfuſū: poſtea āt vētilat̄
vt ſeparet̄. ſic ꝛ ī vna ecclia fideles cū infidelib⁹ ha
bent̄ ɔmixti: iō mouet̄ ꝑſecutio q̄ſi vēt⁹ vt vētila/
bꝛo chriſti iactati: q2 iā diſſūcti fuerāt actib⁹: ſepa/
rētur ꝛ locis. Et vide q2 nō dixit: Mūdabit aream
ſuā: ſꝫ Permūdabit. neceſſe ē .n. ut diuerſis modis
tēptet̄ ecclia: donec ꝑmūdet̄. Et ꝑmū q̄dē vētilaue/
rūt illā iudei: deinde gētiles: mō heretici: poſtmo/
dū ꝑuētilabit antixp̄s: Sicͭ .n. q̄ñ modica ē aura ñ
ꝑmūdat̄ tota tritici maſſa: ſꝫ leuiores palee iactāt̄:
grauiores aūt remanēt: ſic ē mō modico flatu tētati/
onis ſufflāte peſſimi hoīes recedūt. Si āt ſurrexe/
rit maioꝛ tēpeſtas: ꝛ illi q̄ videt̄ eē ſtabiles ſūt exi/
turi. Ideo neceſſaria ē tētatio maioꝛ vt ꝑmūdetur
ecclia. REMI. Hāc etiā areā .ſ. eccleſiā mūdat in
hac vita cū vel ꝑ iudiciū ſacerdotū3 mali de ecclia
tollūt̄: uł ꝑ mortē ḋ hac vita abſcindūt̄. RABA
Uniuerſaliter āt aree purgatio ī fine ꝑficietur: q̄ñ
mittet angelos ſuos fili⁹ hoīs: ꝛ colliget de regno
ſuo oīa ſcādala. GREGO. xxxiiij. moꝛ. Nā poſt
triturā vite p̄ſītis in q̄ nūc triticū ſub paleis gemit:
ita illo extremi iudicij vētilabꝛo triticū paleaq3 di
ſcernit̄: ut nec ī tritici horreū palee trāſeāt: nec ī pa
leaꝝ ignē horrei grana dilabant̄. et hoc ē qđ ſeq̄t̄:
Et ɔgre. triti. ſuū ī hoꝛ. paleas āt cōbu. igni īextin.
HYLA. Triticū ſuū ꝑfectos .ſ. credētiū fruct⁹ dicͭ
celeſtib⁹ horreis recōdendū: paleas vō infructuo/
ſoꝝ hoīm inanitatē. RABA. Uex hoc inter pa/
leas ꝛ zizania diſtat: q̄ palee nō alio q̄3 triticoꝝ ſe/
mine ꝓdeūt: zizania vō de diuerſo. Palee ḡ ſūt q̄ ſi
dei ſacris imbuūt̄: ſꝫ ſolidi ñ ſūt: zizania vō q̄ ꝛ oꝑe
ꝛ ꝓfeſſiōe ſecernūt̄ a bonoꝝ ſoꝛte. REMI. Ignis
āt inextinguibilis dr̄ pena eterne dānatōis: ſiue q2
quos ſeł ſuſcepit nunq̄3 extinguit: ſꝫ ſꝑ cruciat: ſiue
ad differētiā ignis purgatoꝛij q̄ ad tēp⁹ accēdit̄ et
extinguit̄. AVG. de ɔcoꝛ. euan. Si āt q̄rit̄ q̄ vba
poti⁹ iohānes baptiſta dixerit: vtꝝ q̄ matthe⁹: an q̄
lucas: an q̄ marc⁹ eū dixiſſe ɔmemoꝛat: nullo mō
hic laborādū eē indicat q̄ prudēter intelligit ipſas
ſn̄ias eē neceſſarias cognoſcēde veritati q̄buſlib3 vbis
fuerint explicate. Et ī h apparet nō debere eos ar/
bitrari mētiri: q̄q̄3 ñ plurib⁹ remiſcētib⁹ rē quā au
dierūt vel viderūt: nō eodē mō atq3 eiſdē vbis ea/
dē res fuerit indicata. Quiſquis āt dicit euāgeliſt
ꝑ ſpūſſci potētiā hoc potuiſſe ɔcedi: ut nec ī gener
vboꝝ nec ī oꝛdine nec ī numero diſcreparēt: nō in/
telligit quāto āpli⁹ euāgeliſtaꝝ excellit auctoꝛitas:

tāto magis ꝑ eos fuiſſe firmādā ceteroꝝ hoīm ve/
rā loquētiū ſecuritatē. Qđ āt ali⁹ dixit: Cui⁹ nō ſū
dign⁹ calciamēta poꝛtare. ali⁹ vō: Calciamēti coꝛ/
rigiā ſoluere. nō vbis tm̄: ſꝫ ꝛ re ipſa videt̄ aliud eē.
Merito ḡ q̄ri pōt qđ hoꝝ iohānes dixerit: Uerū3
etiā videt̄ narraſſe q̄ h potuit narrare qđ ille dixit
q̄ aūt aliud: etſi nō ē mētit⁹ certe vel oblit⁹ aliq̄d ꝓ
alio dixiſſe putabit̄. Oē3 āt falſitatē abeſſe ab euā
geliſtis decet: nō ſolū eā q̄ mētiēdo ꝓmit̄: ſꝫ etiam
eā q̄ obliuiſcēdo: ita ſi ad rē ꝑtinet aliq̄d aliud ītel
ligere. Ex vtroq3 dictoꝝ recte exiſtimādū ē iohānē
vtrūq3 dixiſſe: ſiue aliud alio tp̄e ſiue ɔſeſtī3. Si āt
nihil intēdit iohānes cū ḋ calciamētis dñi diceret:
niſi excellētiā ei⁹ ꝛ ſuā hūilitatē qđlibet dictoꝝ di
xerit: eandē tm̄ ſn̄iam tenuit: q̄ etiā vbis ſuis ꝑ cal/
ciamētoꝝ cōmēoꝛatiē3 eādē ſignificationē hūilita/
tis exp̄ſſit: vñ ab eadē volūtate nō aberrauit. Utił
ḡ modus ꝛ memoꝛie ɔmēdād⁹ nō eē mēdaciū cū3
q̄ſq3 volūtatē ei⁹ explicat de quo aliq̄d narrat etiā
dicēs aliq̄d aliud qđ ille nō dixit: volūtatē tm̄ ſuam
explicauit eādē quā ꝛ ille cui⁹ vba ɔmemoꝛat. Ita
enī ſalubꝛiter dicimus nihil aliud eē querēdum q̄3
quid velit ille qui loquitur.

Tūc uēit ieſus a galilea ī ioꝛdanē
ad iohānē3 ut baptizaret̄ ab eo. Jo
hānes āt ꝓhibebat eū dicēs: Ego a
te debeo baptizari: ꝛ tu uēiſ ad me?
Rñdēs āt ieſus dixit ei: Sine mō.
Sic enī decet nos implere omnem
iuſticiam. Tunc dimiſit eum.

GLO. Poſtq̄3 predicatione ſui ꝑcurſoꝛis chriſt⁹
mūdo ꝓnūciat⁹ ē: tādē q̄ diu latuerat: hoīb⁹ ſe ma/
nifeſtare voluit. vñ dr̄: Tūc ve. ie. a gali. ī ioꝛ. ad io.
ut bap. ab eo. REMI. Et ſciedū q̄ in his vbis de/
ſcribūt̄ ꝑſone loca ꝛ tēp⁹ ꝛ officiū. tēp⁹ cū dicͭ: Tūc.
RABA. Qñ .ſ. tricenari⁹ erat: in quo oñdit nullū
vel ſacerdotē vel ꝑdicatoꝛē3 debere inſtitui: niſi ſit
ꝑfecte etatis. Joſeph tricenari⁹ regimē egypti ſuſce
pit. Dauid ea etate regnū inchoauit. Ezechiel ſub eo
dē tp̄e ꝓphetiā ꝓmeruit. CHRY. in ho. Quia etiā
p⁹ baptiſmū hunc legē ceſſare opoꝛtebat: hac etate
ad baptiſmū venit q̄ pōt oīa pctā ſuſcipe: ut lege ſer
uata null⁹ dicat: q2 iō eā ſoluit q2 iplere nō potuit.
CHRY. ſup matth. Tūc etiā .ſ. q̄ñ iohānes ꝑdica/
uerat: Pn̄iam agite. vt ɔfirmaret ꝑdicatiō3 ipſi⁹: et
vt teſtimoniū acciperet a iohāne. Sicͭ āt cū ꝓceſſerit
lucifer: lux ſolis nō expectat occaſū luciferi: ſꝫ eo ꝓ
cedēte egredit̄: ꝛ ſuo lumie obſcurat illi⁹ candoꝛē:
ſic xp̄s nō expectauit vt curſū ſuū iohānes imple
ret: ſꝫ adhuc eo docēte apparuit. REMI. Perſo/
ne ponūt̄ cū dicͭ: Ueit ieſus ad iohāne .i. de⁹ ad ho/
minē: dñs ad ſeruū: rex ad militē: lux ad lucernā3.
Loca deſignāt̄ cū dicͭ: A galilea ī ioꝛdanē. Galilea
enī trāſmigratio interp̄tat̄. Quicūq3 ḡ vult baptiza
ri: trāſmigret de vitijs ad v̄tutes: ꝛ veniendo ad ba
ptiſmū ſe humiliet. Joꝛdanis .n. interp̄tat̄ deoꝛſū.
AVGV. Multa aūt mirabilia ī hoc flumie ſepi⁹
facta eē ſcriptura ſcā ɔmemoꝛat: inter cetera dicēſ:
Joꝛdanis ɔuerſus ē retroꝛſū. aū quidē retroꝛſū aq̄

ↄuerſe fuerāt: mō retrorſū pctā ↄuerſa ſūt: ſic̄ etiam
Helias ĩ iordane diuiſionē fecit aq̄ꝝ: ⁊ chriſtꝰ ĩ eo
dē Jordane ſepatiōꝫ opatꝰ ē pctōꝝ. REMI. Offi
ciū deſignat̄ cum ſeq̄tur: Ut baptizaretur ab eo.
CHRY. ſup matth. Nō vt ipſe remiſſionē pctōꝝ ac
cipet ꝑ baptiſmū: ſ; vt ſc̄ificatas aq̄s relinq̄ret poſt
modū baptizādis. AVG. Saluatoꝛ. n. iō baptiza
ri voluit: nō vt ſibi mūdiciā acq̄reret: ſ; ut nobis flu
enta mūdaret. Exquo ipſe in aquā demergit̄: ex eo
oīm pctā abluit aq̄. Nec mirꝝ ꝙ aquā: hoc ē ſubſtā
tiā corpalē ad purificādā aīam dicimꝰ ꝑuenire: ꝑue
nit plane: ⁊ penetrat ↄſcie vniuerſe latibl'a. Quāuis
enī ipa ſit ſubtilis ⁊ tenuis: bn̄dictōe tn̄ chriſti facta
ſubtilioꝛ: occultas vite cās ad ſecreta mētis ſubtilio
re roꝛe ꝑtranſit. Subtilioꝛ. n. bn̄dictionū curſus q̄ȝ
aq̄ꝝ meatꝰ. vn̄ q̄ de ſaluatoꝛis baptiſmate bn̄dictio
fluxit: tanq̄ȝ fluuiꝰ ſpiritalis oīm gurgitū tractꝰ vni
uerſoꝝ fontiū venaſ impleuit. CHRY. ſup matth.
Adhuc aūt ad baptiſmū venit: ut q̄ hūanā ſuſcepit
naturā: totū hūane nature inueniat̄ impleſſe myſte
riū: nā q̄ȝuis ipſe n̄ erat pctōꝛ: tn̄ naturā ſuſcepit pec
catricē. ꝓpterea etſi ꝑ ſe baptiſmate nō egebat: tn̄ ĩ
alijs carnal' natura opꝰ hēbat. AVG. ĩ ſer. de epi.
Itē iō baptizari voluit: q2 voluit facere qđ faciēdū
oībꝰ imperabat vt bonꝰ magr̄ doctrinā ſuā nō tam
v̄bis inſinuaret: q̄ȝ actibꝰ exerceret. AVG. ſup io
hānē: Hinc ḡ dignatꝰ ē a iohāne baptizari: vt cog̃ſce
rēt ſerui quāta alacritate debeant currere ad bapti
ſma dn̄i: q̄n ipſe nō dedignatꝰ ē accipe baptiſma ſer
ui. HIE. Itē baptizari voluit: vt baptiſmate ſuo io
hānis baptiſma ↄfirmaret. CHRY. ĩ ho. Quia v̄o
baptiſmꝰ pn̄ie erat: ⁊ ĩ demōſtratiōꝫ delictoꝝ indu
cebat̄: ne aliq̄s eſtimaret: ꝙ hac rōne chriſtꝰ ad ioꝛ
danē venit: iō veniēti dixit: Ego a te debeo baptiza
ri: ⁊ tu venis ad me: q̄ſi dicat: CHRY. ſup matth.
Ut tu me baptizes: ē idonea rō: vt iuſtꝰ efficiar: ⁊ di
gnꝰ celo. vt aūt ego te baptizē q̄ ē rō: Dn̄e bonū d̄
celo deſcēdit ĩ terrā: nō de terra aſcēdit ĩ celum.
HYLA. Deniq; a iohāne baptizari ꝓhibet̄ vt deꝰ:
⁊ ita ĩ ſe fieri opoꝛtere vt hō docet. Un̄ ſequit̄: Rn̄
dēs aūt ieſus dixit ei: Sine mō. Pulchꝛe dixit mō:
vt ↄſideret chriſtū ĩ aq̄ a iohāne: Johānē a chriſto ĩ
ſpū baptizādū. Siue aliter: Sine mō: vt q̄ formā ſer
ui aſſūpſi: expleā ⁊ hūilitatē eiꝰ: alioq̄n ſcito te ĩ die
iudicij meo eē baptiſmate baptizādū. vel Sine mō:
vt dic̄ dn̄s: habeo ⁊ aliud baptiſma: quo ⁊ baptizan
dus ſū. Tu me baptizas ĩ aq̄: vt ego te baptizē ꝑ me
in ſanguine tuo. CHRY. ſup matth. In quo etiaȝ
oñdit q2 poſtea chriſtꝰ baptizauit iohānē: q̄ȝuis etiā
in apocryphis libꝛis h̄ māifeſte ſcriptū ſit. S; mō ſi
ne vt iuſticiā baptiſmat] nō v̄bis ſ; factis adimpleā:
p̄us ſuſcipiā: poſtea p̄dicabo. Un̄ ſeq̄tur: Sic. n. de
cet nos oēm implere iuſticiā. vbi nō hoc ſignificat
vt ſi fuerit baptizatꝰ adimpleat oēm iuſticiā: ſ; ſic. i.
quēadmodū baptiſmatis iuſticiā p̄us factis imple
uit: poſtea p̄dicauit: ſic ⁊ oēꝫ aliā iuſticiā: ſc̄m illud:
Cepit ieſus facere ⁊ docere. Aut ita: ſic opoꝛtet vos
implere oēꝫ iuſticiā ſic̄ iuſticiā baptiſmi. i. ſc̄m diſpē
ſatiōꝫ hūane nature. Sic̄. n. impleuit iuſticiā naſcen
di creſcēdi ⁊ ſimiliū. HYLA. Erat ⁊ ꝑ eū oīs iplē
da iuſticia: ꝑ quē ſolū lex poterat ipleri. HIERO.
Nō aūt addit iuſticiā legis ſiue nature: vt vtrūq; in
telligamꝰ. REMI. Uel ſic: Decet vos implere oēꝫ
iuſticiā. i. oñdere exēplū oīs implēde iuſticie ĩ bapti
ſmo: ſine quo nō apit̄ aditꝰ regni celeſtis. vel etiam
diſcāt ſupbi exēplū hūilitatiſ: ut nō dedignēt̄ bapti
zari ab hūilibꝰ mēbꝛis: dū viderint me baptizatuȝ a
te iohāne ſuo meo. Illa āt ē vera hūilitas quā co
mes obediētia ſeq̄t̄. vn̄ ſubdit̄: Tūc dimiſit eū. i. ad
vltimū aſſenſum p̄buit ut baptizaret eum.

¶ Baptizatꝰ āt ieſus: ↄfeſtim aſcē
dit de aq̄. Et ecce apti ſūt ei celi: et
uidit ſpm̄ dei deſcendenteȝ ſicut co
lumbam: ⁊ uenientem ſup ſe.

AVG. ĩ ſer. de epi. Quia ut dictū ē cū ſaluatoꝛ nr̄
abluit̄: iā tūc nr̄m baptiſmū tota aq̄ mūdat̄: ut ſecu
turis poſtmodū pplis lauacri gr̄a miſtret̄. Opoꝛtu
it etiā chriſti baptiſmo ea deſignari q̄ ꝑ baptiſmū cō
ſequūt̄ fideles. vn̄ dr̄: Baptizatꝰ aūt ieſus ↄfeſtim
aſcēdit de aq̄. CHRY. ſup matth. Factum chriſti
ad myſteriū ꝑtinet oīm q̄ poſtmodū fuerāt baptizā
di: ⁊ iō dixit ↄfeſtim. Et nō dixit ſimpliciter: aſcēdit:
q2 oēs q̄ digne baptizāt̄ in chriſto ↄfeſtim de aqua
aſcēdūt. i. ꝓficiūt ad v̄tutes: ⁊ ad dignitatē ſubleuā
tur celeſtem. Qui. n. in aquam ingreſſi fuerāt: car
nales ⁊ filij ade pctōꝛes: ↄfeſtim de aq̄ aſcēdūt ſpiri
tales filij dei facti. ſi āt q̄dā ex ſua culpa nihil ꝓfici
unt baptizati: q̄d ad baptiſmuȝ. RABA. Quia ḡ
nobis dn̄s ſui coꝛpis intinctu baptiſmi lauacrū de
dicauit: nobis quoq; pꝰ acceptū baptiſma celi adi
tū patere ⁊ ſpm̄ ſcm̄ demōſtrauit. vn̄ ſequit̄: Et apti
ſūt ei celi. HIERO. Nō reſeratiōe electoꝝ ſ; ſpi
ritalibꝰ oculis ſic̄ ⁊ ezechiel ĩ ꝑncipio voluminis ſui
aptos eſſe cōmemoꝛat. CHRY. ſup matth. Si. n.
ipſa creatura rupta fuiſſet nō dixiſſet: Apti ſūt ei. q2
qđ coꝛpaliter apit̄ oībꝰ ē aptū. S; dicet aliq̄s: quid
enī añ oculos filij dei clauſi fuerāt celi: q̄ etiā ĩ ter
ra ↄſtitutꝰ erat ĩ celo: S; ſciēdū ꝙ ſic̄ ſ; diſpēſatōꝫ
hūanā baptizatꝰ ē: ſic ſc̄m hūanā diſpēſationeȝ apti
ſūt ei celi. ſ; āt naturā diuinā erat ĩ celis. REMI.
S; nūquid tūc p̄mo apti ſūt ei celi: etiā ſc̄m hūanā
naturā: fides. n. eccl'ie ⁊ credit: ⁊ tenet ꝙ nō minus
apti ſūt ei celi añ q̄ȝ poſt. Ideo ḡ dr̄: ꝙ apti ſūt ei ce
li: q2 oībꝰ renat] apit̄ ianua regni celeſt]. CHRY.
ſup matth. Foꝛte. n. erāt inuiſibilia q̄dā obſtacula
p̄us q̄bꝰ obſiſtētibꝰ aīe defūctoꝝ n̄ poterāt introire
celos. Nullā. n. aīam añ xp̄m arbitroꝛ aſcēdiſſe ĩ ce
lū exquo peccauit Adā: ⁊ clauſi ſūt celi. S; ecce ba
ptizato xp̄o apti ſūt tn̄. Poſtq̄ȝ v̄o tyrānū vicit ꝑ
crucē: q2 nō erāt neceſſarie poꝛte celo nūq̄ȝ claudē
do: nō dicūt angeli: Apite poꝛtas: iā. n. erāt apte: ſ;
Tollite poꝛtas. Uel ĩ baptizat] apiunt̄ celi: ⁊ vidēt
ea q̄ ſūt ĩ celo: nō carnalibꝰ ocul' vidēdo ſ; ſpiritali
bus fidei credēdo. Aut ita: Celi ſūt ſcripture diuie
q̄s oēs legūt: nō tn̄ oēs ĩtelligūt: niſi q̄ fuerūt ſic ba
ptizati: ut accipiāt ſpm̄ ſcm̄. Un̄ ⁊ aplis p̄mitꝰ erant
clauſe ſcripture ꝓphaꝝ: ſ; accepto ſpūſcō reſerate
ſūt eis oēs ſcripture. Tn̄ quocūq; mō ĩtelligat̄: celi
apti ſūt ei. i. oībꝰ ꝓpter eū: ſic̄ ſi ipatoꝛ alicui ꝓ alio
petenti dicat: Hoc bn̄ficiū nō illi do: ſ; tibi. i. ꝓpter
te illi. GLO. Uel tātꝰ ſplēdoꝛ circūfulſit chꝛiſtū ĩ
baptiſmo: vt empyreū videret̄ celū reſeratum eſſe.

CHRY. in ho. Si aūt tu nō vides nō incredulus ſis: Eteni in ꝑncipijs ſpiritaliū rez ſemꝑ ſenſibiles apparēt viſiones: ꝓpter illos q̄ nullā intelligētiaz incorꝑalis nature ſuſcipe pñt: ut ſi poſtea nō fiant: ex his q̄ ſel̄ facta ſūt recipiāt fidē. REMI. Sic āt oībus ꝑ baptiſmū renatis apit̄ ianua regni celeſt̄: ita oēs ī baptiſmate accipiūt dona ſpūſſci. Jō ſubdit: Et vi. ſpi. dei deſcē. ſic colū. ⁊ ve. ſuꝑ ſe. AVG. in ſer. de epiph. Chriſtꝰ. n. poſtq̄ȝ natus ē hoībꝰ renaſcit̄ ſacramētis: ut quēadmodū tūc eū miramur incorrupta m̄re ꝓgenitū: ita ⁊ nūc ſuſcipiamꝰ illuz pura vnda ſubmerſum. n. filiuz enim genuit mater: ⁊ caſta ē. xp̄m lauit vnda: ⁊ ſcā eſt. Deniqȝ ſpūſſcūs q̄ tūc illi ī vtero affuit: mō eū in gurgite circūfulſit. q̄ tūc Mariā caſtificauit: nūc fluēta ſcificat. Vñ dic: Et vidit ſpm̄ dei deſcēdentē. CHRY. ſuꝑ matth. Ideo āt ſpūſſcūs ſpeciē colūbe ſuſcipit: qm̄ ꝑ oībꝰ aīalibꝰ hec cultrix ē charitatis: oēs aūt iuſticie ſpecies: q̄s hñt ſui dei in veritate: pñt hr̄e ſui diaboli in ſimulatōe. Solā āt charitatē ſcīſpūs nō pōt imūdus ſpūs imitari. Ideo ḡ hāc ꝓuatā ſpeciē charitatis ſibi ſuauit ſpūſſcūs: q̄a ꝑ nullius teſtimoniū ſic cognoſcit̄ vbi ē ſpūſſcūs: ſic ꝑ gratiā charitatis.

RABA. Significant̄ etiā q̄tuor v̄tutes in baptizatis ꝑ colūbā. Colūba enī ſecus fluēta habitat: ut viſo accipitre mergat ſe ⁊ euadat. Meliora ḡna eligit: alienos alienꝰ pullos nutrit: nō lacerat roſtro felle caret. In cauernis petre nidificat. gemitum ꝓ cantu hȝ: ita ⁊ ſci ſecus diuine ſcripture fluēta reſidēt ut ī curſū diaboli euadāt. Sanas ſnīas q̄bꝰ paſcant̄ eligūt: nō hereticas. hoīes q̄ diaboli fuerunt pulli. i. imitatores: doctrina nutriūt ⁊ exemplo bonas ſnīas lacerādo non ꝑuertunt hereticoz more. Ira irrecōciliabili carēt. In plagis mortis xp̄i qui petra firma ē: nidū ponūt. i. ſuū refugiū ⁊ ſpem: ſic etiā alij delectant̄ in cātu: ita ipſi ī gemitu ꝓ pctīs.

CHRY. in ho. Veteris etiā recordat̄ hiſtorie. i. diluuio apparuit hoc aīal: ramū ferēs oliue: ⁊ cōem orbis trāquillitatē annūciās q̄ oīa typꝰ erāt futurorū. Eteni nūc colūba apparet: liberatorem nobis demonſtrās: ⁊ ꝑ ramo oliue adoptionē generi humano affert. AVG. i ſer. de tri. Eſt aūt in ꝓmptu intelligere cur ſpūſſcūs miſſus dicat̄: cū ī ipſū dñm corꝑali ſpecie velut colūba deſcēdit: facta eſt enim q̄dā creature ſpēs ex tpe in q̄ viſibiliter oñderetur ſpūſſcūs. Hec aūt opatio viſibiliter exp̄ſſa: ⁊ oculis oblata mortalibꝰ: miſſio ſpūſſci dicta eſt: nō ut appareret iuiſibilis eiꝰ ſubſtātia: ſȝ ut corda hoīm exterioribus viſis cōmota ad occultā eternitatē conuerterēt̄. Nō aūt ſic aſſūpta ē creatura ī q̄ ſpūſſanctus apparuit ī vnitate. ſ. ꝑſone: ſic aſſūpta ē hūana illa forma ex v̄gine. Neqȝ enī colūbā btificauit ſpiritus: aut ſibi in ꝑſone ſue vnitatē in eternū ꝯiūxit. Proinde quāq̄ȝ illa colūba ſpūs dicta ſit: ut oñderetur ꝑ colūbā ſpm̄ demōſtratū: nō tñ ita poſſumꝰ dicere ſpm̄ſcm̄ ⁊ deū ⁊ colūbaz: ſic dicimus filiū ⁊ deū ⁊ hoīem: nec ſic dicimꝰ filiū agnū dei: nō ſolū iohanne baptiſta dicēte: ſȝ etiā iohāne euangeliſta vidēte agnū occiſū ī apocalypſi. illi q̄ppe viſio prophetica non ē exhibita oculis corporeis ꝑ formas corporeas: ſȝ in ſpū ꝑ ſpiritales imagines corporū. De illa v̄o colūba nullꝰ vnq̄ȝ dubitauit: q̄n oculis viſa ſit. nec ſic dicimꝰ filiū petrā: ſcriptū ē enī: Petra erat xp̄s. ita poſſumus dicere ſpm̄ colūbā. Illa enī iā erat ī creatura: ⁊ ꝑ actiōis modū nūcupata ē noīe xp̄i quē ſignificabat: non aūt ſic illa colūba: q̄ ad hoc tm̄modo ſignificād̄a repēte extitit. Magis aūt ſīle hoc mihi videt̄ flāme illi q̄ ī rubo apparuit moyſi: ⁊ illi quā ppl̄s ī eremo ſeq̄bat̄: ⁊ fulguribꝰ ac tonitruis q̄ fiebāt dū lex daret̄ ī mōte. Ad hoc enī rez illaz corꝑalis extitit ſpēs ut aliq̄d ſignificaret atqȝ p̄teriret. ꝓpter has ḡ corꝑales formas miſſus dr̄ ſpūſſcūs: ille v̄o ſpēs corꝑales ad demōſtrādū q̄ꝺ opus fuit ad tēpus apparuerūt: ⁊ eē poſtea deſtiterūt. HIERO. Sedit aūt colūba ſuꝑ caput ieſu: ne quis putaret vocē patris ad iohānē factā: non ad dñm. vñ ſequitur: Et veniēte ſuꝑ ſe.

Et ecce uox de celꝰ dicēs: Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ ī quo mihi ꝯplacui.

Non enī ut añ ꝑ moyſen aut ꝓphetas: nec ꝑ typos aut figuras. AVG. i ſer. de epiph. Vētuꝝ in carne p̄r filiū docuit: ſȝ palam veniſſe mōſtrauit dicēs: Hic ē filiꝰ meꝰ. HYLA. Vel ut ex his q̄ ꝯſūmabāt̄ ī xp̄o cogſcerēmꝰ poſt aque lauacrum ⁊ de celeſtibꝰ portis ſcm̄ ī nos ſpm̄ immolare: ⁊ celeſtis nos glīe vnctōe ꝑfūdi: ⁊ p̄rne vocis adoptōe filios dei fieri. HIGRO. Myſteriū aūt trinitatis in baptiſmate demōſtrat̄: dñs baptizat̄: ſpūs deſcēdit ī habitu colūbe: p̄ris vox filio teſtimoniū ꝓhibentis audit̄. AVG. in ſer. de epiph. Nec miꝝ ſi ī dñico lauacro myſteriū nō defuit trinitatis: cū nr̄m lauacrū trinitatis cōpleat ſacrm̄: voluit. n. dñs p̄mo circa ſe exhibere: q̄ꝺ erat poſtea hūano generi p̄cepturus. AVGV. de fide ad petꝝ: Quāuis aūt p̄r ⁊ filius ⁊ ſpūſſcūs ſint vna natura: firmiſſime tñ tene tres eē ꝑſonas: patrēq̄ȝ ſolū eē q̄ dixit: Hic ē filius meꝰ dilectꝰ. Et filiū ſolū eē ſuꝑ quē illa vox patris inſonuit: et ſpm̄ſcm̄ ſolū eſſe q̄ in ſpecie colūbe ſuꝑ xp̄m baptizatū deſcēdit. AVGV. iiij. de trini. Hec aūt opa ſūt totius trinitatis: In ſua q̄ppe ſubſtātia p̄r ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſſcūs vnū ſūt ſine vllis interuallis tēpoz uel locoz: In meis aūt vocibꝰ ſepati ſūt p̄r filiꝰ ⁊ ſpūſſcūs: nec ſimul dici poterūt: ⁊ in l̄ris viſibilibꝰ ſua ſepatim locoz ſpacia tenuerūt: quia ſiītudine vtrūq̄ȝ cogſcit̄ īſepabilē ī ſeipſa trinitatē ꝑ viſibil̄ creature ſpeciē ſepabiliter demōſtrari. q̄ꝺ āt ſolius p̄ris vox ſit. oñdit̄ ex h̄ q̄ꝺ dic: Hic ē filius meꝰ.

HYLA. i libro de tri. Nō ſolū noīe ꝯteſtatꝰ ē eū eē filiū: ſȝ ꝓprietate. Multi. n. nos filij dei ſumꝰ: ſȝ nō talis ē h̄ filiꝰ. hic. n. ⁊ ꝓpriꝰ ⁊ verꝰ ē filiꝰ origine nō adoptōe: v̄itate nō nūcupatōe: natiuitate nō creatione. AVG. ſuꝑ iohēȝ: P̄r āt diligit filiū: ſȝ quō p̄r filiū: nō quō dñs ſuē: ſȝ quō vnicū: nō quō adoptatū. Et iō ſubditur: In quo mihi ꝯplacui. REMI. Vel ſi ad hūanitatē xp̄i r̄ferat̄ ſi legat̄: In quo mihi ꝯplacui. tal̄ ē ſenſꝰ in quo mihi ꝯplacui: q̄a iſtū ſolū repperi ſine pctō. Si v̄o legat̄: In quo mihi cōplacuit: ſubaudit̄ placitū meū ꝯſtituer̄: ut ꝑ eū agerē q̄ agēda ſūt. i. genꝰ hūanū redimere. AVG. de cō. euā. Hec autē v̄ba ⁊ alij duo marcꝰ ⁊ lucas ſilit̄ narrāt: ſȝ ō v̄bis voc̄ q̄ ō celo ſcā ē: narrāt locutiōȝ ſalua tñ ſnīa. Mō. n. mattheꝰ ait dictū: hic ē filiꝰ meꝰ dilectus. ⁊ alij duo dicūt: Tu es filius meꝰ dilectꝰ.

ad eandē ſniām explicandā valet. vox enī celeſtis
vnū hoꝛ dixit: ſ; euāgeliſta oñdere voluit ad id va
lere qđ dictū ē: Hic eſt filius me⁹. ut illis potius q̄
audiebāt indicaretꝰ: q̄ ipe eēt filius dei: atq; ita di
ctū referre voluit: Tu es fili⁹ meus: ac ſi illi diceretꝰ
Hic ē fili⁹ me⁹. Nō enī xp̄o indicabatꝰ qđ ſciebat:
ſ; audiebāt q̄ aderāt: ꝓpter quos vox facta eſt. Iā
v̄o qđ alius dicit: In quo mihi cōplacui: alius: In
te complacuit mihi. Si queris q̄d hoꝛ illa voce ſo
nuerit: qđlibet accipe: dū intelligas eos q̄ nō ean⸗
dē locutionē retulerūt: eandem retuliſſe ſniām. q̄
enī de⁹ in filio ſibi cōplacuit: admonetꝰ aliq̄s ex eo
qđ dictū ē: In te cōplacui. q̄ aūt in filio pr̄ placue
rit hoīb⁹: admonetꝰ ex eo qđ dictū ē: In te cōpla⸗
cuit mihi. ſeu intelligatꝰ hoc dictū eē ab oīb⁹ euan
geliſtis tāq̄; diceretꝰ: In te cōplacitū meū ↄſtitui:
hoc ē implere qđ mihi placet. CA.IIII.

Tunc ieſus duct⁹ ē in deſer
tū a ſpū: ut tētaretꝰ a diabo
lo: Et cum ieiunaſſet q̄dra
ginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctib⁹:
poſtea eſuriit.

CHRY. ſup matheū: Poſtq̄; baptizatus ē dn̄s a
iohāne in aqua: ducitur a ſpū in deſertū ut bapti⸗
zaretꝰ igne tētatiōis. vn̄ dr̄: Tūc Jeſus duct⁹ ē ī de⸗
ſertū a ſpū. Tūc. ſ. qn̄ pr̄ clamauit de celo: Hic ē fi⸗
lius me⁹ dilectus. CHRY. in home. Quiſquis ḡ
poſt baptiſmū maioꝛes ſuſtines tētatiōes nō tur⸗
beris: etenī ꝓpter hoc accepiſti arma: ut nō vaces:
ſ; ut ꝑlieris. Ideo aūt tētatiōꝫ a te de⁹ nō ꝓhibet.
primū quidē ut diſcas: qm̄ multo fact⁹ es foꝛtioꝛ.
deinde ut magnitudine donoꝝ nō extollaris. ter⸗
tio ut diabol⁹ expientia cognoſcat q̄ pfecte ab eo
abſceſſiſti. quarto ut p hoc foꝛtioꝛ reddaris. quin⸗
to ut crediti tibi theſauri ſignū accipiatꝰ. neq; enim
diabol⁹ ſupueniret tibi ad tētandū niſi te in maio
ri honoꝛe effectū videret. HYLA. In ſcificat]. n.
maxime diaboli tētamēta craſſantꝰ: q̄a victoꝛia ei
eſt magis optata de ſcīs. GREG. ī ho. Dubitari
aūt a q̄buſdā ſolet: a quo ſpū ſit ductus ih̄s in de⸗
ſertū: ꝓpter hoc qđ ſubditꝰ: Aſſūpſit eū dia. in ſan.
ciuitatē. Sed vere ⁊ abſq; vlla q̄o⸗e ↄuenientꝰ ac⸗
cipitꝰ ut a ſpū ſcō ductus eē credatꝰ: ut illuc eū ſu⁹
ſpūs duceret: quo hūc ad tētandū ſpūs malignus
inuenit. AVG. in. iiij. de trini. Cur ſeipſū quoq;
tētandū pbuit: ut ad ſupandas tētatiōes media⸗
toꝛ eēt: non ſolū p adiutoꝛiū: verū etiā p exēplum.
CHRY. ſup matth. Eſt aūt ductus a ſpū ſcō: non
quaſi minoꝛ maioꝛis p̄cepto. nō enī ſolū duct⁹ di⸗
citur qui alicu⁹ ptāte ducitꝰ: ſ; etiā ille q̄ alicu⁹ rō
nabili exhoꝛtatōe placatꝰ: ſicut ſcriptum ē de An⸗
drea q̄ inuenit Simonē fratrē ſuū ⁊ adduxit eum
ad Jeſū. HIERO. ſup matth. Ducitur aūt nō in⸗
uitus aut captus: ſed volūtate pugnādi. CHRY.
Ad hoīes enī diabolus vadit: ut tētet eos. qm̄ aūt
aduerſus xp̄m diabolus ire nō poterat: iō ↄ diabo
lū xp̄s pceſſit. vnde dr̄: Ut tēta. a diabo. GREG.
in ho. Sed ſciēdū nobis ē q̄a tribus modis tētati⸗
one agitur: ſuggeſtione: delectione: ⁊ ↄſenſu. ⁊ nos
cū tētamur plerūq; in delectatiōe aut in conſenſu

labimur: q̄a de carnis pctō ꝓpagati in nobiſipſis
etiā gerim⁹ vn̄ certamina toleram⁹. Deus v̄o q̄ in
vtero v̄ginis incarnatus in mūdo ſine pctō vene⸗
rat: nihil ↄdictiōis in ſemetipſo tolerabat. Tētari
ḡ p ſuggeſtionē potuit: ſ; ei⁹ mētē peccati delecta⸗
tio nō momoꝛdit: atq; iō oīs diabolica illa tētatio
foꝛis: nō intus fuit. CHRY. in ho. Tunc aūt ma⸗
xime inſtat diabolus ad tētandū: cū viderit ſolita⸗
rios. vn̄ etiā in pncipio mulierem tētauit ſine viro
eā inueniēs: vnde ⁊ ſic p hoc etiā diabolo datꝰ oc⸗
caſio tētandi q̄ ducitꝰ in deſertū. GLO. Hoc de⸗
ſertū ē inter hierl'm ⁊ hiericho vbi moꝛabantꝰ la⸗
trones: q̄ locus vocatꝰ doꝛohin. i. ſanguinis ꝓpter
effuſionē ſanguinis quā ibi latrones faciebant. vn̄
⁊ hō cū deſcendiſſet a hierl'm in hiericho: incidiſſe
dicitꝰ in latrones gerēs figurā ade q̄ a demonibus
victus ē. Cōueniēs ḡ fuit ut ibi xp̄s diabolū ſupa⸗
ret: vbi diabolus hoīem ſub figura ſupaſſe dictū ē
CHRY. ſup matth. Nō ſolū aūt xp̄s ductus eſt
in deſertū a ſpū: ſ; ⁊ oēs filij dei hn̄tes ſpm̄ ſanctū.
non enī ſunt ↄtenti ſedere ocioſi: ſ; ſpūſſcūs vrget
eos aliq̄d magnū apphēdere opus qđ ē in deſer⸗
to q̄ſtū ad diabolū: q̄a nō eſt ibi iniuſticia qua dia
bol⁹ delectatꝰ. Omne etiā bonū ē extra carnē ⁊ mū
dū: q̄a nō eſt ſm̄ volūtatē carnis ⁊ mūdi. Ad tale
ḡ deſertū oēs filij dei exeūt ut tētentꝰ: utputa ſi nō
ꝓpoſuiſti ducere vxoꝛē: duxit te ſpūs ſcūs in deſer
tum. i. extra fines carnis ⁊ mūdi: ut tēteris a cōcu⸗
piſcentia carnis. Quō enī tētatꝰ libidine q̄ tota die
eſt cū vxoꝛe: Scire aūt debem⁹: q̄ filij dei nō tētā
tur a diabolo: niſi in deſertū exierint: filij aūt dia⸗
boli in carne ⁊ mūdo cōſtituti cōfringuntꝰ: ⁊ parēt
ſicut bonus hō ſi vxoꝛē habuerit nō foꝛnicatꝰ: ſed
ſufficit ei vxoꝛ ſua. Malus aūt etiā hn̄s vxoꝛē foꝛ
nicatꝰ: ⁊ nō ē vxoꝛe cōtent⁹: ⁊ ſic in oīb⁹ inuenies.
Filij ḡ diaboli nō exeūt ad diabolū; ut tētentur.
Quid enī op⁹ habet ad certamē exir⸗ q̄ nō deſide
rat vincere: Qui aūt gloꝛioſioꝛes ſunt filij dei ex⸗
tra fines carnis exeūt ↄ illū: q̄a victoꝛie gloꝛiā cō⸗
cupiſcūt. Propterea ⁊ in hoc loco xp̄s exiit ad dia
bolum: ut tētaretꝰ ab eo. CHRY. in ho. Ut autē
diſcas q̄; magnū bonū ē ieiuniū: ⁊ q̄liter ſcutū ē ad
uerſus diabolū: et qm̄ poſt baptiſmū nō laſciuie ſ;
ieiunio intendere opoꝛtet: ipſe ieiunauit nō eo in⸗
digens: ſed nos inſtruēs. CHRY. ſup matth. Et
ut quadrageſimi noſtri ieiunij poneret mēſuram
xl. diebus ⁊. xl. noctib⁹ ieiunauit. Unde ſequitꝰ: Et
cū ieiunaſſet. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctibus. CHRY. in
ho. Non aūt vltra proceſſit ieiunando q̄; moyſes
⁊ helias: ne incredibilis videretꝰ carnis aſſumptio.
GREGO. in ho. Ipſe aūt auctoꝛ omniū ī q̄dra⸗
ginta diebus nullū; oīno cibū ſūpſit. Nos quoq;
quātū poſſumus q̄drageſime tp̄e carnē nr̄am per
abſtinētiā affligam⁹. Quadragenari⁹ aūt numer⁹
cuſtoditꝰ: q̄a virt⁹ decalogi p libros q̄tuoꝛ ſcī euā⸗
gelij impletꝰ. denarius etenī q̄ter ductus ī q̄drage
nariū ſurgit. Uel q̄a in hoc moꝛtali coꝛpoꝛe ex q̄⸗
tuoꝛ elemētis ſubſiſtimus: p cui⁹ volūtatē p̄ceptis
dn̄icis ↄtrahim⁹ q̄ p decalogū ſunt accepta. Qui ḡ
p carnis deſideria decalogi mādata ↄtēpſimus: di
gnū ē ut eādē carnē q̄terdecies affligam⁹. Uel ſic
in lege offerre debem⁹ decimas rex: ita ei offerre

contendimꝰ decimas dieꝝ. A p̄ma enī dn̄ica q̄dra/
geſime vſq3 ad paſchalis ſolēnitatꝫ gaudia ſex heb
domade veniūt quaꝝ dies.xl.⁊ duo ſunt:ex q̄bꝰ ſex
dies dn̄ici ab abſtinētia ſubtrahunt̄:remanēt ergo
xxxvi.Dū vō p.ccc.⁊.lxv.dies annꝰ ducit̄:nos autē
p.xxxvi.dies affligimur:q̄ſi āni nr̄i decimas deo da
mus. AVGV.i li.lxxxiij.queſtio. Uel alit̄:Omis
ſapiētie diſciplina eſt creatorē creaturāq3 cognoſce
re.Creator eſt trinitas:pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūs ſcūs: creatu/
ra vero parti eſt iuiſibilis ſicut aīa cui ternarius nu
merus tribuit̄.Diligere enī deū tripliciter iubemur
ex toto corde:ex tota aīa:⁊ ex tota mēte.Parti viſi
bilis ſicut corpus cui q̄ternariꝰ debet̄:ꝓpter calidū
⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū.Denarius ḡ numerꝰ q̄ to/
tam inſinuat diſciplinā:q̄ter ductꝰ.i.numero q̄ cor
pori debet̄ multiplicatꝰ: q2 ꝑ corpꝰ adminiſtratio
gerit̄ quadrageſimū numeꝝ cōficit:cuiꝰ ꝑtes equa
les ad q̄nquagena ꝑueniūt.vnū enī et duo ⁊ q̄tuor
⁊ q̄nq3 ⁊ octo ⁊ decē ⁊.xx.que ſūt ꝑtes q̄dragenarij
ſimul iūcta efficiūt.l.Et ideo tp̄s quo ingemiſcimꝰ:
⁊ dolemꝰ q̄dragenario numero celebrat̄. Status
aūt beatitudinis in quo erit gaudiū q̄nquageſime
celebratione p̄figurat̄.i.paſcha vſq3 ad pēthecoſtē.
AVGV.in ſer.de quadra. Nō aūt q2 chriſtꝰ poſt
acceptū baptiſmū continuo ieiunauit:regulā obſer
uationis dediſſe credendū eſt:vt poſt chriſti baptiſ
mum cōtinuo ieiunare neceſſe ſit.S3 qn̄ acriori cer
tamine cū tētatore cōfligit̄:ieiunādū eſt: vt corpus
impleat de caſtigatione militiā ⁊ animꝰ ip̄etret de
humiliatōe victoriā. CHRY.ſuꝑ matth. Sciebat
aūt dn̄s cogitationē diaboli q2 volebat eū tentare:
audierat enī q2 chriſtus natus eſt in hoc mūdo an/
gelis p̄dicantibꝰ:paſtoribꝰ referentibꝰ: magis q̄ren
tibꝰ:⁊ iohāne oſ̄dente.vn̄ dn̄s ꝓceſſit ꝯ eū:nō qua
ſi deꝰ:ſed quaſi hō.magis aūt quaſi deꝰ ⁊ hō. Na3
p.xl.dies nō eſurire:nō erat hōis :aliqn̄ aūt eſurire
non erat dei.vn̄ eſuriuit:ne manifeſte intelligat̄ de
us:⁊ ſic diaboli ſpem tētandi extingueret:ſuā aute3
victoriā ip̄ediret.vn̄ ſequit̄: Poſtea eſuriit. HYL.
Nā poſt.xl.dies nō in.xl.diebꝰ eſuriit. igit̄ cū dn̄s
eſuriit non inedie ſubrepſit operatio:ſed nature ſue
hoīem dereliquit. Nō enī erat a deo diabolus ſ3 a
carne vincendus: qua rerū rōne indicat poſt.xl.die
rum cōſummationē quibꝰ poſt paſſionem i ſeculo
erat commemoraturus:eſuritionē ſe humane ſalu
tis habiturum:quo in tempore expectatum deo pa
tri munus:hominē quem aſſumpſerat reportauit.

¶ Et accedens tētator dixit ei: Si
filꝰ dei es: dic ut lapides iſti panes
fiant. Qui rn̄dens dixit: Scriptu3
eſt: Nō in ſolo pane uiuit hō: ſed i
omni uerbo qđ procedit de ore dei.

CHRY.ſuꝑ matth. Quia diabolus videns per.xl.
dies chriſtū ieiunantē deſperauerat: poſtq̄3 eſurien
tem ſenſit:iteꝝ cepit ſperare.vn̄ ſequit̄: Et accedens
tētator. Si ḡ ieiunaueris ⁊ tēteris:ne dicas q2 ꝑ/
didi fructū ieiunij mei. Nā ⁊ſi nō tibi ꝓfuit ieiuniū
tuū:vt nō tēteris:tn̄ ꝓficiet vt a tētationibꝰ nō vin/
caris. GREGO.in ho. Sed ſi ipſum ordinē tētati
onis aſpicimꝰ:penſamꝰ quāta magnitudine nos a
tētatione liberamur. Antiquꝰ enī hoſtis primū ho
minē ex gula tētauit:cū cibū ligni vetitū ad come/
dendū ſuaſit. Ex vana gloria cū diceret: Eritis ſicut
dij.ex auaricia cū diceret: Scientes bonū ⁊ malum
Auaricia enī nō ſolū pecunie eſt ſed etiā altitudis:
cū ſupra modū ſublimitas ambit̄. Quibꝰ āt modis
p̄mum hoīem ſtrauit iſtis modis ſecundo hoīe ten
tato ſuccubuit. Per gulā tentat cū dicit: Dic vt lapi
des iſti panes fiāt. Per vanā gloriā cum dicit: Si fi
lius dei es:mitte te deorſum. per ſublimitatis aua
riciā cum regna mūdi oſ̄dit dicens: Hec oīa tibi da
bo. AVGV.ſuꝑ lucā: Inde autē cepit.vn̄ iā vice/
rat.ſ.gula.vn̄ dixit ei: Si filius dei es:dic vt lapides
iſti panes fiāt. Quid autē ſibi vult talis ſermonis ex
orſus:niſi q2 cognouerat dei filiū eē venturꝫ: ſed ve
niſſe ꝑ infirmitatē corpis non putabat:aliud explo
rantis:aliud tētantis eſſe.⁊ deo ſe ꝓfitet̄ credere: ⁊
homini conat̄ illudere. HYLA. Eam ḡ i tētando
cōditionē operis ꝓpoſuit:per quā in deo ex mutati
one lapidū in panes v̄tutem poteſtatis agnoſceret:
⁊ in hoīe oblectamento cibi patientiā eſuriētis illu
deret. HIERO. Sed ex duobꝰ ꝯrijs teneris a dia
bolo. Sed ad imperiū eiꝰ pn̄t lapides panes fieri:ḡ
fruſtra tētas eū:q̄ tāte potētie eſt.ſi autē non pōt fa
cere:fruſtra dei filiū ſuſpicaris. CHRY.ſuper mat
theū: Sicut autē diabolus oēs hoīes excecabat: ſic
mō iuiſibiliter a chriſto eſt excecatus. Poſt.xl.eni3
dies eſurientē ſenſit:⁊ per.xl.nō eſurientē nō itelle
xit:cū ſuſpicatus eſt eū non eſſe filiū dei:nō cogita/
uit qm̄ fortis athleta ad ea que infirma ſunt:deſcē/
dere pōt:infirmꝰ autē ad ea que fortia ſunt:aſcēde
re nō pōt. Magis ḡ ex eo q̄ per tot dies nō eſuriit
intelligere debuit q2 deus eſt:q̄3 ex eo q̄ pꝰ tot dies
eſuriit:q2 homo ē. Sed dicit: Moyſes ⁊ helyas.xl.
dies ieiunauerūt: ⁊ hoīes erant. ſed illi ieiunantes
eſuriebāt ⁊ ſuſtinebāt. iſte.xl.diebus nō eſuriit: ſ3
poſtea. Eſurire enī:⁊ nō manducare patiētie ē hūa
ne:nō eſurire autē diuine nature. HIERO. Pro
poſitū aūt chriſti erat humilitate vincere. vn̄ aduer
ſariū vicit teſtimonijs legiſ nō ꝑtāte virtutis:vt hoc
ipſo ⁊ hoīem plus honoraret: ⁊ aduerſariū plus pu
niret:cū hoſtis generis humani nō quaſi a deo:ſ3 q̄
ſi ab hoīe vinceret̄. vnde ſequit̄: Cui rn̄dens dixit
ei: Scriptū eſt:nō in ſolo pane viuit homo: ſed i oī
v̄bo quod ꝓcedit de ore dei. GREGO.in ho. Sic
ergo tētatus a diabolo dn̄s:ſacri eloquij p̄cepta rn̄
dit:⁊ qui tētatorē ſuū mergere in abyſſum poterat:
v̄tutem ſue potentie nō oſ̄dit:quatenꝰ nobis prebe
ret exemplū:vt quotiēs a prauis hominibꝰ aliquid
patimur:ad doctrinā excitemur potius q̄3 ad vindi
ctam. CHRY.ſuꝑ matth. Non autē dixit:nō in ſo
lo pane viuo:ne videat̄ de ſe dixiſſe:ſed inedie:nō
in ſolo pane viuit homo:vt poſſet diabolus dicere:
Si filius dei es:abſcondit ſe vt nō oſ̄dat̄:quod po
teſt ſi hō eſt:aſtute excuſat ſe:ne oſ̄dat̄ non poſſe.
RABA. Teſtimoniū autē hoc de deuteronomio
ſumptū eſt. Ergo ſiquis non veſcit̄ v̄bo dei:iſte nō
viuit:q2 ſicut corpꝰ humanū non viuit ſine terreno
cibo:ita ⁊ aīa viuere nō pōt ſine dei v̄bo. Procede
re autem verbum de ore dei dicit̄: cum voluntate3
ſuam per ſcripturarum teſtimonia reuelat.

¶ Tũc aſſumpſit eũ diabolus ĩ ſan
ctã ciuitatẽ: ⁊ ſtatuit eũ ſup pinna
culũ templi: ⁊ dixit ei: Si filius dei
es: mitte te deorſũ: Scriptũ eſt eñ
q2 angelis ſuis mãdauit de te: ⁊ in
manib⁹ tollẽt te: ne forte offendas
ad lapidem pedem tuum. Ait illi ie
ſus rurſu3: Scriptũ eſt: Non tẽta
bis dominum deum tuum.

¶ CHRY. ſup matth. Cũ ex ꝑmiſſo chriſti reſponſo
nihil certum dicere diabolus potuiſſet: vtrũ chriſt⁹
deus eẽt an homo: aſſumpſit eũ ad aliã tẽtationem
dicens apud ſe: Iſte q̃ fame non vincit: ⁊ ſi fili⁹ dei
non ẽ: tñ ſanct⁹ eſt: valẽt eñ hoĩes ſcĩ fame nõ vinci
ſed poſtq̃ oẽm neceſſitatẽ carnis vicerũt ꝑ vanam
glãm cadũt: ideo cepit eũ tẽtare in gloria vana. ꝓpẽ
qḋ ſequit: Tũc aſſũ. eũ dia. ĩ ſanc. ciuita. ¶ HIERO.
Aſſumptio iſta nõ ex ĩbecillitate dñi venit: ſed de in
imici ſuperbia q̃ volũtatem ſaluatoris neceſſitatem
putat. ¶ RABA. Sancta aũt ciuitas hieruſalẽ dice
bat in qua templũ dei erat: ⁊ ſcã ſcõꝝ ⁊ cult⁹ vnius
dei ſm̃ legẽ moyſi. ¶ REMI. In quo oñdit q2 dia/
bolus fidelib⁹ chriſti etiã in ſanctis locis inſidiat.
¶ GREGO. in ho. Sed ecce dũ dicit de⁹ hõ ĩ ſcãm
ciuitatẽ a diabolo aſſumpt⁹: hũane aures audire ex
pauefcunt. ĩ quoꝝ tñ oĩu3 diabol⁹ caput eſt. Quid ẽ
aũt mirꝝ ſi ſe ab illo ꝑmiſit ĩ montẽ duci: q̃ ſe ꝑmiſit
a mẽbris illius crucifigi. ¶ GLO. Diabol⁹ eñ ſemꝑ
ad alta ducit/eleuãdo ꝑ iactantiã: vt ꝑcipitare poſſit
Et iõ ſequit: Et ſtatuit ſupra pinnaculum templi.
REMI. Pinnaculũ ſedes erat doctoꝝ: Templum
eñ nõ habebat culmẽ erectũ: ſicut nr̃e dom⁹ habẽt
ſ3 ⁊ planũ erat deſuꝑ more paleſtinoꝝ: ⁊ ĩ ipſo tem/
plo tria tabulata erãt. Et ſciẽdũ q2 ĩ pauimẽto pin/
naculũ erat: ⁊ ĩ vnoquoq3 tabulato pinnaculũ erat
Siue ḡ ſtatuerit eũ in illo pinnaculo: qḋ erat in pa/
uimẽto: ſiue in illis que erãt in ꝑmo ſecundo vel ter
tio tabulato: intelligendũ ẽ q2 ĩ illo ſtatuiſſẽt eũ: vñ
aliqḋ ꝑcipitiũ eſſe potuit. ¶ GLO. Nota vo hec oĩa
corporeis ſenſib⁹ eſſe cõpleta: q2 eñ verba adinuicẽ
cõferunt: in ſpẽ hoĩs diabolũ appaũiſſe veriſimile
eſt. ¶ CHRY. ſup matth. Sed forte dicit quõ in cor/
pore cõſtitutũ vidẽtib⁹ oĩbus ſtatuit ſupra tẽplu3:
ſed forſitan diabol⁹ ſic eũ aſſumebat: vt ab oĩb⁹ vi/
deret: ipẽ aũt neſciẽte diabolo ĩuiſibiliter ſic agebat
vt a nemine videret. ¶ GLO. Ideo aũt duxit eu3 ſu
pra pinnaculũ cũ vellet eũ de vana glã tẽtare: q2 in
cathedra doctoꝝ multos deceperat inani glã: ⁊ iõ
putauit iſtũ poſitũ in ſede magiſterii inani glã extol
li poſſe. vñ ſequit: Et dixit: Si fili⁹ dei es: mitte te de
orſum. ¶ HIERO. In oĩb⁹ eñ tẽtationib⁹ hoc agit
diabolus: vt itelligat: ſi fili⁹ dei ſit. Dicit aũt: Mitte
te. q2 vox diaboli qua ſemꝑ hoĩes cadere deorſũ de
ſiderat: pſuadere põt: ꝑcipitare nõ põt. ¶ CHRY. ſup
matth. Per hãc aũt ꝓpoſitionẽ quõ poterat cogno
ſcere ſi eſt fili⁹ dei an nõ: Volare eñ ꝑ aerẽ non eſt
ꝓpẽ op⁹ dei: q2 nulli vtile eſt. Si ḡ aliq̃s volauerit
ꝓuocatus ꝓpter oſtentationẽ ſolã hoc facit: ⁊ ẽ po
tius ex diabolo q̃3 ex deo. Si ḡ homini ſapiẽti ſuffit
eẽ qḋ eſt: ⁊ nõ eẽ neceſſariũ ei apparere qḋ ñ ẽ: quã
tomagis fili⁹ dei oñdere ſe neceſſariũ non habet: de
quo nemo põt tãtũ cognoſcere quãtũ ẽ apud ſe.
AMBRO. ſup lucã: Sed q2 ſathanas trãſfigurat
ſe ſicut angelũ lucis: ⁊ de ſcripturis ipſis diuinis la/
queũ fidelib⁹ parat: vtit teſtimoniis ſcripturaꝝ: non
vt doceat: ſed vt fallat. vñ ſequit: Scriptũ eſt eñ: q2
ãgelis ſuis mãdauit de te. ¶ HIERO. Hec ĩ. xc. pſal
mo legim⁹. veꝝ ibi nõ de chriſto: ſed de viro ſcõ ꝓ
phetia ẽ. male ḡ diabol⁹ ĩterpretatur ſcripturas.
CHRY. ſup matth. Uere eñ fili⁹ dei angeloꝝ mani
bus nõ portat: ſed ipſe magis ãgelos portat. ⁊ ſi por
tat manib⁹ angeloꝝ nõ vt offendat ad lapidẽ pedẽ
ſuũ q̃ſi infirmus: ſed ꝓp honorẽ quaſi dñs. O diabo
le qm̃ fili⁹ dei manib⁹ portat legiſti: ⁊ q2 ſuꝑ aſpidẽ
⁊ baſiliſcũ calcat: nõ legiſti. Sed illud q̃de3 exẽplu3
ꝓfert quaſi ſuꝑbus: hoc aũt tacet quaſi aſtutus.
CHRY. in ho. Intuere etiã q2 teſtimonia a dño al
lata ſunt cõuenienter: a diabolo aũt ĩdecenter: non
eñ quod ſcriptũ eſt: Angelis ſuis. ſuadet ꝓĩcere ſe
ipſum ⁊ ꝑcipitare. ¶ GLO. Eſt ergo ſic exponendũ:
Ait eñ ſcriptura de quolibet bono hoĩe: q2 angelis
ſuis. i. adminiſtratorib⁹ ſpiritibus ꝑcepit de ipſo: q2
in manibus ſuis. i. in auxiliis ſuis tollent eũ: ⁊ cuſto
dient: ne offendat pedẽ. i. affectũ mẽtis: ad lapidem
i. ad veterẽ legẽ ſcriptã in lapideis tabulis. vel ꝑ la/
pidẽ põt ĩtelligi oĩs peccati occaſio ⁊ ruine. ¶ RA.
Notãdum eſt aũt q2 ſaluator noſter l3 ꝑmiſiſſet ſe a
diabolo ſupra pinnaculũ templi poni: tñ renuit ad
ĩperiũ ei⁹ deſcendere nobis exẽplũ donãs: vt q̃ſq̃s
ĩperauerit viã veritatis artã nos aſcendere obtẽpe/
rem⁹. Si aũt vult nos de altitudine veritatis: ⁊ vir/
tutũ ad ima erroris ⁊ vitioꝝ precipitare: non illũ au
diamus. ¶ HIERO. Falſas aũt de ſcripturis diabo
li ſagittas: veris ſcripturaꝝ frangit clypeis. vñ ſeq̃t:
Ait illi rurſu3 ieſus: ſcriptũ eſt: Nõ tẽtabis dñm de
um tuũ. ¶ HYLA. Diaboli eñ conat⁹ cõtundens: ⁊
deũ ſe ꝓteſtat ⁊ dñm. ¶ CHRY. Nõ aũt dixit: Non
tẽtabis me dñm deũ tuũ: ſed ita: Non tẽtabis dñm
deũ tuũ. qḋ poterat dicere oĩs hõ dei tẽtatus a dia/
bolo: qm̃ ⁊ q̃ hoĩem dei tẽtat: deũ tẽtat. ¶ RABA.
Uel aliter: Suggerebat ei q̃ſi hoĩ: vt aliquo ſigno
exploraret q̃tũ apud deum poſſet. ¶ AUGU. 5 fau
ſtum: Pertinet autẽ ad ſanã doctrinã: qñ h3 hõ q̃d
faciat: nõ tẽtare dñm deũ ſuum. ¶ HIERO. Et no/
tandum q2 neceſſaria teſtimonia de deuteronomio
tñ ꝓtulit: vt ſecũde legis ſacra monſtraret.

¶ Iterũ aſſumpſit eum diabolus
ĩ montẽ excelſum valde: ⁊ oñdit ei
oĩa regna mũdi ⁊ glãz eoꝝ: ⁊ dixit
ei: Hec oĩa tibi dabo: ſi cadẽs ado
raueris me. Tunc dicit ei ieſus: Ua
de ſathana. Scriptũ eſt eñ: Dñm
deum tuum adorabis: ⁊ illi ſoli ſer
uies. Tunc reliq̃t eum diabol⁹: ⁊ ec
ce ãgeli acceſſerunt ⁊ miniſtrabãt ei
¶ CHRY. ſuper matth. Diabolus ex ſecũdo reſpon

ſo incertꝰ tráſit ad tertiã tẽtationẽ: qꝛ enĩ chriſtꝰ rbe
tia ventris diſruperat: rebtia vane glorie trãſiuerat
ponit ei rebtia auaritie: ꝓpter qđ dr̃: Iterꝫ aſſũpſit
eũ diabolꝰ i mõtẽ excelſũ valde. Quẽ. ſ. diabolꝰ cir
cuiẽs oẽm terrã excelſiorem ceteris cognoſcebat.
Quãto enĩ excelſior fuerit mons: tãto ex eo ſpacio-
ſior terra videt. vñ ſeqͣt: Et oñdit ei oĩa regna mun
di: ⁊ glãm eoꝝ. Oñdit aũt ita non vt ipſa regna vel
ciuitates eoꝝ vel populus vel argentũ vel aurꝫ vi-
deret: ſed partes terre: in quibus vnumquodqꝫ re
gnum vel ciuitas poſita erat: vtputa ſi aſcendẽs ſu
per excelſum locũ digito extẽſo dicã tibi: Ecce ibi ẽ
roma aut alexandria: nõ ſic oñdo tibi vt ipſas vide
as ciuitates: ſed ꝑtes terre in quibꝰ poſite ſunt: ſic ⁊
diabolus poterat chriſto ſingula loca demõſtrare
digito: ⁊ vniuſcuiuſqꝫ regni honores ⁊ ſtatũ verbis
exponere. nã oñſum dicit etiã qđ exponit ad ĩtelli
gendũ. ORIGE. ſuper lucã: Uel aliter: Non ẽ ar
bitrandum ꝙ regna ei mũdi oſtendens: perſarum
verbi gratia: regnum iudeorumqꝫ oñderit: ſꝫ oñdit
ei regnũ ſuum quomõ regnaret in mũdo. i. quomõ
alij regnent a fornicatõe: alij ab auaricia. REMI.
Gloriam eorum appellat aurꝫ argentũ ⁊ lapides
precioſos: ⁊ temporalia bona. RABA. Oſtendit
autem hec diabolus domino: non ꝙ ipſe viſum eiꝰ
amplificare potuit: aut aliquid ignotum demõſtra
re: ſed vanitatem pompe mũdane quam ipſe dilige
bat: quaſi ſpecioſam ac deſiderabilẽ vbis oñdẽs: in
amorem chriſto ſuggerẽs venire volebat. GLO.
Qui nõ cõcupiſcẽtie oculo ĩtuet ſicut nos: ſꝫ ſic me
dici vident morbos ſine leſione. HIERO. Seqͣt
Et dixit illi: Hec omnia tibi dabo. Arrogans ⁊ ſup
bus de iactantia loquit. non enim poteſt omnia re
gna dare: cũ ſciamus pleroſqꝫ ſanctos viros a deo
reges factos. CHRY. ſuper matthe. Sed ea que ꝑ
iniquitatem fiunt in mundo: vtputa per furtꝫ aut
per periuria acquiſitas diuitias diabolꝰ dat. Non
ergo diabolus quibus vult diuitias dare põt: ſꝫ his
qui volũt ab illo recipere. REMI. Mirãda etiaꝫ
eſt diaboli demẽtia. illi ꝓmittebat dare regna ter-
rena: qui ſuis fidelibus dat regna celeſtia: ⁊ gloriã
mundi ei qui eſt celeſtis glorie dñs. AMBRO.
Habet aũt ambitio domeſticũ periculum: vt enim
dominet alijs ꝑus ſeruit: curuat obſeqͦ: vt hono-
re dominet: ⁊ dum vult eſſe ſublimior: fit remiſſior
vñ apte ſubdit: Si cadẽs adoraueris me. GLO.
Ecce antiqua diaboli ſuperbia. Sicut enĩ ĩ ꝑncipio
voluit ſe ſimilẽ deo facere: ita nũc volebat diuinꝫ
ſibi vſurpare cultũ dicẽs: Si cadẽs adoraueris me
Ergo qui adoraturꝰ eſt diabolũ: ante corruit. Seq
tur: Tunc dicit ei ieſus: Uade ſathane. CHRY. ſu
per matth. In quo finem tẽtandi diabolo ponit: ne
ꝓgrediat vlterius tẽtans. HIERO. Non autem
vt pleriqꝫ putant: eadem ſathanas ⁊ petrus condẽ
nantur ſententia. Petro enim dicitur: Uade retro
me ſathana. i. ſequere me qui contrarius es mee vo
luntati. hic autem dicit: Uade ſathana. ⁊ non ei di-
citur Retro: vt ſubaudiatur: Uade in ignẽ eternum
q̃ paratus eſt tibi: ⁊ angelis tuis. REMI. Uel ſm
alia exempla: vade retro. i. reminiſcere: recordare ĩ
quanta gloria conditus fuiſti: ⁊ in quantam miſeri
am cecidiſti. CHRYSO. ſuper mattheũ: Uidẽdũ

aũt qꝛ chriſtus cum paſſus fuiſſet tẽtaionis iniuri
am dicente ſibi diabolo: Si filiꝰ dei es: mitte te de-
orſum: non eſt turbatus: neqꝫ diabolum increpauit
Nunc autẽ quando diabolus vſurpauit ſi dei ho-
norẽ exaſperatus eſt: ⁊ repulit eum dicens: Uade
ſathana: vt nos illius diſcamꝰ exemplo: noſtras q̃-
dem iniurias magnanimiter ſuſtinere: dei aũt iniu-
rias nec vſqꝫ ad auditum ſufferre: quoniã in ꝓprijs
iniurijs eſſe quẽpiã patientẽ laudabile eſt: iniurias
autem dei diſſimulare nimis eſt impiũ. HIERO.
Dicens autem diabolus ſaluatori: Si cadens ado-
raueris me. ecõtrario audit: ꝙ ipſe magis adorare
eũ debeat q̃ſi dominũ: ⁊ deũ ſuum. AVGV. ꝯtra
ſermo. arrianorũ. vnde ſequitur: Scriptum eſt enĩ
Dominũ deum tuum adorabis: ⁊ illi ſoli ſeruies.
Unus dominꝰ deus noſter eſt ipſa trinitas: cui ſo
li ſeruientem pietatis iure debemus. AVGV. x.
de ciuitate dei: Nomine autem ſeruitutis cultꝰ deo
debitus intelligit: latriam quippe nr̃i vbicũqꝫ ſan
ctarũ ſcripturarum poſitum eſt interpretati ſũt ſer
uitutem. ſed ea ſeruitus que debet hominibꝰ: ſm
quã precepit apoſtolus ſeruos dominis ſuis ſubdi
tos eẽ debere: grece nũcupari ſolet dulia: latria vͦ
aut ſemꝑ aut tam frequẽter vt pene ſemꝑ ea fuitꝰ
dicit: q̃ pertinet ad colendũ deum. CHRY. ſuper
matth. Diabolus autem ſicut rationabiliter intelli
gi põt nĩ quaſi obediens precepto receſſit: ſꝫ diuini
tas chriſti ⁊ ſpiritus ſanctus qui erat in eo excuſſit ĩ
de diabolum. vnde ſequitur: Tunc reliquit eũ dia-
bolus. Quod ad noſtrã ꝓficit cõſolationẽ: quia nõ
tamdiu hoĩes dei diabolus tẽtat q̃ꝫdiu vult: ſed q̃ꝫ
diu chriſtus permittit. Etſi enim permittit eũ pau-
liſper tẽtare: tamen repellit propter infirmam natu
ram. AVGV. ix. de ciuitate dei: Poſt tẽtationem
vero ſancti angeli ſpiritibus immundis metuendi
quomodo miniſtrabãt: ⁊ per hoc magis magiſqꝫ ĩ
noteſcebat demonibus quãtus eẽt. vñ ſequit: Et ec
ce angeli acceſſerunt ⁊ miniſtrabant ei. CHRY.
ſuꝑ matth. Non autem dixit: deſcẽdẽtes angeli: vt
oñdat qꝛ ſemper ad miniſterium eius erant in ter
ris: ſed tunc precipiẽte domino receſſerunt ab eo: vt
locus diabolo aduerſus chriſtum daret: ne forte vi
dens angelos circa eũ nõ appropinquaret ad eum
In quibus aũt rebus illi miniſtrabãt ſcire nõ poſſu
mus: vtrũ ad ſanationes infirmitatum: an ad corre
ctiones animarũ: an ad effugationẽ demonũ: q̃ oĩa
ꝑ angelos facit. vñ eis faciẽtibꝰ ipſe facere videt: tñ
manifeſtũ eſt: ꝙ nõ ꝓpter neceſſitatẽ impotẽtie eiꝰ
ei miniſtrabãt: ſed propter honorẽ poteſtatis ipſius
nõ enim dicit ꝙ adiuuent eum: ſed ꝙ miniſtrent.
GRECO. in ho. Ex his autẽ vnius perſone vtraqꝫ
natura oñdit: qꝛ ⁊ homo eſt quem diabolꝰ tẽtat: ⁊
idẽ ipſe deꝰ eſt cui ab angelis miniſtrat. CHRY.
ſuꝑ mattheum: Tunc breuiter perſtringamꝰ quod
ſignificẽt chriſti tẽtationes: Ieiuniũ eſt abſtinentia
rei male. eſuries eſt deſideriũ eius. vſus eius eſt pa-
nis. Qui ergo peccatũ ſibi cõuertit ad vſum: lapideꝫ
cõuertit in panẽ. Rñdeat ergo diabolo perſuadẽti:
qꝛ non in ſolo vſu illius rei viuit hõ: ſed in obſeruã-
tia mandatorũ dei. Quãdo vero quis inflatꝰ fuerit
quaſi ſanctꝰ: ductꝰ eſt q̃ſi ſuꝑ templum: ⁊ qñ eſtima
uerit ſe cõſiſtere in ſanctimonij ſũmitate: poſitꝰ eſt

ſupra pinnã tẽpli. Et hec tẽtatõ ſequit̃ ꝑmam: q̃ꝛ vi
ctoria tẽtationis gloriationẽ operat̃: ꝛ fit cã iactan
tie. ſed vide ꝙ chriſt⁹ ieiuniũ vltro ſuſceperit. Sup
templũ aũt diabol⁹ eũ duxit: vt tu ad abſtinentiam
laudabilẽ ſpõte ꝓcedas. Extolli aũt ad faſtigiũ ſan
ctitatis nõ acquieſcas: fuge exaltationẽ cordis: ꝛ nõ
patieris ruinã. Aſcẽſio aũt mõtis eſt ꝓceſſio ad alti
tudinẽ diuitiaꝝ ꝛ glorie hui⁹ mundi: que de ſupbia
cordis deſcendit. Cũ g̃ volueris diues fieri: qđ eſt
aſcendere ĩ mõtẽ: ĩcipis cogitare de diuitijs ꝛ hono
ribus acq̃rendis: ꝛ tũc ꝑnceps mũdi glãm regni ſui
tibi oñdit. Tertio loco ꝓuidet tibi cãs: vt ſi volueris
illa cõſeq̃: fuias ei negligens iuſticiã dei. HYLA
Victo aũt a nobis calcatoq̃ʒ diaboli capite: angelo
rũ miniſteria ꝛ virtutũ in nos celeſtiũ officia nõ de
futura oñdit̃. AVGV. de cõ. euã. Lucas has tẽta
tiones nõ eodẽ ordine ꝓſecut⁹ eſt. vñ incertũ eſt ꝙ
ꝑ⁹ fcm̃ ſit: vtꝝ regna terre ꝑuſ demõſtrata ſint: ꝛ po
ſtea in pinnã tẽpli leuat⁹ ſit: an ecõuerſo: nihil tam̃
ad rẽ: dũ oĩa fcã eẽ manifeſtũ ſit. GLO. Sed qđ
dicit lucas magis videt̃ ſm̃ hiſtoriam eẽ. Sed mat
theus has refert tẽtationes ſꝫ hoc ꝙ in adã fcẽ ſũt.

¶ Cum autem audiſſet ieſus ꝙ io
hãnes tradit⁹ eẽt: ſeceſſit in galileã:
ꝛ relicta ciuitate nazareth uenit: ꝛ
habitauit in ciuitate capharnaũ ma
ritima: in finib⁹ zabulon ꝛ neptali:
ut adimpleret̃ qđ dcm̃ eſt ꝑ iſaiaꝫ ꝓ
phetã. Terra zabulon ꝛ terra nepta
lim: uia maris trans iordanẽ galilee
gentiũ: popul⁹ q ambulabat in tene
bris uidit lucẽ magnã: ꝛ ſedentibus
in regione umbre mortis lux orta
eſt eis.

RABA. Poſtq̃ʒ matth. de. xl. dierũ ieiunio ꝛ de
tẽtatione chriſti ꝛ de angeloꝝ miniſterio narrauit:
cõtinuo ſubiecit dicens: Cũ aũt audiſſet ieſus quia
iohãnes tradit⁹ eẽt. CHRY. ſup matth. Sine du
bio a deo q̃ꝛ in viꝝ ſcm̃ nemo põt aliquid niſi tradi
derit eũ de⁹. Sequit̃: Seceſſit in galileã. ſ. de iudea
vt paſſionẽ ſuã opportuno tẽpori reſeruaret: deinde
vt nobis fugiẽdi periculũ daret exẽplũ. CHRY. ĩ
ho. Nõ enĩ accuſabile eſt nõ ꝓiicere ſeipſum ĩ picu
lum: ſed incidentẽ nõ ſtare viriliter. Recedit etiam
de iudea: iudaicã ĩuidiã mitigãs: ſimul q̃dẽ ꝓphe
tiã cõplens: ꝛ magiſtros orbiſ terraꝝ piſcari ſtudẽs
q̃ in galilea morabant̃. Attẽde etiã q̃liter ad gẽtes
abitur⁹ a iudeis accepit cãm. etenĩ cũ ꝑcurſorẽ ĩ vin
cula miſiſſent: ĩpellũt ieſũ trãſire ad galileã gẽtiuꝫ.
GLO. Ut ãt refert lucas: venit nazareth: vbi erat
nutrit⁹: ꝛ ibi ĩtrauit in ſynagogam: vbi legit ꝛ dixit
multa: ꝓpter que voluerũt eũ ꝑcipitare de mõte: ꝛ
tũc deſcẽdit capharnaũ. vñ mõ ait matthe⁹: Et reli
cta ciui. naza. ve. ꝛ habi. capharnaũ. HIER. Naza
reth eſt ĩ galilea vicus iuxta mõtẽ thabor. Caphar
naum eſt oppidũ ĩ galilea gẽtiũ iuxta ſtagnũ gene
zareth: ꝛ ideo dicit: Maritima. GLO. Addit etiã:
In finib⁹ zabulon ꝛ neptali. vbi ꝑma captiuitas he
breoꝝ fuit ab aſſyrijs. Ubi g̃ ꝑma legis obliuio eſt
ꝑma euãgelij ꝑdicatio: vt ꝛ de loco q̃ſi medio diffu
eret ad gentes ꝛ iudeos. REMI. Reliq̃t aũt vrbaꝫ
ſ. nazareth: vt ꝑdicãdo ꝛ miracula faciẽdo plures il
luminaret. in quo fcõ reliquit ꝑdicatorib⁹ exẽpluꝫ:
vt eo tpe ꝛ illis in locis ſtudeãt ꝑdicare: q̃n multis
ꝓdeſſe pñt. Sequit̃: Ut adimple. qđ dcm̃ ẽ ꝑ iſaiã
ꝓphetã: Terra zabu. ꝛ ter. nepta. In ꝓphetia ita ha
bet̃: Primo tpe alleuiata eſt terra zabulon ꝛ terra
neptalim: ꝛ nouiſſimo aggrauata eſt via maris trãs
iordanẽ galilee gentiũ. HIERO. ſup iſaiã: Dicit̃
aũt ꝑmo tpe alleuiata eſſe ab onere peccatorũ: q̃ꝛ in
regionibus duaꝝ tribuũ ꝑmũ ſaluator euãgeliũ ꝑ
dicauit. nouiſſimo vero tpe aggrauata eſt fides eoꝝ
plurimis iudeorũ in errore ꝑmanentib⁹. Mare ãt
hic lacũ appellat genezareth: qui iordane influente
efficit̃. In cui⁹ littore capharnaũ ꝛ tyberias ꝛ beth
ſaida ꝛ corozabim ſite ſũt: ĩ qua maxĩe regione chri
ſtus ꝑdicauit. vel ſm̃ hebreos in chriſtũ credentes:
he due tribus zabulon ꝛ neptalim ab aſſyrijs capte
ſunt: ꝛ galilea deſerta eſt: quã ꝓpheta dicit eſſe alle
uiatã: eo ꝙ peccata populi ſuſtinet: ſed poſtea reliq̃
trib⁹ q̃ habitabãt trans iordanẽ ꝛ in ſamaria ducte
ſunt in captiuitatẽ: ꝛ hoc inquiũt. Scriptura nũc di
cit: ꝙ regionis ei⁹ ppl̃s ꝑmũ captiuat⁹ eſt: ipſa ꝑmũ
lucẽ ꝑdicãtis viderit chriſti vel ſm̃ nazareos adue
niente chriſto: ꝑmo terra zabulon ꝛ neptalim ẽ pha
riſeoꝝ errorib⁹ liberata: poſtea ꝑ euãgeliũ apoſto
li pauli ĩgrauata eſt. i. multiplicata ꝑdicatio ĩ termi
nos gentiũ. GLO. Hic aũt in euãgelio diuerſi no
minatim ad idẽ vbũ reducũtur: ita ꝛ terra zabulon
ꝛ terra neptalim q̃ eſt via maris q̃ eſt trãs iordaneꝫ
ſ. popul⁹ galilee gentiũ q̃ ambulabat in tenebris.
HIERO. Nota autẽ ꝙ due galilee ſunt: vna q̃ dici
tur iudeoꝝ: ꝛ alia que dicit̃ gentiũ. Diuiſa eſt enim
galilea a tpe ſalomonis q̃ dedit. xx. ciuitates in gali
lea hyram regi tyri: que ꝑs dicta eſt poſtea galilea
gentiũ reliqua iudeoꝝ. Uel legendũ ẽ: Trãs iorda
nem galilee gentiũ. Ita inq̃ʒ vt pplus q̃ vel ſedebat
vel ambulabat in tenebris lucem viderit: nequaq̃ʒ
paruã vt alioꝝ ꝓphetaꝝ: ſed magnã. ſ. illi⁹ q̃ in euã
gelio loquit̃: Ego ſum lux mũdi. Et q̃ habitabãt in
regione vmbre mortis lux orta ẽ eis. Inter morteꝫ
ꝛ vmbrã mortis hoc ĩtereſſe puto: ꝙ mors eoꝝ ẽ q̃
cũ pecoribus mortis ad ĩferos perrexerũt. Umbra
aũt mortis eoꝝ eſt qui dũ peccẽt nondũ de hac vita
egreſſi ſunt: pñt enĩ ſi voluerint agere penitentiam.
CHRY. ſup matth. Uel in regione vmbre mortis
ſedebãt gentiles q̃ꝛ colebant idola ꝛ demones. Iu
dei aũt q̃ legis opa faciebãt in tenebris erãt: q̃ꝛ dei
iuſticia nõdũ erat eis manifeſta. CHRY. ĩ ho. Ut
aũt diſcas: ꝙ neq̃ʒ lumẽ neq̃ʒ tenebraſ ſenſibiles ait
de lumine dixit: lumẽ magnũ qđ alibi dicit̃ lumen
veꝝ: tenebras aũt exponẽs noĩauit vmbrã mortis.
Deinde mõſtrans ꝙ nõ ipſi querẽtes ĩuenerũt: ſed
de⁹ ipſis apparuit: dixit ꝙ lumen ortũ eſt ꝛ effulſit.
nõ enĩ ꝑus ipſi ad lumẽ cucurrerũt: etenĩ in vltimis
malis hoĩes erãt añ chriſti pñtiã. neq̃ʒ enĩ ambula
bant in tenebriſ: ſed ſedebant: qđ ſignũ erat: q̃ꝛ non
ſperabãt liberari. Sic enĩ neſciẽtes quo oporteret ꝓ
gredi: ita cõprehenſi a tenebris ſedebãt iã nõ poten

tes ſtare. Tenebras aũt vocat hic errorē τ īpietatē. RABA. Allegorice aũt iohãnes eſt vox p̄cedens vbũ τ alij pphete. Poſtq̄ aũt ꝓpheta ceſſauit τ ligatus ē: acceſſit vbũ cōplens qḋ p̄dicauerat vox .i. ꝓpheta. Et ſeceſſit ī galileā .i. de figuris ad veritatē. vel in galileā .i. ī eccľam: vbi ē trāſmigratio de vitijs ad vẽtutes. Nazareth īterp̄taꝶ flos: Capharnaũ villa pulcherima. Reliquit ġ florē figurarum quo fruct⁹ euãgelij ſignificabaꝶ: τ venit ī eccľam q̄ ē chriſti virtutibus pulchra. Et maritima ē: qꝛ iuxta fluct⁹ ſeculi poſita quottidie tundiꝶ ꝓcellis pſecutionũ. Inter zabulon τ neptalim ſita ē .i. iudeis cōis τ gentibus. Zabulon enī habitaculũ fortitudinis diciꝶ: qꝛ apľi q̄ de iudea electi ſunt: fortes fuerũt. Neptalim dilatatio: qꝛ gentiũ eccľa ꝑ orbē dilatata eſt. AVGV. de cō. euã. Iohãnes aũt euãgeliſta p̄us q̄ꝫ iret ieſus in galileā dicit de petro τ andrea τ mathanaele τ d̄ miraculo ī chana galilee q̄ oīa ceteri euãgeliſte p̄termiſerũt: id cōtexẽtes ſuis narrationib⁹ ꝙ ieſus reuerſus ſit ī galileā. vñ ītelligiꝶ fuiſſe īterpoſitos aliquos dies: qb⁹ illa de diſcipulis geſta ſunt: q̄ iterponunꝶ a iohãne. REMI. Sed illud ſollerti⁹ attēdēdum ē: q̄re iohãnes dicat dñm iſſe in galileā anteq̄ꝫ iohãnes miſſus fuiſſet in carcerē: Nã poſt vinũ de aqua fcm̃: τ deſcenſum ei⁹ in capharnaũ: τ p⁹ aſcenſum ei⁹ ī hieruſalē: diciꝶ ī euãgelio iohãniſ ꝙ rediṫt ī iudeā τ baptizabat: τ nōdũ erat miſſus iohãnes in carcerē. Dic aũt dr̄ ꝙ poſtq̄ꝫ tradit⁹ fuit iohãnes ſeceſſit ī galileā. τ hoc q̄dē dicit marc⁹. Nō aũt debet hoc ꝯ̃riũ videri: nã iohãnes p̄mũ aduētũ dñi ī galileā deſcripſit: q̄. ſ. fuit añ incarnationē iohãnis. Sed τ de ſancto aduētu alibi facit mētionē cũ ait: ꝙ ieſus reliq̄t iudeā τ abiṫt iterũ ī galileā. τ de hoc tñ ſecũdo aduentu ī galileā: q̄. ſ. fuit poſt īcarnationē iohãnis alij euãgeliſte dicũt. EX eccleſiaſtica hiſtoria: Iohãnē enī tradũt vſq̄ꝫ ad vltimũ pene vite ſue temp⁹ abſq̄ꝫ vllius ſcripture indicijs euãgeliũ p̄dicaſſe: ſed cũ triũ euãgelioꝝ ad ipſum noticia ꝑueniſſet: ꝓbaſſe q̄dē veritatē dictoꝝ: deeſſe tñ vidit aliqua: τ maxime q̄ p̄mo p̄dicationis ſue tp̄e dñs geſſerat. certũ eſt enī ꝙ ī alijs trib⁹ euãgelijs hec videnꝶ ſola cōtineri: que in eo geſta ſũt anno quo iohãnes baptiſta vel īcluſus ē ī carcerē vel puniť⁹. Matthe⁹ enī p⁹ tētationē chriſti ꝯtinuo ſubiecit: Audiēs ãt qꝛ iohãnes tradit⁹ eēt: τ marc⁹ ſimiliter. Lucas v̊o p̄iuſ q̄ꝫ aliquid de actib⁹ chriſti referret: dicit ꝙ herodes cōcluſit iohãnē in carcere. Rogat⁹ eſt ġ iohãnes apoſtolus vt ea q̄ p̄terierãt poreſ añ traditionē iohãnis ſaluatoris geſta conſcriberet: τ iō dicit ī euangelio ſuo: Hoc fecit initium ſignorum ieſus.

Exinde cepit ieſus predicare τ dicere: Penitentiam agite: Appropinquabit enim regnum celorum.

CHRY. ſup matth. Ille debet chriſti iuſticiã p̄dicare: q̄ vētri ſuo ꝯ̃dicere pōt: q̄ ſeculi iſti⁹ bona contēnit: qui vanã gloriã non deſiderat. Et ideo diciꝶ: Exinde cepit ieſus p̄dicare .i. ex quo tētatus famē vicit ī deſerto: auariciã ſp̄reuit in monte: vanã gloriam repercuſſit in templo. vel: Exinde cepit p̄dicare. ex quo tradit⁹ ē iohãnes: nam ſi p̄dicãte iohãne p̄dicare cepiſſet: vilē reddidiſſet iohãnē τ inueniret p̄dicatio iohãnis eē ſuperflua quãtũ ad iſtius doctrinã: ſicut ſi vno tempore ſol cũ lucifero oriaꝶ: gr̃a lucifer celat. CHRY. in ho. Ideo etiã nō p̄dicauit donec iohãnes in carcere mittereꝶ: ne ex hoc multitudo ſcinderet: ꝓpter qḋ etiã iohãnes nullũ fecit ſignũ vt ꝑ miracula oēs traherenꝶ ad chriſtum. RABA. In hoc etiã docet: ne quis ab inferiori pſona ſermonez cōtēnat. vnde apoſtol⁹: Si cui ſedēti reuelatũ fuerit p̄or taceat. CHRY. ſuper matth. Sapienter autez inde p̄dicationis ſue ſumpſit initiũ: non vt cōculcet iohãnis doctrinã: ſed vt magis cōfirmet: τ teſtē euz verũ fuiſſe demōſtret. HIERO. In quo etiã oſtēdit ſe eiuſdē eē dei filiũ cuius ille fuerat ꝓpheta. Et ideo dicit: Penitentiã agite. CHRY. ſuper matth. Nō enī ſtatim iuſticiã p̄dicauit: quã oēs cognoſcebant: ſed p̄niam qua oēſ indigebãt. Quis ġ auſus ē dicere: Uolo bon⁹ eſſe τ nō poſſum: Penitētia enī correctio ē volũtatis. τ ſi vos mala nō terrēt: vt. ſ. penitentiã agatis: ſaltem bona delectent. vñ ſequitur: Appropinquabit enī regnũ celoꝝ .i. beatitudo regni celeſtiſ: ac ſi dicat: Parate vos ꝑ penitētiã: qꝛ appropinquauit tempus mercedis eterne. RRMI. Et notandũ qꝛ nō dicit: Appropinquauit regnũ chananeorum aut iebuzeoꝝ: ſed regnũ celoꝝ. lex enī ꝓmittebat bona temporalia: ſed domin⁹ regna celeſtia. CHRY. in ho. Cōſiderandũ etiã ꝙ in hac predicatione nihil de ſeipſo manifeſte p̄dicabat: qḋ interim cōueniens erat: qꝛ nōdum de eo decentē habebant opinionē. Incipiens etiã nihil graue τ oneroſũ dixit: ſicut iohãnes dixerat: Securim τ arborē inciſã: τ huiuſmōi. ſed in p̄ncipio benigna ꝓpoſuit: regnuz euãgelizans. HIERO. Myſtice autem iohanne traditio chriſtus incipit predicare: quia deſinente lege: conſequenter oriꝶ euangelium.

Ambulãs aũt ieſus iuxta mare galilee uidit duos fratres ſimonem q uocaꝶ petrus: τ andreã fratrē ei⁹ mittētes rhete in mare. Erãt enī piſcatores: Et ait illiſ: uenite poſt me τ faciã uos fieri piſcatores hominũ. At illi cōtinuo relictis rhetib⁹ ſecuti ſunt eũ. Et ꝓcedēſ īde uidit alios duos fratres: iacobuz zebedei: τ iohannē fratrē ei⁹ in naui cũ zebedeo p̄re eoꝝ: reficiētes rhetia ſua: τ uocauit eos. Illi ãt ſtati relictis rhetibus τ patre: ſecuti ſunt eum.

CHRY. ſuper matth. Anq̄ꝫ chriſtus aliquid dicat vel faciat vocat apoſtolos: vt nihil illos lateat nec v̊boꝝ chriſti: nec opeꝝ v̊t poſtmodũ fiducialiter dicere poſſint: Nō poſſumus que vidim⁹ τ audiuim⁹ nō loqui. Hinc eſt qḋ diciꝶ: Ambulans ieſus iuxta mare galilee. RABA. Mare galilee idem ē quod ſtangnum genazaret: mare tyberiadis: τ lacus ſalinarũ. GLO. Decēter aũt per piſcatoria vadit loca piſcatores piſcaturus. vñ ſeq̄ꝶ: Uidit duos fratres

ſimonē q̄ uocat̄ petr⁹: ꝛ ādreā fratrē ei⁹. REMI.
Uidit aūt nō tam corporalit̄ q̄ꝫ ſpiritalit̄ ad corda
eoꝝ reſpiciēs. CHRY. i home. In medijs aūt ope
ratiōib⁹ exiſtētes eos vocauit: mōſtrāſ ꝙ oīb⁹ occu
patiōibus ſequelā ſuā ꝓponere oportet. vñ ſequit̄
mittētes rhetia ī mare. qḋ quidē eoꝝ officio ꝯgrue
bat. ꝓpter qḋ ſequitur: Erāt. n. piſcatores. AVG.
ī ſermo. de calend. Januarij: Non enī elegit reges
aut ſenatores aut ph̄os aut oratores: imo elegit ple
beios: paupes: idoctos piſcatores. AVGV. ſup io
hānem: Si enī doctus eligeret̄: fortaſſis ideo ſe di
ceret electū: q̄ꝛ doctrina ei⁹ eligi meruit. Dominus
autē nr̄ ieſus criſtus volēs ſupboꝝ frāger̄ ceruices
non q̄ſiuit ꝑ oratorem piſcatorē: ſed ꝑ piſcatore lu
cratus eſt imperatorē. Magn⁹ cyprian⁹ orator: ſꝫ
prius petrus piſcator. GHRY. ſuper matheū: Fu
ture etiā dignitat̄ gratiam artificij opere ꝓpheta-
bāt. nā ſicut qui rhetia iactat ī aqua: neſcit quos pi-
ſces ꝯprehenſurus eſt: ſic ꝛ doctor q̄n diuini ſermo
nis rhetia ſup populū iactat: neſcit qui ſūt acceſſuri
ad deū. Sed quoſcūq; deus excitauerit: illi adherēt
eius doctrine. REMI. De his autē piſcatorib⁹ lo
quit̄ dñs per heremiam dicēs: Mittā in vos piſca
tores meos ꝛ piſcabūt̄ vos. vñ ꝛ h̄ ſubdit̄: Uenite
poſt me. GLO. Non tam pedib⁹ q̄ꝫ affectu ꝛ imi-
tatione. Et faciam vos fieri piſcatores hominuꝫ.
CHRY. ſup matth. i. doctores: vt cū rheti verbi dei
cōphēdatis hoīes de mūdo tēpeſtuoſo ꝛ piculoſo:
vbi hoīes nō ambulāt: ſed ferūt̄: q̄ꝛ diabol⁹ cum de
lectatione compellit eos in malo: vbi alterutruꝫ ho
mines ſe cōmedūt: ſicut piſces fortiores deuorant
iuniores: vt tranſlati viuāt in terra corporis chriſti
mēbra facti. GRE. in home. Nulla aūt petr⁹ ꝛ an
dreas chriſtū miracla facere viderāt: nihil ab eo de
ꝑmio eterne retributōis audierāt: ꝛ tamē ad vnum
dñi ꝑceptū hoc qḋ poſſidere videbant̄ obliti ſūt. vñ
ſequit̄: At illi cōti. reli. rhe. ſe. ſūt eū. In quo affectū
debem⁹ potius pēſare q̄ꝫ ſenſū. Multū enī reliquit
qui ſibi nihil retinuit: multū dimiſit qui cuꝫ re poſ-
ſeſſa cōcupiſcēcijs renūciauit. A ſequētibuſ ḡ tanta
dimiſſa ſūt: quāta a non ſequētib⁹ cōcupiſci potue
rūt. Exteriora enī noſtra dño quantūlibet ꝑua ſuffi
ciūt: nec perpendit quantuꝫ in eius ſacrificio ſed ex
quanto proferat̄. Eſtimationē quippe ꝑcij regnū
dei nō habet: ſꝫ tantū valet quātū habet. CHRY.
ſup mattheū: Nō autē predicti diſcipuli ſecuti ſunt
chriſtū doctoris cupiētis honorē: ſed operis lucrū:
ſciebat enī q̄ꝫ precioſa eſt anima hominis: q̄ꝫ grata
eſt apud deū ſal⁹ ipſi⁹ ꝛ quāta ē merces. CHRY.
in home. Tante igitur ꝓmiſſioni crediderunt ꝛ per
ſermones quibus ſunt capti crediderunt ſe alios
poſſe piſcari. CHEY. ſup matheū: Hec igit̄ cupien
tes ſecuti ſūt omnib⁹ relictis: in quo nos docuerūt:
q̄ꝛ nemo poteſt terrena poſſidere: ꝛ perfecte ad ce-
leſtia peruenire. GLO. In his ergo datū eſt exē-
plum illis qui ſēſuꝫ deſerūt ꝓ chriſti amore. Sub-
dit̄ aūt exēplū eoꝝ q̄ etiam carnales affect⁹ pro deo
poſtponūt. vnde dicitur: Et ꝓce. ide vidit alios du
os. Nota vocat binos ꝛ binos: ſicut alibi legitur ꝙ
miſit binos ꝛ binos ad predicādū. GRE. ī home.
Quātē⁹ hic nobis tacit⁹ inuat: q̄ꝛ q̄ charitatē erga
alterū nō habet: ꝑdicatōis officiuꝫ ſuſciper̄ nullate

nus debet. Duo enī ſūt ꝑcepta charitatis: ꝛ min⁹ q̄ꝫ
inter duos charitas haberi nō poteſt. CHRY. ſup
mat. Sup charitatē etiā fraternitatis recte poſuit
fundamēta: vt ex radicib⁹ charitatis exuberans q̄ſi
humor aſcēdat ī ramis ꝛ hoc ſuper naturalē chari-
tatē: vt nō ſolū per gratiā: ſed etiā per naturam ipſa
charitas firmior habeat̄. vnde dicit: Fratres: ſic enī
fecit de⁹. et in veteri teſtamēto ſup moyſen ꝛ aaron
fratres: ponēs edificatōis initiū. Quoniā aūt abun
dātior eſt gratia noui teſtamēti q̄ꝫ veteris: ideo pri-
mū populū edificauit ſup vnā fraternitatē: hūc aūt
ſup duas. Jacobū īquit zebedei ꝛ iohānē fratrē ei⁹
in naui cū zebedeo pr̄e eoꝝ reficiētes rhetia ſua. qḋ
ē maxime pauptatis indiciū: vetera enī reficiebāt q̄
noua vñ emerēt non habebāt. Et qḋ ad maiorē pie
tatē eoꝝ pertinet in tanta pauptate ſic ꝓ primo ſuo
ſuccurrebāt: vt ſecū eū baiularēt in naui: non vt ille
iſtos adiuuaret in opere: ſed vt iſti illū conſolarent̄
ſua ꝓſentiā. CHRY. i home. Nō parua aūt ē hic ō
mōſtratō v̄tutis: inopiam facile ferre: ex iuſtis nu-
triri laborib⁹: colligari inicē amoris v̄tute: patrē ha
ber̄ ſecū ꝛ curare. CHRY. ſup mattheū. Eſtimare
autē ꝑmos velociores ad predicāduꝫ q̄ꝛ rhetia mit
tebāt: iuſtos autē q̄ſi pigriores q̄ꝛ adhuc rhetia cō-
ponebāt: non ſum⁹ auſi: q̄ꝛ differētiā eoꝝ cogno-
cere ſoli⁹ ē chriſti. Forte ergo illi ꝓpter petrū dicti
ſunt mittētes rhetia qui ꝑdicauit euangeliū: ſed nō
compoſuit. Iſti autē ꝓpter iohannē componētes:
q̄ euāgeliū cōpoſuit. Seq̄tur: Et vocauit eos. Erat
enī habitatiōe ciues: dilectione concordes: artificio
pares: fraternitatis cōiūcti pietate. Ideo ſimul vo-
cauit eos: ne tot bonis cōiūctos diſſimilis vocatio
ſeparet. CHY. i home. Uocādo aūt nihil eis pro-
miſit ſicut priorib⁹: obediētia enī eoꝝ q̄ ꝑuenerāt.
viam eis preparauerat. Sed ꝛ multa de ipſo audie
rant. ſ. tanq̄ꝫ familiares ꝛ cōſanguinitate coniuncti.
Sequitur: Illi aūt reli. rheti. ꝛ patre: ſe. ſunt eum.
CHRY. ſup Mat. Tria enim ſūt que reliquere de
bet qui venit ad chriſtū: act⁹ carnales qui ꝑ rhetia
piſcationis ſignificātur: ſubſtantiā mūdialeꝫ que ꝑ
nauem: ꝛ parentes qui per patrem. Reliquerunt ḡ
nauem vt fierēt eccleſiaſtice nauis gubernatores.
Reliquerūt rhetia: vt nō piſces afferent ad ciuitatē
terrenā: ſꝫ homines ad celēſtē. Reliquerūt vnū pa-
trē vt ſpirtales patres oīm fierēt. HYLA. His igi
tur artem ꝛ patriā domū relinquentibus docemur
chriſtū ſecuturi ꝛ ſecularis vite ſolicitudine: ꝛ patne
domuſ conſuetudine non teneri. RCMI. Myſti
ce aūt per mare deſignat̄ iſte mund⁹: ꝓpter amari
tudinē ꝛ fluctuationē. galilea aūt interꝑtatur volu
bilis ſiue rota: ꝛ ſignificat mūdi volubilitatē. Am
bulauit igitur ieſus iuxta mare dū ad nos per icar-
nationē venit: q̄ꝛ ñ carnē peccati: ſꝫ ſimilitudinē car
nis peccati ſuſcepit ex v̄gine. Per duos fratres duo
populi deſignātur: qui ab vno deo patre creati-
ſunt: quos vidit quando eoſ miſericorditer reſpexit
Per petrum enim qui interpretatur agnoſcens: ꝛ
dicitur ſimon. i. obediens: deſignatur iudaicus po-
pul⁹ qui per legem deuꝫ agnouit: ꝛ preceptis eius
obediuit. Per andreā qui interpretatur virilis ſiue
decorus: intelligit̄ gentilis popul⁹ q̄ p⁹ agnitionē
dei viriliter in fide permanſit. Nos populus voca-

nit quando predicatores in mundum miſit dicens:
Venite poſt me.i.relinquite deceptores ⁊ ſeqmini
creatorē.De vtroqꝫ etiā populo facti ſunt hominū
piſcatores.i.predicatores.Relict aūt nauib⁹.i.carna
lib⁹ deſiderijs.Et rhetib⁹.i.mūdi cupiditatib⁹ ſecuti
ſūt chriſtum.Per iacobū etiā intelligit iudaic⁹ po
pulus:qui per cognitionē dei diabolū ſupplātauit
per iohānem gentilis populus qui ſola gratia ſal
uat⁹ eſt.Zebedeus aūt.quē relinquūt:⁊ īterpretat
fugitiuus ſiue labens:ſignificat mūdū qui tranſit:⁊
diabolū qui de celis lapſus ē.Per petꝝ etiā ⁊ an
dreā mittētes rhetia in mare deſignātur illi qui in
prima etate dum de naui corporis ſui mittunt rhe
tia carnalis cōcupiſcētie ī mare huius ſeculi vocāt
a dn̄o:Per iacobū ⁊ iohānem reficientes rhetia de
ſignant illi q̄ poſt peccata ante aduerſitates veniūt
ad chriſtū recuperātes q̄ predicauerūt. RABA.
Due naues duas eccleſias figurāt:eam que ex cir
cūciſione ⁊ eā que ex preputio vocata eſt.Quilibet
etiam fidelis fit ſimon deo obediēdo:petrus pecca
tum ſuū agnoſcēdo:andreas viriliter labores pati
endo:iacobus vitia ſupplātando. GLO.Et iohā
nes vt totū gratie dei aſcribat.⁊ ideo quater tm̄ vo
catio ponitur:per quos predicatores dei quatuor
mundi ptibus vocatos ſignetur. HYLA.Vel in
hoc futurorū euangeliſtarū numerus figuratur.
REMI.Per hoc etiā quatuor virtutes principales
deſignātur.prudētia enī refertur ad petꝝ ꝓpter di
uinam cognitionē:iuſticia ad andreā ꝓpter operū
virilitatē:fortitudo ad iacobū ꝓpt̄ diaboli ſupplā
tationē:temperātia ad iohānem:ꝓpter diuine gra
tie effectū. AVGV.de concor.euange.Sane mo
uere poteſt:quomō iohānes dicat non in galilea:ſꝫ
iuxta iordanē andream ſecutum eſſe dn̄m:cū alio
cuius nomē tacet:deinde petrū ab illo nomen acce
piſſe.Ceteri autē tres euāgeliſte de piſcatione voca
tos eos dicūt ſatis inter ſe cōuenienter:maxīe mat
theus ⁊ marcus.nam lucas andream nō nominat:
q̄ tamen intelligit in eadem naui fuiſſe.Hoc etiā vi
detur diſtare ꝙ tm̄ petro a domino dcm̄ eſſe cōme
morat lucas:Ex hoc iā hoīes eris capiens:ꝙ mat
theus ⁊ marcus ambobus dixiſſe narrāt.ſed potuit
prius petro dici ſm̄ lucam:⁊ ambobus poſtea ſm̄
alios duos.Sed qḋ de iohāne diximus:diligenter
conſiderādū eſt:cum ⁊ locoꝝ plurimum intereſt ⁊
temporis ⁊ ipſius vocationis.Sed intelligendū eſt
petrū ⁊ andreā non ſic vidiſſe dn̄m iuxta iordanē:
vt ei iam inſeperabiliter inhererent:ſed tm̄ cogno
uiſſe quis eſſet:⁊ eum miratos ad propria remeaſſe
Forte autē qḋ pretermiſerat recapitulat:quia ſine
vlla cōſequentis temporis differentia dicit:Ambu
lans autē iuxta mare.Queri etiā poteſt:quō binos
⁊ binos ſeorſum eos vocauerit:ſicut narrat matthe
us ⁊ marcus:cū lucas dicat iacobū ⁊ iohānē tanqꝫ
ſocios petri ad adiuuādum vocatos fuiſſe:⁊ ſimul
ſubductis ad terrā nauib⁹ chriſtū ſecutos.vnde itel
ligendum eſt hoc p̄mo eſſe fcm̄ quod lucas inſinu
at:⁊ eos ad capturā piſciū ex more remeaſſe.Non
enī erat dictū petro ꝙ piſces nunqꝫ eſſet capturus.
cum poſt reſurrectionē hoc fecerit:ſed ꝙ hoīes eēt
capturus:poſtea hoc fcm̄ eſt ꝙ mattheus ⁊ marc⁹
narrat:nō enī ſubductis ad terrā nauibus tanqꝫ cu
ra redeundi ſecuti ſunt eum:ſed tanqꝫ iubentem vt
ſequerentur.

Et circuibat ieſus totam galileā
docēs in ſynagogis eoꝝ:⁊ p̄dicans
euāgeliū regni:⁊ ſanās oēm lāguo
rem ⁊ oēm infirmitatē in pplo.Et
abijt opinio ei⁹ in totā ſyriā:⁊ obtu
lerunt ei oēs male hn̄tes uarijs lan
guorib⁹ ⁊ tormētis cōprehenſos:⁊
qui demonia habebāt ⁊ lunaticos ⁊
paralyticos ⁊ curauit eos.Et ſecu
ti ſunt eū turbe multe de galilea:⁊
decapoli:⁊ de hieroſolymis ⁊ de iu
dea ⁊ de trans iordanem.

CHRY.ſuper matth.Omnis rex pugnaturus cō
tra aduerſariū p̄us cōgregat exercitū ⁊ ſic vadit ad
pugnā:ſic ⁊ dn̄s cōtra diabolū pugnatur⁹ p̄us con
gregauit apoſtolos:⁊ ſic cepit euāgelium p̄dicare.
vn̄ ſequit:Et circuibat ieſus. REMI.In quo do
ctorum vita inſtruit.Vt enī nō ſint pigri:docent p
hoc qḋ dicit:circuibat ieſus. CHRY.ſup matthe.
Quia enī illi vt debiles ad medicū venire nō pote
rant:ipſe ſicut ſtudioſus medicus circuibat grauit
egrotantes:⁊ domin⁹ quidē circuibat ſingulas regi
ones.Qui autē ſunt vni⁹ regionis paſtores conſide
rando debent circuire populi ſingulas paſſiones vt
ad remedium paſſionis eorū aliquod medicamen
tum in eccleſia proferat. REMI.Vt autē nō ſint
acceptores perſonarū docent p̄dicatores p hoc qḋ
ſubiungit:Totā galileā.Vt autē vacui non diſcur
rant:docentur per hoc qḋ ſubdit:Docens.Vt autē
nō paucis ſed multis prodeſſe ſtudeāt:monent per
hoc quod ſequitur:In ſynagogis. CHRY.in ho.
Hinc etiā eos erudiebat:ꝙ nō eſt deo cōtrarius iu
deis predicans ⁊ error predicator ſed cōſonans pa
tri aduenit. REMI.Vt autē nō errores neqꝫ fabu
las ſed ſalutaria predicēt:docet per hoc ꝙ ſubdit:
Predicās euāgeliū regni.Diſtat autē inter docens
⁊ predicans:docens enī refert ad p̄ntia:p̄dicans ad
futura.docebat enī de preſentib⁹ mandatis:p̄dica
bat de futuris ꝓmiſſis. CHRY.ſuper matth.Vel
docebat iuſticias naturales quas.ſ.ratio naturalis
docet:vt caſtitatem:humilitatē:⁊ huiuſmodi:quas
per ſeipſos omnes bona eſſe intelligūt de quibus
neceſſaria eſt doctrina:nō tantū ꝓpter manifeſtatō
nem quātum ꝓpter excitationem cordis.Preualē
tibus enī delectationib⁹ carnalibus ſcientia iuſticie
naturalis quaſi ī obliuionē deducta obdormit.Cū
ergo cepit doctor reprehēdere carnalia mala:ei⁹ do
ctrina nō nouā ſciam introducit:ſed oblitā commo
nefacit.Predicabat autē euāgeliū annunciādo bo
na que antiqui manifeſte nec audierant:vt beatitu
dinem celeſtem:mortuorum reſurrectionem:⁊ hu
iuſmodi.Vel docebat īterpretando prophetias de
ipſo.Euangeliū predicabat denūciando in ſe bona
futura. REMI.Vt autem doctores doctrinā ſuā
virtutibus cōmendare ſtudeant:docent p hoc qḋ

ſubdiť: Sanans omnē languorē ⁊ omnē infirmita
tem ī populo. Infirmitas q̄dem eſt corpoꝝum: lan/
guoꝛ autem animaꝝ. CHRY. ſuper mattheū: Vel
per languorē anime aliquā paſſionē intelligimꝰ: vt
auariciā: libidinē: ⁊ huiuſmodi. Per infirmitatē aūt
infidelitatē: per quā aliquis infirmať in fide. Vel ꝑ
languores ītelligunť grauiores corporis paſſiones
per infirmitates autem leuiores: ſicut autē paſſiōes
corporales diuinitatis virtute ſanabat: ſic ſpiritales
verbo pietatis. Primo autem docet ⁊ poſtea ſanat
ꝓpter duo: p̄mo quia premittiť quod magis neceſ/
ſarium eſt. verba eniꝫ pietatis edificant animā non
miracula. deinde quia verba per miracula commen
danť: ⁊ nō econuerſo. CHRY. in home. Conſide
randum aūt ꝙ vbicūq; legis cuiuſdam introductio
fit: ſigna facere deus aſſueuit: pignora ſue virtutis le
gem tribuens ſuſcepturus: hoīem enī facturus mū/
dum creauit: ⁊ tunc illi legem in paradiſo ꝓpoſuit
⁊ quādo noe legem laturus erat: magna ſigna oſtē
dit. Et ſimiliter iudeis legem laturus ꝓdigia oſtēdit
⁊ tunc legem dedit: ita ⁊ hic ſublimē illā legem ītro
ducturus: miraculorum demōſtratione certificat q̄
dicunť. Quoniā enī regnum qđ predicabať non ap
parebat: ab apparentibꝰ ſignis ipſum manifeſtauit:
GLO. Sed quia predicatores debent habere bo
num teſtimoniū ab his qui foris ſūt: ne ſi vita deſpi
citur: p̄dicatio contēnať: ſubditur: Et abijt opinio
eius in totā ſyriam. RABA. Syria eſt omnis re/
gio ab euphrate vſq; ad mare magnū a cappadocia
vſq; ad egyptum: in qua eſt ꝓuincia paleſtina ī qua
habitāt iudei. CHRY. in ho. Intende autē mode
rationē euāgeliſte q: nō vnūquenq; nobis enarrat
curatorū: ſed breuibꝰ verbis copioſitatē tranſcurrit
ſignorū. vñ ſequiť: Et obtulerūt ei oēs male haben/
tes. REMI. Per quos varias vult ītelligi infirmi
tates: ſed leuiores. Cū vero dicit: Varijs lāguoribꝰ
⁊ tormētis cōprehenſos: illos vult ītelligi de quibꝰ
ſubinferť: Et qui demonia habebāt. GLO. Lan/
guoꝛ diuturnꝰ eſt tormentum: morbus actus: vt do
loꝛ lateris ⁊ huiuſmodi. qui aūt demonia habebāt:
ſunt q̄ a demonibus vexabanť. REMI. Lunatici
enī dicti ſūt a luna: que dū mēſtruis tēporibꝰ creſcit
⁊ decreſcit: ipſi vexanť. HIE. Demones enī obſer
uantes lunaria tēpora creaturaꝝ īfamare cupiebāt
vt ī creatorē plaſphemie redūdarēt. AVGV. xxij.
de ciuitate dei: Illiciunť tamē demones ad habitā
dum per creaturas: quas nō ipſi: ſed deꝰ cōdidit de
lectabilibꝰ: ꝓ ſua diuerſitate diuerſis nō vt aīalia ci
bis: ſed vt ſpiritus ſignis: q̄ cuiuſq; delectationi con
gruunt. RABA. Paralytici aūt ſunt corpore diſ/
ſoluti: paralyſis enī grece latine dicitur diſſolutio.
Sequiť: Et curauit eos. CHRY. ſup matth. Cum
ī quibuſdā locis dicať: Multos curauit: hic ſimpli
citer diciť: Et curauit eos. ſignās ꝙ oēs curauit. Si
cut ⁊ nouitius medicꝰ intrans ciuitatē: oēs ad ſe ve
nientes curat: ꝓpter ſuā opinionē cōmendandā.
CHRY. in ho. A nullo autē eoꝝ fidē exquiſiuit: qm̄
nondū virtutis ſue demōſtrationē dederat: ⁊ in ad/
ueniendo ⁊ ferendo a longe non paruā oſtenderāt
fidem. Sequiť: Et ſecute ſunt eum turbe multe.
RABA. Que quadripartite ſunt: alij ꝓpter celeſte
magiſteriū vt diſcipuli: alij ob curationē īfirmitatū
alij ſola fama ⁊ curioſitate: volētes experiri an verū
eſſet qđ dicebať: alij ꝑ inuidiā volētes eū in aliquo
capere ⁊ accuſare. Myſtice autē ſyria interpretatur
elata: galilea volubilis vel rota. i. diabolus ⁊ mun/
dus q̄ ⁊ ſuperbꝰ eſt: ⁊ ad ima ſempꝛ rotať: in quo fa/
ma chriſti ꝑ predicationē innotuit. demoniaci enim
ſunt idolatre: lunatici: inſtabiles: paralytici: pigri: ⁊
diſſoluti. GLO. Turbe autem que ſequūtur dn̄m
ſunt de eccleſia: que ſpiritaliter eſt galilea tranſmi/
grans ad virtutes. Et decapolis. x. precepta ſeruās
in hieroſolyma ⁊ iudea: quā viſio pacis ⁊ cōfeſſio il
luſtrat. Et trans iordanē q: baptiſmo tranſito terrā
ꝓmiſſionis intrat. REMI. Vel ſequūtur dominū
de galilea. i. de volubilitate mūdi ⁊ decapoli que ē
regio. x. vrbiū: ⁊ ſignificat decalogi trāſgreſſores. Et
de hieroſolyma: q: s. prius innoxia pace detinebā
tur. Et de iudea. i. de cōfeſſione diabolica. Et de trāſ
iordanem: quia prius erant in paganiſmo conſtitu
ti. Sed tranſeūtes per aquam baptiſmi venerūt ad
chriſtum.

CAPI. V.

Videns autē ieſus turbas:
aſcēdit in montē: ⁊ cū ſediſ
ſet acceſſert ad euꝫ diſcipuli
eius: ⁊ aperiēs os ſuū docebat eos
dicēs: Beati pauperes ſpiritu: qm̄
ipſorum eſt regnū celorum.

CHRY. ſup matth. Omnis artifex ſm̄ ꝓfeſſionem
ſuam oportunitatē operis videns gaudet. Carpēta
rius enī ſi viderit arborē bonā concupiſcit eā preci/
dere ad opus artificij ſui. Et ſacerdos cum viderit ec
cleſiam plenā: gaudet animꝰ eius: ⁊ delectať vt do
ceat. Sic ⁊ dominꝰ videns magnā congregationeꝫ
populi: excitatꝰ eſt ad docēdum. vñ dicit: Videns āt
turbas ieſus aſcēdit in montē. AVGV. de cōcor.
euā. Vel hic pōt videri multas turbas vitare volu/
iſſe: ⁊ ob hoc aſcendiſſe in montē: vt ſolis diſcipulis
loquereť. CHRY. in ho. Per hoc autē ꝙ nō in ci
uitate ⁊ foro: ſed in mōte ⁊ ſolitudine ſedit. Erudiuit
nos nihil ad oſtentationē facere: ⁊ a tumultibꝰ abſce/
dere: ⁊ maxīe cū de neceſſarijs diſputare oporteat.
REMI. Hic enī ſciendū eſt ꝙ tria refugia legitur
dominꝰ habuiſſe: nauim: montē: ⁊ deſertū: ad quoꝝ
alterū quotienſcūq; a turbis opprimebať: conſcen/
debat. HIERO. Nonnulli autē ſimpliciorū fra/
trum putant dominum ea que ſequuntur in oliueti
mōte docuiſſe: quod nequaq; ita eſt. Ex precedenti
bus enī ⁊ ſequentibus in galilea monſtratur locus
quem putamus eſſe vel thaboꝛ vel quemlibet aliū
montem excelſum. CHRYSOSTO. ſuper mat
theum: Aſcendit autem in montem: primo quidem
vt impleret prophetiam Iſaie dicētis: Super mon
tem aſcende tu. deinde vt oſtendat quoniam in alti
tudine ſpiritalium virtutum conſiſtere dicitur: qui
docet dei iuſticiam pariter ⁊ qui audit. nemo enim
poteſt in valle ſtare ⁊ de monte loqui. Si in terra
ſtas: de terra loquere. Si autē de celo loqueris: in
celo conſiſte. Vel aſcendit in montē vt oſtendat ꝙ
oīs q̄ vult diſcere myſteria veritatis: ī mōtē eccle᷑
aſcēdere: de quo ꝓpheta: Mons dei: mons pinguis.

HYLA. Uel aſcendit in montē quia in paterne
maieſtatis celſitudine poſitus celeſtia vite precepta
conſtituit. AVGV. de ſermone dñi in monte:
Uel aſcendit in montem: vt ſignificet quia minora
erant precepta iuſticie: que a deo data ſunt ꝑ pro-
phetas populo iudeorum quem timore adhuc alli
gari oportebat. Per filiū autē ſuū maiora populo
quem charitate iam conuenerat liberari. Sequit̄:
Et cum ſediſſet: acceſſerunt ad eum diſcipuli ei⁹.
HIERO. Ideo autem nō ſtans: ſed ſedens loqui-
tur: quia non poterant eum intelligere in ſua maie
ſtate fulgentē. AVGV. in ſermone dñi in monte
Uel ꝙ ſedens docebat: pertinet ad dignitatē magi
ſtri. Acceſſerunt autem ad eū diſcipuli eius: vt audi
endis verbis illius hi eſſent in corpore viciniores:
qui preceptis implendis animo appropinquabāt.
RABA. Myſtice aūt ſeſſio dñi incarnatio ei⁹ ē:
quia niſi dñs incarnatus eſſet: humanū gen⁹ ad eū
accedere non potuiſſet. AVG. de concor. euang.
Mouet aūt ꝙ mattheus in monte dicit hunc habi
tum eſſe ſermonē a dño ſedente: lucas autē in loco
campeſtri a domino ſtāte. Hec igitur diuerſitas fa-
cit videri aliū fuiſſe illū: alium iſtum. Quid eni ꝓhi
bet chriſtum quedam alibi repetē que ante iam di-
xerat: aut iterum facere: que ante iā fecerat? Quāq̄
etiam poſſit illud occurrere in aliqua excellentiori
parte montis: primo cum ſolis diſcipulis dñm fuiſ
ſe quando ex eis duodecim elegit: deinde cum eis
deſcendiſſe non dē monte: ſed de ipſa montis celſitu
dine campeſtrem locum. i. in aliquam equalitatem
que in latere montis erat: ⁊ multos capere poterat
atq̄ ibi ſtetiſſe donec ad eū turbe congregarentur:
ac poſtea cū ſediſſet acceſſiſſe ꝓpinqui⁹ diſcipulos
eius: atq̄ ita illis ceteriſq̄ turbis p̄ſentibus vnum
habuiſſe ſermonem: quē mattheus lucaſq̄ narrant
diuerſo narrandi modo: ſed eadem veritate rerū.
GREGO. quarto mora. Sublimia autē p̄cepta
domino in monte dicturo p̄mittitur: Et aperiēs os
ſuū docebat eos qui dudum aperuerat ora prophe
tarum. REMI. Ubicunq̄ aūt legit̄ dñs aperuiſ-
ſe os: inſpiciendū eſt quia magna ſunt que ſequūt̄.
AVG. de ſermone dñi in monte: Uel dicit: Ape-
riens os ſuū. vt ipſa mora cōmēdet aliq̄nto longio-
rem futurū eē ſermonē. CHRY. in homelia: Uel
hoc dicit: ut diſcas quoniam nunc quidē docebat
os aperiens in loquendo: nunc autē vocem que ē
ab operibus emittens. AVG. in ſermone domini
in monte: Siquis autē pie ſobrieq̄ cōſiderauerit:
inueniet in hoc ſermone quantū ad mores oppor-
tunos pertinet perfectum ⁊ vite chriſtiane modum
vnde ſic ipſe ſermo concluditur: Omnis qui audit
verba mea hic ⁊ facit ea: ſimilabo eum viro ſapien-
ti. AVG. ix. de ciui. dei: Nulla āt ē cauſa philoſo
phandi niſi finis boni. ꝙ autē beatū facit: ipſe eſt fi-
nis boni. Et ideo a beatitudine incipit dicens: Bea
ti pauperes ſpiritu. AVG. in ſermone domini in
monte: Preſumptio quidē ſpiritus audaciam ⁊ ſu
perbiam ſignificat. vulgo etiam magnum ſpiritū ſu
perbi habere dicūtur: ⁊ recte. nam ſpiritus vent⁹ vo
catur: quis vō neſciat ſupbos inflatos dici quaſi vē
to diſtētos. Quapropē recte hic itelligit̄: Paupes
ſpiritu humiles ⁊ timentes deū. i. nō habētes inflā-
tē ſpm̄. CHRY. in ho. Uel ſpm̄ hic elationē ⁊ ani
mū dicit. ꝙ eni ſunt multi humiles nolētes rerū ne
ceſſitate coacti: non eſt laus. vnde illos beatificat:
qui ſe ex electione humiliant. Ideo aūt hic incipit
radicitus euellēs ſupbiā: quia hec fuit radix ⁊ fons
malicie vniuerſe: contra quā ponit humilitatē: ve-
lut quoddā ſtabile fundamentū: qua ſubiecta cum
ſtabilitate alia ſupedificāt̄. hac aūt deſtructa: pere
unt quecunq̄ congregaueris bona. CHRY. ſup
matth. Ideo autē dixit manifeſte: Beati humiles
ſpū. vt ſic humiles oſtēdant: vt ſemp adiutoriū dei
ſint meditantes. vnde in greco dicitur: Beati mēdi
ci vel egeni. Sunt eni multi naturaliter humiles et
non ex fide qui non pulſant adiutoriū dei: ſed ſolū
qui ſm̄ fidē ſūt humiles. CHRY. in ho. Uel q̄a
paupes ſpū hic dicit formidantes ⁊ trementes dei
iuſſiones: quomodo domin⁹ ꝑ Iſaiam cōmendat.
Quid āt ampliuſ q̄ ſimpliciter humiles? Humiliū
enim hic quidem mediocriter eſt: hic aūt ſupabun-
danter. AVG. Superbi ergo appetant regna ter
rarum: ſed humilium eſt regnū celorum. CHRY.
ſuper matth. Nam ſicut cetera vitia deponunt ad
īferos: maxime tamen ſupbia: ſic ⁊ omnes virtutes
inducunt in regnū celorum: maxime tamē humili-
tas: quia ꝓpriū eſt vt qui ſe humiliat: exaltetur.
HIERO. Uel beati pauperes ſpiritu: qui ſcilꝫ ꝓ-
pter ſpiritūſanctum voluntarie ſunt pauperes.
AMBRO. de offi. Inde autem incipit beatitudo
iudicio diuino: vbi erūna eſtimat̄ humano. GLO.
Paupibus āt ī pñti ꝯueniēter ꝓmittūt̄ diuitie celi.

Beati mites: qm̄ ipi poſſidebūt trā

AMBRO. ſup lucam: Cū ſimplicitate ꝯtentus
fuero inops: ſupeſt vt mores meos temperē. Quid
enim mihi ꝓdeſt carere ſecularibus: niſi fuero mi-
tis? Congrue igitur ſequit̄: Beati mites. AVG.
Mites ſunt qui cedunt improbitatibus: ⁊ nō reſi-
ſtunt in malo: ſed vincunt in bono malū. AMB.
ſuper lucam: Mitiga ergo affectū tuū: vt non iraſ-
caris: aut certe iratus ne peccaueris. Preclarū ē eni
motum temperare conſilio: nec minoris virtutis di
citur prohibere iracundiam q̄ omnino non iraſci:
cum plerūq̄ iſtud leuius hoc fortius eſtimetur. Ri
xentur igitur immites ⁊ dimicent ꝓ terrenis ⁊ tem
poralibus rebus. Sed beati mites quoniā ipſi he-
reditabūt terram: de qua euelli non poſſunt. illam
inquā terrā de qua in pſalmo dicitur: Portio mea
in terra viuentiū. Significat eni quādā ſtabilitatē
hereditatis ꝑpetue: vbi anima ꝑ bonū affectū tāq̄
loco ſuo requieſcit: ſicut corp⁹ in terra. Et inde cibo
ſuo alitur: ſicut corp⁹ ex terra: ipſa eſt requies ⁊ vi-
ta ſanctorū. CHRY. ſup matth. Uel terra hic ſicut
q̄dā dicūt: q̄diu ē in h̄ ſtatu terra mortuorū ē: q2 va
nitati ſubiecta ē. cū aūt liberata fuerit dē corruptōe
fit terra viuorū vt mortales hereditēt imortalē. Ali-
ter exponētē legi q̄ſi celū in quo habituri ſūt ſancti
dicat̄ terra viuorū: qđ quātū ad iferiorē regionē ce
lū ē: q̄ſtū aūt ad ſupi⁹ celum dr̄ terra. Alij dicūt q2
corp⁹ nr̄m terra ē ⁊ q̄diu ſubiacet morti: terra eſt
mortuorū. Cum aūt fuerit ꝯforme factū glīe corpis
xpi: erit terra viuorū. HYLA. Uel hereditatē tre
mitib⁹ dñs pollicet̄. i. eius corpis qđ ipe aſſumpſit
habitaculū: q2 ꝑ manſuetudinem mentis nr̄e habi

tat chriſtꝰ in nobis:nos quoqꝫ clarificati corporis
eius gloria veſtiemur. CHRY. in homelia: Uel
aliter:chriſtus hic ſpiritalibus ſenſibilia immiſcuit.
quoniā enī eſtimatur qui mitis ē oīa ſua ꝑdere: cō
trariū ꝓmittit dicens:ꝙ cū ſtabilitate ſua poſſidet:
qui non eſt ꝓteruus.qui aūt aliter eſt: multotiens
animā ⁊ hereditatē paternā perdit. Quia vō ꝓpha
dixerat: Manſueti hereditabunt terrā:a conſuetis
verbis contexit ſermonē. GLO. Mites etiā q̇ ſe
ipſos poſſederūt:hereditatē patris in futuro poſſi
debūt.plus aūt eſt poſſidere terrā:ꝙꝫ habere regnū
celorū:multa enī habemꝰ: que ſtatim amittimus.

Beati q̄ lugēt:qm̄ ipi ↄſolabūt̄.

AMB. ſup lucā: Cū hꝫ feceris:vt.ſ.ſis paup ⁊ mitis:
memēto q̄a pctōr es: lugeto pctā.vn̄ ſeq̄t̄: Beati q̄
lugēt. Et bene tertia bn̄dictio ē pctā deflentis:quia
trinitas eſt:que peccata condonat. HYLA. Lugē
tes enī hic dicūt̄ n̄ orbitates:aut ↄtumelias:aut dā
na merentes:ſed peccata vetera flentes. CHRY.
ſup matth. Et qui ſua q̇dē peccata lugēt: beati ſūt:
ſed mediocriter.beatiores aūt ſūt: qui aliena lugēt
peccata:tales ↄuenit eſſe oēs doctores. HIE. Lu
ctus enī hic non mortuoꝝ ponit̄ cōmuni lege na
ture:ſed peccatis ⁊ vitiis mortuoꝝ. Sic fleuit ſamu
el ſaulē: ⁊ paulꝰ eos q̇ poſt imundiciā penitentiam
non egerūt. CHRY. ſup matth. Cum autē conſo
latio ſit lugentiū:ceſſatio luctus:q̇ ſua pctā lugent:
ↄſolabuntur indulgentiā cōſecuti. CHRY. ī ho.
Et lꝫ talibus ſufficiat venia frui:nō terminat retri
butionē in peccatoꝝ remiſſionē:ſed ⁊ multaꝝ facit
participes conſolationū: ⁊ hic ⁊ in futuro. Semper
enim maiores laboribꝰ deus dat retributiones.
CHRY. ſup matth. Qui vō aliena pctā lugent con
ſolabūtur:qui cū in ſeculo illo ꝓuidentiā cognoue
rint dei: ⁊ intellexerint:ꝙ qui perierūt non fuerunt
dei:de cuiꝰ manu nemo rapere pōt: de eis luctu de
relicto in ſua beatitudine letabuntur. Uel aliter
AVG. in ſer. dn̄i in monte. Luctus eſt triſticia de
amiſſiōe charorū. Cōuerſi aūt ad deū ea que ī hoc
mundo chara habebāt amittunt.non enī gaudent
his rebus quibꝰ ante gaudebāt: ⁊ donec fiat ī illis
amor eternoꝝ:nonnulla meſticia ſauciant̄. Conſo
labūtur ḡ ſpūſcō qui maxime ꝓpterea paraclytus
noīatur.i.conſolator:vt tp̄alē amittētes eterna leti
cia ꝑfruant̄. Et ideo dicit: Qm̄ ipſi ↄſolabuntur.
GLO. Uel ꝑ luctū duo genera cōpūctionis intelli
gūtur.ſ.ꝓ miſeriis huiꝰ mundi: ⁊ ꝓ deſiderio cele
ſtiū.vnde filia Caleph petiuit irriguū ſuperiꝰ ⁊ in
ferius.huiuſmōi aūt luctꝰ nō habet niſi paup ⁊ mi
tis:q̇ cum mundū non diligat:ꝙ miſer eſt recogno
ſcit: ⁊ iō celū concupiſcit.ↄueniēter ḡ lugētibꝰ pro
mittitur conſolatio:vt q̇ triſtatus eſt in p̄nti:gaude
at in futuro. Maior eſt aūt retributio lugentis ꝙꝫ
paupis ⁊ mitis.plus enī eſt gaudere ī regno ꝙꝫ ha
bere ⁊ poſſidere:multa enī cū dolore poſſidemus.
CHRY. in ho. Notandū aūt ꝙ hanc beatitudīē
cum intentione quadā ꝓpoſuit:ideo nō dixit: Qui
triſtant̄:ſed Qui lugent.in quo etiā ꝑfectionis ſapi
entie magiſteriū dedit. Si enim qui filios vel alios
defunctos lugēt: ſm̄ illud tēpus non deſiderant
pecuniā nec gloriā:nec ↄuitiis exacuūtur:neqꝫ ali
qua alia paſſione capiuntur:multo magis hec ſer
uare debent:qui lugent ſua peccata.

**Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiūt iuſti
ciam:quoniā ipſi ſaturabuntur.**

AMBRO. ſuper lucam: Poſtqꝫ delicta defleui:
eſurire incipio ⁊ ſitire iuſticiam. Eger enim cum in
graui morbo eſt:nō eſurit.vnde ſequit̄: Beati qui
eſuriūt ⁊ ſitiūt iuſticiam. HIERO. Nō nobis ſuf
ficit velle iuſticiā:niſi iuſticie patiamur famē vt ſub
hoc exemplo nūqꝫ nos ſatis iuſtos:ſed ſemp eſuri
re iuſticie opera intelligamꝰ. CHRY. ſup matth.
Quoniā omne bonū q̄d non ex amore ipſius boni
faciūt hoīes:ingratū eſt ante deum. Eſurit autē iu
ſticiam qui ſm̄ iuſticiam dei deſiderat ↄuerſari. ſi
tit aūt iuſticiā qui ſcientiam eius acquirere cupit.
CHRY. in home. Juſticiā autē dicit vel vniuerſalē
vel particularē auaricie contrariā. Quia enī de mi
ſericordia dicturus erat:ꝓmonſtrat qualiter miſe
reri oporteat:quia non ex rapina neqꝫ ex auaricia.
vnde etiā quod eſt auaricie ꝓpriū.ſ.eſurire ⁊ ſitire:
iuſticie attribuit. HYLA. Sitiētibus aūt ⁊ eſuriē
tibus iuſticiā beatitudinē tribuit:ſignificans exten
ſam in dei doctrinam ſcōꝝ auiditatē:ꝑfecta in celo
ſatietate repleri. Et hoc eſt q̄d dicit̄: Quoniā ipſi ſa
rabūtur. CHRY. ſuper matth.ſ.largitate remune
rātis dei:quoniā maiora erūt premia dei ꝙꝫ ſancto
rum deſideria. AVG. Uel illo cibo ſaturabūtur
in preſenti de quo dn̄s dicit: Meus cibus eſt:vt fa
ciam voluntatē patris mei:q̄d eſt iuſticia. ⁊ illa aq̄
de qua quiſqꝫ biberit:fiet ei fons aque ſalientis in
vitam eternā. CHRY. in home. Uel in hoc terre
num premiū determinat: quia enī eſtimatur auari
cia abūdantes facere:ip̄e contrarium dicit: ꝙ iuſti
cia hoc operatur. Qui enim iuſticiam cupit: omnia
cum ſtabilitate habet.

**Beati miſericordes:quoniā ipſi
miſericordiam conſequētur.**

GLOSA: Juſticia ⁊ miſericordia ita coniuncte
ſunt vt altera ab altera debeat temperari. iuſticia
enim ſine miſericordia crudelitas eſt:miſericordia
ſine iuſticia diſſolutio.vnde de miſericordia poſt iu
ſticiā ſubdit dicēs: Beati miſericordes. REMI.
Miſericors dicitur quaſi miſerū habens cor:quia
alterius miſeriaꝫ quaſi ſuā reputat: ⁊ de malo alte
rius quaſi de ſuo dolet. HIERO. Miſericordia
hic non ſolū in elemoſynis intelligitur:ſed in omni
peccato factis:ſi alter alterius onera portemus.
AVG. Beatos aūt dicit eē qui ſubueniūt miſeris:
qm̄ eis ita rependitur:vt de miſeria liberentur.vn̄
ſequitur: Quoniā ipſi miſericordiā cōſequentur.
HYLA. Jntantū enim deus beniuolētie noſtre in
omnes delectatur affectu:vt ſuam miſericordiam
ſit ſolis miſericordibus preſtatus. CRRY. in ho.
Uidetur aūt eſſe equalis retributio: ſed eſt multo
maior:non enim eſt equalis humana miſericordia
⁊ diuina. GLO. Merito ergo miſeriſericordibꝰ
miſericordia impenditur: vt accipiant ꝙꝫ meruiſ
ſent. ⁊ ſicut plus recipit qui vltra ſaturitatē habet:
ꝙꝫ ille qui habet tantū ad ſaturitatem:ſic maior eſt
gloria miſricordie ꝙꝫ precedentium.

Beati mundo corde: quoniam ipſi deum uidebunt.

AMBRO. Qui miſericordiã defert miſericordiam amittit: niſi mũdo corde miſereat̃. Nã ſi iactantiam querit: null⁹ ẽ fructus. vñ ſeqt̃ur: Beati mũdo corde. GLO. Cõuenient̃ aũt ſexto loco ponit̃ cordis mũdicia: q: ſexto die hõ condit⁹ ẽ ad imaginem dei: que quidẽ obtenebrata erat in hoĩe ꝑ culpã ſed in imũdis cordis reformat̃ ꝑ gratiã. Merito autez poſt p̃dicta ſeqt̃ur: q: niſi illa p̃cedant mũdũ coꝛ in hoĩe non creat̃. CHRY. in ho. Mũdos aũt h̃ ait vel eos q̃ vniuerſalẽ virtutẽ poſſident: ⁊ nulli⁹ ſibi malicie conſcij ſũt: vel eos qui in tẽperãtia ↄſiſtũt: que maxime neceſſaria ẽ ad vidẽdũ deum: ſm̃ illõ pauli: Pacẽ ꝑſequimi cũ oĩbus ⁊ ſanctimoniã: ſine qua nemo videbit deũ. Quia enĩ multi miſerentur quidẽ: ſ; impudica agũt: mõſtrans ꝙ nõ ſufficit p̃mũ. ſ. miſereri: hoc ↄ mũdicia appoſuit. HIERO. Mũdus aũt de⁹ a mũdo corde cõſpicit̃. Tẽplũ. n. dei non põt eẽ pollutũ. Et hoc ẽ qõ dr̃: Quoniã ipſi deum videbũt. CHRY. ſup matth. Qui enĩ oẽm iuſticiã facit ⁊ cogitat: mẽte ſua deũ videt: qm̃ iuſticia figura ẽ dei: deus. n. iuſticia ẽ. Secũdũ ḡ ꝙ aliquis eripuerit ſe a malis ⁊ fecerit bona: ſm̃ h̃ deuz videt aut pax aut ampli⁹ aut interdũ aut ſemꝑ ſm̃ poſſibilitatẽ humanã. In ſeculo aũt illo mũdi corde deũ videbũt facie ad faciez: non in ſpeculo ⁊ in enigmate ſic hic. AVG. in ſer. dñi in mõte: Stulti aũt ſunt qui deũ videre iſtis exteriorib⁹ oculis q̃rũt: cũ corde videat̃: ſicut alibi ſcriptũ ẽ: In ſimplicitate cordis querite illũ: hoc enĩ ẽ ſimplex coꝛ qõ mundũ coꝛ. AVG. vlti. de ciui. dei: Si autẽ tantũ poterũt in corpore ſpiritali oculi etiã ipſi ſpiritales quãtũ poſſunt iſti quales nunc habemus: ꝑculdubio per eos deus videri non poterit. AVG. in primo de triñ. Hec aũt viſio merces eſt fidei: cui mercedi ꝑ fidem corda mũdant̃: ſicut ſcriptũ eſt: Mundans fide corda eorum: hoc aũt probatur illa maxime ſententia: Beati mũdo corde: qm̃ ipſi deũ videbunt. AVG. ſup ge. ad litterã: Nemo aũt videns deum viuit vita iſta: qua mortaliter viuitur: ⁊ iſtis ſenſibus corporis. Sed niſi ab hac vita quiſq; fundatus moriatur: ſiue oĩno exiens de corpore: ſiue ita alienatus a carnalib⁹ ſenſibus vt merito neſciat: ſic ait ap̃lus: vtrũ in corpore an extra corpus ſit: non ĩ illã ſubuehitur viſionẽ. GHO. Maiorem aũt remunerationẽ iſti habent q̃; primi: ſicut qui in curia regis non ſolũ prãdet: ſed etiaz faciem regis videt.

Beati pacifici: quoniam filij dei uocabuntur.

AMBRO. ſup lucam: Cũ interiora tua vacua feceris ab omni labe pctĩ: ne diſſenſiones ↄtẽtiõeſq; ex affectu tuo ꝓdeant: a te pacẽ incipe: vt ſic pacem alijs feraſ. vnde ſequit̃: Beati pacifici. AVG. xix. de ciui. dei: Eſt aũt pax tranquillitas ordinis. Ordo aũt ẽ pariũ diſpariũq; ſua loca tribuens diſpoſitio. Sicut aũt nemo eſt qui gaudere nolit: ita nemo eſt q̃ pacẽ habere nolit: quãdoquidẽ ipſi qui bella volunt: nihil aliud q̃; ad glorioſam pacẽ cupiũt bellãdo peruenire. HIERO. Pacifici autẽ dicitur beati q̃ primũ in corde ſuo: deinde ⁊ inter fratres diſſidẽtes faciũt pacẽ. Quid enĩ ꝓdeſt alios ꝑ te pacari: cũ in tua anima ſint bella vitiorum. AVGV. in ſer. dñi in monte: Pacifici aũt in ſemetipſis ſunt: q̃ oẽs animi ſui motus componentes ⁊ ſubijcientes rõni carnaleſq; ↄcupiſcẽtias habentes edomitas fiunt regnũ dei: in quo ita ordinata ſũt omnia: vt qõ ẽ in hoĩe p̃cipuũ ⁊ excellẽs: imperet ceteris reluctãtib⁹ que ſũt nobis beſtiiſq; cõmunia: atq; idipſũ qõ excellit in hoĩe. i. mens ⁊ rõ ſubijciatur potiori qõ eſt ipſa veritas filius dei. Neq; enĩ imperare inferioribus põt: niſi ſupioribus ſubijciat̃. Et hec ẽ pax q̃ datur in terra hoĩbus bone voluntatis. AVG. in li. retrac. Nõ tamen cuiq; ꝑuenire põt in hac vita vt lex repugnans legi mẽtis oĩno nõ ſit ĩ mẽbris. S; hoc nũc pacifici agunt domando cõcupiſcẽtias carnis: vt ad pacẽ pleniſſimã qñq; veniat̃. CHRY. ſup matth. Pacifici aũt ad alios ſunt: non ſolum q̃ inimicos in pace reconciliãt: ſed etiã illi qui immemores maloꝝ diligũt pacem. Pax enim illa beata eſt que in corde poſita ẽ: non tñ in verbis. Qui aũt pacem diligũt: filij ſũt pacis. HYLA. Pacificorũ aũt btĩtudo adoptionis eſt merces. Et ideo dicitur Quoniã filij dei vocabunt̃. Parens enĩ omniũ de⁹ noſter ẽ: neq; aliter tranſire in nuncupationẽ familie eius licebit: niſi fraterne inuicẽ charitatis pace viuam⁹. CHRY. in ho. Uel q: pacifici dicunt̃ qui nec litigãt: nec odiũt ad inuicẽ: ſed ⁊ congregãt litigantes recte filij dei vocant̃: q: vnigeniti hoc ẽ op⁹ congregare diſperſa: ⁊ pacificare ↄ ſe preliantia. AVG. Uel q: in pace ꝑfectio ẽ vbi nihil repugnat pacifici filij dei dicũt̃: qm̃ nihil reſiſtit deo. Et vtiq; filij dei ſimilitudinẽ pacis debent habere. GLO. Maximã ergo dignitatẽ habent pacifici: ſicut qui filius regis dicitur in domo regia ſummus ẽ. Septimo aũt loco btĩtudo hec ponit̃: q: in ſabbato vere requiei dabit̃ pax: ſex etatibus tranſactis.

Btĩ q ꝑſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iuſticiã: qm̃ ipſoꝝ ẽ regnũ celoꝝ.

CHRY. ĩ ho. Poſita pacificoꝝ beatitudine ne aliq̃s exiſtimaret ꝙ ſemꝑ pacẽ ſibi querere ſit bonũ: ſubdit: Beati qui ꝑſecutionẽ patiunt̃ ꝓpter iuſticiã hoc ẽ ꝓpter virtutẽ: ꝓpter defenſionem alioꝝ: propter pietatẽ. Iuſticiã enĩ conſueuit ꝓ omni virtute anime ponere. AVGV. in ſer. dñi in monte: Pace enim intrinſecus ↄſtituta ac firmata: quaſcũq; ꝑſecutiones ille q̃ foras miſſus ẽ: forinſecus ↄcitauerit: augerit: auget gloriã que ſm̃ deũ ẽ. HIERO. Signãter aũt addidit: Propter iuſticiã. Multi. n. propter ſua pctã ꝑſecutionẽ patiunt̃: ⁊ nõ ſũt iuſti. Simulq; conſidera ꝙ octaua vere circiſionis beatitudo martyrio terminet̃. CHRY. ſup matth. Nõ autẽ dixit: Beati qui a gentilib⁹ perſecutionẽ patiuntur: ne putes illũ ſolũ beatũ qui ꝑſecutionẽ patitur ꝓpter idola non colẽda: ideo ⁊ ab hereticis ꝑſecutionẽ patiens propter veritatem non relinquendam btũs eſt: quia ꝓpter iuſticiã patitur. Sed ⁊ ſi quis ex potẽtibus q̃ chriſtiani vident̃: forſitan ꝓpt̃ ſua peccata correctus a te fuerit te ꝑſecutus: beatus es cum iohanne baptiſta. Si enĩ verũ eſt ꝙ prophete martyres ſũt qui a ſuis occiſi ſũt: ſine dubio qui

ꝓpter cauſam dei aliq̄d patit̄ : etſi a ſuis patitur:
mercedē martyrij habet. Et ideo nō poſuit ſcriptu-
ra pſonas pſequentiū: ſed ſolā cām perſecutionis:
vt nō aſpicias: quis te pſequitur: ſed ꝓpter quid.
HYLA. Sic ḡ ad poſtremū eos ī btitudine nume
rat: quib⁹ omnia ꝓ chriſto pati q̄ iuſticia ē pronus
affectus ē. His igit̄ et regnū ſeruat̄: q꞉ in ꝯtemptu
ſeculi ſunt paupes ſpū. vñ dicit: Quõ ipſoꝝ ē regnuꝫ
celoꝝ: Uel octaua btitudo tanq̄ȝ ad caput redit: q꞉
ꝯſūmatū pfectūq̄ȝ oñdit ⁊ ꝓbat. Itaq̄ȝ in p̄ma ⁊ in
octaua noīatū eſt regnū celoꝝ. ſeptē enī ſūt q̄ pfici-
unt: nam octaua clarificat: ⁊ pfectū demōſtrat: vt p
hos gradus pficiant̄ ⁊ ceteri: tanq̄ȝ accipiat̄ rurſus
exordiū. AMBRO. ſup lucā: Uel aliter: Primū
regnū celoꝝ ſcīs ꝓpoſitū ē ī abſolutiōe corpis: ſecū-
dū poſt reſurrectiōē eē cū chriſto. Poſt reſurrectio
nē tuā: terrā incipies tuā poſſidere abſolut⁹ a mor-
te: ⁊ in ipſa poſſeſſiōe ꝯſolationē repies. Cōſolatio
nem ſeq̄tur delectatio: delectationē diuina miſera-
tio: Cui aūt miſeret̄ dñs ⁊ vocat: ⁊ ſic vocat⁹ videt
vocantē. Qui aūt deū viderit: ī ius diuine generati
onis aſſumitur: ⁊ tūc demū q̄ſi dei filius celeſtis re
gni diuitijs delectat̄: Ille igit̄ incipit: hic repletur.
CHRY. in ho. Ne aūt mireris ſi ſm vnamquāq̄ȝ
btitudinē regnū non audis: q꞉ cū dicit: Cōſolabun
tur: miſericordiā ꝯſequit̄: ⁊ cetera huiuſmodi. Per
hec vniuerſa nihil aliud q̄ȝ regnū celoꝝ occulte in-
ſinuat: vt nihil ſenſibile expectes. Neq̄ȝ .n. btūs ē q̄
in his coronat̄: que cū pñti vita diſcedūt. AVG.
Diligēter aūt attēdēdus ē numerus harꝫ ſntarum.
his enī ſeptē gradib⁹ congruit opatio ſpūſſci ſepti-
formis quā iſaias deſcribit. ſed ille a ſūmo: hic ab
imo: quia ibi docet̄ filius dei ad ima deſcenſurus:
hic hō de imis ad ſimilitudinē dei aſcēſur⁹. In his
prius eſt timor q̄ ꝯgruit hoībus humilib⁹: de q̄b⁹
dicit̄: Btī paupes ſpū. i. non alta ſapiētes: ſꝫ timen-
tes. Secūda ē pietas: que ꝯuenit mitib⁹: qui enī pie
querit: honorat: nō rephēdit: non reſiſtit: qȯ ē mitē
fieri. Tertia ē ſcīa que ꝯuenit lugētib⁹ : q̄ didicerūt
q̄b⁹ malis nūc vincti ſūt: q̄ q̄ſi bona petierūt. Quar
ta q̄ ē fortitudo ꝯgruit eſuriētib⁹ ⁊ ſitientib⁹ : quia
deſiderantes gaudiū de veris bonis laborāt: a ter
renis cupiētes auerti. Quinta ꝯſiliū ꝯuenit miſeri-
cordib⁹: q꞉ vni cū remediū eſt de tantis malis erui:
dimittere alijs ⁊ dare. Sexta ē intellect⁹ : ⁊ ꝯuenit
mūdis corde: q̄ purgato oculo pñt videre qȯ ocu-
lus nō vidit. Septima ē ſapiētia: que ꝯuenit pacifi-
cis: in quib⁹ null⁹ mot⁹ ē rebellis: ſꝫ obtēpant ſpiri
tui. Unū aūt p̄miū qȯ ē regnū celoꝝ varie noīatuꝫ
eſt. In p̄mo ſic oportebat poſitū ē regnū celoꝝ : qȯ
eſt pfecte ſapiētie initiū: ac ſi diceret̄: Initiū ſapie
timor dñi. Mitib⁹ hereditas tanq̄ȝ teſtm̄ pr̄is cum
pietate querētib⁹. Lugētib⁹ ꝯſolatio tanq̄ȝ ſciētib⁹
q̄d amiſerūt: ⁊ in q̄b⁹ merſi ſūt. Eſuriētib⁹ ſaturitas
tanq̄ȝ refectio laborātib⁹ ad ſalutē. Miſericordib⁹
miſericordia tanq̄ȝ optimo ꝯſilio vtentib⁹: ut h̄ eis
exhibeat̄: qȯ exhibēt. Mūdis corde facultas vidē
di deum tanq̄ȝ puꝝ oculum ad intelligēda eterna
gerētib⁹. Pacificis dei ſimilitudinē. Et iſta quideꝫ
in hac vita pñt cōplere: ſicut completa eſſe in apo-
ſtolis credimus. nam quod paſt hanc vitam ꝓmit
titur: nullis verbis exponi poteſt.

Beati eſtiſ cū maledixerint uob
hoīes ⁊ pſecuti uoſ fuerit: ⁊ dixerit
oē malū aduerſū uos mētiētes ꝓpt
me. Gaudete ⁊ exultate: q̄m mer
ces ueſtra copioſa ē i celiſ. Sic. n. p
ſecuti ſūt ꝓphetaſ q fuerūt añuos.

RABA. Supiores ſentētias generaliter digere-
bat: iam incipit loqui pñtes compellās: predictus
eis pſecutiones quas pro noīe eius paſſuri erāt di-
cens: Beati eſtis cū maledixerint vo. ho. ⁊ pſe. vos
fuerint. ⁊ dix. oē malum aduer. vos. AVG. Queri
aūt pōt. quid interſit qȯ ait: Cū vobis maledicēt: ⁊
dicent omne malū: cū maledicere hoc ſit malū di-
cere. Sed aliter ē maledictum iactatū cū ꝯtumelia
corā illo q̄ maledicit̄: aliter cū abſentis fama ledit̄.
Perſequi aūt ē vim inferre vel inſidijs appetere.
CHRY. ſup matth. Si aūt verꝫ eſt: q̄m qui calicem
aque porrexerit: merces ei⁹ nō perit: conſequenter
q̄ vel vni⁹ leuiſſimi verbi iniuriā fuerit paſſus : va-
cuus nō erit a mercede. Ut aūt blaſphemat⁹ ſit bea
tus: duo ꝯuenire debēt: vt ⁊ mēdaciter blaſpheme
tur: ⁊ ꝓpter deū: alioq̄n ſi vnū defuerit: nō ē btitu-
dinis merces. Et ideo dicit: Mētiētes ꝓpter me.
AVG. Nō ꝓpter illos aditū puto q̄ volūt de pſe-
cutionib⁹ ⁊ de fama ſue turpitudinis gloriari : ⁊ iō
dicere ad ſe ptinere chriſtū: q꞉ multa de illis dicūt̄
mala: cū ⁊ vera dicāt̄ q̄ñ ⁊ de errore illoꝝ dicūt̄. et
ſi aliq̄ñ falſa iactāt̄: nō tñ ꝓpter chriſtū iſta patiūt̄.
GRE. ſup ezechielē: Quid āt poterit obeſſe ſi ho-
mines vobis derogēt: ⁊ ſola vos ꝯſciētia defendat.
Sꝫ tñ linguaſ detrahētiū ſicut noſtro ſtudio nō de
bem⁹ excitare ne ipſi pereāt: ita p ſuā maliciā exci-
tatas debem⁹ equanimiter tolerare: vt nobis meri
tum creſcat. vnde ⁊ hic dicitur: Gaudete ⁊ exultate
q̄m merces veſtra copioſa ē in celis. GLO. Gau-
dete mēte quidē: ⁊ exultate corpore: quia merces
veſtra nō tm̄ magna eſt ſicut aliorū: ſed copioſa eſt
in celis. AVGV. Non hic celos puto dici ſupio-
res partes huius viſibilis mundi: non enī merces
veſtra in reb⁹ viſibilib⁹ collocanda ē: ſꝫ in celis di-
ctū puto in ſpiritalib⁹ firmamētis vbi habitat ſem
piterna iuſticia. Sentiūt ḡ iam iſtā mercedē q̄ gau-
dent ſpiritalibus: ſed ex oī parte pficietur: cū mor-
tale hoc induerit īmortalitatē. HIE. Gaudere igi-
tur ⁊ exultare debemus vt merces nobis in celeſti-
bus p̄paretur. hoc qui vanā ſectat̄ gloriaꝫ implere
non pōt. CHRY. ſup matth. Quia quātū aliquis
letatur de laude hominū: tantū de vitupatōe triſta
tur. qui v̄o gloriā concupiſcis ī celo : obprobria nō
timeas ī terris. GRE. ſup Ezechielē: Aliq̄ñ tamē
detractores debemuſ cōpeſcere: nedū de nobis ma
la diſſemināt eoꝝ qui audire nos ad bona poterāt
corda innocentū corrūpant. GLO. Non ſolū aūt
premio ſed etiam exemplo eos ad patientiā prouo
cat: cum ſubdit: Sic enim pſecuti ſunt prophetas q̄
fuerūt ante vos. REMI. Magnam enim conſo-
lationem accipit homo in tribulatione poſitus: dū
recordatur paſſiones aliorum a quibus exempluꝫ
patientie accipit: ac ſi diceret: Mementote quia il-
lius vos eſtis apoſtoli: cui⁹ ⁊ illi fuerūt prophete:

CHRY.i ho. Sic̄ ⁊ inſinuat coeq̄litē ſui honoris
ad patrē: ac ſi dicat: Sic̄ illi ꝓpter patrem ita ⁊ vos
ꝓpter me patiemi. Cū etiā dixit ꝓphetas q̄ fuerūt
añ vos: mōſtrat ⁊ ipos ꝓphas iā factos. AVG.
Perſecutionem aūt hic generaliter poſuit: ⁊ in ma
ledictis: ⁊ in laceratione fame.

Vos eſtiſ ſal terre. Q̄ŏ ſi ſal eua
nuerit: in quo ſalieť? Ad nichilū ua
let ultra: niſi ut mittāt foras: ⁊ con
culcent ab hominibus.

CHRY. in ho. Quia excelſa ꝑcepta diſcipulis dede
rat: vt nō dicerēt: q̄liter poterimꝰ ea ſeruare: eoſ lau
dibꝰ mitigat dicēs: Vos eſtiſ ſal terre. In quo mō
ſtrat qꝫ neceſſario hec iniūgit. nō enī ꝓ vr̄a vita aut
pro vna gēte: ſꝫ ꝓ vniuerſo mūdo vos mitto. ⁊ ſi ali
os mordētes mala audiatis gaudete: hoc enī ē opꝰ
ſalis: mollia mordicare: quare alioꝝ maledictio ni
hil vobis nocet: ſꝫ ē teſtis vr̄e v̄tutis. HYLA. Eſt
hic ꝓprietas q̄rēda dictoꝝ: quā apl̄oꝝ officiū ⁊ ipſi
us ſalis natura mōſtrabit. hoc igiť ī oēm vſū hūa
ni generis effectū incorruptionē corpibꝰ q̄bꝰ fuerit
aſperſū impartit: ⁊ ad oēm ſenſū cōditi ſaporis ap
tiſſimū ē. Apl̄i aūt ſūt reꝝ celeſtiū ꝑdicatoreſ: ⁊ eter
nitatis velut ſatores: merito ſal terre nūcupati: qꝛ ꝑ
v̄tutē doctrine q̄ſi ſaliētes eternitati corpa ſuant.
REMI. Sal etiā ꝑ aquā ⁊ ardorē ſolis ⁊ ꝑ flatum
venti in naturā alterā cōmutať: ſic ⁊ apl̄ici viri per
aquā baptiſmi ⁊ ardorē dilectōis ⁊ flatū ſpūſcī in
ſpiritalē regenerationē cōmutati ſūt. Sapiētia etiā
celeſtis ꝑ apl̄os ꝑdicata exiccat hūores carnalium
opeꝝ: aufert fetorē: ⁊ putredinē male ↄuerſationis
⁊ vermē libidinoſe cogitationis. ⁊ illuꝫ de quo dic̄
ꝓpha: Vermis eoꝝ nō moriť. REMI. Sūt apl̄i
ſal terre. i. hoīm terrenoꝝ q̄ amādo terrā terra vo
canť. HIERO. Vel apl̄i ſal t̄re appellāť: qꝛ ꝑ il
los vniuerſū hoīm ↄdiť genꝰ. CHRY. ſup matth.
Doctor. n. cū fuerit oībꝰ ꝑdictiſ v̄tutibꝰ ornatꝰ: tūc ē
q̄ſi optimū ſal ⁊ totꝰ ppl̄s de illo cōdiť: vidēdo eū ⁊
audiēdo. REMI. Et ſciēdū qꝛ nullū ſacrificiū of
ferebatur deo in veteri teſtamēto niſi ꝑus ↄdireť
ſale: qꝛ nullꝰ pōt laudabile ſacrificium deo offerre
abſq̄ ſapore celeſtiſ ſapie. HYLA. Verū qꝛ ↄuer
ſioni hō ſubiacet: iō apl̄os ſal terre nūcupatos mo
net in tradite ſibi ptātis virtute ꝑſiſtere: cū ſubdit:
Q̄ŏ ſi ſal euanuerit: in quo ſalietur? HIERO. i. ſi
doctor errauerit: quo alio doctore emēdabitur?
AVG. Et ſi vos ꝑ quos cōdiēdi ſūt ppl̄i metu pſe
cutionū tpaliū: amiſeritis regna celoꝝ: q̄ erūt hoieſ
ꝑ quos vobis error auferať? Alia lr̄a hꝫ: Si ſal in
fatuatū fuerit oñdēs fatuos eē iudicādos q̄ tpaliū
bonoꝝ vl̄ copiā ſectātes vel inopiā metuētes amit
tunt eterna: q̄ nec dari pn̄t ab hoībꝰ nec auferri.
HYLA. Si aūt doctores infatuati nil ſaliāt: ⁊ ipſi
ſenſu accepti ſaporis amiſſo viuificare nō pn̄t cor
rupta redduť inutiles. vn̄ ſeqtur: Ad nihi. va. vltra
niſi ut mit. fo. ⁊ ↄcul. ab hoībꝰ. HIERO. Exēpluꝫ
de agricultura ſcriptū ē: Sal enī vt in ↄdimentū ci
boꝝ ⁊ ad ſiccādas carnes neceſſariū ē: ita aliū vſuꝫ
nō hꝫ. Certe legimꝰ in ſcripturis vrbes q̄ſdā ira vi
ctoꝝ ſale ſeminatas vt germē nullū in ipſis orireť.

GLO. Poſtq̄ꝫ ḡ illi qui capita ſūt alioꝝ defecerit
nulli vſui apti ſūt: niſi ad hoc vt mittanť foras ab
officio docēdi. HYLA. Vel etiā de eccleſie ꝑmi
ptuarijs proiecti pedibꝰ incedentiū conterantur.
AVG. Non aūt calcať ab hoībꝰ: q̄ patiť pſecuti
onē: ſed q̄ pſecutionē timēdo infatuať. Calcari enī
nō pōt niſi īferior. inferior aūt nō eſt: q̄ q̄tūis corpe
multa in terra ſuſtineat: corde tn̄ in celo fixus ē.

Vos eſtis lux mūdi. Non pōt
ciuitas abſcōdi ſupra mōtē poſita:
neq̄ꝫ accēdūt lucernā ⁊ ponūt eam
ſub modio: ſꝫ ſup candelabrū: ut lu
ceat oībꝰ q in domo ſūt. Sic luceat
lux ueſtra coram hoibus ut uideāt
opera ueſtra bona: ⁊ glorificent pa
trem ueſtrum qui in celis eſt.

CHRY. ſup matth. Sic̄ doctores ꝓpter bonā cō
uerſationē ſūt ſal quo ppl̄s cōdiť: ita ꝓpter v̄bū do
ctrine ſūt lux qua ignorātes illumināť. prius aūt ē
bene viuere: q̄ꝫ bn̄ docere: ⁊ ideo poſtq̄ꝫ apl̄os dixe
rat ſal: conſequenter vocat eos lucē dicens: Vos
eſtis lux mūdi. Vel qꝛ ſal in eo ſtatu tenet rē ne ad
deteriꝰ muteť: lux aūt ad meliꝰ ꝑducit illuſtrando.
ꝓpter qŏ apl̄i dicti ſūt ꝑus ſal ꝓpter iudeos: ⁊ ꝓpē
ppl̄m chriſtianū a quibꝰ deꝰ cognoſciť: quos ſuāt
in dei ſciā: lux aūt ꝓpē gētes q̄s ad ſcie lumē per
ducūt. AVG. Oportet aūt hic mūdū nō celum ⁊
terrā: ſꝫ hoies q̄ ſunt in mūdo intelligi: vel q̄ diligūt
mūdū: q̄bꝰ illuminandis apl̄i miſſi ſunt. HYLA.
Natura enī lumis ē ut lucē quocūq̄ꝫ circūferatur
emittat: illatūq̄ꝫ edibꝰ tenebras interimat: luce illu
minātē. Igiť mūdus extra cognitiōꝫ dei poſitꝰ ob
ſcurꝰ: tenebať ignorantie tenebris: cui ꝑ apl̄os ſcie
lumē inuehiť: ⁊ cognitio dei dareť: ⁊ de ꝑuis eoruꝫ
corpuſculis quocūq̄ꝫ inceſſerint: lux tenebris mini
ſtrať. REMI. Sic̄ aūt ſol dirigit radios ſuos: ita
⁊ dn̄s q̄ ē ſol iuſticie direxit apl̄os ſuos ad effugan
das hūani generis tenebras. CHRY. in ho. Intel
lige aūt q̄ꝫ magna eis ꝓmittit: vt q in regiōe ꝓpria
cogniti nō erāt: ad fineſ orbis terraꝝ eoꝝ veniret fa
ma. nec pſecutiōes q̄s ꝑdixerat eos potuerūt occul
tare: ſꝫ ꝓpter hoc magis ꝑclari reddūť. HIERO.
Ne āt apl̄i abſcondāť ob metū: ſꝫ tota libertate ſe
ꝓdāt: docet eos fiduciā ꝑdicādi: cū ↄſequenť dicit:
Nō pōt ciui. abſcō. ſupra mō. poſita. CHRY. i ho.
Per hoc etiā eos docet eē ſollicitos de ꝓpria vita
q̄ſi ī oculis omniū poſitos ſic̄ ciuitas q̄ ē ſupra mō
tem poſita: vel lucerna ſupra candelabꝝ lucens.
CHRY. ſup matth. Hec aūt ciuitas eccl̄ia ſcōꝝ ē: d̄
q̄ dr̄: Glorioſa dicta ſūt de te ciuitas. Ciues eiꝰ ſunt
oēs fideles: de q̄bꝰ apl̄s: Vos eſtis ciues ſcōꝝ. Hec
ḡ ciuitas poſita ē ſupra mōtē chriſtū. de quo dani
el: Lapis abſciſus ſine manibꝰ factꝰ ē monſ magnꝰ.
AVG. Vel poſita ē ſupra mōtē. i. ſupra magnaꝫ
iuſticiā quā ſignificat mons ī quo diſputat dn̄s.
CHRY. ſuper matth. Non pōt ḡ ciuitas abſcōdi
poſita ſupra mōtē etiā ſi ipa voluerit. Mons. n. q̄
eā portat facit eam oībꝰ manifeſtam. ſic ⁊ apoſtoli

ꝛ ſacerdotes q̄ fūdati ſūt in chriſto: nō pñt eē ab/
ſconditi: etiā ſi voluerint: q2 chriſt⁹ eos manifeſtat.
HYLA. Uel ciuitatē carnē quā aſſūpſerat nūcu
pat: q2 in eo ꝑ naturā ſuſcepti corꝑis: q̄dā hūani ge
neris ꝯgregatio ꝯtinet̄: ꝛ nos ꝑ cōſortiū carnis ſue
ſum⁹ habitatio ciuitatis. Abſcōdi ḡ nō pōt: q2 in al
titudine poſitus celſitudinis dei: admiratiōe operū
ſuoꝝ offert̄ oīb⁹ ꝯtēplādus. CHRY. ſuꝑ matth.
Quare aūt ſcōs ſuos chriſt⁹ manifeſtet: ꝛ non ſinat
eoſ eē abſcōditos: ꝑ alterā ꝯpatōꝫ oñdit: cū ſubdit̄:
Neqꝫ accē. lucer. ꝛ po. eā ſub mo. ſed ſupra cādela/
brū. CHRY. in ho. Uel ꝑ hoc q̄ dixit: Nō pōt ci/
uitas abſcon. demōſtrauit ſuā virtutē. In h̄ aūt q̄
ſubdit: Neqꝫ accē. lucer. eos inducit ad liberā p̄di/
cationē: ac ſi diceret: Ego q̄dē lucernā accendi: vr̄i
aūt erit ſtudij eā manere ardētē: nō ſolū ꝓpter vos
ſꝫ propt̄ alios q̄ illumiabunt̄: ſꝫ ꝛ propter gl̄iaꝫ dei
CHRY. ſuꝑ matth. Lucerna ē v̄bū diuinū d̄ quo
dictū ē: Lucerna pedib⁹ meis v̄bū tuū. Accēdētes
lucernā ſūt pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ ſpūſſcūs. AVG. Quid aūt
putam⁹ dictū eē: Exponūt eā ſub modio: vt occul/
tatio tm̄ lucerne accipiēda ſit: tanq̄ ſi diceret: Ne/
mo accēdit lucernā ꝛ occultat eā: an aliq̄d etiā mo
di⁹ ſignificat: vt hoc ſit ponere lucernā ſub modio:
ſupiora facere corꝑis cōmoda q̄ꝫ p̄dicatiōeꝫ verita/
tiſ. Sub modio ḡ lucernā ponit q̄ſquis lucē doctri
ne bone ꝯmodis t̄palib⁹ obſcurat ꝛ tegit. Et bn̄ mo
di⁹ dr̄ res corꝑalis ſiue propt̄ retributiōeꝫ mēſure:
q2 ea q̄ſquis recipit q̄ geſſit in corꝑe: ſiue q2 t̄palia
bona q̄ corꝑe ꝑagūtur circa dieꝝ mēſurā quā ſigni
ficat modi⁹ inchoāt̄ ꝛ trāſeūt: eterna v̄o ſpiritalia
nullo tali fine coercent̄. Suꝑ candelabꝝ aūt lucer
nā ponit: q̄ corꝑ⁹ ſuū miſterio v̄bi ſubijcit: vt ſupior
ſit p̄dicatio v̄itatis: ꝛ inferior ſuit⁹ corꝑis: ꝑ ipſaꝫ. n.
corꝑis ſeruitutē excelſior lucet doctrina: dū ꝑ vocē
ꝛ ceteros corꝑis mot⁹ bonis opibus inſinuat̄ diſcē
tibus. CHRY. ſuꝑ matth. Uel modij ſūt homies
mūdiales: qm̄ ſicͭ modij deſuꝑ q̄dē vacui ſūt: ſubt⁹
aūt pleni: ſic oēs mundi amatores in reb⁹ ſpiritali/
bus inſenſati ſūt: in terrenis aūt ſapiētes. ꝛ iō quaſi
modi⁹ verbū dei tenet abſconditū: qm̄ propt̄ aliquā
cām terrenā: verbū dei nō eſt auſus palā ꝓloqui:
nec fidei veritatē. Cādelabꝝ ē eccleſia que baiulat
verbū vite: ꝛ oīs eccleſiaſtic⁹ vir. HYLA. Uel ſy/
nagogā dn̄s modio cōꝑauit q̄ ſuſceptos fructus in
tra ſe tm̄ recepcās: certum diuerſe obſeruātie ꝯtine
bat. AMBRO. ſuꝑ lucā: Et iō nemo fideꝫ ſuam
intra mēſurā legis includat: ſꝫ ad eccleſiā ꝯferat: in
qua ſeptiformi ſpūs relucet gratia. BEDA i ho.
Uel ipſe xp̄s accēdit lucernā: q̄ teſtā hūane nature
flāma ſue diuinitatis impleuit: quā nec credētibus
abſcondere nec modo ſupponere: hoc ē ſub mēſu/
ra legis includere vel vni⁹ gentis terminos noluit
cohibere. Candelabꝝ eccleſiā dicit: cui lucernā ſuꝑ
poſuit: q2 nr̄is in frontibus fidē ſue incarnatiōis af
fixit. HYLA. Uel lucerna chriſti ponit̄ in cādela
brū. i. in ligno ꝑ paſſionē ſuſpēſa: q̄ lumē eternū eſt
in eccleſia habitātib⁹ p̄bitura: Et iō dicit: Ut luceat
hoibus q̄ i domo ſūt. AVG. Siq̄s enī domum
vult accipe eccleſiā: nō ē abſurdū. Uel dom⁹ ē ipſe
mundus propter id q̄ꝺ ſupi⁹ ait: Uos eſtis lux mū
di. HYLA. Tali etiā lumīe monet fulgere apl̄os:

vt ex admiratiōe opis eoꝝ deo laus impartiat̄. vn̄
ſeq̄t̄: Sic luceat lux vr̄a coram hoibus: vt videant
oꝑa vr̄a bona. CHRY. ſuꝑ matth. i. ſic illumiate
docētes: vt non vr̄a tm̄ audiāt v̄ba: ſꝫ vt oꝑa vidəāt
vt quos illumiaueritis ꝑ v̄bū q̄ſi lux: cōdiatis ꝑ ex
emplū q̄ſi ſales. Per illos aūt doctores q̄ docēt et
faciūt magnificat̄ de⁹: nā diſciplina dn̄i ex morib⁹
familie demōſtrat̄. Et iō ſeq̄t̄: Et glo. pa. ve. qui in
ce. eſt. AVG. Si tm̄modo diceret: Ut videāt oꝑa
vr̄a bona. finē ꝯſtituiſſe videret̄ in laudib⁹ hoim:
q̄s querūt hypochrite: ſꝫ addidit: Et glorificēt pr̄eꝫ
vr̄m q̄ in celiſ eſt: vt hoc ipſū q̄ꝺ hō ꝑ bona oꝑa pla
cet hoibus: nō ibi finē ꝯſtituat: ſꝫ referat ad laudeꝫ
dei: ꝛ ꝓpterea placet hoib⁹: ut in illo glorificet̄ de⁹.
HYLA. Nō q̄ ab hoib⁹ oporteat gloriā q̄rere:
ſꝫ vt diſſimulātib⁹ nobis oꝑ⁹ noſtrū his int̄ quos
viuimus: in honorē dei eluceat.

Nolite āt putare: qm̄ ueni ſoluere
legeꝫ aut ꝓphetas. Nō ueni ſolue
re ſꝫ adimplere. Amē q̄ppe dico uo
bis: donec trāſeat celum ꝛ terra: io
tha unū aut apex un⁹ nō p̄teribit a
lege: donec oīa fiāt. Qui ergo ſolue
rit unū de mādatis iſtis minimis ꝛ
docuerit ſic hoīes: mim⁹ uocabit̄ in
regno celoꝝ: q āt fecerit ꝛ docuerit
hic magn⁹ uocabit̄ in regno celoꝝ.

GLO. Poſtq̄ꝫ hortat⁹ ē audiētes vt ſe p̄parēt ad
oīa ſuſtinēda ꝓ iuſticia ꝛ nō abſconderēt q̄ꝺ acce/
pturi erāt: ſꝫ ea beniuolētia diſcerēt: vt ceteros do/
cerent: incipit eos informare q̄d doceant: tāq̄ꝫ ſi q̄
rerēt: Quid ē h̄ q̄ꝺ nō vis abſcondi: pro quo iubes
oīa tolerari: nūquid aliq̄d dictur⁹ es extra ea q̄ in
lege ſūt ſcripta: Ideo inquit: Nolite putare qm̄ ve
ni ſoluere legē: aut prophas. CHRY. ſuꝑ matth.
Quod propter duas cās dicit: Primuꝫ vt diſcipulos
ſuos his v̄bis ad ſuū prouocaret exēplū: vt ſic ipſe
oēm legē adimplebat: ſic ꝛ illi ſtuderēt iplere. De/
niqꝫ futuꝝ erat vt calūniaret̄ eū iudei: q̄ſi legē ſol/
uētē: priuſq̄ꝫ incurrat calūniā calūnie ſatiſfacit: ne āt
putaret̄ ſic veniſſe: ut ſimpliciter legē p̄dicaret: ſic
ꝓphete fecerāt. REMI. Duo dixit: negat veniſſe
ſe ſoluere: ꝛ affirmat veniſſe ſe implere. ꝛ iō addit:
Nō enī veni legem ſoluere ſꝫ implere. AVG. In
hac aūt ſnīa duplex eſt ſenſus. Nā adimplere legē
aut ē addēdo aliquid q̄ꝺ min⁹ habet: aut faciēdo
q̄ꝺ habꝫ. CHRY. in ho. Impleuit igit̄ chriſti pro
phetas cōplendo oīa q̄ ꝑ eos de ipſo fuerāt dicta:
legē aūt p̄mo quidē nihil trāſgrediēdo legaliū: ſe/
cūdo iuſtificādo ꝑ fidē: q̄ꝺ lex ꝑ litterā facere non
valebat. AVG. ꝯ fauſtū: Denū etiā q2 ſub gratia
poſitis i hac mortali vita difficile erat iplere: q̄ꝺ in
lege ſcriptū ē: Nō ꝯcupiſces. Ille ꝑ carnis ſue ſacri
ficium ſacerdos effectus impetrat nobis indulgē/
tiā etiā hinc adimplens legeꝫ: vt quod per noſtrā
infirmitatem minus poſſumus: per illius perfecti/
onē curetur: cuius capiti mēbra effecti ſumus. Pu
to etiam ſic eſſe accipiendū q̄ꝺ dicit̄: Nō veni legē

ſoluere ſed adimplere. hiſ videlꝫ additamētis: q̄ vel
ad poſitioꝫ ꝑtinēt antiquaꝝ ſniaꝝ: vel ad ꝯuerſatio
nē in eis. Aperuit enī dn̄s etiā iniqui motū ad no/
cendū fratri in homicidij genere deputari. Maluit
etiā nos dn̄s nō iurātes nō recedere a vero: q̄ȝ veꝝ
iurantes appropinq̄re ꝑiurio. Sed cur o manichei
legē n̄ accipitis ⁊ ꝓphetas: cū xp̄s ad eos ſe nō ve/
niſſe ſoluere dixit ſꝫ adimplere? Ad hoc r̄ndet fau/
ſtus hereticus: Quis hoc teſtat̃ dixiſſe ieſū? Mat/
theꝰ. Quō ḡ iohēs nō id teſtat̃: q̄ fuit ī mōte? Mat
theus h̄ ſcripſit: q̄ poſtq̄ȝ ieſus deſcēdit in mōtē ſe/
cutꝰ ē eū? Ad hoc auguſtinꝰ r̄ndet: Si nemo de xp̄o
vera dixit: niſi q̄ vidit eū vel audiuit: hodie de eo ve
ra dicit nullꝰ. Cur ḡ ex ore iohānis nō potuit vera
mattheꝰ audire de chriſto: ſi ex libro iohānis poſ/
ſumꝰ vera loqui de eo nos tanto tp̄e poſt nati? hic
enī nō ſolū matthei ſꝫ etiā luce ac marci euangeliū
⁊ nō imparē auctoritatē receptū ē. Huc accedit: q̄a
⁊ ipſe dn̄s potuit narrare mattheo q̄ egerat: anq̄ȝ
eū vocaſſet. Apte aūt dicite non vos credere euan/
gelio: nam q̄ in euāgelio nō niſi q̄ vultis creditis:
vobis potiꝰ q̄ȝ euāgelio creditis. Itē fauſtus: Pro
hemꝰ ⁊ mattheū hoc nō ſcripſiſſe: ſꝫ aliū neſcio quē
ſub noīe eiꝰ. Quid enī dicit: Cū trāſiſſet ieſus vidit
ſedētē hoīem ad teloniū mattheū noīe. Et q̄s ḡ ſcri
bens de ſeipſo dicat: vidi hoīem ⁊ nō vidit. Ad q̄
auguſtinꝰ: Ita mattheꝰ de ſe: anq̄ȝ de alio ſcripſit:
ſicut ⁊ iohānes fecit dicens: Conuerſus petrꝰ vidit
aliū diſcipulū quem diligebat ieſus. Manifeſtū
eſt enī hūc morē fuiſſe ſcriptoꝝ cū geſta narrarent.
Itē fauſtus: Quid ꝙ etiā ex ipſo ſermone q̄ ꝑce/
pit: non putari q̄ veniret legē ſoluere: magis intel/
ligi dat̃: q̄ ſolueret: neq̄ȝ enī nihil tale eo faciēte iu
dei ſuſpicari hoc poſſent. Ad q̄ augꝰ: Hodie q̄deꝫ
valde infirmū ē: nō enī negamꝰ iudeis nō intelligē
tibꝰ videri potuiſſe chriſtū detractorē eē legis ⁊ ꝓ/
phetaꝝ. Itē fauſtus: Quid ꝙ etiā lex ⁊ ꝓphete nec
adimpletione gaudent: cū in deuteronomio dicat̃:
Hec ꝑcepta que mando tibi obſeruabis: nec addas
q̄cq̄ȝ eis: nec minuas. Ad q̄ augꝰ: Nō ītelligit fau
ſtus q̄d ſit legē implere: cū hoc de v̄boꝝ adiectiōe
putat accipiēdū. Plenitudo enī legis charitas eſt:
quā dn̄s dedit mittēdo fidelibꝰ ſpm̄ ſcm̄. Impletur
ḡ lex vel cū fiunt: q̄ ibi ꝑcepta ſūt: vel cū exhibent̃ q̄
ꝓphetata ſūt. Itē fauſtꝰ: ꝙ nouū teſtamentū ieſum
condidiſſe fatemur: q̄d aliud a deſtructiōe fatemur
veteris teſtamēti? Ad q̄ augꝰ: In veteri teſtamen
to figure erāt futuroꝝ q̄s rebus ꝑ chriſtum ꝑſtatis
auferri oportebat: vt eo ipſo lex ⁊ ꝓphete implerent̃:
in q̄bus ſcriptū ē: Daturꝝ deū nouū teſtamētū. Iteꝫ
fauſtꝰ: Hoc igit̃ ſi dixit chriſtꝰ: aut aliud ſignificās
dixit: aut q̄ abſit mentiēs dixit: aut oīno nec dixit:
ſꝫ ieſū q̄dē mētitū fuiſſe nullꝰ dicat: ac ꝑ h̄ aliť dictū
ē: aut nec oīno dictū ē: me q̄dē iā aduerſus capituli
huiꝰ neceſſitudinē manichea fides reddit hic tutū:
q̄ ꝑncipio mihi nō cūctis q̄ ex ſaluatoris noīe legū/
tur ſcripta: paſſim credere ꝑſuaſit. Eſſe enī multa zi
zania q̄ in ꝯtagiū boni ſemis: ſcripturis pene oībus
noctiuagiis q̄dā ſeminatoꝛ inſparſit. Ad q̄ augꝰ:
Manicheꝰ docuit impiā ꝑuerſitatē: vt ex euāgelio
q̄ hereſim tuā nō impedit hoc accipias: q̄ aūt im
pedit nō accipias. Nos aūt docuit apl's piā ꝓuiſio

nē vt q̄ſquis nobis annūciauerit: ꝑter id q̄ accepi
mus: anathema ſit. Dn̄s āt expoſuit q̄d ſint zizania:
nō aliqua falſa veris ſcripturis īmiſſa: ſicť tu interꝑ
taris: ſꝫ hoīes filios maligni. Itē fauſtꝰ: Cū te iudeꝰ
interpellabat: cur legis ⁊ ꝓphaꝝ ꝑcepta nō ſeruēs:
q̄ chriſtꝰ dixit: nō ſe veniſſe ſoluere ſꝫ adimplere: co
geris aut vane ſupſtitiōi ſuccūbere: aut capitulū ꝓ/
fiteri falſū: aut te chriſti negare diſcipulū. Ad quod
augꝰ: Nullas ex hoc caplo catholici patiūť angu/
ſtias: q̄n̄ legis ⁊ ꝓphetaꝝ ꝑcepta nō ſeruēt: q̄ chari
tatē dei ⁊ ꝓximi hn̄t: in q̄bꝰ ꝑceptis pendet lex ⁊ ꝓ/
phete. Et quecūq̄ȝ ibi rebus geſtis vel ſacroꝝ cele/
brationibꝰ vel locutionū modis figurate ꝓphetata
ſūt: in chriſto ⁊ eccl'ia cōpleri cognoſcūt. Vn̄ nec vane
ſupſtitiōi ſuccūbimꝰ: nec iſtō euāgelij capitulū falſū
eē dicimꝰ: nec chriſti diſcipulos nos negamꝰ. Qui
ḡ dic̄: Si chriſtꝰ legē ⁊ ꝓphetas nō ſoluiſſet: illa ſa
cramēta legis ⁊ ꝓphaꝝ in chriſtianoꝝ celebratiōi/
bus ꝑmanerent. Pōt dicere ſi chriſtꝰ legē ⁊ ꝓphe/
tas nō ſoluiſſet: adhuc ꝓmitteret̃ naſciturꝰ: paſſu/
rus: reſurrecturꝰ: cū iō magis hoc nō ſoluerit: ſꝫ ad/
impleuerit: q̄a iā nō ꝓmittiť naſciturꝰ paſſurꝰ reſur
recturꝰ: ꝙ illo ſacro quodāmō ꝑſonabāt. Sꝫ annū
ciat̃: ꝙ natꝰ ſit: paſſꝰ ſit: reſurrexit: q̄ hec ſacra q̄ a
chriſtianis agūtur: iā ꝑſonāt. Patet ḡ quāto erro/
re delirēt: q̄ putāt ſignis ſacramētiſq̄ȝ mutatis etiā
res ipſas eē diuerſas: q̄s ritꝰ ꝓpheticꝰ ꝓnūciauit ꝓ/
miſſas: ⁊ euāgelicꝰ demūſtrat repletas. Itē fauſtꝰ:
Querēdū ē ſi h̄ chriſtꝰ dixit: cur dixerit: vtꝝ ne ꝯpal
pandi iudeoꝝ furoris cā: q̄ ſcā ſua ab eo cōculcari
vidētes: nec audiēdū q̄dā eum exiſtimabāt: aut vt
nos q̄ eis credebamꝰ ex gentibꝰ inſtrueret legis ſub
ire iugū. Si aūt hec ei fuit cā dicēdi: illa debet eſſe
quā dixi: nec hoc ipſū mentitꝰ ē. Sūt enī tria gene/
ra legū: vnū hebreoꝝ: q̄ pcti ac mortis paulꝰ ap/
pellat. aliud gētiū: q̄ naturale vocat: dicēs: Gētes
naturaliter q̄ legis ſūt faciūt. tertiū ē veritatis: de q̄
dixit lex: ſpūs vite. Itē ꝓphete alij ſūt iudeoꝝ de q̄/
bus notū ē: alij gentiū: de quibꝰ paulꝰ dicit: dixit q̄/
dē ꝓprꝰ eoꝝ ꝓpha. Alij veritatis de q̄bꝰ ieſus dic̄:
Mitto ad vos ſapiētes ⁊ ꝓphetas. Et q̄dē ſi obſer
uationes hebraicus adimpletiōis grā ꝓtuliſſet: du
biū nō erat: q̄n de iudeoꝝ lege ⁊ ꝓphetis dixiſſet.
Vbi vō ſola recenſet antiq̄ora ꝑcepta. i. nō occides
nō mechaberis: q̄ olim ꝓmulgata fuerant: ꝑ enoch
⁊ ſeth ⁊ ceteros iuſtos: cui nō videat̃ hoc eū dixiſ
ſe de veritatis lege ⁊ ꝓphetis. Vbi vō iudeoꝝ q̄dā
viſus ē noīaſſe: penitꝰ eradicauit: ꝑcipiēdo ꝯtria vt ē
illud: Oculū ꝓ oculo: dētē ꝓ dēte. Ad quod augꝰ.
Manifeſtū ē quā legē ⁊ quos ꝓphetas chriſtꝰ nō
venerit ſoluere: ſꝫ implere. Ipſa enī eſt lex q̄ ꝑ moy
ſen data ē: nō aūt ſicut fauſtꝰ opinat̃: quedā dn̄s ad
impleuit: q̄ ab antiquis iuſtis iā dicta erāt an̄ legeꝫ
moyſi: ſicut: Nō occides. Quedā vō ſoluit: q̄ ꝓpria
videbāť legis hebreoꝝ. nos enī dicimꝰ: Et hec ꝑ tē
poꝛe hn̄ fuiſſe inſtituta: ⁊ nūc a chriſto nō ſoluta ſꝫ
adimpleta: ut patebit per ſingula. Hoc etiā non in/
telligebant: qui ī ea ꝑuerſitate māſerunt vt gentes
cogerēt iudaizare heretici. ſ. q̄ nazarei dicuntur.
CHRY. ſup matth. Qm̄ vō oīa q̄ ab initio mūdi
vſq̄ȝ ad finē erāt futura: myſtice erāt ꝓphetata ī le
gene videat̃ aliq̄d eoꝝ q̄ fiūt: deꝰ n̄ antea cognoiſſe.

ꝑpterea dicit: Non pōt fieri vt tranſeat celū ⁊ terra: donec oīa q̄ in lege ꝑphetata ſūt rebus ipſis fuerīt adimpleta. ⁊ hoc ē qd̄ dicit: Amen q̄ppe di. vo. do. tranſeat: iotha vnū aut vn⁹ apex nō ꝑte. a lege: do/ nec oīa fiāt. REMI. Amē hebre⁹ ſermo ē: ⁊ latine dr̄ vere fideliter: ſiue fiat. Duab⁹ aūt de cauſis hoc ſermone vtit̄ dn̄s: ſiue ꝑpter duriciā illoꝝ q̄ tardi erāt ad credendū: ſiue ꝑpter credētes vt ꝑfundius attenderēt ea q̄ ſequūt̄. HYLA. Per hoc autē q̄ ait: Donec trāſeat celū ⁊ terra. celū q̄dē ⁊ terrā ma xima elemēta non arbitramur eſſe abſoluenda.
REMI. Permanebūt enī eſſentialiter: ſ; trāſibunt ꝑ renouationē. AVG. Per hoc aūt q̄ ait: Iotha vnū aut vn⁹ apex nō tranſibit a lege. nihil pōt aliud intelligi niſi vehemēs expſſio ꝑfectionis: qm̄ ꝑ lr̄as ſingulas demōſtrata ē: inter q̄s lr̄as Iotha minoꝛ eſt ceteris: q2 vno ductu fit. Apex etiā ē ipſi⁹ aliq̄ i ſūmo ꝑticula: quib⁹ verbis oñdit in lege ad effectū ⁊ mīma queq; ꝑduci. RABA. Apte quoq; grecū iotha ⁊ nō ioth hebreū poſuit: q2 iotha in numero x. ſignificat: ⁊ decalogū legis enumerat: cui⁹ quidē apex ⁊ ꝑfectio ē euāgeliū. CHRY. ſup matth: Si aūt ingenuus hō vel in vili mēdacio inuētus fuerit erubeſcit: ⁊ vir ſapiēs v̄bū qd̄ dixit: non relinq̄t i va cuū: quō v̄ba diuina ſine exitu vacua poterāt ꝑma nere: Vn̄ cōcludit: Qui g̊ ſol. vnū de man. iſtis mi/ nimis: ⁊ docue. ſic ho. mi. vo. in regno celoꝝ. Puto aūt q̄ ipſe dn̄s māifeſte hoc oñdit: q̄ ſūt mīma mā/ data: mōſtrans dicendo: Siq̄s ſoluerit vnū d̄ mā/ datis iſtis mīmis. i. q̄ mō dictur⁹ ſū. CHRY. i ho. Nō enī ꝑ veterib⁹ legib⁹ hoc dixit: ſ; ꝑ his q̄ ipſe erat p̄cepturus: que quidē mīma vocat: l; magna ſint. Sicut enī multotiēs de ſe humilia locut⁹ ē: ita ⁊ de ſuis p̄ceptis humilit̄ loq̄t̄. Vel alit̄ CHRY. ſup matth. Mandata moyſi in actu facilia ſūt: non occides: nō adulteraberis. Ipſa enī crimīs magni/ tudo volūtatē faciēdi repercutit: ⁊ iō in remunera/ tione modica ſūt: in pctō aūt magna. Mādata aūt chriſti. i. nō iraſcaris: nō ↄcupiſcas: in actu difficilia ſūt: ⁊ iō in remuneratōe magna: in pctō aūt mīma. Minima igit̄ dicit iſta chriſti mādata: nō iraſcaris: nō cōcupiſcas. ergo illi q̄ leuia pctā cōmittūt: mīmi ſūt in regno dei. i. q̄ iratus fuerit: ⁊ grande pctm̄ nō fecerit: a pena quidē ſecur⁹ ē. ſ. damnationis eterne nō tm̄ ē in gloria. ſ. quā ↄſequūt̄ illi q̄ etiā hec mini ma implēt. AVG. Vel ecōuerſo illa q̄ p̄cepta ſūt in lege dicūt̄ mīma: q̄ aūt chriſt⁹ dictur⁹ ē: ſūt ma/ xima. Mandata aūt mīma ſignificāt̄ ꝑ vnū iotha ⁊ vnū apicē. Qui g̊ ſoluerit: ⁊ docuerit ſic. i. ſ; q̄ ſol uit: mīm⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ. Et fortaſſe iō nō erit: q2 ibi niſi magni eſſe nō pn̄t. GLO. Soluere āt ē non agere: qd̄ recte q̄s intelligit: vel nō intelli/ gere q̄ deprauauit: aut minuere integritatē ſupad/ ditiōis chriſti. CHRY. in ho. Vel cū audieris mi nimū in regno celoꝝ: nihil aliud ſuſpicare q̄; ſuppli ciū ⁊ gehennā. Regnū enī ↄſueuit dicere nō ſolū re gni vtilitatē: ſ; tēp⁹ reſurrectiōis ⁊ aduentū chriſti terribilē. GREG. in ho. Vel ꝑ regnū celoꝝ eccle/ ſia intelligenda ē: in qua doctoꝛ q̄ ſoluit mandatū: mīmus vocat̄: q2 cui⁹ vita deſpicitur: reſtat vt ei⁹ p̄ dicatio contēnat̄. HYLA. Vel minima dicit dn̄i paſſionē ⁊ crucē: que ſiquis tanq̄; erubeſcēda non confitebitur. erit mīm⁹. i. nouiſſim⁹ ac pene nullus. Confitenti v̄o magna in celo vocatiōis gloriā pol/ licet̄. vnde ſeq̄t̄: Qui aūt fecerit: ⁊ docuerit magn⁹ vocabit̄ i regno celoꝝ. HIERO. Suggillat in h pharifeos q̄ cōtēptis mādatis dei ſtatuebāt ꝑpas traditiōes: q̄ nō eis ꝑſit doctrina in ꝑplo: ſi paruū qd̄ in lege ē deſtruāt. Poſſum⁹ aūt ⁊ aliter intelli/ gere q̄ magiſtri eruditio etiam ſi paruo pctō obno xia ſit: dedecat eū de gradu maximo: nec proſit do cere iuſticiā quā mīma culpa deſtruit: btitudoq; ꝑ fecta ſit: q̄ ſermone docueris: ope cōplere. AVG. Vel aliter: Qui ſoluerit illa mīma. ſ. p̄cepta legis et ſic docuerit: mīn⁹ vocabit̄. Qui aūt fecerit illa mi/ nima: ⁊ ſic docuerit: nō tā magn⁹ habend⁹ ē: ſed tn̄ non tā mīm⁹ q̄; ille q̄ ſoluit. vt aūt ſit magnus: face re debet ⁊ docere: que chriſtus docet.

¶ Dico aūt vobis: q2 niſi abūdaue rit iuſticia veſtra plus q̄; ſcribarū ⁊ phariſeoꝝ: nō intrabitis in regnu; celoꝝ. Audiſtis q2 dictū ē antiquis nō occides: q aūt occiderit reuſ erit iudicio. Ego aūt dico vobis: q2 oīs q iraſcit̄ fratri ſuo: re⁹ erit iudicio. Qui autē dixerit fratri ſuo racha reus erit concilio. Qui aūt dixerit fatue: reus erit gehēne ignis.

HYLA. Pulcherrimo ingreſſu opus legis cepit excedere aditū in celū: apl̄s niſi iuſticiā phariſeoꝝ anteiſſent: denūcians nō futuꝝ ⁊ hoc ē qd̄ dicit: Di co enī vobis. CHRY. ſup Matth. Iuſticiā aūt h dicit vniuerſalē v̄tutē: intende aūt gratie additamē tū. Diſcipulos enī ſuos adhuc vidēs: magiſtris q̄ in veteri teſtamēto erāt vult eē meliores. ſcribaſ autē ac phariſeos nō dixit iniquos: q2 nō dixiſſet eos ha bere iuſticiā. vide etiā qm̄ hic vetus teſtamentū cō firmat: ↄparationē faciens eius ad nouū: plus enī et min⁹ euſdē generis ē: ſcribaꝝ aūt ⁊ phariſeoꝝ iuſti cie ſūt mandata moyſi. ſup impletiones aūt illoꝝ mandatoꝝ ſunt mādata chriſti. Hoc ē quod dicit: Niſi quis legis mandata ⁊ hec mea p̄cepta q̄ ante illos mīma exiſtimabant̄ impleuerit: non intrat in regnū celoꝝ: qm̄ illa de pena liberāt: que. ſ. trāſgreſ ſoribus legis debetur: nō aūt in regnū inducūt: hec aūt ⁊ de pena liberāt: ⁊ regnū inducūt. Cum aūt ſit idem ſoluere mīma mandata ⁊ nō cuſtodire: q̄re ſu pra de ſoluēte dicit q̄ minim⁹ vocabit̄ i regno dei. hic aūt de nō ↄſeruāte: nō introibit in regnū celoꝝ. S; vide q2 mīmū eē i regno: idē ē ⁊ nō intrare i re gnū. Eſſe aūt aliquē in regno nō eſt regnare cū chri ſto: ſed eſſe tm̄ in populo chriſti: tāq̄; ſi dicat de ſol uente q̄ inter chriſtianos quidē erit: tamē minim⁹ chriſtian⁹. Qui aūt intrat in regnū: fit ꝑinceps regni cū chriſto. Conſequēter ⁊ iſte q̄ nō intrat in regnu; celoꝝ: gloriā quidē non habebit cum chriſto: erit tm̄ in regno celoꝝ. i. in numero eoꝝ ſup quos chri/ ſtus celorum rex regnat. AVGV. ix. de ciui. dei. Vel aliter: Niſi abundauerit iuſticia veſtra plus q̄;

ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ.i.ſup eos q̄ ſoluūt qđ docēt:qa
de his alibi dictū ē.Dicūt enī ⁊ nō faciūt: ac ſi dicat:
Niſi ita abundauerit iuſticia veſtra vt vos nō ſolua
tis:ſed faciatis poti⁹ qđ dicatis:nō itrabiti in regnū
celoꝝ.Alio ḡ mō intelligendū eſt regnuꝫ celoꝝ: vbi
ambo ſunt:⁊ ille.ſ.qui ſoluit qđ docet:⁊ ille q̄ facit:
ſed ille minim⁹:ille magn⁹:qđ quidē regnū celoꝛuꝫ
eſt eccl'a p̄ns.Alio aūt mō regnū celoꝝ dicit̄: quo n̄
intrat niſi ille q̄ facit:⁊ hoc eſt eccl'a:qualis ī futuro
erit. AVG.ꝯ fauſtū:Hoc aūt nomē:regnū celoꝝ
qđ tam crebro noīat dn̄s:neſcio vtꝝ in libꝛis veteri
teſtamēti quiſq̄ īueniat:ꝓꝑe enī ꝑtinet ad reuelatiō
nem noui teſtamēti:qđ oꝛi ei⁹ etiā noīandū ſuabat̄
quē regē ad regendū ſuos ſuos vet⁹ teſtamētū ꝑfi
gurabat.Hic ḡ finis quo p̄cepta reuerēda ſūt:occul
tus erat in veteri teſtamēto:q̄uis ſm eū etiā tūc vi
uerēt ſancti:qui futuram reuelatione videbant.
GLO.Niſi abundauerit:referendū eſt ad ītellectū
phariſeoꝝ ⁊ ſcribaꝝ:nō ad continentiā veteris teſta
menti. AVG.ꝯ fauſtū:Pene enī oīa que monuit
vel p̄cepit dn̄s:niſi adiungebat:Ego aūt dico vobis
īueniunt̄ in illis veterib⁹ libꝛis:ſꝫ qꝛ nō ītelligebāt
homicidiū niſi ꝑemptioneꝫ coꝛpoꝛis hūani: aperuit
dn̄s oēm iniquū motū ad nocendū fratri in homici
dij genere deputari.vn̄ ſubdit:Audiſtis qꝛ dictū eſt
antiquis:nō occides. CHRY.ſup matth. Volens
chꝛiſt⁹ oſtēdere qꝛ ipſe de⁹ q̄ aliqn̄ locut⁹ eſt in lege:
⁊ qui nūc mādat in gr̄a:illud mādatū qđ ponit̄ ī le
ge añ oīa.ſ.ꝓhibitiua que ſūt ꝯ primū: ⁊ nūc ponit
in p̄ncipio mādatoꝝ ſuoꝝ. AVG.p̄mo ꝺ ciui.dei:
Nō aūt qđ audiuim⁹:Nō occides:virgultū vellere
nefas ducim⁹:ſm manicheoꝝ erroꝛē: nec de irrōna
bilib⁹ aīalib⁹ dictū intelligim⁹:qꝛ iuſtiſſima oꝛdina
tione creatoꝛis vita ⁊ moꝛs coꝝ nr̄is vſib⁹ ſubdit̄.
vn̄ reſtat ꝙ de hoīe intelligam⁹: qđ dictū eſt Non
occides:n̄ alteꝝ:ḡ nec te.neq̄ enī q̄ ſe occidit: aliud
q̄ hoīem occidit:nequaq̄ aūt ꝯ hoc p̄ceptū fecerūt
qui auctoꝛe deo bella geſſerūt:ac ꝑſonā gerētes pu
blice ꝑtātis iuſtiſſime rōnis:imperio ſceleratoſ moꝛ
te punierūt.⁊ abꝛaā nō ſolū nō eſt culpat⁹ crudeli
tatis crimine:veꝝ etiā laudatus eſt noīe pietatis ꝙ
voluit filiū obediēter occidē.hi ḡ excipiūt̄ quos de
us occidi iubet:ſiue lege data ſiue ad ꝑſonam ꝓ tpe
expꝛꝛa iuſſione:nō aūt ipſe occidit: qui miniſterium
dat iubēti:ſicut adminiculū gladi⁹ vtēti.nec Sam
pſon aliter excuſat̄ ꝙ ſeipſum cū hoſtib⁹ ruina do
mus oppꝛꝛit:niſi ꝙ latēter ſpūs hoc iuſſerat:q̄ ꝑ illū
miracula faciebat. CHRY.in ho. Per hoc aūt ꝙ
dicit:Dictū ē antiquis.oſtēdit multū tp̄s eſſe: ex quo
mādatū hoc acceperunt.Hoc ḡ dicit:vt ꝓuocet tar
dos auditoꝛes ad altioꝛa p̄cepta ſicut ſi magiſter pu
erū pigritātem ad excellētioꝛē doctrinā ꝓuocās di
cat:Multū tp̄s cōſumpſiſti in ſyllabicādo.⁊ iđ ſub
dit:Ego aūt dico vobis qm̄ oīs qui iraſcit̄ fratri ſuo
reus erit iudicio.In quo ꝯſidera legiſlatoꝛis ꝑtātē:
nullus enī antiquoꝝ ita locut⁹ ē:ſed ſic Hec dic̄ do
min⁹:qꝛ illi vt ſui ea q̄ ſunt dn̄i annūciabāt: hic aūt
vt fili⁹ ea q̄ ſunt pr̄is:que etiā ſua ſunt:⁊ illi ꝯſeruis
p̄dicabāt.Hic aūt ſuis ſuis legē ponebat. AVG.
ix.de ciui.d ı:Due quidē ſunt ſn̄ie philoſophoꝝ de
animi paſſionib⁹:ſtoicis vō nō placet huiuſmōi paſ
ſiones cadere in ſapientē.peripatetici vō has paſſi
ones in ſapiētē cadere dicūt:ſed moderatas rōniq̄
ſubiectas:ſicut cū ita p̄ebet̄ miſericoꝛdia vt iuſticia
ꝯſeruet̄.In diſciplina aūt chꝛiſtiana nō tā q̄rit̄ vtꝝ
pius anim⁹ iraſcat̄ aut triſtet̄:ſed vn̄. CHRY.ſup
matth.Qui enī ſine cā iraſcit̄ reus erit:q̄ vō cum cā
nō erit reus.nam ſi ira nō fuerit nec doctrina ꝓficit
nec iudicia ſtant nec crimina ꝯpeſcūt.Itaq̄ qui cū
cā nō iraſcit̄:peccat.patiētia enī irrōnabilis vitia ſe
minat:negligentiā nutrit:⁊ nō ſolū malos ſed etiaꝫ
bonos inuitat ad malū. HIERO.In q̄buſdā ḡ co
dicibus addit̄:Sine cā.Ceteꝝ in veris definita ſn̄ia
eſt:⁊ ira penit⁹ tollit̄.Si enī iubemur oꝛare ꝓ perſe
quētib⁹:oīs ire occaſio tollit̄.iraſcēdū ḡ nō eſt ſine
cā:qꝛ ira viri iuſticiā dei nō operat̄. CHRY.ſuper
matth.Sed tn̄ iracūdia q̄ cum cā eſt:nō ē iracūdia:
ſed iudiciū.iracūdia enī ꝓꝑe intelligit̄ cōmotio paſ
ſionis.qui autē cū cā iraſcit̄:ira illi⁹ nō eſt ex paſſio
ne:iđ iudicare dicitur nō iraſci. AVG.in li. retra
cta.Illud etiā dicim⁹ intuendum q̄đ ſit iraſci fratri
ſuo:qm̄ nō fratri iraſcit̄ qui peccato fratris iraſcit̄.
Qui ḡ fratri non peccato iraſcit̄ ſine cauſa iraſcit̄.
AVG.xiiii.de ciui.dei:Iraſci autē fratri vt coꝛriga
tur nullus ſane mētis repꝛehēdit:huiuſmōi enī mo
tus de amoꝛe boni ⁊ de ſcā charitate veniētes:vitia
dicēda nō ſunt:cū rectā rōnem ſequant̄. CHRY.
ſup matth.Puto autē nō de iracūdia carnis loquit̄
chꝛiſt⁹:ſed de iracūdia aīe:caro enī nō pōt obedire
vt nō ꝯturbet̄.Qn̄ ḡ hō iraſcit̄:⁊ nō vult facere qđ
ira cōpellit:caro eius irata eſt:anim⁹ aūt ei⁹ non eſt
iratus. AVG.Sic ergo in hoc p̄mo eſt vnū.i.ira
ſola.in ſecūdo aūt ſunt duo.ſ.ira:⁊ vox q̄ irā ſignat.
vn̄ ſequit̄:Qui aūt dixe.fra.ſuo ra.reus erit ꝯci.Nō
nulli de greco trahere voluerūt interꝑtationē hui⁹
vocis:putātes pānoſum dici racha: qm̄ grece dicit̄
pann⁹ rachos.Probabili⁹ aūt nō eſt eē vocē ſignifi
cantē aliq̄d:ſed indignantis animi motū expꝛimentē
Has aūt voces grāmatici īteriectiones vocāt:velut
cū dicit̄ a dolēte heu. CHRY.in ho.Vel racha eſt
v̄bū cōtempt⁹ ⁊ paruipēſionis.Sicut enī nos vel fa
mulis vel iunioꝛib⁹ iungētes dicim⁹: Vade tu:dic
illi tu:ita ⁊ q̄ ſyroꝝ vtunt̄ lingua racha dicūt pro tu
Dn̄s enī ⁊ q̄ paruiſſima ſunt euellet:⁊ cū honoꝛe no
bis inuicē vti iubet. HIERO.Vel racha hebꝛeuꝫ
v̄bū eſt:⁊ dicit̄ inanis aut vacu⁹: quē nos poſſum⁹
vulgata iniuria abſq̄ cerebꝛo nūcupare.Signanter
aūt addidit:Qui dixerit fratri ſuo.Frater enī nr̄ nul
lus eſt:niſi qui eundē nobiſcū hꝫ p̄rem. CHRY.
ſup matth.Indignū aūt dicere hoīem vacuū qui hꝫ
in ſe ſpūſcm̄. AVG.In tertio autē ſignificāt̄ tria
ira:⁊ vox q̄ irā ſignificat:⁊ in voce vituperatōis ex
p̄ſſio.vn̄ dicit̄:Qui aūt dixe.fa.re.erit gehē. ignis.
AVG.Gradus itaq̄ ſunt in iſtis peccatis p̄mo vt
quiſq̄s iraſcat̄:⁊ motū retineat coꝛde receptū. Iam
ſi extoꝛſit vocē nō ſignificantem aliquid:ſed animi
motū ipſa eruptione teſtātē:plus eſt q̄ ſi ira ſurgēs
ſilētio p̄meret̄.Sed adhuc plus eſt ſi etiam verbuꝫ
ꝓferat̄:qđ iā certā vituperatōeꝫ deſignat. CHRY
ſuper matthe.Sicut autem nemo eſt vacuus q̄ ha
bet ſpiritūſanctum:ita nemo eſt vacuus qui chꝛiſtū
cognoſcit.ſed ſi racha idē eſt qđ vacuus:quantū ad
ſenſum verbi vnū eſt dicere fatue ⁊ racha: ſed diffe
runt q̄tum ad dicentis ꝓpoſitum. racha enī verbū

vulgare erat apꝺ iudeos: quod nõ ex ira neqꝫ odio
ſed ex aliquo motu vano dicebãt: magis fiducie cã
q̃ȝ iracundie. ſed iracũdie cã nõ dicit̃ quare peccatũ
eſt: qꝛ contẽtionis cã dicit̃: non edificatõis. ſi enim
nec bonũ v̓bum dicere debem⁹ niſi ꝑ edificatione:
quãtomagis illud qꝺ in ſe naturaliter malum eſt.
AVGV. Uide etiã nũc tres reat⁹: iudicij: concilij:
ꝛ gehẽne ignis: in qb⁹ quoſdã gradus factos ad
mouet a leuiorib⁹ ad grauiora. nam in iudicio ad-
huc defenſionis locus dat̃. ad conciliũ autẽ ꝑtinere
videt̃ ſniẽ ꝑlatio: qñ inter ſe iudices cõferunt quo
ſupplicio dãnari oporteat. in gehẽna v̓o ignis certa
eſt dãnatio: ꝛ pena dãnati. vñ patet quãtum iterſit
inter iuſticiam phariſeoꝝ ꝛ chriſti. ibi enĩ occidentẽ
reum facit iudicio: hic autẽ ira facit reũ iudicio: qꝺ
horũ triũ ẽ leuiſſimũ. RABA. Gehẽnam hic ſal-
uator inferni cruciatũ noĩat: quã nomẽ traxiſſe pu-
tant a valle idolis cõſecrata: q̃ eſt iuxta hieruſalem
repleta olim cadauerib⁹: quã ꝛ ioſiam cõtaminaſſe
in libro regũ legim⁹. CHRY. in ho. Hic aũt ꝑmuȝ
gehẽne nomẽ poſuit: poſtq̃ȝ in regno celoꝝ ſupra
dixerat: oñdens ꝙ illud dare eſt ex ſuo amore: hoc
autẽ ex noſtra deſidia. Multis aũt hoc graue vide
tur: ſi ꝑ ſolo v̓bo tantã patiemur penã: ꝓpter qꝺ q̃-
dam dicunt hoc hyperbolice dictũ eſſe. Sed timeo
ne v̓bis hic noſmetipſos decipiẽtes: illic ope vltimũ
patiamur ſuppliciũ. Nõ ergo eſtimes hoc eſſe one-
roſum: plures enĩ penaꝝ ꝛ peccatoꝝ a v̓bis habent
ꝑncipium. etenĩ ꝑua verba multotiẽs homicidium
pepererũt: ꝛ ciuitates integras euerterũt. Nec enim
paruũ eſtimes: fratrẽ ſtultũ vocare: auferens ei pru
dentiã ꝛ intellectum quo hoĩes ſum⁹ ꝛ ab irratio-
nabilib⁹ diſtamus. CHRY. ſup mattheũ: Uel re⁹
erit concilio. i. vt ſit vn⁹ ex cõcilio eoꝝ qui aduerſus
chriſtũ fuerint: ſicut apoſtoli in ſuis canonib⁹ inter
ꝑtant̃. HYLA. Uel qui ſpiritũſcõ plenũ cõuitio
vacuitatis inſinuat: ſit re⁹ conſilio ſanctoꝝ: cõtume-
liam ſpiritusſancti ſanctoꝝ iudiciũ animaduerſione
luiturus. AVG. Quiſq̃s autẽ dixerit: quo grauio
ri ſupplicio punit̃ homicidiũ: ſi gehẽna ignis punit̃
conuitiũ: cogit intelligi eſſe differentiã gehẽnaruȝ.
CHRY. in ho. Uel iudiciũ ꝛ concilium ſunt pene
in pñti: gehẽna autẽ pena futura. Ideo aũt ire iudi-
cium appoſuit: vt oñdat ꝙ nõ eſt poſſibile hominẽ
totaliter eſſe ſine paſſionib⁹: ſed refrenare eas poſſi
bile eſt: ꝛ ꝓpterea determinatã penã non appoſuit
ne videret̃ totaliter irã ꝓhibere. Cõciliũ autem po-
ſuit nunc ꝑ iudicio iudeoꝝ: ne videat̃ ſemꝑ noua in
ducere. AVG. In iſtis aũt trib⁹ ſentẽtiis ſubaudi
tio v̓boꝝ intuenda eſt. habet enĩ ꝑma ſnĩa oĩa v̓ba
neceſſaria: vt nihil ſubaudiat̃. Qui iraſcit̃ inquit fra
tri: ſine cã ſcꝫm quoſdã. In ſecũda v̓o cum ait: Qui ãt
dixerit fratri ſuo racha. ſubaudit̃ ſine cã: nã in tertia
vt ait: Qui ãt dixerit fatue: duo ſubaudiũt̃ fratri ſuo
ꝛ ſine cam. ꝛ hoc eſt vñ defendit̃ ꝙ apoſtoluſ gala-
thas vocat ſtultos: quos etiã frẽs nominat. nõ enĩ
id facit ſine cauſa.

**Si ergo offers mun⁹ tuum ad al
tare: ꝛ ibi recordatuſ fueris: qꝛ frat̃
tuus habet aliq̃d aduerſum te: relin
que ibi munus tuũ ante altare: ꝛ ua
de ꝑ̓us recõciliari fratri tuo: ꝛ tunc
ueniens offeres munus tuum.**

AVGV. Si iraſci nõ eſt fas fratri: aut dicẽ racha
aut fatue: multomin⁹ in animo tenere aliquid vt in
odium indignatio cõuertat̃. ꝛ iõ ſubdit: Si g̃ of. mu
nus tu. ad alta. ꝛ ibi recor. ſue. qꝛ fra. tu. ha. aliq̃d ad
uerſum te. HIERO. Nõ dixit: Si tu habes aliq̃d
aduerſus fratrem tuũ: ſed ſi frater tuus habet aliq̃d
aduerſum te: vt durior tibi recõciliationis iponatur
neceſſitas. AVGV. Tũc eniȝ ipſe habet aduerſus
nos ſi nos eũ in aliquo leſimus. nam nos aduerſus
illũ habemus: ſi ille nos leſerit: vbi nõ eſt opus ꝑge
re ad recõciliationẽ. nõ enim veniaȝ poſtulabis ab
eo q̃ tibi fecit iniuriã: ſed tñ dimittas: ſicut tibi a do
mino dimitti cupis: qꝺ ipſe cõmiſeris. CHRY. ſup
mattheũ: Si autẽ ille te leſerit: ꝛ ꝑ̓us rogaueris: ma
gnam habebis mercedẽ. CHRY. in home. Sed ſi
aliquis ꝓpter amorẽ ꝑximi ei recõciliari non curat:
ad hoc eũ inducit: vt ſaltem ei⁹ opus nõ remaneat
imperfectũ ꝛ ꝑ̓cipue in loco ſacro. vñ ſubdit: Relin
que ibi mu. tu. ante alta. ꝛ va. ꝑ̓us reconci. fra. tuo.
CHRYSO. ſuper mattheũ: Ecce a diſcordantib⁹ ac
cipere nõ vult ſacrificiũ. Hinc ergo ꝑpendite q̃tum
ſit malũ diſcordie: ꝓpter quod ꝛ illud abiicit̃: ꝑ qꝺ
culpa relaxatur. Uide autem miſericordiã dei: quo
hominũ vtilitates amplius aſpicit q̃ȝ ſuos honores
plus enĩ diligit concordiã fideliũ q̃ȝ munera. q̃diu
enĩ fideles hoĩes aliquã diſſentionẽ habuerint: mu
nus eoꝝ non ſuſcipit̃: oratio enĩ non exaudit̃. Ne-
mo enĩ inter duos inimicos põt eſſe fidelis amicus
amboꝝ: ideo ꝛ de⁹ non vult eẽ amicus fideliũ q̃diu
inter ſe fuerint inimici. Et nos ergo fidem deo non
ſeruam⁹ ſi inimicos ei⁹ diligim⁹: ꝛ amicos eius odi
mus. Qualis aũt ꝑ̓ceſſit offẽſio: talis debet ſeq̃ recõ
ciliatio: ſi cogitatu offendiſti: cogitatu recõciliare: ſi
v̓bis offendiſti: verbis recõciliare: ſi operib⁹ offẽdi
ſti: operib⁹ recõciliare. Omne enĩ peccatum q̃uo cõ
mittit̃: eo modo de ipſo pnĩa agitur. HYLA. Re-
conciliata autẽ humana pace reuerti in diuina iu-
bet: in dei charitatem de charitate hominũ tranſitu
ros. Et iõ ſequit̃: Et tũc veniẽs offeres mun⁹ tuũ.
AVG. Si autẽ qꝺ hic dicit̃ accipiat̃ ad litterã: for-
taſſis aliq̃s credit ita fieri oportere ſi frater ſit pñs:
non enĩ diutius differri põt cũ mun⁹ tuũ relinquẽ
ante altare iubearis. Si vero de abſente: ꝛ qꝺ fieri
põt etiam trans mare cõſtituto aliq̃d tale veniat in
mentẽ: abſurdum eſt credere ante altare mun⁹ reli
quendũ: quod poſt terras ꝛ maria ꝑerrata offeras
deo. ꝛ ideo prorſus ĩtro ad ſpiritalia refugere cogi-
mur: vt qꝺ dictũ eſt: ſine abſurditate poſſit intelligi.
Altare itaqꝫ ſpiritaliter fidẽ accipere poſſum⁹. Mu
nus enĩ qꝺ offerimus deo ſiue doctrina ſiue oratio
vel quicq̃d aliud deo acceptũ eſſe non põt: niſi fide
fulciat̃. Si ergo fratrẽ in aliquo leſim⁹: pergenduȝ
eſt ad reconciliationẽ: nõ pedibus corporis: ſed mo
tibus animi: vbi te humili affectu ꝓſternas fratri in
cõſpectu eius: cui⁹ munus es oblaturus. Ita enim
ꝛ ſi pñs ſit: poterit eum nõ ſimulato aĩo lenire veni
am poſtulando: atqꝫ inde veniens. i. intentionẽ re-
uocans: ad id qꝺ agere ceperat offeras mun⁹ tuũ.

**Eſto conſentiẽs aduerſario tuo
cito dum es in uia cum eo: ne forte
tradat te aduerſari⁹ iudici: ⁊ iudex
tradat te miniſtro: ⁊ in carcerẽ mit
taris. Amen dico tibi: nõ exies ide
donec reddas nouiſſimũ q̃drantem**

HYLA. Quia nullũ tẽpus vacuũ affectum placa
bilitatis domin⁹ eſſe pmittit: cito in vite nr̃e via re-
conciliari nos aduerſario p̃cepit: ne in mortis tp̃s ñ
inita pace trãſeam⁹. ⁊ ideo dicit: Eſto cõſen. aduer.
tuo cito dũ es cũ eo in via: ne forte tra. te aduer. iu.
HIERO. Pro eo q̃ nos habem⁹ in latinis codi-
cibus Cõſentiẽs. in grecis ſcriptũ eſt: Synocon: qđ
ĩterp̃tatur beniuolus aut benign⁹. AVG. Sed vi
deam⁹ q̃s ſit aduerſarius: cui iubemur eẽ beniuoli.
aut enĩ diabolus eſt aut homo: aut caro: aut deus:
aut preceptũ ei⁹. Sed diabolo nõ video q̃liter iube
amur eẽ beniuoli aut conſentiẽtes: vbi enĩ beniuo-
lentia: ibi amicitia: nec quiſq̃ dixerit amicitiã cũ dia
bolo eſſe faciendã: neq; concordare cũ ille expedit:
cui ſemel renunciãdo bellum ĩdiximus: neq; cõſen
tire illi debet cui ſi nunq̃ conſenſiſſem⁹ nũq̃ ĩ iſtas
ĩcidiſſem⁹ materias. HIERO. Quidã tamẽ dicũt
a ſaluatore p̃cipi vt ſim⁹ beniuoli erga diabolũ ne
faciamus eũ penam ſuſtinere ꝑ nobis: quem dicũt
ꝑ nobis eẽ torquendũ: ſi ei cõſenſerim⁹ vitia ſugge
renti. q̃dam cauti⁹ diſputant in baptiſmate ſingulos
pactũ inire cũ diabolo ei abrenunciãdo. Si g̃ ſuua-
uerim⁹ pactũ beniuoli: ⁊ cõſentientes ſim⁹ aduerſa
rio: ⁊ nequaq̃ in carcere recludẽdi. AVG. Non
aũt video quõ accipiã ab hoĩe nos iudici tradi: vbi
chriſtũ iudicem ĩtelligo: ante cui⁹ tribunal oẽs exhi
beri oportet. Quõ autẽ iudici traditur⁹ eſt: q̃a añ iu
dicem pariter exhibetur: ⁊ etiã ſi occidẽdo quis nocue-
rit homini: nõ erit iam tp̃s quo cõcordet cũ eo ĩ via
i. in hac vita: nec tamẽ iõ nõ ſanabitur penitẽdo. Car
ni võ multomin⁹ video quõ conſentiẽtes eẽ iubea-
mur: magis enĩ peccatores ei cõſentiũt. q̃ vero eam
ſeruituti ſubijciunt: nõ ei cõſentiũt: ſed eã ſibi cõſen-
tire cogũt. HIERONY. Quõ etiã caro mittenda
erat in carcerẽ ſi anime nõ cõſenſerit: cum ⁊ aĩa ⁊ ca
ro pariter recludẽde ſint: nec quicq̃ poſſit caro facẽ
niſi qđ animus imperauerit. AVG. Fortaſſis ergo
iubemur iõ cõſentire q̃a peccãdo receſſimus: vt ad-
uerſari⁹ nr̃ dicere poſſit dũ nobis reſiſtit: De⁹ enim
ſupbis reſiſtit. Quiſq̃s ergo in hac vita nõ fuerit re-
cõciliatus deo ꝑ mortem filij eius: tradetur ab illo iu
dici. i. filio cui pr̃ iudiciũ dedit. Quõ autẽ põt recte
dici homo eſſe in via cũ deo: niſi q: deus vbiq; eſt:
aut ſi nõ placet dici impios eẽ cũ deo qui vbiq; pre
ſto eſt: ſicut non dicim⁹ cecos eſſe cũ luce q̃ eos cir-
cũfundit. Unũ reliquũ eſt: vt hic aduerſariũ p̃ceptũ
dei ĩtelligamus qđ aduerſatur peccare volentibus: ⁊
datũ eſt nobis ad hãc vitã vt ſit nobiſcũ in via: cui
oportet nos cõſentire cito: legẽdo: ꝑaudiendo: defe
rendo ei culmẽ auctoritatis: vt qđ aliq̃s ĩtelligit nõ
oderit: ꝑpter hoc q̃ aduerſatur peccatis ſuis: ſed ma
gis diligat ꝑpter correctionẽ. Nõ vero obſcurũ eſt
oret vt intelligat. HIERO. Sed ex precedẽtibus
manifeſtus eſt ſenſus q̃ dñs nos ad cõcordiam ꝑxi
mi cohortatur. nã ſupra dictũ eſt: Uade recõ. fra. tuo.
CHRY. ſup matthe. Feſtinat enĩ dñs vt ad amici
tiam feſtinem⁹ inimicorũ nr̃orum q̃diu viuim⁹ ĩ hac
vita ſciens q̃ ꝑiculoſũ ẽ ſi vn⁹ ex inimicis pace nõ
facta mortu⁹ fuerit. Si enĩ inimicãtes ꝑ mortẽ ueni
ris añ iudicẽ tradet chriſto: cõuincẽs te reũ iudicio
eius. Tradet aũt te iudici: etiã ſi te ꝑus rogauerit: q̃
enĩ rogat ꝑus inimicum: reũ facit eũ ante deum.
HYLA. Uel aduerſari⁹ tradet vos iudici: quia ma
nens ĩ eũ ſimultatis veſtre ira vos arguit. AVG.
Iudicẽ ĩtelligo chriſtũ: pr̃ enĩ omne iudiciũ dedit
filio. Miniſtrum aũt ĩtelligo ãgelũ. Et angeli inq̃t mi
niſtrabant ei. ⁊ cũ angelis ſuis venturum credimus ad
iudicandũ. vñ ſequitur: Et iudex tradat te miniſtro.
CHRY. Uel Miniſtro. i. angelo penarum crudeli: ⁊
ille mittet te in carcerẽ gehẽne. vñ ſequitur: Et in car
cerẽ mittaris. AVG. Carcerẽ autẽ ĩtelligo penas
videlʒ tenebrarum: ⁊ neq̃s iſtũ carcerẽ cõtẽneret. Seq
tur: Amẽ dico tibi: nõ exies inde donec reddas no-
uiſſimũ quadrãtẽ. HIERO Quadrãs gen⁹ num
mi eſt: qđ habet duo minuta. hoc eſt g̃: Nõ egredie
ris de carcere donec etiã minuta peccata ꝑſoluas.
AVG. Aut enĩ ꝑ eo poſitũ eſt: q̃ nihil relinquitur im
punitũ: ſicut cũ volum⁹ exprimẽ aliquid ita ex actu
vt nihil relinqueretur: dicim⁹ vſq; ad fecẽ. vel ſignifi-
cantur ſub noĩe quadrãtis nouiſſimi terrena peccata
Quarta enĩ pars elementorum hui⁹ mundi ⁊ ea nouiſ
ſima terra iuenitur. In hoc autẽ q̃ dictũ eſt Soluas:
ſignificatur pena eterna: ſicut aũt poſitũ eſt Donec:
vbi dcm̃ ẽ: Sede a dextris meis: donec ponã inimi-
cos tuos ſub pedib⁹ tuis: ñ enĩ cũ fuerit inimici ſub
pedibus poſiti: deſinit regnare: ita ⁊ hic accipi põt:
Non exies inde donec ſolueris nouiſſimũ quadran
tem. ſemꝑ nõ exiturum: q: ſoluet ſemꝑ nouiſſimũ qua
drantẽ dũ ſempiternas penas peccatorum terrenorũ
luit. CHRY. ſup matth. Uel ſiquidẽ in hoc ſeculo
ſi pacẽ feciſſes etiã grauiſſimi operis poteris accipẽ
ĩdulgentiã. ſi aũt ſemel condẽnat⁹ fueris: miſſus in
carcerẽ nõ ſolũ de grauib⁹ peccatis: ſed etiã de v̾bo
ocioſo: qđ põt ſignificari ꝑ quadrantẽ: exigentur a te
ſupplicia. HYLA. Quia enĩ charitas plurimũ pec
catorum tegit: nouiſſimũ pene q̃drantẽ ſoluem⁹: niſi ꝑ
cio ipſi⁹ culpa criminũ redimatur. CHRY. ſup mat
theũ: Uel anguſtie hui⁹ mundi appellantur carcer: in
q̃s pleriq; peccantes mittũtur a deo. CHRY. ĩ ho.
Uel loquitur hic de iudicib⁹ qui ſunt in mũdo iſto: ⁊
de via q̃ eſt ad hoc iudiciũ: ⁊ de carcere iſto: vt non
ſolũ a futuris ſed a p̃ñtib⁹ auditorẽ ĩducat q̃ ſũt añ
oculos: ⁊ magis cõſueuerũt mouere: ſicut ⁊ paulus
dicit: Si malefeceris: time poteſtatem: non enim ſi-
ne cauſa gladium portat.

**Audiſtis q: dictũ eſt antiq̃s: nõ
mechaberis. Ego autẽ dico uobis:
q: omnis q uiderit mulierẽ ad con
cupiſcendũ eam: iam mechatus eſt
eam in corde ſuo.**

CHRY. ĩ ho. Poſtq̃ dñs ꝑmũ mãdatũ adimple
uit. ſ. Nõ occides: ordinate ꝑcedit ad ſecũdũ. d. Au
diſtis q: dcm̃ ẽ antiq̃s: Nõ mechaberis. AVG. õ
x. chordis. i. nõ ibis ad aliquã aliã p̃ter vxorẽ tuam.

ſi enĩ hoc exigis ab vxore:nõ vis hoc reddere vxori
cũ debeas ĩ vtute pbere vxorẽ. Turpe aũt eſt vt vir
dicat nõ poſſe fieri:qḋ femina facit vir nõ põt. No
li aũt dicere: Uxorẽ nõ habeo:ad meretricẽ pergo:
nec hoc pceptũ violo qḋ dr: Nõ mechaberis.iã enĩ
nr̃i pciũ tuũ:iã nr̃i qḋ manduces qḋ bibas. Abſtine
ḡ te a fornicationib⁹. Lux enĩ imaginẽ dei qḋ es tu
corrũpis:p fornicatões ꝛ defluẽtias libidinis:ipe ẽt
dñs q̇ ſcit q̇d tibi vtile ſit:hoc pceptum ne p illicitas
voluptates corruat tẽplũ ei⁹ qḋ eẽ cepiſti. AVG.
ꝯ fauſtũ: Sed qm̃ putabãt phariſei tñmõ corpora
lem cũ femina illicitã cõmixtionẽ vocari mechiam:
demõſtrauit dñs talẽ ꝯcupiſcentiã nihil aliud eẽ di
cens: Ego aũt di.vo.q: om.q̇ vi.mulie.ad ꝯcu.eã:iã
me.ẽ eã in cor.ſuo. Qḋ aũt lex pcipit: nõ cõcupiſces
vxorẽ primi tui:videbat̃ iudeis ĩtelligendũ eſſe de
ablatione:nõ de ꝯcubitu. HIERO. Inter paſſio
nem ꝛ ppaſſionẽ hoc ĩtereſt:q: paſſio reputat̃ p vi
tio.ppaſſio vitij culpã habeat:tñ nõ tenet̃ in crimĩe
Ergo q̇ viderit mulierẽ: ꝛ aĩa ei⁹ fuerit titillata hic p
paſſione pcuſſus eſt. Si ḡ conſenſerit:de ppaſſione
trãſiuit ad paſſionẽ: ꝛ huic nõ voluntas peccati ẽ:ſ;
occaſio. Quicũq: igit̃ viderit ad cõcupiſcendũ.i.ſi ſic
aſpexerit:vt ꝯcupiſcat: ꝛ facẽ diſponat: iſte recte me
chat⁹ dr̃ in corde ſuo. AVG. Nã tria ſũt q̇b⁹ iple
tur peccatũ.ſ.ſuggeſtio q̃ p memoriã fit ſiue p corpo
ris ſenſus:q: ſi frui delectauerit:delectatio illicita re
frenãda eſt. Si aũt ꝯſenſio fcã fuerit:plenũ peccatũ
eſt.verũtñ delectatio añ ꝯſuetudinẽ vel nulla eſt vl̃
tenuis:cui ꝯſentire peccatũ eſt. Si aũt ꝛ fcm̃ pceſ
ſerit:videt̃ ſatiari ꝛ extingui cupiditas. Sed poſtea
cũ ſuggeſtio repetit̃:maior accendit̃ delectatio:que
adhuc minor eſt q̃ȝ illa q̃ ĩ ꝯſuetudinẽ vertit̃:quam
vincẽ difficile ẽ. GRE.in.xxi.mora. Quiſq̇s vero ĩ
caute exteri⁹ reſpicit:plurimũq: in delectatõe pecca
ti cadit:atq: obligat⁹ deſiderijs ĩcipit velle quod nõ
luit.valde nãq: ẽ q: caro deorſũ trahit: ꝛ ſemel ſpẽs
forme cordi p oculos alligata vix magni luctamĩs
manu ſoluit̃. Prouidẽdũ ḡ nobis eſt: q: intueri nõ
dz:qḋ nõ lȝ ꝯcupiſci. Ut enĩ mũda mens in cogitati
one fuet̃:a laſciuia voluptatis ſue deprimẽdi ſunt
oculi:q̃ſi q̇dã raptores ad culpã. CHRY.ĩ ho. Si
ḡ ꝯtinue velis oculos pulchris facieb⁹ infigẽ: capie
ris oĩno: ꝛ ſi bis vel ter fortaſſis poſſis ꝯtinẽ:nõ enĩ
es extra hũanam naturã. Qui aũt flammã ſemel ac
cendit etiã viſa muliere abſente format apḋ ſe ima
ginẽ turpiũ actionũ a q̇b⁹ multotiẽs pcedit ad op⁹
q: ſi aliq̃ ſe ornãdo oculos hoĩu; ad ſe attraxerit: ẽt
ſi nulli plagã ĩtulerit penã patiet̃ extremã: verũtñ
enĩ fecit ꝛ ſi nullus q̇ bibat ĩuent⁹ ſit. Qḋ ãt viris di
cit:hoc etiam ad feminas loquit̃:capiti enĩ loquens
ꝛ corpori perſuadet.

¶ Q. ſi oculus tuus dexter ſcanda
lizat te: erue eum ꝛ proijce abs te.
Expedit enĩ tibi ut peat unũ mẽbro
rũ tuorꝝ q̃ȝ totũ corpus tuũ mittat̃
in gehẽnã ignis. Et ſi dextra man⁹
tua ſcandalizat te:abſcide eã ꝛ pijce
abſ te. Expedit enĩ tibi ut peat unũ
mẽbrorum tuorꝝ:q̃ȝ totum corpus
tuum eat in gehennam.

GLO. Quia nõ ſolũ peccata vitãda ſunt:ſed ꝛ oc
caſiones peccatorꝝ tollẽde:poſtq̃ȝ docuit vitare me
chie peccatũ:non ſolũ in ope ſed etiã in corde:ꝯſiter
docet occaſiones peccatorꝝ abſcidere dicẽs: Quod
ſi ocul⁹ tu⁹ dexter ſcãdaliſat te. CHRY.ſup mat
theũ: Sed ſi ſcḋm pphetã nõ eſt ſanitas in carne nr̃a:
quot mẽbra q̇s hȝ debet abſcindẽ: vt ſȝ maliciã car
nis ſufficiat pena mẽbrorꝝ. Sed videam⁹ ſi ſic poſſi
bile eſt intelligẽ de oculo corporali vel manu: ſicut
totus hõ cũ ꝯuerſus fuerit ad deũ:mortu⁹ eſt pecca
to:ſic ꝛ ocul⁹ cũ deſierit male aſpicẽ:eiect⁹ eſt pecca
to.ſed neq: ſic ꝯuenit: Si enĩ dexter ocul⁹ ſcãdalizat
ſiniſter q̇d facit:nũq̇d ꝯdicit dextero vt q̃ſi ĩnocẽs
reſeruet̃. HIERO. In dextero ḡ oculo ꝛ dextera
manu ꝛ fratꝝ ꝛ vxoris ꝛ liberorꝝ atq: affiniũ ꝛ ppin
quorꝝ ĩnuit affect⁹:quẽ ſi ad ꝯtemplãdã verã luce;
nobis ĩpedimẽto cernim⁹:debem⁹ trũcari huiuſmo
di portiones. AVG. Queadmodũ aũt ĩ oculo cõ
templatio:ſic in manu actio recte ĩtelligit̃.p oculu;
aũt ĩtelligim⁹ dilectiſſimũ amicũ. ſolet enĩ ab eis q̇
vehementer volũt exprimere dilectõem ſuã ita dici
Diligo eũ vt oculũ meũ. Oportet aũt ĩtelligi p ocu
lum amicũ ꝯſiliariũ:q: ocul⁹ iter demõſtrat. Qḋ ãt
additũ eſt Dexter:fortaſſe ad augendã vim dilectio
nis valet:dextrũ enĩ oculũ hoĩes magis formidant
amittere. Uel q: dexter eſt:ĩtelligit̃ ꝯſiliari⁹ in reb⁹
diuĩs.ſiniſter aũt ocul⁹ eſt ꝯſiliari⁹ in reb⁹ terrenis
vt ſic ille ſit ſenſus: Quicq̇d illḋ eſt qḋ ita diligis:vt
p dextero oculo habeas ſi ſcãdalizat te.i.ſi ĩpedimẽ
to eſt tibi ad verã beatitudinẽ eijce eũ ꝛ pijce abs te
De ſiniſtro aũt ſcãdalizãte ſupfluũ erat dicẽ: q̃ñq̇dẽ
nec dextero parcẽdũ ẽ. Dextera aũt man⁹ accipit̃ di
lectus adiutor ĩ diuinis opib⁹:ſiniſtra aũt ĩ opib⁹ q̃
huic vite ꝛ corpori ſũt neceſſaria. CHRY.ſup mat
theũ: Uel aliter :vult chriſt⁹ vt ñ ſolũ de piculo nr̃i
peccati curem⁹:ſed etiã ne ad nos pertinẽtes turbe
aliq̇d agãt:vtputa ſi hẽs aliquẽ amicum:q̇ res tuas
bñ aſpicit q̃ſi ppus oculus:aut q̇ pcuret reſ tuas q̃ſi
ppa manu:ſi eũ agnoueris aliq̇d turpiter agẽ:pijce
eũ lõge abs te:q: ſcãdalizat te:q: nõ ſolũ p nr̃o pec
cato:ſed etiã primorꝝ quos phibẽ poſſum⁹ dabim⁹
rõnem. HYLA. Fit ḡ innocẽtie gradus celſior:ca
rere enĩ nõ ſolet ppis vitijs:ſi extrinſecus incidẽtib⁹
admonemur. HIERO. Uel aliter: Quia ſupra de
cõcupiſcẽtia mulieris dixerat:recte nũc cogitationẽ
ꝛ ſenſum in diuerſa volitãtẽ oculũ nuncupauit.per
dexterã aũt ꝛ ceteras corpis ptes volũtatis ad effe
ctũ initia demõſtrant̃. CHRY. ſup matth. Ocul⁹
enĩ iſte carnalis ſpeculũ eſt ĩteriorĩ oculi. Habet ãt
ꝛ corp⁹ ſuũ ſenſũ:qḋ eſt ocul⁹ ſiniſter: ꝛ appetitum
qḋ eſt man⁹ ſiniſtra. Partes aũt aĩe dextre vocant̃:
qm̃ in libero arbitrio aĩa ẽ creata ꝛ ſub lege iuſticie
vt recte videat ꝛ agat. Pars ãt corpis q̃ nõ hȝ liber
arbitriũ ꝛ ẽ ſub lege peccati ſiniſtra dr̃. Nõ aũt car
nis ſenſũ vel appetitũ pcidere iubet:deſideria enim
carnis retinẽ poſſum⁹:vt non faciam⁹ qḋ deſiderat
caro:pcidere aũt nõ poſſum⁹ vt nõ deſideret. Qñ ãt
ex ppoſito volum⁹ malũ ꝛ cogitam⁹:tũc dexter ſen
ſus ꝛ dextera volũtas nos ſcãdalizãt: ꝛ iõ hic pcidẽ

iubet. Poſſit enĩ ꝑcedi ꝓpter arbitrij libertatem. Uel
aliť: Omne bonũ generaliter qḋ nos vel alios ſcan/
dalizat: pſcindere debem⁹ a nobis: ſicut ſi viſito ali
quã mulierẽ cã religionis. bon⁹ reſpect⁹ eſt oculus
dexter. ſed ſi aſſidue viſitans decidi in laqueuꝫ deſi/
derij eius: vel etiã qdã videtes ſcãdalizãť: dexť ocu
lus ſcandalizat: qḋ bonũ eſt ſcandalizat. oculus enĩ
dexter eſt bon⁹ reſpectus. i. itentio: manus dextera
bona volũtas. GLO. Uel oculus dexter eſt vita
ↄtemplatiua q̃ ſcandalizat in deſidiam mittẽdo vel
arrogãtiã: vel cũ ex infirmitate ↄtemplari ad puruꝫ
nõ valemus. Dextera aũt manus ẽ bona opatio vel
vita actiua q̃ ſcandalizat: dũ p ſeculi frequẽtia ⁊ oc/
cupatõis tedio illaqueamur. Siq̃s ḡ nõ põt frui cõ
tẽplatiua: nõ torqueat occaſio ab actiua. vel ne duꝫ
occupať actib⁹ areſcat ab interna dulcedine. RE
MIGI. Sed q̃re eiiciẽdus ſit dexter oculus ⁊ dexte
ra man⁹ abſcindẽda: manifeſtat cuꝫ ſubdit: Expedit
enĩ. CHRY. ſup matth. Qñ enĩ alter alteri⁹ mem
bra ſum⁹: meli⁹ eſt vt ſine vno tali mẽbro ſaluemur
q̃ꝫ vt volentes tales hr̃e ⁊ ipſi pereamus cũ eis. Uel
meli⁹ eſt vt ſine vno reſpectu aut vno bono ope ſal
uemur: q̃ꝫ dum omnia opera bona volumus facere
cum omnibus pereamus.

Dictũ eſt aũt: quicũq̃ꝫ dimiſerit uxorẽ ſuam det ei libelluꝫ repudij. Ego aũt dico uobis: q2 omnis q di miſerit uxorẽ ſuã: excepta ſornicatõ nis cauſa: facit eam mechari: ⁊ qui dimiſſam duxerit adulterat.

GLO. Docuerat ſupius dñs alienã vxorẽ nõ eſſe
cõcupiſcendã: dñter hic docet ſuã nõ eẽ dimittẽdaꝫ
dicẽs: Dcm̃ eſt aũt: quicũq̃ꝫ dimiſerit vxorẽ ſuã: det
illi libellũ repudij. HIER. In poſteriori pte iſtuꝫ
locũ pleni⁹ dñs ⁊ ſaluatoꝛ exponit q̄ moyſes libel
lum repudij dari iuſſerit: ꝓpter duriciã cordis mari
torũ nõ diſcidiũ cõcedens: ſed auferẽs homicidium
CHRY. ſup matth. Qñ enĩ moyſes filios iſrľ edu
xit in egypto: genere q̃dẽ erãt iſraelite: moribus aũt
egyptij. ꝓpter mores gentiliũ cõtingebat vt vir odi
ret vxorem: ⁊ q2 dimittẽ illã nõ pmittebať: paratus
erat iterficere eã: aut aſſidue affligẽ: iõ iuſſit dari li/
bellũ repudij: nõ q2 bonũ erat: ſed q2 remediũ erat
mali peioris. HYLA. Sed dñs equitatẽ ĩ oẽs cõ/
ciliãs manere eã maxie in cõiugioꝝ pace precepit.
vñ ſubdit: Ego aũt dico vobis: q2 omĩs q̃ dimiſerit
vxorẽ ſuã. AVG. ↄ fauſtũ: Quod hic p̃cepit dñs d̃
vxore nõ dimittenda nõ eſt ↄ̃riũ ei qḋ lex p̃cipit: vt
manicheus dicebat: neq̃ꝫ enĩ ait lex: Qui voluerit di
mittat vxorẽ: cui eſſet ↄ̃riũ nõ dimittere. ſꝫ vtiq̃ꝫ no
lebat dimitti vxorem a viro: q̃ hanc iterpoſuit morã
vt in diſcidiũ anim⁹ p̃ceps libelli cõſcriptione refra
ctus abſiſteret: pſertim q2 vt ꝑhibent apud hebreos
ſcribere lr̃as hebreas nulli fas erat niſi ſcribis ſolis
q̃ excellẽtiorẽ ꝓfitebanť ſciam. Ad hoc igiť lex mit
tere voluit eũ: quẽ iuſſit libellũ dare repudij: ſi dimi
ſiſſet vxorem q̃ iter ipſuꝫ ⁊ vxorẽ pacifice agẽdo cõ
cordiã ſuaderent: ⁊ libellũ nõ ſcriberet: niſi ĩ animo
nimis ꝑuerſo ↄſiliũ cõcordie nõ valeret. Sic ḡ neq̃ꝫ
p̃ moꝝ hominũ legẽ p v̄boꝝ additamẽta impleuit
neq̃ꝫ illam que p moyſen data eſt: q̃ſi ↄ̃trioꝝ oppo
poſitionẽ deſtruxit: vt manicheus dicebat: ſed poti/
us oĩa ex hebreoꝝ lege cõmemorata ita cõmenda/
uit: vt quicq̃d ex pſona ſua inſup loqueretur: vel ad
expoſitionẽ requirẽdã valeret: ſiq̃d illa obſcure po
ſuiſſet: vel ad tuti⁹ obſeruendũ qḋ illa voluiſſet.
AVG. de ſer. do. in monte: Qui ḡ dimittẽdi moraꝫ
queſiuit: ſignificauit q̃ꝫtũ potuit duris hominib⁹ ſe
nolle diſcidiũ. Dñs ḡ ad illud cõfirmandũ vt nõ fa
cile vxoꝛ dimittať: ſolã cãm fornicationis excepit di
cens: Excepta cã fornicationis. ceteras v̄o vniuerſas
moleſtias ſiq̃ forte extiterint: iubet ꝓ fide cõiugali
fortiter ſuſtineri. CHRY. ſup matth. Si enĩ extra/
neoꝝ vitia ſupportare debem⁹ dicẽte aplõ: Inuicẽ
onera veſtra portare: q̃ꝫtomagis vxoꝝ. vir aũt chri
ſtianus nõ ſolũ ſe inq̃nare nõ dꝫ: ſed nec alijs inq̃nã
di occaſionẽ p̃bere: alioq̃n illoꝝ crimẽ ad iſti⁹ redun
dat peccatũ: q̃ alijs cõmittendi criminis fcũs eſt cã.
Qui ḡ dimittẽs vxorẽ occaſionẽ dedit adulterioꝝ
cõmittendoꝝ vt ⁊ illa adultereť in alteꝝ: ⁊ alť ĩ illã
ꝓ adulterijs huiuſmõi cõdẽnať. ⁊ iõ dicit: q̄ q̃ dimi
ſerit vxorẽ ſuã: facit eã mechari. AVG. de ſer. do.
in monte: Alteri⁹ etiã mechũ dicit viꝝ q̃ eã duxerit:
q̃ dimiſſa eſt a viro. ſ. ꝑ libelluꝫ repudij. ⁊ iõ ſubdit:
Et q̃ dimiſſam duxerit: adulterat. CHRY in hõ.
Nõ enĩ dicas q̃ñ vir ſuus eã dimiſit: q2 etiã poſtq̃ꝫ
dimiſſa ẽ: remanet dimittẽtis vxoꝛ. AVG. de ſer.
do. Huius aũt rei apľs terminũ oñdit: q̃ tamdiu ob
ſeruandũ dicit: q̃ꝫdiu vir ei⁹ viuit. Illo autẽ mortuo
dat nubendi licentiã. Si aũt nõ concediť alteri nu
bere mulieri viuẽte viro a quo receſſit: multo min⁹
fas eſt illicita cũ q̃buſlibet ſtupra cõmittere: neq̃ꝫ ẽt
ↄ iſtud p̃ceptũ quo dñs dimitti cõiugẽ vetat facit q̃
cũ ea nõ carnaliter: ſed ſpũaliter viuit: cũ nõ eam di
mittat. Beatiora nãq̃ꝫ ſunt ↄiugia coꝝ: q̃ inter ſe pa
ri ↄſenſu ↄtinentiã ſeruãt. Oriť aũt hic q̃ſtio: cũ dñs
cã fornicatõis pmittat dimitti vxorẽ: q̃liter h̃ intelli
genda ſit fornicatio: vtꝝ vt eã fornicationem creda/
mus dictã q̃ ſtupris cõmittiť: an quẽadmodũ ſcri/
pture ſolent fornicationẽ vocare oẽm illicitã corru
ptionẽ: ſicut eſt idolatria vel auaricia: ⁊ omnis iam
tranſgreſſio legis ꝑ illicitã cõcupiſcentiã. Sꝫ ſi licet
ſm apoſtolũ vt dimittať cõiunx infidelis: q̃ꝫuis me
lius ſit nõ dimittere: ⁊ tam nõ licet ſm p̃ceptuꝫ dñi
vt dimittať cõiunx: niſi cã fornicatõis. Fornicatio ẽ
etiã ipſa infidelitas: porro ſi infidelitas fornicatio ẽ
⁊ idolatria infidelitas: ⁊ auaricia idolatria: non ẽ du
bitandũ ⁊ auariciã fornicationẽ eẽ. Quis ḡ iã q̃ꝫlibꝫ
illicitam cõcupiſcẽtiam põt recte a fornicationis ge
nere ſeparare ſi auaricia fornicatio eſt. AVG. i li.
retract. Nolo tamẽ putare lectorẽ in re tam diffici/
li iſtã ſibi diſputatõem nr̃am debere ſufficere: non
enĩ omne peccatũ fornicatio eſt ſpiritalis. Neq̃ꝫ enĩ
oẽm peccãtẽ deus pdit: q̃ quotidie ſcõs ſuos exau/
dit: dicentes: Dimitte nobis debita nr̃a: cũ pdat om
nem q̃ fornicať ab eo: vtꝝ etiã ꝓpter hanc liceat di
mittere vxorẽ latebroſiſſima q̃ſtio eſt: licere tñ ꝓpť
iſtã q̃ in ſtupris cõmittiť nulla q̃ſtio eſt. AVGV.
i li. lxxxiij. q̃ſtionũ: Si enĩ aliq̃s afferat ſolã fornica/
tionem dñm admittere ad cãm relinquẽde cõiugis
q̃ ↄcubitu illicito ꝑpetrať: põt dicere dñꝫ de vtroq̃ꝫ
fideli dixiſſe: vt neutri liceat alteꝝ relinquere: niſi cã

fornicationis. AVG. de ſer. do. Non aũt tm̃ forni
cantẽ vxorẽ dimittere ꝯcedit᷑: ſed quiſq; eã quoq;
vxorẽ dimittit a q̄ ipſe cogit᷑ fornicari: cã fornicatio
nis vtiq; dimittit: nõ tm̃ illi⁹: ſed ⁊ ſue. illi⁹: qꝛ forni-
cat᷑: ſue ne fornicet᷑. AVG. de fide ⁊ operibus: Eo
dem etiã mõ rectiſſime dimittit ſi viro ſuo dicat: nõ
ero vxor tua: niſi mihi de latrocinio diuitias cõgre-
ges: aut ſiq̄d aliud vel facinoroſũ vel flagitioſum in
viro monuerit. Tũc enĩ ille cui hoc vxor dicit: ſi ve-
raciter penitens eſt: mẽbrũ qđ eũ ſcandalizat ampu
tabit. AVG. de ſer. do. in mõte: Nihil aũt eſt ini-
quius q̄ꝫ fornicatõis cã vxorẽ dimittẽ: ſed ⁊ ipſe cõ-
uincit᷑ fornicari: occurrit ei illud ĩ quo alterũ iudicas
te ipm̃ ꝯdẽnas. De eo aũt qđ dicit: Et q̄ di. dux. adul.
põt q̄ri: vtrũ ſicut mechat᷑ ille q̄ eã duc: ſic ⁊ illa quã
ducit. iubet᷑ enĩ ab ap̃lo ⁊ illa manẽ innupta: aut vi
ro recõciliari. Sed tñ ſi diſceſſerit a viro: multũ inter
eſt vtrũ dimittat: an dimittat᷑. ſi enĩ ipſa virũ dimiſerit
⁊ alteri nupſerit: videt᷑ cupiditate mutãdi ꝯiugiũ virũ
priorẽ reliquiſſe q̄ adultina cogitatio ẽ. ſꝫ ſi dimittat᷑
a viro: ĩueniri nõ põt: quõ cũ vir ⁊ mulier pari ꝯſen-
ſu miſceant᷑: vn⁹ eorũ mechat⁹ ſit ⁊ nõ alter. Huc ac-
cedit: qꝛ ſi mechat᷑ ille ducendo eã q̄ dimiſſa ẽ a vi
ro: ipſa facit eũ mechari: qđ hic domin⁹ vetat.

Iterũ audiſtiſ qꝛ dictũ eſt antiq̄s
non periurabis: reddes aũt dño iura
menta tua. Ego aũt dico uobis: nõ
iurare oĩno: neq; ꝑ celũ qꝛ thronus
dei eſt: neq; ꝑ terrã: qꝛ ſcabellũ ẽ pe
dũ eius. Neq; per hieroſolymã: qꝛ
ciuitas eſt magni regis. Neq; ꝑ ca
put tuũ iuraueris: qꝛ nõ potes unũ
capillũ albũ facere aut nigrũ. Sit
aũt ſermo ueſter: eſt eſt: nõ non: qđ
aũt his abundãtius eſt: a malo eſt.

GLO. Docuerat ſupra dñs nõ eẽ iniuriã ꝓximo ĩ
ferendã: ꝓhibẽdo irã cũ homicidio: cõcupiſcentiã
cũ adulterio: ⁊ dimiſſionẽ vxoris cũ libello repudij.
nũc aũt dñ-te docet ab iniuria dei abſtinẽdũ: cũ ꝓ-
hibet nõ ſolũ periuriũ tanq̄ꝫ malũ: ſed etiã iuramentũ
tanq̄ꝫ mali occaſionẽ. vñ dicit: Iterũ audi. qꝛ dict. eſt
anti. nõ peiu. Dicit᷑ enĩ in leuiti. Nõ periurabis in noĩe
meo. ⁊ ne creaturaſ facerẽt ſibi deoſ: ꝑcepit reddere
deo iuramẽta: ⁊ nõ iurare ꝑ creaturas. vñ ſubditur:
Red. aũt do. iura. tua. i. ſi iurare ꝯtigerit ꝑ creatorẽ
iurabis: nõ ꝑ creaturã. vñ dr̃ in deutero. Dñm deũ
tuũ timebis: ⁊ ꝑ nomẽ eius iurabis. HIER. Hoc
aũt q̄ſi paruulis fuerat lege conceſſum: vt quõ victi
mas ĩmolabant deo: ne eas idolis ĩmolarẽt: ſic ⁊ iu
rare ꝑmitterent᷑ in deũ: nõ q̄ recte hoc facerẽt: ſꝫ q̄
meli⁹ eẽt deo hoc exhibere q̄ꝫ demoniis. CHRY.
ſup matth. Nemo enĩ frequent᷑ iurat q̄ non aliq̄n ꝑ
iuret: ſicut q̄ fecit cõſuetudinẽ multa loq̄ aliq̄n loq̄
tur ĩportuna. AVG. ꝯ fauſtum: Quia vo periurare
graue peccatũ ẽ: longius aũt remot⁹ eſt a periurio qui
nec iurare ꝯſueuit: q̄ꝫ q̄ verũ iurare ꝓcliuis ẽ: maluit
nos dñs nõ iurãtes recedẽ a vo: q̄ꝫ verũ iurantes ap-
propinquare periurio. vñ ſubdit: Ego aũt dico vobis
nõ iurare oĩno. AVG. in ſer. do. in mõte: In quo
phariſeorũ iuſticiã q̄ eſt nõ coniurare cõfirmat. non
enĩ põt periurare: q̄ nõ iurat: ſed qñ ille iurat: q̄ adhi-
bet deũ teſtem: cõſiderãdũ ẽ ne ꝯ hoc ꝑceptum dñi
ap̃ls feciſſe videat᷑: qꝛ ſepe hoc mõ iurauit cũ dixit:
Que ſcribo vobis ecce corã deo: qꝛ non mẽtior. ⁊ te
ſtis ẽ mihi deus: cui ſeruio in ſpũ meo: niſi forte q̄s
dicat tũc cauendũ eſſe iurationẽ cũ aliq̄d dr̃ ꝑ qđ iu
ratur: vt non iurauerit: q̄a non dixit ꝑ deũ ſed dixit
teſtis eſt mihi deus. ridiculũ eſt hoc putare: ſed tñ
ſciat hoc mõ iuraſſe apoſtolũ dicentẽ: Quotidie mo
rior ꝑ gloriã veſtram fratres. Nõ ne quis ita exiſti-
met dictũ tanq̄ꝫ ſi diceretur: Veſtra gloria me fecit
quotidie mori. Greca exemplaria dijudicãt: in q̄b⁹
qđ ſcriptũ eſt non niſi a iurãte dicit᷑. AVG. ꝯ mẽ
dac. Sed pleraq; in vbis intelligẽ nõ valẽtes in fa-
ctis ſanctorũ colligimus: quẽadmodũ oporteat acci
pi qđ facile in aliam ptẽ duceret᷑: niſi exemplis reuo
caret᷑. Iurauit ap̃ls in ep̃lis ſuis. ⁊ ſic oñdit: quõ ac-
cipiendũ eſt qđ dictũ eſt: Dico aũt vo. non iu. om. ne
ſ. iurãdo ad facilitatẽ iurãdi veniat᷑: ex facilitate aũt
iurãdi veniat᷑ ad cõſuetudinẽ: a ꝯſuetudine in periuri
um decidat᷑. Et idõ non ĩuenit᷑ iuraſſe niſi ſcribẽſ: vbi
cõſideratio cautior nõ hꝫ linguã ꝑcipitẽ: ⁊ tñ dñs oĩ
no ait: nõ iurare. non enĩ cõceſſit vt id liceret ſcriben
tibus: ſed qꝛ ꝑcepti violati reũ paulũ ꝑſertim ĩ ep̃lis
cõſcriptis nefas eſt dicẽ: intelligẽdũ eſt illõ qđ poſi
tũ eſt Omnino: ad hoc poſitũ vt q̄ꝫtũ in te eſt nõ af-
fectes vbi q̄ſi ꝓ bono cũ aliqua delectatõe appetas
iuſiurãdũ. AVG. ꝯ fauſtũ: In ꝑſcriptis g̃ vbi ẽ cõ
ſideratio maior: plurib⁹ locis ap̃ls iuraſſe ĩuenit᷑: ne
quiſq̄ꝫ putaret etiã verũ iurando peccari: ſed potius
intelligeret humane fragilitatis corda non iurãdo
tutius a periurio conſeruari. HIERO. Deniq; cõ-
ſidera q̄ hic ſaluator non ꝑ deũ iurare ꝓhibuit: ſed
ꝑ celum: ꝑ terrã: ⁊ per hieroſolymam: ⁊ ꝑ caput tuũ
hãc enim per elemẽta iurãdi peſſimã ꝯſuetudinem
ſemꝑ habere iudei noſcunt᷑. qui autẽ iurat: aut vene
rat᷑: aut diligit eum ꝑ quẽ iurat. iudei autẽ ꝑ ãgelos
⁊ vrbẽ hieruſalẽ ⁊ templũ ⁊ elemẽta iurantes: crea
turas venerabant᷑ dei honore: cum in lege ꝑceptũ
ſit: vt non iurem⁹ niſi ꝑ dñm deũ noſtrũ. AVG.
de ſer. do. in monte: Vel ideo additũ eſt: Neq; ꝑ ce
lum. quia iudei non putabant ſe teneri iuramẽto. ſi
ꝑ iſta iuraſſent ac ſi dicat: Cum iuras per celũ ⁊ ter-
ram non te arbitreris non debere dño iuſiurãdum
tuum: qꝛ ꝑ eum iurare conuinceris: cuius celũ thro
nus eſt: ⁊ cuius terra ſcabellũ eſt: qđ non eſt ſic di-
ctum quaſi habeat deus collocata membra in celo
⁊ in terra: vt nos cum ſedem⁹: ſed illa ſedes dei iudi
cium ſignificat. Et qm̃ in hoc vniuerſo mũdi corpo
re maximã ſpẽm celum habet: ſedere in celo dicit᷑:
tanq̄ꝫ preſentior ſit excellenti pulchritudini vis diui
na: terramq; dicitur caluarie q̄ minimam ſpeciem
ordinet in extremis: Spiritaliter autẽ ſanctas aĩas
celi noĩe ſignificat ⁊ terre peccatrices: qm̃ ſpiritalis
oĩa iudicat. Peccatori aũt dictũ eſt: Terra es ⁊ in terrã
ibis. Et q̄ in lege manere voluit: ſub lege ponit᷑. ⁊ idõ
congruẽter dicit: Scabellũ pedũ ei⁹. Sequit᷑: Neq;
ꝑ hieroſolymã: qꝛ ciuitas ẽ magni regis qđ melius
dr̃: q̄ꝫ diceret mea: cũ tñ hoc dixiſſe intelligat᷑. Et q̄a

ipſe vtiq; eſt dñs: dño iuſiurãdum debet q̄ ꝑ hiero-
ſolymã iurat. Sequit᷑: Neq; ꝑ caput tuū iuraueris.
Quid enī poterat quiſq; magl' ad ſe ꝑtinere arbitra
ri: q̄ caput ſuum. Sed quō nr̄m eſt: vbi ꝑtãtem faci
endi vnū capillū albū aut nigrū non habem⁹? Pro
pter qḋ dicit᷑: Quia non potes vnū capillū albū facē
aut nigrū. Ergo deo debet iuſiurandū: quiſq̄s etiam
ꝑ caput ſuū iurare voluerit. ⁊ hinc etiã cetera ītelli-
gunt᷑. CHRY. in ho. Attendite aūt ꝙ elemēta mū
di extollit: nō ex ꝓpa natura: ſed ex habitudine quã
hn̄t ad deū: ne idolatrie daret᷑ occaſio. RABA.
Qui autē iurare ꝓhibuit: quō loqui oportea docu-
it ſubdens: Sit autē ſmo veſter eſt: eſt: non: nō. i. qḋ
eſt: ſufficiat dicere eſt: qḋ nō eſt: ſufficiat dicē nō eſt.
Siue iō dr̄ bis eſt eſt: nō non: vt quid ore affirmas:
operib⁹ ꝓbes. ⁊ qḋ v̄bis negas: factis nō cōfirmes.
HYLA. Uel aliter: In fidei ſimplicitate viuenti-
bus iurare opus non eſt: cū quib⁹ ſemꝑ qḋ eſt ē: qḋ
non nō: ⁊ per hoc eoꝝ ⁊ opus ⁊ ſmo omnis in vero
eſt. HIERO. Euãgelica igit᷑ v̄itas nō recipit iu-
ramentū: cum omnis ſmo fidelis ꝓ iuramēto ſit.
AVG. Quapropē qui ītelligit non in bonis: ſed in
neceſſarijs iurationē habendã: refrenet ſe q̄tū pōt:
vt nō ea vtat᷑ niſi in neceſſitate: cū videt pigros eſſe
hoīes ad credendū: qḋ vtile eſt credere: niſi iuratio
ne firmet᷑. hoc ḡ eſt bonū ⁊ appetendū: qḋ hic dici
tur: Sit ſmo veſter eſt eſt: non non. qḋ aūt bis abū
dantius eſt: a malo eſt. i. ſi iurare cogeris: ſciaſ de ne
ceſſitate venire infirmitates eoꝝ q̄b⁹ aliq̄d ſuades:
que vtiq; infirmitaſ malū eſt. itaq; non dixit: Quod
ampli⁹ eſt: malū eſt. tu enī non malū facis qui benē
vteris iuratione: ut alteri ꝑſuadeas qḋ vtiliter ꝑſua
deas: ſed a malo eſt illi⁹ cuius infirmitate iurare co
geris. CHRY. in ho. Uel a malo eſt. i. ab infirmi-
tate eoꝝ q̄bus lex iurare ꝑmiſit. Ita enī chriſt⁹ non
monſtrat ueterē legē diaboli eē: ſed a ueteri impfe-
ctione ducit ad abundantiam nouitatem.

¶ Audiſtis q2 dictū eſt: oculum ꝓ
oculo: dentē ꝓ dente. Ego aūt dico
uobis nō reſiſtere malo: ſed ſiqs te
ꝑcuſſerit in dextrã maxillã tuã: ꝓbe
illi ⁊ alterã. ⁊ ei q uult tecū i iudicio
contēdere ⁊ tunicã tuam tollere: di
mitte ei ⁊ palliū. ⁊ q̄cūq; te angaria
uerit mille paſſ⁹: uade cū illo ⁊ alia
duo. Qui autē petit a te: da ei: ⁊ uo
lenti mutuare a te ne auertaris.

GLO. Quia ſupius docuerat dñs non eſſe ꝓxio
iniuriã inferendã: nec irreuerentiã dño: dñter h̄ do-
cet q̄liter ſe chriſtian⁹ hr̄e debeat ad iniuriã ſibi in-
ferētes. vn̄ dicit: Audi. q2 di. eſt: ocu. ꝓ ocu: ⁊ den. ꝓ
dente. AVG. ꝯ fauſtū: Qḋ quidē ad reprimēdas
flammas odioꝝ in ſe inuicē ſeuientiū: ⁊ immodera-
tos animos refrenãdos ita p̄ceptū eſt. Quis enim
facile contētus eſt tm̄ reponere vindicte q̄tū accipit
iniurie? Nōne videm⁹ leuiter leſos hoīes: moliri ce
dere: ſitire ſanguinē: vixq; inuenire in malis inimici
vn̄ ſatient᷑? Huic igit᷑ īmoderate ac iniuſte vltioni:

lex iuſtum modū figēs penã talionis inſtituit: hec
eſt vt qualē quiſq; inſtituit iniuriã: tale ſupplicium
rependat: qḋ nō fomes ſed limes furoris eſt: non vt
id qḋ ſopitū erat hinc accenderet᷑: ſed ne id q2 arde-
bat vltra extēderet᷑. impoſita eſt enī iuſta vindicta q̄
iuſte debet᷑ ei qui paſſus fuerit iniuriã. Nō autē de
bet᷑: ⁊ſi benigne remittit᷑: non tm̄ iniq̄ repetit᷑. Itaq;
cū peccet q̄ īmoderate vult vindicari: nō peccet aūt
qui iuſte vult vindicari: remotior eſt a peccato q̄ nō
vult oīno vindicari. ⁊ iō ſubdit: Ego aūt dico vobis
nō reſiſtere malo. Poterã aūt ⁊ ego ſic ponere: Di-
ctum eſt antiquis: Nō iniuſte vindicabis. ego autē
dico vobis: ne vindicetis: qḋ adimpletio eſt. Si per
hec v̄ba qḋ legi defuit a chriſto additū mihi videre
tur: ac nō poti⁹ id qḋ lex volebat efficere: ne iniuſte
ſe quiſq; vindicaret: cōſeruari tuti⁹ ſi oīno ſe nō vin
dicaret. CHRY. ſup matth. Sine hoc enī mãdato
legis mandatū ſtare non pōt: q2 ſi ſm legis manda
tum omnib⁹ reddere mala ꝓ malis ceperimus: oēs
efficiemur mali eo ꝙ ꝑſequētes abundēt. Si aūt ſꝫ
chriſti preceptū non reſiſtit᷑ malo: ⁊ ſi mali nō leniū
tur: tn̄ boni ꝑmanebunt boni. HIERO. Dñs ḡ nr̄
viciſſitudinē tollēs truncat initia peccatoꝝ. in lege
nãq; culpa emēdat᷑: hic peccatoꝝ auferunt᷑ exordia.
GLO. Uel pōt dici ꝙ dñs hoc dixit: iuſticie vete-
ris legis aliquid addēs. AVG. de ſer. do. in mōte:
Phariſeoꝝ enī iuſticia minor: eſt nō excedere vindi
cte modum: ⁊ hoc eſt pacis inchoatio. perfecta aūt
pax eſt talem penit⁹ nolle vindictã. Intra illud ḡ ꝑ
mum qḋ preter legem eſt: vt mai⁹ malū pro minori
malo reddat᷑. Et hoc qḋ domin⁹ ꝑficiendis diſcipu
lis dicit: ne ꝓ malo vllū malum reddat᷑: mediū lo-
cum tenet vt tãtū reddat᷑: quãtū acceptū eſt: ꝑ qḋ
a ſumma diſcordia ad ſummã concordiã tranſitus
factus eſt. Quiſquis enī malū prior infert: maxime
a iuſticia diſtat. Quiſq̄s autē nulli prior malefecit: ſꝫ
tamē leſus rependit graui⁹: receſſit aliquãtulum a
ſumma iniquitate. Qui vero tantū reddit: q̄tum ac
cepit: iam aliquid donat. iuſtū eſt enī eum qui leſit
prior graui⁹ ledi. Hanc ergo inchoatã minime iuſti
ciam ille ꝑficit: qui legē venit īplere. Duos autē gra
dus qui īterſint: intelligendos reliquit. Nã eſt qui
nō reddat tm̄: ſed min⁹. Et hinc aſcēdit qui oīno nil
rependerit: qḋ pax videt᷑ dño: niſi ⁊ ampli⁹ ſis para
tus ſuſcipere. Quapropter nō ait: nō reddere malū
ꝓ malo: ſed non reſiſtere aduerſus malū: vt nō ſo-
lum non repēdas qḋ tibi fuerat irrogatū: ſed etiam
nō reſiſtas quin aliud irroget᷑. Hoc enī eſt qḋ cōue
nienter exponit᷑: Sed ſiquis te ꝑcuſ. in dexte. maxil.
tuã: prebe ei ⁊ alterã. Quod ad miſericordiã ꝑtine-
re hi maxime ſentiūt: qui eis quoſ multū diligūt ſer
uiunt: vel prauis vel phreneticis a quib⁹ multa ſepe
patiunt᷑. ⁊ ſi eoꝝ ſalus id exigat: ꝓbent ſe etiã vt plu
ra patiant᷑. Docet ergo domin⁹ medicus animarū
vt diſcipuli ſui eoꝝ quorū ſaluti conſulere vellent:
imbecillitates equo animo tolerarēt. Omnis nãq;
improbitas ex imbecillitate animi venit: q2 nihil in
nocenti⁹ eſt eo qui in virtute ꝑfectus eſt. AVG.
cōtra menda. Ea vero que in nouo teſtamēto a ſan
ctis facta ſunt: valent ad exempla ītelligendaꝝ ſcri-
pturarū: que in p̄ceptis digeſta ſunt: velut cum legi
mus in euãgelio: Accepiſti alapã: exemplū autē pa

tientie nullū ꝗ̄ ipſi⁹ dñi excellētius īuenim⁹: ⁊ ipſe
cum alapa ꝑcuſſus eſſet: nō ait: Ecce alterā maxillā
ſed ait: Si male dixi: exprobra de malo: ſi autē bñ:
q̄d me cedis? vbi oñdit illā ꝑparationē alteri⁹ maxil
le in corde faciēdā. AVG. in ſer. do. in mōte: Pa
ratus enī fuit dñs nō ſolū in alterā maxillā cedi ꝓ
ſalute omniū: ſed in toto corpore crucifigi. Queri āt
pōt: q̄d ſit dextera maxilla. Sed cū facies ſit: q̄ quiſꝗ
cognoſcit̄: ī faciē cedi ſcd̄m aplm̄: ē ɔtēni ac deſpici.
Sꝫ q̄m facies nō pōt dici dextera ⁊ ſiniſtra: ⁊ tamē
nobilitas eſt: ſm̄ deū ⁊ ſm̄ ſeculum ita diſtribuit̄:
tanꝗ̄ in dexteram maxillā ⁊ ſiniſtrā: vt in quocūꝗ
diſcipulo chriſti contēptū fuerit ꝙ chriſtian⁹ ē mul
tomagis in ſe contēni parat⁹ ſit: ſiquos huiuſmodi
ſeculi honores hꝫ. Oīa aūt ī q̄b⁹ iꝑrobitatē aliꝗ̄ pa
timur: ī duo genera diuidunt̄: q̄m vnū eſt: quod re
ſtitui nō pōt: alter quod pōt. Sed ī illo quod reſti/
tui non pōt: vindicte ſolatiū queri ſolet. Quid enim
ꝓdeſt ꝙ ꝑcuſſus repcutis: nunq̄d ꝓpterea qd̄ ī cor
pore leſum eſt reſtituit̄? ſed tumidus anim⁹ talia fo
menta deſiderat. CHRYSO. ſuper matth. Nūq̄d
autem ſi repercuſſeris eū compeſcuiſti eū: vt te nō ꝑ
cutiat? ſed magis excitaſti eum vt adhuc percutiat:
Nam iracundia per iracūdiam non cōpeſcitur: ſed
ampli⁹ irritat. AVGV. in ſer. do. in monte: Unde
domin⁹ poti⁹ miſericorditer ꝑferendā alteri⁹ infir/
mitatē iudicat: ꝗ̄ alieno ſupplicio ſuā mitigandam
neꝗ tamē hic ea vindicta ꝓhibet̄ que ad correctio
nem valet. Ipſa enī pertinet ad miſericordiā: nec im
pedit illō ꝓpoſitū quo quiſꝗ parat⁹ ē ab eo quē corre
ctū eē vult plura deferre. Reqrit̄ tñ vt ⁊ ille vīdicet:
cui rerū ordine poteſtas data eſt: ⁊ ea volūtate vin/
dicet: q̄ pr̄ ī filiū paruulū quē odiſſe nō pōt. Sancti
aūt viri nōnulla peccata morte punierunt: quo ⁊ vi
uentib⁹ vtilis met⁹ incuteret̄: ⁊ illis q̄ morte punie/
bant̄: non ipſa mors noceret: ſed peccatū quod au/
geri poſſet ſi viuerent. Inde ē ꝙ helias multos mor
te affecit: de quo cū exēplū cepiſſent diſcipuli: repre
hēdit ī eis dñs nō exēplū ꝓphe: ſed ignorātiā vindi
candi: aīaduertens eos non amore correctionis: ſed
odio deſiderare vindictam. Sed poſtꝗ̄ eos docuit
diligere ꝓximū: infuſo ēt ſpū ſancto: nō deſerunt ta
les vindicte. Nam ⁊ verbis petri ananias ⁊ vxor ei⁹
exanimes ceciderunt. Et paulus apoſtolus tradidit
quēdam ſathane in interitū carnis. ⁊ ideo quidā ad
uerſus corporales vindictas: que ſūt in veteri teſta/
mento: neſcio qua cecitate ſeuiūt: quo aīo fcā ſūt ne
ſciētes. AVG. ad boniſa. comitē: Quis aūt mente
ſobri⁹ regib⁹ dicat: nō ad vos ꝑtinet: q̄s velit eſſe ſi
ue religioſus ſiue ſacrilegus: q̄bus dici nō pōt. Nō
aūt ad nos ꝑtinet in regno veſtro: q̄s velit pudicus
eē aut iꝑudic⁹. Meli⁹ ē quidē ad deū colēdū hoīes
duci ꝗ̄ pena cōpelli. Multis autē ꝓfuit: qd̄ experi
mēto ꝓbam⁹: ꝑus dolore vel timore cogi: vt poſtea
poſſint doceri: aut qd̄ iā v̄bis didicerant: ope ſectari
Sicut enī meliores ſunt quos dirigit amor: ita plu
res ſunt quos corrigit timor. Agnoſcāt in aplm̄ pau
lū ꝑus cogētē chriſtū: ⁊ poſtea docētē. AVG. in
ſer. do. ī mōte: Tenebit̄ g̃ hoc iniuriarū genere qd̄ ꝑ
vindictā luit̄ iſte mod⁹ a chriſtianis vt accepta iniu
ria nō ſurgat odiū: ſed paratus ſit anim⁹ plura per/
peti: nec correctionē negligat: que vel conſilio vel
auctoritate vti pōt. HIERO. Secūdum aūt myſti
cos ītellect⁹ ꝑcuſſa dextera nr̄a: nō debem⁹ ſiniſtrā
ꝓbere: ſꝫ alterā: hoc ē alterā dexterā: iuſt⁹ enim ſini
ſtram nō habet. Si nos heretic⁹ in diſputatione ꝑ
cuſſerit: ⁊ dextrū dogma voluerit vulnerare: oppo/
nat̄ ei aliud de ſcripturis teſtimoniū. AVG. ī ſer.
do. in mōte: Aliud aūt iniuriarū gen⁹ eſt qd̄ īegrū
reſtitui pōt: cui⁹ due ſunt ſpēs. vna ad pecuniā: alte
ra ad opa pertinet. vnde de ꝑmo horum duorū ſub
dit: Et ei qui vult tecū in iudicio contēdere: ⁊ tunicā
tuam tollere: dimitte ei ⁊ pallium. Sicut g̃ qd̄ poſi
tū ē de ꝑcuſſa maxilla oīa ſignificat: que ſic ingerun
tur ab improbis vt reſtitui non poſſint niſi vindicta
ita quod poſitum eſt de veſtimento omnia ſignifi/
cat que poſſunt reſtitui ſine vindicta: ⁊ hoc etiā ad
ꝑparationem cordis: nō ad oñſionē operis ꝓceptū
recte intelligit̄. Et qd̄ de tunica ⁊ veſtimēto dictum
eſt: in omnib⁹ faciendū eſt: q̄ aliquo iure tēporaliter
nr̄a eē dicim⁹. Si enī de neceſſarijs hoc iꝑatū eſt
quātomagis ſuperflua contēnere conuenit. Et hoc
ipſe ſignat cum dicit: Qui vult tecum in iudicio ɔtē
dere. Oīa ergo intelligunt̄ de quibus in iudicio no
biſcū cōtēdi pōt. Sed vtrū ⁊ de ſeruis accipiēdum
ſit magna queſtio eſt: nō enī chriſtianū oportet ſic
poſſidere ſuū q̄uo equū: ꝗ̄uis fieri poſſit: vt maio
ri precio valeat equ⁹ ꝗ̄ ſeruus. Sed ſi ſuus rectius
a te regit̄: ꝗ̄ ab illo q̄ eum cupit auferre: neſcio vtrū
quiſquā audeat dicere eū vt veſtimentū debē ɔtēni
CHRY. ſup matthe. Indigna aūt res eſt: vt hō fi/
delis ſtet in iudicio ante conſpectū iudicis infidelis.
Uel ſi fidelis certe ſecularis ⁊ qui te venerari debu
erat: ꝓpter dignitatē fidei: iudicat te propter neceſſi
tatē cāe: ⁊ ꝑdes dignitatē chriſti ꝓpt̄ negociū mūdi.
deinde omne iudiciū irritatio cordis eſt ⁊ cogitatio
num malar. nā ſi videris ꝙ cauſa tua fraudib⁹ aut
pecunijs expugnetur: ⁊ ſimiliter tu cauſe tue adeſſe
feſtinas: ⁊ſi ab initio hoc conſilium non habuiſti.
AVG. in enchiridion: Et ideo ꝓhibuit hic domin⁹
ſuos de ſecularib⁹ rebus cū alijs habere iudiciū: tñ
cū apoſtolus ſinit in eccleſia talia iudicia finiri inter
fratres fratribus iudicātibus: extra eccleſiā vo terri
biliter vetat: manifeſtū eſt q̄d ſcd̄m veniam ɔcedat̄
infirmis. RABA. in moralib⁹: Sꝫ tñ q̄dā dū tpa/
lia nobis rapiūt ſolūmodo ſūt tolerādi. Quidā vo
ſunt ſeruata charitate ꝓhibēdi: nō ſola cura ne nr̄a
ſubtrahant̄: ſed ne rapiētes nō ſua ſemetipſos ꝑdāt
Plus enī ipſis raptorib⁹ debemus metuere ꝗ̄ re/
bus irrationabilibus inhiare. Cum autē ꝑ terrena
re pax a corde cū ꝓximo ſcinditur: apparet ꝙ plus
res ꝗ̄ ꝓxim⁹ amat̄. AVG. in ſer. do. Tertiū vero ī
iuriarū genus: qd̄ ad operā ꝑtinet ex vtroꝗ conſe/
ctum ē: ⁊ cū vindicta ⁊ ſine vindicta pōt reſtitui: nā
qui angariat hominem ⁊ cogit ſe improbe adiuuari
ab inuito: ⁊ penā improbitatis pōt luere ⁊ operam
reddere. In hoc ergo genere iniuriarum dñs docet
animū chriſtianū eē patientiſſimū: ⁊ ad plura ꝑferē/
da paratū. vñ ſubdit: Et quicūꝗ te angariauerit mil
le paſſus: vade cum illo alia duo. ⁊ hoc vtiꝗ mo/
net non tam vt pedibus agas ꝗ̄ vt animo ſiſparat⁹
CHRY. in ho. Angariare enim eſt iniuſte trahere
⁊ ſine ratione vexare. AVGV. de ſermo. domi. in
mōte: Sic ergo dicū putamus: Uade cū il. alia duo

ſcilȝ milia: vt tria compleri voluerit: quo numero ſi
gnificatur pfectio vt meminerit quiſquis hoc facit:
pfectā ſe implere iuſticiā: ꝓpter qḋ ⁊ tribus exēplis
hoc p̄ceptū inſinuauit. ⁊ ī hoc tertio exēplo ſimplo
duplū addit: vt triplū compleatur. Uel p hoc acci-
pitur ꝙ in p̄cipiēdo tanq̄ȝ tolerabili⁹ incipiēs pau-
latim creuerit. nā p̄mo p̄beri voluit alterā maxillaȝ
cum fuerit dextra pcuſſa: vt min⁹ pferre parat⁹ ſis:
q̄ȝ ptuliſti. Deinde illi q̄ tunicā vult tollere iubet ⁊
pallium dimitti: vel veſtimētū ſm aliā lr̄aȝ: qḋ aut
tantūdē eſt: aut non multo amplius. Tertio de mil
le paſſib⁹ q̄bus addēda dicit duo milia vſq̄ȝ ad du-
plum pducit: Sed q̄n pax ē non nocere: niſi ⁊ bene
ficiū p̄ſtes: ꝯſequēter adiūgit ⁊ dicit: Qui aūt petit a
te da ei. CHRY. ſuper matth. Quia diuitie noſtre
non ſunt: ſed dei. Deus enī diſpenſatores diuitiarū
ſuaꝝ voluit eſſe nos non dn̄os. HIERO. Sed ſi
de elemoſynis tm̄ dictū intelligamus: in pluribus
pauperibus hoc ſtare non pōt: ſed vt diuites ſi ſem
per dederint ſemper dare non poterūt. AVG. in
ſer. dn̄i: Dicit ergo: Omni petenti da: nō oīa petenti:
vt id des: qḋ dare honeſte potes ⁊ iuſte. Quid eniȝ
ſi pecuniā petat: qua innocentē conetur opp̄mere?
quid ſi ſtuprū petat? Dandū ē ergo qḋ nec tibi nec
alteri noceat: q̄ȝtū ab homine credi pōt: ⁊ cū nega-
ueris qḋ petit: iudicanda ē iuſticia vt non eum ina-
nem dimittas: ⁊ aliquādo meli⁹ aliquid dabis cuȝ
petentē iniuſte correxeris. AVG. ad vincen. Uti-
lius enī eſurienti panis tollitur: ſi de cibo ſecurus iu
ſticiā negligat: q̄ȝ eſurienti panis frangit̄: vt vi iniu-
ſticie ſeduct⁹ acquieſcat. HIE. Pōt enī intelligi d̄
pecunia doctrine que nūq̄ȝ deficit: ſed quāto plus
datur: tanto amplius duplicat̄. AVG. Qḋ auteȝ
ait: Et volenti mutuari a te ne auertaris: ad animuȝ
referendū eſt. hylarē enī datorē diligit deus. Mu-
tuatur aūt omnis q̄ accipit: ⁊ ſi ipſe nō ſoluturus ſit:
q̄ꝛ miſericordibus deus plura reſtituit. aut ſi nō pla
cet accipe mutuātē niſi eū qui accipit redditur⁹: in-
telligendū ē dn̄m ipſa duo genera p̄ſtandi eſſe com
plendū. nam aut donam⁹ aut redditurо cōmenda-
mus. Recte ergo ad hoc beneficij genus hortando
dicit: Ne auertaris. i. ne ꝓpterea volūtatē alienes:
quaſi deus nō redditurus ſit: cū hō reddiderit. cum
enim ex p̄cepto dei facis: infructuoſū eſſe non pōt.
CHRY. ſup matth. Ergo iubet nos chriſt⁹ mutuū
dare: non tm̄ ſub vſuris: q̄ꝛ q̄ ſic dat nō ſua dat: ſȝ ali
ena tollit. de vno vinculo ſoluit: ⁊ multis alligat: ⁊
non ꝓpter dei iuſticiā dat: ſed ꝓpter ꝓpriū lucruȝ.
Similis ē etiā pecunia vſuraria aſpidis morſui. naȝ
ſicut venenū aſpidiſ latenter oīa mēbra corrumpit:
ſic ⁊ vſura oēs facultates conuertit in debitum.
AVG. ad marcel. Obijciūt aūt quidā ꝙ hec chriſti
doctrina rei publice moribus nulla ex parte ꝯueni
at. nā q̄s inquiūt tolli ſibi ab hoſte aliq̄d patiat̄: vel
romane ꝓuincie depdatorib⁹ non male velit belli
iure reprehēdere. Sūt aūt iſta p̄cepta patiētie ſemp
in cordis p̄patione retinēda: ipſaq̄ȝ beniuolentia ne
reddat̄ malū ꝓ malo ſemp ī volūtate cōplēda eſt.
Agēda ſūt aūt multa ⁊ cū inuitis benigna q̄dā aſpi
tate plectētis ac p h̄ ſi terrena reſpu. p̄cepta chriſtia
na cuſtodiat: ⁊ ipa bella ſiue nō beniuolētia nō ge
rētur: vt ad impietatis iuſticieq̄ȝ pacatā ī ſocietateȝ
victis facili⁹ ꝯſulat̄. nā cui licētia iniq̄tatis eripitur
vtilit̄ vincit̄: quoniā nihil ē infelicius facilitate pec
cantiū: qua penalis nutritur impunitas: ⁊ mala vo
luntas velut hoſtis interior roboratur.

¶ Audiſtis quia dictū eſt: diliges
proximū tuū: ⁊ odio habebis inimi
cum tuū. Ego autē dico uobis: dili
gite īimicos ueſtros: benefacite his
qui oderūt uos: ⁊ orate pro pſequē
tibus ⁊ calūniantibus uos: ut ſitis
filij patris ueſtri qui in celis eſt: qui
ſolē ſuuȝ oriri facit ſup bonos ⁊ ma
los: ⁊ pluit ſuper iuſtos ⁊ iniuſtos.
Si. n. diligitiſ eos qui uos diligūt:
quam mercedem habebitis? Non
ne ⁊ publicani hoc faciunt? Et ſi ſa
lutaueritis fratres ueſtros tm̄: qd
amplius facitis? Nonne ⁊ ethnici
hoc faciunt? Eſtote ergo uoſ perfe
cti: ſicut ⁊ pr̄ ueſter celeſtis pfect⁹ ē.

GLO. Docuit dn̄s ſupra iniuriā inferēti nō eē re
ſiſtendū: ſȝ ad plura pferēda paratū eē. nūc aūt vlte
rius docet iniuriā inferētib⁹ impendēdū eē charita
tis affectū ſil' ⁊ effectū. Et cū p̄miſſa ad cōplemētuȝ
iuſticie legis ptineāt: ꝯuenienter hoc vltimū ptinet
ad impletōȝ charitatꝭ: q̄ ſm ap̄lm ē legis plenitudo
Dicit ḡ: Audiſtis q̄ꝛ dictū ē: diliges ꝓximū tuum.
AVG. in p̄mo de doct. xp̄ia. Qḋ aūt nullū hoīeȝ
excepit: qui p̄cepit ꝓximū diligē: dn̄s in parabola ſe
miuiui relicti oñdit dicēs ꝓximū q̄ erga illū extitit
miſericors: vt eū intelligam⁹ ꝓximū cui exhibendū
eē miſericordie officiū: ſi indigeret: qḋ nulli negan-
dū eē quis nō videat: dn̄o dicente: Benefacite his
q̄ oderūt vos. AVG. de ſer. do. ī mōte: Gradū aūt
eē in phariſeoꝝ iuſticia: q̄ ad legē veterem ptineret:
hinc intelligit̄ ꝙ multi etiā eos a q̄b⁹ diligūt̄ ode-
rūt. Aſcēdit ḡ aliquē gradū: q̄ ꝓximū diligit: q̄ȝuis
adhuc oderit inimicū. vñ ad hūc deſignādū ſubdit̄:
Et odio hēbis inimicū tuū. Que vox nō ē accipien-
da vt iubētis iuſto ſȝ pmittētis infirmo. AVG. ꝯ
fauſtū: Quero aūt a manacheis cur ꝓpriū velint eē
legis moyſi qḋ dictū ē antiq̄s: oderis inimicū tuum
an ⁊ paul⁹ nō dixit hoīes quoſdam deo odibiles.
Querēdū ē ḡ quō intelligat̄ exemplo dei cui dixit
paul⁹ quoſdā odibiles odio hn̄dos īimicos. Et rur
ſus exemplo dei qui facit ſolē ſuū oriri ſup bonos
⁊ malos diligendos inimicos. Hec itaq̄ȝ regula eſt
qua ⁊ oderim⁹ inimicū propt̄ id qḋ in eo malū eſt
. i. iniquitatē: ⁊ diligam⁹ inimicū propt̄ id qḋ in eo
bonū eſt. i. rationabilē creaturā. Audito igitur ⁊ nō
intellecto quod antiquis dictū erat: Oderis inimi-
cum tuum: ferebantur homines in hoīs odiū: cū nō
deberēt odire niſi vitiū. Hoc ergo corrigit dn̄s cum
ſubdit: Ego aūt dico vobis: diligite inimicos vr̄os.
vt qui iā dixerat: Non veni ſoluere legem: ſed im-

plere. Precipiēdo vtiqꝫ vt diligam⁹ inimicos: coge
ret nos intelligere quō poſſem⁹ vnū eūdēqꝫ hoīem
ꝛ odiſſe ꝑpter culpā: ꝛ diligere ꝑpter naturam.
GLO. Sed ſciendū ē in toto corꝑe legis nō eē ſcri/
ptū: Odio habebiſ inimicū tuū. ſꝫ hoc dr̄ q̄ſtū ad tra
ditionē ſcribaꝝ: quib⁹ viſū ē hoc addēdū: q̄a dn̄s p̄/
cepit filiis iſrl' ꝑſequi inimicos ſuos: ꝛ delere ama/
lech de ſub celo. CHRY. ſup matth. Sicut enim qō
dictū ē: Non ꝯcupiſces: nō dictū ē ad carnem ſꝫ ad
animā: ſic ꝛ in hoc loco: caro quidē inimicū ſuū di/
ligere non pōt: aīa aūt pōt: q: dilectio vel odiū car/
nis in ſenſu ē: aīe vō ī intellectu. Qū ḡ nocemur ab
aliquo: tn̄ ſentim⁹ odiū: nō tn̄ exequi volum⁹ ꝯgno
ſce: q: caro nr̄a odit inimicū: aīa vō diligit. GRE.
xxi. mora. Inimici aūt dilectio tūc veracit̄ cuſtodit̄:
cum nō de ꝑfectu deijcimur: nec de ruina illi⁹ leta/
mur. Nō enī amat aliq̄s quē nō vult eē meliorem:
cuīqꝫ ſtantē voto ꝑſequit̄: quē cecidiſſe gratulatur.
Euenire tn̄ plerūqꝫ ſolet: vt nō amiſſa charitate ꝛ in
imici nos ruina letificet: ꝛ rurſū ei⁹ gloria ſine inui/
die culpa ꝯtriſtet: cū ꝛ ruēte eo quoſdā bene erigi
credimus: ꝛ ꝑficiēte illo pleroſqꝫ iniuſte opprimi ti
meam⁹. Sed ad hoc ſeruādū ē diſcretiōis examen:
ne cū nr̄a odia exequimur: fallamur ſub ſpecie vti/
litatiſ aliene. Oportet etiā pēſare q̄d debem⁹ ruine
pctōris: ꝛ q̄d iuſticie feriētis. nam cū ꝑuerſū quēq̄ꝫ
oīpotēs ꝑcutit: ꝛ congaudēdum ē iuſticie iudicis: ꝛ
condolendū miſerie ꝑeuntis. GLO. Qui aūt ſunt
ꝯ eccleſiā trib⁹ modis ei aduerſantur: odio: verbis:
cruciatu corꝑis. ecōtra diligit. vn̄ dicit̄: Diligite ini/
micos vr̄os: benefacite. vn̄ ſeq̄t̄: Benefacite hiſ qui
oderunt vos. vnde ſequitur: Et orate pro perſequē.
ꝛ calū. vos. HIERO. Multi p̄cepta dei imbecil/
tate ſua: nō ſcoꝝ virib⁹ eſtimātes: impoſſibilia pu/
tant eē q̄ p̄cepta ſūt: ꝛ dicūt ſufficē v̄tutib⁹: nō odiſ/
ſe inimicos. ceteꝝ diligē plus p̄cipi q̄ꝫ hūana natu/
ra patiat̄. Sciēdū ē ḡ chriſtū nō impoſſibilia p̄cipe:
ſed ꝑfecta q̄ fecit dauid in ſaul ꝛ abſolon. Stepha/
nus quoqꝫ martyr ꝑ lapidātib⁹ dep̄catus ē. Et pau
lus anathema cupit eſſe ꝑ ꝑſecutoribus ſuis. Hoc
aūt ieſus ꝛ fecit: ꝛ docuit dicēs: Pat̄ ignoſce illis.
AVG. in encheridion. Sed ꝑfectoꝝ ſūt iſta filio/
rū dei: quo quidē ſe dꝫ oīs fidelis extēdē ꝛ hūanū
animū ad hūc affectū orādo deū: ſecūqꝫ luctādo ꝑ/
ducere. Tamē hoc tā magnū bonū tāte multitudi/
nis nō eſt quātā credim⁹ exaudiri: cū in orōne dr̄:
Dimitte nobis debita nr̄a: ſic ꝛ nos di. debi. nr̄is
AVG. in ſer. do. in mōte: Orit̄ aūt hic q̄ſtio q̄ huic
p̄cepto dn̄i quo nos hortatur orare ꝑ īimicis: mul/
te alie ſcripture ꝑtes videt̄ aduerſe: q: in ꝑphetis
īueniūt̄ multe imp̄catiōes aduerſus īimicos: vt ē il
lud: Fiant filij ei⁹ pupilli. Sed ſciēdū q̄ ꝑphete ſo
lent figura imp̄cantis futura p̄dicē. Sꝫ illud magis
mouet qō dicit iohānes: Eſt aūt pctm̄ ad mortē: nō
ꝑ illo dico vt oret q̄s: aperte enī oſ̄dit eſſe alienos
frēs pro q̄b⁹ orare nobis nō p̄cipit̄: ꝑ h̄ qō p̄mittit:
Siq̄s ſcit peccare frēm ſuū: cū dn̄s etiā ꝑ ꝑſecutori
bus nos iubeat orare. Nec iſta q̄ſtio ſolui pōt niſi
fateamur aliq̄ pctā eē in fratrib⁹ q̄ inimicoꝝ ꝑſecu/
tione ſūt grauiora. Nam ꝛ ſtephan⁹ orat pro eis a
q̄bus lapidat̄. q: nōdū chriſto crediderat. Et aplus
paulus nō orat pro alexādro q: frater erat: ꝛ ꝑ iui/
dentiā fraternitatē oppugnando peccauerat. Pro
quo aūt nō oras: iam nō ꝯ illū oras. Sed q̄d agim⁹
de his contra quos oratū a ſanctis accipim⁹: nō vt
corrigerētur: nam hoc mō pro ipſis poti⁹ oratū eſt.
ſed ad illā vltimā dānationē non ſic ꝯtra dn̄i tradi
torem ꝑ prophetā: nam illa p̄dictio futuroꝝ nō op/
tatio ſupplicij fuit. Sꝫ ſic in apocalypſi legim⁹ mar/
tyres orare vt vindicent̄: ſꝫ hic nō oportet moueri.
Quis enī audeat affirmare vtrū ꝯ ipſos hoīes: an ꝯ
regni pctm̄ petierint: Nam ipſa ꝛ iuſticie ꝛ miſeri/
cordie vindicta martyrū vt euertat̄ regnū pctī: quo
regnante tāta ꝑpeſſi ſūt. deſtruit̄ aūt partim corre/
ctione hoīm: partim dānatione ꝑſeuerātiū in pctō.
Nōne tibi videt̄ paul⁹ in ſeipſo ſtephanū vindicaſ
ſe cū dic: Caſtigo corp⁹ meū: ꝛ in ſuitutē redigo:
AVG. de q̄ſtio. no. ꝛ ve. teſta. Vel aīe occiſoꝝ cla/
māt vindicari ſe poſtulātes: ſic ſanguis abel clama
uit de terra: nō voce ſed rōne. Nā ꝛ op⁹ opificē lau
dare dr̄ ꝑ hoc ipſū q̄ vidētē ſe oblectat: nō enī tā im
patientes ſūt ſcī vt vrgeant fieri qō ſciūt tp̄e p̄finito
futuꝝ. CHRY. in ho. Vide aūt quot grad⁹ aſcen
dit: ꝛ qualiter nos ī ipſū v̄tutis verticē ſtatuit. Pri/
mus gradus ē: non incipe in iuſticiā: ſecūdus eq̄lē
non vindicari: tertius nō facere vexanti q̄ quis paſ
ſus eſt: quartus exponere ſeipſū ad patiendū mala:
quintus ampli⁹ ſe tribuere q̄ꝫ ille vult qui fecit ma
la: ſextus non odio habere eum q̄ hoc opatur: ſepti
mus diligere: octauus benefacere: non⁹ ꝑ ipſo ora
re. Et quia magnū erat p̄ceptū: p̄clarū p̄miū ſubdit:
ſcilꝫ fieri ſimiles deo. vnde dicit: Vt ſitis filij patris
veſtri qui eſt in celis. Siq̄s enī p̄cepta dei cuſtodi/
at: ꝛ filius dei efficitur: ergo nō in natura fili⁹ eſt hic
ſcilꝫ de quo loquit̄: ſed arbitrio ſuo. AVG. d̄ ſer.
do. in mōte: Ex illa aūt regula intelligendū ē qō h̄
dicit̄: quia ꝛ iohānes dicit: Dedit eis ꝑtātē filios dei
fieri. Vn⁹ enī naturaliter filius ē: nos autē ꝑtāte ac
cepta efficimur filij inq̄ſtū illa q̄ ab eo p̄cipiūt̄: iple
mus. Itaqꝫ nō ait: Facite iſta quia eſtis filij: ſed fa
cite iſta vt ſitis filij. Cum autē ad hoc voſ vocat: ad
ſimilitudinem ſuā vocat. vnde ſequitur: Qui ſolem
ſuū facit oriri ſup bonos ꝛ malos: ꝛ pluit ſuper iu
ſtos ꝛ iniuſtos. Poteſt autē per ſolem intelligi nō
iſte viſibilis: ſꝫ ille de quo dicitur: Vobis qui time
tis nomen dn̄i: orietur ſol iuſticie: ꝛ per pluuiā irri
gatio doctrine veritatis: quia ꝛ boniſ ꝛ malis appa
ruit ꝛ euangelizatus eſt chriſtus. HYLA. Vel in
baptiſmi ꝛ ſp̄ūs ſacramēto tribuit ſolem ꝛ pluuiā.
AVGV. Vel poteſt accipi ſol iſte viſibilis ꝛ plu
uia qua fructus gignūtur: q: iniqui ī libro ſapiētie
plangūt: Sol nō ortus eſt nobis. Et de pluuia ſpiri
tali dr̄: Mādabo nubibus meis ne pluāt ſup eam.
Sꝫ ſiue hoc ſiue illud: magna dei bonitate fit q̄ no
bis imitāda p̄cipit̄: nō aūt ſolum ait: Qui facit ſolē
oriri: ſꝫ addidit: Suū. i. quē ipſe fecit vt hic ām̄one
remur quāta liberalitate ex p̄cepto ei⁹ p̄ſtare debe
mus: que nō cream⁹ ſꝫ ex munerib⁹ ei⁹ accipim⁹.
AVG. ꝯ vincētiū: Sꝫ ſic iſta dona ei⁹ laudam⁹: ita
etiā flagella ī eos quos diligit cogitem⁹: vn̄ nō oīs
q̄ ꝑcit amic⁹ ē: nec oīs q̄ verberat inimic⁹. Meli⁹ ē
enī cū ſecuritate diligē q̄ꝫ cū lenitate decipē. AV/
GV. in libro de ciui. dei: Caute aūt dixit: Sup iu/
ſtos ꝛ iniuſtos: nō ſup iuſtos vt iniuſtos: quia oīa

bona deus nō ꝓpter hoīes dat: ſed ꝓpter ſcōs: ſic ⁊ flagella ꝓpter pctōres: ſed in bonis non ſepat pctōres a iuſtis: ne deſperēt: nec in malis iuſtos a pctōribus ne glorieť. Maxime cū malis bona nō proſint q̄ male viuētes ad ꝑiudiciū ſuū pcipiūt: nec bonis mala noceāt: ſ; magis ꝓſint ad iuſticie lucrum. ¶CHRY. ſup matth. Nam bonꝰ tpalibꝰ bonis nō extollit: nec malis frangiť. Malꝰ aūt iō huiuſmōi felicitate puniť: q̄ felicitate corrūpiť. Vel iō iſta tēporalia bona ⁊ mala vtriſq; voluit eſſe cōmunia: vt nec bona cupidiꝰ appetātur: q̄ mali habere cernuntur: nec mala turpiter euitētur: q̄bꝰ ⁊ boni afficiūť. ¶GLO. Amare aūt amātem nature ē: inimicū vō amare ē charitatis: ⁊ iō ſequiť: Si enī diligitis eos q̄ vos diligūt: quā mercedē habebitis. ſ. in celo. de his enī dicitur Recepiſtis mercedem vr̄az. Sed tñ hec oportet facere: illa non amittere. RABA. Si ḡ pctōres erga dilectores ſuos natura duce volunt eē benefici: multomagis vos maioris dilectiōis ſignū amplecti debetis: etiā nō amātes. vnde ſeqtur: Nonne ⁊ publicani hoc faciūt. i. q̄ publica vectigalia exigūt: vel q̄ publica negocia ſeculi vel lucra ſectanť. ¶GLO. Si vō ꝓ his tm̄ oraueritis: q̄ aliqua affinitate vobis cōiūcti ſūt: q̄d ampliuſ h; beneficiū vr̄m q̄; infideliū: vnde ſeqť: Et ſi ſaluta. frēs ve. tm̄ q̄d āpliꝰ facietis: Salutatio enī ē quedā ſpēs orōnis. Nonne ethnici hoc faciūt: ¶RABA. i. gētiles: nam ethnos grece latine gēs dr̄: q̄ tales ſunt vt fuerunt geniti. ſ. ſub pctō. ¶REMI. Quia vō pfectio dilectiōis vltra dilectionē inimicoꝝ nō pōt ꝓcedere. ideo poſtq̄; dn̄s ꝑcepit diligere inimicos ſubiūxit: Eſtote ergo ⁊ voſ pfecti: ſicut ⁊ pr̄ vr̄ celeſtis pfectꝰ eſt. Ipſe quidē pfectꝰ ē vt oīpotēs: hō aūt vt ab oīpotente adiuťꝰ. nā ſicut q̄nq; in ſcripturis ꝓ veritate ⁊ eq̄litate accipiť vt ibi: Sicut fui cum moyſe ita ero ⁊ tecū: aliq̄n aūt ꝓ ſilitudine vt hic. ¶CHRY. ſuper matth. Sicut enī filij carnales ſimulāt prēs in aliquo corpis ſigno: ita filij ſpiritales deū in ſcitate.

¶Attēdite ne iuſticiaꝫ ur̄am faciatis corā hoībus ut uideamī ab eis: aliogn mercedē nō habebitis apud patrē ueſtrū qui in celis eſt.

¶GLO. Poſtq̄; chriſtꝰ legē q̄tū ad ꝑcepta impleuit: incipit nūc eā adimplere q̄tuꝫ ad ꝓmiſſa vt ꝓ celeſti mercede ꝑcepta dei faciamꝰ: nō ꝓ terrenis q̄ lex ꝓmittebat. Oīa aūt terrena ad duo potiſſima reducūtur. ſ. ad hūanā gloriā: ⁊ ad terrenoꝝ affluētiā: quoꝝ vtrūq; in lege ꝓmiſſū eē videť. De gloria enī dr̄ in deutero. Faciet te dn̄s excelſiorē cūctis gentibus q̄ verſanť in terra. De affluētia vō tpaliū ibidē ſubditur: Abundare te faciet dn̄s in oībꝰ bonis. ⁊ iō dn̄s hec duo ab intētione fideliū excludit. ſ. gl'iaꝫ ⁊ terrenoꝝ affluētiā. Sed ſciēdū q̄ appetitꝰ glorie ꝓpinquꝰ ē vtuti. ¶CHRY. ſup matth. Ubi enī res agitur glorioſa: ibi faciliꝰ īuenit locū gloriatiōis occaſio: ⁊ iō intētionē glorie pmo dn̄s excludit. Pre oībꝰ enī vitijs carnalibꝰ piculoſiꝰ hoc eſſe ī hoībꝰ intellexit: cū enī oīa mala ſeruos diaboli vexent: cōcupiſcētia vane gl'ie magis vexat ſuos dei q̄; ſuos diaboli. ¶AVG. in li. de ſen. ꝓſpe. Quas etiā vires nocendi habeat hūane glorie amor: nō ſentit niſi q̄ ei bellū indixerit: q̄ etſi cuiq̄; facile ē laudē non cupere dū negať: difficile tñ ē ea nō delectari cū offertur. ¶CHRY. ſup matth. Intuere āt q̄liter incepit velut de fera aliq̄ difficile cognita diſputās: ⁊ apta furari eum q̄ nō valde vigilat. Occulte enī ingreditur ⁊ oīa q̄ intus ſūt inſenſibiliter aufert. ¶CHRY. in ho. Et iō hoc cautiꝰ cauēdū mandat dicēs: Attendite ne iuſticiā vr̄am faciatis corā hoībus. Cor aūt noſtꝝ attendē debemꝰ: inuiſibilis enī ē ſerpēs queꝫ obſeruare iubemur: ⁊ latenter ingrediť ⁊ ſeducit. ſed in corde mundo ſi ſurreptio inimici ſucceſſerit: mox hō iuſtꝰ diſcernit: q̄ ſpū alieno pulſať. Si aūt cor fuerit iniq̄tatibus plenū: ſuggeſtionē diaboli ñ facile intelligit. ⁊ iō pmiſit: Ne iraſcaris: Ne cōcupiſcas. q̄ q̄ malis iſtis ſubiectꝰ ē: cor ſuū nō pōt attēdere. Sed quō pōt fieri vt nō corā hoībꝰ elemoſynā faciamꝰ: aut ſi fiat quō nō ſentiemꝰ: Si. n. in pn̄te aliquo occurrerit paup: quō dabiť ei abſconſe: ſed educēdo eū in ſecreto videť q̄ dať. Sed ꝯſidera q̄ nō dixit: Ne tm̄ corā hoībꝰ faciatiſ. ſ; addidit: Ut videamī ab eis. Qui ḡ nō iō facit vt ab hoībus videať: etſi corā hoībꝰ fecerit: nō tm̄ corā hoībꝰ feciſſe videť. qui enī aliq̄d facit ꝓpter deū: neminē vidit in corde ſuo niſi deū: ꝓpter quē facit: ſic artifex euꝫ ſemp h; p oculis: q̄ ſibi opꝰ faciēdū ꝯmiſit. ¶GRE. Si ḡ dantis gloriā querimꝰ: ⁊ publicata nr̄a opera in ꝯſpectu illiꝰ occulta ſeruamꝰ. ſi vō ꝑ hoc noſtraꝫ laudē ꝯſpicimꝰ: foras ab eiꝰ ꝯſpectu iā fuſa ſūt: etiā ſi a multis ignorētur: ſed valde pfectoꝝ ē ſic oſtēſo ope actoris gloriā q̄rere: vt de illata laude: priuata neſciāt exultatione gaudere: quā infirmi q̄ pfecte ꝯtēnēdo nō ſupant: neceſſe ē vt bonū q̄ō opanť abſcondāt. ¶AVG. d̄ ſer. do. in mōte: In hoc vō q̄ dicit: Ut videamī ab eis. addēs: apparet h̄ eū ꝓhibuiſſe vt ibi finē nr̄i ꝓpoſiti collocemꝰ. nā ⁊ apl's q̄ dicit: Si adhuc hoībꝰ placerē: chriſti ſeruꝰ non eſſem: Alio loco dic: Ego hoībꝰ ꝑ oīa placeo. Q̄ō nō iō facit: vt placeret hoībꝰ: ſ; deo: ad cuiꝰ amorem corda hoīm volebat ꝯuertere ex eo q̄ō eis placebat. Sic nō abſurde loq̄reť q̄ diceret: In hoc ope quo nauē q̄ro: nō nauē q̄ro: ſ; patriā. ¶AVG. de ver. do. Dic aūt: Ut videamī ab eis. q̄ ſūt q̄dā q̄ ſic faciūt iuſticiā corā hoībꝰ vt nō videāť ab eis: ſ; vt ipſa opa videātur: ⁊ glorificeť pr̄ qui in celis ē: non enī ſuā iuſticiā deputāt: ſ; eiꝰ cuiꝰ fide viuūt. ¶AVG. de ſer. do. in monte: In hoc etiā q̄ addit: Alioq̄n mercedē non habebitis apud patrē veſtrū qui in celiſ ē: nihil aliud demōſtrat: niſi illud nos cauere oportere ne humanā laudē ꝓ noſtroꝝ opeꝝ mercede q̄ramus. ¶CHRY. ſup matth. Quid aūt a deo recipies: qui deo nihil dediſti: Nā q̄ō ꝓpter deū fit: deo dať: et ab eo recipiť. q̄ō aūt ꝓpť hoīes fit: in vētos effūdiť. Que eſt aūt ſapīa res dare ⁊ verba vacua cōpare: ⁊ mercedē dei ꝯtemnere: Vel illū aſpice a quo lapidem expectas: qui te ꝓpť deū facē putat: alioquin vituparet te magis. Ille āt q̄ plena q̄dē volūtate ꝓpter hoīes facit: ille ꝓpter hoīes feciſſe videť. Si āt ꝑ alicuiꝰ cor cogitatio vana aſcēdit deſiderās hoībus apparere: aīa aūt intelligēs ꝯtradicit: ille nō ꝓpter hoīeſ feciſſe videtur: q̄ q̄ō cogitauit paſſio carnis eſt quod eligit iudicium anime.

¶ Cũ ergo facis elemoſynã: noli
tuba canere añ te: ſicũ hypocrite fa
ciũt i ſynagogis ⁊ i uicis ut honori
ficent ab hoib⁹. Amẽ dico uobiſ: re
ceperũt mercedẽ ſuã. Te aũt facien
te elemoſynã: neſciat ſiniſtra tua qd
faciat dextera tua: ut ſit elemoſyna
tua in abſcondito: ⁊ pater tuus qui
uidet in abſcondito reddet tibi.

AVG. de ſer. do. Generaliter ſupra dñs iuſticiã
noiauit cũ dixit: Attẽdite ne iuſticiã vrãm. Nũc au
tẽ p ptes exequitur. CHRY. ſup matth. Ponit ãt
tria fortia bona. i. elemoſynã: orationẽ: ⁊ ieiuniũ: cõ
tra tria mala aduerſus q̃ dñs tẽtatiõis bellũ ſuſce-
pit. pugnauit enim p nobis ↄ̃ gulã in eremo: con-
tra auariciã ſupra montẽ: contra vanã gloriã ſupra
templũ. Eſt g̃ elemoſyna q̃ diſpergit: ↄtra auaritiã
q̃ ↄgregat: ieiuniũ ↄ̃ gulã: qꝛ eſt ei contrariũ: oratio
võ ↄ̃ vanã gloriã: qꝛ cũ oẽ malũ ex malo naſcatur:
ſola vana gloria d̃ bono pcedit: ideo nõ deſtruit p
bonũ: ſed magis nutritur. nullũ g̃ remediũ põt eſſe
ↄtra vanã gloriã niſi oratio ſola. AMBRO. Dis
aũt ſententia diſcipline chriſtiane i mĩa ⁊ pietate ⁊
ideo ab elemoſyna incipit dicẽs: Cũ g̃ facis elemo
ſynam noli tuba canere ante te. GLO. Tuba aũt
ẽ oĩs act⁹ vel ſermo p quẽ opis iactãtia demõſtra-
tur: puta q̃ facit elemoſynã qñ aliquẽ videt pſentẽ:
vel intercedente aliquo aut honeſtiori pſone q̃ põt
retribuere: alias aũt nõ facit. Sed etſi in loco ſecre-
to fecerit: eo pposito vt laudabilis videat: tuba ẽ.
AVG. Sic g̃ qd̃ dicit: Noli tuba canere añ te: ad
hoc reſpicit qd̃ ſupius ait: Attẽdite ne iuſticiã vrã
faciatis co. ho. HIE. Qui aũt tuba canit elemoſy-
nã faciens hypocrita eſt. Et id̃ ſubdit: Sicut hypo-
crite faciũt. ISIDO. Nomẽ hypocrite tractũ eſt a
ſpecie eoꝝ q̃ in ſpectaculis contecta facie incidũt di
ſtinguẽtes vultũ vario colore: vt ad pſone quã ſimi
lant colorẽ pueniãt: mõ in ſpecie viri: mõ in femie:
vt fallãt populũ dũ in ludis agunt. AVG. de ſer.
do. in mõte: Sicut g̃ hypocrite. i. ſimulatores tanq̃
imitatores pſonaꝝ aliaꝝ agũt ptes illi⁹ q̃d non ſũt.
non eñ q̃ agit ptes agamẽnonis: vere ipe eſt: ſed ſi
milat eũ: ſic ⁊ in eccleſijs in oĩ vita hũana q̃ ſe vult
videri qd̃ nõ eſt: hypocrita ẽ. Similat enĩ ſe iuſtum
⁊ nõ exhibet: q̃ totũ fructũ in laude hoĩm ponit.
GLO. Et id̃ ſubdit loco publica cũ dicit: In ſyna-
gogis ⁊ vicis. Et finẽ intẽtũ cũ ſubdit: Ut honorifi-
centur ab hoib⁹. GRE. xxxij. mora. Sciendũ võ ẽ
q̃ ſunt nõnulli: q̃ ⁊ ſanctitatis habitũ tenẽt: ⁊ pfec-
tionis meritũ exequi nõ valẽt: quoſ nequaq̃ credẽ
dum ẽ inter hypocritarũ numeꝝ currere: qꝛ aliud ẽ
ĩfirmitate: aliud callida ſimulatõe peccare. AVG.
de ſer. do. in monte: Tales aũt q̃ ſimulatiõe peccãt:
ab inſpectore cordis deo mercedẽ nõ capiũt: niſi fal
lacie ſuppliciũ. ⁊ id̃ ſubdit: Amẽ dico vobis recepe-
runt mercedẽ ſuã. HIE. Nõ dei mercedẽ: ſꝫ ſuaꝫ.
Laudari enĩ ſũt ab hoib⁹: quoꝝ cauſa exercuere vir
tutes. AVG. de ſer. do. in mõte: Hoc aũt reſpicit
ad illud qd̃ ſupra poſuit: Alioq̃n mercedẽ non ha
bebitis apud patrẽ vrm̃. Sic g̃ nõ quõ illi elemoſy
nam facias: ſꝫ quõ faciẽda ſit iubet ↄueniẽter cũ di
cit: Te aũt faciente ele. neſ. ſini. tua: q̃d fa. dex. tua.
CHRY. i ho. Hoc aũt p ſupabũdantiã dr̃: ac ſi di-
cat: Si poſſibile ẽ teipſũ ignorare: ⁊ ipſas man⁹ la-
tere poſſibile eẽt: ſtudioſiſſimũ ẽ tibi. CHRY. ſup
matth. apli aũt interptant in li. canonũ ſic: Dextera
eſt ppl's chriſtianus: q̃ ẽ ad dexterã chriſti. Siniſtra
aũt ẽ oĩs ppl's q̃ eſt ad ſiniſtrã. Hoc g̃ dicit ne chri-
ſtiano elemoſynã faciẽte q̃ ẽ dextera: infidelis aſpi-
ciat qui ẽ ſiniſtra. AVG. de ſer. do. i mõte: Sꝫ ſm
hoc videbit nulla eẽ culpa velle placere fidelibus:
cũ tñ i quorũlibꝫ hoim laudẽ finẽ boni opis ↄſtitu
ere phibeamur. Ut aũt te imitẽt qb⁹ facta tua pla
cuerũt nõ tñ fidelib⁹: ſed etiã infidelib⁹ exhibẽdũ
eſt. Si aũt vt alij dicũt: ſiniſtrã inimicũ putaueris:
vt neſciat inimic⁹ tuus cũ elemoſynã facis: cur ipſe
dñs inimicis iudeis circũſtantib⁹ miſericorditer ſa-
nauit hoẽs: Deinde quõ cũ ipſo inimico faciemuſ:
vt illud impleam⁹ pceptũ: Si eſurierit inimic⁹ tuus
ciba illum. Tertia opinio ẽ ridẽda eoꝝ q̃ dicũt: ſini
ſtre noĩe vxorẽ ſignificari: vt qñ ĩ re familiari tena-
ciores pecuniaꝝ ſolẽt eẽ femine: lateat eas cũ aliq̃d
viris alienis impẽdũt: ppter domeſticas lites. Nõ
aũt ſolis viris hoc pceptũ datũ ẽ: ſꝫ etiã femis. cui g̃
ſiniſtre iubet femĩa occultare op⁹ miſericordie ſue:
an etiã vir ſiniſtra erit femie: qꝫ ſi q̃ſpiã putat: cũ p-
ceptũ ſit talib⁹ vt ſe inuicẽ bonis morib⁹ lucrifaci-
ant: nõ ſibi debẽt occultare bona opa ſua: nec futu-
ra faciẽda ſũt vt pmereat de⁹. qꝫ ſi occultãdũ ẽ ali
quid q̃diu alterius infirmitas id equo animo non
põt ſuſtinere: q̃uis nõ illicite fiat: non tñ femia p ſi
niſtrã ſignificari facile apparet toti⁹ capituli ſignifi
catione. Et etiã qñ ſiniſtrã vocet: qd̃ eñi in hypocri
tis culpatũ ẽ: qꝫ. ſ. laudes hoĩm q̃rũt: hoc tñ facẽ ve-
taris. quapropter ſiniſtra videt ſignificare delecta-
tionẽ laudis: dextera aũt ſignificat intẽtionẽ implẽ
di pcepta diuina. Cũ ergo ↄſcientie faciendi elemo-
ſynam miſcet ſe appetitio laudis hũane: fit ſiniſtra
ↄſcia dextre. Neſciat ergo ſiniſtra. i. non ſe miſceat
ↄſcientie tue laudis humane appetitio. Dñs aũt nr̃
multo magis phibet ſolã ſiniſtrã in nobis opari:
q̃ꝫ eam miſceri opib⁹ dextre. Quo aũt fine hoc dixe
rit: oñdit cũ ſubdit: Ut ſit elemoſyna vr̃a in abſcõdi
to. i. in ipſa bona ↄſciẽtia: q̃ hũanis oculiſ demõſtra
ri nõ põt: nec verbis aperiri: quãdoquidem multi
multa mẽtiũtur. Sufficit aũt tibi ad promerendũ
pmiũ ipſa cõſcientia: ſi ab eo expectas pmiũ: q̃ ſolũ
ↄſcie inſpector ẽ. Et hoc ẽ qd̃ ſubdit: Et pr̃ tu⁹ q̃ vi.
in abſcon. redder tibi. Multa latina exẽplaria hñt:
Reddet tibi palã. CHRY. ſup matth: Impoſſibi-
le ẽ eñi vt op⁹ bonuꝫ hoĩs in abſcondito dimittat
de⁹: ſꝫ i hoc ſeculo manifeſtat ⁊ illo glorificat: quia
glĩa dei ẽ: ſicut ⁊ diabol⁹ manifeſtat malũ: i q⁹ ma
licie ei⁹ virt⁹ oñdit. Prope aũt publicat de⁹ oẽ bo-
nũ in ſclõ illo: cui⁹ bona nõ ſũt cõia bonis ⁊ malis.
ideo cuicunq̃ illic bene fecerit deus: manifeſtũ eſt
p mercede iuſticie ſue meruit illud. Merces autẽ
iuſticie in hoc ſclõ mãifeſta nõ ẽ: qꝛ h̃ nõ ſolũ boni
ſꝫ etiã mali ſũt diuites. AVG. de ſer. dñi i monte:
Sꝫ i grecꝭ exẽplarib⁹ q̃ ppria ſũt nõ inuenim⁹ Palã.

CHRY. in homel. Si ḡ vis habere inſpectores
eoꝝ q̄ facis. Ecce habes nō ſolū āgelos aut archan
gelos: ſꝫ deū vniuerſoꝝ.
CA.VI.

Cum oratis non eritis ſicut
hy pocrite qui amant in ſy
nagogis ꝛ in angulis plate
arum ſtantes orare: ut uideantur
ab hominib⁹: amen dico uobis rece
perūt mercedē ſuaꝫ. Tu aūt cū ora
ueris: intra in cubiculū tuū: ꝛ clau
ſo oſtio ora patrē tuū i abſcōdito: ꝛ
pater tuus qui uidet in abſcondito
reddet tibi.

Salomon dicit ante orationē p̄para animā tuā.
CHRY. ſup matth. Qḋ quidē facit q̄ faciens ele
moſynā venit ad orōnē: bona eni opa excitant fidē
cordis: ꝛ dant cōfidentiā anime apud deū orandi.
Ergo elemoſyna p̄patio ē orationis: ꝛ idē dn̄s poſt
elemoſynam cōuenient de oratione nos inſtruit.
AVG. de ſer. dn̄i in mōte: Nō aūt hoc monet nūc
vt oremus ſꝫ quō orem⁹: ſic nec ſupius vt faciam⁹
elemoſynā: ſed quo animo faciam⁹. CHRY. ſup
matth. Eſt aūt oratio quaſi quoddā ſpiritale tribu
tū: qḋ aīa offert deo de viſceribus ſuiſ. Quāto ergo
glorioſior ē tanto cautior ē ſeruāda: ne ,ppter hoīeſ
facta vileſcat. ꝛ iḋ dicit: Cū oratis nō eritis ſicut hy
pocrite. CHRY. in ho. Hypocritas vocat: q̄ deum
ſe fingentes orare hoīes circūſpiciūt. ꝛ ideo ſubdit:
Qui amāt i ſynagogis orare. CHRY. ſup matth.
Puto aūt nō ad locū hoc refert dn̄s: ſed ad ,ppoſi
tū orantis: in cōuentu eni fideliū orare laudabile ē:
ſicut dictū ē: In eccleſiis benedicite deū. Qui ergo
ſic orat vt ab hoībus videaſ: nō deū aſpicit ſꝫ homi
nes. ꝛ iḋ q̄ītū ad ,ppoſitū ſuū i ſynagoga orat. Cui⁹
aūt orātis mens ſolū aſpicit deū: q̄ūuis in ſynagoga
oret: tn̄ apud ſe i ſecreto videſ orare. Seqꝛ. Et i an
gulis plateaꝝ vt videātur abſconſe orare. Et ſic du
pliciſ laudanſ: ꝛ quia orāt: ꝛ q̄a abſconſe orant.
GLO. Vel anguli platearū ſūt: vbi via p trāſuerſū
greſſū duciſ: ꝛ q̄driuiū reddit. CHRY. ſup matth
Eo ḡ ,ppoſito in ꝯuentu vetat orare vt a cōuentu vi
deaſ. vn̄ ſubdiſ: Ut videanſ ab hoībus. Orās ḡ ni
hil nouū faciat qḋ aſpiciāt hoīes: vel clamādo vel
pectus pcuciēdo vel man⁹ extēdendo. AVG. de
ver. do. Nō aūt videri ab hoībus nefas ē: ſꝫ ideo h
agere vt ab hoībus videaris. CHRY. in ho. A va
na eni gloria vbiqꝫ erui bonū ē: maxime aūt in orō
ne. ſi eni in hoc cogitationib⁹ circūferimur: ſi ad orā
dum ingreſſi fuerim⁹: hāc hn̄tes egritudinē: q̄liſ in
telligem⁹ ea q̄ a nobis dicūtur. AVG. de ver. do.
Sic etiā fugiendū eſt hoīm ſciētiā: ſi hoc animo ali
q̄d fiat vt fruct⁹ expecteſ placēdi hoībus. vn̄ ſubdi
tur: Amē dico vobis receperunt mercedē ſuam.
CHRY. ſup matth. Unuſquiſqꝫ eni vbi ſeminat: ibi
metit. Unde q̄ ,ppter hoiem orāt nō ,ppter deum:
ab hoīb⁹ nō a deo laudanſ. CHRY. in ho. Dicit
aūt: Receperūt. qꝛ deus retributionē que ē ab ipſo
tribuere vellet: illi aūt eā que ē ab hoībus vſurpāt.

Quō aūt orādū ſit ſubiūgit dicēs: Tu aūt cū ora. in
tra in cubi. tuū: ꝛ clau. oſtio ora pa. tuū i abſcōdito.
HIERO. Hoc ſimpliciſ intellectū erudit audito
rē vt vanā orādi gloriā fugiat. CHRY. ſup math.
Ut nemo ſit tibi niſi ille q̄ orat: ꝛ illū quē orat. Te
ſtis eni orātē grauat: nō adiuuat. CYPRI. ḋ ora
tione dn̄ica: In abditis etiā locis orare magis ꝯue
nit fidei: vt ſciamus dn̄m vbiqꝫ eē p̄ſentē ꝛ maieſta
tis ſue plenitudine occulta penetrare. Poſſum⁹ eti
am intelligē ꝛ oſtiū dom⁹ os corpis: vt non clamo
ſa voce orem⁹ deū. ſed tacito corde ,ppter tria. Pri
mo qꝛ de⁹ nō voce clamoſa pulſand⁹ eſt: ſꝫ ꝯſcia re
cta placādus: q̄ ē cordis auditor. Secūdo qꝛ ſecre
tas orōnes tuas nō oportet alteꝝ ſcire: niſi te ꝛ deū
Tertio qꝛ clamoſe orās: alterū iuxta te nō pmittis
orare. Cū ſūmo etiā eſt orādū ſilentio: vt ipſos quo
qꝫ inimicos nr̄os: q̄ orātib⁹ nobis maxime inſidiāſ
lateat nr̄e petitiōis intētio. AVG. in ſer. do. i mō
te: Uel p cubicula nr̄a ſūt intelligēda corda nr̄a: de
quib⁹ dr̄: Que dicitis in cordib⁹ vr̄is: ꝛ in cubilib⁹
veſtris ꝯpungimi. Oſtiū ē carnalis ſenſus: foris ſūt
oīa tpalia: q̄ p ſenſū cogitationes nr̄as penetrāt: et
turba vanoꝝ phantaſmatū orātib⁹ obſtrepunt.
CYPRI. de oratione dn̄ica: Que aūt ſegnitia ē alie
nari ꝛ capi ineptis cogitatiōibus ꝛ ,pphanis cū do
minū depcaris: q̄ſi ſit aliud qḋ magis debeas cogi
tare q̄ꝫ cū deo loq̄ris. Quō te audiri a deo poſtulaſ:
cū teipſū nō audias: hoc ē ab hoſte nō cauere: hoc
eſt deuꝫ negligentia orationis offendere. AVG.
de ver. dn̄i: Claudendū ē ḡ oſtiū. i. carnali ſenſui re
ſiſtendū: vt orō ſpiritalis dirigaſ ad patrē: q̄ ſit i in
timis cordis vbi oraſ pater in abſcōdito: vn̄ ſeq̄tur:
Et pater tu⁹ qui videt in abſcondito: reddet tibi.
REMI. Et eſt ſenſus: Sufficiat tibi vt ille ſol⁹ no
uerit tuā orōnē qui oīm corda nouit occulta: quia
ipſe q̄ eſt inſpector erit exauditor. CHRY. in ho.
Non aūt dixit: Gratis dabit. ſꝫ Reddet tibi. Etenim
debitorē ſeipſū tibi conſtituit.

Orātes aūt nolite multū loqui:
ſicut ethnici faciūt. Putāt eni q̄ in
multiloqo exaudiāſ. Nolite ergo
aſſimilari eis. Scit eni pr̄ vr̄ q̄d op⁹
ſit uobis: anteq̄ꝫ petatis cuꝫ.

AVG. in ſer. do. in monte: Sic hypocritaꝝ ē p̄hēſe
ſpectādos i orōne quoꝝ fruct⁹ ē placē hoīb⁹: ita ē
ethnicoꝝ. i. gentiliū i multiloquio ſe putare exaudi
ri. ꝛ iḋ ſubdiſ: Orātes aūt noli. mul. loq̄. Ex colla.
patrū: Frequēter eni ſed breuiter ē orādū: ne īmo
rantib⁹ nobis inſerere aliq̄d noſtro cordi inſidia
tor poſſit inimicus. AVG. ad probā: Nō tn̄ vt q̄
dā putāt: hoc orare in multiloquio ſi diuti⁹ oretur.
Aliud ē ſmo mult⁹: aliud diuturnuſ affectus. Naꝫ
ꝛ de ipſo dn̄o ſcriptū ē: q̄ pnoctauerit i orādo: ꝛ q̄
,plixius orauerit: vt nobis p̄beret exēplū. Dicuntur
fratres in egypto crebras q̄dē habere orationes: ſꝫ
eas tamē breuiſſimas ꝛ rapti quodāmō iaculatas:
ne illa vigilanter erepta q̄ oranti plurimū ē neċia p
,pductiores moras hebeteſ intentio: ac p h ipi ſatiſ
oſ̄dūt hāc intētionē ſic eē obtūdendam ſi pdurare
non pōt: ita ſi pdurauerit: non cito eſſe rūpendam.

Abſit aũt ab oratione multa locutio: ſed non deſit
multa ꝓcatio ſi feruẽs ꝑſeuerat intẽtio: nã multum
loqui ẽ in orãdo rem neceſſariã ſuꝑfluis agere ver
bis. Multũ aũt ꝓcari ẽ eũ quem ꝓcamur diuturna
cordis excitatione pulſare: nã plerũqꝫ hoc negociũ
plus gemitibus q̃ꝫ ſermonibus agiť: plus fletu q̃ꝫ
affatu. CHRY. in ho. Diſſuadet igiť ꝑ hoc inaneꝫ
locutionẽ in orando: puta cũ non petimꝰ decentia
a deo: potẽtatꝰ ⁊ glorias: inimicos ſuꝑare: ⁊ pecuni
arũ abundãtiã. Jubet ĝ hic non longas orationes
facere. Longas aũt dico non tpe: ſꝫ multitudine eo
rum q̃ dicuntur: ꝑmanere tñ oportet eos q̃ petunt.
Orationi enĩ aıt aplus inſtantes. non tñ iubet de
cem miliũ verſuũ orõnẽ cõponere ⁊ cordetenꝰ enũ
ciare qḋ occulte inſinuat: cũ dixit: Nolite multum
loqui. GLO. Dãnat aũt multiloquiũ orõnis ve
niens de infidelitate. vñ ſeq̃tur: Sicut ethnici faciũt
Gentilibꝰ enĩ erat neceſſaria ṽboꝝ multiplicitas. ꝓ
pter demones q̃ neſcirẽt q̃d illi peterẽt: niſi illoꝝ ṽ
bis inſtructi. vñ ſeq̃tur: Putãt enĩ q꞉ in multiloq̃o
ſuo exaudiãť. AVG. de ſer. dñi in mõte: Et reuera
omne multiloquiu a gẽtilibꝰ venit: q̃ exercẽde lin
gue potius q̃ꝫ mũdando aĩo dant operã: ⁊ hoc ſtu
dij genꝰ etiã ad deũ ꝓce flectẽdũ trãſferre conanť.
GRE. xxxiij. mora. Sed veraciter orare ẽ amaros
in cõpũctione gemitus ⁊ non cõpoſita ṽba reſona
re. Et iõ ſubdiť: Nolite ergo aſſimilare eiſ. AVG
de ſer. dñi in mõte: Si enĩ verba multa ad id ꝓferũ
tur vt inſtruať ignarꝰ: q̃d eis opꝰ ẽ ad reꝝ oĩm cõdi
torẽ. vñ ſeq̃ť: Scit enĩ pr̃ veſter q̃d opꝰ ſit vobis an
teq̃ꝫ petatis eũ. HIE. Cõſurgit aũt in hoc loco q̃
dã hereſis pħoꝝ quorũdã dogma ꝑuerſũ dicẽtiuꝫ:
Si nouit deꝰ q̃d oremus: ⁊ anteq̃ꝫ petamꝰ ſcit quo
indigeamꝰ fruſtra ſciẽti loq̃mur. Quibꝰ rñdẽdũ eſt
nõ narratores eẽ: ſed rogatores. Aliud ẽ enĩ narra
re ignorãti: aliud petere ſciẽti. CHRY. in ho. Nõ
ĝ oras vt doceas: ſed flectas vt familiaris efficiaris
cõtinuitate interpellatiõis: vt humilieris vt rememo
reris pctõꝝ tuoꝝ. AVG. de ſer. do. in mõte: Nec
etiã verbis nos agẽ debemꝰ apud deũ ⁊ vt impetre
mus qḋ volumꝰ: ſꝫ rebꝰ quas nõ animo gerimꝰ: et
intentiõe cogitatiõis cũ dilectõe pura ⁊ ſupplici af
fectu. AVG. ad probã: Sed iõ ꝑ certa interualla
tẽpoꝝ etiã verbis rogamꝰ deum: vt illis reꝝ ſignis
noſipſos ammoneamuſ: q̃ntumqꝫ in hoc deſiderio
ꝓfecerimꝰ: nobiſipſis innoteſcamꝰ: ⁊ ad hoc augen
dũ noſipſos acrius excitemus ne varijs curis qḋ te
peſcere cepat: oĩno frigeſcat ⁊ penitꝰ extinguať: niſi
crebrꝰ inflãmetur. Nobis ĝ neceſſaria ſũt ṽba: qui
bus cõmoueamur: ⁊ inſpiciamꝰ q̃d petamꝰ: nõ qui
bus dñm ſeu docendũ ſeu flectẽdũ eſſe credamus.
AVG. de ſer. do. in monte: Sed rurſus q̃ri põt ſi
ue rebꝰ ſiue verbis orãdũ ſit: q̃d opus ſit ipſa orõne
ſi deus iã nouit qḋ nobis neceſſariuꝫ ſit: niſi q꞉ ipſa
oratiõis intẽtio coꝛ noſtꝝ ſerenat ⁊ purgat: capaci
uſqꝫ efficit ad excipienda diuina munera: q̃ ſpũaliť
nobis infundũtur. Nõ. n. ambitione ꝓcũ nos exau
dit deus q̃ ſemp paratꝰ ẽ dare ſuã lucẽ: ſed nos nõ
ſemꝑ parati ſumꝰ accipe cũ inclinamur in aliã. Fit
ĝ in orõne cõuerſio cordis ad deũ: ⁊ purgatio interi
oris oculi cũ ea q̃ cupiebanť: tꝑaliter excludunť: vt
acies cordis ſimplicis ferre poſſit ſimplicẽ lucẽ: ⁊ i
ea manere tñ gaudio quo btã vita ꝑficitur.

Sic ergo uos orabitis: Pať no ſter qui es in celis:

GLO. Inter ſalutaria monita ⁊ diuina q̃bus cõ
ſulit credẽtibꝰ formã orãdi ꝓpoſuit: ⁊ orones cõ
poſuit breuibus verbis: vt ſit fiducia cito annuẽdi:
qḋ breuiter vult rogari. vñ dicit: Pater nr̃ q̃ es ĩ ce
lis. CYPRI. de orõne dñica: Qui fecit viuẽ: docu
it ⁊ orare: vt dũ orõne quã filiꝰ docuit apud patrem
loquimur: facilius audiamur. Amica ⁊ familiaris
oratio ẽ dñm de ſuo rogare: agnoſcat pater filij ſui
ṽba cũ ꝓcẽ facimus: ⁊ cũ ipſũ habeamꝰ aduocatum
apud patrẽ ꝓ pctis nr̃is: qñ pctõres ꝓ delictis nr̃is
petimus: aduocati nr̃i ṽba promamꝰ. GLO. Nõ
tñ his ſolis ṽbis oratur: ſed ⁊ alijs ſub eodem ſenſu
cõceptis q̃bꝰ coꝛ nr̃m accendiť. AVG. de ſer. dñi ĩ
monte: Cũ aũt in omni deꝓcatione beniuolẽtia cõ
cilianda ſit eiꝰ quẽ deꝓcamur: deinde dũ q̃d deꝓce
mur ꝑ laudẽ illiꝰ ad quẽ oratio dirigiť: ſolet beni
uolentia conciliari: ⁊ hoc in orationis ꝑncipio poni
ſolet. In quo dñs nr̃ nihil aliud nos dicẽ iuſſit niſi
Pr̃ nr̃ q̃ es in celis. Multa quidẽ dicta ſũt in lau
dem dei: nuſq̃ꝫ tñ iueniť ꝓceptũ pplo iſrľ vt dicerẽt
Pater noſter: ſed ẽ eis inſinuatꝰ vt dñs tanq̃ꝫ ſuis.
ſed de pplo xp̃iano aplus dicit: q꞉ ſpm̃ adoptionis
accepit: in quo clamamꝰ: Abba pater. qḋ nõ ẽ meri
toꝝ noſtroꝝ: ſꝫ grẽ quã ĩ orõne ponimꝰ: cũ dicimꝰ:
Pať: quo noĩe ⁊ charitas excitať. Quid enĩ charꝰ
debet eẽ filijs q̃ꝫ pr̃: ⁊ ſupplex affectꝰ cũ hoĩes di
cũt deo: Pater nr̃. ⁊ quedã impetrãdi ꝑſuppoſitio.
Quid iã nõ det filijs petẽtibꝰ: cũ hoc ipſũ añ dederit
vt filij eẽnt. Poſtremo q̃nta cura animũ tãgit vt q̃
dicit: Pr̃ nr̃. tãto pr̃e nõ ſit indignꝰ. Admoneť etiã
hinc diuites: vel genẽ nobiles cũ facti fuerint chri
ſtiani: nõ ſuꝑbire aduerſus paupes vel ignobiles:
qñ ſimul dicũt deo: Pr̃ nr̃: qḋ non pñt pie ac vere
dicẽ niſi ſe frẽs eẽ cogſcãt. CHRY. in ho. Qḋ eniꝫ
nocumẽtũ ẽ ex inferiori cognatiõe: cũ ſm ſuperioꝛeꝫ
oẽs ſimus copulati: q̃ etiã patrẽ dixit ⁊ pctõꝝ remiſ
ſionẽ ⁊ adoptionẽ ⁊ hereditatẽ ⁊ fraternitatẽ q̃ eſt
ad vnigenitũ: ⁊ ſpũs largitionẽ ꝑ vnã hãc cõfeſſus ẽ
nũcupationẽ. Nõ. n. poſſibile ẽ euocare deũ patreꝫ
niſi eũ qui ẽ oĩbus iſtis bonis potitus. Dupliciť igi
tur oratũ erigit ſenſũ ⁊ dignitate eiꝰ q̃ inuocatur: ⁊
magnitudine beneficioꝝ quibus orans potitus ẽ.
CYPRI. de oratiõe dñica: Nõ aũt dicimus Pať
meus: ſed Pr̃ nr̃: q꞉ pacis ⁊ vnitatis magiſter nolu
it ſigillatim ⁊ ꝑuatim ꝓcẽ fieri: vt quis cum precať:
pro ſe tñ ꝓcetur. Publica enĩ ẽ nobis ⁊ cõis oratio
⁊ qñ oramus: nõ ꝓ vno tñ: ſed ꝓ populo toto ora
mus: q꞉ totus ppľs vnũ ſumus. Sic enĩ vnũ orare
ꝓ omnibus voluit: quõ in vno oẽs ipſe portauit.
CHRY. ſuꝑ matth. Pro ſe. n. orare neceſſitas cõ
git. pro altero autẽ charitas fraternitatis hortatur.
Dulcioꝛ aũt eſt ante deũ oratio: nõ quã neceſſitas
tranſmittit: ſꝫ quã charitas fraternitatis cõmendat.
GLO. Dr̃ etiã Pr̃ nr̃: qḋ cõe ẽ oĩbus: nõ pr̃ meꝰ
qḋ ſoli xp̃o cõuenit: q̃ ẽ filiꝰ ꝑ naturã. CHRY. ſu
per mtthеum: Addit autem: Qui es in celis. vt ſcia
mus nos habere patrem celeſtem: et erubeſcant
ſe terrenis rebus ſubſternere qui patrẽ hñt in celis.

Ex colla. patrū: Et vt ad illā regionē in qua patrē noſtꝝ cōmorari fatemur: ſūmo deſiderio ꝓperemꝰ. CHRY. in ho. In celis ḡ cū dicit: non illic deū cō cludens hoc ait: ſed a terra abducēs orantē: ⁊ excel ſis regionibꝰ affigens. AVG. de ver. dñi in mōte: Uel dr̄ eē in celis. i. in ſanctis ⁊ iuſtis: nō enī ſpacio locoꝝ ɔtineť deus. Sūt quidē celi excellētia mūdi corpa ⁊ ſi ī eis locꝰ dei eſſe credať: melioris meriti ſūt aīes quaꝝ vita ē deo vicinior. Nō aūt ē ſcriptū: Prope ē dñs excelſis hoībꝰ: aut eis q̄ ī montibus habitāt: ſed ɔtritis corde. Sed ſicut terra appellatꝰ eſt pctōr: cui dictū ē: Terra es: ⁊ ī terrā ibis. ſic celū iuſtus ecōtrario dici pōt. Recte ḡ dr̄: Qui es ī celis. tantū ẓ enī ſpiritaliter intereſſe videť inter iuſtos ⁊ pctōreſ: quātū corpaliter inter celū ⁊ terrā: Cuiꝰ rei ſignificande grā orātes ad oriētē ɔuertimur vnde celū ſurgit: nō tanq̄ꝫ deus ibi ſit ceteras mūdi deſe-rens ptes: ſed vt admoneať animꝰ ad naturā excel-lentiorē ſe ɔuertē. i. ad deū: cū corpꝰ eiꝰ qδ terrenū eſt: ad corpus excellētius. i. ad corpꝰ celeſte ɔuertiť. Cōuenit etiā vt oīm ſenſibꝰ ⁊ paruuloꝝ ⁊ magnoꝝ bene ſentiať de deo. ⁊ iō q̄ nondū pñt aliq̄d corpo-reū cogitare: tolerabilior eſt illoꝝ opinio ſi deuẓ in celo potius eſſe credant q̄ꝫ in terra.

Sanctiſicetur nomen tuum.

AVG. Dictū eſt quis ſit q̄ petiť: ⁊ vbi habitet. Iā videamꝰ q̄ ſint petēda. Primū āt omniū q̄ petitur. hoc ē: Sctificeť nomē tuū. qδ nō ſic petiť: q̄ſi nō ſit ſanctū dei nomē: ſed vt ſanctū habeať ab hoībus. i. ita innoteſcat deus vt nō eſtimeť aliquid ſanctiꝰ. CHRY. in ho. Uel rogare iubet orātē ꝑ nr̄am glfi cari vitā: ac ſi dicat: Ita fac nos viuere: vt ꝑ nos vni uerſa te glorificēt: ſanctificeť. n. idē ē qδ glorificeť Digna ē aūt deū depcātis oratio nihil petē ante pa tris gloriā: ſꝫ oīa eiꝰ laudi poſtponere. CYPRI. Uel aliter: Non optamꝰ deo vt ſanctificeť orōnibꝰ nr̄is: ſed vt nomē eiꝰ ſctificeť in nobis Quia enī ipe dixit: Sancti eſtote: q2 ego ſanctꝰ ſū: id petimꝰ ⁊ ro gamus: vt q̄ in baptiſmo ſanctificati ſumꝰ: in eo qδ eē ceperimus pſeueremus. AVG. de pſeuerātia Cur aūt pſeuerātia iſta poſciť a deo ſi vt pelagiani dicūt: nō datur a deo. An ⁊ iſta irriſoria petitio ē: cū id ab eo petiť: qδ ſcitur nō ipſū dare: ſꝫ ipſū nō dan te eē in hoīs ptāte. CYPRI. Et hoc etiā vt ſctifice-mur: quotidie depcamur. Opus enī ē nobis ɔtinua ſanctificatione: vt q̄ quotidie delinquimus: delicta noſtra ſctificatione aſſidua purgemus.

Adueniat regnum tuum.

GLO. Congrue ſequitur vt poſt adoptionē filio rū regnū petamus: qδ filijs debeť. Unde ſequitur: Adueniat regnū tuū. AVG. de ſer. dñi in monte: Quod nō ita dictū ē: q̄ſi deus nūc nō regnet etiā in terra: ſempq̄ꝫ in ea regnauerit. Adueniat ḡ accipien dum eſt: vt manifeſteť hoībꝰ. nulli aūt licebit igno rare regnū dei. Cū enī vnigenitꝰ non ſolū intelligi biliter: ſꝫ etiā viſibiliť venerit iudicare viuos ⁊ mor tuos: tūc autē eſſe futuꝝ iudicij diē dñs docet: cum euāgeliū ꝑdicatū fuerit in oībus gentibꝰ: q̄ res pti-net ad ſctificationē noīs dei. Uel generaliť ꝓ totiꝰ mūdi petit regno: vt diabolꝰ in mūdo regnare de-ſiſtat: vel vt in vnoquoq̄ꝫ regnet deus: ⁊ nō regnet petm̄ in mortali hoīm corpe. CYPRI. Uel nr̄m regnū petimꝰ aduenire a deo nobis repromiſſum ⁊ xp̄i ſanguīe acq̄ſitū: vt q̄ in ſclo añ ſuimꝰ: poſtmo dū xp̄o dn̄ante regnemꝰ. AGG. ad ꝓbā: Regnū naq̄ꝫ dei veniet ſiue velimꝰ ſiue nolimꝰ. Sꝫ deſide-riū nr̄m ad illud regnū excitamꝰ: vt nobis veniat: atq̄ꝫ ī eo regnemꝰ. Ex colla. patꝝ: Uľ q2 nouit ſcūſ teſtimonio ɔſcie ſue cū apparuerit regnū dei: eiꝰ ſe futuꝝ eē ɔſortē. HIE. Attēdendū autē q̄ grādis audacie ſit ⁊ pure ɔſcientie poſtulare regnū dei: iu diciū nō timē. CYPRI. Pōt etiā ⁊ ipe chriſtꝰ eſſe regnū dei: quē venire quotidie cupimꝰ: cuius aduē tus vt cito nobis repñteť optamꝰ. nā cū reſurrectio ipe ſit: q2 ī ipſo reſurgimꝰ: ſic ⁊ regnū dei pōt intelli gi: q2 ī illo regnaturi ſumꝰ. Bñ āt regnū dei petimꝰ . i. celeſte: q2 ē ⁊ terreſtre regnū. ſꝫ q̄ renūciauit iā ſe-culo: maior ē etiam honoribꝰ eiꝰ ⁊ regno. Et iō q̄ ſe deo ⁊ chriſto dedicat: nō trena: ſꝫ celeſtia regna de ſiderāt. AVG. de pſeuerātia: Cū aūt petiť: Adue-niat regnū: q̄d orant q̄ iā ſcī ſūt: niſi vt ī ea ſcītate q̄ iā illꝭ data ē pſeuerēt. Neq̄ꝫ enī aliť vēiet dei regnū: qδ his q̄ pſeuerāt vſq̄ꝫ ī finē: certū ē eſſe venturꝫ.

Fiat uolūtas tua: ſic̄ i celo ⁊ i t̄ra

AVG. In illo btitudinis regno vita btā pficieť ī ſcīs: ſicut nūc in celeſtibꝰ angelis. Et iō pꝰ illā petiti onē q̄ dicimꝰ: Adueniat regnū tuū. ſeq̄ť: Fiat volū tas tua: ſicut in celo ⁊ ī terra. i. ſic̄ in angelis q̄ ſunt in celo voluntas tua fit: vt te pfruanť: nullo errore obnubilāte coꝝ ſapiētiā: nulla miſeria īpediēte eo-rū btitudinē: ita fiat ī ſcīs tuis q̄ in terra ſūt: ⁊ de t̄ra q̄ntū ad corpꝰ attinet: facti ſūt. Itē fiat volūtas tua recte intelligiť: obediať ꝑceptꝭ tuis ſic̄ ī celo ⁊ ī ter-ra. i. ſicut ab angelis ita ab hoībꝰ: nō q̄ ipſi faciant vt velit deꝰ: ſed q2 faciūt: qδ ille vult. i. faciūt ſm vo lūtatē eiꝰ. CHRY. in ho. vide aūt ɔſequētiā opti-mā q2. n. ɔcupiſcē docuit celeſtia ꝑ hoc qδ dictū ē: Adueniat regnū tuū. anq̄ꝫ ad celū pueniať: ipſaẓ ter rā iuſſit fieri celū ꝑ hoc q̄ dicit: Fiat volūtas tua ſi cut ī celo ⁊ ī terra. HIERO. Erubeſcāt aūt ex hac ſnīa q̄ quotidie ruinas ī celo fieri mētiūť. AVG. de ſer. do. ī mōte: Uel Sic̄ in celo ⁊ ī terra. i. ſic̄ in iu ſtiſ ita ī pctōribꝰ: tāq̄ꝫ ſi dicēt: ſic̄ faciūt volūtatē tuā iuſti: ita etiā pctōres: ut ad te conuertanť: ſiue ita vt ſua cuiq̄ꝫ tribuāť: qδ fiet extremo iudicio. Uel ꝑ ce lū ⁊ terrā accipiamꝰ ſpm̄ ⁊ carnē. Et qδ dicit apl̄s Mēte ſuio legi dei: videamꝰ factā dei volūtatē in ſpū. In illa aūt imutatōe q̄ ꝓmittiť iuſtis Fiat vo-lūtas tua ſicut ī celo ⁊ ī terra. i. ſicut ſpūs nō reſiſtit deo: ita ⁊ corpꝰ nō reſiſtit ſpūi. Uel Sicut ī celo ⁊ ī terra. i. ſic̄ ī ipſo ieſu chriſto: ita ⁊ in femina q̄ illi de ſpōſata ē. Celū. n. ⁊ terra ɔueniēter intelligiť q̄ſi vir ⁊ femīa: qm̄ terra celo fecūdante fructifera ē. CY-PRI. Nō ḡ petimꝰ vt deus faciat qδ vult: ſꝫ vt noſ facē poſſimꝰ qδ deꝰ vult. qδ vt fiat ī nobis opus ē dei volūtate. i. opa eius ⁊ ꝓtectiōe: q2 nemo ſuis vi ribꝰ fortis eſt: ſed dei miſericordia tutus. CHRY. in home. Uirtus. n. nō eſt nr̄i ſtudij ſolū: ſed ſupio-ris grē. Rurſū aūt hic orōnē ꝓ orbe terrarū cuilibꝫ noſtrum iniūxit. Neq̄ꝫ enī dixit: Fiat volūtas tua ī me vel in nobis: ſed vbiq̄ꝫ terrarum: vt ſoluatur er-ror: ⁊ plantetur veritas: ⁊ expellatur malicia: ⁊ re-uertatur virtus. et ſic iam non differt celum a terra.

¶ AVG. de bono pſeuerātie: Ex hoc aūt euidenter
oſtenditur ꝯ pelegianos initiū fidei eē donū dei: qn̄ ꝓ
infidelib⁹ vt habere fidē incipiāt: ſcā orat eccleſia.
Cū etiā in ſanctis iā ſit facta dei volūtas: cur vt fiat
adhuc petit: niſi vt pſeuerēt ī eo qꝺ̄ eē ceperūt.
CHRY. ſup matth. Cōiter aūt accipi debet qꝺ̄ ait:
Sicut in celo ⁊ in terra. i. ſanctificet̄ nomē tuū ſič ī
celo ⁊ in terra. Adueniat regnū tuū ſicut in celo ⁊ ī
terra. Fiat volūtas tua ſicut in celo ⁊ in terra. Et vi
de q̄ꝫ caute locut⁹ eſt. nō dixit: Pater ſanctifica no
mē tuū ī nobis: Adueniat regnū tuū ſup nos: Fac
volūtatē tuā in nobis. Nec iterꝫ dicit: Scificemus
nomē tuū: Suſcipiamus regnū tuū: Faciam⁹ volū
tatē tuā: ne hoc aut dei tm̄ aut hoīſ tm̄ eē videatur:
ſed medie dixit ⁊ impſonalit̄. nā ſicut hō nō pōt fa
cere bonū niſi habuerit adiutoriū dei: ſic nec de⁹ bo
num opatur in homine: niſi hō voluerit.

¶ Panem noſtrum ſuperſubſtan tialem da nobis hodie.

¶ AVG. Hec ḡ tria q̄ in p̄miſſis petitiōibus petūt̄
hic inchoant̄: ⁊ quātūcūqꝫ ꝓficim⁹ augent̄ in no
bis. Perfecte vō qꝺ̄ in alia vita ſperandū ē: ſp poſſi
debūtur: reliq̄ vō quatuor q̄ ſequūt̄ petuntur tpa
lia q̄ ꝓpter eterna cōſequenda ſūt neceſſaria. panis
enī q̄ ꝯueniēter petit̄: hic ē neceſſari⁹. Seq̄t̄. n. Pa
nē noſtrū ſupſubſtantialē da nobis hodie. ¶ HIE.
Quod nos ſupſubſtātialē exp̄mim⁹. in greco habe
tur ephuſion: qꝺ̄ verbū. lxx. interp̄tes periuſion fre
quētiſſime trāſſerūt. Conſiderauim⁹ ḡ in hebreo ⁊
vbicūqꝫ illi puſion expſſerūt. nos īuenim⁹ ſogolla:
qꝺ̄ ſymmachus exeriton. i. p̄cipuū vel egregiū tran
ſtulit: lꝫ in quodā loco peculiarē interp̄tat⁹ ſit. Qn̄
ḡ petim⁹ vt peculiarē vel p̄cipuū nobis dn̄s tribu
at panē: illū petim⁹ q̄ dicit in euāgelio: Ego ſum pa
nis viu⁹: q̄ de celo deſcendi. ¶ CHRY. Nam panis
vite chriſtus ē: ⁊ panis hic omniū nō eſt: ſed noſter
eſt. Hūc aūt panē dari nobis quotidie poſtulam⁹:
ne qui in chriſto ſumus: ⁊ euchariſtiā quotidie ac
cipim⁹: intercedēte aliquo grauiori delicto a cele
ſti pane ꝓhibeamur: ⁊ a chriſti corpe ſepemur. Pe
timus ḡ vt q̄ in chriſto manem⁹: a ſcificatōe eius ⁊
corpe nō recidam⁹. ¶ AVG. de bono pſeuerantie:
Perſeuerantiā ḡ a dn̄o ſancti poſcunt: qn̄ petūt ne
a chriſti corpe ſepentur: ſed in ea ſanctitate pmane
ant: vt nullū carnē admittāt. ¶ CHRY. Uel panē
ſupſubſtātialē poſuit: hꝫ ē quotidianū. Ex collati
onib⁹ patrū: Cū dicit Hodie: oñdit eū quotidie eē
ſumēdū: omniqꝫ tpe hec oratio debet pfundi: qꝛ nō
eſt dies qua nō opus ſit nobis hui⁹ panis pceptiōe
cor interioris hoīs ꝯfirmare. ¶ AVG. in ſer. dn̄i
in monte: Sed ꝯ hoc illi mouēt q̄ſtionē q̄ in orien
talibus partibus non quotidie cene domini cōicāt
qui de hac re ſuā ſentētiā defendūt vel ipſa auctori
tate eccleſiaſtica: qꝛ ſine ſcādalo iſta faciūt. neqꝫ ab
eis q̄ eccleſiis p̄ſunt facere ꝓhibētur. Sed vt de iſtī
nil in aliquā ptē diſſeramus: illud certe occurrere
cogitantib⁹ regulā nos orādi a dn̄o accepiſſe quā
trāſgredi nō oportet. Quis ergo audeat dicē ſemel
tm̄ nos orare debere orationē dn̄icā: aut ſi iterū ⁊
tertio vſqꝫ ad eā tm̄ horā qua corpi dn̄i cōicamus.
nō enī poſtea dicere poterim⁹: Da nobis hodie: qꝺ̄
iam accepim⁹. Aut poterit quiſqꝫ cogere vt vltima
parte diei ſacramentū illud celebrem⁹. ¶ Ex colla.
patꝝ: Licꝫ iſtud qꝺ̄ dr̄: Hodie: ad p̄ſentē vitā poſſit
intelligi. i. dū in hoc ſeculo cōmoramur: p̄ſta nobis
hūc panē. ¶ HIERO. de ſer. dn̄i in mōte: Poſſum⁹
ſupſubſtātialē panē ⁊ alit̄ itelligē: q̄ ſup oēs ſubſtā
tias ſit: ⁊ vniuerſas ſuperet creaturas. ſ. dn̄i. ¶ AVG.
ſup lucā: Uel quotidianū panē accipiam⁹ ſpiritalē
p̄cepta. ſ. diuina q̄ quotidie oportet meditari ⁊ opa
ri. ¶ GRE. xxiiij. mora. Noſtꝝ āt hūc panē dicim⁹:
⁊ tm̄ vt detur oram⁹: qꝛ dei ē ex vi nature: ⁊ nr̄ eſt ꝑ
acceptionē. ¶ HIERO. Alij ſimpliciter putāt ſcōm
apl̄i acceptionē dicētis: Habētes victū ⁊ veſtitū his
cōtenti ſimus: de p̄ſenti tm̄ cibo ſcōs curam gerere.
vnde in poſteriorib⁹ p̄ceptū ē: nolite cogitare de cra
ſtino. ¶ AVG. ad ꝓbam: Sic ḡ hic ſufficientiā peti
mus a parte que excellit. i. noīe panis totū ſignificā
tes. ¶ CHRY. ſup matth. Nō ſolū aūt oram⁹ ideo:
Panē nr̄m da nobis hodie: vt habeamus q̄d man
ducem⁹: qꝺ̄ certe eſt inter iuſtos ⁊ pctōres: ſꝫ vt qꝺ̄
manducam⁹ de manu dei accipiam⁹: qꝺ̄ ē tm̄ ſcōꝝ.
Nā illi de⁹ dat panē q̄ cū iuſticia p̄parat: diabol⁹ aūt
ei q̄ p̄pat cū pctō. Uel ita vt dū a deo dat̄: ſcificat⁹
accipiat̄: ⁊ ideo addidit: Nr̄m. i. quē nos habemus
paratū: illū da nobis: vt a te ſcificet̄: ſicut ſacerdos
panē accipiēs a laico ſanctificat ⁊ porrigit ei. panis
enī offerētis ē: ſed qꝺ̄ ſcificatū eſt: beneficiū ē ſacer
dotis. Dicit aūt Nr̄m ꝓpter duo. p̄mo qꝛ oīa q̄ no
bis deus dat: ꝑ nos aliis dat: vt de eo qꝺ̄ accipim⁹:
partē impotētib⁹ faciamus. Qui ḡ de laborib⁹ ſuis
indigētibus p̄ſtat: nō tm̄ panē ſuū mādučat: ſꝫ alie
nū. Deinde qui de iuſticia acquiſitū panē māducat
ſuū panē māducat: qui aūt cū pctō alienū. ¶ AVG.
de ſer. do. in mōte. Forte autē aliquis moueat̄: cur
orem⁹ ꝓ his adipiſcendis q̄ huic vite ſūt neceſſaria
ſicut ē victus ⁊ tegumentū cū dn̄ſ dicat: Nolite ſol
liciti eē q̄d edatiſ: aut q̄d induamini: nō pōt aūt q̄ſqꝫ
de ea re ꝓ qua adipiſcenda orat non eē ſolicitus.
AVG. ad ꝓbā: Sed ſufficientiā vite nō indecen
ter vult quiſq̄s vult ⁊ nō ampli⁹. hec aūt ſufficiētia
nō appetit̄ ꝓpter ſeipſam: ſed ꝓpter ſalutē corpis
⁊ ꝯgruētē habitū pſone hoīs: quo habitu nō ſit in
cōueniens eis cū quibus honeſte viuēdū ē. Iſta ḡ
cum habent̄: vt teneant̄: cū non habent̄: vt habeāt̄
orandū eſt. ¶ CHRY. in ho. Conſiderandū ē autē
qꝛ poſtq̄ꝫ dixit: Fiat volūtas tua ſicut in celo ⁊ in ter
ra. Et quia hoībus loquebat̄ in terra carne indutis
⁊ nō potētib⁹ habere eandē impaſſibilitatē cū an
gelis cōdeſcendit iam infirmitati nr̄e: q̄ neceſſario
indiget cibi. Et iō ꝓ pane iuſſit orōnē facere non ꝓ
pecuniis neqꝫ laſciuia: ſed ſolū ꝓ pane quotidiano
⁊ neqꝫ hoc ſufficit: ſed appoſuit Da nobis hodie:
vt nō cōteramus noſipſos ſolitudine ſuperuenientis
diei. ¶ CHRY. ſup matth. Et ſic p̄ma facie vidētur
hec verba ſonare: vt q̄ hoc dicūt: non habeāt in cra
ſtinū p̄paratū. qꝛ ſi ita eſt oratio iſta: aut paucis pōt
ꝯuenire ſicut apl̄is: qui docēdi gratia omni tpe va
gabantur aut forſitan nulli. Doctrinā aūt chriſti ita
debemus aptare vt oēs in ea ꝓficiant. ¶ CYPRI.
Diuinū ergo cibū diſcipulus chriſti debꝫ petere: ne
in longū deſideriū petitiōis extendat: qꝛ cōtrariū
ſibi ſit ⁊ repugnās: vt queram⁹ in ſeculo diu manē

qui petim⁹ regnum celoꝝ velociter aduenire. vel ad
dit: Quotidianū. vt tātū qs māducet q̄tū rō natura
lis exigit: nō q̄tū laſciuia carnis īpellit. Si enī ī vno
cōuiuio tantū expēdas q̄tū ſufficere tibi pōt centuꝫ
dieb⁹: iā nō quotidianū cibū māducas: ſed multoꝝ.
HIERO. In euāgelio aūt qḋ appellat̃ ſm̄ hebre
os ꝓ ſuperſubſtātiali pane moar repitur: qḋ dr̃ cra
ſtinū: vt ſit ſenſus: Panē noſtrū craſtinū. i. futurum
da nobis hodie.

¶ Et dimitte nobis debita noſtra: ſic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̃is.

CHRY. Poſt ſubſidiū cibi petit̃ ⁊ venia delicti:
vt qui a deo poſcit̃: in deo viuat: nec tm̄ pn̄ti vite: ſꝫ
eterne cōſulat̃: ad quā venire pōt ſi peccata donen
tur: q̄ debita dn̄s appellauit: ſicut alibi dicit: Dimiſi
tibi omne debitū: q2 rogaſti me. vn̄ ſequit̃: Dimitte
nobis debita nr̃a. Quare neceſſarie ⁊ ſalubriter am
monemur q̄ peccatores ſumus: q̄ ꝓ peccatis rogare
cōpellimur. ⁊ ne qs ſibi q̄ſi innocens placeat ⁊ ſe ex
tollēdo plus pereat: īſtruit̃ ſe peccare quotidie duꝫ
ꝓ peccatis quotidie iubet̃ orare. AVG. de bono
pſeuerātie: Hoc aūt telo pelegiani confodunt̃ here
tici q̄ audent dicere hoīem iuſtū in hac vita hr̃e nul-
lum oīno peccatū: ⁊ in talib⁹ hoībus eē iā ī pn̄ti tpe
eccleſiā nō hn̄tem maculā aut rugā. CHRY. ī ho.
Qm̄ vero fidelibus hec oro ꝯuenit: ⁊ leges eccleſie
docēt ⁊ orōnis ꝑncipiū qḋ docet deū pr̄em vocare.
Qui g̃ fidelib⁹ iubet remiſſionem peccatoꝝ petē: de
mōſtrat q̄ poſt baptiſmū ꝯtingit peccata dimitti ꝯ̄
nouatianos. CYPRI. Qui g̃ ꝓ peccatis non orare
docuit: paternā miſericordiā ꝓmiſit: ſed plane addi-
dit legē certa ꝯditione nos ꝯſtringens: vt ſic nobis
debitū dimitti poſtulem⁹: ſm̄ q̄ ⁊ ipſi debitorib⁹ no
ſtris dimittim⁹. ⁊ hoc eſt q̄ dicit: Sicut ⁊ nos dimit
tim⁹ debitorib⁹ nr̃is. GREGO. x. mora. Ut profe
cto bonū qḋ a deo cōpuncti petim⁹: hoc ꝑmum ꝓpri
mo cōuerſi faciam⁹. AVG. de ſer. do. Hoc non de
pecunia dicit̃: ſed de oībus q̄ ī nos quiſq3 peccat: ac
ꝑ hoc etiā de pecunia peccat: nāq3 in te qui pecuniā
tibi debitā cū habeat vn̄ reddere: non reddit: quod
peccatū ſi nō dimiſeris: nō poteris dicere: Dimit. no
bis de. no. ſi. ⁊ nos di. de. nr̃is. CHRY. ſup matth.
Cū qua g̃ ſpe orat: q̄ inimicitiā ſuat aduerſus alteꝝ
a quo forſitan leſus eſt. Sicut enī ipſe orās mētitur
dicit enī Remitto: ⁊ non remittit: ſic ⁊ a deo petit in
dulgentiā: ⁊ nō illi indulget̃. Sed multi nolēteſ da
re veniā peccātibus in ſe: fugiūt iſtā orōnem orare:
ſtulti. ꝑmo q2 q̄ nō ſic orat: vt docuit chriſtus: nō eſt
chriſti diſcipul⁹: ſecundo q2 nec pr̄ libenter exaudit
orōnē quā fili⁹ nō dictauerit: cognoſcit enim pr̄ filij
ſui ſenſus ⁊ v̄ba: neq3 ſuſcipit q̄ vſurpatio hūana ex-
cogitauit: ſed q̄ ſapia chriſti expoſuit. AVG. ī en-
chiri. Cū q2 hoc tā magnū bonū. ſ. dimittē debita ⁊
diligere inimicos tante multitudinis nō eſt quātaꝫ
credim⁹ exaudiri cū in orōne dr̃: Dimitte no. de. no.
ſicut ⁊ nos di. de. no. Proculdubio verba ſpōſionis
hui⁹ iplent̃: ſi hō nōdū ita ꝑficit vt diligat inimicuꝫ:
tn̄ qn̄ rogat̃ ab hoīe q̄ peccauit in eū: vt ei dimittat:
dimittit ex corde: q̄ etiā ſibi rogāti vtiq3 vult dimitti
Jā v̄o q̄ eū in quē peccauit: ſi peccato ſuo mouetur
vt roget: nō adhuc ē reputand⁹ inimic⁹: vt eū diligē
ſit difficile: ſicut difficile erat qn̄ inimicitiaſ exercebat

¶ Et ne nos iducas in tētationeꝫ:

CHRY. ſup matth. Quia multa magnifica ſupra
mādauit hominib⁹: vt deū pr̄em ſuū dicāt: vt regnū
dei petāt venire: iō nūc addit̃ humilitatis doctrina
cū dr̃: Et ne nos inducas in tētationē. AVGV. de
ſer. do. in mōte: Nōnulli codices hn̄t: Et ne nos īfe-
ras in tētationē. qḋ tātūdē valere arbitror: nam ex
vno greco v̄bo vtrūq3 eſt trāſlatū. Multi aūt inter-
pretando ita dicunt: Ne nos patiaris induci in tēta
tionē: exponētes quō dictū ſit Inducas. Non enī ꝑ
ſeipm̄ iducit de⁹: ſed iduci patit̃ eū quē ſuo auxilio
deſeruerit. CYPRI. Qua in parte oñdit̃ ꝯ̄ nos ni
hil aduerſariū poſſe niſi de⁹ an̄ ꝑmiſerit: vt omnis
timor nr̄ ⁊ deuotio cōuertat̃ ad deū. AVG. de ſ.
do. Aliud eſt aūt iduci ī tētationē: aliud tētari. nam
ſine tētatione ꝓbat⁹ eē nemo poteſt: ſiue ſibiipſi ſiue
alij. Deo aūt an̄ oēs tētationes q̄ſq3 nouiſſimus eſt.
Nō g̃ hic orat̃ vt nō tētemur: ſed vt nō inferamur ī
tētationem tanq3 ſi q̄ſpiā cui neceſſe eſt igne exami
nare nō orat vt igne nō cōtingat̃: ſed vt nō exurat̃.
Inducimur enī ſi tales īciderit quas ferre nō poſſu
mus. AVG. ad ꝓbā: Cū g̃ dicim⁹: Ne nos iducas
in tēta. nos āmonemur hoc petē ne deſerti ei⁹ adiu-
torio alicui tētationi: vel cōſentiam⁹ decipi: vel ceda
mus afflicti. CYPRI. In quo āmonemur infirmi-
tatis ⁊ ībecillitatis nr̃e: ne qs ſe inſolent̃ extollat: vt
dū ꝓcedit humilis ⁊ ſubmiſſa ꝯfeſſio: ⁊ dat̃ totum
deo: q̄cq̄d ſuppliciter petit̃: ipſius pietate ꝑſtetur.
AVG. de bo. ꝑſeuerātie: Cū aūt ſancti petūt ne nos
īferas in tētationē: q̄d aliud q̄3 vt ī ſanctitate ꝑſeue-
rent orāt. Si aūt hoc ſibi ꝯceſſo q̄dē eſſe de dei do
no cū ab illo poſcit̃ demōſtrat̃: nemo ſcōꝝ nō tenet
vſq3 in finē ꝑſeuerātiā ſcītatis: neq3 enī q̄ſq3 in ꝓpo-
ſito chriſtiano ꝑſeuerare deſiſtit: niſi in tētationē pri
mitus inferat̃. Jō g̃ petim⁹ ne īferamur ī tētationeꝫ
vt hoc nō fiat: ⁊ ſi fit de⁹ nō ꝑmittit vt fiat. Nihil. n.
fit: niſi qḋ aut ipſe facit: aut fieri ꝑmittit. Potens eſt
g̃ a malo ī bonū flectē volūtates: ⁊ lapſaꝫ ꝯuertē ac
dirigere in ſibi placitū greſſum. Cui nō fruſtra dicit̃
Ne nos inferas in tētationē. nam q̄ in tētatōem ſue
male volūtatis nō infert̃: in nulla ꝑſus infert̃. vn⁹
q̄ſq3 enī tētat̃ a ꝯcupiſcētia ſua. Uoluit g̃ deus a ſe
poſci ne inferamur ī tētatōem: qḋ poterat nobis ⁊
nō orātib⁹ dari: q2 voluit nos admoneri: a quo bn̄-
ficia accipiam⁹. Attendat g̃: eccl̄a quotidianas orō-
nes ſuas orat: vt increduli credāt. De⁹ g̃ ꝯuertit ad
fidē: orat vt credētes ꝑſeuerēt. Deus ergo dat perſe
uerantiam vſq3 in finem.

¶ Sed libera noſ a malo: amen.

AVG. de ſer. do. Orandū eſt: nō ſolū vt non indu
camur ī malū quo carem⁹: ſꝫ ab illo etiā liberemur:
in qḋ iā inducti ſum⁹. ⁊ iō ſeq̄t̃: Sꝫ libera nos a ma
lo. CHRY. in ho. Uel malū hic diabolū vocat: ꝓ-
pter excellētiā malitie: nō q̄ ex natura eſt: ſꝫ que ex
electione. Et q2 ad nos īpacabile bellū hꝫ: ꝓpt̃ hoc
dixit: Libera nos a malo. CYPRI. Poſt oīa q̄dē
ſupradicta in ꝯſumatione orōnis venit clauſula vni
uerſas ꝑtes nr̃as collecta breuitate ꝯcludēs. Nihil
enī remanet qḋ vltra adhuc debeat poſtulari: cum
ſemel ꝓtectionem dei aduerſus malū petamus qua

impetrata: ꝯ oīa que diabolus ⁊ mundus operatur
ſecuri ſumꝰ. Quis enī de ſeculo metus eſt: cuiꝰ in ſe
culo deꝰ tutoꝛ eſt. AVG. ad ꝓbam: Et hoc vltimū
qḋ in oꝛone dn̄ica poſitū eſt tā late pȝ: vt hō chꝛiſti
anus in q̄libet tribulatōe cōſtitutꝰ: in hoc gemitus
edat: ⁊ in hoc lachꝛymas fundat: hinc exoꝛdiatur: in
hoc terminet oꝛonē. vn̄ ſeq̄tur: Amē. quo deſideriū
oꝛantis exp̄mit. HIERO. Amē enī qḋ in fine con
ſtat ſcriptū: ſignaculū eſt dn̄ice oꝛonis: qḋ Aquila ī
terpꝛetatꝰ eſt fideliter: qḋ nos vere poſſumꝰ dicere.
CYPRI. Quid miꝝ ſi talis oꝛo eſt: quā deꝰ docu
it: q̄ magiſterio ſuo oēm p̄cem nr̄am ſalutari ſmone
breuiauit: Hinc p yſaiā fuerat an̄ p̄dictū: Sermonē
breuiatū faciet deꝰ ſup terrā. Nā cū dn̄s ieſus chꝛi-
ſtus oībus venerit vt colligeret: doctos pariter atq;
indoctos: omni ſexui atq; etate p̄cepta ſalutis edide
rit: p̄ceptoꝝ ſuoꝝ fecit grande ꝯpendiū: ut ī diſcipli
na celeſti diſcentiū memoꝛia nō laboꝛaret: ſȝ quod
eēt ſimplici fidei neceſſariū velociter diſceret. AV
GV. ad ꝓbā: Quelibet aūt alia v̄ba dicamꝰ que affe
ctus oꝛātis vel p̄cedēdo foꝛmat vt clareat: vel cōſe
quēdo attēdit vt creſcat: nil aliud dicimꝰ q̄ꝫ qꝛ ī iſta
oꝛone dn̄ica poſitū eſt: ſi recte ⁊ ꝯgruenter oꝛamus
Qui enī dicit. Clarificare in oībus gētibꝰ: ſicut clari
ficatꝰ es in nobis: q̄d aliud dicit q̄ꝫ Sanctificet̄ no-
men tuū. Qui dicit: Greſſus meos dirige ſm̄ eloqui
um tuū: q̄d aliud dicit q̄ꝫ Fiat volūtas tua. Qui dic:
Oſtēde faciē tuā ⁊ ſalui erimꝰ: q̄d aliud dicit: q̄ꝫ Ad-
ueniat regnū tuū. Qui dicit: Paupertatē ⁊ diuitias
ne dederis mihi: q̄d aliud dicit q̄ꝫ Panem no. quo.
da no. ho. Qui dicit: Memēto dn̄e dauid: ⁊ omnis
māſuetudinis eiꝰ: ⁊ ſi red. retri. mihi mala: q̄d aliud
dicit: q̄ꝫ Dimitte no. de. no. ſi. ⁊ nos di. de. no. Qui di
cit: Aufer a me cōcupiſcētias vētris: q̄d aliud dicit:
q̄ꝫ Ne nos idu. in tēta. Qui dicit: Erue me ab inimi-
cis meis deꝰ meꝰ: q̄d aliud dicit: q̄ꝫ Libe. nos a ma.
Et ſi ꝑ oīa p̄cationū ſcāꝝ verba diſcurras: nihil inue
nies: qḋ in iſta oꝛone dn̄ica nō ꝯtineat̄. Quiſq̄s aūt
id dicit: qḋ ad euāgelicā iſtā p̄cē ꝑtinere non poſſit
carnaliter oꝛat: qḋ neſcio q̄uo nō dicat̄ illicite: q̄n re
natos dn̄s nō niſi ſpiritaliter docet oꝛare. Qui autē
dicit in oꝛone: Dn̄e multiplica diuitias meas: ⁊ ho-
noꝛes meos auge: ⁊ hoc dicit coꝝ hn̄s cōcupiſcētiā:
nō id attēdens vt ex his ſm̄ deū ꝓſit hominibꝰ: pu-
to eū nō īuenire ī oꝛone dn̄ica quo poſſit hec vota
aptare. quāobꝛem pudeat ſaltē petē: qḋ non pudet
cupere. Aut ſi ⁊ hoc pudet: ⁊ cupiditas vincit: meliꝰ
hoc petet̄: vt etiam ab iſto cupiditatis malo liberet
cui dicimꝰ: Libera nos a malo. AVG. de v̄. domi.
Videt̄ etiā iſte numerꝰ petitionū ſeptenario btitu-
dinū ꝯgruē. Si enī timoꝛ dei eſt quo bt̄i ſūt paupes
ſpū: q̄n ipſoꝝ eſt regnū celoꝝ: petamꝰ vt ſcīficet̄ ī ho
minibꝰ nomē dei: timoꝛe caſto p̄manēte in ſecula ſe
culoꝝ. Si pietas eſt q̄ bt̄i ſūt mites: petamꝰ vt veni-
at regnū eius vt miteſcamus nec reſiſtamus. Si ſcīa
eſt: qua beati ſunt q̄ lugēt: oꝛemꝰ vt fiat volūtas eiꝰ
ſicut in celo ⁊ in terra: q̄ꝛ ſi coꝛpꝰ tanq̄ꝫ terra cū ſpi-
ritui tanq̄ꝫ celo ꝯſenſerit nō lugebimꝰ. Si foꝛtitudo
eſt: q̄ beati ſunt q̄ eſuriūt: oꝛemus vt panis nr̄ quoti
dianꝰ det̄ nobis hodie: quo ad pleniſſimā faculta-
tem venire poſſimus. Si ꝯſiliū eſt: quo beati ſūt mi
ſericoꝛdes: q̄n ipſoꝝ miſerebit̄: dimittamus debita

vt nobis nr̄a debita dimittant̄. Si itellectꝰ eſt: quo
beati ſunt mūdo coꝛde: oꝛemꝰ nō induci in tētationē
ne habeamus duplex coꝛ: tp̄alia ⁊ terrena ſectando
de q̄bus tētationes fiūt in nobis. Si ſapiā eſt: q̄ bea
ti ſunt pacifici: q̄n filij dei vocabunt̄: oꝛemꝰ vt libe
remur a malo. ipſa enī liberatio liberos nos faciet
filios dei. CHRY. in ho. Quia v̄o ſolicitos nos fe-
cerat inimici memoꝛia: ī hoc qꝛ dixerat: Libera nos
a malo: rurſus audaciā p̄bet ꝑ hoc qꝛ in q̄buſdam li
bꝛis ſubdit̄: Qm̄ tuū eſt regnū ⁊ v̄tus ⁊ gl̄a. q̄ꝛ ſi eiꝰ
eſt regnū: nullū foꝛmidare opoꝛtet eū. ⁊ q̄ ꝑliat̄ ꝯtra
nos: ſit ei ſubiectꝰ. Cū aūt v̄tus eiꝰ ⁊ gl̄a ſint īſinita
nō ſolū a malis eruere p̄ōt: ſed etiā facē glorioſum.
CHRY. ſup mattheū: Hec etiā ad p̄cedētia ꝑtinēt
qꝛ enī dicit: Tuū eſt regnū. r̄ndet ad illō qḋ dixerat:
Adueniat regnū tuū. ne aliq̄s dicat: q̄ deꝰ nō habet
regnū ī terra. qꝛ aūt dicit: Et v̄tꝰ. r̄ndet ad id qḋ dixe
rat: Fiat volūtas tua ſicut ī celo ⁊ in terra. ne aliq̄s
dicat qꝛ deus non p̄ōt facere qḋ vult. qꝛ v̄o dicit: Et
gl̄a. r̄ndet ad oīa q̄ ſequūtur: in q̄bꝰ gl̄a dei appet.

Si enim dimiſeritis hominibus peccata eoꝝ: dimittet ⁊ uobiſ pater ueſter celeſtis delicta ueſtra. Si aūt non dimiſeritiſ hominibꝰ: nec pater ueſter dimittet uobiſ peccata ueſtra

RABA. Per hoc qꝛ dn̄s dixerat: Amē. ſignificat
indubitanter illis a dn̄o ꝯferri oīa que rite poſtulāt
qui conditionis addite ſeruare pactum nō negligit
vnde ſubdit̄: Si enī dimi. ho. pec. eoꝝ dimit. ⁊ vobis
pr̄ ve. ce. deli. ve. AVG. Ubi non eſt p̄tereundum
qꝛ ex omnibꝰ his ſententijs q̄bus nos dominꝰ oꝛa-
re p̄cepit: eā potiſſimum cōmendandā eſſe idicauit
que pertinet ad remiſſionē peccatoꝛum: in qua nos
miſericoꝛdes eſſe voluit: qḋ eſt vnū conſiliū miſeri-
as euadendi. CHRY. ſuper matth. Non aūt dixit
vt p̄us nobis deus dimittat: ⁊ poſtea nos debitori-
bus noſtris. ſcit enī dominꝰ homines eſſe mēdaces
q̄n ⁊ ſi acceperint remiſſionē peccati ſui: ipſi ſuis de
bitoꝛibus nō dimittunt: iō ſic dicit vt p̄ius dimitta
mus: poſt petamus dimiſſionē. AVGV. in enchi.
Quiſquis autē roganti ⁊ peccati ſui penitēti ex coꝛ-
de nō dimittit: nullo modo eſtimet a dn̄o ſua pecca
ta dimitti. ⁊ ideo ſubdit: Si autē nō dimiſeritis ho-
minibus: nec pr̄ ve. di. vo. pec. ve. CYPRI. Excuſa
tio enī tibi nulla eſt in die iudicij: cū ſm̄ tuā ſniam
iudiceris: ⁊ quid feceris: hoc ipſe patiaris. HIER.
Si autē hoc quod ſcriptū eſt: Ego dixi dij eſtis: vos
autē ſicut hoīes moꝛiemini. ad eos dicit̄ qui ꝑpter
peccata hoīes ex dijs eſſe meruerūt. Recte ergo ⁊ hi
quibus peccata dimittunt̄: hoīes appellati ſunt.
CHRY. in ho. Ideo autē celoꝝ ⁊ patris meminit
vt ex hoc prouocet auditoꝛē. nihil enī ita te deo aſſi
milat: ſicut iniuriā tibi facientibus ignoſcere. Incō-
ueniens eſt aūt ſi talis patris filiꝰ exiſtens feralis ef-
ficitur: ⁊ ad celum vocatus terrenum quēdam ⁊ vi-
te huius pꝛopꝛium habeat ſenſum.

Cum autem ieiunatis: nolite fie ri ſicut hypocrite triſtes. Extermi nant enim facies ſuas: ut parcāt ho

minibus ieiunantes. Amē dico uobis quia receperunt mercedem ſuam

CHRY. Quia orō illa iā fortis eſt q̄ fit ī ſpū humili ⁊ corde ꝯtrito: q̄ aūt ciliciis fruit̄ ſpm̄ humilē ⁊ ꝯtritū hr̄e non pōt: manifeſtū eſt qm̄ orō ſine ieiunio gracilis ē ⁊ infirma: ⁊ iō q̄cūqꝫ ꝓ aliq̄ neceſſitate voluerūt orare: ieiuniū cū orōne iunxerūt: qꝛ ieiunium adiutoriū eſt orōnis. vñ ꝯñter dn̄s pꝰ doctrinam de orōne ſubiūgit doctrinā de ieiunio dicēs: Cū autē ieiu. no. fie. ſi. hypo. tri. Sciebat eni dn̄s glām vanā ex omni bono ꝓcedere: iō ſpinā vane glorie q̄ naſcit̄ in terra bona iubet ꝑcidere ne ſuffocet ieiunij fructū Nō aūt pōt fieri vt nō ſentiat̄ q̄ ieiunat: ſed melius eſt vt ieiuniū te oñdat: q̄ꝫ tu ieiuniū. Nō aūt pōt fieri vt ſit hilaris q̄ ieiunat. Jō nō dixit: Nolite eſſe triſtes: ſed Nolite fieri triſtes. Qui enim ꝑ impoſturas aliquas fallētes apparēt: illi nō ſunt triſtes ſꝫ fiunt. Qui aūt naturaliter ꝓpter aſſiduū ieiuniū triſtis eſt: nō fit triſtis: ſꝫ vere ē. vñ ſubdit: Exter. enim fa. ſu. vt appa. ho. ieiu. HIERO. Verbū extermināt qḋ in eccleſiaſticis ſcripturis vitio interpretū tritū ē: aliud multo ſignificat q̄ꝫ vulgo intelligit̄. Exterminantur quippe exules q̄ mittunt̄ extra terminos: ꝓ quo ſermone demoliunt̄ ſemꝑ accipere debemꝰ. Demolit̄ āt hypocrita faciē ſuā vt triſticiā ſimulet: ⁊ aīo forte letante luctū geſtat in vultu. GREG. viij. mora. Nā ora palleſcūt: corpꝰ debilitate quatit̄: Pectus ī terrūpētibꝰ ſuſpirijs vrget̄: nihilqꝫ tanto labore aliud niſi eſtimatio humana cogitat̄. LEO pa. Nō ſunt aūt caſta ieiunia q̄ nō de rōne veniūt ꝯtinentie ſed de arte fallacie. CHRY. ſuꝑ matth. Si ergo q̄ ieiunat ⁊ triſtē ſe facit hypocrita ē: quātomagis iniquior ē q̄ nō ieiunat: ſed argumētis q̄buſdā in facie ſua pingit venalē pallorē q̄ſi ieiunij ſignū. AVG. de ſer. do. in mōte: Jn hoc aūt capitulo maxime aduertendū ē: nō ī ſolo rerꝫ corꝑearū nitore atqꝫ pōpa ſed etiā in ipſis ſordibꝰ luctuoſis eē poſſe iactantiā: ⁊ eo periculoſiorē quo ſub noīe ſuitutis dei decipit Qui ḡ īmoderato cultu corporis atqꝫ veſtitꝰ vel ceterarꝫ rerꝫ nitore fulget: facile ꝯuincit̄ rebꝰ ipſis pomparꝫ ſeculi eē ſectator: nec quēq̄ꝫ fallit doloſe imagine ſanctitatis. Qui aūt ī ꝓfeſſione chriſtianitatis debilitato ſqualore ac ſordibꝰ intētos in ſe hominum oculos facit: cū id volūtate faciat: nō neceſſitate patiat̄. ceteris eiꝰ operibꝰ pōt cognoſci vtrꝫ hoc ꝯtēptu ſuꝑflui cultꝰ an ambitione aliq̄ faciat. Fructꝰ autē ieiunij hypocritarꝫ manifeſtat̄: cū ſubinfert: Vt appareant hoībus ieiunātes: Amē di. vo. rece. mer. ſuā i. quā deſiderauerunt.

Tu aūt cum ieiunas: unge caput tuū: ⁊ faciem tuā laua: ne uidearis hominibꝰ ieiunans: ſed pr̄i tuo q̄ eſt in abſconſo: ⁊ pater tuus q̄ uidet in abſconſo reddet tibi.

GLO. Docuit dn̄s q̄d nō eſt faciēdū: modo docet q̄d eſt faciēdū dicēs: Tu aūt cū ieiu. vn. ca. t. ⁊ fa. tu. la. AVGV. de ſer. do. in monte: Queri autē ſolet q̄d ſit qḋ hic dr̄: Nō eni q̄ſq̄ꝫ recte ꝑceperit quāuis faciē quotidiana ꝯſuetudine lauemꝰ: vnctiſq̄ꝫ capitibus cū ieiunamꝰ nos eē debere: qḋ turpiſſimū oēs fatent̄. CHRY. ſuꝑ matth. Jtē ſi iō iubet nos nō fieri teſtes: ne ꝑ triſticiā appareamꝰ hoībꝰ ieiunare. Si vnctio capitis ⁊ lauatio faciei a ieiunātibꝰ ſemꝑ fuerit: nihilominꝰ erūt ſigna ieiunij. HIERO. Sꝫ loq̄t̄ iuxta ritū ꝓuincie paleſtine: vbi diebꝰ feſtis ſolent vngere capita. Precipit ḡ vt q̄n ieiunamꝰ letos ⁊ feſtiuos nos eē monſtremꝰ. CHRYS. Vel ſimplex ḡ intētatio huiꝰ eſt: qm̄ ꝑ aggregationē intelligenda ſunt iſta: ſicut cetera antedicta: tanq̄ꝫ ſi dicat: Sic longe te facere debes ab oñſtatione ieiunij tui vt ſi poſſet fieri qḋ tū nō docet: ea etiā facias q̄ diuerſo luxurie ⁊ epulatōis videt̄ eē indicia. vñ ſeq̄t̄: Ne vide. ho. ieiu. CHRY. ī ho. Jn elemoſyna q̄dē non ſimpliciter hoc poſuit: ſed dixit elemoſynā nō eē faciēdā corā hoībꝰ: apponēs vt videremur ab eis. Jn ieiunio aūt ⁊ orōne nihil tale addidit: quā elemoſynā q̄dē īpoſſibile ē oīno latere: orōnē aūt ⁊ ieiuniū poſſibile ē. Non paruus aūt fructꝰ eſt hūanā glām ꝯtēnere: ꝑ hoc eni aliq̄s a graui hominū ſuitute liberat̄: ⁊ ꝓpꝰs v̄tutis operator efficit̄: eā amans: nō ꝓpter alios ſꝫ ꝓpter ſeipſam. Sicut eni nos ꝯtumeliā eſtimamꝰ: cū nō ꝓpt̄ nos ſꝫ ꝓpt̄ alios diligimur: ita nec v̄tutē oportet ꝓpter alios ſeq̄: nec deo ꝓpter hoīes obedire: ſꝫ ꝓpter ſeipſum. Jō ſeq̄t̄: Sꝫ pr̄i tuo q̄ ē in abſcōdito. GLO. i. pr̄i tuo celeſti q̄ eſt inuiſibilis: vel q̄ habitat ī corde ꝑ fidē: deo aūt ieiunat q̄ ꝓ eiꝰ amore ſe macerat: ⁊ qḋ ſibi ſubtrahit: alteri largit̄: Et pr̄ tuꝰ q̄ vi. in abſcō. red. tibi. REMI. Sufficit enī tibi vt q̄ ē inſpector ꝯſcie: ſit ⁊ remunerator. GLO. Spiritaliter aūt facies aīe ꝯſcia ītelligitur Sicut enī ī cōſpectu hoīuꝫ gratioſa ē facies pulchra in oculis dei ſpecioſa ē mūda ꝯſcia. Has facies hypocrite q̄ ꝓpt̄ hoīes ieiunāt extermināt: fallē volentes deū ⁊ hoīes: nā ſemꝑ vulnerata ē ꝯſcia eiꝰ q̄ peccat. Si ḡ abſtuleris nequiciā ab aīa tua lauaſti ꝯſcientiā tuā ⁊ bn̄ ieiunas. LEO pa. in ſer. de ieiu. Jmpleri enī dꝫ ieiuniū non ciborꝫ tantūmō parcitate: ſꝫ maxie ꝑuatione vitiorꝫ. Nā cū ob hoc caſtigatio iſta ſumat̄: vt carnaliū deſideriorꝫ fomites ſubtrahant̄: nullū magis ſectādū ē ꝯſcie genꝰ: q̄ꝫ vt ſemꝑ ſimus ab iniuſta volūtate ſobrij: ⁊ ab inhoneſta actōe ieiuni: q̄ deuotio nō ſecernit īualidos: qꝛ etiā ī lāguido corꝑe pōt aīe ītegritas reꝑiri. CHRY. ſuꝑ matth. Spiritaliter aūt Caput tuū chriſtꝰ ē: ſitientem pota eſurientē ciba: ⁊ ſic oleo miſericordie vnxiſti caput tuū. i. chriſtū qui clamat in euāgelio: qḋ vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. CHRY. ī ho. Jllō enī ieiuniū deꝰ approbat: qḋ an̄ oculos eiꝰ manꝰ elemoſynarꝫ lauat. Hoc ḡ qḋ tibi ſubtrahis alteri largire: vt vñ tua caro affligit̄: inde egētis ꝓximi caro reparet̄. AVG. de ſ. do. Vel Caput recte accipimꝰ rōnem qꝛ ī aīa ꝑeminet: ⁊ cetera hoīs mēbra regit. Vngē ḡ caput ad leticiā ꝑtinet. Jnteriꝰ ḡ gaudeat de ieiunio ſuo: qui ieiunādo ſe auertit a volūtate ſeculi: vt ſit ſubditꝰ chriſto. GLO. Ecce nō oīa ī nouo teſtamento ad lr̄am accipiūt̄. Ridiculū enī eſt ī ieiunio oleo delibari: ſꝫ ſpū amoris eiꝰ cuiꝰ paſſionibus debemꝰ participare: nos macerādo mens debꝫ inungi. CHRY. Prope aūt debet faciē quidē lauare: caput aūt nō lauare: ſed vngere. Quādiu enī ſumꝰ ī corꝑe ꝯſcia nr̄a ſordida ē in peccatis. Caput

aũt noſtrũ chriſtus: peccatum non fecit.

¶ Nolite theſaurizare uobis theſauros ĩ terra: ubi erugo ⁊ tinea demolit̃: ⁊ ubi fures effodiũt ⁊ furãt̃. Theſaurizate aũt uobis theſauros in celo: ubi nec erugo nec tinea demolit̃: ubi fures nõ effodiũt nec furant̃. Ubi ẽ theſaurus tuus: ibi eſt ⁊ cor tuum.

CHRY. in ho. Poſtq̃ȝ vane glorie expulit egritudinẽ: optĩe iã ſermonẽ de contẽptu diuitiaꝝ ĩducit. Nihil enĩ ita pecunias ꝯcupiſcere facit: vt gl̃e cupido: ꝓpter hoc nãqȝ famuloꝝ greges ⁊ auro optos equos ⁊ argẽteas mẽſas expetũt hoĩes: nõ vt vtilitatẽ aut voluptatẽ ĩpleãt: ſȝ vt multis oñdãt̃. ⁊ hoc eſt qđ dicit: Nolite theſau. vo. theſau. ĩ terra. AUGU. de ſer. do. Si enĩ eo corde quiſqȝ opet̃ aliquid vt terrenũ cõmodũ adipiſcat̃: nõ erit cor mũdũ: qđ in terra volutat̃. Sordeſcit enĩ aliquid cum ĩferiori miſcet̃ nature: q̃uis in ſuo genere nõ ſordide: qꝛ ẽt de puro argẽto ſordidat̃ auꝝ ſi miſceatur: ita ⁊ animus nr̃ terrenoꝝ cupiditate ſordeſcit: q̃uis terra in ſuo ordine munda ſit. CHRY. ſup matth. Uel alit̃ Qꝛ ſupra dñs nihil de elemoſyna vel oñõe vel ieiunio docuerat: ſȝ ſimulationẽ eoꝝ cõpeſcuit tñ. Nũc ſm tria p̃dicta tres ꝯſequẽtias ĩtroducit doctrine: q̃rũ p̃ma ptinet ad elemoſynã q̃ ẽ hic: Nolite theſau. vo. the. ſup terrã. vbi p̃mo dat ꝯſiliũ vt elemoſyna fiat: vt ſit ordo narratõis talis: Cũ facis elemoſynaꝫ: noli tuba canere añ te: ⁊ poſtea ſubſequit̃: Nolite theſaurizare vo. theſau. in ter: ſecũdo oñdit q̃ eſt vtilitas in elemoſyna faciẽda: tertio vt neqȝ timor inopie accidẽtis ĩpediat volũtatẽ elemoſyne faciende.

CHRY. ĩ ho. Dicẽs aũt: Nolite vo. theſau. ĩ terra. ſubdit: Ubi erugo ⁊ tinea demolit̃: vt demonſtret theſauri qui eſt hic nocumẽtũ: ⁊ ei⁹ qui ẽ in celo vtilitatẽ: ⁊ a loco ⁊ ab hiſ q̃ nocent. q. d. quid formidas ne pecunie ꝯſumãt̃: ſi elemoſynã dederis: Itaqȝ da elemoſynã ⁊ additionẽ accipient. eteni que in celis ſunt apponent̃: qđ ſi nõ dederis pereũt: ⁊ nõ dixit aliis derelinquis: qm̃ in hoc delectabile ẽ hoĩbus. RABA. Tria autẽ ponit ſm tres diuerſitates diuitiaꝝ. metalla erugine: veſtes tinea demoliuntur. Sũt aũt alia q̃ neqȝ eruginẽ neqȝ tineã timẽt: ſicut lapides p̃cioſi. et ideo ponit generale detrimentũ. ſ. fures: q̃ omnes diuitiaſ rapere poſſũt. CHRY. ſup matthe. Alia littera habet vbi tinea ⁊ cõmeſtura exterminãt. Oĩa enĩ bona mũdi tripliciẽ tollit ĩ teritus. Aut enĩ a ſemetipſis veteraſcũt ⁊ tineant: ſicut veſtimẽta. aut ipſis domin⁹ luxurioſe viuẽtib⁹ cõmedũt̃ aut ab extraneis vel dolo vł̃ vi vel calũniis vł̃ alio ĩiquo mõ diripiũt̃: q̃ oẽs fures dicũt̃: qꝛ per ĩiq̃tateꝫ feſtinãt aliena facẽ ſua. Sed dices: Nũq̃d oẽſ q̃ hec hñt ꝑdẽt ea? Interĩ q̃dẽ dicã: qꝛ ⁊ſi non oẽs ꝑdunt tamẽ mł̃ti ꝑdũt. Uere aũt ⁊ male ſuatas diuitias etſi ñ corporalit̃: ſpiritaliter tñ ꝑdidiſti: qꝛ nõ ꝓficiũt tibi ad viſum ſalutis. RABA. Allegorice aũt erugo ſignificat ſupbiã: q̃ decore vtutũ obfuſcat. Tinea q̃ veſtes latẽter rodit ĩuidia ẽ: q̃ bonũ ſtudiũ lacerat: ⁊ ꝑ cõpactionẽ vnitatis diſſipat. Fures ſũt heretici ⁊ demones q̃ ſẽp ad hoc ſũt intẽti vt ſpiritalib⁹ ſpolięt. HYLA. Ceterum laus celeſtis eterna ẽ: nec furto ſurrepẽti ſubtrahẽda: nec tinea ⁊ rubigine ĩuidie excidẽda. Et iõ ſeq̃t̃: Theſaurizate aũt vobis theſauros ĩ celis vbi neqȝ erugo neqȝ tinea demolit̃: et vbi fures nõ ediſodiũt: neqȝ furãt̃. AUG. đ ſ. do. in mon. Celũ aũt hoc loco nõ corporeũ accepeꝛi: qꝛ oĩne corpus ꝓ terra habẽdũ eſt. Totũ eni mũdũ ꝯtemnere q̃ ſibi thezauriſat ĩ illo celo: de quo dictũ ẽ: Celũ celi dño. i. in firmamẽto ſpiritali. Celũ eni ⁊ terra trãſibũt. Nõ aũt ĩ eo quod trãſiti collocare debem⁹ theſauꝝ nr̃m: ſȝ ĩ eo qđ ſẽp manet. CHRY. ſup math. Quid g̃ meli⁹ ẽ: an in terra reponere: vbi ĩcert⁹ eſt cõſuatiõis euẽt⁹ an ĩ celo vbi ẽ certa cuſtodia? Que aũt ſtulticia ẽ illic r̃linq̃re vñ exitur⁹ es ⁊ illic nõ p̃mittere quo itur⁹ es? Illic g̃ ſubſtãtiã tuaꝫ colloca: vbi patriã habes. CHRY. in ho. Quia tñ nõ oĩs terrenus theſaurus erugine aut tinea deſtruitur: aut ꝑ fures auferẽt̃. et ideo aliud ĩducit dicens: Ubi eſt theſaur⁹ tuus ibi ẽ ⁊ cor tuũ. ac ſi dicat: ⁊ſi nihil hoꝝ veniat nõ ꝑuã ſubſtinebis iacturã ĩferiorib⁹ affixus ⁊ coꝝ ſuus fact⁹ ⁊ a celeſtib⁹ cadens ⁊ nihil excelſoꝝ cogitare potẽs. HIERO. Hoc aũt non ſolũ de pecunia: ſȝ de cũctis poſſeſſionib⁹ ſentiẽdũ eſt. Guloſi eiꝫ de⁹ vẽter eſt. Laſſiui theſaurus ſũt lubrica: amoris libido. huic ſuit vnuſq̃ſqȝ a quo vicit̃. Ibi g̃ habet cor: vbi ⁊ theſaur⁹. CHRY. ſuper matth. Uel aliter: ponit nunc q̃ ſit vtilitas in elemoſyna faciẽda. Qui eni collocat theſauros in terra nõ habꝫ q̃d ſperet ĩ celo. Ut q̃d g̃ aſpiciat ĩ celuꝫ: vbi nihil repoſitũ hꝫ. Uñ dupl̃r peccat. primo qꝛ mala cõgregat: ſecundo qꝛ cor hꝫ ĩ terra: et ex cõtrariis cauſis dupl̃r bene facit q̃ theſaurizat in celo.

¶ Lucerna corporis tui eſt oculus tu⁹. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit ſimplex: totũ corp⁹ tuũ lucidũ erit. Si aũt oculus tuus fuerit nequã: totũ corpus tuũ tenebroſũ erit: ſi ergo lumen tuum qđ ĩ te eſt: tenebre ſũt: ipſe tenebre quãte erunt?

CHRY. in ho. Poſtq̃ȝ fecit mẽtionẽ de ĩtellectu in ſuitutẽ redacto ⁊ captiuato: qꝛ hoc nõ multis facile cognoſcibile erat: ad exteriorẽ doctrinã trãſpoſuit dicens: Lu. cor. tui ẽ ocu. tu⁹. ac ſi. d. Si nõ noſti qđ ẽ iactura ĩtellectus a corporalib⁹ hoc diſce: Qđ enĩ eſt ocul⁹ corpori: hoc ẽ ĩtellect⁹ aĩe. Sicut g̃ oculis orbatis multũ operationis reliquoꝝ mẽbrorum amittit̃ lumĩe eis extĩcto: ita ⁊ mẽte corrupta multis malis vita tua ĩplet̃. HIERO. Hoc g̃ totũ transfert ad ſenſũ: q̃o eni corp⁹ totũ ẽ in tenebris: ſi oculus nõ fuerit ſimplex: ita ſi aĩa p̃ncipalẽ fulgorẽ ſuũ ꝑdiderit: vniuerſus ſenſus vel ſenſualis ꝑs aĩe ĩ caligine ꝯmorabit̃. vñ dic̃: Si g̃ lu. qđ ĩ te ẽ: tenebre ſũt ipſe tenebre quãte ſũt. i. ſi ſenſus qđ lumẽ ẽ aĩe vitio caligat̃: ipſa putas caligo q̃b⁹ tenebris obuoluetur. CHRY. Uidet̃ aũt qꝛ nõ de corporali oculo hl'oq̃t̃: nec de hoc corpe qđ vr̃ de foris: alioq̃n dixiſſet:

Si ocul⁹ tuus ſan⁹ fuerit aut īfirm⁹. nūc autē dicit Simplex ⁊ nequā. ſi āt benignū oculū hȝ ⁊ īfirmū: nunqd corp⁹ ei⁹ in lumīe ē: Aut ſi malignū ⁊ ſanū: nunqd corp⁹ ei⁹ in tenebris ē: HIERO. Sȝ ſolēt lippiētes lucernas vidē numeroſaſ. ſimplex aūt oculus ⁊ pur⁹ ſimplicia ītuet ⁊ pura. CHRY. ſup mattheū: Uel dr̄ oculus nō a foris: ſȝ ab int⁹. Lucerna enī ē mens p quā aīa videt deū. Qui ḡ cor hȝ ad deum: illi⁹ ocul⁹ lucidus eſt. i. illi⁹ mens mūda ē: non terrenis ɔcupiſcētijs ſordidata. Tenebre aūt ī nobis ſunt ſenſus carnales: q̄ ſemp deſiderāt que ſūt tenebraꝝ. Qui ḡ hȝ oculū mundū. i. mētē ſpiritalē: corp⁹ ſuū ſuat lucidū. i. ſine peccato. Et ſi enī caro deſiderat mala: vtute tn̄ diuini timoris repercutit eā. Qui aūt hȝ oculū. i. mētē aut malignitate tenebroſaȝ aut ɔcupiſcētia turbulētā: tenebroſū poſſidet corp⁹: nō enī reſiſtit carni qn̄ ɔcupiſcit pūerſa: q2 nō hȝ ſpem in celo q̄ pſtat nobis vtutē vt ɔcupiſcētijs reſiſtam⁹. HYLA. Uel alit̄: De officio luminis oculi lumen cordis expſſit: qd̄ ſi ſimplex ⁊ lucidū manebit: claritatem eterni luminis corpi tribuit: ⁊ ſplēdorē originis ſue corruptioni carnis infundet. ſ. in reſurrectōe Si aūt obſcuꝝ peccatis ⁊ volūtate erit: vitijs mentis natura corpis ſubiacebit. AVG. de ſ. do. Uel alit̄ Oculū h̄ accipe debemus intētionē nr̄am q̄ ſi munda fuerit ⁊ recta: oīa opa nr̄a q̄ ſm eam opamur bona ſunt: q̄ q̄dē oīa totū corp⁹ appellauit: q2 ⁊ apl̄s mēbra nr̄a dicit q̄dā opa vbi ait: Mortificate membra veſtra fornicatōem ⁊ imundiciā. nō ḡ quid q̄ſq3 faciat: ſed quo aīo faciat ɔſiderādū ē. Hoc eſt enim lumē in nobis: q2 hoc nobis manifeſtū eſt bono aīo nos facere qd̄ facim⁹. Omne enī qd̄ manifeſtat̄ lumen ē. Ipſa vero fcā que ad hōiuȝ ſocietatē pcedūt incertū nobis hn̄t exitū: ⁊ iō tenebras eas vocauit. nō enī noui cū pecuniā porrigo īdigenti q̄d ſit inde factur⁹. Si ḡ ipſa cordis ītentio q̄ tibi nota eſt: ſordidat̄ appetitu tpaliū rerū: magis ipm fcm̄ cui⁹ īcert⁹ eſt exitus ſordidū erit: q2 ⁊ſi bn̄ alicui pueniat: qd̄ tu nō recta intētione facis: quō tu feceris: īputabit̄ tibi nō quō illi puenerit. Si aūt ſimplici intentione. i. fine charitatis opa nr̄a fiāt: tūc mūda ſunt: ⁊ placent ī ɔſpectu dei. AVG. ɔ̄ mēda. Sȝ ea q̄ ɔſtat eē peccata: nulla velut bona intentione faciēda ſūt: ea ē p̄pe opa hōiuȝ ſi cāſ habuerit bonas vel malas: nūc ſunt bona nūc mala: q̄ nō ſunt p ſeipa peccata: ſicut victū pbere pauperib⁹ bonū ē: ſi fiat miſericordie cā malū autē ſi fiat cā iactātie. Cū vō opa ipſa peccata ſunt vt furta: ſtupra: ⁊ huiuſmōi: quis dicat cāis bonis eē faciēda: vel peccata nō eē: q̄s dicat furemur diuitibus vt habeamus quid demus paupibus: GREGO. xxviij. mora. Uel aliter: Si lumē qd̄ in te ē. i. ſi hoc q nos bn̄ agē cepimus: ex mala intentōne offuſcamus: ipſa q̄ mala eē nō ignoramus etiam cū facim⁹: quāte tenebre erūt: REMI. Uel aliter: Fides lucerne aſſimilat̄: q2 p eam greſſus īterioris hōis. i. actio illuminat̄ ne offendat: ſȝ illō: Lucerna pedib⁹ meis vbū tuū. q̄ ſi fuerit mūda ⁊ ſimplex totum corp⁹ lucidū erit. Si vō ſordida: totū corp⁹ erit tenebroſuȝ. Uel aliter: Per lucernā ītelligit̄ rector eccleſie: q̄ bn̄ ocul⁹ dr̄: q2 ſalutaria plebi ſubiecte puidere dȝ: que p corp⁹ ītelligit̄. Si ergo rector eccleſie errauerit: quātomagis errabit ppl̄s ei ſubiectus.

Nemo poteſt duob⁹ dn̄is ſuire. Aut enī unī odio habebit: ⁊ alterū diliget: aut unī ſuſtinebit: ⁊ alterū contēnet. Non poteſtis deo ſuire ⁊ mammone.

CHRY. ſup matth. Supius dixerat dn̄s q q̄ hȝ mentē ſpiritalē: ille pōt corp⁹ ſuū ſuare ſine peccato q̄ aūt nō hȝ: nō pōt. cui⁹ rōnem ſubiūgit dicēs: Nemo pōt duobus dn̄is ſuire. GLO. Uel aliter: Ordīn eſt ſupra q ppter ītentionē tpaliū: bona mala ſiunt. vn̄ poſſȝ aliquis dicē: Ego faciā bona: ⁊ ppter tpalia ⁊ ppter celeſtia. Cōtra qd̄ dn̄ſ ait Nō poteſt duob⁹ dn̄is ſuire. CHRY. in ho. Uel aliter: In anteriorib⁹ auariciā cōpſſit tyrānidē p mula ⁊ magna ſed adhuc alia apponit āpliora. Nō enī in hoc ſolū nobis nocēt diuitie q latrones aduerſ⁹ nos armāt ⁊ q ītellectū obtenebrāt: ſed etiā a ſeruitute dei nos expellūt: ⁊ hoc pbat a cōib⁹ ɔceptionib⁹ dicēs: Nemo pōt. du. do. ſui. Duos aūt dicit: q̄ ɔ̄ria iniūgunt Concordia enī multos vnū facit: qd̄ oſtēdit̄ p hoc q ſubdit: Aut enī vnū odio habebit. Iō aūt duo ponit vt mōſtret facilē eē tranſmutatōem ad meli⁹. Si. n. dicas: Seruus fcūs ſum pecuniarum: amādo. ſ. eas mōſtrat q poſſibile eſt ad aliud venire. ſ. nō ſuſtinēdo ſeruitutē: ſed cōtēnendo. GLO. Uel duo tāgē videt̄ ſeruiētū genera: q̄dā enī ſeruiūt liberaliter ex amore: q̄dā ſeruiliter ex timore. Si ḡ aliq̄s ex amore ſeruiat vni ɔ̄rioꝝ dn̄oꝝ: neceſſe eſt vt alterū odio habeat. Si vō ex timore ſeruiat: neceſſe ē vt dū vnuȝ ſuſtinet alteꝝ ɔtēnat. Res aūt terrena vel de⁹ ſi ī corde hōis dominet̄: ad ɔ̄ria ex vtroq3 trahit̄ hō: nam de⁹ trahit ad ſapiora ſibi ſeruiētē: res vō terrena ad inferiora. ⁊ iō q̄ſi cōcludēs ſubdit: Nō po. deo ſer. ⁊ mam. HIERO. Mamona ſermone ſyriaco diuitie nuncupant̄. Audiat ergo hoc auar⁹ q̄ cenſet̄ vocabulo chriſtiano: nō poſſe ſe ſimul diuitijs xp̄oq3 ſeruire: ⁊ tn̄ nō dixit: Qui hȝ diuitias: ſed Qui ſeruit diuitijs. Qui enī diuitiaꝝ ſeru⁹ eſt: diuitias cuſtodit vt ſeruus. q̄ aūt ſuitutis excuſſit iugū: diſtribuit eas vt dn̄s. GLO. Per mām̄ona etiā ītelligit̄ diabolus q̄ pēſt diuitijs: nō q poſſit eas dare niſi qn̄ de⁹ pmittit: ſed q2 p eas hōies fallit. AVG. de ſer. do. ī mōte: Qui enī ſeruit mām̄one. i. diuitijs: illi vtiq3 ſeruit: q̄bus reb⁹ iſtis terrenis merito ſue puerſitatis ppoſit⁹ pnceps hui⁹ ſeculi a dn̄o dr̄. Uel aliter: qui ſint duo dn̄i oñdit cū dr̄: Nō po. deo ſ. ⁊ mā. ſ. deo: ⁊ diabolo. Aut ergo hūc odio ha. hō: ⁊ al. di. i. deum Aut al. pa. ⁊ al. cōtem. Patit̄ enī duꝝ dn̄m q̄ſq̄s ſeruit mām̄one: ſua enī cupiditate īplicat⁹ ſubdit̄ diabolo: ⁊ nō eū diligit. Sicut q̄ ancille aliene ɔiunct⁹ eſt: ppter cōcupiſcētiā durā patit̄ ſeruitutē: ⁊ſi non diligat eū: cui⁹ ancillā diligit. Dixit aūt Alteꝝ ɔtemnet: nō Odio habebit. null⁹ enī vā ɔſcia deū poteſt odiſſe. Contemnit autem. i. non timet eum: cū quaſi de eius bonitate ſecurus eſt.

Ideo dico uobis ne ſoliciti ſitis anime ueſtre quid māducetis: neq3 corpi ueſtro q̄d induamini. Nōne

aīa pl⁹ ē q̄ȝ eſca: ⁊ corp⁹ q̄ȝ ueſtimētū

AVG. de ſer. do. in monte: Quia ſupius docuerat
dñs q̄ quiſq̃ vult diligere deū ⁊ cauē ne offendat:
nō ſe arbitret duob⁹ dñis poſſe ſeruire: ne forte q̄ꝰ-
uis iā ſupflua nō querant: ꝓpter ipſa tñ neceſſaria
cor duplicet: ⁊ ad ea deflectēda torqueat intentio
ſubiūgit dicēs: Jō di. vo. ne ſol. ſi. ani. ve. q̄d mādu.
neq̃ cor. ve. q̄d idua. CHRY. in ho. Nō hoc dicit
q̄ aīa cibo īdigeat: icorporea eſt enī: ſed ſꝫ cōmunē
locut⁹ eſt ↄſuetudinē. aliter enī nō pōt morari ī cor
pore niſi eo cibato. AVGV. Vel aīam ī hoc loco
ꝓ aīali vita poſitā nouerim⁹. HIER. Jn nōnullis
codicib⁹ additū eſt: neq̃ q̄d cibabis. Ergo q̄ꝺ oībus
natura tribuit ⁊ iumētis ⁊ beſtijs hoībuſq̃ cōe eſt:
hui⁹ cura penit⁹ liberamur. Qꝺ aūt h̄ dr̄ de carnali
cibo ⁊ veſtimēto accipiam⁹. Ceter̄ de ſpiritalib⁹ ci-
bis ⁊ veſtimētis ſemp debem⁹ eē ſoliciti. AVG.
de here. Dicunt aūt euchite quidā hētici opinantes
monacho nō licere ſuſtētande vite ſue cā aliq̄d opa
ri: atq̃ ita ſeipſos ꝓfiteri vt oīno ab opibus vacent.
AVG. de opibus monachor̄: Jnquiūt enī non de
hoc ope corporali ī quo vel agricole vel opifices la-
borāt p̄cepit apl's cū dixit: Qui nō vult opari n̄ man
ducet. Neq̃ euāgelio poſſet oīno eſſe ↄ̄rius vbi ait
dñs: Jō dico vobis ne ſoliciti ſitis. Jn v̄bo ḡ apl'i ꝑ
dicto ſpiritalia opa debem⁹ accipe: de q̄b⁹ alibi dr̄:
Ego plantaui: apollo rigauit. ⁊ ita ſe arbitrant apo
ſtolice ⁊ euāgelice obtēperare ſnīe: cū euangeliū cre
dūt de nō curāda corpali vite hui⁹ īdigētia p̄cepiſſe:
⁊ aplm̄ de cibo ſpiritali dixiſſe: Qui nō vult opari: n̄
māducet. Pri⁹ ḡ demōſtrem⁹ aplm̄ opa corpalia ſ
uos dei opari voluiſſe. Premiſerat enī dicēs: Jpi ſci
tis q̄mo oporteat vos imitari: q̄ nō inquieti fuimus
īter vos neq̃ panē ab aliquo gratis mandacauim⁹
ſed in labore ⁊ fatigatōe die ac nocte laborātes: ne
quē veſtrū grauerem⁹: non q̄ nō habuim⁹ ptātem
ſed vt noſipſos formā darem⁹ vobis q̄ nos imitare
mini. Nā ⁊ cū eſſemus apud voſ: hoc denūciabam⁹
vobis: q̄m ſiquis non vult opari: nō māducet. Quid
ad hoc dici pōt q̄ exēplo ſuo docuit: q̄d p̄ceperit. ſ.
corpaliter opando: Nā q̄ corpaliter oparet oñdit
in actib⁹ vbi dr̄: q̄ māſit cū aquila ⁊ vxore ei⁹ p̄ſcil-
la: opus faciēs apud illos: erāt enī tabernaculor̄ ar
tifices: ⁊ tam aplo tanq̄ p̄dicatori euangelij militi
chriſti: plantatori vinee: paſtori gregis conſtituerat
dñs vt de euangelio viueret: q̄ tñ ſtipēdiū ſibi debi
tum non exegit: vt ſe formā daret eis q̄ exigere inde
bita cupiebāt. Audiāt ḡ q̄ non hn̄t hāc ptātem: quā
ille habebat: vt tantūmodo ſpiritaliter opantes mā
ducēt panē a corpali labore gratuitū. Si aūt euāge
liſte ſunt miniſtri altaris: diſpēſatores ſacramētorū
hn̄t hāc ptātem: ſi ſaltē habebāt aliq̄d ī ſeculo: quo
facile ſine opificio ſuſtētarent hāc vitā: q̄ꝺ conuerſi
ad deū īdigētib⁹ diſpartiti ſunt: ⁊ credēda eſt eor̄ꝫ
infirmitas ⁊ ferēda. Nec attendendum in quo loco
hoc q̄ꝺ habebāt īpenderint: cū omniū chriſtianorꝫ
ſit vna reſpu. Sed q̄ veniūt ad ꝓfeſſiones ſeruitutis
dei ex vita ruſticana: ⁊ ex opificū exercitō: ⁊ plebeio
labore ſiquo min⁹ operent excuſare nō pn̄t. Nullo
enī mō decet vt in ea vita vbi ſenatores fiunt labori
oſi: ibi fiāt opifices ocioſi: ⁊ quo veniunt relictis de
licijs ſuis q̄ fuerūt p̄dior̄ dñi: ibi ſint ruſtici delica-
ti. At cum dñs ait: Nolite ſoliciti eē. nō hoc dicit: vt
iſta nō ꝓcurent: quātū neceſſitas eſt vnde boneſte
poterūt: ſed vt nō iſta intueant: ⁊ ꝓpter iſta faciant
quicq̄d in euāgelij p̄dicatione facē iubent: eā nāq̃
intētionē paulo ſupius oculū vocauerat. CHRY.
in ho. Vel pōt aliter ↄtinuari: Cū enī docuiſſet dñs
pecuniā deſpicē: ne aliqui dicerēt: q̄liter poterimus
viuere: ſi oīa ꝓiecerim⁹ ſubiungit dicens: Jdeoq̃ di
co vobis. GLO. i. cura tpali: ne retrahamini ab eī
nis. HIERO. P̄cipit ḡ nobis: ne ſoliciti ſim⁹ q̄d
comedam⁹: q̄ in ſudore vult⁹ p̄paremus nobis pa
nem. Ergo labor exercendus eſt: ſolicitudo tollēda.
CHRY. ſup matth. Nō enī ſolicitudinib⁹ ſpiritali
bus: ſed laborib⁹ corpalibus accipiēdus eſt panis: q̄
laborātibus ꝓ p̄mio diligētie deo p̄ſtante abundat
⁊ negligētibus ꝓ pena deo faciēte ſubducit. Confir
mat aūt ſpem nr̄am dñs: p̄mo de maiori ad min⁹ de
ſcendit dicēs: Nōne aīa plus eſt q̄ȝ eſca: ⁊ corp⁹ pl⁹
q̄ȝ veſtimētū: HIERO. Qui maiora p̄ſtitit: vtiq̃
⁊ minora p̄ſtabit. CHRY. ſup matheū: Niſi enim
voluiſſet ↄſeruari q̄ꝺ erat nō crearet. q̄ꝺ aūt ſic crea
uit: vt ꝑ eſcā ſeruet: neceſſe eſt vt det ei eſcam: q̄diu
vult eſſe q̄ꝺ fecit. HYLA. Vel aliter: q̄ corrupt⁹
circa futuror̄ curā: infideliū ſenſus eſt calūniantiū
q̄ in reſurrectōe corpor̄ ſpēs ſit futura: q̄ in ſubſtan
tia eternitatis alimonia. Jō ſubſequēter dicit: Non
ne aīa plus eſt q̄ȝ eſca. Nō enī patit ſpē nr̄aȝ futuri
in reſurrectione cibi ⁊ potus ⁊ veſtitus ſolicitudine
demorari: ne redempti in corpus atq̃ aīam ↄtume-
lia in non efficiendis leuioribus inferat.

¶ Reſpice uolatilia celi q̄ nō ſerunt
neqȝ metūt: neqȝ ↄgregāt ī horrea:
⁊ pr̄ ueſter celeſtis paſcit illa. Non
ne magis pluris eſtis illis. Quis āt
ueſtrū cogitās pōt adijcere ad ſtatu
ram ſuā cubitum unuȝ.

CHRY. Poſtq̄ȝ cōfirmauit ſpem nr̄am de maio
re ad min⁹ deſcendēs: deinde ↄfirmat de minori ad
maius aſcēdens cū dicit: Reſ. vo. ce. q̄ non ſe. neq̃
metūt. AVG. de opibus monachor̄: Quidā ſe di-
cunt ꝓpterea opari nō debere: q̄ nec volucres celi
ſemināt neq̃ metūt. Cur ḡ nō attendūt q̄ꝺ ſequitur
Neq̃ ↄgregant in horrea: Cur ḡ iſti manus ocioſas
⁊ plena repoſitoria volunt hr̄e: cur deniq̃ coquunt
hec enī aues nō faciunt aut ſi reperiunt q̄bus hoc ꝑ
ſuadeant: vt eis ꝑ ſingulos dies eſcas afferāt p̄para
tas: ſaltē ſibi de fontibus aquā afferūt ⁊ reponunt:
q̄ꝺ volatilia nō faciūt. Sed ſi nec aqua ſibi vaſa co-
gunt īplere: ⁊ iā illos qui tūc erant hieroſolyme no
uo gradu iuſticie ſupgreſſi ſunt. qui demiſſo ſibi ex
gr̄a frumēto panem fecerūt aut facere curauerunt:
q̄ꝺ aues nō faciunt. Nō poſſunt aūt iſta ſeruare: vt
ſ. nihil in craſtinū reponāt qui ſe ꝑ multos dies a cō
ſpectu hominū ſeparatos ⁊ nulli ad ſe prebētes ac-
ceſſuȝ includūt ſeipſos: viuētes in magna intētione
orationum. An forte quo ſunt ſanctiores: eo ſūt vo-
lucrib⁹ diſſimiliores. Quod ergo dicit de volatilib⁹
celi ad hoc dicit: ne quiſq̃ putet deū ſeruorū ſuorꝫ
neceſſaria non curare: cum eius ꝓuidentia vſq̃ ad

iſta gubernãda ꝓueniat. Neqꝫ enim nõ ipſe paſcit
eos qui manibus operant̃:neqꝫ etiã quia deꝰ dixit:
Inuoca me in die tribulationis ⁊ eruam te:non de
buit fugere apoſtolus:ſed expectare vt cõphende
ret̃:⁊ cũ deus ſicut tres pueros de medijs ignibꝰ li
beraret. Sicut enĩ qui fugiẽtibus ſanctis huiuſmõi
queſtionem obijceret:reſpõderent nõ ſe oportuiſſe
tẽtare deum:ſed tunc talia deum ſi vellet eſſe factu
rum vt eos liberaret:ſicut danielẽ a leonibus ⁊ pe
trum a vinculis:cum ipſi quid facerẽt non haberẽt
Cum vo eis fugã in poteſtatẽ dediſſet:etiam ſi libe
rarent̃ per illam:nõ niſi ab ipſo liberari:ſicut ſeruis
dei valentibus manibus ſuis victum trãſigere: ſi ex
euãgelio nouerit queſtionẽ de volatilibus que nõ
ſeminãt neqꝫ metunt:facile reſpõdebunt. Si nos ꝑ
aliquã infirmitatem vel occupationẽ nõ poſſumus
operari:ille nos paſcet ſicut aues que nihil oꝑantur
Cum aũt poſſumꝰ non debemus tẽtare deum:quia
hec que poſſumꝰ eiꝰ munere poſſumus. Et cum hic
viuimꝰ:illo largiente viuimus:q̇ largitus eſt vt poſ
ſimus:⁊ ille nos paſcit a quo aues paſcunt̃:ſicut dr̃
Et pr̃ veſter cele.paſ.illa:nõne vos ma. plu. eſ.illis.
AVG.de ſer.do.in monte.i.carius vos valetis:qꝛ
rationale animal ſicut eſt hõ ſublimiꝰ ordinat̃ in re
rũ natura q̃ꝫ irrationalia:ſicut ſunt aueſ. AVGV.
xi.de ciui.dei: Plerũqꝫ tamẽ carius cõparat̃ equus
q̃ꝫ ſeruus:⁊ gemma q̃ꝫ famula:nõ ratione cõſiderã
tis:ſed neceſſitate indigentis:ſeu voluptate cupiẽtis
CHRY. Omnia enĩ animalia deus ꝓpter hoiem
fecit:hominẽ aũt ꝓpter ſe.quãto ergo ꝓcioſioꝛ ẽ ho
minis creatio:tanto maioꝛ eſt dei ſolicitudo de ipo.
Si g̃ aues non laborãtes inueniũt eſcas: homo nõ
inuenit:cui deus dedit ⁊ operãdi ſciam ⁊ fructifican
di ſpem. HIERO. Sunt autẽ quidã qui dum vo
lunt terminos patrũ excedere ⁊ ad alta volitare:in
ima mergunt̃. Volatilia celi angelos eſſe volũt:ce
teraſqꝫ in dei miniſterio fortitudines que abſqꝫ cu
ra dei ſui alant̃ ꝓuidentia. Si hoc itaqꝫ eſt vt intel
ligi volunt:quõ ſequit̃ dictum ad hoies: Nõne vos
ma.plu.eſtis illis. Simpliciter g̃ accipiũt:ꝙ ſi volati
lia abſqꝫ cura ⁊ erũnis dei alunt̃ ꝓuidẽtia: que ho
die ſunt ⁊ cras non erũt:quãtomagis homines qui
bus eternitas repromittit̃. HYLA. Põt autẽ dici
ꝙ ſub nomine volucꝝ exemplo nos imundoꝝ ſpiri
tuum hortat̃:quibꝰ ſine aliquo negocio querẽdi ⁊
congregãdi:viuẽdi tamẽ tribuit̃ de eterni ꝯſilij po
teſtate ſubſtantia:atqꝫ vt ad immundos iſtud ſpũs
referat̃ opportune adiecit: Nõne vos magis pluris
eſtis illis. De cõparatõis ꝑſtantia oꝛiam nequicie ⁊
ſanctitatis oñdens. GLO. Non ſolum aũt exem
plo auiũ:ſed experimẽto docet ꝙ ad hoc ꝙ ſumꝰ ⁊
viuimus nr̃a cura non ſufficit:ſed diuina ꝓuidentia
operat̃ dicens: Quis aũt veſtrũ cogi. põt adijce. ad
ſtaturã ſuã cubi.vnũ. CHRY.ſup mattheũ: Deus
enĩ eſt qui ꝑ ſingulos dies incrementa corpoꝛis tui
facit:te nõ intelligente. Si ergo in teipſo quotidie
dei ꝓuidẽtia operat̃:quõ in neceſſarijs tuis ceſſabit
Si autẽ vos cogitando modicam partẽ corpoꝛi ve
ſtro addere non poteſtis:quõ cogitãdo ſaluãdi eſtꝭ
in toto. AVG.de ſer.do.in mõte: Vel põt referri
ad ſequẽtia:ac ſi diceret: Nõ eſſe cura nr̃a factuꝫ vt
ad hanc ſtaturã veniret corpus nr̃m:ex hoc ĩtelligi
põt:ꝙ ſi velletis adijcere vnum cubitũ non poſſetis
Illi ergo tegendi corpoꝛis curã relinquite:cuiꝰ cu
ra factũ eſt vt eſſet tãte ſtature. HYLA. Sicut fidẽ
vitalis ſubſtãtie nr̃e de documẽto ſpirituũ ſeruauit
ita opinionẽ futuri habitus iudicio cõis intelligẽtie
dereliquit. Cũ eniꝫ vniuerſoꝝ corpoꝝ que vitã hau
ſerunt:diuerſitatem in vnũ perfectum virũ ſit excita
turus:ſolus qui potẽs ſit ad vniuſcuiuſqꝫ ꝓceritatẽ
cubitum vnũ ⁊ alteꝝ tertiũue ꝑſtare:de veſtitu.i.de
ſpecie corpoꝛũ cũ eius contumelia ambigimus:q̇ vt
equalem omnẽ hoiem efficiat:tantũ mẽſure eſt hu
manis corpoꝛibus additurus. AVG.vltimo de ci
uitate dei: Sed ſi chꝛiſtus in ea mẽſura corpoꝛis in
qua moꝛtuꝰ eſt reſurrexit:nefas eſt dicere cũ reſurre
ctionis omniũ tempꝰ venerit:acceſſurã corpoꝛi eius
eam magnitudinẽ quã non habuit:qñ in ea diſcipu
lis in quo notus erat apparuit:vt longiſſimis fieri
poſſit equalis. Si auteꝫ dixerimꝰ ad dñici corpoꝛis
modũ etiã minimoꝛũ maioꝛũqꝫ corpoꝛa redigenda
peribit de multoꝝ corpoꝛibꝰ ꝑplurimũ:cum ipe nec
capillũ perituꝝ eſſe ꝓmiſit. Reſtat ergo vt quiſqꝫ re
cipiat ſuã menſuram quã vel habuit in iuuẽtute:ſi
ſenex eſt moꝛtuus:vel fuerat habiturꝰ ſi eſt ante de
functus. Et iõ non eſt dictũ ab apoſtolo in mẽſuraꝫ
ſtature:ſed in mẽſurã etatis plenitudinis chꝛiſti: q̇a
reſurgent corpoꝛa moꝛtuoꝝ in iuuenili etate ⁊ robo
re ad quã chꝛiſtum perueniſſe cognouimus.

Et de ueſtimẽtis q̇d ſoliciti eſtis
Cõſiderate lilia agri quõ creſcunt.
Non laborãt neqꝫ nent. Dico aũt
uobis:quoniã nec ſalomon in omni
gloꝛia ſua coopertꝰ eſt ſicut unũ ex
iſtiſ. Si enĩ fenũ agri q̇ȯ hodie eſt ⁊
cras in clibanũ mittit̃ deꝰ ſic ueſtit:
quantomagis uos modice fidei?

CHRY.in ho. Poſtq̃ꝫ mõſtrauit ꝙ non opoꝛtet
nos ꝓ cibo eſſe ſolicitos:ad id quod leuiꝰ eſt ꝑtran
ſit:neqꝫ enim ita neceſſarium eſt indumentũ ſicut ci
bus.vñ dicit: Et de veſti.q̇d ſoli.eſtis. Non autẽ hic
vtit̃ exemplo volucꝝ vt induceret pauonẽ ⁊ cignũ:
a quibꝰ erat ſimilia exempla accipere:ſed vtit̃ exem
plo lilioꝝ dicens: Cõſiderate lilia agri. Vult ex du
obus mõſtrare ſupabundantiã.ſ. a munificẽtia pul
chꝛitudinis:⁊ a vilitate participantiũ tali decoꝛe.
AVG.de ſer.do.in mõte: Ipſa aũt documenta non
ſic allegoꝛice diſcutiẽda ſunt:vt queramꝰ quid ſigni
ficent aues celi:aut lilia agri:poſita ſunt enĩ vt de re
bus minoꝛibꝰ maioꝛa pſuadeãt̃. CHRY.ſup mat
theũ: Lilia enĩ ſtatuto tẽpoꝛe formant̃ in frondibꝰ:
veſtiunt̃ candoꝛe:implent̃ odoꝛibꝰ. Et q̇ȯ terra ra
dici nõ dederat:deus inuiſibili oꝑatione largit̃. In
omnibꝰ aũt eadem plenitudo ſeruat̃:vt nõ ab euen
tu facta putẽt̃:ſed dei ꝓuidẽtia ĩtelligãt̃ eſſe diſpo
ſita. Dicendo aũt: Nõ laboꝛãt:viros cõfoꝛtat. Dicẽ
do vero: Neqꝫ nent:mulieres. CHRY.in ho. Hec
aũt dicens nõ opus ꝓhibuit:ſed ſolicitudinẽ:ſicut ⁊
ſupꝛa cũ de ſeminatione loqueret̃. CHRY. Et vt
magis dei ꝓuidẽtiã in ipſis cõmendet:que omnem

ſupat humanã ĩduſtriã ſubdit: Dico autẽ vobis q̃m
neq; ſalo. in om. gl'a ſua coop. eſt ſicͭ vnum ex iſtis.
HIERO. Reuera enĩ q̃ ſericũ: que regũ purpura:
que pictura põt florib⁹ cõparari: Quid ita rubet vt
roſa: Quid ita candet vt liliũ: Viole vo purpuram
nullo ſupari murice: oculoꝝ magis q̃ ſermonis iu-
dicium eſt. CHRY. in ho. Quãtũ enĩ veritatis ad
mendaciũ tm̃ veſtimentorũ ⁊ floꝝ dr̃ia eſt. Si ergo
ſalomon a florib⁹ ſupatus eſt: qui omnib⁹ regibus
fuit ꝑclarior: quãto tu veſtimẽtis poteris vincẽ floꝝ
decorem: Eſt aũt ſalomon ſupatus a floꝝ decore nõ
ſemel tm̃ neq; bis: ſed ꝑ totũ tp̃s ſui regni. Et hoc eſt
q̃ dicit: In omni gloria ſua: qui nec ĩ vno die ita de
coratus eſt vt flores. CHRY. ſup matthe. Vel hoc
dicit: q2 ſalomon ⁊ ſi nõ laborabat: tm̃ iubebat. Ubi
aũt iuſſio: illic ⁊ miniſtrantiũ offenſa: ⁊ iubẽtis ira
frequent̃ ĩuenit̃. hec aũt q̃ nesciũt: ſic ornantur.
HYLA. Vel lilia intelligẽda ſunt angeloꝝ celeſti-
um claritates: quib⁹ a deo glorie candor ĩdutus ẽ.
Nõ laborãt aũt neq; nent: q2 vtutes angeloꝝ ex ea
quã adepte ſunt originis ſue ſorte vt ſint ſemꝑ acci-
piunt: ⁊ cũ in reſurrectõne ſimiles hoĩes ãgelis erũt
ſperare celeſtis glorie voluit opimentũ: exẽplo an
gelice claritatis. CHRY. ſup mattheũ: Si aũt flori
bus terrenis ſic occurrit de⁹: qui nati ſunt: vt tm̃mõ
videant̃ ⁊ pereant: hoĩes negliget: quos ſic creauit
vt non ꝓ tẽpore videãt̃: ſed vt perpetuo ſint. Et hoc
eſt q̃ dicit: Si aũt fenũ agri quod hodie eſt ⁊ cras
ĩ clybanum mittit̃ deus ſic veſtit: quãtomagis vos
modice fidei. HIERO. Cras autẽ in ſcripturis fu
turũ tp̃us intelligit̃ dicente iacob: Exaudiat me cras
iuſticia mea. GLO. Alij libri habent in ignem vel
in aceruũ q̃ habet ſpẽm clybani. CHRY. in home.
Nõ autẽ lilia iã ea vocat: ſed fenũ agri: vt eorũ vili-
tatẽ oñdat. Sed ⁊ aliã vilitatẽ apponit dicẽs: q̃ ho-
die ſunt: et nõ dixit Cras nõ erũt: ſed q̃ ẽ multo de
ficientius q̃ in clybanum mittit̃. Quod autem dicit:
Quãtomagis vos. occulte inſinuatur humani gene
ris honor ac ſi diceret: Vos quib⁹ animã dedit: cor-
pus plaſmauit: ꝓphetas miſit: ⁊ vnigenitũ filiũ tra
didit. GLO. Dicit aũt Modice fidei: q2 modica fi
des ẽ que nec ð minimis certa ẽ. HYLA. Vel ſub
feni noĩe gẽtes nũcupant̃. Si igit̃ gẽtib⁹ iccirco tm̃
ĩdulget̃ eternitas corpalis vt mox igni iudicij deſti
nent̃: q̃ ꝓphanũ ẽ ſanctos de gloria eternitatis am
bigere cũ iniq̃s eternitatis opus ꝑſtet̃ ad penam.
REMI. Spiritaliter aũt ꝑ volatilia ſancti viri deſi
gnant̃: qui ex aqua ſacri baptiſmatis renaſcũtur: ⁊
deuotione terrena deſpiciũt: ⁊ celeſtia petũt q̃b⁹ plu
ris dicũt̃ eſſe apl'i: q2 ꝑncipes ſunt oĩum ſc̃orũ. Per
lilia etiã ſancti viri intelligunt̃: q̃ abſq; labore lega
lium cerimonialiũ ſola fide deo placuerũt: de q̃bus
dicit̃: Dilectus meus mihi paſcit̃ inter lilia. Sc̃a ẽt
eccleſia per lilium intelligitur: ꝓpter candorẽ fidei:
⁊ odorem bone cõuerſationis. de q̃ dr̃: Sicut lilium
inter ſpinas. Per fenũ deſignant̃ infideles: de q̃bus
dicit̃: Aruit fenũ ⁊ flos eius cecedit. Per clybanum
eterna damnatio: vt ſit ſenſus. Si deus infidelibus
tribuit bona tp̃alia: quãtomagis tribuet nobiſ et̃na

Nolite ergo ſoliciti eſſe dicẽtes
quid manducabim⁹: aut quid bibe
mus: aut quo operiemur. Hec enĩ
omnia gentes inquirunt. Scit eniz
pater ueſter q2 his omnibus indige
tis. Querite ergo primũ regnũ dei
⁊ iuſticiam eius: ⁊ hec omnia adijci
entur uobis.

GLOSA: Poſtq̃ ſigillatim de victu ⁊ veſtitu
ſolicitudinem excluſerat argumento ab in feriori
bus ſumpto: hic conſequenter vtrũq; excludit di-
cens: Nolite ergo ſoliciti eſſe dicentes: quid man-
ducabimus aut quid bibem⁹: aut quo operiemur:
RABA. Ideo autem hoc domin⁹ repetiuit: vt
oſtenderet hanc rem eſſe pernecceſſariam: ⁊ vt arc-
tius eã in cordibus veſtris inculcarent. Notãdum
vero q̃ non ait: Nolite querere aut ſoliciti eſſe de ci
bo aut potu aut indumento: ſed Quid mãducetis
aut quid bibatis: aut quid veſtiamini. vbi mihi vidẽ
tur argui qui ſumpto victu vel veſtimento cõmuni
lautiora ſibi vel auſteriora his cũ quib⁹ vitã ducũt
alimẽta vel indumẽta requirũt. GLO. Eſt etiam
alia ſolicitudo ſupflua ex vitio hominũ q̃ fructus
⁊ pecuniã plus q̃ neceſſe eſt reſeruãt: ⁊ dimiſſis ſpi
ritalibus illis intẽti ſunt q̃ſi de bonitate dei deſperã
tes: ⁊ hoc ꝓhibet̃. vnde ſubdit̃: Hec enĩ oĩa gentes
requirũt. CHRY. ſup matth. Quia in reb⁹ hũanis
fortunã credũt eſſe non ꝓuidentiã: neq; iudicio dei
vitas ſuas gubernari exiſtimãt: ſ; ĩcerto duci euẽtu.
Et iõ merito timẽt ⁊ deſperãt q̃ſi q̃ neminẽ hñt gu
bernãtẽ. Qui ãt credit ſe dei iudicio gubernari: eſcã
q̃dem ſuã in manu dei committit. vnde ſequitur:
Scit enim pater veſter quia omnibus indigetis.
CHRYSO. in homel. Non autẽ dixit deus: Scit
deus: ſed Scit pater veſter: ut eos in maiorem ſpem
ducat. ſi enim pater eſt: non poterit deſpicere filios:
cũ nec homines patres hoc ſuſtineant. Dicit autem:
Quoniã his indigetis vt magis ſolicitudinẽ abijci-
as: quia neceſſaria ſunt. Qualiter enim eſt pater q̃
ſuſtinet etiam neceſſaria filijs non dare: Si autem
eſſent ſuperflua: nõ ita oporteret cõfidere. AVG.
xv. de trinitate: Non autẽ iſta ex aliquo tẽpore co-
gnouit deus ſed futura omnia tẽporalia: atq; in eis
etiam quod ⁊ quãdo ab illo petituri eramus: ſine
initio autẽ preſciuit. AVGV. xij. de ciuitate dei:
Quod autem dicũt quidã hec dei ſcientia non poſ-
ſe comprehendi: quia infinita ſunt: reſtat eis dicere
q̃ non omnes numeros deus nouerit: quos infini-
tos eſſe certiſſimum eſt. Infinitas autẽ numeri nõ
eſt incõprehenſibilis ei: cuius intelligentie nõ ẽ nu-
merus. Quapropter ſi quicq̃d ſciẽtia cõprehenditur
ſcientis cõprehenſione finit̃: ꝑfecto omnis infini-
tas quodã ineffabili mõ deo finita ẽ: q2 ei⁹ ſcie incõ
prehenſibilis nõ eſt. GREGO. neſen⁹ in libro de
homine: Quoniã autẽ eſt ꝓuidentia per huiuſmõi
ſigna demonſtratur. permanentia enĩ vniuerſorum
⁊ maxie eoꝝ que ſunt in generatione ⁊ corruptione
⁊ poſitio ⁊ ordo eorũ que ſunt: ſemper cuſtoditur⁹
ſm̃ eundem modũ qualiter perficeret̃ nullo ꝓuidẽ
te: Sed quidã dicunt deo curã eſſe exiſtentiũ per-
manentie in vniuerſali: ⁊ hui⁹ ſoli⁹ ꝓuidẽtiã habẽ.

ſingularia vō fieri vt contingit. Tres aūt cāſ ſolas
vtiqꝫ qs dicet nō fiendi ꝓuidentiā ſingulariū: Aut
enī hoc qḋ ē ignorare deū: qñ bonū ē particulariū
diligentiā habere: aut nō velle: aut non poſſe. Sed
ignorātia oīno aliena ē a beata ſubſtātia. Qualiter
enī latebit deū qḋ nec hō ſapiens ignorabit: ꝙ ſin/
gularibꝰ deſtructis vniuerſalia deſtruēť: Nihil āt
ꝓhibet oīa indiuidua perire: nulla ꝓcurāte poten/
tia. Si aūt nō vult ꝓpter duas fit cauſas: aut ꝓpter
pigritiā: aut ꝓpter indecentiā. Pigritia autē a duo
bus generať. aut enī voluptate aliq̄ attracti pigrita
mur: aut ꝓpter timorē deſiſtimꝰ: quoꝝ neutꝝ fas ē
cogitare ꝯ deo. Si aūt dicāt nō dicere deū: indignū
enī eē tante btitudinis puis cōdeſcendē: qualiť nō
incōueniēs ē artificē quidē ꝓcurātē vniuerſalia: ni
hil ꝑticulariū neqꝫ paruiſſimū derelinqre ſine ꝓcu/
rationē. ſcientē ꝙ ad totū ꝑficit ps: cōditorē vō deū
artificibꝰ enūciare indoctiorē: Si aūt nō pōt imbe/
cillis ē deꝰ ⁊ impotēs benefacē. Si vō incōprehēſi/
bilis nobis eſt ſingulariū ꝓuidētie rō: non ꝓpterea
oportet dicē q2 nō ē prouidētia: ita enī dicerent: qa
numeꝝ hoīm ignoramꝰ: neqꝫ hoīeſ eē. CHRY. ſu
per matth. Sic ḡ q̄ credit ſe dei iudicio gubernari:
eſcam ſuā in manu dei cōmittat: cogitet aūt de bo/
no ⁊ malo: de quo niſi ſollicitꝰ fuerit neqꝫ malū fu/
giet neqꝫ bonū apphēdet. Et iō ſubdiť: Querite aūt
ꝑmū regnū dei ⁊ iuſticiā eiꝰ. Regnū dei ē retributio
bonoꝝ opeꝝ. Juſticia aūt eiꝰ: via pietatis ꝑ quā itur
ad regnū. Si ḡ cogites qualis erit gloria ſcōꝝ: neceſ
ſe ē vt aut ꝓpť timorē pene recedas a malo: aut ꝓ
pter deſideriū glorie feſtines ad bonuꝫ. Et ſi cogita
ueris que ſit dei iuſticia: q̇d. ſ. odit deus ⁊ q̇d amat:
iuſticia ipſa oñdit tibi vias ſuas q̄ amātes ſe ſeqtur:
Nō aūt daturi ſumꝰ rōnē ſi paupes ſumꝰ aut diui/
tes: ſed ſi bene vel male egerimꝰ: qḋ eſt in nr̄o arbi
trio. GLO. Uel dicit ſup iuſticiā eiꝰ. q. d. vt ꝑ eum
nō ꝑ vos iuſti ſitis. CHRY. ſup matth. Terra aūt
etiā ꝓpť pctā hoīm malediciť: vt nō germinet: ſꝫ
illud: Maledicta terra in ope tuo. benediciť autē
cū bōa fecerimꝰ. Quere ḡ iuſticiā ⁊ ñ deerit tibi pa
nis. Uñ ſeqť: Et hec oīa adijcienť vobis. AUG. ꝺ
ſer. do. in mōte. ſ. tpalia q̄ manifeſte hic oñdit nō eē
talia bona nr̄a ꝓpter q̄ bñfacē debeamꝰ: ſꝫ tñ neceſ/
ſaria eē. Regnū vō dei ⁊ iuſticia eius bonū noſtruꝫ
eſt: vbi finis ꝯſtituēdus ē. Sed quia in hac vita mi
litamꝰ vt ad illud regnū ꝑuenire poſſimꝰ: q̄ vita ſi/
ne his neceſſarijs agi nō pōt: apponēť īquit hec vo
bis. Cū aūt dixit illḋ Primū: ſignificauit q2 hoc po
ſteriꝰ querēdū ē nō tpe ſed dignitate: illud tāqꝫ bo/
nū noſtrū: hoc tāqꝫ neceſſariū ē. Neqꝫ enim vbi gr̄a
debemꝰ euāgelizare vt mādicemꝰ: q2 ſic viliꝰ habe
remꝰ euāgeliū qꝫ cibū: ſꝫ iō manducamꝰ: vt euāgeli
zemus. Querētibꝰ aūt ꝑmū regnū dei ⁊ iuſticiā eius
.i. hoc ꝑponentibꝰ ceteris rebꝰ: vt hoc ꝓpť cetera
q̄ramꝰ: non dꝫ ſubeſſe ſolicitudo ne neceſſaria de/
ſint. ⁊ iō ait: Hec oīa adijciēť vobis. i. ꝯueniēter ſine
vllo vr̄o impedimēto: ne cū iſta queriť: illuc abuer
tamini: aut ne duos fines ꝯſtituatiſ. CHRY. i ho.
⁊ nō dixit: Dabūtur: ſed Apponēť: vt dicaſ q2 p̄ntia
nihil ſunt ad magnitudinē futuroꝝ. AUG. de ſer.
do. in monte: Cū aūt legimꝰ in fame ⁊ ſiti apoſtolū
laboraſſe: nō exiſtimemꝰ hic dñi promiſſa titubaſſe:

quandoquidem iſta ſint adiutoria. Medicꝰ iſte cui
nos totos cōmiſimus: nouit quando apponat ⁊ qñ
detrahat ſicut nobis indicat expedire. Si enī nobis
aliquando defuerint: quod pleruqꝫ ꝓpť noſtram
exercitationē deus ſinit nō debilitat ꝓpoſitū nr̄m
ſꝫ examinatū ꝯfirmat. Nolite ḡ ſoliciti eſſe ī craſtinū.
Craſtinꝰ enī dies ſolicitus eē erit ſibiipſi. Sufficit
enī diei malicia ſua. GLO. Prohibuerat ſolicitu
dineꝫ p̄ntiū reꝝ: mō prohibet ſolicitudinē futuroꝝ:
variā ex vitio hoīm ꝓueniētē cum dicit: Nolite ḡ
ſoliciti eē in craſtinū. HIE. Cras in ſcripturis fu/
tuꝝ tēpꝰ intelligiť: dicente iacob. Exaudiet me cras
iuſticia mea. ⁊ in ſamuele phantaſmate phitoniſſa
loqtur ad ſaulē. Cras erit mecū de p̄ntibꝰ: ḡ ꝯceſſit
debere eē ſolicitos q̄ futura prohibet cogitare. Suf
ficit enī nobis p̄ntis tpis cogitatio. Futura q̄ incer/
ta ſūt deo relinqmus. Et hoc ē qḋ dr̄: Craſtinꝰ eniꝫ
dies ſolicitꝰ erit ſibiipſi. i. ipſe afferet ſolicitudinem
ſuaꝫ ſecū. Sufficit enī diei malicia ſua. Hic maliciā
non cōtrariā virtuti poſuit: ſed laborē ⁊ afflictionē
⁊ anguſtiam ſeculi. CHRY. in ho. Nihil enim ita
dolorem infert aīe: vt ſolicitudo ⁊ cura. Cū aūt di/
cat ꝙ craſtina dies erit ſolicita de ſeipſa: volēs ma/
nifeſtius facē qḋ dr̄: Proſopopeiā facit tpis ſꝫ mul
toꝝ ꝯſuetudinē loquēs ad plebē impfectā. vt eniꝫ
eos magis moueat: ipſos dieſ conquerētes inducit
pro ſuperflua cura. Nunquid enim dies nō ſuffici
ens habet onus. i. curam ſuam: quid igiť cū aggra/
uas magis: curā q̄ ꝑtinet ad aliū diem apponēdo:
CHRY. ſup matth. Uel aliť: Per hodie hec ſolū
ſignificanť: q̄ habemꝰ ī vita p̄nti neceſſaria. Qḋ aūt
dicit Cras: qḋ ſupfluū ē oñdit. dicit ḡ: Nolite ſolici
ti eſſe in craſtinū. i. nihil curetis ſup id habere quod
neceſſariū ē vobis: ad vitā quotidianā: Qḋ enī ſup/
fluū fuerit qḋ ē cras curabit ſe. Et hoc ē qḋ dič: Cra
ſtinꝰ enī dies ſolicitꝰ erit ſibiipſi. ac ſi dicat: Super/
flua cū cogitaueriſ: ipſa ſe curabūt: te q̇dē eis nō fru
ente inuenient dños multos q̄ ea ꝓcurēt. Quid ḡ cu
ras de illis quoꝝ ptātē es alijs dimiſſurꝰ: Sufficit
enī diei malicia ſua. q. d. Sufficit tibi labor quē pa/
teris ꝓpter neccīa: noli de ſupfluis laborare. Uľ ali
ter. AUG. de ſer. do. in mōte: Nō dr̄ craſtinus di
es niſi in tpe vbi p̄terito ſuccedit futuꝝ: Ergo cū ali/
q̇d boni opamur non terrena: ſꝫ eterna cogitemus.
craſtinꝰ enī dies ſoliciťuſ erit ſibiipſi. i. cū oportuerit
ſumas cibū ⁊ huiuſmōi. ſ. cū neceſſitas vrgere cepe/
rit. Sufficit enim diei malicia ſua. i. ſufficit ꝙ iſta ſu
mere vrgebit neceſſitas: quam maliciā noīat: quia
penalis ē nobis: ꝑtinet enī ad mortalitatē quā pec/
cādo meruimꝰ. huic ḡ pene tpaľ necītati noli addē
aliqḋ grauiꝰ: vt nō ſolū eā patiaris: ſꝫ etiā ꝓpť hanc
explēdā milites deo. Hic ē cauēdū: ne cū viderimꝰ
aliquē ſeruū dei ꝓuidere: ne iſta neceſſaria deſint:
vel ſibi vel eis quoꝝ cura ſibi cōmiſſa ē: iudicemus
eū ꝯ dñi p̄cepta facē: ⁊ de craſtino eē ſolicitū. nam ⁊
ipſe dñs cui miniſtrabāt angeli: ꝓpter exēplū locu
los habē dignatꝰ ē. Eſt in actibꝰ aploꝝ ſcriptū ea q̄
ad victū ſūt neceſſaria: ꝓcurata eē in futurū ꝓpť
imminentē famē. nō ḡ hoc dñs increpat: ſiquis hu
mano more iſta procuret: ſed ſiquis ꝓpter iſta non
militet deo. HYLA. Hoc etiā totū ſub dcī celeſti
ſignificātia ꝯtineť. Jubemur igiť nō ābire ꝯ futuri.

Satis.n.vite nr̄e malicia dieꝝ quib⁹ viuim⁹.ſ. pctā ſufficiūt:vt ↄ̄ hec purgāda oīs vite nr̄e meditatio: laborq̄ꝫ verſeť. Ceſſante autē cura noſtra ipſa futura ſolicita ſunt dum nobis eterne claritatis ꝑfect⁹ deo ꝓcurante proponitur. CA.VII.

Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini:nolite ↄdēnare ⁊ nō cōdēnabimi. In quo eni iudicio iudicaueritis iudicabimi:⁊ i q̄ mēſura mēſi fueritiſ remetieť uob.

AVGA.de ſer.do.in monte:Quia cū iſta tpalia ꝓcurauit in futurū:incertū ē quo animo fiat:cuꝫ poſſit ſimplici corde fieri ⁊ duplici:opportune hoc loco ſubiecit: Nolite iudicare.vel aiť: CHRY.in ho. Hucuſq̄ꝫ expoſuit cōſequētiā ad elemoſynā ptinentem.nūc aūt incipit exponere ↄſequētiā ad orōnem reſpiciētē. Et ē doctrina hec quodāmō ps orōnis: vt ſit ordo narratōis talis. Dimitte nobis debita noſtra.⁊ ſeqtur: Nolite iudicare :vt nō iudicemini. CHRY.ſup matth. Sed ſi iudicare ꝓhibet:quia cōſequētia paul⁹ in corinth.iudicat fornicātē: ⁊ petr⁹ ananiā ⁊ ſaphirā mēdacij arguit:Sꝫ quidē hūc locū ſm huiuſmōi ſenſū exponūt:q꞉ dn̄s hoc mandato nō ꝓhibet chriſtianos ex beniuolētia alios corripere:ſꝫ ne ꝑ iactantiā iuſticie ſue chriſtiani chriſtianos deſpiciāt:ex ſolis plerūq̄ꝫ ſuſpitiōib⁹ odiētes ceteros ⁊ ↄdēnātes. Et ſub ſpecie pietatis ꝓpriū odiū exequētes. CHRY.in ho. Uñ nō dixit:ne quieſcē facias peccantē:ſꝫ ne iudicaueris:hoc ē ne amar⁹ fuas iudex.corripe q̄ppe nō vt hoſti expetēs vindictā: ſꝫ vt medic⁹ iſtituēs medicinā. CHRY.ſup matth. Sed vt nō ſiquidē corriperet chriſtiani chriſtianos ↄuenit ſermo q̄ dicit: Nolite iudicare. Sed ſi nō ſic corripuerint nūq̄d ꝓpter hoc ↄſequeť indulgētiam pctōꝝ:q꞉ dictū ē: Nō iudicabimini. Quis eni ↄſeq̄ť indulgentiā mali ꝑoris:q꞉ nō addidit alterū malū: Hoc aūt dixim⁹ volētes oñdere: q꞉ hic ſermo nō ē poſitus de ꝓximis nō iudicandis:q̄ peccāt in deuꝫ: ſꝫ q̄ in nos peccāt. Qui eni nō iudicat ꝓximū ꝓpter pctm̄ in ſe cōmiſſū:illū nec de⁹ iudicat ꝓpē pctm̄:ſꝫ dimittit ei debituꝫ: ſicut ⁊ ipſe dimiſit. CHRY.in ho. Uel aliť: Nō ſimpliciter vniuerſa pctā iubet nō iudicare:ſed his q̄ multis malis ſūt pleni:⁊ alios ꝓ minimis iudicāt:hāc ꝓhibitionē facit. Sic ⁊ paul⁹ nō ſimpliciter ꝓhibet iudicare eos q̄ peccāt:ſꝫ diſcipulos iudicātes de magiſtris redarguit: docens vt eos q̄ ſupra nos ſūt nō iudicem⁹. HYLA. Uel aliter: Iudicari de ſponſiōib⁹ ſuis deū vetat:q꞉ vt iudicia ex incertis reb⁹ inter hoīes ſumunť:ita ⁊ hoc iudiciū aduerſus deū ex ambiguitate ſuſcipiť: qđ penitus repellit a nobis:vt cōſtans poti⁹ fides retineatur:q꞉ nō ſicut in certis reb⁹ pctm̄ ſit ꝑperā iudicaſſe:ſꝫ ſi in his reb⁹ dedero iudiciū:initiū ſit crimis. AVG.de con.euā. Uľ aliter: Hoc loco nihil aliud ꝑcipi exiſtimo niſi vt ea facta q̄ dubiū ē quo animo fiant:in meliorē ꝑtē interpretemur. De⁹ aūt q̄ nō p̄nt bono animo fieri ſic ſunt ſtupra blaſphemie ⁊ huiuſmōi:nobis iudicare ꝑmittiť.de factis aūt medijs q̄ p̄nt bono ⁊ malo animo fieri:temerariū ē iudicare:maxime vt ↄdēnem⁹. Duo aūt ſūt in q̄b⁹ temerariū iudiciū cauere debem⁹: cū incertū ē quo animo q̄cq̄ꝫ factū ſit:vel cū incertū ē:q̄lis q̄ſq̄ꝫ futur⁹ ē qui nūc vel malus apparet. Nō ḡ reꝑhēdam⁹ ea q̄ neſcim⁹ quo animo fiant:neq̄ꝫ ita reꝑhēdam⁹ q̄ manifeſta ſūt vt deſperem⁹ ſanitatē. Pōt aūt mouere qđ ait: In quo iudicio iudicaueritis:iudicabimi. Nunquid ſi nos temerario iudicio iudicauerim⁹ temere etiā de nobis de⁹ iudicabit: aut nūq̄d ſi mēſura iniqua mēſi fuerim⁹: ⁊ apud deū ē iniqua menſura vn̄ nobis remetiať: Nā menſure noīe ipſum iudiciū ſignificatū arbitror. Sed hoc dictū ē q̄ñ temeritas q̄ punis aliū:ipſa te puniat neceſſe ē. Iniq̄tas eni ſepe nihil nocet ei q̄ patiť iniuriā:ei vō q̄ facit neceſſe eſt vt noceat. AVG.xxi.de ciui.dei: Dicūt aliqui quō veꝝ ē qđ ait chriſt⁹:vt in q̄ mēſura menſi fueritiſ remetietur vobis:ſi tpale pctm̄ ſupplicio puniať eterno. Nec attēdūt nō ꝓpter eq̄le tp̄is ſpaciū: ſꝫ ꝓpter viciſſitudinē mali.i.q̄ mala fecerit mala patiať:eandem dictā mēſurā fuiſſe:q̄uis in ea re hoc ꝓp̄e poſſit accipi:de q̄ de⁹ cū hoc diceret: loq̄bať.i.de iudicijs ⁊ ↄdēnatiōib⁹. Proinde q̄ iudicat ⁊ condēnat: iuſte iudicatur ⁊ condemnatur:iuſte in eadē mēſura recipit:q̄uis nō hoc qđ dedit. Iudicio.n.fecit qđ iniquū ē:iudicio patiť qđ iuſtū ē.

Quid āt uides feſtucā i ocl'o friſ tui:⁊ trabē i ocl'o tuo ñ uides: Aut quomō diciſ fratri tuo: Frať ſine eijciā feſtucā de ocl'o tuo: ⁊ ecce trabſ eſt in oculo tuo: Hypocrita eijce ꝑmū trabē ď oculo tuo:⁊ tūc uideb eijcere feſtucā de oculo fratris tui.

AVG.ď ſer.do. Quia temerario ⁊ iniquo iudicio dn̄s nos āmonuerat:maxime āt hi temere iudicāt q̄ de incertis ⁊ facile reꝑhēdūt:q̄ magis amāt vituperare ⁊ dānare q̄ꝫ emēdare atq̄ꝫ corrigē: qđ vitiuꝫ vel ſupbia ē vel inuidētia: ↄſequēter ſubijcit ⁊ dic: Quid aūt vides feſtucā in oculo fratris tui: ⁊ trabē in ocu.tuo nō vides. HIE. De⁹ loq̄ť q̄ cū mortali crimine detineať obnoxi minora pctā fratrib⁹ non concedūt:vt ſi forte ira ille peccauerit:tu odio reprehendaſ. Quātū aūt inter feſtucā ⁊ trabē:tantū inter irā diſtat ⁊ odiū:odiū eni ira inueterata ē. Fieri aūt pōt vt ſi iraſceris hoī:velis eū corrigi:nō aūt ſi eum oderis. CHRY.in ho. Multi etiā hoc faciunt qui ſi viderint monachū ſupfluū veſtimētū habentem: aut copioſiori cibo potitū:amari fiunt accuſatores: quotidie ipſi rapiētes ⁊ crapulā patiētes. CHRY. ſup matth. Uel aliter: Hoc qđ hic diciť doctoribuſ ↄuenit. Omne eni pctm̄ diiudicať modicū aut magnū ſm peccantiſ ꝑſonam. Laici eni peccatū modicum eſt: ⁊ feſtuca q̄ntū ad peccatū ſacerdotiſ:quod trabi comparatur. HYLA. Uel aliter: Peccatuꝫ in ſpiritūſanctū eſt diuine virtutis poteſtatē negare: ⁊ chriſto ſubſtātiam abnuere eternitatis ꝑ quē quia in hoīem venit de⁹: hō rurſus veniret in deū. Ergo quāta inter feſtucā ⁊ trabē differētia ē:tantū oñdit peccatū in ſpiritūſanctum cetera crimina excedere: vt cum infideles delicta corporis alijs exprobrant: onus peccati qđ de ꝓmiſſis dei ambigūt: i ſe an nō

videãt in oculo:trabe tãq̃ȝ in mẽtis acie incidente.
Sequitur: Aut quõ dices fratri tuo:ſine eiiciã feſtu
cam de oculo tuo:⁊ ecce in oculo tuo trabs eſt.
CHRY.i.cum facile arguis pctm̃ fratris tui: ipſe
aũt in eodẽ peccato vel in maiori exiſtẽs. AVG.
de ſer.dñi: Primũ ğ cogitem⁹ cũ aliquẽ rephẽdere
nos neceſſitas coegerit: vtȝ tale ſit vitiũ qđ nunq̃ȝ
habuim⁹. Et tũc cogitem⁹ ⁊ nos omnes eſſe: ⁊ ha/
bere potuiſſe.vel tale q̃d habuim⁹ ⁊ iam non habe
mus:⁊ tũc tangat memoriã cõmunis fragilitas: vt
illã correctionẽ non odiũ: ſed miſericordia p̃cedat.
Si aũt inuenerim⁹ nos in eodem vitio eſſe nõ obiur
gemus:ſed ꝯgemiſcam⁹ ⁊ ad pariter conandũ inui
temus. Raro aũt ⁊ ex magna neceſſitate obiurgati
ones adhibende ſũt:in quibus non nobis ſȝ vt dño
ſeruiatur inſtem⁹. CHRY.ſup matth. Uel aliter:
Quõ dicis fratri tuo.i.quo ꝓpoſito putas ex chari/
tate vt ſalues ꝓrimũ tuũ:non q꞉ teipſũ ante ſalua/
res: Uis ergo nõ alios ſanare:ſed p bonã doctrinã
malos act⁹ celare:⁊ ſciẽtie laudem ab hoib⁹ quere
re:nõ edificationẽ mercedis a deo: ⁊ es hypocrita
vnde ſequit᷑: Hypocrita:eiice p̃mũȝ trabẽ de oculo
tuo. AVG.de ſer.do. Accuſare enĩ vitia officiũȝ ẽ
bonoꝝ:qđ cũ mali faciũt:alienas ptes agũt: ſic hy/
pocrite q̃ tegũt ſub pſona qđ ſunt: ⁊ oſtendũt ĩ pſo/
na qđ non ſũt. CHRY.in ho. Et notãdũ q꞉ vbicũ/
q̃ȝ vult monſtrare magnũ aliqđ peccatũ a cõtume/
lia incipit:ſicut ibi: Serue nequã oĩe debitũ dimi
ſi tibi.⁊ iõ hic dicit: Hypocrita eiice p̃mũ. Etenĩ que
ſui ipſius ſunt:magis aliq̃s nouit: q̃ȝ que ſũt alioꝝ
⁊ que maiora ſũt:magis videt q̃ȝ q̃ minora: ⁊ ſeipm
magis diligit q̃ȝ ꝓrimũ. Et iõ iubet eũ q̃ obnoxi⁹ ẽ
multis peccatis:non amaꝝ eẽ iudicẽ delictoꝝ alte/
rius:⁊ maxime cũ fuerint pua quidẽ ab arguendo
aut a corrigendo auertẽs:ſed ꝓhibet ꝓpria cõtẽne/
re ⁊ alienis inſilere. Oportet enĩ vt p̃mo cũ diligen
tia inueſtiges que tua ſunt: ⁊ tũc que ꝓrimi ſũt di/
ſcuties.⁊ ideo ſequit᷑: Et tũc videbis eiicere feſtucaȝ
de oculo fr̃is tui. AVG.de ſer.do.ĩ mõte: Auferẽ
tes enĩ de oculo nr̃o trabẽ inuidentie vel malitie vł
ſimulatiõis:videbim⁹ eiicere feſtucã de oculo fr̃is.

¶ Nolite ſanctũ dare canib⁹ neq̃ȝ
mittatis margaritas ur̃as ante por
cos: ne forte cõculcẽt eas pedibus
ſuis:⁊ canes ꝯuerſi dirumpãt uos.

AVG.de ſer.do.in monte: Quia põt aliquos per
nomẽ ſimplicitatis ad quã p ſupiora induxerat de/
cipere:vt ſic putet᷑ vitioſum eſſe aliqñ verũ occulta
re:quõ vitioſum ẽ falſũ dicere:recte ſubiungit: No
lite ſanctũ dare canibus:neq̃ȝ mittatis margaritas
veſtras ante porcos. CHRY.ſup matth. Uel aliť:
Juſſerat ſupius dñs diligere inimicos ⁊ beneface/
re his q̃ peccant in nos. ne ğ cogitarent ſacerdotes
etiã q̃ dei ſunt eis cõicare:talẽ cogitationẽ cõpeſcu
it dicẽs: Nolite ſanctũ dare canib⁹:ac ſi dicẽt: Mã
daui vobis diligere inimicos ⁊ bñfacere eis de vr̃is
corpalibus bonis:non tñ de meis ſpiritalib⁹ paſſiȝ:
qñ in natura vobiſcũ cões ſũt nõ in fide:⁊ de⁹ car/
nalia bñficia dignis ⁊ indignis ſilr̃ p̃ſtat: nõ aũt
gratias ſpiritales. AVG.de ſer.do.in mõte: Que/
rendũ aũt ẽ quid ſit ſanctũ:quid margarite: q̃d por
ci. Sanctũ ẽ qđ corrũpe nefas ẽ: cui⁹ ſceleris volũ
tas rea tenetur: q̃uis illud incorruptibile maneat.
Margarite aũt ſunt quecũq̃ȝ ſpiritalia magna eſti
mãda ſũt. Licȝ itaq̃ȝ vna eadẽq̃ȝ res ⁊ ſanctũ ⁊ mar
garita dici poſſit. Sed ſanctũ dr̃ ex eo q꞉ non debet
corrũpi:margarita vͦ ex eo q꞉ nõ debet cõtemni.
CHRY.ſup matth. Uel aliter: Sanctũ ẽ ſicut bap/
tiſmus:gratia corpis chriſti:⁊ huiuſmõi. Myſteria
aũt veritatis margarite ſunt:q꞉ ſicut margarite ĩclu
ſe cochleis poſite ſũt in ꝓfundo maris:ſic myſteria
diuina vbis incluſa poſita ſunt in altitudine ſenſus
ſacre ſcripture. CHRY.in home. Que quideȝ his
q̃ bone mentis ſunt:⁊ intellectũ hñt:reuelata hone
ſta apparẽt.his aũt qui inſenſibiles ſũt magis vidẽ
tur reuerẽda:cum ignorant᷑. AVG.de ſer.do. Ca
nes aũt ꝓ impugnatorib⁹ veritatis: porcos ꝓ con/
tẽptorib⁹ poſitos nõ incõgrue accipim⁹. Quapropť
q꞉ canes exiliũt ad dilacerandũ:qđ aũt dilacerant:
integrũ eẽ nõ ſinũt dixit: Nolite ſanctum dare cani
bus.q꞉ q̃ntũ in ipſis ẽ ſi fieri poſſet:conant᷑ perime
re veritatẽ. Porci aũt q̃uis non ita vt canis morſu
appetant:paſſim tamẽ calcando inquinãt. Et iõ di/
cit: Neq̃ȝ mittatis mar.ve.ante porcos. RABA.
Uel canes ſunt ad vomitũ reuerſi:porci nõdũ con/
uerſi:ſed ĩ luto vitioꝝ ꝯuerſati. CHRY. Uel aliter
Canis ⁊ porcus immũda animalia ſũt:ſed canis ex
omni pte:q꞉ nec ruminat:nec vngulã findit.porcos
aũt ex pte:nam vngulam habet fiſſam:ſed nõ rumi
nat:ꝓpter qđ canes puto intelligendos gẽtiles vel
hereticos oĩno imũdos:⁊ ꝓpter actus:⁊ ꝓpť fideȝ:
porcos aũt hereticos q̃a nomẽ dñi inuocare videt᷑.
Non ẽ ğ ſcm̃ dare canib⁹: q꞉ baptiſm⁹ ⁊ alia ſacra/
menta nõ ſunt dãda niſi fidẽ habentib⁹. Jtẽ myſte
ria veritatis.i.margarite:non ſũt dande:niſi deſide/
rantib⁹ veritatẽ:⁊ cum hoc rõne humana viuẽtib⁹.
Si enĩ porcis ea miſeris.i.ſcenoſe vite delectatione
grauatis:non intelligerẽt p̃cioſitatẽ earum: ſed eſti
mant eas ſimiles ceteris fabulis mũdialibus ⁊ eas
actibus ſuis carnalibus conculcant. AVG.de ſer.
do. Calcari enĩ dicitur quicquid ꝯtemnit᷑. Et iõ dr̃:
Ne forte ꝯculcẽt eas pedib⁹ ſuis. GLO. Dicit ãt
Ne forte:q꞉ reſipiſcẽ pñt ab imũdicia. AVG. Qđ
aũt ſeq̃t᷑: Et ꝯuerſi diſrũpãt vos. Nõ aũt ipſas mar
garitas: illas ei conculcãt. ⁊ cũ cõuertũt᷑ vt adhuc
aliq̃d audiãt:diſrũpũt eũ a quo miſſas margaritas
ꝯculcãt.nõ enĩ facile inueneris qđ ei gratũ eẽ poſſit:
q̃ magno labore inuẽta ꝯtẽnant᷑. Qui ğ tales docẽt
quõ nõ diſrumpant᷑ indignãdo ⁊ ſtomachãdo nõ
video. CHRY.ſup matth. Uel porci nõ ſolũ car/
nalib⁹ actibus margaritas ꝯculcãt:ſȝ etiã poſt mo
dicum ꝯuerſi p inobediẽtiam rũpũt p̃bitores earũ.
Frequẽter aũt ⁊ ſcandalizati calũniant᷑ eos q̃ſi do
gmatũ nouorũ ſeminatores. Canes etiam cõculcã/
tes ſancta ſordidis actib⁹:diſputationibus ſuis rũ/
punt p̃dicatorem veritatis. CHRY.in homel. Et
bene dixit: Cõuerſi. Fingunt enĩ manſuetudinẽ vt
addiſcãt:deinde cũ didicerint detrahũt. CHRY.
ſup matth. Rõnabiliter aũt margaritas dari porcis
ꝓhibuit:q꞉ ſi porcis min⁹ imũdis mitti vetãt᷑:q̃nto
magis canibus plus immundis: De ſcõ autẽ dãdo
idẽ eſtimare nõ poſſum⁹:q꞉ frequẽt᷑ etiã bñdictões

dāmꝰ pecoꝝ more viuētibꝰ chriſtianis:nō qꝛ mereāť
accipere: ſed ne forte plenꝰ ſcandalizati diſpereāt.
AVG.de ſer.do. Cauendū eſt ergo nequid aperi
atur ei:qui nō capit:meliꝰ enī querit id quod clau
ſum ē q̄ȝ id qd̄ apertū ē:aut infeſtat ꝑ odiū vt canis:
aut negligit ꝑ ɔtēptū vt porcꝰ. Non ē aūt ɔſequēs
vt ſi veꝝ occultat̄:etiā falſū dicatur:qꝛ dn̄s q̄ȝuis ni
hil mētitus ſit:vera tn̄ aliqua occultauit:ſm̄ illud:
Adhuc habeo vobis multa dicere que nō poteſtis
portare mō. Sed ſi aliqs nō capit ꝓpter ſordes mū
dandꝰ ē vel v̄bo vel ope q̄ȝtū fieri pōt a nobis. Qd̄
aūt dn̄s quedā dixiſſe inuenit̄:que multi q̄ aderāt:
vel reſiſtendo vel ɔtēnendo nō receperūt:nō putā
dus ē ſanctū dediſſe canibus: aut margaritas ante
porcos miſiſſe. Dedit enī eis q̄ capere poterant:ꝛ ſi
mul aderāt quos ꝓpter alioꝝ īmūdiciā negligi nō
oportebat:ꝛ q̄ȝuis tētantes eū ī ipſis q̄ eis rn̄debat:
cōtabeſcerēt:alij tn̄ q̄ poterāt cape ex illoꝝ occaſio
ne multa vtiliter audiebāt. Qui ḡ nouit q̄d rn̄deat:
debet rn̄dere ſaltē ꝓpter illos qbꝰ deſperatio ſub
oritur:ſi ꝓpoſitā qōnē ſolui non poſſe crediderint:
ꝛ hoc de rebꝰ ad inſtructionē ſalutis ptinētibꝰ. De
ſupuacuis āt ꝛ noxijs nō nihil dicēdū ē ſȝ h̄ipſū ex
plicandū ē:cur inquirenti talia nō oporteat rn̄dere.

**Petite ꝛ dabit̄ uobis: querite ꝛ
inuenietis:pulſate ꝛ aperiet̄ uobis.
Oīs enī qui petit accipit: ꝛ qui q̄rit
inuenit:ꝛ pulſanti aperietur.**

HIERO. Quia carnalia ſupra vetuerat poſtula
ri quid petē debeamꝰ oñdit dicens: Petite ꝛ dabit̄
vobis. AVG.de ſer.do. Vl' alit̄: Cū p̄ceptū eēt ne
ſanctū daret̄ canibꝰ:ꝛ ne margarite an̄ porcos mit
tantur:potuit auditor ſue ignorātie ɔſcius dic̄e: q̄d
ſanctū me dare canibꝰ vetas: cū adhuc me habere
nō videā:ꝛ iō opportune ſubiecit dicēs: Petite ꝛ ac
cipietis. CHRY.ſup matth.vel alit̄: Qm̄ ad ſigni
ficandā orōnē quedā dederat eis mādata dicens:
Nolite iudicare:cōpetēter adiūgit: Petite ꝛ dabit̄
vobis. Quaſi.d. Si hāc clemētiā ſeruaueritis ad ini
micos:quicq̄d clauſū vobis videt̄:pulſate ꝛ aperiet̄
vobis. Petite ḡ p̄cibꝰ die ac nocte orātes:q̄rite ſtu
dio ꝛ labore.nec enī laborātes circa ſcripturas acq̄
rimus ſciam ſine gr̄a dei:nec gratiā acq̄rimꝰ niſi ſtu
duerimꝰ:nedū dei negligētibꝰ det̄. Pulſate āt orō
ne ꝛ ieiunijs ꝛ elemoſynis. Sicut enī q̄ pulſat oſtiū
nō tn̄ voce clamat:ſȝ manu. Sic ꝛ q̄ bona opa facit
pulſat opibus bonis. Sȝ dices: Hoc ipſū peto: vt ſci
am ꝛ faciā:quō ḡ poſſū facere p̄uſq̄ȝ accipiā: Sȝ qd̄
potes fac:vt ampliꝰ poſſis:ꝛ qd̄ ſcis ſerua: vt ap̄liꝰ
ſcias. Vel alit̄: Cū dixiſſet ſupra oibꝰ vt indulgerēt
inimicis:ꝛ poſtea ꝓhibuerit ne ſub obtētu dilectio
nis ſancta canibꝰ darēt:nūc dat eis bonū cōſiliū:vt
petāt deū ꝓ illis:ꝛ dabit̄ eis:querāt eos q̄ perierāt
in pctīs ꝛ inuenient. Pulſent eos q̄ in erroribꝰ ſūt cō
cluſi.ꝛ aperiet eos deꝰ:vt habeat ſermo eoꝝ ad ani
mas eoꝝ ingreſſū. Vel aliter: Quoniā maiora erāt
mādata ſupius poſita q̄ȝ virtus humana: tranſmit
tit eū ad deū cuius gratie nihil impoſſibile ē dicēs:
Petite ꝛ dabitur vobis:vt quod ex hoibus ɔſūma
ri nō poteſt:ꝑ gratiā dei adimpleat̄. Cū enī alia
animalia deꝰ muniuerit veloci pedū curſu:aut velo
cibus pennis:aut vnguibꝰ:aut dentibꝰ:aut cornibꝰ:
hoiem ſolū ſic diſpoſuit vt virtus illius ſit ipſe:vt
infirmitatis ſue neceſſitate coactꝰ ſemꝑ neceſſariū
habeat dn̄m ſuū. GLO. Petimus aūt fide:queri
mus ſpe:pulſamus charitate. Primū petere debes
vt habeas:poſt querere vt inuenias: īuēta obſerua
re vt introeas. REMI. Vel aliter: Petimꝰ orādo:
q̄rimꝰ recte viuēdo:pulſamꝰ ꝑſeuerādo. AVG.
de ſer.do.in monte: Petitio aūt ptinet ad impetrā
dam ſanitatem animi:vt ea que p̄cipiūtur: implere
poſſumꝰ:inq̄ſitio aūt ad inueneīdā veritatē. Sȝ cū
quiſq̄ȝ veram viā īuenerit:ꝑueniet ad ipſam poſſeſ
ſionem que tn̄ pulſanti aperiet̄. AVG.in li.retra
cta. Operioſe quidē iſta tria quid inter ſe differant:
ſic exponendū putaui:ſed lōge melius ad inſtantiſ
ſimā petitionē oīa referūtur. vnde poſtea cōcludit
dicens: Dabit bona petentibus ſe. CHRY.in ho.
Per hoc ergo q̄ addidit: Querite ꝛ pulſate: cū in
ſtātia multa ꝛ robore peti iuſſit. Qui enī querit:oīa
alia ꝓijcit a mēte:ꝛ ad illud ſolū afficit̄ qd̄ querit̄.
qui aūt pulſat: cū vehemētia ꝛ feruida mēte venit.
CHRY.ſup matth. Quia v̄o dixerat: Petite ꝛ ac
cipietis ne forte pctōres audientes dicerent: Ad h̄
dn̄s dignos hortat̄:nos aūt indigni ſumus:ideo re
petit vt tam iuſtis q̄ȝ pctōribus miſericordiā deū cō
mendet. Et iō dicit: Omnis qui petit accipit.i.ſiue iu
ſtus ſit ſiue peccator: tn̄ petere non dubitet: vt con
ſtet neminē ſperni niſi qui petere dubitauit a deo.
nō enī credibile ē vt opꝰ pietatis qd̄ exhibet̄ bene
faciendo inimicis deus iniungat hoibus: ipſe autē
non faciat cū ſit bonus. AVG.ſup iohānē: Unde
pctōres exaudit deꝰ. Si enim pctōres non audiret:
fruſtra publicanꝰ dixiſſet: Dn̄e ꝓpitiꝰ eſto mihi pec
catori:ꝛ ex iſta confeſſione meruiſſet iuſtificationē.
AVG.in li.ſniaꝝ proſpe. Fideliter aūt ſupplicās
deo ꝓ neceſſitatibus huiꝰ vite ꝛ miſericordit̄ audi
tur:ꝛ miſericorditer nō audit̄: Quid enī infirmo ſit
vtile magis nouit medicus q̄ȝ egrotꝰ. Si aūt id po
ſtulat qd̄ deꝰ:ꝛ p̄cipit ꝛ ꝓmittit fiet oīno qd̄ poſcit
qꝛ accipiet charitas. AVG.ad paulinū ꝛ hieraſiā:
Bonꝰ aūt dn̄s q̄ nō tribuit ſepe qd̄ volumꝰ: vt qd̄
mallemꝰ attribuat. AVG.d̄ ver.dn̄i: Perſeueran
tia etiā opꝰ ē:vt accipiamꝰ qd̄ petimus. AVG.de
ſer.dn̄i: Cū.n.deꝰ aliqn̄ tardiꝰ dat: cōmendet dona:
non negat:diu deſiderata dulciꝰ obtinent̄. cito aūt
data vileſcūt. Pete ḡ ꝛ quere iuſta. Petendo enī ꝛ
querendo creſcis:vt capias. Seruat tibi deꝰ qd̄ nō
vult cito dare:vt tu diſcas magna magne cōſidera
re:ideo oportet ſemꝑ orare:ꝛ non deficerere.

**Aut quis ē ex uobis hō quē ſi pe
tierit filiꝰ panē:nūquid lapidē porri
get ei? Aut ſi piſcē petierit nūquid
ſerpētē porriget ei? Si ergo uos cū
ſitis mali: noſtis bona data dare fi
lijs ueſtris: quanto magis pr̄ ur̄ q̄ i
celis eſt dabit bona petentibus ſe?**

AVG.d̄ ſ.dn̄i: Sic̄ i ſupioribꝰ egit d̄ volatilibꝰ ce
li ꝛ de lilijs agri:vt ſpes de minoribꝰ ad maiora ɔſur
geret:ita ꝛ i h̄ loco cū dic̄: Aut qs ex vobis homo.

CHRY.ſup matth. Ne forte eni aliquis ↄſiderans
q̄nta ē differētia inter deū ⁊ hoīeꝫ: ⁊ ponderās pctā
ſua dū deſperat impetrare: nec incipiat petē: patꝛ ⁊
filioꝝ ſiīitudinē introduxit: vt ſi ꝓpter pctā nr̄a de-
ſperam⁹: ꝓpter paternā bonitatē dei ſperemus.
CHRY. in ho. Duo aūt oportet adeſſe orāti: ⁊ pe-
tere vehemēter: ⁊ q̄ oportet petē. Hec aūt ſūt ſpirita
lia. etenī ſalomō q꞉ petijt qd̄ petere oportebat: ve-
lociter accepit. Que aūt petere oportet ſub ſiīitudi-
ne pāis ⁊ piſci oñdit. Panis enī ē v̄bū d̄ noticia dei
p̄ris. Lapis ē oē mendaciū qd̄ hꝫ ſcandalū offenſio
nis ad aīam. REMI. Piſcem aūt poſſum⁹ intelli
gere verbū de chriſto: ſerpētē aūt ipſū diabolū. Uel
ꝑ panē intelligiꝛ doctrina ſpiritalis: ꝑ lapidē igno-
rātia: per piſcē vnda baptiſmatis ſacri: ꝑ ſerpentem
aſtutia diaboli ſiue infidelitas. RABA. Uel pa-
nis q̄ eſt cōis cib⁹: charitatē ſignificat ſine q̄ alie vir
tuteſ nihil valēt. Piſcis ſignificat fidē q̄ ex aq̄ bapti
ſmatis orta ē: ⁊ in medijs fluctib⁹ hui⁹ vite pulſatꝛ: ⁊
tn̄ viuit. Lucas aūt addidit tertium .ſ. ouū qd̄ ē ſpes
animalis vn̄ ſpem ſignificat. Cōtra charitatē ponit
lapidē .i. odij duriciā: cōtra fidē ſerpentē .i. ꝑfidie ve
nenū: ↄtra ſpem ſcorpionē .i. deſperationem q̄ retro
pungit ſicut ſcorpio. REMI. Eſt ḡ ſenſus. Nō eſt
timendū ꝙ ſi petam⁹ a deo p̄re panē .i. doctrinā: vel
charitatē qd̄ porrigat lapidē .i. ꝙ ꝑmittat cor nr̄m
ↄſtrigi aut frigore odioꝝ aut duricia mētis. vel ſi ꝙ
petierim⁹ fidē ipſe nos ꝑmittat perire veneno īfide
litatis. vn̄ ſeq̄ꞇ: Si ḡ vos cū ſitis mali. CHRY. in
ho. Hec aūt dixit nō detrahēſ humane nature: neqꝫ
malū ↄſidēs oē gen⁹ hūanū: ſed ad differentiā bo-
nitatis ſue: dilectionē paternā maliciā vocās: tāta ē
ſupabūdantia amoris ipſi⁹ ad hoīes: Quia ↄ̄ꝑtū ad
ↄpationē dei q̄ ſol⁹ ſingulariꝛ bon⁹ ē: oēs mali vidē
tur: ſicut ad cōparationē ſolis oē lucidū videꝛ obſcu-
rū. HIERO. Uel ſupra apl̄oꝝ poſitione oē hoīm
genus dānaꝛ cui⁹ ab infantia cor ad malū appoſi-
tū ē: vt ī geneſi legiꝛ. nec mirꝫ hui⁹ ſeculi dici malos
cū ⁊ apl̄s memoret: qm̄ dies mali ſunt. AVG. de
ſer. do. Uł malos appellauit hui⁹ ſeculi dilectores.
vn̄ ⁊ bona q̄ dant: ſm̄ eoꝝ ſenſū bona dicēda ſunt:
q꞉ hoc ꝓ bonis hn̄t: quāq̄ꝫ ⁊ in reꝝ natura iſta bōa
ſint .ſ. tpalia. Et ad iſtā vitā īfirmā ꝑtinētia. AVG.
de ſer. do. Bonū enī qd̄ facit bonos: de⁹ ē. Auꝝ aūt
⁊ argentū bonū ē: non ꝙ te faciat bonū: ſed vn̄ faci-
as bonū. Mali ḡ cū ſimus: ⁊ bonū patrē habeam⁹
non ſemꝑ mali remaneam⁹. AVG. de ſer. do. Si
ḡ cū ſimus mali: nouim⁹ id dare qd̄ petim⁹: quāto
magis ſperādū ē datuꝝ deū nobis bona petentib⁹.
CHRY. ſup matth. Quoniā aūt nō oīa petētibus
p̄ſtat: ſꝫ bona tm̄modo: id̄ ↄueniēter addidit bona.
GLO. A deo enī non niſi bona ꝑcipim⁹ q̄liacūq̄ꝫ
nobis videanꞇ: oīa enī dilectis in bonū coopanꞇ.
REMI. Et ſciēdū ꝙ vbi matthe⁹ ſic dicit: Dabit bo-
na. Lucas dicit: Dabit ſpm̄ bonū. ſed nō debet vide
ri contrarium: quia cuncta bona que homo a deo
accipit: ꝑ gratiā ſpūſſancti dantur.

**Oia ergo quecūq̄ꝫ uultis ut faci
ant uobis hoīes: ⁊ uos facite illis.
Hec ē enī lex ⁊ prophete.**

AVG. de ſer. do. Firmitas quedā ⁊ valentia am
bulandi ꝑ ſapiētie viam in bonis morib⁹ conſtitu-
ta eſt: quib⁹ ꝑducunꞇ hoīes vſq̄ꝫ ad mūdationeꝫ ⁊
ſimplicitatē cordis: de qua iam diu loquēs ita con
cludit: Oia quecunq̄ꝫ vultis. Nemo enī eſt q̄ velit
quēq̄ꝫ duplici corde ſecū agē. CHRY. ſup matth.
Uel aliter: Supra ꝓpter ſanctificandā orationem
mādaui: vt nō iudicēt hoīes eos q̄ peccant ī ipſos.
Et quia ab ordine narrationis ſue recedēs introdu
xit alia quedā: nūc ad mandatū qd̄ ceperat rediens
ait: Oia quecūq̄ꝫ vultis .i. non ſolū mando: nolite iu
dicare: ſꝫ ⁊ oīa quecunq̄ꝫ vultis vt faciant vobis ho
mines: ⁊ vos facite eis: ⁊ tūc impetrabiliꝛ poteritis
orare. GLO. Uel aliter: Omniū bonoꝝ ſpiritaliū
diſtributor ē ſpūſſcūs vt opa charitatis impleanꞇ.
vnde ſubdit: Omnia ergo. CHRY. ī ho. vł aliter:
vult dn̄s demonſtrare: qm̄ oportet hoīes ⁊ ſupins
inquirere auxiliū: ⁊ que a ſeipſis ſunt ſimul inferre.
vn̄ cum dixiſſet: Petite: q̄rite: ⁊ pulſate: docet apte
ipſos homīes ſtudioſos eē. ⁊ id̄ ſubdit: Oia quecū-
q̄ꝫ. AVG. de ver. do. Uel aliꝛ: Promiſerat ſe dn̄s
petētib⁹ bona largituꝝ. Ut aūt ille agnoſcat mēdi
cos ſuos: agnoſcam⁹ ⁊ nos nr̄os. Excepta enī ſubſtā
tia facultatū: tales ſūt q̄ petūt: quales a q̄b⁹ petunt.
Quā frōtē habes petēdi ad deū tuū qui non agno-
ſcis parem tuū: Hinc ē qd̄ in ꝓuer. dr̄: Qui obturat
aurē ſuā ad clamorē paupis: ⁊ ipſe clamabit: ⁊ non
exaudieꝛ. Quid aūt petenti proximo debeamus im
pendere: vt ⁊ ipſi audiamur a deo: ex hoc ↄſiderare
poſſum⁹ qd̄ ab alijs volumus nobis impēdi. Et id̄
dixit: Oia ergo quecūq̄ꝫ vultis. CHRY. in ho. Nō
ſimpliciter diꝛ Omnia: ſꝫ addidit: Ergo. quaſi. d. Si
vultis audiri cū illis que dixi ⁊ hec facite. Non aūt
dixit: Quecūq̄ꝫ vis effici tibi a deo hec fac ad ꝓximū
vt nō dicas q̄liter hoc ē poſſibile. ſꝫ ait: Quecūq̄ꝫ vo
lueris effici tibi a ↄſeruo: hec ⁊ circa ꝓximū oñdere.
AVG. de ſer. dn̄i: Quidam latini codices habent
additū Bona: qd̄ additū puto ad manifeſtationeꝫ
ſniē. Occurrebat: ꝙ ſi q̄ſq̄ꝫ flagitioſe aliq̄d erga ſe
fieri velit ⁊ ad hoc referat iſtam ſententiam: vt hoc
prior illi faciat a quo ſibi fieri cupit: ridiculū eſt hūc
putare iſtam impleſſe ſententiā. Intelligenduꝫ eſt
aūt ꝑfectā eſſe ſententiā etiam ſi hoc non addatur.
Quod enī dictū eſt: Omnia quecūq̄ꝫ vultiſ: nō vſita
te ac paſſim: ſed ꝓprie dictū accipi oportet. Uolun
tas nāq̄ꝫ non eſt niſi in bonis: nam in malis cupidi
ditas ꝓprie dr̄: nō volūtas: nō q꞉ ſic ſemꝑ loquanꞇ
ſcripture: ſꝫ vbi oportet: ibi oīno ꝓpriū verbū tenēt
vt nō aliud intelligaꞇ. CYPRI. de oratione dn̄i-
ca: Cum aūt dei verbū dn̄s ieſus chriſtus omnibus
venerit preceptoꝝ ſuoꝝ fecit grande compendium
cum dixit: Quecūq̄ꝫ vultis vt faciant vobis hoīes ⁊
vos facite eis. vnde ſubdit: Hec ē enī lex ⁊ prophe-
te. CHRY. ſup matth. Nam quecunq̄ꝫ lex ⁊ pro-
phete ſparſim in oībuſ p̄ceperūt ſcripturis in hoc cō
pendioſo ↄtinenꞇ mandato: quaſi innumerabiles
arboꝝ: nā rami in vna radice. GREGO. x. mora.
Qui enim cogitat vt ea alteri faciat: que ipſe ſibi ab
altero fieri expectat: pēſat nimirum vt malis bona
⁊ bonis meliora reddat. CHRY. in home. Unde
manifeſtū eſt etiā quoniam ex nobis que deceant
omnes ſcim⁹: ⁊ nō ē poſſibile ad ignorātiā refugē.
AVG. de ſer. do. Uidetur aūt hoc p̄ceptū ad dile

ctionē ꝓximi ꝑtinere:nō aūt ad dei:cū in alio loco duo eſſe ꝓcepta dicat:in quibꝰ lex pendet ⁊ ꝓphe-te.cū aūt hic nō addit tota lex qđ ibi addidit:ſerua-uit locū alteri ꝓcepto qđ ē de dilectōe dei. AVG. viij.de trini. Uel aliter: Jdeo ſcriptura tm̄ dilectiōꝫ ꝓximi cōmemorat cū dicit: Oīa quecūqꝫ vultis. q̄a q̄ ꝓximū diligit:ꝯſequēs ē:vt ⁊ ipſam ꝓcipue dile-ctionē diligat:deꝰ aūt dilectio ē. Cōſequēs ē ğ vt ꝓ cipue diligat deum.

¶ Jntrate ꝑ anguſtā portaʒ : qꝛ la ta porta ⁊ ſpacioſa uia eſt que ducit ad perditionē: ⁊ multi ſūt q̄ intrant ꝑ eā. Qꝫ anguſta porta ⁊ arta uia ē que ducit ad uitaʒ: ⁊ pauci ſunt qui inueniunt eam.

AVG. de ſer. dn̄i in mōte: Admonuerat ſupiꝰ ad hn̄dū coꝛ ſimplex ⁊ mūdū:in quo q̄ritur deꝰ: ſꝫ qꝛ h̄ paucoꝝ ē:iā incipit de inueſtigāda ſapīa loq̄: cui in ueſtigāde ⁊ ꝯtēplande talis oculꝰ ꝑ oīa ſupioꝛa ꝑ-ductus ē:quo videri iā poſſit arta via ⁊ āguſta poꝛ ta.vn̄ ſubdit: Jntrate ꝑ anguſtā portā. GLO. Uł aliť: Et ſi difficile ſit vt alij facias:qđ tibi vis fieri:tn̄ ſic faciēdū ē vt intremꝰ ꝑ anguſtā portā. CHRY. ſup matth. Uel aliť: Tertia hec ꝯueniētia ad iuſtici am ieiunij ꝑtinet:vt ſit oꝛdo narratiōis talis: Tu au tē cū ieiunaſ vnge caput tuū.⁊ poſtea ſeq̄ť: Jntrate ꝑ anguſtā portā. Precipue enī tres ſunt naturales paſſiones ⁊ intime carnis:pꝛimo eſca ⁊ potus:dein de amoꝛ viri ad mulierē:tertio loco ſomnꝰ.⁊ iō gra uius eſt eaſ a natura carnali ꝓcidē q̄ꝫ ceteras paſſio nes. Et iō nulliꝰ paſſionis abſtinētia ſic ſcificat coꝛ-pus:ſicut ꝙ hō ſit caſtꝰ ieiunꝰ ⁊ in vigilijs ꝑſeuerās: ğ ꝓpter oēs has iuſticias:⁊ ꝓcipue ꝓpter laboꝛio-ſiſſimū ieiuniū dicit: Jntrate ꝑ anguſtā portā. Poꝛ ta ꝑditionis ē diabolꝰ: ꝑ quem introiť in gehēnā. Porta vite ē chꝛiſtꝰ:ꝑ quē introiť in regna celeſtia Lata aūt porta dr̄ eē diabolꝰ:nō magnitudine ꝑtā tis extenſus:ſed effrenare ſupbie licentia dilatatus. Porta autem anguſta dicitur chꝛiſtꝰ nō paruitate ꝑtātis exiguus: ſꝫ hūilitatis rōne collectꝰ:qꝛ quē to tus nō capit mūdus:ſeipſū intra anguſtias vteri vir ginalis incluſit. Uia aūt ꝑditiōis ē oīs iniq̄tas. Dr̄ aūt ſpacioſa: qꝛ nō eſt intra regulā diſcipline inclu ſa:⁊ ambulātes in ea q̄cquid eos delectauerit: hoc ſequūť. Uia aūt vite dr̄ eē oīs iuſticia:⁊ ꝓpter con trarias cauſas eē arta. Cōſiderādū āt qꝛ niſi q̄s am bulauerit ꝑ viā:nō pōt ꝑueīre ad portā. Qui enī nō ambulāt ꝑ viā iuſticie:impoſſibile ē vt vere chꝛiſtū cog̊ſcāt. Similiter nec incurrit in manꝰ diaboli:niſi q̄ in via ambulat pc̄tōꝝ. GRE. ſup ezechielē. Quā-uis aūt charitas ſit lata:tn̄ ꝑ anguſta ⁊ ardua hoīes ducit a terra. Satis anguſtū ē oīa ꝓtermittere: vnūꝫ ſolū diligere:ꝓſpera nō ambire:aduerſa nō timere CHRY. in ho. Sed cū poſtea dicat: Jugū meum ſuaue ē ⁊ onus meū leue:qualiť hic anguſtā eē viā ait ⁊ artā:ſed ⁊ hic mōſtrat eā leuē eſſe ⁊ ſuauē:qm̄ via ē ⁊ porta ſic ⁊ altera que la ta ⁊ ſpacioſa diciť: ipſa via ⁊ porta ē.hoꝝ aūt nihil manſurū ē. ſed oīa ꝑtranſeūt. Tranſire aūt laboꝛes ⁊ ſudoꝛes ⁊ in bo-nū finē deuenire.ſ.in vitā ſufficiens ē mitigare eos

q̄ agones patiūtur. Si enī tēpeſtates nautis:⁊ vul-nera militibꝰ leuia ſūt ꝓpter ſpem ꝓmioꝝ pereūtiū multomagis cū celū ꝓiacens fuerit: ⁊ imoꝛtalia ꝓ-mia:nullū aliq̄s ſentiet imminētiū ꝑiculoꝝ. Sed ⁊ hoc.i.anguſtā vocare:maxime ad faciendū eā leuē ꝯferebat. Uigilare enī eos ꝓparabat:hoc.n. dn̄s di cit erigēs nr̄m deſideriū. Qui enī ī agone certat: cū viderit ꝓncipē admirātē laboꝛes agonū animoſioꝛ fit. Ne igiť meſti ſimus cū multa nobis hic cōtige-rint triſtia:qꝛ arta ē via: ſꝫ nō ciuitas. Jdeo neqꝫ hic q̄etē opoꝛtet expectare neqꝫ ibi triſte aliq̄d ꝑſtola-ri. Dicēs aūt:qm̄ pauci ſūt q̄ īuenerūt eā: rurſus hic multoꝝ deſidiā ſignificauit: ⁊ audiētes erudiuit nō multoꝝ ꝓſperitatibꝰ attēdere: ſed paucoꝝ laboꝛibꝰ. HIE. Significanť igiť de vtraqꝫ locutꝰ dixit:ꝙ ꝑ latā multi ambulāt:anguſtā pauci īueniūt.latā enī nō q̄rimꝰ:nec inuētiōe opus ē.ſpōte ſe offerꝫ:⁊ errā tiū via eſt.anguſtā vō nec oēs īueniūt: nec qui inue nerit:ſtatī ingrediūť ꝑ eā. Siq̄dē multi inuēta vita tiſ via:capti voluptatibꝰ ſcl̄i ō medio itinē reuertūť.

¶ Attēdite a falſis ꝓphetis q̄ ueni unt ad uos ī ueſtimētiſ ouiū: intrin ſecus aūt ſunt lupi rapaces. A fru ctibꝰ eoꝝ cognoſcetis eos. Nūq̄d colligūt de ſpinis uuaſ aut de tribu lis ficꝰ? Sic oīs arboꝛ bona fructꝰ bonos facit: mala aūt arboꝛ malos fructus facit. Nō pōt auteʒ arboꝛ mala bonos fructꝰ facere : neqꝫ ar boꝛ bona malos fructꝰ facere. Oīs arboꝛ que nō facit fructū bonū exci detur ⁊ in ignē mitteť. Jgiť ex fru ctibus eoꝝ cognoſcetis eos.

CHRY. ſup matth. Supꝛa mādauerat apl̄is do-minꝰ:ne elemoſynaſ:oꝛōnes ⁊ ieiunia coꝛā hoībus ſicut hypocrite faciāt:⁊ iō ad ꝯgnoſcēdū qꝛ hec oīa in hypocriſi fieri pn̄t loq̄ť dicēs: Attēdite a falſis ꝓ phetis. AVG. de ſer. do. Uel aliter: Cum dixiſſet dn̄s paucoſ eē q̄ inueniūt anguſtā portā ⁊ artā viā: ne heretici q̄ pleriqꝫ ſe ſub noīe paucitatis cōmen-dant:ſe nobis ſupponāt:ſtatim ſubijcit dicēs: Attē-dite a falſis ꝓphetis. CHRY. in home. Uel aliter: Quia dictū eſt ꝙ anguſta ē porta : ſed ⁊ multi ſunt q̄ ꝑuertunt eā q̄ illuc fert viā:iōqꝫ induxit: Attēdite a falſis ꝓphetis. Jn quo vt maioꝛē ſolicitudinē ha beāt:meminit eoꝝ q̄ ī patribus eoꝝ facta ſūt: falſos ꝓphetas vocās:etenī nūc talia ꝯtigerūt. CHRY. ſup matth. Nō aūt ſcriptū eſt infra: Quia lex ⁊ pro-phete vſqꝫ ad iohannē:diciť qꝛ ꝓphetia de chꝛiſto non erat futura poſt eum. Prophete aūt ⁊ fuerunt ⁊ ſūt:ſed q̄ nō ꝓphetarēt de chꝛiſto: ſꝫ qui interpta rētur ea q̄ de chꝛiſto ab antiq̄s fuerant ꝓphetata.i. doctoꝛes eccl̄iaꝝ.nec enī pōt q̄s ꝓpheticos interpta ri ſenſus:niſi ꝑ ſpm̄ ꝓphetie. Sciens ğ dn̄s futuros eſſe falſos doctoꝛes hereſū diuerſaꝝ āmonet dicēs: Attēdite a falſis ꝓphetis. Quia enī non erāt futuri manifeſti gētiles: ſed abſcōditi ſub noīe chꝛiſtiano:

nō dixit: Aſpicite: ſed Attēdite. vbi enī res certa eſt:
aſpicitur.i.ſimpliciť videť. vbi aūt incerta: attēdiť.i.
caute ɔſiderať. Itē dicit: Attendite: qꝫ firma tutela
ſalutis ē ſcire quē fugias. Non aūt ſic admonet At
tēdite. q̄ſi inuito deo diabolꝰ hereſes introducat: ſꝫ
eo ꝑmittēte. qꝫ enī ñ ſine iudicio vult ſuos ſuos ha
bere: iō miſit tētationē. qꝫ vō nō vult eos ꝑ ignorā-
tiā perire: iō ꝓmonet: Ne aūt aliq̄s hereticꝰ doctoꝛ
dicat: q̄a nō dixit nos falſos ꝓphetas: ſꝫ gentiliū ⁊
iudeoꝝ doctores: iō addidit: Qui ve. ad vos i veſti.
ouiū. Oues enī chriſtiani dicūť. veſtimētū aūt ouile
eſt ſpēs chriſtianitatis ⁊ ſimulate religionis. nulla
aūt res ſic extermiat bonū ſicꝰ ſimulatio: Nā maluꝫ
ſub ſpecie boni celatū: dū nō cognoſciť nō cauetur.
Et ne adhuc dicat hereticꝰ: qꝫ de veris doctoribus
loq̄ť: q̄ tū pctōꝛes ſūt: iō addit: Intrinſecꝰ aūt ſūt lu
pi rapaces. Catholici aūt doctores etſi fuerint pctō
res: ſui q̄dē carnis dicūť: nō tū lupi rapaces: qꝫ nō
hūt ꝓpoſitū ꝑdere chriſtianos. Manifeſte ḡ de he-
reticis doctoribꝰ dicit: qꝫ eo ꝓpoſito ſpeciē chriſtia-
noꝝ ſuſcipiūt: vt chriſtianos iniquo ſeductiōis moꝛ
ſu dilaniēt: de q̄bꝰ dixit apl's: Scio qꝫ poſt diſceſſū
meū intrabūt in vos lupi graues: nō ꝑcentes gregi.
CHRY in ho. Sed tū videť falſos ꝓphetas hic nō
hēticos inſinuare: ſꝫ eoſ q̄dē q̄ vite ſūt corrupte: ſꝫ fa
cile quidē virtutis induiť: qꝫ induxit: A fructibꝰ eoꝝ
cognoſcetis eos. Apud hēticos enī ē multotiēs ⁊ vi
tā īuenire: apud hos aūt quos dixi neq̄q̄. AVG.
de ſer. do. Uñ rectiſſime q̄riť: quos fructꝰ nos attē-
dere voluerit. multi enī q̄dā in fructibꝰ deputāt: q̄
ad veſtitū ouiū ꝑtinēt: ⁊ hoc mō de lupis decipiūť:
ſecuti enī ſūt vel ieiunia: vel elemoſynas: vel oratio
nes q̄ ꝓtendūt hoibꝰ placere cupientes eis: q̄bꝰ iſta
difficilia videnť. Ui ḡ nō ſūt fructꝰ de q̄bꝰ cognoſci
iſtos monet. Iſta enī q̄ cū bono aīo fiunt: ſūt ꝓprie
ouibꝰ veſtes: cū aūt malo in erroꝛe nō aliud q̄ꝫ lu-
pos tegūt. ſed nō iō debēt oues odiſſe veſtimētū ſu
um ꝙ plerūqꝫ illo ſe occultāt lupi. Qui ſūt ḡ fructꝰ
q̄bꝰ ɔgnoſcamꝰ arboꝛē malā dicit apl'us: Manife
ſta ſūt opa carnis q̄ ſūt fornicatio: imūdicie. Qui vō
ſunt fructꝰ q̄bus cogſcamꝰ arboꝛē bonā: idē apl'us
oñdit dicēs: Fructꝰ aūt ſpūs ſūt charitas: gaudiuꝫ:
pax. CHRY. ſup matth. Fructꝰ etiā eius ouis eſt
cōfeſſio eiꝰ fidei. qui enī ſm deū vocē humilitatis ⁊
vere ɔfeſſionis emittit: ouis ē. qui aūt ɔ veritatē bla
ſphemus vlulat ɔ deum: lupꝰ eſt. HIERO. Et ſic
ḡ pōt de ouibꝰ intelligi qō hic de falſis ꝓphetis di
citur: q̄ aliud habitu ac ſermone ꝓmittūt: aliud ope
demōſtrāt: ſpecialiť de hereticis intelligendū vide-
tur: q̄ videnť ɔtinētia ac ieiunio q̄ſi quadā pietatis
veſte ſe circūdare: intrinſecꝰ aūt hūtes animū vene-
natū: ſimpliciorꝫ fratꝝ coꝛda decipiūt. AVGV. de
ſer. dñi in monte: Sꝫ ex opibꝰ conijci pōt vtrū ex-
terioꝛē cultū ambitione aliq̄ faciant. Cū enī ceperit
aliquibꝰ tētationibꝰ ea ipſa vel ſubtrahi vel negari
q̄ iſto velamine vl' cōſecuti ſūt: vel ɔſequi cupierūt:
tūc neceſſe ē vt appareat vtꝝ lupꝰ in ouina pelle ſit:
an ouis in ſua. GRE. xxxi. moꝛa. Hypocrita etiaꝫ
ſancte eccleſie pace ꝑ̄uiť: iccirco añ oculos nr̄os re
ligione veſtiť. Siq̄ vō fidei tētatio erūpat ſtatim lu
pi mens rabida habitu ſe ouine pellis expoliat: q̄n-
tūqꝫ ɔ bonos ſeuiat: pſequēs demōſtrat. CHRY.
in ho. Facile etiā hypocrite capiūť: via enī quā iuſ-
ti ſūt ambulare laborioſa ē. hypocrita aūt laboꝛare
nō vtiqꝫ eliget. Deinde vt nō dicas: q̄ſi impoſſibile
eſt cognoſcere tales: rurſū rōnē ab humano exem-
plo ponit dicens: Nūquid colligent de ſpinis vuas
aut de tribulis ficus? CHRY. Uua in ſe myſteriū
chriſti hꝫ. ſicut eniꝫ botrus multa in ſe grana ligno
mediāte ſuſpendit: ſic ⁊ chriſtus multos ſibi fideleſ
ꝑ lignū crucis tenet adiunctos. Ficꝰ aūt ē eccleſia:
q̄ multos fideles tenet dulci quodā charitatis am-
plexu: ſicut ficꝰ multa grana vno tegmine tenet in-
cluſa. Sūt ergo ficus ſigna hec: charitatis q̄dem in
dulcedine: vnitatis aūt in cōiunctione granoꝝ. In
vua aūt patientie quidē ſignū ē: qꝫ in toꝛcular mitti
tur. gaudij āt: qꝫ vinū letificat coꝛ hoīs. ſynceritatis
quia nō ē aq̄ ꝑmixtū. ſuauitatis aūt in delectatiōe.
Spine aūt ⁊ tribuli ſūt heretici. ſicut ergo ſpina vel
tribulꝰ ex q̄cūqꝫ parte hꝫ aculeos: ſic ⁊ ſeruos dia
boli ex q̄cūqꝫ parte ɔſideraueris: iniq̄tatis pleni ſūt
Nō pūt ḡ huiuſmodi ſpine ⁊ tribuli eccleſiaſticos
fructꝰ ꝓferre. Qō aūt ꝑticulariter ſub ſilitudine ficꝰ
⁊ vitis ſpine ⁊ tribuli dixerat: oñdit ɔſequēť vniuer
ſaliter eē verū: cū dicit: Sic oīs arboꝛ bona fructus
bonos facit: mala autē arboꝛ fructꝰ malos facit.
AVG. de ſer. do. In hoc aūt loco illoꝝ erroꝛ cauē-
dus ē quidē duabꝰ arboꝛibꝰ duas naturas opināť
eē: quarū vna ſit dei: altera vō nō. Nō aūt eos adiu
uare duas iſtas arboꝛes dicēdū ē: qꝫ de hoībꝰ eum
dicē planū ē: ſiquis ꝓcedētia ⁊ ɔſequētia legerit.
AVG. xii. de ciui. dei: Noibꝰ aūt ꝑdictis ipſe na-
ture diſplicēt: nō eas ɔſiderātibꝰ ſm vtilitatē ſuaꝫ.
nō aūt ex cōmodo vl' incōmodo nr̄o: ſed ꝑ ſeipſā cō
ſiderata natura dat artifici ſuo gloꝛiā. Nature igiť
oēs q̄ſi ſūt: ⁊ ideo hūt modū ſuū: ſpeciē ſuā: ⁊ quā-
dam ſecū pacē ſuā ꝓfecto bone ſunt. CGRY. Ut
aūt nullus dicat quoniā mala arboꝛ fert quidē fru
ctus malos: fert autē ⁊ bonos. ⁊ ſic difficilis ſit co-
gnitio duplici ꝓlatione exiſtēte: iō ſubiūgit Non
pōt arboꝛ bona fructꝰ malos facere: neqꝫ arboꝛ ma
la fructꝰ bonos facere. AVG. de ſer. dñi. Ex h̄ ver
bo putāt manichei neqꝫ animā malā fieri poſſe: vt
in meliꝰ cōmuteť: neqꝫ bonā in deteriꝰ: q̄ſi dictū ſit:
Nō pōt arboꝛ bona mala fieri: neqꝫ mala fieri bo-
na. ſed ita dictū ē: Non pōt arboꝛ bona fructus ma
los facere: nec econuerſo. Arboꝛ q̄ppe eſt ipa aīa.i.
ipſe hō: fructꝰ vō opa hoīs. Nō ergo pōt malꝰ hō
bona opari: neqꝫ bonꝰ mala. Ergo ſi vult malꝰ bo-
na operari: ꝑus bonꝰ fiat. Quādiu aūt quiſqꝫ malꝰ
eſt non pōt facere fructus bonos. Sicut enī pōt fie
ri vt qō fuit nix: nō ſit: nō aūt vt nix ſit calida. ſic pōt
fieri vt q̄ malꝰ fuit: nō ſit malꝰ: nō tū fieri poteſt: vt
malus bene faciat: qꝫ etſi aliquādo vtilis eſt: non h̄
ipſe facit: ſed fit de illo diuina ꝓuidentia ꝓcurāte.
RABA. Homo aūt ipe arboꝛ bona vel mala dr̄ ꝓ
pter volūtatē bonā vel malā. Fructꝰ aūt ſūt opa q̄
nec bona male volūtatis eē pūt: nec mala bone vo
lūtatis. AVG. ɔ Julia. Sic aūt manifeſtū ē ex vo
lūtate mala tāqꝫ ex arboꝛe mala fructꝰ eiꝰ fieri oīa
opa mala: ſic ipſaꝫ volūtatē malā vñ diceſ eē exoꝛtā
niſi qꝫ volūtas mala āgeli ex āgelo: ex hoīe hoīs oꝛ
ta eſt. Quid aūt erant hec duo añqꝫ in eis iſta mala
oꝛirēť: niſi bonū opꝰ dei ⁊ bona atqꝫ laudanda nā-

Ecce ꝙ ex bono oritur malū: nec fuit oīno vnde oriri
poſſit: nec ex bono ipſam dico volūtatē malā: qm̄
nullū malū ꝑceſſit: nō opa mala: que nō ſūt niſi ex
volūtate mala tanꝙ ex arbore mala: nec ideo tāꝙ
ex bono potuit oriri voluntas mala: qꝛ bonū factū
eſt a bono deo: ſed qꝛ de nihilo factū nō de deo.
HIE. Querebam⁹ aūt ab hereticis ꝗ duas in ſe con
trarias dicūt eſſe naturas: ſi iuxta intelligētiā eorū
arbor bona malos fructus facere nō pōt: quō moy
ſes arbor bona peccauerit ad aquā ꝯtradictiōis: pe
trus quoqꝫ in paſſione dn̄m negauerit dicēs: Ne
ſcio hoiem: Aut ꝗ ꝯſequētia ſocer moyſi arbor ma
la ꝗ in deū iſrl̄ non credebat: dedit cōſiliū bonū:
CHRY. in ho. Quia vo punire nō iuſſerat falſos ꝓ
phetas: iō terret eos ſm̄ penā que ē a deo dicens:
Omnis arbor que nō facit fructū bonū excidetur:
⁊ in ignē mittetur. q̄bus verbis ⁊ iudeos inſinuare
videt̄: ideoqꝫ verboꝝ iohānis baptiſte meminit: ꝑ
eadē v̄ba penā eis ſubſcribēs. Etenī ⁊ ille hoc dixit
ad iudeos: ſecurim ⁊ arborē inciſam: ⁊ ignē inextin
guibilē cōmemorans. Siq̄s aūt diligēter inueſtiga
bit due pene ſunt: ⁊ excidi: ⁊ cōburi. q enim cōburit̄
⁊ a regno excidet̄ oīno: ꝙ pena difficilior ē: multi āt
gehēnam ſolū abhorrēt. Ego aūt caſū illius glorie
multo amariorē penā gehēne eſſe dico. Nō enī par
uū vel magnū malū non ſuſcipet pater: vt videat ⁊
potiatur dulciſſimo filio: hoc itaqꝫ in gloria illa pu
temus. non enī aliq̄s fili⁹ ita ſuauis ē patri vt illoꝝ
bonoꝝ requies ⁊ diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto. intole
rabilis quidē pena eſt ⁊ gehēna: ſꝫ ſiquis decē mil
le ponat gehēnas: nihil tale dicit quale eſt a beata
gloria illa excidē ⁊ odio haberi a chriſto. GLO.
Ex ꝑmiſſa aūt ſimilitudine concludit qꝺ ſupra iam
dixerat quaſi manifeſtum dicens: Igitur ex fructi
bus eorum cognoſcetis eos.

Nō oīs qui dicit mihi: dn̄e dn̄e
intrabit in regnū celoꝝ: ſed qui fac̄
uoluntatem patris mei q in celis ē:
ipſe intrabit in regnū celoꝝ. Mul
ti dicēt mihi in illa die: dn̄e dn̄e non
ne in noie tuo ꝓphetauim⁹: ⁊ i noie
tuo demonia eijcim⁹: ⁊ in noie tuo
uirtuteſ multas fecim⁹: ⁊ tūc confi
tebor illis: qꝛ nunꝙ noui uos. Diſ
cedite a me oēs q opami iniquitatē.

HIE. Sicut ſupra dixerat eos ꝗ habēt veſtē bone
vite nō recipiēdos: ꝓpter dogmatum nequitiā: ita
nūc ecōtrario aſſerit: nec his quidē accōmodādam
fidem: ꝗ cū polleant integritate doctrine malis opi
bus deſtruūt. vtrūqꝫ enī dei ſeruis neceſſariū eſt: vt
⁊ opus ſermone: ⁊ ſermo opibus cōprobet̄. ⁊ iō di
cit: Nō oīs qui dicit mihi Dn̄e dn̄e intrabit ī regnū
celoꝝ. CHRY. in ho. Ubi iudeos maxime tange
re videtur in dogmatibus oīa ponētes. vn̄ ⁊ paul⁹
eos incuſat dicēs: Si aūt tu iude⁹ cognominaris et
requieſcis ī lege. CHRY. ſup matth. Uel alit̄ qm̄
falſos ꝓphetas ⁊ veros ex fructib⁹ eoꝝ docuit diſ
cernendos: hic iam manifeſtius docet ꝗ ſunt fruct⁹
quibus diſcernūt̄ ꝓbi doctores ⁊ reprobi. AVG.
de ſer. do. Cauendū enī ē in ipſo chriſti nomine ab
hereticis vel quibuſlibet male intelligētibus: ⁊ ſcli
huius amatorib⁹ ne decipiamur. ⁊ iō dicit: Nō oīs
qui dicit mihi Dn̄e dn̄e. Sꝫ merito pōt mouē quō
huic ſentētie cōueniat illud aplī: Nemo pōt dicere
dn̄m ieſū niſi in ſpūſcō. Nō enim poſſim⁹ dicē illos
qui nō intrant in regnū celoꝝ habere ſpūſcm̄. Sed
apl̄s ꝓprie poſuit hoc verbū Dicit: vt ſignificet vo
luntatē atqꝫ intellectū dicētis: Ille enī ꝓprie dicit
ꝗ volūtatē ac mentē ſuam ſono vocis enūciat. dn̄s
aūt generaliter hic poſuit v̄bū dicēdi. videt̄ enī eti
am ille dicere: qui nec vult nec intelligit quod dicit
HIE. Moris ē enī ſcripturarū dicta ꝓ factis acci
pere: ſm̄ quē ſenſū dicit aplūs: Confitent̄ ſcire deū
factis aūt negāt. AMBRO. Dn̄e etiā veꝝ a quo
cunqꝫ dicatur: a ſpūſcō eſt. AVG. de ſer. do. Non
ꝙ putemus ad illos fructus de quib⁹ ſupra dixerat
ꝑtinere: ſiquis dn̄o noſtro dicat: Dn̄e dn̄e: ⁊ ex eo
nobis arbor bona videat̄: ſꝫ illi ſūt fruct⁹ facē volū
tatē dei. vn̄ ſeq̄tur: Sꝫ ꝗ fa. vo. pa. mei ꝗ ī celis ē ipe
intra. in re. ce. REMI. Celeſtis enī regni iter obe
dientia volūtatis dei: nō nūcupatio reqrura eſt.
CHRY. ſup matth. Que aūt ē volūtas dei ipſe dn̄s
docet: Hoc ē inquit volūtas eius ꝗ miſit me: vt oīs
ꝗ videt filiū: ⁊ credit in eū: habeat vitā eternā. Cre
dulitatis aūt verbū: ⁊ ad confeſſionē reſpicit: ⁊ ad
actū. qui ꝙ non ꝯfitetur aut non ꝯuerſat̄ ſm̄ verbū
chriſti: non intrabit in regnū celoꝝ. CHRY. i ho.
Non aūt dixit: Qui facit volūtatē meā: ſed patris
quoniā interim ꝯueniēs erat ꝑus hoc ſuſcipi ad im
becillitatē eoꝝ: ſed ⁊ ꝑ hoc illud occulte inſinuauit:
nō eſt enī alia volūtas filij ꝙ̄ que eſt pr̄is. AVG.
de ſer. do. Illud aūt ad rem ꝑtinet: ne decipiamur:
non ſolū noī xp̄i ꝑ eos ꝗ nomē hn̄t: ⁊ facta nō agūt
ſed etiā quibuſdā factis atqꝫ miraculis: qualia ꝓpt̄
infideles cū fecerit dn̄s: monuit tn̄ ne talibus decipi
amur: arbitrantes ibi eē inuiſibilē ſapientiā: vbi mi
raculū viſibile videm⁹. Unde adiūgit ⁊ dicit: Mul
ti dicēt mihi in illa die. CHRY. in ho. Uides qua
liter latēt̄ iam ſeipſū introducit: Quia enī oēm com
pleuit ſermonē: monſtrat ſeipſū iudicē eſſe. Nō enī
pena expectat eos ꝗ peccant: iā añ mōſtrauit. Quis
autē ē qui punit: hoc iā reuelat dicens: Multi di
cent mihi in illa die. CHRY. ſup matth. Qn̄. ſ. ve
nerit in maieſtate patris ſui: qm̄ iam nemo auſus ē
garrula cōtētiōe ſermonū aut mendaciū defendere
aut ꝯtradicere veritati: qm̄ opa ſinguloꝝ loquēt̄: ⁊
ora tacebunt: nec alter pro altero interueniet: ſꝫ ſin
guli ibi timebūt. In illo enim iudicio non erunt te
ſtes adulatores hoies: ſꝫ angeli veraces: iudex autē
dn̄s iuſtus. vn̄ ꝓprie timentiū hoim ⁊ anguſtias pa
tientiū vocē exp̄ſſit dicēs: Dn̄e dn̄e. Non enī ſemel
ſufficit illi dicere Dn̄e: quē neceſſitas timoris aſtrin
git. HYLA. Gloriā aūt ſibi ex v̄bi intētione preſu
mūt in doctrine ꝓphetia ⁊ demonioꝝ fuga ⁊ opeꝝ
virtutibus atqꝫ hinc ſibi regnū celoꝝ pollicent̄ di
centes: Nōne in noie tuo ꝓphetauim⁹? CHRY.
in ho. Sed ſūt quidā qui dicūt qm̄ mētientes hi h
dixerūt: ideo ſaluati nō ſūt: ſed nō auderēt iudice ꝑ
ſente ad ipſū hoc dicere. Sed ⁊ ipſa reſponſio ⁊ inte
rogatio oñdit eos talia feciſſe. Quia. n. h mirabilia

erant apud oẽs miracula facientes:illic aũt videt ſe
ipſos punitos admirãtes dicũt: Dñe: nõne in nomi
ne tuo. Quidã autẽ dicũt: qm̃ non in tpe in quo hec
miracula faciebãt iniqua agebãt: ſed poſtea. Sed ſi
hoc erit rurſus qḋ dñs volebat mõſtrare: non ꝯſtat
ꝙ.ſ. neqꝫ fides neqꝫ miracula valent: bona vita non
exiſtẽte: qḋ ⁊ paulus dicit: Si habuero fidẽ vt mon
tes transferã: charitatẽ autẽ nõ habuero: nihil ſum.
CHRY. Sed ꝯſidera qꝛ ĩ noĩe dicũt: nõ in ſpiritu.
ꝓphetant enĩ in noĩe chriſti: ſed in ſpũ diaboli: qua
les ſunt diuinatores. Sed ſic diſcernunt̃ qm̃ diabo
lus iterdũ falſa dicit: ſpiritusſanct⁹ nunqꝫ. Cõceſſuꝫ
eſt aũt ⁊ diabolo iterdũ vera dicere: vt mendacium
ſuum rata veritate cõmendet. Demonia autẽ eijciũt
in noĩe chriſti hñtes ſpm̃ inimici: magis aũt nõ eijci
unt: ſed eijcere vident̃ colludẽtibus ſibi demonib⁹.
faciũt ⁊ virtutes.i. miracula: nõ vtilia ⁊ neceſſaria ſꝫ
inutilia ⁊ vacua. AVG. de ſer. do. Legãt enĩ quã
ta fecerint reſiſtentes moyſi magi egyptioꝝ. HIE
RO. Vel aliter: ꝓphetare vel ṽtutes facẽ ⁊ demo
nia eijcere etiã diuina ṽtute iterdũ nõ eſt eius meri
ti q̃ opat̃: ſed vel inuocatio noĩs chriſti hoc agit: vel
ob cõtẽplationẽ eoꝝ q̃ inuocant: aut vtilitatẽ eoꝝ q̃
vident ⁊ audiũt cõcedit̃: vt lꝫ hoĩes deſpiciãt ſigna
faciẽtes: tñ deũ honorant ad cui⁹ inuocatõem fiant
tanta miracula. nã ⁊ ſaul ⁊ balaã ⁊ cayphas ꝓphe
tauerũt. ⁊ in actib⁹ apl'oꝝ filij ſene videbant̃ eijcere
demonia: ⁊ iudas apl's cũ aĩo ꝓditoris multa ſigna
iter ceteros apl'os feciſſe narrat̃. CHRY. ĩ home.
Quia enĩ nõ oẽs ad oĩa apte ſe habebãt: ſed hi q̃deꝫ
erãt vite pure: fidẽ aũt nõ tãtaꝫ habebãt: hi aũt ꝯtrariũ
iõ de⁹ illos ꝓbos cõuertebat: vt multã oſtẽderet fi
dem: hos aũt ꝑ hoc ineffabile ſignoꝝ donũ vt fierẽt
meliores euocabat. vñ ⁊ cũ multa copia hãc grãm
eis dabat. Dicũt enĩ: Virtutes multas fecim⁹. Sꝫ qꝛ
circa eũ q̃ eos ita honorauit: ingrati facti ſunt: recte
ſequit̃: Tũc ꝯfitebor illis qꝛ nũqꝫ noui vos. Signã
ter dicit: tũc cõfitebor: qꝛ multo tpe añ dicẽ diſſimu
lauerat. CHRY. Grandẽ enĩ irã grandis dilatio ꝑ
cedere debet: q̃ iuſti⁹ facit dei eſſe iudiciũ: ⁊ dignio
rem iteritũ peccatoꝝ. Sciendũ aũt ꝙ peccatores ne
ſcit de⁹: qꝛ nõ digni ſunt vt cognoſcant̃ a deo: nõ q̃a
oĩno ipſos nõ cognoſcat: ſed qꝛ ſuos eſſe illos non
cognoſcit. Sed videt̃ eos non cognoſcẽ: qꝛ non eos
diligit: ſicut etiã nõ vident̃ deũ cognoſcẽ q̃ nõ colũt
eũ digne. CHRY. in ho. Dicit aũt eis: Nunqꝫ noui
vos. q̃ſi nõ ſolũ in tpe iudicij: ſed neqꝫ tũc cũ miracu
la faciebatis. multos enĩ ⁊ hic iã odio hꝫ: ⁊ añ puni
tionẽ auertit. HIERO. Obſerua etiã hoc qḋ dicit
Nunqꝫ noui vos: eẽ ꝯ quoſdã dicẽtes ꝙ oẽs hoĩes
ſemꝑ ꝯuerſati ſunt iter rõnabiles creaturas. GRE
GO. xx. mora. Hac aũt ſnĩa dat̃ intelligi ꝙ in homi
nibus charitas: humilitas: nõ aũt debeãt ṽtutum ſi
gna venerari. vnde nũc ſcã eccl'a etiã ſiqua ſunt he
reticoꝝ miracula deſpicit: qꝛ hec ſanctitatis ſpẽꝫ nõ
eſſe cognoſcit. Probatio q̃dẽ ſanctitatis nõ ẽ ſigna
facere: ſed primũ vt ſe diligere: de deo vera: de ꝓria
meliora q̃ꝫ de ſeipſo ſentire. AVG. ꝯ aduerſariuꝫ
legis ⁊ ꝓphetaꝝ: Abſit aũt vt ſm monachos iſta de
ꝓphetis ſanctis dñs dixerit: ſed dcm̃ eſt de his qui
poſteri⁹ euãgeliũ ꝑdicatũ in ei⁹ noĩe ſibi loqui viden
tur: neſcientes quid loquãt. HYLA. Sic autẽ hy
potricte gl'ati ſunt: quaſi aliq̃d ꝓpium ſit q̃ loquunt̃
aut faciũt: ⁊ nõ oĩa virtus dei inuocata ꝑficiat: cuius
doctrine ſciam eiectio afferat demonioꝝ: fugã chri
ſti nomẽ exagitet. De nr̃o igit̃ eſt btã illa eternitas
ꝓmerenda: malũ omne videmus agamuſqꝫ potius
qḋ vult q̃ꝫ qḋ põt gloriemur. Repudiãs igit̃ eos ac
expellẽs ꝓpter opa iniquitatis dicit: Diſcedite a me
q̃ opamini iniquitatẽ. HIERO. Nõ dixi: q̃ opati
eſtis iniquitatẽ: ne videret̃ tollere pñiam: ſed q̃ opa
mini.i. q̃ vſqꝫ ĩ pñtem horã cũ iudicij tp̃s aduenerit:
lꝫ nõ habeatis facultatẽ: peccãdi tamẽ adhuc habe
tis affectum. CHRY. Nõ mors q̃dem aĩam a car
ne ſeparat: anime aũt ꝓpoſitum non immutat.

**¶ Omnis ergo q audit uerba mea:
hec: ⁊ facit ea: aſſimilabit̃ uiro ſapiẽ
ti q edificauit domũ ſuam ſupra pe
tram: ⁊ deſcẽdit pluuia ⁊ uenerunt
flumina: ⁊ flauerũt uẽti: ⁊ irruerũt
in domũ illã: ⁊ nõ cecidit. Fundata
enĩ erat ſupra petrã. Et oĩs q audit
uerba mea hec: ⁊ nõ facit ea: ſimilis
erit uiro ſtulto q edificauit domum
ſuã ſuꝑ harenã: ⁊ deſcendit pluuia
⁊ uenerũt flumina ⁊ flauerũt uenti
⁊ irruerũt in domũ illã ⁊ cecidit: ⁊
fuit ruina eius magna.**

GREGO. in ho. Qm̃ q̃dã futuri erãt: q̃ dicta ſũt
a dño admirãtes: oſtenſionẽ aũt q̃ eſt ꝑ opa nõ tri
buentes: ſed ꝑueniẽs eos dicit: Oĩs ḡ q̃ audit verba
mea hec ⁊ facit ea: aſſimilabit̃ viro ſapiẽti. CHRY.
Nõ aũt dixit: Eſtimabo eũ q̃ audit ⁊ facit viꝝ ſapiẽ
tem: ſed Aſſimilabit̃ viro ſapiẽti. ergo q̃ ſimilat̃ hõ
eſt. Cui aũt aſſimilat̃: chriſto. Chriſt⁹ aũt eſt ſapiẽs
vir q̃ edificauit domũ ſuã.i. eccl'am ſupra petrã.i. ſu
pra fortitudinẽ fidei. Vir aũt ſtult⁹.i. diabol⁹: q̃ edi
ficauit domũ ſuã.i. oẽs ĩpios: ſuꝑ harenã.i. ĩcõſtãtiã
infidelitatis: aut ſuꝑ carnales hoĩes q̃ dicũt̃ harena
ꝓpter ſterilitatẽ. Et qꝛ nõ coherẽt ſibi: ſed ſunt ꝑ di
uerſas opiniones diſperſi: ⁊ qꝛ ſunt innumerabiles.
Pluuia aũt eſt doctrina q̃ irrigat hoĩem: nubes aũt
eſt a quibus pluuia fluit. q̃dã a ſpũſcõ excitant̃ ſicut
apl'i ⁊ ꝓphete. Et q̃dã a ſpũ diaboli: ſicut ſunt here
tici. Venti aũt boni ſunt ſpũs diuerſaꝝ ṽtutũ vel an
geli q̃ inuiſibiliter in ſenſib⁹ hominũ opãt̃: ⁊ addu
cunt ad bona. Venti aũt mali ſunt ſpũs ĩmũdi. Flu
mina aũt bona ſunt euãgeliſte ⁊ doctores: ꝓpl'i flu
mina mala: hoĩes ĩmundo ſpũ pleni ⁊ ṽboſitate in
ſtructi: ſicut phariſei ⁊ ceteri ſecularis ſcĩe ꝓfeſſores
de quoꝝ ventre exeũt flumina aque mortue. eccl'aꝫ
ḡ quã chriſt⁹ fundauit nõ pluuia mẽdacis doctrine
corrũpit: neqꝫ diabolic⁹ flat⁹ ĩpellit: neqꝫ violẽtoꝝ
fluminũ ĩpet⁹ mouet. Nec eſt ꝯtrariũ ꝙ q̃dã de eccl'a
cadũt. Nõ enĩ oẽs q̃ chriſtiani dicũt̃ chriſti ſunt: ſed
nouit dñs q̃ ſunt eius. Sed ꝯ domũ quã edificauit
diabol⁹ deſcendit pluuia vere doctrine. venti.i. ſpiri
tales grẽ aut angeli. flumia quatuor euãgeliſte ⁊ ce

teri ſapiētes. Et ſic cecidit.i. dom⁹ gentilitas:vt ſur-
geret chriſt⁹:⁊ fcā ē eius ruina magna:ſolutis erro-
ribus cōuictis mēdacijs ⁊ idolis in toto mundo de
ſtructis. chriſto ģ ſimilis eſt q̄ audit verba chriſti ⁊
facit ea.ipſe enī edificat ſupra petrā.i.chriſtū q̄ ē om
ne bonum vt in q̄cūq; ſpē boni aliqs edificauerit ſu
pra chriſtū edificaſſe videat̄:ſicut autē eccl'a edifica
ta a chriſto dirui nō pōt:ſic talē chriſtianū: q̄ ſe edi
ficauit ſup chriſtū:nulla aduerſitas deijcere pōt:ſm
illō:Quis nos ſepabit a charitate chriſti diabolo āt
eſt ſimilis q̄ audit v̄ba chriſti:⁊ nō facit. Uerba enī
que audiūt:⁊ nō fiunt:ſepata ſunt ⁊ diſperſa:⁊ ideo
aſſimilant̄ harene. Harena etiā eſt oīs malicia: vel
etiā mūdialia bona. Sicut aūt dom⁹ diaboli deſtru
cta ē:ita tales ſupra harenā fundati deſtruunt̄ ⁊ ca
dunt. Et ē ruina magna ſi de fundamēto fidei ali-
q̄d ruine fuerit paſſus. Nō aūt ſi fornicat⁹ fuerit:aut
homicidium fecerit:q: h; vn̄ p pn̄iam ſurget:ſicut ⁊
dauid. RABA. Uel ruina magna ītelligēda eſt:
q̄ deſtructur⁹ ē oīs audientib⁹ ⁊ nō faciētib⁹: Ite in
ignē eternū. HIERO. Uel aliter: Sup harenā q̄
fluida eſt ⁊ in vnā copulā non pōt redigi oīs hereti
cor̄ ſmo edificat̄:vt corruat. HYLA. Uel aliť: In
pluuis blandar̄ ⁊ ſenſim illabētiū voluptatū illece
bras ſignificat:q̄bus p̄mū fides riuis patiētib⁹ ima-
deſcit:poſt quas fluuior̄ p̄curſus.i.grauior̄ cupidi
tatū mot⁹ īcurrit:vt exinde tota ventor̄ vis circūſtā
tiū deſeuiat.i.vniuerſus diabolice ptātis ſpūs īſerat̄
AVG. Uel aliter: Pluuia cū in mali alicui⁹ ſigni
ficatione ponit̄:caliginoſa ſupſtitō ītelligit̄. Rumo
res aūt hominū ventis cōpant̄:fluui⁹ aūt carnalib⁹
ↄcupiſcentijs tanq̄; fluentib⁹ ſup terrā ⁊ q̄ p̄ſperita
tib⁹ inducit̄:quor̄ nihil metuit:qui fundatā h; do
mum ſupra petrā.i.qui nō ſolū audit p̄ceptū dn̄i: ſ;
etiā facit. Et in his oīb⁹ piculoſe ſubijcit: Qui audit
⁊ nō facit. Nō enī q̄ſq; firmat in ſe quē dn̄s p̄cipit:
vel ipſe audit:niſi faciēdo. Cōſiderādū aūt eſt:q: cū
dixit: Qui audit v̄ba mea hec:ſatis ſignificat iſtū ſer
monē oībus p̄ceptis q̄bus chriſtiana vita format̄:
eſſe pfectū:vt merito q̄ ſm ea viuere voluerint:ↄpa-
rent̄ edificanti ſupra petram.

Et fcm̄ eſt:cū conſūmaſſet ieſus uerba hec:admirabant̄ turbe ſuper doctrina ei⁹. Erat enī docēs eos ſi cut ptātem habens:⁊ non ſicut ſcri be eorum ⁊ phariſei.

GLO. Poſita doctrina chriſti effectum doctrine
ipſi⁹ in turbis oſ̄dit dicēs: Et fcm̄ eſt cu; cōſū. ieſus
v̄ba hec:admi.tur.ſup doc.ei⁹. RABA. Cōſūma-
tio hec ad pfectōem v̄bor̄ ⁊ ītegritate dogmatis p-
tinet. Quod aūt dr̄ turbas admirari aut infideles in
turba ſignificat:q̄ ab hoc ſtupebāt:q: nō credebant
verbis ſaluatoris:aut q̄ oēs generaliter demōſtrat:
q̄ excellētiā tante ſapie in eo venerabāt̄. CHRY.
ſup matth. Placat⁹ rōnabiliter hōis itellect⁹ laudē
generat:victus aūt admirationē. Quicq̄d enī digne
laudare nō poſſum⁹ admiramur. Admiratio tn̄ eo
rū magis ad gl'am chriſti ptinebat q̄; ad fidē ipor̄ū:
ſi enī crederēt in chriſtū nō mirarent̄. Illud enī mo
uet admiratōe; qō ſupat faciētis aut dicētis pſonā:

⁊ iō qō a deo fcm̄ aut dcm̄ eſt:nō admiramur: quia
oīa minora ſunt q̄; dei potētia. Turba autē erant q̄
mirabant̄.i.ppl's vulgaris:n̄ p̄ncipes ppli q̄ n̄ diſcē-
di ſtudio audire ſolebāt. Popul⁹ autē ſimplex ſim
pliciter audiebat:ſed eor̄ ſilentiū ſi illi interfuiſſent
ſuis ↄditionib⁹ ↄturbaſſent:vbi enim eſt maior ſcia
illic fortior malicia:q̄ enī feſtinat eē p̄or:nō eſt ↄten
tus eē ſecūdus. AVG. de cō.euā. Ex eo autē qō h
dicit̄ pōt videri diſcipulor̄ turbā deſeruiſſe: ex q̄b⁹
illos.xij.elegerat in mōtē ex plurib⁹:quos ap'los no
minauit:qō matthe⁹ h p̄termiſit. Solis enī diſcipu
lis in mōte videt̄ ieſus hūc habuiſſe ſmonē quem
matthe⁹ iterpoſuit:⁊ lucas tacet. Et deinde cū deſcē
diſſet in loco cāpeſtri habuiſſe alter̄ ſimilē: de quo
matthe⁹ tacet:lucas nō tacet. Quāq̄; etiā illud poſ-
ſit occurrē q̄ ſicut ſupra dcm̄ eſt ap'lis: ceteriſq; tur
bis p̄ſ̄tib⁹ vnū habuiſſe ſmonē quem matthe⁹ lu-
caſq; narrarūt diuerſo narrādi mō:ſed eadē v̄itate
ſniar̄. ⁊ ſic planū eſt qō hic dicit̄ de admiratōe tur
be. CHRY. in ho. Cām autē admiratōis ſubdit di
cens: Erat.n.do.eos ſicut po.ha.⁊ nō ſicut ſcri.eor̄;
⁊ phari. Si aūt hanc ptātem vidētes p opa ſcribe eū
a ſe abigebāt:vbi ſola v̄ba erāt ptātem manifeſtan-
tia:q̄liter ſcādalizati h fuiſſent: ſ; turbe hoc n̄ paſſe
ſunt. Cū enī aīa beniuola fuerit:facile pſuadet̄ a ſer
monibus v̄itatis. Erat aūt poteſtas docētis vt mul-
tos eor̄ caperet ⁊ in admiratōe; mitteret: ita q̄ pro
pter delectationē eor̄ q̄ dicta erant:neq; tacentē di
mittebāt. vn̄ ⁊ ſecute ſunt eū deſcendentē de mōte.
Stupebāt autē ei⁹ maxīe ptātem:q: non ad aliū re
ferēs vt p̄phete ⁊ moyſes dixerūt:q̄ dixit: ſed vbiq;
oſ̄dit ſe eū eſſe: q̄ habet dn̄m:etenī legē ferēs conti
nue apponebat: Ego aūt dico vobis. HIERO. Q
q̄ſi de⁹ ⁊ dn̄s ipſi⁹ moyſi p libertate voluntatis ſue
vel ea que mi̅n⁹ videbant̄ addebat in lege:vel com
mutans p̄dicabat in pplo:vt ſupra legim⁹: Dictum
eſt antiquis:ego autē dico vobis. Scribe aūt ea tn̄
docebāt q̄ ſcripta ſunt in moyſe ⁊ p̄phetis. GRE-
GO. xxiiij. morali. Uel ſingulariter chriſt⁹ ex bona
ptāte locut⁹ eſt: q: ex infirmitate mala nulla cōmi-
ſit. Nos autē q: infirmi ſum⁹ ex p̄pa infirmitate pē
ſemus quo docendi ordine infirmis fratrib⁹ cōſula
mus. HYLA. Uel in v̄bor̄ v̄tutib⁹ effectū ptātis
metiebant̄. AVG. de ſer. do. Hoc eſt enī qō ī pſal
mo ſignificat̄: fiducialiter agā in eo: Eloq̄a dn̄i:elo-
quia caſta:argentū igne examinatū terre p̄batū ſe
ptulū: ppter quē numerū admonit⁹ ſum oīa iſta p̄
cepta ad ſeptē illas referre ſentētias: quas in princi
pio ſmonis hui⁹ poſuit.ſ. de beatitudinib⁹. Qō enī
aliquis fratri iraſcat̄ ſine cā vel racha dicat: vl' fatu
um eū appellet: ſupbiſſime admittit̄: ↄ qō eſt vnū;
remediū vt ſupplici aīo veniā dep̄cet̄: qui nō iactan
tie ſpū infleť. Beati ģ pauperes ſpū: qm̄ ipſor̄ eſt re
gnum celor̄. Cōſentit autē aduerſario.i.v̄bo dei re
uerentiā exhibēdo. quiſq̄s ad teſtamentu; p̄ris ape
riendū: nō litib⁹ acerb⁹ ſed pietate mitis acceſſerit.
Beati ģ mites: quoniā ipſi hereditate poſſidebunt
terrā: Quiſq̄s etiā carnalē delectatōe; ↄ rectā volū
tatem ſuā rebellare ſentit exclamet: Infelix ego hō
q̄s me liberabit de corpore mortis hui⁹? ⁊ ita lugē
do iploret ↄſolatoris auxiliū. vn̄ beati q̄ lugent: qm̄
ipſi cōſolabunt̄. Quid aūt laborioſi⁹ cogitari pōt q̄;

vt ocioſa ꝯſuetudine ſupanda ꝓcidāt intra ſe mem bꝛa impediētia regnū celoꝝ:nec doloꝛe frangat̃:tol leret in ꝯiugali fide oīa q̄ quāuis ſint moleſtiſſima crimē tñ foꝛnicatōis nō habēt:veꝝ loquat̃ ꝙ nō in rōnibus crebꝛis:ſed in moꝝ ꝓbitate cōmendet. Sꝫ quis tātos laboꝛes inire audeat: niſi flagret amoꝛe iuſticie:quaſi fame ac ſiti vehemēti artētus: Beati ḡ q̄ eſuriūt ⁊ ſitiūt:qm̄ ipſi ſaturabunt̃. Quis autem pōt parat⁹ eē ab infirmis iniurias ſuſtinē:petēti a ſe tribuere:diligē inimicos:bn̄facere his q̄ ſe oderunt: oꝛare ꝓ ꝑſequētib⁹:niſi ꝑfecte miſericoꝛs. Beati er go miſericoꝛdes:qm̄ ipſi miſericoꝛdiā cōſequentur. Mūdū autē coꝛdis oculū hꝫ:q̄ finē bonoꝝ operum ſuoꝝ:nō in eo ꝯſtituit vt hōibus placeat neqꝫ vt cō paret ea q̄ huic vite ſunt neceſſaria:neqꝫ temere ani mū hōis ꝯdēnat: ⁊ quicq̄d exhibet hōi:hacītentiōe exhibet:q̄ ſibi vult exhiberi. Beati ḡ mundo coꝛde qm̄ ipſi deū videbūt. Opoꝛtet etiā vt ꝑ mūdū coꝛ in ueniat̃ arta via ſapie:cui puerſoꝝ hominū deceptō nes obſtrepūt q̄s euadē eſt venire ad pacē ſapiētie. Beati ḡ pacifici:qm̄ filij dei vocabunt̃: ſed ſiue iſte oꝛdo ꝯſiderand⁹ ſit ſiue ali⁹:faciēda ſūt q̄ audiuim⁹ a dn̄o:ſi volum⁹ edificare ſupꝛa petrā. CA.VIII.

Cum aūt deſcēdiſſet ieſus de mōte:ſecute ſunt eū tur be multe: ⁊ ecce lepꝛoſ⁹ ue niens adoꝛabat eū dicēſ: Dn̄e ſi uis potes me mūdare. Et extēdēs ieſ⁹ manū:tetigit eū dicēs: Uolo:mun dare. Et cōfeſti mūdata ē lepꝛa ei⁹. Et ait illi ieſus. Uide nemini dixe ris:ſed uade oñde te ſacerdoti: ⁊ of fer mun⁹ tuū qḋ ꝓcepit moyſes i te ſtimoniuꝫ illis.

HIERO. Poſt ꝑdicationē atqꝫ doctrinā:ſignoꝝ offert̃ occaſio:vt ꝑ virtutū miracula ꝓterit⁹ apḋ au diētes ſmo firmet̃. CHRY. Quia enī q̄ſi ꝑtātem habens docebat vt non eſtimaret̃ oſtenſio eſſe hic doctrine modus operib⁹ hoc idē facit:q̄ſi poteſtatē habēs curare. Et iō dicit: Cū aūt deſcē.de mon.ſecu. ſūt eū tur.mul. ORIGE. Docēte enī dn̄o i mon te:diſcipuli erāt cū ipſo q̄bus erat datū celeſtis do ctrine noſſe ſecreta. Nūc aūt deſcēdēte eo de mōte: turbe ſecute ſunt eū:que in montē aſcēdere neq̄q̄ poterāt:q2 quos delictoꝝ ſarcina deꝑmit:ad myſte rioꝝ ſublimia ſcādere nō valent. Deſcēdēte aūt do mino:hoc eſt inclināte ſe ad infirmitatē ⁊ īpotētiā ceteroꝝ:miſert⁹ eſt īperfectōi eoꝝ vel infirmitati. ſe cute ſūt eū turbe multe:q̄dā ꝓpter claritatē: pleriqꝫ ꝓpter doctrinā:nōnulli ꝓpter curationē ⁊ admira tionē. AIMO. Uel aliter: Per montē in quo do min⁹ ſedet:celū intelligit̃:de quo ſcriptū eſt: Celuꝫ mihi ſedes eſt. Sed cū dn̄s in monte ſedet:ſoli diſci puli ad eū aſcendunt:q2 anq̄ fragilitatis nr̄e hūani tatē aſſumeret: notus erat tñ in iudea de⁹. At vero poſtq̄ de mōte ſue diuinitatis deſcēdit: ⁊ hūanitatī nr̄e fragilitatē aſſumpſit:magna turba nationū ſe cuta eſt eū. Demōſtrat̃ aūt doctoꝛib⁹: vt i ꝑdicatōe ſua ſmonē habeāt tpatū: ⁊ ſicut viderint vnūquēqꝫ capere poſſe:ita ⁊ vbū dei annūcient. Aſcēdūt enī in mōtem doctoꝛes:cū ꝑfectioꝛib⁹ excellētia pꝛecepta oñdūt:deſcēdūt vero cū infirmioꝛib⁹ leuioꝛa demō ſtrant. CHRY.ſup matth. Inter ceteros autē qui mōtē nō aſcenderāt: ⁊ lepꝛoſus ſurſum aſcendē nō valebat:q̄ſi peccatoꝝ baiulās pōdus. Lepꝛa enī eſt peccatū aiaꝝ nr̄aꝝ. Iō ḡ domin⁹ de altitudine celi q̄ ſi de excelſo mōte deſcēdit:vt lepꝛam peccatoꝝ nr̄o rū mūdaret. Et iō q̄ſi iā pꝛeparat⁹ deſcēdēti occurrit ꝓpter qḋ dr̄: Et ecce lepꝛoſus veniens. ORIGE. Deoꝛſuꝫ currit ⁊ in mōte nihil dicit:q2 tp̄s eſt omni rei ſub celo:temp⁹ doctrine: ⁊ tp̄s curatōis. In mon te docuit:aīas curauit:coꝛda ſanauit:q̄bus cōpletis ſicut de celeſtib⁹ mōtib⁹ ad ſaluandos carnales de ſcēdente:venit ad eū lepꝛoſus ⁊ adoꝛabat eū anteq̄ peteret. adoꝛare cepit:cultū oñdēs. CHRY. ſuper matth. Nō enī illū petebat q̄ſi hoīem artificē:ſꝫ ado rabat eū q̄ſi deū. Oꝛatio aūt ꝑfecta eſt fides ⁊ cōfeſ ſio.vn̄ lepꝛoſus fidei opus adoꝛās ipleuit:ſed opus cōfeſſionis ipleuit in vbis. vn̄ adoꝛabat eū dicens: ORIGE. Dn̄e ꝑ te oīa fcā ſunt:tu ḡ ſi vis potes me mūdare. Uolūtas tua opus eſt: ⁊ opa tue voluntati obediūt. Tu ꝑus naaniā ſyrū per helyſeum a lepꝛa mūdaſti: ⁊ mō ſi vis potes me mūdare. CHRY.in ho. Nō dixit: Si rogaueris deū:neqꝫ ſi oꝛaueris:ſed ſi volueris:potes me mundare. Neqꝫ dixit:dn̄e mū da:ſed ei totū cōcedit: ⁊ dn̄m eū facit: ⁊ ꝑtātē vniuer ſoꝝ ei attribuit. CHRY.ſup matth. Et ita ſpiritali medico:ſpiritalē offerebat mercedē.nā ſicut medici pecunijs:iſte oꝛone placat̃. Nihil enī dign⁹ offeri mus deo q̄ oꝛonem fidelē. In hoc autē ꝙ dicit: Si vis.nō dubitat chꝛiſti volūtatē ad omne op⁹ bonū paratā:ſed q2 nō oībus expedit coꝛpoꝛalisītegritas neſciebat vtꝝ ei expediebat curatio illa. Dicit ḡ: Si vis.ac ſi diceret: Credo q2 qḋ bonū eſt vis:ignoꝛo aūt ſi eſt nihil qḋ deſidero bonū. CHRY.i home. Cū aūt volūtate ac ſmone purgare poſſet:man⁹ ap poſuit tactū.vn̄ ſequit̃: Et extendēs manū:tetigit eū vt oñdat qm̄ nō ſubiacet legi: ⁊ qm̄ mundo iā nihil eſt īmundū. Heliſeus aūt obſeruās legis diligētiā: nō exiuit ⁊ tetigit naamian:ſed mittit eū ad ioꝛdanē lauandū. Dn̄s aūt monſtrat:qm̄ nō vt ſeru⁹:ſꝫ vt do min⁹ curat ⁊ tangit. Nō enī man⁹ a lepꝛa facta ē im munda:ſed coꝛp⁹ lepꝛoſuꝫ a manu ſancta ꝯſtitutuꝫ eſt mundū. Nō enī coꝛpa ſolū curatur⁹ venit:ſed ⁊ aīam in verā ſapiam ductur⁹. Sicut igit̃ manib⁹ nō lotis iā nō māducare ꝓhibebat:ita ⁊ hic erudit quo niam opoꝛtet aīe lepꝛā foꝛmidare ſolā:qḋ eſt pecca tum:lepꝛā aūt coꝛpoꝛis nullū īpedimētū eſſe ad vir tutē. CHRY.ſup matth. Quāuis autē lr̄am legis ſoluerit:ꝓpoſitū tñ ei⁹ nō ſoluit. Iō tñ lex iuſſit non tāgere lepꝛā:q2 nō poterat facere vt lepꝛa nō ſoꝛdi daret tangentē:ergo vetuit tangē lepꝛā:nō vt lepꝛo ſi nō ſanarent̃:ſed vt tāgētes nō inquinarent̃. Iſte aūt tāgens nō inquinat⁹ eſt a lepꝛa ſed ipſam lepꝛā mūdauit tangendo. DAMA. Nō enī de⁹ ſolum erat:ſed homo.vn̄ ꝑ tactū ⁊ ꝑ ſmonē diuina ſigna operabat̃.vt enī ꝑ oꝛganū:ita ꝑ coꝛp⁹ diuine ꝑficie bant̃ actiones. CHRY.in ho. Cū aūt lepꝛoſū tan git nullus eū incuſat:q2 nōdū inuidia detenti erant auditoꝛes. CHRY.ſuper mattheū: Si naūt tacite

eū curaſſet: quis ſcire poterat: cui⁹ virtute ſanat⁹ eēt
Igit̄ volūtas mundandi facta eſt ꝓpter leproſum
Uerbum autē ꝓpter ſpectantes. Ideo dixit: Uolo
mundare. HIERO. Non aūt vt pleriq̄ʒ latinoꝝ
putant iunctim legendū eſſe: Uolo mundare. ſed ſe
parati Uolo. deinde imperās dicat: Mūdare. Ille
enī dixerat: Si vis. domin⁹ reſpōdit: volo. Ille p̄mi
ſerat: Potes me mūdare: domin⁹ dixit: Mundare.
CHRY. in homel. Nuſq̄ʒ autē videt̄ dicere hoc v̄
bum: q̄ʒuis magna ſigna faciens: ſed hic ꝓpterea ap
poſuit Uolo: vt opinionē plebis ⁊ leproſi de ei⁹ po
teſtate cōfirmaret. CHRY. in ho. Ceſſit autē man
danti natura cum decēti velocitate. Et ideo ſequit̄:
Et confe. mun. eſt le. eius. ſed hoc qđ dicit: Confeſti
multum eſt tardi⁹ velocitate q̄ ſm̄ opus eſt facta.
ORIGE. Quia enī non dubitauit credere: non tar
dat̄ ſanatio: qui non diſtulit confeſſionē: non differ
tur mundatio. AVGV. de con. euan. Hui⁹ autem
leproſi mundati: que lucas meminit: nō ſane hoc or
dine ſed vt ſolent p̄termiſſa recordari: poſteri⁹ facta
p̄occupari: ſicut diuinit⁹ ſuggerebāt̄: vt antea cogni
ta poſtea recordādo reſcriberēt. CHRY. in home.
Curās autem ei⁹ corpus iubet nulli dicere. vn̄ ſeq̄t̄:
Et ait illi ieſus: vide nemini dixeris. Quidā igit̄ aiūt
quoniā ideo iuſſit hoc vt non malignent̄ circa eius
purgationē: qđ inſipient̄ dicit̄. Non enī ita mūda
uit: vt dubitabilis eſſet mūdatio: ſed nulli dicere iu
bet: docens nō intelligere oſtentationē ⁊ honorem.
Qualit̄ igit̄ alij ſanato iubet dicere: Sed in hoc eru
diuit nos bone mentis eſſe. Non enī illic diuulgari
ſe iuſſit: ſed dari gl̄am deo. ꝑ leproſum ergo hūc in
ſtruit nos nō eſſe vane glorioſos: ꝑ illum autē non
eſſe ingratos: ſed oīa ad laudē dei referre. HIER.
Et reuera quid erat neceſſe ꝙ ſmone iactaret: quod
corpe p̄ferebat. HYLA. Uel vt ſalus hec non offe
ret̄ potius q̄ʒ q̄reret̄ ſilentiū īperat. Sequit̄: Sʒ va
de oſn̄de te ſacerdo. HIER. Mittit aūt eum ad ſa
cerdotes: p̄mū ꝓpt̄ humilitatē: vt ſacerdotib⁹ defer
re videat̄: deinde vt videntes leproſum mundatuʒ
ſi crederent ſaluatori: ſaluarent̄. ſi vo non crederēt:
inexcuſabiles fierēt: ⁊ ſimul ne qđ ī eo ſepiſſime cri
minabant̄: legē infringē videret̄. CHRY. ī home.
Neq̄ʒ enī vbiq̄ʒ eā diſſoluebat: neq̄ʒ vbiq̄ʒ cuſtodie
bat: ſed qn̄q̄ʒ quidē hoc qn̄q̄ʒ illud faciebat: in vno
q̄dem future ſapie p̄parās vitam: in altero autē īue
recundā iudeoꝝ cohibens linguā: ⁊ cōdeſcēdēs im
becillitati eoꝝ. Un̄ apl̄i apparēt qn̄q̄ʒ quidē obſuā
tes legē: qn̄q̄ʒ aūt eā p̄termittētes. ORIGE. Uel
mittit ad ſacerdotes vt cognoſcāt: q: non ꝑ legis cō
ſuetudinē mūdat⁹ eſt: ſed ꝑ gr̄e opationē. HIER.
Erat autē in lege p̄ceptum: vt qui mundati fuerant
lepra: offerrēt munera ſacerdotib⁹. vn̄ ſequit̄: Et of
fer munus tuū: quod p̄cepit moyſes in teſti. illis.
CHRY. Non ſic intellige q: hoc moyſes p̄cepit in
teſtimoniū illis: ſʒ vade tu offer in teſtimoniū illis.
CHRY. in ho. ꝓuidens enī chriſt⁹ eos ex hoc nihil
ꝓfecturos: non dixit: In emendationē eoꝝ: ſed In
teſtimoniū. i. in accuſatōem ⁊ atteſtatōem: quoniaʒ
que a me erāt fienda: oīa facta ſunt. Et lʒ eos p̄uide
rim non emēdari: non tn̄ dimiſi q̄ facere oportebat.
Illi autē in ꝓpa māſerūt malicia. Non autē dixit:
munus qđ ego iubeo: ſed qđ moyſes iuſſit: vt interī
trāſmittat ad legē: ⁊ iniquoꝝ obſtruat ora: vt enim
nō dicant: quoniā ſacerdotū gl̄am rapuit: opus qui
dem ipſe īpleuit: ꝓbationem autē illis conceſſit.
ORIGE. Uel offer munus tuū: vt oēs qui vidēt te
portare miraculo credāt. CHRY. ſup mattheum:
Uel iō iubet offerri munera vt ſi poſtmodum eū ex
pellere vellēt diceret eis: munera q̄ſi a mundato ac
cepiſtis: ⁊ q̄uō me q̄ſi leproſuʒ expellitis. HYLA.
Uel legendū eſt qđ moyſes p̄cepit in teſtimonium
illis: q: qđ moyſes in lege p̄cepit: teſtimoniū eſt nō
effectus. BEDA. in ho. Si quē autē moueat: q̄uo
dn̄s cū videat̄ moyſi ſacrificiuʒ approbare: id eccl̄a
non recipiat: meminerit ꝙ nōdū chriſt⁹ corp⁹ ſuuʒ
obtulerat ꝑ paſſionē in holocauſtū. Non aūt opor
tebat auferri ſignificantia ſacrificia p̄us q̄ʒ illud qđ
ſignificabat̄ ꝯfirmatū eēt teſtimonio aploꝝ p̄dican
tium ⁊ fide credentiū ꝓploꝝ. Uir autē iſte gen⁹ hu
manū deſignat: qui nō ſolum leproſus: verū etiā iu
xta euāgeliū luce plenus lepra fuiſſe deſcribit̄. Om
nes enī peccauerūt: ⁊ egent gl̄a dei: illa. ſ. vt extenta
manu ſaluatoris hoc eſt incarnato dei v̄bo huma
nam q̄ʒ cōtingente naturā: ab erroris p̄riſci vanitate
mundent̄. ⁊ q: diuti⁹ abominabiles ⁊ a caſtris po
puli dei eiecti iā aliqn̄ tēplo redditi ⁊ ſacerdoti q̄
ant offerre corpa ſua hoſtiā viuētem: illi. ſ. cui dicit̄:
Tu es ſacerdos in eternū. REMI. Moraliter aūt
ꝑ leproſum deſignat̄ peccator: nā peccatū imūdā ⁊
variā aīam facit: qui aūt chriſtū ꝓcidit: qn̄ de p̄ſtinis
peccatis confundit̄: ⁊ tn̄ debet cōfiteri ⁊ remedium
p̄nīe poſtulare. nā leproſus vuln⁹ oſn̄dit: ⁊ remediū
poſtulauit. Extendit aūt dn̄s manū qn̄ auxiliū diui
ne miſerationis īpendit: ⁊ ſtatī cōſequit̄ remiſſionē
delictoꝝ: nec debet eccl̄e eidem reconciliari: niſi iu
dicio ſacerdotis.

Cū aūt introiſſet capharnaū: ac
ceſſit ad eū centurio: rogās euʒ ⁊ di
cens: Dn̄e puer me⁹ iacet in domo
paralyticuſ: ⁊ male torquet̄. Et ait
ille ieſus: Ego ueniā ⁊ curabo euʒ.
Et rn̄dens centurio ait: Dn̄e nō ſū
dign⁹ ut intres ſub tectuʒ meū: ſed
tm̄ dic uerbo ⁊ ſanabit̄ puer meuſ.
Nā ⁊ ego hō ſum ſub ptāte ꝯſtitu
tus hn̄s ſub me milites: ⁊ dico huic
uade ⁊ uadit: ⁊ alij ueni ⁊ uenit: ⁊
ſeruo meo: fac hoc ⁊ facit.

CHRY. ſup matth. Poſtq̄ʒ dn̄s diſcipulos docu
it in mōte: leproſuʒ aūt ſanauit ſub monte: venit ca
pharnaū in myſterio: q: p⁹ iudeoꝝ mūdationem ve
nit ad gētes. AVG. Capharnaū enī que villa pin
guedinis interp̄tat̄: ſiue ager ſolutōis: ecclām q̄ ex
gentib⁹ eſt collecta ſignificat: que ſpiritali pinguedi
ne eſt repleta: ſm̄ illud: Sicut adipe ⁊ pinguedine
repleat̄ aīa mea. Et iter preſſuras ſeculi de celeſtib⁹
ꝯſulat̄: ſʒ illud: Cōſolatōes tue letificauerūt aīam
meā. vn̄ dr̄: Cū aūt introiſſet capharnaū: acceſſit ad
eū centurio. AVGV. de v̄. domi. Iſte centurio de

gentibꝰ erat. Iã enĩ de iudea gens habebat militẽ
romani imperij. CHRY.ſup matth. Centurio aũt
iſte ꝑmꝰ fructꝰ ex gẽtibus:ad cuiꝰ fidei cõparationẽ
omniũ iudeoꝝ fides infidelitas eſt iuenta: qui neqꝫ
chriſtũ audiuit docentẽ neqꝫ leproſuꝫ cũ mũdaret
aſpexit:ſed audita tãtũmõ ſanitate leproſi:plus cre
didit q̃ꝫ audiuit.erat enĩ in myſterio gentiũ futura
rũ:q̃ neqꝫ legẽ an ꝓphetas legerãt de chriſto: neqꝫ
ipm chriſtũ mirabilia facientẽ viderũt.Acceſſit g̃ ro
gans eũ ⁊ dicens:Dñe puer meꝰ iacet in do.para. ⁊
male torquet̃.Uide aũt bonitatẽ centurionis q̃ ꝓ
ſalute ſerui ſolicite feſtinabat q̃ſi non dãnũ pecunie
ſed ſalutis paſſurꝰ in morte illiꝰ. Nullã enĩ drĩam
eſtimabat iter ſeruũ ⁊ dñm:q꜠ ⁊ſi dignitas i hoc ſe
culo diuerſa eſt iter illos:vna tñ eſt illis natura.Fi
dem aũt centurionis vide:q꜠ non dixit veni ⁊ ſalua
eũ:q꜠ ⁊ ille cõſtituꝰ in omni loco erat pñs .ſapiẽtiã
autem:q꜠ non dixit:hic ꝯſtituꝰ ſalua eũ:ſciebat enĩ
q꜠ potens eſt ad faciendũ:ſapiens ad intelligenduꝫ:
miſericors ad exaudiendũ:iõ infirmitatẽ tñ expoſu
it.Remediũ aũt ſanitatis in ptãte miſericordie eiꝰ di
miſit dicẽs:Et male torquet̃. In quo apparet quia
diligebat eũ.Nã vnuſquiſqꝫ quẽ diligit ⁊ſi modi
ce fuerit tediatꝰ: grauiꝰ eũ putat habẽ q̃ꝫ hꝫ. RA
BA.Qia iſta cũ dolore cognoiauit ⁊ iacentẽ ⁊ para
liticum ⁊ male detentum:iõ vt aĩe ſue anguſtias de
monſtraret ⁊ dñm cõmoueret:ſic debent oẽs cõdo
lere ſuis:⁊ eoꝝ curã hr̃e. CHRY.in ho.Quidã au
tem dicũt qm̃ excuſans ſe in hoc:cãm dixit ꝓpẽ quã
non ipm adduxit. Neqꝫ enĩ poſſibile erat diſſolutũ
eũ cũ torqueret̃:⁊ ad vltima eẽt expiratões portari.
Ego aũt ſignũ hoc eſſe magne fidei dico:q꜠ enĩ ſcie
bat ꝙ ſola iuunctio ſufficeret ad reſtauratione iacẽ
tis ſupfluum eſtimabat eũ ducẽ. HYLA. Jacẽtes
autẽ in ſeculo:⁊ peccatoꝝ morbis diſſolute:ſpiritali
ter gentes eſtimãde ſunt:oĩbus vndiqꝫ mẽbris flui
dis ⁊ ad cõſiſtendi officiũ gradiendiqꝫ corruptis q̃
rũ ſalutis ſacr̃m in puero centurionis explet̃:q̃ꝫ ſat
dictũ ſit ꝑncipem eẽ gentiũ crediturarꝫ. Quis aũt ſit
hic ꝑnceps:canticum moyſi in deutronomio docet:
vbi.ſ.dr̃:Conſtituit terminꝰ gentiũ iuxta numerum
angeloꝝ. REMI. Uel ꝑ centurionẽ deſignãt̃ q̃ ꝑ
mi ex gentibꝰ crediderunt:⁊ ꝑfecti in virtutibꝰ fue
runt.Centurio enĩ dicit̃ qui centũ militibꝰ p̃eſt:cen
tenariꝰ aũt numerꝰ ꝑfectꝰ eſt. Recte ergo centurio
ꝓ puero ſuo rogat:q꜠ primitie gentiũ ꝓ ſalute totiꝰ
gentilitatis deũ rogauerũt. HIERO. Uidẽs autẽ
dñs centurionis fidẽ humilitatẽ ⁊ ꝓuidentiã:ſtatim
ſe iturũ eſſe ꝓmittit.vñ ſequit̃:Et agit illi ieſus:Ego
veniã ⁊ curabo eũ. CHRY.in ho.Quod nũq̃ꝫ fecit
hic facit ieſus.vbiqꝫ enĩ ſequit̃ voluntatẽ ſupplican
tium:hic aũt p̃ſilit ⁊ non ſolũ curare ꝓmittit ſed ire
ad domũ.facit hoc vt diſcamꝰ cẽturionis virtutes.
CHRY.ſup matth. Niſi enĩ ille dixiſſet:Ueniam
⁊ curabo eũ:nunq̃ꝫ iſte reſponderet:Nõ ſum dignꝰ
deinde qm̃ ꝓ ſuo petebat:ideo ire ꝓmiſit:vt nos do
ceat nõ colere magnos:⁊ cõtẽnere modicos:ſꝫ pau
peres ⁊ diuites ſimiliter honorare. HIERO. Sic
aũt in centurione cõmendamꝰ fidem:eo ꝙ credit pa
ralyticũ a ſaluatore poſſe ſanari:ita patet humilitas
in hoc ꝙ ſe iudicauit indignũ:cuiꝰ tectũ dñs itraret.
vñ ſequit̃:Et rñdens centurio:ait illi:Dñe non ſũ di
gnus vt intres ſub tectũ meũ. RABA. Propt̃ cõ
ſcientiã enĩ vite gentilis:grauari ſe magis dignatõe
putauit q̃ꝫ iuuari:cuiꝰ ⁊ſi fide p̃ditus:nondũ tñ erat
ſacramẽtis iunctꝰ. AVG.de ver.do.Dicẽdo aũt
ſe indignũ:p̃ſtitit dignũ nõ in cuiꝰ parietes:ſed i cuiꝰ
corde ṽbi dei chriſtꝰ itraret. Neqꝫ hoc diceret cum
tãta fide ⁊ humilitate:niſi illũ quem timebat itrare
domũ ſuã corde guſtaret.nam nõ erat magna felici
tas ſi ieſus intraret in parietes eiꝰ:⁊ nõ eẽt i pectore
eiꝰ. SEVERIA.Myſtice aũt hoc tectũ corpꝰ eſt
q̃ regit aĩam:q̃ libertatẽ mẽtis celeſti viſione i ſe
cõcludit:ſed deꝰ neqꝫ habitare carnẽ:neqꝫ tectũ nr̃i
corporis dedignat̃ itrare. ORIGE. Nũc etiã qñ
ſancti ⁊ deo acceptabiles eccl̃aꝝ antiſtites ſub tectũ
tuũ itrant:tũc ibidẽ ꝑ eos dñs ingredit̃:⁊ tu ſic eſti
mes q̃ſi dñm ſuſcipiẽs.Et qñ corpus ⁊ ſanguinẽ do
mini mãducaſ ⁊ bibis:tũc dñs ſub tectũ tuũ ingredi
tur:⁊ ergo humiliãs teipm dicas: Dñe nõ ſuꝫ dignꝰ
⁊c̃.Ubi enĩ indigne ingredit̃:ibi ad iudiciũ ingredi
tur accipiẽti. HIERO. Prudẽcia aũt centurionis
apparet in hoc:ꝙ vltra corporis tegimẽ latentẽ vi
dit diuinitatẽ.vnde ſubiũgit:Sed tñ dic verbo ⁊ ſa
nabit̃ puer meꝰ. CHRY.ſup matth. Sciebat eniꝫ
qm̃ aſtabant illi inuiſibiliter angeli miniſtrãtes qui
omne ṽbũ eius ṽtunt in opꝰ.ꝙ ⁊ſi angeli ceſſant:ta
men infirmitates p̃ceptis eius viuacibꝰ expellunt̃.
HYLA.Dicit etiã centurio pueꝝ voce poſſe ſana
ri:q꜠ ſalus gentiũ omnis ex fide eſt:⁊ p̃ceptis dñi vi
ta eſt vniuerſoꝝ.⁊ iõ ſubiungit dicens: Nam ⁊ ego
homo ſuꝫ ſub ptãte ꝯſtituꝰ:hñs ſub me milites. Et
dico huic vade ⁊ vadit:⁊ alij veni ⁊ ve. ⁊ ſeruo meo
fac hoc ⁊ facit. CHRY.ſuper matth. Patris ⁊ filij
myſteriũ ſpũſancto ſuggerẽte depinxit: ac ſi diceret
Etſi ego ſum ſub ptãte alteriꝰ: tñ habeo ptãtẽ iubẽ
di eis qui ſub me ſunt:ſic ⁊ tu q̃uis ſis ſub ptãte pa
tris.ſ.inquãtum hõ:habes tñ ptãtẽ iubẽdi angelis.
Sed forte dicet ſabellius volens oñdere eundẽ eẽ
p̃rem qui ⁊ filiꝰ eſt:ſic hoc eẽ intelligendũ: Si ego
ſub ptãte ꝯſtituꝰ poſſum iubere:quãtomagis tu q̃
ſub nulliꝰ ptãte. Sed hanc expoſitionem nõ recipit
textus. Nõ enim dixit:Si ego hõ ſub ptãte:ſꝫ dixit:
Nã ⁊ ego hõ ſub ptãte. In quo pꝫ ꝙ inter ſe ⁊ chri
ſtum non cõparationis drĩam fecit:ſed rationẽ ſimi
litudinis itroduxit. AVG.de ṽ.do.Si ego hõ ſub
ptãte iubendi habeo ptãteꝫ:q̃ tu potes:cui omniũ
ſuiunt ptãtes: GLO. Potes ꝑ angeloꝝ miniſte
ria ſine corpis p̃ñtia dicere infirmitati vt recedat: ⁊
recedet:⁊ ſanitati vt veniat:⁊ vẽiet. AYMO:P̃nt
aũt ꝑ ſubiectos centurionis ṽtutes naturales intel
ligi:in quibꝰ plurimi gentiliũ pollebant:vel etiã co
gitationes bone aut male.malis aũt dicamꝰ vt rece
dant ⁊ recedent:ſed bonas vocamꝰ:⁊ venient:ſeruo
quoqꝫ nr̃o hoc eſt corpori:vt ſubiciat̃ volũtati diue
AVGV.de cõ.euan. Huic aũt q̃ hic dicit̃.videt̃
repugnare q̃ ait lucas cũ audiſſet centurio de ieſu:
miſit ad eũ ſeniores iudeoꝝ rogãs eum vt veniret ⁊
ſaluaret ſeruũ eiꝰ:⁊ iteꝝ ꝙ cum longe eſſet a domo
miſit ad eũ centurio amicos dicens:Dñe noli vexa
ri:nõ enĩ ſũ dignꝰ vt ſub tectũ meũ intres. CHRY.
in ho.Quidã autẽ dicunt:qm̃ non eſt idẽ illic ⁊ hic:
quod multas cõiecturas hꝫ.De illo enĩ ait:quoniaꝫ
ſynagogã nr̃am conſtruxit:⁊ gentẽꝫ diligit.De iſto

autē ipſe ieſus ait: Nec̄ i iſrael tantā fidē iueni. vn̄ videť iudeū illū eē: mihi aūt videť idē hic ⁊ ille eſſe. Sed qn̄ lucas dicit: ꝙ miſit vt veniat: blādicias iu-deoꝝ inſinuauit. Conueniens enī eſt credē centurio nem volentē abire, ꝓhibitū eē a iudeis blādientibꝰ ⁊ dicentibꝰ: qn̄ nos adimꝰ ⁊ cōducimꝰ. Sed qn̄ ab eoꝝ iminentia erutꝰ ē: tūc miſit dicens: Ne eſtimes ꝙ ꝓpter deſidiā nō veni: ſed q2 me idignū eſtimaui vt te in domū meā ſuſciperē. Quod aūt mattheꝰ ait nō ꝑ amicos: ſed ꝑ ſeipſum hoc eū dixiſſe: nihil 9riū eſt: vterq3 enī deſideriū viri repn̄tauit. Et qn̄ ō chri ſto decentē opinionē habebat. Cōueniēs autem eſt opinari ⁊ ipſum poſtq̄3 miſit amicos aduenientē ꝑ ſe hec dicere. Si aūt non hoc dixit lucas: neq3 illud mattheꝰ nō ſibi 9dicūt: ſ3 cōplent q̄ ab inuicē dereli quebanť. AVG. de cō. euan. Mattheꝰ ḡ acceſſu3 centurionis ad dn̄m ꝑ alios ſcḋm cōpendio dicē vo-luit: q2 fidē eiꝰ qua vere ad deū acceditť: laudauit ut diceret: Nō inueni tātā fidē in iſrael. Lucas autē iō totū q2 geſtū eſt aperuit: vt ex hoc intelligē cogere mur: q̄liter eū accepiſſe dixerit mattheꝰ: q̄ mentiri n̄ potuit. CHRY. in ho. Nec̄ enī eſt 9riū ꝙ fabrica uit ſynagoga ſcḋm lucā: ⁊ ꝙ hic oñdiť nō eē iſraelita: poſſibile enī eſt iudeū nō exiſtentē ⁊ ſynagogam fa bricaſſe ⁊ gentem diligere.

Audiēs aūt ieſus miratꝰ eſt: ⁊ ſe quētibus ſe dixit: Amē dico uobis: nō inueni tantā fidē in iſrael. Dico aūt uobis: ꝙ multi ab oriēte ⁊ occi dente ueniēt ⁊ recūbēt cū abꝛaam ⁊ iſaac ⁊ iacob i regno celoꝝ: filij autē regni eijcienť i tenebꝛas exteriores Ibi erit fletus ⁊ ſtridoꝛ dentiū. Et dixit ieſus centurioni: Uade ⁊ ſicut credidiſti fiat tibi: ⁊ ſanatus eſt pu er ex illa hoꝛa.

CHRY. in ho. Sicut qḋ leproſus dixerat de chri-ſti ꝑtāte: ſi vis potes me mūdare: chriſti voce confir mať dicentis: Uolo: mūdare. ita ⁊ hic centurionem de chriſti ꝑtāte teſtantē nō ſolū nō accuſauit: ſ3 etiā cōmendauit. Sed ⁊ ampliꝰ aliq̄d fecit: intentionem enī laudis euāgeliſta ſignificās dicit: Audiēs autē ieſus miratꝰ eſt. ORIGE. Attende q̄tū ſit aut q̄le qḋ deus vnigenitꝰ miratť: aurū: diuitie: regna: ꝑnci-patus in cōſpectu eiꝰ ſunt tāq̄3 vmbꝛa vel terminos decidens. Nihil ḡ hoꝝ in cōſpectu dei mirabile eſt: q̄ſi magnū vel ꝑcioſū: ſed tn̄ fides hāc miratť hono rificans: hāc acceptabilē ſibi eſtimat. AVG. ſuper geneſim 9 manicheos: Quis autē illo fecerat illā fi dem niſi ipſe q̄ admirabatť: ꝙ ſi ⁊ alius eam feciſſet vt quid mirareť: q̄ ꝑſcius erat: Qḋ ḡ miratť dn̄s no bis mirandū eſſe ſignificat: q̄bus adhuc opus eſt ſic moueri. oēs enī tales motus eiꝰ nō ꝑturbati animi ſigna ſunt: ſed docētes magiſteriū. CHRY. in ho. Unde plebe omni ꝑn̄te admiratus eē dr̄: ⁊ aliis exē plum dedit: vt eū mirenť. Sequiť enī: Et ſequētibꝰ ſe dixit: Amē dico vobis: nō iueni tantā fidē i iſrael

AVG. 9 fauſtū: Fidē laudat illiꝰ: nō aūt deſertio nem milicie iperauit. HIERO. Hoc aūt de ꝑn̄tibꝰ loquiť: non de oībus retro ꝑriarchis ⁊ ꝓphetis. CHRY. ſup matth. Credidit enī andreas: ſed iohan ne dicente: Ecce agnꝰ dei. credidit petrus: ſed euan-geliſante ſibi andrea credidit philippꝰ: ſed legendo ſcripturas nathanael: ⁊ ꝑus ſignum diuinitatis acce pit: ⁊ ſic fidei cōfeſſionē obtulit. ORIGE. Iairus iſraelis ꝑnceps ꝓ filia ſua petēs: non dixit: Dic vbo: ſed Ueni velociter. Nicodemꝰ de fidei ſacro audiēs ait: Quō pōt hoc fieri. Maria ⁊ marta dicūt: Dn̄e ſi fuiſſes hic: frater meꝰ non fuiſſet mortuꝰ: q̄ſi dubitā tesꝰ ꝙ vbiq3 poſſet adeſſe dei potētia. CHRY. ſup matth. Aut ſi volumꝰ fideliorē putare iſtū q̄3 apl'os ita teſtimoniū chriſti itelligendū eſt: ꝙ vnūquodq3 bonū hōis ſcḋm quātitatē ꝑſone illiꝰ laudatť: ruſtic3 enī dicere aliquid ſapienter magnū eſt: qḋ de philo ſopho non eſt mirū: ſic de centurione dcm̄ eſt: i nul lo tantā fidē inueni in iſrael. CHRY. in ho. Non enī erit equale iudeū credere ⁊ gentilem. HIER. Uel forte in centurione fides gentiū ꝑponiť iſrael. vn̄ ſubdit: Dico autē vobis ꝙ multi ab oriente ⁊ oc cidente venient. AVGV. de v̄. do. Nō Oēs ait: ſed Multi: tn̄ ipſe ab oriēte ⁊ occidēte iſtis duabꝰ parti bus totꝰ oꝛbis deſignatť. AYMO. Uel ab oriente veniūt qui ſtatim illuminati trāſeūt ab occidēte: hi qui ꝑſecutionē vſq3 ad moꝛtē tolerauerūt ꝓ fide. vl' ab oriente quis venit cū ab infantia deſeruire icipit. ab occidente: dū in ipſa decrepita etate ad deū 9uer titur. ORIGE. Sed quō alibi dicit: ꝙ pauci ſunt electi: ꝑ diuerſas enī generationes pauci electi ſunt ſimul v̄o 9gregati in tpe viſitatōis multi inenienť. Sequiť: Et recūbent. nō carnaliter iacētes: ſed ſpiri taliter requieſcētes: nō tēpoꝛaliter potātes: ſed eterna liter epulantes cū abꝛaā iſaac ⁊ iacob in regno celo rū. vbi lux: exultatio: gl'a: ⁊ lōgeuitas vite eterne. HIERO. Quia aūt deus abꝛaā celi conditoꝛ: pater chꝛiſti eſt icirco in regno celoꝝ ē: ⁊ abꝛaā cū quo accubiture ſunt natiōes: q̄ crediderūt in chꝛiſtū filiū creatoꝛis. AVG. de v̄. do. Sic aūt videmꝰ chꝛiſtia nos vocatos ad celeſte cōuiuiū: vbi ē panis iuſticia potꝰ ſapiā: ita videmꝰ ⁊ iudeos repꝛobatos. vn̄ ſeqť: Filij aūt regni eijcienť i tenebꝛas exterioꝛes. Iudei ſ. q̄ legē acceperūt: q̄ celebrāt figura oīu3 futuroꝝ q̄ cū ꝑn̄tia nō agnouerūt. HIERO. Uel filios re-gni dicit iudeos q2 in eis deꝰ aň regnauit. CHRY. in ho. Uel filios regni eos dicit q̄bus regnū erat ꝑ paratū: qḋ ⁊ magl' eoſ moꝛdebat. AVG. 9 fauſtū: Si ḡ nō 9mēdauit moyſes ꝑpl'o iſrael dn̄ū: niſi deu3 Abꝛaā Iſaac ⁊ Iacob: eūq3 ipm̄ chꝛiſtꝰ cōmēdat: n̄ eſt conatꝰ illū ꝑplm̄ auertē a deo ſuo: ſed iō minatꝰ eſt eos iturꝰ in tenebꝛas exterioꝛes ꝙ auerſos vide ret eos a deo ſuo: in cuiꝰ regno gētes vocatas ex to to oꝛbe terraꝝ recubituras dicit cū Abꝛaā iſaac ⁊ ia cob: nō ob aliḋ q̄3 ꝙ fidē tenuiſſent dei abꝛaā iſaac ⁊ iacob. Quibꝰ nō q̄ſi in moꝛte coꝛrectis: vel pꝰ paſ-ſionē ſuā iuſtificatis teſtimoniū dominꝰ ꝑhibebat. HIERO. Tenebꝛe aūt exterioꝛes dicuť: qn̄ qui a dn̄o expelliť foꝛas: relīq̄t lumen. AYMO. Quid aūt ibi paſſuri ſint: manifeſtat cū ſubdit: Ibi erit fle tus ⁊ ſtridoꝛ dentiū. Per metaphoꝛā enī mēbꝛoꝝ penas deſcribit toꝛmētoꝝ. Solēt enim oculi fumo

tacti lachrymas ꝓducere: dentes vero a nimio frigo
re ſtridere. oſtendit̃ ergo ꝙ reprobi in inferno ⁊ ca
lorē itollerabilē ⁊ frigus ſuſtinebūt: ſm̃ illud Job:
Trāſient ab aquis niuiū ad calorē nimiū. // HIER.
Si aūt flet⁹ oculoꝝ ē: ⁊ ſtridor dentiū: oſſa demon/
ſtrat: vera eſt corpoꝝ ⁊ eoꝝūdē mēbroꝝ q̃ ceciderāt
reſurrectio. RABA. Vel ſtridor dentiū ꝑdit indi
gnantis affectū: eo ꝙ ſero vnūquēq̃ peniteat: ſero ſi
bi iraſcat̃: ꝙ tā ꝑtinaci iꝓbitate deliq̃t. // REMI.
Vel alit̃: Tenebras exteriores appellat exteras na/
tiones. quātū enī ad hiſtoriā attinet: ꝓdicit dn̄s his
vbis iteritū iudeoꝝ: qm̄ ꝓpter infidelitatē ducendi
erāt captiui ⁊ diſpergēdi ꝑ diuerſa regna terraꝝ: fle
tus enī ab igne ſolet fieri: ſtridor dentium a frigore.
Illis ḡ aſcribit̃ flet⁹: q̃ in calidiorib⁹ locis habitant:
ſicut in India ⁊ ethiopia. Stridor vero dentium illis
aſcribit̃: q̃ in frigidiorib⁹ locis cōmorāt̃: ſicut ē Hir
cania ⁊ Scytia. CHRY. ſup matth. Ne q̃s aūt exi
ſtimet blādiciaꝝ eē hec vba: q: dcm̄ erat: credere fac̄
ſignū. vn̄ ſequit̃: Et dixit ieſus centurioni: Vade: ⁊ ſi
cut credidiſti fiat tibi. RABA. Quaſi. d. ſm̄ mēſu
ram fidei fiat tibi ⁊ iſta gr̃a. Pōt aūt meritū dn̄i etiā
famulis ſuffragari: nō ſolū merito fidei: ſed etiā ſtu
dio diſcipline. vnde ſequit̃: Et ſanat⁹ eſt puer ex illa
hora. // CHRY. i ho. Ubi velocitatē admirare: neq̃
enī ſolū curare: ſed inopinate: ⁊ in momēto tēporis
hoc fac̄: vtutē chriſti oñdebat. // AUGU. de ſ. do.
Sicut enī dn̄s domū centurionis corpe nō intrauit
ſed abſens corpe: pn̄s maieſtate pueꝝ ipm̄ ſanauit.
ſic ⁊ in ſolo iudaico ppl̃o corpe fuit: apud alias gen
tes nec de virgine nat⁹ eſt: nec paſſus eſt: nec huma
na ꝑtulit: nec dn̄a mirabilia fecit: ⁊ tn̄ ipletū eſt q̄d
dcm̄ erat. Ppl̃s quē nō cognoui: ſeruiuit mihi: in au/
ditu auris obediuit mihi. Judea enī gens cognouit
⁊ crucifixit. orbis terraꝝ audiuit ⁊ credidit.

¶ Et cum ueniſſet ieſus in domuꝫ
petri uidit ſocrū ei⁹ iacentē ⁊ febrici
tantē: ⁊ tetigit manum ei⁹ ⁊ dimiſit
eā febris: ⁊ ſurrexit ⁊ miſtrabat eiſ.

¶ AUG. Poſtq̃ oñdit mattheus ꝑ leproſū totū ge
nus humanū ſanatū: ⁊ in ſuo centuriōis gētilis po
puli ſanatōem: cōſequēter ꝑ ſocꝝ petri deſignat cu
rationē ſynagoge: cū dicit: Et cū veniſſet ieſus in do
mū petri. Petr⁹ aūt narrat de ſuo: q: mai⁹ miracu/
lum fuit ⁊ maior gr̃a in gentili ꝯuerſo. vel q: in fine
ſeculi ſynagoga eſt plenarie ꝯuertenda: cū plenitu
do gentiū ſubintrauerit: Dom⁹ aūt petri ⁊ in bethſa
ida erat. CHRY. in ho. Sed cur intrauit i domuꝫ
petri: mihi videt̃ cibū aſſumptur⁹. vn̄ ſequit̃: Et ſur.
⁊ miniſt. eis. Apud diſcipulos enī diuertebat hono
rans eos: ⁊ auidiores ex hoc faciēs. Attende aūt pe
tri ad chriſtū reuerētiā: hn̄s enī ſocꝝ domi febricitā
tem: nō traxit eū i domū: ſꝫ expectauit doctrinā ꝯple
ri ⁊ alios curari. Ab exordio enī erudiebat̃: q̃ alioꝝ
erāt ſibiipſi ꝓponē. Quocirca neq̃ ipſe eū iducit: ſed
chriſt⁹ ſpōte adiuit: poſtq̃ dixit centurio: Nō ſū di/
gnus vt itres ſub tectū meū: monſtrās quātū largie
bat̃ diſcipulo. Nō eſt aūt dedignat⁹ ſub vilia tugu/
ria piſcatoꝝ itrare: erudiēs ꝑ oīa humanū ꝯculcare
timorē. Et q̃nq̃ q̄dē ſolū vbis curat: q̃nq̃ aūt etiaꝫ
manū extēdit. vn̄ ⁊ h̄ dr̄: Et teti. ma. ei⁹: ⁊ di. eam fe.
Nō enī volebat ſemꝑ cū ſupabundantia miracula
fac̄: oportebat interī latē. Tāgens aūt corp⁹ non fe
brem extinxit ſolū: ſed ⁊ purā tribuit ſanitatē. Quia
enī egritudo curabilis erat: mō curatōis ſuā vtuteꝫ
oñdebat: faciēdo q̄d ars medicinalis nō opat̃: vt .ſ.
ſimul ꝑfectā reſtituat ſanitatē. vn̄ euāgeliſta hoc in
nuens dicit ꝙ ſurrexit: ⁊ miniſtrabat eis. // HIER.
Natura enī hominū iſtiuſmōi eſt: vt p⁹ febrē magi
laſceſcant corpa: ⁊ icipiēte ſanitate egrotatōis mala
ſentiāt. Veꝝ ſanitas q̃ ꝯfert̃ a dn̄o: tota ſimul redit.
// CHRY. in ho. In hoc ḡ q̄d dicit̃ ꝙ ſurrexit: ⁊ mi
niſtrabat eis: ⁊ chriſti vtutis ſignū eſt: ⁊ diſpoſitōis
mulieris quā erga chriſtū oñdebat. // BEDA. i ho.
Myſtice aūt dom⁹ petri lex vel circūciſio ē. Socr⁹
eſt ſynagoga: q̃ quodāmodo ē mr̃ eccl̃e petro com
miſſe. hec febricitat: q: iuidie eſtib⁹ laborabat: perſe
quens eccl̃a: cui⁹ manū dn̄s tāgit: qn̄ carnalia eius
opa in ſpiritalē vſuꝫ ꝯuertit. // REMI. Vel ꝑ ſocrū
petri pōt itelligi lex q̃ ſꝫ apl̃m iſirmabat̃ ꝑ carnē. i.
carnalē intelligentiā. Sed cū domin⁹ ꝑ myſteriū i
carnationis viſibilis in ſynagoga apparuit: ⁊ ope le
gem ipleuit: ⁊ ſpiritaliter intelligenda docuit: mox
ipa ſociata gr̃a euāgelij: tātū robur accepit: vt q̃ fue
rat miniſtra mortis ⁊ pene: poſtmoduꝫ fieret vite ⁊
glorie. // RABA. Vel vnaqueq̃ aīa que carnis cō
cupiſcētijs militat: quaſi febrib⁹ eſtuat: ſꝫ manu mi
ſericordie diue tacta ꝯualeſcit: ⁊ ꝑ continētie frena
carnis laſciuiā ꝯſtringit: ⁊ membris q̃bus ſeruierat
imundicie: ſeruit iuſticie. // HYLA. Vel in ſocrū pe
tri vitioſā infidelitatis eſtuat̃ affectio cui adiacet li
bertas volūtatis: que nos ſibi coniugij ſocietate cō/
iungit. Ergo ingreſſu domini in petri domū. i. i cor/
pore: curat̃ infidelitas peccatoꝝ calore eſtuans: ⁊
ſaluata officij famulatu miniſtrat. // AUG. de con.
euā. Hoc aūt qn̄ ſcm̄ ſit. i. poſt quid vel ante quid n̄
expſſit matthe⁹. nō enī poſt q̄d narrat̃ poſt hoc etiā
factū neceſſe eſt intelligat̃. Nimirū tamē iſte hoc re
coluiſſe intelligit̃: q̄d ꝑus cōmiſerat. Nā id marc⁹
narrat antequā illud de mūdato leproſo cōmemoret
ꝙ poſt ſermonē in monte habitū de quo ipſe tacuit
videt̃ ipoſuiſſe. Itaq̃ ⁊ lucas hoc p⁹ factū narrat
de ſocru petri: poſt q̄d ⁊ marcus an̄ ſermonē etiam
quē ꝓlixū iterpoſuit qui pōt idē videri: quē dicit ha
bitū in mōte matthe⁹. Quid autē intereſt quis quo
loco ponat: ſiue q̄d ex ordine inſerit: ſiue q̄d omiſſū
recolit: ſiue q̄d poſtea ſcm̄ an̄ ꝓoccupat: dū tn̄ non
aduerſet̃ eadē alia narranti: nec ſibi nec alteri: q: .n.
nulli⁹ in ꝑtāte eſt res oportune cognitas quo q̃ſq̃
ordine recordet̃: ſatis ꝓbabile eſt ꝙ vnuſq̃ſq̃ euan
geliſtaꝝ eo ſe ordine credidit debuiſſe narrare: quo
voluiſſet de⁹ ea que narrabat ei⁹ recordationē ſug
gerere. Quapropter vbi ordo tempoꝝ non apparet
nihil noſtra itereſſe debet: quem narrādi ordinem
quilibet eorum tenuerit.

¶ Veſpe aūt fcō: obtulerūt ei mul
tos demonia hn̄teſ: ⁊ eijciebat ſpūs
uerbo: ⁊ oēs male hn̄teſ curauit: ut
adimpleret̃ q̄d dcm̄ eſt ꝑ iſaiā ꝓphe
tā dicentē: Ipſe infirmitates nr̃as

accepit ⁊ egrotatões nr̄as poꝛtauit
CHRY. in ho. Quia multitudo credentiū erat iā
acta neq̄ȝ tp̄e impellēte a chꝛiſto abſcedere patiebā
tur: veſpe ei infirmos adducūt. vñ dr̄: Ueſpe aūt fcō
obtulerūt ei multos demonia hñtes. AVGV. de
cō. euā. Per hoc autē ꝙ dicit: Ueſpe autē facto. ad
eiuſdē diei tp̄s hoc ptinere ſatis indicat̄: quāuis ne
ceſſe nō ſit: vbi dicit̄ Ueſpere fcō. eiuſdē diei veſpuȝ
accipe. REMI. Chꝛiſtus autē dei fili⁹ auctoꝛ hūa
ne ſalutis fons ⁊ oꝛigo toti⁹ pietatis celeſtē medici
nā oībus tribuebat. vñ ſequit̄: Et eiſciebat ſpūs v̄bo
⁊ oēs male hñtes curauit. Demones eni ⁊ moꝛbos
ſolo v̄bo repellebat: vt his ſignis ⁊ v̄tutib⁹ oñderet
ſe ad ſalutē generis hūani veniſſe. CHRY. in ho.
Intende autē q̄ñtā multitudinē curatā trāſcurrunt
euāgeliſte: nō vnūquēq̄ȝ curatū enarrātes: ſed vno
v̄bo pelagus ineffabile miraculoꝝ inducentes. Ne
autē magnitudo miraculi incredulitatē immittat: ſi
tātā plebē ⁊ varias egritudines vno tēpoꝛis momē
to curauit: īducit ꝓphetā atteſtātē his q̄ fiebant. vñ
ſubdit̄: Ut adimple. qō dcm̄ ē p̄ yſaiā ꝓphe. di. Ipſe
īfirmi. no. acce. RABA. Nō v̄ ſibi haberet: ſed vt
nobis auferret: ⁊ egrotatões nr̄as poꝛtauit: vt qō ꝓ
ībecillitate viriū ferre nō poteram⁹: ille ꝓ nobis poꝛ
taret. REMI. Quia hūane nature īfirmitatem ad
hoc ſuſcepit: vt nos īfirmos faceret foꝛtes atq̄ȝ robu
ſtos. HYLA. Et paſſione coꝛpis ſui ſȝ ꝓphetaruȝ
dcā infirmitates hūane imbecillitatis abſoꝛbuit.
CHRY. in ho. Hoc aūt de peccatis magis a ꝓpheta
dcm̄ eē videt̄. Qualiter igit̄ euangeliſta de egritudi
nib⁹ hoc exponit? Sȝ ſciēdū ꝙ vel hiſtoꝛie hic teſti
moniū adaptauit: vel oñdit qm̄ plures egritudinuȝ
ex peccatis ſūt aīab⁹: nā ⁊ ipſa moꝛs a peccatis hȝ ra
dicē. HIERO. Attēdēdū aūt ꝙ oēs nō mane: nō
meridie: ſȝ ad veſperā curāt̄: qm̄ ſol occubitur⁹ eſt: ⁊
qm̄ granū tritici ī terra moꝛit̄: vt multos afferat fru
ct⁹. RAB. Sol. n. occubit⁹ paſſionē ⁊ moꝛtē deſi
gnat illi⁹ q dixit: q̄ȝdiu ſū ī mūdo: lux ſūmūdi. q tpa
li: viuēs ī carne: paucos iudeoꝝ docuit: calcato āt re
gno moꝛt: oīb⁹ ꝑ oꝛbem gētilib⁹ fidei dona ꝓmiſit.

Uidēs aūt ieſus turbas multas
circum ſe: iuſſit diſcipulos ire trans
fretū. Et accedēs un⁹ ſcriba ait illi:
Magiſter ſequar te quocūq̄ȝ ieris:
⁊ dicit illi ieſus: Uulpes foueas ha
bent: ⁊ uolucreſ celi nidos: Fili⁹ aūt
hōis non hȝ ubi caput ſuū reclinet.
Ali⁹ autem de diſcipulis ei⁹ ait illi:
Dñe ꝑmitte me p̄mū ire ⁊ ſepelire
patreȝ meum. Ieſus autem ait illi:
Sequere me: ⁊ dimitte moꝛtuoſ ſe
pelire moꝛtuos ſuos.

CHRY. ī ho. Quia chꝛiſt⁹ nō ſolū coꝛpa curabat
ſȝ aīam emēdabat ⁊ verā ſapiam mōſtrare voluit: ñ
ſolū egritudines ſoluēdo: ſ; ēt nihil ad oſtēſionē fa
ciēdo. ⁊ iō dr̄: Ui. aūt ie. tur. mul. circū ſe: iuſ. diſci. ire
trās fretū. Faciebat āt hoc ⁊ ſil' moderata noſ capē
docēs: ⁊ inuidiā iudaicā mitigās: ⁊ docēs nos nihil
ad oſtentationē facē. REMI. Uel hoc fecit qſi hō
volēs turbaꝝ iportunitatē declinare. Erāt āt ei aſſi
xi: admirātes eū: ⁊ vidē ipm̄ volētes. qs eni diſcedē
a tali miracula opanti: qs ñ ī faciē ei⁹ ſimplicē vellet
vidē: ⁊ os talia loquens? Si enim moyſes gloꝛifica
tā faciē habebat: ⁊ ſtephanus ſicut angeli: intellige
coēm dominatoꝛē qualē decens eſt tūc appa̲ruiſſe.
vñ ꝓpheta dicit: Specioſus foꝛma p̄ filijs hominū.
HYLA. Diſcipuloꝝ aūt nomē nō. xij. tm̄ aplis cō
uenire eſtimādū eſt: nā p̄ter aplos plures fuiſſe di
ſcipulos legim⁹. CHRY. in ho. Manifeſtū eſt au
tem aliū eſſe diē quo iuſſit ire tranſ fretū: nō eū q ſe
quit̄ illū: in quo ſocrus petri ſanata ē: quo die mar
cus lucaſq̄ȝ eū in deſertū exiſſe affirmant. AVG.
de cō. euā. Uide aūt qualiter turbas nō ſimpliciter
abijcit: vt nō offendat. Nō. n. dixit recedite: ſȝ vltro
diſcipl's iuſſit abire ſpem dans turbe eūdi etiā illuc.
REMI. Sȝ qd iter iuſſionē dei ⁊ trāſfretationem
geſtū ſit: euāgeliſta ſtuduit manifeſtare cum ait: Et
acce. vn⁹ ſcri. ait illi: Ma. ſe. te quo. ieris. HIER.
Iſte ſcriba q tm̄ lr̄am nouerat occidētē: ſi dixiſſet:
Dñe ſeq̄r te quocūq̄ȝ ieris: ñ fuiſſet repulſus a dño
ſȝ q2 magiſtrū vnū de pluribus eſtimat: ⁊ litteratoꝛ
erat ⁊ nō ſpiritalis auditoꝛ: iō non habet locū ī quo
poſſit ieſus reclinare caput ſuū. Oſtēdit̄ autē nobis
⁊ ob hoc ſcribaȝ repudiatum ꝙ ſignoꝛū videns ma
gnitudinem ſequi voluerit ſaluatoꝛem: vt lucra ex
operum miraculis quereret: hoc idē deſiderās qd ⁊
ſymon magus a petro emere voluerat. CHRY. in
ho. Uide etiā quātus eſt tumoꝛ: Ita eni adueniens ⁊
locut⁹ eſt ſicut dedignās cū turba ānumerari: ſȝ oſtē
dens qm̄ ſup multos eſt ipſe. HYLA. Uel aliter:
Iſte ſcriba qui eſt vn⁹ ex doctoꝛib⁹ legis an ſit ſecu
turus iterrogat: q̄ſi lege nō ɔtineret̄ hūc eſſe quem
vtiliter ſeq̄t. Igit̄ infidelitatis affectū ſub diffiden
tia iterrogatōis expſſit: q2 fidei aſſumptio non iter
roganda eſt ſed ſequēda. CHRY. in ho. Reſpōdet
aūt ei chꝛiſt⁹ nō ad interrogationē v̄boꝝ: ſed ad cō
ſilium obuians mētis. vnde ſequit̄: Et dicit ei ieſus
Uulpes foueas habent: ⁊ volucres celi nidos: Fili
us autem hominis nō habet vbi caput ſuum recli
net: Ac ſi dicat: HIERO. Quid me ꝓpter diuiti
as ⁊ ſeculi lucra cupis ſequi: cum tante ſim paupta
tis: vt nec hoſpitiolū q̄dem habeam: ⁊ tecto vtar nō
meo? CHRY. in ho. Hoc aūt nō erat auertētis ſed
arguētis q̄dē malū ɔſiliū: concedentis autē ſi vellet
cū pauptatis expectatōe ſeq̄ chꝛiſtū. Et vt diſcas ei⁹
maliciam audiens hoc ⁊ coꝛrect⁹ nō dixit: paratus
ſum ſequi. AVGV. de ſer. do. Uel aliter: Fili⁹ ho
minis nō habet vbi caput reclinet. ſ. in fide tua. Uul
pes enim habēt foueas in coꝛde tuo: q2 doloſus es.
volatilia celi hñt nidos in coꝛde tuo: q2 elat⁹ es. Do
loſus ⁊ elat⁹ nō me ſequeris: q̄uo eni doloſus ſeq̄t
ſimplicitatē. GREGO. xix. moꝛa. Uel alit̄: Uul
pes valde fraudulēta ſunt aīalia: q̄ in foſſis vel ſpe
cubus abſcōdūt̄: cūq̄ȝ apparuerit nūq̄ȝ rectis itineri
bus: ſed toꝛtuoſis anfractionib⁹ currūt. volucres vō
alto volatu ſe ſubleuāt. Noīe ergo vulpium dolo
ſa atq̄ȝ fraudulēta: noīe aūt volucꝝ hec eadē ſupba
demonia deſignant̄: ac ſi dicat: Fraudulēta ⁊ elata

demonia in corde tuo inueniūt habitationē ſuā: hu
militas aūt meā requiē in ſupba mēte non inuenit.
AVG. de que. euā. Intelligiť enī miraculis mot⁹
ꝓpter inanē iactātiā eū ſequi voluiſſe: quam ſignifi
cant aues: finxiſſe āt diſcipuli obſequiū: q̄ fictio vul
piū noīe ſignificata ē. RABA. Heretici aūt in ſua
v̄ſutia ꝯfidentes ſignificanť ꝑ vulpes: ⁊ maligni ſpi
rit⁹ ꝑ volucres celi: q̄ ī corde iudaici populi foueas
⁊ nidos. i. domicilia hēbant. Seqť: Ali⁹ aūt de diſ.
illi⁹ ait illi: Dn̄e ꝑmitte me ire ꝑmū ⁊ ſepelire patrē
meū. HIE. Quid ſiſe ē inter ſcribā ⁊ diſcipulū: ille
magiſtrū vocat: hic dn̄m ꝯfiteť. HYLA. Iſte pie
tatis occaſiōe ad ſepeliēdū patrē ire deſiderat: ille ſe
cutuꝝ ſe quolibꝫ eē ꝓmittit: nō magiſtꝝ q̄rēs: ſed ex
magiſtro lucꝝ. Iſte etiā diſcipul⁹ nō introgat an ſe
queť: iā enī ſequi ſe opoꝛtere credidit: ſꝫ ꝑmitti ſibi
oꝛat ſepelire patrē. AVG. de ver. do. Dn̄s aūt qui
parat hoīes euāgelio: nullā excuſationē vult inpo
ni carnalis hui⁹ tpaliſq̄ꝫ pietatis. ⁊ iō ſeqť: Ieſus āt
di. ei: ſeq̄re me: ⁊ di. moꝛ. ſepe. moꝛ. ſuos. CHRY.
in ho. Hoc āt dixit nō iubēs ꝯtēnere amoꝛē q̄ ē ad
pentes: ſꝫ mōſtrās q̄m nihil celeſtibus negociis no
bis magꝭ neceſſariū eē opoꝛtet. Et q̄m cum toto ſtu
dio his iūgi debem⁹: ⁊ neq̄ꝫ paꝝ tardare etiā ſi val
de ineuitabilia ⁊ incitātia fuerit q̄ attrahūt. Quid. n.
magis neceſſariū erat q̄ꝫ ſepelire patrē: Quid etiam
facilius: neq̄ꝫ enī tēp⁹ mltū ꝯſumēdū erat. ꝑ h̄ etiaꝫ
eū dn̄s a multꝭ malis eripuit: puta luctib⁹ ⁊ meroꝛi
bus ⁊ ab his q̄ hic expectanť. Poſt⁹ ſepulturā. n. neče
iā erat ⁊ teſtamēta ſcrutari: ⁊ hereditatꝭ diuiſionē ⁊
alia hmōi: ⁊ ita fluctuatiōes ex fluctuatōib⁹ ei ſucce
dentes a lōge eū a veritatis abducere poꝛtu. Si aūt
adhuc tumultuaris: excogita q̄m multi īfirmos nō
ꝑmittūt ſcire: nec ad monumētū ſeq̄: etiam ſi pr̄ aut
mr̄ aut fili⁹ ſit q̄ defūct⁹ ē. nec ex h̄ incuſanť credu
litatis: ſꝫ ꝯ̄riū credulitatis eēt. Et multo mai⁹ malū
ē abducē hoīem a ſpiritalib⁹ ſermonib⁹: ⁊ marie cū
fuerint q̄ h̄ ꝯpleāt. Erāt. n. q̄ cōpleturi erāt hui⁹ fu
neris ſepulturā. vn̄ dic: Dimitte moꝛ. ſepe. moꝛ. ſuos.
AVG. de ver. do. Quaſi. d. Pr̄ tu⁹ moꝛtu⁹ ē. Sūt
alij moꝛtui q̄ ſepeliāt moꝛtuos ſuos: q̄ꝛ īfideles ſūt.
CHRY. in ho. In quo mōſtrat q̄m hic moꝛtu⁹ nō
erat ei⁹. eteni q̄ defūct⁹ erat: ſic eſtimo de numero
infideliū erat. Si aūt admiraris iuuenē q̄m ꝓ nego
cio ita neceſſario interrogauit ieſū: ⁊ nō ſpontanee
abijt: multo magis admirare: q̄m ⁊ ꝓhibit⁹ ꝑmāſit
qͦd nō erat magnitudinis cū nō ꝓpter deſidiā fece
rit: ſꝫ vt nō incideret negociū magis neceſſariū.
HYLA. Itē q̄ꝛ accepim⁹ in dn̄ice oꝛatiōis exoꝛdio
ita ꝑmū ꝑcandū: Pr̄ nr̄ q̄ es ī celis. ⁊ ī diſcipulo cre
dentis ppl̄i ꝑſona ē: admoneť q̄ pr̄ ſibi viu⁹ ī celis ē.
Deinde inter fidelē filiū patrēq̄ꝫ infidelē ius patrū
nouim⁹ nō relinq̄. Admonuit etiā nō admiſceri me
moꝛijs ſanctoꝝ moꝛtuos infideles: ⁊ etiam eos eſſe
moꝛtuos q̄ extra deū viuūt: ⁊ iccirco moꝛtui ſepeliā
tur a moꝛtuis: q̄ꝛ ꝑ dei fidē viuos viuo opoꝛteat ad
herere. Si aūt moꝛtuū ſepelit moꝛtu⁹: nō debemus
curā habē moꝛtuoꝝ: ſꝫ viuētiū: nedū ſoliciti ſum⁹ de
moꝛtuis: nos quoq̄ꝫ moꝛtui appellemur. Moꝛtui
etiā moꝛtuū ſepeliūt: cū pctōꝛes pctōꝛib⁹ fauēt: Qui
enī peccantē laudib⁹ ꝓſequūť extictū ſub v̄boꝝ ſuo
rū aggē abſcōdūt. RABA. Notādū ē ī hac ſnīa:

aliq̄n minoꝛa bona ꝑtermittēda ſūt ꝓ vtilitate ma
ioꝝ. AVG. de con. euan. q̄ aūt mattheuſ dicit tūc
iſtud geſtū eſſe q̄n iuſſit vt irēt trans fretum: lucas
v̄o ambulātib⁹ illis in via non eſt contrariū: q̄ꝛ viā
vtiq̄ꝫ ambulabant: vt venirent ad fretum.

Et aſcendente eo ī nauiculā ſecu
ti ſūt eū diſcipuli ei⁹: ⁊ ecce motus
magn⁹ fact⁹ ē in mari: ita ut nauicu
la opireť fluctib⁹. Ipſe uero doꝛ
miebat. Et acceſſerūt ad eū diſcipu
li ei⁹: ⁊ ſuſcitauerūt eū dicētes: Do
mine ſalua nos: perim⁹. Et dicit eiſ
ieſ⁹: Quid timidi eſtiſ modice fidei:
Tūc ſurgēſ īpauit uētis ⁊ mari: ⁊ fa
cta ē tranq̄llitas magna. Poꝛro ho
mines mirati ſunt dicētes: Qualis
eſt hic: q̄ꝛ uēti ⁊ mare obediūt ei.

ORIG. Cū multa magna ⁊ mirāda oñdiſſet chꝛi
ſtus in terra: trāſit ad mare: vt ibidē excellētia opa
demōſtraret: quaten⁹ terre mariſq̄ꝫ dominū ſe eſſe
cūctis oſtēderet. vnde diciť: Et aſcendēte eo in naui
culā ſecuti ſunt eum diſcipuli eius. Nō imbecilles
ſed firmi ⁊ ſtabiles in fide. Hi ḡ ſecuti eum: non tm̄
greſſus eius ſequētes: ſed magis ſanctitatē comitā
tes. CHRY. Accepit aūt diſcipulos ſecum ⁊ in na
ui vt ad vtraq̄ꝫ eos erigeret: ⁊ ad hoc q̄ in periculis
non ſtupeſcerent: ⁊ ad hoc q̄ in honoꝛibus mode
rata de ſe autument. vt enī nō magna de ſe ſaperēt:
propter hoc q̄ alijs dimiſſis eos retinuerat: permit
tit eos fluctuari. Ubi enī miraculoꝛū oſtenſio erat:
plebem ꝑmittit adeſſe: vbi aūt tētationū ⁊ timoꝛuꝫ
arreptio: athletas oꝛbis terrarū quos excitaturus
erat: hos ſolos aſſumit. ORIGE. Ingreſſus ergo
nauiculam fecit turbari mare. vnde ſequitur: Et ec
ce motus magn⁹ factus eſt in mari: ita vt nauicula
operiretur fluctib⁹. Hec tempeſtas nō ex ſe oꝛta ē:
ſed poteſtati paruit impantis qui educit ventos de
theſauris ſuis. Facta eſt autē tempeſtas magna vt
magnū opus oſtēderetur: quia quātomagis fluct⁹
nauicule irruebant: tāto magis diſcipuloſ timoꝛ cō
turbabat: vt plus deſiderarent ſe liberari per mira
bilia ſaluatoꝛis. CHRY. Quia enī viderant alios
chꝛiſti beneficia accepiſſe: nō aūt ſimiliter aliq̄s eſti
mat que ī alienis coꝛpoꝛib⁹ fiunt: ⁊ q̄ in ſeipſo: opoꝛ
tuit ꝑ familiarē ſenſū eos potiri beneficijs chꝛiſti. ⁊
ideo voluit hāc fieri tēpeſtatē: vt ꝑ liberationē ma
nifeſtioꝛē accipiāt beneficij ſenſū. Erat autē hec tur
batio typus futurarū tētationū: de quib⁹ paulus di
cit: Nolo vos ignoꝛare fratres: quoniā grauati ſu
mus ſupꝛa virtutē. Ut ergo daret temp⁹ foꝛmidini
ſeq̄ť: Ipſe v̄o doꝛmiebat. Si. n. vigilāte eo facta fu
iſſet tēpeſtas: vel non timuiſſent: vel nō rogaſſent:
vel neq̄ꝫ poſſe ipſuꝫ tale aliq̄d facere crederent.
ORI. Eſt aūt res mirabilis ⁊ ſtupenda is q̄ nunq̄ꝫ
doꝛmit neq̄ꝫ doꝛmitat doꝛmire dr̄. Doꝛmiebat q̄dē
coꝛpoꝛe ſed vigilabat deitate: demōſtrās q̄ꝛ verum
humanū poꝛtabat coꝛp⁹: qͦd coꝛruptibile induerat.

Corpe itaq̃ʒ dormiebat vt apl'os faceret vigilare: ⁊
ne oẽs nos vnq̃ʒ aïo dormiam⁹. Tanto aũt metu di
ſcipuli fuerãt cõterriti ⁊ pene aïo alienati: vt irruerẽt
in eũ: ⁊ nõ modeſte ac leuiter ſuggererẽt: ſʒ turbulẽ
ter ſuſcitarẽt eũ. vñ ſeq̇t: Et acceſ. ad eũ di. ei⁹ ⁊ ſuſci.
eũ di. Dñe ſalua nos perim⁹. HIE. Huius ſigni ty
pũ in iona legim⁹: qñ ceteris piclitantib⁹ ipſe ſecur⁹
ẽ ⁊ dormit ⁊ ſuſcitat. ORIG. O veraces diſcipuli
Saluatorẽ vobiſcũ habetis: ⁊ de piculo timetis. Ui
ta vobiſcũ ẽ ⁊ de morte ſoliciti eſtis. Sʒ rñdeant: p
uuli ſumus ⁊ adhuc infirmi: ideoq̃ʒ timemus. vnde
ſequitur: Et dicit eis ieſus: Quid timidi eſtis modi
ce fidei? Quaſi diceret: ſi potentem me ſuper terraʒ
cognouiſtis: quare nõ creditis q̃ȝ i mari potẽs ſim?
Et ſi mors irrueret: nõne debuiſtis eã cõſtantiſſime
ſuſtinẽ? Qui modicũ credit arguet: q̃ nihil credit cõ
tẽnetur. CHRY. i ho. Si aũt aliq̃s dixerit: qñ nõ
fuit modice fidei accedẽtes excitare ieſũ: hoc ſignũ
fuit: q̃ȝ nõ decentẽ de ipſo opinionẽ habebãt. No
uerant q̃ȝ excitat⁹ poterat mare increpare: nõdum
aũt q̃ȝ dormiẽs. Propt̃ hoc etiã neq̃ʒ preſentib⁹ tur
bis hoc ſignũ fecit: vt nõ accuſent modice fidei: ſed
diſcipulos ſolũ accipiẽs corrigit ⁊ prius ſoluit tur
bationẽ aquaꝝ. vñ ſeq̇tur: Tũc ſurgẽs impauit ven
tis ⁊ mari: ⁊ facta ẽ tranq̇llitas magna. HIE. Ex h
aũt loco intelligim⁹ q̃ȝ oẽs creature ſentiãt creato
rem. q̇bus. n. impat: ſentiũt impantẽ. nõ errore here
ticoꝝ: q̃ oïa putãt aïantia ſenſibilia eẽ: ſed maieſta
te cõditoris q̃ apud nos inſenſibilia ſunt: illi ſenſibi
lia ſũt. ORIG. Impauit ḡ ventis ⁊ mari. et õ ma
gno vento facta ẽ tranq̇llitas magna. Decet enĩ ma
gnũ magna facẽ: ⁊ iõ q̃ prius magnifice cõturbauit
pfundũ maris: nũc iteꝝ tranq̇llitatẽ magnam fieri
iuſſit: vt diſcipuli nimiũ cõturbati: magnifice letarẽ
tur. CHRY. in ho: In h etiam oñdit q̃ȝ oïs confe
ſtim ſoluta eſt tempeſtas: ⁊ neq̃ʒ ſemita turbatiõis
remãſit: qđ quidẽ extraneũ erat. Cũ enĩ naturaliter
fluctuatio termiat vſq̃ʒ ad multũ tẽp⁹ aq̃ cõcutiunt
ſed hic ſimul oïa ſoluebant. vñ qđ de pr̃e dictuʒ ẽ:
Dixit: ⁊ ſtetit ſpũs pcelle. hoc chriſt⁹ ope impleuit.
ſolo enĩ v̇bo ⁊ precepto ſedauit ⁊ refrenauit. A viſu
aũt ⁊ a ſomno ⁊ ex vtẽdo nauigio q̃ aderant: eũ ho
minẽ eſtimabant: pp̃ter hoc in admirationẽ cecide
rũt. vñ ſeq̇tur: Porro hoïes mirati ſũt dicẽtes: qual
ẽ h: q: vẽti ⁊ mare obediũt ei? GLO. Chryſoſto⁹
ponit hãc litterã: Qualis eſt hic hõ: ſomn⁹ enĩ ⁊ qđ
apparebat hoïem demõſtrabat: ſʒ mare ⁊ trãquilli
litas deũ oñdebat. ORIG. Sed qui hoïes mirati
ſunt? Nõ putes hic apl'os ſignificatos. nuſq̃ʒ enĩ in
uenim⁹ p̃ter honorẽ cognominari: ⁊ dñi diſcipulos
ſed ſp aut apl'i aut diſcipuli noïant. Mirabãt ḡ hi
hoïes q̃ cũ eo nauigabãt: quorum erat nauicula.
HIE. Si aũt quis cõtẽtioſe voluerit eos q̃ miraban
tur fuiſſe diſcipulos: rñdebim⁹ recte hoïes appella
tos: q: necdũ nouerãt potentiã ſaluatoris. ORI.
Nõ aũt interrogantes dicunt: qualis ẽ iſte? ſed aſſe
rentes: q: iſte talis ẽ: cui venti ⁊ mare obediũt. Qua
lis ḡ eſt iſte. i. quãtus: q̃ʒ fortis: q̃ʒ magnus. Jubet oĩ
creature: ⁊ nõ ſupgredit iuſſionẽ eius. ſoli hoïes re
ſiſtũt: ⁊ ideo in iudicio dãnabũtur. Myſtice ãt oẽs
in ſancte eccleſie nauicula cũ dñõ p hũc vndoſũ ſup
natamus mundũ. Ipſe aũt dñs pio obdormit ſom
no: patientiã noſtrã ⁊ impioꝝ penitentiã expectãs.
HYLA. Uel dormit: eo q̃ȝ ſomno nr̃o cõſopiat i
nobis. Maxie aũt aliud accidit: vt a deo auxiliũ in
periculi metu ſperem⁹: atq̃ʒ vtinã vel ſpes ſera cõfi
dat ſe piculũ poſſe euadere: chriſti intra ſe vigilante
virtute. ORIGE. Alacrit ḡ accedam⁹ ad eũ cũ p
pheta dicẽtes: Exurge quare obdormis dñe: ⁊ ipſe
impabit vẽtis. i. demonib⁹ ⁊ concitãt fluct⁹. i. p̃nci
pes hui⁹ mũdi ad pſecutiões ſcõs immittendas: facit
q̃ʒ tranq̇llitatẽ magnã circa corp⁹ ⁊ ſpũ: pacẽ eccle
ſie: ⁊ ſerenitatẽ mũdo. RABA. Uel alit: Mare ẽ
eſtus ſeculi. Nauicula quã chriſt⁹ aſcẽdit: intelligit
arbor crucis: cui⁹ auxilio fideles trãſactis mũdi flu
ctib⁹ pueniũt ad celeſtẽ patriã q̃ſi ad litt⁹ ſecuꝝ. in q̃
chriſt⁹ vna cũ ſuis aſcẽdit. vñ p̃us ait: Qui vult veni
re p⁹ me: abneget ſemetipſũ: ⁊ tollat crucẽ ſuã ⁊ ſe
q̇tur me. Cũ ḡ chriſt⁹ i cruce poſit⁹ fuiſſet: mot⁹ ma
gn⁹ fact⁹ ẽ: q: cõmote ſũt mentes diſcipuloꝝ de ei⁹
paſſione: ⁊ nauicula opta ẽ fluctib⁹: q: tota vis per
ſecutionis circa crucẽ chriſti fuit: vbi. ſ. morte occu
buit. vñ dictũ eſt: Ipſe v̇o dormiebat. Suũ dormire
mori ẽ. Excitant aũt diſcipuli dñm: dũ turbati mor
te: maximimis votis reſurrectionẽ querũt dicẽtes:
Salua reſurgẽdo: q: perim⁹ turbatiõe tue mortis.
Ipſe v̇o reſurgẽs increpat duriciã cordis eoꝝ vt ali
bi legit: Impauit aũt vẽtis: q: diaboli ſupbiã ſtra
uit. Impauit mari: q̃ veſaniã iudeoꝝ diſiecit: ⁊ facta
eſt tranq̇llitatas magna: q: ſedate ſũt mentes diſci
puloꝝ viſa reſurrectiõe. GLO. Uel nauicula ẽ ec
cleſia pñs i q̃ xp̃s cũ ſuis mare ſc̃li trãſit: aquas pſe
cutoꝝ cõpeſcit: vñ miremur ⁊ g̃ras agamus.

¶ Et cũ ueniſſet ieſus trans fretuʒ
in regionẽ gerazenoꝝ occurrerũt ei
duo hñtes demonia de monumen
tis exeuntes ſeui nimiſ: ita ut nemo
poſſet trãſire p uiã illã. Et ecce cla
mauerũt dicẽtes: Quid nobis ⁊ ti
bi ieſu fili dei? Uenisti huc añ tẽpus
torquere nos. Erat aũt nõ lõge ab
illis grex multoꝝ porcoꝝ paſcens
Demones aũt rogabãt eũ dicẽtes:
Si eijcis nos hinc: mitte nos i gre
gem porcoꝝ. Et ait illiſ: Ite. At il
li exeũtes abierũt in porcos. Et ec
ce magno impetu abijt tot⁹ grex p̃p
ceps in mare: ⁊ mortui ſũt i aquis.
Paſtores aũt fugerũt: ⁊ uenĩẽtes i
ciuitatẽ nũciauerũt hec oïa: ⁊ de hiſ
q demonia habuerant. Et ecce tota
ciuitas exijt obuiã ieſu: ⁊ uiſo eo ro
gabant eũ ut trãſiret a finib⁹ coruʒ.
CHRY. i ho. Quidã hoïes xp̃m hoïeʒ eẽ dicebãt.
venerũt demones diuulgãtẽ ei⁹ diuulgãtẽ vt q̃ mare
pcelloſũ ⁊ rurſus quietũ nõ audierãt: demones au

dirent clamãtes.vñ dr̄:Et cū veniſſet trãs fretū ĩ re
gionē geraʒenoꝝ:occurrerūt ei duo hoīes hñtes de
monia/ RABA. Geraʒa vrbs ē arabie tranſ iorda
nē iuxta monti galaad : quē tenuit tribus manaſſe:
non lõge a ſtagno tyberiadis:in quo porci ꝓcipita
ti ſūt./ AVG.de con.euã. Qđ aūt mattheus duos
dicit fuiſſe q̄ demonia patiebant̄: marcus aūt ⁊ lu
cas vnū cõmemorãt : intelligas vnū eoꝝ fuiſſe pſo
ne alicui⁹ clarioris ⁊ famoſioris:quē regio illa ma
xime dolebat: ⁊ ꝓ cui⁹ ſalute plurimū ſatagebat: d̄
quo facti hui⁹ fama ꝓclari⁹ fragrauit./ CHRY. in
ho. Vel lucas ⁊ marc⁹ vnū eoꝝ ſeuiorē elegerūt:vñ
⁊ ei⁹ calamitatē exprimūt. lucas.n.dicit q̄ rupti vin
culis agebat̄ in deſerto: marc⁹ aūt q̄ ⁊ lapidib⁹ ſe
ipſuʒ intercidebat:nec tñ dicunt:qm̄ vnus ſol⁹ erat:
ne mattheo ꝯ̄ria dicere videreñ̄. Per hoc aūt q̄ ſub
ditur:De monumentis exeūtes. pernitioſū dogma
imponere volebant.ſ.q̄ aīe moꝛētiū demones fiāt.
vñ multi auruſpicū occidūt pueros:vt aīam eoꝝ co
opantē habeāt: ꝓpter qđ ⁊ demoniaci clamãt:qm̄
aīa illi⁹ ego ſū. Nõ ē aūt aīa defuncti q̄ clamat:ſed
demõ hoc fingit vt decipiat audiētes. Si.n.ĩ alteri⁹
coꝛp⁹ aīam moꝛtui poſſibile eēt intrare:multoma
gis ĩ coꝛp⁹ ſuū.ſʒ neq̄ʒ habet rõnē:iniqua paſſã aīaʒ
coopari iniqua ſibi faciēti:vel hoīem poſſe v̄tutē in
coꝛpoꝛeã in aliã trãſmutare ſubſtãtiã.ſ. aīam ĩ ſub
ſtãtiã demonis. Neq̄ʒ.n.in coꝛpib⁹ hoc machinari
d̄s põt:vt in hoīs coꝛp⁹ faciat aſini coꝛpus.neq̄ʒ enī
rõnabile ē aīam a coꝛpe ſepatam hoc iã oberrare :
Juſtoꝝ.n.aīe in manu dei ſūt.vñ ⁊ que prauoꝝ ne
q̄ʒ enī male ſūt. Sed ⁊ q̄ pctõꝝ ſūt:confeſtim hic ab
ducūt̄.⁊ hoc manifeſtū eſt ex laʒaro ⁊ diuite. Quia
v̄o null⁹ eos afferre audebat ad chꝛiſtū ꝓpter ſeui
tiã hos demoniacos:chꝛiſt⁹ ad eos vadit. Que q̄dē
eoꝝ ſeuitia deſignat̄ cū ſubdit̄: Seui nimiſ ita vt ne
mo poſſit trãſire p viã illã. Sʒ q2 alios ꝓhibebãt p
tranſire:obſtruentē igit̄ viã inuenerūt. Eteni flagel
labant̄ inuiſibiliter:intolerabilia patiētes ex ex chꝛi
ſti p̄ntia.vñ ſeq̄t̄: Et ecce clamauerūt dicētes: Quid
nobis ⁊ tibi ieſu fili dei:/ HIE. Nõ ē aūt volũtatis
iſta confeſſio quã p̄miū ſeq̄t̄ cõfitētiū:ſed neceſſita
tis extoꝛſio q̄ cogit inuitoſ:velut ſi ſerui fugitiui poſt
multū tp̄is dñm ſuū videāt:nihil aliud niſi de v̄be
rib⁹ depcant̄: ſic ⁊ demones cernētes dñm ĩ terris
repente verſari:ad iudicãdos ſe veniſſe credebant.
Ridiculū aūt putãt quidã demonū ſcire filiū dei ⁊
diabolū ignoꝛare: eo q̄ minoꝛis malitie ſint iſti q̄ʒ
ille cui⁹ ſatellites ſūt:cū oīs ſcīa diſcipuloꝝ ad ma
giſtrū referēda ſit./ AVG.xij.de ci.dei: Tantū autē
innotuit eis de⁹:quãtū voluit:tãtū aūt voluit quã
tū opoꝛtuit. Jnnotuit ḡ eiſ nõ p id qđ vita eterna ē :
⁊ lumē qđ illuminat pios:ſʒ p quedã tp̄alia ſue v̄tu
tis effecta: ⁊ occultiſſime p̄ntie ſigna q̄ angelicis ſpi
ritibus etiã malignis poti⁹ q̄ʒ infirmitati hominuʒ
p̄nt eē pſpicua./ HIE. Sed tñ tã demones q̄ʒ diabo
lus ſuſpicari magis filiū dei q̄ʒ noſſe intelligēdi ſūt
/ AVG.in li.de q̄.no. ⁊ ve.teſtamēti: Nõ aūt demo
nes clamant: Quid nobis ⁊ tibi ieſu fili dei:magis
ex ſuſpitiõe q̄ʒ ex cognitione dixiſſe credēdi ſūt. Si
enī cognouiſſent:nūq̄ʒ dñm gloꝛie crucifigi pmiſiſ
ſent./ REMI. Sed quotiēſcūq̄ʒ ei⁹ v̄tute toꝛq̄bãt̄ :
⁊ miracula facientē videbant: eſtimabãt eē filium

dei:poſtq̄ʒ videbãt eū eſurire ⁊ his ſilia pati dubita
bãt: ⁊ credebãt hoīem puꝝ. Cõſiderãdū ē q̄ etiam
iudei increduli dicētes chꝛiſtū in beelʒebub eiciſſe
demonia: ⁊ arriani dicētes cū eē creaturã : nõ ſoluʒ
iudicio dei:ſʒ etiã demonū ꝯ̄feſſione dãnari merēt̄
q̄ chꝛiſtū filiū dei dicūt. Recte ãt dicūt: Quid nobis
⁊c̄ h̄ ē:nihil cõe ē nr̄e malicie ⁊ tue grē:q2 ſʒ apl'm :
nulla ſocietas ē lucis ad tenebꝛas/ CHRY. in ho.
Vt aūt nõ videreñ̄ adulatiõis hoc eē:ab experiētia
clamabãt dicētes: Veniſti añ temp⁹ toꝛq̄re nos.
/ AVG.viij.de ci.dei: Siue q2 ſubituʒ illis fuit qđ
futuꝝ q̄dē:ſʒ tardi⁹ opinabãt̄ :ſiue q2 pditiõeʒ ſuam
hãc ipſam dicebãt: q2 fiebat vt eoꝝ cognitio ſperne
ret̄: ⁊ h̄ erat añ tēp⁹ iudicij quo eterna dãnatiõe pu
niēdi ſūt./ HIE. Preſentia etiã ſaluatoꝛis toꝛmēta
ſūt demonū./ CHRY.in ho. Nõ aūt poterant dicē
ſe nõ peccaſſe: q2 eos chꝛiſt⁹ inuenerat mala opan
tes ⁊ facturã dei puniētes.vñ eſtimabãt ꝓp̄t ſuper
abūdantiã maloꝝ q̄ fecerãt q̄ non expectareñ̄ ĩ eis
tēp⁹ extreme punitiõis q̄ erit in die iudicij./ AVG.
de cõ.euã. Qđ aūt verba demonū diuerſimode ab
euãgeliſtis ſunt dicta:nõ hʒ aliquid ſcrupuli:cū vel
in vnã redigi ſñiam: vel oīa dicta poſſint intelligi :
nec q2 pluraliter apud matth̄.apud illos aūt ſingu
lariē loquit̄:cū ⁊ ipſi narrēt q̄ interrogat⁹ q̄s voca
retur: legionē ſe eē r̄ndit: eo q̄ m̄lta eſſent demõia.
Seq̄t̄: Erat ãt nõ lõge ab eis grex poꝛ.mul.paſcēs:
demones aūt ro.eū di.ſi eijcis nos hinc:mitte nos ĩ
poꝛcos./ GRE.xxij.moꝛa. Scit enī diabol⁹ q2 qđ
libet agere ex ſemetipſo nõ ſufficit: q2 nec p ſemetip
ſū ĩ eo q̄ ē ſp̄ūs exiſtit./ REMI. Sʒ iõ nõ petierūt
vt in hoīes mittereñ̄: q2 illū cui⁹ v̄tute toꝛq̄bant̄:hu
manã ſpeciē geſtare videbãt. Nec etiã petierūt :vt ĩ
pecoꝛa mittereñ̄: q2 pecoꝛa dei ꝓcepto mūda ſūt aīa
lia: ⁊ tūc in tēplo dei offerebant̄. Pꝛe alijs aūt imū
dis in poꝛcos mitti petierūt: q2 nullū animal ē imū
dius poꝛco.vñ ⁊ poꝛcus dr̄ q̄ſi ſpurcus: eo q̄ ĩ ſpur
citijs delectet̄:ſic ⁊ demones ſpurcitijs pctõꝝ dele
ctant̄. Nõ aūt petierūt vt ĩ aere mittereñ̄ ꝓp̄t nimiã
cupiditatem nocēdi hoīb⁹. Seq̄t̄: Et ait illis: Jte.
CHRY.ĩ ho. Nõ aūt hoc fecit ieſus quaſi a demo
nijs pſuaſus:ſed multa huic diſpēſans : vnū q̄dē vt
inſtruat magnitudinē nocumēti demonū q̄ illiſ ho
minib⁹ ĩſidiabant̄:aliud ut diſcãt oēs: qm̄ neq̄ʒ ad
uerſus poꝛcos audent:niſi ipſe cõceſſerit. Tertiū vt
oñderet q̄ grauioꝛa in illos hoīes opati eſſent:q̄ʒ ĩ
poꝛcos:niſi eſſent hoīes illi inter calamitates diuīa
ꝓuidētia adiuti.magis enī odio hñt hoīes q̄ʒ irrõ
nabilia. Per hoc aūt manifeſtū ē qm̄ null⁹ ē q̄ non
patiat̄ diuina ꝓuidētia. Si autē nõ oēs ſilr̄ neq̄ʒ
ſm̄ vnū modū: ⁊ hec etiã ꝓuidētie maxima ſpes ē.
ad id aūt qđ vnicuiq̄ʒ expedit ꝓuidētia oñdit̄. Cuʒ
ꝓdictis aūt ⁊ aliud ex h̄ dicim⁹:qm̄ non cõiter oīm
ꝓuidet ſolū:ſʒ ſingulariē vniuſcuiuſq̄ʒ qđ ĩ demoni
acis his aliquis aſpiciet manifeſte: q̄ olim ſuffocati
eēnt:niſi diuīa ꝓcuratõe potiti eēnt.ꝓptea etiã cõ
ceſſit abire ĩ gregē poꝛcoꝝ:vt q̄ regiõeſ habitabãt il
las:diſcãt ei⁹ v̄tutē. Vbi.n. null⁹ eū cognouerat fulgē
faciebãt miracula vt eos ĩ ſue diuinitatiſ ꝯgnitõeʒ tra
hat./ HIE. Nõ ḡ vt ꝯcedēt ſaluatoꝛ demonib⁹ qđ
petebãt dixit Jte : ſʒ vt p interfectiõeʒ poꝛcoꝝ hoīb⁹
ſalutis occaſio ꝓberet̄. Seq̄t̄: At illi exeuntes.ſ.ab

hoĩb⁹. Abierunt ĩ porcos: ⁊ ecce magno ĩpetu abijt
totus grex ꝑceps in mare: ⁊ mortui ſũt ĩ aquis. Eru
beſcat manicheus ſi de eadẽ ſubſtantia ⁊ ex eodem
origine hoĩm beſtiarũq; ſunt aĩe: quõ ob vnĩ⁹ hoĩs
vel duoꝝ ſalutem: duo milia porcoꝝ ſuffocãtur.
CHRY. in ho. Ideo ãt porcos demones occiderũt:
qꝫ vbiq; hoĩes in meſticiã mittere ſtudẽt: ⁊ de pditi
one letãt. Dãni etiã magnitudo augebat ei⁹ qd̃ fa
ctũ erat famã. a multis enĩ diuulgabat. ſ. ab his qui
curati erãt a porcoꝝ dominijs ⁊ a paſtorib⁹. vñ ſeq
tur: Paſtores aũt fugerũt: ⁊ veniẽtes in ciuitatem
nunciauerũt oĩa: ⁊ de his qui demonia habuerant:
⁊ ecce tota ciuitas exijt obuiã ieſu. Sed cũ deceret
eos adorare ⁊ admirari virtutẽ: emittebãt eũ a ſe.
vñ ſeqt: Et viſo eo rogabãt eũ vt trãſiret a finib⁹ eo
rũ. Intuere aũt ⁊ chriſti mãſuetudinẽ p⁹ virtutem:
qꝫ enĩ bñficia adepti abigebant eũ: nõ reſtitit ſed re
ceſſit: ⁊ eos q̃ indignos ſe nũciauerũt ei⁹ doctrina de
reliquit: dans eis doctores liberatos a demonibus
⁊ porcoꝝ paſtores. AVG. Vel q᷑ rogant vt trãſe
ant fines eoꝝ: nõ de ſupbia hoc faciũt: ſed de humili
tate qua ſe indignos dñi pñtia iudicabãt. ſicut ⁊ pe
trus ait: Exi a me dñe: qꝫ vir pctõr ſũ. RABA. In
terꝑtatur aũt geraza colonũ eijciẽs: vel aduena pro
pinquãs: hoc ẽ gentilitas que diabolum a ſe eiecit.
Et que ꝑus longe: nũc facta ẽ ꝓpe: poſt reſurrectio
nem viſitata a chriſto p predicatorẽ. AMBRO.
ſuper lucam: Duo quoq; demonici figuram popu
li gentilis accipiunt: quoniam cum tres filios noe
generauit: cham: ſem: ⁊ iaphet: ſem tñmodo fami
lia in poſſeſſionẽ accita ẽ dei: ex duob⁹ aũt alijs na
tionũ populi pullularũt. HYLA. Unde extra vr
bem. i. extra legis ⁊ ꝓphetarũ ſynagogam duos ho
mines in monumentis demones detinebãt: duarũ
ſcilꝫ gentiũ origines: intra defũctoꝝ ſedes ⁊ mortu
orũ reliquias obſederãt: efficientes ꝑtereũtib⁹ viam
vite pñtis infeſtã. RABA. Vel nõ imerito ĩ mo
numentis illos habitaſſe ſignificauit: qd̃ enĩ aliud
ſũt corpa ꝑfidoꝝ niſi quedã defunctoꝝ ſepulchra: ĩ
quibus nõ dei ſermo: ſꝫ aĩa peccãtis morte recludi
tur. Dicit aũt: Ita vt nemo poſſit trãſire p viam illã.
qꝫ añ aduẽtũ ſaluatoris inuia gẽtilitas fuit. Vel per
duos iudeos ⁊ gẽtes accipe qui nõ hñt in domo. i. ĩ
ɔſcia ſua nõ requieſcebãt. In monumẽtis manebãt
. i. in opib⁹ mortuis delectabãt: nec ſinũt p viã fidei
quã viã iudei impugnãt aliquẽ tranſire. HYLA.
Occurſus aũt eoꝝ ɔcurrẽtiũ ad ſalutẽ volũtas iudi
catur. videntes aũt demones nõ ſibi iã locũ in gen
tib⁹ derelinqui: vt patiat habitare ſe in hereticis de
ꝑcant: q̃bus occupatis: in mare. i. cupiditatẽ ſecula
rẽ demonũ ꝑcipitãt inſtinctu: cũ reliquaꝝ gentium
infidelitate moriũt. Vel porci ſũt q̃ luculentis de
lectãt actib⁹. nam niſi q̃s porci more vixerit: nõ ĩ eũ
diaboli accipiũt ptãtẽ: aut ad ꝓbandũ tñ nõ ad ꝑ
dendũ accipiẽt. Qđ aũt in ſtangnũ ꝑcipitati ſũt por
ci: ſignificat etiã q᷑ liberato pplo gentiũ a dñatione
demonũ in abditis agũt ſacrilegos rit⁹ ſuos q̃ chri
ſto credere noluerũt: ceca ⁊ ꝓfunda curioſitate ſub
merſi. Qđ aũt paſtores porcoꝝ fugiẽtes iſta nũciãt:
ſignificat quoſdã ⁊ ꝑmates impioꝝ quãq; chriſtia
nam legẽ fugiãt: potẽtiã tñ chriſti ſtupẽdo ꝑdicare
nõ ceſſant. Qđ aũt magno timore ꝑcuſſi: rogant vt
ab eis diſcedat: ſignificat multitudinem vetuſta ſua
vita delectatã honorare quidẽ ſe nolle chriſtianã
legẽ diuidũt: q᷑ eã implere nõ pñt. Vel vrbs illa iu
daici populi habuit ſpeciẽ que chriſti opib⁹ audit:
dño ſuo obuiam pergit: prohibens ne fines ſuos v
bẽq; ɔtingeret. neq; enĩ euãgelia recepit. CA. IX.

Et aſcẽdẽs ieſus ĩ naiculã
trãſfretauit ⁊ uenit ĩ ciuita
tẽ ſuã. Et ecce offerebãt ei
palyticũ iacentẽ in lecto. Vidẽs aũt
ieſus fidẽ illoꝝ: dixit palytico: Cõ
fide fili. Remittũt tibi pctã tua. Et
ecce qdã de ſcribis dixerũt intra ſe:
Hic blaſphemat. Et cuꝫ uidiſſet ie
ſus cogitatões eoꝝ dixit: Ut qd co
gitatis mala ĩ cordib⁹ uris? Quid ẽ
facilius dicere: dimittunt tibi pctã
tua: an dicere: ſurge ⁊ ãbula? Ut ãt
ſciatis qꝫ fili⁹ hoĩs hꝫ ptãtẽ in terra
dimittendi pctã: tunc ait palytico:
Surge tolle lectũ tuũ ⁊ uade in do
mũ tuã. Et ſurrexit ⁊ abijt ĩ domũ
ſuã. Uidẽtes aũt turbe timuerũt:
⁊ glorificauerũt deũ qui dedit pote
ſtatem talem hominibus.

CHRY. ĩ ho. Mõſtrauit ſupi⁹ xp̃s ſuã vtutẽ p do
ctrinã qñ docuit eos vt ptãtẽ hñs p leproſũ qñ di
xit: Volo: mũdare. p cẽturionẽ q̃ dixit: Dic vbo ⁊ ſa
nabit puer me⁹. p mare: qđ vbo refrenauit. p demo
nes q̃ eũ ɔfitebant. Hic aũt rurſus alio maiori mõ
inimicos ei⁹ cogit ɔfiteri eq̃litatẽ honoris ad patrẽ
vñ ad h̃ oñdẽdũ ſubdit: Et aſcẽdẽs ĩ na. trãſfr. ⁊ ve.
in ci. ſuã. Nauigiũ ãt intrãs ptrãſit: q̃ pede mare po
terat ptrãſire. nõ. n. ſp mirabilia volebat facẽ: ne in
carnatõis noceat rõni. IOHAN. ep̃s: Creator ãt
rex orbis ĩre dñs p⁹ea q̃; ſe ꝓpt nos nr̃a ãguſtauit
ĩ carne: cepit habẽ hũanã patriã: cepit ciuitatis iuda
ice eẽ ciuis: pentes habẽ cepit: pentũ oĩm ipe parẽs
vt attrahẽt charitas quos diſpſerat met⁹. CHRY
in ho. Ciuitatẽ aũt ſuã h̃ caphurnaũ dic. alia enĩ eũ
ſuſcepat naſcẽtẽ. ſ. bethleẽ: alia eum nutriuit. ſ. naza
ret: alia aũt habuit ɔtinue habitãtẽ. ſ. caphurnaũ.
AVG. ð cõ. euã. Vł aliť: Qđ matthe⁹ h̃ ſcribit ð ci
uitate dñi: marc⁹ ãt ð caphurnaũ: difficili⁹ ſolueret:
ſi matthe⁹ nazaret noiaret. nunc võ cũ potuerit ipſa
galilea dici ciuitas xp̃i: qꝫ ĩ galilea erat nazaret: ſicĩ
vniuerſũ regnũ romanũ ĩ tot ciuitatib⁹ ɔſtitutũ di
mõ romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniẽs ĩ ga
lileã dñs recte dicẽt veniſſe ĩ ciuitatẽ ſuã ĩ quocũq;
eẽt oppido galilee: pſertim qꝫ ⁊ ipſa caphurnaũ ex
tollebatur ĩ galilea: vt tãq; metropol habẽt. vł ciui
tatẽ ei⁹. HIE. Nõ aliã itelligam⁹ q̃; nazaret. vñ ⁊
nazaren⁹ appellat⁹ ẽ. AVG. ð cõ. euã. Et ſm hoc
dicim⁹ mattheũ ꝑtermiſiſſe q̃ geſta ſunt poſtea q̃;

Jeſus venit ĩ ciuitatẽ ſuã donec veniret capharnaũ:
et hic adiũxiſſe de ſanato palytico: ſicut in multis
faciũt ꝑmittẽtes media tãq̃ꝫ hoc ↄtinuo ſequat̃:
qḋ ſine vlla ꝑmiſſionis ſignificatiõe ſubiũgũt. ⁊
hoc mõ hic ſubdit̃: Et ecce offerebãt ei palyticũ ia
centẽ in lecto. CHRY. in ho. Paralytic⁹ aũt hic al
ter ẽ ꝑter eũ qui in iohãne ponit̃. Jlle quidẽ ĩ nata
torijs iacebat: hic autẽ in capharnaũ. ⁊ ille famulis
carebat: hic aũt hẽbat eos qui ſui curã habebãt: qui
⁊ portantes eũ attulerũt. HIE. Obtulerunt aũt ei
iacentẽ ĩ lecto: q꞉ ipſe ingredi nõ valebat. CHRY.
in ho. Non aũt vbiq꞉ ab egris ſolum q̃rit fidẽ: puta
cũ inſaniũt: vl̃ aliter ab egritudine ĩ exceſſu fuerint
mentis. vnde ⁊ ſubdit̃: Uidens aũt ieſus fidẽ illoꝝ.
HIE. Non eius qui offerebat̃: ſed eoꝝ qui offere
bant. CHRY. in ho. Quia igitur tantã oñdũt fidẽ
monſtrat ⁊ ipſe ſuã virtutẽ: cũ oĩ ꝑtãte ſoluẽs pctã.
vnde ſequit̃: Dixit paralytico: Confide fili: remittũ
tur tibi pctã. IOHAN. epus. Quãtũ valet apud
deũ fides ꝓpria apud quẽ ſi valuit aliena: vt intus
⁊ extra ſanaret hoĩeꝫ. Audit veniã ⁊ tacet palytic⁹:
nec vllã rñdet gratiã: q꞉ plus corpis q̃ꝫ aĩe tẽdebat
ad curã. Merito g̃ chriſt⁹ offerẽtiũ recipit fidẽ: nõ
vecordiã iacentis. CHRY. Uel erat magna fides
etiã hui⁹ infirmi. nõ enĩ ꝑmiſiſſet ſe ſubmitti: vt ali⁹
euãgeliſta dicit ꝑ tectũ non credẽs. HIE. O mira
humilitas: deſpectũ ⁊ debilẽ: totis mẽbroꝝ cõpagi
bus diſſolutũ filiũ vocat: quẽ ſacerdotes nõ digna
bãtur attingere. aut certe iõ filiũ: q꞉ dimittũt̃ ei pec
cata ſua. vbi dat̃ nobis intelligẽtia ꝓpter pctã ple
raſq꞉ euenire corpoꝝ infirmitates. Et icirco forſitã
ꝑus dimittũtur pctã: vt cauſis debilitatis ablatis ſa
nitas reſtituat̃. CHRY. in ho. Scribe ãt diffama
re volẽtes: etiã nolẽtes fecerũt clarere qḋ factũ eſt.
eoꝝ enĩ emulatiõe ad ſigni oſtẽſionẽ vſus ẽ chriſt⁹:
hoc enĩ ẽ ſupabũdantia ei⁹ ſapiẽ q̄ ſua ꝑ inimicos
manifeſtat. vñ ſequit̃: Ecce quidã de ſcribis dixerũt
intra ſe: Hic blaſphemat. HIE. Legim⁹ ĩ ꝓphetia:
Ego ſũ q̃ deleo oẽs iniq̃tates tuas. Cõſequẽt̃ g̃ ſcri
be: q꞉ hoĩem putabãt ⁊ verba dei nõ intelligebant:
arguit euꝫ vitio blaſphemie. Uidẽs aũt cogitatões
eoꝝ oñdit ſe deũ qui põt cordis occulta cognoſcẽ: ⁊
quodãmõ tacẽs loquit̃: Eadẽ potẽtia q̃ cogitatões
vr̃as intueor: poſſũ ⁊ hoĩbus delicta dimittẽ. Ex vo
bis intelligite q̃d palytic⁹ ↄſeq̃t̃. vñ ſequit̃: Et cum
vidiſſet ieſus cogi. eoꝝ dixit: Ut quid cog. ma. ĩ cor.
veſtris? CHRY. in ho. Non quidẽ eoꝝ deſtruxit
ſuſpitionẽ: q̃. ſ. cogitabãt eũ ꝑdicta dixiſſe vt deum.
Si enĩ nõ eſſet equalis deo pr̃i oportebat eũ dicẽ:
longe ſũ ab hac ꝑtãte. ſ. dimittendi pctã: nũc aũt cõ
trariũ firmauit ſua voce ⁊ miraculi oſtẽſiõe. vñ ſub
dit: quid ẽ facilius dicere: dimittun. tibi pecca. tua:
an dicẽ: ſurge ⁊ ambula? Quanto q̃dẽ aĩa corpe po
tior ẽ: tãto pctũ dimittere mai⁹ eſt q̃ꝫ corp⁹ ſanare.
Sed q꞉ illud quidẽ nõ manifeſtũ: hoc aũt manife
ſtũ: facit min⁹ qḋ ẽ manifeſtius: vt demõſtret mai⁹
⁊ nõ manifeſtũ. HIE. Utꝝ enĩ ſint paralytico pec
cata dimiſſa: ſolus nouerat q̃ dimittebat. Surge ãt
⁊ ambula. tã ille q̃ ſurgebat: q̃ꝫ hi qui ſurgẽtẽ vide
bant poterãt approbare: q̃ꝫq̃ꝫ eiuſdem virtutis ſit ⁊
corpis ⁊ aĩe vitia dimittẽ. Jnter dicẽ aũt ⁊ facẽ mul
ta diſtantia ẽ. fit g̃ carnale ſignuꝫ vt ꝓbet̃ ſpiritale.

vnde ſequit̃: Ut aũt ſciatꝭ: q̄ñ fili⁹ ho. hꝫ ꝑtãtẽ ĩ t̃ra
dimittẽdi pctã. CHRY. in ho. Supra quidẽ paly
tico non dixit: Dimitto tibi pctã: q꞉ vo ſcribe reſiſte
bant: altiorẽ ſuã potẽtiã demonſtrat dicens: q꞉ fili⁹
hoĩs hꝫ ꝑtãtẽ dimittẽdi pctã. Et vt oñdat ſe pr̃i eq̃
lem: non dixit q̄ filius hoĩs indiget aliquo ad di
mittẽdũ pctã: ſed q̄ñ habet. GLO. Hec autẽ v̾ba
vt ſciatis pñt eẽ chriſti vel euangeliſte: q̃ſi euangeli
ſta diceret: Jpſi dubitabãt eũ pctã dimittere: ſed vt
ſciatis q̄ñ fili⁹ hoĩs habet ꝑtãtẽ ait paralytico. Si
aũt chriſt⁹ dicat̃ ꝓnunciaſſe hec v̾ba ſic intelliget̃:
Uos dubitatis me poſſe pctã dimittere: ſed vt ſcia
tis q̄ñ filius hoĩs. que quidẽ oratio impfecta ẽ: ſed
ſubdit̃ act⁹ loco ↄſequẽtis. vñ dr̃: Tũc ait palytico.
Surge ⁊ tolle lectũ tuũ. IOHAN. eps: Ut qḋ fu
it teſtimoniũ infirmitatis: ſit ꝓbatio ſanitatis. Et va
de in domũ tuã. ne chriſtiana fide curat⁹: moriaris
in ꝑfidia iudeoꝝ. CHRY. ſup math. Hoc aũt ꝑce
pit vt non eſtimet̃ phantaſia eẽ qḋ factũ eſt. vñ ad
veritatẽ facti oñdendã ſubdit̃: Et ſurrexit ⁊ abijt in
domũ ſuã. Sꝫ tñ aſtãtes hoĩes adhuc deorſũ trahũ
tur. vñ ſequit̃: Uidẽtes aũt tur. ti. ⁊ glo. deũ qui de.
talẽ po. hoĩbuſ. Si enĩ bñ cogitaſſent apud ſe: agno
uiſſent q꞉ fili⁹ dei erat. Jnterim. n. non puũ erat eſti
mare oĩb⁹ hoĩb⁹ maiorẽ ⁊ a deo venire. HYLA.
Myſtice aũt a iudea repudiat⁹ in ciuitatẽ ſuam re
uertit̃. Dei ciuitas fideliũ plebs ẽ. in hãc g̃ introiuit
ꝑ naui. i. eccl̃iaꝫ vect⁹. IOGAN. eps: Nõ ãt chri
ſtus indiget naui ſꝫ nauis chriſto: q꞉ ſine celeſti gu
bernatiõe nauis eccl̃ie ꝑ mũdanũ pelag⁹ ad celeſtẽ
portũ nõ valet ꝑuenire. HYLA. Jn paralytico ãt
gẽtiũ vniuerſitas offert̃ medẽda. h̃ itaq꞉ ãgelis mi
niſtrãd⁹ offert̃: h̃ fili⁹ nũcupat̃: q꞉ dei op⁹ ẽ. huic re
mittũt̃ aĩe pctã q̃ lex laxare nõ poterat. fides enĩ ſo
la iuſtificat. Deinde v̾tutẽ reſurrectõiſ oñdit: cũ ſub
latiõe lectuli infirmitatẽ corpib⁹ docuit defuturaꝫ.
HIE. Juxta tropologiã aũt intẽdũ aĩa iacẽs ĩ cor
pore ſuo v̾tutib⁹ diſſolutis: a ꝑfecto doctore dño of
fert̃ curãda. vnuſq̃ſq꞉. n. eger petẽde ſalut̃ petitoreſ
dic̃ adhibẽ: ꝑ quos actuũ nr̃oꝝ clauda veſtigia: v̾bi
celeſtis remedio reformẽt̃. Sũt igit̃ monitores mẽ
tis qui animũ auditoris ad ſupiora erigũt q̃ꝫuis ex
terioris corpis debilitate torpẽtẽ. IOHAN. eps:
Dñs ãt in h̃ ſcl̃o inſipiẽtiũ volũtates nõ q̃rit: ſed re
ſpicit ad alteri⁹ fidem: nec medic⁹ languentium re
ſpicit volũtatẽ: cũ ↄ̃tria requirat infirm⁹. RABA.
Surgẽ ãt ẽ aĩaꝫ a carnalib⁹ deſiderijs abſtrahẽ. Le
ctũ tollẽ ẽ carnẽ a terrenis deſiderijs ad voluntatẽ
ſpũs attollẽ. Domũ ire ẽ ad ꝑadiſũ redire: vel ad in
ternã ſui cuſtodiã: ne iteꝝ peccet. GRE. xiiij. Uꝫ ꝑ
lectũ voluptas corpis deſignat̃. iubet̃ itaq꞉ vt hoc
ſan⁹ portet vbi infirm⁹ iacuerat: q꞉ oĩs qui adhuc
vitijs delectat̃: infirm⁹ iacet in voluptatib⁹ carnis:
ſꝫ ſanat⁹ h̃ portat: q꞉ eiuſdẽ carnis ↄtumelias poſt
modũ tolerat: qḋ intus prius deſiderijs req̃eſcebat.
HYLA. Uidentes ãt turbe timuerũt. Magni. n.
timoris res ẽ: nõ dimiſſis a chriſto pctĩs ĩ mortẽ re
ſolui: q꞉ null⁹ ẽ ĩ domũ eĩnã redit⁹: ſicui ĩdulta nõ
fuerit venia delictoꝝ. Ceſſante auteꝫ timore honor
redditur: q̄ poteſtas hominibus hac vita data ſit ꝑ
verbum eius ⁊ pctõꝝ remiſſionis ⁊ corpoꝝ reſurre
ctionis ⁊ reuerſionis in celum.

Et cum tráſiret inde ieſus: uidit
hoiem ſedété i teloneo: mattheũ no
mine. Et ait illi: Seq̃re me. Et ſur
gés ſecut⁹ é eũ. Et factũ é: diſcũben
te eo i domo: ecce multi publicani ⁊
pctõres ueniétes diſcũbebãt cum ie
ſu ⁊ diſcipuliſ ei⁹. Et uidétes phari
ſei dicebãt diſcipulis ei⁹. Quare cũ
publicanis ⁊ pctõrib⁹ mãducat ma
giſter uř? At ieſus audiés ait: Nõ
eſt op⁹ ualétib⁹ medic⁹: ſ; male hñti
bus. Eũtes aũt diſcite qd é: miſeri
cordiã uolo ⁊ nõ ſacrificiũ. Nõ eni
ueni uocare iuſtos ſed peccatores.

CHRY. in ho. Cũ chriſt⁹ feciſſet miraculũ nõ per
mãſit in eodẽ loco ne iudeoꝝ zelũ accẽderet ampli
orẽ. Hoc ⁊ nos faciam⁹ nõ obſtinate obſiſtẽtes eis
q̃ inſidiãť: cũ dř: Et cũ tráſiret inde ieſuſ. ſ. a loco vbi
miraculũ fecerat. Uidit hoiez ſe. in telo. mat. noie.
HIE. Ceteri euãgeliſte ,ppť verecũdiã ⁊ honorem
matthei: noluerũt eũ noie appellare vulgato: ſ; di
xerũt Leui: duplici. n. vocablo fuit. Ipe ãt matthe⁹
ſm illud ſalomõis: Iuſt⁹ accuſator é ſui: mattheuz
ſe ⁊ publicanũ noiat: vt oñdat legẽtib⁹ nullũ debẽ
ſalutẽ deſperare: ſed ad meliora õuerſus: cũ ipſe de
publicano in apłm ſit repẽte mutat⁹. GLO. Dicit
aũt: Sedẽtẽ i teloneo. i. i domo vbi vectigalia õgre
ganť. Erat eñi telonearı⁹ dict⁹: a telon grece qd eſt
vectigal. CHRY. in ho. Per hoc ğ mõſtrat vocã
tis v̈tutẽ: qñ non deſiſtẽtẽ a piculoſo officio ex me
dijs ipſũ euulſit malis: ſicˇ ⁊ paulũ adhuc inſaniẽtẽ.
Et iõ ſeqť: Et ait illi: Seq̃re me. Sicˇ vidiſti vocãtis
v̈tutẽ: ita addiſce vocati obedientiã: neq;. n. reſiſtit:
neq; domũ abire rogauit ⁊ ſuis hoc cõmunicare.
REMI. Humana etiã picula q̃ ei a pncipib⁹ accidẽ
poterãt puipendit: dũ officij ſui rõnes impfecta reli
q̃t. vñ ſeqť: Et ſurgẽs ſecut⁹ é eũ. ⁊ q: trena lucra de
ſeruit: iõ iure fact⁹ é dñicoꝝ talẽtoꝝ diſpenſator.
HIE. Arguit ãt in h̃ loco porphiri⁹ ⁊ iulian⁹ augſ.
vel imperitiã hiſtorici mẽtiẽtis: vł ſtulticiã eoꝝ qui
ſtatim ſecuti ſũt ſaluatorẽ: q̃ſi irrõnabiliť quẽlibet
vocãtẽ hoiez ſint ſecuti: cũ tãte v̈tutes tãtaq; ſigna
pceſſerĩt: q̃ apłos anq; credẽt vidiſſe nõ dubiũ eſt.
Certe fulgur ipe ⁊ maieſtas diuinitatiſ occulte: q̃ eti
am ĩ facie refulgebat hũana vidẽtes ad ſe trahẽ po
terat in pmo aſpectu. Si eni ex magnete lapide hec
eẽ vis dř vt ferrũ trahat: q̃tomagis dñs oim crea
turaꝝ ad ſe trahẽ poterat quos volebat. CHRY.
in ho. S; cur nõ cũ petro ⁊ iohẽ ⁊ alijs eũ vocauit:
qñ duri⁹ adhuc diſpoſit⁹ erat: ſ; p⁹ multa miracu
la ⁊ multã chriſti famã: qñ aptiorẽ eũ ad obediẽtiã
ſciuit: q: intima cordis nouit. AVG. de cõ. euan.
Uel ,pbabili⁹ videtur q; hec ptermiſſa recordãdo
mattheus cõmemorat: q: añ ſermonẽ hitũ ĩ mõ
te credendũ é vocatũ eẽ mattheũ. in eo q̃ppe mõte
tũc lucas cõmemorat. xij. electos quos ⁊ apłos no
minat. GLO. Matthe⁹ eñi vocatõẽ ſuã refert inť
miracula. magnũ eñi miraculũ fuit q; publican⁹ fa
ctus é apłs. CHRY. i ho. Quid ãt q; de alijs apłiſ
nobis nõ dř: q̃lr ⁊ qñ ſũt vocati niſi de petro ⁊ an
drea ⁊ iacobo iohẽ ⁊ matth. hi. n. maxime erãt i cõ
ueniẽtib⁹ ⁊ hũilib⁹ ſtudijs. Neq; telonei officio eſt
aliq̃d deteri⁹: neq; piſcatiõe vili⁹. GLO. Cõgruã
ãt celeſtis bñficij vicẽ ipendẽs matthe⁹: chriſto ma
gnũ õuiuiũ ĩ domo ſua pauit: vt illi cõmodaret ſua
tpalia: a quo expectabat ppetua bõa. vñ ſeqť: Et fa.
é diſcũ. eo ĩ do. AVG. de cõ. euã. Hic matthe⁹ nõ
expſſit in cui⁹ domo diſcũbat ieſus: vñ poſſet videri
nõ hoc ex ordine ſubiũxiſſe: ſ; qd alio tpe factũ é re
cordat⁹ interpoſuiſſe: niſi marc⁹ ⁊ lucas q̃ h̃ oĩno ſiľr
narrãt: mãifeſtarẽt ĩ domo leui: h̃ é matthei diſcũ
buiſſe ieſu. CHRY. in ho. Honorat⁹ aũt mattheꝰ
ingreſſu xpi in domũ ei⁹ oẽs publicanos q̃ erãt euſ
dẽ artis õuocauit. vñ ſeqť: Ecce multi pu. ⁊ pec. ve.
diſcũ. cũ ieſu ⁊ diſci. ei⁹. GLO. Publicani eñi vo
canť q̃ publicis negocijs iplicãť q̃ ſine pctõ vel au
nũq; pñt tractari: ⁊ pulchꝛ fuit pſagiũ: q: q̃ apłus ⁊
doctor gẽtiũ erat futur⁹: in pma ſua õuerſiõe pecca
tiũ gregẽ p⁹ ſe trahit ad ſalutem. Et vt iã pficeret ex
exẽplo qd pficẽ debebat ⁊ v̈bo. HIE. Tertulian⁹
hos dicit fuiſſe ethnicos dicẽte ſcriptura: Non erit
vectigal pẽdens ex iſrł: q̃ſi matthe⁹ nõ fuerit iudeꝰ.
dñs aũt nõ õuiuať cũ ethnicis: cũ id maxime caue
ret: ne legẽ ſoluẽ videreť: q̃ ⁊ diſcipulis pcepit: In
viã gentiũ ne abieritis. Uiderãt ãt publicanũ a pec
catis ad meliora õuerſũ: locũ iueniſſe pnie: ⁊ ob id
etiã ipſi nõ deſperãt ſalutẽ. CHRY. i ho. Uni ac
ceſſerũt ad redẽptorẽ nřm: ⁊ nõ ſolũ ad colloquen
dũ: ſ; etiã ad õueſcẽdũ recepti ſũt: nõ ſolũ deputãs
aut arguẽs iĩmicos: ſ; etiã cõueſcẽs emẽdabat mul
totiẽs eos q̃ male diſpoſiti erãt: p h̃ docẽs nos: q̃
oẽ tẽp⁹ ⁊ oẽ op⁹ põt nobis tribuere vtilitatẽ. h̃ aũt
vidẽtes phariſei indignati ſũt. de q̃b⁹ ſubdiť: Et vi.
pha. di. diſci. ei⁹: Quare cũ pu. ⁊ pec. mãdu. magiſter
veſter? Notãdũ q; cũ diſcipuli viſi ſũt peccare chri
ſtũ alloquiť dicẽtes: Ecce diſcipli tui faciũt qd nõ
licet facere in ſabbato: hic apud diſcipulos chriſto
detrahũt: q̃ oim malignãtiũ erãt ⁊ volentiũ ſepare
a doctore corda diſcipuloꝝ. RABA. Duplici aũt
errore tenebãť: q: ⁊ ſe iuſtos arbitrabanť: q̃ ſupbie
faſtu a iuſticia lõge diſceſſerãt: ⁊ eos criminbanť in
iuſtos q̃ reſipiſcẽdo a pctis iuſticie appropinq̃bant.
AVG. de cõ. euã. Lucas ãt aliq̃nto differẽt⁹ hoc
videť cõmemoraſſe: ſm quẽ phariſei dicũt diſcipu
lis: Quare cũ publicanis ⁊ pctõrib⁹ mẽducatis ⁊ bi
bitis: chriſto ⁊ diſcipulis ei⁹ h̃ obiectũ inſinuãs. S;
cũ diſcipulis dicebať: magis magiſtro obijciebanť
quẽ ſectãdo imitabanť. Una é ğ ſñia ⁊ tãto meliuſ
inſinuata: quãto q̃buſdã v̈bis manẽte v̈itate muta
ta. HIE. Neq; vo in pſtinis pmanentes veniũt ad
ieſũ vt phariſei ⁊ ſcribe murmurãt: ſ; penitẽtiã agẽ
tes: qd ⁊ pñs ſmo dñi ſignificat. vñ ſequiť: At ieſus
au. ait: Nõ é op⁹ valẽ. me. ſ; ma. hñtib⁹. RABA.
Seipſũ medicũ diť q̃ miro medicãdi genẽ ,ppť iniq
tates nřas vulnerat⁹ é: vt vuln⁹ pctõꝝ nřoꝝ ſanaret
Sanos q̃dẽ eos appellat q̃ ſuã volẽtes ſtatuẽ iuſti
ciã vere dei iuſticie ſubiecti nõ ſũt. Male hñteſ eos
vocat q̃ ſue fragilitatis õſcia deuicti: nec p legẽ vidẽ

tes ſe iuſtificari: penitendo ſe ſubmittūt gratie dei. ¶ CHRY. in ho. Poſtq̄ aūt a cōibus opinionibus eos allocut⁹ ē: alloquitur eos ex ſcripturis cū dicit: Eūtes aūt diſcite qd ē: miaꝫ volo ꝛ nō ſacrificium. ¶ HIE. De ꝓpheta. ſ. Oſee ſumens teſtimoniū ſuggillat ſcribas ꝛ phariſeos q̄ iuſtos ſe eſtimātes pctōꝝ ꝛ publicanoꝝ ꝯſortia declinabāt. ¶ CHRY. in ho. Ac ſi dicat: Cur accuſatis me: qm̄ pctōreſ corrigo: ḡ ꝛ deū patrē ex hoc incuſate. Sic enī ille vult pctōꝝ emēdationē: ita ꝛ ego. ꝛ ſic oñdit nō ſolū nō eſſe ꝓhibitū qd̄ incuſabāt: ſed ꝛ ſm̄ legē maius eē ſacrificio. nō enī dixit: Miſericordiā volo ꝛ ſacrificiū: ſed hoc iniūxit: illud autē eiecit. ¶ GLO. Nō tn̄ reſpicit de⁹ ſacrificiū ſine miſericordia. faciebant aūt phariſei ſepe ſacrificia i tēplo: vt iuſti apparerēt corā populo: ſꝫ nō exercebāt miſericordie opa: in qb⁹ ꝓbat̄ vera iuſticia. ¶ RABA. Admonet itaq̄ eos vt per opa miſericordie ſibimetipſis ſup nemine pmia requirāt: ꝛ nō ꝯtēptis pauperꝫ neceſſitatib⁹ ꝑ oblationeꝫ ſacrificioꝝ ſe deo placere ꝯfidant. vñ dicit: Eūtes. ſ. a temeritate ſtulte vituꝑatōis ad diligētiorē ſcripture ſcē meditationē: que miſericordiā maxime ꝯmēdat. vñ ꝛ ſuū de miſericordia exēplū eis ꝓponit dicens: Non enī ve. vo. iu. ſꝫ pctōres. ¶ AVG. de con. euan. Lucas addidit: In pniaꝫ. qd̄ ad explanandaꝫ ſniam valet: ne q̄ſq̄ pctōres ob hocipſū q̄ pctōres ſūt diligi arbitret̄ a chriſto: cū ꝛ illa ſilitudo d̄ egrotis bn̄ intimet qd velit de⁹ vocando pctōres tanq̄ medic⁹ egros. vtiq̄ vt ab iniq̄tate tanq̄ ab egritudine ſalui fiant: qd̄ fit ꝑ pniam. ¶ HYLA. Oib⁹ autem chriſt⁹ venerat: quō ḡ nō ſe iuſtis veniſſe dicit: Erāt ḡ qb⁹ neceſſe nō erat: vt veniret: ſꝫ nemo iuſt⁹ ex lege ē: oñdit ḡ inanē iuſticie iactātiā: q2 ſacrificijs īfirmis ad ſalutē: mīa erat vniuerſis i lege poſitis neceſſaria. ¶ CHRY. i ho. vñ irōice videt̄ ad eos loquēs: ſicut cū dr̄: Ecce iā adā fact⁹ ē q̄ſi vn⁹ ex nobis. Qm̄ enī null⁹ iuſt⁹ erat in terra: paul⁹ ſignificat dicens: Oēs peccauerūt ꝛ egent glīa dei. In hoc aūt ꝛ illoſ mitigauit q̄ vocati erāt. q. d. Tm̄ renuo abominare pctōres q̄ ꝓpter eos ſolos adueni. ¶ RABA. Vel q2 iuſti erāt ſicͭ nathanael ꝛ iohānes baptiſta: non erāt ad pniam īuitādi. vel Non veni vocare iuſtos falſos: q̄ de iuſticia ſua gloriāt̄ vt phariſeos: ſꝫ illos q̄ ſe pctōres recognoſcūt. Per matth. autē publicanoꝝ vocationē fides gentiū exꝓmit̄ q̄ ꝑus mūdi lucris inhiabant: ꝛ nūc ſpiritalit̄ cū dn̄o reficiūt̄ ꝑ ſupbiam phariſeoꝝ: īuidia iudeoꝝ de ſalute gentiū. vel matth. ſignificat hoīem terrenis lucris inhiātē quē videt ieſus diū oculo mīe reſpicit. Mattheus enim interꝑtat̄ donatuſ: leuita aſſūptus. penitēs autēꝫ a maſſa ꝑditoꝝ aſſumit̄: ꝛ grā dei eccleſie donat̄. Et ait illi ieſus: Seq̄re me. vel ꝑ ꝑdicationeꝫ: vel ꝑ ſcripture admonitionē: vel ꝑ internā inſpirationem.

¶ Tūc acceſſerūt ad eū diſcipuli iohannis dicētes: Quare nos ꝛ phariſei ieiunam⁹ frequenter: diſcipuli aūt tui nō ieiunāt. Et ait illis ieſuſ: Nunqd pñt filij ſpōſi lugere q̄ꝫdiu cū illis eſt ſpōſus? Venient aūt dies cū auferet̄ ab eis ſponſuſ: ꝛ tūc ieiunabūt. Nemo autē imittit cōmiſſurā panni rudis i veſtimentū vetus. Tollit enī plenitudinē ei⁹ a veſtimēto: ꝛ peior ſciſſura fit. Neq̄ꝫ mittūt vinū nouū i vtres veteres. Alioq̄n rūpunt̄ vtres ꝛ vinū effunditur: ꝛ vtres pereūt. Sꝫ vinū nouū i vtreſ nouos mittūt: ꝛ ambo ꝯſeruātur.

¶ GLO. Cū de cōuiuio pctōꝝ ꝛ de participatione r̄ndiſſet eis: de comeſtione cū aggrediunt̄. vñ dicit̄: Tūc acceſſerūt ad eū diſcipuli iohānis dicētes: q̄re noſ ꝛ pha. ieiu. fre. diſc. āt tui nō ieiunāt. ¶ HIE. Superba interrogatio ꝛ ieiunij rephēdēda iactantia: nec poterāt diſcipuli iohānis nō eē ſub vitio q̄ iūgebāt̄ phariſeis quos a iohāne nouerāt cōdēnatos: ꝛ calūniabantur eū quē ſciebāt magiſtri vocib⁹ ꝑdicatū. ¶ RABA. Qd̄ āt dicūt tale ē: Ergo tu vt medicus hec facis: ſed cur diſcipuli tui dimittētes ieiunium talib⁹ mēſib⁹ accedūt: deinde incuſationem ex opere augere volētes: ꝑmo ſeipſos ponūt: ꝛ deinde phariſeos. ieiunabāt illi q̄dē a lege diſcētes: ſicut et phariſe⁹ dixit: Ieiuno bis in ſabbato: ipſi autē a iohenne. ¶ CHRY. in ho. Iohes. n. vinū ꝛ ſicerā nō bibit: qd̄ abſtinētie meritū nō auget: cui nulla ē potētia nature. Dn̄s āt q̄ pctā pōt ꝯdonare cur a pctōribus mēdicātib⁹ declinaret: quos abſtinētib⁹ potat facē iuſtiores. Ieiunat āt xp̄us: ne ꝑceptū declines. mādūcat aūt cū pctōrib⁹ vt grāꝫ ꝛ ptātē intelligas. ¶ AVG. de cō. euā. Sꝫ cū matthe⁹ tm̄ diſcipulos iohānis hoc dixiſſe ꝑhibeat v̄ba q̄ apud marcū legūt̄ magis indicāt alios h̄ dixiſſe. De alijs. i. ꝯuiuas d̄ diſcipulis iohis ꝛ phariſeis: qd̄ lucas euidēti⁹ exꝑſſit: q̄ alios de alijs dixiſſe narrauit. vñ ḡ matthe⁹ dicit: Tūc acceſ. ad eū diſ. io. niſi q2 ꝛ ipſi aderāt: ꝛ oēſ certatim vt q̄ſq̄ poterat: h̄ obiecerīt. ¶ CHRY. i ho. Vl̄ lucas dic̄ q̄ phariſei h̄ dixerūt: h̄ dic̄ q̄ diſcipuli iohānis: q2 phariſei illos acceperīt ad dicēdū qd̄ p⁹ ea i herodianis fecerūt. Sꝫ ꝯſiderādū q̄ qn̄ ꝓ extraneis ſic̄ ꝓ publicanis ſmo erat vt eoꝝ turbatā mitiget aīaꝫ vehemēti⁹ improbātes icuſauit: vbi aūt diſcipulos ꝯuitiabant̄ cū māſuetudine r̄ndet. vñ ſeq̄t̄: Et ait ill̄ ie. Nūq̄d pñt fi. ſpō. lugē q̄ꝫdiu cū ill̄ ē ſpōſus: Primo q̄dē ſeipſū medicū vocauerat: h̄ āt ſpōſū in memoriā reducēs v̄ba iohis q̄ dixit: Qui habꝫ ſpōſā ſpōſus ē. ¶ HIE. Spōſ⁹ xp̄s ē: ſpōſa āt ecclia. de hoc ſpiritali ꝯnubio apl̄i ſūt creati: q̄ lugē nō pñt q̄ꝫdiu ſpōſū i thalamo vidēt: ꝛ ſciūt ſpōſū eē cū ſpōſa. Qn̄ v̄o trāſierūt nuptie ꝛ paſſiōis ac reſurrectōis tēpus aduenerit tūc ſpōſi filij ieiunabūt. Et h̄ ē qd̄ ſubdit̄: Venient aūt dies qn̄ aufe. ab eis ſpō. ꝛ tūc ieiunabūt. ¶ CHRY. i ho. Qd̄ āt dicit tale ē: gaudij ē pñs tēp⁹ ꝛ leticie: nō ḡ itroducēda ſūt triſtia: etenī ieiuniū triſte ē nō nālit̄: ſꝫ illis q̄ ībecilli⁹ adhuc diſpoſiti ſūt. his. n. q̄ ſapiāꝫ ꝯteplari deſiderāt: delectabile ē. vñ ſm̄ opinionē illoꝝ h̄ dixit. ꝑ h̄ āt mōſtrat q̄ nō gule erat qd̄ fiebat: ſed diſpēſatiōis cuiuſdaꝫ. ¶ HIE. Nonnulli aūt putant iccirco dies. xl. paſſio

nis ieiunia debere cõmitti: lꝫ ſtatim dies pentheco
ſtes ⁊ ſpũſſcũs veniẽs inducat nobis feſtiuitatẽ. Ex
huiuſmõi occaſiõe teſtimonij montanꝰ priſca ⁊ ma
ximilla: etiã pꝰ penthecoſtẽ faciũt quadrageſimaꝫ
ꝙ ablato ſponſo filij ſponſi debeãt ieiunare. eccl'ie
autẽ conſuetudo ad paſſionẽ dñi ⁊ reſurrectionem
ꝑ humilitatem carnis venit: vt ſpiritalis ſagine ieiu
nio corporis ꝑparemur. CHRY. i ho. Rurſus aũt
a cõmunibus ↄfirmat hũc ſermonẽ cuꝫ ſubdit: Ne
mo aũt mittit cõmiſſurã panni rudis in veſtimentũ
vetus. tollit enim plenitudinẽ eiꝰ a veſtimẽto: ⁊ pe
ior ſciſſura fit: q̃ſi dicẽt: nõdũ effecti ſunt fortes mei
diſcipuli: ſed adhuc multa indigẽt cõdeſcẽſiõe: nõ
dum ſunt ꝑ ſpiritũ renouati. Sicut aũt diſpoſitꝰ nõ
oportet grauedinẽ imponere ꝑceptor. Hoc autem
dixit regulaꝫ dans ſuis diſcipulis: vt diſcipulos ex
vniuerſo orbe terrarũ cũ manſuetudine ſuſcipiant
REMI. Ueſtimentũ vetus diſcipulos vult intel
ligi: quia nondũ erant ꝑ oĩa innouati. Pannũ rudẽ
.i. nouũ appellat nouã gratiã. i. euãgelicã doctrinã
cuiꝰ quedã ꝑticula ẽ ieiuniũ: ⁊ iõ non ↄueniebat vt
ſeniora ꝑcepta ieiunij illis cõmitterẽtur ne forte au
ſteritate ieiunij frangerentur: ⁊ fidem ꝑderent quã
habebant. ideo ſubdit: Tollit enĩ plenitudinẽ eius
a veſtimento: ⁊ peior ſciſſura fit. GLO. Quaſi. d.
Ideo rudis pannꝰ. i. nouꝰ nõ debet poni in veſtimẽ
to veteri: q2 tollit ſepe a veſtimento plenitudinẽ eiꝰ
.i. ꝑfectionẽ: ⁊ tũc fit peior ſciſſura. Graue enĩ onus
rudi iniũctũ: illud boni qd̃ ꝑus inerat ſepe deſtruit.
REMI. Duabꝰ aũt ſil'itudinibus poſitis. ſ. nuptia
rum ⁊ de panno rudi ⁊ de veſtimẽto veteri: nũc ter
tiam ſil'itudinẽ de vtribꝰ ⁊ de vino. Neqꝫ mittũt vi
nũ nouuꝫ in vtres veteres. Utres veteres appellat
ſuos diſcipulos q̃ nõdũ ꝑfecti erãt innouati. Uinũ
nouũ appellat plenitudinẽ ſpũſſancti ⁊ ꝓfunda ce
leſtiũ myſterioꝝ: que tũc diſcipuli ferre nõ poterãt:
ſed poſt reſurrectionẽ vtres noui facti fuerũt: ⁊ vi
nũ nouũ receperũt qñ ſpũſſcũs repleuit corda eoꝝ.
Unde quidã dixerũt: Omnes iſti muſto pleni ſũt.
CHRY. in ho. Hinc ⁊ nos cãm docuit humilium
v̄boꝝ que ↄtinuo ad eos dicebat ꝓpter imbecillita
tem ipſoꝝ. HIE. Uel aliter: Per veſtimentũ vetuſ
⁊ vtres veteres debemus intelligere ſcribas ⁊ pha
riſeos. particula veſtimẽti noui ⁊ vinũ nouũ ſũt pre
cepta euangelica ſentiẽda: q̃ nõ pñt ſuſtinere iudei:
ne maior ſciſſura fiat: tale quid ⁊ galathe facere cu
piebant: vt cum euãgelio legis ꝑcepta miſcerẽt: ⁊ in
vtribus veteribꝰ mitterẽt vinũ nouũ. Sermo igitur
euangelicꝰ ap'lis potius q̃ꝫ ſcribis ⁊ phariſeis ẽ infũ
dendus: qui maioꝝ traditiõibꝰ deprauati: ſynceritaꝫ
tem ꝑceptoꝝ chriſti nõ poterãt cuſtodire. GLO.
Per hoc ergo ſignificat ꝙ ap'li nõ erãt in veteribꝰ
obſeruãtijs detinẽdi: quos oportebat gratie nouita
te ꝑfundi. AVG. in ſer. d̃ q̃drageſima. Uel aliter:
Omnis q̃ recte ieiunat aut animã ſuã ĩ gemitu orõ
nis ⁊ caſtigatione corpis humiliat: aut ab illecebra
carnali ſpiritalis ſapiẽtie delectatiõe ſuſpendit: de
vtroqꝫ aũt ieiunij genere dñs hic rñdet. Nã de pri
mo ꝙ habet anime humiliationem dicit: Non pñt
filij ſpõſi lugere. De illo q̃ habet epulũ mentis: con
ſequẽter locutꝰ ẽ dicens: Nemo mittit cõmiſſuraꝫ
pãni rudis. Deinde quia ſpõſus ablatꝰ vtiqꝫ nobis
eſt: lugendũ eſt. Et recte lugemus: ſi flagramus de
ſiderio eius. Beati q̃bus licuit eũ ante paſſionẽ tũc
habere pñtẽ: interrogare ſicut vellẽt: audire ſic de
berẽt: illos dies cõcupierũt videre pr̃es ante aduen
tũ eiꝰ: neqꝫ viderũt: q2 in alia diſpenſatiõe ſunt ordi
nati ꝑ quos vẽturꝰ annũciaret: nõ a quibꝰ veniens
audiretur. in nobis aũt illud impletũ ẽ qd̃ ipſe dic:
Ueniẽt dies quãdo deſiderabitis videre vnũ d̃ die
bus iſtis ⁊ nõ poteritis. Quis g̃ hic nõ lugebit: q̃ nõ
dicat: facte ſũt mihi lachꝛyme mee panes die ac no
cte cũ dr̃ mihi quotidie: vbi eſt deuſ tuꝰ? Merito g̃
ap'lus cupiebat diſſolui ⁊ eẽ cũ chriſto. AVG. de
con. euan. Quod ergo dixit mattheus: Lugere: vbi
marcus ⁊ lucas dicunt Ieiunare: ſignificat de tali
ieiunio dñm locutũ qd̃ ꝑtinet ad humilitatem tri
bulationis: vt illud alteꝝ qd̃ ꝑtinet ad gaudiũ men
tis in ſpiritalia ſuſpenſe: ⁊ ob hoc alienate a corpali
bus cibis: poſterioribus ſil'itudinibꝰ ſignificaſſe in
telligaꝛ id oñdens ꝙ circa corpꝰ occupatis: ⁊ ob h̃
veterẽ ſenſũ hñtibꝰ hoc genus ieiunij congruat.
HYLA. Myſtice v̾o ꝙ pñte ſponſo ieiunãdi neceſ
ſitatẽ diſcipulis nõ eẽ rñdet: pñtie ſue gaudiuꝫ: ⁊ ſa
cramẽtũ ſc̃i cibi edocet: quo nemo ſe pñte. i. in ↄſpe
ctu mẽtis chriſtũ habituri ↄtinẽs indigebit: quo eo
carẽs: ablato aũt ſe ieiunaturoſ eſſe dicit: q2 oẽs nõ
credẽtes reſurrexiſſe chriſtũ: habituri non eſſent ci
bum vite. In fide enĩ reſurrectõis ſacramẽtũ panis
celeſtis accipiꝛ. HIE. Uel cũ ꝓpter pctã a nobis
receſſerit: tũc indicẽdũ ẽ ieiuniũ: tũc luctꝰ ẽ recipien
dus. HYLA. Ponit etiã exempla: q̃bꝰ oñdit infir
mitates vetuſtate pctõꝝ ⁊ animas ⁊ corpora noue
gratie ſacramẽta nõ cape. RABA. Cũ antẽ date
ſint diuerſe ſimilitudines ad idẽ: differt tñ. veſtis. n.
q̃ foris tegimur opa bona ſignificat q̃ foris agimꝰ.
vinũ quo intus reficimur feruor eſt fidei ⁊ charita
tis quo intus reformamur.

Hec illo loquẽte ad eoſ: ecce pn
ceps unꝰ acceſſit ⁊ adorabat eum di
cens: Dñe: filia mea mõ defũcta ẽ:
ſed ueni impone manũ tuã ſup eaꝫ:
⁊ uiuet. Et ſurgens ieſus ſequebaꝛ
eũ: ⁊ diſcipuli eius. Et ecce mulier
que ſanguinis fluxuꝫ patiebaꝛ duo
decim annis: acceſſit retro: ⁊ tetigit
fimbriã ueſtimẽti eius. Dicebat. n.
intra ſe: Si tetigero tm̃ ueſtimẽtuꝫ
eius: ſalua ero. At ieſus ↄuerſus ⁊
uidẽs eã dixit: Cõfide filia: Fides
tua te ſaluã fecit. Et ſalua facta eſt
mulier ex illa hora.

CHRY. in ho. Poſt ſermones opus adiunxit: in
quo amplius phariſei obſtruerenꝛ: eo ꝙ qui adue
nit ad miraculũ petendũ archiſynagogus erat: ⁊ lu
ctus magnus: quia puella vnigenita erat ⁊. xii. an
noꝝ qñ incipit eſſe flos etatis. ⁊ ideo diciꝛ: Hec illo
loquente ad eos: ecce pnceps vnꝰ acceſſit. AVG.

de cõ.ettã. Dicũt autẽ hoc ⁊ marcus ⁊ lucas: ſed ab
iſto ordine iam recedũt.eo enim loco hoc inſerunt:
vbi poſt expulſa demonia ⁊ in porcos miſſa trãſfre
tando redit a regione geraſenoꝝ. Et ꝑ hoc qđ marcꝰ
dicit:intelligendũ eſt hoc factũ eſſe:poſtq̃ꝫ venit rur
ſus ieſus trans fretũ:ſed q̃tũ poſt:non apparet. niſi
aũt fuiſſet aliqđ interuallũ:nõ eẽt quãdo fieret: qđ
narrat mattheus in conuiuio domus ſue. poſt hoc
factũ cõtinuo ſequit̃ de archiſynagogi filia. Si eniꝫ
loquẽte eo de panno nouo ⁊ vino nouo acceſſit p̃n
ceps:nihil aliud fcõꝝ dictoꝛũq̃ꝫ eiꝰ interpoſitum eſt.
in narratione aũt marci patet locus vbi alia īterpo-
ni poterũt. Similiter aũt ⁊ lucas ñ renitit̃ mattheo
qđ eni adiunxit: Et ecce vir cui nomẽ erat . airus:nõ
cõtinuo accipiendũ eſt factũ:ſed poſt illud de cõui-
uio publicanoꝝ vt narrat matheꝰ dicẽs: Hec illo lo
quente ad eos ecce p̃nceps.ſ. iairꝰ archiſynagogus
acceſſit ⁊ adorabat eũ dicens: Dñe filia mea mõ de
functa eſt. Cõſiderãdum eſt autẽ: ne repugnare vi-
deat̃ qđ alij duo euãgeliſte morti iam ꝓximã: non
tñ mortuã eã dicãt:vſq̃ꝫadeo vt dicãt veniſſe poſtea
qui mortuã nũciarent:⁊ ob hoc non debere vexari
magiſtrũ:itelligendũ eſt breuitatis cã mattheũ hoc
potiꝰ dicere voluiſſe rogatũ dñm facẽ:qđ ipm fecis
ſe manifeſtũ eſt:vt.ſ.mortuã ſuſcitaret. Attẽdit eniꝫ
nõ v̾ba p̃ris de filia ſua: ſed qđ potiſſimũ eſt volũta
tem. Ita eni deſperauerat:vt potiuſ eã vellet reuiui
ſcere:nõ credens viuã poſſe inueniri: quã morientẽ
reliquerat. Duo itaq̃ꝫ poſuerunt quid dixerit lucas:
mattheus aũt q̃d voluerit atq̃ꝫ cogitauerit. Sane ſi
quiſq̃ꝫ illoꝝ duoꝝ p̃rem ipm cõmemoraſſet dixiſſe:
vt vexaret ieſus ꝙ puella mortua fuiſſet: repugna-
rent eiꝰ cogitationi v̾ba que poſuit mattheꝰ.nũc v̾o
nõ legit̃ ꝙ ſuis nunciantibꝰ ille cõſenſerit. Hinc ãt
rem p̄neceſſariã dicimꝰ:nihil in cuiuſq̃ꝫ v̾bis debẽi
ſpicere:niſi volũtatẽ:cui debẽt v̾ba ſeruire:nec men-
tiri quẽq̃ꝫ ſi alijs v̾bis dixerit qđ ille voluerit: cuius
v̾ba nõ dicit. CHRY. in ho. Uel hoc qđ princeps
dixit de morte puelle:eſt augere calamitatẽ. Eteniꝫ
cõſuetudo eſt rogãtibꝰ extollere ſmone ꝓpa mala:
⁊ ampliꝰ aliquid eo qđ eſt dicẽ:vt magis attrahant
eos q̃bus ſupplicant.vñ ſubiungit: Sed veni ipone
manũ ſup eã: ⁊ viuet. Uide aũt eiꝰ groſſiciẽ. Duo .n.
expetit a chriſto: ⁊ accedere ipm ⁊ manũ imponere.
Hoc etiã ſyrus ille naaman ⁊ a ꝓpheta expetebat
Eteni ⁊ viſu indiget ⁊ ſenſibilibꝰ rebꝰ q̃ groſſiꝰ diſpo
ſiti erãt. REMI. Mirãda eſt aũt pariter atq̃ꝫ imi-
tanda dñi humilitas ⁊ mãſuetudo: nã mox vt roga
tus eſt:rogantẽ cepit ſequi.vñ ſubdit: Et ſurgẽs ieſꝰ
ſequebat̃ eũ. Hic ſubditos ⁊ p̄latos pariter iſtruxit:
ſubditis exemplũ obediẽtie reliquit:p̄latis v̾o iſtan
tiã ⁊ ſolicitudinẽ docẽdi demonſtrauit:vt quotienſ
cũq̃ꝫ audierint aliquẽ mortuũ in aĩa:ſtatĩ adeſſe ſtu
deant. Et cũ eo ibãt diſcipuli eiꝰ. CHRY. i homel.
Et marcus quidẽ ⁊ lucas dicũt:quoniã tres accepit
diſcipulos.ſ.petrũ:iacobũ: ⁊ iohãnẽ:mattheuꝫ auteꝫ
nõ aſſumpſit ãpliorẽ ei cõcupiſcẽtiã imittens. Et q̃ꝛ
imp̄fectius adhuc diſpoſitꝰ erat.ꝓpter hoc eni illos
honorat:vt alij ſimiles illis efficiãt̃. Sufficiebat eni
interi mattheo vidẽ ea que fcã ſunt circa ſanguinis
fluxũ patientẽ.de qua ſubdit̃: Et ecce muli.q̃ ſã. flu.
patie.xij.an.ac.re. ⁊ teti.fim.veſti.eiꝰ HIER. Hec
aũt mulier ſanguine fluens:nõ in domo:nõ in vrbe
accedit ad dñm:q̃ꝛ iuxta legẽ vrbibꝰ excludebant̃
ſed in itinere ambulãte dño:vt dũ ꝑgit ad aliã: alia
curaret. CHRY. Idõ aũt nõ libera ꝓpalatione ad
chriſtũ venit:q̃ꝛ verecũdabat̃ ꝓpter paſſionẽ: imun
dam ſe exiſtimãs. Eteni apud legẽ multa imũdicia
eſtimabat̃ eẽ hec paſſio:ꝓpter hoc latet ⁊ occultat̃
REMI. In quo laudãda eſt eiꝰ humilitas:q̃ꝛ nõ
ad faciẽ acceſſit ſed retro: ⁊ idignam ſe iudicauit pe
des dñi tangẽ. ⁊ nõ plenitudinẽ veſtimenti tetigit ſꝫ
tñmõ fimbriã. Habuit eni dñs fimbriã iuxta legis
p̄ceptũ. Pharizei etiã fimbrias habebãt q̃s magni-
ficabãt:in q̃bus etiã ſpinas appẽdebãt. ſed fimbrie
dñi nõ habebãt vulnerare:ſed potiꝰ ſanare. ⁊ idõ ſeq
tur: Dicebat eni itra ſe:q̃ꝛ ſi tetigero tñ veſtimẽtum
eiꝰ:ſalua ero. In quo fides eiꝰ admirãda eſt: q̃ꝛ de-
ſperãs de ſalute medicoꝝ in quo ſua erogauerat:ut
marcus dicit:intellexit celeſtẽ adeſſe medicũ: ⁊ i eo
totã ſuã intẽtionẽ collocauit: ⁊ idõ ſaluari ꝓmeruit.
vñ ſequit̃: At ieſus ꝯuerſus ⁊ videns eã dixit: Cõfide
filia:fides tua te ſaluã fecit. RABA. Quid ẽ ꝙ eã
cõfidere iuſſit:q̃ ſi fidẽ nõ haberet:ſalutẽ ab eo nõ q̃
reret:ſed robur ⁊ p̄ſeuerãtiam fidei ab ea expoſtula
uit:vt ad certã ⁊ verã ꝑueniat ſalutẽ. CHRY. i ho.
Uel q̃ꝛ formidoloſa erat hec mulier:ꝓpter hoc ait:
Cõfide. Et filiã eã vocat:q̃ꝛ fides eam filiã fecerat.
HIERO. Non aũt dixit: Quia fides tua te ſaluaꝫ
factura eſt:ſed Saluã fecit.in eo eni ꝙ credidiſti:iã
ſalua facta es. CHRY. in ho. Nondũ tñ p̄fectã de
chriſto opinionẽ habebat:q̃ꝛ nequaq̃ꝫ eſtimaſſet eũ
latere:ſed chriſtꝰ nõ dimiſit eã latere:non q̃ſi glãm
cõcupiſcẽs:ſed multoꝝ cã. Primo eni ſoluit timorẽ
mulieris:ne a ꝯſcia pungat̃:q̃ſi donũ futura. Secũ-
do eam emendat de hoc ꝙ eſtimat ſe latere. Tertio
oĩbus fidẽ eiꝰ oñdit:vt eã emulent̃. Quarto dedit i
hoc ſignũ ꝙ monſtrauit ſe noſſe oĩa:nõ minꝰ eo ꝙ
fontẽ ſanguinis ſiccauit:de quo ſequit̃: Et ſal.fa.eſt
mu.ex illa hora. GLO. Intelligẽdũ ẽ ex illa hora
ex qua tetigit fimbriã:nõ ex illa hora ex q̃ ieſus con
uerſus eſt ad eã:iã eni ſalua fcã erat vt alij euãgeli-
ſte manifeſte oñdunt: ⁊ ex v̾bis dñi ꝑpendi poteſt.
HYLA. In quo magna v̾tutis dñice adminiſtra-
tio eſt:cũ poteſtas itra corpꝰ manens rebꝰ caducis
efficaciã adderet ſanitatis: ⁊ vſq̃ꝫ in veſtiũ fimbrias
op̄atio diña ꝓcedẽt.nõ eni cõp̄rehenſibilis erat de-
us vt corpe claudẽt̃. Aſſumptio nãq̃ꝫ corporis non
naturã v̾tutis incluſit: ſed ad redẽptionẽ nr̃am fra
gilitatẽ corpis v̾tus aſſumpſit. Myſtice aũt p̄nceps
hic lex eẽ itelligit̃:q̃ dñm orat vt plebi quã ipſa xp̄o
eiꝰ aduentꝰ expectatõe p̄dicata nutrierat: vitã mor-
tue reddat. RABA. Uel archiſynagogus ſignat
moyſen. ⁊ dr̃ iairus.i.illuminans ſiue illuminatus:
q̃ꝛ accepit v̾ba vite dare nobis: ⁊ ꝑ hoc cunctos illu
minat. Ipſe a ſpũſancto illuminatꝰ. Filia igit̃ archi
ſynagogi.i. ipſa ſynagoga velut duodecimo etatis
anno.i.tpe pubertatis:poſtq̃ꝫ ſpiritalẽ ſoboleꝫ deo
generare debebat:erroꝝ languore conſternata eſt.
Ad hãc p̄ncipis filiã dũ ꝓperat dei v̾bũ vt ſaluos fa
ceret filios iſrael:ſcã eccl̃a ex gẽtibꝰ cõgregata: q̃ in
terioꝝ lapſu criminũ deperibat paratã alijs fide per
cepit ſanitatem. Notandũ aũt ꝙ dũ archiſynagogi
filia ſit duodenis: ⁊ mulier hec ab annis.xij.ſanguie

fluxit.eo tpe quo hec nata ē: illa cepit īfirmari. vna
enī pene ſeculi etate ⁊ ſynagoga ex patriarchis ce-
pit naſci: ⁊ gentiū exterarum natio idolatrie ſanie fe
dari. Nā fluxus ſanguinis bifariā pōt itelligi: hoc
eſt ſup idolatrie pollutōne ⁊ ſup his q̄ carnis ⁊ ſan
guinis delectatōne gerunť. ⁊ ſic q̄diu ſynagoga vi-
guit: laborauit eccľa: ſed illoꝝ delicto ſalus gentibꝰ
fcā eſt. Accedit aūt ⁊ tangit dnm̄ eccľa: cū ei p fideꝫ
appropinquat. GLO. Credidit: tetigit: dixit: quia
his tribꝰ: fide: vbo: ⁊ ope oīs ſalꝰ acq̄rit. RABA.
Accedit aūt retro ſiue iuxta hoc q̄ ipſe ait: Siquis
mihi miniſtrat: me ſequať. ſiue q2 pn̄tem dnm̄ i car
ne nō videns: pactis iā ſacris incarnatōis illius ad
agnitionis eiꝰ grām puenit. vn̄ ⁊ fimbriā veſtimēti
tāgit: q2 cū chriſtū in carne gentilis ppľs nō vidiſſet
vba incarnatiōis recepit. Veſtimentū enī chriſti dr̄
myſteriū incarnationis eius: quo diuinitas īduta ē:
fimbrie veſtimēti: vba de incarnatōe eius depēden
tia. Nō aūt veſtē: ſed fimbriā tāgit: q2 nō vidit i car
ne dnm̄: ſed ſuſcepit p apľos incarnatiōis verbum.
Beatus q̄ vel extremā ptē verbi fide tangit. Nō au
tem in vrbe ſed in itinere pgente dn̄o ſanať. vn̄ apli
Quia īdignos vos iudicatis vita eterna: ecce conuer
timur ad gentes: gentilitas aūt ex hora dn̄ici aduen
tus cepit habere ſalutem.

Et cū ueniſſet ieſus in domū pn
cipis: ⁊ uidiſſet tibicines ⁊ turbā tu
multuātē dicebat: Recedite: nō eſt
enī mortua puella: ſed dormit. Et
deridebāt eū. Et cū eiecta eēt turba
intrauit: ⁊ tenuit manū eiꝰ ⁊ dixit:
Puella ſurge. Et ſurrexit puella: ⁊
exijt fama hec i uniuerſaꝫ terrā illā.

GLO. Poſt mulieres emoroiſſe curationē: ſeq̄ť
de mortue curatione. vn̄ vř: Et cū veniſſet ieſus i do
mū pncipis. CHRY. in ho. Cōſiderādū eſt autē q̄
ppter hoc tardius vadit ⁊ plura loquiť mulieri cu
rate: vt pmittat mori puellā: ⁊ ſic manifeſta fiat re
ſurrectionis demōſtratio. Et ſimiliter in lazaro vſq̄
ad tertiā diē māſit. Sequiť: Et cū vidiſſet tibicines
⁊ turbā tumuluātē. quod eſt mortis demōſtratio.
AMBRO. ſup lucā: More enim veteri tibicines
ad excitādos lucꝰ in mortuis ferebantur adhiberi.
CHRY. Sed chriſtꝰ tibias vniuerſas piecit: parē-
tes aūt puelle ītroduxit ne poſſet dici q̄ aliter cura
uit: ſed ⁊ ante ſuſcitatōnē puelle ſmone ſpem erigit
vnde ſequiť: Dicebat recedite: nō eſt enī mortua pu
ella: ſed dormit. RABA. q. d. Vobis mortua eſt:
deo aūt q̄ ſuſcitare pōt: viuit tā in aīa q̄ꝫ in corpore.
CHRY. Per hoc aūt ⁊ tumultum mētis remouit
eoꝝ q̄ aderāt: ⁊ oñdit qm̄ facile eſt ei mortuos ſuſci
tare: qȯ vtiq̄ꝫ in lazaro fecit dicēs: lazarus amicꝰ nr̄
dormit. Et ſimul docuit: q2 enī ⁊ ipſe erat morturꝰ i
alioꝝ corporibꝰ inſtruxit diſcipulos ꝯfidere ⁊ virili
ter ferre mortē. Etenī eo accedēte iā mors ſomnus
erat. Hoc aūt dn̄o dicente deridebať. vn̄ ſequiť: Et
deridebāt eū. CHRY. in ho. Non aūt increpauit
deriſionē: vt ⁊ ipſa deriſio ⁊ tibie ⁊ alia vniuerſa de
monſtratio fiāt mortis: q2 enī multotiēs poſtq̄ꝫ fcā

ſunt miracula nō credūt hoīes antea eos ꝯuincit p
prijs rōnibꝰ. qȯ ⁊ in lazaro fecit cū dixit: Ubi poſu
iſtis eum: vt q̄ dixerūt: veni ⁊ vide: ⁊ qm̄ fetet: ⁊ q̄tri
duanꝰ enī eſt: nō ampliꝰ poſſint nō credē: qm̄ mor-
tuū ſuſcitauit. CHRY. Nō aūt erāt digni vt vide
rent myſteriū reſurgētis: q̄ reſuſcitantē īdignos du
melijs irridebāt. ⁊ iō ſequiť: Et cū eiecta eēt turba i
trauit ⁊ tenuit manū eiꝰ ⁊ ſurrexit puella. CHRY.
Nō q̄dē aliā ſupīnducens aīam eā ſuſcitauit: ſed eā
q̄ exierat reinducēs ⁊ velut ex ſomno erigēs vt ante
viā faciat p viſum fidei reſurrectōis: ⁊ nō ſolū puel-
lam reſuſcitat: ſed ⁊ cibū ei iubet dari vt alij euāgeli
ſte dicūt: vt nō videať phantaſma eē qȯ ſcm̄ ē. Seq
tur: Et exijt fama hec in vni. ter. illā. GLO. Qȯ ad
magnitudinē ⁊ nouitatē miraculi ptinet ⁊ ad mani
feſtā veritatē ipſiꝰ ne ꝯfictū puteť. HYLA. My
ſtice aūt dn̄s domū pncipis. ſ. ſynagoga ingreditur:
cui in canticis legis hymnꝰ luctuū pſonabat. HIE
RO. Uſq̄ꝫ enī hodie iacet i domo pncipis mortua
⁊ q̄ videnť magiſtri tibicines ſunt: carmē lugubre ca
nentes. Turba quoq̄ꝫ iudeoꝝ nō eſt turba credētiū
ſed tumultuātiū. ſed cū intrauerit plenitudo gentiū
tūc oīs iſrael ſaluꝰ fiet. HYLA. Ut aūt raris ex le
ge credentiū electionis numerꝰ poſſet itelligi turba
oīs expulſa eſt: quā vtiq̄ꝫ ſaluari dn̄s optaſſet: ſꝫ ir-
ridēdo dicta geſtaq̄ꝫ eiꝰ reſurrectionis nō fuit digna
ꝯſortio. HIERO. Tenuit aūt manū eiꝰ: ⁊ ſurrexit
puella: q2 niſi pus mūdate fuerint manus iudeoꝝ q̄
ſanguie plene ſunt. Synagoga eoꝝ mortua nō con
ſurget. HYLA. Exeunte aūt fama in vniuerſaꝫ ter
ram illā electōis ſalus donū chriſti atq̄ꝫ opa pdica
tur. RABA. Moraliť autē puella in domo mor
tua: eſt aīa mortua in cogitatione. Dicit aūt q̄ puel
la dormit: q2 q̄ peccāt in pn̄ti adhuc p pn̄iam reſuſci
tari pn̄t. Tibicines ſunt adulatores q̄ fouēt mortuā
GREGO. Foras aūt turba eijciť: vt puella ſuſci-
teť: q2 niſi pus a ſecretioribꝰ cordis expellať ſecula
riū multitudo: curaꝝ aīa q̄ intrinſecꝰ iacet mortua n̄
reſurgit. RABA. In domo aūt puella paucis ar
bitris ſurgit iuuenis extra portā. Et lazarus coram
multiſ q2 publica noxa publico eget remedio: leuis
leniori: ⁊ ſecreta pōt deleri pn̄ia.

Et trāſeunte inde ieſu: ſecuti ſūt
eū duo ceci clamātes ⁊ dicētes: Mi
ſerere nr̄i fili dauid. Cū āt ueniſſet
domū acceſſerūt ad euꝫ ceci: ⁊ dicit
eis ieſus: Creditis: q2 hoc poſſum
facere uobis? Dicūt ei: Utiq̄ꝫ dn̄e.
Tūc tetigit oculos eoꝝ dicens: Se
cundū fidē ueſtraꝫ fiat uobs: ⁊ apti
ſunt oculi eoꝝ: ⁊ ꝯminatꝰ eſt illis ie
ſus dicens: Uidete ne qs ſciat. Illi
autē exeūtes diffamauerūt eum in
tota terra illa.

HIERO. Priori ſigno de pncipiſ filia ⁊ moꝛboſa
muliere: ꝯiter ſignū de duobꝰ cecis adiūgiť: vt qȯ
ibi mors ⁊ debilitas: hꝫ cecitas demōſtraret. ⁊ iō di:

Et trāſeūte ide ieſu.ſ.a domo pncipis. Secuti ſūt eū
duo ceci clamātes ⁊ dicētes: Miſerē nr̄i fili dauid.
CHRY. Nō aūt parua h̄ iudeoꝝ accuſatio ē:cum
hi q̄dē oculis carentes: ex aud tu ſolo fidē ſuſcipiāt
Nō aūt illi hn̄tes viſuꝫ atteſtant̄ miraculis que fie
bant. Uide aūt ⁊ eoꝝ deſideriū:neqꝫ enī ſimpliciter
acceſſerūt ſed cū clamoꝛe: ⁊ nihil aliud q̄ꝫ miſericoꝛ
diā poſtulātes. Filiū aūt dauid vocabāt:qꝛ nomen
honoꝛis eē videbat̄. REMI. Recte ḡ filiū dauid
vocāt:qꝛ virgo maria de ſtirpe dauid originē duxit.
HIERO. Audiāt martion ⁊ maniche⁹ ⁊ ceteri he
retici:q̄ vet⁹ laniāt teſtamentū: ⁊ diſcāt ſaluatoꝛem
appellari filiū dauid.ſi enī nō eſt nat⁹ in carne: q̄uo
vocat̄ fili⁹ dauid: CHRY. Cōſiderādū aūt ꝙ mul
totiens dn̄s voluit rogat⁹ ſanare:vt n̄ aliq̄s eſtimet
eū ꝓpter captādā honoꝛis magnificētiā ad miracu-
la inſilire. HIERO. Et tn̄ rogātes nō curant̄ i iti-
nere:n̄ trāſitoꝛie vt putabāt:ſꝫ poſtq̄ꝫ venit i domuꝫ
illā:accedūt ad eū vt introeāt ⁊ p̄mū eoꝝ diſcutitur
fides:vt ſic fidei vere lumē accipiant.vn̄ ſequit̄: Cū
aūt ve.do.acceſ.ad eū ceci: ⁊ dixit eis ieſus: Creditis
qꝛ hoc poſ.fa.vo. CHRY. Rurſū aūt h̄ erudit nos
glām multitudinis expellē:qꝛ enī ꝓpe erat domus:
ducit eos illuc ſingulariter curatur⁹. REMI. Qui
aūt cecis reddere poterat viſuꝫ:non ignoꝛabat ſi cre
derent:ſed iō iterrogauit:vt fides eoꝝ q̄ geſtabatur
coꝛde:dū cōfiterent̄ oꝛe:digna fieret amplioꝛi mer-
cede:ſꝫ illō ap̄li: Oꝛe ꝯfeſſio fit ad ſalutē. CHRY.
Et nō ꝓpter hoc ſolū: ſed vt oñderet qm̄ digni erāt
curatione: ⁊ vt nō aliq̄s dicat:qm̄ ſi miſericoꝛdia ſo-
lum ſaluabat oēs ſaluari opoꝛtebat. Jō etiā fidem
ab eis expetit:vt ad excelſi⁹ eo reducat. qꝛ enī dixe-
rant eū filiuꝫ dauid:erudit ꝙ opoꝛtet de eo maioꝛa
ſentire.vn̄ nō dixit: Creditis qm̄ nō poſſum rogare
p̄rem:ſed Creditis qm̄ poſſum hoc facē. de quoꝛuꝫ
riſſione ſequit̄: Dicūt ei vtiqꝫ dn̄e. Nō vltra filiū da
uid eū vocāt:ſed alti⁹ eleuant̄: ⁊ dn̄atianē cōfitent̄.
Et tūc iā ipſe iponit ei⁹ manū.vn̄ ſequit̄: Tūc tetigit
oculos eoꝝ dicens: Secundū fidē veſtrā fiat vobis.
Dicit aūt hoc:fidē eoꝝ affirmās ⁊ conteſtās:qm̄ nō
adulatōis erāt verba q̄ dixerāt. Poſtea curationem
ſubiūgit dicēs: Et apti ſūt oculi eoꝝ. Deinde p⁹ ſana
tionē iubet nulli dicē. ⁊ nō ſimplr̄ iubet:ſed cū mul-
ta vehemētia.vn̄ ſequit̄: Et cōminat⁹ eſt eis ieſus di
cens: Uidete ne q̄s ſciat. Jlli aūt exeūtes diffamaue
runt eū in tota terra. HIERO. Dn̄s q̄dē ꝓpter hu
militatē fugiēs iactātie glāꝫ hoc p̄cepat: ⁊ illi ꝓpter
memoꝛiā gr̄e nō pn̄t tacere bn̄ficium. CHRY. Nō
aūt alteri dixit: Uade ⁊ ānūcia glām dei:nō eſt ꝯ-
riū.erudit enī nos ꝓhibē eos q̄ volūt nos ꝓpter nos
laudare. Si aūt ad dn̄i glām referē:nō debem⁹ ꝓhi
bere:ſed magis iniūgere vt hoc fiat. HYLA. Uel
ſilentiū cecis dn̄s impat:qꝛ ap̄loꝝ ꝓpum erat p̄dica
re. GREGO. Querendū aūt nobis eſt: q̄d ſit hoc
ꝙ ipſe oīpotens cui hoc eſt velle q̄ō poſſe: ⁊ taceri
v̄tutes ſuas voluit: ⁊ tn̄ ab eis q̄ illuminati ſūt q̄ſi in
uitus indicat̄:niſi ꝙ ſeruis ſuis ſe ſequētib⁹ exēplū
dedit:vt ipſi q̄dē v̄tutes ſuas occultari deſiderēt: ⁊
tn̄ vt aliis eoꝝ exēplo ꝓficiāt:pdāt̄ inuiti. Occultēt̄
ḡ ſtudio:neceſſitate publicet̄: ⁊ eoꝝ occultatio ſit cu
ſtodia ꝓpa:eoꝝ publicatio ſit vtilitas aliena. RE-
MIGIUS: Allegoꝛice autē p̄ hos duos cecos duo
ꝓpli deſignant̄.i.iudaic⁹ ⁊ gentilis.vel duo ꝓpli iu-
daice gētis:nā tp̄e Roboā:regnū ei⁹ diuiſuꝫ ē in du
as p̄tes. De vtroqꝫ aūt ꝓp̄lo in ſe credēte chriſt⁹ illu
minauit in domo:p̄ quā ītelligit̄ eccl̄a:qꝛ abſqꝫ vni
tate eccl̄e null⁹ ſaluari pōt. Jlli autē q̄ ex iudeis cre
diderūt aduentū dn̄i:p̄ vniuerſū oꝛbē diffamauerūt.
RABA. Dom⁹ aūt pncipis ſynagoga eſt ſubdita
moyſi:dom⁹ ieſu celeſtis ē hieruſalē. Dn̄o ḡ p̄ hoc
ſeculū trāſeūte: ⁊ in domū ſuam reuertēte: duo ceci
ſecuti ſūt euꝫ:qꝛ p̄dicato euāgelio p̄ ap̄los multi ex
iudeis ⁊ gentib⁹ ceperūt eū ſeq̄. Sed poſtq̄ꝫ in celū
conſcēderat:intrauit in domum.i.in eccleſiam: ⁊ ibi
illuminati ſunt.

Egreſſis aūt illis: ecce obtulerūt
ei hoīem mutuꝫ demoniū hn̄tem: ⁊
eiecto demonio locut⁹ eſt mutus: ⁊
mirate ſūt turbe dicētes: Nūq̄ꝫ ap
paruit ſic in iſrael. Phariſei autē di
cebant in pncipe demonioꝛuꝫ eijcit
demones.

REMI. Pulchꝛe illuminatis cecis muto loque-
lam reddidit: ⁊ obſeſſum a demone curauit. in quo
fcō oñdit ſe dn̄m v̄tutū ⁊ celeſtis medicine auctoꝛē.
nā ⁊ p̄ iſaiā dcm̄ eſt: Tūc aperient̄ oculi cecoꝝ ⁊ au-
res ſurdoꝝ patebūt: ⁊ apta erit lingua mutoꝝ.vn̄ dr̄
Egreſſis aūt illis:ecce obtulerūt ei hoīeꝫ demoniuꝫ
hn̄tem. HIERO. Quod aūt dr̄ grece cophos: ma
gis tritū eſt ſ̄moni cōi: vt tā ſurd⁹ q̄ꝫ mut⁹ intelliga
tur.ſed moꝛis eſt ſcripturaꝝ cophon indifferent̄ vel
ſurdū vel mutū dicē. CHRY. Nō aūt nature erat
hec paſſio:ſed ex demonis inſidijs: iōqꝫ ⁊ alijs indi
guit q̄ eū īducerent:neqꝫ enī p̄ ſeipꝫ rogare poterat
ſine voce exiſtēs:neqꝫ alijs ſupplicare demone aīaꝫ
cū lingua colligāte.ꝓpt̄ hoc neqꝫ expetit fidē ab eo
ſꝫ cōfeſti egritudinē ſanat.vn̄ ſeq̄t̄: Et eiec.demo.lo.
eſt mut⁹. HYLA. Jn quo reꝝ oꝛdo fuat⁹ eſt.nam
demon p̄us eijcit̄: ⁊ tūc reliq̄ coꝛpis officia ſuccedūt
Seq̄t̄: Et mi.ſūt tur.di. Nūq̄ꝫ ap.ſic i iſrl̄. CHRY.
Pꝛeponebat q̄dē ceteris eū:nō qꝛ curabat ſolū:ſed
qm̄ facile ⁊ velocit̄: ⁊ infinitas egritudines ⁊ īſana
biles ſanabat. Hoc aūt maxīe phariſeos ꝯtriſtabat:
qm̄ oīb⁹ eū ꝓponebāt:nō ſolū his q̄ tūc erāt:ſꝫ ⁊ his
q̄ vnq̄ꝫ geniti fuerāt i iſrael.vn̄ phariſei ꝯcitati econ
trario detrahebāt.ꝓpt̄ q̄ō ſeq̄t̄: Phari.aūt dice. Jn
pn̄.demo.eijcit demo. REMI. Scribe nāqꝫ ⁊ pha
riſei fcā dn̄i negabāt q̄ poterāt: ⁊ q̄ nō poterāt nega
re:in ſiniſtrā p̄tē interp̄tabāt̄:ſꝫ illō pſalmi: Jn mul
titudīe v̄tutis tue mētient̄ tibi īimici tui. CHRY.
Eoꝝ aūt dicto q̄d ē demēti⁹: Nō.n.ꝯfungi pōt ꝓijcē
demonē alteꝝ demonē:ſuis enī applaudē ꝯſueuit:
nō diſſoluē ſua. Chriſt⁹ aūt nō ſolū demones eijcie
bat:ſꝫ ⁊ lepꝛoſos mūdabat ⁊ moꝛtuos ſuſcitabat: ⁊
peccata ſoluebat: ⁊ regnū dei p̄dicabat: ⁊ ad p̄rem
hoīes adducebat:q̄ demō neqꝫ poſſet facē neqꝫ vel
let. RABA. Myſtice aūt ſic i duob⁹ cecis ſigna-
tus ē vterqꝫ ꝓp̄ls iudeoꝝ ⁊ gentiū:ita ī hōie muto ⁊
demoniaco generalit̄ ſignatū ē oīne gen⁹ humanū.
HYLA. Uel ī muto ⁊ ſurdo ⁊ demoniaco gentiū
plebs īdigna toti⁹ ſalutis īfert̄.oīb⁹ enī vndiqꝫ ma

lis circūſeſſa toti⁹ corpis vitijs īplicabaṫ. REMI.
Gentilis.n.ppl's mut⁹ erat: q̄ ī ɔfeſſione vere fidei ⁊
ī laude ſui creatoris os apire nō poterat: ſiue q̄ mu
tis idolis cultū īpēdebat. Similis illis ſcīs demoni
acus erat: q̄ p̄ mortē īfidelitatis diaboli īperijs ſub
dit⁹ erat: dei aūt cognitōe ſupſtitionū oīum veſania
effugata: ⁊ viſus ⁊ audit⁹ ⁊ ſmo ſalutis inuehitur.
HIERO. Sicut enim ceci lumē recipiūt: ſic ⁊ muti
ad loquēdū lingua laxaṫ: vt cōfiteaṫ eū quē antea
denegabat. In turba aūt admirāte ɔfeſſio nationū
ē. Phariſei aūt p̄ ſuā calūniā vſq̄ hodie iudeoꝝ īfi-
delitatē demōſtrāt. HYLA. Adminiſtrationē aūt
turbe talis ɔfeſſio ſubſecuta ē. Nunq̄ apparuit ſic ī
iſrael: q̄ is cui p̄ legē nihil opis afferri potuit verbi
v̄tute ſaluaṫ. REMI. Illi v̄o q̄ mutū ſaluādū dn̄o
obtulerūt: itelliguntr apl̄i ⁊ p̄dicatores q̄ aſpectibus
dīna pietatis gētilē ppl'm ſanādū obtulerūt. AV-
GV. de cō. euā. Qd̄ aūt hic dr̄ de duob⁹ cecis ⁊ de-
monio muto: ſol⁹ matthe⁹ poſuit. Illi enī duo ceci
de q̄b⁹ alij narrāt nō ſūt iſti: ſed tn̄ ſimile ſcm̄ eſt: ita
vt ſi ipſe matthe⁹ nō etiā illi⁹ facti meminiſſet: poſſ;
putari hoc qd̄ nūc narrat dictum fuiſſe etiā ab alijs
duob⁹. Qd̄ cōmēdare memorie diligenṫ debem⁹ eē
q̄dā ſcā ſimilia: qd̄ p̄baṫ nō eē idē. Cū ipſe euangeli
ſta vtrūq̄ ɔmemorat: vt ſi q̄n talia ſingula apd̄ ſin
gulos iuenerim⁹: atq̄ in eis ɔ̄riū qd̄ ſolui nō poſſit
occurrat: nō eē ſcm̄ idē ſed aliud ſimile vl' ſimilr̄ ſcm̄.

Et circuibat ieſus oēs ciuitates
⁊ caſtella docēs in ſynagogis eoꝝ
⁊ p̄dicās euāgelium regni: ⁊ curās
oēm lāguorē: ⁊ oēm infirmitatē. Vi
dens autē turbas miſert⁹ eſt eis: q̄a
erāt nexati ⁊ iacētes ſicut oues non
hn̄tes paſtorē. Tūc dicit diſcipulis
ſuis: Meſſis q̄dē multa: opari aūt
pauci. Rogate ergo dn̄m meſſis: ut
mittat oparios in meſſem ſuam.

CHRY. Noluit dn̄s ipſo ſcō redarguere accuſati
onē phariſeoꝝ dicētiū: In p̄ncipe demonioꝝ eijcit
demonia. demō enī ɔuitiū paſſus nō bn̄facit: ſ; nocꝫ
eis q̄ eū ihonorant. Dn̄s aūt ɔ̄riū facit: q̄ p⁹ ɔuitia ⁊
ɔtumelias nō ſolū nō punit: ſ; etiā nec icrepauit: q̄n
īmo bn̄ficia p̄ſtitit. vn̄ ſeq̄ṫ: Et circui. ieſus oēs ciui.
⁊ caſtel. In quo erudit nos accuſatoribus nr̄is retri
buere nō accuſatōes: ſed bn̄ficia. Qui enī p⁹ accuſa-
tionē deſiſtit a bn̄ficio: mōſtrat q̄n p̄p̄ hoīum lau-
dem bn̄facit. Si v̄o p̄p̄ deū bn̄facis ɔſeruis: q̄cquid
illi fecerit: nō deſiſtis bn̄faciēs: vt maioꝛ ſit merces.
HIERO. Vides aūt q̄ q̄liter ⁊ vicis ⁊ vrbibus ⁊
caſtellis. i. ⁊ magnis ⁊ paruis euangeliū p̄dicauerit:
vt nō ɔſideraret nobiliū potētiā: ſ; ſalutē credētiuꝫ.
Seq̄ṫ: Do. ī ſyna. eoꝝ. hoc. ſ. bn̄ſ opis qd̄ mādauerat
pr̄: ⁊ hāc eſuriē vt doctrina ſaluos faceret infideles
docebat aūt ī ſyna. euā. regni. vn̄ ſeq̄ṫ: Et p̄di. euan.
regni. REMI. Intelligēdū ē dei. Quāuis enī ānū
ciēt bona tp̄alia: tn̄ n̄ dr̄ euāgeliū. Hic ē q̄ lex n̄ no
minaṫ euāgeliū: q̄ ſuis obſeruatorib⁹ nō p̄mittebat
bona celeſtia: ſ; eterna. Poſt p̄dicationem aūt ⁊ do

ctrinā, curabat oēꝫ langorē ⁊ oēm infirmitatē: vt q̄
bus ſmo n̄ ſuaſerat: opa p̄ſuaderēt. vn̄ ſeq̄ṫ: Curās
oēm langorē ⁊ oēm infirmitatē: qd̄ de ipſo p̄pe di:
nihil q̄ppe ei īpoſſibile ē. GLO. Langorem vocat
diuturnā īfirmitatē: īfirmitatē aūt leues morbos.
REMI. Sciēdū ē aūt: q̄ illos quos corpe ſanabat
forinſec⁹: mēte ſanabat itrinſec⁹. Alij v̄o hoc facere
nō p̄nt ſua p̄tāte: ſ; p̄ dei grām. CHRY. Nō autē
ī hoc ſtat chriſti bonitas: ſ; ⁊ aliā p̄uidētiā circa eos
oñdit: viſcera miſicordie circa eos expādēs. vn̄ ſeq̄ṫ
Vidēs āt turbas: miſt⁹ ē eis. REMI. Per qd̄ offi
ciū boni paſtoris magis q̄ mercenarij ī ſe chriſt⁹ oñ-
dit. Quare aūt miſert⁹ ſit ſubiūgit: Quia erāt vexati
⁊ iacē. ſic oues n̄ ha. pa. Vexati q̄dē a demonib⁹: ſi-
ue q̄ a diuerſ infirmitatib⁹ erāt attriti. RABA.
Vel vexati p̄ diuerſos errores: ⁊ iacētes. i. torpentes
nō enitētes ſurgē: ⁊ cū haberēt paſtores erāt q̄ſi nō
haberēt paſtorē. CHRY. Hec p̄ncipiū iudeorum
erat accuſatō: q̄n paſtores exiſtētes ea q̄ lupoꝝ erāt
oñdebāt. nō ſolū enī nō emēdabāt multitudinē ſed
⁊ nocebāt eoꝝ p̄fectui. Illis enī admirātib⁹ ⁊ dicen
tib⁹: Nūq̄ app̄uit ita ī iſrl'. ecōtrario dicebāt: Quo-
niā ī p̄ncipe demonioꝝ eijcit demonia. REMIG.
Poſtq̄ āt dei fili⁹ de celo p̄ſpexit ī terrā: vt audiret
gemit⁹ ɔpeditoꝝ: mox m̄lta meſſis cepit augeri. tur
be nāq̄ hūani generis fidei n̄ appropinq̄ſſēt: niſi q̄
auctoꝛ hūane ſalutis de celis p̄ſpexit ī terrā. ⁊ idē ſeq̄
tur: Tūc dixit diſcipulis ſuis: Meſſis q̄dē m̄lta opa
rij aūt pauci. GLO. Meſſis ḡ dicuṫ hoīes q̄ p̄nt
meti a p̄dicatorib⁹ ⁊ de collectōe p̄ditoꝝ ſeparari: ut
grana excuſſa a paleis poſtea ī horreis reponātur.
HIERO. Meſſis m̄lta: ppl'oꝝ ſignat m̄ltitudinē
oparij pauci penuriā magiſtroꝝ. REMI. Paruꝰ .n.
erat numer⁹ apl'oꝝ ad ɔpationē tantaꝝ ſegetū. Hor
taṫ aūt dn̄s ſuos p̄dicatores. i. apl'os ⁊ eoꝝ ſeq̄ces:
vt quotidie ſui numeri augmētationē expoſcāt. vn̄
ſubdit: Rogate ḡ dn̄m meſ. vt mit. opa. ī meſ. ſuam.
CHRY. Latenter ſeipm̄ dn̄m oñdit: Ipe enī eſt q̄
meſſis ē dn̄s. Si enī metē miſit q̄ apl̄i nō ſeminaue
rūt: manifeſtū ē q̄n nō aliena metē miſit: ſ; ea q̄ ipe
p̄ p̄phetas ſeminauit. S; cū. xij. apl̄i ſint oparij: dixit
Deprecamini dn̄m meſſis vt mittat oparios ī meſſem
ſuā. ⁊ tn̄ nullū eis adiecit: q̄. ſ. eos iam. xij. exiſtētes
multiplicauit nō numeꝝ adijciēs: ſ; v̄tutem largiēs.
REMI. Vel tūc augmētat⁹ ē q̄n deſignauit ⁊ ali
os. lxxij. ⁊ q̄n ſūt facti m̄lti p̄dicatores ſp̄ūſancto de
ſcēdēte ſup credētes. Oñdit aūt q̄ magnū donū ſit
hoc. ſ. vt aliq̄s hēat v̄tutē decenter p̄dicādi: p̄ hoc q̄
dic̄ hoc eē orādū. Cōmemorat aūt ī hoc loco v̄ba
iohānis de area ⁊ vētilabro ⁊ palea ⁊ frumento.
HYLA. Myſtice aūt ſalute gētib⁹ data: ciuitates
oēs ⁊ caſtella oīa v̄tute ⁊ igreſſu x̄pi illuminanṫ: ⁊
oēꝫ īfirmitatē veterē lāguoris euadūt. Immūdi āt
ſpūs dn̄ante violētia vexatā ⁊ ſub legis onē egrotā
plebē dn̄s miſereṫ: q̄ nullus adhuc eis paſtoꝛ erat
cuſtodiā ſcī ſpūs redditur⁹. Erat āt doni iſti⁹ copio-
ſiſſim⁹ fruct⁹ cui⁹ copia hauriētiū m̄ltitudinē vincit
nā q̄ntūlibet aſſumaṫ a cūctis: ad largiēduꝫ tn̄ ſemp
exuberat. ⁊ q̄ plures eē vtile eſt p̄ quos miniſtreṫ:
rogari dn̄m meſſis iubet: vt ad capeſſendū qd̄ p̄pa-
rabaṫ donū ſp̄ūſcī: meſſoꝝ copiā de⁹ p̄ſtet. p̄ ſe enī
enī hoc mun⁹ a deo effundiṫ.

CAPI. X.

ET conuocatis duodeci diſci
pulis ſuis: dedit illis ptãtẽ
ſpirituũ imũdoꝝ ut eijceret
eos: ⁊ curarẽt oẽm languoꝛẽ ⁊ oẽm
ĩfirmitatẽ. Duodeci autẽ diſcipulo
rũ noĩa ſunt hec. Primꝰ ſimon q dr̃
petrꝰ: ⁊ andreas frat̃ eiꝰ: philippus
⁊ bartholomeꝰ: iacobuſ zebedei ⁊ io
hãnes frat̃ eiꝰ: thomas ⁊ mattheus
publicanꝰ: ⁊ iacobꝰ alphei ⁊ thadeꝰ
ſimon chananeꝰ: ⁊ iudas ſcarioth: q
⁊ tradidit eum.

GLO. A curatõe ſocrꝰ petri vſqꝫ huc ↄtinuatões
habuerũt relata miracula. Et fuerũt ante ſmonẽ ĩ
monte habitũ facta: qḋ ex electõe mathei q̃ int̃ ipa
refert̃ ĩdubitãter habemꝰ. Fuit.n. vnꝰ de.xij.electꝰ ĩ
mõte ad apoſtolatũ. h aũt redit ad oꝛdinẽ rei ſicut
geſta ẽ: pꝰ curatũ cẽturiõis ſuũ dicẽs: Et ↄuocatis
xij. diſcipulis. REMI. Narrauerat enĩ ſupius euã
geliſta: q2 cohoꝛtatꝰ ẽ dñs diſcipulos rogare dñz meſ
ſis: vt mitteret opariõſ ĩ meſſez ſuã. ⁊ qḋ hoꝛtatꝰ eſt:
hoc nũc ĩplere videt̃. Duodenariꝰ enĩ numerꝰ pfe
ctꝰ ẽ. Naſcit̃ ãt a ſenario: q̃ pfectões hꝫ: eo q2 ex ſuis
ptibꝰ q̃ ſũt vnũ duo ⁊ tria ĩ ſeipm formať. Senariꝰ
aũt numerꝰ duplicatꝰ duodenariũ gignit. GLO.
Que q̃dẽ duplicatio ad duo pcepta charitatis: vl' ad
duo teſtamẽta ptinere videt̃. RABA. Duodena
riꝰ etiã numerꝰ q̃ ↄficit̃ ex ternario ⁊ q̃nario deſig
nat eoſ p q̃tuoꝛ mũdi clymata fidẽ ſãcte trinitatiſ pre
dicaturos. Iſte etiã numerꝰ p mltas figuras ĩ veteri
teſtamẽto pſignatꝰ ẽ. Per.xij.filios Jacob.p.xij.pn
cipes filioꝝ Jſrael.p.xij.fõtes viuẽtes ĩ Heliz.p.xij.
lapides rõnali Aarõ.p.xij.panes ppoſitõis.p.xij.ex
ploratoꝛes a Moyſe miſſos.p.xij.lapides vnde fcm
eſt altare.p.xij.lapides ſublatos de Joꝛdane.p.xij.
boues q̃ ſuſtinebãt mare eneũ. In nouo etiã teſta
mẽto.p.xij.ſtellas ĩ coꝛona ſpõſe.p.xij. fundamenta
Hieruſalẽ q̃ vidit Johãneſ: ⁊ p.xij.poꝛtaſ. CHRY.
Non ſolũ aũt eos ↄfidere fecit eoꝝ miniſteriũ vocã
do miſſionẽ ĩ meſſez: ſꝫ ⁊ faciẽdo eos potẽtes ad mi
niſteriũ. vñ ſeq̃t: Dedit illis poteſtatẽ ſpirituũ im
mũdoꝝ vt eijcerẽt eos ⁊ curarẽt oẽm lãguoꝛẽ ⁊ oẽz
ĩfirmitatẽ. REMI. In quo apte demõſtrať q2 ve
ratõ turbaꝝ ñ fuit tñ vna aut ſimplex ſꝫ varia. ⁊ hoc
ẽ miſereri turbis: dare diſcipul' poteſtatẽ curãdi ⁊ ſa
nãdi eos. HIERO. Benignꝰ.n. ⁊ clemẽs dñs ac
magiſter nõ inuidet ſuis atqꝫ diſcipul' ṽtutes ſuas ⁊
ſicut ipe curauerat oẽz languoꝛẽ ⁊ ĩfirmitatẽ. Apoſ
tolis quoqꝫ ſuis tribuit poteſtatẽ vt curẽt omnẽ lã
guoꝛẽ ⁊ ĩfirmitatẽ. Sꝫ mlta differẽtia ẽ int̃ habeř ⁊
tribuere: donare ⁊ accipere. Iſte quodcũqꝫ agit po
teſtate domini agit: illi ſiquid faciunt imbecillita
tem ſuam ⁊ virtutez domini confitent̃ dicentes: In
nomine ieſu ſurge ⁊ ambula. Catalogus aũt apoſto
loꝝ ponit̃: vt extra hos q̃ pſeudo apoſtoli ſũt exclu
dãť. vnde ſeq̃t: Duodeci aũt apoſtoloꝛuz noĩa ſunt
hec. Primꝰ ſimõ q̃ vocať petruſ ⁊ andreas frat̃ eiꝰ.

Oꝛdinẽ q̃dez apoſtoloꝝ ⁊ meritũ vniuſcuiuſqꝫ illiꝰ
fuit diſtribuere q̃ coꝛdis arcana rimať. Primꝰ ſcri
bit̃ ſimõ cognoĩe petrꝰ ad diſtinctõez alterꝰ ſimoĩs
q̃ appellat̃ chananeꝰ de vico galilee chana: vbi dñs
aquas ↄuertit ĩ vinũ. RABA. Idẽ ẽ aũt grece ſi
ue latine petrꝰ: qḋ ſyriace cephaſ. ⁊ ĩ vtraqꝫ lingua
nomẽ a petra deriuatũ ẽ. Nec dubiũ q̃n illa ḋ qua
paulꝰ ait: Petra aũt erat chriſtꝰ. REMI. Fuerũt
aũt nõnulli q̃ ĩ hoc noĩe greco. ſ. atqꝫ latino qḋ eſt
petrꝰ: querẽteſ hebraice ligue ĩterptatõez dixerũt: q2
ĩterptať diſcalciãs vel diſſoluẽs: vl' agnoſcẽs. Sed
illi q̃ hoc dicũt: duabꝰ tenẽť ↄtrarietatibꝰ. Prima ẽ
ex ppꝛietate hebraice ligue: ĩ qua.p.nõ exprimitur:
ſed loco eiꝰ.f.ponitur. Vñ pilatũ dicũt filatũ. Secũ
da ex ĩterptatõe euãgeliſte q̃ narrat dñz dixiſſe: Tu
vocaberiſ cephas. et ipe de ſuo addit: Qḋ ĩterptatur
petrus. Simõ aũt ĩterptať obediẽs. Obediuit enĩ ṽ
bis andree ⁊ cũ eo venit ad chꝛiſtũ: ſiue q2 obediuit
pceptis diuinis. Et q2 ad vnius iuſſiõis vocẽ ſecutꝰ
ẽ dñm. Siue vt q̃buſdã placet: ĩterptať deponẽſ me
roꝛẽ: ⁊ audiẽs triſticiã. Dño.n.ſurgẽte depoſuit me
roꝛẽ dominice paſſionis ⁊ triſticiã audiuit: dicẽte ei
dño: Alius te cinget: ⁊ ducet quo tu nõ vis. Seq̃tur
Et andreas frat̃ eiꝰ. CHRY. Nõ parua aũt ⁊ hec
laus ẽ: Petrũ eniz denominauit a virtute: Andreaz
vero a nobilitate q̃ ẽ ſcm moꝛẽ: ĩ hoc q2 euz fratrem
petri dixit. Marcꝰ aũt pꝰ duos ṽtices. ſ. petꝝ ⁊ iohã
nem andreã numerat: h aũt nõ ita. Marcꝰ enĩ ſcm
dignitatẽ eos oꝛdinauit. REMI. Andreas aũt ĩter
ptať virilis. Sicut enĩ apud latinos a viro deriuať
virilis: ita apḋ grecos ab aner deriuať andreas. Vñ
aũt virilis dicit̃: q2 relictiſ omnibꝰ ſecutꝰ ẽ chꝛiſtũ: ⁊
viriliter ĩ mãdatis eiꝰ pſeuerauit. HIERO. Euã
geliſta aũt paria iuga apoſtoloꝝ queqꝫ ↄſociat. Iũ
git enĩ petrũ ⁊ andreã fratres: nõ tam carne q̃ ſpũ:
Jacobũ ⁊ iohãnez q̃ patrẽ coꝛpoꝛis relinquẽtes veꝝ
patrẽ ſecuti ſũt. vñ ſeq̃tur: Jacobus zebedei ⁊ iohan
nes frater eiꝰ. Jacobũ quoqꝫ appellat zebedei: q2 et
alius ſequit̃ iacobꝰ alphei. CHRY. Vide aũt q2 ñ
ſcm dignitatẽ oꝛdinat. Mihi enĩ videt̃ Johãnes nõ
alijs ſolũ: ſꝫ etiã fratre maioꝛ eſſe. REMI. Interp
tať aũt iacobꝰ ſupplãtãs ſiue ſupplãtatoꝛ: q2 nõ ſo
lum vitia carnis ſupplãtauit ſed etiaz eandẽ carnez
herode trucidãte cõtempſit. Johãnes inťpꝛetať dei
gr̃a: q2 p omnibꝰ diligi a dño meruit. vñ ob pꝛecipui
amoꝛis gratiã ſupꝛa pectꝰ dñi ĩ cena recubuit. Seq̃ť
Philippꝰ ⁊ bartholomeꝰ. Philippus ĩterptať os
lãpadis ſiue lãpadaꝝ: q2 lumẽ quo illuminatꝰ eſt a
dño mox ĩuẽto fratri p officiũ oꝛis ſtuduit ppinare
Bartholomeuſ ſyrũ nomẽ ẽ nõ hebꝛeũ. Et ĩterptať
filius ſuſpẽdẽtiſ aquas. i. chꝛiſti q̃ coꝛda ſuoꝝ pdica
toꝝ de terrenis ad celeſtia ſubleuat ⁊ ſuſpendit: vt
quo magis celeſtia penetrãt: eo coꝛda ſuoꝝ auditoꝝ
gutta ſancte pdicatonis magis ĩebꝛiẽt ⁊ infundant.
Seq̃ť. Thomas ⁊ mattheꝰ publicanꝰ. HIERO.
Ceteri euãgeliſte ĩ ↄiunctiõe nominuz pmũ ponunt
mattheũ ⁊ poſtea thomã. Nec publicani nomẽ aſ
cribũt: ne antiq̃ ↄuerſatiõs ṙcoꝛdãtes ſuggillare euã
geliſtã viderẽť. Iſte ṽo ⁊ pꝰ thomã ſe ponit ⁊ pub
licanũ appellat vt vbi abũdauit peccatũ: ſupabũdet
⁊ gr̃a. REMI. Thomas aũt ĩterptať abyſſus ſiue
geminꝰ: q̃ grece dicit̃ Didimus. Vñ aũt didimus ⁊

abyſſus īterp̄taꝛ: qꝛ quo diuti⁹ dubitauit: eo ꝓfun-
dius affectum dn̄ice paſſiōis credidit ⁊ myſteriū diui
nitatis agnouit. vn̄ dixit: Dominus me⁹ ⁊ de⁹ me⁹
Mattheus aūt īterpretaꝛ donatus: qꝛ dei munere
de publicano euāgeliſta factus ē. Seqꝛ: Et iacobus
alphei ⁊ thadeus. RABA. Iſte iacob⁹ ē qui ī euā
gelijs frater dn̄i noiaꝛ: ⁊ etiā ī epiſtola ad galathas
qꝛ maria vxor alphei ſoror fuit marie matris domi
ni quā iohānes euāgeliſta mariā cleophe noiauit:
fortaſſe qꝛ idē cleophas ⁊ alpheus ē dict⁹. Uel ipſa
maria defūcto alpheo poſt iacobū natū: nupſit cleo
phe. REMI. Et hn̄ dr̄ Fili⁹ alphei. i. iuſti ſiue docti
qꝛ nō ſolū vitia carnis ſupplātauit: ſꝫ etiā curā car-
nis cōtempſit. nā cuius meriti fuerit: teſtes ſunt apl̄i
ꝗ eū ep̄m hieroſolymitane eccl̄e ordinauerunt. vn̄ ⁊
eccl̄iaſtica hiſtoria inter cetera de eo dicit: Quia car
nem nūꝗꝫ comedit: ⁊ vinū ⁊ ſicerā n̄ bibit. Balneis
⁊ lineis veſtibus non ē vſus: die noctuqꝫ flexis geni
bus orabat. Adeo etiā magni meriti fuit vt ab om
nibus iuſtus vocareꝛ. Thadeus aūt ip̄e ē quē lucas
iudā iacobi ⁊ frēm iacobi appellat cuius ep̄la in ec
cleſia legiꝛ: in qua ſe frēm iacobi noiat. AVG. de
cō. euā. Nōnulli aūt codices hn̄t Lebbeū. qui autē
vnqꝫ ꝓhibuit duobus vel tribus noībus vnū hoīeꝫ
vocari? REMI. Iudas aūt īterp̄taꝛ ꝯfeſſus: eo ꝙ
filiū dei ꝯfeſſus ſit. RABA. Thadeus aūt ſiue leb
beus īterp̄taꝛ corculus. i. cordis cultor. Sequiꝛ: Si
mon chananeus ⁊ iudas ſcarioth qui tradidit eum.
HIERO. Simō chananeus ip̄e ē qui ab alio euā
geliſta ſcribiꝛ zelotes: chana quippe zelus īterp̄taꝛ.
Iudas aūt ſcarioth vel a vico ī quo ortus eſt: vel ex
tribu iſachar vocabulū ſūpſit: vt quodā vaticinio in
cōdēnationē ſui natus ſit. Iſachar enī īterp̄tatus eſt
merces vt ſignificeꝛ p̄ciū ꝓditoris. REMI. Inter-
p̄taꝛ aūt ſcarioth memoria dn̄i: qꝛ ſecutus ē dn̄m: ſi
ue memoriale mortis quādiu meditatus eſt ī corde
ſuo vt dn̄m traderet ī mortē: ſeu ſuffocatū: qꝛ ſeip̄m
ſtrāgulauit. Et ſciēdū ꝙ duo diſcipuli hoc noīe ſūt
vocati ꝑ quos oēs chriſtiani deſignātur: ꝑ iudam ia
cobi illi qui in cōfeſſione fidei ꝑſeuerauerāt: ꝑ iudā
ſcariothē illi qui relicta fide retro ꝯuertūt. GLO.
Duo ⁊ noiatim exp̄muntꝛ: vt iugalis ſocietas appro
beꝛ. AVGV. xviii. de ciuita. dei. Elegit ḡ hos ī di
ſcipulos quos ⁊ apl̄os noiauit hūiliter natos: inho
noratos: illuminatos: vt quicquid magnū eēnt ⁊ fa
cerēt: ipſe ī eis eēt ⁊ faceret. Habuit īter eos vnum
quo malo vtens hn̄: ⁊ ſue paſſiōis ipleret diſpoſitū:
⁊ eccl̄e ſue tolerandoꝝ maloꝝ p̄beret exemplum.
RABA. Qui etiā nō ꝑ iprudētiā īter apl̄os eligiꝛ.
magna ē enī vītās quā nec aduerſarius miniſter in
firmat. Uoluit etiā a diſcipulo ꝓdi: vt tuo vitio pro
ditus modeſte feras tuū erraſſe iudiciū: piſſe hn̄ficiū

Hos duodeci miſit ieſus: p̄cipi
ens eis ⁊ dicēs: In uiā gētiū ne abi
ritis: ⁊ ī ciuitates ſamaritanoꝝ ne ī
traueritis: ſꝫ poti⁹ ite ad oues ꝗ pie
rūt dom⁹ iſrl̄. Eūtes aūt p̄dicate di
cētes: qꝛ appropinꝗbit regnū celoꝝ.
Infirmos curate: mortuos ſuſcita
te: leproſos mūdate: demones eijci
te. gratis accepiſtis gratis date.

GLO. Quia manifeſtatio ſp̄ūs vt apoſtolus dicit
ad vtilitatē eccl̄e daꝛ: p⁹ datā apl̄is p̄tātē: mittit eos
vt p̄tātē ad alioꝝ vtilitatē exequāꝛ. vn̄ dr̄: Hos duo
decim miſit ieſus. CHRY. Attēdite autē opportu
nitatē miſſionis. Poſtqꝫ enī videret mortuū ſuſcitā
tem: mare icrepātē: ⁊ cetera huiuſmōi: ⁊ ſufficienter
v̄tutis ei⁹ demōſtrationē ſuſceperāt ꝑ v̄ba ⁊ per opa
tūc eos mittit. GLO. Mittēs autē docet eos quo
eant: qd p̄dicēt: ⁊ qd faciāt. Primo ꝗdē quo eāt. vn̄
dr̄: Precipiēs eis ⁊ dicēs: In viā gētiū ne abieritis
⁊ ī ciui. ſamarita. ne ītraue. ſed poti⁹ ite ad oues que
pierūt dom⁹ iſrl̄. HIERO. Nō ē aūt ꝯrius locus
iſte ei p̄cepto quo poſtea dr̄: Eūtes docete oēs gen-
tes. qꝛ hoc an̄ reſurrectionē: illud p⁹ reſurrectionem
p̄ceptū ē. Et oportebat p̄mū aduētū chriſti nūciare
iudeis: ne iuſtā haberēt excuſationē dicētes ſiō ſe do
minū reieciſſe: qꝛ ad gētes ⁊ ſamaritanos apl̄os mi
ſerit. CHRY. Iō etiā p̄mo ad iudeos mittit: vt q̄ſi
ꝗdam paleſtra in iudea exercitati: ad agones orbis
terraꝝ ītrarēt: ⁊ velut quoſdā pullos debiles ad vo
landū eoſ iducēs. GREGO. ī ho. Uel qꝛ ꝑ ſuos ſoli
iudee voluit ⁊ poſtmodū gētib⁹ p̄dicari: ꝗten⁹ redē
ptoris nr̄i p̄dicatio a ꝓpijs repulſa: gētiles pplos q̄ſi
extraneos ꝗreret. Erāt etiā tūc ꝗdā ꝗ de iudea voca
di eēnt: ⁊ de gentilib⁹ vocādi nō eēnt: ꝗ nec ad vitā
reparari mererenꝛ: nec tn̄ graui⁹ de contēta p̄dicati
one iudicari. HYLA. Legis etiā lectio obtinere p̄
uilegiū euāgelij debebat: hoc minus iſrl̄ ſceleris ſui
excuſationē habitur⁹: ꝙ plus ſedulitatis in admoni
tione ſenſiſſet. CHRY. Itē ne eſtimarēt qꝛ chriſto
ꝯuitiebanꝛ ⁊ demoniacū eū vocabant: ꝙ ꝓpter hoc
eos odio haberet: p̄mum eos emēdare ſtuduit: ⁊ ab
oīb⁹ alijs diſcipulos adducēs eis medicos ⁊ docto
res mittit: ⁊ nō ſolū ꝓhibuit alijs ānūciare anqꝫ iu
deis: ſed neqꝫ viā ꝗ ad gētes fert ꝑtingere ꝯcedebat
qō ſignat cū dicit: In viā gētiū ne abieritis. Et qꝛ ſa
maritani ꝯrij erāt iudeis: qꝫuis faciliores eēnt vt cō
uerterenꝛ ad fidē: tn̄ neqꝫ ſamaritanis ꝑuſqꝫ iudeis
p̄dicari ꝑmiſit. vn̄ dicit: Et ī ciuita. ſama. ne ītraueri.
GLO. Samaritani ꝗdē fuerūt gētiles dimiſſi in
terra iſrael a rege aſſyrioꝝ p⁹ captiuitatē ab eo factā
⁊ multis ꝑiculis coacti ad iudaiſmū ſūt ꝯuerſi: circū
ciſionē ⁊ ꝗnqꝫ libros moyſi recipiētes: cetera v̄o oī
no abhorrētes: vn̄ iudei ſamaritanis nō coutebanꝛ.
CHRY. Ab his ḡ diſcipulos auertēs ad filios iſrl̄
mittit quos oues pereūtes vocat: nō abſcōdens: vn̄
diqꝫ veniā eis excogitās ⁊ attrahēs eoꝝ mētē. HY
LA. Qui tn̄ lꝫ oues vocēꝛ: in chriſtū lupoꝝ ac vipe-
raꝝ linguis ⁊ faucib⁹ ſeuierūt. HIERO. Iuxta tro
pologiā v̄o precipiꝛ nobis ꝗ chriſti cēſemur noīe ne
ī viā gētiū ⁊ hereticoꝝ ambulem⁹ errorē: vt quoꝝ
religio ſepata ē: ſepareꝛ ⁊ vita. GLO. Poſtqꝫ aūt
docuit eos quo eāt: inſinuat qd predicēt. vn̄ ſubdiꝛ:
Eūtes aūt predicate dicētes: qꝛ appropinꝗt regnū
celoꝝ. RABA. Hic appropinꝗre dr̄ regnū celorū
ꝑ collatā nobis fidē inuiſibilis creatoris: nō aūt aliq̄
motione electoꝝ. Recte aūt celi vocāꝛ ſcī ꝗ deū fide
retinent ⁊ diligūt charitate. CHRY. in ho. Uides
myſterij magnitudinē: vides apl̄oꝝ dignitatē. nihil

ſenſibile ꝑcipiūt dicē: vt moyſes ⁊ ꝓphete: ſed noua
q̄dā ⁊ inopinata. Illi enī terrena bona ꝑdicauerunt
hi aūt regnū celoꝝ ⁊ oīa q̄ illic ſūt bona. GREG. i
ho. Adiuncta ſūt a ꝑdicatorib⁹ ſanctis miracula: vt
fidē vbis daret virt⁹ oſtenſa: ⁊ noua facerent q̄ noua
ꝑdicarēt. vn̄ ſeq̄t: Infirmos curate: mortuos ſuſcita
te: leproſos mundate: demones eijcite. HIERO.
Ne enī hōib⁹ ruſticanis ⁊ abſq; eloquij venuſtate
indoctis ⁊ illiteratis nemo credēt pollicētib⁹ regna
celoꝝ: dat ꝑtātē ꝑdicta faciēdi: vt magnitudinē pro
miſſoꝝ ꝓbet magnitudo ſignoꝝ. HYLA. Tota āt
v̄tutis dn̄ice ꝑtās i aplīs refert: ⁊ q̄ i adā imagine ⁊
ſimilitudine dei erāt figurati: nūc ꝑfectā chriſti ima
ginē ſortiunt: ⁊ q̄cquid maloꝝ ade corpi ſathane in
ſtinct⁹ itulerat: hoc rurſū ipſi de cōſortio dn̄ice ꝑtātis
emēdēt. GREG. in ho. Hec aūt ſigna i exordio ec
cleſie neceſſaria fuerūt: vt enī fides creſceret creden
tiū: miraculis erat nutriēda. CHRY. Poſtea autē
ſteterūt reuerētia fidei vbiq; plātata. Si āt ⁊ poſtea
fcā ſūt: pauca ⁊ rara fuerūt. cōſuetudo enī eſt deo ta
lia facere cū aucta fuerit mala: tūc. n. ſuā demōſtrat
potētiā. GREG. i ho. Scā tn̄ eccl̄a quotidie ſpiri
talit̄ facit qđ tūc ꝑ aplōs corꝑalit̄ faciebat. q̄ nimiꝝ
miracula tāto maiora ſūt: q̄nto ꝑ hec nō corꝑa: ſꝫ aīe
ſuſcitant̄. REMI. Infirmi q̄ppe ſunt ignaues q̄ nō
hn̄t vires bn̄ viuēdi. Leproſi ſunt imūdi ope vel de
lectatione carnali. Mortui ſunt qui opa mortꝪ agūt
Demoniaci ſūt i ꝑtātē diaboli redacti. HIER. Et
q: ſemꝑ dona ſpiritalia ſi merces media ſit: viliora
ſūt: adiūgit̄ auaricie cōdēnatio cū ſubdit: Gratis ac
cepiſtis gratꝪ date. q. d. Ego magiſter ⁊ dn̄s abſq; ꝑ
cio vobis hoc tribui: g̃ ⁊ vos ſine ꝑcio date. GLO.
Hoc aūt dicit ne iudas qui loculos habebat de ꝑdi
cta ꝑtāte pecuniā cōgregare vellet dānans ⁊ hic ꝑ
fidiā ſimoniace hereſeos. GRBGO. i ho. Preſcie
bat nāq; nōnullos donū accepti ſpūs i vſum nego
ciationis iflectē: ⁊ miraculoꝝ ſigna ad auaricie obſe
quiū declinare. CHRY. Uide aūt q̄lit̄ moꝝ diligē
tiā nō min⁹ hꝫ q̄ȝ ſignoꝝ: mōſtrās q̄m ſigna ſine his
nihil ſūt. Etenī ſupbiā eoꝝ cōprimit dicēs: Gratis ac
cepiſtis ⁊ ab amore pecuniaꝝ mundos eē ꝑparat di
cens: Gratis date. Uel vt nō videat̄ eoꝝ eē bn̄ficiuꝫ
ait: Gratis accepiſtꝪ. q. d. nihil vos de veſtro largimi
ni ſuſcipiētib⁹. neq; enī mercede hoc accepiſtꝪ: neq;
laborātes i ea gr̄a. gratis enī accepiſtis: ita igit̄ alijs
date: neq; enī eſt condignū ꝑciū eoꝝ inuenire.

**¶ Nolite poſſidere auꝝ neq; argē
tū neq; pecuniā i zonis ueſtris: non
perā in uia neq; duas tunicas neq;
calciamēta neq; uirgā. Dign⁹ ē eniꝫ
operarius cibo ſuo.**

CHRY. Quia ſpiritaliū mercationē ſupra dn̄s ꝓ
hibuerat: cōſ̄ter radicē omniū malorum euellēs ait:
Nolite poſſidē auꝝ neq; argentū. HIERO. Si. n.
ſic predicāt vt preciū nō accipiant ſupflua eſt auri ⁊
argenti nummoꝝq; poſſeſſio. Nā ſi hoc habuiſſent
videbant̄ nō cā ſalutis hōiuꝫ: ſꝫ cā lucri predicare.
CHRY. Per hoc g̃ preceptū ꝑmo quidem diſcipu
los facit nō eſſe ſuſpectos. Secūdo ab oī eoſ liberat
ſolicitudine: vt vacatōem omnem tribuāt v̄bo dei.

Tertio docet eos ſuā v̄tutē. Hoc nēpe eis poſtea di
xit: Nūq̄d aliq̄d defuit vobis q̄n miſi vos ſine ſaccu
lo ⁊ pera? HIERO. Qui aūt diuitiaſ detrūcauerat
q̄ ꝑ auꝝ ⁊ argētū ⁊ es ſignant̄: ꝓpemodū ⁊ vite ne
ceſſaria āputat: vt apl̄i doctores vere religionis q̄ in
ſtituebant oīa dei ꝓuidētia gubernari: ſeipſos oſn̄de
rent nihil cogitare de craſtino. GLO. Un̄ addit:
Neq; pecuniā i zonis veſtris. Duo enim ſūt genera
neceſſarioꝝ: vnū quo emunt̄ neceſſaria: qđ itelligit̄
ꝑ pecuniā i zonis: aliud ipſa neceſſaria qđ itelligit̄ ꝑ
perā. HIERO. Per hoc aūt ꝙ dicit: Neq; peram
i via. arguit ꝑhōs q̄ vulgo appellant̄ bacthe operite
ꝙ cōtēptores ſeculi ⁊ oīa ꝓ nihilo ducētes: cellariū
ſecū vehāt. Seq̄t̄: Neq; duas tunicas. In duab⁹ tu
nicis duplex mihi videt̄ induere veſtimētū: nō ꝙ i lo
cis ſcythie ⁊ glatiali viuētib⁹ vna q̄s tunica debeat
eē cōtent⁹: ſꝫ ꝙ i tunica veſtimētū itelligam⁹: ne alio
veſtiti aliud nobis futuroꝝ timore reſeruem⁹. Seq
tur: Neq; calciamēta. Et plato ēt ꝑcipit illas duas
corꝑis ſūmitates nō eē velādas: nec aſſuefieri debē
mollicie capitis ⁊ pedū. cū enī hec habuerit firmita
tem: cetera robuſtiora ſunt. Seq̄t̄: Neq; virgā. Qui
enī dn̄i habem⁹ auxiliū: baculi ꝑſidiū cur q̄rimus.
REMI. Oſn̄dit etiā dn̄s his v̄bis: q: ſci ꝑdicatores
reuocati ſūt ad ꝑmi hōis dignitatē: q̄ q̄ndiu celeſtes
poſſedit theſauros iſta nō ɔcupiuit: ſꝫ moꝝ peccādo
illa amiſit: iſta deſiderare cepit. CHRY. in ho. Fe
lix aūt ē iſta ɔmutatio. nā ꝓ auro ⁊ argento ⁊ huiuſ
mōi acceperūt ꝑtātē curādi īfirmos: ſuſcitādi mor
tuos: ⁊ alia huiuſmōi. vn̄ nō a ꝑncipio dixit eis: Nō
poſſideatis auꝝ vel argētuꝫ: ſꝫ q̄n dixerat: Leproſos
mūdate: demones eijcite. Ex quo pꝫ ꝙ angelos eos
ex hōib⁹ vt ita dicā ɔſtituit: ab oī ſoluens vite hui⁹
ſolicitudīe vt vna ſola detineāt̄ cura q̄ ē doctrine. A
q̄ ⁊ eos ſoluit dicēs: Ne ſoliciti ſitis q̄d loq̄mini. q̄
re qđ videt̄ eē valde onerosū ⁊ graue: hoc maxie le
ue eis oſn̄dit ⁊ facile. Nihil enī ē ita iocūdū vt a cura
⁊ ſolicitudīe erutū eē ⁊ maxie cū poſſibile fuerit ab
hac erutoſ i nullo minorari deo p̄ſnte ⁊ ꝓ oīb⁹ nobis
effecto. HIERO. Et q: nudos quodāmō ⁊ expe
ditos ad ꝑdicādū aplōs miſerat ⁊ dura videbat̄ eē
ɔditio magiſtroꝝ: ſeueritatē ꝑcepti ſequēti ſn̄ia tem
perauit dicēs: Dign⁹ ē enī opari⁹ cibo ſuo. q. d. Tan
tū accipite q̄ntū i veſtitu ⁊ victu vobis neceſſariū eſt
vn̄ apl̄s: Hn̄tes victū ⁊ veſtitū his ɔtēti ſim⁹. ⁊ alibi
Cōicet his q̄ cathetizat̄ ei q̄ cathetizat i oīb⁹ bonis:
vt quoꝝ diſcipuli metūt ſpiritalia ɔſortes faciāt eas
carnaliū ſuoꝝ nō i auariciā: ſꝫ i neceſſitatē. CHRY.
A diſcipulis aūt aplōs cibari oportebat: vt neq; ipſi
magna ſaperēt aduerſus eos q̄ docebāt: ſicut oīa ꝑ
bētes ⁊ nihil accipiētes: neq; rurſus illi abſcedāt q̄ſi
ab his deſpecti. Deide vt nō dicāt apl̄i: Mēdicātes
g̃ nos iubet viuē: ⁊ i hoc verecūdarent̄: mōſtrat hoc
eis debitū eē oparios eos vocās: ⁊ qđ dat̄ mercedē
appellās. nō enī q: aploꝝ i ſmonib⁹ opatio erat eſti
mare debebāt veꝝ eē bn̄ficiū qđ ꝑſtabāt. ⁊ iō dicit:
Dign⁹ ē opari⁹ cibo ſuo. Hoc aūt dixit: Nō q̄deꝫ dn̄
dens tāto ꝑcio aplīcos dignos eē labores: ſed aplīs
legē idučēs ⁊ tribuētib⁹ ſuadēs: q: qđ ab ipſis dat̄:
debitū ē. CHRY. Nō g̃ ē venale euāgeliū: vt ꝓ tē
poralib⁹ ꝑdicet̄. Si enī ſic vēdūt: magnā rē vili ven
dunt. Accipiāt g̃ ꝑdicatores ſuſtētationē neceſſitatꝪ

a pplo:mercedē diſpēſatiōis a deo. Non enī a pplo
reddit̄ q̄ſi merces illis q̄ ſibi ī charitate euāgelij ſer
uiūt:ſʒ tāq̄ʒ ſtipēdium dat̄ quo vt poſſint laborare
paſcāt̄. AVG. de cō. euā. Uel alit̄: Cū dixerat dn̄s
aplis: Nolite poſſidē auꝝ:ꝯtinuo ſubiecit: Dign⁹ eſt
oparius cibo ſuo. vn̄ ſatis oſ̄dit:cur eos poſſidē hoc
ac ferre noluerit:nō quo neceſſaria n̄ ſint ſuſtētatōi
hui⁹ vite:ſʒ q2 ſic eos mittebat vt eis hoc deberi de-
mōſtraret ab illis q̄b⁹ euāgeliū credētib⁹ ānūciarēt
tāq̄ʒ ſtipēdia militātib⁹. Apparet aūt h̄ nō p̄cepiſſe
dn̄m ita tāq̄ʒ euāgelice viuere aliūde nō debeant q̄ʒ
eis p̄bētib⁹ q̄b⁹ ānūciāt euāgeliū. Alioq̄n ꝯ hoc p̄ce
ptū fec̄ paul⁹ q̄ victū de manuū ſuaꝝ laborib⁹ trāſi-
gebat. ſʒ apparet p̄tātē dediſſe aplis dn̄m ī q̄ ſcirent
ſibi iſta deberi. Cū aūt a dn̄o aliq̄d īperat̄:niſi fiat:ī
obediētie culpa ē. cū aūt a dn̄o p̄tās dat̄:licʒ cuiq̄ʒ n̄
vti ⁊ tāq̄ʒ de ſuo iure recedē. Hoc ḡ ordinās dn̄s q̄
q̄ euāgeliū ānūciāt de euāgelio viuāt:illa aplis loq̄
bat̄ vt ſecuri nō poſſiderēt: neq̄ʒ portarēt huic vite
neceſſaria nec magna nec minima. ideo poſuit: Nec
virgā:oſ̄dens a fidelib⁹ ſuis oīa deberi miſtris ſuis
nulla ſupflua req̄rentib⁹. Hāc ḡ p̄tātē virge noīe ſi
gnauit:cū dixit ſʒ marcū: Ne quid tollerēt ī via niſi
virgā tm̄. Sʒ ⁊ calciamēta cū dic̄ matthe⁹ ī via non
eē portāda:curā p̄hibuit q̄ iō portāda cogitant̄ ne
deſint:hoc de duab⁹ tunicis intelligēdū eſt:ne q̄ſq̄ʒ
eoꝝ p̄ter eā q̄ eēt īdut⁹ aliā portādā putaret:ſollici-
tus ne op⁹ eēt cū ex p̄tāte illa poſſit accipere. Proin
de marc⁹ dicēdo calciari eos ſandalijs vel ſoleis:ali
q̄d hoc calciamētū myſtice ſignificatōis hr̄e admo-
net:vt pes neq̄ʒ tect⁹ ſit deſup neq̄ʒ nud⁹ ad terrā .i.
nō occultet̄ euāgeliū:nec t̄renis ꝯmodis īnitant̄. Et
q̄ n̄ portari duas tunicas ſʒ expſſi⁹ īdui p̄hibet:mo
net nō duplicit̄ ſʒ ſimplicit̄ ambulare:ita dn̄m omīa
dixiſſe nullo mō dubitādū ē:partī p̄p̄e partī figura
te. Sʒ euāgeliſtas alia iſtū alia illū inſeruiſſe ſcript̄
ſuis. Quiſq̄s aūt putat nō potuiſſe dn̄m ī vno ſmo-
ne q̄dā figurate quedā p̄p̄e ponere eloquia :cetera
eius inſpiciat: ⁊ videbit q̄ʒ tenebre atq̄ʒ inerudite ar
bitret̄. Quia enī dn̄s monet vt neſciat ſiniſtra q̄d fa
cit dextra:ipſas elemoſynas ⁊ q̄cq̄d hic aliud p̄cipit
figurate accipiēdū putabit. HIERO. Hec hiſtori
ce dixerim⁹. cetera ſm anagogē: nō lʒ magiſtris au
rū ⁊ argentū ⁊ pecuniā q̄ in zonis eſt poſſidere. Auꝝ
ſepe legim⁹ p̄ ſenſu:argentū pro ſermone: es p̄ vo-
ce. hec nō licet vobis ab alijs accipere:ſed data a do
mino poſſidere:neq̄ʒ hoc hereticoꝝ ⁊ philoſophoꝝ
peruerſeq̄ʒ doctrine ſuſcipere diſciplinas. HYLA.
Quia vero zona miniſterij apparat⁹ ē ⁊ ad efficaciaʒ
opis p̄cinctio:p hoc q̄ eris ī zona inhibet̄ poſſeſſio
ne q̄d in miniſterio venale ſit:admonemur. Admo
nemur etiā nec perā habere in via:curaʒ.ſ. ſecularis
ſubſtātie relinquēdam:q2 oīs theſaurus in terra p-
nicioſus eſt cordi illic futuro vbi cōdat̄ theſaurus.
Dicit aūt: Nō duas tunicas. ſufficit enī nobis ſemel
chriſt⁹ īdut⁹:ne ue poſt ītelligētiā verā:altera dein-
ceps vel hereſis vel legis veſte induamur. Nō calci
amēta:q2 in ſcā terra peccatoꝝ ſpinis atq̄ʒ aculeis n̄
obſeſſa:vt moyſi dictū eſt:nudis pedibus ſtaturi:ad
monemur nō aliū greſſus nr̄i habere:q̄ʒ quē accepi
mus a chriſto apparatū. HIERO. Uel docet do-
min⁹ pedes nr̄os mortiferis vinculis nō alligari:ſʒ
ſcām terrā ingrediētes eſſe nudos: neq̄ʒ habē virgā
q̄ vertat̄ in colubꝛū:neq̄ʒ in aliquo p̄ſidio carnis ī
niti: quia huiuſmōi virga ⁊ baculus arūdineus eſt
quē ſi paululū p̄ſſeris frangit̄: ⁊ manū tranſforat in
cūbentis. HYLA. Poteſtatis autē heſterne iure
nō ſum⁹ īdigni:hn̄tes virgā de radice ieſſe.

In quācūq̄ʒ autē ciuitatē aut ca
ſtellū ītraueritis:īterrogate q̄s in ea
dign⁹ ſit: ⁊ ibi manete donec exeatiſ.
Intrātes aūt ī domū ſalutate eā di
centes: Pax huic domui. Et ſiq̄dē
fuerit domus illa digna:ueniat pax
ueſtra ſup eā: ſi aūt nō fuerit digna
pax ueſtra reuertet̄ ad uos. Et qui
cūq̄ʒ non recepit uos neq̄ʒ audierit
ſmones ueſtros: exeūtes foras de
domo uel ciuitate excutite puluerē
de pedib⁹ ueſtris. Amē dico uobis
tolerabili⁹ erit terre ſodomoꝝ ⁊ go
morreoꝝ ī die iudicij q̄ʒ illi ciuitati.

CHRY. ī ho. Quia dixerat ſupi⁹ dn̄s: Dign⁹ ē opa
ri⁹ cibo ſuo:ne credēt̄ p̄p̄t hoc oīuʒ eis ianuā apire:
multā diligētiā h̄ iubet facē de hoſpite eligēdo. vn̄
dr̄: In quācūq̄ʒ ciuitatē aut ceſtellū ītraueritis: īter
rogate q̄s ī ea dign⁹ ſit. HIERO. Apli nouā itro
eūtes vrbē ſcire nō poterāt q̄s talis eēt. ḡ fama ho-
ſpes eligēdus ē ppli ⁊ iudicio vicinoꝝ:ne predicato
ris dignitas ſuſcipiētis īfamia deturpet̄. CHRY.
in ho. Qualit̄ ergo ipſe chriſt⁹ apud publicanū ma-
nebat:quia.ſ. dign⁹ effectus erat ex cōuerſione. hoc
etiā nō ſolum in gloriā eis p̄derat: ſed in cibationē.
Si enī dign⁹ eſt omnino dabit cibū: ⁊ maxime cū
nihil amplius neceſſarijs peteret̄. Intēde aūt q̄liter
oībus eos denudās:noīa eis dedit: p̄mittētes ī do-
mib⁹ eoꝝ q̄ docebant̄ manere. Ita enī ⁊ ipſi a ſolici
tudinibus eruebant̄: ⁊ alijs ſuadebāt quoniā p̄pter
eoꝝ aduenerāt ſalutē ſolā:in hoc q̄ nihil deferebāt
⁊ nihil ampli⁹ neceſſarijs expetebant. Et nō ad om-
nes ſimpliciter introibāt. non enī ſignis ſolum vole
bat eos claros apparere ſed magis v̄tute. Nihil aūt
ita v̄tutem deſignat:ſicut nō ſupfluis vti. HYLA.
Hoſpes vn⁹ etiā eligit̄ nō tribuēs bn̄ficiū ei q̄ apud
ſe manſurus eſt:ſed accipiens. h̄ enī dicit̄ quis in ea
dign⁹ ſit:vt magis ſe nouerit accipē grām q̄ʒ dare.
HIER. ī ho. Intēde āt q2 nōdū oīa eis tribuit. neq̄ʒ
enī eis largit̄ vt ſciāt q̄s ſit dign⁹: ſʒ iubet ſcrutari. n̄
ſolū aūt dignos iubet q̄rere:ſʒ neq̄ʒ de domo in do-
mū tranſmutari:cū ſubdit: Et ibi ma. donec exea. vt
neq̄ʒ ſuſcipientē ꝯtriſtēt:neq̄ʒ ipſi opinionē accipiāt
leuitatis aut gule. AMBO. ſup lucā: Non ergo
ocioſe dom⁹ quā īgrediāt̄ apoſtoli eligēda diſcerni
tur:vt mutādi hoſpicij cā nō ſuppetat:non tn̄ eadē
cautio receptori mandatur:ne dum hoſpes eligitur
hoſpitalitas minuat̄. Sequit̄: Intrātes aūt ī domū
ſalutate eam dicentes:pax huic domui. GLO. q.
dicēt: Pacē hoſpiti p̄camini:vt ſopiat̄ oīs repugnā

tia ꝯ veritatē. HIE. In h̄ etiā occulte ſalutationē
hebrei ac ſyri ſmonis expſſit. Qḋ enī grece dr̄ Che
re ꝛ latine Aue: hoc hebraico ſyroqꝫ ſermone appel
laſ Salēlach ſiue Samalach. i. pax tecū. Qḋ aūt p̄
cipit tale ē: Introeūtes aūt pacē imp̄camī hoſpiti: ꝛ
q̄ſtū in vobis ē diſcordie bella ſedate. Si aūt orta
fuerit ꝯdictio vos mercedē hēbitis de illata pace: il
li q̄ habē noluerūt: bellū poſſidebūt. vn̄ ſeq̄t: Et ſiq̄
dē fu. do. il. di. ve. pax vr̄a ſup eā. ſi āt non fu. di. pax
vr̄a ad vos reuertet. REMI. Quia. ſ. aut erit q̄ſqꝫ
p̄deſtinat⁹ ad vitā: ꝛ celeſte vbū ſeq̄t qḋ audit. aut
ſi null⁹ audire voluerit: ipſe p̄dicator ſine fructu nō
erit: q2 ad eū pax reuertit̄ qn̄ ei a dn̄o ꝑ labore ſui
opis recōpēſat. CHRY. in ho. Inſtruit ḡ eos dn̄ſ
ꝙ nō ꝑpē h̄ expectēt ab alijs p̄ſalutari: q2 docebāt:
ſꝫ āncedere ſalutatiōe alios honorādo. Deinde mō-
ſtrat ꝙ nō ſola ſalutatio: ſꝫ bn̄dictio ꝑ h̄ qḋ dic: Si
fue. do. di. ve. ſup eā. REMI. Docuit ḡ dn̄ſ diſcipu
los ſuos offerre pacē ī introitu dom⁹ vt ſalutatiōe
pacis eligēt̄ dom⁹ digna vel hoſpes: ac ſi patēt di-
ceret: Dib⁹ offerte pacē: q2 aut accipiendo dignos:
aut nō accipiēdo indignos ſe manifeſtabunt. Q̄uis
enī fama ppl̄i dign⁹ elect⁹ ſit hoſpes: tn̄ ſalutand⁹ ē
vt magis ſua dignitate p̄dicatores vocēt̄: q̄ʒ vltro ſe
ingerē videant̄. hec aūt pax paucor̄ verbor̄ ad totā
exploratōeʒ digne dom⁹ vel hoſpitis pōt referri.
HYLA. Salutāt ḡ apl̄i domū cū paci affectu: ſꝫ ita
vt poti⁹ pax dicta ſit q̄ʒ data. Porro aūt pacē ꝑpriā
q̄ viſcera miſeratiōis ſūt nō opoꝛtē in eā venire niſi
ſit digna: q̄ ſi digna repta nō fuerit: ſacr̄m pacis cele
ſtis intra ꝑpriā apl̄or̄ ꝯſciam ē ꝯtinēdū. In eos āt
q̄ celeſtis regni p̄cepta reſpuerint: egreſſu apl̄or̄ ꝛ
ſigno pulueriſa pedib⁹ excuſſi eterna maledictio re
linq̄t̄. vn̄ ſeq̄t̄: Et q̄cūqꝫ n̄ rece. vos: neqꝫ au. ſ. ve. ex.
fo. de. do. vel de ciuitate. excutite puluerē de pedib⁹
vr̄is. Exiſtēte enī ī loco cū loco videt̄ eē cōio. Totū
ḡ qḋ ē illi⁹ dom⁹ excuſſo puluē pedū relinquit̄: ni-
hilqꝫ ſanitatis de inſiſtētiū apl̄or̄ veſtigijſ mutuat̄.
HIE. Puluis etiā excutit̄ de pedib⁹ ī teſtimoniū
laboris ſui: ꝙ ingreſſi ſunt ciuitatē: ꝛ p̄dicatio apl̄ica
ad illos vſqꝫ ꝑuenerit. Siue excutit̄ puluis: vt ſi to-
lerabilius erit terre ſodomor̄ q̄ʒ illi ciuitati q̄ nō re-
cipit euāgeliū: nihil ab eis accipiāt: nec adiūctū q̄dē
neceſſaria q̄ euāgeliū ſpreuerint. RABA. Uel ali
ter: Pedes diſcipulor̄ ipſū opus inceſſuqꝫ p̄dicatio
nis ſignāt. Puluiſ vō quo aſpgiīt̄: terrene leuitas ē
cogitatiōis: a q̄ etiā ſūmi doctores īmunes eē nequ-
unt: cū ꝑ auditorib⁹ ſoliciti ſalubrib⁹ curis intēdūt:
ꝛ q̄ſi ꝑ itinera mūdi: vno calcaneo terre puluerē le-
gūt. Qui ḡ ſpreuerint doctrinā docētiū: ſibi labores
ꝛ ꝑicula tediūqꝫ ſolicitudinū ad teſtimoniū ſue dā-
natiōis inflectūt. Qui vō receperint vbū: afflictōes
curaſqꝫ doctor̄ q̄s ꝑ ſe tolerabūt in argumētū ſibi
vtūt hūilitatis: ꝛ ne leuis culpa videat̄ eē apl̄os nō
recipe ſubdit: Amē di. vo. tole. erit terre ſodomor̄ ꝛ
gomor. in die iu. q̄ʒ illi ciuitati. HIE. Quia ſodomi
tis ꝛ gomorreiſ nō fuit p̄dicatū: huic aūt cū p̄dicatū
ſit nō recepit euāgeliū. REMI. Uel q2 ſodomite
ꝛ gomorrei inter vitia carnis ꝛ hoſpitales fuiſſe le-
gūt̄: q̄uis non tales hoſpites receperint ſic apl̄i.
HIE. Si aūt tolerabilius erit terre ſodomor̄ q̄ʒ illi
ciuitati q̄ nō recipit euāgeliū: ḡ int̄ pctōreſ ſupplicia
diuerſa ſūt. REMI. Spiritalit̄ tn̄ ſodomor̄ ꝛ go-
morreor̄ mētiōnē facit: vt ꝑ h̄ demōſtret: quia illa
pctā ſūt deo magis odibilia q̄ fiūt ꝯ naturā: ꝑ q̄buſ
delet⁹ ē mūd⁹ aq̄s diluuij: q̄tuor ciuitates ſubuerſe
ꝛ mūd⁹ quotidie diuerſis malis affligit̄. HYLA.
Myſtice aūt inſtruit nos dn̄s nō īmiſceri eor̄ do-
mib⁹ aut familiaritatib⁹ q̄ chriſtū aut inſectāt̄: aut
neſciūt: ꝛ in q̄cūqꝫ ciuitate interrogare q̄s eor̄ habi
tatiōe ſit dign⁹. i. ſicubi eccl̄ia ſit ꝛ chriſt⁹ habitator.
neqꝫ quoq̄ʒ alibi trāſire: q2 hec ē dom⁹ digna ꝛ iu-
ſtus hoſpes. Iudeor̄ āt plures erāt futuri quor̄ tā
tus in fauorē legis affect⁹ eēt: vt q̄uis ꝑ admiratio
nē oper̄ ī chriſtū credidiſſēt: tn̄ ī legi opib⁹ morarē
tur: alij vō explorande libertati q̄ ī xp̄o ē curioſi: trā
ſire ſe ad euāgelia ex lege eēnt ſimulaturi. Multi ēt
in hereſim ꝑ intelligētie ꝑuerſitatē traducerent̄. Et
q2 iſtiuſmōi oēs penes ſe eē veritatē catholicā mē-
tiūt̄ domo ipſa. i. eccleſia caute vtēdū eſt.

Ecce ego mitto uos: ſicut oues ī medio lupor̄. Eſtote ergo pruden tes ſicut ſerpētes: ꝛ ſimplices ſicut colūbe. Cauete aūt ab hoībus. Tra dent enī uos cōcilijs: ꝛ in ſynagogiſ ſuis flagellabūt uos: ꝛ ad p̄ſides ꝛ ad reges ducemi ꝑpter me: in teſti monium illis ꝛ gentibus.

CHRY. in ho. Quia ſupi⁹ apl̄or̄ remouit ſolicitu
dinē ꝛ ſignor̄ eos oſtēſiōe armauit: ꝯſequēter p̄dicit
eis mala q̄ debebāt eis ꝯtingē. p̄mo q̄dē vt diſcerēt
p̄ſcie ei⁹ vtutē. ſecūdo vt null⁹ ſuſpicaret̄: qn̄ ꝑpter
ībecillitatē magiſtri hec eis ſupuenirēt mala. tertio
vt ipſi ſuſtinētes nō obſtupeſcerēt dū īopinabiliter
ꝛ p̄ter ſpeʒ euenirēt. q̄rto vt h̄ audiētes nō turbēt̄ ī
tpe crucis. deinde vt diſcāt qm̄ noua hec p̄lij lex eſt.
Nud⁹ .n. mittit: a ſuſcipiētib⁹ iubet cibari. Neqꝫ ī h̄
ſiſtit: ſꝫ vlteri⁹ ſuā vtutē oſ̄dit dicēs: Ecce ego mitt.
vos ſic oues ī me. lupor̄. Ubi ꝯſiderādū ꝙ nō ſim-
pliciter ad lupos: ſꝫ ī medio lupor̄ mittit: vt hic ſuā
vtutē magl̄ demōſtrēt cū oueſ lupos ſupauerit: etiā
in medio lupor̄ exiſtētes: ꝛ plīmos morſus accipiē
tes ab eis: nō ſolū nō ꝯſūmūt̄: ſed ꝛ illos ꝯuertunt.
Multo āt mirabili⁹ ē ꝛ mai⁹ trāſmutare mētes eo
rū q̄ʒ iterficē eos. Inter lupos aūt ouiū māſuetudi-
nē eos docet oſ̄dē. GRE. in ho. Qui .n. locū p̄di-
catoris ſuſcipit mala inferre nō debet ſꝫ tolerare: vt
ex ipſa ſua māſuetudine irā ſumētiū mitiget: ꝛ pctō
rū vulnera ipſe ī alijs afflictiōib⁹ vulneratus ſanet.
Qn̄ etſi qn̄ zel⁹ rectitudinis exigit vt erga ſubditos
ſeuiat: furor ipſe de amore ſit nō de crudelitate: q̄te
nus ꝛ iura diſcipline foris exhibeat ꝛ int⁹ p̄rna pie
tate diligat quos foris caſtigat. Multi aūt cū regi-
minis iura ſuſcipiūt: ad lacerādos ſubditos īarde
ſcūt: terrorē ptātis exhibēt: dn̄i videri appetūt: p̄ſes
ſe eē mīme recognoſcūt: humilitatis locū in elatiōē
dominatiōis īmutāt. ꝛ ſiqn̄ extrinſecus blandiun-
tur: intrinſecus ſeuiūt. de q̄bus dr̄: Ueniūt ad vos ī
veſtimentis ouiū: intrinſec⁹ autē ſunt lupi rapaces.
Contra q̄ nobis ꝯſiderādū ē: q2 ſic oues int̄ lupos

mittit̄:ſenſū ſeruātes inocētie:morſum malicie nō
habeamus. HIE. Lupos aūt ſcribas ⁊ pharifeos
vocat q̄ ſūt clerici iudeoꝝ. HYLA. Lupos etiā ſi-
gnificat oēs hos q̄ veſano furore in apl'os deſeuitu
ri erāt. CHRY. in ho. Maloꝝ aūt erat eis cōſola
tio mittētis v̄tuſ. Et iō an̄ oīa poſuit dicēs: Ecce ego
mitto vos. q. d. Ne turbemī qm̄ i medio lupoꝝ mit
timini. poſſū enī facere vt nihil mali ſuſtineatis: nō
ſolū lupis nō ſuppoſiti: ſ; leonib⁹ terribiliores effe
cti: ſed ita expedit fieri. hoc enī vos clariores facit ⁊
meā v̄tutē magiſ diuulgat. deinde vt aliqd etiā a ſe
ipſis inferāt: ⁊ nō ſine cā coronari eſtimēt̄: ſubdit:
Eſtote ḡ pru. ſic̄ ſer. ⁊ ſim. ſic̄ colūbe. HIE. Ut per
prudētiā deuitēt inſidiaſ: p ſimplicitatē n̄ faciāt ma
lū. Et ſerpētiſ aſtutia ponit̄ in exēplū: q: toto corpe
occultat caput: vt illud in quo vita eſt ꝓtegat. Ita
nos toto piculo corporis caput noſtꝝ q̄ chriſtus ē cu
ſtodiam⁹. i. fidē integrā ⁊ incorruptā ſuare ſtudea
mus. RABA. Solet etiaȝ ſerpēs eligē ſtrictas ri
mas p q̄s tranſiens veterē pellē exuat. ſimiliter p̄di
catoꝛ trāſiēs p anguſtā viā veterē hoīem oīno de-
ponat. REMI. Pulchre etiam dn̄s p̄dicatores ſer
pētis prudētiā monet habere: q: p̄m⁹ hō p ſerpētē
decept⁹ ē. ac ſi dicēt: q: hoſtis callid⁹ fuit ad decipi
endū: voſ prudētes ſitis ad liberādū. ille laudauit li
gnū: vos laudate crucis v̄tutē. HYLA. Ille aīm p̄
mo mollioris ſex⁹ aggreſſus ē: ⁊ cōione mortalita
tis ſpopōdit. Pari ḡ opportunitate introſpecta vni
uſcuiuſq; natura ⁊ volūtate v̄boꝝ adhibēda prudē
tia ē: ſpes futuroꝝ bonoꝝ reuelāda: ⁊ qō ille mēti
tit⁹ ē: nos p̄dicem⁹ ex vero ſm̄ ſponſionē dei ange
lis ſiles futuros eē q̄ credāt. CHRY. in ho. Sic̄ āt
prudētiā ſerpētis oportet habē vt ī p̄ncipalib⁹ nō le
damur ſic ⁊ ſimplicitatē colūbe ī nō vindicādo cū;
iniuſta patimur: neq; p inſidias alicui nocendo.
REMI. Ideo aūt dn̄s hec duo ſociauit: q: ſimplici
tas abſq; prudētia facile decipi pōt. ⁊ prudētia picu
loſa ē niſi ſimplicitate tēpet̄ alicui nocēdo. HIE.
Simplicitas āt colūbaꝝ ex ſpūſſci ſpecie demōſtra
tur. vn̄ dic̄ apl's: Malicia puuli eſtote. CHRY. in
ho. Quid aūt diri⁹ his fiet iuſſionib⁹: nō. n. ſufficiēs
eſt pati mala: ſ; neq; turbari ↄcedit̄ qō ē columbe.
ira enī nō p irā: ſ; p māſuetudinē extinguit̄. RA
BA. Qō aūt lupi de q̄b⁹ ſupra dixerat ſint homīes
oſ̄dit cū ſubdit: Cauete āt ab hoīb⁹. GLO. Ideo
aūt neceſſariū ē vt ſitis ſicut ſerpētes. i. aſtuti: nā ſ;
ſuā ↄſuetudinē tradent vos: primū in cōſilijs ꝓhibē
do ne p̄dicetis in noīe meo. deinde incorrectos fla-
gellabunt vos. tandē ad reges ⁊ p̄ſides ducemi.
HYLA. Qui extorq̄re ſilētiū v̄rm aut cōniuētiā tē-
tant. CHRY. in ho. Mirādū ē āt q̄lit̄ h̄ audiētes
nō ſtatī abſceſſerāt hoīes q̄ ſtagnū illud nūq; egreſ
ſi fuerāt circa qō piſcabant̄: qō nō virtutis eoꝝ erat
ſolū: ſ; ſapiētie doctoris. Unicuiq; enī maloꝝ miti-
gationē adiūgit. vn̄ ⁊ h̄ dic̄: Propt̄ me. nō. n. pua cō
ſolatio ē ꝓpt̄ chriſtū pati: qm̄ nō ut p̄niciosi ⁊ nociui
hec patiebant̄. Et iteꝝ addidit: In teſtimoniū illis.
GRE. Qui. ſ. ꝑſequēdo mortē intulerūt: vl' q̄ vidē
do nō ſūt mutati. Mors q̄ppe ſcōꝝ bonis ē in adiu
toriū: mal' ī teſtimoniū: vt inde pūerſi ſine excuſati
one pereāt: vn̄ electi exemplum capiūt vt viuūt.
CHRY. in ho. Hoc aūt eos ↄſolabat̄: nō q: alioꝝ
cupiebant penā: ſ; vt ↄfidētiā habeāt: qm̄ vbiq; cū
hn̄t p̄ntē ⁊ p̄ſpiciētē. HYLA. Nō ſolū āt h̄ teſtimo-
nio excuſatio ignorāte diuinitatis adimēda ē ꝑſequē
tibus: ſ; etiā gentib⁹ via pandēda credēdi chriſtum
ꝑtinaciter: inter ſeuientiū penas ↄfeſſoꝝ vocibus p̄-
dicatū: ⁊ hoc ē qō ſubiungit: Gentibus.

**Cū aūt tradēt uos: nolite cogita
re quō aut qd loquami. Dabit̄ eni;
uobis in illa hora qd loquami. Nō
eni uos eſtis q loqmi: ſed ſpūs prī
ueſtri qui loquitur in uobis.**

CHRY. in ho. Cū p̄miſſis cōſolatiōib⁹ nō pua ⁊
aliā apponit. vt enī nō dicerēt: q̄lit̄ ſuadē poterim⁹
hoīb⁹ talib⁹ ꝑſequētib⁹: ꝑſecutiōibus exiſtētib⁹: iu
bet eos de rn̄ſione ↄfidere dicēs: Cū āt tra. vos: no.
co. quō aut q̄d loqmī. REMI. Quo āt dicit: Quō
aut q̄d. quoꝝ vnū refert̄ ad ſapiētiā: alteꝝ ad offi of
ficiū. Quia enī ⁊ ipſe ſubmiſtrabat v̄ba q̄ loq̄rent̄: ⁊
ſapiaȝ q̄ ea ꝓferrēt: nō fuerat neceſſe ſcīs p̄dicatori
bus q̄d loq̄rent̄: aut quō. HIE. Cū eni ꝓpter chri
ſtū ducamur ad iudices volūtatē tm̄ noſtrā p chri
ſto debem⁹ offerre. Ceteꝝ ipſe chriſt⁹ q̄ in nobis ha
bitat loquitur ꝓ ſe: ⁊ ſpūſſci in rn̄dendo gr̄a miſtra
bitur. HYLA. Fides enī nr̄a oīb⁹ p̄ceptis diuine
volūtatis intēta: ad rn̄ſionē ſcīe inſtruet̄: in exēplo
hn̄s abraā cui poſtulata ad hoſtiā iſaac non defuit
aries ad victimā. Et iō ſequit̄: Nō enī vos eſtis qui
loqmī: ſ; ſpūs pa. ve. q̄ lo. i vobis. REMI. Et ē ſen
ſus: Uos acceditiſ ad certamē: ſ; ego ſū q̄ plioꝛ. Uoſ
v̄ba editis: ſ; ego ſū q̄ loquor. Hinc paul⁹ ait: An ex
periētiā queritis ei⁹ q̄ in me loq̄t̄ xp̄s. HIE. Per
hoc autē ad ꝓphetaꝝ eos dignitatē reducit: q. ſ. dei
ſpū ſūt locuti. Cū aūt h̄ dicat: Ne ſoliciti ſitis q̄d lo
q̄mini. alibi dr̄: Parati ſp ad ſatiſfactiōē; hoi poſcē-
ti vos rōnē de ea q̄ in vobis ē ſpe. Cū eni in medio
amicoꝝ certamē erit: iubemur eē ſoliciti. cū aūt ē iu
diciū t̄ribile ⁊ plebes inſaniētes ⁊ timor vndiq; au
xiliū a xp̄o p̄bet̄: vt ↄfidēt̄ loquāt̄ ⁊ n̄ obſtupeſcāt.

**Tradet aūt frater fratrē i mortē
⁊ pater filiu;: ⁊ inſurgēt filij in parē
tes: ⁊ morte eos afficient: ⁊ eritis
odio omnibus hoīb⁹ ꝓpter nomen
meum. Qui autē ꝑſeuerauerit uſq;
in finē: hic ſaluus erit.**

GLO. Premiſſa ↄſolatōe ſubdit grauiora pericu
la. Un̄ dr̄: Tradet aūt frater fra. i mor. ⁊ pr̄ fi. ⁊ ſur.
fi. in pen. ⁊ mor. eos afficiēt. GRE. in ho. Mino-
rem enī dolorē ingerūt mala q̄ ab extraneis: maio
rē que ab illis patimur: de quoꝝ mentib⁹ p̄ſumeba
mus: q: cū dāno corporis mala nos cruciāt charitatiſ
amiſſe. HIE. Hoc aūt ī ꝑſecutiōib⁹ fieri crebro vi
dem⁹ nec vll⁹ ē inter eos fidus affect⁹ quoꝝ diuerſa
eſt fides. CHRY. Deinde qō ē mltū horribili⁹ ap-
poſuit dicēs: Et eritiſ odio oī. hoīb⁹. Ut enī cōes or
bis t̄raꝝ hoſtes: ita eos expellē tentabāt. Hic etiam
rurſus apponit̄ ↄſolatio cū dic̄: Propt̄ nomē meū.
Et cū hoc rurſus aliud cōſolatoꝝ ponit̄ cū ſubdit:

Qui aũt pſeuerauerit vſqꝫ in finem: hic ſaluus erit.
Quĩ eni cõſueuerũt multi in ꝓncipio quidẽ eẽ vehe
mẽtes poſtea vo diſſolui: ꝓpter hoc ait: Qui ſuñere
qro. Que eni vtilitas ẽ ſeminũ ĩ ꝓncipio q̄dẽ floreſ/
centiũ: poſtmodũ ãt tabeſcẽtiũ: Propt̃ h̃ aũt ſuffici
entẽ pſeuerãtiã expetit ab ipſis. HIE. Nõ.n.cepiſ
ſe: ſed pfeciſſe vtutis ẽ. REMI. Nec inchoantibus
ſꝫ pſeuerantibꝰ pmiũ tribuit. CHRY. Ne aũt ali/
q̄s dicat: qꝛ oĩa chriſtꝰ in aplõs fecit: nihil mirabile
eſt tales illos eẽ effectos: nihil patiẽtes oneroſũ. ꝓ/
pter hoc ait: q pſeuerãtia eis ẽ opꝰ. Etſi eni ex pmis
eruti fuerint piculis aliis difficilioꝛibꝰ ꝯſeruãt: ꝛ pꝰ
illa rurſus alia ſuccedẽt: ꝛ nõ ſtabũt q̄n inſidias pa
tiãt donec viuũt. Et hoc occulte inſinuat dicẽs: Qui
pſeuerauerit vſqꝫ ĩ finẽ h̃ ſaluꝰ erit. REMI. i. pce/
pta fidei nõ deſeruerit: ꝛ in pſecutõibꝰ nõ defecerit:
ſaluꝰ erit: qꝛ ꝑ pſecutiõibꝰ t̃renis pcipiet pmia regni
celeſti. Et notãdũ qꝛ finis ñ ſp ſignat ꝯſũptõꝫ: ſꝫ ali
q̄ñ pfectiõꝫ: iuxta illud: Finis legis chriſtꝰ ẽ. vñ etiã
põt eẽ ſenſus: Qui pſeuerauerit vſqꝫ in finẽ. i. ĩ xpo.
AVG. xxi. de ciui. dei: In chriſto nãqꝫ pſeuerare
eſt in fide eiꝰ pmanere: que ꝑ dilectionem opatur.

Cũ autẽ pſequẽt̃ uos ĩ ciuitate iſta: fugite in aliã. Amẽ dico uobiſ: non conſũmabitis ciuitates iſrl̃ do nec ueniat filius hominis.

CHRY. in ho. Poſtq̄ꝫ pdixit terribilia illa q̄ poſt
crucẽ ꝛ reſurrectionẽ ꝛ aſcẽſionem eis erãt vẽtura:
rurſus ducit eos ad mãſuetioꝛa. Nõ eni iuſſit eos
ad pſecutionẽ audaciter ire: ſꝫ fugẽ. vñ dicit: Cũ aũt
pſe. vos ĩ ciui. iſta: fu. in aliã. Quia.n. inter ꝓncipiũ
erat ꝯuerſionis eoꝝ: cõdecente vtit̃ ſmone. HIE.
Hoc eni ad illud tẽpꝰ referẽdũ ẽ: cũ ad pdicationeꝫ
apli mittebant̃: qbꝰ ꝛ ꝓpe dictũ ẽ: In viã gẽtiũ ne
abieritiſ: q̄ pſecutionẽ timere nõ debeãt ſꝫ declina
re. Qð q̄dẽ videmꝰ in ꝓncipio feciſſe credẽtes q̄ñ oꝛ
ta hieroſolymis pſecutione diſpſi ſũt ĩ vniuerſam iu
deã: vt tribulatõiſ occaſio fieret euãgelij ſeminariũ.
AVG. ꝯ fauſtũ: Neqꝫ tñ ſaluatoꝛ nõ poterat tue
ri diſcipulos ſuos q̄bꝰ fugere pcipit. Et huiꝰ rei p/
oꝛ exẽplũ pbuit: ſꝫ iſtruebat hoĩs ĩfirmitatẽ: ne deũ
tẽtare audeat q̄ñ hꝫ q̄d faciat: vt q̄ð cauere opoꝛtet
euadat. AVG. pmo de ciui. dei: Potuit auteꝫ eos
ãmonere vt ſibi manꝰ inferrẽt: vt nõ in manus pſe
quẽtiũ deuenirẽt. Poꝛro ſi hoc ille nõ iuſſit aut mo
nuit vt hoc mõ ſui ex hac vita emigrarẽt: q̄bꝰ migrã
tibꝰ ſe manſionẽ eternã ppatuꝝ eẽ ꝓmiſit: quelibet
exẽpla apponãt gẽtes q̄ ignoꝛãt deũ. Manifeſtũ ẽ
hoc nõ licere credentibꝰ vnũ veꝝ deũ. CHRY. in
ho. Ne ãt dicãt: q̄d igit̃ pſecutioneꝫ paſſi fugerimꝰ:
ꝛ rurſus hinc nos abiecerint: hũc deſtruẽs timoꝛeꝫ
ait: Amẽ dico vobis: nõ ꝯſũmabitis. i. nõ pueniẽtis
me circũeũtes paleſtinã: donec vos aſſumã. RA/
BA. Vel pdicit q nõ añ pdicatiõibꝰ ſuis ad fidem
pducẽt oẽs ciuitates iſrl̃: q̄ꝫ reſurrectio dñi fuerit ꝑ
petrata: ꝛ in toto oꝛbe terrarũ pdicandi euãgelium
ptãs ꝯceſſa. HYLA. Vel alit̃: Ex vna in aliã fugã
ſuadet: qꝛ pdicatio eiꝰ pmũ a iudea effugata tranſit
ad greciã. Deinde diuerſis intra grecie vrbes aplõꝝ
paſſionibꝰ fatigata. Tertio ĩ vniuerſis gẽtibꝰ demo
rat̃: ſed vt oñderet gentes q̄dẽ aplõꝝ pdicatiõi cre/
dituras: veꝝ vt reliquũ iſrl̃ crederẽt eẽ aduẽtui ſuo
debitũ ait: Nõ ꝯſũ. ciui. iſrl̃. i. pꝰ plenitudinẽ gẽtium
q̄ð erit reliquũ iſrl̃ ad implẽdũ numeꝝ ſcõꝝ futuro
claritatis chriſti aduẽtu ẽ in eccleſia ꝯuocandũ.
AVG. in epl̃a ad hono. Faciãt g̃ ſerui chriſti q̄ð p/
cepit vel pmiſit ſicut ipſe fugit in egyptũ: fugiãt dio
de ciuitate in ciuitatẽ: q̄ñ eoꝝ q̄ſqꝫ ſpiritaliter a pſe/
cutoꝛibꝰ q̄rit̃: vt ab alijs q̄ nõ ita reqrũt̃ nõ deſerat̃
eccleſia: ſꝫ pbeant cibaria ꝯſeruis: quos alit̃ viuere
nõ poſſe nouerũt. Cũ aũt oĩm. i. epõꝝ clericoꝝ ꝛ lai
coꝝ ẽ cõe piculũ: hi q̄ alijs indigẽt ñ deſerãt̃ ab his
q̄bꝰ indigẽt. aut igit̃ ad loca munita oẽs trãſeãt: aut
q̄ hñt neceſſitatẽ remanẽdi nõ relinquãt̃ ab eis per
quos illoꝝ eccleſiaſtica eſt ſupplẽda nec̃itas: vt vel
piter viuãt vel piter ſufferãt q̄ð eos pr̃familias vo/
let pati. REMI. Preterea ſciẽdũ ẽ q ſic pceptũ ꝑ
ſeuerãdi in pſecutiõibꝰ ſpẽalit̃ ad aplõs ptinet: ꝛ ad
coꝝ ſucceſſoꝛes viros foꝛtes: ſic lꝫ lnĩa fugiẽdi ſatis
ꝯuenit infirmis in fide: q̄bꝰ ꝯdeſcendit pius magi/
ſter: ne ſi vltro ad martyriũ obtuliſſent: foꝛtaſſis po
ſiti in toꝛmentis negarẽt: leuiꝰ eni erat fugere q̄ꝫ ne
gare. Sed q̄ꝫuis fugiendo pfecte fidei ꝯſtantiã in ſe
nõ oñderẽt: tñ magni meriti erãt: q̄ñ oĩa ꝓ chriſto
parati erãt deſerere. ſ. fugiẽdo. Niſi aũt illis lnĩam
fugiẽdi dediſſet: dicerẽt eos aliq̄ alienos eſſe a glo
ria regni celeſtis. HIE. Spiritalit̃ aũt poſſumꝰ di/
cere: Cũ pſecuti vos fuerint ĩ vna ciuitate. h̃ ẽ ĩ ſcri/
pturaꝝ libꝛo vel teſtimonio: nos fugiamꝰ ad alias
ciuitates. i. ad alia volumina. Q̄ꝫuis eni ꝯtẽtioſus fu
erit pſecutoꝛ: ante preſidium ſaluatoꝛis adueniet q̄ꝫ
aduerſarijs victoꝛia concedatur.

Nõ ẽ diſcipulꝰ ſup magiſtꝝ: nec ſeruꝰ ſup dñm ſuũ. Sufficit diſcipulo ut ſit ſicͭ magiſter eiꝰ: ꝛ ſeruo ſicͭ dñſ eiꝰ. Si patrẽfamiliaſ beelzebub uocauerũt: quantomagis domeſticos eius.

CHRY. in ho. Quia futuꝝ erat vt diſcipuli cũ ꝓ/
miſſis pſecutõibꝰ etiã diffamari: malã opinionẽ pa
terẽt̃ q̄ð multis oneroſiꝰ eẽ videbat̃: hic eos ꝯſolat̃
a ſeipſo ꝛ ab his q̄ de ipſo ſũt dicta: cui ꝯſolatõi nul
la poterat eẽ eq̄lis. HIE. Dñs eni lumẽ eternum:
dux credentiũ: ꝛ ĩmoꝛtalitatis parẽſ diſcipulis ſuis
in futurarũ paſſionũ ſolatiuꝫ ante ꝓmiſit: vt gloꝛie
loco amplectamur ſi dño nr̃o vel paſſiõibꝰ adeque
mur. vñ dic̃: Nõ ẽ diſci. ſup ma. nec ſuꝰ ſup do. ſuũ.
CHRY. in ho. Intelligẽdũ donec fuerit diſcipulꝰ
ꝛ ſuꝰ: nõ eſt inquã ſup magiſtꝝ ꝛ dñm: ſm honoꝛiſ
naturã. Nec mihi ea q̄ raro ꝯtingũt hic obijcias: ſꝫ
ab his q̄ ſũt ĩ pluribꝰ ſuſcipe hũc ſmonẽ. REMI.
Magiſtrũ autẽ ꝛ dñm ſemetipſũ appellat. ꝑ ſuũ ꝛ
diſcipulũ ſuos vult ĩtelligi aplõs. GLO. q. d. Ne
indignemĩ tolerare q̄ tolero: qꝛ dñs ſũ faciẽs q̄ð vo
lo: ꝛ magiſter docẽs q̄ð vtile ſcio. REMI. Et quia
hec ſnĩa minꝰ videbat̃ ſupioꝛibꝰ vbis ꝯgrua quo tẽ
dant verba manifeſtat cũ ſubdit̃: Si patrẽfamilias
beelzebub vocauerũt: quãtomagis domeſticos eiꝰ.
CHRY. in ho. Nõ dixit ſeruos: ſed domeſticos:

vt multã ad eos familiaritatẽ oſtẽderet: ſicᷓ ⁊ alibi di
xit: Nõ dicã vos ſeruos: ſʒ amicoſ meos. REMI.
Quaſi. d. Uos ꝗ tꝑales honores ⁊ hũana gloriã nõ
ꝗratis: dũ me videris ꝑ irriſiones ⁊ obꝓbria genꝰ
hũanũ redimere. CHRY. i ho. Nõ ſolũ aũt dixit:
ſi domꝰ dñm cõuitiati ſũt: ſʒ ipſam ſpeciẽ ꝯuitij: qm̃
beelzebub eũ vocauerũt. HIE. Beelzebub idolũ
ẽ acherõ qđ vocaᷓ i regũ voluĩe idolũ muſce. Beel
ĩpe bel ſiue baal: zebub ãt muſca dᷓ. Principẽ ꝗ de
mõioꝝ ex ſpurciſſimi idoli appellabãt vocabulo: ꝗ
muſca dᷓ ꝓpᷓ imũdiciã ꝗ exterminat ſuauitatẽ olei.

Ne ergo timueritis eos. Nihil
eni ẽ opertũ qđ nõ reueleᷓ: ⁊ occul
tũ qđ nõ ſciaᷓ. Qđ dico uobis in te
nebris: dicite i lumie: ⁊ qđ i aure au
ditis ꝑdicate ſuper tecta. Et nolite
timere eos q occidũt coꝛpꝰ: aiam au
tẽ nõ pñt occidere: ſed potius time
te eum qui poteſt coꝛpus ⁊ animaʒ
perdere in gehennam.

REMI. Poſt ꝑmiſſaʒ ꝯſolatiõʒ aliã nõ minoreʒ
ſubiũgit dicens: Ne ꝗ timueritis eos. ſ. ꝑſecutores.
Quare aũt nõ eẽt timẽdũ manifeſtat cũ ſubiungit:
Nihil eni optũ qđ nõ reueleᷓ: ⁊ occultũ qđ nõ ſcia
tur. HIE. Quõ ꝗ in pñti ſeculo multoꝝ vitia neſci
unᷓ: ſʒ de futuro tꝑe ſcribiᷓ: Qñ iudicabit deꝰ occul
ta hoim ⁊ illumiabit latebras tenebraꝝ ⁊ manife
ſta faciet cõſilia cordiũ. ⁊ ẽ ſenſus: Nolite timere ꝑ
ſecutoꝝ ſeuitiã: ⁊ blaſphemãtiũ rabiẽ: qꝛ veniet di
es iudicij in quo ⁊ vr̃a virtꝰ ⁊ illoꝝ nequitia demõ
ſtrabiᷓ. HYLA. Igiᷓ nõ minas nõ ꝯuitia nõ ꝑtã
tes inſectantiũ monet eẽ metuẽdas: qꝛ dies iudicij
nulla hec fuiſſe atqꝫ inania reuelabit. CHRY. in
ho. Uel aliᷓ: Figura quidẽ eoꝝ ꝗ dicũᷓ vniuerſaleʒ
videᷓ enũciationẽ habẽ: veꝝ nõ de oibꝰ: ſʒ de ꝓmiſ
ſis ſolũ dictũ ẽ. q. d. ſi doleti audiẽtes ꝯuitia: hoc co
gitare: qꝛ ⁊ ab hac ſuſpitione pꝰ paꝝ eruemini. Uo
cãt quidẽ vos ariolos ⁊ magos ⁊ ſeductores: ſʒ ex
pectare parũ ⁊ ſaluatores vos orbis terraꝝ vniuer
ſi dicẽt: cũ ꝑ ipſos apparueritis benefactores: nec il
loꝝ attẽdẽt ſmõibꝰ hoies: ſʒ reꝝ veritati. REMI.
Quidã ãt dicũt ꝙ his vbis ꝓmiſerit dñs diſcipulis
ſuis ꝙ ꝑ eos eẽnt reuelãda oia occulta myſteria: ꝗ
ſub velamie lr̃e legis latebãt. vñ apl̃s dicit: Cũ con
uerſi fuerint ad xp̃m: tũc auferetᷓ velamẽ. ⁊ ẽ ſenſus:
Quare debetis timere vr̃os ꝑſecutores: cũ tãte ſitis
dignitatis: vt ꝑ vos occulta myſteria legis ⁊ ꝓphe
tarũ ſint manifeſta. CHRY. in ho. Deinde ꝗs eos
ab oi timore liberauerat ⁊ altiores obꝓbriis fece
rat: nũc opportuno tꝑe eis loqᷓ de libera ꝓpalatõe
ꝗ eſt i ꝑdicatiõe dicẽs: Qđ di. vo. in tene. di. i lumie.
⁊ qđ in aure au. ꝑdi. ſuꝑ tecta. HYLA. Nõ legimꝰ
dñm ſolitũ fuiſſe noctibꝰ ſermotionari: ⁊ doctrinaʒ
in tenebris tradidiſſe: ſʒ hoc dicit: qꝛ ois ſermo eius
carnalibꝰ tenebre ſũt: ⁊ verbũ eiꝰ infidelibꝰ nox eſt.
Itaqꝫ ab eo qđ dictũ ẽ cũ libertate fidei ⁊ cõfeſſiõe
eſt loquẽdũ. REMI. Eſt ꝗ ſenſus: Nõ dico vobis
in tenebris. i. inter iudeos incredulos. Uos dicite i
lumie. i. fidelibꝰ ꝑdicate. Et qđ in aure auditis. i. qđ
dico vobis ſecrete: ꝑdicate ſuꝑ tecta. i. palã corã oi
bus. Solemꝰ. n. dicẽ: In aurẽ loqᷓ illi. i. ſecrete.
RABA. Sane qđ ait: Predicate ſuper tecta: iuxta
morẽ ꝓuintie paleſtine loquiᷓ: vbi ſolẽt i tectis re
ſidere: qꝛ nõ ſũt cacuminata: ſʒ equalia. Ergo ꝑdica
biᷓ in tectis: qđ cũcti audiẽtibꝰ palã diceᷓ. GLO.
Uel aliᷓ: Nõ dico vobis i tenebris. i. dũ adhuc i tu
more carnali eſtis. Dicite in lumie. i. in fiducia veri
tatis: cũ a ſpũſcõ eritis illumiati. Et qđ i aure audi
tis. i. ſolo auditu ꝑcipitis. Predicate. oꝑe cõplendo.
Suꝑ tecta. i. ꝙ vos erudiui in puulo iudee loco vni
uerſis vrbibꝰ i toto mũdo audacᷓ edicite. CHRY.
in ho. Sicᷓ ãt qñ dicebat: Qui credit i me oꝑa ꝗ ego
facio ⁊ ille faciet: ⁊ maiora his faciet. ita ⁊ hic mon
ſtrat: qm̃ oia ꝑ eoſ oꝑaᷓ: etiã pluſ ꝗꝫ ꝑ ſeipſũ. q. d. p̃n
cipiũ ego dedi: ſʒ qđ plus ẽ ꝑ vos explẽ volo. hᷓ aũt
nõ iũgẽtis ẽ ſolũ: ſʒ ⁊ futuꝝ ꝑdicẽtis ⁊ oſtẽdẽtis: qm̃
oia ſuꝑabũt. HYLA. Cõſtãter ꝗ ingerẽda eſt dei
cognitio. Et ꝓfũdũ doctrine euãgelice ſecretũ: lu
mine ꝑdicatõis reuelãdũ: nõ timẽdo eos qbꝰ cũ ſo
lũ ĩa in corpa tñ: in aiaʒ ius nullũ ẽ. Et iõ ſubdiᷓ: Et
no. ti. eos ꝗ occi. cor. aiaʒ ãt nõ pñt occidẽ. CHRY.
in ho. Uide ꝗliᷓ oibꝰ eos ſtatuit ſuꝑiores: nõ ſolli
tudinẽ ſolũ ⁊ maledictõꝝ: neqꝫ ꝑicula: ſed ⁊ ipſam ꝗ
oibꝰ videᷓ terribilior: mortẽ ſuadens ꝓpᷓ dei timo
rẽ ꝯtẽnẽ. vñ ſubdit: Sʒ potiꝰ eũ ti. ꝗ põt ⁊ aiaʒ ⁊ cor
pus ꝑdẽ in gehẽnã. HIE. Nomẽ gehẽne i veteri
bus libris nõ iueniᷓ: ſʒ pmo a ſaluatore poniᷓ. Que
ramꝰ ꝗ ꝗ ſit huiꝰ ſmonis occaſio: idolũ baal fuiſſe
iuxta hierl̃m ad radices mõtꝭ moria in qbꝰ ſilea flu
it: Nõ ſemel legimꝰ: Hec vallis ⁊ ꝑua cãpi planici
es irrigua erat ⁊ nemoroſa: plenaqꝫ delicijs: ⁊ locꝰ
in ea idolo ꝯſecratꝰ. In tãtã aũt ꝑpl̃s iſrl̃ dementiã
venerat: vt deſerta tẽpli vicinia: ibi hoſtias imolaret
⁊ rigorẽ religiõis delitie vincerẽt: filioſqꝫ ſuos incẽ
derẽt demoni. ⁊ appellabaᷓ locꝰ ipſe gehenõ. i. vall
filioꝝ ennon. Hoc regũ volumẽ ⁊ paralypomenon ⁊
hieremias ſcribũt pleniſſime. ⁊ cõminaᷓ deꝰ ſe loci
ipſũ impleturꝝ cadaueribꝰ mortuoꝝ: vt neqꝫ vocet
tophet ⁊ baal: ſʒ voceᷓ poliãdriũ. i. tumulꝰ mortuo
rũ. Futura ꝗ ſupplicia ⁊ pene ꝑpetue qbꝰ pctõres
cruciãdi ſũt huiꝰ loci vocabulo denotãᷓ. AUG.
xiij. de ciui. dei: Hoc aũt nõ ãtea fiet ꝗꝫ aia corꝑi fue
rit copulata: vt nulla direptiõe ſepereᷓ: ⁊ tñ tunc re
cta mors aie dᷓ: qꝛ nõ viuit ex deo. mors aũt corꝑiſ
qꝛ i dãnatõe nouiſſima ꝗuis hõ ſentire nõ deſinat
tñ qꝛ ſenſus ipſe: nec voluptate ſuauis: nec ꝗete ſalu
bris: ſʒ dolore penalis: eſt mors potiꝰ appellata ꝗꝫ
vita. CHRY. in ho. Uide ãt rurſus: qꝛ nõ ꝓmittit
eis liberationẽ a morte: ſed ſuadet ꝯtẽnere morteʒ
qđ multo maiꝰ ẽ ꝗꝫ erui a morte. ⁊ qđ hᷓ ſmone ca
ꝗ de imortalitate ſũt dogmata eis infigit.

Nõne duo paſſereſ aſſe ueneũt:
Et unꝰ ex illis nõ cadet ſuꝑ terrã ſi
ne p̃re ur̃o: ur̃i autẽ ⁊ capilli capitis
oẽſ nũerati ſũt. Nolite ergo timeᷓ:
mltis paſſeribꝰ maiores eſtis uos.

CHRY. in ho. Poſtꝗꝫ timorẽ mortis excluſerat:
ne eſtimarent apl̃i ꝙ ſi interficerẽtur: eſſent dereli

ſti a deo rurſus ſmonē de prouidētia dei induc̄ di
cēs: Nõne duo paſſeres aſſe veneunt: ⁊ vnꝰ ex illis
nõ cadet ſup terrā ſine patre vr̃o? HIE. Et ē ſen
ſus: Si parua aīalia abſqꝫ deo nõ decidūt auctore:
⁊ in oībus ē prouidētia: et q̄ in his peritura ſūt ſine
volūtatate dei nõ pereūt. vos q̄ etni eſtis nõ debet
timē ꝙ abſqꝫ dei viuatꝭ ꝓuidētia. HYLA. Myſti
ce aūt qđ vēdit̄ corpꝰ atqꝫ aīa ē: ⁊ cui vēdit̄: pctm̄ ē.
Qui ḡ duos paſſeres aſſe veneūt ſeipſos pctō mini
mo vēdūt: natos ad volādū ⁊ ad celū pennis ſpiri
talibus efferendos: ſꝫ capti p̄ciis p̄ntiū voluptatū ⁊
ad luxū ſeculi venales: totos ſe talibus actōibꝰ nūdinant̄. dei aūt volūtatis vt vnꝰ ex illis magis euo
let: ſed lex ꝯſtitutiōe dei pfecta decernit vnū ex eis
potiꝰ decidere. Queādmodū. n. ſi euolarent: vnum
eſſent fieretqꝫ corpꝰ ſpiritale ita pctōꝝ p̄cio vēditis:
aīa terrenā cōtrahit ex vitioꝝ ſorde materiam: ſitqꝫ
vnū ex illis qđ tradat̄ in terrā. HIE. Qđ autē ait:
Ueſtri aūt ⁊ capil. ca. oēs nu. ſunt. Immenſā dei er
ga hoīes oñdit prouidētiā ⁊ ineffabilē ſignat affe
ctū: ꝙ nihil nr̃oꝝ deū lateat. HYLA. In numerū
eni aliquid colligi diligentie eſt. CHRY. Uñ hoc
dixit nõ ꝙ pilos deus numeret: ſed vt diligentē co
gnitionē ⁊ multā circa eos prouidentiā oſtēdat.
HIE. Deridēt aūt intelligentiā eccleſiaſticā in hͦ lo
co: q̄ carnis reſurrectionē negāt: q̄ſi nos ⁊ capillos
q̄ numerati ſūt et a tonſoꝛe deciſi oēs dicamꝰ reſur
gere: cū ſaluatoꝛ nõ dixerit: Ueſtri aūt ⁊ capilli oēs
ſaluādi ſūt: ſed numerati ſūt. Ubi numerꝰ ē: ſcia nu
meri demōſtrat̄: nõ eiuſdē numeri conſeruatio.
AVG. vlti. de ciui. dei: Quāuis ō ipſis capillis poſ
ſit ingri: vtꝝ redeat quicq̄d tōdentibꝰ decidit: qđ ſi
redituꝝ ē: q̄s nõ exhoꝛreat illā deformitatē. Semel
aūt intellecto: ita nihil perituꝝ eſſe ī coꝛpe: ita vt de
forme nihil ſit in coꝛpe: ſimul intelligit̄ ea q̄ defoꝛ
mem factura fuerāt enoꝛmitatē maſſe ipi acceſſura
eſſe: non locis q̄bꝰ mēbroꝝ foꝛma turbet̄: velut ſi ō
limo vas fieret qđ rurſus in eūdem limū redactum
totū de toto iteꝝ fieret: nõ eēt neceſſe vt illa pars li
mi q̄ in anſa fuerat ad anſam rediret: aut q̄ fundum
fecerat: ipſa rurſus faceret fundū: dūꝫ tm̄ totū reuer
teretur in totū. i. ē totꝰ ille limꝰ in totū vas: nulla ſui
parte ꝑdita remearet. Quapꝛopter ſi capilli totiens
tonſi ad ſua loca defoꝛmiter redeūt: q̄ꝛ in eandē car
nem: ut quecūqꝫ locū ibi coꝛpis teneāt: ſeruata ꝑtiū
congruētia materie in vtilitatē vertent̄. Quāuis qđ
dicit: Capillꝰ capitis veſtri nõ peribit: nõ de lōgitu
dine: ſꝫ de numero capilloꝝ poſſet intelligi. vñ ⁊ hic
dr̄: Capilli capitꝭ vr̃i numerati ſūt. HYLA. Neqꝫ
eni dignū negociū peritura numerare. Ut igitur ni
hil ex nobis perituꝝ eē cognoſceremꝰ ipſo capilloꝝ
nr̃oꝝ ſupputatoꝝ numero indicat̄. Nullꝰ igit̄ coꝛ
poꝝ noſtroꝝ caſus ē ꝑtimeſcēdus. Et iō ſubdit̄: No
lite ḡ timere: multis paſceribꝰ meliores eſtis vos.
HIE. In quo manifeſtiꝰ ſupioꝛ expoſitiōis ſenſus
expſſus ē ꝙ timere nõ debeāt eos q̄ pñt coꝛpꝰ occi
dere: qm̄ ſi ſine dei ſcia parua quoqꝫ aīalia nõ deci
dunt: quātomagis hō q̄ aplica fultꝰ ſit dignitate.
HYLA. Uel cū dicit plurimis eos anteſtare paſſe
ribꝰ: oñdit multitudini infideliū electiōꝫ fideliū p̄e
eſſe q̄ꝛ his caſus in terra eſt illis volatus ī celum.
REMI. Myſtice āt xp̄s caput ē: apl̄i capilli q̄ pul
chre numerati dicūt̄: q̄ꝛ nōīa ſcōꝝ ſcripta ſūt ī celis.

**Ois ergo qui ꝯfitebit̄ me coꝛam
hoībꝰ: ꝯfiteboꝛ ⁊ ego eū coꝛā patre
meo q̄ in celis ē. Qui aūt negauerit
me coꝛā hoībꝰ: negabo ⁊ ego eū co
ram patre meo qui in celis eſt.**

CHRY. Eiiciens dñs timoꝛē q̄ diſcipuloꝝ cōcuti
ebat aīam: ꝑ ea q̄ cōſequūt̄ rurſus eos cōfoꝛtat: nõ
ſolū timoꝛē eiiciēs: ſed ⁊ ſpe p̄mioꝝ maioꝝ eos eri
gens in liberā ꝓpalationē veritatis dicens: Ois ḡ
q̄ cōfitebitur me coꝛā hoībꝰ: ꝯfiteboꝛ ⁊ ego eū coꝛā
patre meo qui eſt in celis. HYLA. Hoc ꝯcludēdo
dicit: q̄ꝛ doctrinis talibꝰ ꝯfirmatos opoꝛtet liberam
de deo ꝯfitendi habē ꝯſtātiā. REMI. Cōfeſſio āt
hic illa intelligēda ē: de qua dic̄ apl̄s: Coꝛde credit̄
ad iuſticiā: oꝛe fit ꝯfeſſio ad ſalutē. Ne ḡ aliq̄s puta
ret ſe abſqꝫ oꝛis ꝯfeſſione poſſe ſaluari: nõ ſolū ait:
Qui me ꝯfeſſus fuerit: ſed addit: Coꝛā hoībꝰ. Et ite
rū addit: Qui aūt negauerit me coꝛā hoībꝰ: negabo
⁊ ego eū coꝛā p̄re meo q̄ ē in celis. HYLA. in quo
oſtēdit quales nos teſtes hoībꝰ fuerimꝰ: tales apđ
deū patrē teſtimonio eius viſuros. CHRY. in ho.
Ubi conſiderandū ē: quia in pena ampliꝰ ē ſuppli
ciū: ⁊ in bonis maioꝛ retributio. Quaſi. d. Supabū
daſti p̄us: me hic ꝯfitendo aut negando: ſupabūda
bo ⁊ ego ineffabilit̄ tibi maioꝛa dando. Illic enim
ego te ꝯfiteboꝛ aut negabo. Propt̄ hoc ſi feceris ali
quid bonū: ⁊ nõ ſuſceperis retributionē: ne turbe
ris: cū additamēto eni in futuro tp̄e retributio te ex
pectat. Et ſi feceris aliqđ malū ⁊ nõ exſolueris: vin
dictā nõ ꝯtēnas. illic. n. te excipiet pena: niſi trāſmu
teris ⁊ melioꝛ fias. RABA. Et ſciendū ꝙ negare
ꝙ deꝰ nõ ſit: nec pagani pñt: ſꝫ ꝙ nõ ſit deꝰ filiꝰ ⁊ p̄r
negari ab infidelibꝰ pōt. Cōfitebit̄ ḡ aliquē filius
apud patrē: q̄ ꝑ filiū hēbit acceſſū ad patrē. Et q̄ꝛ fi
liꝰ dicet: Uenite benedicti p̄ris mei. REMI. Ne
gabit āt negātē ſe: q̄ꝛ ꝑ ipſū nõ hēbit acceſſū ad pa
trē: ⁊ a ꝯſpectu ſue diuitatis ⁊ patris repelletur.
CHRY. Ideo aūt nõ ſolū fidē q̄ eſt ſm̄ mentē: ſed
⁊ ꝯfeſſionē exigit oꝛis: vt erigat nos in liberā ꝓpala
tionē ⁊ amplioꝛē amoꝛē: excelſos nos faciēs. Hec
aūt verba ad vniuerſos loquit̄: ⁊ in ꝑſona aploꝝ lo
q̄tur ſolū. Nõ eni ſolos aplos: ſꝫ ⁊ diſcipulos eoꝝ
facit viriles. Qui nūc hoc ſeruat: nõ ſolū cū libera ꝓ
palatiōe docebit: ſꝫ ⁊ oībus facile ſuadebit. huiꝰ eni
vbi obſeruatio multos ad aplos adduxit. RAB.
Uel ꝯfitet̄ q̄s ieſū ea fide q̄ ꝑ dilectiōꝫ opat̄: māda
ta eiꝰ fidelit̄ implēdo: negat q̄ p̄ceptis nõ obedit.

**Nolite arbitrari: q̄ꝛ uenerim pa
cē mittere in terrā. Nõ ueni pacē
mittere: ſꝫ gladiū. Ueni eni ſepare
hoīem aduerſus patrē ſuū: ⁊ filiam
aduerſus matrē ſuā: ⁊ nurū aduer
ſus ſocrū ſuam: ⁊ inimici hominis
domeſtici eius.**

HIE. Supꝛa dixerat: Qđ dico vobis ī tenebꝛis di
cite in lumie: nūc infert qđ pꝰ p̄dicationē ſequat̄ di

cens: Nolite arbi. q: pa. ve. mit. in terrã. Nõ ve. pa.
mit. ſed gladiũ. GLO. Uel aliter cõtinua: Sicuti
moꝛs nõ debet attrahere ſic nec carnalis affect⁹.
CHRY. Qualiť ğ eis iniũxit vt in vnaquaqꝫ domũ
ingredientes pacẽ indicerẽt: Qualiter etiã ⁊ angeli
dixerũt: Gloꝛia in excelſis deo: ⁊ in ťra pax hoībus.
qñ hec marie ẽ pax cuꝫ id qð egrotat incidiť: cũ id
qð litẽ infert ſepať: ita eñi poſſibile erit celum terre
copulari. Nã ⁊ medic⁹ ita reliquũ ꝯſeruat coꝛpus:
cũ id qð inſanabiliť ſe hꝫ abſciderit. Ita qdẽ ⁊ i tur
ri babel geſtũ ẽ: malã eñi pacẽ bona diſſonãtia ſol
uit. Ita ⁊ paul⁹ eos q aduerſus eũ cõſonabãt diui-
ſit. Non eñi vbiqꝫ ꝯcoꝛdia bonũ eſt: nã ⁊ latrones
ꝯſonabãt. Hoc aũt p̃liũ nõ ẽ ſui ꝓpoſiti: ſꝫ illoꝝ cõ
ſilij. HIE. Ad fidẽ eñi chꝛiſti tot⁹ oꝛbis ꝯ̃ ſe diuiſ⁹
eſt. Unaqueqꝫ dom⁹ ⁊ infideles habuit ⁊ credẽtes:
⁊ ꝓpterea bellũ miſſũ ẽ bonũ: vt rũpereť pax mala.
CHRY. Hoc aũt dixit q̃ſi diſcipulos ꝯſolans: ac
ſi diceret: Ne turbemĩ: q̃ſi ꝑter ſpem his ꝯtingenti-
bus: ꝓpter hoc eñi veni vt p̃liũ mittã: Et nõ dixit p̃
liũ: ſꝫ qð difficili⁹ ẽ: gladiũ. Uoluit enim aſperitate
verboꝝ eoꝝ excitare auditũ: vt nõ in difficultate re-
rũ deficiãt: ne aliqs dicat ꝙ blanda ſuaſit: ſꝫ diffici-
lia occultauit. Meli⁹ ẽ in rebus mãſuetudinẽ vide
re q̃ꝫ i verbis. ⁊ ꝓpter hoc i his nõ ſtetit: ſꝫ exponẽs
p̃lij ſpeciẽ oñdit hoc eẽ ciuili bello difficili⁹ dicens:
Ueni eñi ſepare hoĩem aduerſus patrẽ ſuũ: ⁊ filiaꝫ
aduer. ma. ſuã: ⁊ nurũ aduer. ſocꝛ ſuã. In quo oſtẽ
dit ꝙ nõ ſolũ in familiarib⁹ erit hoc p̃liũ: ſꝫ in aman
tiſſimis ⁊ valde neceſſarijs: qð maxime chꝛiſti ṽtu-
tẽ oñdit: ꝙ diſcipuli hec audiẽtes ⁊ ipſi ſuſceperũt:
⁊ alijs ſuaſerũt. Quãuis aũt nõ ipſe chꝛiſt⁹ hanc ſe-
parationẽ fecerit: ſed illoꝝ malicia: tñ dicit ſe facere
ſꝫm ſcripture ꝯſuetudinẽ. Scriptum ẽ eñi: Dedit eis
de⁹ oculos vt nõ videãt. Hoc aũt maxime oñdit ve
tus teſtamentũ nouo eẽ cognatum. Etenĩ in iudeis
vnuſqſqꝫ ꝓrimũ inficiebat: qñ vitulũ fecerũt: ⁊ qñ
belphegoꝛ imolauerũt. vñ vt monſtraret eũdẽ eſſe
cui hec ⁊ illa placuerũt: ꝓphetie meminit dicẽs: Et
inimici hoĩs domeſtici ei⁹. Et in iudeis tale aliquid
ꝯtigit. erant eñi pꝛophete ⁊ pſeudo ꝓphete ⁊ plebs
ſcindebať: ⁊ dom⁹ diuidebanť: ⁊ hi quidẽ his cre-
debant: alij aũt illis. HIE. Hic aũt loc⁹ ꝓpe hiſdẽ
verbis in michea pꝛopheta ſcribiť. Et notãdum vbi
cũqꝫ de veteri inſtrumẽto teſtimoniũ poniť vtrum
ſenſus tñ an ⁊ verba ꝯſentiãt. HYLA. Myſtice
aũt gladi⁹ teloꝝ oĩm acutiſſimũ ẽ: in quo ius p̃tãſ
⁊ iudicij ſeueritas ⁊ aĩaduerſio pctõꝝ. Dei igiť ṽbũ
nũcupatũ meminerim⁹ in gladio: qui gladi⁹ miſſus
eſt i terrã. i. p̃dicatio ei⁹ hoĩm coꝛdibus infuſa. Hic
igiť qnqꝫ habitãtes i vna domo diuidit: tres i duo:
⁊ duo in tres. ⁊ tria ad hoĩem referim⁹. i. coꝛp⁹ ⁊ ani
mã ⁊ volũtatẽ. nã vt coꝛpi aĩa data ẽ: ita ⁊ p̃tãs hoĩ
vtẽdi vtroqꝫ vt vellet indulta ẽ. At ob illud lex ẽ ꝓ
poſita volũtati: ſed hoc tñ in illis dep̃hẽdiť: q p̃mi
a deo figurati ſũt. Sꝫ ex pctõ atqꝫ infidelitate p̃mi
parẽtis ſequẽtib⁹ generationib⁹ cepit eẽ coꝛpis nr̃i
pr̃ peccatũ: mr̃ anime infidelitas. Uolũtas autẽ ſua
vnicuiqꝫ adiacet: ğ iam vni⁹ dom⁹ qnqꝫ ſũt. Cum ğ
innouamur baptiſmi lauacro ꝑ virtutẽ ṽbi ab oꝛi-
ginis nr̃e pctis ſepamur reciſi: q: qdã obſectiõe gla
dij dei a patris ⁊ matris affectiõib⁹ diſſidem⁹: ſitqꝫ

grauis i domo vna diſſenſio ⁊ domeſtica nouo hoĩ
erũt inimica: q: ille manere in ſpũs nouitate gaude
bit. Ea ṽo q a pꝛoſapie antiqtate deducta ſũt: cõſiſtẽ
in his qb⁹ oblectanť cõcupiſcũt. AUG. de q. euã.
Uel aliter: Ueni ſepare ho. aduer. pa. ſuũ. q: renũci
at qs diabolo q fuit fili⁹ ei⁹: Et filiã aduerſus ma-
trẽ ſuã. plebs dei aduerſuſ mũdanã ciuitatẽ: h̃ ẽ per
nitioſam ſocietatẽ generis humani: quã nũc baby-
lonia: nũc egypto: nũc ſodoma: nunc alijs atqꝫ alijs
noĩbus ſcriptura ſignat. Nurũ aduerſus ſocꝛ ſuaꝫ.
eccleſiã aduerſus ſynagogã: q ſꝫm carnẽ chꝛiſtũ pe-
perit ſponſũ eccleſie. Diuidiť aũt in gladio ſpũs: qð
eſt verbũ dei. Et inimici hoĩs domeſtici ei⁹: cũ qbus
ante ꝯſuetudine implicat⁹ erat. RABA. Nulla
apud eos iura cuſtodiri pñt: inter quos fidei bellũ
eſt. GLO. Uel aliter: Hoc dicit. q. d. Nõ ad h̃ int
hoĩes veni: vt carnales affect⁹ ꝯfirmẽ: ſꝫ ſpũali gla
dio. vñ recte dr̃: Et inimici homis domeſtici ei⁹.
GRE. iiij. moꝛa. Callid⁹ nãqꝫ aduerſari⁹ cũ a bono
rũ coꝛdib⁹ repelli ſe ꝯſpicit: eos q ab illis valde dili
gũtur exquirit. Et ꝑ eoꝝ ṽba blandiens loquiť qui
plus ceteris amať: vt dũ vis amoꝛis coꝛ ꝑfoꝛat: faci
le perſuaſionis eius gladius ad intime rectitudinis
munimina irrumpat.

¶ Qui amat patrẽ aut matrẽ plus
q̃ꝫ me nõ ẽ me dign⁹. Et q amat fi
liũ aut filiã ſup me nõ ẽ me dignuſ.
Et q nõ accipit crucẽ ſuã ⁊ ſeqť me
nõ eſt me dign⁹. Qui iuenit aiaꝫ ſu
am ꝑdet illã. ⁊ q ꝑdiderit aiam ſuaꝫ
pꝛopter me inueniet eam.

HIE. Quia añ p̃miſerat: nõ veni pacẽ mittere ſed
gladiũ: ⁊ diuidere hoĩem aduerſus patrẽ ⁊ matreꝫ
⁊ ſocrũ: ne qs pietatẽ religioni añferret ſubiecit di-
cẽs: Qui amat patrẽ aut matrẽ pluſ q̃ꝫ me nõ ẽ me
dign⁹. Et in cãtico legim⁹ cãticoꝝ: Oꝛdinauit in me
charitatẽ. hic eñi oꝛdo i oĩ affectu neceſſari⁹ ẽ. Ama
p⁹ deũ patrẽ aut matrẽ aut filios. Si aũt neceſſitas
venerit vt amoꝛ pentũ aut filioꝝ dei amoꝛi cõpare
tur: ⁊ nõ poſſit vtrũqꝫ ſaluari: odiũ i ſuos: pietas in
in deũ ẽ. Nõ ğ pꝛohibuit amari patrẽ aut matrẽ: ſꝫ
ſignãť addidit: Pluſ q̃ꝫ me. HYLA. Illi. n. q do-
meſticas hoĩm charitates dilectioni ei⁹ ꝑtulerint:
futuroꝝ bonoꝝ indigni erunt hereditate. CHRY.
Si aũt paul⁹ iubet ꝑ oĩa pentibus obedire non mi
reris. in illis eñi ſolũ dicit obediẽdũ q nõ nocẽt pie-
tati: etenĩ ſcm̃ ẽ oẽm eis aliũ reddẽ honoꝛẽ. Cũ aũt
ãpli⁹ debito exegerit: nõ opoꝛtet aſſentire. Sũt aũt
hec veteri teſtamẽto ꝯſonãtia: etenĩ illic eos q ido-
la colebãt: nõ odio habẽ ſolũ: ſꝫ ⁊ lapidare dñs iu-
bet. ⁊ i deuteronomio dr̃: Qui dixerit p̃ri ſuo ⁊ mr̃i
ſue: neſcio vos: ⁊ fr̃ib⁹ ſuis ignoꝛo illos: hi cuſtodie
rũt eloquiũ tuũ. GLO. Videť ãt vt i plurib⁹ acci
dere: vt pentes pl⁹ diligãt filios q̃ꝫ filij diligãt eos:
⁊ iõ ğdatim p⁹ q̃ꝫ ſuũ amoꝛẽ amoꝛi pentũ eẽ ꝑponẽ
dũ docuit: docet ꝯſequẽt p̃ferẽdũ eſſe filioꝝ amoꝛi
dicẽſ: Et q amat fi. aut fi. ſup me: ñ ẽ me dign⁹. RA
BA. Per qð ſignat illũ diuio ꝯſoꝛtio eẽ indignũ q
ꝯſãguitatiſ carnalẽ amoꝛẽ ꝑpõit ſpiritali amoꝛi dei.

CHRY. Deinde vt nõ moleſte ferant illi.ſ. q̄bus
amor dei pferꝫ: ad altiorē adducit ſermonē. aīa enī
nihil ē familiariꝰ alicui. ſed tñ ⁊ hanc nõ ſimpliciter
eam haberi odio iuſſit: ſed vt eā quis tradat in occi/
ſiones ⁊ ſanguines oñdens ꝙ non ſolū ad mortem
oportet eē paratū: ſed ad mortē violentā ⁊ exrepro/
bratiſſimā.ſ. mortē crucis. vnde ſeq̄t: Et qui nõ acci
pit crucē ſuā ⁊ ſequitur me: nõ eſt me dignꝰ. Nihil
autem adhuc eis de ꝓpria dixerat paſſione. ſꝫ interī
in his eos erudit: vt ſermonē de paſſione eiꝰ magis
ſuſcipiāt. Vel q̄ chriſti ſūt: crucifixerūt corpꝰ ſuū cū
vitiis ⁊ cõcupiſcētiis: et indignꝰ eſt chriſto q̄ nõ cru
cē ſuā in qua cõpatimur: cõmorimur: cõſepelimur:
cõſurgimꝰ: accipiēs dñm ſit ſecutꝰ in hoc ſacramen
to fidei ſpūs nouitate victurꝰ. GRE. in ho. Crux
quippe a cruciatu dr̄. ⁊ duobꝰ modis crucē dñi ba/
iulamꝰ: cū aut ꝑ abſtinentiā carnē affligimꝰ: aut ꝑ
cõpaſſionē ꝓximi neceſſitatē illiꝰ noſtrā putamꝰ.
Sciēdū vō ē ꝙ ſūt nonnulli q̄ carnis abſtinentiam
nõ ꝓ deo: ſꝫ ꝓ inani gloria exhibēt. ⁊ ſūt nõnulli q̄
cõpaſſionē ꝓximo: non ſpiritalit̄ ſꝫ carnaliter impē
dūt: vt ei nõ ad virtutē: ſed q̄ſi miſerādo ad culpas
foueāt. Hi itaqꝫ crucē vidēt ferre: ſꝫ dñm nõ ſequū
tur. Et iõ ait: Et ſequit̄ me. CHRY. Quia vō pce/
pta hec q̄ iniūgūt̄ onerosa vident̄: ponit ⁊ vtilitatē
eoꝝ maximā exiſtētē dicēs: Qui inuenit aīam ſuā
pdet eam. Quaſi.d. Non ſolū hec q̄ pmiſi nõ nocēt:
ſed maxime ꝓderūt: ɔ̄ria vō nocebūt: ⁊ h̄ vbiqꝫ fac̄.
Ab his enī q̄ hoīes cõcupiſcūt inducit: ſicut ſi dicat:
Propter q̄d nõ vis ɔtēnere aīam tuā: q: diligiſ eā.
Quocirca ꝓpter hoc ɔtēne: ⁊ tūc ei maxime ꝓderiſ.
REMI. Aīa aūt in hoc loco nõ ſubſtātia ē intelli
genda: ſꝫ hec vita pñs. ⁊ eſt ſenſus: Qui inuenit aīā
ſuā.ſ. hāc pñtē vitā.i. q̄ hāc lucē ⁊ eiꝰ dilectiõꝫ ⁊ vo
luptates ad hoc deſiderat vt ſemꝑ inuenire poſſit:
iſtā quā ſemꝑ ſeruare cupit pdet: ⁊ aīam ſuā eterne
dānatiõi ppat. RABA. Vel aliter: Qui ſalutem
aīe ſue q̄rit: eternā pdere: hoc ē ī mortē dare nõ du/
bitat. vtriqꝫ aūt ſenſui cõgruit apte q̄d ſeq̄t: Et q̄ ꝑ
derit aīam ſuā ꝓpter me: inueniet eā. REMI. Id
eſt q̄ hāc tꝑalē lucē ⁊ eiꝰ dilectiões ⁊ voluptates tē
pore ꝑſecutiõis ꝓpter ɔfeſſionē noīs mei ɔtēpſerit:
aīe ſue īueniet eternā ſalutē. HYLA. Sic ḡ ꝓficit
lucrū aīe in mortē: ⁊ dānū in ſalutē. detrimēto enī
breuis vite fenꝰ imortalitatis acquiritur.

Qui recipit uos me recipit. ⁊ qui
me recipit: recipit eum q̄ me miſit.
Qui recipit ꝓphetā i noīe ꝓphete:
mercedē ꝓphete accipiet. Et q̄ reci
pit iuſtū i noīe iuſti mercedē iuſti ac
cipiet. Et q̄cunqꝫ potū dederit uni
ex minimis iſtiſ calicē aq̄ frigide tñ
in nomīe diſcipuli: amē dico uobis
non perdet mercedem ſuam.

HIE. Dñs ad p̄dicationē diſcipuloſ mittēs: docet
pericula nõ timēda: affectū ſubijcit religioni: aurū
ſupra tulerat: es d̄ zona excuſſerat dura euāgeliſta/
rū cõditio. Vñ ḡ ſūptus: vnde victꝰ: vnde neceſſa/
ria: ⁊ cetera. Et iõ auſteritatē p̄ceptoꝝ ſpe tēperat
ꝓmiſſoꝝ inquiēs: Qui recipit vos me recipit. vt in
ſuſcipiendis apl'is vnuſquiſqꝫ credentium chriſtū ſe
ſuſcepiſſe arbitret̄. CHRY. Sufficiētia ſiq̄dē erāt
p̄miſſa ad pſuadendū eis qui erant aplos ſuſceptu/
ri. Quis enī eos q̄ ita erāt fortes ⁊ oēs ɔtēnebant:
vt alij ſaluarēt̄: nõ ſuſciperet oī cū deſiderio: Et ſu/
periꝰ quidē penā cõminatꝰ ē his q̄ nõ recipent: hic
aūt retributiõꝫ ꝓmittit recipientibꝰ. Et p̄mo q̄dē re
promittit honorē ſuſcipiētibꝰ aplos vt chriſtū ſuſci
piāt ⁊ etiā patrem. vñ ſubdit: Et q̄ me recipit: recipit
eū q̄ me miſit. Quid āt huic honori fiet eq̄le: vt quiſ
patrē ⁊ filiū recipiat. HYLA. In q̄bꝰ v̄bis docet
etiā ī ſe mediatoris officiū: qui cū ſit receptꝰ a nobis
atqꝫ ipſe ꝑfectꝰ ex deo ſit: deꝰ ꝑ illū trāſfuſus ī nobis
ſit: ⁊ ꝑ hūc ordinē graꝝ nõ aliud aplos recepiſſe q̄ꝫ
deꝰ: ⁊ ī illiſ chriſtꝰ: ⁊ ī chriſto deꝰ habitat. CHRY.
Promittit aūt pꝰ hec ⁊ aliā retributiõꝫ dicēs: Qui
reci. ꝓphe. ī no. ꝓ. merce. pro. accipiet. Nõ āt ſimpli
cit̄ dixit: Qui ſuſcipit ꝓphetā: aut q̄ ſuſcipit iuſtū: ſꝫ
addit: In noīe ꝓphe: ⁊ ī noīe iuſti: hoc ē ſi nõ ꝓpter
vite huiꝰ emminētiā: neqꝫ ꝓpt̄ aliud tꝑaliū ſuſcepit: ſꝫ
q: vel ꝓpheta ē: vel iuſtꝰ. HIE. Vel alit̄: Quia ad
ſuſceptionē magiſtroꝝ diſcipulos ꝓuocauerat: po/
terat credētiū occulta eē rñſio. ḡ ⁊ pſeudo ꝓphetas
⁊ iudā ꝓditorē debemꝰ ſuſcipe. vñ dñs dicit nõ pſo
nas ſuſcipiēdas eē ſꝫ noīa: ⁊ mercedē nõ perire ſuſ/
cipiētis: licꝫ indignꝰ fuerit ſuſceptus ſit. CHRY.
Dicit aūt: Mercedē ꝓphete ⁊ mercedē iuſti accipi/
et. i. qualē decēs eſt accipe eū q̄ ſuſcipit ꝓphetā vel
iuſtū vel qualē ꝓpheta aut iuſtꝰ eſt accepturus.
CHRY. i ho. Nõ enī vt mercedē de ꝓpha vel iuſto
ſꝫ mercedē ꝓphe uel iuſti. Iſte enī fortaſſe iuſtꝰ ē: ⁊
q̄nto in h̄ mūdo nihil poſſidet tāto loquēdi ꝓ iuſti
cia fiduciā maiorē hꝫ: hūc cū ille ſuſtētat q̄ in h̄ mū
do aliq̄d poſſidꝫ illiꝰ iuſticie libertatē ſibi participē
facit: ⁊ cū eo parit̄ iuſticie p̄mia recipit quē ſuſtentā
do adiuuit. Ille ꝓphetie ſpū plenꝰ eſt: ſed tñ corpo
reo eget alimēto. Et ſi corpꝰ nõ reficit̄: certū eſt ꝙ
vox ipſa ſubtrahat̄. Qui igit̄ ꝓphete alimēta tribu
it: vires illi ad loquēdū dedit. Cū propheta ḡ mer/
cedē prophete accipiet: qui hoc ante dei oculos ex/
hibuit quod audiuit. HIE. Myſtice aūt q̄ ꝓphe/
tam recipit vt prophetā: ⁊ intelligit eū de futuris lo
quentē: hic prophete mercedē accipiet. Igit̄ iudei
carnaliter intelligētes prophetas: mercedē non ac/
cipient prophetaꝝ. REMI. Nonnulli vō prophe
tam intelligūt dñm ieſu chriſtū: de quo moyſes di/
cit: Prophetā vobis ſuſcitabit deꝰ: quē ſilit̄ iuſtū
intelligūt: q: incõpabilit̄ iuſtꝰ eſt. Qui ḡ in noīe iu/
ſti ⁊ prophe.ſ. chriſti: prophetā vel iuſtū ſuſcipit ab
eo recipiet remunerationē: pro cuiꝰ amore recipit.
HIE. Poterat aūt aliq̄s cauſari ⁊ dicē: Pauptate
ꝓhibeor vt hoſpitalis eē nõ poſſim: ⁊ hāc excuſati
onē leuiſſimo exēplo diluit: vt calicē aque frigide
toto aīo porrigamꝰ dicēs: Et quicūqꝫ potū dederit
vni ex minimis iſtis aque frigide calicē tñ in nomi
ne diſcipuli: amen dico vobis nõ pdet mercedē ſu
am. Frigide inquit nõ calide: ne ⁊ in calida paupta
tis ⁊ penurie lignoꝝ occaſio quereret̄. REMI.
Dicit aūt minimis. i. non ꝓphete: non iuſto: ſꝫ alicui
ex minimis. Vbi nota deum magis ad piū affectū

dãtis reſpicere: q̃ ad quãtitatẽ rei exhibite. Uel mi
nimi ſũt qui nihil penitus hñt in hoc mũdo: ⁊ iudi
ces erunt cũ chriſto. HYLA. Uel p̃uidens plureſ
futuros tñ appellatos nomĩe glorioſos: oĩ vo vite
ſue ope improbabiles: obſequiũ qd̃ ipſis ſub religi
onis opinione delatũ ẽ: mercede nõ fraudat. nam
lȝ ⁊ ipſi minimi eſſent. i. pctõꝝ vltimi: non inania tñ
in eos etiã leuia ſub frigide aque noĩe deſignata of
ficia eẽ decernit. Non enĩ peccatis hoĩs: ſed diſcipu
li nomini honor p̃ſtitus eſt. CA. XI.

Et factũ eſt cũ conſũmaſſet
ieſus p̃cipienſ duodecim di
ſcipulis ſuis: trãſijt inde ut
doceret ⁊ p̃dicaret in ciuitatibꝰ eoꝝ.
RABA. Poſtq̃ diſcipulos ſuoſ dñs ad p̄candũ
mittẽs: p̄miſſis verbis eos inſtruxit. Ipſe etiam qd̃
docuerat verbis: factis impleuit: offerẽs p̄mã p̃dica
tionẽ iudeis. ⁊ hoc ẽ qd̃ dr̃: Et factũ eſt cũ cõſũmaſ
ſet ieſus. Dicit aũt: Tranſijt inde. CHRY. i home.
Quia enĩ eos miſit: ſubtraxit ſeipſũ: dans locũ eis ⁊
tempus facẽ que iniũxerat. eo enĩ preſente ⁊ curãte
nullꝰ ad diſcipulos vellet accedere. REMI. Pul
chre aũt de ſpiritali doctrina qua. ſ. aplos inſtruxe
rat ad generalẽ tranſit in ciuitatibus p̃dicando: qa
in hoc de celis ad terras deſcẽdit vt oẽs illuminaret.
in quo facto monenť etiã ſci p̃dicatores vt oĩbꝰ pro
deſſe ſtudeant.

Johannes aũt cũ audiſſet in uin
culis opera chriſti: mittẽs duos de
diſcipulis ſuis: ait illi: Tu es qui uẽ
turuſ es: an aliuȝ expectamus? Et
rñdens ieſus ait illis: Eũtes renun
ciate iohãni que audiſtis ⁊ uidiſtis.
Ceci uident: claudi ambulãt: lepro
ſi mũdãť: ſurdi audiunt: mortui re
ſurgũt: paupes euãgelizanť: ⁊ btũſ
eſt q non fuerit ſcandalizatꝰ in me.
GLO. Poſuerat ſupra euãgeliſta quõ p miracu
la ⁊ doctrinã chriſti tam diſcipuli q̃ turbe inſtrue
bantur: nunc oñdit quõ hec inſtructio vſq̃ ad diſci
pulos iohãnis puenerit: q̃ ad chriſtũ emulationem
habere videbanť. vnde dicit: Johannes autẽ cũ au
diſſet in vinculis opa chriſti: mittens duos ex diſci
pulis ſuis ait illi: Tu es q̃ venturꝰ es: an aliũ expe
ctamus? GRE. Querendũ aũt nobis ẽ: Johes p
pheta ⁊ pluſ q̃ propheta: qui veniẽtẽ ad baptiſmuȝ
dñm oñdit dicens: Ecce agnꝰ dei ecce q̃ tollit pctã
mũdi. cur in carcere poſitus mittẽs diſcipulos req̃
rit: Tu es q̃ venturus es: an aliũ expectamus? tanq̃
ſi ignoraret quẽ oñderat: ⁊ an ipſe ſit neſciat: quem
ipſe p̄phetizando: baptizando: oñdẽdo ipſũ clama
uerat. AMBRO. Nõnulli aũt hoc ſic intelligũt
Magnũ quidẽ ita p̄phetã eẽ iohãnẽ: vt chriſtum
agnoſceret remiſſionẽ pctõꝝ futurã: ſed tñ tanq̃ piũ
vatem quẽ venturꝝ crediderat non credidiſſe mori
turꝝ. Non igiť fide ſed pietate dubitauit. Dubitauit
etiã ⁊ petrus dicẽs: Propitiꝰ tibi eſto dñe: nõ fiet h.
CHRY. in ho. Sed nõ vtiq̃ hoc hȝ rõnẽ. Johes
enĩ neq̃ hoc ignorabat: ſed hoc p̄mũ teſtatꝰ ẽ dicẽſ:
Ecce agnus dei qui tollit pctã mũdi. Agnũ enĩ vo
cans: crucem diuulgat. nec aliter q̃ p crucẽ pctm̃
abſtulit mũdi. Qualiter aũt maior p̄pheta ẽ hic: ſi
neq̃ que p̄phetarũ ſunt noſcit: Et Iſaias dicit: Sic
ouis ad occiſionẽ ducť. GRE. in ho. Sed aliter
hec queſtio ſoluiť: ſi geſte rei tẽpus penſať. Ad ior
danis enĩ fluenta poſitus: q2 ipſe redemptor mũdi
eſſet aſſeruit: miſſus vo in carcere an ipſe veniat re
quirit: non q2 ipſũ eẽ mũdi redẽptorẽ dubitat: ſed
q̃rit vt ſciat: ſi is q̃ p ſe in mũdũ venerat: p ſe etiã ad
inferni clauſtra deſcendat. HIE. Unde nõ ait: Tu
es qui veniſti: ſed tu es qui venturꝰ es. Et ẽ ſenſus:
Manda mihi q2 ad inferna deſcenſurꝰ ſũ: vtrũ te ⁊
inferius debeã nũciare: an alium ad hec ſacramẽta
miſſurꝰ es? CHRY. in ho. Sed qualiter ⁊ hoc hȝ
rõnẽ? Cuiꝰ enĩ gratia nõ dixit: Tu es q̃ vẽturꝰ es in
infernũ: ſed ſimpliciť: Qui venturꝰ es? q̃uis ⁊ deriſi
biliꝰ videať q̄ p̄pter hoc ei dixerit: vt ⁊ illuc abiens
p̃dicaret. p̄ñs enĩ vita gratie tẽpꝰ eſt: poſt obitũ aũt
iudiciũ eſt ⁊ pena: quare in nullo opꝰ erat p̄curſore
illic. Sȝ aliť: Si infideles poſt mortẽ credẽtes eẽnt
ſaluandi: nullꝰ peribit aliq̃n: oẽs. n. penitebit tũc ⁊
adorabũt. Omne. n. genu flecteť: celeſtiũ: terreſtriũ:
⁊ infernoꝝ. GLO. Conſiderãdũ aũt ẽ q̄ nõ ideo
hieronymꝰ ⁊ gregoriꝰ dixerũt q̄ iohãnes aduentũ
chriſti in infernũ p̄nũciaturꝰ eẽt: q2 eiꝰ p̃dicatõe ali
qui nõ credẽtes cõuerterẽtur ad fidẽ: ſed vt iuſtis i
expectatõe chriſti manentibꝰ ex intimo aduẽtu cõ
ſolationem afferret. HYLA. Certũ ẽ tñ q̄ q̃ ven
turꝝ vt precitor nunciauit: ɔſiſtentẽ vt p̄pheta nouit:
adeũtẽ vt cõfeſſor veneratꝰ ẽ: eius abundãti ſciẽtie
error nõ obrepſit. Nec ſane credi põt ſpũſancti gra
tiã in carcere poſito defuiſſe: cũ apoſtolis vtutiſ ſue
lumen eſſet in carcere poſitis miniſtraturꝰ. HIE.
Non ergo quaſi ignorãs interrogat: ſed quõ ſalua
tor interrogat vbi ſit lazarus poſitꝰ: vt q̃ locũ ſepul
chri indicabãt: ſaltẽ ſic parareť ad fidẽ: vt viderent
mortuũ reſurgentẽ: Sic ⁊ iohãnes interficiendꝰ ab
herode diſcipulos ſuos mittit ad chriſtũ: vt p hanc
occaſionẽ videntes ſigna atq̃ vtutes crederẽt in eũ:
⁊ magiſtrũ interrogãtes ibi diſcerẽt. Qd̃ autẽ habe
rent diſcipuli iohannis aliq̃d mordacitatis ex inui
dia aduerſus dñm: ſupior quoq̃ interrogatio demõ
ſtrauit cũ dixerũt: Quare nos ⁊ phariſei ieiunamus
freq̃nter: diſcipuli aũt tui nõ ieiunãt. CHRY. in
ho. Donec igitur iohãnes erat cũ ipſis: ſuadebat eis
ɔtinue de chriſto: q2 aũt iã nõ erat obiturꝰ: amplꝰ
ſtudiũ facit. Etenĩ formidabat: ne relinquat in diſci
pulis ſuis p̄nicioſi dogmatis cõditionẽ: ⁊ maneant
abiecti a chriſto: cui ⁊ a p̄ncipio oẽs ſuos afferre ſtu
duit. Si aũt dixiſſet eis: Abite ad ipſũ q2 melior me
eſt. nõ vtiq̃ pſuaſiſſet: ſȝ eſtimareť humilia d̃ ſe ſen
tiens hoc dicere: ⁊ ſic magis eſſet ei affixi. Quid igiť
facit? expectat ab eis audire q̄ chriſtus miracula
facit: neq̃ oẽs miſit: ſȝ duos quoſdã quos nouerat
fortaſſis alijs pſuaſibiliores exiſtẽtes: vt inſuſpicabi
lis interrogatio fieret: ⁊ ex rebꝰ ipſis diſcerẽt diſtan
tiã inter eũ ⁊ ieſũ. HYLA. Johãneſ igiť nõ ſue ſed
diſcipulõꝝ ignorãtie ɔſulit. vt enĩ ſcirẽt nõ aliũ a ſe

predicatiꝰ:ad opa eius ītuēda:diſcipulos ſuos miſit
vt auctoritatē dictis ſuis illiꝰ opa ꝯferrent:nec chri
ſtuſ aliꝰ expectaret̄:q̄z cui teſtimoniū opa ꝑſtitiſſent
CHRY.i ho.Chriſtꝰ aūt mentē noſcēs iohānis:ñ
dixit:Qñ ego ſū.qꝛ ꝑ hoc rurſus obſiſteret hoc au-
dientibꝰ.excogitaſſent eñi ꝛ ſi nō dixiſſent qḋ iudei
ad ipm dixerūt:Tu de teipſo teſtimoniū ꝑhibes. ꝛ
ꝓpter hoc a miraculis fecit eos diſcē inſuſpicabilez
doctrinā faciēs ꝛ manifeſtiorē.Teſtimoniuz eñi qḋ
ē a rebꝰ:credibiliꝰ eſt teſtimonio qḋ ē a v̄bis. vñ cō
feſtim curauit cecos ꝛ claudos ꝛ alios multos:non
vt doceret iohānem ſcientē:ſed hos q̄ dubitabāt. ꝛ
iō ſequit̄:Et rñdens ieſus ait illis Eūtes renunciate
iohāni q̄ audiſtis ꝛ vidiſtis.Ceci vident.claudi ābu
lant.leproſi mūdant̄.ſurdi audiūt.mortui reſurgūt.
paupeꝛs euāgelizant̄. HIERO.Nō ꝑuiſſis nō mi
nus ē.Pauperes autē euāgelizatos itellige vel pau
peres ſpū:vel certe opibꝰ paupes.Vel nulla iter no
biles ꝛ ignobiles:iter diuites ꝛ ignotos in ꝑdicatio
ne diſtātia ſit.hec magiſtri rigorē:hec ꝑceptoris cō-
probāt v̄itatē:qñ oīs apud eū q̄ ſaluare pōt eq̄lis ē.
CHRY.Nō aūt ait:Et beatꝰ eſt q̄ nō fuerit ſcāda
lizatꝰ in me:iter nuncios ꝑcutit: qꝛ eñi ſcādalizabāt̄
in ipſo:dubitationē eoꝝ nō diuulgās: ꝛ ſoli eoꝝ ꝯſci
entie derelinquēs:redargutionē eoꝝ latent̄ induxit
HYLA.Itaq̄z cui rei iohāneſ cauiſſet oñdit:dicēs
bonos eos in quibꝰ aliq̄d in ſe ſcādali non fuiſſet:
qꝛ metu eiꝰ.ſ.ne ſcādalizaret̄: diſcipulos ſuos iohā
nes vt chriſtū audirēt:miſit. GREGO.Vel aliter
Infideliū mēs graue ī chriſto ſcādalū ꝑtulit: cū euz
etiā pꝰ tot miracula moriētem vidit. vñ paulꝰ dicit:
Nos ꝑdicamꝰ chriſtū crucifixū:iudeis q̄dē ſcādalū
Quid ḡ eſt dicē:Btūs q̄ nō fuerit ſcādalizatꝰ ī me:
niſi apta voce abiectionē mortis ſue humilitatēq̄z ſi
gnare ac ſi patēter dicat:Mira q̄dē facio: ſ3 abiecta
ꝑpeti nō dedignor:qꝛ ḡ moriēdo te ſubſequor:cauē
dū valde eſt hoībꝰ ne in me mortē deſpiciāt:q̄ ſigna
venerant̄. HYLA.Prebet̄ etiā myſtice in his q̄ ī
iohāne geſta ſunt ītelligētia amplior:vt ꝓpheta ipo
cōditionis ſue genē ꝓphetizaret: qꝛ in eo forma legi
lata eſt.Chriſtū eñi lex ānunciauit:ꝛ remiſſionē pec-
catoꝝ ꝑdicauit:ꝛ regnū celoꝝ ſpopōdit:.ꝛ iohannes
totū hoc opꝰ legis expleuit. Igit̄ ceſſante iā lege q̄
peccatis plebis incluſa:ne chriſtꝰ poſſet intelligi q̄ſi
vinculis ꝛ q̄ſi carcere cōtinebat̄ ad euāgelia ꝯtuen-
da lex mittit:vt infidelitas fidē dictoꝝ cōtēplet̄ ī fa
ctis. AMBRO.ſup lucā: Et fortaſſe iſti diſcipuli
quos miſit:ſunt duo populi:vnꝰ qui ex iudeis credi
dit:alter qui ex gentibus.

Illis aūt abeūtibꝰ:cepit ieſus di
cere ad turbas de iohāne. Quid ex
iſtis i deſertū uidere? Harūdinem
uento agitatā? Sed qd exiſtis uide
re? Hoiem mollibꝰ ueſtituz? Ecce
q mollibꝰ ueſtiūt̄:in domibꝰ regum
ſūt.Sed qd exiſtiſ uidere? Prophe
tam? Etiā dico uobiſ:ꝛ plꝰ q̄z ꝓphe
tam. Hic eſt eñi de quo ſcriptū eſt:

Ecce ego mitto angelū meū añ faci
em tuā q ꝑparabit uiam tuā añ te.
CHRY.Quatū ad diſcipulos iohānis ſatis actuz
erat.certificati eñi de chriſto ꝑ ſigna q̄ viderāt receſ
ſerūt.Sed oportebat etiā turbas ſanari:q̄ ex īterro-
gatione diſcipuloꝝ iohānis mlta incōueniētia ſubi
tellexerit:ignorās mittētis ꝯſiliū.Poterāt vtiq̄z di-
cere q̄ tāta teſtatꝰ de chriſto aliṫ ꝑſuaſus eſt:num ꝛ
dubitat vtꝝ ſit ipſe? Nūq̄d ḡ alteratꝰ ad ieſum hoc
dicit:nūq̄d timidior a carcē fcūs:nūq̄d vane ꝛ ianit̄
ꝑora dixit: HYLA.Ac ne illud qḋ imediate ꝑmi-
ſerat referri poſſit ad iohānē tāq̄z ſcādalizatꝰ eēt:de
chriſto ſubdit̄:Illis aūt abeūtibꝰ cepit ieſus,dicē ad
turbas de iohāne. CHRY.i ho.Propter hoc autē
abeuntibꝰ eis vt nō videat̄ hōi adulari. Corrigens
aūt plebē:nō ducit ī mediū ſuſpicionē eoꝝ:ſ3 ſolutō
nem cogitationū eoꝝ īducit:q̄ eos in cogitationem
mittebat:demōſtrans ſe noſſe occulta.,Neq̄z eñi di
xit ſicut iudeis:q̄d cogitatis mala? ꝛ ſi eñi mala co-
gitauerit:nō tñ ex malicia:ſed ex ignorātia.vñ nō lo
quit̄ eis dure:ſed rñdet ꝓ iohāne oñdens ꝙ nō exci
dit a ꝑore opinione.Hoc aūt docet:nō ſolū ꝓpo ver
bo ſed eoꝝ teſtimonio:nō tñ ꝑ ea q̄ dixerūt:ſed ꝑ ea
q̄ egerūt. Iōq̄z ait:Quid exiſtis ī deſertū videre? ac
ſi dicēt:Propt̄ q̄d ciuitates dimittētes ꝯueniſtis in
deſertū? Nō eñi plebs tāta cū tāto deſiderio in ere
mū veniſſet:niſi magnū quēdā ꝛ mirabilē ꝛ petra
ſolidiorē ſe vidē exiſtimās. GLO. Nō aūt tūc exi
erāt ī deſertū ad hoc vt viderēt iohānē. nec eñi erat
tūc ī deſerto ſ3 in carcere:ſ3 ꝑteritū refert: qꝛ frequē
ter exierat ꝑpl's in deſertū videre iohānē cuz adhuc
eēt in deſerto. CHRY.in ho. Et vide qꝛ oēm aliaz
maliciā ꝑtermittētes remouet a iohāne leuitatē de
q̄ turbe dubitabāt dicēs:Arūdinē vento agitatam.
GREGO.in ho.Nō videlz nō aſſerēdo: ſed negan
do itulit.Arūdinē q̄ppe mox vt aura ꝯtingit ī ꝑtem
flectit:ꝑ quā carnalis animꝰ deſignat̄:qui mox vt fa
uore et detractōe tangit̄ in ꝑtē quālibet declinatur
Arūdo ḡ vento agitata iohānes nō erat:quē a ſtatꝰ
ſui rectitudine nulla reꝝ varietas īflectebat:ac ſi do
minꝰ dicēt: HIERO. Nūq̄d ob hoc exiſtis ī deſer
tū vt videretis hoiem calamo ſimilē q̄ omni vento
circūferet̄:ꝛ leuitates mētis de eo ābigēt: quē antea
ꝑdicaret.An forſitā ſtimulꝰ īuidie ꝯ me cogit̄:ꝛ pre
dicatio eiꝰ vanā ſectat̄ glaꝫ:vt ex ea q̄rat lucra.Cur
diuitias cupiat:vt affluat dapibus:locuſtis veſcit̄ ꝛ
melle ſilueſtri:an vt nobiliꝰ veſtiat̄:pili cameloruz
ſunt tegimē eiꝰ.ꝛ iō ſubdit:S3 q̄d exiſtis videre:ho
minē mollibꝰ veſtitū? CHRY.i ho. Vel aliṫ ꝙ nō
ſit Iohānes ſimilis calamo mobili ꝑ veſtrū ſtudiū
ſignificaſtis.ſ.ī deſertū exeuntes.Nō tñ pōt aliquis
dicere ꝙ iohānes q̄dem ꝯſtās erat : ſed poſtea laſci
uie ſuiens fcūs eſt mobilis:ita aliqui ſunt mobiles
ꝑ naturā:alij vero laſciuie ſuiēdo mobiles fiūt.Io-
hānes aūt neq̄z natura mobilis erat: ꝓpter qḋ dixe
rat:Nō exiſtis videre arūdinē vēto agitatā. Neq̄z
laſciuie dans ſeipm:ꝑdidit quā habebat excellētiaz.
ꝙ eñi nō ſuierit laſciuie mōſtrat ſtola:ſolicitudo:ꝛ
carcer.Si eñi vellet mollibꝰ veſtiri: nō eremū inha
bitaſſet:ſed regū palatia.vñ ſequit̄:Ecce qui molli-
bus veſtiunt̄ in domibꝰ regum ſunt. HIERO.Et

hoc oſtendit rigidã vitã ⁊ auſterã predicationẽ: vitare
debere aulas regũ ⁊ molliũ hoĩuʒ palatia declina-
re. GREGO. in ho. Nemo aũt exiſtimet in fluxu
atqꝫ ſtudio precioſaꝝ veſtiũ peccata deeſſe: qꝛ ſi hec
culpa nõ eẽt: nullo mõ iohãnẽ dñs de veſtimẽti ſui
aſperitate laudaſſet. Et nequaqꝫ petr⁹ feminas a p̃-
cioſaꝝ veſtiũ appetitu cõpeſcẽt dicẽs: Nõ in veſte p̃
cioſa. AVGV. iiij. de doctrina chriſtiana: Cũ ĩ om
nibus talib⁹ nõ vſus reꝝ: ſed libido vtẽtis in culpa
eſt. Quiſqs enĩ reb⁹ reſtricti⁹ vtit̃ qꝫ ſe hñt mores eo
rum cũ quib⁹ viuit: aut ĩtemperãs: aut ſupſtitioſus
eſt. Quiſquis vero ſic vtit̃ vt metas ↄſuetudinis bo
noꝝ ĩter quos verſat̃ excedat: aut aliquid ſignat: aut
flagitioſus eſt. CHRY. ĩ ho. A loco aũt ⁊ veſtimẽ
tis ⁊ a cõcurſu hoĩum: eius morib⁹ deſignatis ĩduc
iã ⁊ ꝓphetã eũ eẽ dicẽs: Sed quid exiſtis videre: ꝓ
phetã: Dico vobis etiã pluſqꝫ ꝓphetam. GREG.
Prophete enĩ miniſteriũ eſt ventura p̃dicẽ nõ etiaʒ
demõſtrare. Johãnes ḡ pluſqꝫ ꝓpheta ẽ: qꝛ eũ quẽ
p̃currendo ꝓphetizauerat: etiã oſtendendo nunciabat.
HIERO. In quo etiã ceteris ꝓphetis maioꝛ eſt:
Et qꝛ ad p̃uilegiũ ꝓphetale etiã baptiſmi acceſſit p̃-
miũ: vt ſuũ dñm baptizaret. CHRY. in ho. Deinde
mõſtrat ſm quid eſt maioꝛ dicẽs: Hic ẽ enĩ de quo
ſcriptũ eſt: Ecce mitto angelũ meũ añ faciẽ tuam.
HIERO. Ut enĩ meritoꝝ iohãnis augmẽtum face
ret de malachia teſtimoniũ infert: in quo etiã ange-
lus p̃dicat̃. Angelũ aũt hic dici iohãnẽ nõ putem⁹
nature ſocietate: ſed officii dignitate .i. nũciũ q̃ vẽtu
rũ dñm nunciauit. GREGO. Qui enĩ grece ange
lus: hic latine nunci⁹ dr̃. Recte ḡ q̃ nunciare ſupnũ
nunciũ venerat: angel⁹ vocat̃: vt dignitatẽ ſeruet in
noĩe quã explet in opatione. CHRY. in ho. Mon
ſtrat igit̃ ſm q̃d eſt maioꝛ iohãnes ꝓphetis: ſʒ id. ſ.
qđ eſt ꝓpe chriſtũ. Et iõ dicit: Mitto añ faciẽ tuam
hoc eſt ꝓpe te: ſicut enĩ qui ꝓpe curꝝ regis incedunt
aliis ſunt clarioꝛes: ita ⁊ iohãnes ꝓpe chriſti p̃ñtiaʒ.
GLO. Deinde alii ꝓphete miſſi ſũt vt aduẽtũ chri
ſti annũciarent. Iſte autẽ vt p̃pararet viã ipſi⁹. vñ ſe
quit̃: Qui p̃parabit viã tuã ante te. i. peruia reddet
tibi coꝛda auditoꝝ pñiam p̃dicãdo ⁊ baptizando.
HYLA. Myſtice aũt dẽſertũ ſpũ ſcõ vacuũ ẽ ſenti
endũ in quo habitatio dei nulla ſit. In arũdine hõ
talis oſtdit̃ de gloꝛia ſeculi vite ſue inanitate ſpecio
ſus: in ſe aũt fructu veritatis cau⁹: exterioꝛ placẽs
⁊ nullus ĩterioꝛ: ad oẽm ventoꝝ motũ. i. ĩmundoꝛũ
ſpirituũ flatũ mouẽdus: neqꝫ ad ↄſiſtẽdi firmitatem
valens: ⁊ aĩe medullis inanis. veſte aũt coꝛp⁹ quo
induit̃ aĩa ſignat̃: qđ luxu ac laciuiis molleſcit: in re
gibus tranſgreſſoꝝ angeloꝝ nuncupatio eſt: hi eniʒ
ſeculi ſunt potẽtes: mundiqꝫ dominantes. Ergo ve-
ſtiti mollib⁹ in domib⁹ regũ ſunt. i. illoꝝ quib⁹ per
luxũ fluida ⁊ diſſoluta ſunt coꝛpoꝛa: patet eẽ demo
num habitationẽ. GREGO. Johãnes etiã molli
bus veſtib⁹ non fuit: qꝛ vitã peccantiũ nõ blandimẽ
tis fouit: ſed rigoꝛe aſpere inuectionis increpauit di
cens: Genimina viperarum ⁊c̃.

Amẽ dico vobis: nõ ſurrexit int̃
natos mulieꝝ maioꝛ iohanne bapti
ſta. Qui autem minoꝛ eſt in regno
celoꝛum: maioꝛ eſt illo.

CHRY. Pꝛemiſſa cõmẽdatione iohãnis ex ꝓphe
te teſtimonio: nõ hic ſtetit: ſed iã ſniam ꝓpaʒ de ipo
inducit dicẽs: Amẽ dico vobis: nõ ſurre. ma. iter na.
muli. iohã. bapti. RABB. Ac ſi diceret: Quid dice
rem p ſingula de cõmendatione iohãnis: Amẽ dico
vobis: ĩter natos mulieꝝ: ĩter natos inquit mulierũ
non virginũ: mulieres enĩ ꝓpe coꝛrupte vocant̃. Si
aũt Maria aliqñ mulier in euãgelio nuncupat̃: ſci
endũ eſt ĩterp̃etẽ mulierẽ p femina poſuiſſe: ſicut
ibi. Mulier ecce filius tuus. HIERO. His ḡ p̃fer
tur hoĩbus q̃ de mulierib⁹ nati ſunt: ⁊ de ↄcubitu vi
ri: ⁊ nõ ei qui nat⁹ eſt ex virgine ⁊ ſpũ ſancto: qꝫuis ĩ
eo qꝺ dicit: Nõ ſur. ĩter na. mu. ma. io. bapti. nõ cete
ris ꝓphetis ⁊ patriarchis iohãnem p̃tulit: ſed ioban
ni ceteros exequauit. Nõ enĩ ſtatĩ ſequit̃: Ut ſi alii
maioꝛes eo nõ ſunt: ille maioꝛ alioꝝ ſit. CHRY. ſu
p mattheũ: Sed tãta cũ ſit iuſticie altitudo vt in illa
nemo poſſit eẽ pfect⁹ niſi ſolus de⁹: puto qꝺ oẽs ſci
qꝫtũ ad ſubtilitatẽ diuini iudicii ĩuicẽ ſibi inferioꝛes
ſunt aut poꝛes. ex quo ĩtelligim⁹: qm̃ qui maioꝛẽ ſe
nõ habet maioꝛ oĩbus eſt. CHRY. in ho. Ne autẽ
rurſus ſupabundãtia laudũ pariat aliq̃d inconueni
ens, iudeis iohãneʒ p̃ferentib⁹ chꝛiſto ↄueniẽter hoc
remouet dicẽs: Qui aũt minoꝛ eſt in regno celoꝛuꝫ
hic maioꝛ eſt illo. AVGV. ↄ̃ aduerſariũ legis ⁊ ꝓ
phetaꝝ: Argumẽtat̃ autẽ ex hoc hereticus ita velut
ratiocinando tanqꝫ iohãnes nõ ptineat ad regnũ ce
loꝝ: ⁊ ob hoc multo min⁹ ceteri ꝓphete illi⁹ ppli q̃-
bus maioꝛ eſt iohãnes. Hec aũt v̈ba dñi duob⁹ mo
dis p̃nt intelligi. Aut enĩ regnũ celoꝛum appellauit
hoc qđ nõdũ accepim⁹: de quo in fine dicturus eſt:
Uenite bñdicti p̃ris mei pcipite regnũ. ⁊ qꝛ ibi ſunt
angeli: quib⁹ in eis minoꝛ maioꝛ eſt quolibet iuſto
poꝛtãte coꝛp⁹ qđ coꝛrũpit̃. Aut ſi regnũ celoꝝ itelli
gi voluit eccl'am: cui⁹ filii ſunt ab inſtitutione gene-
ris humani vſqꝫ nũc oẽs iuſti: dñs ſeipm ſignauit: q̃
naſcendi tpe minoꝛ erat iohãne: maioꝛ aũt diuinita
tis eternitate: ⁊ dñica p̃tãte. Pꝛoinde ſʒ poꝛẽ expoſi
tionẽ ita diſtinguit̃: Qui minoꝛ eſt in regno celoꝛuꝫ:
ac deinde ſubinfert̃: Maioꝛ eſt illo. Secũdũ hãc ãt
poſterioꝛẽ ita: Qui aũt minoꝛ eſt. ac deinde ſubinfer
tur: In regno celoꝝ maioꝛ eſt illo. CHRY. Dicit
aũt in regno celoꝝ. i. in ſpiritalib⁹ ⁊ vniuerſis q̃ ſunt
ſm celũ. quidã aũt dicũt qm̃ de aplis hoc dixit chꝛi
ſtus. HIERO. Nõ aũt ſimplicit̃ itelligam⁹: q' oĩs
ſcũs q̃ iã cũ dño eſt ſit maioꝛ illo: qui adhuc ↄſiſti ĩ
p̃lio: aliud eſt enim victoꝛie coꝛonã poſſidere: aliud
adhuc in acie dimicare.

A dieb⁹ aũt iohãnis baptiſte vſqꝫ
nũc regnũ celoꝝ vim patit̃: ⁊ violen
ti rapiũt illud. Oẽs enĩ ꝓphete ⁊ lex
vſqꝫ ad iohãnem ꝓphetauerũt: ⁊ ſi
vultis recipere: ipſe eſt helias q̃ ven
tur⁹ ẽ. Qui hʒ aures audiẽdi audiat

GLO. Quia dixerat ſupi⁹: Qui minoꝛ eſt ĩ regno
celoꝝ: eſt maioꝛ iohãne: ne videret̃ iohãnes a regno
celoꝝ eẽ alien⁹ hoc remouet ſubdẽs: A dieb⁹ autẽ
io. bap. vſqꝫ nũc: reg. ce. vim pa. ⁊ vi. ra. illud. GRE
GO. Per regnũ celoꝝ ſupnũ ſoliũ ſignat̃: cum quo
peccatoꝛes quolibet facinoꝛe polluti ad pñiaʒ rede

unt: ⁊ ſemetipſos corrigūt: quaſi peccatores i locuз
alienū intrant: ⁊ violēter regnum celoꝝ rapiunt.
HIERO. Si aūt pmus iohānes baptiſta pniam po
pulis nunciauit dicēs: Pniam agite: appropinquit
eni regnū celoꝝ: ꝯueniēter a dieb⁹ illi⁹ regnū celoꝝ
vim patiꝛ ⁊ violēti rapiūt illud. Grandis ē eni vio
lētia in terra nos eē generatos: ⁊ celoꝝ ſedeз querē
⁊ poſſidere ꝑ virtutē ꝙ non tenuim⁹ ꝑ naturā. HY
LA. Uel aliꝫ: Dn̄s apoſtolos ire ad oues perditas
iſrael iuſſerat: ſ; oīs hec ꝑdicatō ꝓfectū publicanis ⁊
peccatorib⁹ afferebat itaqꝫ vim regnū patiꝛ. ⁊ vio
lēti diripiūt: qꝛ glīa iſrael a patrib⁹ debita: a ꝓphetis
nūciata oēs a xp̄o oblata fide gētiū occupatꝛ ⁊ rapiꝛ
CHRY. Uel rapiūt regnū dei ꝑ fidē chriſti ꝗ cuз
feſtinatiōe veniūt. vn̄ dic: A dieb⁹ aūt iohānis vſqꝫ
nūc. Et ita ipellit ⁊ feſtinare facit ad fidē ſuaз: ſimul
⁊ his ꝗ antea dicta ſūt a iohāne opitulatꝛ. Si enim
vſqꝫ ad iohānē oīa cōpleta ſūt: ipſe ē ꝗ vētur⁹ eſt. vn̄
ſubdit: Omnes eni ꝓphete ⁊ lex vſqꝫ ad iohānē ꝓ
phetizauerūt: HIERO. Nō ꝙ poſt iohānem ex
cludat ꝓphetas. Legimus eni i actib⁹ apoſtoloꝝ ⁊
Agabuз ꝓphetizaſſe ⁊ q̄ttuor vgines filias philippi.
Sed vt lex ⁊ ꝓphete quos ſcriptos legim⁹ quicqd:
ꝓphetizauerūt de dn̄o vaticinati ſūt. Qn̄ ergo dicitꝛ
Uſqꝫ ad Johānē ꝓphetizauerūt: chriſti tēp⁹ oñditꝛ:
⁊ quē illi dixerūt eē vēturū: iohānes veniſſe oñdit.
CHRY. Deide aliam cōiecturā ſui aduēt⁹ ponit
dicēs: Et ſi vultis recipere ipſe ē helias ꝗ vētur⁹ eſt.
Dicit dn̄s in malachia: Mittā vobiſ heliā theſbitē.
⁊ de iſto dicit: Ecce ego mitto angelum meum an̄
faciē tuā. HYERO. Helias ḡ iohānes dicitꝛ: non
ſ; ſtultos ph̄os ⁊ quoſdā hēticoſ ꝗ reuerſionē aīaꝝ
introducūt: ſed ꝙ iuxta aliud teſtimoniū euangelij
venerit i ſpū ⁊ virtute helie: ⁊ eandē ſpūſſci vel graз
habuerit vel mēſurā. Sed ⁊ vite auſteritas rigorqꝫ
mētis helie ⁊ iohānes pareſ ſūt. vterqꝫ i eremo: vtqꝫ
зona pellicea cīgebatꝛ. Ille qn̄ regē achab ⁊ ieзabel
impietatiſ arguit fugē compulſ⁹ eſt. iſte qꝛ herodiſ ⁊
herodiadis illicitas arguit nuptias: capite trūcatur.
CHRY. Et bn̄ dixit: Si vultiſ recipere: libertatē oñ
dēs: ⁊ volūtariā expetēs mēteз. Eſt eni ille h̄ ⁊ h̄ ille
qꝛ pcurſoreſ facti ſūt vterqꝫ. HIERO. Hoc aūt qd̄
dictū eſt: Ipſe ē Helias: myſticū eē ⁊ egēītelligētia
ſequēs dn̄i ſmo demōſtrat dicēs: Qui hꝫ aures au
dīēdi audiat. REMI. Ac ſi diceret: Qui hꝫ aures
cordis audīēdi. i. intelligēdi intelligat qui non dixit
iohānem heliam eſſe in perſona: ſed in ſpiritu.

¶ Cui autē ſimilē eſtimabo genera
tionē iſtā? Similis eſt pueris ſeden
tibus i foro: ꝗ clamātes coeq̄lib⁹ di
cunt: Cecinim⁹ uobis ⁊ nō ſaltaſtis
lamētauim⁹ ⁊ non plāxiſtis. Uenit
eni iohāues neqꝫ māducās neqꝫ bi
bens: ⁊ dicunt: demonū habet. Ue
nit fili⁹ hōis māducās ⁊ bibēs: ⁊ di
cūt ecce homo uorax ⁊ potator uini
publicanoꝝ ⁊ peccatorū amic⁹. Et
iuſtificata eſt ſapīa a filijs ſuis.

HYLA: Tot⁹ h̄ ſmo īfidelitatis obprobriū ē: ⁊ ꝺ
affectu ſupioris q̄rimonie deſcēdit: qꝛ īſolēs plebs
per diuerſa ſmonū genera docta n̄ fuerit. CHRY.
Unde ⁊ īterrogatione vtitꝛ monſtrās quoniā nihil
quod deberet fieri ad ſalutē eoꝝ: derelictū ē dicēs:
Cui autē ſimilē eſtimabo generationē iſtā. GLO
SA. q. d. Tātus ē iohānes: ſed vos nec ſibi nec mihi
voluiſtis credere: ⁊ ideo cui vos ſimiles eſtimabo. ꝑ
generationē accipit cōiter ⁊ iudeos ⁊ ſe cū iohanne
REMI. Mox autē ſibiipſi rn̄det ſubiungens: Si
milis eſt pueris ſedentib⁹ in foro qui clamātes coe
qualibus dicūt: Cecinim⁹ vobis ⁊ nō ſaltaſtis: lamē
tauim⁹ ⁊ non planxiſtis. HYLA. In pueris ꝓphe
te ſignantꝛ: qui in ſimplicitate ſenſus vt pueri ꝑdica
uerunt: ⁊ in medio ſynagoge tāqꝫ in publico fori cō
uentu coarguūt: ꝙ cantātibus ſibi officio corporis
nō obſecūdauerint: ⁊ ꝙ dictis ſuis nō paruerint: ad
cantantiū eni modū ſaltantiū motus aptatur. Pro
phete eni ad confeſſioneз pſallēdi deo ꝓuocauerūt
vt cantico moyſi tenetꝛ: vt iſaie: vt dauid. HIERO
NYMVS: Dicūt ergo: Cecinim⁹ vobis ⁊ non ſalta
ſtis. i. ꝓuocauim⁹ vos: vt ad noſtrū canticum bona
opera faceretis: ⁊ noluiſtis. Lamentati ſum⁹ ⁊ vos
ad penitentiā ꝓuocauim⁹: ⁊ nec hoc quidem facere
voluiſtis: ſpernētes vtranqꝫ predicationē tā exhor
tationis ad virtutes q̄ꝫ penitentie p⁹ peccata. RE
MI. Quid eſt autē ꝙ dicit coequalib⁹? Nūquid īfi
deles iudei coequales erāt ſanctis prophetis? Sed
hoc dicit: Quoniā de vna ſtirpe orti fuerūt. HIE
RO. Pueri etiā ſunt: de quibus iſaias loquitꝛ: Ecce
ego ⁊ pueri mei quos dedit mihi dn̄s: iſti ergo pue
ri ſedent in foro vbi multa venalia ſunt: ⁊ dicunt:
CHRY. Cecinim⁹ vobis ⁊ non ſaltaſtis. hoc eſt re
miſſam vitam oſtendi: ⁊ non perſuaſi eſtis. Lamēta
uimus ⁊ nō plāxiſtis. hoc eſt iohannes duram ſuſti
nuit vitā ⁊ nō attendiſtis. non autē dicit ille illud ⁊
ego hoc: ſed cōiter: qꝛ vna intentio vtriuſqꝫ erat. vn̄
ſequitꝛ: Uenit eni iohānes neqꝫ māducans neqꝫ bi
bens ⁊ dicunt: demoniū habet. Uenit fili⁹ hominis
⁊c. AVGV. cōtra fauſtū: Uellē aūt vt mihi mani
chei dixerunt: quid māducabat ⁊ quid bibebat chri
ſtus: ꝗ in cōparatione iohānis nō māducātis neqꝫ
bibētis: hic ſe dixit māducantē ac bibentē. Nō enіз
dictū eſt ꝙ iohannes oīno non biberet: ſed ꝙ vinuз
⁊ ſicerā nō biberet: bibebat ergo aquā. cibus auteз
eius nō oīno null⁹ erat: ſed locuſta ⁊ mel ſilueſtre.
vn̄ ergo dict⁹ eſt nō manducans neqꝫ bibēs: niſi ꝗa
illo victu quo iudei vtebantꝛ non vtebatꝛ. hoc ergo
domin⁹ niſi vteretꝛ: nō in ei⁹ cōparatione māducās
bibenſqꝫ diceretꝛ. Mirū autem ſi nō manducans di
citur qui locuſtas ⁊ mel comedit: ⁊ manducans dꝛ
qui pane ⁊ olere contētuſ eſt. CHRY. Dicit ḡ: Ue
nit ieſus: ac ſi dicat: per cōtrariā viā venimus ego ⁊
iohānes: ⁊ idē fecim⁹: ſicut ſi venatores ꝑ duas cō
trarias vias aliquod animal inſequantꝛ: vt in alterū
incidat. Uniuerſum aūt hominum genus ieiuniū ⁊
duram vitā admiratꝛ: ⁊ ꝓpter hoc diſpenſatū eſt a ꝑ
ma etate ita nutriri iohānem: vt per hoc digna fide
eſſent: que dicerentꝛ ab ipſo. Inceſſit ſiquidē domi
nus ꝑ hanc viam: quādo. xl. diebus ieiunauit: ſed tn̄
⁊ aliter docuit ꝙ ſibi eēt credendū: multo eni mai⁹
erat ꝙ teſtaretꝛ ꝓ eo iohānes: qui per hanc viam in

ceſſerat:q̄ꝫ ꝙ ipſe per hanc viā incederet:aliter iohā
nes nihil plus oſtendit p̄ter vitā ⁊ iuſticiā: chriſtus
aūt ⁊ a miraculis teſtimoniū habebat. dimittens ḡ
iohannē ieiunio fluere:ipſe contrariā inceſſit viā:ad
menſam intrās publicanoꝝ ⁊ manducās ⁊ bibens.
HIERO. Si ergo ieiuniū vobis placet:cur iohan
nes diſplicuit:ſi ſaturitas:cur filius hominis:quoꝝ
alterū demoniū habentē alterū voracē ⁊ ebriū nun
cupaſtis. CHRY. Qualem igif̄ iam excuſationem
accipiēt:ꝓpter hoc ſubdit: Et iuſtificata eſt ſapiētia
a filijs ſuis. hoc eſt Etſi vos ꝑſuaſi non eſtis:ſed me
iam incuſare nō habetis: qḋ ⁊ de p̄re ait propheta:
Ut iuſtificeris in ſermonib⁹ tuis. ⁊ſi eni nihil in vo
bis expleaf a ꝓcuratione dei:que eſt circa vos: oīa
que ſunt ex pte ſua cōplet:vt in verecūdis: neqꝫ vm
bram relinquat ingrate dubitationis. HIERO.
Juſtificata eſt ergo ſapientia a filijs ſuis.i.dei diſpē
ſatio atqꝫ doctrina:vel ipē chriſt⁹:qui eſt dei virtus
⁊ dei ſapiētia iuſte feciſſe ab apoſtolis ſuis filijs cō
probatus eſt. HYLA. Eſt aūt ipſe ſapientia nō ex
effectu:ſed ex natura. Plures eni dictū apoſtolicuꝫ
ꝙ ait chriſtuꝫ dei ſapientiā ⁊ dei virtutē: his modis
ſolent eludere:ꝙ in eo ex virgine creādo efficax dei
ſapientia ⁊ virt⁹ extiterit.ſed ne tale poſſet intelligi
ipm ſe ſapientiā nūcupauit eā in ſe: que nō ſunt ei⁹
oñdens. Nō eni idem opus virtutis ⁊ virtuſ:⁊ effici
ens diſcernif ab effectu. AVGV. Uel iuſtificata
eſt ſapia a filijs ſuis:q₂ ſancti apoſtoli intellexerunt
regnū dei nō eſſe in eſca ⁊ potu:ſed in equanimitate
tolerandi:quos nec copia ſubleuat:nec dep̄mit ege
ſtas.vñ ⁊ paulus dicebat:Scio abūdare ⁊ penuriaꝫ
pati. HIERO. Jn quibuſdā libris legif: Juſtifica
ta eſt ſapia ab operib⁹ ſuis.ſapia nāqꝫ nō querit vo
cis teſtimoniū ſed opeꝝ. CHRY. Si aūt exempla
vilia ſunt de pueris nō mireris.ad ībecillitatē enim
audientiū loquebaf:ſicut Ezechiel multa dicit exē
pla iudeis cōuenientia dei magnitudine indigna.
HYLA. Myſtice aūt iudeos nec iohānis p̄dicatio
inflexit:quib⁹ ⁊ lex grauis viſa eſt:potib⁹cibiſqꝫ pre
ſcribitis ⁊ difficilis ⁊ moleſta:peccatum in ſe qḋ de
moniū nūcupat hñs:q₂ ꝑ obſeruātie difficultatem
neceſſe eis eſſet ī lege peccare.rurſuſqꝫ ī chriſto euā
gelij p̄dicatio vite libertate non placuit:ꝑ quā diffi
cultates legis ⁊ onera laxata ſunt. Et ad eā publica
ni peccatoreſqꝫ crediderūt:atqꝫ tot ⁊ tantis admoni
tionū generib⁹ fruſtra habitis nec ꝑ grām iuſtificā
tur:⁊ a lege ſūt abdicati: ⁊ iuſtificata ē ſapia a filijs
ſuis:ab his.ſ.q̄ regnū celoꝝ fidei iuſtificatiōe diripi
unt:cōfitentes iuſtū ſapientie opus ꝙ mun⁹ ſuum
ad fideles a cōtumacibus tranſtulerit.

Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹ i
qbus facte ſūt plurime uirtutes ei⁹
q₂ non egiſſent pniam: Ue tibi coro
zaim:ue tibi bethſaida:q₂ ſi ī tyro ⁊
ſidone facte eēnt uirtutos q̄ fcē ſūt
in uobis:oli ī cilicio ⁊ cinere pniam
egiſſent. Uerūtñ dico uobis:tyro ⁊
ſidoni remiſſiuſ erit in die iudicij q̄ꝫ
uociſ. Et tu capharnaū:nūqd uſqꝫ
in celū exaltaberis: Uſqꝫ in īferni
deſcēdens. Quia ſi ī ſodomis facte
fuiſſent uirtutes q̄ facte ſūt ī te: for
te māſiſſent uſqꝫ ī hāc diē. Uerūtñ
dico uobis:q₂ terre ſodomorum re
miſſi⁹ erit in die iudicij q̄ꝫ tibi.

GLO. Pluriſqꝫ iudeoſ cōiter icrepauerat:nūc au
tem quaſi noiatim quaſdā ciuitates icrepat: quib⁹
ſpecialiter p̄dicauerat:nec tñ cōuerti volebant.vnde
dr̄: Tūc cepit exprobrare ciuitatib⁹in q̄bus facte ſūt
plurime virtutes ei⁹ q₂ nō egiſſent pniaꝫ. HIER.
Exprobratio eni ciuitatū corozaim ⁊ bethſayde ⁊ ca
pharnaū:capituli hui⁹ titulo pandif:ꝙ iō exprobra
uerat eis:q₂ poſt factas virtutes ⁊ ſigna q̄plurima:
nō egerint pniam.vñ ſubdif: Ue tibi corozaim: Ue
tibi bethſaida. CHRY. Ut aūt dicas nō a natura
ipſos eē malos:ponit nomē ciuitatis.ſ. bethſaida:a
qua q̄nqꝫ ꝓceſſerunt apoſtoli:eteni philipp⁹:⁊ duo
binarij p̄ncipaliū apoſtoloꝝ hinc fuerūt.ſ. petrus ⁊
andreas:iacob⁹⁊ iohannes. HIERO. Sed ꝑ hoc
qḋ dicit Ue:he vrbes galilee a ſaluatore plāguntur:
q₂ poſt tanta ſigna atqꝫ virtuteſ nō egerit penitētiā.
RABA. Corozaim aūt que īterpretaf myſteriuꝫ
meū: ⁊ bethſaida q̄ dom⁹ fructuū vel dom⁹ venato
rū dr̄:ciuitates ſunt galilee ſite in littore maris gali
lee. Plangit ḡ dñs ciuitates que quōdā myſterium
dei tenuerūt: ⁊ vtutū iam fructuꝫ gignere debuerūt
⁊ in quas ſpiritales venatores ſūt miſſi. HIERO.
Et p̄ferunf eis tyrus ⁊ ſidon vrbes idolatre: ⁊ vitijs
dedite. ⁊ ideo ſequif: Quia ſi in tyro ⁊ ſidone facte
eēnt virtutes que facte ſunt in vobis olim:in cilitio
⁊ cinere penitentiā egiſſent. GREGO. xxv. mora.
Jn cilitio quidē aſperitas ⁊ punctio peccatoꝝ: in ci
nere aūt puluis oñdif mortuoꝝ. ⁊ iccirco vtrūqꝫ hec
adhiberi ad pniam ſolet:vt in p̄uctione cilitij cogno
ſcam⁹ quid ꝑ culpā fecim⁹: ⁊ in fauilla cineris ꝑpen
damus:quid ꝑ iudiciū facti ſum⁹. RABA. Tyrus
aūt ⁊ ſidon ſunt vrbes phenicis.īterpretaf autē Ty
rus anguſtia: ⁊ ſidon venatio: ⁊ ſignificat gentes q̄s
venator diabolus in anguſtia peccatoꝝ cōprehēdit:
ſed ſaluator ieſus ꝑ euāgeliū abſoluit. HIERO.
Querim⁹ aūt vbi ſcriptū ſit ꝙ in corozaī ⁊ bethſaida
domin⁹ ſigna fecerit. Supra legim⁹: Et circuibat ci
uitates omnes: ⁊ vicos curans oēm infirmitatē: ⁊ re
liqua.inter ceteras ergo vrbes ⁊ viculos exiſtiman
dum eſt in corozaim ⁊ in bethſaida dominum ſigna
feciſſe. AVGV. de ꝑſeuerantia: Nō ergo verū eſt
ꝙ his tempoꝛib⁹: ⁊ his locis euāgeliū ei⁹ predicatū
nō eſt:in quib⁹ tales oēs futuros eſſe p̄ſciebat: qua
les multi in eius corporali p̄ntia fuerint:qui in eum
nec ſuſcitatis ab eo mortuis credere voluerūt. Ecce
eni dñs atteſtaf ꝙ tyrij ⁊ ſidonij acturi eēnt magne
humilitatis pniam:ſi in eis facta eſſent diuinaꝝ ſi
gna virtutū. Porro ſi etiā ſm facta que facturi eēnt
ſi viuerent:mortui iudicanf. ꝓfecto q₂ fideles futu
ri erant iſti:ſi eis cū tantis miraculiſ euāgeliū fuiſſet
p̄dicatum:nō ſunt vtiqꝫ puniendi: ⁊ tamen in die iu
dicij punienf. Sequif eni: Uerūtamen dico vobis

Se ueri⁹ ergo punient̃ illi: iſti remiſſius. HIERO
Quod ideo eſt: qꝛ tyrus ⁊ ſidon naturalẽ tm̃ legem
calcauerant: iſte vero ciuitates poſt tranſgreſſionez
naturalis legis ⁊ ſcripte: etiã ſigna que apud eos fa
cta ſunt paruiduxerũt. RABA. Impletũ autẽ ho
die videm⁹ dictũ ſaluatoꝛis: qꝛ .ſ. coꝛozaim ⁊ bethſa
ida p̃ſente domino credere noluerũt. Tyrus autẽ ⁊
ſidon poſtea euãgelizantib⁹ diſcipulis crediderunt.
REMI. Capharnaũ autẽ metropol̃ erat galilee:
⁊ inſignis ciuitas illius ꝓuīcie. ⁊ ideo dñs ſpecialit̃
mentionẽ illius facit: dicens: Et tu capharnaũ: nun-
quid vſqꝫ in celũ exaltaberis: vſqꝫ ad infernũ deſcẽ-
dens. HIERO. In altero exemplari reperimus:
Et tu capharnaum que vſqꝫ ad celum exaltata es:
vſqꝫ ad inferna deſcendes. Et eſt duplex ītelligẽtia.
vel ideo ad inferna deſcendes: qꝛ ꝯtra p̃dicationem
meã ſupbiſſime reſtitiſti. Uel ideo: qꝛ exaltata vſqꝫ
in celũ meo hoſpicio ⁊ meis ſignis atqꝫ virtutib⁹ tm̃
habẽs ꝓuilegiũ: maioꝛib⁹ plecteris ſupplicijs: ꝙ his
quoqꝫ credere noluiſti. ⁊ iõ ſequit̃: Quia ſi in ſodo-
mis facte ẽẽnt virtutes que facte ſunt in te: foꝛte mã
ſiſſent vſqꝫ in hunc diẽ. CHRY. In quo auget̃ eo
rum accuſatio: eteni maxima malicie demõſtratio ẽ
cũ nõ ſolũ his qui tũc erant: ſed his qui nũqꝫ fuerãt
mali apparent deterioꝛes. REMI. Nõ ſolũ autez
tyri ⁊ ſidonis: ſed ipſa ſodomoꝝ ⁊ gomoꝛreoꝝ fece-
runt leuia peccata ꝑ cõparationẽ. HIERO. In ca
pharnaum aũt que īterp̃tat̃ villa pulcherrima cõ
dẽnatur hieruſalem: cui dicit̃ ꝑ ezechielẽ: Iuſtifica-
ta eſt ſodoma ex te. REMI. Ideo aũt domin⁹ qui
omnia nouit: in hoc loco v̾bũ dubitatiuũ poſuit .ſ.
foꝛte: vt demõſtraret: qꝛ liberꝝ arbitriũ cõceſſum eſt
hominib⁹. Sequit̃: Uerũtamẽ dico vobis: qꝛ terre
ſodomoꝝ remiſſi⁹ erit in die iudicij q̃ꝫ tibi. Et ſciẽdũ
eſt ꝙ noīe ciuitatis vel terre: nõ edificia vel domoꝝ
parietes dñs increpat: ſed homines in eis cõmoꝛan
tes ſm ſpẽm tropi: que eſt metonomia. In qua per
hoc qð cõtinet: id qð ꝯtinet̃ oñdit̃. ꝑ hoc aũt qð di
cit: Remiſſi⁹ erit in die iudicij: aperte demõſtrat: q̇a
diuerſa ſupplicia ī inferno: ſicut ⁊ diuerſe ſunt mãſi-
ones in regno celoꝛum. HIERO. Querat aũt pru
dens lectoꝛ ⁊ dicat: Si tyrus ⁊ ſidon ⁊ ſodoma po-
tuerũt agere pñiam ad p̃dicationẽ ſaluatoꝛis ſigno
rũqꝫ miracula: nõ ſunt ī culpa ꝙ nõ crediderũt: ſed
vitij ſilẽtium in eo eſt q̇ acturis pñiam noluit p̃dica
re. Ad quod facilis ⁊ aperta eſt rñſio: ignoꝛare nos
iudicia dei: et ſingulaꝝ eius diſpẽſationũ ſacramen
ta neſcire: ꝓpoſitum fuerat deũ videre fines non ex
cedere: ne iuſtã phariſeis ⁊ ſacerdotib⁹ occaſionem
ꝑſecutionis daret. vñ ⁊ aplis p̃cepit: In viã gentium
ne abieritis. Coꝛozaim ⁊ bethſaida dãnant̃: ꝙ p̃ñte
dño credere noluerũt. Tyrus ⁊ ſidon iuſtificantur:
ꝙ aplis illius crediderũt. Nõ queras tp̄a cũ creden
tium ītuearis ſalutẽ. REMI. Soluit̃ autẽ ⁊ aliter
Foꝛtaſſis erãt plurimi ī coꝛozaim ⁊ bethſaida qui
credituri erãt: ⁊ erãt multi ī tyro ⁊ ſidone q̇ nõ erãt
credituri. Et ideo nõ erãt digni euãgelio. Dñs ergo
ideo habitatoꝛib⁹ coꝛoſaim ⁊ bethſaide p̃dicauit: vt
illi qui credituri erant: crederẽt. ⁊ habitatoꝛib⁹ tyri
⁊ ſidonis p̃dicare noluit: ne foꝛte illi q̇ non erãt cre-
dituri. cõtẽptu euãgelij deterioꝛes facti atroci⁹ puni
rent̃. AVGV. de ꝑſeuerãtia: Quidã autẽ diſputa
toꝛ catholicus nõ ignobilis: hũc euãgelij locũ ſic ex
poſuit: vt diceret p̃ſciſſe dñm tyrios ⁊ ſidonios a fi-
de fuiſſe poſtea receſſuros: cũ factis apud ſe miracu
lis credidiſſent: ⁊ miſericoꝛdia poti⁹ non eũ illic iſta
feciſſe: quoniã grauioꝛi pene obnoxij fierẽt: ſi fidem
quã tenuerãt reliq̇ſſent: q̃ꝫ ſi eã nullo tp̄e tenuiſſent
Uel aliter: Preſciuit ꝓfecto de⁹ bñficia ſua: qb⁹ nos
liberare dignat̃. hec autẽ eſt p̃deſtinatio ſanctoꝛuꝫ:
p̃ſcia .ſ. ⁊ apparatio bñficioꝝ dei: quib⁹ certiſſime li-
berant̃ q̇cũqꝫ liberant̃. Ceteri aũt nõ niſi ī maſſa ꝑ-
ditionis iuſto diuo iudicio relinquãtur: vbi tyrij re
licti ſunt ⁊ ſidonij: q̇ etiam credere poterãt ſi multa
chriſti ſigna vidiſſent. ſed qm̃ vt crederẽt ñ eis erat
datũ: ⁊ vñ crederẽt eſt negatum. Ex quo apparet ha
bere quoſdã in ipſo ingenio diuinũ naturalit̃ mun⁹
ītelligentie quo moueant̃ ad fidẽ: ſi ꝯgrua ſuis mẽ
tibus vel audiant v̾ba vel ſigna cõſpiciãt: ⁊ tñ ſi dei
altioꝛi iudicio a ꝑditionis maſſa nõ ſunt gr̃e p̃deſti-
natione diſcreti: nec ipſa eis adhibent̃ vel dicta diui
na vel facta: ꝑ que poſſent credere: ſi audirent vtiqꝫ
talia vel viderẽt. in eadẽ ꝑditionis maſſa relicti ſũt
etiã iudei q̇ nõ potuerũt credere factis ī ꝯſpectu ſuo
tam magnis clariſqꝫ v̾tutibus. Cur eni nõ poterãt
credere: nõ tacuit euãgeliũ dicẽs: Cũ aũt tãta ſigna
feciſſet coꝛã eis: nõ poterãt credere: qꝛ dixit iſaias:
Excecaui oculos illoꝝ ⁊ indurani coꝛ eoꝝ. Nõ erãt
g̃ ſic excecati oculi: nec ſic īduratũ coꝛ tyrioꝝ ⁊ ſido
nioꝝ q̇n credidiſſent: ſi qualia viderunt iſti ſigna vi
diſſent. Sed nec illis ꝓfuit ꝙ poterãt credere: qꝛ pꝛe
deſtinati nõ erãt. nec iſtis obfuiſſet: ꝙ ñ poterãt cre
dere: ſi ita p̃deſtinati ẽẽnt vt eos cecos dñs illumi-
naret ⁊ īduratis coꝛ lapideum vellet auferre. AV
GVSTI. de cõ. euã. Hoc aũt qð hic dr̃: etiam lucas
cõmemoꝛat cõtinuatim cuidã ſmoni dñi etiam hec
ex ipſi⁹ oꝛe ꝯiungẽs. vñ magis videt̃ ipſe hoc oꝛdīe
illa cõmemoꝛari quo a dño dicta ſunt: matthe⁹ aũt
ſue recoꝛdationis oꝛdinẽ tenuiſſe. aut ſi illud quod
matthe⁹ ait: Tũc cepit exꝓbꝛare ciuitatib⁹: ſic acci
piendũ putãt: vt pũctũ ipm̃ tẽpoꝛis voluiſſe credat̃
expꝛimẽ: in hoc qð eſt Tũc. vt aũt tp̄s aliquãdo lati
us quo hec multa gerebant̃ ⁊ dicebant̃. Quiſq̇s g̃
hoc credit: credat hoc eẽ bis dcm̃. Cũ eni ⁊ apð vnũ
euãgeliſtã inueniant̃ quedã que bis dixerat dñs: ſi
cut apud lucã de nõ tollẽda pera in via: q̇d mirum
ſi aliq̇d aliud bis dcm̃ ſigillatim a ſingulis dr̃ eodẽ
oꝛdine quo dcm̃ eſt: Et iõ diuerſus oꝛdo apparet in
ſingulis: qꝛ ⁊ tunc quãdo ille ⁊ tunc quando iſte cõ
memoꝛat dictum eſt.

Rñdens ieſus dixit: Cõfiteoꝛ ti
bi pr̃ dñe celi ⁊ terre: qꝛ abſcondiſti
hec a ſapiẽtib⁹ ⁊ pꝛudentib⁹ ⁊ reuela
ſti ea paruulis. Ita pat̃: qm̃ ſic fuit
placitum ante te.

CHRY. Quia ſciebat dñs multos de ſupioꝛi que
ſtione dubitaturos .ſ. ꝙ iudei chriſtũ nõ receperunt
quẽ gẽtilitas tã ꝓnã ſuſcepit. rñdet hic cogitatõib⁹
eoꝝ. Et iõ dixit: Rñdẽs ieſus dixit: Cõfi. ti. pa. do. ce.
⁊ ter. GLO. Id eſt q̇ facis celos ⁊ relinq̇s in terre
nitate quos vis. Uel ad lr̃am: AVG. de v̾bis dñi:

Si chriſt⁹ dixit cõfiteor: a quo lõge eſt oẽ peccatū:
ↄfeſſio nõ eſt ſoli⁹ peccatoris: ſed aliqñ etiã laudato
ris. Cõfitemur ḡ ſiue laudãtes deū: ſiue accuſantes
noſmetipſos. Dixit ḡ: Cõfiteor te. i. laudo te: nõ accu
ſo me. HYLA. Audiãt ḡ qui ſaluatorẽ nõ natum:
ſed creatū calūniant̃ ꝙ p̄rem ſuū vocet celi ⁊ terre
dñm. Si enī ⁊ ipſe creatura eſt ⁊ creatura ↄditorem
ſuū p̄rem appellare põt: ſtultū fuit nõ ⁊ ſui ⁊ celi ⁊
terre dñm vel p̄rem ſimilit̃ appellare. Gratias autē
agit ꝙ aplis aduent⁹ ſui aperuit ſacramenta: q̃ igno
rauerūt ſcribe ⁊ phariſei: q̃ ſibi ſapiẽtes vident̃: ⁊ in
cõſpectu ſuo prudẽtes. Et iõ ſeq̄t̃: Quia abſcõ. hec a
ſapi. ⁊ pru. ⁊ reue. ea par. AVG. de v̄bis dñi: No
mine ſapiẽtū ⁊ prudẽtū ſupbos itelligi ip̄e expoſuit
cū ait: Reuelaſti ea paruulis: q̄d enī eſt paruulis ni
ſi humilib⁹? GREGO. xxvij. moral̃. Nõ enī non
ſubiunxit Reuelaſti ea ſtultis ſed paruulis: tumorẽ
ſe dãnaſſe innotuit: nõ acumẽ. CHRY. Uel dicẽs
ſapiẽtes: nõ verã ſapiam dicit: ſed eã quã videbant̃
ſcribe ⁊ phariſei ab eloquẽtia h̄re. Propt̃ hoc neq̄
dixit: Reuelaſti ea ſtultis: ſ; Paruulis. i. informib⁹
aut ruſticis: i quo erudit nos p oĩa ab elatione eru:
humilitatẽ aūt zelare. HYLA. Celeſtiū ḡ v̄borū
arcana atq̄ v̄tutes ſapiẽtib⁹ abſcondunt̃: ⁊ paruul̃
reuelant̃: paruulis malicia nõ ſenſu: ſapientibus v̄o
ſtulticie ſue p̄ſumptione: nõ ſapiẽtie cãis. CHRY.
Reuelatū aūt eſſe his dignū eſt leticia: occultari au
tem his nõ leticia: ſed lachrymis dignū eſt. Nõ ḡ p
pter hoc letat̃: ſed qm̄ que ſapiẽtes nõ cognouerūt:
cognouerūt hi. HYLA. Facti ſunt hui⁹ equitatē
dñs p̄rne volūtatis iudicio ↄfirmat: vt qui indignã
tur paruuli in deo fieri: ſtulti deinceps in ſapia ſua
fiant. Et iõ ſubdit̃: Ita p̄r: qm̄ ſic placitū fuit ante te.
GREGO. xxv. moral̃. Quib⁹ v̄bis exẽpla humili
tatis accipim⁹: ne temere diſcutere ſupna cõſilia de
alioꝝ vocatõe: alioꝝ v̄o repulſione p̄ſumam⁹: oſten
dens ꝙ iniuſtū eẽ ñ põt qõ placuit iuſto. HIER.
In his etiã v̄bis blãdientis affectu loquit̃ ad p̄rem
vt ceptū in apoſtolis cõpleat̃ beneficiū. CHRY.
Hec autẽ que dñs diſcipulis dixit ſtudioſiores eos
fecerunt. q: enī dñs erat eos de ſe magna ſapere q̄a
demones abigebant: ideo hinc eos reprimit: reuela
tio enī erat qõ eis fcm̄ eſt non illoꝝ ſtudiū: iõq̄ ſcri
be ſapiẽtes ⁊ prudẽtes exiſtimãtes ſe eſſe: exciderūt
ꝓpter ꝓpriū timorẽ. vñ ſi ꝓpter hoc ab eis abſcõdi-
ta ſūt dei myſteria: timete dicit ⁊ vos ⁊ manete par
uuli: hoc enī fecit vos reuelatione potiri. Sicut autẽ
cū paulus dicat: Tradidit illos de⁹ in reprobū ſen-
ſum. nõ hoc dicit iducens deū hoc agentẽ: ſed illos
qui cãm tribuerūt: ita ⁊ hic: Abſcõdiſti hec a ſapien
tibus ⁊ prudẽtibus. Et ꝓpter q̄d abſcõdita ſunt ab
illis: audi paulū dicentẽ: quoniã querentes ꝓpriã
iuſticiã ſtatuere: iuſticie dei nõ ſunt ſubiecti

Omnia mihi tradita ſunt a patre meo. Et nemo nouit filiū niſi pater neq̄ p̄rẽm quis nouit niſi filius: et cui uoluerit fili⁹ reuelare

CHRY. Quia dixerat: Confiteor tibi p̄r: qm̄ abſcõ
diſti hec a ſapientib⁹: vt ñ eſtimes qm̄ ita gr̃as agit
p̄ri: ſicut ſi ipſe ſit hac v̄tute p̄uatus. Cõſequẽter ad-
iungit: Oĩa mihi tradita ſunt a p̄re meo. Cū autẽ au
dieris qm̄ tradita ſunt: nihil humanū ſuſpiceris. vt
enī nõ duos deos ingenitos eſſe eſtimes hãc poſuit
dictionẽ. Simul enī cū genit⁹ eſt: oĩum dominator
fuit. HIERO. Alioq̄n ſi iuxta nr̃am fragilitatẽ ſen
tire volum⁹: cū ceperit h̄re qõ accipit: incipiet non
habere qõ dedit. Uel tradita ſibi oĩa: nõ celū ⁊ ira
⁊ elemẽta itelligenda ſūt: ⁊ cetera que ip̄e fecit ⁊ cõ
didit: ſed hi qui p filiū acceſſum h̄nt ad patrem.
HYLA. Uel hoc dicit: ne quid in illo min⁹ q̄ qõ in
deo eſt eſtimaret̃. AVGV. ↄ maximū: Nã ſi mi
nus habet in p̄tãte aliq̄d q̄ pater: non ſunt ei⁹ oĩa q̄
habet p̄r. gignẽdo enī dedit p̄r potẽtiam filio: ſicut
oĩa que habet in ſubſtãtia ſua gignẽdo dedit ei quẽ
genuit de ſubſtãtia ſua. HYLA. Deinde in mutua
cognitione p̄ris ⁊ filij dat itelligere nõ aliud i filio
q̄ qõ in p̄re extitiſſe. Sequit̃ enī: Et nemo nouit fi
liū niſi p̄r: neq̄ p̄rem quis nouit: niſi fili⁹. CHRY.
Ex eo enī ꝙ ſol⁹ p̄rem nouit: latẽter oñdit eiuſdem
ſe eẽ ſubſtãtie: ac ſi diceret: Quid mix eſt: ſi omniū
ſum dominator: cū aliq̄d aliud maius habeã. ſ. ſcire
p̄rem: ⁊ eiuſdẽ eẽ ſubſtãtie. HYLA. Eandẽ enim
vtriuſq̄ in mutua cognitione docet eẽ ſubſtãtiã: cū
q̄ filiū cognoſceret: p̄rem quoq̄ cogniturus eſſet in
filio: q: oĩa ei a p̄re ſunt tradita. CHRY. Cū autē
dicat: Neq̄ p̄rem aliq̄s cognoſcit niſi fili⁹: non hoc
ait: qm̄ eū oẽs oĩno ignorẽt: ſed qm̄ cognitione qua
ipſe eū nouit: null⁹ eū ſcit: qõ ⁊ de filio dic̄dum eſt
Neq̄ etiã d̄ ignoto quodã deo hoc dixit: ſicut mar
tion ait: deniq̄ ꝓpt̃ ſubſtãtie inſepabilitatẽ ſufficien
ter aliqñ noĩat̃ vel ſol⁹ p̄r vel ſol⁹ fili⁹: nec ide ſepa
rat̃ vtriuſq̄ ſp̄ūs: q̄ ꝓp̄e d̄r ſp̄ūs veritatis. HIER.
Erubeſcat ḡ eunomi⁹ heretic⁹ tãtã ſibi noticiã p̄ris
⁊ filij: quãtã alterutrū iter ſe h̄nt vendicãs: qõ ſi ide
cõtendit: ⁊ ſuã ↄſolat̃ inſaniã: q: ſequit̃: Et cui volu
erit fili⁹ reuelare. Aliud eſt nature equalitate noſſe
qõ noueris: aliud reuelãtis dignatione. AVGV.
vij. de ciui. dei: Reuelat̃ aūt p̄r p filiū. i. p v̄bū ſuum.
Si enī hoc v̄bū qõ nos ꝓferim⁹ tpale ⁊ tranſitoriū
⁊ ſeip̄m oñdit: ⁊ illud de quo loq̄mur: quãtomagis
v̄bū dei: p qõ fcã ſūt oĩa: qõ ita oñdit p̄rem: ſicuti ẽ
p̄r: q: ⁊ ip̄m ita eſt: ⁊ hoc eſt qõ pater. AVGV. de
que. euã. Cū aūt dicẽt: Nemo nouit filiū niſi p̄r. nõ
dixit: ⁊ cui voluerit filiū reuelare p̄r: qõ nõ ita itelli
gendū eſt q̄ſi fili⁹ a nullo poſſit agnoſci: niſi a patre
ſolo. P̄r aūt nõ ſolū a filio: ſed etiã ab eis q̄b⁹ reue-
lauerit fili⁹. ſic enī poti⁹ dcm̄ eſt vt itelligam⁹ p̄rem
⁊ ip̄m filiū p filiū reuelari: q: ipſe eſt mẽti nr̄e lumẽ
vt qõ poſtea itulit: Et cui voluerit fili⁹ reuelare nõ
tm̄ p̄rē: ſed etiã filiū accipiam⁹: ad totū enī qõ dic
illatum ẽ: v̄bo enī ſuo ſe p̄r declarat. Uerbū aūt nõ
ſolū qõ p v̄bū declarat̃: ſed etiam ſeip̄m declarat.
CHRY. Si ḡ p̄rem reuelat: ⁊ ſeip̄m reuelat. Sed
hoc q̄dẽ vt manifeſtum dimiſit: illõ aūt poſuit: q̄a
poterat eẽ dubiū: p hoc etiã iſtruit ꝙ adeo ↄcordat
p̄ri: ꝙ nõ eſt poſſibile aliquẽ venire ad p̄rem niſi p
filiū: hoc enī maxĩe ſcãdalizabat: ꝙ videbat̃ deo ↄ̃ri
us: Et ideo per oĩa hoc deſtruere ſtuduit.

Uenite ad me oẽs q̄ laboratis et onerati eſtis: ⁊ ego reficiã uos. Tollite iugū meū ſuper uos: ⁊ diſcite a me: quia mitis ſum ⁊ humilis corde

⁊ inuenietiſ requiē aīab⁹ uřis. Jugū
.n. meū ſuaue eſt: ⁊ onus meū leue.
CHRY. Per ea q̄ dicta ſunt in deſideriū ſui diſci-
pulos ꝯſtituerat: oñdens ieffabilē ſuā ỽtutē. nūc au
tem eos ad ſe vocat dicēs: Uenite ad me oēs qui la
boratis ⁊ onerati eſtis. AVGV. de ỽbis dñi: Qua
re eni oēs laboram⁹: niſi qꝛ ſumus hoīes mortales
lutea vaſa portātes: q̄ faciūt iuicē anguſtias: ſꝫ ſi an-
guſtent̄ vaſa carnis: dilatentur ſpacia charitatis: ad
q̄d ḡ dicit: Uenite ad me oēs q̄ laboratis: niſi vt nō
laboretis: HYLA. Legis etiā difficultatib⁹ labo-
rantes ⁊ peccatis ſeculi oneratos ad ſe aduocat.
HIERO. Grauia eni eſſe onera peccati ⁊ Zachari
as ꝓpheta teſtat̄: iniq̄tatē dicēs ſedere ſuꝑ talentū
plūbi. Et pſalmiſta complenit: Iniquitates mee ag
grauate ſūt ſuꝑ me. GREG. Aſper etiā iugū ⁊ du
rum ſuitutis pōdus ē ſubeſſe tꝑalib⁹: ambire terre
na: retinere labētia: velle ſtare in nō ſtātib⁹: appetē
quidē trāſeūtia: ſed cū trāſeūtib⁹ nolle trāſire. Dum
eni ꝯ votū cuncta fugiūt: q̄ ꝑus mētem ex deſiderio
adeptionis afflixerāt: p⁹ ex pauore amiſſionis ꝓmūt
CHRY. Nō aūt dicit: Uenite ille ⁊ ille: ſed oēs q̄
in ſolitudinib⁹: qui in triſticijs: q̄ i peccatis eſtis: nō
vt expetā noxas: ſed vt ſoluā peccata. Uenite: ñ q̄ñ
indigeo veſtra glā: ſed qꝛ volo veſtrā ſalutē. vñ dic:
Et ego reficiā vos: nō dixit: ſaluabo ſolū: ſꝫ q̄ꝺ mul
to ampli⁹ erat: Reficiā vos. i. omni quiete ꝯſtituam.
RABA. Nō ſolū exonerabo: ſed interna refectio
ne ſaturabo. REMI. Uenite dicit non pedib⁹: ſed
morib⁹: nō corꝑe: ſed fide. Iſte nāqꝫ eſt ſpiritalis ac
ceſſus: quo quiſqꝫ deo appropiquat. ⁊ iō ſeq̄t̄: Tol
lite iugū meū ſuꝑ vos. RABA. Jugum chriſti eſt
euāgeliū chriſti q̄ꝺ iudeos ⁊ gentes in vnitate fidei
cōiungit ⁊ ſociat. Hoc aūt ſuꝑ nos iubemur ſumere
.i. in honore habere: ne forte ſubt⁹ ponētes. i. illō pra
ue contēnentes luculētis pedib⁹ vitioꝝ oculcemus.
ſubdit̄: Diſcite a me. AVGV. de verbis dñi: Non
mūdū fabricare: nō in ipſo mūdo miracula facere: ſꝫ
quia mitis ſum ⁊ humilis corde. Magnus eē vis: a
minimo incipe. Cogitas magnā fabricā ꝯſtituē cel-
ſitudinis: de fundamento ꝑus cogita humilitatis: ⁊
quāto q̄ſqꝫ vult ſuꝑimponere maius edificiū: tanto
alti⁹ fodiat fundamentū. quo aūt ꝑuentuꝝ eſt cacu
men nr̄i edificij: vſqꝫ ad cōſpectū dei. RABA. Di
ſcendū ḡ nobis eſt a ſaluatore nr̄o: vt ſimus mites
morib⁹: ⁊ hūiles mētib⁹: neminē ledam⁹: neminem
cōtēnam⁹: ⁊ virtutes q̄s foris oñdim⁹ i ope: itus te-
neam⁹ i corde. CHRY. Et iō icipiens diuīas leges
ab hūilitate icipit: ⁊ maximū ꝓmiū ponit dicens: Et
iuenietis requiē aīabus veſtris. Hoc maximū eſt ꝓ-
miū. nō eni alteri efficeris vtilis ſolū: ſꝫ teipſꝫ req̄eſcē
facis: ⁊ añ futurā hāc tibi dat repromiſſionē. in futu
ro aūt ꝑpetua gaudebis requie. CHRY. Et ne for
midarēt: qꝛ dixerat Dn̄s ⁊ iugū: ſubdit: Jugū enim
meū ſuaue ē: ⁊ on⁹ meū leue. HYLA. Jugi aūt ſu-
auis ⁊ leuis oneris blādimēta ꝓponit: vt credētib⁹
ei⁹ boni ſciā p̄ſtet: q̄ꝺ ipſe ſol⁹ nouit in p̄re. GRE
GO. iiij. moral. Quid graue mētis nr̄e ceruicib⁹ im
ponit: q̄ vitare om̄e deſideriū q̄ꝺ ꝑturbat p̄cipit: qui
declinare laborioſa mūdi hui⁹ itinera monet. HY
LA. Et q̄d iugo ipſo ſuaui⁹: q̄d onere leui⁹: ꝓbati

fieri: ſcelē abſtinē: bonū velle: malum nolle: amare
oēs: odiſſe nullū: eterna ꝯſeq̄: p̄ntib⁹ nō capi: nolle i
ferre alteri q̄ꝺ ſibi ꝑpeti ſit moleſtū. RABA. Sꝫ
q̄uo iugū chriſti ſuaue cū ſupra dicat̄: Arta eſt via q̄
ducit ad vitā: Sꝫ q̄ꝺ anguſto vitio icipit̄: ꝓceſſu tē
poris ineffabili dilectōis dulcedine dilatat̄. AV-
GV. de ỽbis dñi: Itē q̄ iugum dñi itrepida ceruice
ſubierūt: tā difficilia ꝑicula patiunt̄: vt non a labori
bus ad quietē: ſꝫ a q̄ete ad laborē vocari videāt̄. Sꝫ
ꝓfecto adeſt ſpūſſcūs: q̄ i exterioris hōis corruptōe
iteriorē renouaret de die in diē: ⁊ guſtata req̄e ſpiri
tali i affluētia deliciaꝝ dei i ſpe beatitudinis: oīa ꝑñ
tia deliniret: aſpera ⁊ oīa grauia reuelaret: ſecari ⁊
vri ſe hoīes patiunt̄: vt dolores ñ eterni: ſꝫ aliquāto
diuturnioris vlceris acrioꝝ doloꝝ p̄cio redimant̄: q̄
bus tēpeſtatib⁹ vel penis iportuni ſūt mercatores:
vt diuitias vēturas acq̄rāt. Sꝫ q̄ has nō amāt: eadē
grauia patiunt̄. Qui ỽo amāt: eadē q̄dē: ſꝫ ñ grauia
pati vident̄. Oīa eni ſeua ⁊ imania ꝓrſus facilia ⁊ ꝓ
pe nulla efficit amor. quāto ḡ facilius ad verā beati
tudinē charitas facit: q̄ꝺ ad miſeriā q̄ntū potuit cu-
piditas fecit. HIERO. Q̄uo etiā leui⁹ eſt lege euā
geliū: cū i lege homicidiū ⁊ adulteriū: i euāgelio ira
cōcupiſcētiaqꝫ puniat̄. In lege enim multa p̄cepta
ſūt: q̄ apl's nō poſſe ꝯpleri pleniſſime docet. In lege
opa req̄runt̄: i euāgelio volūtas q̄rit̄: q̄ ⁊ſi effectum
nō habuerit: tñ ꝓmiū nō amittit. Euāgeliū ea p̄cipit
q̄ poſſum⁹: ne. ſ. cōcupiſcam⁹. hoc in nr̄o arbitrio eſt
lex cū volūtatē nō puniat: punit effectū: ne adulteri
um facias. Finge i ꝑſecutiōe aliquā virginē ꝓſtitu
tam: hec apud euāgeliū qꝛ volūtate nō peccat virgo
ſuſcipit̄: in lege q̄ſi corrupta repudiat̄. CA. XII.

IN illo tꝑe abijt ieſus ꝑ ſata
ſabbato: diſcipuli autē eius
eſuriētes ceperūt uellere ſpi
cas ⁊ māducare. Phariſei aūt uidē
tes dixerūt ei: Ecce diſcipuli tui fa
ciūt q̄ꝺ ñ licet eis facere ſabbatis. at
ille dixit eis: Nō legiſtis q̄d fecerit
dauid q̄ñ eſurijt ⁊ q̄ cū eo erāt: q̄uo
itrauit i domū dei: ⁊ panes ꝓpoſitō
nis comedit: quos nō licebat ei ede
re neqꝫ his q̄ cū eo erāt: niſi ſolis ſa
cerdotib⁹? Aut nō legiſtis i lege: qꝛ
ſabbatis ſacerdotes i tēplo ſabbatū
uiolāt: ⁊ ſine crimine ſūt? Dico aūt
uobis: qꝛ tēplo maior eſt hic. Si au
tem ſciretis q̄d eſt: miſericordiāꝫ uo
lo ⁊ nō ſacrificiū: nūq̄ꝫ cōdēnaſſetis
inocētes. Domin⁹ eni eſt fil⁹ homi
nis: etiam ſabbati.

GLO. Narrata predicatione cū miraculis vnius
anni ante queſtionē iohannis factis: tranſit ad ea q̄

facta ſunt in alio anno.ſ.poſt morte͂ iohãnis:quãdo
iam in omnib⁹ chriſto contradicitur.vnde dicit: In
illo tempore abijt ieſus ſabbato ꝑ ſata. AVGV.
Hoc aute͂ quod hic ſequit᷑: ſine vlla repugnatione
queſtione cõmemorat᷑ a marco ⁊ a luca. ſed illi nõ
dicunt: In illo tempore. vnde fortaſſis mattheus
rei geſte hic ordine͂ tenuit: illi aute͂ recordationis
ſue niſi latius accipiat᷑ quod dictũ eſt: In illo tem
pore.i.quo hec multa ⁊ diuerſa gerebant᷑.vnde con
cipit᷑ iſta omnia poſt morte͂ iohãnis completa eſſe.
Cum eni͂ iohãnes diſcipulos ſuos ad chriſtum mi
ſiſſet:credit᷑ poſt paululũ decollatuꝫ fuiſſe. vñ cum
dicit᷑: In illo tempore:interminatũ temp⁹ ponere
videt᷑. CHRY. Quare aute͂ ꝑ ſata ſabbato eos du
cebat: quia oĩa preſciuit:niſi quia volebat ſoluere
ſabbatũ:volebat quide͂ ſed non ſimpliciter: ideoqꝫ
non ſine cauſa id ſoluit:ſed dans occaſione͂ rationa
bilem: vt ⁊ lege͂ ceſſare faciat: ⁊ legem nõ offendat:
⁊ ideo hic vt iudeos mitiget:nature neceſſitate͂ pre
mittit. ⁊ hoc eſt quod dicit᷑: Diſcipuli aute͂ eius eſu
rientes ceperunt vellere ſpicas ⁊ manducare. Quã
uis in peccatis que manifeſta ſunt: nulla ſit excuſa
tio.neqꝫ eni͂ occidens ad ſui occiſione͂ poteſt furore͂
ꝓtendere:neqꝫ qui adulterat cõcupiſcentiã: ſed nec
vllam aliam cauſam:hic tame͂ fame͂ inducens:diſci
pulos ab omni accuſatione liberat. HIERONY.
Ut autem in alio euãgeliſta legim⁹: ꝓpter nimiam
importunitate͂ nec veſcendi quide͂ habebant locuꝫ:
⁊ ideo quaſi homines eſuriebãt. Quod aute͂ ſpicas
ſegetum manib⁹ confricãt: ⁊ in eiſdem cõſolant᷑: vi
te auſterioris indiciũ eſt: nõ preparatas epulas: ſed
ſimplicem cibum querentiũ. CHRY. Tu aute͂ ad
mirare diſcipulos qui ita erant oppreſſi: ⁊ nullã cor
poraliũ habebant curã: ſed conte͂nebant carnalem
menſam ⁊ famē oppugnabant᷑:nec tame͂ deſiſtebãt
a chriſto:niſi eni͂ eos cogeret vehemẽter eſuries: ne
quaqꝫ hoc feciſſent.quid aute͂ phariſei ad hoc dice
rent ſubdit᷑: Phariſei aute͂ videntes dixerunt ei: Ec
ce diſcipuli tui faciũt qđ non licet facere ſabbatis.
AVGV. de operib⁹ monachoꝝ: De ſabbato auteꝫ
poti⁹ qꝫ de furto diſcipulis domini iudei calũniati
ſunt: qꝛ populo iſrael ꝑ lege͂ preceptũ eſt: vt in agris
ſuis furem nullũ tenerent:niſi qui ſecũ aliquid vel
let auferre.nã qui nihil aliud attigiſſet qꝫ ꝙ come
diſſet liberũ impunitũqꝫ abire ſinerent. HIERO.
Nota vero ꝙ ꝑmi apoſtoli ſaluatoris litterã ſabba
ti deſtruũt aduerſus ebionitas: qui cũ ceteros recipi
ant apoſtolos: Paulũ tanqꝫ tranſgreſſore͂ legis re
pudiant. deinde ad excuſatione͂ eoruꝫ ſubditur: At
ille dixit eis: Nõ legiſtis quid fecerit dauid quãdo
eſuriit. Ad cõfutandã ſiquide͂ calũniam phariſeorũ
veteris recordat᷑ hiſtorie quãdo dauid fugie͂s ſau
lem venit in nobbam: ⁊ ab achimelech ſacerdote ſu
ſceptus poſtulauit cibos qui cũ panes laicos nõ ha
beret: dedit eis cõſecratos panes qͥbus non licebat
veſci niſi ſolis ſacerdotib⁹ ⁊ leuitis: melius arbitra
tus de famis periculo hoies liberare: qꝫ deo ſacriſi
cium offerre.hoſtia eni͂ deo placabilis eſt hominuꝫ
ſal⁹. Opponit ḡ dñs ⁊ dicit: Si ⁊ dauid ſanctus e͂: ⁊
achimelech pontifex a vobis nõ rephendit᷑: ⁊ legis
vtriqꝫ mãdatũ ꝓbabili excuſatõe trãſgreſſi ſũt: ⁊ fa
mes ĩ cã e͂: cur eãde͂ fame͂ ñ ꝓbatiſ ĩ apl'is: quã ꝓbat

ĩ ceteris: Quãqꝫ ⁊ ĩ hoc m̃lta diſtãtia ſit: Iſti ſpicas
ĩ ſabbato manu cõfricãt. illi panes cõmederũt leui
ticos: et ad ſabbati ſole͂nitate͂ accedebãt neomenia
dies: qͥb⁹ reqͥſitus in cõuiuio fugit ex aula regia.
CHRY. Excuſãs ãt diſcipl'oſ dauid ĩ mediũ adducit
eteni͂ m̃lta ꝓphete hui⁹ erat gl'ia apud iudeoſ. Nec
põt rñderi ꝙ dauid ꝓpheta erat: qꝛ nec ꝓpt̃ h̃ ei lice
bat: ſꝫ ſacerdotib⁹ ſolis. tanto aũt magis diſcipulos
ab accuſatõe liberat: qͣto maior ĩuenit᷑ q̇ hoc fecit. ſꝫ
⁊ ſi dauid ꝓpheta erat: nõ tñ q̇ cuꝫ ipſo erant. HIE
RO. Obſerua tñ ꝙ panes ꝓpoſitõis nec dauid nec
pueri ei⁹ acceperũt anteqꝫ mũdos ſe a mulierib⁹ e͂e
reſponderint. CHRY. Sꝫ dicit aliquis: Quid e͂ ex
e͂pluꝫ hoc ad id qđ querit᷑: Nõ eni͂ dauid ſabbatũ
tranſgreſſus e͂: ſꝫ ĩ hoc oñdit᷑ chriſti ſapie͂tia ꝙ ad ex
emplũ fert ſabbati mai⁹. Neqꝫ eni͂ e͂ equale trãſgre
di ſabbati die͂ qđ multotie͂s factũ eſt: ⁊ ſacrã illã tã
gere me͂ſã: qđ nulli fas erat. Deinde rurſus ⁊ aliter
ſoluit: pͥcipaliore͂ idu͂ce͂s ſolutõe: cũ dicit: Aut nõ
legiſtis ĩ lege: qꝛ ſabbatis ſacerdoteſ ĩ te͂plo ſabbatũ
violãt ⁊ ſine crimine ſũt. HIERO. Ac ſi diceret:
Calumniamini diſcipulos meos: cur ſabbato ſpicas
triuerũt: famis neceſſitate coge͂te: cũ ipſi ſabbatũ vio
letis in templo immolantes victimas: cede͂tes tau
ros: holocauſta ſuper lignorũ ſtruem incendio con
cremantes. et iuxta alterius euangelij fidem circu
ciditis paruulos in ſabbato: vt dum aliam legem
ſeruare cupitis ſabbatũ deſtruatis. Nũqꝫ auteꝫ leges
dei ſibi cõtrarie ſunt: ⁊ prude͂ter vbi diſcipuli ſui ar
gui poterãt trãſgreſſionis: ⁊ achimelech ⁊ dauid di
cit exe͂pla ſectãtes. verã aute͂ ⁊ abſqꝫ neceſſitatis ob
tentu ſabbati ꝑuaricatione͂ ĩ ipſos refert q̇ calũniaꝫ
fecerãt. CHRY. Ne aũt mihi dicas: qm̃ afferre in
mediũ aliũ peccãte͂ nõ eſt erui ab accuſatiõe. cũ eni͂
nõ accuſat᷑ q̇ fecit: excuſatio fit circa id qđ factũ eſt.
Uerꝫ hoc h̃ nõ ſufficit: ſed qđ maius eſt dixit ꝙ ſine
crimie ſũt. Uide aũt qͣta poſuit: Locũ vbi dicit: In
te͂plo. Te͂pus cũ dicit: Sabbatis. Legis remiſſioneꝫ
cũ dicit: Uiolãt ⁊ nõ ſolũ ſoluũt. Et ꝙ nõ liberant᷑
a pena: ſed a culpa liberati ſũt. vñ dicit: Sine crimie
ſũt. Neqꝫ aũt hoc ſecũdũ ſile eſt ꝑori qđ dixerat de
dauid. Illđ eni͂ ⁊ ſemel ſcm̃ e͂: ⁊ a dauid nõ ſacerdo
te: ⁊ neceſſitas fuit. Hoc aũt ſecũdũ ſingulo ſabbato
⁊ a ſacerdotib⁹ ⁊ ſꝫ lege͂. Et iđ nõ ſꝫ veniã vt ĩ ꝑmo
exe͂plo: ſꝫ ſꝫ lege͂ ſũt diſcipuli ab accuſatõe liberati.
Sꝫ nũqͥd diſcipuli ſũt ſacerdotes: imo ſũt ſacerdoti
bus maiores. ipſe eni͂ aderat q̇ te͂pli e͂ dñs: q̇ veritas
e͂ ⁊ nõ typ⁹. ⁊ iđ ſubdit᷑: Dico aũt vobis qꝛ te͂plo ma
ior e͂ h̃. HIERO. Hic nõ ꝓnome͂: ſed aduerbiũ lo
ci lege͂dũ e͂: ꝙ maior te͂plo ſit loc⁹ q̇ dñm te͂pli tene
at. AVG. de que. euã. Notãdũ aũt vnũ exe͂plũ da
tũ e͂e regie ꝑtãtis de dauid: alterum ſacerdotalis de
his q̇ ꝓpter miniſteriũ te͂pli ſabbata violãt: vt m̃lto
minus ad ipſm eualſaꝝ ſabbato ſpicarũ crimen per
tineat: qui verus rex ⁊ verus ſacerdoſ eſt. Deinde qꝛ
graue audie͂tib⁹ videbant᷑ e͂e qđ dixerãt: rurſus cõ
uocat ad miſericordiã ſmone͂ cũ quadã vehemen
tia induce͂s: cũ dicit: Si aũt ſciretis qđ e͂: Miſericor
diam volo ⁊ nõ ſacrificium: nũqꝫ cõde͂naſſetis inno
centes. HIERO. Quid aũt e͂: Miſericordiam vo
lo ⁊ nõ ſacrificiũ: ſupra dixim⁹. Qđ ãt dic: Nũqꝫ
cõde͂naſſetis innoce͂tes: de apoſtolis ĩtellige͂dũ eſt.

Et eſt ſenſus: Si miſericordiã comprobaſtis achi-
melech q̃ periclitantẽ fame dauid refocillauit: q̃re
meos diſcipulos condemnatis? CHRY. Vide ãt
rurſus qualiter ad veniã ducẽs ſmonẽ diſcipulos
rurſus venia ſupiores oñdit: in hoc q̃ dicit eos ĩno
centes: qḋ quidẽ ſupra ⁊ de ſacerdotib⁹ dixerat. De
inde ⁊ aliã cãm dicit quare ſũt innocentes dicens:
Dñs enim ẽ fili⁹ hoĩs etiã ſabbati. REMI. Filiũ
aũt hoĩs ſeipſũ appellat. Et eſt ſenſus: Ille quẽ vos
puꝝ hoĩem putatis: de⁹ ẽ oĩm creaturarũ dñs ⁊ eti
am ſabbati. ⁊ ideo põt legẽ mutare ꝓ ſua volũtate:
q̃ fecit eam. AVG. contra fauſtũ: Diſcipulos aũt
ſuos vellere ſpicas ſabbato nõ ꝓhibuit: vt inde cõ-
uinceret ⁊ pñtes iudeos ⁊ futuros manicheos qui
herbã nõ euellũt: ne homicidiũ ꝑpetrẽt. HYLA.
Myſtice aũt in ꝓncipio ẽ contuẽdũ ſermonẽ hunc
ita ceptũ eẽ: In illo tp̃e quo. ſ. deo patri gratiã data
gẽtib⁹ ſalute cõfeſſus ẽ. Ager autẽ mũd⁹ eſt. ſabba-
tũ otiũ ẽ. ſeges credituroꝝ ꝑfect⁹ in legis otio. Dñi
ꝓgreſſus in hunc mũdũ ẽ eſuries. eſuries fames eſt
ſcilꝫ ſalutis hũane. RABA. Spicas vellunt dum
ſingulos hoĩes a terrena intẽtione retrahũt. Fricãt
dũ a cõcupiſcẽtia carnis mẽtes exuũt. Grana come
dunt: dũ emẽdatos ĩ corp⁹ eccl̃ie traijciũt. AVG.
de que. euã. Nullus aũt trãſit ĩ corp⁹ chriſti niſi car
nalibus ſpoliat⁹ fuerit indumentis: ſm̃ illud ap̃li:
Exuite vos veterem hoĩem. ſabbato hoc agũt. ſ. ſpe
quietis eterne ad quã alios inuitãt. RABA. Itẽ
ambulãt ꝑ ſata cũ dño qui in ſcripturarũ meditati-
one delectant̃. Eſuriũt: dũ panẽ vite. i. dei amorẽ in
eis euenire deſiderãt. Vellũt ſpicas ⁊ terũt: dũ teſti
monia diſcutiũt donec inueniãt qḋ latebat in litte-
ra: ⁊ hoc ſabbato dũ a turpis cogitationib⁹ vacant.
HYLA. Phariſei q̃ penes ſe clauẽ celoꝝ eẽ exiſti
mabãt: illicita agere diſcipulos arguunt: quos dñs
factoꝝ in quib⁹ ſua rerũ argumento ꝓphetie rõ cõ-
tinetur admonuit: atq̃ꝫ vt oñderet oĩm reꝝ efficien
tiũ ſpeciẽ futuri opis ↄtinere adiecit: Si aũt ſciretis
q̃d eſt: Miſericordiã volo. opus enĩ ſalutis noſtre
non in ſacrificio legis ſed in miſericordia eſt: ⁊ lege
ceſſante ⁊ dei bonitate ſaluamur. Cui⁹ rei donũ ſi
intellexiſſent: nũq̃ꝫ cõdemnaſſent innocẽtes. i. apo-
ſtolos ſuos quos inſimulaturi erant tranſgreſſe le-
gis inuidia cũ ſacrificioꝝ vetuſtate ceſſante: vniuer-
ſis ꝑ eos miſericordie nouitas ſubueniret.

Et cũ inde trãſiſſet: uẽit ĩ ſynago
gã eoꝝ. Et ecce hõ manũ habẽs ari
dã: ⁊ interrogabãt eũ dicentes: Si
licet ſabbatis curare ut accuſarent
eũ. Ipſe aũt dixit illiſ: Quis erit ex
uobiſ hõ q habeat ouem unã: etſi ce
ciderit hec ſabbatis ĩ foueã: nõne te
nebit ⁊ leuabit eã? quãtomagis me
lior eſt hõ oue? Itaq̃ꝫ licet ſabbatis
bñfacere. Tũc ait hoĩ: Extende ma
nũ tuam. Et extendit: ⁊ reſtituta ẽ
ſanitati ſicut alia.

HIE. Quia deſtructionẽ ſabbati qua diſcipulos
arguebant: ꝓbabili exemplo excuſauerat. ipſũ calũ
niari volũt. vñ dicit̃: Et cũ inde tranſiſſet venit in ſy
nagogã eoꝝ. HYLA. Hec enĩ q̃ ꝓmiſſa ſũt in cam
po dicta geſtaq̃ꝫ ſunt: ⁊ poſt hec ſynagogã ingredi-
tur. AVG. de con. euã. Poſſet aũt putari eodem
die factũ ⁊ de ſpicis ⁊ de iſto ſanato: qm̃ ⁊ ſabbatũ
hic ↄmemorat̃: niſi lucas aperuiſſet alio ſabbato fa
ctũ fuiſſe. Proinde qḋ dicit mattheus: Et cum inde
tranſiſſet venit in ſynagogã eoꝝ. Nõ quidem venit
niſi cũ inde tranſiſſet: ſed poſt quot dies in ſynago-
gam eoꝝ venerit poſtea q̃ꝫ a ſegete illa trãſijt: an re
cta continuoq̃ꝫ illuc ierit: nõ expſſũ ẽ: ac ꝑ hoc loc⁹
dat̃ narratiõi luce: q̃ dicit alio ſabbato hmõi manũ
fuiſſe ſanatã. HYLA. Ingreſſo aũt ſynagogã ho-
minẽ aride man⁹ offerũt: introgãtes an curare ſab-
batis liceret: occaſionẽ arguendi eũ ex rñſiõe q̃ren-
tes. vñ ſeq̃t̃: Et ecce hõ ma. ha. ari. ⁊ int̃. euꝫ dicẽtes:
Si licet ſabbato curare? CHRY. Nõ ãt introgãt
vt addiſcãt: ſꝫ vt accuſent eũ. vñ ſeq̃t̃: Vt accuſarent
eũ. q̃ꝫuis ⁊ ipſũ op⁹ ſufficeret ſi accuſare volebãt: ſꝫ ⁊ ꝑ
v̄ba volebãt captiõꝫ ĩuenire maiorẽ copiã argutio-
nũ ſibi ꝑpantes. HIE. Et interrogãt vtꝝ licet cura
re ſabbatis: vt ſi nõ curauerit: crudelitatis aut imbe
cillitatis: ſi curauerit trãſgreſſionis vitio eũ accuſẽt.
AVG. Sed põt mouẽ quõ matthe⁹ dixerit q̃ ipſi
introgauerit dñm ſi licet ſabbato curare? cũ marc⁹
⁊ lucas illos poti⁹ a dño introgatos eẽ ꝓhibeãt: Li
cet ſabbato bñfacẽ: an male? Itaq̃ꝫ intelligẽdũ eſt
q̃ illi ꝑus interrogauerũt dñm: Si licet ſabbato cu
rare: deinde intelligẽs cogitatiões eoꝝ aditũ accu-
ſandi querẽtiũ ↄſtituit ĩ medio illũ quẽ erat ſanatu
rus: ⁊ introgauit q̃ marc⁹ ⁊ lucas eũ introgaſſe cõ-
memorant. ⁊ tũc illis tacẽtib⁹ ꝓpoſuit ſilitudinẽ de
oue: ⁊ ↄcluſit q̃ licet ſabbato bñfacẽ. vñ ſeq̃t̃: Ipſe
ãt dixit ill̃: Quis erit ex vo. hõ q̃ ha. ouẽ vnã. HIE.
Vbi ſic ſoluit ꝓpoſitã q̃õnẽ vt introgãtes auaritie
ↄdẽnaret. Si vos inq̃t in ſabbato ouẽ: ⁊ aliud q̃õli
bet aĩal in foueã decidẽs eripe feſtinatis: nõ aĩali: ſꝫ
v̄re auaritie ↄſulẽtes: q̃ñtomagis ego hoĩem q̃ mul
to melior ẽ oue: debeo liberare? RABA. Cõpetẽ
ti ḡ exẽplo ſoluit q̃õnẽ eoꝝ vt eos oñdat ſabbatum
violare ĩ ope cupiditatis: q̃ eũ violare arguũt in ope
charitatis: legẽ male ĩterp̃tãtes q̃ dicũt ĩ ſabbato a
bonis feriãdũ: in q⁰ a mal̃ tm̃ feriãdũ ẽ. Vñ op⁹ ſer
uile nõ facieti ĩ eis. h̃ ẽ pctm̃: ſic in eterna req̃e a ma
lis tm̃ feriabit̃: nõ a bonis. AVG. Propoſita aũt
ſilitudine d̃ oue ↄcludit q̃ liceat ſabbato bñfacẽ di
cẽs: Itaq̃ꝫ li. ſab. bñfacẽ. CHRY. Intẽde aũt q̃lit̃
vane excuſatiões de ſolutõe ſabbati inducit: ſꝫ q̃ iã
inſanabiliter egrotabat ad op⁹ ꝓceſſit. vñ ſeq̃t̃: Tũc
ait hoĩ: Extẽ. ma. tuã ⁊ extẽ. ⁊ reſti. ẽ ſani. ſic alia.
HIE. In euãgelio quo vtũt̃ nazarei ⁊ ebionite: qḋ
vocat̃ apoſtoliq̃ꝫ matthei auctenticũ. Hõ iſte q̃ ari
dam hꝫ manũ: cemẽtari⁹ ſcribit̃ iſtiuſmodi vocib⁹
auxilium precans: Cementarius erã: manib⁹ victuꝫ
queritans: p̄cor te ieſu vt mihi reſtituas ſanitatẽ: ne
turpiter mendicẽ cibos. RABA. Sabbatis auteꝫ
p̄cipue docet ⁊ operat̃ ieſus nõ ſolũ ꝓpter ſpiritale
ſabbatum: ſed etiam ꝓpter celebriorẽ ppl̃i cõuẽtuꝫ
querẽs ſalutẽ oĩm. HYLA. Myſtice aũt p⁹ redi-
tum de ſegete ex qua iam apoſtoli fructus ſationis

acceperãt:ad ſynagogã venit iã illis meſſis ſue opꝰ
paraturꝰ:qꝛ plures poſtmodũ vna cũ aplis extite
rũt q̃ curabant. HIE. Uſqꝫ aũt ad aduẽtũ dñi ſal
uatoris arida manꝰ in ſynagoga iudeoꝝ fuit:⁊ dei
opa nõ fiebãt in ea. Poſtq̃ꝫ aũt ille venit in terras:
reddita ẽ in aplis credẽtibuſ dextera ⁊ operi pſtino
reſtituta. HYLA. Curatio aũt oĩs ĩ verbo ẽ ⁊ ma
nus ſicut altera reddit.i.ſimilis miniſterio aplorꝫ
in officiũ date ſalutis efficit:docetqꝫ phariſeoſ egre
ferre nõ oportẽ opationẽ hũane ſalutis in aplis: cũ
ipſis ad officij eiuſdẽ miniſteriũ manꝰ ſit reformã
da ſi credant. RABA. Uel aliter: Homo q̃ hẽbat
manũ aridã hũanũ genꝰ indicat ſterilitate boni ope
ris arefactũ ꝑ manũ ad pomũ extenſam: quã ſana
uit manꝰ innocens ĩ cruce extẽſam.⁊ bene manꝰ in
ſynagoga erat arida:qꝛ vbi maiꝰ donũ ſcientie: ibi
grauiꝰ ẽ inexcuſabilis noxe piculũ. Sanãda aũt ma
nus arida iubet extẽdi:qꝛ infructuoſe debilitas aĩe
nullo meliꝰ ordine q̃ꝫ elemoſynaꝝ largitate curat.
Habebat aũt hõ dexterã manũ languidã:qꝛ ab ele
moſynis torpebat:ſiniſtrã ſanã quia ſue vtilitati in
tendebat. Sꝫ veniẽte dño dextra ſanat vt ſiniſtra:
qꝛ qȯ ꝯgregauerat auide:mõ diſtribuit charitatiue

Exeũtes aũt phariſei ꝯſiliũ facie
bant aduerſuſ eũ:quõ ꝑderẽt eum.
Jeſus autẽ ſciens ſeceſſit inde:⁊ ſe
cuti ſũt eũ multi:⁊ curauit eos oẽſ.
Et pcepit eis:ne manifeſtũ eũ face
rẽt:ut adimpleret qȯ dictũ ẽ ꝑ iſaiã
ꝓphetã dicẽtẽ: Ecce puer meꝰ quẽ
ego elegi: dilectꝰ meꝰ in quo bñ cõ
placuit aie mee: ponã ſpm̃ meũ ſuꝑ
eũ:⁊ iudiciũ gẽtibꝰ nũciabit. Non
cõtendet neqꝫ clamabit: neqꝫ audi
et aliqs in plateis uocẽ eiꝰ. Parun
dinẽ quaſſatã nõ ꝯfriget ⁊ lignũ fu
migãs nõ extinguet: donec eijciat
ad uictoriam iudicium ⁊ in nomine
eius gentes ſperabunt.

HYLA. Inuidia facti phariſeos cõmouet: qꝛ con
tuentes hoiem ĩ corpe:deũ ĩ opibꝰ nõ intelligebãt.
vñ dr: Exeũtes aũt pha.ꝯſi.fa.aduer.eũ:quõ eũ ꝑde
rent. RABA. Exeuntes dicit: qꝛ eoꝝ mens a dño
auerſa fuit.ꝯſiliũ fecerũt quõ vitã ꝑderẽt: non quõ
ipſi vitã inuenirent. HYLA. Sciẽſqꝫ eoꝝ ꝯſilia ſe
ceſſit:vt a ꝯſilijs malignantiũ ꝓcul abeſſet.vñ ſeq̄:
Jeſus aũt ſciẽs:ſeceſſit inde. HIE. Sciens inquaꝫ
eoꝝ inſidias receſſit:vt phariſeis ꝯ ſe occaſionẽ im
pietatiſ auferret. REMI. Siue ſeceſſit inde q̃ſi hõ
fugiens inſidias ſuoꝝ ꝑſequentiũ:ſiue qꝛ nõ erat te
pus neqꝫ locꝰ patiendi.non eñ capit perire ꝓphetã
extra hierlm:ſic ipſe dicit. Declinauit etiã dñs odio
ſe ꝑſequẽtes:⁊ ꝑuenit illuc vbi inuenit plurimos ſe
ꝑ amorẽ diligẽteſ.vñ ſeq̄: Et ſecuti ſũt eũ mlti. Quẽ
phariſei vnanimi ꝯſilio ꝑdẽ q̃rũt:turba idocta vna
nimi dilectiõe ſeq̄.vñ moꝝ ſui deſiderij ꝯſequunt
effectuꝫ. Nã ſequit: Et curauit eos oẽs. HYLA.
His aũt quos curauit:ſilentiũ imperauit.vñ ſeq̄:
Et pcepit eis ne manifeſtũ eũ facerent: nã ſalꝰ vni
cuiqꝫ reddita erat ſibiipſi teſtis. Sꝫ iubẽdo ſilentiũ
teneri:⁊ gloriãdi de ſe iactãtiã declinat:⁊ nihilomi
nus cognitiõꝫ ſui pſtat:in eoipſo cũ admonet de ſe
taceri:qꝛ obſeruatio ſilentij ex re q̃ ſit ſilẽda ꝓſici
tur. RABA. In hoc etiã nos inſtruit:ne cũ aliqđ
magni fecerimꝰ:laudẽ foris q̃ramus. REMI. Jõ
etiã pcipit vt nõ manifeſtarẽt eũ: ne ꝑſequẽtes ipſũ
deteriores fierẽt. CHRY. Deinde vt nõ turbeꝛis i
his q̃ fiũt in inſania opinabili phariſeorũ:inducit ꝓ
phetã hoc pdicentẽ.tanta erat eñ ꝓphetaꝝ diligẽ
tia:vt neqꝫ hoc derelinquãt:ſꝫ ⁊ vias eiꝰ ⁊ tranſitus
ꝓphetizarẽt ⁊ intẽtionẽ cũ qua hoc faciebat vt di
ſcas qm̃ oĩa a ſpũſcõ loq̄bant.ſi eñ cogitatiões ho
minũ impoſſibile eſt ſcire:multomagis chriſti intẽ
tionẽ niſi ſpũſcũs reuelaret. Seq̄ ḡ: Ut impleret
qȯ dictũ ẽ ꝑ iſaiã ꝓphetã dicẽtẽ: Ecce puer meꝰ quẽ
elegi. REMI. Dñs quidẽ ieſus chriſtꝰ puer oipo
tẽtis dei dicꝰ ẽ:non ſm diuinitatẽ: ſꝫ ſm aſſumpte
carnis diſpẽſationẽ:qꝛ coopante ſpũſcõ carnẽ ſuſce
pit ex v̇gine abſqꝫ macula pcti. Quidã libri hñt: Ele
ctꝰ quẽ elegi.Electꝰ eñ fuit a deo patre.i.pdeſtina
tus:vt eẽt filiꝰ dei ꝓpꝛiꝰ nõ adoptiuus. RABA.
Quẽ elegi dicit ad opus qȯ nemo aliꝰ fecit:vt redi
meret genꝰ humanũ:⁊ pacificaret mundũ cũ deo.
Seq̄: Dilectꝰ meꝰ in quo bñ cõplacuit aie mee.qa
ipſe ſolꝰ eſt agnꝰ ſine macula pcti de quo pr̃ dicit:
Hic eſt filiꝰ meꝰ dilectꝰ in quo mihi bñ cõplacui.
REMI. Qȯ aũt dicit: Aie mee. nõ ita intelligẽdũ ẽ
ꝙ deus pr̃ aiam habeat:ſed tranſlatiue aĩa in deũ
aſcribit:vt ꝑ eã demonſtraretur dei affectus. Nec
miꝝ ſi aĩa trãſlatiue in deo dicit:cũ etiã cetera cor
poris mẽbra ei aſcribant. CHRY. Hoc aũt in pn
cipio ꝓpheta ponit vt diſcas: qꝛ hoc qȯ hic dicit:
fuit ſm ꝯſiliũ patris.dilectꝰ eñ ſm ꝯſiliũ eiꝰ q̃ dili
git facit. Sed iterũ electꝰ nõ vt aduerſariꝰ ſoluit le
gẽ:neqꝫ vt inimicus exiſtens legiſlatori:ſed ei ꝯcor
dans qꝛ ḡ dilectꝰ eſt: ponã ſpm̃ meum ſuper eum.
REMI. Tũc etiã deus pr̃ poſuit ſpm̃ ſuũ ſuꝑ eũ:
cũ opante ſpũſcõ ſuſcepit carneꝫ ex virgine: ⁊ moꝝ
vt homo factꝰ ẽ plenitudinẽ ſpũſſancti ſuſcepit.
HIE. Ponit aũt ſpũſcũs nõ ſuꝑ dei verbũ:ſed ſuꝑ
vnigenitũ q̃ de ſinu patris proceſſit.ſ.ſuꝑ eũ de quo
dictũ ẽ: Ecce puer meꝰ. Quid aũt ꝑ ipſũ facturus ſit
ſubdit: Et iudiciũ gentibꝰ nunciabit. AVG.xx.de
ciui.dei: Quia.ſ.iudiciũ pnũciauit futurũ qȯ genti
bus erat occultũ. CHRY. Deinde humilitatẽ eiꝰ
manifeſtans dicit: Non contẽdet.quia ſicut illi pla
cuit oblatꝰ eſt:⁊ manibus ꝑſequentiũ ſe vltro obtu
lit. Neqꝫ clamabit. Quia ſicut agnꝰ corã tondẽte ſe
obmutuit. Neqꝫ audiet aliquis in plateis vocẽ eiꝰ.
HIE. Lata enim ẽ ⁊ ſpacioſa via que ducit ad ꝑdi
tionẽ:⁊ multi ingrediũt ꝑ eam:q̃ multi nõ audiunt
vocẽ ſaluatoris:qꝛ nõ ſũt in arta via: ſꝫ in ſpacioſa.
AEMI. Platea nãqꝫ grece:latine latitudo dr̃. in
plateis ergo vocem eiꝰ nemo audiuit:quia ſuis dile
ctoribꝰ nõ delectabilia in hoc mũdo ꝓmiſit:ſꝫ aſpe
ra. CHRY. Uolebat aũt dominus per huiuſmõi
manſuetudinem curare iudeos: ſꝫ lꝫ iſti rẽnuerent

nõ tñ eis reſtitit eos deſtruẽdo.vñ ⁊ eius v̾tutẽ ⁊ il
loꝝ imbecillitatẽ propheta oñdens dicit: Arũdinez
quaſſatã nõ ↄfringet: ⁊ lignũ fumigãs nõ extiguet.
HIE. Qui peccõri non porrigit manum: nec portat
onus fratris ſui: iſte q̃ſſatũ calamũ ↄfringit. ⁊ q̃ mo
dicaꝫ ſcintillã fidei ↄtẽnit: in ꝑuulis: hic lignũ extin
guit fumigans. AVG. xx. de ciui. dei: Unde ꝓſecu
tores iudeos q̃ calamo q̃ſſato ꝑdita integritate: ⁊ li
gno fumanti amiſſo lumie cõpati ſũt nõ ↄtriuit: nõ
extinxit: q꞉ pepcit eis q̃ nõdũ ↄſueuerat iudicare: ſꝫ
iudicari ab eis. AVG. de que. euan. In ligno etiã
fumigante notandũ eſt: quia deſertum lumen facit
pudore. CHRY. Uel in hoc qḋ dicit: Arũdinẽ q̃ſſa
tã non ↄfringet. oñdit ꝙ ita facile erat ei oẽs eos
frangere ſicut arũdinẽ: ⁊ nõ ſimpliciter arũdinẽ: ſed
etiã ↄtritã. In h̾ aũt qḋ dicit: Lignũ fumigãs nõ ex
tinguet: demõſtrat ⁊ illoꝝ furorẽ accenſũ: ⁊ virtutẽ
chriſti potẽtẽ ad extinguendũ hmõi furorẽ cũ oĩ fa
cultate. vnde in hoc multa mãſuetudo chriſti oñdi
tur. HYLA. Uel ꝑ hoc qḋ dicit: Arũdinẽ q̃ſſatam
eſt nõ eẽ cõfractã: oñdit caduca ⁊ quaſſata gentiuꝫ
corꝑa nõ fuiſſe contrita: ſed in ſalutẽ poti⁹ reſerua
ta. Per hoc aũt qḋ dicit: Lignũ fumigantib⁹ nõ ex
tinctũ: oñdit exiguitatem ignis iam cum fumiganti
bus in ligno nõ extinctam. i. iſrl̾ ex reliquijs veteris
gratie ſpm̃ non ablatũ: quia reſumẽdi toti⁹ luminis
in tp̃e pnĩe ſit facultas. RABA. Uel econuerſo.
arũdinẽ quaſſatã vocat iudeos quos a vẽto agita
tos ⁊ q̃ſi abinuicẽ diſſipatos: nõ ſtatim dñs ↄdẽna
uit: ſed patienter ſupportauit. Lignũ aũt fumigans
vocat populũ de gẽtib⁹ ↄgregatũ: q̃ extincto natu
ralis legis ardore fumi amariſſimi ⁊ oculis noxij:
tenebroſeq꞉ caliginis inuoluebat̃ errorib⁹: q̃ non ſo
lũ nõ extinxit ⁊ redigit in cinerẽ: ſꝫ ecõtrario de par
ua ſcintilla ⁊ pene moriente maxima ſuſcitauit incẽ
dia. Sed poſſet aliquis dicere: Quid igit̃: ſemp hec
erũt: ⁊ feret vſq꞉ i finẽ eos q̃ ſic inſidiãt̃ ⁊ inſaniũt:
Abſit. ſed cũ ſua oĩa facta erũt: tũc ⁊ illa oꝑabit̃. Et
hoc ſignauit dicens: Donec eijciat ad victoriã iudi
ciũ. Ac ſi dicat: Cũ ea q̃ ex ſe ſunt oĩa cõpleuerit: tũc
ꝑfectã vltionẽ inducet. tũc enĩ punient̃ cum claraꝫ
fecerit ſuã victoriã: vt nõ relinquat̃ eis inuerecũda
ↄtradictionis occaſio. HYLA. Uel donec eijciat
ad victoriã iudiciũ: ſublata. ſ. mortis ꝑtãte: iudiciuꝫ
⁊ claritatis ſue redituꝫ introducat. RABA. Uel
donec illud iudiciũ qḋ in eo agebat̃ ad victoriã ꝑ
ueniret: q̃a poſtq̃ꝫ mortẽ reſurgẽdo ſupauit: expul
ſo ꝑncipe hui⁹ mũdi victor ad regnũ redijt: in patris
dextera ſedens donec ponat ſub pedib⁹ oẽs inimi
cos ſuos. CHRY. Sed nõ in hoc ſtabũt ea q̃ ſunt
diſpenſationis vt ſolũ puniant̃ q̃ non crediderunt:
ſed ⁊ orbẽ terrarũ ad ſe trahet. vñ ſequitur: Et in no
mine ei⁹ gentes ſperabunt. AVG. xx. de ciui. dei:
Hoc aũt vltimũ iam videm⁹ impletũ. ⁊ ſi ꝑ hoc qḋ
negari nõ põt credit̃: ⁊ illud qḋ impudẽt̃ a quibuſ
dã negatur: nouiſſimũ iudiciũ qḋ ponet in terra: cũ
venerit ipſe de celo. quis enĩ ſperaret gẽtes in chri
ſti noĩe ſperaturas: qñ tenebat̃: ligabatur: cedebat̃:
illudebatur: ⁊ crucifigebatur: quando ⁊ ipſi diſcipu
li ſpem ꝑdiderãt: quã in illo habere iã ceperant. qḋ
tũc vix vnus latro ſperauit in cruce: nunc ſperãt gẽ
tes longe lateq꞉ diffuſe. Et ne in eternũ moriantur:
ipſa in qua morti⁹ ẽ cruce ſignant̃. Null⁹ igit̃ du
bitet ꝑ ieſũ chriſtũ nouiſſimuꝫ futuꝝ eſſe iudicium.
REMI. Sciendũ ẽ aũt: q꞉ nõ ſolũ iſtius loci ſen
ſus: ſed ⁊ multoꝝ alioꝝ hoc teſtimonio ↄfirmatur:
nam qḋ dicit: Ecce puer meus. ad illũ refert̃ vbi di
xerat: pater Hic ẽ filius me⁹. Qḋ vͦ ait: Ponã ſpi
ritũ meũ ſup eũ: ad hoc refert̃ ꝙ ſpũſſanctus deſcẽ
dit ſup dñm baptizatũ. Qḋ aũt ſubiũgit: Judiciũ gẽ
tibus nũciabit: refert̃ ad id qḋ infra dicitur: Cum ſe
derit fili⁹ hoĩs i ſede maieſtatis ſue. Qḋ aũt ſubdit:
Non cõtendet neq꞉ clamabit: ad hoc refert̃ ꝙ dñs
pauca rñdit ꝑncipi ſacerdotum ⁊ pilato: herodi vͦ
nulla. Qḋ vͦ dicit̃: Arũdinẽ quaſſatã nõ ↄfringet:
ad hoc ꝑtinet ꝙ dñs ſuos ꝑſecutores declinauit: ne
fierent deteriores. Qḋ vͦ dicit: In noĩe ei⁹ gentes
ſꝑabũt: ad h̾ qḋ ipſe dixit: Euntes docete oẽs gẽtes.

¶ Tũc oblatus ẽ ei demoniũ habẽs
cecus ⁊ mut⁹: ⁊ curauit eũ ita ut lo
queret̃ ⁊ uideret. Et ſtupebãt oẽs
turbe ⁊ dicebãt: Nũquid hic ẽ fili⁹
dauid. Phariſei aũt audientes dixe
runt: Hic nõ eijcit demones: niſi i
beelzebub principe demoniorum.

CHRY. Cõfutauerat ſupius dñs phariſeos chri
ſti miracula calũniantes: ex hoc ꝙ ſabbatũ ſoluere
videbat̃: ſed q꞉ maiore nequitia ipſa chriſti miracu
la diuina virtute facta ꝑuertebãt: attribuẽtes ea im
mũdo ſpũi: iõ euangeliſta ꝑmittit miraculũ ex quo
blaſphemandi occaſionẽ ſũpſerũt dicẽs: Tũc obla
tus eſt ei demoniũ habẽs: cec⁹ ⁊ mut⁹. REMI. Qḋ
aũt dicit Tũc: ad ſupiora refert̃: qñ ſanato hoĩe qui
habebat manũ aridã: exiuit de ſynagoga. Siue qḋ
dicit Tũc: põt referri ad latius atq꞉ ꝓlixius temp⁹
vt ſit ſenſus: Tũc qñ hec vel illa dicebant̃ vel gere
bantur. CHRY. Mirãda eſt aũt nequitia demo
nis. vtrũq꞉ ingreſſũ opilauit: ꝑ quẽ ille erat creditu
rus. ſ. ⁊ auditũ ⁊ viſũ. Sꝫ chriſt⁹ vtrũq꞉ aperuit. Uñ
ſeq̃tur: Et curauit eũ ita vt loq̃ret̃ ⁊ videret. HIE.
Tria aũt ſigna ſimul in vno hoĩe ꝑpetrata ſunt. Ce
cus videt: mut⁹ loq̃tur: poſſeſſus a demone libera
tur. Qḋ ⁊ tũc quidẽ carnaliter factũ ẽ: ſed quotidie
complet̃ in ↄuerſione credẽtiũ: vt expulſo demone
primũ fidei lumẽ aſpiciãt: deinde in laudes dei ta
centia prius ora laxent̃. HYLA. Nõ aũt ſine rõne
cũ turbas oẽs curatas in cõi dixiſſet: nũc ſeorſũ de
moniũ habẽs cec⁹ ⁊ mutus offert̃. Oportebat eniꝫ
vt poſtq̃ꝫ man⁹ aride hõ oblatus ẽ: qui i ſynagoga
curabat̃: in vni⁹ hmõi hoĩs forma gentiũ ſal⁹ fieret
vt q̃ erat habitatio demonij: ⁊ cecus ⁊ mut⁹ deo ca
pax pararet̃: ⁊ deũ ↄtineret in chriſto: ⁊ chriſti oꝑa
dei confeſſione laudaret. AVG. de que. euan. De
moniũ enĩ habens cec⁹ ⁊ mut⁹ q̃ nõ credit: ⁊ ſubdi
tus ẽ diabolo q̃ nõ intelligit ⁊ nõ ↄfitet̃ ipſam fidẽ
vel q̃ nõ dat laudẽ deo. AVG. de cõ. euã. Hoc ãt
nõ iſto ordine: ſed poſt multa alia lucas cõmemo
rat: ⁊ mutum dicit tñ ⁊ non cecum. Sed etiã ex eo
ꝙ aliq̃d tacet: de alio dicẽ putãdus ẽ: ea enĩ ſequen
tia ⁊ ipſe contexit que matthe⁹. HYLA. Stupue
rũt facti iſti⁹ opus turbe ſed phariſeoꝝ ingraueſcit

intuidia. vnde ſequitur: Et ſtupebant omnes turbe
⁊ dicebant: Nunquid iſte eſt filiꝰ dauid? GLO.
Ob miraꝫ: ⁊ beneficia filiū dauid ꝑdicāt. RABA.
Turbe aūt q̄ minꝰ erudite videbanť: dñi ſp̄ facta mi
rātes: illi ꝯ vel q̄ negare nequiuerāt ſiniſtra interp̄
tatiōe ꝑuertere laborabāt: q̄ſi hec nō diuinitatis: ſꝫ
īmūdi ſpūs opa fuiſſēt. i. beelzebub q̄ deꝰ erat acha
ron. vnde ſeq̄tur: Phariſei aūt audientes dixerunt:
Hic nō eijcit de. niſi in beel. p̄n. demōioꝝ. REMI.
Beelzebub āt ipſe ē beel ⁊ baal ⁊ beelphegor. Bel
fuit p̄r nini regis aſſyrioꝝ. Baal deꝰ ē: q꞉ in excelſo
colebať. Beelphegor a loco. i. a monte phega. Ze
bub ſeruus fuit abimelech filij gedeonis q̄ occiſis
lxx. fratribꝰ edificauit tēplū baal: ⁊ ꝯſtituit eū ſacer
dotē in ipſo ad abigēdas muſcas q̄ ibi cōgregabāť
ꝓpter nimiū cruorē victimaꝝ. zebub nāqꝫ muſca di
ciť. Beelzebub ergo vir muſcarū interp̄tať. vñ ꝓp̄
ſpurciſſimū ritū colendi dicebant eū eſſe p̄ncipē de
mōioꝝ. nihil ḡ ſordidiꝰ īueniētes qđ dño obijcerēt:
dicebant eū ī beelzebub eijcere demonia. Et ſciēdū
ꝙ non ē legendū p. d. vel. t. in fine vt quedā mēdo
ſe exemplaria habent: ſed p. b.

Jeſus aūt ſciens cogitatiōes eo
rū dixit eis: Oē regnū diuiſū cōtra
ſe deſolabiť: ⁊ ōis ciuitas uel domꝰ
diuiſa cōtra ſe nō ſtabit. Et ſi ſatha
nas ſathanā eijcit: aduerſus ſe diui
ſus ē: quō ergo ſtabit regnuꝫ eius?

HIE. Phariſei opa dei p̄ncipi demonioꝝ deputa
bant: quibꝰ dñs nō ad dicta: ſed ad cogitata rn̄dit
vt vel ſic cōpelleréť credere potentie eius q̄ cordis
videbat occulta. vñ dr̄: Jeſus aūt ſciēs cogi. eoꝝ di.
eis. CHRY. Supiꝰ q̄dē ꝯ ō h̄ chriſtū accuſauerāt
q꞉ in beelzebub eijceret demonia: ſꝫ tūc quidē eos
nō increpauit ꝯcedens eis ⁊ a pluribꝰ ſignis cogno
ſcere eiꝰ v̄tutē: ⁊ a doctrina dicē eiꝰ magnitudinem.
ſed q꞉ ꝑmanebāt eadē dicētes iā īcrepat eos ꝯ̄ſuis
eoꝝ accuſatio valde irrōnabilis eſſet. Jnuidia autē
nō q̄rit q̄d dicat: ſed ſolū vt dicat. neqꝫ tn̄ chriſtꝰ eos
ꝯtēp̄ſit: ſꝫ rn̄det cū decenti māſuetudine: docēs nos
mites eē inimicis ⁊ non turbari: etiā ſi talia dicant
que nos ī nobis nō recognoſcimꝰ: neqꝫ h̄nt aliquā
rōnē. Jn quo etiā oñdit mendacia eē q̄ ab ipſis ſūt
dicta. neqꝫ ē demoniū habentis tantā oñdere man
ſuetudinē ⁊ cogitatiōes ſcire. Et quia valde irrōna
bilis erat eoꝝ ſuſpitio ⁊ multitudinē timebant non
audebāt publicare chriſti accuſationē: ſꝫ ī mēte vol
uebant. Propť qđ dicit: Sciēs cogitatōes eoꝝ. Jpe
āt accuſationē nō quā in rn̄dendo inde ponit neqꝫ
diuulgat eoꝝ neq̄tiā: ſolutionē aūt inducit: ſtudiuꝫ
enī eius erat ꝓdeſſe peccantibꝰ: nō publicare. Non
aūt rn̄det eis a ſcripturis: q꞉ nō attēderēt aliť expo
nentes: ſꝫ a cōibꝰ opinionibꝰ. Nō eniꝫ ita exteriora
ꝑlia corrūpūt: ſicut ea q̄ interiora. hoc enī fit in cor
poribꝰ ⁊ ī oībꝰ rebꝰ: ſꝫ interim a magis cognitis exē
pla ducē dicēs: Oē regnū ꝯ ſe diuiſuꝫ deſolabiť. Ni
hil enī ē in terra regno potētiꝰ: ſꝫ tn̄ p altercatōꝫ pe
rit. Quid aūt dicendū ē de ciuitate vel ō domo? ſiue
magnū ſiue ꝑuū fuerit ꝯ ſeipſum pugnans perit.
HYLA. Vñ domꝰ ⁊ ciuitatis eadē eſt hic rō q̄ eſt
regni. ꝓp̄ qđ ſeq̄ť: Et ōis ciui. vel do. di. ꝯ ſe nō ſta
bit. HIE. Quō enī ꝯcordia ꝑue res creſcunt: ſic di
ſcordia maxime dilabūť. HYLA. Sermo aūt dei
diues ē ⁊ vel ſimpliciter intellectꝰ vel inſpectꝰ inte
rius ad oēm ꝓfectū ē neceſſariꝰ. Relictis ḡ his q̄ ad
cōem ītelligētiā patēt: cauſiſ interioribꝰ īmoremur.
Reſponſurꝰ enī dñs ad id qđ de beelzebub dictū erat in
ipſos q̄bꝰ rn̄debat rn̄ſiōis ꝯditionē retorſit. lex eniꝫ
a deo ē: ⁊ regni iſrľ pollicitatio ex lege ē: ſi regnū le
gis ꝯ ſe diuidiť diſſoluať neceſſe ē: ⁊ ſic iſrľ amiſit ⁊
legē q̄n impletionē legis in chriſto plebs legis im
pugnat. Sed ciuitas hic hierlm indicať: q̄ poſtq̄ in
dñm ſuū furore plebis exarſit ⁊ ap̄los eiꝰ cū creden
tiū turbis fugauit poſt diuiſionē non ſtabit: atqꝫ ita
qđ ꝑ hāc diuiſionē mox ꝯſecutū eſt: ciuitatis illiꝰ d
nūciať excidiū. Deinde aſſumit: Et ſi ſatha. ſatha. eij
cit: adu er. ſe diui. ē: quō ḡ ſta. reg. eius? HIE. Ac ſi
diceret: ſi ſathanas pugnat ꝯ ſe ⁊ demō inimicus
eſt demoni: deberet iā mūdi venire ꝯſūmatio. Nec
h̄nt in eo locū aduerſarie ꝑtātes quaꝝ int̄ ſe belluꝫ
pax hoīm ē. GLO. Neceſſaria ḡ complexiōe eos
arguit. vel enī chriſtꝰ in virtute dei demones eijcit:
vel in p̄ncipe demonioꝝ. ſi in virtute dei fruſtra ca
lūniaň: ſi in p̄ncipe demonioꝝ regnū eiꝰ diuiſū eſt:
nec ſtabit. ⁊ iō a regno eiꝰ recedant: qđ īnuit ſibi cō
elegiſſe: dum in ſe nō credunt. CHRY. Uel ſic: Si
diuiſus eſt imbecillior factꝰ ē ⁊ perit. ſi aūt perit: q̄li
ter pōt aliū ꝓijcere? HYLA. Uel aliť: Si ad diui
ſionē ſuā coactꝰ eſt demon vt demones ꝑturbaret:
hinc quoqꝫ eſtimādū ē plus ī eo q̄ diuiſerit q̄ ī his
qui diuiſi ſūt eē virtutis. ergo regnū diaboli diuiſio
ne facta a chriſto eſt diſſolutū. HIE. Si aūt putat
o ſcribe ⁊ phariſei ꝙ ꝯceſſio demonū obediētia ſit ī
p̄ncipē ſuū vt hoīes ignorātes fraudulēta ſimulati
one deludāť: q̄d poteſtis dicere de corpoꝝ ſanitati
bus q̄s dñs ꝑpetrauit? Aliud ē ſi mēbroꝝ quoqꝫ de
bilitateſ ⁊ ſpiritaliū v̄tutū īſignia demōibꝰ aſſignet.

Et ſi ego ī beelzebub eijcio demo
nes: filij ueſtri in quo eijciūt? Jdeo
ipſi iudices ueſtri erunt. Si aūt ego
in ſpū dei eijcio demoneſ: igitur per
uenit in uos regnū dei.

CHRY. Poſt primā ſolutionē venit ad ſecundā
p̄mā manifeſtiorē dicens: Et ſi ego in beelzebub ei
cio demones: filij veſtri in quo eijciūt? Jdeo ipſi iu
dices veſtri erunt. HIE. Filios iudeoꝝ vel exorci
ſtas legis gētis illiꝰ ex more ſignat: vel ap̄los ex eo
rū ſtirpe generatos. Si exorciſtas: q꞉ ad inuocatio
nē dei eijciebāt demones: coartat phariſeos interro
gatiōe prudēti: vt ꝯfiteanť ſpūſſci eē opꝰ eoꝝ. Si ex
pulſio inquit demonū ī filijs veſtris deo: nō demo
nibus deputať: q̄re in me idem opꝰ nō eandē h̄ꝫ ex
cāꝫ? ergo ipſi veſtri iudices erunt: nō ꝑtāte: ſꝫ cōpa
ratione: dum illi expulſionem demonū deo aſſignāt:
vos p̄ncipi demonioꝝ. Siue autē ⁊ de apoſtolis di
ctū eſt: quod ⁊ magis intelligere debemus: ipſi erūt
iudices eoꝝ: quia ſedebūt in. xij. ſolijs iudicātes. xij.
tribus iſrael. HYLA. Jdcirco autem digne iudi
ces ſūt in eos ꝯſtituti q̄bus id dediſſe chriſtꝰ aduer
ſus demones ꝑtātis repiť qđ ip̄e ē negatꝰ habuiſſe.

RABA. Uel qꝛ apl̃i bñ ſibi cõſcij erãt nihil male
artis ſe ab eo didiciſſe. CHRY. Non ḡ dixit Diſci
puli mei neqꝫ apl̃i: ſꝫ Filij vr̃i. Ut ſiquidẽ voluerit
reuerti ad illoꝝ dignitatẽ: multã hinc accipiãt occa
ſionẽ. ſi aũt ingrati fuerint neqꝫ verecũdã hñt excu
ſationẽ. Eiiciebant aũt apl̃i demones: qꝛ acceperãt
ptãtẽ ab ipo: ⁊ tñ nihil eos incuſabãt. nõ eñi rebus
ſed ꝑſone chriſti aduerſabant̃. volens igit̃ mõſtra
re quoniã iuidie erant que dicebãt̃ de chriſto: apo
ſtolos in mediũ ducit. Rurſus aũt ad ſui cognitiõꝫ
inducit eos demonſtrans qm̃ ꝓpriis aduerſant̃ bo
nis ⁊ ↄtrariãt̃ ſue ſaluti: cũ deceret eos letari ꝙ ma
gna bona illis aduenerat donaturꝰ. Uñ ſequit̃: Si
aũt ego in ſpũ dei eij. demo. igit̃ ꝑue. in vos reg. dei.
Per h̃ aũt demõſtrat ꝙ magne v̾tutis opꝰ ẽ demo
nes eiicẽꝛ nõ cuiuſlibet gratia. Et ob h̃ qdeꝫ ſylogi
ꝫat dicens: Ergo ꝑue. i vos regnũ dei. Ac dicat: Si h̃
eſt: ꝑfecto filiꝰ dei aduenit. hoc aũt obũbrate dicit:
vt nõ illis ſit graue: deinde vt illos alliciat nõ dixit
ſimpliciter ꝑuenit regnũ: ſꝫ In vos. q. d. Uobis ve
niũt bona: ꝓpt̃ qđ veſtrã impugnatis ſalutẽ. hoc. n.
eſt ſignũ a prophetis traditũ ꝑñtie filij dei tanta fie
ri ptãte diuiã. HIE. Regnũ eñi dei ſeipſuꝫ ſignat:
de quo in alio loco ſcriptũ ẽ: Regnũ dei intra vos ẽ
⁊ Mediꝰ ſtat itra vos quẽ neſcitis. Uel certe illud
regnũ qđ ⁊ iohãnes ⁊ ipſe dñs ꝑdicauerat: Pñiam
agite: appropinq̃bit enim regnum celorũ. Eſt ⁊ ter
tiũ regnũ ſcripture ſcẽ: qđ auferẽ a iudeis: ⁊ tradit̃
gẽti facienti fructꝰ eiꝰ. HYLA. Si ḡ diſcipuli ope
rant̃ ꝑ chriſtũ: ⁊ ex ſpũ dei chriſtꝰ opat̃: adeſt regnũ
dei in aplis mediatoris officio trãſfuſũ. Diminutio
regni diaboli ẽ augmentatio regni dei. AUG. de
cõ. euã. Uñ põt etiã hic eẽ ſenſus: Si ego in beelze
bub eiicio demones: etiã ſm̃ veſtrã ſñiam ꝑuenit in
vos regnũ dei: qꝛ reg. nũ diaboli ſtare nõ põt: quem
aduerſũ ſe diuiſũ fatemini. Regnũ eñi dei nũc dixit
quo damnantur impij: ⁊ a fidelibꝰ de peccatis ſuis
penitentiam agentibus nunc ſecernũtur.

¶ Aut quõ põt qſq̃ꝫ intrare in do
mũ fortis: ⁊ uaſa eiꝰ diripe: niſi pri
us alligauerit fortẽ? Et tũc domũ
illius diripiet.

CHRY. Poſita ſecũda ſolutiõe inducit ⁊ tertiam
dicens: Aut quõ põt qſq̃ intra. i do. fortis. Qđ eniꝫ
nõ põt ſathanas ſathanam eiicẽ manifeſtũ ex dict̃
eſt. Sꝫ qm̃ neqꝫ aliꝰ põt eũ eiicere niſi ꝑus eũ ſupa
uerit: oibꝰ ẽ manifeſtũ. cõſtituit̃ ḡ ꝙ ⁊ antea cũ ma
nifeſtiori abundantia: dicit eñi: Tm̃ abſiſto ab hoc
ꝙ vtar diabolo adiutore ꝙ ꝑlier cũ eo ⁊ ligẽ eum:
⁊ huiuſmõi ↄiectura eſt ꝙ vaſa eiꝰ diripio. Et ſic cõ
trariũ eiꝰ qđ illi tẽtabant dicere demõſtrat. Illi eniꝫ
volebant oſtendere ꝙ nõ ꝓpria virtute eiicit demo
nes. Ipſe aũt oſtendit ꝙ non ſolũ demones: ſꝫ ⁊ eo
rum ꝑncipẽ ligauit: qđ manifeſtũ eſt ab his q̃ facta
ſunt. Qualiter eñi ꝑncipe nõ victo hi q̇ ſubiacent: de
mones direpti ſũt. Hoc aũt mihi ꝓphetia videt̃ eſſe
qđ dicitur: Non eñi ſolũ demones eiicit: ſꝫ ⁊ errorẽ
vniuerſi orbis terrarũ abiget ⁊ machinationeꝫ dia
boli diſſoluet. ⁊ nõ dixit Rapiet: ſꝫ Diripiet: oſtẽdẽſ
ꝙ hoc cum poteſtate fiet. RABA. Domus illius
mundus ẽ: q̃ in maligno poſitus nõ creatoris digni
tate: ſed magnitudine delinquẽtis alligatꝰ ẽ fortis
⁊ religatus in tartarũ ⁊ dñi pede ↄtritꝰ. Nõ aũt de
bemꝰ eẽ ſecuri: aduerſariꝰ noſter fortis victoris quo
qꝫ vocibus cõprobat̃. CHRY. Fortẽ ãt eũ vocat
anq̃ꝫ oñdens tyrannidẽ q̃ ex nr̃a deſidia c̃ata eſt.
AUG. de que. euan. Quos. ſ. ipſe tenebat: ne poſſet
viribꝰ ſuis ab illo ſe hoies eruere ſed ꝑ gratiam dei.
Uaſa eiꝰ dicit oẽs infideles. Alligauit aũt fortẽ ꝙ
ptãtẽ illi ademit impediendi volũtatẽ fideliũ: aſſe
quẽdo chriſtũ ⁊ nõ obtinẽdo regno dei. RABA.
Domũ ḡ eius diripuit: qꝛ ereptos a diaboli laqueiſ
eos quos ſuos eẽ ꝓuidit eccleſie adunauit. vel quia
oẽs mũdi ꝑtes aplis ⁊ eoꝝ ſucceſſoribus aduerten
dũ diſtribuit. Oſtendit igit̃ ꝑ manifeſtã parabolaꝫ
dicens ꝙ non cõcordat in fallaci opatione cum de
monibus vt calũniabãtur: ſed virtute dignitatis ho
mines a demonibus liberauit.

¶ Qui nõ ẽ mecũ contra me eſt: ⁊
q nõ ↄgregabit mecum ſpargit.

CHRY. Poſita tertia ſolutione: hic ponit quartã
dicens: Qui nõ eſt mecum: ↄ̃ me eſt. HYLA. In
quo oñdit lõge a ſe eẽ vt aliquid a diabolo mutua
tũ ſit ptãtis: ⁊ ex hoc ingentis ꝑiculi res intelligitur
male de eo opinari cũ quo nõ eſſe idipſũ ẽ qđ ↄtra
eſſe. HIE. Nõ tamen putet hoc q̃ſq̃ꝫ de hereticis
dictũ ⁊ ſciſmaticis: quãq̃ꝫ ⁊ ita ex ſupfluo poſſet in
telligi: ſed ex ↄueniẽtibus textuq̃ꝫ ſermonis ad dia
bolũ refert̃: eo ꝙ nõ poſſunt opa ſaluatoris beelze
bub opibꝰ cõparari. Ille cupit aĩas hoĩm tenere ca
ptiuas: dñs liberare. Ille ꝑdicat idola: hic vniꝰ dei
noticiã. Ille trahit ad vitia: hic reuocat ad virtutes.
Quõ ḡ pñt inter ſe habere ↄcordiã: quoꝝ opa ſunt
diuerſa. CHRY. Qui ḡ nõ mecũ ↄgregat neqꝫ me
cũ eſt: non erit mihi cõparandꝰ vt mecũ demones
eiiciat: ſꝫ magis deſiderat q̃ mea ſunt ſpargẽ. Sꝫ dic
mihi: Si oportuerit cũ aliq̊ ꝑliari q̃ nõ vult tibi au
xiliari: hoc ipſo nõ eſt aduerſũ te. Ipſe etiã dñs alio
loco dixit: Qui nõ eſt aduerſũ nos ꝓ nobis ẽ. Sed
nõ ẽ ↄ̃riũ hoc qđ hic dicit̃: Hic eñi loq̃t̃ de diabolo
aduerſario exiſtẽte: ibi aũt de hoie q̃ in ꝑte erat cuꝫ
eis: de quo dictũ erat: Uidimꝰ quendã in noĩe tuo
eiicientẽ demonia. Uidet̃ aũt iudeos hic occulte in
ſinuare cũ diabolo ſtatuẽs eos. ipſi eñi aduerſus eũ
erant: ⁊ ſpargebãt q̃ ipſe ↄgregabat. Sed ⁊ decens
eſt credere hoc de ſeipſo dixiſſe: quia aduerſus di
abolũ erat: ⁊ que illiꝰ ſunt diſpergebat.

¶ Ideo dico uobis: oĩe pctĩn bla
ſphemie remittet̃ homibꝰ: ſpũs aũt
blaſphemie nõ remittet̃. Et qcũqꝫ
dixerit uerbũ ↄtra filiũ hoĩs remit
tetur ei. q aũt dixerit ↄtra ſpiritum
ſanctum non remittetur ei: neqꝫ in
hoc ſeculo: neqꝫ in futuro.

CHRY. Quia dñs phariſeis excuſando rñderat:
iam eos terret. Eſt enim hoc correctionis non par
ua ps: non ſolũ excuſando reſpõderi ſꝫ ⁊ cõtrariari.
CHRY. Phariſeoꝝ eñi ſñiam ⁊ eoꝝ qui ita cum

his ſentiũt ꝑuerſitatẽ: ſeueriſſima diffinitiõe cõdem-
nat: pctõꝝ oĩm veniã ꝓmittẽs: ⁊ blaſphemie ſpũs
indulgẽtiã abnegãs. Ideo di. vo. oẽ pctm̃ ⁊ blaſ. re.
hoĩb⁹. ‖ REMI. Sciendũ ẽ tñ ꝙ nõ paſſim quibuſcũ
qꝫ dimittit: ſꝫ illis q̃ ꝓ ſuis reatib⁹ dignã pniãz ege
rint. Deſtruit aũt his verbis erroꝛ nouatiani q̃ dice
bat ꝙ fideles p⁹ lapſũ ꝑ pniãz nõ pñt ſurgere: neqꝫ
pctõꝝ ſuoꝝ veniã ꝓmereri: maxime illi q̃ in ꝑſecuti
one poſiti negabãt. Seqꝛ: Spũs aũt blaſphemie ñ
remittet. ‖ AVG. Quid enĩ intereſt ad rẽ vtrũ dica
tur: Spiritus blaſphemie non remittetur: an dica-
tur: Qui blaſphemauerit ĩ ſpũſanctũ nõ ei remitte-
tur: vt lucas dicit: niſi forte ꝙ eadẽ ſnia aperti⁹ iſto
mõ q̃ꝫ illo dr̃. Et aliũ euãgeliſtã nõ deſtruit ali⁹ ſed
exponit. Spũs enĩ blaſphemie clauſe dictũ ẽ: qꝛ nõ
eſt expſſũ cui⁹ ſpũs. ⁊ iõ ad huiuſmõi expoſitionem
ſubdit: Et quicũqꝫ dix. vbũ ꝯ fi. hoĩs remit. ei. Ideo p⁹
vniuerſalẽ cõmemoratiõnẽ oĩs blaſphemie eminẽ-
tius voluit exprĩmere blaſphemiã q̃ dr̃ ꝯ filiuꝫ hoĩs:
quã in euãgelio ſm̃ iohãnẽ valde grauẽ oñdit: vbi
ait de ſpũſcõ: Ille arguet mũdũ de pctõ: de iuſticia:
⁊ de iudicio. de pctõ quidẽ qꝛ nõ credũt in me. Se
quitur: Qui aũt di. ꝯ ſpi. ſan. vbũ: nõ remit. ei neqꝫ in
hoc ſe. neqꝫ in futuro. Nõ ḡ hoc dr̃ ꝓpterea qꝛ ĩ tri
nitate maioꝛ ẽ filio ſpũſſcũs: qᷦ nullꝰ vnq̃ꝫ vel here
ticus dixit. ‖ HYLA. Quid aũt tam extra veniã ẽ q̃ꝫ
in chriſto negare qᷦ dei ẽ: ⁊ ꝯſiſtentẽ in eo paterni
ſpũs ſubſtantiã adimere: cũ in ſpũ dei oẽ op⁹ conſu
met: ⁊ in eo deus mũdũ recõcilians ſibi. ‖ HIE. Vel
ita loc⁹ iſte ẽ intelligend⁹: Qui vbũ dixerit ꝯ filium
hoĩs ſcandalizatus carne mea: ⁊ me hoĩem tñ arbi
trans: taliſ opinio atqꝫ blaſphemia quãq̃ꝫ culpa nõ
careat erroꝛis: tñ hꝫ veniã ꝓpt̃ corpis vtilitatẽ. Qui
aũt manifeſta intelligẽſ opa dei cũ dei virtutẽ nega
re non poſſit: eadẽ calũniaꝛ ſtimulat⁹ inuidia: ⁊ chri
ſtũ dei verbũ ⁊ opa ſpũſſcĩ dicit eẽ beelzebub: iſti ñ
remittetur neqꝫ in hoc ſclõ neqꝫ ĩ futuro. ‖ AVG.
de con. euã. Sꝫ ſi h̃ ꝓptea dictum eẽt: pfecto de oĩ
blaſphemia taceret: ⁊ hec ſola remiſſibilis videret:
q̃ ꝯ filiũ hoĩs dicitur: q̃ſi cũ hõ ſolũ putaꝛ. Aũ vo p-
miſſũ ſit: Oẽ peccatũ ⁊ blaſphemia remittet hoĩb⁹:
ꝓculdubio ⁊ illa blaſphemia q̃ ꝯ patrẽ diciꝛ illa ge
neralitate ꝯcludiꝛ: ⁊ tñ hec ſola irremiſſibilis diffi-
niꝛ: q̃ dr̃ ꝯ ſpiritũſanctũ. Nũqd nã ⁊ pr̃ formã ſerui
accepit: q̃ſi ſit maioꝛ ſpũſſcũs: Quis etiã nõ ꝯuinciꝛ
dixiſſe vbũ ꝯ ſpiritũſanctũ anq̃ꝫ chriſtian⁹ vel catho
licus fieret: pmo ipſi pagani cũ dicũt chriſtũ magi-
cis artib⁹ feciſſe miracula: nõne ſilẽs ſũt his q̃ dixe-
rũt eũ in pñcipe demonioꝝ eieciſſe demõia: Iudei
etiã ⁊ quicũqꝫ heretici ſpiritũſanctũ ꝯfiteñ: ſꝫ negãt eũ
eſſe in corpe chriſti qᷦ ẽ eccleſia catholica ſilẽs ſũt
phariſeis q̃ negabãt ſpiritũ eſſe in chriſto. Quidam
etiã heretici ipſũ ſpiritũſanctũ vel creaturã eẽ contẽ
dunt ſicut arriani: eunomiani ⁊ macedoniani. vl eũ
ꝓrſus ita negant vt deũ negẽt eẽ trinitatẽ: ſꝫ ſolũ pa
trẽ eẽ deũ aſſeuerãt: ⁊ ipſũ aliqñ vocari filiũ: aliqñ
ſpiritũſanctũ: ſicut ſabelliani. Photiniani quoqꝫ pa
trem ſolum eẽ dicẽtes deũ: filiũ vo non niſi hoĩem
negãt oĩno tertiã eſſe pſonam ſpiritũſanctũ. Mani
feſtum eſt igiꝛ a paganis iudeis ⁊ hereticis blaſphe
mari ſpiritũſanctũ. Nunquid ergo deſerendi ſunt ⁊
ſine vlla ſpe deputãdi: quib⁹ ſi nõ eſt dimiſſũ vbuꝫ

quod dixerunt ꝯ ſpiritũſanctũ inaniter eis pmitti
tur ꝙ ĩ baptiſmo ſiue ĩ eccleſia remiſſionem accipi
ant pctõꝝ. Nõ enĩ dictũ eſt: Non remittet ei in bap
tiſmo: ſed Neqꝫ ĩ hoc ſeculo neqꝫ in futuro. Et ſic
illi ſoli eſtimãdi ſũt ab huiuſmõi grauiſſimi pecca
ti reatu liberi: quia ab infantia ſunt catholici. Non
nullis aũt videꝛ eos tñmõ peccare ĩ ſpiritũſanctũ
qui lauacro regeneratiõis abluti in eccleſia: ⁊ acce
pto ſpũſcõ velut tanto poſtea dono ſaluatoꝛis igra
ti: moꝛtifero aliquo peccato ſe imerſerit: qualia ſũt
vel adulteria vel homicidia vel ipſa diſceſſio a nõie
chriſtiano ſiue catholica eccleſia. Sꝫ iſte ſenſus vn
de ꝓbari poſſit ignoꝛo cũ ⁊ penitẽtie quoꝛũcũqꝫ cri
minũ locus in eccleſia nõ negeꝛ: ⁊ ipſos hereticos
ad hoc vtiqꝫ coꝛripiendoſ dicat aplus: Ne forte det
illis deus penitẽtiã ad cognoſcẽdam veritatẽ. Po
ſtremo nõ ait dñs qui fidelis catholic⁹ dixerit ver
bũ ꝯ ſpiritũſanctũ: ſꝫ q̃ dixerit: hoc eſt quicũqꝫ dixe
rit: non remitteꝛ ei: neqꝫ in hoc ſeculo neqꝫ in futu
ro. ‖ AVG. de ſer. dñi in monte: Vel aliꝛ dicit iohã
nes apls: Eſt peccatũ ad moꝛtẽ: nõ ꝓ eo dico vt ro
get quis. pctm̃ aũt frĩs ad moꝛtẽ dico etiã: cũ poſt
agnitionẽ dei ꝑ gratiã dñi noſtri ieſu chriſti quiſq̃ꝫ
oppugnat fraternitatẽ: aut aduerſus ipſam gratiã
qua recõciliatus eſt deo inuidentie facib⁹ agitaꝛ. Hu
ius pcti tãta labes ẽ: vt depcandi humilitatẽ ſubire
non poſſit: etiã ſi peccatũ ſuũ mala ꝯſcia ⁊ agnoſce
⁊ annunciare cogaꝛ. Quis mentis affectionẽ ꝓpter
peccati magnitudinẽ iam dãnationẽ aliquos habẽ
credẽd⁹ ẽ: ⁊ hoc foꝛtaſſe eſt peccare in ſpũſanctũ.
ꝑ maliciã ⁊ inuidiã fraternã impugnare charitatẽ
p⁹ acceptã gratiã ſpũſſcĩ: qᷦ peccatũ dñs neqꝫ hic
neqꝫ ĩ futuro ſeculo dimitti diꝛ. vnde queri põt vtꝝ
in ſpiritũſanctũ iudei peccauerint qui dixerunt ꝙ in
beelzebub pꝛincipe demonioꝝ dñs demonia expel
lebat: vtꝝ enĩ hoc in ipſũ dñm dictũ accipiamus: q
de ſe diꝛ alio loco: Si patrẽfamilias beelzebub vo
cauerũt quantomagis domeſticos eius: an qꝛ de
magna inuidentia dixerant: ingrati tam pñtib⁹ bene
ficijs q̃uis nondũ chriſtiani fuerint: nõ ꝓpter ipſaꝫ
inuidẽtie magnitudinẽ in ſpiritũſanctũ peccaſſe cre
dendi ſũt. Non enĩ hoc colligiꝛ de verbis dñi: vide
ri tñ põt adhuc eos monuiſſe vt accedãt ad gratiaꝫ
non ita peccẽt vt nũc peccauerũt. Nũc enim in filiũ
hoĩs dixerũt verbũ neq̃ꝫ: ⁊ poteſt eis dimitti: ſi con
uerſi fuerint ⁊ ei crediderint. Si aũt p⁹ q̃ꝫ ſpiritũſan
ctũ acceperint: fraternitati inuidere ⁊ gratiã quam
acceperũt oppugnare voluerit: nõ eis dimitti: neqꝫ
in hoc ſeculo: neqꝫ in futuro. Nã ſi eos ſic haberet
condẽnatos: ut nulla ſpes reliqua illis eſſet: nõ ad
huc monẽdo iudicaret cũ addidit dicẽs: Aut facite
arboꝛẽ bonã ⁊c. ‖ AVG. in li. retract. Hoc aũt non
ꝯfirmaui: qꝛ h̃ putare me dixi: ſꝫ tñ addẽdũ fuit ſi i
hac tam ſcelerata mentis ꝑuerſitate finierit hanc vi
tam: quoniã in quocũqꝫ peſſimo ĩ hac vita conſtitu
to: nõ eſt vtiqꝫ deſperandũ: nec ꝓ illo imprudenter
oꝛaꝛ: de quo non deſperaꝛ. ‖ AVG. de ver. do. Eſt
autem magnũ ſecretũ huius queſtionis. Lumen ḡ
expoſitionis a dño queratur. Dico aũt charitati ve
ſtre foꝛte in omnibus ſcripturis ſanctis nulla ma
ioꝛ queſtio: nulla difficilioꝛ inuenitur. Prius ergo
vt aduertatis admoneo: non dixiſſe dominũ: Oĩs

blaſphemia ſpūs nō remittet᷑: neq̄ʒ dixiſſe q̄ dixerit
quodcūq̄ʒ verbū ɔtra ſpūſanctū: ſʒ q̄ dixerit verbuʒ
Quapropter nō ē neceſſe vt omnē blaſphemiam ⁊
oē verbū qđ dr̄ ɔ̄ ſpūſanctū: remiſſionē quiſq̄ʒ ex-
iſtimet nō habere. ſed neceſſe ē plane vt ſit aliquod
verbū qđ ſi dicatur ɔ̄ ſpūſcm̄: nullā remiſſionem
mereat᷑. Solēt enī ſcripture ita loq̄ vt qn̄ aliq̄d ſic
dr̄ vt neq̄ʒ ex toto neq̄ʒ ex pte dictū ſit: nō ſit neceſſe
vt ex toto fieri poſſit vt ex parte nō intelligat᷑: ſicut
cū dn̄s dixit iudeis: Si nō veniſſem ⁊ locut᷒ eis nō
fuiſſem: pctm̄ nō haberēt. Nō enī ita dictū ē: vt ſine
vllo oīno peccato vellet ītelligi futuros fuiſſe iude-
os: ſed eē aliqđ pctm̄ qđ nō haberēt niſi chriſt᷒ ve-
niſſet. Quis autē ſit iſte mod᷒ ɔ̄ ſpiritūſanctū ordo
poſtulat vt dicam᷒: Inſinuat᷑ ſiquidē nobiſ ī patre
auctoritas: in filio natiuitas: in ſpūſcō patris filijq̄ʒ
cōitaſ. Quod ḡ cōe eſt patri ⁊ filio: p hoc nos volue-
rūt habē cōionē ⁊ inter nos ⁊ ſecū. Charitas enim
dei diffuſa eſt in cordib᷒ noſtris p ſpiritūſanctuʒ q̄
datus ē nobis. ⁊ q̄r pctīs alienabamur a poſſeſſiōe
bonoꝝ veroꝝ: charitas operit multitudinē pctōꝝ.
Nō enī chriſtus ſpūſcō pctā dimittat: hinc intelligi
pōt q̄ cū dixiſſet diſcipulis: Accipite ſpiritūſanctuʒ
ɔtinuo ſubiecit: Si cui dimiſeritiſ pctā: dimittēt᷑ illi.
Primū itaq̄ʒ credentiū bn̄ficiū eſt ī ſpūſcō remiſſio
pctōꝝ: ɔtra hoc donū gratuitū loq̄t᷑ coꝛ impenitēs.
ipſa ḡ impenitētia ē ſpūſ blaſphemia q̄ nō remittet᷑
neq̄ʒ in h̄ ſclo neq̄ʒ in futuro. Cōtra enī ſpūſanctū
quo pctā dimittūt᷑ vbū valde malū ſiue cogitatiōe
ſiue lingua ſua facit: qui ſm̄ duriciā cordiſ ſui ⁊ coꝛ
impenitēs theſaurizat ſibi irā in die ire. hec oīno im-
penitētia nō hʒ remiſſionē neq̄ʒ in h̄ ſclo neq̄ʒ in fu-
turo: q̄r pnīa impetrat remiſſionē ī h̄ ſclo q̄ erit ī fu-
turo. ſed iſta impnīa q̄diu quiſq̄ʒ ī hac carne viuit:
nō pōt iudicari. de nullo enī deſperādū ē q̄diu pa-
tientia dei ad pnīam adducit. Quid enī ſi iſti quos
in quocūq̄ʒ genere erroꝛis notas: ⁊ tāq̄ʒ deſperatiſ-
ſimos dānas anq̄ʒ iſtā vitā finiāt agāt pnīam: īue-
niāt verā pnīaʒ ī futuro? Hec āt blaſphemia q̄uis
ꝑlixa ⁊ plurib᷒ vbis ɔtexta ſit: ſolet tn̄ ſcriptura eti-
am multa vba verbū appellare. neq̄ʒ enī vnū verbū
locut᷒ ē dn̄s cū ꝓpheta: ⁊ tn̄ legit᷑: Verbū qđ factū
eſt ad illū vel ad illū prophetā. Hic aūt fortaſſis ali-
q̄s q̄rat vtꝝ tn̄mō ſpūſſcūs pctā dimittat: an ⁊ pr̄ ⁊
filius. ipſe enī fili᷒ de pr̄e dic̄: Dimittet vobis pater
vr̄ pctā vr̄a. ⁊ de ſe ait: Fili᷒ hoīs ptātē hʒ ī terra di-
mittēdi pctā. Cur ḡ illa īpenitētia q̄ nūq̄ʒ dimittit᷑:
ſolū ad ſpūſſci blaſphemiā dr̄ ptinē: tāq̄ʒ ille q̄ in h̄
īpenitētie pctō fuerit obligat᷒: dono ſpūſſci reſiſtē
videat᷑ q̄ eo dono fiat remiſſio pctōꝝ. ſed pctā q̄a
ꝑter eccleſiā nō dimittūt᷑ ī eo ſpū dimitti opoꝛtebat
quo ī vnū ecclia ɔgregat᷑. Remiſſio ḡ pctōꝝ quā to-
ta trinitas facit: ꝓpe ad ſpūſcm̄ dr̄ ptinē. ipſe enī ſpi-
ritus adoptiōis filioꝝ in quo clamam᷒ abba pr̄: vt
ei poſſim᷒ dicē: Dimitte nobis debita nr̄a. ⁊ in hoc
ɔgnoſcim᷒ ſic dic̄ iohānes: Qm̄ chriſt᷒ manet ī no-
bis de ſpūſcō quē dedit nobis. Ad ipſuʒ etiā ptinet
ſocietaſ qua efficimur vnū corp᷒ vnici filij dei: quod
ammō ſocietas pr̄is ⁊ filij ē ipſe ſpūſſcūs. quiſq̄s ḡ
reus fuerit impenitētia contra ſpiritūſanctū: in quo
vnitas ⁊ ſocietas cōmunionis cōgregatur eccleſie:
nunq̄ʒ illi remittitur. CHRY. Vel aliter ſm̄ pmā

expoſitionē: Iudei quidē ignoꝛabāt chriſtū q̄s eēt.
ſpūs aūt ſancti ſufficiēs accepeſt experimētū: etenī
ꝓphete p eum locuti ſūt. Qđ ergo dicit hoc ē: Eſto
q̄ me offenditis ꝓpter carnē circūpoſitam: nūquid
⁊ de ſpūſancto habetis dicere: quoniā ignoꝛamus
eum ꝓpter hoc non ignoſcibilis eſt vobis hec blaſ-
phemia: ⁊ hic ⁊ illic dabitis vindictā. quia enī de-
mones eijcere ⁊ ſanitateſ pficere: ſpūſſancti eſt. Nō
ergo mihi cōtumelias infertis ſolū: ſed ſpiritui ſan-
cto: ideoq̄ʒ vobis ineuitabilis erit condēnatio ⁊ hi-
⁊ illic. Etenī hoīm hi quidē hic ſolū puniūt᷑: ſicut q̄
indigni pticipauerūt myſterijs apud coꝛinthios: hi
aūt illic ſolū ſicut diues in inferno: hi aūt hic ⁊ illic
ſicut ⁊ ipſi iudei qui ⁊ hic intolerabilia paſſi ſūt hie-
ruſalē capta: ⁊ ibi difficillimam ſuſtinēt penam.
RABA. In hac autēʒ auctoꝛitate extinguitur he-
reſis Oꝛigenis qui aſſerit poſt multa ſecula omnes
pctōꝛes veniā conſecutoꝛes: que refellit᷑ p hoc qđ
dicitur: q̄ non remittet᷑ neq̄ʒ in hoc ſeculo neq̄ʒ ī fu-
turo. GRE. in dialogo: Datur etiā intelligi quaſ-
dam culpas ī hoc ſeculo: quaſdā vō in futuro rela-
xari. qđ enī de vno negatur de quibuſdā ɔceditur:
ſed tn̄ hoc de paruis minimiſq̄ʒ pctīs fieri poſſe cre-
dendū eſt: ſicut ē aſſidu᷒ ocioſus ſermo: īmoderat᷒
riſus: vl̄ pctm̄ cure rei familiaris que vix ſine culpa
vel ab ipſis agit᷑ q̄ culpam qualit᷑ debeāt declinare
ſciūt: aut in nō grauib᷒ culpis erroꝛ ignoꝛātie: q̄ etiā
poſt moꝛtē grauāt ſi nō in hac vita adhuc poſitiſ mi-
nime fuerint relaxata. Hoc ſciēdū ē q̄r illic ſaltē de
minimis nil q̄ſq̄ʒ purgatōis obtinebit: niſi q̄ hoc bo-
nis actib᷒ in hac vita poſit᷒ vt obtineat ꝓmereatur.

**Aut facite arboꝛē bonā ⁊ fructū
ei᷒ bonū: aut facite arboꝛē malam ⁊
fructū ei᷒ malū. Siquidē ex fructu
arboꝛ agnoſcit᷑. Progenies viparꝝ:
quō poteſtis bona loqui cū ſitis ma-
li? Ex abūdantia enī coꝛdis os loq̄-
tur. Bonus hō de bono theſauro
ꝓfert bona: ⁊ malus homo de ma-
lo theſauro pꝛofert mala.**

CHRY. Poſt pꝛioꝛes redargutiones rurſus eos
aliter confundit. hoc aūt facit nō vt ſeipſū accuſatio-
ne liberet. ad hoc enim ſufficiebant pꝛioꝛa: ſed eos
coꝛrigere volens. vn̄ dicit: Aut facite arboꝛē bonaʒ
⁊ fructū eius bonū: aut facite arboꝛē malam ⁊ fru-
ctū eius malū. Ac ſi dicat: Nullus veſtꝝ dixit q̄ ma-
lum eſt aliquos a demone liberare. ſed quia opib᷒
nō maledicebant: ſed diabolū dicebāt hoc opanteʒ
demōſtrat q̄ hec accuſatio ē ꝑter ɔſequentiā reꝝ ⁊
ꝑter oēs ɔceptiōes. talia aūt ɔfingē ē īmēſe verecū-
die. HIE. Cōſtringit ḡ eos ſylogiſmo quem greci
vocāt a ficton: nos ineuitabilē poſſum᷒ appellare: q̄
īterrogatos hincinde ɔcludit: ⁊ ī vtroq̄ʒ coꝛ īmp̄mit.
Si inq̄t diabol᷒ malus ē: bona opa facere nō pōt.
ſi aūt bona ſūt q̄ facta cernitis: ſequitur vt nō ſit dia-
bol᷒ q̄ illa fecit. neq̄ʒ enī fieri pōt vt ex malo bonū:
aut ex bono oꝛiatur malū. CHRY. Etenī arboꝛis
diiudicatio a fructu apparet: nō fructus ab arboꝛe.

vnde ſequitur: Siquidẽ ex fructu arbor cognoſcit̃
Etſi enĩ arbor fructus ẽ cauſa. ſed tñ fruct⁹ arboris
eſt demõſtratiu⁹: vos aũt contrariũ facitis. In opi/
bus enĩ nihil accuſare hñtes ꝯtrariã de arbore ferti
ſentẽtiã: me demoniacũ appellãtes. HYLA. Sic
ḡ in pñs iudeos refellit: qui cum intelligerẽt chriſti
opa vltra hũanã eſſe ṽtutẽ: noluerũt tñ ea q̃ dei ſũt
ꝯfiteri. futurã ṽo oẽm fidei pũerſitatẽ coarguit: eo/
rũ. ſ. q̃ diuinitatẽ ⁊ cõionẽ paterne ſubſtãtie dño de
trahẽtes in diuerſa hereſũ ſtudia ceciderũt: neutrũ
facientes: nec inter gentes ſub venia ignorãtiõis ha
bitãtes: nec in veritatis cognitiõe verſantes. Arbo/
rẽ ſe in corpe poſitũ ſignat: q꞉ p interiorẽ ṽtutis ſue
fecũditatẽ exeat vbertas hoĩs in fruct⁹: igit̃ arbor
bona facienda cũ fructib⁹ bonis ẽ: aut mala ꝯſtituẽ
da cũ malis fructib⁹: non ꝙ arbor mala poſſit ꝯſti/
tui q̃ bona eſt: nec econuerſo. Sed vt p hanc ſignifi
cantia intelligerem⁹ chriſtũ aut tanq̃ꝫ vtilem relin/
quendũ: aut tanq̃ꝫ bonoꝝ fructuũ vtilitate retinen/
dũ: Ceterũ mediũ ſe agere ⁊ in chriſtũ aliq̃ deferre.
negare q̃ maxima ſũt venerari tãq̃ꝫ deũ: dei cõione
ſpoliare: blaſphemia ſpũs eſt: vt cũ p admirationẽ
tantoꝝ operũ dei nomẽ detrahere non audeas: per
maliuolentiã mentis generoſitatẽ ei⁹ abnegata pa
terne ſubſtãtie cõione deturpas. AVG. õ ver. do.
Vel in hoc admonuit nos dñs vt bone arbores ſi/
mus: ⁊ bonos fruct⁹ ꝑducere poſſim⁹. vbi enĩ ait:
Facite enĩ arborem bonã ⁊ fructũ eius bonũ: eſt p̃
ceptũ ſalubre: cui obedientia eſt neceſſaria. Qđ aũt
dicit: Facite arborem malã ⁊ fructũ ei⁹ malũ. nõ p̃
ceptũ eſt vt faciatis: ſꝫ monitio vt caueatis. Contra
hos enĩ dixit: Qui putabãt ſe cũ mali eſſent: bona lo
qui poſſe. Prius enĩ eſt mutand⁹ hõ vt opa mutẽt̃.
ſi enĩ manet hõ in eo ꝙ malus eſt bona opa habe/
re non põt. ſi manet in eo qđ bonũ eſt: mala opa ha
bere nõ põt. Omnes ḡ malas arbores chriſt⁹ iuenit
ſed dedit ptãtẽ filios dei fieri credẽtibus ĩ noĩe ei⁹.
CHRY. Qui ṽo nõ pro ſeipſo: ſed ꝓ ſpũſancto fa
cit ſermonẽ: eos ꝯuenienter increpat dicens: Pro/
genies vipaꝝ: quõ poteſtis bona loq̃ cũ ſitis mali:
Hoc aũt dixit ⁊ eos incuſans: ⁊ eoꝝ que dicta ſunt
demõſtrationem ex ipſis p̃hens. q. d. Ecce vos cum
ſitis arbores male: nõ poteſtiſ portare fructũ bonũ.
non ḡ miror ꝙ hec loquimi: eteñ male nutriti eſtiſ
a malis ꝓgenitorib⁹ ⁊ mentem malam habetis. Et
vide ꝙ nõ dixit: Qualiter poteſtis bona loqui cum
ſitis ꝓgenies vipaꝝ: Nihil enĩ hoc ad illud ptinet:
ſed q̃liter poteſtis bona loqui cũ ſitis mali: Proge
nies aũt viparũ dixit: q꞉ in ꝓgenitoribus gloribãt̃:
vt ḡ excluderet eoꝝ ſupbiã: ſepauit eos a cognatiõe
abraam: attribuens eis ꝓgenitores ſimilium moꝝ.
Vel ꝓgenies viparum. i. filios ⁊ imitatores diaboli
eos appellat: q꞉ ſcienter bonis opibuſ detrahũt qđ
diabolicũ eſt. vñ ſeq̃tur: Ex abundãtia enim cordis
os loquitur. Ille homo ex abũdantia cordis loq̃t̃:
q̃ nõ ignorat ex qua intentiõe ṽba promant̃: qđ ap
tius oñdere volẽs ſubiũgit: Bon⁹ hõ de bono the/
ſauro ꝓfert bona: ⁊ mal⁹ hõ de malo theſauro pro
fert mala. Theſaur⁹ cordis intẽtio ẽ cogitationis: ex
qua interi⁹ arbiter iudicat ꝓuẽtũ opis: vt aliqñ ma
iora minorẽ habeant mercedẽ: aliqñ ob incuriã cor
dis tepidi: maioꝝ virtutũ opa oſtẽtantes minora a
dño p̃mia ſortiũtur. CHRY. Ex his etiã demon/
ſtrat ſuã deitatẽ ſcientẽ cordis occulta: qm̃ nõ ṽbo/
rum ſolũ: ſed etiã malaꝝ cogitationũ exſoluẽt vin/
dictã. Eſt aũt nature cõuenientia ſupemanantis ne/
quitie ṽba p os extra effundi: quare cũ audieris ho/
minẽ male loquẽtẽ: multo ampliorẽ eſtimes neq̃/
tiã quã verba demonſtrãt. Qđ enĩ exteri⁹ dr̃ ẽ ſup/
effluẽtia eius qđ intus ẽ: in quo eos vehemẽter tã/
git. Si enĩ qđ dictũ ẽ ab eis ita ẽ malũ: excogita ra/
dix verboꝝ q̃ꝫ magna ẽ: Contingit aũt hoc decenĩ.
lingua enĩ confuſa multociens non repente effũdit
nequitiã: cor aũt nullũ hoĩm hñs teſtẽ: ſine timo/
re quecũq̃ꝫ vult parturit mala. dei enĩ nõ multa cu/
ra ẽ ei: ſed cũ auget̃ multitudo maloꝝ que int⁹ ſũt
que interim occultabant̃: extra p verba ꝓrũpunt.
Et iõ dicit: Ex abũdantia cordis os loquit̃. Et ꝙ hõ
de theſauris cordiſ loquitur. HIE. In hoc aũt qđ
dicit: Bonus hõ de bono theſauro ⁊c. Vel ipſos iu/
deos deũ blaſphemãtes oñdit de q̃li theſauro blaſ/
phemiã ꝓferant. Vel cum ſupiori q̃one hereat ſiue
ꝙ quõ nõ poſſit bon⁹ hõ ꝓferre mala nec mal⁹ bo
na: ſic nõ poſſit xp̃s mala nec diabol⁹ bõa opa facẽ.

Dico autẽ vobis: qm̃ omne ver
bũ ocioſuꝫ qđ locuti fuerint hoĩes:
reddẽt rõnẽ de eo in die iudicij. Ex
verbis eniꝫ tuis iuſtificaberis: ⁊ ex
verbis tuis condemnaberis.

CHRY. Poſt p̃miſſa eis dñs multũ timorẽ incu
tit: oñdens ꝙ vltimã dabunt vindictã q̃ talia deliq̃
runt. vñ dicit: Dico enĩ vobis ꝙ omne verbũ ocioſ
qđ locuti fuerint hoĩes: reddẽt rõnẽ de eo in die iu
dicij. HIE. Et eſt ſenſus: Si ocioſũ verbũ qđ neq̃/
q̃ꝫ edificat audientes: nõ ẽ abſq̃ꝫ picula ei⁹ q̃ loqui/
tur: ⁊ ĩ die iudicij reddet vnuſquiſq̃ꝫ rõnẽ ſermonũ
ſuoꝝ: quãtomagis vos q̃ opa ſanctiſpũs calũniami
ni: ⁊ dicitis me in beelzebub eijcere demonia reddi
turi eſtis rõnẽ calũnie veſtre. CHRY. Nõ aũt di
xit: Qđ locuti eſtis vos: ſimul quidẽ omne homi/
erudiens genus: ſimul aũt min⁹ oneroſũ faciẽs ſui
ſermonẽ. Ocioſũ aũt verbũ ẽ qđ mendax eſt: qđ ca
lũniã habet. Quidã aũt dicit: qm̃ ⁊ vanũ quale eſt
qđ riſũ mouet inordinatũ: vel turpe: vel inuerecũ/
dũ. GRE. in ho. Vel ocioſũ verbũ ẽ: qđ aut vtili/
tate rectitudinis: aut rõne iuſte neceſſitatis caret:
qđ. ſ. ſine vtilitate ⁊ loquẽtis dr̃ ⁊ audientis: ſi omiſ
ſis ſerijs de rebus friuolis loq̃mur: ⁊ fabulas narra/
mus ãtiquas. Ceterũ qui ſcurrilia replicat: ⁊ cachin
nis ora diſſoluit: ⁊ aliqđ ꝓfert turpitudinis: hic nõ
ocioſi verbi ſed criminoſi tenebitur reus. REMI.
Ex ſupiorib⁹ aũt verbis adhuc ſequẽs depẽdet ſnĩa
cũ dr̃: Ex ṽbis enĩ tuis iuſtificaberis ⁊ ex verbis tu/
is cõdẽnaberis. Nõ ẽ aũt dubium q꞉ vnuſquiſq̃ꝫ ð
verbis ſuis male q̃ loquit̃ ꝯdẽnabit̃. Veruntamẽ q̃
ex bonis verbis nõ iuſtificat̃ quis niſi ex intimo cor
de ⁊ deuota intentione ea ꝓferat. CHRY. Vide
aũt quia nõ eſt oneroſũ hoc iudiciũ: nõ ex quib⁹ ali
us dixit de te: ſꝫ ex quib⁹ ipſe locut⁹ es ſnĩas iudex
feret. Nõ igitur accuſatos timẽ oportet ſꝫ accuſan/
tes. nõ enĩ illi cogũtur accuſare: ſed pro his malis q̃
audierũt: ſed hi ꝓ his que maledixerunt.

Tūc rñderunt ei qdaꝫ de ſcribis
ꝛ phariſeis dicentes: Magiſter uo
lum⁹ a te ſignū uidere. Qui rñdens
ait illis: Generatio mala ꝛ adulte
ra ſignū q̄rit: ꝛ ſignū nō dabiꝭ ei niſi
ſignū ione ꝓphete. Sicut enī fuit io
nas in uentre ceti trib⁹ diebus ꝛ tri
bus noctib⁹: ſic erit filius hōis i coꝛ
de terre trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctibus.

CHRY. Quia dñs ſupius multotiēs v̄bis inuere
cundā phariſeoꝝ obſtruxerat linguā: rurſus ad opa
veniūt: q̄ꝺ admirās euāgeliſta dicit: Tūc rñderūt ei
q̄dam de ſcribis ꝛ phariſeis dicentes: Magiſter vo
lum⁹ a te ſignū videre. Tūc.ſ.cū flecti opoꝛtebat: cū
admirari: cū obſtupeſcere: ſed tūc a malicia non deſi
ſtūt. Dicūt enī Volum⁹ a te ſignū videre: vt eū capi
ant. HIERO. Signa poſtulāt: quaſi q̄ viderāt: ſi
gna nō fuerint: ſed in alio euāgeliſta quid petāt ple
nius explicaꝭ: Volum⁹ a te ſignū videre de celo: vel
in moꝛem helie ignē de ſublimi venire cupiebāt: vł
ſimilitudinē ſamuelis tpe eſtiuo ꝯ naturā loci mu
gire tonitrua: coꝛuſcare fulgura: imbꝛes ruere: q̄ſi
nō poſſint ꝛ illa calūniari ꝛ dicere ex occultis ꝛ va
rijs aeriſ paſſionib⁹ accidiſſe. nā qui calūniaris ea q̄
oculis vides: manu tenes: vtilitate ſentis: q̄d factu
rus es in his que de celo veniunt: vtiqꝫ rñdebitis ꝛ
magoſ i egypto mlta ſigna feciſſe ō celo. CHRY.
Verba aūt eoꝝ adulatione ꝛ ironia ſunt plena: ꝛ p
us q̄dem cōuitiabanꝭ demoniacū eū dicētes: nunc
aūt adulanꝭ: vocātes eū magiſtꝛ: ꝓpter hoc ꝛ dñs
eos vehemēter arguit. vñ ſeq̄ꝭ: Qui rñdens ait illis:
Generatio mala ꝛ adultera ſignū querit. Et q̄dē cuꝫ
ei cōuitiabanꝭ: manſuete eis rñdebat: cuꝫ aūt adula
banꝭ cōuitioſe: demōſtrans ꝙ vtraqꝫ paſſione erat
ſupioꝛ ꝛ neqꝫ cōuitijs in irā deduciꝭ: neqꝫ ab adula
tione molliꝭ. Nō aūt dicit tale ē: Quid mirꝫ ſi hoc i
me facitis: q̄ ignot⁹ ſum vobis: cū in p̄ſēm cui⁹ tantā
accepiſtis experiētiā hoc idem feciſtis: derelicto eo
ad demones currētes. Ppē hoc autē eos dicit ge
nerationē malā: q2 ingrati ſemꝑ facti ſunt circa bñ
factoꝛes ꝛ bñ patientes deterioꝛes fiunt: q̄ꝺ eſt vlti
me malicie. HIERO. Egregie aūt dixit: Et adulte
ra: q2 dimiſerat virꝫ: ꝛ iuxta ezechielē multis ſe ama
toꝛib⁹ copulauit. CHRY. Unde ꝛ mōſtrat ſe p̄ri
eq̄lem ſi ei non credere generationē adulterā facit.
RABA. Deinde rñdere incipit non eis ſignuꝫ de
celo q̄ꝺ indigni erāt videꝭ: ſed de ꝓfundo inferni tri
buens. Diſcipulis aūt ſuiſ ſignū de celo dedit: quib⁹
eternā btitudinis gloꝛiā ꝛ p⁹us in monte figuraliter
ꝛ poſt veraciꝭ in celū ſubleuat⁹ oñdit. vñ ſequiꝭ: Et
ſignū nō dabiꝭ ei niſi ſignū ione ꝓphete. CHRY.
Quia nō vt eos inducēt ſigna faciebat: ſciebat enim
eos lapideos eē: ſꝫ vt alios emēdet: aut q̄ñ non acci
perēt ſignū: q̄le ē illud quod petebāt. Signū enī eis
fcīn ē: quādo ꝑ ꝓpriā penā cognouerūt eius virtutē
hoc igitur occulte inſinuās dicit: Signuꝫ non dabiꝭ
ei: ac ſi dicēt: Multa bñficia demōſtraui: nihil hoꝝ
vos allexit ad venerādā meā v̄tutē: quaꝫ cognoſce
tis ꝑ penā quādo ciuitatem veſtrā in terrā ꝓiectam
videbitis. Interim aūt ſmonē de reſurrectione iter
ponit: quē cognituri erāt ꝑ ea q̄ poſtea erāt paſſuri
dicēs: Niſi ſignū ione ꝓphete. Crux enī ꝑfecto credi
ta non eēt: niſi ſigna teſtantia habuiſſet. Hac autem
non credita: ꝛ reſurrectio vtiqꝫ credita non eēt: ꝓpē
hoc ꝛ ſignū hoc vocat ꝛ figurā in mediū fert vt veri
tas credaꝭ. vñ ſequiꝭ: Sicut fuit ionas in vētre ceti
trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctibus. RABA. Oñdit iude
os adinſtar niniuitaruꝫ criminoſos ꝛ niſi peniterēt
ſubuerſioni ꝓximos. ſꝫ ſicut illud denunciaꝭ ſuppli
ciū ꝛ demōſtraꝭ remediū: ita iudei non debēt deſpe
rare veniā: ſi ſaltē poſt chꝛiſti generationē egerint
pniam. Jonas.n.i.columba vel dolēs: ſignū ē ei⁹ ſu
ꝑ quē deſcēdit ſpūſſanctus in ſpē colūbe: ꝛ q̄ dolo
res nr̄os poꝛtauit. Piſcis qui ionā deuoꝛauit i pela
go ſignificat moꝛtē quā chꝛiſt⁹ paſſus eſt in mūdo.
Tribus diebus ꝛ noctibus fuit ille in ventere ceti: ꝛ
iſte in ſepulchꝛo. ille eiectus eſt in aridā: iſte reſurre
xit in gl̄am. AVGV. de con. euā. Quidā autē mo
dum locutōis ſcripture neſciētes: noctē voluerunt
aduertē tres illas hoꝛas a ſexta vſqꝫ ad nonā quib⁹
ſol obſcurat⁹ eſt: ꝛ diem tres hoꝛas alias q̄bus iteꝝ
terris eſt reddit⁹. i. a nona vſqꝫ ad eius occaſum. Se
quiꝭ enim nox futura ſabbati: q̄ cū ſuo die cōputata
erūt iam due noctes ꝛ duo dies. Poꝛro aūt poſt ſab
batū ſequiꝭ nox p̄me ſabbati. i. ſuccedētis diei dñici
in qua tūc dñs reſurrexit. Erūt ḡ due noctes ꝛ duo
dies: ꝛ vna nox etiā ſi tota poſſet intelligi: nec oñde
remus ꝙ illā diluculū ps eius extrema ſit: quapꝛo
pter nec annumeratis illis ſex hoꝛis q̄rum tribus te
nebꝛat⁹ eſt ꝛ trib⁹ illuxit: cōſtabit ratio triū dierum
ꝛ triū noctiū. reſtat ḡ vt hoc īueniaꝭ illo ſcripturaruꝫ
vſitato loquēdi mō quo a parte totū intelligitur.
HIERO. Non ꝙ oēs tres dies ꝛ tres noctes in in
ferno fecerit: ſed ꝙ in pte paſceues ꝛ dñice ꝛ tota die
ſabbati tres dies ꝛ tres noctes ītelliganꝭ. AVG.
iiij. de trini. Ipſum enī triduū nō plenū ꝛ totū fuiſſe
ſcriptura teſtis eſt: ſed p̄m⁹ dies a parte extrema to
tus annumerat⁹ eſt: dies v̄o terti⁹ a pte p̄ma ꝛ ipſe
totus: medi⁹ autē iter eos. i. ſecundus dies abſolute
tot⁹. xxiiij. hoꝛis ſuis. xij. nocturnis ꝛ. xij. diurniſ. nox
enī vſqꝫ ad diluculū: quo dñi reſurrectio declarata
eſt: ad tertiū ptinet diem. Sicut enī p̄mi dies ꝓpē fu
turꝫ hōis lapſum a luce i noctē: ita iſti ꝓpter hōis re
paratione a tenebꝛis in lucem cōputanꝭ. CHRY.
Nō aūt manifeſte dixit ꝙ reſurgēt q2 eū deriſiſſent
ſed occulte inſinuat: vt ꝛ illi crederēt q̄ꝺ p̄ſciuit. Nō
aūt dixit In terra: ſed In coꝛde terre: vt ꝛ ſepulchꝛū
oñderet: ꝛ ꝙ vllus ſolā moꝛtis apparentiā ſuſpiceꝭ
Et tres dies ꝓpē hoc poſuit: vt credaꝭ ꝙ moꝛtu⁹ eſt.
Sed ipſa figura v̄itatē demōſtrat: nō enī fuit ionas
in ventre ceti in phantaſia: ſed in v̄itate. neqꝫ figura
fuit i v̄itate: ꝛ v̄itas imaginatōe: ꝓpē q̄ꝺ manifeſtuꝫ
ē ꝙ filij ſūt diaboli martionē ſequētes: q̄ xp̄i paſſio
nē phātaſticā eē aſſeruit: ꝛ ꝙ ꝓ eis eēt paſſur⁹ lꝫ eis
nō ꝓficeret: oñdit ꝑ hoc ꝙ innuit illi generationi ſi
gnum dareꝭ Jone ꝓphete.

Viri niniuite ſurgēt in iudicio cū
generatione iſta: ꝛ condēnabunt eā

q₂ pniam egerūt in ꝑdicatione ione Et ecce plus q̄ȝ ionas hic. Regina auſtri ſurget in iudicio cū generatione iſta ꝛ condēnabit eā: q₂ uenit a finibus t̄re audire ſapiam ſalomonis Et ecce plus q̄ȝ ſalomon hic.

CHRY. Ne aliqs eſtimaret ꝙ talia deinceps futura eēnt in iudeis q̄lia niniuitis ɔtigerāt: vt ſicut ionas illos cōuertit ꝛ ciuitas fuit a periculo liberata: ita iſti poſt reſurrectionē ɔuerterent̄: dn̄s nūc totuȝ ɔ̄riū oñdit: qm̄. ſ. ex bn̄ficio paſſionis nullū fructum ꝑceperūt: ſed ꝛ graui ī patient̄ vt infra oñdit ꝑ exemplū demonis. Interī aūt oñdit ꝙ iuſte patiēt̄ dicēs: Uiri niniuite ſurgēt in iudicio cū generatione iſta. REMI. Oñdit aūt dn̄s his v̄bis vnā eē malorū ꝛ bonoꝝ reſurrectionē futurā: ɔ̄ quoſdaȝ hereticos q̄ dixerūt vnā eē reſurrectionē bonoꝝ: ꝛ alterā maloꝝ Deſtruit̄ etiā his v̄bis fabula iudeoꝝ q̄ ſolēt dicere ꝙ an̄ iudiciū mille ānis celebret̄ reſurrectio: aperte his v̄bis oñdēs: q₂ mox vt celebrabit̄ reſurrectio: celebrabit̄ ꝛ iudiciū. Et cōdēnabūt eā. HIER. Non ſententie ptāte: ſed ɔparationis exēplo. vnde ſubdit: Quia pniam egerunt in ꝑdicatione ione: ꝛ ecce pluſ q̄ȝ ionas hic. Hic: aduerbiū loci: nō ꝑnomē itelligat̄ Jonas ſcd̄m. lxx. interpretes triduo predicauit: ego tāto tp̄e. Ille aſſyriis gēti icredule: ego iudeis pp̄lo dei. Ille voce locut⁹ eſt ſimplici: nihil ſignoꝝ faciēs ego tanta faciens beelzebub calūniam ſuſtineo. CHRY. Nō aūt hic ſtat dn̄s ſed ꝛ aliā annunciationē adiungit dicens: Re. au. ſur. in iu. cū gene. iſta: ꝛ condē. eā: q₂ ve. a fi. ter. au. ſapi. ſalo. Iſtud plus fuit q̄ȝ ꝑus. Jonas enī ad illos abiit. regina aūt auſtri n̄ expectauit ſalomonē ad ipſam ire: ſed ipſa ad eū acceſſit: ꝛ mulier ꝛ barbara: ꝛ tātū remota nō mortem formidans ſola cupidīe v̄boꝝ ſapientū. Ibi g̊ mulier aduenit: hic ego veni. Et ipſa q̄dem a finib⁹ terre ſurrexit: ego autē ciuitates ꝛ caſtra circueo. Et illa q̄dem de arborib⁹ ꝛ lignis diſputauit: ego autē de ineffabilibus myſteriis. HIER. Eodē g̊ mō condennabit regina auſtri pp̄lm iudeoꝝ: quo condēnabūt veri niniuite iſraelē incredulē. Iſta eſt regina ſaba: de qua in regū volumine ꝛ ī paralipomenō legim⁹ q̄ ꝑ tātas difficultates gēte ſua ꝛ ipio derelictis: venit in iudeā ſapiam audire ſalomonis: ꝛ ei m̄lta munera obtulit. In niniue aūt ꝛ regina ſaba occulte fides nationū ꝑfert̄ iſraeli. CHRY. Niniuite ſignificant eos q̄ peccare deſiſtūt: regina v̊o eos q̄ peccare neſciūt. pnīa enī peccatū abolet: ſapīa cauet. REMI. Pulchre aūt eccl̄a de gētibus ɔgregata regina dicit̄: q₂ mores ſuos regē nouit. De q̄ pſalmiſta: Aſtitit regina a dextris tuis. Auſtri autē regina eſt: q₂ ardore ſpūſſancti ſupabūdat. Auſtri enī vent⁹ calid⁹ ſignificat ſpūſanctū. Salomon aūt q̄ īterpretat̄ pacificus: ſignificat xp̄m de quo dcm̄ ē: Ipe ē pax nr̄a.

Cū aūt immundus ſpūs exierit ab hoīe: ambulat ꝑ loca arida q̄rens requiem ꝛ nō inuenit. Tūc dicit: Reuertar ī domū meā unde exiui. Et ueniens īuenit eā uacantem: ſcopis mundatā ꝛ ornataȝ. Tūc uadit ꝛ aſſumit ſeptem alios ſpūs ſecū nequiores ſe: ꝛ ītrantes habitāt ibi: ꝛ fiūt nouiſſima hōis illi⁹ peiora ꝑoribus. Sic erit generatōi huic peſſime.

CHRY. Quia dominus dixerat iudeis: Uiri niniuite ſurgēt in iudicio ꝛ condēnabūt generationem iſtā: ne ꝑpter tēporis tardationē contēnerēt ꝛ fierēt pinguiores: oñdit ꝙ nō ſolū in futuro ſeculo: ſȝ ꝛ hic grauiſſima patient̄: futurā in eis penā ſub quodam enigmate ſubdēs. vn̄ dicit: Cū autē imm̄ū. ſpi. exiit ab hoīe. HIERO. Quidā iſtū locuȝ de hereticis dicī putāt: ꝙ immūd⁹ ſpūs q̄ in eis an̄ habitauerat: qn̄ gētiles erāt: ad cōfeſſionē vere fidei eiciat̄. poſtea vo cū ſe ad hereſim trāſtulerit: ꝛ ſimulatis virtutib⁹ ornauerit domū ſuā: tūc aliis ſeptē neq̄s ſpiritib⁹ adiectis: reuertat̄ ad eos diabol⁹: ꝛ habitet ī illis: fiātq̄ nouiſſima eoꝝ peiora ꝑorib⁹. multo q̄dē peior ɔditione heretici q̄ȝ gētiles: q₂ in illis ſpes fidei: in iſtis eſt pugna diſcordie: cū hec intelligētia plauſūȝ quēdā ꝛ colorē doctrine ꝑferat: neſcio an hēat v̄itatē. ex eo enī ꝙ finita vel parabola vel exēplo: ſequit̄ Sic erit generationi huic peſſime. cōpellimur nō ad hereticos ꝛ quoſq̄ hoīes: ſed ad iudeoꝝ pp̄lm referre parabolā: vt cōtextus loci nō paſſiu⁹ ꝛ vagus in diuerſuȝ fluctuet: atq̄ inſipientiū more turbet̄: ſed herēs ſibi vel ad ꝑora vel ad poſteriora rn̄deat. Immūd⁹ ſpūs exiit a iudeis: qn̄ acceperūt legē. Expulſus aūt a iudeis: ambulauit ꝑ gētiū ſolitudīes. vn̄ ſeq̄t̄: Ambulat ꝑ lo. ari. q̄. ſibi req̄eȝ. REMI. Loca arida appellat corda gentiū: ab omni humore ſalutariū aque hoc ē ſcārū ſcripturaꝝ ꝛ ſpiritaliū donoꝝ: ꝛ ab infuſione ſci ſpūs aliena. RABA. Uel loca arida ſūt corda fideliū: q̄ a mollicie fluxe cogitatōis expurgata callid⁹ īſidiator explorat: ſiquos greſſus ibi figere poſſit. ſed caſtas mētes effugiēs diabol⁹ in ſolo cordē prauoꝝ gratā ſibi pōt īuenire quietē. vn̄ ſequit̄: Et nō īuenit. REMI. Putabat aūt diabol⁹ ſe ꝑpetuā quietē poſſe hr̄e in gētili pp̄lo: ſed ſubdit̄: Et nō īuenit: q₂ apparēte dei filio ꝑ myſteriū incarnatōis ſue gētilitas credidit: q̄ cū dn̄o credidiſſet: ille nō inuēto loco ī nationib⁹ dixit: Reuer. ad do. me. vn̄ exiui. habeo iudeos quos an̄ dimiſerā: Et veni. inue. va. ſcopis mū. ꝛ orna. Uacabat enī tēplū iudeoꝝ: ꝛ xp̄ſtum hoſpitē non habebat dicentē: Surgite ꝛ abeamus hic. Quia igit̄ ꝛ dei ꝛ angeloꝝ ꝑſidia nō habebant: ꝛ ornati erāt ſupfluis adornationibus legis ꝛ traditionib⁹ phariſeoꝝ: reuertit̄ diabolus ad ſedem ſuā ꝑſtinā: ꝛ ſeptenario numero ſibi addito demonū: habitāt ꝑſtinā domū: ꝛ fiūt nouiſſima illi⁹ pp̄li peiora ꝑorib⁹. multo. n. nūc maiore demoniū numero poſſident̄: blaſphemātes in ſynagogis ſuis xp̄m ieſū: quā ī egypto poſſeſſi fuerāt an̄ legiſ noticiā: q₂ aliud ē vētuꝝ nō credē: aliō nō ſuſcepiſſe q̄ venerit. Septenariū āt numeꝝ adiūctū diabolo: vel ꝑpt̄ ſabbatū itellige: vel ꝑpt̄ numeꝝ ſpūſſci: vt quō ī yſaia ſuꝑ florē q̄ de radice ieſſe deſcēdit ſeptē ſpūs virtutū deſcēdiſſe narrāt̄: ita ecōtrario vitioꝝ numer⁹ ī diabolo ɔſecrat⁹ ſit. Pulchre aūt ſeptē ſpūs aſſumi dicit

vel ꝓpt̄ violationē ſabbati: vel ꝓpt̄ crimīalia pecca
ta q̄ ɔ̄ria ſūt ſeptē donis ſpūſſci. ¶CHRY. Uel hic
penā eoꝝ demōſtrat. dicit enī: ꝙ ſic̄ demoniaci cū li
berati fuerīt ab īfirmitate: ſi deſidioꝛes efficiāt̄: gra
uioꝛem attrahūt aduerſus ſe phātaſiā: ita ⁊ vobis ſi
et. Eteni añ detinebamini a demone: qñ idola ado
rabatis: ⁊ filios vr̄os demonib⁹ occidebatis: ſꝫ tñ ñ
dereliq̄ vos: ſꝫ expuli demonē illū ꝑ ꝓphas: ⁊ ꝑ me
ipm̄ rurſus veni: āpli⁹ expurgare vos volēs. q2 igit̄
nō vultis attēdē: ſꝫ ī maioꝛē excidiſtis nequiciā: gra
ui⁹ enī ē occidē chriſtū: q̄ꝫ ꝓphas: ꝓpt̄ hoc difficilio
ra patiemini. Que enī ſub veſpaſiano ⁊ tyto ɔtigert̄
eis: multo grauioꝛa fuerūt his q̄ paſſi ſūt ī egypto: ⁊
in babylone: ⁊ ſub antiocho: nec hoc ſolū oñdit: ſed
qm̄ ab oī v̄tute erūt deſolati: ⁊ demonū actib⁹ occu
pabiles magi q̄ꝫ añ. Hoc āt ñ ſolū ad illoſ: ſꝫ ad nos
ēt dcā eē rōnē hꝫ: ſi illuminati: ⁊ a ꝓoꝛib⁹ eruti mal̄
rurſus ab eadē poſſideamur neq̄cia. Eteni difficili
oꝛ iā erit pena poſterioꝝ peccatoꝝ. ꝓpt̄ q̄ð paralyti
co chriſt⁹ dixit: Ecce ſan⁹ fcūs es: noli peccare: ne de
teri⁹ tibi aliq̄d ɔtingat. ¶RABA. Nō enī q̄libet ad
fidē ɔuerſus ē a quo diabol⁹ ꝑ baptiſmū eiicit̄: q̄ eie
ctus ide loca arida ꝑagrat. i. coꝛda fideliū. ¶GRE.
xxiij. moꝛa. Loca enī arentia: atqꝫ īaquoſa ſūt coꝛda
iuſtoꝝ: q̄ ꝑ diſcipline foꝛtitudinē ab oī carnalis ɔcu
piſcētie hūoꝛe ſiccant̄. Loca v̄o hūentia ſūt terreno
rū hoīuꝫ mētes quos hūoꝛ carnalis ɔcupiſcentie q2
replet fluidas facit: in q̄b⁹ diabol⁹ inḡrat⁹ ſue ve
ſtigia tāto alti⁹ īprimit: q̄ꝫto ī eiſdē mētib⁹ pes trāſi
tus illi⁹ q̄ſi īluta terra deſcēdit. ¶RABA. Rediēs
aūt ad domū ſuā vñ exiuerat: Inuenit eā vacantē a
bonis actib⁹ ꝑ negligētiā: Scopis mūdatā. ſ. a vitiis
ꝑſtinis ꝑ baptiſmū: Oꝛnatā ſimulat⁹ v̄tutib⁹. ꝑ hypo
criſim. ¶AUG. de q̄. euā. Uñ ꝑ hec v̄ba ſignat dñs
quoſdā ita credituꝛos: vt nō poſſint ferre laboꝛē cō
tinētie ⁊ ad ſeculū redituri ſūt: q̄ð dic̄: Aſſumit ſecuꝫ
alios ſeptē. itelligit̄: q2 cū q̄s ceciderit ō iuſticia etiā
ſimulationē habebit. Cupiditas enī carnis expulſa
ꝑ pniam ɔſuetis opib⁹ cū nō īuenerit ī q̄b⁹ delecta
tionib⁹ ɔquieſcat: auidi⁹ redit: ⁊ rurſus occupat mē
tem hoīs. negligentia ſubſecuta ē: vt nō ītroduceret̄
tanq̄ꝫ habitatoꝛ mūdate domui ſmo dei ꝑ ſanā do
ctrinā: qñ nō ſolū hēbit illa. vij. vitia q̄. vij. v̄tutibus
ſūt ɔ̄ria ſpiritalib⁹: ſꝫ etiā ꝑ hypocriſim ſe ipſas hr̄e
v̄tutes ſimulabit. Propterea aſſumptiſ ſecū. vij. aliis
neq̄oꝛib⁹ hoc ē ipa ſeptenaria ſimulatiōe redit ipſa
ɔcupiſcētia: vt ſint nouiſſima hoīſ illi⁹ peioꝛa ꝓoꝛib⁹
¶GREGO. vij. mo. Pleruq̄ꝫ etiā fit vt cū mens ex
ipſo exoꝛdio ſui ꝑfect⁹ extollit̄: cūqꝫ ſe iā q̄ſi de v̄tu
tib⁹ erigit: ſeuiēti ɔ̄ ſe aduerſario aditū pādat: tātoqꝫ
ſe vehemēti⁹ ī ei⁹ ɔfractōe exhibet: q̄ꝫto ⁊ graui⁹ q2
vel ad modicū fuerat ꝓiectus dolet.

¶ Adhuc eo loquēte ad turbas: ec
ce mater ei⁹ ⁊ fratres ſtabāt foꝛis: q̄
rentes loq̄ ei. Dixit aūt ei q̄dā: Ec
ce mr̄ tua ⁊ fratres tui foꝛiſ ſtāt que
rentes te. At ip̄e rñdens dicenti ſibi
ait: Que eſt mr̄ mea: ⁊ q̄ ſūt fratres
mei? Et extendens manū ī diſcipu
los ſuos dixit: Ecce mat̄ mea ⁊ fra
tres mei. Quicūqꝫ enī fecerit volū
tatē p̄ris mei q̄ in celis eſt: ip̄e meus
frat̄ ſoꝛor ⁊ mr̄ eſt.

¶HYLA. Quia ꝑdcā oīa in p̄ne maieſtatis v̄tute
loq̄bat̄: nūciāti ſibi ꝙ foꝛis a mr̄e atqꝫ fratrib⁹ expe
ctaret̄ q̄d rñderit: euāgeliſta demōſtrat ſubdēs: Ad
huc eo lo. ad tur. ec. ma. ei⁹ ⁊ fra. fo. ſta. q̄. lo. ei. ¶AU
GU. de cō. euā. Hoc ſine dubio ɔuenient̄ geſtū itel
ligē debem⁹: ꝑmiſit enī cū ad hoc narrādū trāſiret:
Adhuc eo loquēte ad turbas. Quid eſt Adhuc: niſi
qñ illō loq̄bat̄: Nā ⁊ marc⁹ p⁹ illud q̄ð de blaſphe
mia ſpūſſci retulerat dixit: Et venīūt mr̄ ei⁹ ⁊ fratres
Lucas aūt nō hui⁹ rei geſte oꝛdinē tenuit: ſꝫ ꝓoccu
pauit hoc ⁊ recoꝛdatū añ narrauit. ¶HIERO. ɔ̄ hel
uidiū: Hic heluidij vna ꝓpoſitio ſumit̄: ex hoc ꝙ fra
treſ dñi ī euāgelio noīant̄: Uñ iq̄t frēs dñi dci ſūt: q̄
ñ erāt frēs: Sꝫ iā nūc ſciēdū ē q̄tuoꝛ mōis ī ſcriptu
ris diuinis frēs dici: natura: gēte: cognatiōe: ⁊ affectu.
Natura: vt eſau ⁊ iacob. Gēte: vt oēs iudei frēs iter
ſe vocant̄: vt ī deutronomio: Nō poteris ɔſtituē ſu
ꝑ te hoīem alienū q̄ nō eſt frat̄ tu⁹. Poꝛro cognatō
ne frēs vocāt̄ q̄ ſūt de vna familia: ſic ī geneſi: Dixit
aūt abraā ad loth: Nō ſit rixa iter te ⁊ me: qñ frēs
ſum⁹. Affectu etiā frēs dicūt̄: q̄ð ī duo diuidit̄: ī ſpe
ciale ⁊ cōe. in ſpāle: q2 oēs chriſtiani frēs dicunt̄: vt
ſaluatoꝛ dicit: Uade dic fratrib⁹ meis. poꝛro in cōe:
q2 oēs hoīes ex vno p̄re nati: pari iter nos germani
tate ɔiūgimur: ſicut ibi: Dicite his q̄ oderūt vos: frēs
nr̄i vos eſtiſ. Interrogo ḡ iuxta quē modū frēs dñi
in euāgelio appellet̄: Iuxta naturā: ſꝫ ſcriptura nō
dicit: nec Marie eos vocās filioſ nec ioſeph. Iuxta
gētē: ſꝫ abſurdū ē vt pauci ex iudeis vocati ſint frēs
cū oēs q̄ ibi fuerūt: frēs potuerit appellari. Iuxta af
fectū hūani iuris ⁊ ſpūs verꝫ ſit q̄ magi erant frēs q̄ꝫ
apli: quos dñs docebat ītrinſec⁹: Aut ſi oēs q2 ho
mines ſūt frēs: ſtultū fuit nūciare q̄ſi ꝓpū: Ecce frēs
tui q̄rūt te. Reſtat igit̄ vt frēs eos itelligas appella
tos a cognatōe nō affectu: nō gētis ꝓuilegio: nō na
tura. ¶HIERO. ſuꝑ mathe. Quidā v̄o frēs dñi de
alia vxoꝛe ioſeph filios ſuſpicat̄: ſequētes delyramē
ta apocriphoꝝ: ⁊ quādā mechā vel eſchā muliercu
lam ɔfingētes. Nos aūt frēs dñi: nō filios ioſeph: ſꝫ
ɔſobꝛinos ſaluatoꝛis ſoꝛoꝛis Marie matertere dñi
filios itelligim⁹: q̄ eē dr̄ mr̄ iacobi minoꝛiſ ⁊ ioſeph
⁊ iude quos ī alio euāgelio loco frēs dñi legim⁹ ap
pellatos. frēs aūt ɔſobꝛinos dici oīs ſcriptura dm̄ō
ſtrat. ¶CHRY. Uide aūt ⁊ fratꝝ ei⁹ elationē. cū enī
doceret eos īgredi ⁊ audire cū turba: vel ſi hoc non
vellēt: expectarēt finē ſmonis ⁊ tunc eū adire: hi ex
tra eū vocāt ⁊ coꝛā oīb⁹ hoc faciūt: ⁊ ſuꝑfluū hono
ris amoꝛē oñdētes ⁊ mōſtrare volētes ꝙ cū oī ptā
te xp̄o aliq̄d iniūgūt: q̄ð ⁊ euāgeliſta oñdit hoc ꝑm
obſcure īſinuās cū dic̄: Adhuc eo loquēte. ac ſi dicet
Nūq̄d nō erat tp̄s aliud: Quid aūt ⁊ loq̄ volebant
ſi ꝓ v̄itatis dogmatib⁹ cōiter hoc ꝓponē opoꝛtebat
vt ⁊ alios lucrarēt̄. ſi āt de aliis ſibi ꝓp̄s ꝑtinētibus
nō opoꝛtebāt ita feſtināter vocare: vñ manifeſtū eſt
qm̄ ſolū ex vana glā hoc faciebāt. ¶AUG. de natu
ra ⁊ grā: Si iq̄t dicat̄ de frib⁹ de ſcā v̄gine Maria

ꝓpter honorē chriſti nullā ꝓrſus cū de peccatis agi
tur hr̄e volo q̄ſtionē. Inde eni ſcim⁹ ꝙ ei pl⁹ grē col
latū fuerit ad vincēdū oī ex pte peccatum: ꝙ ꝯcipe ⁊
parē meruit eū quē ꝯſtat nullū habuiſſe peccatum.
Seqꝛ: Dixit aūt ei q̄dā: Ecce mr̄ tua ⁊ frēs tui foris
ſtāt q̄rentes te. HIERO. Videt̄ mihi iſte q̄ nūciat
nō fortuitu ⁊ ſimpliciter nūciare: ſed īſidias tendere
vtꝝ ſpiritali opi carnē ⁊ ſanguinē pferat. vn̄ ⁊ dn̄s ñ
ꝙ mr̄em negaret ⁊ frēs exire ꝯtēpſit: ſed quo rn̄de-
ret īſidiāti. CHRY. Neqꝫ autē dixit: Vade dic ei
qm̄ nō eſt mr̄ mea: ſꝫ ad eum q̄ nunciauerat extēdit
ſmonē. Seqꝛ eni: At ipe rn̄dēs dicēti ait: Que ē mr̄
mea: ⁊ q̄ ſūt frēs mei? HYLA. Nō autē faſtidioſe
de mr̄e ſua ſenſiſſe exiſtimādus ē: cui ī paſſione po-
ſit⁹ maxie ſolicitudinis tribuit affectum. CHRY.
Nō ſi negare vellet mr̄em: tunc vtiqꝫ negaſſet qm̄ iu
dei exprobrabāt ei. HIERO. Non ḡ iuxta marti-
onē ⁊ manicheū mr̄ē negauit: vt nat⁹ de phātaſma
te putaret̄: ſed apl̄os cognationi ꝓtulit: vt ⁊ nos in
cōparatōe dilectōis carni ſpm̄ pferam⁹: nec mr̄nuꝫ
refutat obſequiū pietatis: cui⁹ p̄ceptū ē: Honora pa
trem tuū ⁊ mr̄em tuā. Sed pr̄is ſe myſteriis vel af
fectib⁹ āpli⁹ q̄ꝫ mr̄nis debē demonſtrat. vn̄ ſeqꝛ: Et
extē. ma. in diſci. di. Ecce mr̄ mea ⁊ fra. mei. GRE.
in ho. Fideles q̄dē diſcipulos frēs noīare dignat⁹ ē
dn̄s dicēs: Ite nūciate fratrib⁹ meis. q̄ ḡ frater dn̄i
fieri ad fidē veniēdo potuit: querendū quō etiā eſſe
poſſit mr̄. Sed ſciendū nobis ē: q꞉ qui chriſti frater
vel ſoror eſt ī credēdo: mr̄ efficit̄ p̄dicādo: quaſi .n.
parit dn̄m quē cordi audiētis infūdit. ⁊ mr̄ ei⁹ effici
tur: ſi p ei⁹ vocē amor dn̄i in ꝓximi mēte generat̄.
CHRY. Cū his aūt q̄ dcā ſūt ⁊ aliud nos docuit vi-
delicet in nulla cognatione ꝯfidētes vtutē negligē.
Si eni mr̄i nihil ꝓdeſt mr̄em eē niſi virt⁹ adeēt: q̄s
vtiqꝫ ali⁹ p cognatōeꝫ ſaluabit̄? Vna eni nobilitas
ſola ē: dei facē volūtatē. ⁊ iō ſequit̄: Quicūqꝫ eni fe-
cerit volūtatē pr̄is mei q̄ in celiſ ē. Multe mulieres
btificauerūt ſcām virginē illā ⁊ ei⁹ vterꝰ: ⁊ optauerūt
tales fieri mr̄es. Quid eſt igit̄ qd̄ ꝓhibeat: Ecce latā
vobis ꝯſtituit viā: ⁊ licet nō mulierib⁹ ſolū: ſꝫ ⁊ viris
fieri matrē dei. HIERO. Dicam⁹ aūt ⁊ alit̄: Salua
tor loquit̄ ad turbas: īntriſec⁹ erudit natōes. mr̄ ei⁹
⁊ frēs hoc ē ſynagoga ⁊ ppl̄s iudeoꝝ foris ſtant.
HYLA. Cū itaqꝫ ingrediēdi ad eū haberēt vt ceteri
ꝑtate: ſed q꞉ ī ſua venit ⁊ ſui eū nō receperūt: ingreſ
ſu ei⁹ atqꝫ aditu abſtinēt. GREGO. Vn̄ ⁊ mr̄ ei⁹
cū q̄ſi nō agnoſcit̄ foris ſtare ꝓhibet̄: q꞉ videlicet ſy
nagoga ab auctore ſuo nō recognoſcit̄: q꞉ legis ob-
ſuationē tenēs ſpiritalē ītellectū pdidit: ⁊ ſe ad cu-
ſtodiā littore foris fixit. HIERO. Cūqꝫ rogauerit
⁊ q̄ſierit ⁊ nūciū miſerit rn̄ſū accipient: liberos eos
eē arbitrij: ⁊ ītrare poſſe ſi velit ⁊ ipi credē. XIII.

IN illo die exiens ieſus de
domo ſedebat ſecus mare.
Et ꝯgregate ſunt ad eū tur
be multe: ita ut ī nauiculā aſcēdens
ſederet ⁊ oīs turba ſtabat ī littore: ⁊
locut⁹ eſt eis multa in parabolis di
cens: Ecce exijt q ſeminat ſemina
re. Et dū ſeminat: q̄dā ceciderūt ſe
cus uiā: ⁊ uenerūt uolucres ⁊ come
derūt ea. Alia aūt ceciderūt ī petro
ſa ubi nō habebāt terrā multā: ⁊ cō
tinuo exorta ſūt: q꞉ nō habebāt alti
tudinē terre. Sole autē orto eſtua
uerūt: ⁊ q꞉ nō habebant radicē arue
runt. Alia aūt ceciderūt ī ſpinas: ⁊
creuerūt ſpine ⁊ ſuffocauerunt ea.
Alia aūt ceciderūt ī terrā bonam: ⁊
dabāt fructū aliud cētēſimuꝫ: aliud
ſexageſimū: aliud triceſimum. Qui
habet aures audiendi audiat.

CHRY. Poſtq̄ꝫ īcrepauerat cū q̄ mr̄is ⁊ fratrū p
ſentiā nūciauit: de hīc fecit qd̄ illi cupiebant: exiit .ſ.
domū: pmo ſanās egritudinē vane gl̄e fratꝝ: ſecūdo
decētē honorē exhibēs mr̄i. vn̄ dr̄: In illo die exiēs
ieſus de do. ſede. ſe. ma. AVG. de cō. euā. Cū dicit:
In illo die: ſatꝭ īdicat aut hoc ꝯſ̄ter geſtū p⁹ pmiſſa
aut nō mlta interponi potuiſſe: niſi forte dies more
ſcripturaꝝ tp̄s ſignificet. RABA. Nō ſolū autē ver
ba ⁊ fcā dn̄i: verꝫ etiā itinera ac loca ī q̄b⁹ vtutes opa
tur ⁊ p̄dicat: celeſtib⁹ ſūt plena ſacris. P⁹ ſmonem
q̄ppe ī domo habitū: vbi nephanda blaſphemia de
moniū hr̄e dcūs ē: egrediēs docebat ad mare vt oſ̄
deret ſe relicta ob culpā pfidie iudea ad gētes ſaluā
das eē trāſituꝝ. gētiliū eni corda diu ſupba ⁊ īcredu
la: merito timidis amariſqꝫ fluctib⁹ maris aſſimilan
tur: domū vō dn̄i p fidē fuiſſe iudam quis neſciat?
HIERO. Conſiderādū etiā ꝙ ppl̄s dn̄i ieſu nō po
terat intrare: nec eē ibi vbi apl̄i audiebant myſteria.
Idcirco miſerator dn̄s egredit̄ de domo ſua ⁊ ſedet
iuxta hoc ſeculi mare: vt ꝯgregent̄ ad eū multe tur
be ⁊ audiāt in littore q̄ int⁹ nō merebant̄ audire. vn̄
ſequit̄: Et ꝯgre. ſunt ad eū turbe multe: ita ⁊ in naui
culā aſcendens ſedēt: ⁊ oīs turba ſtabat in littore.
CHRY. Hoc aūt nō ſimplicit̄ euāgeliſta poſuit ſ꞉
vt mōſtraret ꙗ dn̄s hoc fecerit: volens cū diligētia
hoc ſpectaculū ſtatuere: vt nullū mittat poſt dorſū
ſed oēs corā facie habeat. HYLA. Sediſſe autem
dn̄m in naui ⁊ turbas foris ſteti ſſe ex ſubiectis reb⁹
eſt ratio. In pabolis eni erat locutur⁹ ⁊ facti iſti⁹ ge
nere ſignificat eos qui extra eccl̄am poſiti ſūt nulli
diuini ſmonis poſſe cape ītelligētiā. Nauis eni ec
cleſie typū pfert: ītra quā vbū vite poſitū ē ⁊ p̄dicatū
his q̄ extra ſunt: ⁊ harene mō ſteriles ītelligē ñ pñt.
HIERO. Ieſus etiā in medijs fluctib⁹ eſt: hinc īn
de mari tūdit̄: ⁊ in ſua maieſtate ſecur⁹ appꝛopīq̄
re facit terre nauiculā ſuā: vt ppl̄s nequāq̄ piclꝫ
ſuſtinēs: nō tētationib⁹ circūdat⁹ quas ferre nō po
terat: ſtat in littore fixo gradu vt audiat que dicit̄.
RABA. Vel ꝙ aſcēdens nauē ſedebat in mari ſi
gnificat ꝙ chriſt⁹ p fidē aſcēſur⁹ erat ī mētes gētiliū
⁊ eccl̄am collectur⁹ in mari .i. in medio nationum ꝯ
dicentiū. Turba vero q̄ ſtabat in littore q̄ neqꝫ ī na
ui neqꝫ ī mari erat: gerit figurā recipiētiū vbū dei ⁊

iā fide amari.i.a reprobis ſepatoꝝ: ſed necdū myſteriis celeſtib⁹ ibutoꝝ. Seqꝛ: Et locut⁹ ē eis multa in parabolis. CHRY. Quāuis in mōte ita nō fecerit nō eni p pabolas ſmonē ɔtexit. Tūc eni turbe ſole erāt ⁊ plebs incōpoſita: hic autē ⁊ ſcribe ⁊ phariſei. Non ppꝛ hoc aūt ſolū in pabolis loquiꝛ: ſed vt manifeſtiorē ſmonē faciat: ⁊ ampliorē memoriā imponat: ⁊ ſub viſu res reducat. HIERO. Et notādum qꝫ nō oia locut⁹ ſit eis in pabolis: ſed multa. ſi enim dixiſſet cūcta i pabolis: abſqꝫ emolumēto ppl'i receſſiſſent. pſpicua miſcet obſcuris: vt p ea q̄ intelligunt: puocēt ad eoꝝ noticiā q̄ nō intelligūt. Turba etiaꝫ nō vni⁹ ſnīe eſt: ſed diuerſaꝝ in ſingulis volūtatum. vñ loqꝛ ad eā in multis pabolis: vt iuxta varias volūtates diuerſas recipiāt diſciplinas. CHRY. Primam aūt pabolā ponit eā q̄ faciebat auditorē attentiorē. qꝛ eni ſub enigmate erat tractatur⁹: erigit mētes audiētiū p pmā pabolā dicēs: Ecce exijt q̄ ſemi. ſemi. ſemē ſuū. AVGV. Significaꝛ aūt ſatoꝛ iſte q̄ ſeminat eē fili⁹ dei ⁊ pris in ppl'is ſeminare ſmonem. CHRY. Vñ aūt exijt q̄ vbiqꝫ pñs eſt vel q̄liꝛ exijt: nō loco: ſed incarnatōe ppinqui⁹ fcūs nobis p habitū carnis: qꝛ eni nos ītrare non poteram⁹ ad eū peccatis nr̄is phibētib⁹ nobis ingreſſum: ipſe ad nos egrediꝛ. REMI. Vel exijt cū relicta iudea per apl'os ad gētes trāſiuit. HIERO. Vel intus erat domi verſabaꝛ: loq̄baꝛ diſcipulis ſacra. Exijt ḡ ō domo ſua vt ſeminaret in turbis. AVGV. Cū autē audieris: qm̄ exijt q̄ ſeminat vt ſeminet: non eſtimes eē idētitatē ſmonis. Egrediꝛ eni multotiens q̄ ſeminat ⁊ ad aliā rē: vel vt ſcidat terrā: vel vt malas incidat herbas: vel vt ſpinas euellat: vl' vt aliā talē quādam diligētiā exhibeat: h aūt ad ſeminādū exiuit. quid igiꝛ fit de ſemīe iſto: tres depeunt ptes: ⁊ vna ſaluaꝛ: ⁊ hoc nō equaliꝛ ſed cū dr̄ia q̄dā. vñ ſequiꝛ: Et dū ſeminat q̄dā ceci. ſe. viā. HIERO. Hanc pabolā ad pbādā hereſim ſuā valētin⁹ aſſumit tres introducēs eē naturas: ſpiritalē: naturalē: vel aīalem: atqꝫ terrenā: cū h q̄tuoꝛ ſint: vna iuxta viam: alia petroſa: tertia plena ſpinis: alia terra bona. CHRY. Sed ſm hoc q̄liter habēt rōnē iter ſpinas ſeminare ⁊ ſup petrā ⁊ in via. In ſeminibus q̄dē ⁊ terra materialib⁹ nō habēt vtiqꝫ rōnē. nō eni eſt in ptāte petre fieri terrā: neqꝫ vie nō eē viā: neqꝫ ſpine nō eē ſpinā. In aīabus aūt ⁊ doctrinis multā habet hoc laudē. poſſibile eni eſt petrā fieri terrā pinguē: ⁊ viā nō vltra ɔculcari ⁊ ſpinas deſtrui. qꝫ igiꝛ pl⁹ ſeminis pijt: nō eſt ab eo q̄ ſeminat: ſed a ſuſcipiēte terra. i. ab aīa Ipſe eni q̄ ſeminat nō diuitē nō pauperē diſcernit: nō ſapientē neqꝫ inſipientē: ſed oibus loq̄baꝛ q̄ a ſe ipſo erāt cōplens: puidēs tñ que futura erāt vt liceat ei dicere: Quid me oportuit facē ⁊ nō feci: Ideo aūt nō dicit manifeſte: qm̄ hec acceperunt deſides ⁊ pdiderūt: hec aūt diuites ⁊ ſuffocauerūt: hec autem molles ⁊ pdiderūt: qꝛ nō voluit eos vehemēter tangere: vt nō in dēſperationem mittat. Per hāc etiā pabolam diſcipulos erudit. ⁊ ſi plures audientiū eos fuerit q̄ peūt: vt nō ppter hoc deſides ſint: qꝛ nec ppꝛ hoc dñs q̄ oia puidit deſtitit a ſeminādo. HIER. Obſua aūt hoc eē pmā pabolā q̄ cū iterptatione ſua poſita eſt: ⁊ cauendū eſt vbicūqꝫ dñs exponit ſmones ſuos: ne vel aliud vel q̄d pl⁹ vel min⁹ pſumas intelligere q̄ꝫ ab eo expoſitū eſt. RABA. Que vō tacita nr̄e itelligētie dereliquit: pſtringēda ſūt breuiꝛ. Via ē mens ſedula malaꝝ cogitationū: meatu trita atqꝫ arefacta. Petrā duriciā pterue mētis: terrā leuitatē aīe obediētis: ſolē dicit feruorē pſecutōis ſeuientis. Altitudo terre eſt pbitas aīe diſciplinis celeſtib⁹ inſtitute. in qua expoſitione dixim⁹: qꝛ neq̄q̄ꝫ ipſe res nimia eadēqꝫ ſignificatione ſemp allegorice ponantur. HIER. Prouocamur aūt ad dictoꝝ itelligentiam: quotiēs his ſmonib⁹ ɔmonemur qui ſequūꝛ: Qui habet aures audiēdi audiat. REMI. Aures audiendi ſunt aures mentis. ſ. itelligendi ⁊ faciendi que iuſſa ſunt.

¶ Et accedētes diſcipuli dixerūt ei q̄re in parabolis loqueris eis? Qui rñdens ait illis: Quia uobis datuꝫ eſt noſſe myſteriū regni celoꝝ: illis aūt nō eſt datū. Qui eni habet dabitur ei: ⁊ abūdabit: qui aūt nō habet ⁊ qđ habet auferēꝛ ab eo. Idō in parabolis loquoꝛ eis: qꝛ uidētes nō uident: ⁊ audiētes nō audiūt neqꝫ intelligūt: ⁊ adimpleꝛ in eis pphetia iſaie dicētis: Auditu audietis ⁊ ñ itelligetis: ⁊ uidētes uidebitis ⁊ nō uidebitis. Incraſſatū eſt eni coꝛ ppl'i hui⁹ ⁊ aurib⁹ grauiꝛ audierūt: ⁊ oculos ſuos clauſerūt: ne qñ uideāt oculis ⁊ auribus audiāt: ⁊ corde intelligāt ⁊ cōuerſanꝛ: ⁊ ſanē eos. Veſtri autē beati oculi qꝛ uident: ⁊ aures ueſtre qꝛ audiūt. Amē quippe dico uobis qꝛ multi pphete ⁊ iuſti cupierunt uidere que uidetis: ⁊ nō uiderūt: ⁊ audire que auditis: ⁊ non audierunt.

GLO. Intelligētes diſcipuli eē obſcura q̄ a dño ppl'o dicebāꝛ: voluerūt dño itimare ne pabolice loq̄reꝛ. vñ dr: Et acce. diſci. dixe. ei: q̄re i pabo. lo. eis? CHRY. Vbi dignū ē admirari diſcipulos: quare diſcē cupiētes ſciūt qñ iterrogare oporteat: nō eniꝫ corā oib⁹ hoc faciūt. Et hoc oñdit matthe⁹ cū dicit: Et accedētes. Marc⁹ aūt manifeſti⁹ demōſtrat dicens qꝫ ſingulariꝛ acceſſerūt. HIERO. Querēdū ē aūt quō accedāt tūc ad eū: cū ieſus in naui ſedebat: niſi forte itelligaꝛ qꝫ dudū cū ipſo nauē ɔſcēderit: ⁊ ibi ſtātes ſup iterptatōe pabole ſciſcitati ſunt. REMIGI. Dicit ḡ euāgeliſta Accedētes: vt oñderet qꝫ ſolicitati ſūt ſiue poterāt accedē corpe: q̄ꝫuis eēt aliqđ vel breue ſpaciū iter eos. CHRY. Cōſiderāda ē aūt ⁊ eoꝝ rectitudo q̄liter multā p alijs hūt curā: ⁊ pus q̄ alioꝝ ſūt q̄rūt: ⁊ tūc q̄ ſūt ipſoꝝ. non eni dixerūt: In pabolis loqueris nobis: ſed In pabolis lo

queris illis. Qui ñdẽs ait illis: qꝛ vobis datum eſt
noſſe myſteriũ regni celoꝝ. REMI. Uobis inq̃ q̃
mihi adheretis: ⁊ in me creditis. Myſteriũ autẽ re
gni celoꝝ appellat euãgelicã doctrinã. Illis autẽ. ſ.
q̃ foris ſũt: ⁊ i eũ credẽ nolũt: ſcribis. ſ. ⁊ phariſeis ⁊
ceteris in ĩfidelitate pſeuerãtibꝰ nõ eſt datum. Acce
damꝰ ḡ cũ diſcipulis ad dñm puro corde: vt nobis
euãgelicã doctrinã ĩterp̄tari digneẽ: iuxta il'd: Qui
appropinq̃t pedibꝰ eiꝰ: accipiẽt de doctrina ipſius.
CHRY. Hoc aũt dixit nõ neceſſitatẽ ĩducẽs neqꝫ
fatũ: ſed mõſtrãs q̃ñ illi quibꝰ non eſt datũ: cã ſibi
ſũt vniuerſoꝝ maloꝝ: ⁊ oñdẽ volẽs q̃ñ cognoſcere
diuĩa myſteria donũ dei eſt ⁊ gr̃a deſup data: nõ tñ
ꝓpter hoc liberꝫ arbitriũ deſtruit: ⁊ hoc ex his que
ſequũẽ manifeſtũ eſt. vt enĩ neqꝫ iſti deſperẽt: neqꝫ
illi pigritenẽ: audiẽtes q̃ñ eis datũ ẽ: demonſtrat a
nobis p̃ncipiũ hoꝝ eẽ cũ ſubdit: Qui enĩ hꝫ dabiẽ ei
⁊ abũdabit: q̃ aũt nõ hꝫ: ⁊ q̃d hꝫ auferẽ ab eo. ac ſi
diceret: Cũ aliq̃s deſideriũ habuerit: ⁊ ſtudiũ dabũ
tur ei ⁊ vniuerſa que a deo ſũt. Cũ aũt his vacuꝰ fue
rit: ⁊ que ad ſe ptinẽt nõ ĩferat: neqꝫ que a deo ſunt
ei danẽ: ſed ⁊ q̃d hꝫ auferẽ ab eo: nõ deo auferente
ſed ſe ĩdignũ faciẽte his que hꝫ. vñ ⁊ nos ſi viderimꝰ
aliquẽ deſidioſe audientẽ: ⁊ exhortãtes q̃ attendat
nõ ei pſuaſerimꝰ ſileamꝰ: qꝛ ſi magis ĩmorati fueri
mus: ĩtendeẽ ei deſidia. Studẽtẽ aũt diſcẽ allicimꝰ
⁊ multa effũdimꝰ: ⁊ bñ dixit ſꝫ euãgeliſtã Q̃d vide
tur hr̃e: neqꝫ etiã hoc ipm hꝫ. REMI. Qui etiã hꝫ
ſtudiũ legẽdi: dabiẽ ei ⁊ facultas ĩtelligẽdi. ⁊ q̃ non
hꝫ legẽdi ſtudiũ: hoc q̃d p naturã bonã videẽ eẽ au
fereẽ ab eo. vel q̃ hꝫ charitatẽ dabũẽ ei cetere virtu
tes: ⁊ q̃ nõ hꝫ auferẽ ab eo: qꝛ abſqꝫ charitate nullũ
bonũ eẽ põt. HIERO. Uel ap̃lis in chriſto herẽti
bus ↄcediẽ. Iudeis v̄o q̃ nõ crediderũt in filiũ dei:
etiã ſiq̃d p nature bonũ poſſidẽt tolliẽ. neqꝫ enim
pñt aliq̃d ſapiẽter ĩtelligẽ: qꝛ ſapiẽ nõ hñt caput.
HYLA. Fidẽ etiã iudei nõ hñtes: legẽ quoqꝫ quaꝫ
habuerũt pdiderũt: ⁊ iõ pfectum fides euãgelica hꝫ
donũ: qꝛ ſuſcepta nouis fructibus ditat: repudiata
vero etiã veteris ſubſtãtie opes detrahit. CHRY.
Ut aũt manifeſtiꝰ q̃d dixerat fiat: ſubdit: Iõ ĩ pabo
lis lo. eis: qꝛ vi. nõ vi. ⁊ au. nõ au. neqꝫ ĩtel. Et ſiq̃deꝫ
nature hec excecatio eſſet: apire eoꝝ oculos oporte
bat. qꝛ v̄o volũtaria eſt hec excecatio ꝓpter hoc non
dixit ſimpliciẽ Nõ vidẽt: ſed videntes nõ vidẽt. vide
runt enĩ demones exeũtes ⁊ dixerũt: In beelzebub
eiicit demonia. Audiebant q̃ ad deum eos attrahe
bat: ⁊ dicunt: Non eſt hic hõ a deo. Quia ergo ↄ̃ria
his que videbant ⁊ audiebãt enunciabãt: ꝓpẽ hoc
ipſum videre ⁊ audire eis auferẽ: nihil enĩ hinc pfici
unt: ſed in iudicium magis incidũt. vñ ⁊ a principio
nõ eis parabolice loquebaẽ: ſed cũ multa certitudi
ne. Quia autẽ audita ⁊ viſa peruerterũt iam in pabo
lis loquiẽ. RABA. Et notãdum eſt qꝛ non ſoluꝫ
que loquebaẽ: verũ etiam que faciebat pabole fue
runt. i. ſigna ſpiritaliũ rerum: quod liquido oſtẽdit
cũ dicit: Ut videntes nõ videant. Uerba nãqꝫ vide
ri non poterãt: ſed audiri. HYLA. Hoc de his lo
quiẽ qui ſtant in littore: ⁊ diuiduẽ a ieſu: ⁊ ſonitu
fluctuum pſtrepente nõ audiũt q̃ dicunẽ. CHRY.
Deinde vt nõ dicerent: quoniã vt inimicꝰ noſter no
bis detrahit: ꝓphetã inducit eadem ſententiantem.

vnde ſequiẽ: Ut impleaẽ in eis ꝓphetia iſaie dicen
tis: Auditu audietis ⁊ non intelligetis: ⁊ videntes vi
debitis: ⁊ non videbitis. i. auditu audietis v̄ba: ſꝫ nõ
ĩtelligetis v̄borum archana. Uidẽtes videbitis. car
nem. ſ. Et nõ videbitis. hoc eſt nõ intelligetis diuini
tatem. CHRY. Hoc autẽ dixit qꝛ ipſe ſibi abſtule
runt videre ⁊ audire aures ⁊ oculos ſibi claudẽtes
⁊ coꝛ incraſſantes. Non enĩ ſolum nõ audiebãt: ſed
⁊ grauiter audiebãt. vnde ſequiẽ Incraſ. eſt coꝛ po.
huꝰ: ⁊ auri. gra. audi. RABA. Incraſſatũ eſt enĩꝫ
coꝛ iudeoꝝ craſſitudine malicie: ⁊ abũdantia pecca
torũ grauiter v̄ba dñi audierũt: qꝛ ingrati ſuſcepert.
HIERO. Ac ne forte arbitremur craſſitudinem
cordis ⁊ grauitatẽ auriũ nature eſſe nõ voluntatis:
ſubiũgit culpã arbitrij ⁊ dicit: Et oculos ſuos clau
ſerũt. CHRY. In hoc autẽ intẽſam eoꝝ nequiciaꝫ
oſtendit: ⁊ auerſionẽ cuꝫ ſtudio. vt aũt attrahat eos
ſubdit: Et conuertanẽ ⁊ ſanem eos. In quo demon
ſtrat: qꝛ ſi conuerterenẽ ſanarenẽ: ſicut ſi aliquis di
ceret: Si rogatus eſſem: confeſtim donaturꝰ eram.
oſtẽdit qualiter aliquis ſibi recõcilieẽ: ita ⁊ hic cum
dicit: Ne quãdo cõuertanẽ ⁊ ſanem eos. demõſtrat
q̃ñ ⁊ conuerti poſſibile eſt ⁊ penitentiã agentes ſal
uari. AVGV. de que. euã. Uel aliter: Oculos ſu
os clauſerũt: ne quãdo oculis videãt. i. ipſi cã fuerũt
vt deus eis oculos clauderet. Alius enĩ euangeliſta
dicit: Excecauit oculos eoꝝ. Sed vtꝝ vt nunq̃ vide
ant: an vero ne vel ſic vel ſic aliq̃ñ videant: cecitate
ſua ſibi diſplicẽtes ⁊ ſe dolentes: ⁊ ex hoc humiliati
atqꝫ cõmoti ad confitendũ peccata ſua ⁊ pie queren
dum deũ. Sic enĩ marcus hoc dicit: Ne quãdo con
uertanẽ: ⁊ dimittanẽ eis peccata. Ubi intelliguntur
peccatis ſuis meruiſſe vt nõ intelligerẽt: ⁊ tamẽ hoc
ipſum miſericorditer eis factũ: vt peccata ſua cogno
ſcerent: ⁊ conuerſi veniã mererenẽ. q̃ autẽ iohãnes
hũc locum dicit: ꝓpterea nõ poterant credere quia
iterũ dixit iſaias: Excecauit oculoſ eorũ: vt non vide
ant oculis ⁊ non ĩtelligant corde. Et cõuertanẽ ⁊ ſa
nem eos. Aduerſari videẽ huic ſententie ⁊ oĩno co
gere vt quod hic dictum eſt: Ne quãdo oculis vide
ant: nõ accipiaẽ ne vel ſic aliquãdo oculis videant:
ſed ꝓrſus vt non videãt. quãdoquidem aperte dicit
Ita vt oculis non videant. Et q̃d ait: Propterea nõ
poterant credere: ſatis oñdit non ideo factã exceca
tionem: vt ea cõmoti ⁊ dolentes ſe nõ ĩtelligere: cõ
uerterenẽ aliquãdo p penitentiã. non enim poſſent
hoc facere niſi p̃us crederent: vt credendo ↄuerterẽ
tur: ⁊ conuerſione ſanarenẽ: ⁊ ſanitate intelligerenẽ
ſed ideo potiꝰ excecatos vt nõ crederent: dicit enim
apertiſſime: Propterea nõ poterant credere: quod
ſi ita eſt quis non exurgat in defenſionẽ iudeorum
⁊ eos extra culpaꝫ fuiſſe ꝓclamet: q̃ nõ crediderũt:
propterea enĩ non poterãt credere: quia excecauit
oculos eorum. Sed quoniã potius deus extra cul
pam debet intelligi: cogimur fateri aliis quibuſdaꝫ
peccatis ita eos excecari meruiſſe: qua tamẽ exceca
tione non poterãt credere. verba enim iohãnis iſta
ſunt: Nõ poterãt credere: qꝛ iterum dixit iſaias: Ex
cecauit oculos eorum. Fruſtra itaqꝫ conamur intel
ligere ideo fuiſſe cecatos vt cõuerterenẽ: cum cõuer
ti non poterãt: qꝛ nõ credebant: ⁊ ideo credere non
poterãt: quia excecati erant. An forte nõ abſurde di

cimus quoſdam iudeorũ fuiſſe ſanabiles: ſed tanto
timore ſupbie periclitatos: vt eis expediret primo
non credere: vt nõ intelligerent dominũ loquentez
parabolas: quib⁹ non ĩtellectis nõ in eum crederẽt
Non credẽtes autem cũ ceteris deſperatis crucifi-
gerent eum: atqꝫ ita poſt ei⁹ reſurrectionẽ conuerte
rent: quãdo iam de reatu mortis dñi ampliuſ humi
liari diligerent: a quo ſibi tantũ ſcelus dimiſſum eẽ
gauderent: quoniã tanta eorum ſuperbia tali humi
liatione eſſet deiicienda: quod incõgrue dictum eſſe
quilibet arbitret: ſi nõ ita contigiſſe in actib⁹ apoſto
lorum manifeſte legerit. Nõ ergo abhorret: qδ ait
iohãnes: ppterea nõ poterant credere qꝛ excecauit
oculos eoꝝ vt non videãt. Ab ea ſentẽtia qua ĩtelli
gimus iδ excecatos vt cõuerterent: hoc eſt iδ eis ꝑ
obſcuritates paraboloꝝ occultatas ſentẽtias dñi vt
poſt eius reſurrectionẽ ſalubriori penitẽtia reſpice-
rent: qꝛ per obſcuritatez ſermonis excecati: dicta do
mini non ĩtellexerũt: ⁊ ea nõ intelligẽdo nõ in eum
crediderunt: non credendo eũ crucifixerunt: atqꝫ ita
poſt reſurrectionẽ miraculis que in ei⁹ nomine fie-
bant exterriti: maioris criminis reatu cõpuncti ſunt
⁊ pſtrati ad penitentiã. deinde accepta indulgentia
ad obediẽtiam flagrãtiſſima dilectione cõuerſi: qui
buſdam aũt nõ pfuit illa cecitas ad conuerſionem.
REMI. Et quãtum ad hoc poteſt hec ſentẽtia ſic
intelligi: vt in omnib⁹ ſubaudiat nõ hoc mõ: ne qñ
oculis videãt ⁊ neqñ auribus audiant: ⁊ nequãdo
corde intelligant: ⁊ nequãdo conuertant ⁊ ſanem
eos. GLO. Sic ergo oculi eorum qui vident ⁊ no
lunt credere ſunt miſeri: veſtri autẽ beati. vnde ſeq-
tur: Veſtri autẽ beati oculi qꝛ vident: ⁊ aures veſtre
quia audiunt. HIERO. Niſi autẽ ſupra legiſſem⁹
auditores ad intelligentiã puocatos: ſaluatore di-
cente: Qui habet aures audiẽdi audiat. putaremus
nũc oculos ⁊ aures que beatitudinẽ accipiũt corpo
rales intelligi. Sed mihi videnf oculi illi beati: qui
chriſti poſſunt agnoſcere ſacramẽta: ⁊ ille beate au
res de quibus iſaias loquif: Domin⁹ appoſuit mihi
aurem. GLO. Mens enim eſt oculus qꝛ natura
li vigore intelligendũ aliquid dirigif: auris qꝛ alio
docẽte diſcit. HYLA. Vel apoſtolici tẽporis bea
titudinẽ docet: quorũ oculis atqꝫ aurib⁹ cõtigit dei
ſalutare viſere ⁊ audire, pphetis atqꝫ iuſtis cupienti
bus videre ⁊ audire in plenitudine temporꝫ deſtina
tum. vnde ſequif: Amen quippe dico vobis: qꝛ mul
ti pphete ⁊ iuſti cupierũt videre que vos videtis: ⁊
nõ viderũt: ⁊ audire que vos auditis: ⁊ nõ audierũt.
HIERO. Videf autem huic loco illud eſſe cõtra
rium quod alibi dicif: Abraam cupiuit videre diez
meũ: vidit ⁊ gauiſus eſt. RABA. Iſaias quoqꝫ ⁊
micheas ⁊ multi alij pphete viderũt gloriã domini
qui etiã ppterea videntes appellati ſunt. HIER.
Non aũt dixit Prophete ⁊ iuſti: ſed Multi. Inter
multos. n. pōt fieri vt alij viderint: alij nõ viderĩt: lꝫ
⁊ in hoc periculoſa ſit ĩterpretatio: vt inter ſanctorũ
merita diſcretionẽ quãlibet facere videamur. ſ. quã
tum ad fidem de chriſto habitã: ergo abraam vidit
in enigmate: nõ vidit in ſpẽ. vos autẽ in preſentiarũ
tenetis: ⁊ habetis dominũ veſtrũ: ⁊ ad voluntatem
interrogatis. cõueſcimini ei. CHRY. Hec ergo q̃
apoſtoli viderũt ⁊ audierunt: preſentiã ſuam dicit:
miracula: vocẽ: ⁊ doctrinam. In hoc autẽ nõ ſolum
malis: ſed his qui boni fuerãt eos ꝓponit. Eteni an-
tiquis iuſtis beatiores eos dicit: quoniã nõ ſoluz q̃
iudei non viderãt hi vident: ſed ⁊ que iuſti ⁊ pphete
cupierũt videre: ⁊ nõ viderunt. Illi enim fide ſolum
cõſiderauerũt: hi aũt viſu ⁊ multo manifeſtius. Vi-
des autẽ qualiter vet⁹ teſtamentum copulat nouo.
nõ enim ſi pphete alieni cuiuſdã ⁊ cõtrarij dei ſerui
fuiſſent: chriſtum cupiuiſſent.

¶ Vos ergo audite parabolã ſemi
nantis: Omnis qui audit uerbuz re
gni ⁊ nõ intelligit: uenit malus ⁊ ra
pit quod ſeminatum eſt in corde ei⁹
hic eſt qui ſecus uiam ſeminatus eſt
Qui autem ſuper petroſa ſeminat⁹
eſt: hic eſt qui uerbum audit: ⁊ con
tinuo cũ gaudio accipit illud. Non
habet autem in ſe radicẽ: ſed eſt tem
poralis. Facta autem tribulatione
⁊ perſecutione propter uerbum con
tinuo ſcandalizatur. Qui autem ſe
minatus eſt in ſpinis hic eſt qui uer
buz dei audit: ⁊ ſolicitudo ſeculi iſti
us ⁊ fallacia diuitiaruz ſuffocat uer
bum: ⁊ ſine fructu efficitur. Qui ue
ro in terram bonam ſeminatus eſt:
hic eſt qui audit uerbum ⁊ intelligit
⁊ fructum affert: ⁊ facit aliud quidẽ
centeſimum: aliud autem ſexageſi
mum: aliud uero triceſimum.

GLO. Dixerat ſuperius qꝛ iudeis non eſt datum
noſſe regnum dei: ſed apoſtolis. ⁊ ideo cõcludit di
cens: Vos ergo audite parabolã ſeminãtis. quibus
. ſ. committũf celi myſteria. AVG. ſuper geneſim
ad litteram. viij. Quod narrauit euangeliſta factuz
eſt: dominum. ſ. talia locutũ fuiſſe: ipſi⁹ aũt domini
narratio parabola fuit: de qua nũqꝫ exigif vt etiam
ad litterã facta monſtrarent: que ſermone pferunt.
GLO. Unde parabolã exponẽs ſubdit: Omnis q̃
audit verbum regni ⁊ nõ intelligit. ſic cõſtruendum
eſt: Omnis qui audit verbum regni. i. predicationez
meam que ad regnũ celoꝛuz adipiſcẽdum valet: Et
nõ intelligit. Quomodo autẽ nõ intelligat ſubiũgit
Venit eni malus. i. diabolus: Et rapit quod ſemina
tum eſt in corde eius. Omnis inqꝫ qui talis eſt: hic
eſt qui ſecus viã ſeminat⁹ eſt. Notanduz eſt autẽ qꝫ
ſeminatũ diuerſis modis accipif. Dicif eni ⁊ ſemen
ſeminatum: ⁊ ager ſeminat⁹: qδ vtrũqꝫ hic ĩuenitur
Ubi eni ait: Rapit quod ſeminatũ eſt: de ſemine in-
telligendũ eſt. vbi autẽ ſequif: Secus viam ſemina
tus eſt. nõ de ſemine: ſed de loco ſeminis ĩtelligẽdũ
eſt. i. homine: qui eſt quaſi ager diuini verbi ſemine
ſeminat⁹. REMIGI. His autem verbis exponit

domınꝰ quid ſit ſemen: verbum. ſ. regni. i. euãgelice
doctrine. Sũt eni nõnulli ꝗ verbũ dei nulla cordis
deuotiõe ſuſcipiũt: ⁊ iõ ſemẽ vbi dei qḋ in eoꝝ cordi
bus ſeminat̃: demones q̃ſi ſemẽ vie trite ſubito au-
ferũt. Sequit̃: Qui aũt ẽ ſeminatꝰ ſupra petrã: h̄ ver
bũ audit ⁊c̃. Semẽ eni vbũ dei qḋ in petra. i. corde
duro ⁊ indomito ſeminat̃ fructificare nõ poteſt: q꞉
multa eſt eiꝰ duricia: ⁊ paruũ celeſte deſideriũ. vnde
ꝓpter nimiã duriciam non habent in ſe radicem.
HIERO. Attende autẽ quod dictuꝫ ſit: Continuo
ſcãdalizatur. Eſt ḡ aliqua diſtãtia ĩter eũ ꝗ multꝭ tri
bulationibꝰ peniſq꞉ cõpellit̃ chriſtũ negare: ⁊ eũ ꝗ
ad p̃mã ꝑſecutionẽ ſtatim ſcandalizat̃: ⁊ corruit. de
qua hic loquit̃. Sequit̃: Qui aũt ſemi. ẽ in ſpi. Vi-
hi videt̃ ⁊ illḋ qḋ iuxta lr̃am ad adam dicit̃: Int̃ ſpi
nas ⁊ tribulos panẽ tuũ manducabis. hoc ſignifica
re myſtice ꝙ quicũq꞉ ſeculi ſe dederit voluptatibus
curiſq꞉ iſtiꝰ mũdi: panẽ celeſtẽ ⁊ cibũ veꝝ ĩter ſpinas
comedit. RABA. Recte aũt ſpine vocant̃ q꞉ cogi
tationũ ſuaꝝ punctionibꝰ mẽtem lacerãt ⁊ q̃ſi ſtrã-
gulando ſpiritales virtutes: fructꝰ gignere nõ ꝑmit
tũt. HIERO. Et elegãter adiũxit: Fallacia diuiti
arũ ſuffocat vbũ. Blãde eni ſũt diuitie: aliḋ agẽtes
aliud pollicẽtes. Lubrica eſt illaꝝ poſſeſſio: dũ huc
illucq꞉ circũferunt̃: ⁊ ĩſtabili gradu vel hñtes deſe-
runt: vel nõ hñtes reficiunt. vñ ⁊ dñs diuites aſſerit
difficulter ĩtrare in regnũ celoꝝ ſuffocantibꝰ diuiti
is vbũ dei: ⁊ vigorẽ vtutũ emolientibus. REMI.
Et ſciendũ q꞉ his tribꝰ generibꝰ terre neq꞉ cõprehẽ
dunt̃ oẽs ꝗ vbũ dei audire pñt: ſꝫ tñ ad ſalutẽ ꝑdu-
cere nõ valẽt. Excipiũt̃ gẽtiles: ꝗ nec audire merue-
runt. Seq̃t̃: Qui vo ĩ terrã bonã ſeminatꝰ ẽ. Terra
bona ẽ fidelis ↄſciã electoꝝ ſiue mens ſanctoꝝ: que
vbũ dei cũ gaudio ⁊ deſiderio: ⁊ cordis deuotione
ſuſcipit: ⁊ inter ꝓſpera ⁊ aduerſa viriliter conſeruat:
⁊ ad futurũ ꝑducit. vnde ſequit̃: Et facit fructũ aliḋ
centeſimum: aliud ſexageſimũ: aliud vero triceſimũ
HIERO. Et notandũ ꝙ ſicut in terra mala tres
fuere diuerſitates. ſ. ſecus viam: ⁊ petroſa: ⁊ ſpinoſa
loca: ſic in terra bona trina diuerſitas eſt: centeſi-
mi: ſexageſimi: ⁊ fructus triceſimi. Et in illa autẽ ⁊ ĩ
iſta nõ mutat̃ ſubſtãtia: ſed volũtas: ⁊ tã incredulo
rũ q̃3 credẽtiũ corda ſũt: ꝗ ſemẽ recipiũt. vñ p̃mo di-
xit: Venit malus ⁊ rapit qḋ ſeminatũ ẽ ĩ corde eius.
⁊ ſecũdo ⁊ tertio ait: Hic ẽ ꝗ vbũ audit. In expoſitio
ne quoq꞉ t̃re bone: iſte eſt qui audit vbũ. Primũ ḡ
debemꝰ audire: deĩde ĩtelligẽ: pꝰ ĩtelligẽtias fructꝰ
reddẽ doctrinaꝝ: ⁊ facẽ vel cẽteſimũ fructũ vel ſexa
geſimũ atq꞉ triceſimũ. AVG. xxi. de ciui. dei: Qui
dã putãt hoc ſic eẽ ĩtelligendũ: ꝙ ſcĩ ꝓ ſuoꝝ diuerſi
tate meritoꝝ: alii tricenos hoĩes liberent: alij ſexa
genos: alii centenos: qḋ in die iudicij futuꝝ ſuſpica-
ri ſolẽt: nõ pꝰ iudiciũ: ꝗ opiniõe ꝗdã cũ vidẽt hoĩes
ĩpunitatẽ ꝑuerſiſſime pollicẽtes: eo ꝙ oẽs iſto mõ
ad liberatõeꝫ ꝑtinẽ poſſe videãt̃: rñdit hñ potiꝰ eſſe
viuẽdũ vt ĩter eos q̃ſq꞉ reperiat̃: ꝗ ꝓ aliis ĩterceſſuri
ſunt liberãdis: ne tã pauci ſint vt cito ad numeꝝ ſuũ
peruenientes multi remaneant: qui erui iam de pe-
nis illoꝝ interceſſione non poſſint: ⁊ in eis inuenia
tur quiſquis ſibi ſpem fructus alieni temeritate va-
niſſima pollicet̃. REMI. Triceſimuꝫ ergo fructũ
facit qui fidem ſancte trinitatis docet: ſexageſimum

vo ꝗ ꝑfectionẽ bonoꝝ opeꝝ cõmẽdat: ſenario. n. nu
mero oĩs mundi ornatꝰ cõpletꝰ ẽ. Centeſimum aũt
fructũ facit ꝗ vitã eternã ꝓmittit: centenariꝰ enĩ ↄe
leua trãſit ad dextrã. ꝑ leuã aũt vita pñs deſignat̃:
ꝑ dextrã futura. Aliť ſemẽ vbi dei triceſimuꝫ fructũ
facit quãdo bonã cogitationẽ gignit: ſexageſimum
qñ bonã locutionẽ: centeſimũ quãdo ad fructũ bo
ni opis ꝑducit. AVG. de q̃. euã. Vel aliť: Centeſi
mus fructꝰ eſt martyriũ: ꝓpter ſcitatẽ vite vel ↄtẽ
ptũ mortis. Sexagenariꝰ vginũ ꝓpter otiũ internũ
q꞉ nõ pugnãt ↄ̃ ↄſuetudinẽ carnis. ſolet eni otium
cõcedi ſexagenariis pꝰ militiam: vel pꝰ actões publi
cas: triceſimus vo ↄiugatoꝝ: q꞉ hec ẽ etas ꝑliantiũ
ipi hñt acriorẽ cõflictum: ne libidinibꝰ ſupent̃. Vel
aliter cõfligendũ ẽ cũ amore tꝑaliũ bonoꝝ vt rõ vin
cat: aut etiã edomitꝰ ſubituſq꞉ eẽ: vt cũ ſurgẽ ceperĩt
facile repmat̃: aut ita extictꝰ vt ſe omnino nulla ex
parte cõmoueat. Ex quo fit vt ipſa etiã mortẽ ꝓpť
veritatẽ alij fortiť ſpernãt: alij eq̃nimiť: alij libenť: ꝗ
tria genera fructꝰ ſũt t̃re triceni ⁊ ſexageſimi ⁊ cente
ſimi. In hoꝝ aliquo genere ĩueniẽdꝰ ẽ tꝑe mortis ſue
ſiq̃s de hac vita recte cogitat emigrare. Vel centeſi-
mus fructꝰ virginibꝰ: ſexageſimꝰ viduis ⁊ ↄtinẽtibꝰ
triceſimꝰ ſcõ mr̃imonio deputat̃. Nã ipſa digitoꝝ
ↄiũctio: ⁊ q̃ſi molli ſe oſculo complecteñſ ⁊ federãs
maritum pingit ⁊ coniugem: ſexaginta ad viduas:
eo ꝙ in anguſtia ⁊ tribulatione ſint poſite. vnde ⁊ ĩ
feriori digito deprimunt̃. quãto maior eſt difficul-
tas ex ꝑte quõdã voluptatis illecebris abſtinere tã
to maiꝰ ⁊ ꝑmiũ. Porro cẽteſimꝰ numerꝰ a ſiniſtra
tranſit ad dextrã: ⁊ hiſdẽ q̃dẽ digitis non eadeꝫ ma
nu circulũ faciens: exprimit virginitatis coronam.

¶ Aliã parabolã ꝓpoſuit illiſ dicẽs
Simile factũ eſt regnũ celoꝝ homi
ni qui ſeminauit bonũ ſemẽ in agro
ſuo. Cũ autem dormirẽt homines
uenit inimicus eiꝰ ⁊ ſupſeminauit zi
zania in medio tritici: ⁊ abijt. Cum
aũt creuiſſet herba ⁊ fructũ feciſſet:
tũc apparuert ⁊ zizania. Accedẽtes
autẽ ſerui patrifamilias: dixerũt ei:
Dñe nõne bonũ ſemen ſeminaſti in
agro tuo? Vñ ergo habet zizaniaſ?
Et ait illis: Inimicuſ homo hoc fe
cit. Serui autem dixerunt ei: Vis
imus ⁊ colligimus ea? Et ait: Nõ
Ne forte colligentes zizania eradi
cetis ſimul ⁊ triticũ. Sinite utraq꞉
creſcere uſq꞉ ad meſſem: ⁊ tempore
meſſis dicam meſſoribus: Colligi
te primũ zizania ⁊ alligate ea in faſ
ciculos ad cõburendum: triticũ aũt
congregate in horreum meum.

CHRY. In p̄cedenti parabola locut⁹ eſt dñs de his q̄ verbū dei non ſuſcipiūt: hic aūt de his q̄ ſuſcipiunt corruptiuū ſermonem. etenī hoc ē diabolice machinationis veritati ſemꝑ errorē inſerere. vñ dr̄: Aliā parabolā ꝓpoſuit illis dicēs: HIE. ꝛ Ꝓpōit aūt aliā ꝑabolā q̄ſi diues paterfamilias: inuitatos diuerſis reficiens cibis vt vnuſqſq; ſm̄ naturā ſui ſtomachi varia alimenta ſuſcipet. Non aūt dixit: Alteram ſed Aliā. Si enī ꝓpoſuiſſet alteram: expectare tertiam nō poteram⁹: premiſit aliā: vt plures ſequātur. Que aūt ſit parabola oſtenditur cū ſubditur: Simile factum eſt regnū celorū. REMI. Regnū celorū appellat ipſum filiū dei: qd̄ regnum ſimile dicitur eſſe homini q̄ ſeminauit bonū ſemen i agro ſuo. CHRY. Deinde modū inſidiarū diaboli oſtēdit dicēs: Cum aūt dormirēt homines venit inimicus eius ꝛ ſuperſeminauit zizania in medio tritici ꝛ abijt. Demonſtrat hic ꝙ error poſt veritatē exiſtit: qd̄ ad rerū exitus teſtatur. Etenī poſt prophetas fuerūt pſeudo ꝓphete: ꝛ poſt apoſtolos pſeudo apoſtoli: ꝛ poſt chriſtū antichriſtus. Niſi enī diabolus viderit quid imitetur: vel quibus inſidiet̄: non tentat. quia igit̄ vidit ꝙ hic reddit in fructu centū: ille lx. alius. xxx. ꝛ nō poterat rapere ꝛ ſuffocare qd̄ radicatum erat: per aliam deceptionē inſidiatur interſerens ſuā: multis ea ſimilitudinibus colorās: vt facile ſurripiat his qui abiles ſūt ad deceptionē. ꝓpt̄ hoc non dixit: ꝙ ſeminet aliquod aliud ſemen: ſed zizaniā que ſm̄ viſum aſſimulantur quodāmodo frumēto. Hinc etiā apparet diaboli malignitas: tūc enī ſeminauit: qn̄ vniuerſa erāt completa vt magis noceret agricole ſtudio. AVG. de que. euan. Dicit aūt cū dormirent hoīes: quia cum negligentius agerēt ꝑpoſiti eccleſie: aut dormitionē mortis acciperent apoſtoli venit diabolus: ꝛ ſupſeminauit eos quos malos filios dñs interꝑtatur. Sed recte q̄rit̄ vtrū heretici ſint aut male viuētes catholici. Sꝫ qd̄ dicit eos in medio tritici ſeminatos quaſi vident̄ illi ſignificari q̄ vni⁹ cōionis ſūt. Verūtñ qm̄ agrū ipſum nō eccleſiā: ſed hūc mūdū interꝑtatꝰ eſt: vnde intelligūtur heretici: q: in hoc mūdo ꝑmiſcent̄ bonis: vt illis qui in eadē fide mali ſint: palea poti⁹ q̄ʒ zizania deputent̄: q: palea etiā fundamentū habet cum frumento radicē q; cōem. Sciſmatici autē videntur ſpicis corruptis etiā ſimiliores vel paleis ariſtarū fractis vl' ſciſſis ꝛ de ſegete abiectis: nec tñ cōſequēs ē vt oīs hereticus vl' ſciſmaticus ab eccleſia corꝑaliter ſepet̄. m̄ltos enī portat eccleſia: quia nō ita defendunt falſitatatem ſententie ſue: vt intentā multitudinem faciant: quod ſi fecerint tunc pellūt̄: Cū ergo diabolus aſperſus paruis erroribus falſiſq; opinionibus ſuperſeminaſſet: hoc eſt p̄cedente nomine chriſti hereſes ſuperieciſſet: magis ipſe latuit: atq; occultiſſimus factus eſt. Hoc eſt enī quod dicit: Et abijt. quāq; in hac parabola dñs ſicut i expoſitione ꝯcluſit: non quedā ſed omnia ſcandala ꝛ eos qui faciunt iniquitatē zizaniorū nomine ſignificaſſe intelligitur. CHRY. Ex poſterioribus autē diligenter hereticoꝝ formam deſcribit dicēs: Cum aūt creuiſſet herba ꝛ fructū feciſſet: tūc apparuerūt ꝛ zizania. In p̄ncipio enim heretici obumbrāt ſeipſos. cū aūt multā acceperint libertatē ꝛ ſermōe aliquis cū eis participauerit: tūc venenum effundūt.

AVG. de que. euā. Vel aliter: Cū hō ſpiritalis eſſe cepit diiudicans oīa tunc ei errores incipiūt apparē. diſcernit enī quicq̄d audierit aut legerit abhorrere a regula veritatis: ſed donec in eiſdem ꝑficiat̄ ſpiritalibus: pōt eū mouē quare ſub noīe chriſtiano tā multe hereticoꝝ extitere falſitates. vñ ſequit̄: Accedentes aūt ſerui patriſfamilias dixerūt ei: Dñe nonne bonū ſemē ſeminaſti i agro tuo: vnde ḡ zizania: Utrū āt ipſi ſint ſui quos poſtea meſſores appellat an q: in expoſitiōe ꝑabole meſſores dicit eſſe angelos: nec q̄ſq; dicē facile auſus fuerit angelos neſciſſe: q̄s zizania ſupſeminauerit: magis oportet intelligi hoīes ipſos fideles ſuoꝝ noīe hoc loco ſignatos: nec mirꝝ ſi ꝛ bonū ſemē ipſi dicūt̄. ex diuerſis enī ſignificationib⁹ vna res diuerſas ſilitudines recipit: ſicut ꝛ de ſe ait ꝙ ipſe ſit ianua ꝙ ipſe ſit paſtor. Accedūt aūt ad deū ſine corꝑe: ſꝫ corde ꝛ mentis deſiderio: quo docēte itelligūt diaboli calliditate hꝫ eē factū. vñ ſeq̄tur: Et ait illis: Inimic⁹ hō hoc fecit. HIE. Diabol⁹ ꝓpterea inimic⁹ hō appellat̄: q̄ deus eē deſijt. ꝛ in. ix. pſal. ſcriptū ē de eo: Exurge dñe: nō ꝯfortat̄ hō. Quāobrē non dormiat q̄ eccleſie ꝑpoſitus ē: ne ꝑ illi⁹ negligētiā īimic⁹ hō ſupſeminat zizania: hꝫ ē hereticoꝝ dogmata. inimic⁹ aūt vocat̄ ꝓpt̄ iacturā quā infert hoīb⁹. vexatio enī diaboli aduerſus nos ē. p̄ncipiū āt vexatiōis factū ē nō ab īimicitia que ē ad nos: ſꝫ q̄ ē ad deū. AVG. de q̄. euan. Cū aūt ſerui dī cognouerint hāc excogitaſſe diabolū fraudē: cū ꝯ tanti noīs auctorē nihil ſe valere ſentiret: vt fallacias ſuas eodē noīe obtegeret: pōt ſibi ſuboriri volūtas vt tales hoīes de reb⁹ hūanis auferāt ſi aliquā tpīs habeāt facultatē: ſꝫ vtrꝝ facē deberant iuſticiā dei ꝯſulūt. vñ ſeq̄t̄: Serui āt dixerūt: vis im⁹ ꝛ colligim⁹ ea: CHRY. Ubi intuēda ē ſuorū diligentia ꝛ dilectio. etenī feſtinant zizania euellere qd̄ mōſtrat eoꝝ de ſemīe ſolicitudinē. Ad hoc enī ſolū reſpiciūt: nō vt aliq̄s puniat̄: ſed vt ſeminata nō pereant. Quid autem dñs reſponderit ſubditur: Et ait: non. HIERONYMUS. Datur enim locus penitentie: ꝛ monemur ne cito amputemus fratrē: quia fieri poteſt vt ille qui hodie noxio deprauatus ē dogmate cras reſipiſcat: ꝛ defendere incipit veritatē. vñ ſubdit̄: Ne forte colligētes zizaniā: eradicetis ſil' ꝛ triticū. AVG. de q̄. eu. In quo eos patientiſſimos ꝛ tranquilliſſimos reddit. hꝫ enī dr̄: q: boni dū adhuc infirmi ſūt: op⁹ hñt i q̄buſdā maloꝝ cōmixtiōe: ſiue vt ꝑ eos exerceāt̄: ſiue vt eoꝝ cōꝑatiōe magna illis exhortatio fiat inuitēt̄ ad meli⁹. aut forte ſimul eradicat̄ triticū cū auferant̄ zizania: q: multi primo zizania ſūt: ꝛ poſtea triticū fiūt: q̄ niſi patienter cū mali ſint tolerent̄: ad laudabilē mutationem non perueniūt: ita ſi euulſi fuerint: ſimul eradicatur ꝛ triticum: qd̄ futuri eſſent ſi eis parceretur. Ideo dicit tales non eſſe auferendos de hac vita: ne cum malos conat̄ interficere: bonos iterficiat qd̄ forte futuri ſint: aut bonis obſit: quib⁹ ꝛ inuitis vtiles ſunt. Sꝫ tūc opportune hoc fiet: cū iā de fine nō reſtat vel tēp⁹ cōmutāde vite vel proficiendi ad veritatem ex occaſione atq; comparatione alieni erroris. ꝛ iō ſubdit: Sinite vtraq; creſcere vſq; ad meſſem. i. vſq; ad iudiciū. HIERO. Videtur aūt hoc

eſſe contrariũ illi pcepto: Auferte maluꝫ de medio
veſtrũ. Si enĩ prohibetur eradicatio ꝛ vſqꝫ ad meſ-
ſem tenenda eſt patientia quomodo eijciendi ſunt
quidam de medio noſtrũ: Sed inter triticũ ꝛ zizani
am quod nos appellamus loliũ: q̃diu herba eſt ꝛ
necdum calamus venit ad ſpicam: grandis ſimilitu
do ē: ꝛ in diſcernẽdo aut nulla aut difficilis ſubſtã
tia. permanet ergo dñs: ne verbi quod ambiguũ eſt
cito ſententiã pferamus: ſed deo iudici reſeruemuſ
vt cũ dies iudicij venerit: ille non ſuſpitionẽ criminis:
ſed manifeſtũ reatũ d̃ ſanctoꝝ cetu eijciat. AVG.
contra epiſtolã permeniani: Cum enĩ quiſqꝫ chriſti
anoꝝ intus in eccleſia ꝯſtitutoꝝ in aliquo tali pec
cato fuerit dep̄henſus: vt anathemate dign⁹ habea
tur: fiat hoc vbi periculũ ſciſmatis non timeť cũ di-
lectione non ad eradicandũ: ſed ad corrigendũ. ꝙ
ſi ſe non agnouerit: neqꝫ penitendo correxerit: ipſe
foris exiet: ꝛ ꝑ ꝓpriã voluntatem ab eccleſie cõmu
nione dirimeť. vnde dñs cuꝫ dixiſſet: Sinite vtraqꝫ
creſcere vſqꝫ ad meſſem: ſubiunxit cãm dicens: Ne
forte cũ vultis colligere zizaniam: eradicetis ſimul
ꝛ triticum. Ubi ſatis oſtendit cum metus iſte non
ſubeſt: ſed oĩno de frumentoꝝ ſtabilitate certa ſecu
ritas manet. i. quando ita cuiuſqꝫ crimen notũ eſt: ꝛ
omnib⁹ execrabile apparet: vt vel nullos pſus vel
non tales habeat defenſores ꝑ quos poſſit ſciſma
ꝯtingere: non dormiat ſeueritas diſcipline: in q̃ tan
to eſt efficatioꝛ emendatio prauitatis: quãto diligẽ
tioꝛ fuerit obſeruatio charitatis. Cum v̄o idẽ mo-
bus plurimos occupauerit: nihil aliud boni reſtat
q̃ꝫ doloꝛ ꝛ gemitus. ſic igitur miſericorditer corripi
at homo qđ p̄õt: qđ aũt non p̄õt: patienter ferat: et
ex dilectione gemat atqꝫ lugeat. demũ ille deſuper
emendet ꝛ corrigat: atqꝫ vſqꝫ ad meſſeꝫ differat era
dicare zizaniã ꝛ paleam ṽtilare. Turba aũt iniquo
rum cũ facultas eſt in populis pmendi ſermonem
generali obiurgatione ferienda ē: ꝛ maxime ſi occa
ſionem atqꝫ opportunitatẽ p̄buerit aliqđ dñi deſu
per flagellũ: quo eos appareat p ſuis meritis vapu
lare. tũc enĩ aures humiles p̄bet emendari ſmone
calamitas auditoꝝ: ꝛ facilius in gemitu confitendi
q̃ꝫ in murmura reſiſtendi afflicta corda compellit:
q̃ꝫq̃ꝫ etſi nulla calamitas tribulatiõis p̄mat: cum fa
cultas detur vtiliter corripiť in multitudine multi-
tudo. nam ſicut ſeparata ſeuire. ſic in ipſa cõgrega-
tione obiurgata gemere conſueuit. CHRY. Hoc
aũt dixit dñs phibens occaſiones fieri. neqꝫ enim
oportet interficere hereticũ: qꝛ preliũ inexpugnabi-
le in orbem terrarũ induceref. ꝛ ideo dicit: Ne era-
dicetis ſimul cum eis frumentũ. i. ſi moueritis arma
ꝛ occideretis hereticos neceſſe eſt multos ſanctoꝝ
ſimul ſubmitti. non ergo detinere hereticos: ꝛ abſci
dere liberam eoꝝ ꝓpalationẽ: ꝛ ſynodos ꝛ ſtudia
diſſoluere phibet: ſed interficere ꝛ occidẽ. AVG.
ad vincentiũ: Hec aũt primitus mea ſnĩa erat: nemi
nem ad vnitatẽ chriſti eẽ cogẽdũ. v̄bo enĩ agendũ:
diſputatione pugnandum: rõne vincendũ: ne fictos
catholicos haberem⁹: quos aptos hereticos noue-
ramus. Sed hec opinio mea non contradicentium
verbis: ſed demõſtrantiũ ſupabať exemplis. haꝝ. n.
legũ terroꝛ quibus pmulgandis reges ſeruiũt dño
in timoꝛe: ita pfuit vt nũc alij dicant: Jam hoc vole

bam⁹: ſed deo gratias q̃ nobis occaſionẽ p̄buit ꝛ di
lationũ moꝛulas amputauit. Alij dicũt hoc eſſe ve
rum iam ſciebamus: ſed neſcio qua cõſuetudine te
nebamur: gratias deo q̃ vicula noſtra dirupit. Alij
dicant: Neſciebam⁹ hoc eſſe veritatẽ: nec eam diſce
re volebamus: ſed ad eã cognoſcendã met⁹ fecit in
tentos: gratias dño q̃ negligentiã noſtram ſtimulo
terroꝛis excuſſit. Alij dicant: Nos falſis rumoꝛibus
terrebamur intrare: quos falſos eſſe neſcirem⁹ niſi
intrarem⁹: nec intrarem⁹ niſi cogeremur: gr̃as deo
qui p̄dicationẽ noſtrã flagello abſtulit: expertos do-
cuit q̃ꝫ vana ꝛ inania de eccleſia ſua mẽdax fama ia
ctauerit. Alij dicãt: Putam⁹ quidem nihil intereſſe
vbi fidem chriſti teneremus: ſꝫ gr̃as dño q̃ nos a di-
uiſione collegit. ꝛ hoc vni deo ꝯgruere vt in vnitate
colatur oñdit. Seruiant ergo reges terre chriſto le
ges edẽdo p chriſto. AVG. ad bonifaciũ comitẽ:
Quis aũt veſtrũ velit non ſolũ aliquẽ hereticoꝝ pe
rire: veꝝ etiã aliquid ꝑdere: ſꝫ aliter nõ meruit habẽ
pacẽ dom⁹ dauid niſi abſolon filius ei⁹ in bello qđ
ꝯtra patrẽ gerebat fuiſſet extinct⁹: q̃uis magna cu
ra mandauerit ſuis: vt eũ q̃tũ poſſent viuũ ſaluũqꝫ
ſeruarẽt: ꝛ eẽt cui penitẽti paternus affect⁹ ignoſce
ret: Quid ãt ei reſtitit niſi ꝑditũ flere: ꝛ ſui regni pa
ce acquiſita ſuã meſticiã cõſolari: Si ergo catholi
ca mater eccleſia: ſi aliquoꝝ ꝑditione tam multos
ceteros colligit: doloꝛẽ materni cordiſ lenit: ꝛ ſanat
cũctoꝝ liberatione populoꝝ. vbi eſt autẽ qđ iſti cla
mare ꝯſueuerunt liberũ eſt credere: cui vim chriſt⁹
ĩtulit: quẽ coegit: ecce hñt apl'm paulũ: agnoſcant
in eo p̄us cogentẽ chriſtũ: ꝛ poſtea docentẽ: p̄us fe-
rientẽ: ꝛ poſtea conſolantẽ. Mirꝫ aũt eſt quõ ille q̃
pena coꝛpis ad euãgeliũ coact⁹ intrauit plus ill' oĩ-
bus q̃ ſolo verbo vocati ſũt in euãgelio laborauit:
cur g̃ nõ cogeret eccleſia ꝑditos filios vt redirẽt: ſi
ꝑditi filij coegerũt alios vt perirẽt: Seq̃ť: Et in te
meſſis dicã meſſoꝛib⁹: Colligite p̄mũ zizaniã: ꝛ alli
gate ea in faſciculoſ ꝛ cõburatis. HIE. Meſſis ãt
appellať temp⁹ metendi: ꝑ meſſem v̄o deſignať di-
es iudicij: in quo ſepandi ſũt boni a malis. Sꝫ ꝓpẽ
quid dicit: CHRY. Colligite primũ zizaniã: Ut
nõ timeãt boni q̃ſi ſimul cũ zizanijs tollať frumẽtũ
HIE. Nõ aũt dicit zizanioꝝ faſciculos igni tradi ꝛ
triticũ ꝯgregari in hoꝛrea: manifeſtuꝫ eſt hereticos
quoſqꝫ ꝛ hypocritas gehẽne ignib⁹ cõcremandos:
ſanctos v̄o q̃ appellanť triticũ: hoꝛreis. i. celeſtibus
manſionib⁹ recipi. AVG. de que. euan. Queri aũt
p̄õt cur non vnũ faſcẽ aut vnũ aceruũ zizanioꝝ fieri
dixerit: niſi foꝛte ꝓpter varietatẽ hereticoꝝ nõ ſolũ
a tritico ſed etiã a ſeipſis diſcrepantiũ. Jpſa vniuſcu
iuſqꝫ hereſeos in q̃bus ſigillatim ſua cõmuniõe di-
iũcti ſũt: noĩe faſciculoꝝ deſignauit: vt etiã tũc icipi
ant alligari ad cõburendũ cũ a catholica cõione ſe-
gregati: ſuas ꝓprias q̃ſi eccleſias habẽ ceperit: vt cõ
buſtio eaꝝ ſit in fine ſcl'i nõ alligatio faſciculoꝝ. Sꝫ
ſi ita eẽt: nõ tã multe reſpiciendo: ꝛ in catholicã re-
meando ab erroꝛe diſcederent. Quapropť alligatio
faſciculoꝝ ĩ fine pfutura ē: vt nõ ꝯfuſe: ſꝫ ꝓ mõ per-
uerſitatis ſue vniuſcuiuſqꝫ erroꝛis ꝑtinacia puniať.
RABA. Et notandũ ꝙ vbi dicit: Seminauit bo-
num ſemen: notat bonã voluntatẽ que in electis ē.
vbi v̄o dicit Jnimicus: cautelaꝫ habendã intimare

volut:de qua creſcentibus zizaniis quaſi patienter
ferens ait: Inimicus homo hoc fecit. patientiā no-
bis cōmendauit.vbi vō ait: Ne forte colligentes zi-
zania.donauit nobis diſcretionis exemplū. Quādo
aūt ſubiungit: Sinite vtraqꝫ creſcere vſqꝫ ad meſſez
cōmendauit longanimitatē. Ad vltimū iuſticiā cuz
dicit: Alligate ea in faſciculos ⁊c̄.

**Aliam parabolam ꝓpoſuit eis
dicens: Simile eſt regnuz celorum
grano ſynapis: quod accipiens ho
mo ſeminauit in agro ſuo: quod mi
nimū quidem eſt omnibꝰ ſeminibꝰ.
Cum autem creuerit: maius ē om
nibus oleribus: ⁊ fit arbor ita ut uo
lucres celi ueniant ⁊ habitent in ra
mis eius.**

CHRY. Quia dñs dixerat ꝙ de ſemine tres ptes
pereunt: ⁊ ſaluatur vna. ⁊ in ipſa rurſus que ſaluat:
multa efficitur iactura ꝓpter zizania que ſup ſemi-
nantur: ne diceret: Qui ergo erūt ⁊ quanti fideles?
conſequēter hūc timorē aufert ꝑ parabolam ſyna-
pis. ⁊ ideo dicit: Aliam parabolā ꝓpoſuit eis dicēs:
Simile eſt regnū celoꝝ grano ſynapis. HIERO.
Regnū celorū ꝑdicatio euangelii eſt ⁊ noticia ſcri-
pturarum que ducit ad vitam: de qua dicitur ad iu
deos: Auferetur a vobiſ regnū dei. huiuſmodi ergo
regnū celoruz eſt ſimile grano ſynapis. AVGV.
de que. euan. Granū naqꝫ ſynapis ad feruorez fidei
ptinet: vel eo ꝙ dicatur venena expellere. Sequit:
Quod accipiens hō ſeminauit in agro ſuo. HIE.
Homo qui ſeminat in agro ſuo a pleriſqꝫ ſaluator
intelligitur: qui in animis credētiū ſeminat. Ab aliiſ
ipſe homo ſeminanſ i agro ſuo. i. in corde ſuo. Quis
aūt eſt iſte qui ſeminat: niſi ſenſus noſter ⁊ animus
qui ſuſcipiēs granū predicationis: ⁊ fouēs ſementē
humore fidei facit in agro ſui pectoris pullulare?
Sequitur: Quod minimū quidem eſt omnibꝰ ſemi
nibus. Predicatio euangelii minima eſt omnibꝰ di
ſciplinis. ad primā quidē doctrinā fidem nō habet
veritatis: hominē deū: deum mortuū: ⁊ ſcandalum
crucis ꝑdicans. confer huiuſmodi doctrinā dogma
tibus philoſophorū ⁊ libris eoꝝ: ⁊ ſplēdori eloquē
tie: compoſitioniqꝫ ſermonū: ⁊ videbis quāto minꝰ
ſit ceteris ſeminibꝰ ſemen euangelii. CHRY. Uel
minimū ſemē euāgelii: quia diſcipuli vniuerſis erāt
imbecilliores: ſed tñ qꝛ magna erat virtꝰ in eis: ex-
panſa eſt eorū ꝑdicatio vbiqꝫ terraꝝ. ⁊ ideo ſequit:
Cum autem creuerit: maius eſt omnibus oleribus
. i. dogmatibus. AVGV. de que. euāge. Dogma-
ta aūt ſunt placita ſectarū. i. vt placuit ſectis. HIE.
Philoſophoꝝ enī dogmata cū creuerint: nihil mor
dax: nihil vitale demonſtrant: totuz placidū marci-
dumqꝫ ebulit in olera ⁊ in herbas que cito areſcūt
⁊ corruūt. Predicatio aūt euangelica que parua vi
debatur in ꝑncipio: cum vel in aiam credētis: vel in
totū mūdū ſata fuerit: nō exurgit in olera: ſed creſcit
in arborē: ita vt volucres celi quas uel aias creden
tiū: vel fortitudines dei ſeruitio mancipatas ſentire

debemꝰ: veniāt ⁊ habitēt in ramis eius. vnde ſeqt:
Et fit arbor ita vt volucres celi veniāt ⁊ habitent in
ramis eiꝰ. Ramos puto euāgelice arboris q̄ de gra
no ſynapis creuerint: dogmatū eſſe diuerſitates: in
quibꝰ ſupradictarum voluc꜡ vnaqueqꝫ requieſcit.
Aſſumamꝰ ⁊ nos pennas colūbe: vt ad altiora voli
tantes poſſimꝰ habitare in ramis huiꝰ arboris: ⁊ ni
dos nobis facere doctrinarū: terrenaqꝫ fugiētes ad
celeſtia feſtinare. HYLA. Uel grano ſynapis ſeip
ſum dñs cōparauit: acri ſemini ⁊ oim ſeminū mimo:
cuiꝰ virtus ꝑſſuris accendit. GRE. xix. mora. Ipſe
quidē eſt granū ſynapis qui in horto ſepulture plā
tatus arbor magna ſurrexit. Granū naqꝫ fuit cū mo
reret: arbor cū reſurgeret: granū ꝑ humilitatē car-
nis: arbor ꝑ potentiā maieſtatis. HYLA. Granuz
igitur hoc poſtq̄ꝫ in agro ſeminatū fuit. i. vbi a pplo
cōphēſus ⁊ traditꝰ: morti tanq̄ꝫ in agro fuit ſatio
ne quadā corpis cōſepultꝰ: vltra menſurā oim ole
rū excreuit: ⁊ vniuerſam ꝓphetaruz gloriā excedit:
Oleris enī vite tanq̄ꝫ egroto iſrl' data ē ꝑdicatio ꝓ-
phetarū: ſed iā in ramis arboris celi volucres inha-
bitāt: apl'os. ſ. ex chriſti virtute ꝓtenſos: ⁊ mundum
inumbrantes in ramiſ intelligimꝰ: in quo gentes in
ſpe vite aduolabūt: ⁊ aurarū turbine. i. diaboli ſpū
flatuqꝫ vexate: tanq̄ꝫ in ramis arboris ꝯquieſcent.
GRE. xix. mora. In iſtis etiā ramis volucres requi
eſcunt: qꝛ ſancte anime quibuſdā virtutuz pennis a
terrena cogitatione ſe ſubleuant: in eoꝝ dictis atqꝫ
cōſolatiōibus ab hmōi fatigatiōe vite reſpirant.

**Aliaz parabolam locutꝰ eſt eis:
Simile ē regnū celoꝝ fermēto: qḋ
acceptū mulier abſcōdit in farine ſa
tis tribꝰ donec fermētatū eſt totuz.**

CHRY. Ad idē oſtendendū dñs apponit ꝑabo-
lam de fermēto. vñ dicitur: Aliā ꝑabolā locutꝰ eſt
eis: Simile eſt regnū celoꝝ fermēto. q. d. Sicut fer-
mentū multā farinā tranſmutat in ſuā virtutē: ita
⁊ vos totū mūdū trāſmutabitis. Et vide ibi pruden
tiā: ea enī que ſunt nature inducit: demonſtrāſ qm̄
ſicut illa poſſibile ē fieri: ita ⁊ hoc. Nō autē dixit ꝙ
poſuit ſimpliciter ſed abſcondit: ac ſi diceret: Ita et
vos cū ſubiecti fueritiſ impugnatoribus veſtris: tunc
eos ſupabitis. Et ſicut fermentū ſuffoditur quidez:
non aūt deſtruit: ſed paulatim ad ſuū habitum oia
tranſmutat: ſic ⁊ in ꝑdicatione veſtra continget. nō
itaqꝫ qꝛ multas dixi ſupuenturas vobis vexatiōes
timeatis: ita enī fulgebitis ⁊ oēs ſupabitis. tria autē
ſata hic ꝓ multis poſuit. hūc enī numeꝝ determina
tum ꝓ multitudine indeterminata accepit. HIE.
Satū aūt ē genꝰ menſure iuxta morē ꝓuincie pale-
ſtine: vnū ⁊ dimidiū modiū accipiēs. AVG. de q̄.
euan. Uel fermētū dicit dilectionē eo ꝙ ferueſcē fa
cit ⁊ excitat. Mulierē ſapiētiā dicit. In farine autē
ſatis tribꝰ itelligūt vel tria illa i hoie: ex toto corde:
ex tota aia: ⁊ ex tota mēte. vel tria illa fructifera: cen
teſimū: ſexageſimuz: ⁊ triceſimū. vel tria illa genera
hoim: noe: daniel: ⁊ iob. RABA. Hic aūt: Donec
fermētatū totū. qꝛ charitas i nr̄a mēte recondita eo
uſqꝫ creſcē dedit: vt totā mētē i ſui ꝑfectiōez ꝯmutet
qḋ hi ichoat: i futuro vō ꝑficit. HIE. Ul' alit: Mu

lier iſta q̄ fermētū accipit: ⁊ abſcōdit ꝑdicatio mihi
videt̄ apl̄ica vel eccleſia de diuerſis gētibꝰ ꝯgrega
ta. hec tollit fermētū: intelligētiā. ſ. ſcripturarū et ab
ſcondit illud in farine ſatis tribꝰ vt ſpūs aīa ⁊ corpꝰ
in vnū redacta nō diſcrepēt inter ſe. Uel aliť: Legi-
mus in platone tria eē ī aīa: rōnale: iraſcibile: ⁊ ꝯcu
piſcibile. ⁊ nos ḡ ſi acceperimꝰ fermētū euangelicū
ſacrarꝫ ſcripturarꝫ: in rōne poſſideamꝰ prudentiā: in
ira odiū ꝯ̄ vitia: in deſiderio cupiditatē v̄tutū: ⁊ hoc
totū fiet ꝑ euāgelicā doctrinā quā nobis mať eccle
ſia ꝑſtitit. dicā ⁊ quorūdā intelligētiā: mulierē iſtaꝫ
⁊ ipſi eccleſiā interꝑtanť: q̄ fidē hoīs farine ſatis tri
bus ꝯmiſcuit. ſ. credulitati patris ⁊ filij ⁊ ſpūſcī: cūꝫ
in vnū fuerit fermētata: non nos ad triplicē deū: ſed
ad vniꝰ diuinitatis ꝑducit noticiā: pius quidē ſenſꝰ:
ſed nūq̄ꝫ ꝑabole ⁊ dubia enigmatū intelligētia ꝑñt
ad auctoritatē dogmatū ꝓficē. HYLA. Fermēto
ſe dñs cōꝑauit. fermētū enī de farina ē: qḋ v̄tutē ac-
ceptā aceruo ſui generis reddit. hoc aūt fermētū ac
ceptū mulier ſynagoga. ſ. ꝑ iudiciū mortis abſcōdit
hoc: aut in farine menſuris tribus. i. legis: ꝓphetaꝝ:
euāgelioꝝ equalitate cooꝑtū. oīa vnū fec̄: vt q̄d lex
ꝯſtituit: ꝓphe nūciauerūt: idipſū euāgelioꝝ ꝑfectōi
bus expleať: q̄q̄ꝫ ad triū gētiū vocatiōꝫ: ex ſem chā
⁊ iaphet: tres mēſuras farine eē referendas ſenſiſſe
multos memini. Sꝫ neſcio an hoc ita opinari rō ꝑ-
mittat: cum etſi omniū gētiū vocatio ſit: ī his tamē
chriſtus nō abſconſus ſit ſed oſtenſus: ⁊ ī tanta infi
delium multitudine fermentatū eſt totū.

¶ Hec oīa locutꝰ ē ieſus ī ꝑabolis ad turbas: ⁊ ſine ꝑabolis nō loq̄bať eis: ut impleret̄ qḋ dictū erat ꝑ pro phetā dicētē: Aperiā in ꝑabolis os meū: eructuabo abſcondita a ꝯſtitu tione mundi.

CHRY. Poſt ꝑmiſſas ꝑabolas ne aliq̄s opīareť
ꝙ chriſtꝰ noua induceret: induxit euāgeliſta ꝓphe-
tā etiā hūc ꝑdicentē doctrine modū. Et iō dic̄: Hec
oīa locu. ē ie. ī ꝑa. ad turbaſ. Marcꝰ āt ait: Qm̄ ſicut
poterāt audire: loq̄bať eis ſmonē ī ꝑabolis. vñ nō
mireris ſi de regno diſputās grani ⁊ fermēti memi-
nit: hoībꝰ. n. loq̄bať ideotiſ ⁊ indigētibꝰ ab his indu
ci. REMI. Parabola grece: latine dr̄ ſīlitudo per
quā veritas demōſtrať. Oñdit q̄ppe in ipa ſīlitudīe
q̄ſdā figuras v̄boꝝ ⁊ imagines veritatꝭ. HIE. Nō
aūt diſcipulis ſed turbis ꝑabolas loq̄bať: ⁊ vſq̄ꝫ ho
die turbe ī ꝑabolis audiūť. ⁊ iō dr̄: Et ſine ꝑabolis
nō loq̄bať eis. CHRY. Quāuis enī multa ſine ꝑa
bolis turbis dixerit: ſꝫ tñ tūc nihil. AVG. de con.
euā. Uel hoc dr̄: nō q2 nihil ꝓprie locutꝰ ē: ſꝫ quia
nullū fere ſermonē explicauit: vbi nō ꝑ ꝑabolā ali-
qḋ ſignificauit: q̄uis in eo aliqua ⁊ ꝓprie dixerit:
ita vt ſepe īueniatur totꝰ ſermo eiꝰ ꝑabolis explica
tus: totꝰ aūt ꝓprie dictꝰ nullꝰ īueniať. Explicatos āt
ſermones dico qñ ex aliq̄ occaſiōe reꝝ incipit loq̄:
quouſq̄ꝫ terminet q̄cq̄d ad ipſam rē ꝑtinet ⁊ trāſeat
ad aliud. Nōnūq̄ꝫ ſane alius euāgeliſtā cōtexerit:
qḋ aliꝰ diuerſis tꝑibꝰ dictum indicat. non enī oīno
ſm̄ reꝝ geſtaꝝ ordinē: ſꝫ ſm̄ ſue q̄ſq̄ꝫ recordationis

facultatē narrationē quā exorſus ē noīauit. Quare
aūt in ꝑabolis loq̄ret̄: manifeſtat euāgeliſta cū ſub
dit: Ut adimpleret̄ qḋ di. ē ꝑ ꝓphe. di. Aperiā ī ꝑa.
os meū eruc. abſcō. a conſti. mūdi. HIE. Hoc teſti
moniū de. lxxvij. pſalmo ſūptū ē. Legi in nōnullis
codicibꝰ eo loco vbi nos poſuimꝰ ⁊ vulgata editio
hꝫ: Ut adimpleret̄ qḋ dictū ē ꝑ ꝓphetā dicētem: ibi
ſcriptū ē: ꝑ iſaiā ꝓphetā dicētē. REMI. Unde por
phyriꝰ obiecit fidelibus: Euangeliſta vr̄ ītāte inſipi
entie fuit: vt qḋ reꝑitur in pſalmis: ipē deputaret
iſaie. HIE. Quia ḡ mīme īueniebať ī iſaia arbitror
poſtea a prudētibꝰ viris eē ſublatū. Sꝫ mihi in ꝑnci
pio ita editū: Qḋ ſcriptū ē ꝑ aſaph ꝓphaꝫ dicētē. Se
ptuageſimꝰ enī ſeptimꝰ pſalmꝰ de quo ſūptū ē hꝫ te
ſtimoniū: Aſaph ꝓphete inſcribiť: ⁊ ꝑmū ſcriptorē
nō intellexiſſe aſaph: ⁊ putaſſe ſcriptoris vitiū: atq̄ꝫ
emēdaſſe nomē iſaie: cuiꝰ vocabulū manifeſtiꝰ erat.
Sciēdū ē itaq̄ꝫ ꝙ nō ſolū dauid: ſꝫ etiā ceteri quoꝫ
in pſalmis ⁊ hymnis ⁊ canticis dei ꝑſcripta ſūt noīa
ꝓphete ſūt appellādi: aſaph videlꝫ ⁊ idithū ⁊ ꝯfra-
tres: ⁊ reliq̄ quos ſcriptura ꝯmemorat: q̄ꝫ ī ꝑſona
dñi dr̄: Aperiā ī ꝑabol̄ os meū. Cōſiderādū atteꝰ
⁊ īueniēdū deſcribi egreſſū iſraelis ex egypto: ⁊ oīa
ſigna narrari q̄ ī exodi ꝯtinēť hiſtoria. Ex quo intel
ligimꝰ vniuerſa illa q̄ ibi ſcripta ſūt ꝑabolice ſentiē
da ⁊ manifeſtare abſcōdita ſacra. Hoc enī ſaluator
edictuꝝ ſe eē ꝓmittit dicēs: Aperiam in ꝑabolis os
meū. GLO. q. d. Qui ꝑus locutꝰ ſū ꝑ ꝓphetas: mō
in ꝓpria ꝑſona aperiam os meum in parabolis: et
eructuabo de theſauro mei ſecreti: emittam myſte-
ria que abſcondita erant a ꝯſtitutione mūdi.

¶ Tūc dimiſſis turbiſ uēit ī domū: ⁊ acceſſerūt ad eū diſcipuli eiꝰ dicen tes: Ediſſere nobis ꝑabolā zizanio rū agri. Qui rñdēs ait: Qui ſeminat bonū ſemē eſt filiꝰ hoīs. Ager aūt ē mūdꝰ. Bonū uero ſemē: hi ſūt filij regni. zizania aūt filij ſūt nequam. Inimicꝰ aūt q ſeminauit ea ē diabo lus. Meſſis uero ꝯſūmatio ſclī. Meſſores aūt angeli ſūt. Sic ergo colligūť zizania ⁊ igni ꝯburunť: ſic erit in ꝯſūmatōe ſclī. Mittet filius hoīs angelos ſuos ⁊ colligent de re gno eiꝰ oīa ſcādala: ⁊ eos qui faciūt iniq̄tatē ⁊ mittēt eoſ ī caminū igniſ. Ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridor dentiū. Tūc iuſti fulgebūt ſicut ſol in regno prīs eoꝝ. Qui hꝫ aures audiēdi audiat.

CHRY. Locutꝰ fuerat dñs turbis ī ꝑabol̄ vt eos
ad interrogandū inducēt: ⁊ q̄uis multa ī ꝑabol̄ dixiſ
ſet: nullꝰ tñ eū interrogauit. ⁊ iō eos dimiſit. vñ ſeq̄
tur: Tunc dimiſſis turbis venit in domū. Nullꝰ aūt
eū ſcribaꝝ ſequiť. vnde manifeſtū eſt ꝙ ꝓpter nihil

aliud ꝑus ſeq̄bat̃: q̄z vt eũ caperẽt ĩ ſermõe. HIE.
Dimittit autem turbas ⁊ domũ reuertit̃: vt accedãt
ad eũ diſcipuli: ⁊ ſecreto interrogẽt q̄ ppl's nec me-
rebat̃ audire: nec poterat. RABA. Myſtice aũt
dimiſſa turba tumultuantiũ iudeoꝝ ingredit̃ eccle-
ſiã gentiũ: ⁊ fidelib⁹ exponit ſacramenta celeſtia. vñ
ſeq̃tur: Et acceſſerũt ad eũ diſc. ei⁹. d. Ediſ. no. pa. ziza.
agri. CHRY. Cũ aliq̃ñ volẽtes diſcere formidaue
rint interrogare: nũc libẽ interrogãt ⁊ ↄfiſi ſunt: q̃m
audierãt: Uobis datũ eſt noſſe myſteriũ regni dei.
idq̃z ſingulariter interrogãt: nõ multitudinẽ emulã
tes: qb⁹ nõ erat datũ. Dimittũt aũt pabolã fermẽti
⁊ ſynapis vt manifeſtiores. Interrogãt ãt de pabo
la zizanioꝝ: q: hꝫ ↄueniẽtiã ad ꝑmiſſam pabolã de
ſemie: aliq̃d ampli⁹ oñdit. dñs ãt q̄ eẽt pabola ex-
ponit. vñ ſeq̃t̃: Qui rñdẽs ait eis: Qui ſe. bo. ſe. ẽ fil.
hoīs. REMI. Ideo aũt dñs ſe filiũ hoīs appella-
uit: vt h̄ indicio nobis exẽplũ hũilitatis relinq̃ret. ſi
ne q: futuꝝ erat vt heretici negarẽt eũ verũ hoĩem
eẽ: ſiue vt ꝑ hũanitatẽ fidẽ poſſim⁹ ↄſcẽdẽ ad diuini
tatis cognitionẽ. Seq̃t̃: Ager aũt ẽ mũd⁹. GLO.
Cũ aũt ipſe ſit q̄ ſeminat agꝝ ſuũ: mãifeſtũ ẽ ꝙ pñs
mũdus ẽ ei⁹. Seq̃t̃: Bonũ võ ſemẽ hi ſũt fi. regni.
REMI. i. ſcĩ ⁊ electi viri q̄ int̃ filios regni ↄputãt̃.
AVG. ↄ fauſtũ: Zizania aũt expõit dñs nõ aliqua
falſa veris ſcripturis ĩmiſſa: ſicẽ manichei⁹ interp̄tat̃.
ſꝫ oẽs filios maligni. i. imitatores diabolice falſitatꝭ
vñ ſequit̃: Zizania ãt ſũt fi. neq̃z. Per quos oẽs ipi-
os ⁊ malignos vult intelligi. AVG. d̃ q̄. euã. Ois
aũt inuidia in ſegete zizania dicit̃. Seq̃t̃: Inimic⁹
ãt q̄ ſe. ea ẽ diabol⁹. CHRY. Eteñ hoc diabolice
ẽ machinatiõis veritati ſꝑ inſerere errorẽ. Sequit̃:
Meſſis võ ↄſũ. ſe. ẽ. Alio aũt loco ait d̃ ſamaritanis
loquẽs: Leuate oculos vr̃os ⁊ ↄſiderate regiones:
q̃m iã albe ſũt ad meſſem. ⁊ rurſus: Meſſis quidẽ
multa opariĩ aũt pauci. in quib⁹ vbis meſſem dicit
iã adeſſe. Qualiter g̃ h̄ eã dicit eẽ futurã? Sꝫ ſciẽdũ
ꝙ in alia ſignificatiõe meſſem dic̃: vñ ⁊ ibi dic̃ ꝙ ali
us ẽ qui ſeminat ⁊ ali⁹ q̄ metit. hic aũt eũdẽ dic̃ eſſe
qui ſemiat ⁊ qui metit: q̃m ibi nõ ad ſui differẽtiã:
ſed apl'oꝝ ꝓphetas induxit. Eteñ ipſe chriſt⁹ ꝑ pro
phetas ſeminauit ĩ iudeis ⁊ ſamaritanis. Idẽ g̃ no-
minat ſemẽ ſꝫm aliud ⁊ aliud. Cũ enim de obedien
tia loq̃t̃ ⁊ pſuaſiõe ad fidẽ h̄ vocat meſſẽ: ſicẽ ĩ quo
totũ pficit̃. Sꝫ cũ inq̃rit de fructu auditiõis vbi dei:
tũc ↄſũmationẽ dicit meſſem ſicẽ hic. REMI. Per
meſſem eñ deſignat̃ dies iudicij ĩ quo ſepandi ſũt
boni a malis: q̄d fiet miſterio angeloꝝ. vñ infra dr̃:
ꝙ veniet fili⁹ hoīs cũ angelis ſuis iudicare. ꝓpt̃ q̄d
ſequit̃: Meſſores aũt angeli ſũt. Seq̃t̃: Sicẽ g̃ ziza.
colli. ⁊ igni cõbu. ſic erit ĩ ↄſũ. ſcl'i. Mit. fi. ho. ange.
ſu. ⁊ colli. de reg. ei⁹ oĩa ſcan. ⁊ eos q̄ fa. iniq̃tatẽ.
AVG. xx. de ciui. dei: Nũq̃d de regno illo vbi ſunt
nulla ſcãdala? de regno g̃ iſto ei⁹ q̄d ẽ hic. ſ. eccl'ia col
ligẽt. AVG. de q̄. euã. Qd ãt ꝑmo ſepant̃ zizania:
h̄ ẽ q: tribulatiõe ꝓcedẽte ſepabũt̃ impij a pijs: q̄d
per bonos angelos intelligitur fieri: quia officia
vindicte pñt implẽ boni bono aĩo: quõ lex: quõ iu-
dex: officia võ miſericordie mali implere nõ pñt.
CHRY. Uel põt intelligi de regno celeſtis eccleſie
⁊ tũc oñdit̃ h̄ duplex pena: videlꝫ ꝙ excidũt a gl'ia:
in hoc q̄d dicit: Et colligẽt de regno ei⁹ oĩa ſcanda-
la. ſ. ne ſcandala in regnũ ei⁹ intrẽt. ⁊ h̄ ꝙ ↄburũt̃
in hoc q̄d ſubdit: Et mittẽt eos ĩ caminum ignis.
HIE. Oĩa ãt ſcandala referũt̃ ad zizania. h̄ ãt q̄d di
cit: Et colligẽt de reg ei⁹ oĩa ſcan. ⁊ eos q̄ fa. iniq̃tatẽ
inter hereticos ⁊ ſciſmaticos qui faciũt iniquitateꝫ
voluit diſtinguere: vt ꝑ eos qui faciũt ſcãdala intel
ligant̃ hẽtici: ꝑ eos võ q̄ faciũt iniq̃tates: intelligãt̃
ſciſmatici. GLO. Uel aliter: Per ſcandala pñt in-
telligi illi q̄ pbẽt primo occaſionẽ offenſiõis aut ru
ine: ꝑ faciẽtes iniq̃tatẽ quoſcũq̃z peccantes. RA-
BA. Obſerua q̄d dicit: Et eos q̄ faciũt iniquitateꝫ:
nõ q̄ fecerũt: q: nõ q̄ ↄuerſi ſũt ad penitẽtiã: ſꝫ ſoluꝫ
q̄ ꝑmanẽt in pctĩs: eternis cruciatib⁹ mãcipãdi ſũt.
HIE. Uide aũt ineffabilẽ dei amorẽ ad hoĩes. Eſt
enĩ ad bñficia ꝓmpt⁹ ⁊ ad penã tard⁹. cũ enĩ ſemi-
nat ꝑ ſeipſũ ſeminat: cũ aũt punit ꝑ alios: mittit eniꝫ
ad h̄ angelos ſuos. Seq̃t̃: Ibi erit fle. ⁊ ſtri. dẽtiũ.
REMI. His verbiſ demõſtrat̃ vera corpoꝝ reſur
rectio: nihilomin⁹ oñdit̃ ꝑ hoc duplex pena inferni
ſ. nimij caloris: ⁊ nimij frigoris. ſicut aũt ſcãdala re-
ferũt̃ ad zizania: ita iuſti reputant̃ in filios regni. d̃
quib⁹ ſequit̃: Tũc iuſti fulgebũt ſicut ſol ĩ regno pa
tris eoꝝ. in pñti enĩ ſcl'o fulget lux ſcõꝝ corã hoīb⁹:
p⁹ ↄſũmatiõꝫ aũt mũdi ipſi iuſti fulgebũt: ſicẽ ſol ĩ re
gno pr̃is ſui. CHRY. Nõ q: ita ſolũ ſicẽ ſol: ſꝫ q: h̄
ſidere aliud magis luculẽtũ nõ noſcim⁹: cognitꝭ no
bis vtit̃ exẽplis. REMI. Qd aũt dic̃: Tunc fulge-
bunt: intelligẽdũ ẽ q: ⁊ nũc fulgẽt in exẽplũ alioꝝ:
ſꝫ tũc fulgebũt ſicẽ ſol ad laudandũ deũ. Seq̃t̃: Qui
hꝫ aures audiẽdi audiat. RABA. i. qui hꝫ intelle
ctũ intelligat: q: myſtice hec oĩa intelligẽda ſũt.

**Simile ẽ regnũ celoꝝ theſauro ab
ſcõdito ĩ agro quẽ q̄ iuenit hõ abſcõ
dit: ⁊ ꝑ gaudio illi⁹ uadit ⁊ uẽdit uni
uerſa q̄ habet: ⁊ emit agrum illum.**

CHRY. Parabole q̄s ſupra dñs poſuerat de fer-
mẽto ⁊ ſynapi ad ṽtutẽ euãgelice ꝑdicationis refe-
rũtur: q̃m ſupabit orbẽ terrarũ. nũc autẽ vt ꝑcioſita
tẽ ⁊ magnificẽtiã eiuſdẽ oñderet: ꝓponit pabolã d̃
theſauro ⁊ margarita dicẽs: Sile eſt reg. ce. the. ab-
ſcon. in agro. Predicatio enĩ euãgelij occultata ẽ ĩ
mundo. et ſi nõ vendideris oĩa: nõ emes eã: ⁊ cum
gaudio hoc oportet facere. vñ ſequit̃: Quẽ q̄ ĩuenit
hõ abſcondit. HYLA. Hic quidẽ theſaur⁹ gratis
inuenitur: Euãgelioꝝ enĩ ꝑdicatio ĩ abſoluto ẽ. Sꝫ
vtendi ⁊ poſſidẽdi hmõi theſauri cũ agro poteſtas
non põt eſſe ſine ꝑcio: q: celeſtes diuitie nõ ſine dã
no ſeculi poſſident̃. HIE. Qd aũt abſcõdit nõ de
inuidia facit: ſꝫ more ſeruãtis ⁊ nolẽtis ꝑdere abſcõ
dit in corde: quẽ ꝑſtinis ꝑtulit facultatib⁹. GRE.
in ho. Uel aliter: Theſaur⁹ in agro abſcondit̃⁹ ẽ ce
leſte deſideriũ. Ager võ in quo theſaur⁹ abſcõdit̃ ẽ
diſciplina ſtudij celeſtiſ: quem. ſ. theſauꝝ cũ inuenit
homo abſcõdit. ſ. vt ſeruet q̄a ſtudiũ celeſtis deſide-
rij a malignis ſpiritibus cuſtodiri nõ ſufficit ei q̄ h̄
ab humanis laudib⁹ non abſcondit. in pñti etenim
vita quaſi in via ſum⁹: qua ad patriã pgimus. Ma-
ligni aũt ſpũs iter noſtrũ quaſi quidã latrũculi ob
ſident. Depredari g̃ deſiderãt: qui theſauꝝ publice
portãt in via. Hoc aũt dico: non vt ꝓximi nr̃i opera

noſtra nō videāt: ſꝫ vt p̄ hoc qđ agim⁹: laudes exte/
ri⁹ nō q̄ram⁹. Celoꝝ aūt regnū iccirco terrenis reb⁹
ſil'e dr̄: vt ex his q̄ anim⁹ nouit ſurgat ad incognita:
vt p̄ hoc q̄ ſcit notū diligē: diſcat ignotū amare. Se
quit̄: Et p̄ gau. illi⁹ va. ⁊ vē. vniuer. q̄ hꝫ: ⁊ emit agrū
illū. Agrū p̄fecto vēditis oīb⁹ cōpat: q̄ voluptatib⁹
carnis rnūciās: cūcta ſua trena deſideria p̄ diſcipli/
ne celeſtī cuſtodiā calcat. HIE. Uel theſaur⁹ iſte ī
quo ſūt oēs theſauri ſapie ⁊ ſcie abſconditi: aut de⁹
v̄bū ē q̄ in carne xp̄i videt̄ abſcōdit⁹: aut ſcē ſcriptu
re in q̄b⁹ repoſita ē noticia ſaluatoris. AVG. de
que. euā. Hūc aūt theſauꝝ dixit in agro abſcōditū. ſ.
duo teſtamēta in eccl'ia: q̄ cū q̄s ex p̄te intellect⁹ at/
tigerit ſentit illic magna latē ⁊ vadit ⁊ vēdit oīa ſua
⁊ emit illū. ɔtēptu t̄paliū cōpat ſibi otiū: vt ſit diues
cogitatione dei.

Item ſil'e eſt regnū celoꝝ hoī ne
gociatori q̄renti bonas margaritaſ.
Inuēta autē una p̄cioſa margarita
abijt ⁊ uēdidit oīa q̄ hūit ⁊ emit eā.

CHRY. Euāgelica p̄dicatio nō ſolū lucrū multi/
plex p̄bet: ſed ⁊ p̄cioſa ē vt margarita. Unde p⁹ pa/
rabolā de theſauro ponit pabolā de margarita di/
cens: Item ſil'e ē reg. ce. hoī negociatori. In p̄dicatio
one eni duo opoꝛtet adeſſe. ſ. ab hui⁹ vite negocijs
ſcpari: ⁊ vigilantē eē qđ negociatio deſignat: vna āt
ē veritas ⁊ nō p̄tita: ⁊ p̄pter hoc vna margarita dr̄
inuēta. Et ſicut q̄ margaritā hꝫ: ipſe q̄dē nouit q̄ di/
ues ē: alijs v̄o nō eſt cognit⁹ multotiēs eam manu
detinēs p̄pter ei⁹ puitatē: ita ē in p̄dicatiōe euāge/
lij. q̄ eni eā detinēt: ſciūt ſe diuites eē. Infideles aūt
hūc theſauꝝ neſciētes diuitias nr̄aſ ignoꝛāt. HIE.
Bone aūt margarite p̄nt intelligi lex ⁊ p̄phete. au/
di ḡ martion ⁊ manichee q̄ bone margarite ſūt lex
⁊ p̄phete. Una ḡ p̄cioſiſſima margarita ē ſcia ſalua
toris ⁊ ſacramētū paſſiōis ⁊ reſurrectōis illi⁹: qđ cū
īuenerit hō negociatoꝛ ſil'is pauli ap̄li: oīa legis p̄/
phetarūq̄ myſteria ⁊ obſeruatiōes p̄ſtinas in q̄bus
inculpate vixerat: q̄ſi purgamēta cōtēnit vt ipſū lu/
crifaceret: nō quo īuētio bone margarite ɔdēnatio
ſit veterū margaritaꝝ: ſed quo cōpatiōe ei⁹ oīs alia
gēma ſit vilioꝛ. GLO. Uel p̄ margaritā p̄cioſam
intelligit̄ celeſtiſ vite dulcedo: quā īuētā oīa vēdēſ
emit: q̄ q̄ celeſtis vite dulcedinē inq̄tū poſſibilitaſ
admittit p̄fecte cognouerit ea q̄ in terris amauerat:
libēter cūcta derelinquit: defoꝛme cōſpicit̄ q̄cq̄d de
terrene rei placebat ſpecie: q̄a ſola p̄cioſe margari/
te claritas fulget in mēte. AVG. de que. euā. Uel
hō cū q̄rat bonas margaritas: īuenit vnā p̄cioſā: q̄
q̄rēs hoīes bonos cū q̄b⁹ vtilit̄ viuat īuenit vnū ſi/
ne p̄ctō ieſū chꝛiſtū: aut p̄cepta q̄rens: q̄bus ſeruatis
cū hoīb⁹ recte ɔuerſet̄. Inuenit dilectiōeꝫ p̄rimi: in
q° ex vno dic̄ ap̄l's oīa ɔtineri: aut bonos intellect⁹
q̄rens inuenit illū vnū quo cūcta ɔtinēt̄: in p̄ncipio
v̄bū qđ ē lucidū candoꝛe veritatis: ⁊ ſolidū firmita/
te eternitatis: ⁊ vndiq̄ ſibi ſil'e pulchꝛitudine verita
tis: q̄ de⁹ penetrata teſtudine intelligēd⁹ ē. Quolibꝫ
v̄o illoꝝ triū ſit: vel ſi aliud occurrere potuerit: qđ
margarite vni⁹ p̄cioſe noīe ſignificet̄: p̄ciū ei⁹ ē noſ/
ipſi: q̄ ad eā poſſidendā non ſum⁹ liberi niſi oīb⁹ p̄

nr̄a liberatiōe ɔtēptis q̄ t̄palit̄ poſſidet̄. Uēdit̄ eniꝫ
reb⁹ nr̄is: nullū aliud p̄ciū mai⁹ accipim⁹ q̄ noſ ipoſ:
q̄ talibus implicari nr̄i nō eramus: vt rurſus nos
p̄ illa margarita demus: non quia tantū valet: ſꝫ q̄
plus dare non poſſumus.

Item ſil'e ē r̄gnū celoꝝ ſagene miſ
ſe i mari: ⁊ ex oī genere piſciū ɔgre
gāti: quā cū ipleta eēt educētes: ⁊ ſe
cus litt⁹ ſedētes elegerūt bonoſ i ua
ſa ſua: malos āt foras miſert̄. Sic
erit in ɔſumatiōe ſeculi: Exibūt an
geli: ⁊ ſepabunt malos de medio iu
ſtoꝝ ⁊ mittēt eos in caminū ignis:
ibi erit fletus ⁊ ſtridoꝛ dentiuꝫ.

CHRY. Poſtq̄ p̄ p̄dictas pabolas euāgelicā p̄/
dicationē cōmēdauerat: vt nō cōfidam⁹ in p̄dicati/
one ſolū: neq̄ fidē nobis eſtimem⁹ ſufficere ad ſalu
tē: aliā pabolā terribilē ſubdit dicēs: Itē ſil'e ē re.
ce. ſage. miſ. in mari. HIE. Impletio eni hieremie
vaticinio dicētis: Ecce ego mittā ad vos piſcatores
multos. poſtq̄ aūt audierunt petr⁹ ⁊ andreas: iaco
bus ⁊ iohānes: Seq̄mi me: faciā vos piſcatores ho
minū: ɔtexerūt ſibi ex veteri ⁊ ex nouo teſtō ſagenā
euāgelicoꝝ dogmatū: ⁊ miſert̄ eā ī mare hui⁹ ſcl'iq̄
vſq̄ hodie ī medijs fluctib⁹ tēdit̄: capiēs de ſalſis ⁊
amaris gurgitib⁹ q̄cq̄d inciderit. i. bonos hoīes ⁊
malos: ⁊ hoc ē qđ ſubdit: Ex oī ge. piſ. ɔgregāti.
CHRY. Uel alit̄: Scā eccl'ia ſagene cōpat̄: q̄ ⁊ pi/
ſcatoꝛib⁹ ē ɔmiſſa ⁊ p̄ eā q̄ſq̄ ad eēnū regnū a p̄n̄
ſcl'i fluctib⁹ trahit̄: ne eterne moꝛtis p̄fūdo mergat̄
q̄ ex oī genere piſciū ɔgregat: q̄ ad p̄ctōꝛeſ veniā ſa
pientes ⁊ fatuos: liberos ⁊ ſuos: diuites ⁊ paupe:
foꝛtes ⁊ infirmos vocat. Que ſagena. ſ. tūc vniuerſa
liter ɔplet̄: cū in fine ſuo hūani generis ſūma ɔclu
dit̄. vn̄ ſeq̄t̄: Quā cū iple. eēt edu. ⁊ ſec⁹ lit. ſedē. ele.
bo. i va. ſua: ma. āt fo. miſert̄. Sic̄. n. mare ſeculū: ita
ſcl'i finē ſignificat litt⁹ maris: ī quo. ſ. fine boni piſceſ
in vaſis eligūt̄: mali p̄iciūt̄ foꝛas: q̄ ⁊ elect⁹ q̄ſq̄ ī
tabernacl'a eēna recipit̄: ⁊ inēni regni luce p̄dita ad
exterioꝛes tenebꝛas reprobi p̄trahūt̄. Nūc eni ma
los bonoſq̄ cōiter q̄ſi p̄mixtos piſces fidei ſagena
ɔtinet: ſꝫ litt⁹ indicat ſagena ecclie q̄d trahebat.
HIE. Hū eni ſagena extrahet̄ ad litt⁹: tūc ver ſecer
nēdoꝝ piſciū iudiciū demōſtrabit. CHRY. Quid
aūt diſtat hec pabola a pabola zizanioꝝ: Eteni illic
hi q̄dē ſalu. āt̄: hi āt peūt: ſic̄ et h̄. ſꝫ illic q̄dē p̄p̄ pa
uoꝝ dogmatū hereſiꝫ: ⁊ in āterioꝛi pabola ō ſemi/
q̄ nō attēdebāt q̄ dicebāt̄. h̄ āt p̄p̄ vite neq̄tiā p̄p̄
quā q̄uis ⁊ piſcatōe capti. i. cognitōe dei fructe nō
p̄nt ſaluari. Ne aūt audiēs q̄n malos foꝛas miſert̄
eſtimes hāc penā nō eē p̄iculoſam: p̄ expoſitōeꝫ ei⁹
grauitatē oñdit dicēs: Sic erit i cōſū. ſcl'i: exibūt an
geli. q̄uis alibi dicat: q̄ ipſe ſegregabit eos: ſicut ſe
parat paſtoꝛ oues: hic angelos hoc facē dicit: ſicut i
pabola zizanioꝝ. GRE. in ho. Timēdū ē aūt h̄ po
ti⁹ q̄ exponēdū. apta eni voce toꝛmēta peccātiū di
cta ſūt: ne q̄s ad ignoꝛātie ſue excuſatiōꝫ recurreret:
ſi q̄d de eēno ſupplicio obſcure diceret̄. RABA.

Aū enī venerit finis mūdi: tūc verū ſecernēdoꝝ pi/
ſciū iudiciū demōſtrabit᷑: ⁊ q̄ſi in quodā q̄etiſſimo
portu boni mittēt᷑ in vaſa celeſtiū mānſionū. malos
aūt torrēdos ⁊ exiccandos: gehēne flāma ſuſcipiet.

¶ Intellexiſtis hec oīa? Dicūt ei:
Etiā. Ait illis: Ideo oīs ſcriba do
ctus i regno celoꝝ ſimilis eſt homi
patrifamilias: q̄ pfert de theſauro
ſuo noua ⁊ uetera.

¶ CHRY. Recedentib⁹ turbis dn̄s diſcipulis in pa
rabolis loq̄t᷑: ex quib⁹ ſapiētiores ſūt facti: ita q̄ in/
telligūt que dicūt᷑. Quo circa dicit eis: Intellexiſtis
hec oīa? dicūt ei: Etiā. ¶ HIE. Ad apoſtolos enī p/
prie ſermo ē: quos nō vult audire tm̄ vt ppl̄m: ſꝫ eti
am intelligere vt magiſtros futuros. ¶ CHRY. De
inde qꝛ intellexerūt: rurſus eos laudat. vn̄ ſequitur:
Ait illis: Ideo oīs ſcriba do. in re. ce. ſi. ē hoi prifa. q̄
pfert de theſau. ſuo no. ⁊ vetera. ¶ AVG. xx. de ci.
dei: Non dicit Uetera ⁊ noua. q̄d vtiqꝫ dixiſſet niſi
maluiſſet meritoꝝ ordinē ſeruare q̄ꝫ tēpoꝝ. Mani/
chei etiā dū ſola dei pmiſſa noua tenere ſe arbitrā
tur: remanēt in vetuſtate carnis: ⁊ nouitatē īducūt
erroris. ¶ AVG. de que. euan. Utꝝ aūt iſta cōcluſi/
one exponere voluit quē dixerit theſauꝝ ī agro ab/
ſcōditū: qn̄ ſcē ſcripture intelligūt᷑ que noīe duoꝝ
teſtamētoꝝ noui ⁊ veteris ɔcludūt᷑: an oñdē volu/
it eū doctū habēdū in eccl̄ia q̄ etiā ſcripturas vete/
res pabolis explicatas intellexerit: ab iſtiſ nouis ac
cipiens regulas: qꝛ ⁊ iſta dn̄s p pabolas enūciauit
vt ſi ipſe in quo illa cōplent᷑ ⁊ manifeſtant᷑: p pabo
las adhuc loq̄t᷑ donec paſſio ei⁹ velū diſcindat: vt
nihil ſit occultū q̄d non reuelet᷑: multomagis illa q̄
tā lōge de illo ſcripta ſūt pabolis opta eſſe noueri/
mus: q̄ cū iudei ad litterā accipiāt: noluerūt eſſe do
cti in regno celorū. ¶ GRE. Sed ſi p nouū ⁊ vetus
q̄d dicit᷑: vtrūqꝫ teaſtimentū accipim⁹: Abraam do/
ctū fuiſſe denegamus: q̄ noui ⁊ veteris teſtamenti
ēſi facta nouit: mīme v̄ba nūciauit. Moyſen quo/
qꝫ docto patrifamiliaſ cōpare nō poſſum⁹: qꝛ etſi te
ſtamentū edocuit vetus: noui tn̄ dicta nō ptulit. Sꝫ
in eo q̄d hic dr̄: intelligi valet: qꝛ nō de his q̄ fuerāt
ſed de his qui ī eccl̄ia poterāt loq̄bāt᷑: q̄ tunc noua
⁊ vetera pferūt: cū vtriuſqꝫ teſtamēti p̄dicamēta v̄o
cib⁹ ⁊ morib⁹ loquūtur. ¶ HYLA. Diſcipulis enī ē
locutus: quos ſcribas ppter ſcientiā nūcupat: eo q̄
intellexerint ea q̄ ille noua ⁊ vetera. i. in euāgelijs ⁊
lege ptulit q̄ ſunt ⁊ eiuſdē patriſfamilias: vniuſqꝫ
vtraqꝫ theſauri: ipſos etiā ſub patriſfamilias noīe ſi
bi cōpat: eo q̄ doctrinā de ſpūſſancti theſauro ſuo
nouoꝝ ac veterū ſūt adepti. ¶ HIE. Uel apl̄i inſtru
cti ſcribe dicūt᷑: q̄ſi notarij ſaluatoris: qui verba illi⁹
⁊ p̄cepta ſignabāt in tabulis cordiſ carnalib⁹ regno
rū celeſtiū ſacramētis: ⁊ pollebant opib⁹ priſſami/
lie: eijciētes de theſauro doctrinaꝝ ſuaꝝ noua ⁊ ve
tera: vt q̄cquid in euangelio p̄dicabāt legis ⁊ pphe
tarū vocib⁹ cōprobarēt. Un̄ ⁊ ſpōſa dicit in cantico
cāticoꝝ: Noua cū veterib⁹ fratruelis me⁹ ſuaui tibi.
¶ GLO. Uel aliter: Uet⁹ ē ut p culpa hūanū gen⁹
in eterna pena intereat: ⁊ nouū ut ɔuerſus ī regnū
viuat. Prius aūt de regni ſilitudine theſauꝝ īuētū
ac margaritā bonā ptulit: poſtmodū inferni penas
de maloꝝ cōbuſtione narrauit ad que in cōcluſiōe
ſubiūgit: Ideo doct⁹ ſcriba. Ac ſi dicat: Ille ī ſancta
eccl̄ia doct⁹ p̄dicator ē: q̄ ⁊ noua ſcit pferre de ſua/
uitate regni: ⁊ vetuſta dicere de terrore ſupplicij: vt
vel pene terreāt quos p̄mia nō inuitant:

¶ Et factū eſt cū ɔſūmaſſet ieſus
pabolas iſtas: trāſijt inde. Et ueni
ens in patriā ſuā docebat eos in ſy
nagogis eoꝝ: ita ut mirarēt᷑ ⁊ dice
rent: Un̄ huic ſapientia hec ⁊ uirtu
tes? Nōne hic ē fabri fili⁹? Nōne
mater ei⁹ dicit᷑ maria: ⁊ frēs ei⁹ iaco
bus ⁊ ioſeph ⁊ ſimō ⁊ iudas: ⁊ ſoro
res ei⁹ nōne oēs apud nos ſūt? Un̄
ergo huic oīa iſta? Et ſcandalizabā
tur in eo. Ieſus aūt dixit eis: Nō
eſt ppheta ſine honore niſi in patria
ſua ⁊ ī domo ſua. Et fecit ibi uirtu
tes multaſ ppt̄ incredulitatē illoꝝ.

¶ HIE. Poſt parabolas quas dn̄s ad ppl̄m ē locu/
tus: ⁊ quas ſoli apl̄i intelligūt: trāſijt in patriā ſuam
vt ibi aperti⁹ doceat. Et hoc ē q̄d dr̄: Et factū ē cum
cōſū. ieſus pa. iſtas trāſijt inde ⁊ ve. ī pa. ſuā do. eos
in ſyna. eoꝝ. ¶ AVG. de con. euā. A ſupiori ſermone
pabolaꝝ iſtarū ſic trāſit: vt nō oñdat ɔſequētiſ ordi
nis neceſſitatē: pſertim qꝛ marc⁹ ab iſtis pabolis nō
in q̄d matthe⁹: ſed ī aliud intendens in q̄d ⁊ lucas:
ita cōtexuit narrationē vt credibilib⁹ oñdat᷑ hoc eē
poti⁹ ɔſequēter geſtū q̄d ipſi duo ɔſequēt᷑ adiūgūt
de naui. ſ. in qua dormiebat ieſus: ⁊ de miraculo ex
pulſoꝝ demonioꝝ: q̄ matthe⁹ ſupius recolens inſpo
ſuit. ¶ CHRY. Patriā āt ei⁹ h̄ nazaret vocat: nō enī
fecit v̄tutes multas: ſed ī caphārnaū fec̄ m̄lta ſigna.
ſꝫ doctrinā eis oñdit nō minorē admirationē hn̄tē
q̄ꝫ ſigna. ¶ REMI. In ſynagogis autē docebat: vbi
plurimi ɔueniebāt: qꝛ ppter multoꝝ ſalutē de celis
deſcēdit ad terras. Seq̄t᷑: Ita vt mirarēt᷑ ⁊ dicerēt:
vn̄ huic ſa. hec ⁊ v̄tutes? Sapia refert᷑ ad doctrinā:
v̄tutes v̄o ad miraculoꝝ opatōꝫ. ¶ HIE. Mira ſtul
titia nazarenoꝝ: Mirāt᷑ vn̄ hēat ſapiam ⁊ v̄tutes. ſꝫ
error in pmptu ē: qꝛ fabri filiū ſuſpicant᷑. vnde ⁊ di
cūt: Nōne hic ē fabri fili⁹? ¶ CHRY. Per oīa g̃ erāt
inſenſati vilipēdētes eū ab eo q̄ eſtimabat᷑ eē pr̄: q̄ꝫ
uis m̄lta hoꝝ exēpla hn̄teſ ī āntiq̄s tp̄ib⁹ ⁊ patꝝ igno
biliū nobiles vidētes filios: etenī dauid cui⁹dā agri
cole ieſſe fuit fili⁹: ⁊ Amos cui⁹dā paſtoris ⁊ ip̄e pa
ſtor. Oportebat. n. ppt̄ h̄ marie eū honorare: qm̄ a
talibus exiſtens talia loquebat᷑. etenī hoc erat ma/
nifeſtum: quoniā non ex humana diligentia erat: ſꝫ
ex diuina gratia. ¶ AVG. in ſer. de nati. Eſt aūt pat̄
chriſti faber de⁹: q̄ totius mūdi opa fabricat⁹ ē. Ar/
chā noe diſponebat. moyſi tabernaculū ordinauit.
archam teſtamēti inſtituit. Fabrū dixeri q̄ mētē ri
gidā explanat: ac cogitatiōes ſupbas excidit. ¶ HY
LA. Fabri etiā h̄ erat fili⁹ ferrū igne vincētis rōne:

ſeculi virtutē iudicio decoquētis maſſaqꝫ formātis
in oē opꝰ vtilitatis humane:formā.ſ.corpoꝝ nroꝝ i
diuerſa mēbroꝝ miniſteria:⁊ ad oīa eterne vite opa
fingentis. HIE. Cū aūt errēt in patre:nō eſt mirā
dū ſi errēt in fratribꝰ.vñ ſubdiť: Nōne eiꝰ mater dr̄
maria:⁊ frēs eiꝰ iacobus ⁊ ioſeph ⁊ ſimon ⁊ iudas
⁊ ſorores eius nōne apud nos oēs ſūt. HIE.ꝯ hel
uidiū: Fratres dñi hic appellātur filij matertere eiꝰ
marie:⁊ hec ē mater iacobi: ⁊ ioſeph vxor alphei.⁊
hec dicta ē maria iacobi minoris. AVG.ꝺ q̄.euā.
Non ergo mirū eſt dictos eſſe fratres dñi ex mater
no genē quoſcūqꝫ cognatos:cū etiā ex cognatione
ioſeph dici potuerint frēs eiꝰ ab illis q̄ eum patrem
dñi eſſe arbitrabanť. HYLA. Inhonorať ꝗ dñſ a
ſuis:⁊ quāqꝫ docēdi prudētia ⁊ opandi virtꝰ admi
ratione cōmoueret:non tñ credunt hec in noīe dñi
agere:⁊ paterne artiſ quodā obprobrio laceſſūt. In
ter tot ꝗ magnifica que gerebat:corpis eius ꝯtēpla
tione cōmouebanť.⁊ iō dicit: Unde huic oīa iſta ?
Seqť: Et ſic ſcādalizabātur in eo. HIE. Error iu
deoꝝ ſalus nr̄a eſt ⁊ hereticoꝝ ꝯdēnatio.intātū enī
cernebāt hoīem ieſū chriſtū vt putarēt filiū fabri.
CHRY. Intuere enī chriſti māſuetudinē ꝯſiciatꝰ
eſt:ſed cū mltā māſuetudine rñdit.vñ ſeqtur: Ieſꝰ
āt dixit eis: Nō ē ꝓpheta ſine honore:niſi in patria
ſua ⁊ i domo ſua. REMI. Prophetā ſeipſū appel
lat:qđ ⁊ moyſes manifeſtat cū dicit: Prophetā ſuſ
citabit deꝰ de fribꝰ veſtris vobis. Et hoc ſciendū ē
q̄ nō ſolū chriſtꝰ q̄ eſt caput oīm ꝓphetaꝝ:ſꝫ etiam
hieremias daniel ⁊ ceteri minores ꝓphete maioriſ
honoris ⁊ dignitatis fuerūt apud exteros q̄ȝ apud
ſuos. HIE. Propemodū enī naturale ē ciueſ ſem
per ciuibꝰ inuidere.nō enī ꝯſiderāt pñtia fieri opa:
ſꝫ fragilis recordātur infantie:q̄ſi nō ⁊ ipſi ꝑ eoſdez
etatū gradus ac maturā etatē venerint. HYLA.
Inhonorabilē etiā ꝓphetā i patria ſua eē rñdit:q̄
in iudea eſſet vſqꝫ ad crucis ſententiā condēnādus
⁊ q̄ penes ſolos fideles dei virtus:⁊ ꝓpter eoꝝ in
credulitatē opibus diuine v̄tutis abſtinuit. vñ ſeq
tur: Et nō fecit ibi virtutes multas ꝓpter increduli
tatē eoꝝ. HIE. Non ꝙ etiā incredulis facē nō po
tuit v̄tutes multas:ſed ꝙ ne multas faciens v̄tutes
ciues incredulos ꝯdēnaret. CHRY. Si aūt admi
ratio eis adueniebat ex miraculis:quare nō multa
fecit:q̄ nō ad oſtenſionē ſuā inſpiciebat:ſꝫ ad ea q̄
alijs erāt vtilia.hoc igiť nō ꝓueniēte deſperit:qđ
erat ſuiipſiꝰ:vt nō penā eiꝰ augeat. Cur igiť vel pau
ca fecit ſigna:vt nō dicāt: Si vtiqꝫ facta eēnt ſigna
nos credidiſſemꝰ. HIE. Pōt etiā aliter intelligi ꝙ
ieſus deſpiciať in domo ⁊ in patria ſua: hoc ē in po
pulo iudeoꝝ:⁊ iō ibi pauca ſigna fecerit:ne penitus
iexcuſabiles fierēt.maiora autem ſigna quotidie in
gētibus per apoſtolos facit:non tam in ſanatione
corpoꝝ q̄ȝ animarum ſalute. CA.XIIII.

In illo tpe audiuit herodeſ
tetrarcha famam ieſu:⁊ ait
puerif ſuis hic ē iohānes ba
ptiſta:ipſe ſurrexit a mortuis:⁊ iō
uirtuteſ opanť i eo. Herodes enī
tenuit iohannē ⁊ alligauit eū:⁊ po
ſuit in carcerē ꝓpter herodiadē uxo
rem fratris ſui. Dicebat enim illi io
hannes: Non licet tibi habere eam.
Et uolēs illū occidere timuit popu
lum:q̄ ſicut ꝓphetā eum habebāt.

GLO. Quia ſupra euāgeliſta oñderat quō phari
ſei chriſti miracula calūniantur:cōciues aūt eiꝰ hic
admirātes chriſtū:tñ ꝯtēnebant:refert nūc quā opi
nionē ex auditis miraculis herodes de chriſto ꝯce
perat.vñ diciť: In illo tpe audiuit herodes tetrar
cha famā ieſu. CHRY. Non abſqꝫ cā hic tēpꝰ euā
geliſta deſignat: ſed vt diſcas tyranni ſupbiā ⁊ ne
gligentiā.neqꝫ enī a ꝑncipio didicit ea q̄ erāt a chri
ſto:ſed poſt plurimū tēpꝰ:ſic etiā multi q̄ i poteſta
tibus ſūt:multa electiōe circūdati hmōi tarde addi
ſcūt:q̄ nō multā horū faciūt curā. AVG. de con.
euan. Dixit aūt matthēꝰ: In illo tpe:nō in illo die
vel ipſa hora. nā ⁊ marcꝰ quidē hoc eodē mō dic:
ſed nō eodē ordine.ſed poſtq̄ȝ diſcipulos ad ꝑdicā
dum miſit:nulla tamē facta neceſſitate qua hoc cō
ueniēter geſtū eē intelligereť. Lucas etiā narrandi
eum ordinem tenet quē ⁊ marcꝰ:nec ipſe tñ rerum
geſtaꝝ ordinē fuiſſe eūdē credi cogit. CHRY. Vi
de ergo q̄ȝ magnū q̄d ē virtus:nam ⁊ defunctū iohā
nem herodes formidauit:⁊ de reſurrectiōe philo
ſophať:⁊ ideo ſequiť. Et ait pueris ſuis:hic eſt io
hannes baptiſta:ipſe ſurrexit a mortuis ⁊ iō v̄tutes
opanť in eo. RABA. Sed quāta eſt inuidia iude
orū ex iſto loco docemur. Iohannē enī a mortuis
potuiſſe reſurgere nullo atteſtāte herodes alienige
na nūciauit: Iudei v̄o chriſtū quē ꝓphete eoꝝ ꝑdi
xerant non reſurrexiſſe:ſꝫ furtim ablatū eē credere
malūt.in quo inſinuať ꝙ ꝓmptior ē animꝰ gētium
ad credulitatē q̄ȝ iudeoꝝ. CHRY. Quidā āt eccle
ſiaſticoꝝ interpñū q̄rit quare herodes iſta ſit ſuſpi
catꝰ:vt putet iohānē a mortuis reſurrexiſſe:q̄ſi alie
ni erroris nobis reddēda ſit rō:aut ex his v̄bis ha
beat occaſionē hereſis metempſichoſeoſ:que pꝰ mul
tos annoꝝ circulos in diuerſa corpa dicit aīas inſi
nuari:cū eo tpe quo iohānes decollatꝰ eſt dñs.xxx.
annoꝝ eēt. RABA. Bene autē de reſurrectionis
virtute oēs ſenſerūt:ꝙ maioris potētie ſūt ſancti fu
turi cū a mortuis reſurrexerint:q̄ȝ fuere dū adhuc
carnis infirmitate grauarēť.ꝓpterea dicit: Et ideo
virtutes opanť in eo. AVG. de con.euan. Lucas
aūt dicit: Et ait herodes: Iohānē ego decollaui:q̄s
eſt iſte de quo audio talia? Quia ꝗ heſitantē lucas
cōmemorauit herodē:intelligendū ē aut poſt hanc
heſitationē ꝯfirmaſſe in aīo ſuo qđ ab alijs diceba
tur:cū dixit pueris ſuis ſicut hꝫ matthēꝰ narrat: Hic
eſt iohānes baptiſta. ita ꝓnūciāda ſunt hec verba:
vt heſitantē adhuc indicēt. vtroqꝫ enī mō ꝓnūcia
ri pōt:vt aut ꝯfirmatū eū ex alioꝝ verbis accipiamꝰ
aut adhuc eū heſitātē vt lucas cōmemorat. RE
MI. Forte aūt queret aliquis:q̄re dicat mattheus
In illo tpe audiuit herodes:cū longe ſupiꝰ dicat ꝙ
mortuo herode reuerſꝰ ē dñs ex egypto? Sed hec
qđ ſoluiť ſi intelligať duos fuiſſe herodes.mortuo
nāqꝫ priore herode ſucceſſit ei archelaus filius eiꝰ:
qui poſt.x.annos relegatus ē apud viennā vrbem

gallie.deĩde ceſar auguſtus iuſſit diuidi illud regnũ ĩ tetrarchias: ⁊ tres ꝑtes dedit filijs herodis. Iſte ergo herodes q̃ iohãnem decollauit: ẽ filiꝰ maioris herodis ſub quo dñs natꝰ eſt. ⁊ vt hoc oñderet euangeliſta addidit Tetrarcha. GLO. Quia vero dixerat de opinione reſurrectionis iohãnis: cũ nihil de morte dixiſſet: iõ reuertit̃ ⁊ narrat qualiter obiret. CHRY. Et hãc hiſtoriã nobis euãgeliſta nõ p̃ricipaliter ĩducit: q꞉ totũ ſtudiũ fuit ei dicere de chriſto ⁊ nihil aliud: niſi ad hoc cõferre deberet. Dicit ergo Herodes tenuit iohãnẽ ⁊ alligauit eũ. AVG. de cõ. euã. Lucas quidẽ nõ eodẽ ordĩe id recordat̃: ſed circa baptiſmũ quo dñs baptizatꝰ ẽ. vñ h̃ p̃occupaſſe itelligit̃: vt narret q̃õ multo poſt factũ ẽ. Lucas n. cõmemoraſſet iohãnis verba de dño ꝙ ventilabrum in manu eꝰ ſit: cõtinuo h̃ ſubiecit: q̃õ nõ continuo factũ eſſe iohãnes euãgeliſta exponit: cũ cõmemoret poſtea q̃ꝫ baptizatꝰ ẽ ieſus iiſſe eũ ĩ galileã: ⁊ pꝰ rediſſe ĩ iudeã: ⁊ ibi baptizaſſe circa iordanẽ anq̃ꝫ iohãnes ĩ carcerẽ miſſus eẽt. Sed nec mattheus nec marcꝰ eo ordĩe de iohãne ĩ carcerẽ miſſo ĩ ſua narratiõe poſuerũt: quo factũ apparet in eorũ ſcriptis. nã ⁊ ipſi dixerũt tradito iohãne dñz iiſſe ĩ galileã: ⁊ poſt multa q̃ fecit ibi ex occaſiõe fame veniẽtis ad herodẽ: de chriſto narrãt oĩa q̃ de iohãne fuerũt inclu̾ſo ⁊ occiſo. Cãm aũt quare poſitꝰ ſit in carcerem oñdit cũ dicit: Propter herodiadẽ vxorẽ fratris ſui Dicebat enĩ illi Iohãnes: Nõ licet tibi habere eã. HIERO. Vetꝰ narrat hiſtoria: philippum herodis maioris filiũ fratrẽ huiꝰ herodis duxiſſe vxorẽ herodiadẽ filiã arethe regis arabũ: poſtea vero ſocerũ eꝰ exortis q̃buſdã cõtra generũ ſimultatibꝰ tuliſſe filiam ſuã: ⁊ ĩ dolorẽ p̃oris mariti herodes inimici eius nuptijs copulaſſe. ꝗ iohãnes baptiſta q̃ venerat in ſpũ ⁊ virtute helie: eadẽ auctoritate qua ille achab corripuerat ⁊ iezabel arguit herodẽ ⁊ herodiadez ꝙ illicitas nuptias fecerit: ⁊ nõ liceat fratre viuẽte germano vxorẽ eiꝰ ducere: malẽs piclitari apud regem q̃ꝫ ꝓpter adulationẽ eẽ imemor preceptorum dei. CHRY. Nõ tñ vxori loquit̃ ſed viro eiꝰ: qm̃ principalior erat hic. forſan enĩ legẽ iudeorũ tenebat: ⁊ iõ iohãnes eũ ab adulterio ꝓhibuit. Sequit̃: Et volẽs eũ occidere timuit populũ. HIERO. Seditionẽ q̃dez populi verebat̃ ꝓpter iohãnẽ a quo ſciebat turbas ĩ iordane plurimas baptizatas ſed amore vincebat̃ vxoris: ob cuius ardorẽ etiã dei p̃cepta neglexerat. GLO. Timor enĩ dei corrigit: timor hominuz differt: ſed volũtatẽ nõ aufert. vñ ⁊ auidiores reddit ad crimen quos aliqñ ſuſpẽdit a crimine.

¶ Die autez natalis herodis: ſaltauit filia herodiadis in medio: ⁊ placuit herodi. Unde cũ iuramẽto pollicitꝰ eſt ei dare: quodcũqꝫ poſtulaſſet ab eo. At illa p̃monita a mr̃e ſua da mihi inq̃t hic in diſco caput iohãnis baptiſte. Et cõtriſtatꝰ eſt rex. ꝓpter iuramentũ aũt ⁊ eos q pariter recũbebãt iuſſit dari. Miſitqꝫ ⁊ decollauit iohannẽ in carcere. Et allatũ ẽ caput eiꝰ ĩ diſco: ⁊ datũ ẽ puelle ⁊ illa attulit matri ſue. Et accedentes diſcipuli eiꝰ tulerũt corpꝰ eius ⁊ ſepelierunt illud: ⁊ uenientes nunciauerunt ieſu.

CHRY. Poſtq̃ꝫ enarrauit euãgeliſta ĩcarceratiõnẽ iohãnis: ꝓſequit̃ de occiſiõe ipſiꝰ dicẽs: Die aũt natalis herodis ſaltauit filia herodiadis ĩ medio. HIERO. Nullũ inuenimꝰ aliũ obſeruaſſe diẽ natalis ſui niſi herodẽ ⁊ pharaonẽ: vt quorũ erat par impietas eſſet vna ſolẽnitas. REMI. Et ſciendum ꝙ cõſuetudo ẽ nõ ſolũ diuitũ ſed etiã pauperũ mulierũ: ita pudice filias ſuas nutrire: vt vix ab extraneis videant̃. Hec aũt ĩpudica mulier ĩpudice filiã ſuam nutriuit: quã nõ docuit pudorẽ ſed ſaltationẽ. Nec minꝰ reprehẽdendꝰ ẽ herodes q̃ oblitꝰ ẽ domũ ſuaz eẽ aulã regiã quã p̃dicta mulier fecerat theatrũ. vñ ſequit̃: Et placuit herodi. vñ cũ iuramẽto pollicitus ẽ ei dare quodcunq̃ꝫ poſtulaſſet ab eo. HIERO. Ego aũt nõ excuſo herodẽ ꝙ inuitus ⁊ nolẽs ꝓpter iuramentũ homicidiũ fecerit: q̃ ad hoc forte iurauit vt future occiſionis machinas prepararet. alioq̃n ſi ob iuſiurandũ feciſſe ſe dicit: ſi matris: ſi patris poſtulaſſet interitũ facturꝰ fuerat: an nõ: q̃õ in ſe ergo repudiaturꝰ fuit: contẽnere debuit ĩ propheta. ISIDO. In malis ergo ꝓmiſſis reſcide fidẽ. Impia eſt ꝓmiſſio q̃ ſcelere adimplet̃. Illud nõ ẽ ob ſeruandũ ſacramẽtũ quo malũ icaute ꝓmittit̃. Sequit̃: At illa p̃monita a matre ſua: da mihi inq̃t hic ĩ diſco caput iohãnis baptiſte. HIERO. Herodias enim timẽs ne herodes aliqñ reſipiſceret vel philippo fratri amicꝰ fieret: atq̃ꝫ illicite nuptie repudio ſoluerent̃ monet filiã vt ĩ ipo ſtatim cõuiuio Iohãnis caput poſtulet: digno ↄperi ſaltatiõis dignũ ſanguis premiũ. CHRY. Duplex ẽ aũt hic puelle accuſatio: ⁊ qm̃ ſaltauit: ⁊ qm̃ ita ei placuit: vt occiſionẽ expeteret ĩ mercedẽ. Uide aũt qualiter crudelis ⁊ qualiter mollis ẽ herodes. ſeipm̃ enĩ obnoxiũ iuramẽto facit illã aũt dñam petitiõis cõſtituit. q̃ ergo ſciuit q̃õ ex eiꝰ petitiõe malũ eueniebat: triſtatꝰ eſt. vñ ſequit̃: Et cõtriſtatꝰ ẽ rex. virtꝰ enĩ etiã apud malos admiratione ⁊ laudibꝰ digna ẽ. HIERO. Uel aliť: Cõſuetudinis ſcripturarũ ẽ: vt opinionẽ multorũ ſic narret hiſtoricꝰ: quõ eo tẽpore ab hominibus credebat̃. ſicut ioſeph ab ipſa quoq̃ꝫ maria appellabat̃ pr̃ ieſu: ita ⁊ nũc herodes dicit̃ cõtriſtatꝰ: q꞉ h̃ diſcũbentes putabãt. Diſſimulator enĩ mẽtis ſue ⁊ artifex homicidij triſticiã p̃ferebat ĩ facie: cũ leticiã haberet ĩ mẽte. Sequit̃: Propter iuſiurãdũ: aut ꝓpter eos q̃ pariter recũbebãt iuſſit dari. Scelꝰ excuſat iuramento: vt ſub occaſiõe pietatis ĩpius fieret. Q̃õ aũt ſubijcit Et ꝓpter eos q̃ pariter diſcũbebãt: vult oẽs ſceleris ſui eẽ cõſortes: vt ĩ luxurioſo cõuiuio cruente epule deferrẽtur. CHRY. Si aũt teſtes habere iuratiõnis formidauit: q̃ꝫto magis timuiſſe oportebat tam inique occiſiõis tãtos teſtes habere. REMI. Sed ĩ eo minꝰ peccatũ factũ ẽ cã maioris peccati. nã q̃a libidinoſaz volũtatẽ nõ extixit: icirco ad luxuriam

ꝑuenit. ⁊ qꝛ luxuriã nõ coercuit: iõ ad reatũ homici
dij deſcẽdit. vñ ſeqꝛ: Miſitq; ⁊ decollauit Johãnez
ĩ carcere: ⁊ allatũ ẽ caput eiꝰ ĩ diſco. REMI. Legi
mus ĩ romana hiſtoria flaminiũ ducẽ romanoꝝ qꝛ
accubãti iuxta meretricule q̃ nũq̃ vidiſſe ſe diceret
hominẽ decollatũ: accẽſus ſit: vt reꝰ quidã capital'
criminis ĩ cõuiuio trũcaret': a cenſoribꝰ pulſum curia
qꝛ epulas ſanguini cõmiſcuerit: ⁊ mortẽ cuiuis noxij
hominis ĩ alteriꝰ delicias ꝓſtiterit: vt libido ⁊ homici
diũ pariter miſcerẽtur: quãto ſceleratior herodes ⁊
herodias ac puella que ſaltauit preciũ ſanguinis pe/
tijt caput ꝓphete: vt haberẽt ĩ ꝓtãte linguã: q̃ illici/
tas nuptias arguebat. Seqꝛ: Et datũ ẽ puelle: ⁊ tu/
lit matri ſue. GRE. ĩ morali. Sed nõ ſine admira
tiõe grauiſſima ꝑpendo: qꝛ ille ꝓphetie ſpũ itra ma
tris vterũ ĩpletus: quo ĩter natos mulierũ nemo ma
ior ſurrexit: ab iniq̃s ĩ carcerẽ mittit': ⁊ ꝓ puelle ſal/
tu capite trũcat': ⁊ vir tãte ſeueritatis ꝓ riſu turpiũ
morit'. Nũqd nã credimꝰ aliq̃d fuiſſe qḋ ĩ eiꝰ vita il
la ſic deſpecta mors tergeret: Sꝫ iccirco deꝰ ſuꝰ ſic ꝑ
mit ĩ ĩfimis: qꝛ videt quõ remuneret ĩ ſũmis. Hic ḡ
vnuſq̃ſq; colligat q̃d illi ſint paſſuri quos reprobat:
ſi ſic cruciat quos amat. GRE. xxix. mor. Neque
aũt iohãnes de cõfeſſiõe chriſti: ſed iuſticie veritate
req̃ſitus occubuit. Sed qꝛ chriſtus ẽ veritas: vſq; ad
mortez ꝓ chriſto quaſi ꝓ veritate ꝑuenit. Seqꝛ: Et
accedẽtes diſci. eiꝰ tule. cor. eiꝰ ⁊ ſepeli. illud. HIE.
In quo ipſiꝰ Johãnis ⁊ ſaluatoris diſcipulos ĩtel/
ligere poſſumꝰ. RABA. Narrat aũt ioſephꝰ vin
ctũ hominẽ ĩ caſtellũ macherõta adductũ: ibiq; trũ
catũ. eccleſiaſtica vero narrat hiſtoria ſepultũ eũ in
ſebaſta vrbe paleſtinoꝝ: q̃ quondã ſamaria dicta
ẽ. CHRY. Intẽde aũt qualiter diſcipuli iohãnis
iã magis familiares facti ſũt ieſu. ipi enĩ ſũt q̃ annũ
ciauerũt ei qḋ factũ ẽ de iohãne. vñ ſeqꝛ: Et veniẽ.
nũciaue. ieſu. Etenĩ vniuerſos dimittẽtes ad ipm cõ
fugiũt: ⁊ paulatim poſt calamitatẽ ⁊ reſpõſionez a
chriſto datã directi ſũt. HYLA. Myſtice autez io
hãnes ꝓtulit formã legis: qꝛ lex chriſtũ predicauit: ⁊
iohãnes ꝑfectꝰ ex lege ẽ: chriſtũ ex lege ꝓnuncians.
Herodes vero ꝓnceps ẽ populi: ⁊ populi princeps
ſubiecte ſibi vniuerſitatis nomẽ cauſamq; cõplecti
tur. Johannes ergo herodẽ monebat: ne fratris ſui
vxorẽ ſibi iũgeret. Sũt enĩ atq; erãt duo populi cir/
cũciſionis ⁊ gẽtiũ. hi igit' fratres ex eodez ſũt hũani
generis ꝑente: ſed iſraelẽ lex admonebat: ne opa gẽ
tiũ ⁊ ĩfideliũ ſibi iũgeret: q̃ ipis tãq̃ vĩculo cõiuga/
lis amoris annexa ẽ. Die aũt natalis. i. rerũ corpaliũ
gaudijs herodiadis filia ſaltauit. voluptas enĩ tãq̃
ex ĩfidelitate orta: ꝑ oĩa iſrael gaudia totis illecebriſ
ſue curſibꝰ offerebat': cui ſe etiã ſacramẽto venalem
populꝰ addixit. Sub peccatis enĩ ⁊ ſeculi volupta/
tibꝰ iſraelite vite eterne munera vẽdiderũt. Hec ma
tris ſue. i. ĩfidelitatis ĩſtĩctu orauit deferri ſibi caput
iohãnis. i. gloriã legis. populꝰ honi eiꝰ qḋ ĩ lege erat
cõſciꝰ: voluptatis cõditiõibus nõ ſine ꝑiculi ſui do
lore cõcedit: ſcitq; ſe talẽ ꝓceptorũ gloriam opruiſſe
cõcedere: ſed peccatis tãq̃ ſacramẽto coactꝰ ⁊ prin
cipũ adiacẽtiũ metu atq; exẽplo deprauatꝰ ⁊ victꝰ
illecebris voluptatis meſtꝰ obtẽperat. Igit' ĩter reli
qua diſſoluti populi gaudia: ĩ diſco iohãnis caput
offert': d. ãno. ſ. legis voluptas corpoꝝ ⁊ ſecularis lu

xus auget'. Igit' ꝑ puellã ad matrẽ defert': ac ſic p̃o
broſus iſrael etiã voluptati ⁊ ĩfidelitati ſue gloriã le
gis addixit. Finitis igit' legis tẽporibus ⁊ cũ iohã
ne ſepultis ⁊ diſcipuli eiꝰ res geſtas dño annũciãt
ad euãgelia. ſ. ex lege veniẽtes. HIERO. Uel ali
ter: Nos vſq; hodie cernimꝰ ĩ capite iohãnis ꝓphe
te iudeos chriſtũ q̃ caput ꝓphetarũ ẽ ꝑdidiſſe: ſed ⁊
linguã ⁊ vocẽ apud eos ꝑdidit ꝓpheta. REMI.
Uel aliter: Decollatio iohãnis ſignat minorationem
fame illiꝰ qua eſtimat' a populo chriſtꝰ: ſicut exalta
tio dñi in cruce ſignat ꝓfectũ fidei. vñ iohãnes: Il
lum oportet creſcere: me autẽ minui.

Quod cũ audiſſet ieſus ſeceſſit ĩ
de in nauiculã: in locũ deſertũ ſeor
ſum. Et cũ audiſſent turbe: ſecute
ſunt eũ pedeſtres de ciuitatibꝰ. Et
exiens uidit turbã multã: ⁊ miſertꝰ
eſt eis: ⁊ curauit languidos eoꝝ.

GLO. Saluator audita nece ſui baptiſte ſeceſſit ĩ
locũ deſertũ. vñ ſequit': Quod cũ audiſſet ieſus ſeceſ
ſit ide ĩ nauicula ĩ locũ deſertũ ſeorſum. AUG. de
concor. euã. Hoc aũt cõtinuo poſt iohãnis paſſio
nẽ euãgeliſta factũ eẽ cõmemorat. vñ poſt hec facta
ſũt illa q̃ ꝓmo narrata ſũt: q̃bus motꝰ herodes dixit
Hic ẽ iohãnes. Illa enĩ poſteriora debẽt intelligi q̃
ad herodẽ ꝑtulit fama vt moueret' ⁊ heſitaret: quis
nã iſte eſſe poſſet de quo audiret talia cũ iohãnez
ipſe occidiſſet. HIERO. Nõ aũt ſecedit in locũ de
ſertũ: vt quidã arbitrant' timore mortis. Sed parcẽs
inimicis ſuis ne homicidiũ homicidio iungerẽt: vel
ĩ diẽ paſche ſuũ interitũ differẽs: ĩ quo ꝓpter ſacramẽ
tum imolãdus ẽ agnꝰ ⁊ poſtes credẽtiũ ſanguine
ſpergẽdi. Si iõ receſſit vt nobis ꝓberet exemplũ te
meritatis vltro ſe tradẽtiũ vitãde: qꝛ nõ omẽs eadẽ
conſtãtia ꝑſeuerãt ĩ tormẽtis q̃ ſe torquendos offe
rũt. Ob hãc cãm ĩ alio loco precipit: Si ꝑſecuti vos
fuerĩt ĩ iſta ciuitate: fugite ĩ aliã. vñ elegãter quoq;
euãgeliſta nõ dicit: Fugit ĩ locũ deſertũ: ſed Seceſ
ſit: vt ꝑſecutores vitauerit: magis q̃ꝫ timuerit. Poꝫ
etiã aliã ob cãm audito iohãnis interitu ſeceſſiſſe in
deſertũ locũ: vt credẽtiũ ꝓbaret fidẽ. CHRY. Uel
iõ hꝫ fecit: qꝛ plura humaniꝰ vult diſpẽſare: nõdum
tẽpore exiſtẽte denudãdi ſuã manifeſte deitatẽ: ꝓp
pter qḋ ⁊ diſcipulis dixit: qꝛ nulli diceret q̃ ipſe eſſ
chriſtꝰ. Poſt reſurrectionẽ aũt volebat hꝫ fieri mani
feſtũ. Iõ aũt cuiuis ꝑ ſe nouerit qḋ factũ ẽ: nĩ anteq̃
nũciaret' ei: nõ ſeceſſit vt demõſtraret ꝑ oĩa ĩcarna
tiõis veritatẽ. non enĩ ſolo viſu: ſed opibus hꝫ credi
volebat. Recedẽs vero nõ abijt ĩ ciuitatẽ: ſed in de
ſertũ ĩ nauigio: vt nullus ſequeret'. Turbe aũt neq; ita
deſiſtũt ſed ſequunt': ⁊ neq; qḋ geſtum ẽ de iohãne
eos terruit. vñ ſequit': Et cũ audiſſent turbe: ſecute
ſũt eũ pedeſt. de ciui. HIERO. Secute ſũt aũt ei
pedeſtres: nõ in iumẽtis: nõ ĩ vehiculis: ſed ꝓprio la
bore pedũ: vt ardorẽ mẽtis oñderet. CHRY. Et ꝓ
pter hoc ſtatĩ retributionẽ acceperũt. vñ ſequit': Et
exiẽs vidit turbã multã: ⁊ miſertꝰ ẽ ei: ⁊ curauit lan
guidos eoꝝ. ⁊ſi enĩ multa erat affectio eoꝝ q̃ ciui
tates dimittebãt: ⁊ diligẽter eũ querebãt: ſed tñ q̃

ab ipſo fiebāt:oīs ſtudij ſuperexcedūt retributionem. Jdq; cām talis curatiōis miſericordiā ponit. Eſt autem magna miſericordia ꝙ oēs curat: ⁊ fidē nō expetit. HYLA. Myſtice aūt dei verbū lege finita: nauē cōſcendēs eccleſiā adiit: Jn deſertū deſcendit. Relicta qppe cōuerſatiōe iſrael ī vacua diuine cognitiōis pectora trāſit. Turba aūt hoc audiēs dñm de ciuitate ſeqꝉ ī deſertū: de ſynagoga videlicet ad eccleſiā tendēs:quā vidēs miſert⁹ ē: ⁊ oēm languorē īfirmitatēq; curat. obſeſſas.ſ.mētes ⁊ corda īfidelitatis vitio ad ītelligētiā noue ꝑdicatiōis emēdat. RABA. Jllud quoq; notādū ꝙ poſtq̄ dñs ī deſertū venerit:ſecute ſūt eū turbe multe. Nā anq̄ veniret ī ſolitudinem gētiū:ab vno tantū populo colebaꝉ. HIERO. Reliquūt aūt ciuitates ſuas hoc ē pſtinas cōuerſatiōes ⁊ varietates dogmatū. Egreſſus aūt ieſus ſignat ꝙ turbe quidē habebāt eūdi voluntatē:ſed ꝑueniēdi vireſ nō habuerūt:iō ſaluator egrediꝉ de loco ⁊ obuiam pergit.

¶ Veſpere autē facto acceſſerūt ad eū diſcipuli ei⁹ dicētes: Deſert⁹ ē locus ⁊ hora iā preterijt: dimitte turbas:ut euntes in caſtella emant ſibi eſcas. Jeſus autē dixit eis: Nō habent neceſſe ire: date illis uos manducare. Rñderunt ei: Nō habem⁹ hic niſi quinq; panes ⁊ duos piſces. Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cū iuſſiſſet turbā diſcūbere ſup fenū:acceptis qnq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piſcib⁹:aſpiciēs in celū bñdixit ⁊ fregit:⁊ dedit diſcipuliſ panes:diſcipuli autē turbis. Et māducauerūt oēſ ⁊ ſaturati ſūt. Et tulerūt reliquias duodecī́ cophinos fragmētorū plenos. Manducātiū aūt fuit numer⁹ quinq; milia uirorum:exceptis mulieribus ⁊ paruulis.

CHRY. Turbarū fidē oñdit: ꝙ dñm etiā famem patiētes expectabāt vſq; ad veſperā.⁊ iō ſequiꝉ: Veſpere au.fa.acceſſe.ad eū diſci.ei⁹ dicētes: Deſert⁹ ē loc⁹. Cibatur⁹ quidē eos dñs expectat rogari: quaſi vbiq; nō īſiliēs prior miracula:ſed vocat⁹. Jō aūt null⁹ de turba accedit. venerabanꝉ eni eū abundāter:⁊ neq; famis ſenſū accipiebāt amore īſtātie. Sz neq; diſcipuli accedētes dicūt: Ciba eos.adhuc eni impfecti⁹ erāt diſcipuli diſpoſiti:ſed dicūt: Deſert⁹ ē loc⁹.qd̄ eni videbaꝉ iudeis ī eremo eē miraculū: cū dicerēt: Nūqd pōt pare mēſam ī deſerto: h ⁊ ꝑ opa oñdit. Propter h aūt ⁊ ī deſertū eos ducit: vt ſine oī ſuſpiciōe ſit h miraculū:⁊ null⁹ eſtimet ex caſtello aliquo ꝓpe exiſti īferri aliqd ad mēſam. Sed q̄uis deſert⁹ ſit loc⁹:tñ q nutrit orbē terrarū adeſt. ⁊ſi hora iā ꝑterijt vt dicūt:tñ q nō erat ſuppoſit⁹ loquebaꝉ. Et q̄uis ꝑueniēs diſcipulos dñs multos īfirmos curauit:tñ iterim ita impfecti erant: ꝙ neq; qd̄ de panib⁹ factur⁹ erat poterāt eſtimare. vñ ſubdūt: Dimitte tur. vt eūtes ī caſtella emant ſibi eſcas. Vide aūt magiſtri ſapiētiā. nō eni ſtatim dixit eis: Ego cibabo eos. neq; eni hoc facile ſuſcepiſſēt. ſed ſubdiꝉ: Jeſus aūt dixit eis: Nō habēt neceſſe ire: date illis vos māducare. HIERO. Jn quo ꝓuocat apoſtolos ad fractionē panis: vt illis ſe nō habere teſtātib⁹ magnitudo miraculi notior fieret. AVGV. de cō. euā. Pōt aūt mouere:ſi dñs ſm narratiōnē iohānis ꝓſpectis turbis q̄ſiuit a philippo. vnde illis eſce dari poſſēt:quō ſit verū qd̄ matthe⁹ h narrat pri⁹ dixiſſe dño diſcipulos:vt dimitteret turbas quo poſſent alimēta emere de ꝓximis locis. Jntelligiꝉ ergo poſt hec verba dñm inſpexiſſe multitudinē ⁊ dixiſſe philippo qd̄ iohānes ꝯmemorat. Matthe⁹ aūt ⁊ alij ꝑtermiſerūt: ⁊ oīno ī talib⁹ queſtionibus neminē moueri oꝫ: cū ab alio euāgeliſtarū dicitur qd̄ ab alio ꝑtermittiꝉ. CHRY. Diſcipuli vo neq; ꝑ ꝑmiſſa verba directi ſūt:ſed adhuc vt homi loquunꝉ. vñ ſeqꝉ: Rñderūt ei: Nō habem⁹ hic niſi qnq; pa. ⁊ duos piſces. Addiſcim⁹ aūt ī h diſcipulorū philoſophiā:qualiter cōtempſerūt eſcā. xij. eni exiſtes qnq; panes habebāt: ⁊ duos piſces. ꝯtēptibilia eni illis erāt corꝑalia ⁊ a ſpiritalibus poſſidebanꝉ. Quia igiꝉ diſcipuli adhuc ad terrā trahebāꝉ:iā dñs īducere īcipit q ab iꝑa erant. vñ ſequiꝉ: Qui ait eis afferte illos mihi huc. Propꝉ qd aūt nō facit paneſ ex nihilo qbus turbā paſcat: vt.ſ. obſtruat martiōis ⁊ māichei os:q creaturas alienāt a deo: ⁊ ꝑ opa doceat oīa q videnꝉ ei⁹ opa ⁊ creatiōes ſūt: ⁊ vt oñdat qm̄ ipe eſt q fruct⁹ tradidit:q dixit a pꝛīcipio: Terra germinet herbā virentē. neq; eni h min⁹ illo ē. Nō eni min⁹ ē de quinq; panib⁹ facere panes tātos: ⁊ de piſcib⁹ ſimiliter:q̄ de terra educere fructū: ⁊ ab aquis reptilia alia animata:qd̄ demōſtrabat eū eſſe dñm terre ⁊ maris. Oportet aūt erudiri diſcipulorū exemplo:qm̄ ⁊ſi pauca habuim⁹:oꝫ ea retribuere indigētibus. Juſſi nanq; diſcipuli afferre qnq; panes nō dicūt: vñ mitigabim⁹ famē noſtrā: ſed obediunt cōfeſtim. vñ ſequiꝉ: Et cū iuſſiſſet turbā diſcumbere ſup fenū:acceptis qnq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piſcibus:aſpiciēs in celū bñdixit ac fregit. Quare aſpexit in celū ⁊ bñdixit: Oportebat nāq; credi de eo quoniam a patre ē. ⁊ quoniā ei equalis ē: equalitatē demonſtrabat:cū poteſtate oīa faceret. A patre autē eſſe ſe mōſtrabat per h qd̄ ad ipſum oīa referēs faciebat:īuocās eū ad ea q fiebāt. ⁊ iō vt vtrūq; oñdat: nunc quidē ꝑtāte: nūc aūt orās miracula facit. Deīde cōſiderandū ꝙ ī minorib⁹ reſpicit ī celū: ī maiorib⁹ autē cū ꝑtāte omnia facit. Quādo enim peccata dimiſit: mortuos ſuſcitauit: mare refrenauit: occulta cordiū redarguit: oculos edidit ceci nati: que ſoliuſ dei ſunt nequaq̄ videꝉ orans. Quādo aūt panes multiplicari fecit: quod his omnib⁹ minus ē: tūc reſpexit in celū: vt diſcas quoniā ⁊ in minorib⁹ nō aliunde virtutē habet q̄ a patre. Simul autē erudit nos nō prius tangere mēſā donec gratias egerimus ei qui cibū dat nobis. Propter hoc etiā ⁊ in celū reſpicit. aliorū enim ſignorū multorū exempla habebāt diſcipuli: hui⁹ autē nullū. HIERO. Frangēte au

tem domino ſeminarū fit ciborū. ſi enī fuiſſent inte
gri: ꝛ nō in fruſta diſcerpti: ꝛ non diuiſi in multipli
cem ſegetē: tantā multitudinem alere nō poterāt.
Turbe autē a dn̄o ꝑ apoſtolos alimēta ſuſcipiunt.
vn̄ ſequit̄: Et dedit diſcipulis panes: diſcipuli autē
turbis. CHRY. In quo quidē nō ſolū eos hono
rauit: ſed voluit vt hoc miraculo facto: nō incredu
li fiant: neq̄ obliuiſcant̄ ei⁹ cū preterierit manibus
ipſi⁹ teſtātibus. Ideoq̄ turbas dimittit prius famiſ
ſenſum accipere: ꝛ diſcipulos accedere ꝛ interroga
re: ꝛ ab ipſis accepit panes vt multa eſſent teſtimo
nia eius quod fiebat: ꝛ multas rememorationes ha
berent miraculi. ex hoc autē q̄ nihil amplius q̄ꝫ pa
nes ꝛ piſces eis dedit: ꝛ ex hoc q̄ omnibus commu
niter ea appoſuit: humilitatē: parſimoniā: ꝛ charita
tem qua omia eſtimarēt cōmunia eos erudiuit qd
ꝛ a loco docuit: cū ſup fenū eos diſcūbere fecit: nō
enī nutrire ſolū corpora volebat: ſed ꝛ animā eru
dire. Panes autē ꝛ piſces in diſcipulorū manibus
augebant̄. vn̄ ſequit̄: Et manducauerunt omnes et
ſaturati ſunt. Sed neq̄ vſq̄ ad hoc ſtetit miraculū
ſed ꝛ ſuperabundare fecit nō panes itegros: ſed fra
gmēta: vt oſ̄dat quoniā illi panes neq̄ quātū reli
quie erāt: ꝛ vt abſentes diſcāt qd factū ē: ꝛ ne vllus
qd factū ē eſtimet eſſe phantaſiā. vn̄ ſequit̄: Et tule
rūt reliquias. xii. cophinos plenos fragmētorum.
HIERO. Unuſq̄ſq̄ enī apoſtolorū de reliquiis ſal
uatoris iplet cophinū ſuū: vt ex reliquijs doceat ve
ros fuiſſe panes qui multiplicati ſunt. CHRYS.
Propter hoc enī ꝛ. xii. cophinos ſupabundare fecit
vt ꝛ iudas ſuū cophinū portaret. Accipiēs autē fra
gmēta dedit diſcipulis ꝛ nō turbis q̄ adhuc iperfe
ctius diſpoſite erāt q̄ꝫ diſcipuli. Iuxta numerū q̄n
q̄ panū ꝛ comedentium virorū. v. miliū multitudo
ē. vn̄ ſequit̄: Manducantiū autē fuit numer⁹ q̄nq̄
milia virorū: exceptis mulierib⁹ ꝛ puulis. CHRY.
Hoc enī erat plebis maxima laus q̄m mulieres ꝛ vi
ri aſtabāt: quādo he reliquie facte ſunt. HYLA.
Nō autē q̄nq̄ panes multiplicant̄ i plures: ſed fra
gmētis fragmēta ſuccedūt. Creſcit deide materies:
neſcio vtrū i mēſarū loco aut i ſumētiū manib⁹.
RABA. Hoc aūt miraculū ſcriptur⁹ iohānes ꝑmi
ſit: q̄ ꝓximū eēt paſcha. Matthe⁹ vō ꝛ marc⁹ h̄ in
terfecto iohāne cōtinuo factū eē cōmemorāt. vnde
colligit̄ imīnēte paſchali feſtiuitate fuiſſe decolla
tū: ꝛ āno p⁹ ſequente: cū paſchale tēpus rediret my
ſteriū dn̄ice paſſiōis eē cōpletū. HIE. Q̄ia aūt hec
plena myſterijs ſūt. h̄ enī facit dn̄s nō mane: nō me
ridie: ſ; veſpe q̄n ſol iuſticie occubuit. REMI. Per
veſperā enī mors dn̄i deſignat̄: quia poſtq̄ꝫ ille ve
rus ſol i ara crucis occubuit: famelicos ſatiauit. Ul
ꝑ veſperū vltia etas ſeculi deſignat̄: i q̄ filiuſ dei ve
niēs: turbas i ſe credētiū refecit. RABA. Q̄d aūt
diſcipuli rogāt dn̄m vt dimittat turbas vt emāt ſibi
cibos ꝑ caſtella: ſignat faſtidiū iudeorꝫ cōtra turbas
gētiū: quos iudicabāt magis aptos: vt q̄rerēt ſibi ci
bū i cōuēticulis phariſeorū: q̄ꝫ diuinorū librorꝫ vte
rent̄ paſtu. HYLA. Sed dn̄s rn̄dit: Nō hn̄t neceſ
ſe ire. oſ̄dens eos q̄bus medet̄: venalis doctrie cibo
nō egē: neq̄ neceſſitatē habere regredi ad iudeaꝫ ci
bosq̄ mercari: iubetq̄ apoſtolis vt eſcā darēt. Nū
q̄d aūt ignorabat nō eē qd dari poſſet: ſed erat oīs
typica rō explicāda. nōdū enī cōceſſū apoſtol' erat
ad vite eterne cibū celeſtē panē pficē ac miniſtrare:
quorū reſpōſio ad ſpiritalis itelligētie ordinē tēdit:
q̄ adhuc ſub q̄nq̄ panib⁹. i. q̄nq̄ libris legis cōtine
bant̄: ꝛ piſciū duorꝫ. i. ꝓphetarū ꝛ iohānis ꝑdicatio
nib⁹ alebāt̄. RABA. Uel ꝑ duos piſces ꝛ ꝓphe
tias ꝛ pſalmos habem⁹. totū enī vet⁹ teſtamētum i
his trib⁹ cōplet̄: lege: ꝓphetis: ꝛ pſalmis. HYLA.
Hoc igit̄ ꝑmū q̄ i his adhuc erāt apl'i obtulerunt: ſ;
ex his euāgeliorū ꝑdicatio i maiorē ſue vtutis abun
dātiā creſcit. Accūbere p⁹ h̄ ſupra fenū popul⁹ iube
tur: nō iā i terra iacēs: ſ; lege ſuffult⁹: ꝛ tāq̄ꝫ terre fe
no fructib⁹ opis ſui vnuſq̄ſq̄ ſubſternit̄. HIE. Ut
diſcūbere iubent̄ ſup fenū: ꝛ ſcd̄m aliū euāgeliſtā ꝑ
q̄nquagenos ꝛ cētenos: vt poſtq̄ꝫ calcauerit carnē
ſuā: ꝛ ſeculi voluptates q̄ſi arēs fenū ſibi ſubiecerit
tūc ꝑ q̄nquagenarij numeri ꝑſentiā ad ꝑfectū cēteſi
mi nūeri culmē aſcēdāt. Aſpicit aūt ad celū: vt illuc
dirigēdos oculos doceat. Frāgit̄ aūt lex cū ꝓphe
ꝛ i ei⁹ medio ꝓferūt̄ myſteria: vt qd itegrū n̄ alebat
diuiſū ꝑ ꝑtes alat gētiū multitudinē. HYLA. Dā
tur āt apoſtolis panes: q̄ ꝑ eoſ erāt diuie grē dona
reddēda. Idē aūt edētiū numer⁹ īuenit̄ q̄ futur⁹ fu
erat crediturorū. nā ſicut i libro actuū cōtinet̄ ex iſ
rael populi ī finitate virorꝫ q̄nq̄ milia crediderūt.
HIE. Comederūt aūt q̄nq̄ milia virorū q̄ i ꝑfectuꝫ
virū creuerāt. Mulieres aūt ꝛ puuli ſex⁹ fragilis et
etas mior numero īdigni ſūt. vn̄ ꝛ i numerorū libro
ſerui: mulieres: ꝛ puuli: ꝛ vulg⁹ ignobile abſq̄ nume
ro ꝑtermittit̄. RABA. Turbis aūt eſurietib⁹ nō
noua creat cibaria: ſed acceptis eis q̄ habebāt diſci
puli bn̄dixit: q̄ veniēs i carne: non alia q̄ꝫ q̄ ꝑdicta
ſūt ꝑdicabat. ſ; legis ꝛ ꝓphetarum ſcripta myſterijs
grauida eē demōſtrat. Q̄d aūt ſupeſt turbis: a diſci
pulis tollit̄: q̄ ſacratiora myſteria. q̄ a rudibus capi
nequeūt: nō ſūt negligēter habēda: ſed ꝑ. xii. apoſto
los q̄ ꝑ. xii. cophinos ſignātur ꝛ ab eorꝫ ſucceſſorib⁹
diligēter inq̄rēda. Cophinis enī ſuilia opa agunt̄:
ꝛ de⁹ īfirma mūdi elegit: vt cōfundat fortia. Q̄nq̄
āt milia ꝓ quinq̄ ſenſib⁹ corpis hi ſūt q̄ in ſeculari
habitu exterioribus recte vti nouerūt.

¶ Et ſtati cōpulit diſcipuloſ aſcen
dere in nauiculā: ꝛ ꝑcedere eū tranſ
fretū donec dimitteret turbas. Et
dimiſſa turba aſcēdit in montē ſol⁹
orare. Ueſpe aūt facto: ſol⁹ erat ibi
Nauicula aūt i medio mari iactaba
tur fluctib⁹. Erat eni cōtrari⁹ uēt⁹.
Quarta autē uigilia noctiſ uenit ad
coſ ambulās ſupra mare. Et uiden
tes eū ſupra mare ambulanteꝫ: tur
bati ſūt dicētes: q̄ fantaſma ē. Et
ꝑ timore clamauerūt. Statimq̄ ie
ſus locut⁹ ē eis dicēs: Habete fidu
ciā: ego ſum. nolite timere. Rn̄denſ

autē petrus dixit: Dn̄e ſi tu es iube me uēire ſup aquas. At ipe ait: Veni. Et deſcēdēs petrus de nauicula ambulabat ſup aquaſ ut uēiret ad ieſum. Vidēs uero uentū ualidum timuit. Et cum cepiſſet mergi clamauit dicēs: Dn̄e ſaluū me fac. Et cōtinuo ieſus extēdēs manū apprehēdit eū. ⁊ ait illi: Modice fidei quare dubitaſti? Et cū aſcēdiſſet i nauiculam ceſſauit uētus. Qui aūt in nauicula erāt: uenerūt ⁊ adorauerūt eū dicentes: Vere fili⁹ dei es.

CHRY. Diligētē examinationē eorū q̄ facta erāt tradere volēs: eoſ q̄ ꝑmiſſū ſignū viderāt iuſſit a ſe ſepari: q: ēt ſi p̄ſens viſus fuiſſet phātaſtice ⁊ nō i veritate feciſſe miraculū diceret̄: nō tn̄ vt abſens. Et idō dicit̄: Et ſtati cōpulit ieſus diſcipulos aſcēdere i nauiculā: ⁊ p̄cedē eū trāſ fretum: donec dimitteret turbas. HIE. Quo ſmone oñditur iuitos eos a dn̄o receſſiſſe: dū a more p̄ceptoris ne ad pūctū quidē tēporis ab eo volūt ſepari. CHRY. Cōſiderādū aūt ꝙ cum dn̄s magna opatur: dimittit turbas: docēs nos nuſq̄ gloriā multitudīs ꝓſeq̄: neq̄ attrahē mltitudinē. Et iterū docet: nō debere turbis nos cōmiſcere cōtinue: neq̄ fugere multitudinē ſemp: ſed alterutrū vtiliter facē. vn̄ ſeq̄t̄: Et dimiſſa turba aſcendit in montē ſol⁹ orare. In quo nos docet q: ſolitudo bona ē: cū nos deū iterpellare oporteat. ꝓpter hoc etiā ad deſertū vadit ⁊ ibi ꝑnoctat dū orat: erudiēs nos i oratiōe trāquillitatē q̄rere: ⁊ a tēpore ⁊ a loco. HIE. Qđ aūt aſcēdit ſol⁹ orare: nō ad eū referas q̄ de q̄nq̄ panib⁹ q̄nq̄ milia hominū ſatiauit: ſed ad eū q̄ audita morte iohannis receſſit i ſolitudinē: nō quo ꝑſonā dn̄i ſepem⁹: ſed quo opa ei⁹ inter deū hominēq̄ diuiſa ſūt. AVG. de cōcor. euā. Pōt aūt h̄ videri cōtrariū: ꝙ matthe⁹ dimiſſis turbis eū dicit aſcēdere i montē: vt illic ſol⁹ oraret: Iohānes aūt i mōte fuiſſe cū eaſdē turbas pauit. Sed cū ⁊ ipē iohānes dicat p⁹ illud miraculū fugiſſe eū i mōtē: ne a turbis teneret̄ q̄ eū volebāt facere regē: vtiq̄ manifeſtū ē ꝙ de mōte i planiora deſcēderat: qn̄ illi panes miſtrati ſūt. nec illud repugnat quod matthe⁹ dixit: Aſcēdit i montē ſol⁹ orare. Iohāneſ aūt cū cognouiſſet: inq̄t ꝙ vēturi eſſent vt facerent eū regē: fugit iterū i montē ipſe ſol⁹. neq̄ eniꝫ cauſa orādi cōtraria ē cāe fugiēdi. quādoquidē ⁊ hic dn̄ſ docet hāc eſſe nobis magnā cām orādi: qn̄ eſt cā fugiēdi. Nec illud cōtrariū ē qđ matthe⁹ pri⁹ dixit eū iuſſiſſe aſcēdere diſcipulos i nauiculā: ac deinde dimiſſis turbis aſcēdiſſe i montē ſol⁹ orare. Iohānes vero pri⁹ eū fugiſſe cōmemorat ſolū i montē: ac deinde: Vt āt ſero factū ē inq̄t deſcēderūt diſcipuli eius ad mare. ⁊ cū aſcēdiſſent ⁊ cetera. q̄s enim nō videat hoc recapitulādo iohānē poſtea dixiſſe factū a diſcipulis qđ iaꝫ ieſus iuſſerat anq̄ fugiſſet i mōtem. HIE. Recte aūt quaſi iuiti ⁊ retractātes apoſtoli a dn̄o receſſerāt. ne illo abſente naufragia ſuſtinerēt. Sequit̄ eni. Veſpe aūt facto: ſol⁹ erat ibi. i. i mōte. Nauicula aūt i medio mari iactabat̄ fluctibus. erat eni vētus cōtrarius. CHRY. Rurſus autem diſcipuli tēpeſtatē ſuſtinēt ſicut ⁊ pri⁹. ſed tūc quidē habētes eū i nauigio h̄ paſſi ſunt: nūc auteꝫ ſoli exiſtes. Paulatiꝫ eni ad maiora eos ducit ⁊ ad ferendū oīa viriliter iſtruit. HIE. Dn̄o quidē i mōtis cacumīe cōmorāte ſtatim vētus cōtrari⁹ orit̄ ⁊ turbat mare: ⁊ piclitant̄ apoſtoli: ⁊ tādiu iminens naufragiū pſeuerat: q̄diu ieſus veniat. CHRYS. Tota aūt nocte dimittit eos fluctuari: erigēs eorū cor p⁹ timorē i mai⁹ ſui deſideriū imittēs eos ⁊ i memoriā cōtinuā. ꝓpter h̄ nō confeſtim eis aſtitit. vn̄ ſequit̄: Quarta aūt vigilia noctiſ venit ad eos ambulās ſupra mare. HIE. Statiōes eni ⁊ vigilie militares i trina horarū ſpatia diuidunt̄. Quādo ergo dicit: Quarta vigilia noctis veniſſe ad eos dn̄m: oſtēdit tota nocte piclitatos. CHRY. Erudiēs eos nō cito ſolutionē inq̄rere aduentū malorū: ſed ferre ea q̄ cōtingūt viriliter. qn̄ aūt putauerūt erui: tūc intēſus ē timor. vn̄ ſequit̄: Et vidētes eum ſupra mare ambulantē turbati ſūt: dicētes q: phātaſma ē: ⁊ pre timore clamauerūt: Semp eni hoc dn̄s facit cū ſolutur⁹ ſit mala aliq̄: difficilia ⁊ terribilia iducit. Quia eni nō ē lōgo tēpore tētari cū finiendi ſūt agones iuſtorū: volēs ampli⁹ eos lucrari auget eoꝝ certamina: qđ ⁊ in abraā fecit: vltimū certamē tētationē filij ponēs. HIE Cōfuſus aūt clamor ⁊ i certa vox magni clamoris idiciū ē. Si aūt iuxta martioneꝫ et manicheū dn̄s noſter nō ē natus ex virgīe: ſed viſuſ in phātaſmate: quomō nūc apoſtoli timēt ne phātaſma videāt? CHRY. Chriſt⁹ ergo nō prius ſe reuelauit diſcipulis donec clamauerūt. quāto ei magis intēdebat̄ timor: tāto magis letati ſūt i ei⁹ p̄ſentia. vn̄ ſequit̄: Statimq̄ ieſus locut⁹ ē eis dicēs: habete fiduciā ego ſū. nolite timere. h̄ aūt verbū ⁊ timorem ſoluit: ⁊ fiduciā preparauit. HIERO. Quod autē dicit: Ego ſū. nec ſubiūgit q̄s ſit: vl̄ ex voce ſibi nota poterāt itelligere eū q̄ p obſcuras noctiſ tenebras loquebat̄ vel ipm eē ſcire poterāt: quē locutum ad moyſen nouerant: hoc dicēs filijs iſrael: Qui ē miſit me ad vos. i oībus aūt locis ardētiſſime fidei iuenitur petr⁹. Eodē igit̄ fidei ardore quo ſemp nūc quoq̄ tacētibus ceteris credit ſe poſſe facere p voluntatē magiſtri: qđ nō poterat p naturā. vn̄ ſeq̄t̄: Reſpōdēs aūt petr⁹ dixit: Dn̄e ſi tu es iube me venire ad te ſup aquas. q. d. Tu p̄cipe ⁊ illico ſolidabūt̄. vn̄ ⁊ leue fiet corp⁹ qđ p ſe graue ē. AVG. de ver. do. Nō n. poſſū h̄ i me ſꝫ i te. Agnouit petr⁹ q̄d ſibi eēt a ſe: q̄d ab illo cuius volūtate ſe credidit poſſe: qđ nulla hūana ifirmitas poſſet. CHRY. Vide āt quāt⁹ ē feruor: quāta fides. nō dixit Ora ⁊ depcare: ſꝫ Iube. nō. n. ſolū credidit qn̄ pōt chriſt⁹ ābulare ſup mare ſꝫ qn̄ pōt ⁊ alios iducē: ⁊ cōcupiſcit velocit̄ ad eum ire. Hoc. n. tā magnū q̄ſiuit ꝑ amorē ſoluꝫ: nō ꝓpt oſtentationē. Nō ei dixit: Iube me ire ſup aq̄s: ſꝫ Iube me vēire ad te. Patꝫ āt ꝙ cū i miraclo ſupra poſito oñderit ꝙ dn̄at̄ mari: nūc ad mirabili⁹ ſignum eos iducit. vn̄ ſeq̄t̄: At ille ait: Veni. Et deſcēdēs petr⁹ de naui. ambu. ſup aq̄s vt veni. ad ieſum. HIE.

Qui putāt dñi corp⁹ idē nō eē verum: qꝛ ſup molles
aq̄s quaſi molle ꝛ aereū īceſſerit: rñdeāt quo ambu
lauerit petr⁹: quē vtiqꝫ verū hominē nō negabūt.
RABA. Deniqꝫ theodor⁹ ſcripſit corꝑale pōd⁹ nō
habuiſſe dñm ſcðm carnē: ſed abſqꝫ pōdē ſuꝑ mare
ābulaſſe: ſed ꝯtrariū fides catholica ꝑdicat. Nā diony
ſius dicit: ꝙ nō īfuſis pedib⁹ corꝑale pōd⁹ habēti
b⁹ ꝛ materiale on⁹ deābulabat ſuꝑ vndā. CHRY
Petr⁹ āt qð maī⁹ ē ſuꝑans.ſ. vndā maris: a minori
turbat̄.ſ. a vēti īpulſu. vñ ſeqꝛ: Uidēs āt ven. validū
Talis ē. n. natura hūana vt multotiēs ī magnis re
cte ſe habēs: ī mīorib⁹ reꝑhēdat̄. h̄ aūt qð petrus ti
muit: differētiā mōſtrabat mgr̄i ꝛ diſcipuli. Sꝫ ꝛ a
lios diſcipulos mitigabat. ſi. n. ī duob⁹ frīb⁹ ſeſſuris
ad dextrā moleſtati ſūt: multomagꝭ h̄ moleſtati fu
iſſēt: nōdū eni erāt ſpū pleni. poſtea vō ſpirituales ef
fecti vbiqꝫ petro ꝑmatū ꝯcedūt: ꝛ ī ꝯtōib⁹ eū ꝑmit
tūt. HIE. Paululū ēt relīqꝛ ī tētatiōe: vt augeat̄
fides: ꝛ īteligat ſe ñ facilitate poſtulatiōis: ſꝫ poten
tia dñi ꝯſuatū. Ardebat. n. ī aīo e⁹ fides: ſꝫ hūana
fragilitas ī ꝓfūdū trahebat. AVG. de ver. do. Pre
ſūpſit ḡ petr⁹ dē dño: titubauit vt hō: ſꝫ rediuit ad do
minū. vñ ſeqꝛ: Et cū cepiſ. mer. cla. di. Do. ſal. me fac
Nūqd āt dñs deſereret titubātē: quē audierat ī vo
cātē: vñ ſeqꝛ: Et ꝯtī. ie. extē. ma. appre. eū. CHRY.
Jō āt ñ iūſſit vētis qeſcē: ſꝫ extēdēs manū appꝛhen
dit eū: qm̄ illi⁹ fide op⁹ erat. Cū eī q̄ a nobis ſūt de
fecerit: tūc ea q̄ a deo ſūt: ſtēt. Ut igiꝛ mōſtraret: qa
ñ vēti īmiſſio ſꝫ illi⁹ modica credulitas ꝑiculū opa
bat̄: ſubdiꝛ: Et ait il. Modice fi. q̄re dubi. Jn quo
māifeſtat: qꝛ neqꝫ vēt⁹ nocē potuiſſet ſi fides firma
fuiſſet. Sicut āt pullū añ tꝑs ex nido exeūtē ꝛ caſu
rū mr̄ alis portās rurſus ad nidū reducit: ita ꝛ chri
ſt⁹ fecit. vñ ſeqꝛ: Et cū aſcē. ī naui. ceſſa. vē. q̄ āt erāt
ī naui. vene. ꝛ adora. eū dicē. Uere fili⁹ dei es. RA
BA. Nō qdē de nautiſ ītelligēdū ē ſiue de apoſtoꝉ.
CHRY. Uide āt qliꝛ paulatī ad id qð ē excelſi⁹ vni
uerſos ducebat. Supra eī īcrepauit mare. Nūc aūt
magis vtutē ſuā demōſtrat ſuꝑ marꝭ ābulādo: ꝛ alij
h̄ idē facē iubēdo: ꝛ ꝑiclitātē ſaluādo. iōqꝫ dicebāt
ei: Uere fi. dei es. qð ſupra nō dixerant. HIE. Si ḡ
ad vnū ſignū trāqllitare maris reddita q̄ p⁹ nimias
ꝓcellas īterdū ꝛ caſu fieri ſolꝫ: naute atqꝫ rectores
verꝭ filiū dei ꝯfitēꝛ: cur arri⁹ ipm̄ ī eccleſia ꝑdicat cre
aturā? AVG. dē v̄. do. Myſtice āt mōs altitudo ē
Quid āt alti⁹ celo ī h̄ mōdo? Quis vō ī celū aſcēdit
nouit fides nr̄a. Cur āt ſol⁹ aſcēdit ī celū? qꝛ nēo a
ſcēdit ī celū: niſi q̄ dē celo deſcēdit. Q̄uis ꝛ cū in fine
venerit ꝛ nos ī celū leuauerit: ēt tūc ſol⁹ aſcēdet: qa
caput cū corꝑe ſuo vn⁹ ē xp̄s: nūc āt ſolū caput aſcē
dit. Aſcēdit āt orare: qꝛ aſcēdit ad patrē ꝓ nobis in
terpellaꝛ. HYLA. Uꝉ ꝙ veſpe ſol⁹ ē. ſolitudinē ſuā
ī tꝑe paſſiōis oñdit: ceterꝭ trepidatōe dilapſis. HIE.
Aſcēdit ēt ī mōtē ſol⁹: qꝛ turba ad ſublimia ſeq̄ nō
pōt: niſi docuerit eā iuxta marꝭ ī littore. AVG. de
ver. do. Uerūtñ dū xp̄s orat ī excelſo: nauicula tur
bat̄ magnis fluctib⁹ ī ꝓfūdo. ꝛ qꝛ īſurgūt fluct⁹: po
teſt iſta nauicula turbari: ſꝫ qꝛ xp̄s orat: ñ pōt mergi
Nauiculā q̄ppe eccleſiā cogitate: turbulētū mare h̄
ſeculū. HYLA. Qð āt nauē ꝯſcēdē diſcipulos iu
bet: ꝛ ire trāſ fretū dū turbas ipe dimittit: ꝛ dimiſſis
turbis aſcēdit ī mōtē orare: eē īter eccleſiaꝫ iubet: ꝛ
ꝑiculū fieri vſqꝫ ī id tꝑs quo reuertēs ī claritat̄ ad
uētu populo oī q̄ ex iſrael erit reliq⁹ ſalutē reddat:
eiuſqꝫ peccata dimittat: dimiſſoqꝫ eo vel ī celeſte re
gnū poti⁹ admiſſo agēs deo pr̄i gr̄as ī gloria eius ꝛ
maieſtate ꝯſiſtat. Sꝫ īter hec diſcipuli vēto ac mari
deſerūꝛ: ꝛ totis ſeculi motib⁹ īmūdo ſpū aduerſāte
iactāt̄. AVG. de. v̄. do. Qñ eī aliqs ipe volūtatis
maxie ꝑtatis ꝑſecutionē īdicit eccleſie ſuꝑ nauicu
lā grādis vnda ꝯſurgit. RABA. Uñ bñ dr̄ qꝛ na
uis erat ī medio mari: ꝛ ipe ſol⁹ ī terra: qꝛ nōnūqꝫ ec
cleſia tātis ꝑſſuris ē afflicta: vt eā dñs deſeruiſſe vi
deat̄ ad tꝑs. AVG. de. v̄. do. Uēit āt dñs ad viſitā
dos diſcipulos ſuos q̄ turbabāt̄ ī mari q̄rta vigilia
noctis. ī. extrema pte noctꝭ. vigilia eī vna tres horas
hꝫ: ac ꝑ h̄ nox q̄tuor vigilias hꝫ. HYLA. Pria igiꝛ
vigilia fuit legis: ſecūda ꝓphetaꝝ: tertia corꝑalis ad
uēt⁹: q̄rta ī reditu claritatꝭ. AVG. de. v̄. do. Quar
ta igiꝛ vigilia noctis: h̄ ē pene iā nocte finita vēiet ī
fine ſeculi: iniqtatis nocte tranſacta ad iudicādū vi
uos ꝛ mortuos. venit āt mirabiliꝛ. Surgebāt eī flu
ct⁹: ſꝫ calcabāt̄. quātūlibet eī ꝑtātes ſeculi ꝯſurgāt: ꝑ
mit eaꝝ caput nr̄m caput. HYLA. Ueniēs āt tꝑs
ī fine eccleſiā feſſā ꝛ añchriſti ſpū ꝛ toti⁹ ſeculi mo
tib⁹ īueniet circūactā. Et qꝛ de antichriſti ꝯſuetudīe
ad oēm tētationū nouitatem ſoliciti erūt: ēt ad dñi
aduētū expaueſcēt: falſas rerum imagīes metuētes.
Sꝫ bon⁹ dñs timorē depellet dicēs: Ego ſū. ꝛ adue
t⁹ ſui fide metū naufragij īminētꝭ repellet. AVG.
de q̄. euā. Uel ꝙ dixerūt diſcipli phātaſma eē ſignat
qꝛ qdē q̄ ceſſerit diabolo de chriſti aduētu dubita
būt. ꝙ āt petr⁹ īplorat auxiliū a dño ne mergat̄: ſi
gnat q̄buſdā tribulatiōib⁹ ēt p⁹ vltimā ꝑſecutionē
purgatū ī eccleſia. qð ꝛ paul⁹ ſignat dicēs: Saluꝰ
erit: ſic tñ q̄ſi ꝑ ignē. HYLA. Uel ꝙ petr⁹ ex eī ꝯ
ſiſtētiū ī naui numero rñdere audet: ꝛ iuberi ſibi vt
ſupra aq̄s ad dñm vēiat: ꝑdicat̄ ꝙ paſſiōis tꝑe vo
lūtatis ſue deſignat affectū: dū veſtigiis dñi īherēs
ad ꝯtēnēdā mortē conat⁹ ē. Sꝫ īfirmitate future tē
tatiōis timiditas ei⁹ oñdit. Per metū eī mortis vſqꝫ
ad negādi neceſſitatē coact⁹ ē. Clamor aūt ei⁹ pau
tētie ſue gēit⁹ ē. RABA. Reſpexit dñs: ad penitē
tiā ꝯuertit: manū extēdit: ꝛ īdulgētiaꝫ tribuit: ꝛ ſic
diſcipul⁹ ſalutē īuenit: qꝛ nō ē volētis neqꝫ curren
tis: ſꝫ miſerētis dei. HYLA. ꝙ āt trepidāti petro vir
tutē veniēdi ad ſe dñs nō īducit: ſꝫ manū appꝛhēdēs
ſuſtinuit: hec ē rō. ſol⁹ eī paſſur⁹ ꝓ oībus: oīm pec
cata ſoluebat. nec ſociū admittit q̄cqd vniuerſitati
ꝑſtat̄ ab vno. AVG. dē ſ. do. Jn vno ēt aplo. ī pe
tro ī ordie apoſtoloꝝ ꝑmo ꝛ ꝑcipuo: ī quo figurab
tur eccleſia vtrūqꝫ gen⁹ ſignificādū fuit. ī. firmi in h̄
ꝙ ſuꝑ aq̄s ābulauit: ꝛ īfirmi ī h̄ ꝙ dubitauit: nā ꝛ
vnicuiqꝫ ſua cupiditas tēpeſtas ē: amas deū: ābulas
ſupra mare. Sub pedib⁹ tuis ē ſeculi timor: amas ſe
culū abſorbet te. Sꝫ cū fluctuat cupiditate cor tuū
vt vicat̄ cupiditatē: īuoca xp̄i diuinitatē. RABA.
Aderit āt dñs ſi ſopitis tētationū ꝑiculis ꝓtectiōis
ſue fiduciā retribuat: ꝛ h̄ diluculo appropīquante.
Cū enī hūana fragilitas ꝑſſuris obſita: ſuaꝝ viriū ꝑ
uitatē ꝯſiderat. erga ſe tenebras cernit. Cū aūt mē
tē ad ſupnū ꝑſidiū erexerit: repēte exortū luciferi ꝯ
ſpicit q̄ totā vigiliā matutinā illumiat. Nec mirā
dū ſi aſcēdēte nauiculā dño vēt⁹ ceſſauit. ī quocūqꝫ

ei corde dñs ꝑ grãz ad ē: mox vniuerſa bella ꝗeſcūt.
HYLA. Aſcēſu ēt xp̄i ad nauī: vētū ⁊ mare eſſe ſe
datū p⁹ claritatis ſue reditū eterna eccleſie pax ⁊ trã
ꝗllitas idicaẜ. ⁊ q: tūc mãifeſti⁹ aduēiet: recte admi
rātes vniuerſi locuti ſūt: Uerē fili⁹ dei es. Cōfeſſio ei
vniuerſoꝝ tūc abſoluta ⁊ publica erit: dei filiū non
iã in hũilitate corporea ſ; i gloria celeſti pacē eccle
ſie reddidiſſe. AVG. de q̄. euã. Signaẜ ei claritatē
e⁹ tūc manifeſtã futurã ꝑ ſpēm iã vidētibus qui per
fidem nunc ambulant.

Et cū trãſfretaſſēt uenerūt i ter
raz genezareth. Et cū cognouiſſēt
eū uiri loci illi⁹: miſūt i uniuerſaz re
gionē illã: ⁊ obtulerunt ei oēs male
habētes: ⁊ rogabãt eū ut uł fimbriã
ueſtimēti ei⁹ tangerēt. Et ꝗcunq; te
tigerūt ſalui facti ſunt.

REMI. Narrauerat ſupi⁹ euãgeliſta dñm iuſſiſ
ſe diſcipulos ſuos aſcēdē i nauiculã: ⁊ p̄cedē eū trãſ
fretū: nūc ãt i icepta itētiōe ꝑſeuerãs dicit quo trãſ
fretãdo puenerit: dicēs: Et cū trãſfre. vene. in ter. ge
na. RABA. Terra genezar iuxta ſtagnū geneza
ret a loci ipi⁹ natura nomē trahēs q̄ criſp̄atib⁹ aq̄s
de ſeip̄o ſibi excitare aurã ꝓhibeẜ. greco ei vocabulo
q̄ſi generãs ſibi aurã dẜ. CHRY. Mõſtrat ãt euã
geliſta ꝙ p⁹ multū tēpus ad ꝑtes illas xp̄s venerat.
Et iõ ſeq̄ẜ: Et cū cogno. eū viri lo. il. miſe. i vniuer. re
gi. illã. HIE. Cognouerūt ãt eū rūore: ñ facie vł cer
te ꝓ ſignoꝝ magnitudīe q̄ ꝑpetrabat i populis: vul
tu plurimis not⁹ erat. Et vide q̄ʒta fides ſit hoīm ter
re genezaret. vt ñ p̄ſentiū tm̄ ſalute ɔtēti ſint: ſ; mit
tãt ad alias ꝑ circuitū ciuitates. CHRY. Neq; n.
ſimiliẜ vt pri⁹ ad domos trahebãt ⁊ tactu man⁹ inq̇
rebãt: ſ; cū maiori fide eū alliciebãt. vñ ſeq̄ẜ: Et obtu
le. ei oēs ma. ha. ⁊ roga. eū: vt fim. veſti. ei⁹ tan. Mu
lier ei q̄ fluxū ſanguis patiebaẜ: vniuerſos hãc ſapiē
tiã edocuit: vt. ſ. tãgēdo fimbriã veſtimēti xp̄i ſalua
renẜ. Patet ēt ꝙ tēp⁹ quo xp̄s abſēs fuit: nõ ſolū fi
dē eoꝝ nõ diſſoluit: ſ; ⁊ maiorē: reddit e⁹ v̄tute oēſ
ſaluati ſūt. ⁊ iõ ſeq̄ẜ: Et ꝗcūq; tetigerūt: ſalui fcī ſūt
HIE. Si ãt ſcirem⁹ q̄d i nr̄a ligua reſonat geneza
reth itelligerem⁹ q̄uo ieſ⁹ ꝑ typū apoſtoloꝝ ⁊ nauiſ
eccleſiã de ꝑſecutiōis naufragio liberatã trãſducat
ad litt⁹: ⁊ i trãq̄lliſſimo portu faciat reqēſcē. RA
BA. Genezar ei iterp̄taẜ ort⁹ p̄ncipiū. tūc ãt plena
nobis tribueẜ trãq̄llitas: qñ padiſi ꝑ xp̄m nobis re
ſtitueẜ hēditas: ac p̄me ſtole iucunditas. HYLA.
Uel aliẜ: Finitis legis tēporib⁹: ⁊ ex iſrael q̄nq; mi
lib⁹ viroꝝ itra eccleſiã collocatis: iã credētiū popu
l⁹ occurrit: iã ipe ex lege ꝑ fidē ſalu⁹: reliquos ex ſuiſ
īfirmos egrotoſq; offerūt dño: oblatiq; fimbrias ve
ſtimētoꝝ ɔtingē optabãt ſalui ꝑ fidē futuri: ſ; vt ex
veſte tota fimbrie: ita ex dño nr̄o ieſu xp̄o ſancti ſpi
rit⁹ gr̄a virt⁹ exiit q̄ apoſtolis data: ipos quoq; tan
q̄ʒ ex eodē corpe exeūtib⁹ ſalutē his q̄ ɔtingē cupiūt
ſubmiſtrãt. HIE. Uel fimbriã veſtimēti ei⁹ mini
mũ mãdatū itellige: q̄d q̇ trãſgreſſ⁹ fuerit: minim⁹
vocabiẜ i regno celoꝝ: vel aſſumptionē corꝑis per
quã venim⁹ ad verbū dei. CHRY. Noſ ãt nõ ſolū
fimbriã aut veſtimētū chriſti habem⁹: ſed etiã corp⁹
ei⁹ vt cōedam⁹. Si ğ q̄ fimbriã veſtimēti eius tetige
rūt: tãtam acceperūt virtutē: multomagis qui totuʒ
ipſum ſument.

CAP. XV.

Tūc acceſſerūt ad eū ab hie
roſolymis ſcribe ⁊ phariſei
dicētes: Quare diſcipuli tui
trãſgrediunẜ traditiões ſeniorum?
Nõ eni lauãt man⁹ ſuas cū panem
mãducãt. Ipſe aūt rñdens ait illiſ:
Quare ⁊ uos trãſgredimini mãda
tū dei ꝓpter traditionē ueſtrã? Nã
de⁹ dixit: Honora patrē ⁊ matrē:
⁊ q̄ maledixerit patri uł matri: mor
te moriaẜ. Uos aūt dicitis ꝗcunq;
dixerit patri uel matri mun⁹ q̄dcun
q; ē ex me tibi ꝓderit: ⁊ nõ honorifi
cabit patrē ſuū aut matrē ſuã: ⁊ irri
tū feciſtis mandatū dei propter tra
ditionem ueſtram.

THEO. Homīes genezareth ⁊ min⁹ docti credūt
ſ; q̄ ſapiētes videnẜ aduenīūt: iuxta illō: Abſcōdiſti
a ſapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹ ⁊ reuelaſti ea puulis. vñ dẜ:
Tūc acceſ. ad eū ab hiero. ſcri. ⁊ pha. AVG. de cō.
euã. Iſta ãt cōſerit euãgeliſta narratōis ſue ordinē
dicēs: Tūc acceſſerūt: vt q̄ʒtū ipe trãſit⁹ idicat reruʒ
etiã cōſequētiū ordo fueẜ. CHRY. Propẜ h̄ autē
euãgeliſta hic tēp⁹ deſignat: vt oñdat ieffabilē illo
rū neq̄tiã nulli cedētē. tūc ei venerūt qñ plurima ſi
gna opatus eſt: qñ īfirmos ex tactu fimbrie curaue
rat. ꝙ ãt ab hieroſolymis veniſſe dicūẜ ſcribe ⁊ pha
riſei: ſciēdū ē ꝙ ꝑ oēs trib⁹ erãt diſſemiati: ſ; q̇ i me
tropoli habitabãt: peiores alijs erãt: velut ampliori
fruētes honore: ⁊ maiorē ſupbiaʒ poſſidētes. RE
MI. Duab⁹ ãt de cauſis rep̄henduẜ: ⁊ q: ab hieroſo
lymis venerãt. i. a loco ſancto deſcēderãt: ⁊ q: ſenio
res populi ⁊ legis doctores erãt: ⁊ nõ ad diſcēdū: ſ;
ad rep̄hēdēdū dñm venerãt. Subdiẜ eñi: Dicētes
q̄re diſci. tui trãſgre. tra. ſenio. HIE. Mira phari
ſeoꝝ ſcribaꝝq; ſtulticia. dei filiū arguūt q̄re tradit i
nes hoīm ⁊ p̄cepta nõ ſueẜ. CHRY. Uide ãt qua
liter ⁊ a ſua iterrogatiōe capiūẜ: Nõ ei dicūt: Qua
re trãſgrediūẜ legē moyſi: ſed Traditionē ſenioruʒ.
vñ mãifeſtū ē ꝙ multa noua iducebãt ſacerdotes:
q̄ʒuis moyſes dixerit: Nõ adijcieẜ ad verbū q̄d ego
ꝓpono vobis hodie: ⁊ nõ auferet ab eo. ⁊ qñ opor
tebat eos ab obſ̄uatiōib⁹ liberari: tūc ãplioꝝib⁹ obſ
uatiōib⁹ ſe alligabãt: timētes ne aliqs eoꝝ p̄ncipa
tū auferret: terribiliores eē volētes: q: ⁊ ipi eēnt legi
latores. REMI. Que ãt fuerit traditōes mãifeſtat
marc⁹ cū ait: Phariſei ⁊ oēs iudei niſi crebro lauēt
man⁹ ſuas: nõ mãducant panē. vñ ⁊ hic diſcipulos
rep̄hēdūt dicētes: Nõ ei la. ma. ſu. cū pa. mandu.
CHRY. Uerba ei ꝓphetarū carnaliẜ accipiētes q̄d
dictū erat: Lauamini: ⁊ mūdi eſtote: de corꝑe ſoluʒ

lauãdo ſuabãt: ⁊ iõ ſtatuerãt nõ niſi lotis mãibus
mãducãdũ eẽ. HIE. Man⁹ ãt .i. opa nõ corpis: ſʒ
aĩe lauãde ſũt vt fiat ĩ illis verbũ dei. CHRY. Jõ
ãt diſcipuli nõ lotis mãib⁹ mãducabãt: q2 iã ſuper-
flua deſpiciebãt: ea ſolũ q̃ ſũt neceſſaria attẽdẽtes: ⁊
neqꝫ lauari neqꝫ nõ lauari ꝑ lege habẽtes: ſʒ vt cõ-
tingebãt alterutrũ faciẽtes. Qui eĩ ⁊ neceſſariũ cibũ
cõtẽnebãt: qualiť circa hᷓ ſtudiũ haberẽt? REMI.
Uel rephẽdebãt phariſei diſcipulos dñi nõ de iſta
lauatiõe q̃ cõſueto more cõgruis ⁊ neceſſarijs tẽpo-
rib⁹ agiť: ſʒ de illa ſupflua q̃ de ſupſtitioſa traditio-
ne ſenioꝝ fuerat repta. CHRY. Chriſt⁹ ãt nõ ex-
cuſauit: ſʒ cõfeſtim reaccuſauit demõſtrãſ qm̃ eũ q̃
magna peccat ꝑ puis peccatis alioꝝ ſolicitũ eẽ nõ
oꝫ. vñ ſeqť: Jpe ãt rñdẽs ait illis: Quare ⁊ vos tranſ
gredimini mãdatũ dei pp traditionẽ veſtrã? Nõ ãt
dicit ꝙ bñ faciũt trãſgredientes: vt nõ det eis occaſi-
onẽ calũnie: neqꝫ tñ vitupat qd̃ ab apoſtolis factũ
ẽ: ne approbet eoꝝ traditiões. Neqꝫ rurſus accuſat
ſeniores: q2 ſicut iniuriatorẽ eũ repuliſſẽt: ſʒ ĩcrepat
eos q̃ aduenerãt: tãgẽs ẽt ſeniores q̃ talẽ traditionẽ
ſtatuerãt dicẽs: HIE. Cũ vos pp traditionẽ homi-
nũ ꝑcepta dei negligatis: qre diſcipulos meos argu-
endos creditis ꝙ ſenioꝝ iuſſa puipẽdũt: vt dei pce-
pta cuſtodiãt? nã de⁹ dixit: Hono. pa. ⁊ ma. Honor
ĩ ſcripturis nõ tñ ĩ ſalutatiõib⁹ ⁊ officijs deferẽdis
q̃tũ ĩ elemoſynis ac oblatiõe ſentiť. Honora inq̃t
apoſtol⁹ viduas q̃ vere vidue ſũt. hic eĩ honor donũ
ĩtelligiť. Precepat ḡ dñs vel ĩbecillitates vel etates
vel penurias pentũ cõſiderãs: vt filij honorarẽt ⁊ in
vite neceſſarijs miſtrãdis pẽtes ſuos. CHRY. Uo-
luit ãt mõſtrare ꝙ pentes eẽnt valde honorãdi: p hᷓ
ꝙ adiũxit ⁊ pmiũ ⁊ penã: ſʒ dñs hic pmiũ pmittens
qd̃ honorãtib⁹ repromittiť. ſ. eẽ lõgeuũ ſup terram:
ponit qd̃ terribili⁹ ẽ. ſ. penã: vt ⁊ ipos ſtupefaceret:
⁊ alios attraheret. vñ addit: Et q̃ maledixerit patri
vel matri: morte moriať. ĩ quo demõſtrat eos mor-
te dignos eẽ. Si eĩ q̃ vbo dehonorat parentẽ morte
puniť: multomagis vos q̃ ope ⁊ nõ ſolũ dehonora-
tis parẽtes: ſʒ ⁊ alios hᷓ docetis. Qui igiť neqꝫ viue-
re debetis: q̃liter meos diſcipulos ĩcuſatis? Quõ ãt
dei mãdatũ trãſgrediãť: mãifeſtat cum ſubdit: Uos
ãt dicitis: Quicũqꝫ dixe. pa. vel ma. mun⁹ qd̃cũqꝫ eſt
ex me: tibi ꝓderit. HIE. Premiſſam eni ꝓuidẽtiſ-
ſimã dei legẽ volẽtes ſcribe phariſeiqꝫ ſubuertere: vt
ĩpietatẽ ſub noĩe pietatis ĩducerẽt: docuerunt peſſi-
mos filios: vt ſiq̃s ea q̃ parẽtib⁹ offerẽda ſũt: deo vo-
luerit vouẽ q̃ ver⁹ ẽ pr̃: oblatio dñi ꝑponať parẽtũ
munerib⁹. GLO. Ut ſit ſẽſus: Qd̃ ego offero deo:
⁊ mihi ⁊ tibi ꝓderit: ⁊ iõ nõ debes ſumere. ſ. res me-
as ĩ tuos vſus: ſed pati vt deo offerã. HIE. Uł cer-
te ipi parẽtes q̃ deo cõſecrata cernebãt: ne ſacrilegij
crimẽ ĩcurrerẽt: declinãtes egeſtate cõficiebãť: atqꝫ
ita fiebat vt oblatio liberoꝝ ſub occaſiõe templi ⁊
dei ĩ lucra cederet ſacerdotũ. GLO. Ut ſit ſenſus:
Quicũqꝫ .i. quiſq̃s veſtrũ o iuuenes: Dixerit .i. dicere
poterit. vel dicet patri vel matri: O pater: mun⁹ qd̃
eſt deo ex me iam deuotũ: Proderit tibi. admiran-
do. quaſi diceret: nõ debes ſumere: ne ſis reus ſacri-
legij. Uel poteſt legi per defectũ hoc modo: Quicũ-
qꝫ dixerit patri ⁊ cetera. ſubaudi faciet dei manda-
tum: vel complebit legem: vel erit dignus vita eter-

na. HIERO. Poteſt autẽ ⁊ hunc breuiter habe-
re ſenſum: Cõpellitis inquit filios: vt dicant paren-
tibus ſuis: Quodcũqꝫ donũ oblaturus erã deo: ĩ tu-
os conſumis cibos: tibiqꝫ prodeſt o pater ⁊ mater: q̃-
ſi diceret: non. GLO. Et ſic propter iſtas perſuaſi-
ones auaricie veſtre: ille iuuenis non honorificabit
patrem ⁊ matrẽ. vnde ſequitur: Et non honorifica-
bit patrẽ ⁊ matrẽ. quaſi diceret: Uos filiis iſta peſſi-
ma ſuaſiſtis: ⁊ propter hoc filius poſtea patrẽ ⁊ ma-
treꝫ non honorificabit: ⁊ ita mandatũ dei de ſuſtẽ-
tandis parentibus feciſtis irritum: propter traditio-
nem veſtrã. ſ. auaricie veſtre ſeruientes. AUGU.
contra aduerſariũ legis ⁊ prophetarũ. Euidẽter au-
tem hic chriſtus oſtendit ⁊ illã eſſe dei legẽ quã he-
reticus blaſphemat: ⁊ iudeos habere ſuas traditio-
nes a libris propheticis ⁊ legitimis alienas: quas
apoſtolus appellat prophanas fabulas ⁊ viles.
AUG. cõtra fauſtũ: Multa etiaꝫ nos hic domin⁹
docet: ⁊ iudeos a deo ſuo ſe nõ auertere: ⁊ eius mã-
data non tñ ſe non infringere: verum etiã illos a q̃-
bus infringerentur arguere: ⁊ non niſi per moiſen
iſta mandaſſe. AUGU. de queſti. euangelia. Uel
aliter: Munus quodcunqꝫ ex me eſt: tibi proderit
id eſt munus quod offers cauſa mei: ad te iam per-
tinebit: quibus verbis ſignificant filij iam ſibi non
neceſſe eſſe parentum pro ſe oblationem: q̃ ad eã
etatem perueniſſent: vt poſſent iam ipſi offerre pro
ſe. Jn hac ergo etate conſtitutos vt poſſent paren-
tibus ſuis hoc dicere: cum hoc dixiſſent negabant
phariſei reos eſſe: ſi parentibus non preſtarent ho-
norem.

Hypocrite: bñ ꝓphetauit de uo-
bis yſaias dicẽs: Popul⁹ hic labijs
me honorat: cor aũt coꝝ lõge eſt a
me. Sine cã aũt colũt me docẽtes
doctrĩas ⁊ mãdata hoim. Et cõuo-
catis ad ſe turbis dixit eis: Audite
⁊ itelligite. Nõ qd̃ itrat ĩ os coinq̃-
nat hominẽ: ſed quod ꝓcedit ex ore
hoc coinquinat hominẽ.

CHRY. Mõſtrauerat dñs ꝙ phariſei nõ erãt di-
gni accuſare trãſgrediẽtes mãdata ſenioꝝ: cũ dei le-
gẽ deſtruerẽt. Rurſ⁹ ãt demõſtrat hᷓ ipm ⁊ a ꝓphe-
ta. vñ dicicit: Hypo. bñ ꝓpheta. de vo. yſa. di. Popu.
hic la. me honorat: cor ãt eo. lõ. ẽ a me. REMI. Hy-
pocrita dř ſimulator: q2 aliud ope ſimulat: ⁊ aliud
corde geſtat. Jſti ḡ bñ hypocrite dicũť: q2 ſub hono-
re dei terrena ſibi lucra accumulare cupiũt. RA-
BA. Preuidit ãt yſaias ſimulationẽ iudeoꝝ ꝙ do-
lo pugnarẽt ꝯ euãgeliũ. Et iõ dixit ex perſona dñi:
Popul⁹ hic la. me hono. ⁊c̃. REMI. Judeoꝝ nã-
qꝫ popul⁹ labijs ⁊ ore deo appropiquare ⁊ hono-
re eũ videbať: q2 vni⁹ dei cultũ ſe hr̃e gloriabať: ſed
corde lõge a deo receſſit: q2 viſis ſignis atqꝫ miracu-
lis nec diuinitatẽ ei⁹ cognoſcẽ: nec eũ ſuſcipe volue-
rũt. RABA. Jtẽ labijs eũ honorabãt: qñ dicebãt:
Magr̃: ſcim⁹ q2 verax es. ſʒ cor coꝝ lõge ab eo fuit.
miſerunt inſidiatores vt eum caperent in ſermone

GLO. Uel commẽdãdo exteriorẽ mũdiciã eum honorabãt: ſed dũ interiori que vera eſt carebãt. cor eoꝝ lõge erat a deo: ⁊ illis talis honor inutilis erat vnde ſequit̃: Sine cauſa aũt colũt me: docẽtes doctrinas ⁊ mãdata hoim. RABA. Nõ. n. habebũt mercedẽ cũ veris cultoribꝰ docẽtes doctrinaſ ⁊ mãdata hoim: cõtẽptꝭ pceptis diuinis. Augmẽtata ergo accuſatõe phariſeoꝝ a teſtimonio ꝓphete: ⁊ illiſ nõ emẽdatis: iã eis nõ loquit̃ ſed turbis. vnde dicit: Et cõuocatis ad ſe turbis dixit eis: Audite ⁊ intelligite. Quia turbis dogma excelſum ⁊ multa philoſophia plenum ꝓpoſiturus erat: nõ ſimplr̃ h̃ enũciat ſed ſuſceptibilis facit ſermonẽ. pmo quidẽ ⁊ ore ⁊ ſolicitudine exhibita circa turbaſ: quod oſtẽdit euãgeliſta dicẽs: Et cõuocatis ad ſe turbis. Deinde etiã ſuſceptibilẽ facit ſermonẽ ex tempe: qꝛ pꝰ mortuos ſuſcitatos: poſt victoriã cõtra phariſeos habitam: tũc legem proponit: vt facilius ſuſcipiat̃. Et non ſolum ſimpliciter turbas aduocauit: ſed etiã eos attẽtiores fecit in hoc ꝙ dicit: Audite ⁊ intelligite. i. attẽdite ⁊ erigamini mente ad hoc audiendũ. Nõ autem dixit eis: Nihil eſt obſeruatio eſcarum: neqꝫ ꝙ moyſes male iniunxerat: ſed per modũ admonitionis ⁊ conſilii a rerum ipſarũ natura teſtimoniũ accipiens ait: Non quod intrat in os coinquinat hominez: ſed quod procedit ex ore: hoc coinquinat hominem. Hieronimꝰ habꝫ Cõmunicat. HIERO. Uerbum cõmunicat proprie ſcripturarũ eſt: ⁊ propo ſermone ñ teritur. populꝰ autẽ iudeorũ cũ partẽ dei ſe eſſe iactans: cõmunes cibos vocat quibꝰ omnes vtũtur homines. verbi gratia: Suillam carnem oſtreas: lepores: ⁊ iſtiuſmodi animãtia que vngulã non findunt: nec ruminãt: nec ſquamoſa in piſcibꝰ ſunt. Unde ⁊ in actibꝰ apoſtolorũ ſcriptũ ẽ: Quod deus ſanctificauit: tu ne cõmune dixeriſ: Commune ergo quod ceteris hominibꝰ patet: et quaſi non aperte dei pro mundo appellatur. AVGV. cõtra fauſtum: Teſtamẽto autem veteri non eſt cõtraria iſta ſentẽtia: quia dominꝰ dicit: Non quod ĩtrat in os. in qua apoſtolꝰ dicit: Omnia mũda mundis: et omis creatura dei bona eſt. Si poſſunt hoc apoſtolum de ipis dixiſſe naturis intelligant manichei: illas autẽ litteras ꝓpter quaſdã prefiguratões tempi congruẽtes: animalia quedã non natura ſed ſignificatõne immũda dixiſſe. Itaqꝫ verbi gratia: Si de porco ⁊ agno requirat̃ vtrũ natura mũdũ eſt: quia natura omnis creatura dei bona eſt: quadã vero ſignificatiõe agnus mũdus: porcꝰ immũdꝰ eſt: tanqꝫ ſi ſtultũ ⁊ ſapientẽ diceres: vtrũqꝫ hoc verbũ natura vocis ⁊ litteraꝝ ⁊ ſyllabarũ quibꝰ conſtat vtiqꝫ mũdum eſt: ſignificatõne autẽ vnũ horũ verbuꝫ quod dicit̃ ſtultus: immũdũ dici poteſt: non natura ſui ſed quoniã quoddã immũdũ ſignificat. Et fortaſſe quod eſt in rerũ figuriſ porcꝰ: hoc eſt in hoim genẽ ſtultꝰ. ⁊ tam illud aĩal qꝫ iſte due ſyllabe qd̃ dr̃ ſtultus quoddã vnũ idẽqꝫ ſignificãt. Immũdũ quippe illud aĩal in lege poſitũ eſt: eo ꝙ nõ ruminet. nõ aũt hoc eiꝰ vitiũ: ſed natura eſt. Sũt aũt hoĩes qui per hoc aĩal ſignificãtur immũdi, ꝓpo vitio: nõ natura: qui cũ libenter audiãt verba ſapiẽtie: poſtea de his omnino nõ cogitãt. Qd̃. n. vtile audieris velut ab inteſtino memorie: tanqꝫ ad os cogitatiõis recordãdi dulcedine reuocare. quid aliud eſt qꝫ ſpiritalr̃ ruminare: quod quid faciũt: illoꝝ aĩaliũ genere figurãt̃. De aũt ſimilitudines reꝝ in locutõibꝰ vel obſeruationibꝰ figuratis rõnales mẽtes vtiliter ⁊ ſuauit mouẽt. ſed priori pplo mlt̃a talia nõ tm̃ audiẽda verum etiã obſuanda pcepta ſunt. Ips. n. erat quo nõ tm̃ dictis: ſed etiã factis ꝓphetizari oportebat ea q̃ poſteriore tpe fuerãt reuelãda: quibꝰ p chriſtũ atqꝫ in chriſto reuelatis fidei gentiũ onera obſuationũ nõ ſunt impoſita: ꝓphetie tñ eſt auc̃tas cõmẽdata. Re qro aũt a manicheis: vtrũ iſta dñi ſñia q̃ dixit: non inqñari his q̃ in os eiꝰ intrãt vera aut falſa ſit. Si falſa dic̃t: cur eã eoꝝ doctor Adimãtꝰ a chriſto platam dicẽs: ad expugnandũ vetꝰ teſtamẽtuꝫ obiecit. Si aũt vera eſt: cur aduerſuſ eã credũt ſe coinqñari. HIERO. Opponat aũt prudẽſ lector ⁊ dicat: Si qd̃ intrat in os nõ coinqñat hoiem: qre idolothitiſ nõ veſcimur: Sciẽdũ igit̃ ꝙ ipi quidẽ cibi ⁊ omnis dei creatura p ſe mũda ſit: ſed idoloꝝ ⁊ demonũ inuocatio ea facit immũda apud eos. ſ. qui cũ cõſcia idoli idolothitũ mãducãt: ⁊ cõſcias eoꝝ cũ ſit infirma polluit̃: vt apl̃s dicit. REMI. Quicũqꝫ aũt tãte fidei eſt vt intelligat creatura dei nullo modo inquinari poſſe: ſanctificet̃ cibꝰ p verbũ dei ⁊ orõem: ⁊ comedat quicquid vult: ita tamen ꝙ hec licentia offendiculũ nõ fiat infirmis: vt apl̃s dicit.

Tunc accedẽtes diſcipuli eiꝰ dixerunt ei: Scis quia phariſei audito hoc uerbo ſcãdalizati ſunt? At ille reſpõdẽs ait: Omnis plãtatio quaꝫ nõ plãtauit pater meꝰ celeſtis: eradicabitur. Sinite illoſ: ceci ſunt: ⁊ duces cecorũ. Cecꝰ aũt ſi ceco ducatũ pſtet: ambo in foueam cadũt.

HIE. Ex vno ſermone dñi oĩs ſupſtitio obſuationũ iudaicaꝝ fuerat eliſa: qui in cibis ſumẽdis abominãdiſqꝫ religionẽ ſuã ſitã arbitrabãt. CHRY. Premiſſa itaqꝫ cum audiſſent phariſei: nihil cõtra dixerũt illi: quia vehemẽter eos cõuicerat: nõ redarguẽdo ſolũ: ſed ⁊ dolũ illorũ ꝓpalãdo: ſꝫ ſcãdalizati ſunt: phariſei. ſ. nõ aũt turbe. vnde dicit̃: Tunc accedentes diſcipuli eius dixerũt ei: Scis quia phariſei audito hoc v̓bo ſcandalizati ſunt. HIE. Quia crebro terit̃ in eccleſiaſticis ſcpturis ſcandalũ: breuiter dicendũ quid ſignificat: ſcandalũ nos offendiculuꝫ vel ruinã ⁊ impactõem pedis poſſumꝰ dicere. Quãdo ergo legimꝰ: Quicũqꝫ ſcãdalizauerit. hoc intelligimus: qui dicto vel facto occaſionẽ ruine dederit. CHRY. Chriſtꝰ autẽ nõ ſoluit phariſeoꝝ ſcãdalũ ſed magis eos increpauit. vnde ſequit̃: At ille reſpõdens ait: Omniſ plãtatio quã nõ plãtauit pr̃ meus celeſtis eradicabit̃. Hoc autẽ manichei de lege dictũ eſſe dicũt: ſed cõfutãt eos que antea dicta ſunt. Si. n. de lege dixiſſet: qualr̃ ſupiꝰ ꝓ lege pugnaſſet dicẽs: Quare trãſgredimini mãdatũ dei pp traditionẽ veſtrã: Qualr̃ etiã ꝓphetã induxiſſet in mediũ Si etiam deꝰ dixit: Honora patrem ⁊ matrem: qualiter hoc quod in lege dictuꝫ eſt nõ ẽ dei plãtatio? HYLA. Dicẽs ergo oẽm plantatiõem que non a

patre ſit docet traditõem hoīm eradicãdã: cuius fa
uore legis pcepta trãſgreſſi ſunt. REMI. Omnis
etiã falſa doctrina ⁊ ſupſtitioſa obſeruatio cũ ſuis
actorib⁹ pmanere nõ põt. ⁊ quia a deo patre nõ eſt
cũ eiſdē eradicabit. Illa ergo ſola pmanebit: que a
deo patre eſt. HIERO. Nunqd ergo eradicabit ⁊
illa plãtatio: de qua apl's ait: Ego plãtaui: apollo ri
gauit. Sed ſoluit queſtio ex eo qd̄ ſequit: De⁹ incre
mētũ dedit. Dicit ⁊ ipſe: Dei agricultura: dei edifica
tio eſtis. ⁊ alibi: Coopatores dei ſum⁹. Si aũt coo-
patores dei plãtãte paulo ⁊ rigãte apollini: de⁹ cũ
opatorib⁹ ſuis plãtat ⁊ rigat. Abutũt autē hoc loco
q̄ diuerſas naturas itroducũt dicētes: Si plãtatio
quã nõ plãtauit pater eradicabit: ergo quã ille plã-
tauit non põt eradicari. Sed audiãt illud hieremie
Ego vos plãtaui vineã verã: quomodo verſi eſtis in
amaritudinē vitis aliene: Plãtauit quidē de⁹ ⁊ ne
mo põt eradicare plãtatõem eius. Sed qm̃ iſta plã
tatio in volũtate ꝓprij arbitrij eſt: null⁹ ali⁹ eã eradi
care poterit: niſi ipa tribuerit aſſenſum. GLO. Ut
plãtatio iſta doctores legis ſignificat cũ ſequacib⁹
ſuis: qui chriſtũ nõ habebãt fundamētũ. Quare aũt
ſunt eradicãdi ſubdit: Sini. il. Ceci ſũt ⁊ du. cecoꝝ.
RABA. Ceci quidē ſunt. i. luce mãdatoꝝ dei pri
uati ⁊ ſunt duces cecoꝝ: quia alios in pcipiciũ tra-
hunt errãtes ⁊ in errorē mittētes. vnde ſubdit: Cec⁹
aũt ſi ceco ducatũ pſtet: ambo in foueam cadunt.
HIERO. Hoc etiã eſt quod apoſtol⁹ pcepat: He
reticũ hoīem poſt pmã ⁊ alterã correctõem deuita
ſciēs q peruerſus ſit huiuſcemodi in hũc ſenſũ ⁊ ſal-
uatoꝝ pcepit doctores peſſimos dimittēdos arbitro
suo ſciēs eos difficulter ad veritatē poſſe trahē.

¶ Reſpõdēs autē petrus dixit ei:
Ediſſere nobis parabulã iſtam. At
ille dixit: Adhuc ⁊ uos ſine intelle
ctu eſtis? Non intelligitis q omne
quod in os intrat: in uentrē uadit:
⁊ in ſeceſſum emittit. Que aũt ꝓce
dunt de ore: de corde exeũt: ⁊ ea co
inquinãt hominē. De corde eni exe
unt cogitatões male: homicidia: ad
ulteria: fornicatões: furta: falſa te
ſtimonia: blaſphemie. Hec ſũt que
coinquinãt hominē. Non lotis au
tem manibus manducare non coin
quinat hominē.

REMI. Cõſueuerat dñs pabolice loqui: ⁊ ideo
petr⁹ cũ audiſſet: qd̄ intrat in os nõ coinqnat hoīē
putauit illũ pabolice fuiſſe locutũ. ⁊ iđ iterrogauit
vt ſubdit: Reſpõdēs aũt petr⁹ dixit ei: Ediſſe. no. pa.
iſtã. Et quia ex pſona ceteroꝝ h̄ dixerat: iccirco ſimt
cũ alijs a dño rephēſus eſt. vnde ſequit: At il. dixit:
Adhuc ⁊ vos ſi. intel. eſtis. HIERO. Corripit aũt
a dño quare pabolice dictũ putet: qd̄ pſpicue locu
tus eſt. Ex quo aīaduertim⁹ vitioſum eſſe auditorē
qui non obſcura manifeſte aut manifeſte dicta ob
ſcure velit intelligere. CHRY. Uel ideo dñs incre-
pat eũ: quia nõ erat ex icertitudine quod querebat:
ſed ex ſcãdalo quo ſcãdalizat⁹ erat. Turbe. n. nõ intel
lexerãt quod dictum erat: Diſcipuli aũt ſcãdalizati
fuerãt. vnde a pncipio q̄ſi ꝓ phariſeis interrogare vo-
lebãt. ſed quia audierãt eũ magna dicētē: omis plã-
tatio ⁊c. repſſi fuerũt. Sed petr⁹ q̄ vbiq ferues erat
ita ſilet: quē domin⁹ increpat: ⁊ increpatiõi rõnem
addidit dicēs: Nõ intelligitis q om. quod in os in
trat in ven. va. ⁊ in ſeceſ. emittit. HIERO. Ex hac
ſentētia quidã calũniant q dñs phyſice diſputatio
nis ignar⁹: putet omnes cibos in ventrē ire: ⁊ in ſe-
ceſſum digeri: cum ſtatim infuſe eſce p art⁹ ⁊ venas
ac medullas: neruoſq fundant. Sed ſciendũ q te
nuis hũor ⁊ liquēs eſca cũ i venis ⁊ artub⁹ cõcocta
fuerit: ⁊ digeſta p occultos meat⁹ corpis quos greci
poros vocãt: ad inferiora dilabit: ⁊ in ſeceſſũ vadit.
AUG. de vera religiõe: Alimēta carnis corrupta
. i. amittētia formã ſuã in mēbroꝝ fabricã migrãt: ⁊
corrupta reficiũt in aliã formã p cõuenientiã tranſi-
tia: ⁊ p vitalē motũ diiudicãt quodãmodo: vt ex eis
in ſtructurã hui⁹ pulchri viſibilis que apta ſũt aſſu
mãt: nõ apta vero p cõgruos meat⁹ abijciãt: quorũ
aliud feculētiſſimũ reddit terre ad alias formas aſſu
mēdas: aliud p totũ corp⁹ exhalat: aliud toti⁹ aīalis
latētis neruos accipit: ⁊ inchoat in plen. CHRY.
Cum aũt hoc dñs dicit: adhuc diſcipulis ſm iudai
cam infirmitatē reſpõdet. dicit. n. qm̃ cib⁹ nõ man;
ſed egredit: quis ⁊ ſi maneret: nõ faceret immũdũ;
ſed nondũ hec audire poterãt. ꝓpter hoc autem et
moyſes p tãtũ temp⁹ dicit eſſe immũdos: quãtũ ci
bus int⁹ manet. In veſpe. n. iubet lauari ⁊ mũdũ eē
quaſi temp⁹ digeſtõis ⁊ egeſtõis dimetiēs. AUG.
quito de trini. Duo aũt quedã homis ora dñs com
plex⁹ eſt: vnũ corpis: aliud cordis. nam cũ dicit: Qđ
qđ in os intrat ⁊c. aptiſſime demõſtrauit os corpis.
At in eo qđ ſequit: os cordis oñdit dicēs: Que aũt
ꝓce. de ore: de cor. ex. ⁊ ea coinq. hoīem. CHRY.
Que. n. cordis ſunt: int⁹ in homie manēt: ⁊ exeũtia i
quinãt nõ manētia ſolũ: immo tũc magis cũ exeũt
vnde ſubiũxit: De corde. n. exeũt cogitatões male:
quas pmo ponit: quia hoc erat iudaicũ vitiũ: qui i
ei inſidiabãt. HIERO. Principale igit aīe nõ ſm
platonē in cerebro eſt: ſed iuxta chriſtũ in corde: et
arguēdi ſunt ex hac ſnīa: qui cogitatões a diabolo
immitti putãt: ⁊ nõ ex ꝓpa naſci volũtate. Diabol⁹
adiutor eſſe ⁊ incētor malarũ cogitationũ põt: au-
ctor eſſe nõ põt. Si autē ſemp in inſidijs poſit⁹ leuē
cogitationũ nr̄aꝝ ſcintillã ſuis fomitib⁹ inflãmaue
rit: nõ debem⁹ opinari eum quoq occulta cordis ri
mari: ſed ex corpis habitu ⁊ geſtib⁹ eſtimare qđ ver-
ſem⁹ intriſec⁹. verbi grã: Si pulchrã mulierē noſter
bro viderit inſpicere: intelligit cor ab oculis vulne
ratũ. GLO. Ex cogitatõib⁹ aũt malis, ꝓueniunt et
mala facta ⁊ mala verba: que lege ꝓhibēt. vñ ſubdit
Homicidia. que ꝓhibēt illo legis pcepto: Non occi
des. Adulteria: fornicatões. q̄ intelligũt ꝓhiberi illo
pcepto: Nõ mechaberis. Furta. q̄ ꝓhibēt illo pcepto
Nõ furtũ facies. Falſa teſtimonia. cõ illud pceptũ:
Non dices aduerſus ꝓximũ tuũ falſum teſtimoniũ.
Blaſphemie. cõtra illud pceptũ: Nõ aſſumas nomē
dei inuanũ. REMI. Nominatis aũt vitijs q̄ ora

na lege ꝓhibent̃ pulchre dñs ſubiũgit: Hec ſũt que
coinquinãt hoiem.i.immũdũ ⁊ impurũ reddunt.
GLO. Et quia hmõi verba dñi ex phariſeoꝝ neq̃
cia occaſiõe ſumpſerãt: qui traditiões ſuas diuinis
ꝓceptis ꝓferebãt: cõſequẽter cõcludit incõueniẽtiã
traditõis ꝓmiſſe dicẽs: Nõ lo.aũt mani.mãdu. nõ
coin.hoiem. CHRY. Non aũt dixit eſcas in lege
ꝓhibitas manducare non coinq̃nat hoiem: vt nõ
poſſent illi cõtradicere: ſed cõcludit de illo de quo
diſputatio erat.

Et egreſſus inde ieſus ſeceſſit in
ptes tyri ⁊ ſidonis. Et ecce mulier
chananea a finib⁹ illis egreſſa clama
uit dicẽs ei: Miſerere mei domine
fili dauid filia mea male a demonio
uexat̃. Qui nõ reſpõdit ei uerbum.
Et accedẽtes diſcipuli ei⁹: rogabãt
eum dicẽtes: Dimitte eam: quia cla
mat poſt nos. Ipſe aũt reſpõdẽs ait
Non ſum miſſus niſi ad oues q̃ pe
rierãt domus iſrael. At illa uenit ⁊
adorauit eum dicẽs: Domine adiu
ua me. Qui reſpõdẽs ait: Non eſt
bonũ ſumere panẽ filioꝝ: ⁊ mittere
canib⁹. At illa dixit: Etiã domine.
Nã ⁊ catelli edũt de micis q̃ cadũt
de mẽſa dñoꝝ ſuoꝝ. Tũc reſpõdẽs
ieſus: ait illi: O mulier magna eſt fi
des tua: fiat tibi ſicut uis. Et ſana
ta eſt filia eius ex illa hora.

HIERO. Scribis ⁊ phariſeis ⁊ calũniatorib⁹ de
relictis: trãſgredit̃ in ptes tyri ⁊ ſidonis: vt tyrios ſi
donioſq; curaret. ⁊ ideo dicit̃: Et egreſſus inde ieſ⁹
ſeceſſit in ptes tyri ⁊ ſidonis. REMI. Tyr⁹ ⁊ ſidõ
ciuitates fuere gentiliũ. nam tyr⁹ metropolis fuerat
chananeoꝝ: ſidon termin⁹ chananeoꝝ reſpiciẽs ad
aquilonẽ. CHRY. Conſiderãdũ aũt ꝙ qñ ab eſca
rum obſeruatõe iudeos eripuit: tũc ⁊ gẽtib⁹ ianuaꝫ
aperuit: ſicut ⁊ petr⁹ ꝑus in viſiõe iuſſus eſt hanc le
gem ſoluere: ⁊ poſt ad corneliũ mittit̃. Siquis aũt
querat: cum diſcipulis ſuis dixerit: In viam gẽtiuꝫ
ne abieritis: qualr̃ ambulat viam? Primũ quidẽ di
cemus: quia nõ erat obnoxi⁹ ꝓcepto quod diſcipl'is
dederat. Secũdo aũt: quia neq; vt ꝑdicatur⁹ abijt.
vnde ⁊ marc⁹ dicit: Quoniã occultauit ſeipſum.
REMI. Fuit aũt vt tyrios ſidonioſq; curaret: ſiue
vt hui⁹ mulieris filiã liberaret a demonio: quatenus
ꝑ eius fidẽ ſcribarũ ⁊ phariſeoꝝ nequiciã ɔdẽnaꝫ.
de qua quidẽ muliere ſubdit̃: Et ecce mulier chana
nea a finib⁹ illis egreſſa. CHRY. Dicit aũt euãgeli
ſta eam chananeã: vt oſtendat virtutẽ ꝑñtie chriſti
Chananei.n.qui expulſi fuerãt: vt nõ ꝑuerterẽt iu
deos: hi iudeis apparuerũt prudẽtiores: vt exirent a
terminis ſuis ⁊ accederẽt ad chriſtũ. Cum aũt hũili
ter acceſſiſſet: nihil aliud q̃ʒ miam popoſcit. vnde ſe
quit̃: Clamauit dicẽs ei: Miſerẽ mei dñe fili dauid
GLO. Magna fides chananee hic notat̃: deum
credit vbi dñm vocat: hoiem vbi dicit filiuꝫ dauid.
Nihil ex merito poſtulat: ſed ſolã miam dei efflagi
tat dicens: Miſerere. Nec dicit: Miſerere filie: ſed
Miſerere mei: quia doloꝛ filie doloꝛ eſt matri. ⁊ vt
magis eum ad cõceſſiõem moueat: totũ ei doloꝛeꝫ
enarrat. vnde ſequit̃: Filia mea ma.a demo.vexat̃.
In quo vulnera medico detegit: ⁊ magnitudinem
⁊ qualitatẽ moꝛbi. magnitudinẽ cũ dicit: Male ve
xatur. qualitatẽ cuꝫ dicit: A demonio. ORIGE.
in home. Uide aũt prudẽtiã femine: nõ iuit ad ho
mines ſeductoꝛes: nõ queſiuit inanes ligaturas: ſed
omẽs relinquẽs diaboli cult⁹ venit ad dñm. Non
petiuit iacobũ: nõ rogat iohãnẽ: nõ acceſſit ad petꝝ
ſuſcipit in ſe penitẽtie patrociniũ: ⁊ ſola ɔcurrit ad
dñm. Sed vide inexptũ negociũ petit: ⁊ lamẽtũ ſu
um ꝑducit in clamoꝛẽ: ⁊ amatoꝛ hoim de⁹ nõ rñdꝫ
verbũ. vnde ſequit̃: Qui non rñdet ei verbũ. HIE.
Nõ aũt de ſupbia phariſaica: nec de ſcribarũ ſupci
lio: ſed ne ipſe ſentẽtie ſue cõtrari⁹ videret̃ ꝑ quã iuſ
ſerat: In viam gentiũ ne abieritis. nolebat.n.occaſi
onẽ calũniãtib⁹ dare: ꝑfectãq; ſalutẽ paſſiõis reſur
rectõis tempi reſeruabat. GLO. Differẽdo etiaꝫ et
nõ reſpõdẽdo patiẽtiã mulieris ⁊ ꝑſeuerãtiã nobis
oñdit. Ideo etiã nõ rñdit vt diſcipuli ꝑ ea rogarẽt:
oñdens ꝑ hoc neceſſarias eẽ ꝓces ſanctoꝝ ad aliq̃d
impetrandũ. vnde ſequit̃: Et acceſ. diſci. ei⁹: roga. euꝫ
dicẽ. Dimit. eã: quia cla. poſt nos. HIERO. Diſci
puli adhuc illo tempe myſteria dñi neſciẽtes l' mia
moti: rogabãt ꝑ chananea muliere: vel importuni
tate ei⁹ carere cupiẽtes. AVGV. de cõ. euã. Affert
aũt aliquã repugnantie queſtõem ꝙ marc⁹ i domo
dicit fuiſſe dñm cum ad illũ venit mlr ꝑ filia ſua ro
gãs. Matthe⁹ aũt poſſet intelligi de domo tacuiſſe
⁊ candẽ tñ rem ɔmemoꝛaſſe. Sed qñ dicit diſcipu
los dño ita ſuggeſſiſſe: Dimitte illaꝫ: qñ clamat p⁹
nos: nihil videt̃ aliud ſignificare: q̃ʒ poſt ambulãteꝫ
dñm: mulierẽ iſtã deꝓcatoꝛiã vocẽ miſiſſe. Intelli
gẽdũ eſt ergo dixiſſe quidẽ marcũ ꝙ intrauerit vbi
erat ieſus cũ eũ ꝑdixiſſet fuiſſe in domo. Sꝫ qꝛ mat
the⁹ ait: Non rñdit ei verbũ: dedit agnoſcẽ ꝙ tacue
rũt ambo: ⁊ in eo ſilẽtio egreſſum fuiſſe ieſuꝫ de do
mo illa: atq; ita cetera cõtexũt̃ que iã i nullo diſcoꝛ
dant. CHRY. Eſtimo aũt ⁊ diſcipulos ad calami
tatẽ mulieris eẽ triſtatos: ſed tñ nõ ſunt auſi dicere
Da ei hãc grãm: ſed Dimitte eã. ſicut nos cũ volum⁹
alicui ꝑſuadẽ: Multotiẽs ɔ̃ria dicim⁹. Ipſe aũt rñ
dẽs ait: Nõ ſum miſ. ni. ad oues q̃ pie. dom⁹ iſrael.
HIE. Nõ aũt h̃ dicit: qn ad gẽtes miſſus ſit: ſed ꝙ
ꝑmu ad iſrl' miſſ⁹ ẽ vt ill' ñ recipiẽtib⁹ euãgeliũ: iuſta
fiẽt ad gẽtes trãſmigratiõ. REMI. Spãlr etiã miſ
ſus ẽ ad ſalutẽ iudeoꝝ: vt etiã coꝛpali ꝑñtia eos do
ceret. HIE. Signãter aũt dixit: Ad oues ꝑdita ſ do
m⁹ iſrl': vt etiã ex h̃ loco erroneã ouẽ de alia pabo
la intelligam⁹. CHRY. in ho. Sed qꝛ mlr vidit ni
hil poſſe apoſtolos: iuuerecũda facta eſt. ante eniꝫ
neq; in ɔſpectũ venire audebat. vñ dictũ ẽ: Clamat
poſt nos. Quãdo aũt videbat̃ vt anguſtiata recedẽt
tũc ꝓpi⁹ venit. vnde ſequit̃: At il.ve. ⁊ adoꝛauit eum

HIERO. Nota ꝙ iſta chananitidis pſeuerāter
ꝑnum filiū dauid: deide dn̄m vocat: ⁊ ad extremū
deū adorauit. CHRY. Ideoq; nō dixit: Roga vel
depcare deū: ſed Dn̄e adiuua me. Quāto ergo magꝭ
mulier multiplicabat ſupplicatōem: tāto ⁊ ipe mul-
tiplicabat negatiōem. ⁊ nō adhuc iudeos oues vo-
cat ſed filios: illā aūt canē. vnde ſequit: Qui reſpō.
ait: Non eſt bo. ſume. pa. fili. ⁊ da. canibus. GLO.
Filiȷ ſūt iudei generati ⁊ nutriti ſub cultu vniꝰ dei
ꝑ legē. Panis ē euāgeliū miracula ⁊ alia q̄ ad ſalu
tē nrāȝ ptinēt. nō eſt ergo cōueniens vt a filijs aufe
rant ⁊ dent gentibꝰ q̄ ſunt canes: donec iudei repu
diēt. RABA. Canes aūt gētiles ꝓpter idolatriaȝ
dicunt: qui eſui ſanguinis dediti ⁊ cadaueribꝰ mor
tuoꝝ: vertunt in rabiē. CHRY. Uide aūt mulieriſ
prudētiā: qualr̄ neq; ɔtradicē auſa eſt neq; triſtata
in alioꝝ laudibus: neq; moleſtata in ꝓpo vitio. vn̄
ſequit: At illa dix. Etiā do. nam ⁊ catel. edūt de mi.
que ca. de me. do. ſuoꝝ. Ille dixit: Nō eſt bonū. hec
aūt: Utiq; dn̄e. Ipe iudeos filios vocat: hec aūt do-
minos. ipe canē noīauit: hec aūt ⁊ opꝰ canis adiec:
ac ſi dicat: Si canis ſum: nō ſum aliena. canem me
dicis: ergo nutri me vt canē: nō poſſum relinquere
mēſam dn̄i mei. HIERO. Mira aūt huiꝰ mulierꝭ
fides patiētia ⁊ humilitas ꝑdicat: fides q̄ credebat
ſanari poſſe filiā ſuā: patiētia qua totiēs cōtēpta in
ꝑcibꝰ pſeuerat: humilitas ꝙ ſe nō canibꝰ ſed catulis
cōpat. Scio me inquit filioꝝ panē non mereri: nec
integros cape poſſe cibos: nec ſedē poſſe cū pre: ſed
cōtēta ſum reliq̄s catuloꝝ: vt ꝑ humilitatē micarū
ad panis ītegri veniā magnitudinē. CHRY. Pro
pter h̄ aūt chriſtꝰ tardabat. ꝑſciebat. n. eā h̄ dicturaȝ
nec occultare volebat tantā mulieris virtutē. vn̄ ſe
quit: Tūc rn̄dēs ieſus ait illi: O mlr̄ magna eſt fideſ
tua: fiat tibi ſicut vis. Ac ſi dicat: Fides tua maiora
his audire pōt: veꝝ interim fiat tibi ſicut vis. Uide
qualr̄ nō paꝝ ⁊ hec mlr̄ intulit in filie medicinā. ꝑꝑ
hoc. n. neq; chriſtꝰ dixit: Sana ſit filia tua: ſed Ma
gna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis. vt diſcas qm̄ ſim
plr̄ loquebat ⁊ nō adulatōis: ſed multe fidei erant
v̄ba ipſiꝰ. Hec aūt chriſti vox filiſ eſt illi voci q̄ dixit
Fiat firmamētū: ⁊ factū eſt. vn̄ ſeq̄t: Et ſana. ē fi. eiꝰ
ex illa hora. Intēde aūt qualr̄ aplīs n̄ impetrātibꝰ
impetrat ipa: tam magnū q̄d eſt inſtātia orōis. Etei
ꝓ noſtris noxis a nobis vult magis rogari q̄ ab a-
lijs ꝓ nobis. REMI. His etiā verbis dat nobiſ ex
emplū cathecizādi ⁊ baptizādi pueros: qm̄ h̄ nō ait
Salua filiā meā: aut Adiuua eā: ſed Miſerere mei:
⁊ adiuua me. Hic eteni deſcēdit cōſuetudo ī eccl̄ia
vt fideles ꝓ ſuis puulis fidē deo ꝓmittāt: qn̄ ipi nō
ſunt tāte etatis ⁊ rōis: vt ꝑ ſe fidē deo ꝓmittere va-
leāt: q̄tenꝰ ſicut fide iſtiꝰ mulieris ſanata eſt filia eiꝰ
ita ⁊ fide viroꝝ catholicoꝝ peccā puulis relaxēt. Al
legorice aūt hec mlr̄ ſanctā eccl̄iaȝ ſignificat de gē-
tibꝰ cōgregatā. Per hoc. n. ꝙ dn̄s relictis ſcribis et
phariſeis venit in ꝑtes tyri ⁊ ſidonis ꝑfigurabat: q̄r
relicturꝰ erat iudeos: ⁊ trāſiturꝰ ad gētes. Eſt aūt h̄
mlr̄ egreſſa a finibꝰ ſuis: qm̄ eccl̄ia ſancta receſſit a
ꝑſtinis arboribꝰ ⁊ vitijs. HIERO. Filiā aūt eccl̄ie
puto aīas eſſe credētiū: q̄ male a demonio vexabāt
ignorātes creatorē: ⁊ adorātes lapidē. REMI. Fi
lios aūt dn̄s appellat pr̄iarchas ⁊ ꝓphas illiꝰ tpis.
Per mēſam deſignat ſacra ſcriptura: ꝑ micas vero
minima ꝑcepta vel interna myſteria quibꝰ ſancta ec-
cleſia paſcit: ꝑ cruſtas vero carnalia ꝑcepta q̄ iudei
obſeruāt. Dicē aūt ſub menſa comedi dicit: q̄r ec
cleſia humilr̄ ſe ſubmittit ad implēda diuina pcce-
pta. RABA. Nō autē cruſtas ſed micas de pane
pueroꝝ edūt catelli: q̄r cōuerſi ad fidē qui erant de-
ſpecti in gētibꝰ: nō lr̄e ſupficiē in ſcpturis: ſed ſpiri
talē ſenſum quo in bonis actibꝰ ꝓficere valeāt inq̄
runt. HIE. Mira aūt reꝝ ɔuerſio iſrl̄: quōdā filii
nos canes: ꝓ diuerſitate fidei ordo noīm cōmutat
De illis poſtea dicit: circūdederūt me canes multi.
nos audiuimꝰ cū muliere: Fides tua te ſaluā fecit.
RABA. Que merito magna dicit: q̄r cuȝ gentes
nec lege fuerit imbute: nec vocibus ꝓphaꝝ īſtructe
ad ꝑdicatōem mox aploꝝ in auditu auris obediēt;
ideoq; ſalutē impetrare meruerūt. Ueꝝ ſi ad ꝑnas
eccl̄ie rogātis lachrymas dn̄s ſalutē aīe differt dare
nō eſt deſperādū vel a petēdo ceſſandū: ſed magꝭ ꝑ
cibꝰ inſiſtendū. AVG. de q̄. euā. ꝙ ⁊ pueꝝ cēturio
nis: ⁊ filiā chananee mulieris nō veniēs ad domos
eoꝝ ſanat: ſignificat gētes a quaſ nō venit ſaluaſ fo
re ꝑ verbū ſuū ꝙ rogātibꝰ filiȷ ſanāt. Et intelligēda
eſt pſona eccl̄ie: que ſibi eſt ⁊ mr̄ ⁊ filia. nā ſimſ oēs
quibꝰ ɔſtat eccl̄ia mr̄ dr̄: ſinguli autē idē ipi filiȷ ap
pellāt. HYLA. Uel hec mlr̄ pſelitoꝝ formā pſert:
fines ſuoſ egredit: ⁊ ex gētibꝰ. ſ. in ppl̄i alteriꝰ nomē
excedēs: que ꝓ filia videlȝ gētiū plebe dn̄atu immū
doꝝ ſpirituū occupata orat: q̄r dn̄m cognouit ex le
ge: dauid filiū nūcupat. RABA. Itē ſiq̄s cōſciaȝ
habet alicuiꝰ vitiȷ ſorde pollutā: filiaȝ habet male a
demonio vexatā. Itē ſiq̄s bona q̄ geſſit pctōꝝ peſte
fedauit: filiā habet immūdi ſpūs furijs agitatā: ideoq;
neceſſe eſt vt ad ꝑces lachrymaſq; cōfugiat: ſancto
rūq; interceſſiones ⁊ auxilia querat.

Et cū tranſiſſet inde ieſus: uenit
ſecꝰ mare galilee: ⁊ aſcēdēs in mōtē
ſedebat ibi. Et acceſſerūt ad eū tur
be multe: hn̄tes ſecū mutos: cecos:
claudos: debiles: ⁊ alios multos: ⁊
ꝓiecerūt eos ad pedeſ eiꝰ: ⁊ curauit
eoſ: ita ut turbe mirarēt uidēteſ mu
toſ loq̄nteſ: claudoſ ābulātes: cecoſ
uidētes: ⁊ magnificabant deū iſrl̄.

HIE. Sanata chananee filia: reuertit dn̄s ad iu
deā. vnde dicit: Et cū tran. inde ieſus: venit ſecꝰ ma.
galilee. REMI. Hoc mare diuerſis vocabulis ap
pellat. Dicit. n. mare galilee: ꝑꝑ galileā adiacētē:
mare tyberiadis: ꝑꝑ tyberiadē ciuitatē. Seq̄tur: Et
aſcēdēs in mōtē ſedebat ibi. CHRY. Cōſiderādū
aūt ꝙ aliq̄n dn̄s circuit vt ſanet infirmoſ: aliq̄n aūt
ſedet expectās eos. ⁊ ideo cōueniēter hic ſic ſubdit:
Et acceſſerūt ad eū turbe multe: hn̄tes ſecū mutos:
claudos: cecos: debiles: ⁊ alios multos. HIE. In
eo loco vbi latinꝰ interpres trāſtulit debiles: ī greco
ſcptū ē Macos: q̄d nō debilitatis generale: ſȝ vniꝰ
īfirmitatꝭ nomē ē: vt quō claudꝰ dr̄ q̄ pede claudi
cat vno: ſic mācus appellet q̄ vnā manū debilē hȝ.

CHRY. Ibi aũt in duob⁹ fidẽ ſuã demõſtrabãt: ⁊
in aſcẽdẽdo mõtẽ. Et in hoc quia eſtimabãt ſe nllo
alio indigere: niſi vt ꝓijcerent ad pedes ieſu: neqꝫ ẽt
adhuc tangũt fimbriã veſtimẽti: ſed ad altiorẽ fidẽ
aſcẽdũt. vnde dicit: Et ꝓie. eos ad pe. eius. Et mulie
ris quidẽ filiã cũ multa tarditate curauit: vt ei⁹ vir-
tutem oñderet. His aũt nõ quia meliores erãt: ſed
vt infideliũ iudeoꝝ ora obſtrueret: cõfeſtim ſaluati
onem ꝑbet. vnde ſequit: Et curauit omẽs. Multitu
do aũt eoꝝ qui curabãt ⁊ facilitas ſanatiõis eos in
ſtuporẽ mittebat. vnde ſequitur: Ita vt tur. mira. vi.
mu. loquẽtes. HIERO. De debilib⁹ tacuit: q̄ꝛ q̄d
de cõtrario diceret vno verbo nõ habet. RABA.
Myſtice aũt cũ filia chananee ꝑfiguraſſet ſalutem
gentiũ: venit in iudeã: quia cũ plenitudo gẽtiũ itra
uerit: tũc omis iſrl̕ ſalu⁹ erit. GLO. Mare autem
iuxta quod venit ieſus turbida hui⁹ ſeculi volumia
ſignificat: quod eſt galilee: cum homies a vitijs ad
virtutes trãſmigrãt. HIERO. Aſcẽdit aũt in mõ
tem: vt quaſi auis teneros fet⁹ ꝓuocet ad volandũ.
RABA. Ut. ſ. auditores ſuos erigat ad ſuperna
⁊ celeſtia meditãda. Sedebatqꝫ ibi: vt demõſtraret
nõ niſi in celeſtib⁹ requiẽ eſſe querendã. Eo autem
ſedẽte in mõte. i. in celoꝝ arce accedũt turbe fideliũ
deuota mẽte illi appropinquãtes: ducẽtes ſecũ mu
tos ⁊ cecos: eoſqꝫ ad pedes ieſu ꝓijciũt: quia pecca
ta cõfitẽtes ipi ſoli curãdos ſubijciũt quos ita curat
vt turbe mirent ⁊ magnificẽt deũ iſrl̕: quia fideles
quãdo viderit eos qui ſpiritalr̕ egrotauerãt: diuerſ
opib⁹ virtutũ ditatos laudẽ deo decantãt. GLO.
Muti aũt ſunt qui nõ laudãt deũ: ceci qui nõ itel
ligũt viam vite: ſurdi qui nõ obtemperãt: claudi ꝑ
deuia boni operis nõ recte euntes. debibiles ſunt:
qui infirmi ſunt in bonis opibus.

Ieſus aũt cõuocatis diſcipulis
ſuis dixit: Miſereor turbe: quia tri
duo iam pſeuerãt mecũ: ⁊ nõ habẽt
quod mãducent. Et dimittere eos
ieiunos nolo: ne deficiãt in uia. Et
dicũt ei diſcipuli: Unde ergo nobis
in deſerto panes tãtos: ut ſaturem⁹
turbã tantã? Et ait ill̕ ieſus: Quot
panes habetis? At illi dixerũt ſeptẽ
⁊ paucos piſciculos. Et ꝓcepit tur
be: ut diſcũberẽt ſup terrã. Et acci
piẽs ſeptẽ panes ⁊ piſces: ⁊ gratias
agens fregit ⁊ dedit diſcipulis: ⁊ di
ſcipuli dederũt populo: ⁊ comederũt
⁊ oẽs ſaturati ſunt. Et qð ſupfuit
de fragmẽtis tulerũt ſeptẽ ſportas
plenas. Erãt aũt q̄ mãducauerãt q̄
tuor milia hoiꝫ: extra puulos ⁊ mu
lieres.

HIERO. Prius chriſtus infirmorũ debilitates
abſtulerat: poſtea vero ſanatis offert cibos. Conuo-
cat quoqꝫ diſcipulos ſuos: ⁊ quod factur⁹ ẽ loqtur
vñ dr̕: Ie. aũt cõuo. diſci. ſu. di. Miſere. turbe. Hoc
aũt facit vt mgr̕is exemplũ tribuat: cũ minoribus
atqꝫ diſcipulis cõmunicãdi ſimilia: vel ex cõfabula
tõne intelligãt ſigni magnitudinẽ. CHRY. Tur-
be. n. cũ ad ſanatõem veniſſent: nõ audebat petere
panes. vñ ipe amator hoim ⁊ oim curã gerẽs: etiaꝫ
nõ petẽtib⁹ dat. pp qð dicit: Miſereor turbe. Ne ãt
dicat: qm̄ venietes viaticũ portauerãt dicit: Quia
triduo iam pſe. mecũ: ⁊ nõ hñt qð mãducẽt. Etſi. n.
qñ venerũt cibos habuerũt: tñ ↄſumpti iã erãt. ⁊ ꝓ-
pter h̕ nõ in ꝑma aut ſecũda die h̕ fecit: ſed i tertia
qñ iam omia ſunt ↄſumpta: vt ꝑus ipi in neceſſita-
te ↄſtituti: cũ ampliori deſiderio ſuſcipẽt qð fiebat.
Mõſtrat aũt ꝙ de lõge venerãt: ⁊ nihil eis reliquũ
fuerat: in h̕ ꝙ dicit: Et dimit. eos ieiu. no. ne defi. in
via. Cũ aũt nolit eos ieiunos dimittẽ: iõ tñ nõ ſtati
ſignũ facit: vt ex hac interrogatõe ⁊ rñſiõe attẽtio-
res diſcipulos faciat: ⁊ fidẽ ſuã oñdãt dicẽtes: Fac
panes. Et q̄uis chriſtus plurima fecerit vt miraculi
ꝑus facti recordarẽt: qꝛ fecit eos miniſtros: ⁊ ꝑtiti
ſunt cophinos: adhuc tñ impfecti⁹ diſpoſiti erãt. qð
pꝫ ꝑ h̕ qð ſequit: Et di. ei diſci. Unde ḡ no. in deſto
pa. tan. vt ſatu. tur. tãtã. Ipſi quidẽ infima cogita
tõne h̕ dixerũt: ꝑ hoc tñ miraculũ futuꝝ inſuſpica-
bile faciẽtes: ne aliqs. n. ſuſpicaret ꝙ ab aliquo ꝓpi
quo caſtello accepti ſunt cibi: ꝓpter hoc miraculũ
iſtud in ſolitudine fit multũ a caſtellis diſtãte. Ipe
aũt chriſt⁹ vt diſcipuloꝝ erigat mẽtẽ: eos interrogat
vt ex modo interrogatõis eos ↄmemoret illoꝝ q̄ ꝑus
facta ſunt. vñ ſequit: Et ait il. Quot pa. habe. At illi
dixe. ſep. ⁊ piſci. paucos. Nõ aũt addũt: Sed hec q̄d
inter tãtos: ſicut antea dixerãt: iam. n. paulati ꝓfe-
cerãt: lꝫ nõ totũ appħẽdat ab eis. Admirare autẽ in
apl̕is veritatis amorẽ: qualr̕ ipſi ſcribẽtes nõ occl̕tãt
ſuos etiã magnos defect⁹. nõ. n. ẽ quãtalibet accu-
ſatio: paꝝ ante tali ſigno facto ↄfeſti obliuiſci. Ad-
mirare aũt ⁊ aliã ſapiẽtiã eoꝝ qualr̕ vẽtrẽ ſupabãt:
nõ mltã mẽſe curã faciẽtes. In eremo. n. exiſtes: et
ꝑ tres dies ibi morãtes: ſolũ ſeptẽ panes ibi hẽbant
Alia võ ſilr̕ ꝑorib⁹ fecit. eteni recũbẽ eos fecit in tra
⁊ in manib⁹ diſcipuloꝝ creſcẽ panes. vñ ſeqt̕: Et ꝓce.
tur. vt diſcũ. ſu. terrã. HIE. De h̕ aũt ſupra dixim⁹
⁊ eadeꝫ repetẽ ocioſi eſt: tñ in his q̄ diſcrepãt immo
remur. CHRY. Finis aũt vtriuſqꝫ miracli nõ ſilis
eſt. Seqt̕: Et qð ſupfu. de frag. tu. ſep. ſpoꝛ. ple. Erãt
aũt q̄ mãdu. q̄tu. mi. ho. ex. puu. ⁊ muliẽs. Quare ãt
minores fuerint reliq̄e in h̕ miraculo q̄ꝫ in ꝑmo ⁊ ſi
nõ tot fuerit q̄ comederũt? Aut igit h̕ eſt: q̄ꝛ ſporte
cophinis maiores erãt: aut ex diuerſitate remẽorẽt
illi⁹ ⁊ h⁹ miraculi. ⁊ pp h̕ tũc q̄dẽ fecit cophinos re-
liquiaꝝ nũero eq̄les diſcipul̕: nũc ãt ſportas pãib⁹
eq̄les. REMI. In hac aũt euãgelica lectõne ↄſide
rãda ẽ in chriſto opatio diuinitat̕ ⁊ hũanitatis. ꝑ h̕
. n. ꝙ turbis miſeret: oñdit ſe hũane fragilitatis affe
ctõem hr̕e. In eo võ ꝙ panes mltiplicauit: ⁊ turbas
paſcit: oñdit diuinitat̕ opatio. Deſtruit ergo h̕ error
Eutycetis qui in chriſto dicebat vnã nãm. AVG.
d̕ cõ. euã. Sane vt ab re ẽ admonẽ i h̕ miraclo ꝙ ſi
aliqs euãgeliſtaꝝ h̕ dixiſſet: cõtrari⁹ ceteris putaret.

Sed qꝛ illi q̄ miraculū de ſeptē pānibus narrauerūt nec illud de q̄nq̄ tacuerūt neminē mouet: ⁊ vtrūq̄ factū hoīes intelligūt. Hoc ideo diximꝰ: vt ſicubi ſimile repiꝛ factū a dn̄o qd̄ in aliquo altēi euāgeliſte ita repugnare videatur: vt oīo ſolui nō poſſit: nihil aliud intelligaꝛ q̄ꝫ vtrūq̄ factum eē: ⁊ aliud ab alio cōmemoratū. GLO. Notādū aūt q̄ pꝰ dn̄s auffert debilitates ⁊ poſtea cibat: qꝛ pꝰ ſunt remouēda pctā: ⁊ poſtea aīa verbis dei nutriēda. HYLA. Sicut aūt illa turba quā pꝰ pauit iudaice credentiū cōuenit plebi: ita hec populo gentiū ꝯpaꝛ. q̄ vō q̄tuoꝛ milia viroꝝ cōgregaꝛ: multitudo innumerabiliū ex q̄tuoꝛ orbis ptibꝰ ītelligiꝛ. HIERO. Iſti etiā nō ſunt q̄nq̄ milia: ſed q̄tuoꝛ milia: qui numerus ſemꝑ in laudibꝰ poniꝛ. ⁊ q̄drāgulꝰ lapis nō fluctuat: nō ē inſtabilis. ⁊ ob hāc cām etiā euangelia in hoc numero conſecrata ſunt. In ſupioꝛi ḡ ſigno qꝛ ꝓpinqui erāt: ⁊ vicini quīq̄ ſenſuū: nō ipe dominus eoꝝ recordaꝛ ſed diſcipuli. Hic aūt ipe dn̄s miſereri ſe dicit eoꝝ: quia triduo iam ꝑſeuerant cū eo qꝛ. ſ. patri: filio: ſpūiq̄ ſancto credebāt. HYLA. Ul' qꝛ omne paſſiōis dn̄ice tp̄s cū dn̄o agūt: ſiue qꝛ venturi ad baptiſmū confiteāꝛ ſe credere in paſſiōe ac reſurrectōe eiꝰ: ſiue qꝛ toto paſſiōis dn̄ice tp̄e ieiuniis dn̄o q̄dā cōpaſſiōis ſocietate iūgūꝛ. RABA. Ul' ꝫ dr̄: qꝛ in toto ſeculo tertiū tp̄s eſt quo gr̄a daꝛ: p̄mū ante legē: ſecūdū ſub lege: tertiū ſub gr̄a: q̄rtuꝫ ē in celo ad qd̄ tendēs reficiꝛ in via. REMI. Ul' qꝛ pctā cōmiſſa ꝑ pn̄iam corrigētes: cogitatōe: locutione: cōuertūꝛ ad dn̄ꝫ. Has turbas noluit dn̄s dimittere ieiunas ne deficerēt in via: qꝛ pctōꝛes ꝑ pn̄iam cōuerſi in curſu labētis ſeculi peūt: ſi abſq̄ ſacre doctrine pabulo dimittāꝛ. GLO. Septē paneſ ſunt ſcp̄tura noui teſtamēti: in quo gr̄a ſpūſſancti reuelaꝛ ⁊ daꝛ: neq̄ ſunt ordeacei vt ſupꝛa: qꝛ nō hic vt ī lege vitale alimētū: figuris quaſi tenaciſſima palea tegiꝛ. hic nō duo piſces: vt ī lege duo iūgebāꝛ. ſ. rex ⁊ ſacerdotes: ſed pauci. i. ſancti noui teſtamēti: q̄ de fluctibꝰ ſeculi erepti ⁊ ſuſtinēt turbulētū mare: ⁊ exemplo ſuo nos reficiūt: ne in vita deficiamꝰ. HYLA. Turbe aūt terra recūbūt. nulľ. n. legis opibꝰ fuerāt ante ſubſtrate: ſed pctōꝝ ⁊ corpū ſuoꝝ inhebāt. GLO. Uel ibi ſuꝑ fenū: vt deſideria carniſ ꝯpmāꝛ hic ſuꝑ terrā: vbi ⁊ ipe mūdꝰ relinq̄ ꝑcipiꝛ: vel mōs in quo dn̄s reficit eſt altitudo chriſti. ibi ḡ fenū ſuꝑ terrā: qꝛ ibi eſt celſitudo chriſti: ꝑꝑ carnaleſ carnali ſpe ⁊ deſiderio tegiꝛ. hic remota oī cupiditate carnali cōuiuas noui teſtamēti ſpe ꝑmanētes ſoliditas cōtinet: ibi quinq̄ milia q̄ carnales q̄nq̄ ſēſibꝰ ſubditi: hic q̄tuoꝛ ꝑꝑ q̄tuoꝛ v̄tutes q̄bꝰ ſpiritaľr muniūꝛ tēꝑantiā: prudētiā: fortitudinē: ⁊ iuſticiā. q̄rūꝫ p̄ma eſt cognitio reꝝ appetēdaꝝ ⁊ vitādarū: ſecūda refrenatio cupiditatis ab his q̄ tp̄aľr delectāt: t̄tia firmitas ꝯ̄ moleſta ſeculi: q̄rta q̄ ꝑ oēs diffundiꝛ: dilectio dei ⁊ ꝓximi: ⁊ ibi ⁊ hic mulieres ⁊ ꝑuuli excepti ſunt: qꝛ in veteri ⁊ nouo teſtamēto nō admittūtur ad dn̄m q̄ nō ꝑdurāt occurrē in viꝝ ꝑfectū: ľ firmitate viriū: vel leuitate mētis. Utraq̄ refectio in mōte celebrata eſt: qꝛ vtriuſq̄ teſtamēti ſcp̄tura et altitudinē celeſtiū p̄ceptoꝝ mādat ⁊ p̄miū. Utraq̄ altitudinē chriſti p̄dicat: altioꝛa myſteria que nō capit coīs turba: ap̄li ſufferūt ⁊ implēt. ſ. ꝑfectoꝝ corda ſeptiformiſ ſpūs gr̄a ad ītelligēdū illuſtrata: ſponte iūco ⁊ foliiſ palmaꝝ ſolēt ꝯtexi: ⁊ ſignificāt ſc̄os qui radicē cordis in ip̄o fonte vite collocāt: ne areſcant: vt iūcus in aqua: ⁊ palmam eterne retributionis in corde retinet.

CA. XVI.

Et dimiſſa turba aſcendit in nauiculam ⁊ uenit in fines magedan: Et acceſſerūt ad eum phariſei et ſaducei tentantes: et rogauerunt eum ut ſignum de celo oſtenderet eis. At ille reſpōdens ait illis: Facto ueſpere dicitiſ: ſerenum erit: rubicundū eſt eni celum. Et mane hodie tēpeſtas: rutilat. n. triſte celum. Facieꝫ ergo celi diiudicare noſtis: ſigna autē temporū nō poteſtis. Generatio mala ⁊ adultera ſignū querit: ⁊ ſignum non dabitur ei niſi ſignuꝫ ione prophete. Et relictis illis abiit.

CHRY. Sicut poſt miraculū quinq̄ panū dominus turbas dimiſit: ita ⁊ nūc. nec autē pedes recedit: ſed nauigio ne turba eum ſequaꝛ. vnde dicitur: Et dimiſſa turba aſcēdit in nauiculā: ⁊ venit in fines magedan. AVGV. de con. euan. Marcꝰ aūt dicit q̄ in dalmanutha nec eſt dubitandū eundem locum eſſe ſub vtroq̄ nomie. Nam pleriq̄ codices nō habēt etiā ſm̄ marcū niſi magedan. RABA. Eſt autē mageda regio cōtra geraſā: ⁊ interpꝛetatur poma vel nūcia: ⁊ ſignificat hortū de quo dicitur: Hortus cōcluſus: fons ſignatꝰ: in quo creſcunt poma virtutū: ⁊ vbi nūciaꝛ nomē domini. Docet autē q̄ p̄dicatoꝛes miniſtrato verbo turbe: ipi intra cubiculum cordis virtutū pomis debēt refici. Sequitur: Et acceſſerūt ad eum phariſei ⁊ ſaducei tentātes et rogauerūt eū: vt ſignū de celo oſtēderet eis. REMI. Admirāda quippe eſt cecitas phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ. ſic enim poſtulabāt ſignum de celo: quaſi ea non eſſent ſigna que facere videbaꝛ. Quod autē ſignū poſtularent: iohānes manifeſtat. refert. n. poſt refectōem de quīq̄ panibus turbā acceſſiſſe ad dominū ⁊ dixiſſe: quod ſignū facis vt faciamꝰ ⁊ credamus tibi. Patres noſtri in deſerto manna comederūt: ſicut ſcriptū eſt: Panē de celo dedit eis manducare. Ideoq̄ ⁊ hi dicūt: Oſtēde nobis ſignū de celo. i. fac vt vno vel duobꝰ diebꝰ māna pluat: vt totꝰ populus paſcaꝛ ſicut multo tempe factū eſt in deſerto. Ipe vero inſpiciēs cogitatōnes eoꝝ vt deus: et uidens q̄ ſi etiā ſignū de celo eis oſtēderet nō crederent: noluit eis dare ſignū quod poſtulabāt. vnde ſequitur: At ille reſpōdens ait illis: Facto veſpere dicitis: ſerenuꝫ erit. HIERO. Hoc apud grecos in pleriſq̄ codicibꝰ non habetur. Senſus autē manifeſtus eſt: q̄ ex elementoꝝ ordinetur conſonātia: poſſunt ⁊ ſereni ⁊ pluuioſi dies ꝓnoſci. Scribe aūt

⁊ phariſei qui videbātur legis eē doctores ex ꝓphetarū vaticinio nō poterāt cogſcē ſaluatorꝭ aduētū. AVG. de que.euā. Pōt etiā intelligi quod dixit dn̄s: Facto veſpe dicitis: ſerenū erit.eteni rubicundū eſt celū.i.ſanguine paſſiōiſ chriſti: pmo aduentu indulgētia pctōꝝ daꝛ. Et mane: hodie tēpeſtas.rubet.n.cū triſticia celū: illud eſt qđ ſecūdo aduentu igne pcedēte ventur⁹ eſt. GLO. vel alr: Rutilat triſte celū.i.patiunꝛ aplī poſt reſurrectōnem: p⁹ quos me iudicare in futuro ſcire poteſtiſ: qꝛ cū nō pco me is bonis qn patianꝛ nō parcā aliiſ in futuro. Faciē igiꝛ celi diiudicare noſtis: ſigna aūt tpū nō poteſtis. Signa tpū dixit de aduētu ſuo vel paſſiōe: cui ſile eſt roſeū celū veſpe: ⁊ idē de tribulatōe: ante aduentū ſuū futura: cui ſile eſt mane roſeū cū triſticia celū. CHRY. Sicut ergo in celo aliud quidē eſt ſignū ſerenitatiſ aliud pluuie: ita ⁊ in me putare oꝫ. nunc eni.ſ.in pmo aduētu his ſignis que in terra ſūt op⁹ eſt: que aūt in celo ſunt ꝯſuanꝛ tpi ſecūdi aduētus. Nūc.n.ſicut medic⁹ veni: tūc ſicut iudex adero. ꝓpē hoc nūc occult⁹ venit: tūc aūt cū multa diuulgatōe qn̄ virtutes celoꝝ mouebūꝛ. Sed nō eſt nūc tēpus hoꝝ ſignoꝝ: veni mori: ⁊ que abiecta ſunt pati. ⁊ iō ſequiꝛ: Generatio mala ⁊ adultera ſignū querit ⁊ ſignū nō dabiꝛ ei: niſi ſignū ione ꝓphete. AVG. de cō.euan. Hoc autē ⁊ alibi iam dixit matthe⁹. vnde retinēdū eſt eadē dn̄m ſepe dixiſſe: vt q̄ exiſte cōtrario ſolui nō poterit: bis dictū intelligaꝛ. GLO. Dicit aūt: Generatio mala ⁊ adultera.i.incredula.pro ſpiritali carneū hn̄s intellectū. RABA. Nō ergo generatōi illi tentātiū dn̄ꝫ ſignū celeſte daꝛ: qle qrebāt: quib⁹ mlta ſigna dedit in terra. Sed generatiōi querētiū dn̄m.i.aplis: quib⁹ cernētib⁹ aſcēdit i celū ⁊ ſpūſanctū miſit. HIERO. Quid aūt ſibi velit ſignū ione: iā ſupra dictū eſt. CHRY. Cū aūt h̄ ſecūdo phariſei audiſſent: opoꝛtebat interrogare ⁊ dicē. Quid eſt qđ dicit? Sed ipi nō deſiderio diſcēdi h̄ a dn̄o queſierūt: ⁊ ideo dn̄s eos reliquit. vnde ſequiꝛ. Et relictis illis abijt. RABA. i.relicta gn̄atōe mala iudeoꝝ: abijt trāſ fretū: ⁊ gētiū ſecut⁹ ē ppl's. notā q̄ nō ſic in aliis legiꝛ locl: dimiſſis turbiſ abijt: ſꝫ qꝛ īfidelitatꝭ erroꝛ iſolētiū aīos obtiebat: dꝛ q̄ eoſ rliqt.

¶ Et cū ueniſſent diſcipuli ei⁹ trās fretuꝫ: obliti ſūt panes accipe. Qui dixit ill'. Intuemi ⁊ cauete a fermēto phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ. At illi cogitabāt int̄ ſe dicētes: Quia paneſ n̄ accepim⁹. Sciēs aūt ieſuſ dixit eis: Quid cogitatis inter uos modice fidei: qꝛ panes nō hētiſ? Nōdū intelligitis neqꝫ recoꝛdami qnqꝫ panū ⁊ qnqꝫ miliū hoim: ⁊ quot cophinos ſumpſiſtiſ? Neqꝫ ſeptē panū ⁊ q̄tuoꝛ miliū hoim: ⁊ quot ſpoꝛtas ſumpſiſtis? Quare nō itelligitis: qꝛ nō de pane dixi uob: cauete a fermēto phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ. Tūc itellexerunt: quia non dixerit cauēdū a fermento panum: ſed a doctrina phariſeoꝛum ⁊ ſaduceoꝛum.

GLO. Sicut dn̄s phariſeos reliq̄rat pp eoꝝ infidelitatē: ita diͤter ⁊ doctrinā eoꝝ a diſcipulis cauēdū eē doc. vn̄ ſeq̄ꝛ: Et cū ve.diſci.ei⁹ trās fre.ob.ſūt acci.panes. REMI. Tanto.n.amoꝛe mgr̄i detinebāꝛ: vt nec etiā ad pūctū vellēt ab eo recedē. Aiaduertēdū eſt ꝙ q̄ tū alieni eēnt ab appetitu deliciarū cū tā puā hrēnt ō neceſſariiſ curā: vt etiā obliti ſint panes accipe: ſine quib⁹ hūana fragilitas ſubſiſtē n̄ pōt. Seq̄ꝛ: Qui dixit illis: Intuemi ⁊ ca.a fer. pha. ⁊ ſaduceoꝝ. HYLA. In quo moneꝛ aplī nō admiſceri iudeoꝝ doctrine: qꝛ legis opa in effectu fidei ⁊ pfiguratiōe reꝝ ꝯſequētiū ꝯſtituta ſūt: ⁊ ī quoꝝ tpa atqꝫ etatē vitas contigiſſet nihil vltra in vitatis ſilitudinē poſitū arbitrareꝛ: ne doctrīa phariſeoꝝ xp̄ꝫ neſciēs: effectū euāgelice vitatis rūpet. HIE. Qui .n. cauet a fermīto phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ: legi ac l're pcepta nō ſuat: traditōes hoiꝫ negligit: vt faciat dī mādata. Hoc eſt fermītū de quo apl's ait: Modicū fermētū totā maſſam coꝛrūpit. Iſtiuſmodi fermentum: etiā omni ratōe vitādū eſt: quod habuit martion valētinus ⁊ oēs heretici. Fermētū.n.habet vī vt ſi farine mixtū fuerit: qđ parū videbaꝛ: creſcat in maius: ⁊ ad ſaporē ſuū vniuerſam ꝯſpſiōem trahat ita ⁊ doctrina heretica: ſi vel modicā ſcintillā iecerit in tuū pect⁹ in breui ingēs flāma cōcreſcit: ⁊ totam hominis paſſiōem ad ſe trahit. CHRY. Sꝫ qre nō dixit: Attēdite a doctrina phariſeoꝝ manifeſte. quia vult cōmemoꝛare ea que facta ſunt.ſ.de multiplicatōe panū: eteni nouerit eos eē oblitos. Sipl'r aūt de h̄ eos incuſare nō videꝛ rōem hre: occaſione aūt ab eis recepta increpare: ſuſceptibilē faciebat īcuſatōem: ⁊ iō que cogitabāt diſcipuli: euāgeliſta ī mediū introducit dicēſ: At illi cogitabāt intra ſe dicētes: Quia panes nō accepim⁹. HIE. Quō auteꝫ panes nō hebāt: qui ſtatim impletis ſeptē ſpoꝛtis: aſcēderūt in nauiculam: ⁊ venerūt in fines mageda ibi audiūt nauigātes q̄ cauē debeāt a fermēto phariſeoꝝ ⁊ ſaduceoꝝ: ſed ſcptura teſtaꝛ q̄ obliti ſūt eoſ ſecū tollē. CHRY. Quia vō diſcipuli circa ꝯſuationes iudaicas adhuc repebātꝛ: iō dn̄ſ vehemēter eoſ increpat ad vtilitatē oīm. vn̄ ſeq̄ꝛ: Sciēs aūt ieſus dixit eis: Quid cogitatis inter vos modice fidei: q̄a panes nō habetis? GLO. q.d. Quid cogitatis me dixiſſe de terrenis panib⁹ de quib⁹ nō eſt nobis diſputādū: cū de tā paucis tātas feci abūdare reliq̄as. CHRY. Hoc aūt facit vt ſolicitudinē eſcarū ab eis abijciat. Sed q̄re nō arguit eos: cū dixerūt: Vn̄ nobis in ſolitudine panes tāti? eteni oppoꝛtuni⁹ videbaꝛ hoc dici. Sed ideo tūc nō rephēdit eos: ne videreꝛ ſe ingerere ad ſigna faciēda: ⁊ nolebat ante turbas eos īcrepare. Tūc etiā rōnabilioꝛ hec accuſatio fuit: qn̄ iam duplici miraculo de panib⁹ facto tales erāt: vt adhuc de eſcis dubitarēt. Vide aūt ⁊ īcrepatiōem cum māſuetudine: velut.n.excuſando rn̄det pro his quos increpauerat dicēs: Nondū intelligitis: neqꝫ recoꝛdami quinqꝫ panū. GLO. q.d. neqꝫ

myſteriũ intelligitis:neq̃ v̾tutẽ in mẽoria habetis.
CHRY. Per quod in memoriã eos reducit ad ea
que p̃terierũt ⁊ ad futura attentiores facit. HIE.
Per hoc autẽ q̃ dicit: Quare nõ intelligitis. ecce p̃
occaſiõnem docet eos quid ſignificẽt quinq̃ panes
⁊ ſeptẽ: quinq̃ milia hoĩm ⁊ quatuor milia: que paſta
ſunt in eremo. Si.n. fermẽtũ phariſeorũ ⁊ saduceorũ
nõ corpalẽ panẽ: ſed traditõnes p̃uerſas ⁊ hẽtica
ſignificãt dogmata: quare cibi quib⁹ nutrit⁹ eſt
popul⁹ dei nõ verã doctrinã integrãq̃ ſignificent?
CHRY. Ut aũt diſcas q̃tum in diſcipulis potuit
increpatio chriſti: ⁊ qualiter eorũ mẽtẽ erexerit dormientẽ:
audi quid euãgeliſta dicat: Tũc intellexerũt
q̃ nõ dixit cauẽdũ a fermẽto panũ: ſed a doctrina
phariſeorũ ⁊ saduceorũ: q̃uis eo hoc nõ interp̃tãte
Interp̃tatio ergo dñi eos a iudaicis obſeruatiõib⁹
abduxit. deſides exiſtes attẽtiores fecit: ⁊ a p̃ua fide
eos eripuit: vt nõ timeãt ſi quãdo paucos panes habere
videãtur: neq̃ pro pane ſoliciti ſint: ſed hec reſpiciant
vniuerſa.

Uẽit ãt ieſ⁹ i p̃tes ceſaree philippi
⁊ int̾rogabat diſcipulos ſuos dicẽs
Quẽ dicũt homĩes eſſe filiũ hoĩs?
At illi dixerũt: Alij iohannẽ bapti
ſtã: alij aũt heliã: alij uero hieremiã
aut unũ ex p̃phetiſ. Dicit illis ieſus
Uos aũt quẽ me eſſe dicitiſ? Reſpõ
dẽs ſimõ petr⁹ dixit: Tu es chriſtus
fili⁹ dei uiui. Rñdẽs aũt ieſus dixit
ei: Beat⁹ eſ ſimõ bariona: quia caro
⁊ ſanguis nõ reuelauit tibi: ſ3 pater
me⁹ qui in celis eſt. Et ego dico tibi
quia tu es petr⁹ ⁊ ſup̃ hãc petrã edi
ficabo eccl'iã meã: ⁊ porte inferi nõ
p̃ualebũt aduerſum ea3. Et tibi da
bo claues regni celorũ. Et q̃ocũq3
ligaueris ſup̃ terrã: erit ligatũ et in
celis. Et quodcũq3 ſolueris ſup̃ ter
ram: erit ſolutu3 ⁊ in celis.

GLO. Poſtq̃ diſcipulos a phariſeo⁊ doctrina
remouerat dñs: cõueniẽter euãgelice doctrine magnitudinẽ
in eis fundat. ⁊ vt maior ſolẽnitas deſignet̾:
loc⁹ deſcribit̾ cũ dicit̾: Uenit aũt ieſus in p̃tes
ceſaree philippi. CHRY. Ideo aũt nõ ſimpl'r ceſarẽã
nomĩat: ſed ceſarẽã philippi: quia eſt ⁊ alia ceſarea
que eſt ſtratonis: nõ aũt in illa: ſed in hac diſcipulos
interrogauit: lõge eos a iudeis abducens: vt
ab omni timore eruti: libere dicãt que habebant in
mẽte. Philipp⁹ aũt iſte frater fuit herodis tetrarche
ituree ⁊ traconitidis regiõis: qui in honore tyberij
ceſarẽ ceſarẽã philippi: que nũc paneas dicit̾ appel
lauit. GLO. Cõfirmatur⁹ autẽ in fide diſcipulos:
p̃us opiões ⁊ errores aliorũ a mẽtib⁹ eorũ voluit
remouere. vnde ſequit̾: Et inter. diſci. ſuos di. Quẽ3
dicũt hoĩes eſſe filiũ hoĩs? ORI. Interrogat chriſtus
diſcipulos: vt ex apoſtolorũ rñſiõib⁹ nos diſcamus
diuerſas opiniones fuiſſe tũc apud iudeos de
chriſto: ⁊ vt nos ſemp̃ ſcrutemur de chriſto: qualis
opinio ſit apud hoĩes de nobis vt ſiq̇d male dicit̾
de vobis: occaſiões illi⁹ p̃cidam⁹: ſiq̇d aũt boni: eius
occaſiões augeam⁹. Sed ⁊ diſcipuli ep̃orũ ⁊ apl'orum
inſtruũt̾ exẽplo: vt qualeſcũq̃ opiones habuerit foris
de ep̃is ſuis referãt eis. HIERO. Pulchre aũt
interrogat: Quẽ dicũt hoĩes eſſe filiũ hoĩs? Quia
qui de filio hoĩs loquũt̾: hoĩes ſunt: qui vero diuinitatẽ
ei⁹ intelligũt: nõ homĩes ſed dij appellãtur.
CHRY. Nõ aũt dicit: Quẽ me dicũt ſcribe ⁊ phariſei
eſſe: ſed Quẽ me dicũt hoĩes: plebis mẽte3 que
ad malũ inflexa nõ erat inueſtigãs. Etſi.n. multo humilior
q̃ oportebat eorũ erat de chriſto opiõ: ſ3 tñ
a nequicia libera erat: phariſeorũ aũt opio de chriſto
erat plena multa malicia. HYLA. Dicendo ergo:
Quẽ dicũt homĩes eſſe filiũ hoĩs? ſignificauit
p̃ter id q̃õ in ſe videbat̾ eſſe aliud ſentiẽdũ: erat enĩ
hoĩs fili⁹. Q̃õ igit̾ de ſe opinãdi iudiciũ deſiderabat
nõ illud arbitramur q̃õ ip̃e ɔfeſſus eſt: ſed occultũ
erat de quo querebat̾: in q̃õ ſe credẽtiũ fides debeat
extẽdere. Eſt aũt hec cõfeſſiõis tenẽda ratio: vt ſicut
dei filiũ: ita ⁊ filiũ hoĩs meminerim⁹: quia alterũ
ſine altero nihil ſpei tribuit ad ſalutẽ. ⁊ ideo ſignãter
dixit: Quẽ dicũt homĩes eſſe filiũ hoĩs?
HIERO. Nõ etiã dixit: Quẽ me eſſe dicũt hoĩes
ſed Quẽ dicũt eſſe filiũ hoĩs? ne iactãter de ſe q̃rere
videret̾. Et nota vbicũq̃ in veteri teſtamẽto ſcriptũ
eſt Fili⁹ hoĩs: in hebreo poſitũ eſt: Filius adam.
ORIGE. Diuerſas aũt iudeorũ opiõnes de chriſto
diſcipuli referũt. vnde dicit̾: At illi dixerũt: Alij
iohem baptiſtã. eſtimatões. ſ. ſecuti herodis: Alij ãt
heliã. videl3 eſtimãtes q̃ aut ſecũda3 natiuitatẽ ſuſceperit
helias: aut ex eo tẽp̃e in corp̃e viuẽs in tẽpe
apparuit illo: Alij vero hieremiã. quẽ domin⁹ in gẽtibus
p̃phetã cõſtituit: nõ intelligẽtes q̃m hieremias
typ⁹ fuerat chriſti. Aut vnũ ex p̃phetiſ. rõne ſimili
p̃pter illa que de⁹ ad ip̃os locut⁹ eſt per p̃phetas:
nõ tamẽ in ip̃is: ſed in ip̃o ſunt impleta. HIERO.
Sed tamẽ turbe ſic errare potuerãt in helia ⁊ hieremia:
quõ herodes errauit in iohãne. vñ miror quoſdam
interp̃tes cauſas errorũ inquirere ſingulorũ.
CHRY. Quia vero diſcipuli opinionẽ turbe recitauerãt:
euocat eos p̃ ſecũdã interrogatõem ad opinandũ
aliquid mai⁹ de ip̃o. ⁊ ideo ſequit̾: Dicit illis
ieſus: Uos aũt quẽ me eſſe dicitis? Uos aũt inq̃d
ſimul mecũ eſtis ſemp̃: quia maiora ſigna vidiſtis q̃
turbe: nõ o3 vos in opiniõe cõuenire cũ turbis. ⁊ p̃pter
hoc nõ a p̃ncipio p̃dicatiõis eos de hoc interrogauit:
ſed poſtq̃ multa ſigna fecit: ⁊ multa locut⁹ ẽ
eis de ſua deitate. HIERO. Attẽde aũt q̃ ex hoc
textu ſermonis apl'i nequaq̃ homĩes: ſed dij appellant̾.
Cũ.n. dixiſſet: Quẽ dicũt homines eſſe filium
hoĩs? ſubiecit: Uos autẽ quẽ me eſſe dicitis? Ac ſi
dicat illis: quia homĩes ſunt humana opinãtibus:
vos q̇ dij eſtis: quẽ me eſſe exiſtimatis? RABA.
Nõ aũt quaſi neſciẽs de ſe ſentẽtiã diſcipulo⁊ vel
extraneorũ inquirit. Sed ideo diſcipulos quid de
ſe ſentiãt interrogat: vt cõfeſſionẽ recte fidei digna
mercede remũeret. Ideo q̇d alij de ſe ſentiãt inq̇rit.

vt expoſitis p̄mo ſentētiis errātiū diſcipuli ꝓbarent
vitatē ſue ꝯfeſſionis nō de opinione vulgata ſed de
ipo pcepiſſe diñice reuelatōis archano. CHRY. Qm̄
vo dñs de plebis opiniōe īterrogat: oēs rn̄dēt. ſed
oibus diſcipulis īterrogatis petr⁹ tanq̄ os aplōꝝ ⁊
caput ꝓ oibus rn̄det. vn̄ ſequit: Rn̄dens ſimon pe
trus dixit: tu es chriſt⁹ fili⁹ dei viui. ORIG. Dene
gat quidē petr⁹ aliqd eoꝝ eē ieſum q̄ arbitrabāt iu
dei. cōfeſſus ē aūt Tu es chriſt⁹: qđ neſciebāt iudei:
ſed ⁊ qđ mai⁹ eſt fili⁹ dei viui: q̄ ⁊ p ꝓphas dixerat:
Viuo ego dicit dñs. ⁊ iō dicebat viu⁹: ſed ꝺm ſuper
eminētiā: q: ſupeminet oibus hn̄tib⁹ vitā: qm̄ ſolus
hꝫ imoꝛtalitatē: ⁊ eſt fons vite: qđ ꝓpe dr̄ de⁹ pater
vita aūt eſt q̄ſi de fōte ꝓcedēs: q dixit: Ego ſum vita
HIERO. Deū etiā viuū appellat ad ꝯparationem
coꝝ deoꝝ q putant dij: ſed moꝛtui ſūt: Saturnū di/
co iouē: venerē: ⁊ herculē: ⁊ cetera idoloꝝ poꝛtenta.
HYLA. Eſt aūt hec vā ⁊ iuiolabilis fides ex deo:
deū fideliū ꝓfecrū eē: cui ſit ex eternitate p̄ris eterni
tas. Hūc igit aſſumpſiſſe coꝛp⁹ ⁊ hoīem fcm̄ eē: ꝓfe/
cta ꝯfeſſio eſt. Cōplexus eſt itaq̄ oia q ⁊ naturam
⁊ nomē expſſit: in quo ſūma vtutū eſt. RABA.
Mira aūt diſtinctōe fcm̄ eſt vt dñs ipe hūilitatem
aſſūpte hūanitatis ꝓfiteat: diſcipul⁹ excellētiā diuine
eternitatis oñdat. HYLA. Dignū aūt ꝯfeſſio petri
p̄miū ꝯſecuta eſt: q: dei filiū ī hōie vidiſſet. vn̄ ſeqt:
Rn̄dēs aūt ieſus di. ei: btūs es ſimon bar. q: caro ⁊
ſan. nō reue. tibi: ſed p̄r me⁹ q eſt ī celis. HIERO.
Reddit enī chriſt⁹ aplō vicē ꝓ teſtimonio qđ de ſe
petr⁹ dixerat: Tu es chriſt⁹ fili⁹ dei viui. dū aūt dixit
ei: Btūs es ſimon bariona: q̄re: q: nō reuelauit tibi
caro ⁊ ſanguis ſed reuelauit p̄r: qđ caro ⁊ ſanguis
reuelare nō potuit ſpūſſancti gr̄a reuelatū eſt. Ergo
ex ꝯfeſſione ſoꝛtit vocabulū q̄ reuelatōez ex ſpūſcō
hēat: cui⁹ ⁊ filius appellādus ſit. ſiquidē bariona in
lingua nr̄a ſonat filius colūbe. HIERO. Alij ſim
plicit accipiūt q̄ ſimon. ſ. petr⁹ filius ſit iohannis: iu
xta alteri⁹ loci īterrogationē: Simon iohānis: dilig
me: ⁊ volūt ſcriptoꝝ vitio deprauatū: vt pro. bar. io/
hanna. i. filius iohānis bariona ſcriptū ſit vna detra
cta ſyllaba: Iohāna vo iterp̄tat dei gr̄a. vtrūq̄ autē
nomē myſtice ītelligi pōt q̄ ⁊ colūba ſpūſcm̄ ⁊ gr̄a
dei donū ſignificet ſpiritale. CHRY. Vanū eſt enī
dicē: Tu es fili⁹ ione vel iohāna: niſi vt oñdat qm̄ ita
naturalit eſt chriſt⁹ fili⁹ dei: ſicut petrus filius ione
eiuſdē ſubſtātie cū eo q genuit. HIERO. Illō aūt
q̄ ait: Q: caro ⁊ ſanguis n̄ reuelauit tibi. aplice nar/
rationi cōpara: in qua ait: Cōtinuo nō acqeui carni
⁊ ſanguini: carnē ibi ⁊ ſanguinē iudeos ſignificans:
vt hic quoq̄ ſub alio ſenſu demōſtret q̄ ei nō per
doctrinā phariſeoꝝ ſed p dei gr̄am chriſt⁹ dei filius
reuelat⁹ ſit. HYLA. Vel aliter: Btūs h̄ vltra hūa
nos oculos ⁊ ītendiſſe ⁊ vidiſſe laudat⁹ eſt: nō id qđ
ex carne ⁊ ſanguie ꝯtuens: ſed dei filiū celeſtis p̄ris
reuelatiōe ꝯſpiciēs vt p̄m⁹ agnoſceret q̄ diuinitas eēt
in chriſto. ORIGE. Eſt aūt in hoc loco q̄rendum
vtꝝ cū p̄us mitterent iā cog̃ſcebāt diſcipuli qm̄ ipſe
erat chriſt⁹. Hic enī ſmo demōſtrat: qm̄ tūc p̄mum
cōfeſſus fuerit eū petr⁹ chriſtū filiū dei viui. ⁊ vide ſi
potes: qm̄ credē ieſum eē chriſtū min⁹ eſt q̄ cog̃ſcē
vt dicam⁹ q̄ qn̄ mittebant ad p̄dicandū credebat q
dem ieſuꝫ eē chriſtū. poſtea aūt ꝓficiētes etiā cog̃ue

runt. aut ita eſt rn̄dendū: vt dicam⁹ qm̄ tūc qdē apl̄i
initia cognitionis habebant chriſti: ⁊ exigua cog̃ſce
bāt de illo. poſtea aūt ꝓfecerūt in ꝯgnitiōe ipſius: vt
poſſent capē ſciam chriſti reuelatā a p̄re: ſicut ⁊ pe
trus q btificat: nō ſolū ī eo qđ dicit: Tu es chriſtus
ſed ī eo magi qđ addidit fili⁹ dei viui. CHRY. Ni
mirū aūt ſi nō ꝯfeſſus eēt petr⁹ chriſtū ꝓpe ex p̄re na
tū: nō eēt h̄ reuelatione op⁹ neq̄ eſtimare chriſtum
vnū ex multis filiis adoptiuis btitudine dignū eſſet
nā ⁊ an̄ hoc illi q erāt ī naui dixerūt: Vere fili⁹ dei ē
h̄. Sꝫ ⁊ nathanael dixit: Rabbi tu es fili⁹ dei. nō tn̄
bti dicti ſūt: q: nō talē ꝯfeſſi ſūt filiatōem q̄lē petr⁹.
ſed vnū ex multis eū eſtimabāt: nō ve filiū. vel ⁊ſi p̄/
cipuū qdē p̄ m̄ltis: nō aūt ex ſubſtantia p̄ris. Vides
aūt q̄lit ⁊ filiū reuelat p̄r: ⁊ p̄rem fili⁹. Nō enim ab
alio eſt dicē filiū q̄ a p̄re: nec ab alio p̄rem q̄ a filio
q̄re ⁊ hic manifeſtū eſt q̄ fili⁹ eſt ꝯſubſtātialis ⁊ co
adorand⁹ p̄ri oñdit aūt chriſt⁹ ex hic iā multos cre/
dituros: qđ fuerat petrus ꝯfeſſus. vn̄ ſubdit: Et ego
dico tibi q: tu es petr⁹. HIERO. Ac ſi. d. q: tu mi
hi dixiſti: Tu es chriſt⁹ fili⁹ dei viui. et ego dico tibi:
nō ſmone caſſo ⁊ nullū op⁹ hn̄te: ſed dico tibi: quia
meū dixiſſe feciſſe ē: Q: tu es petr⁹. ſicē enī ipe lumen
aplis donauit: vt lumē mūdi appellēt: ⁊ cetera que
a dño ſoꝛtiti vocabula ſūt: ita ⁊ ſimoni q credebat ī
petrā chriſtū: petri largit⁹ ē nomē. AVGV. de cō.
euā. Null⁹ tn̄ arbitret q̄ h̄ petr⁹ nomē accepit. nō
enī accepit hoc nomē niſi vbi iohānes cōmemoꝛat
ei dcm̄ eē: Tu vocaberis cephas. qđ iterp̄tat petrus
HIERO. Scđm autē metaphoꝛā petre recte dr̄
ei: Edificabo eccl̄am meā ſup te. ⁊ hoc eſt qđ ſequit
Et ſup hāc petrā edificabo eccl̄am meā. CHRY.
.i. in hac fide ⁊ ꝯfeſſione edificabo eccl̄am meā. Hic
oñdit multos iā credituros qđ petr⁹ ꝯfeſſus fuerat
⁊ erigit ei⁹ ſenſū: ⁊ paſtoꝛē ipm̄ facit. AVGV. i li.
retracta. Dixi in quodā loco de aplō petro: q̄ ī illo
tāq̄ ī petra edificata eſt eccl̄a: ſed ſcio me poſtea ſe/
piſſime ſic expoſuiſſe qđ a dño dcm̄ eſt: Tu es pe. ⁊
ſu. hāc pe. edi. ec. meā. vt ſup hūc ītelligeret: quē cō/
feſſus eſt petr⁹ dicēs: Tu es chriſt⁹ fili⁹ dei viui: ac ſi
petr⁹ ab hac petra appellat⁹ ꝑſonā eccl̄e figuraret:
q ſup hāc petrā edificat. nō enī dcm̄ ē illi: Tu es pe/
tra: ſꝫ Tu es petr⁹. petra aūt erat chriſt⁹: quē ꝯfeſſ⁹
ſimon ſicut ei tota eccl̄a ꝯfitet: dict⁹ eſt petr⁹. Harū
aūt duaꝝ ſn̄iaꝝ: que ſit ꝓbabilioꝛ eligat lectoꝛ. HY
LARI. Eſt aūt in nūcupatione noui nominis felix
eccl̄e fundamētū: dignaq̄ edificatōe illi⁹ petra q in
fernas leges ⁊ tartari poꝛtas ⁊ oia moꝛtis clauſtra
diſſolueret. vn̄ ad oñdendā firmitatē eccl̄e ſupꝛa pe
trā fūdate ſubdit: Et poꝛte īferi nō p̄ua. aduer. eam.
GLO. i. nō ſepabūt eam a charitate mea ⁊ fide.
HIERO. Ego poꝛtas inferi vitia reoꝛ atq̄ peccata
vel certe hereticoꝝ doctrinas p q̄s illecti hoīes du/
cunt ad tartaꝝ. ORIGE. Sꝫ ⁊ ſingule ſpiritales
neq̄cie in celeſtib⁹ poꝛte ſunt inferoꝝ: qb⁹ ꝯriāt poꝛ
te iuſticie. RABA. Poꝛte quoq̄ inferi ⁊ toꝛmen
ta ⁊ blādimēta ſunt ꝑſecutoꝝ: ſed ⁊ praua infideliū
opa ineptaq̄ colloq̄a poꝛte ſūt inferi: q: iter ꝑditio/
nis oñdūt. CHRY. Nō aūt exp̄mit vtꝝ petre nō p̄
ualebūt. in q edificat chriſt⁹ eccl̄am: aut eccl̄e quam
edificat ſup petrā: tn̄ manifeſtū eſt: q: nec aduerſus
petrā nec aduerſus eccl̄am poꝛte p̄ualent inferoꝝ.

CYRIL. in li. theſau. Scḋm autē hāc dñi ꝓmiſſio
nem eccl'a aplica petri ab oī ſeductione hēticaq; cō
uētione manet īmaculata: ſup oēs ꝓpoſitos ⁊ ep̄os
⁊ ſup oēs ꝓmates eccl'aꝝ ⁊ aploꝝ in ſuis pōtificib⁹ ī
fide pleniſſima ⁊ auctoritate petri. Et cū alie eccleſie
quorūdā errore ſint verecūdate: ſtabilita inq̄ſſibilr
ipſa ſola regnat: ſilentiū īponēs ⁊ oīuʒ obturās ora
hereticoꝝ: ⁊ nos neceſſario ſaluti nō decepti ſupbia
neq; vino ſupbie debriati typum v̄itatis ⁊ ſcē aplice
traditionis vna cū ipſa cōfitemur ⁊ ꝓdicam⁹. HIE
RONY. Nemo aūt putet hoc de morte dici ꝙ apli
ꝯditioni mortis ſubiecti nō fuerit quoꝝ martyria vi
deat coruſcare. ORIGE. Si ḡ ⁊ nos p̄re nobis re
uelāte qui eſt in celis: qr̄. ſ. ꝯuerſatio nr̄a in celis eſt
ꝯfeſſi fuerim⁹ ieſuʒ xp̄m eē filiū dei viui ⁊ nobis di
cet: Tu es petrus. petra enī eſt oīs q̄ imitator ē xp̄i:
aduerſus quē aūt porte ꝓualēt inferoꝝ: ille neq; pe
tra dicend⁹ eſt: ſupra quā edificat chriſt⁹ eccl'aʒ neq;
eccl'a neq; ps eccl'e quā xp̄s edificat ſupra petraʒ.

CHRY. Deinde ⁊ aliū petri dicit honorē cū ſubdi
tur: Et tibi dabo claues regni celoꝝ. q. d. Sicut p̄r ti
bi dedit me cognoſcē: ita ⁊ ego tibi aliquid dabo. ſ.
claues regni celoꝝ. RABA. Qui enī regē celorū
maiori p̄ ceteris deuotione ꝯfeſſus ē: merito ꝓceteri
ipſe collatis clauib⁹ regni celeſtis donat⁹ eſt: vt con
ſtaret oībus qr abſq; ea ꝯfeſſione ac fide regnū celo
rū nullus poſſetītrare. Claues aūt regni celoꝝ ipaʒ
diſcretionē ⁊ potentiā noīat: potētiā qua liget ⁊ ſol
uat: diſcretōem qr dignos vel īdignos diſcernat.
GLO. Vn̄ ſeq̄t: Et quodcūq; ligaueris. i. quēcūq; ī
dignū remiſſione iudicaueris dū viuit: indign⁹ apō
deū iudicabit: Et quodcūq; ſolueris. i. quēcunq; ſol
uendū iudicaueris dū viuit: remiſſionē peccatorum
ꝯſequet a deo. ORIGE. Vide aūt quātā ꝑtātem
hʒ petra ſup quā edificat eccl'a: vt etiā iudicia ei⁹ ma
nent firma q̄ſi deo iudicāte ꝑ eā. CHRY. Vide āt
q̄liter chriſt⁹ reducit petrū ad excelſam de ip̄o intel
ligentiā. Hec enī ei ſe ꝓmittit datuꝝ que ſūt ꝓpa dei
ſolius. ſ. peccata ſoluere: ⁊ eccl'am īmutabilē facere
inter tot ꝑſecutionū ⁊ tētationū ꝓcellas. RABA.
Hec aūt ligādi atq; ſoluēdi ꝑtās q̄uiſ ſoli petro da
ta videat a dño: tn̄ ⁊ ceteris aplis dat: necnō etiam
nūc ī ep̄is ac p̄ſbyteris oī eccl'e. Sed iō petr⁹ ſp̄aliter
claues regni celoꝝ ⁊ ꝓncipatū iudiciarie ꝑtātis acce
pit: vt oēs ꝑ orbē credētes ītelligāt qr q̄cūq; ab vni
tate fidei vel ſocietatis illi⁹ quolibet mō ſemetip̄os
ſegregant: tales nec vinculis peccatorū abſolui: nec
ianuā p̄nt regni celeſtis īgredi. GLO. Sp̄aliter eti
am eā petro ꝯceſſit: vt ad vnitatē nos inuitaret. Ideo
enī eū ꝓncipē aploꝝ ꝯſtituit: vt eccl'a vnū ꝓncipalē
chriſti haberet vicariū: ad quē diuerſa mēbra eccl'e
recurrerēt: niſi forte īter ſe diſſentirēt. Qđ ſi diuerſa
capita eēnt ī eccl'a vnitatis vinculū rūperet. Quidaʒ
aūt dicūt ꝙ iō dicit: Sup terrā. Nō enī data ē ꝑtās
ligādi vel ſoluēdi mortuos: ſed viuos. Qui aūt mor
tuos ſolueret vel ligaret: nō ſup terrā: ſed poſt terrā
hoc faceret. EX ſenten. cōſtantinopol. cōcilij. Quo
aūt p̄ſumūt quidā dicē de viuis tātūmodo hec dcā
eſſe: an ignorāt qr iudiciū anathematis nihil ē aliđ
q̄ ſeparatio: Euitandi ſūt aūt illi qui a peſſimis cul
pis detinent: ſiue in viuis ſint ſiue nō. A nocente. n.
ſemꝑ reſurgere neceſſariū eſt. Sed ⁊ auguſtini reli
gioſe memorie q̄ inter aphrycanos ep̄os ſplenduit:
diuerſe epiſtole recitate ſūt: ſignificātes ꝙ oporteret
hereticos ⁊ poſt mortē anathematizare. Talē autē
eccl'aſticā traditionē: ⁊ alij aphrycani ep̄i ſuauerūt.
Sed ⁊ ſcā romana eccl'a quoſdā ep̄os poſt mortē
anathematizauit: lʒ ꝓ fide in vita ſua nō eēnt accuſa
ti. HIERO. Iſtū locū ep̄i ⁊ preſbyteri nō ītelligē
tes aliq̄d ſibi de phariſeoꝝ aſſumūt ſupcilio: vt vel
dānent īnocentes: vel ſoluere ſe noxios arbitrentur
cū apud dñm nō ſn̄ia ſacerdotū ſed reoꝝ vita q̄rat.
Legim⁹ in leuitico de leproſis vbi iubēt oſtdere ſe
ſacerdotibus: ⁊ ſi leprā habuerit: tūc a ſacerdote im
mūdi fiāt: nō ꝙ ſacerdotes leproſos faciant ⁊ imun
dos ſed ꝙ habeāt noticiā leproſi ⁊ nō leproſi: ⁊ poſ
ſint diſcernere q̄ mūdus: q̄ ve īmundus ſit. Quō ḡ ibi le
proſum ſacerdos īmundū facit: ⁊ hic alligāt vel ſol
uit ep̄s vel p̄ſbyter nō eos q̄ inſontes ſūt vel innoxij
ſed ꝓ officio ſuo cū peccatoꝝ audierit varietates: ſcit
qui ligādus ſit: q̄ ſoluēdus. ORIGE. Sit ḡ irrep̄
henſibilis q̄ alteꝝ ligat vel ſoluit: vt īueniat dign⁹ li
gare vel ſoluere ī celo. Sed ⁊ ei q̄ potuerit v̄tutib⁹
portas obſtruē inferoꝝ: q̄ſi ꝓmiū dant claues regni
celoꝝ. oēs enī ſp̄ēs v̄tutis cū q̄s eā ceperit opari: q̄ſi
ipſe ſe adaperit an̄ eū: dño videlʒ aperiēte eā ꝑ grām
ſuā vt īueniat eadē virt⁹ ⁊ porta eē ⁊ clauis porte.
Forſitan aūt ⁊ vnaq̄q; virtus eſt regnū celorum.

Tunc ꝓcepit diſcipulis ſuis vt ne
mini dicerēt: qr ipſe eēt ieſus chriſt⁹
Exinde cepit ieſus oſtdere diſcipul
ſuis: qr oporteret eum ire hieroſoly
mam: ⁊ multa pati a ſeniorib⁹ ⁊ ſcri
bis ⁊ ꝓncipib⁹ ſacerdotum ⁊ occidi
⁊ tertia die reſurgere.

ORIGE. Poſtq̄ petrus cōfeſſus ē filiū dei viui:
qr noluit hoc eos iterim ꝓdicare ſubdit: Tūc ꝓce
pit diſcipulis ſuis vt nemini dicerēt: qr ipſe eſt ieſus
chriſtus. HIERO. Sed cū ſupra mittens diſcipu
los ad ꝓdicandū iuſſerit eis: vt annūciarēt aduētū
ſuū: videt eē ꝯtrium qđ hic ꝓcipit: ne ſe dicāt eē ieſū
chriſtū. mihi videt aliud eē chriſtū ꝓdicare: aliō ieſū
chriſtū. Et chriſt⁹ cōe dignitatis eſt nomē: ieſus ꝓ
ꝓriū vocabulū ſaluatoris. ORIG. Vel tūc leuiter
q̄dē de eo ānūciabāt: q̄ſi de magno ⁊ mirabili viro:
chriſtū aūt eē eū nōdū annūciabāt. Qui aūt vult ē
chriſtū eū ꝓdicatū ab aplis: dicet q̄n leuiter ꝓmiſit
voluit eos mētionē nominis ſui: vt iterim ſcō ſilen
tio ꝓdicatōis hui⁹: hoc ip̄m qđ leuiter de chriſto au
ditū fuerat digerat in ſenſib⁹ auditoꝝ. Aut ita ē ſol
uēda q̄ſtio: vt videāt ea q̄ ſupius de ānūciādo chri
ſto ſunt dicta: nō ad tp̄s ꝑtinere qđ fuit an̄ chriſti re
ſurrectōem: ſed ad tp̄a p⁹ futura. Hec aūt q̄ mandat
vt nemini dicant: tūc aplis ꝯuenire. inutile enī ē ip̄ſ
q̄dē ꝓdicare: crucē aūt eius tacere. Propterea ꝓce
pit eis vt nemini dicerēt: qr ip̄e eſt chriſtus: ⁊ ꝓpa
rabat eos vt poſtmodū dicant: Qm̄ ipſe eſt chriſtus
qui crucifixus ē: ⁊ reſurrexit a mortuis. HIERO.
Qđ ne q̄s putet nr̄e tn̄ eē ītelligētie qđ ſeq̄t: cauſā
tunc ꝓhibite ꝓdicationis exponit. Seq̄t enī: Exinde
cepit ieſus oſt. diſci. ſuis: qr opor. eū ire hiero. ⁊ mul.

pati a ſeni. ⁊ ſcri. ⁊ pn̄.ſacer. ⁊ occi. ⁊ ter. die reſur. Eſt aũt ſenſus: Tũc me ꝑdicate cũ iſta paſſus fuero: qa nō ꝓdeſt chriſtũ publice predicari ⁊ eius vulgare in ppl̄is maieſtatē quē poſt paululũ flagellatũ viſuri ſũt ⁊ crucifixũ. CHRY. Qđ eni ſemel radicatũ ē ⁊ poſtea euulſũ: ſi iterũ plantet̄: difficile retinebit̄ apđ multos. qđ aũt infixũ ſemel eſt: ⁊ mãſit poſtea imobile facile ꝓuebit̄ ad augmentũ. ꝓpt̄ hoc aũt imoratur triſtibꝰ ꝑdicēdis: ⁊ ſmonē multiplicat: vt apiat diſcipuloꝝ mētes. ORIGE. Et vide q2 ñ dixit: Cepit dicē vel docē: ſed Oñdē: qm̄ ſicut corporalia oñdi dicunt̄: ſic oñdi dicit̄ a xp̄o ea q̄ loq̄bat̄. Nō aũt ſic puto eis q̄ corporaliter eũ multa patientē viderũt: oñſa fuiſſe ea q̄ videbant̄: quo diſcipulis oñſus ē rōnabilis ſmo de myſterio paſſionis ⁊ reſurrectionis xp̄i: ⁊ tũc q̄dē cepit oñdē. oñter aũt poſtea capatioribus factis pleniꝰ demōſtrauit: q2 oē qđ cepit ieſus hoc ꝑfecit. Oportebat aũt eũ ire in hieruſalē: vt occidat̄ q̄dē in hieroſolymis q̄ ſunt deorſum: regnet aũt reſurgens in hieruſalē celeſti. Poſtq̄ȝ eni reſurrexit chriſtꝰ: ⁊ alij cōſurrexerũt ei: iā nō deorſum q̄rit̄ hieruſalem vel domꝰ orōnis in ea: ſed ſurſum. patit̄ aũt multa a ſeniorībꝰ hieruſalē terrene: vt glorificet̄ ab his qui capiũt bñficia eiꝰ celeſtibꝰ ſenioribꝰ. Tertia aũt die reſurrexit a mortuis: vt eripiēs a maligno acquirat eis q̄ liberati fuerãt hoc donũ vt baptizentur ſpũ ⁊ aĩa ⁊ corpe in nōie pr̄is ⁊ filij ⁊ ſpũſcī: q̄ ſunt tres dies ſimul perpetuo inſtantes eis qui per eos facti fuerunt filij lucis.

¶ Et aſſumēs eũ petrꝰ: cepit increpare illũ dicēs: Abſit a te dñe: ñ erit tibi hoc. Qui ɔuerſus dixit petro: Uade pꝰ me ſathanas ſcãdalũ es mihi: q2 nō ſapis ea que dei ſũt: ſed ea que hominum.

ORIGE. Adhuc initia eoꝝ q̄ oñdebãt̄ dicēs: xp̄s petrꝰ indigna hec filio dei viui arbitrabat̄: ⁊ q̄ſi oblitus qm̄ filiꝰ dei viui nihil dignũ icrepatione facit aut agit: cepit icrepare. ⁊ hoc eſt qđ dr̄: Et aſſumens eũ petrus cepit icrepare illũ. HIERO. Sepe diximus nimij ardoris: amoriſq̄ȝ q̄ȝ maximi fuiſſe petrũ in dn̄m ſaluatorē. Qui ḡ pꝰ ɔfeſſionē ſuã ⁊ p̄mium ſaluatoris qđ audierat: nō vult deſtrui ɔfeſſionem ſuã: nec putat poſſe fieri vt dei filiꝰ occidat̄: aſſumit eũ in effectũ ſuũ. vel ſeꝑatuȝ ducit: ne p̄ntibꝰ ceteris cōdiſcipulis videat̄ magiſtrũ arguere: ⁊ cepit illum icrepare amãtis affectu: ⁊ obſtãs dicē: Abſit a te domine. Uel ut meliꝰ habet̄ in greco: Propitiꝰ ſis tibi dñe: nō erit hoc. quaſi neceſſariã haberet ꝓpiciationem. cuiꝰ affectũ q̄dē ſuſcipiens chriſtꝰ ignorantiaȝ exprobrat. vñ ſeq̄t̄: Qui ɔuer. dixit pe. Uade pꝰ me ſatha. ſcãda. mihi es. HYLA. Sciēs enim dñs diabolice artis inſtructũ: petro ait: Uade retro pꝰ me. i. vt exēplo ſue paſſionis ſequat̄. In eũ vō ꝑ quē opinio hec ſuggerebat̄ ɔuerſus adiecit: Satha. ſcanda. mihi es. Nō eni ɔuenit exiſtimare petro ſathane nomen: ⁊ accuſationē ſcãdali deputari: pꝰ indulta illa btitudinis ⁊ ptãtis tãta p̄conia. HIERO. Sȝ mihi error apoſtolicꝰ de pietatis affectu veniēs: nũq̄ȝ incentiuũ videbit̄ diaboli. prudēs ḡ lector ɔſideret petro illã btitudinē ac ptãtem in futuro ꝓmiſſam nō in p̄nti datã: q͏̄ ſi ſtatim dediſſet ei: nunq̄ȝ in eo praue cōfeſſionis error inueniſſet locũ. CHRY. Quid etiã mirabile eſt hec pati petrum q̄ de his reuelationem nō ſuſcepit. Ut enim diſcas q͏̄ neq̄ȝ illa que de chriſto cōfeſſus fuerit: ex ſe locutꝰ eſt: vide q̄liter in his que nō reuelata ſunt ei turbatione patiat̄. hũana eni ⁊ terreſtri cogitatōe: q̄ ſũt chriſti ɔſiderãſ eſtimabat turpe ⁊ idignũ eſſe ei q͏̄ pateret̄. Et iđ dominus ſubiecit: Quia nō ſapis ea q̄ dei ſũt: ſed ea q̄ hominũ. HIERO. q. d. mee volũtatis ē ⁊ pr̄is: vt pro hominũ ſalute moriar: tu tuã tãtũ ɔſiderãs volũtatem nō vis granũ tritici cadē in terrã: vt multos afferat fructꝰ: ⁊ iđ q2 ɔ̄ria loq̄ris: volũtati mee debes aduerſariꝰ appellari. ſathanas eni iterp̄tat̄ aduerſarius ſiue ɔ̄rius. nō tñ vt pleriq̄ȝ putãt eadē ſathanas: ⁊ petrꝰ ſn̄ia ɔdēnant̄: petro eni dr̄: Uade retro me ſathanas. i. ſeq̄re me: q̄ ɔ̄riꝰ es volũtati mee. ille audit: Uade ſathanas. ⁊ nō ei dr̄ retro vt ſubaudiatur: Uade i ignē eternum. ORIGE. Dixit ḡ petro Uade pꝰ me. q̄ſi deſiſtēti ꝑ ignorantiã ire poſt xp̄m Sathana aũt dixit ei: q̄ſi ꝑ ignorãtiã aliq̄d hñti ɔ̄riũ deo. Btũs aũt ad quē ɔuertit̄ xp̄s: etiã ſi corripiēdi cã ɔuertit̄: Sed q̄re dixit ad petrũ: Scãdalũ mihi es. cũ in pſalmo dicat̄: Pax multa diligētibꝰ legem tuã: ⁊ nomē illis ſcãdalũ: Sed rñdēdũ eſt: qm̄ non ſolũ ieſus nō ſcãdalizat̄. ſed nec oīs hō: q̄ i dilectione dei ꝑfectꝰ eſt. ſed q̄ȝtũ ad ſe q̄ tale aliq̄d: vel agit vel loquit̄: ſcãdalũ ē alteri: lȝ ille inſcandalizabilis ſit: aut certe oēm diſcipulũ peccãtē ſcãdalũ ſibi appellat: ſic ⁊ paulꝰ dicebat: q̄s ſcãdalizat̄ ⁊ ego ñ vror

¶ Tunc ieſus dixit diſcipulis ſuis: Siq̄s uult pꝰ me uenire abneget ſemetipȝ: ⁊ tollat crucē ſuã: ⁊ ſequat̄ me. Qui eni uoluerit aĩaȝ ſuã ſaluã facere: ꝑdet eam. Qui aũt ꝑdiderit aĩam ſuam ꝓpter me: inueniet eam.

CHRY. Poſtq̄ȝ petrꝰ dixerat: ꝓpitiꝰ eſto mihi: neq̄q̄ȝ erit tibi hoc ⁊ audiuit: Uade retro me ſathanas nō fuit dñs hac ſolũ icrepatōe ɔtētꝰ: ſȝ ex ſupabũdãtia voluit oñdere icōueniētiã dictoꝝ a petro ⁊ fructũ ſue paſſionis. vñ ſubdit̄: Tũc ieſus dixit diſcipulis ſuis: ſiq̄s vult pꝰ me venire: abneget ſemetipſuȝ ⁊ tollat crucē ſuã ⁊ ſeq̄t̄ me. q. d. tu dicis mihi: ꝓpitius eſto tibi. Ego aũt dico tibi: qm̄ nō ſolũ me ꝓhibere a paſſione nociuũ tibi ē: ſed neq̄ȝ ſaluari poteris niſi patiaris ⁊ moriaris ⁊ vite abrenũcies ſemꝑ: ⁊ vide q͏̄ ñ coactiuũ facit ſmonē. nō. n. dixit: ſi nolueritis: oȝ vos hꝰ pati: ſȝ Siq̄s vult. hoc aũt dicēs magis attrahebat. q̄ eni libertati auditorē dimittit: magis attrahit. q̄ vō violētiã īfert multotiēs īpedit: nō aũt ſolis diſcipulis ſȝ cōē hoc dogma orbi terraꝝ ꝓpōit dicēs: Siq̄s vult. i. ſi mulier: ſi vir: rex: ſi liber: ſi ſuꝰ. CHRY. Tria aũt ſũt q̄ dicũt̄: Abneget ſemetipm̄ ⁊ tollat crucē ſuã: ⁊ ſeq̄t̄ me. GREGO. in home. Quia niſi q̄s a ſemetipſo deficiat: ad eũ q̄ ſuꝑ ipſũ ē nō approṗinq̄t. Sȝ ⁊ ſi noſipſos relinq̄mꝰ: quo ibimus extra nos: vel q̄s ē q̄ vadit ſi ſe deſeruit: ſȝ aliō

ſum⁹ ꝑ peccatū lapſi: aliō ꝑ naturā ꝯditi. tūc ġ nos/
metipſos relinq̄m⁹ ꝛ abnegam⁹ cū vitam⁹ qđ ꝑ ve
tuſtatē fuim⁹: ꝛ ad hoc nitimur qđ ꝑ nouitatē voca
mur. GREGO. ſup ezechie. Semetipſū etiā abne
gat: q̄cūq₃ mutat̄ ad meliora ꝛ īcipit eē qđ nō erat.
GREGO. xxxiij. mora. Semetipſum etiā abnegat
qui calcato typo ſupbie añ dei oculos ſe eē a ſe alie
num demōſtrat. ORIGE. Quāuis aūt videat̄ ali
quis a peccato abſtinere: tñ niſi ī crucē chriſti credide
rit: non pōt dici chriſto ꝯfixus ſiue cruci. vñ ſequit̄:
Et tollat crucē ſuam. CHRY. Uel alit̄: Qui negat
aliū vel frēm vel famulū vel quēcūq₃: ꝛ ſi flagella
tum viderit: ꝛ quodcūq₃ patientē nō aſſiſtit: non ad
iuuat: ita vult corpori nr̄o nos nō ignoſcere: vt ſi fla/
gellauerit vel quodcūq₃ aliud fecerit corꝑi nō par
camus. hoc enī eſt parcere: ſicut p̄res tūc ignoſcunt
filijs: cū magiſtris eoꝝ tradentes iuſſerit: vt nō peāt.
Ne aūt eſtimes ꝙ vſq₃ ad v̄ba tñ ꝛ cōtumelias oꝫ
abnegare ſeipm: oñdit vſq₃ ad mortem etiā turpiſſi
mam. ſ. crucis: qđ ſignificat in hoc qđ dicit: Et tollat
crucē ſuā ꝛ ſeq̄t̄ me. HYLA. Sequēdus enī ē dn̄s
cruce aſſumpta ꝛ paſſionis ſue: ꝛ ſi nō ſorte tñ volū
tate comitād⁹ ē. CHRY. Quia etiā latrones mul
ta grauia patiunt̄: vt nō eſtimes ꝙ paſſio maloꝝ ſuf
ficiat: adiūgit cām patiendi cū dicit: Et ſeq̄t̄ me. vt ꝓ
pter eū oīa ſuſtineas: ꝛ alias ei⁹ v̄tutes addiſcas. hoc
eſt enī ſeq̄ chriſtū vt oꝫ: diligentē eſſe circa v̄tutes: ꝛ
pati oīa ꝓpt̄ ipm. GREGO. Duob⁹ etiam modis
crux tollit̄: cū aut ꝑ abſtinētiā affligit̄ corp⁹: aut per
cōpaſſionē ꝓximi affligit̄ anim⁹. Sed qꝛ ipſis v̄tuti/
bus quedā vitia mixta ſūt: dicēdū nobis eſt ꝙ abſti
nentiā carnis nōnūq₃ vana gl̄a abſcidet: qꝛ dū tenui
tas in corꝑe: dū pallor in vultu reſpicit̄: v̄tus patefa
cta laudat̄. Cōpaſſionē v̄o animi plerūq₃ latēter ob
ſidet pietas falſa: vt hanc nōnūq₃ vſq₃ ad ꝯdeſcēden
dū vitijs ꝑtrahat. vñ ad hec excludēda ſubdit: Et ſeq
tur me. HIERO. Uel alit̄: Tollit crucē ſuā q̄ mun
do crucifigit̄. cui aūt mūd⁹ crucifixus ē: ſequit̄ dn̄m
crucifixū. CHRY. Deinde qꝛ graue videbat̄ quod
dcm̄ eſt ꝑ ea q̄ ꝯſequunt̄: id mitigat ꝓmia ponēs ſu
pereminētia laborib⁹ ꝛ malitie penas. vñ ſeq̄t̄: Qui
enī voluerit aīam ſuā ſaluā facē ꝑdet eā. ORIG.
Qđ dupl'r pōt intelligi. Primū ſic: Siq̄s amator vi
te p̄ntis parcit aīe ſue timēs mori: ꝛ putās aīaꝫ ſuaꝫ
ꝑ hāc mortē ꝑire: iſte volēs hoc mō ſuare aīaꝫ ſuaꝫ
ꝑdet eā: alienā illā faciēs a vita eterna. Siq̄s ꝯtēnēs
vitā p̄ntem vſq₃ ad mortē ꝓ v̄itate certauerit: ꝑdet
q̄dē aīam ſuā q̄ntū ad vitā p̄ntem. ſed qm̄ ꝓpter chri
ſtum ꝑdet eā: magis eā ſaluā faciet in vitā eternam
Alio mō ſic: Siq̄s itelligit q̄ eſt vera ſalus: ꝛ acq̄rere
vult eā ad ſalutē aīe ſue: iſte abnegās ſemetipſum ꝑ
dit: q̄ntū ad voluptates carnales aīam ſuā ꝓpt̄ xp̄m
ꝛ ꝑdens aīam ſuā hoc mō: ſaluat eā ꝑ opa pietatis.
dicendo enī: Qui voluerit: ꝓcedentē ꝛ ſequentē vnū
ſenſū eē oñdit. Si ġ qđ ſupius dixit: Abneget ſemet
ipm: de morte corporali dixit: ꝯſter hoc ō ſola mor
te itelligē debem⁹ dcm̄ eē. Si āt abnegare ſeipm eſt
carnalem cōuerſationē reijcere: ꝛ perdere animam
eſt deponere voluptates carnales.

Quid enī ꝓdeſt homini ſi mūduꝫ
uniuerſum lucret̄: aīe uero ſue detri
mētū patiat̄. Aut quā dabit homo
cōmutationē ꝓ aīa ſua? Fili⁹ enī ho
minis uentur⁹ eſt in gloria p̄ris ſui
cū āgelis ſuis: ꝛ tūc reddet unicuiq₃
ſcḋm opa ei⁹. Amē dico uobis: ſunt q
dā de hic ſtātib⁹ q nō guſtabūt mor
tem: donec uideant filium hominis
uenientem in regno ſuo.

CHRY. Quia dixerat: q̄ vult ſaluare ꝑdet: ꝛ q̄ ꝑ
det ſaluabit: vtrobiq₃ ſalutē ꝛ ꝑditionē ponens: ne
aliquis eſtimet equalē eē hincinde ꝑditionē ꝛ ſalu
tem ſubiūgit: Quid enī ꝓdeſt ho. ſi mun. vni. lu. aī.
v̄o ſue detri. p. ꝛ. q. d. ne dicas ꝙ q̄ picula q̄ ꝓpt̄ xp̄m
īminēt effugit̄: ſaluet aīam ſuā. i. vitā tpalem. Sꝑo
ne etiā cū aīa. i. vita ꝯpali totū orbē terraꝝ: q̄d ex hoc
homini erit ampli⁹ aīa īperpetuū ꝑeunte: Si enī
famulos tuos videres in leticia: te aūt in malis vlti
mis ꝯſtitutū: q̄d lucrareris ex eoꝝ dn̄io: Hoc etiā in
aīa tua rēputa: cū carne laſciuiēte ipſa futurā ꝑditio
nem expectat. ORIGE. Puto etiā ꝙ mūdum lu
crat̄ q̄ nō abnegat ſemetipm: nec ꝑdet aīaꝫ ſuā q̄ntū
ad voluptates carnales: ꝛ ipe facit aīe ſue detrimen
tū. Jō duob⁹ nobis ꝓpoſitis magis eſt eligendū vt
mūdum ꝑdamus: ꝛ lucremur aīas nr̄as. CHRY.
Sed ſi regnaueris ſup vniuerſum orbē terraꝝ: non
poteris aīam tuā emere. vñ ſequit̄: Aut quā dabit
hō cōmutationē ꝓ aīa ſua: Ac ſi dicat: Diuitias ſi ꝑ
dideris: poteris dare diuitias alias ad eas redimen
das: aīam aūt ꝑdens: nō poteris aīam aliquā dare
ſed neq₃ aliquid aliō. Quid aūt mirabile eſt: ſi in aīa
hoc cōtingit: etenī in corꝑe hoc videt̄ ꝯtingē. Etiā ſi
x. milia diademata corꝑi inſanabilit̄ egroto circūpo
ſueris: nō curat̄. ORIGE. Et ꝓma quidē facit cō
mutatio aīe eſt ſubſtātia vt det ſubſtātiā ſuā homo
pauperib⁹: ꝛ ſaluet aīam ſuā. Sed puto ꝙ nō habeat ali
quid hō: qđ dans q̄ſi cōmutationē aīe ſue liberet eā
de morte: deus aūt ꝓ aīabus hominū dedit cōmuta
tionem ꝓcioſum ſanguinē filij ſui. GREGO. Uel
aliter pōt cōmutari: quia ſancta eccl̄ia aliud habet
tp̄s ꝑſecutionis: ꝛ aliud pacis: redēptor noſter ipſa
ei⁹ tpa diſtinguit in ꝓceptis. nā ꝑſecutionis tpe po
nenda eſt aīa: pacis aūt tpe ea que ampli⁹ dn̄ari poſ
frangēda ſunt deſideria terrena. vñ dr̄: Quid enī ꝓ
deſt homini. HIERO. Prouocatis aūt diſcipulis
vt abnegarēt ſe ꝛ tollerent crucē ſuā: grandis ſit ter
ror audientiū. Jccirco triſtib⁹ leta ſuccedit. ꝛ dicit:
Fili⁹ enī ho. ven. eſt in gl̄a p̄ris ſui cum an. ſuis. Ti
mes mortē: audi gloriā triūphātis. Ureris crucē:
auſculta angeloꝝ myſteria. ORIGE. q. d. Nūc q̄
dem fili⁹ hoīs venit: ſed nō in gloria. nō enī decebat
eū in gloria cōſtitutū peccata nr̄a portare. ſed tunc
venit in gloria: cū añ ꝓparauerit diſcipulos ſuos fa
ctus ſicut illi: vt illos faceret ſicut eſt ipſe cōformes
glorie ſue. CHRY. Non autē dixit in tali gloria in
quali eſt: ne alteritatē glorie ſuſpiceris: ſed ait: Glo
ria p̄ris: vt eadē gl̄a oñdat̄. Si aūt gl̄a vna eſt: mani
feſtū ꝙ ſubſtantia vna eſt. Quid ġ times petre mor
tem audiēs: tūc me videbis in gl̄a. Si aūt ego ī gl̄a
ꝛ vos. ſed tñ dicēs gl̄am: terribilia immiſcuit ī medio

iudicium introducēs. vn̄ ſequit᷑: Et nūc reddam vni cuiq3 ſcd̄m opa eius. HIERONY. Non eſt enim diſtinctio iudei ꝛ gentilis viri ꝛ mulieris: pauperū ꝛ diuitū: vbi nō ꝑſone ſed opa ꝯſiderāt᷑. CHRY. Hoc autem dixit non ſolū peccatoꝛib᷒ penas cōme moꝛās: ſed iuſtis bꝛauia ꝛ coꝛonas. HIERO. Po terat autē apoſtoloꝝ tacita cogitatio iſtiuſmodi ſcā dalum ſuſtinere: Occiſionē ꝛ moꝛtem nūc dicis eē futurā: q̄ autem ꝓmittis te affuturū in gloꝛia in tpa longa differt᷑. Preuidēs ḡ occultoꝝ cognitoꝛ quid poſſent obijcere: pn̄tem timoꝛem pn̄ti compenſat ꝑ mio dicens: Sūt q̄dam de hic ſtan. q̄ non gu. moꝛtē do. vi. fi. ho. ve. in re. ſuo. CHRY. Volens ḡ mon ſtrare quid eſt illa gl̄a in q̄ poſtea ventur᷒ eſt: eis in pn̄ti vita reuelauit ſicut poſſibile erat eos diſcere: vt neq3 in dn̄i moꝛte iam doleāt. REMI. Qđ ḡ hic dicit᷑ impletū eſt in tribus diſcipulis: q̄bus domin᷒ trāſfiguratus in mōte gaudia eterne repꝛomiſſiōis oſ̄dit: q̄ viderunt eum in regno ſuo venientē. i. in ea claritate fulgentē: in qua pacto iudicio videbit᷑ ab oībus ſanctis. CHRY. Propter hoc aūt non ꝑdic noīa eoꝝ qui aſcenſuri erant in montem: q2 reliqui valde cōcupiſcerent ſequi. exemplū illius gloꝛie vi ſuri ꝛ grauiter tuliſſent velut deſpecti. GREGO. Vel regnum dei pn̄s eccl̄a vocat᷑. ꝛ quia nōnulli ex diſcipulis eius vſq3 adeo in coꝛꝑe victuri erant: vt ec cleſiam dei ꝯſtructā ꝯſpicerent: ꝛ ꝯ̄ huius mūdi glo riam erectam cōſolatoꝛia ꝓmiſſione . nunc dr̄: Sūt q̄dam de hic ſtantib᷒. ORIGE. Moꝛaliter autē v̄bum dei his q̄ nouiter inducunt᷑ ad fidem: foꝛmā h3 ſui: ꝑfectis aūt venit in gloꝛia pr̄is ſui. Angeli āt illius ſunt ꝓphetaꝝ ſmones: quos nō eſt poſſibile ante ſpiritaliter ītelligere: niſi cū ſpiritalit᷑ intellectū fuerit v̄bū chꝛiſti: vt videant᷑ ſimul apparere in ma ieſtate. Tunc aūt dabit vniciuiq3 de gl̄a ſua ſm̄ actū eius: q2 quanto quis melioꝛ fuerit in actib᷒ ſuis tan to ſpiritali᷒ intelligit chꝛiſtū vel ꝓphetas ipi᷒. Stā tes aūt vbi ſtat ieſus: ſūt q̄ fundatas hn̄t apud ieſum aīe baſes: Ex quib᷒ qui meli᷒ ſtant: dicunt᷑ non gu ſtare moꝛtem donec videant v̄bum dei: quod venit in regno ſuo vidēs eminentiā dei quam videre non pn̄t q̄ diuerſis inuoluti ſunt peccatis: qđ eſt moꝛtē guſtare: qua peccans aīa moꝛit᷑. Sicut enī vita eſt ꝛ panis viu᷒ q̄ de celo deſcēdit: ſic ꝛ inimica ei᷒ moꝛs panis eſt moꝛtu᷒. Ex iſtis aūt panib᷒ q̄dā modicū manducāt tm̄ guſtātes: q̄dam abundantius. qui. ſ. raro ꝛ modicū peccāt: tantūmodo guſtant moꝛtem qui aūt ꝑfectius ſuſceperint ſpiritalē virtutē: nō gu ſtant eā: ſed viuo pane ſemꝑ veſcunt᷑. q̄ aūt dic: do nec videāt non diffinit tp̄s: vt poſtq̄ tranſierit illud donec: fiat qđ ante non fuerat factū: ſed rem que ne ceſſaria eſt exponit. qui enī ſemel videt eū in gloꝛia eius: iam nequaq̄ guſtabit moꝛtē. RABA. San ctos autem moꝛtem guſtare teſtat᷑: a quibus moꝛs coꝛpoꝛis quaſi libando guſtatur: vita vero anime poſſidendo tenet᷑.

CAPI. XVII.

ET poſt dies ſex aſſumpſit ie ſus petꝝ ꝛ iacobū ꝛ iohānē fratrē eius: ꝛ duxit illos in montē excelſum ſeoꝛſum: ꝛ transfi gurat᷒ eſt ān̄ eos. Et reſplēduit fa cies eius ſicut ſol: ueſtimēta aūt ei᷒ facta ſunt alba ſicut nix. Et ecce ap paruerūt illis moyſes ꝛ helias cum eo loquētes. Rn̄dens autē petr᷒: di xit ad ieſum: Dn̄e bonū eſt nos hic eē: ſi uis faciam᷒ hic tria tabernacu la: tibi unū: moyſi unū: ꝛ helie unū.

REMI. Claritatē ſue viſionis quā ꝓmiſerat do minus diſcipulis ſuis in hac tranſfiguratione habi ta in monte poſt ſex dies cōpleuit. vn̄ dicit᷑: Et poſt ſex dies aſſumpſit pe. ꝛ ia. ꝛ io. fra. eius. HIERO. Querit᷑ autem quō poſt ſex dies aſſumpſit eos: cū lucas euāgeliſta octonariū numerū ponat: ſed faci lis eſt rn̄ſio: quia hic medij ponunt᷑ dies: ibi ꝑm᷒ ad ditur ꝛ extrem᷒. CHRY. Ideo aūt non ꝯfeſtim fa cta ꝓmiſſione eos ſurſum ducit: ſed poſt ſex dies: vt reliqui diſcipuli nihil patiant᷑ humanū. i. aliquē liui die motum. vel vt hoꝛum dierum ſpacio vehemētio ri cōcupiſcentia repleti: qui aſſumēdi erant: ſolicita mēte accederēt. RABA. Merito autem poſt ſex dies gl̄am illam oſ̄dit: q2 poſt ſex etates futura eſt reſurrectio. ORIGE. Vel quia in ſex diebus to tus factus eſt viſibilis mundus. qui tranſcendit om nes res mundi: pōt aſcendere ſuꝑ mōtem excelſum ꝛ gloꝛiam aſpicere v̄bi dei. CHRY. Ideo aūt hos tres aſſumpſit quoniā alij peccatoꝛes erant. Intēde autem qualiter mattheus non occultat eos qui ſibi ꝑpoſiti ſunt. hoc enim ꝛ iohānes facit ꝑcipuas petri laudes cōmemoꝛās. Ab emulatione enī ꝛ vana glo ria mund᷒ fuit apoſtoloꝝ choꝛus. HYLA. In tri bus autē aſſumptis de trium oꝛigine: Sem: Cham: ꝛ Iaphet: futura electio populi oſtendit᷑. RABA. Vel tres ſolūmodo diſcipulos ſecum ducit: Quia multi ſunt vocati: pauci vero electi. Vel q2 qui nūc fidem ſancte trinitatis incoꝛrupta mente ſeruāt: tūc eterna eius viſione letant᷑. REMI. Oſtenſur᷒ aūt domin᷒ gloꝛiam ſue claritatis diſcipulis: duxit eos in montē. vnde ſequit᷑: Et duxit illos in montem ex celſum ſeoꝛſum. In quo docet q2 neceſſe eſt oībus qui deū cōtemplari deſiderāt: vt nō in infimis volu ptatibus iaceant: ſed amoꝛe ſupernoꝝ ſemꝑ ad cele ſtia erigant᷑: ꝛ vt oſ̄dat diſcipulis quatenus gloꝛiā diuine claritatis nō in huius ſeculi ꝓfundo querāt ſed in celeſtis beatitudinis regno. Ducūt᷑ autē ſeoꝛ ſum: q2 ſancti viri toto animo ꝛ fidei intentione ſepa rati ſunt a malis: funditusq3 ſeparabunt᷑ in futuro: vel quia multi vocati pauci vero electi. Sequitur: Et tranſfiguratus eſt ante eos. HIERO. Qualis enī fructus eſt tempoꝛe iudicādi: talis apoſtolis ap paruit. Nemo autem putet priſtinā eum foꝛmam ꝛ faciem perdidiſſe vel amiſiſſe coꝛpoꝛis veritatem: ꝛ aſſumpſiſſe coꝛpus ſpiritale vel aereum. Sed quō tranſfiguratus ſit: euāgeliſta demonſtrans. d. Et re ſplenduit facies ei᷒ ſicut ſol: veſtimēta autē eius fcā ſunt alba ſicut nix. Vbi ſplēdoꝛ faciei oſtēdit᷑ ꝛ can doꝛ deſcribit᷑ veſtiū: non ſubſtātia tollit᷑: ſed gloꝛia cōmutat᷑. Certe tranſfoꝛmat᷒ eſt dn̄s in eam gl̄am

qua venturus eſt poſtea in regno ſuo. Trāſformatō
ſplēdorem addidit: faciē non ſubtraxit: ⁊ ſi corp⁹ ſpi
ritale fuerit. vñ ⁊ veſtimenta mutata ſunt: q̄ intantū
fuere candida: vt alius euāgeliſta differit: q̄lia fullo
ſup terram non poſſet facere: ⁊ hui⁹ aūt corporale ē
⁊ tactui ſubiacet: non ſpiritale ⁊ aereū quod illudat
oculis: ⁊ tñ in phantaſmate aſpiciat. CHRY. Si
aūt facies dñi reſplenduit ſicut ſol: ⁊ ſancti ſicut ſol
fulgebunt: nunq̄d erit equalis claritas dñi ⁊ ſuoꝝ:
nequaq̄. Sed q: nihil lucidius inuenit ſole: iccirco
ad manifeſtādum exemplū future reſurrectionis: ⁊
facies dñi reſplēdere: ⁊ iuſti fulgere dicunt ſicut ſol
ORIGE. Myſtice autē cū aliquis tranſcenderit
ſex dies ſm q̄ diximus: videt transfiguratū ieſum añ
oculos cordis ſui. Diuerſas enim habet verbum dei
formas apparens vnicuiq: ſm q̄ videnti expedire
cognouerit: ⁊ nemini ſupra qd̄ capit ſemetipm oſtē
dit. vnde non dixit ſimpliciter Transfiguratus eſt: ſed
Coram eis. In euangeliis enim ieſus ſimpliciter in
telligit ab eis qui non aſcendūt p exercitationē ver
borum ſpiritalium ſup excelſum ſapiē montem. Eis
autem qui aſcēdunt: iam non ſm carnē cognoſcit
ſed deus verbum itelligit. Coram his ergo trāſfigu
rat ieſus: ⁊ nō coram illis qui ſunt deorſū in ↄuer
ſatione terrena viuentes. Hi aūt coram quib⁹ trāſfi
gurat: facti ſunt filij dei: ⁊ oñdit eis ſol eſſe iuſticie:
⁊ veſtimenta ipſi⁹ fiūt candida ſicut lumē: que ſunt
ſmones ⁊ littere euangelioꝝ quib⁹ ieſus eſt indut⁹
ſm illa que ab apoſtolis dicūt de eo. GLO. Uel
veſtimenta chriſti ſanctos ſignificāt: de quib⁹ iſaias
Oībus his velut veſtimēto veſtieris. ⁊ vim operāt:
q: candidi erūt virtutibus: ⁊ omnis vitioꝝ eſtus ab
eis remot⁹ erit. Sequit: Et appa. illis moy. ⁊ heli. cū
eo loquētes. CHRY. Hoc autē multas habet ra
tiones. Et pma quidē eſt hec: Quia enim turbe dice
bant eum eſſe heliā vel hieremiā aut vnū ex pphe
tis: capita pphetaꝝ ſecū ducit: vt ſaltem hinc videat
differētia ſuoꝝ ⁊ dñi. Alia ratio eſt: Quia enim ↄti
nue ieſum accuſabant iudei tanq̄ trāſgreſſorē leg̃
⁊ blaſphemū: pr̄is ſibi gloriam vſurpantē: vt oñdat
ab vtraq: accuſatione innoxi⁹: eos qui in vtroq: ful
ſerunt in mediū ducit. Etenim moyſes legem dedit
⁊ helias p gloria dei emulator fuit. Alia ratio eſt vt
diſcāt: quoniā mortis ⁊ vite poteſtatē habet: ppter
hoc ⁊ moyſen qui morte defecerat: ⁊ heliam qui nō
dum mortem paſſus fuerat in mediū ducit. Aliam
cām ⁊ ipſe euāgeliſta reuelat. ſ. mōſtrare crucis glo
riam: ⁊ mitigare petrū ⁊ alios diſcipulos paſſionē ti
mentes. Loquebant enim vt alius euāgeliſta dicit
de exceſſu quē completur⁹ erat in hieruſalē. vñ eos
in mediū ducit qui ſe morti expoſuerūt p his q̄ deo
placebāt: ⁊ p plebe credentiū. etenī tyrannis vterq:
ſe libere pr̄tauit: Moyſes quidē pharaoni: helias
autem achab. Ducit aūt ⁊ ppter hoc eos in mediū.
volebat enī q̄ diſcipuli illorum puilegia zelarēt: vt
. ſ. fierēt māſueti ſicut moyſes: ⁊ zelātes ſicut helias.
HYLA. Quod etiā moyſes ⁊ helias ex omni ſan
ctorū numero aſſiſtūt medi⁹ inter legē ⁊ prophetas
chriſtus in regno eſt. cum his enī iſraelē quib⁹ teſti
bus pdicatus eſt iudicabit. ORIGE. Siquis etiā
intelligit ſpiritalē legem conuenientē ſmonib⁹ ieſu
⁊ in pphetis abſconditā chriſti ſapientiā: ille vidit

moyſen ⁊ heliam in gloria vna cū ieſu. HIERO.
Conſiderādū eſt etiā q̄ ſcribis ⁊ phariſeis de celo
ſigna poſcentib⁹ dare noluit: hic vō vt apoſtoloꝝ
augeat fidē dat ſignū de celo: helia inde deſcendē
te quo aſcenderat: ⁊ moyſe ab inferis reſurgēte: qd̄
⁊ achaz p iſaiam pcipit: vt petat ſibi ſignū de īfer
no vel de excelſo. ORIGE. Quid autem feruid⁹
petrus dixerit ſubdit: Rñ. pe. di. ad ieſum: dñe bo. ē
nos hic eſſe. Quia enim audiuit q̄ oporter eū hiero
ſolymā ire: adhuc timet p chriſto: ſed poſt increpa
tionē nō audet dicere rurſus: Propitius eſto tibi: ſ;
idem occulte per alia ſigna inſinuat. Quia eni vide
bat multā quietē ⁊ ſolicitudinem: cogitauit ↄueniē
tem ibi ſtationē eſſe ex loci diſpoſitione: qd̄ ſignifi
cat dicens: Bonum eſt nos hic eſſe. Uult etiam ibi
ſemp eſſe: ideo tabernaculorum meminit dicēs: Si
vis faciam⁹ hic tria tabernacula. Cogitauit eni q̄ ſi
hoc fieret nō aſcenderet hieroſolymā: ⁊ ſi non aſcen
deret chriſt⁹ non moreret: Ibi enī ſciebat ſcribas in
ſidiari ei. Cogitabat etiā q̄ helias aderat: q̄ in mon
te ignem deſcendere fecit: ⁊ moyſes qui intrauit ne
bulam: ⁊ deo locut⁹ eſt. vñ occultari poterāt vt nul
lus peccatoꝝ ſciret vbi eēnt. REMI. Uel aliť: Ui
ſa dñi maieſtate ⁊ duorū ſuorum: petrus adeo dele
ctatus eſt: vt cuncta tpalia obliuioni traderet: ⁊ ibi
perpetuū vellet manere. Si autem tūc petrus ſic ac
ceſſus eſt: quāta erit ſuauitas ⁊ dulcedo vidē regē
in decore ſuo ⁊ intereſſe choris angeloꝝ ⁊ omnium
ſanctoꝝ: In eo ſane qd̄ ait petr⁹: Dñe ſi vis deuotio
nem ſibi ſubditi obediētis ſui oſtēdit. HIERO.
Erras tñ petre: ⁊ ſicut alius euāgeliſta teſtat: neſcis
quid dicas. Noli tria tabernacula querere: cū vnū
ſit tabernaculū euāgelij: in quo lex ⁊ pphete recapi
tulāda ſūt. Si aūt queris tria tabernacula nequaq̄
ſuos cū dño conferas: ſed fac tria tabernacula: imo
vnū pr̄i ⁊ filio ⁊ ſpiritui ſcō: vt quoꝝ ē vna diuinitas
vnū ſit in pectore tuo tabernaculū. REMI. Erra
uit etiā q̄ voluit vt regnū electoꝝ ↄſtitueret in terra
qd̄ dñs pmiſerat dare in celis. Errauit: q: oblit⁹ ē ſe
⁊ ſocios ſuos eē mortales: ⁊ abſq: guſtu mortis vo
luit ſubire eternā felicitatē. RABA. Et in eo q̄ ce
leſti conuerſationi tabernacula facienda putauit: in
qua domus neceſſario non erat: cum ſcriptum ſit:
Templum non vidi in ea.

¶ Adhuc eo loquente: ecce nubes
lucida obūbrauit eos. Et ecce vox
de nube dicēs: Hic eſt fili⁹ me⁹ dile
ctus in quo mihi bñ cōplacui: ipſū
audite: Et audiētes diſcipuli cecide
rūt in faciē ſuā: ⁊ timuerūt valde: ⁊
acceſſit ieſus ⁊ tetigit eos: dixitq:
eis: Surgite: ⁊ nolite timere. Leuan
tes aūt oculos ſuos neminē viderūt:
niſi ſolū ieſū. Et deſcēdētib⁹ illis de
mōte pcepit ieſus dicens: Nemini
dixeritis viſionē: donec filius homi
nis a mortuis reſurgat.

HIERO. Quia carnale eſt frondibꝰ aut tentorijs
ɔ̄grebāt tabernaculū: nubis lucide opiunt̄ vmbraculo.
vñ dr̄: Adhuc eo loq̄nte: ecce nubes lu. obū. eos
CHRY. Cū dñs ɔminat̄ nubē tenebroſā oñdit ſicut
in ſina. h̄ aūt q̄ꝛ nō terrere volebat: ſed docē nubes
apparuit lucida. ORIGE. Lucida aūt nubes obumbrās
ſcōs ē v̄tus pr̄na: vel forte ſpūſſcis. dicā et
ſaluatorē nr̄m eē lucidā nubē: q̄ obūbrat euāgeliuꝫ
ꝛ legē ꝛ ꝓph̄as: ſic ītelligūt q̄ pñt aſpicē lumē ipſiꝰ i
ꝑmiſſis. HIERO. Q̄ꝛ v̄o īprudēter īterrogauerat
petrꝰ: ꝓpterea dñi rñſionē nō meret̄: ſꝫ pr̄ rñdet pro
filio: vt v̄bū dñi ɔpleret̄: Qui me miſit ipē de me teſtimoniū
ꝑhibet. CHRY. Neq꜄ āt moyſēs loq̄tur
neq꜄ helias: ſꝫ pr̄ oībꝰ maior vocē emittit ex nube:
vt diſcipuli credāt: ꝙ a deo hec vox erat. Semꝑ enī
ꝛ apparē ſolet deꝰ ī nube: ſicut ſcriptū eſt: Nubes ꝛ
caligo ɔ̄circuitu eiꝰ. ꝛ hoc ē qd̄ dr̄: Et ecce vox de nube.
HIERO. Vox q̄dē pr̄is de celo loquentis audit̄
q̄ teſtimoniū ꝑhibeat filio: ꝛ petꝝ errore ſublato
doceat v̄itatē: imo ꝑ petruꝫ ceteros apl̄os. vñ ſubdit
dicēs: Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ. huic ē ſ̄cēdū tabernaculū:
huic obtꝑandū. hic ē filiꝰ: illi ſui ſūt. debēt ꝛ ipſi
vobiſcū ī penetralibꝰ cordis ſui dño tabernaculū ꝑparare.
CHRY. Ne igit̄ timeas petre. Si enī potēs
ē deꝰ: manifeſtū q̄ꝛ ꝛ filiꝰ ſimilr̄ potēs ē. ſi enī diligitur
ne timeas. nullꝰ enī quē diligit ꝑdit: nec tu eq̄liter
eū diligis genitori. Neq꜄ aūt ſolū diligit eum q̄ꝛ genuit:
ſꝫ q̄ꝛ vnꝰ volūtatis cū ipſo. Seq̄t̄. n. In quo mihi
cōplacui. ac ſi dicēt: In quo req̄eſco: quē accepto
q̄ꝛ oīa q̄ ſūt pr̄is cū diligētia exeq̄t̄: ꝛ ē volūtas vna
ipſiꝰ ꝛ pr̄is: q̄re ꝛ ſi crucifigi vult: ñ ɔ̄dicas. HYLA.
Hūc ḡ eē filiū: hūc dilectū: hūc ɔplacitū: ſꝫ ꝛ hūc audientiū
vox de nube ſignificat dicēs: Ipm audite. vt
ſ. idoneꝰ ipē ꝑceptor taliū auctor eēt: q̄ ſeculi dānū
crucis volūtatē: obitū corꝑis: ꝛ pꝰ hec regni celeſtis
gl̄am facti ɔfirmaſſet exēplo. REMI. Dic̄ ḡ: Ipm
audite. ac ſi aliīs v̄bis dicēt: Recedāt vmbre legales
ꝛ typi ꝓph̄ax: ꝛ ſolū coruſcū lumē euāgelij ſeq̄mi.
Sive iō ait: Ipm audite. vt illū eſſe oñdēt quē moyſes
ꝑdixerat dicēs: Laq꜄ me ꝓph̄aꝫ ſuſcitabit vobis
deꝰ de fribꝰ vr̄is: audietis ipm. Sic ḡ dñs vndiq꜄ habuit
teſtes: ex celo vocē pr̄is: ex paradiſo heliā: ex inferis
moyſen: ex hōibꝰ apl̄os: vt ī noīe ieſu oē genu
flectat̄: celeſtiū: t̄reſtriū: ꝛ īfernoꝝ. ORIGE. Vox
aūt de nube aut ad moyſen ꝛ heliā loq̄t̄: q̄ deſiderabant
vidē filiū dei ꝛ audire eū: aut diſcipulos docet.
GLO. Notādū aūt ꝙ bñ ɔuenit myſteriū ſecūde
regeneratōis: q̄. ſ. erit ī reſurrectōe vbi caro reſuſcitabit̄
cū myſterio ꝑme q̄ ē ī baptiſmate: vbi aīa reſuſcitat̄.
In baptiſmate enī chriſti opatio totiꝰ trinitatis
oñſa ē. Fuit enī ibi filiꝰ īcarnatꝰ. apparuit ī colūbe
ſpē ſpūſſcūs. ꝛ pr̄ fuit ibi ī voce declaratꝰ. Et ſiliter ī
trāſfiguratōe q̄ ē ſacr̄m ſecūde regeneratōis tota trinitas
apparuit: pr̄ ī voce: filiꝰ ī hoīe: ſpūſſcūs ī nube.
Querit̄ aūt q̄re ſpūſſcūs ibi ī colūba: h̄ ī nube declaratꝰ
ē. Bona fiq̄dē ſua ꝑ ſpēs declarare ſolet. Innocētiā
āt ī baptiſmate donat: q̄ ꝑ auē ſimplicitatis deſignat̄.
Daturꝰ ē āt claritatē ꝛ refrigeriū ī reſurrectōne:
ꝛ iō ī nube refrigeriū: ī fulgore nubis claritas reſurgētiū
corꝑoꝝ deſignat̄. Seq̄t̄: Et audi. diſci. ceci. ī
fa. ſuā: ꝛ timue. valde. HIER. Triplicē aūt ob cām
pauore terrēt̄: vel q̄ꝛ ſe erraſſe coḡuerant: vel q̄ꝛ nubes
lucida operuerat eos: aut q̄ꝛ dei pr̄is vocē loq̄ntis
audierāt. Hūana enī fragilitas ɔſpectū maioris
gl̄e ferre nō ſuſtinet: ac toto aīo ꝛ corꝑe ɔtremiſcēs
ad t̄rā cadit. quāto enī q̄s āpliora q̄ſierit: tāto magis
ad īferiora collocabit̄ ſi ignrauerit mēſurā ſuā. REMIGI.
In eo v̄o ꝙ ſcī apl̄i ī faciē ceciderūt: fuit iudiciū
ſcitatis: q̄ꝛ ſcī ī faciē cadē dicūt̄: ipij v̄o retrorſū
CHRY. Sꝫ cū añ ī xp̄i baptiſmo q̄n talis etiā vox
de celo delata ē: nullꝰ ex turba q̄ aderat tale aliq̄d
paſſus ē: quō diſcipuli ī mōte ceciderūt: q̄ꝛ. ſ. ꝛ ſolitudo
ꝛ altitudo ꝛ ſilētiū erat multū: ꝛ trāſfiguratō ſtupore
plena: ꝛ lumē purꝝ ꝛ nubes extēſa: ex q̄bꝰ oībꝰ
ſtupor in eis ɔgregabat̄. HIERO. Quia v̄o illi iacebāt:
ꝛ ſurgē nō poterāt: ipē clemēter accedit: ꝛ tangit
eos vt tactu fuget timorē: ꝛ debilitata mēbra ſolident̄.
ꝛ hoc ē qd̄ dr̄: Et ac. ieſus ꝛ teti. eos. quos āt
manu ſanauerat: etiā ſanauit ipio. vñ ſeq̄t̄: Dixitq꜄
eis: ſurgite ꝛ nolite timē. Primuꝫ timor expellit̄ vt
poſtea doctrina tribuat̄. Seq̄t̄: Le. āt ocu. ſuos: ne.
vi. niſi ſo. ieſū. qd̄ rōnabilit̄ fcm̄ ē: ne ſi moyſes ꝛ helias
ꝑſeuer.aſſent cū dño: pr̄is vox videret̄ īcerta: cui
potiſſimū daret teſtimoniū. Vidēt etiā ieſū ſtātē ablata
nube ꝛ moyſen ꝛ heliā euanuiſſe: q̄ꝛ poſtq꜄ legis
ꝛ ꝓphetaꝝ vmbra diſceſſerat: vtrūq꜄ ī euāgelio
repit̄. Seq̄t̄: Et deſcēdētibꝰ illis de mōte ꝑcepit eis
ieſus dicens: Nemini dixe. viſi. hāc: do. fi. ho. a mor.
reſur. Nō vult ḡ ī ppl̄is ꝑdicari: ne ꝛ īcredibile eēt ꝓ
rei magnitudīe: ꝛ pꝰ tātā gl̄am apud rudes aīos ſequēs
crux ſcādalū facēt. REMI. Siue q̄ꝛ ſi maieſtas
illiꝰ diuulgaret̄ ī ppl̄o: ppl̄i īpedirēt diſpēſationem
paſſionis eiꝰ: reſiſtēdo pncipibꝰ ſacerdotū: ꝛ ſic
redēptō hūani generis retardaret̄. HYLA. Silētiū
etiā reꝝ geſtaꝝ q̄s viderāt īpat: vt cū eēnt ſpūſcō repleti:
tunc geſtoꝝ ſpiritaliū teſtes eēnt.

¶ Et iterrogauer̄t eū diſcipl̄i eiꝰ dicētes:
Quid ergo ſcribe dicunt ꝙ heliā oporteat ꝑmo uenire.
At ille rñdens ait eis: Helias q̄dē uēturꝰ eſt
ꝛ reſtituet oīa. Dico autē uobis: q̄ꝛ
helias iā uenit ꝛ nō cognouerūt eū:
ſed fecerūt ī eo q̄cūq꜄ uoluerūt. Sic
ꝛ filiꝰ hōis paſſurꝰ ē ab eis. Tunc itellexerunt
diſcipuli quia de iohanne
baptiſta dixiſſet eis.

HIERO. Traditio phariſeoꝝ ē iuxta malachiā ꝓphetā:
ꝙ helias veniat añ ſaluatoris aduētū: ꝛ reducat
cor patꝝ ad filios ꝛ filioꝝ ad pr̄es: ꝛ reſtituat oīa
ī antiquū ſtatū. Eſtimāt ḡ diſcipuli trāſformationē
gl̄e hāc eē: quā ī mōte viderāt. Et iō dr̄: Et iterro. eū
diſci. eiꝰ di. q̄d ḡ ſcri. di. ꝙ heli. oꝫ ꝑmū ve. Ac ſi dicerēt:
Si iā venīſti ī gl̄am: quō ꝑcurſor tuꝰ nō apparet:
maxie autē h̄ dicūt: q̄ꝛ heliam viderant receſſiſſe.
CHRY. Nō aūt aduētū helie diſcipuli de ſcripturis
ſciebāt: ſꝫ ſcribe eis manifeſtabāt: ꝛ ferebat̄ h̄ ſmo ī
plebe idocta: ſic ꝛ de xp̄o. Non aūt vt oportebat aduentꝰ
chriſti ꝛ helie a ſcribis īterꝑtabat̄. Scripture
enī duos dāt xp̄i aduētꝰ: eū. ſ. q̄ factꝰ ē: ꝛ eū q̄ futurꝰ

ē. Sꝫ ſcribe plebē euertētes: ſcđm aduētū ſolū com
memorabāt plebi: ⁊ dicebāt: Quō ſi h̄ ē chriſt⁹ opoꝛ
tebat heliā ꝓuenire. Eſt igiť ſolutio quā chriſt⁹ īdu
cit. Seqꝛ: At ille rn̄dēs ait: heli. q̄dē vē. ē: ⁊ reſti. oīa
Dico āt vobis: Jā ve. Ne āt eſtimes eū ī ſmone er
raſſe: ſi qn̄qꝫ diť heliā vētuꝝ: ⁊ qn̄qꝫ veniſſe. Cū eni
diť ꝙ helias vētur⁹ ē: ⁊ reſtaurabit oīa: de ipo helia
ī ꝓpa pſona loqť: q̄ q̄dē reſtaurabit oīa: dū coꝛriget
īfidelitatē iudeoꝝ: q̄ tūc īuenieť: qđ ē ɔuertē coꝛda
patꝝ ad filios. i. iudeoꝝ ad aplos. AVG. ō q. euā.
Uel reſtituet oīa. i. eos quos antixp̄i pſecutio ptur
bauerit. vľ vt ipe reſtituat moꝛiēdo q̄ dꝫ. CHRY.
Si aūt tot bona erūt ex helie p̄ntia: q̄re tūc n̄ eū mi
ſit: Dicem⁹ q꞉ ⁊ tūc chriſtū eſtimātes heliā: nō credi
derūt ei. Tūc aūt helie credēt: q̄ cū p⁹ tātā expectatō
nē venerit ānūciās ieſū: facili⁹ ſuſcipiēt q̄ ab eodē di
cenť. Cū vo dicit: ꝙ helias iā venit: Johānē heliam
vocat: ꝓpť miniſterij modū. ſicut eni helias ſecundi
aduēt⁹ ꝓcurſoꝛ erit: ita iohānes ꝓcurſoꝛ fcūs ē p̄mi:
ꝓpter hoc autē heliā noīat: vt oñdat p̄mū ſuū aduē
tū veteri teſtō: ⁊ ꝓphetie ɔuenire. HIERO. Jpe ḡ
q̄ vētur⁹ ē in ſecūdo ſaluatoꝛis aduētu iuxta coꝛpis
fidē: nūc ꝑ iohānē venit ī v̄tute ⁊ ſpū. Seqꝛ: Et non
cog̃uerūt eū: ſꝫ fecerūt in eo q̄cūqꝫ voluerūt. hoc eſt
ſpreuerť: ⁊ decollauerť eū. HIERO. Ut dn̄i aduē
tū p̄nūciās paſſionē quoqꝫ p̄curręt: ⁊ iniurie ⁊ vexa
tionis exēplo. vn̄ ſeqꝛ: Sic ⁊ fi. ho. paſ. eſt ab eis.
CHRY. In quo opoꝛtune ſuā paſſionē cōmemo
rat ex paſſione iohānis multā eis p̄bēs ɔſolationē.
HIERO. Queriť ḡ cū herodes ⁊ herodias iohānē
īterfecerit: quō ipi quoqꝫ ieſū crucifixiſſe dicāť cum
legam⁹ eū a ſcribis ⁊ phariſeis īterfectū: Et breuiter
rn̄dēdū ꝙ ī iohānis nece phariſeoꝝ factio ɔſenſerit:
⁊ in occiſione dn̄i herodes iūxerit volūtatē ſuā: qui
illuſū atqꝫ deſpectū remiſit ad pilatū vt eū crucifige
ret. RABA. Ex iudicio āt paſſionis ſue quā dn̄s
eis ſepi⁹ p̄dixit ⁊ p̄curſoꝛis ſui quā iā cōpletā cerne
bāt diſcipli cog̃ſcebāt iohānē ſibi ī helie vocabulo
demōſtratū eē. vn̄ ſeqꝛ: Tūcītel. diſci. q꞉ de io. bap.
dixiſ. eis. ORIG. Nō aūt dixit ꝓpť iohānē helias
iā venit: nō aīa helie ē ītelligēda: ne incidam⁹ in do
gma tranſcoꝛpoꝛatōis: q꞉ alienū eſt ab eccliaſtica v̄i
tate: ſed ſicut āgel⁹ p̄dixit: Uēit ī ſpū ⁊ v̄tute helie.

Et cum ueniſſet ad turbaꝫ acceſ
ſit ad eum homo genibus prouolu
tus ante eum dicenſ: Domine miſe
rere filio meo quia lunaticus eſt: ⁊
male patitur. Nam ſepe cadit in ig
nem: ⁊ crebꝛo in aquam. Et obtuli
eum dicipulis tuis: ⁊ non potuerūt
curare euꝫ. Reſpondens auteꝫ ieſ⁹
ait: O generatio icredula ⁊ ꝑuerſa:
quouſqꝫ ero uobiſcum: Uſquequo
patiar uoſ: Afferte huc illū ad me ⁊
icrepauit illuꝫ ieſus: ⁊ exijt abeo de
moniū: ⁊ curat⁹ ē puer ex illa hoꝛa.

ORIGE. Cōcupiſcēs petrus ſpectabilē illā vitā
⁊ pꝛeponēs vtilitatem ſuam vtilitatib⁹ plurimoꝝ
dicebat: Bonū eſt nos hic eſſe. Sed quoniā charī
tas non querit que ipſa ſunt: hoc quod videbať bo
num petro: non fecit ieſus ſed quaſi de monte excel
ſo diuinitatis deſcēdit ad turbā: vt qui nō poterant
aſcendere ſurſum ꝓpter infirmitatē animarū ſuarū:
illis ꝓficiat. vn̄ diciť: Et cum veniſſet ad turbam.
Niſi eni cum diſcipulis ſuis electis veniſſet ad tur
bam: nō acceſſiſſꝫ ad eū ille de quo ſubdiť: Acceſſit
ad eum homo genibus ꝓuolutus ante eum dicens:
Domine miſerere filio meo. Ubi conſiderandū eſt
ꝙ quādoqꝫ qui patiunť: credūt ⁊ depꝛecanť ꝓ ſua
ſalute: quādoqꝫ autem ꝓ eis alij faciūt: ſicut nunc q̄
genibus voluiť: pꝛo filio rogat: quandoqꝫ vero a ſe
metipſo ſaluatoꝛ etiam a nullo rogatus ſanat. Pꝛi
mo aūt queram⁹ quid eſt qđ ſequiť: Quia lunatic⁹
eſt ⁊ male patiť. Medici ergo loquunť que volūt:
qui nec īmūdū ſpiritū, arbitrāť: ſed coꝛpalē aliquā
paſſionē: ⁊ dicūt hūida moueri in capite ſcđm aliquā
ɔpaſſionē ad lumē lunare qđ hūidā hꝫ naturā. nos
āt q̄ euāgelio credim⁹: dicem⁹ hāc paſſionē īmūdi
ſpūs ī hoīb⁹ opari. Obſuat eni q̄dā ſciſmata lune: ⁊
ſic opať: vt ab obſuatōe lune pati hoīes mētiāť: ⁊ ꝑ
hoc culpabilē dei creaturā oñdat: ſic ⁊ alij demōes
ſꝫ aliq̄ ſtellaꝝ ſciſmata īſidiāť hoīb⁹: vt iīq̄tatē ī ex
celſo loquāť: q̄ſdā ſtellas dicētes maleficas: q̄ſdam
bn̄ficas: cū nulla ſtella a deo ſit fcā: vt male faciat. ī
h̄ āt ꝙ ſubdiť: Nā ſe. ca. ī ig. ⁊ cre. ī aquā. CHRY.
Cōſiderādū ē ꝙ niſi ꝓuidētia h̄ hō eēt potiꝰ ꝯdū
piſſet. Demō. n. q̄ ipꝫ ī ignē ⁊ ī aquā mittebat īterfe
ciſſet eū oīo: niſi de⁹ eū refrenaſſet. HIE. Nō āt dič
Et ob. eū diſ. tu. ⁊ n̄ po. cu. eū. Lateť accuſat aplos cū
īpoſſibilitas curādi īcđū n̄ ad ībecillitatē curātiū ſꝫ
ad eoꝝ q̄ curādi ſūt fidē referať. CHRY. Inſpice
aūt ⁊ aliūde ei⁹ īſipiētiā: q̄liť corā turba īterpellat
ad ieſū aduerſ⁹ diſciplos: ſꝫ ipe eos liberat ab accu
ſatōe defectū curatōis īputās illi. Ex mltis eni mon
ſtrať eū īfirmū ī fide fuiſſe: nō tn̄ tm̄ ī ei⁹ pſonā īuo
hiť: ne ipm ɔturbaret: ſꝫ ī oēs iudeos. Pꝛobabile ē
eni mltos p̄ntiū de diſcipulꝰ īcōueniētia cogitaſſe: ⁊
iō ſeqꝛ: Rn̄. ie. ait: o ge. icre. ⁊ ꝑuer. quo. ero vo. vſqꝫ
quo pa. vos: Per h̄ āt qđ dič Uſqꝫquo ero vo. oñ
dit deſideratā ab eo eē moꝛtē ⁊ ɔcupiſcibilē receſſū
REMI. Sciēdū quoqꝫ q꞉ dn̄s nō tn̄ tūc ceperat
pati ipꝛobitatē iudeoꝝ: ſꝫ a lōgo p̄⁹ tpe. ⁊ iō h̄ dicit:
Uſqꝫquo patiar vos: ac ſi dicat: q꞉ lōgo tpe cepi pa
ti veſtras ipꝛobitates: iō īdignī eſtis mea paciencia.
ORIGE. Uel qꝛ nō potuerāt eū ſanare diſcipli:
quaſi adhuc modice fidei cōſtituti: ꝓpterea dixit: O
generatio icredula. ⁊ ꝙ ait Peruerſa: oñdit qꝛ ex
ꝑuerſitate malitia ē introducta extra naturā. puto
aūt ꝙ ꝓpť ꝑuerſitatē toti⁹ hūani generis q̄ſi grauā
tus malitia eoꝝ dixit: Uſqꝫquo ero vobiſcū: HIE.
Nō āt credēdū eſt ꝙ tedio ſupat⁹ ſit: ⁊ māſuet⁹ ac
mitis in verba furoꝛis eruperit: ſꝫ ꝙ in ſimilitudinē
medici ſi egrotū videat ɔ̄ ſua p̄cepta ſe gerere dicat:
Uſqꝫquo aſcēdā ī domū tuam: vſqꝫquo artis pdā
induſtriā: me aliud iubente ⁊ te aliud perpetrante
ꝙ āt n̄ ſit irat⁹ hoī: ſꝫ vitio: ac ꝑ vnū hoīeꝫ iudeos ar
guat īfidelitatꝭ: pꝫ ex h̄ qđ īfert: Affer. huc ī. ad me.
CHRY. Poſtq̄ eni diſcipulos excuſauerat: ducit

patrē pueri ad ſpem benignā credēdi q ab hoc ma
lo eripieť: ⁊ vt inducať pr̄ ad fidē futuri miraculi vi
denſ demonē tumultū pati: ex hoc ſolū q vocabať
increpauit eū. vn̄ ſeq̄ť: Et icrepauit eū ieſus. Nō ille
q̄ patiebať: ſ; demō increpať. REMI. In quo fa
cto reliq̇t exēplū p̄dicatoribꝰ vt vitia pſequāť: hoieſ
vo ſubleuēt. HIE. Siue increpauit pueꝝ: q2 ꝓpter
pctā ſua a demone fuerat oppſſus. Seq̄ť: Et exijt
ab eo demo. ⁊ cu. ē pu. ex illa hoꝛā. RABA. Quia
nulla remanet ibi infirmitas vbi oīpotēs ſalutē p̄
ſtat ptās. HIE. Mihi aūt videť iuxta tropologiā
lunaticꝰ eē: q p hoꝛarū momenta mutať ad vitia ⁊
nūc q̄dē in ignē ferť: quo adulterantiū coꝛda ſuccē
ſa ſūt: nūc in aq̄s. ſ. voluptatū vl' cupiditatū q̄ nō va
lent extinguē charitatē. AVG. de q̄. euā. Vl' ignis
ad irā ptinet: eo q alta petat: aq̄ ad voluptates car
nis. ORI. De incōſtātia aūt pctōꝛis dr̄: Stultꝰ vt
luna mutať. Et ē vidē in talibꝰ ipetꝰ quoſdā q̄ſi ope
rū bonoꝝ ſubrepe. aliq̄n aūt q̄ſi q̄dā abreptiōe ſpūs
a paſſionibꝰ ꝯp̄hēdūtur ⁊ cadūt a ſtatu bono ī quo
ſtare putabanť. Foꝛſitā ḡ angelꝰ q̄ ſoꝛtitꝰ ē huiꝰ lu
natici cuſtodiā pr̄ huiꝰ appellať: dep̄cans q̄ſi ꝓ filio
medicū animaꝝ: vt liberet eū q̄ nō pōt ſanari a paſ
ſione p verbū hūile diſcipuloꝝ chꝛiſti: q2 nō recipit
eoꝝ admonitionē valde ſurdꝰ. Et ideo opꝰ ē chꝛiſti
ſermo vt iam de cetero ſine rōne nō agat.

¶ Tūc acceſſerūt diſcipuli eiꝰ ad ie
ſū ſecreto ⁊ dixerūt: Quare nos nō
potuimꝰ eijcere illū? Dicit illiſ ieſꝰ:
Propť incredulitatē veſtrā. Amen
quippe dico uob: ſi habueritis fidē
ſicut granū ſynapis: dicetis monti
huic: trāſi hic ⁊ trāſibit: ⁊ nihil ipoſ
ſibile erit uob. Hoc aūt genꝰ nō eij
citur: niſi p oꝛationem ⁊ ieiuniū.

CHRY. Acceperāt diſcipuli a dn̄o ptātē ſpirituū
imūdoꝝ. ⁊ q2 oblatū demōiacū curare nō potuerāt
videť q in dubitationē deuenerit: ne foꝛte gratiam
q̄ erat eis tradita pdidiſſent. ⁊ iō dicit: Tūc acceſ. ad
ieſū diſci. eiꝰ ſecre. ⁊ dixerūt: q̄re nos nō po. eij. illū?
Interogāt q̄dē ſingulariť non ꝓpter verecūdiā: ſ; q2
d ineffabili ⁊ magna re erāt eū iterrogaturi. Seq̄ť:
Dixit illꝭ ie. ꝓpť incre. vrā. HYLA. Crediderāt q̄
dē apl'i: nōdū tn̄ erāt pfecte fidei. nā dn̄o ī mōte de
moꝛāte: ⁊ ipſis cū turbis reſidētibꝰ q̄dā tepoꝛ eoꝝ
fidē retardauerat. CHRY. Vn̄ manifeſtū ē hinc:
q̄n ⁊ diſcipuli in fine defirmati ſūt: ſ; nō oēs. colū
ne enī ille nō aderant. ſ. petrꝰ: iacobꝰ: ⁊ iohānes.
HIE. Hoc ē aūt qd̄ in alio loco dn̄s dicit: Quecūq;
ī noīe meo petieritis: credētes accipietis. Ergo quo
tiēs nō accipimꝰ: nō p̄ſtātis ē impoſſibilitas: ſ; po
ſcentiū culpa. CHRY. Sciēdū tn̄ q ſicut multoti
ens accedētiū fides accipe ſufficit affectū miraculi: ita
mltotiēs faciētiū miracula ſufficit virtꝰ: etiā nō cre
dentibꝰ illis. etenī q̄ circa coꝛneliū ex ꝓpꝛia fide al
lexerūt gratiā ſpūſſci. Ille aūt moꝛtuꝰ q̄ ꝓiectꝰ ē in
ſepulchꝛo heliſei: ſola virtute coꝛpis ſci reſuſcitatꝰ ē.
ꝯtigit autē ⁊ tūc diſcipulos infirmari in fide. impfe

ctiꝰ. n. diſpoſiti erāt an̄ crucē: ⁊ iō fidē dicit hic eſſe
cām ſignoꝝ. Vn̄ ſubdiť: Amē q̄ppe di. vo. Si ha. fi.
ſic gra. ſyna. di. mon. huic trā. hic ⁊ trāſibit. HIE.
Putāt aliq̄ fidē grano ſynapis cōpatā paruā dici: cū
apl's dicat: Et ſi habuero tātā fidē vt montes trāſfe
rā. magna ē ḡ fides q̄ grano ſynapis ꝯpať. GRE.
x. moꝛa. Granū q̄ppe ſynapis niſi terať neq̄; virtuſ
eiꝰ agnoſciť: ſic ſi vir ſcūs tritura pſecutionis oppri
mat: mox in feruoꝛē virtutis vtiť q̄cq̄d ī illo antea
deſpicabile infirmūq; videbať. ORI. Vel iō oīs
fides grano ſynapis cōpať: q̄n contēniť q̄dē fides
ab hoībꝰ: ⁊ modicū aliq̄d ⁊ vile appet. Cū vo ꝯſecu
tū fuerit hmōi ſemē bonā aīam q̄ſi terrā: fit arboꝛ
magna. Sic aūt magna ē p̄dicta lunatici infirmitas
⁊ foꝛtis ad curādū inter oīa mala vt mōti aſſiꝫetur:
nec expellať: niſi p oēm fidē eiꝰ q̄ paſſiōes hmōi ſa
nare voluerit. CHRY. Vn̄ ⁊ de trāſlatiōe mōtiū
mētionē facit. Et vltra ꝓcedit dicēs: Et nihil ipoſ.
erit vobis. RABA. Sic enī fides mētē nr̄am ca
pacē doniſ celeſtibꝰ facit: vt q̄cūq; volumꝰ: facilime
a fideli dn̄o impetrare poſſimꝰ. CHRY. Si aūt di
xeris vbi apl'i mōtes trāſtulerint? Illō dicā: q2 mul
ta maioꝛa feceꝛt: moꝛtuos plimos ſuſcitātes. Dicūť
aūt pꝰ aplos ſci q̄dā apl'is mīoꝛes: mōtes nečitate
īminēte trāſtuliſſe. Si āt aploꝝ tpe mōtes n̄ ſt trāſ
lati: hoc nō fuit q2 nō potuerūt: ſ; q2 noluerūt: vtili
tate nō īminēte. Nec dn̄s dixit q h eēnt facturi: ſ;
q h facē poſſent. ꝓbabiliter tn̄ factū ē: ſ; ſcriptū nō
eſt. neq; enī oīa miracl'a q̄ feceꝛt ſcripta ſūt. HIE.
Vel montis trāſlatio non eiꝰ ſignificať quē oculis
carnis aſpicimꝰ: ſ; illiꝰ q̄ a dn̄o trāſlatꝰ fuerat ex lu
natico: q̄ p ꝓphetā coꝛrūpe dr̄ oēm terrā. GLO.
Vt ſit ſēſꝰ: Dicetꝭ mōti huic. i. ſupbo diabolo: Trāſi
hic. i. obſeſſo coꝛpe. in altū marꝭ. i. in ꝓfundū inferni:
Et trāſibit ⁊ nihil ipoſſibile erit vobis. i. nl'la icōmo
ditas iſanabiť. AVG. de q̄. euā. Vl' aliť: Ne diſci
puli ī miraculꝭ faciēdis extollerēť ī ſupbiā: āmoniti
ſūt potiꝰ p hūilitatē fidei q̄ſi p ſynapā gnū elationē
trenā q̄ mōtis noīe ſignificata ē curare trāſferre.
RABA. Dū āt docet aplos quō demō debeat ex
pelli: oēs inſtituit ad vitā: vt. ſ. nouerimꝰ ḡuioꝛa q̄q;
vl' imūdoꝝ ſpirituū vl' hoīm tētamēta ieiunijſ ⁊ oro
nibꝰ eē ſuperāda: ⁊ illud deū quoq; h remedio ſin
gulari poſſe placari. vn̄ ſubdit: Hoc āt ge. nō eij. niſi
p oꝛa. ⁊ ieiuniū. CHRY. Qō diť nō ſolū de genē
lunaticoꝝ: ſed ⁊ vniuerſo genē demonū. Ieiuniū. n.
mltā ſapiāꝫ ipōit: ⁊ hoīeꝫ q̄ſi āgelū de celo ꝯſtituit:
⁊ icoꝛpoꝛeas ptātes ipugnat. Sꝫ ⁊ orōne opꝰ ē: q̄ſi
pncipalioꝛi. Qui. n. oꝛat vt opoꝛtet: ⁊ ieiunat: n̄ mlťa
indiget: ⁊ ita nō fit auarꝰ: ſ; ad elemoſynā ꝓmptꝰ ē.
Qui etiā ieiunat: leuis ē ⁊ vigilāť oꝛat: ⁊ ꝯcupiſcētī
as pnitioſas extinguit: ⁊ ꝓpitiū deū facit: ⁊ aīam ſu
perbā hūiliat. Qui ḡ oꝛat cū ieiunio: duplices habꝫ
alas: etiā ipſis vētis leuioꝛeſ. Neq; enī oſcitat ⁊ toꝛ
pet oꝛās: qd̄ ⁊ multi patiunť: ſ; ē igne vehementioꝛ
⁊ terra fixioꝛ: ideoq; talis maxime demonijs aduer
ſať. nihil enī eſt hoīe decenter oꝛāte potētiꝰ. Si āt
infirmū eſt tibi coꝛpꝰ ad ꝯtinue ieiunādū: nō tn̄ ad
oꝛandū. Et ſi ieiunare nō potes: potes tamē non la
ſciuire. nō paruū aūt ē h: neq; multū a ieiunio diſtās.
ORI. Si ḡ aliq̄n opoꝛtuerit nos circa curationē
tale aliq̄d patientiū pmanere: nō adiuremꝰ neq; in

terrogamꝰ: neqꝫ loq̄mur quaſi audiēti ſpūi imūdo: ſed abigamꝰ ieiunijs ⁊ orōnibꝰ nr̄is ſpūs malignos.

GLO. Uel hoc genꝰ demonij. i. iſta carnaliū voluptatū mutabilitas nō vincit̄: niſi ſpūs orōne ↄfirmet̄: ⁊ caro ꝑ ieiuniū maceret̄. REMI. Uel ieiuniū hic intelligit̄ generale: quo nō ſolū abſtinemꝰ a cibis: ſꝫ ab oībꝰ illecebꝛꝭ carnalibꝰ ⁊ ꝑctōꝝ paſſiōibꝰ. Silit̄ orō intelligēda ē generalˀ: q̄ i pijs ⁊ bonis opibus ↄſiſtit. De q̄ dic̄ apl's: Sine intermiſſione oꝛate.

Cōuerſantibꝰ aūt eis in galilea: dixit illis ieſus: Filiꝰ hois tradēdus ē i manꝰ hoim ⁊ occidēt eū: ⁊ tertia die reſurget. Et ↄtriſtati ſūt uehemēt̄.

REMI. Sepe dn̄s myſteria ſue paſſionis diſcipulis ꝑdixit vt q̄n accideret: tanto leuiꝰ ea ferrēt: quāto ꝑcognita haberēt. Et iō hic dr̄: Conuerſantibꝰ āt eis in ga. di. il. ieſus: Filiꝰ ho. tra. ē i ma. hoim. ⁊ occident eū. ORI. Uidet̄ q̄dē hec illis q̄ ſupꝛa dixerat ſimilia eē vt facile q̄s dicat dn̄m eadē ipſa repetere qd̄ nō eſt ita: tradendū eni ſupius nō ē dictuꝫ. hic aūt nō ſolū tradendū: ſꝫ etiā in manꝰ hoim tradendū audiuīꝰ. Traditū igit̄ apl's filium narrat a deo patre: ſed etiā ↄtrarie ꝑtātes eū in manꝰ hoim tradiderūt. HIE. Semꝑ aūt ꝓſperis miſcet triſtia. Si eni cōtriſtat eos q: occidendꝰ ē: debet letificare qd̄ ſubdit̄: Et die tertia reſurget. CHRY. Neqꝫ. n. multū tēpꝰ dixit quo in moꝛte maneret: ſꝫ tertia die ſe dixit reſurrecturꝫ. ORI. Pꝛedicente aūt h̄ dn̄o. triſtati ſūt diſcipuli. vn̄ ſeq̄t̄: Et ↄtriſtati ſūt vehemēter. Nō attēdentes ad illō qd̄ dixerat: Et tertia die reſurget. nec ↄſiderātes q̄s eēt cui ad deſtruendam moꝛtem triū dierum tempus ſufficeret. HIE. Poꝛro q̄ contriſtabantur vehementer: non de infidelitate venit: ſed pꝛo dilectione magiſtri.

Et cum ueniſſent capharnaū: acceſſerūt q didrachmā accipiebāt ad petrū: ⁊ dixerūt ei: Magiſter ur̄ nō ſoluit didrachmam. Ait: Etiā. Et cū intraſſet in domū ꝑuenit eū ieſus dicēs: Quid tibi uidet̄ ſimon? Reges terre a qbꝰ accipiūt tributū uł cēſum a filijs ſuis: an ab alienis? Et ille dixit: Ab alienis. Dixit illi ieſꝰ: Ergo liberi ſūt filij. Ut aūt nō ſcandalizemꝰ eos uade ad mare ⁊ mitte hamū: ⁊ eū piſcē q ꝑmꝰ aſcēderit tolle. Et aperto oꝛe eꝰ iuenies ſtaterē: illū ſumēs da eis pꝛo me ⁊ te.

GLO. Quia diſcipuli audita dn̄i paſſiōe ↄtriſtati erant: ne aliquis paſſionē chꝛiſti neceſſitati aſcriberet nō humilitati: ſubiūgit factū in quo chꝛiſti libertas ⁊ humilitas demōſtrat̄. vn̄ dr̄: Et cū ve. ca. acceſ. q didra. acci. ad pe. ⁊ di. ei: Magiſter vr̄ non ſol. didrachmā. HYLA. Dn̄s didrachmā ſoluē poſtulatur. i. denarios. hoc eni oī iſrł lex redēptōe coꝛpis ⁊ aīe ↄſtituerat i miniſterio tēpli ſeruiētiū. CHRY. Cū eni ꝑmogenita egyptioꝝ interfecit deꝰ: tūc tribuꝫ leui ꝓ eis accepit. Deinde q: ꝑmogenitis q̄ erāt apd̄ iudeos: minoꝛ huiꝰ numerꝰ erat ꝓ deficiētibꝰ in numerū: ſi dū iuſſit inferri: ⁊ extūc tenuit cōſuetudo vt ꝑmogenita vectigal hoc inferrēt. Quia igit̄ ꝑmogenitus erat chꝛiſtꝰ: videbat̄ aūt diſcipuloꝝ ꝑmꝰ eē petrus: ad eū accedūt. Et vt mihi videt̄: nō in vnaq̄qꝫ ciuitate hoc expetebant: Ideoqꝫ in capharnaū adeunt chꝛiſtū: q: eiꝰ patria exiſtimabat. HIE. Uł aliter: Poſt auguſtū ceſarē iudea facta eſt tributaria: oēs cenſi capite ferebant̄. vn̄ ⁊ ioſeph cuꝫ maria cognata ſua ꝓfeſſus ē in bethleē. Rurſus q̄n dn̄s nutritꝰ erat in nazareth: qd̄ ē opidū galilee: ſubiacens capharnaū vrbi ibi depoſcit̄ tributa: ⁊ ꝓ ſignoꝝ magnitudine hi q̄ exigebant nō audebāt ipſū repetē: ſꝫ diſcipulū cōueniūt. CHRY. Et neqꝫ hūc cū multa vehementia: ſꝫ manſuetiꝰ. neqꝫ eni incuſantes: ſꝫ interrogātes dixerūt: Magiſter vr̄ nō ſol. didrachmā? HIE. Siue malicioſe interrogāt vtꝝ reddat tributa: an ↄdicat ceſaris volūtati. CHRY. Quid igitur petrꝰ? Ait: Etiā. Et his q̄dē dixit: q̄n ſoluit. Chꝛiſto āt nō dixit: erubeſcēs foꝛtaſſis ꝓ his ei loq̄. GLO. Uel aliter: Et petrꝰ rn̄dit: Etiā. i. ita eſt q̄ nō ſoluit. Uoluit aūt petrꝰ dn̄o intimare q̄ herodiani peterēt cenſū: ſed dn̄s ꝑuenit eū. vn̄ ſeq̄t̄: Et cū intraſ. do. ꝑ. eū ie. di. Reges t̄re a q̄bꝰ reci. tri. vel cēſū. i. redditū de capite. A filijs ſuis: an ab alienis? HIE. Nō q̄dē q̄ petrꝰ ſuggerat: dn̄s interrogat: ne ſcādalizent diſcipuli ad poſtulationē tributi: cū videāt eū noſſe q̄ abſente ſe geſta ſūt. Seq̄t̄: At ille di. Ab alie. Dixit illi ieſus: Ergo liberi ſūt filij. ORI. Sermo iſte duplicē hꝫ ſenſū. Scd̄m vnū eni filij reguꝫ terre liberi ſūt apud reges terre: extranei aūt extra terrā liberi ſūt. ꝑter eos aūt q̄ deꝑmūt eos: ſic egyptij filios iſrł. Scd̄m alteꝝ aūt ꝓpter hoc ipſū q̄ aliq̄ ſūt alieni a filijs regū terre: ſꝫ ſūt filij dei: liberi ſūt: q̄ manēt in v̄bis ieſu ⁊ cog̃uerūt v̄itatē: ⁊ veritas liberauit eos a ſeruitute pcti. Filij āt regū terre liberi nō ſūt: qui oīs q̄ fecit pctm̄: ſeruꝰ ē pcti. HIE. Dn̄s aūt nr̄ ⁊ ſꝫ carnē ⁊ ſm̄ ſpm̄ filiꝰ erat regis: vel ex dauid ſtirpe generatꝰ: vł oīpotētis patris v̄bū: ḡ tributa quaſi filius regū nō debebat. AVG. de que. euā. Dicit. n. i oī regno liberos eē filios. i. n̄ eē vectigales. Multo ḡ magis liberi eē debēt i quolibꝫ regno t̄reno filij regni ipſiꝰ: ſub quo ſūt oīa regna terrena. CHRY. Si aūt nō erat filiꝰ: inaniter h̄ exēplū induxit. Sꝫ dicet aliq̄s: Filiꝰ ē ſꝫ nō ꝓpꝛiꝰ: ē ḡ alienꝰ: ⁊ ſic hoc exēplū nō hꝫ veritatē. Ipſe eni de ꝓpꝛiis filijs diſputat ad quoꝝ differentiā alienos vocat: q̄ nō ex parentibꝰ ſubſtātialiter nati ſūt. Intēde aūt q̄liter ⁊ hic xp̄s certificat eā cognitionē q̄ petro reuelata ē ꝺ eo: per quā dixit: Tu es chꝛiſtꝰ filiꝰ dei viui. HIE. Quāuis ḡ liber eēt: q: tn̄ humilitatē carnis aſſumpſerat: debuit oēm iuſticiā adimplē. vn̄ ſeq̄t̄: Ut aūt nō ſcan. eos va. ad mare. ORI. Cōſequēs quoqꝫ ē intelligere quoniā quotiēs exurgūt quidam q̄ per iuſticiā tollant nr̄a terrena: reges huiꝰ terre eos tranſmittunt: vt exigant a nobis que ſūt ipſoꝛum: ⁊ ſuo exemplo pꝛohibet dn̄s aliquod ſcandaluꝫ fieri etiam huiuſmodi hoibus: ſiue ne ampliꝰ peccēt: ſiue vt ſaluēt̄.

Filiꝰ enī dei ꝗ nullū opꝰ fecit ſeruile quaſi habens
formā ſerui quā ꝓpter hoīem ſuſcepit: tributū ⁊ cē
ſū dedit. HIE. Quid pⁱmū in h̄ loco mirer neſcio:
vtꝝ pſciam an magnitudinē ſaluatoris: Preſciētiā
ꝙ nouerat habere piſcē in oꝛe ſtaterē: ⁊ pⁱmus ipſe
capiēdus eēt. magnitudinē atq; vtutē ſi ad eiꝰ vbū
ſtater in oꝛe piſcis creatus ē: ⁊ qḋ futuꝝ erat: ipſe lo
quēdo fecerit. Ipſe ḡ chꝛiſtꝰ ꝓpter eximiā charitatē
⁊ crucē ſuſtinuit ⁊ tributa reddidit: nos infelices ꝗ
chꝛiſti cenſemur noīe: ⁊ nihil tanta dignū facimus
maieſtate: ꝓ illius honoꝛe ⁊ tributa nō reddimus:
⁊ q̄ſi filij regis a vectigalibꝰ imunes ſumꝰ. Hoc etiā
ſimpliciꝰ intellectū edificat auditoꝛē: dū audit dn̄m
tante fuiſſe paupꝑtatis: vt vnde tributa ꝓ ſe ⁊ aplo
redderet: nō habuerit. Quō ſiqs obijcē voluerit: quō
iudas ī loculis poꝛtabat pecuniā: rn̄debimꝰ: rem
paupeꝝ in vſus ſuos ꝯuertere nephas putauit: no
biſq; idē tribuit exēplū. CHRY. Uel iō nō expoſi
tis iubet dare: vt oñdat ꝙ maris ⁊ piſciū dominetꝰ.
ORIGE. Uel qm̄ ieſus nō habuit imaginē ceſa-
ris. pꝛinceps enī huiꝰ ſeculi nihil hēbat ī eo: ꝓpterea
nō ex ꝓpꝛio: ſ; ex mari imaginē ceſaris accepit. non
aūt ſuſcepit ipſe ſtaterē: neq; fecit eū ſibi poſſeſſiōe;
ne ſit aliq̄ imago ceſaris apud imaginē inuiſibilis
dei. Uide etiā chꝛiſti prudētiā qualiꝰ nec rēnuit tri
butū: nec ſimpliciter iubet dari: ſ; prius oñdit ſe nō
eſſe obnoxiū: ⁊ tūc dat quoꝝ vnū fecit. ſ. dare tribu
tū: vt illi. ſ. actoꝛes non ſcandalizentur. hoc aūt. ſ. vt
oñdat ſe libeꝝ vt nō ſcandalizētur diſcipuli. alio vō
loco ꝯtēnit phariſeoꝝ ſcandalū: qm̄ de eſcis diſputa
bat: docens nos ſcire tp̄a ſm̄ q̄ opoꝛtet nō cōtēnere
eos ꝗ ſcandalizantꝰ: ⁊ ſm̄ q̄ opoꝛtet cōtēnē. GRE.
ſup ezechielꝰ. Cōſiderandū enī ē: qꝛ inq̄tū ſine petō
poſſumꝰ vitare ꝓximoꝝ ſcādalū debemꝰ. Si aūt de
veritate ſcādalū ſumitꝰ: vtiliꝰ pmittitꝰ naſci ſcādalu;
q̄ȝ veritas relinquat. CHRY. Sic aūt ſtupeſcis de
chꝛiſti vtute: ita admirare petri fidē: qm̄ rei tā diffi-
cili obediuit. Ideoq; de fide eum remunerās: copu
lauit eū ſibi in tributi datione: qḋ fuit abūdātis ho-
noꝛis. Et hoc ē qḋ dꝛ: Inuenies ſta. il. ſu. da eis pꝛo
me ⁊ te. GLO. Cōſuetudo enī erat vt vnuſquiſq;
ꝓ ſe didrachma redderit. Stater vō ē pondꝰ duoꝝ
didrachmatū. ORI. Myſtice aūt in agro ꝯſolati
onis: ſic enī interp̄tatꝰ capharnaū: ꝯſolatꝰ oēm diſci
pulū: ⁊ libeꝝ filiū eē ꝓnūciat: ⁊ dat ei vtutē piſcādi
pⁱmū piſcē: vt aſcendente eo ꝯſolationē accipiat pe-
trus ſup eū quē piſcatꝰ ē. HYLA. Cū aūt pⁱmū pi
ſcē admonetꝰ petrꝰ inq̄rere: aſcenſuri oñdūtꝰ ⁊ plu-
res. Btūs ille pꝛimꝰ martyr ſtephanꝰ: pꝛimꝰ aſcen-
dit: ⁊ ſtaterē ī oꝛe ꝯtinuit. In quo didrachma noue
p̄dicatiōis tāq; duo denarij hēbantꝰ. dei enī gloꝛiā
⁊ dn̄m chꝛiſtū in paſſione ꝯtuens p̄dicabat. HIE.
Uel iſte piſcis ꝗ pⁱmꝰ factꝰ ē adā: ꝗ ꝓ ſecūdū adā li-
beratꝰ id qḋ in oꝛe eiꝰ h̄ ē in ꝯfeſſiōe fuit īuentū: pꝛo
petro ⁊ dn̄o redditꝰ. ORIG. Cū etiā videris aua-
rū hoīem ab aliquo petro coꝛrectum ꝙ abſtulit de
oꝛe eiꝰ vbū pecunie: dices eū aſcēdiſſe de mari. i. de
fluctibꝰ ſolicitudinu; auaricie ad hamū rōnabilē ⁊
ꝯp̄henſū atq; ſaluatū ab aliquo petro ꝗ eu; docuit
veritatē: vt ꝓ ſtatere habeat imaginē dei. i. eloq̄a eiꝰ
HIE. Et pulchꝛe illud ipſū quidē datꝰ p̄ciū: ſ; diui
ſū ē: qꝛ ꝓ petro q̄ſi ꝓ peccatoꝛe preciū reddebatur:
dn̄s aūt nr̄ petm̄ nō fecit. Oñditꝰ āt ſilitudo carnis
dū eodē ⁊ dn̄s ⁊ ſeruꝰ p̄cio liberātꝰ. CA. XVIII.

In illa hoꝛa acceſſerunt di
ſcipuli ad ieſū dicētes: Quiſ
putas maioꝛ eſt in regno ce
loꝝ? Et aduocans ieſus puulū: ſta
tuit eū in medio eoꝝ: ⁊ dixit: Amē
dico uob: niſi ꝯuerſi fueritis ⁊ effici
amini ſicut puuli nō intrabitis in re
gnu; celoꝝ. Quicūq; ergo humilia
uerit ſe ſicut puulꝰ iſte: hic ē maioꝛ i
regno celoꝝ. Et q ſuſceperit unum
puulū talē in noīe meo me ſuſcipit.
Qui aūt ſcandalizauerit unū de pu
ſillis iſtis q in me credūt: expedit ei
ut ſuſpēdatꝰ mola aſinaria i collo eiꝰ
⁊ dimergatꝰ in ꝓfundum maris.

HIE. Quia diſcipuli viderāt ꝓ petro ⁊ dn̄o idē tri
butū redditū: ex eq̄litate p̄cij arbitrati ſūt oībꝰ aplis
petrū eē p̄latū. CHRY. Un̄ paſſi ſūt aliqḋ hūanū
qḋ euāgeliſta deſignat dicēs: In illa hoꝛa acceſſe-
rūt diſcipuli ad ieſū dicētes: Quiſputas maioꝛ ē in
regno celoꝝ? Uerecundati ſiquidē paſſionē ꝯfiteri
quā paſſi ſūt: nō dicūt manifeſte: Petrū cur p̄hono
raſti nobis? ſed indeterminate interrogāt: Quis ma-
ioꝛ ē? Qm̄ aūt tres p̄honoꝛatos viderūt. ſ. petrū iaco
bum ⁊ iohānē in trāſfiguratiōe: nihil tale paſſi ſūt.
qm̄ vō in vnū ſolū cōtulit honoꝛē: tūc doluerūt. Tu
aūt ꝯſidera pⁱmū quidē ꝙ nihil eoꝝ q̄ ſūt in terris q̄
rūt: deinde ꝙ poſtea hāc paſſionē depoſuerūt. Nos
aūt neq; ad defectꝰ eoꝝ ꝯtingere poſſumꝰ. neq; enī
querimꝰ: Quis maioꝛ ē in regno celoꝝ? ſ; Quis ma
ioꝛ eſt in regno terre. ORI. In his aūt imitatoꝛes
diſcipuloꝝ eē debemus: ſiq̄ aliquid ī nobis dubiū
queritur ⁊ nō inuenitꝰ: vt cū omni ꝯſenſu accedamꝰ
ad ieſū: ꝗ potēs ē illuminare coꝛda hoīm ad intelli-
gendā ſolutionē oīm queſtionū. Interrogemꝰ etiā
aliquē doctoꝛ: Qui p̄poſiti hn̄tur in eccleſijs? Scie
bant aūt diſcipuli hoc interrogātes: quia nō eſt eq̄-
litas ſanctoꝝ in regno celeſti: ſ; quō maioꝛ ⁊ qualiꝰ
viuēs minimꝰ hoc diſcere cupiebant. Uel ſciebant
quiſ eēt minimꝰ: ⁊ q̄s magnꝰ: ex eo qḋ ſupꝛa dn̄s di
xerat: ſed ex multis magnis q̄s eſſet maioꝛ hoc eis
nō erat manifeſtū. HIE. Uidēs aūt ieſus cogitati
ones eoꝝ voluit deſiderio gloꝛie humilitatis ꝯtēti-
onē ſanare. vn̄ ſeq̄tur: Et aduo. ie. puu. ſta. eū in me.
eoꝝ. CHRY. Mihi videtꝰ valde paruulū ī medio
ſtatuiſſe: oībꝰ paſſiōibꝰ exutū. HIE. Ut ī eo et etatē
q̄rē ⁊ ſilitudinē inocētie demōſtraret. vꝉ certe puu
lū ſtatuit in medio eoꝝ ſeipſū qui non venerat mi-
niſtrari ſed miniſtrare: vt eis humilitatis tribueret
exemplū. Alij paruulū interp̄tantur ſpm̄ſanctū quē
poſuerit in coꝛdibꝰ diſcipuloꝝ: vt ſupbiā in humili-
tatē mutaret. Seq̄tꝰ: Et dixit: Amen di. vo. niſi ꝯuer.
fue. ⁊ efficia. ſicut paruuli: non intr. in reg. celoꝛum.
Nō p̄cipit aplis vt etatē habeāt paruuloꝝ: ſed ino-

centiā:et ꝙ illi ꝑ annos poſſidēt: hi poſſideāt ꝑ idu
ſtriā:vt malicia non ſapiā puuli ſint. Ac ſi dicat: Si-
cut iſte paruul⁹ cuius vobis exemplū tribuo nō ꝑſe
uerat in iracūdia: leſus nō meminit: vidēs pulchrā
mulierē nō delectat̄: non aliud cogitat: ⁊ aliud lo-
quit̄: ſic ⁊ vos niſi talē habueritis innocentiā: ⁊ ani
mi puritatē regnum celoꝝ non poteritis intrare.
HYLA. Pueros etiā credētes oēs ꝑ audiētie fidē
nūcupauit. hi eni patrē ſequūt̄: matrē amant: velle
malū neſciūt: curā opū negligūt: nō inoleſcunt: non
oderūt: nō mentiūtur: dictis credūt: ⁊ qđ audiūt ve
rum hn̄t. Lr̄a ḡ ſic legit̄. GLO. Niſi ↄuerſi fueri-
tis ab hac elatione ⁊ indignatione in qua mō eſtis
⁊ efficiamini ita innocētes ⁊ humiles ꝑ v̄tutē: ſicut
puuli ſūt ꝑ etatē: non intrabitis in regnum celoꝝ ⁊
q̄nquidē aliter nō intrat̄. Quicunq ḡ humiliauerit
ſe ſicut puulus iſte: hic maioꝛ eſt in regno celoꝛum.
Quāto eni q̄s erit humilioꝛ: tanto maioꝛ efficit̄ in
regno celoꝝ. REMI. i. in cognitione gratie uel ec
cleſiaſtica dignitate: vel certe in eterna btitudine.
HIE. Uel aliter: Quicūq humiliauerit ſe ſicut puu
lus iſte: hic ītrabit ī regnū celoꝝ. Seqt̄: Et q̄ſuſcepit
vnū puu. ta. ī no. meo: me ſuſcepit. CHRY. ac ſi. d.
Non ſolū ſi tales efficiami: mercedē accipiti. ſ; etſi
alios tales ꝑpter me honoꝛabitis: ⁊ honoꝛis q̄ ē ad
illos retributiōe; vobis determino regnū. Magis
aūt qđ multomaius eſt ponit: Me ſuſcepit. HIE.
Qui eni talis fuerit: vt chꝛiſti imitetur humilitatē ⁊
innocentiā: in eo chꝛiſt⁹ ſuſcipit̄ ⁊ prudenter: ne cu;
delatū fuerit apl̄is: ſe putēt honoꝛatos adiecit: non
ſuo illos merito: ſed magiſtri honoꝛe ſuſcipiendos.
CHRY. Deinde facile ſuſceptibilē hūc ſermonem
facit: penā inducēs. vnde ſequit̄: Qui aūt ſcandali-
zat vnū de puſillis iſtis. Ac ſi dicēt: Sicut q̄ hos ho-
noꝛāt ꝑpē me mercedē habēt: ita ⁊ q̄ hos dehono-
rant: vltimā ſuſtinebūt vindictā. Si aūt conuitium
ſcandalū vocat: ne mireris. multi eni puſillanimes
ex eo ꝙ deſpiciūt̄: ſcandalizati ſūt. HIE. Nota ꝙ
qui ſcandalizat̄ puul⁹ eſt. maioꝛes eni ſcandala nō
recipiūt. Et q̄uq generalis poſſit eſſe ſn̄ia aduerſus
oēs q̄ aliquē ſcandalizant: tn̄ iuxta conſequētiā ſer
monis etiā contra apl̄os dictū intelligi pōt: q̄ inter-
rogādo quis maioꝛ eēt in regno celoꝝ: videbantur
inter ſe de dignitate cōtendere. ⁊ ſi in hoc vitio per-
manſiſſent: poterāt eos quos ad fidē vocabant per
ſuū ſcandalū ꝑdere: dū apl̄os viderēt int̄ ſe de ho-
noꝛe pugnare. ORIGE. Quō aūt q̄ cōuerſus eſt
⁊ fact⁹ quaſi puer: ⁊ minim⁹ ē ⁊ potens ſcandaliza-
ri: hoc ſic poſſum⁹ explanare: Oīs qui filio dei cre-
dit ⁊ conuerſat̄ ſm̄ euāgelicos act⁹: cōuerſus ābu-
lat quaſi puer. qui aūt nō ↄuertit̄ vt fiat ſicut puer:
hūc impoſſibile ē intrare in regnū celoꝝ. In oī aūt
credentiū multitudine ſunt q̄dā nuꝑ cōuerſi: vt fiāt
ſicut puuli: nondū aūt ſunt facti: hi puſilli hn̄tur in
chꝛiſto: ⁊ ſūt ſcādali receptoꝛes. HIE. Qđ aūt dr̄:
Expedit ei vt ſuſpendat̄ ſm̄ ritum ꝑuincie loquit̄:
quo maioꝝ criminū iſta apud veteres iudeos pena
fuerit in ꝓfundū ligato ſaxo mergere. Expedit autē
ei quia multo meli⁹ ē pro culpa breuē recipe penā
q̄ eternis ſeruari cruciatib⁹. CHRY. Cōſequens
aūt erat prioꝛibus dicere: Me non ſuſcepit: qđ erat
omni pena amari⁹. ſed q: groſſi erāt ⁊ p̄dicta pena

eos nō mouebat: cōꝑationē exempli cognitā mani-
feſtat p̄paratā penā. ꝑpter hoc eni dicit ꝙ expedit
ei hoc ſuſtinere: q̄ñ eos alia grauioꝛ pena expectat.
HYLA. Myſtice aūt mole op⁹ laboꝛ eſt cecita-
tis. nam clauſis iumentoꝝ oculis agūtur in gyrū: ⁊
ſub aſini quidē noīe frequēter gentes cognomina-
tas reperimus: q̄ ceci laboꝛis ignoꝛantia cōtinent̄.
Iudeis aūt ſcientie iter in lege p̄ſtitū eſt: q̄ ſi chꝛiſti
apoſtolos ſcādalizauerint: recti⁹ alligata collo mo
la aſinaria demerſi ī mari fuiſſent. i. gētiū laboꝛ de
p̄ſſi ignoꝛantia ſeculi demonſtrarentur: q: illis to-
lerabili⁹ fuerat neſciſſe xp̄m q̄ ꝑphetaꝝ dn̄m nō re
cepiſſe. GRE. vij. moꝛa. Uel alit̄: Quid ꝑ mare ni
ſi ſeculū: quid ꝑ molā aſinariā niſi actio terrena ſi-
gnificat̄: que cū colla mētiſ ꝑ ſtulta deſideria ſtrin
git: hāc in laboꝛis circuitū mittit. Sunt vtiq nōnul
li qui dū terrenas actiones deſerunt: ⁊ ad cōtēpla-
tionis ſtudia humilitate poſtpoſita vltra intelligē-
tie vires ſurgūt: non ſolū ſe in erroꝛē deiciūt: ſed in
firmos quoq de gremio veritatis diuidunt. Qui ḡ
vnū de minimis meis ſcādalizat meli⁹ ei fuerat: liga
ta collo mola aſinaria in mari ꝓiici: q: nimirū per-
uerſe menti expedienti⁹ eſſe potuiſſet: vt occupata
mūdo terrena negocia ageret: q̄ ꝑ cōtēplatiōis ſtu
dia ad multoꝝ ꝑniciē vacaret. AVG. de que. eu.
Uel aliter: Qui ſcandalizauerit vnū ex puſillis iſtis
i. ex humilib⁹ q̄les vult eē diſcipulos ſuos non ob-
tēperādo vel etiā cōtradicendo: ſicut de alexandro
apl̄s dicit: expedit ei vt mola aſinaria ſuſpendatur
collo ei⁹: ⁊ p̄cipitet̄ in ꝓfundū maris. i. congruit ei
vt cupiditas rerū tpaliū: cui ſtulti ⁊ ceci alligant̄ et
deuictū pondere ſuo deducat ad interitum.

Ueh mūdo a ſcādalis. Neceſſe
eſt eni ut ueniāt ſcandala. Uerūtn̄
ueh hoi ꝑ quē ſcādalū uenit. Si aūt
man⁹ tua uel pes tu⁹ ſcandalizat te
abſcide eū ⁊ proiice abs te. Bonū;
tibi eſt ad uitā ingredi debilē ul' clau
du; q̄; duas man⁹ uel duos pedes
hn̄tē mitti in ignē eternū. Et ſi ocu
lus tu⁹ ſcādalizat te: erue eū ⁊ ꝓiice
abs te. Bonū ē tibi unū oculū hn̄tē
i uitā intrare: q̄; duos oculos habē
tem mitti in gehennam ignis.

GLO. Dixerat dn̄s ꝙ expedit ei q̄ ſcandalizat: vt
ſuſpēdatur mola aſinaria ī collo ei⁹. Cui⁹ rōnē aſſi-
gnās ſubdit: Ueh mūdo a ſcādalis. i. ꝑpt̄ ſcandala.
ORI. Hoc nō de elemētis mūdi intelligam⁹: ſ; h
hoīes q̄ ſūt ī mūdo dicūt̄ mūd⁹. Nō ſūt aūt diſcipu
li chꝛiſti ď h̄ mūdo. vn̄ nō pōt eis eē a ſcādalis veh.
nā etſi multa ſūt ſcādala: nō tāgūt eū q̄ nō ē de hoc
mūdo. Si āt adhuc ē ď h̄ mūdo: ꝑpterea ꝙ diligit
mūdū ⁊ que ſunt ī eo: tāta ſcandala compꝛehendēt
eu; quantis fuerat obligatus in mundo. Seqtur:
Neceſſe ē. n. vt veniāt ſcādala. CHRY. Cū āt dīc
Neceē ē: nō deſtruit libertatē arbitrij: neq; neceſſita
ti aliquarū rerū ſuppōit: ſed qđ oīno futuꝝ ē p̄dīc

ſcandala q̃dẽ ſũt ꝓhibitiones recte vie. nõ aũt p̃dicatio chriſti ſcandala inducit. neqꝫ qꝛ p̃dixit: ꝓpter h̃ fit: ſed q̃a oĩno futuruꝫ erat: propter hoc p̃dixit: Sed dicet aliquis: Si oẽs corrigãt̃: ⁊ nullus ſit qui ſcãdala afferat: nonne mẽdacij arguet̃ hic ſermo? Nequaq̃ꝫ. qꝛ enĩ p̃uidit inemẽdatos futuros hoĩes eẽ, ꝓpt̃ h̃ dixit: Neceſſe ẽ vt veniãt ſcandala. i. oĩno veniẽt. ſi aũt corrigẽdi eẽnt nõ dixiſſet. GLO. Ut neceſſe ẽ vt veniãt ſcãdala: qꝛ ſunt nec̃ia. i. vtilia vt q̃ p̃ h̃ ꝓbati ſũt: mãifeſti fiãt. CHRY. Scãdala. n. erigũt hoĩes ⁊ acutiores eos faciũt: ⁊ eũ q̃ cadit velociter erigũt: inq̃ñtũ. ſ. igerũt ſolicitudinẽ. HYLA. Uel humilitas paſſionis ſcandalũ mũdo ẽ: q̃d ſub deformitate crucis eterne glĩe dñm voluit accipe. Et q̃d mũdo tam p̃iculoſũ q̃ꝫ non recepiſſe chriſtũ? Ideo vero neceſſe ait venire ſcandala: qꝛ ad ſacrum reddende nobis eternitatis: oĩs in eo paſſionis hũilitas eſſet cõplẽda. ORIGE. Uel veniẽtia ſcãdala ſũt angeli ſathane: nec tñ putes ſm naturã vel ſubſtantiã eẽ hmõi ſcãdala: ſed libertas arbitrij in quibuſdã genuit ſcandalũ: volẽs ſuſcipe ꝓ virtute laborẽ. Nõ põt aũt eẽ verũ bonũ niſi habeat impugnationẽ mali. Sic g̃ neceſſe ẽ venire ſcãdala ſic̃ neceſſe ẽ ſuſtinere maliciã celeſtiũ q̃ magis irritãtur: quãtomagis v̇bũ chriſti in hoĩb⁹ inualeſcẽs: expellit ab eis malignas v̇tutes. Querũt aũt organa p̃ q̃ ſcandala operẽt̃: q̃b⁹ ẽ magis veh. nã multo pei⁹ erit ei q̃ ſcandalizat: q̃ꝫ ei q̃ ſcãdalizat̃. vñ ſeq̃t̃: Uerũtñ veh hoĩ illi p̃ quem ſcan. venit. HIE. Ac ſi. d. Ueh hoĩ illi q̃ vitio ſuo facit vt p̃ ſe fiat: q̃d neceſſe ẽ vt ĩ mũdo fiat. Simulqꝫ p̃ generalẽ ſñiam p̃cutit̃ iudas q̃ ꝓditioni animũ p̃parauerat. HYLA. Uel ſub hominis nũcupatiõe actorẽ ſcãdali hui⁹ quod ẽ extra paſſiõꝫ chriſti iudaicũ pp̃lm deſignat: p̃ quẽ oẽ huic mũdo p̃iculũ cõpat̃: vt chriſtũ in paſſiõe abnegẽt quẽ lex ⁊ ꝓphe paſſibilẽ p̃dicauerũt. CHRY. Ut aũt diſcaſ q̃ nõ ſũt abſolute neceſſitatis ſcãdala: audi q̃ ſequit̃: Si aũt man⁹ tua vel pes tu⁹. Nõ aũt h̃ de mẽbris corꝑalib⁹ dicit: ſꝫ de amicis quos ĩ ordine neceſſarioꝝ mẽbroꝝ hẽm⁹. nihil ẽ enĩ ita nociuũ vt ꝯuerſatio mala. RABA. Scandalũ q̃ppe ſmo grec⁹ ẽ: q̃d nos offendiculũ vel ruinã ⁊ impactionẽ pedis dicere poſſum⁹. Ille g̃ ſcandalizat frẽm q̃ ei dicto factoue min⁹ recto occaſionẽ ruine dederit.
HIE. Igit̃ oĩs trũcat̃ affect⁹: ⁊ vniuerſa ꝓpinq̃tas amputat̃: ne p̃ occaſionẽ pietatis vnuſquiſqꝫ credẽtiũ ſcandalis pateat. Si inq̃t ẽ tibi ꝯiũct⁹ vt manus pes ocul⁹: ⁊ ẽ vtilis atqꝫ ſolicit⁹ ad p̃ſpiciendũ: ſcandalũ aũt tibi faciat: ⁊ ꝓpter moꝝ diſſonãtiã te ptrahat in gehẽnnã: meli⁹ ẽ vt ꝓpinquitate ei⁹ careas ⁊ emolumẽtis carnalib⁹ q̃ꝫ dũ vis lucrifacẽ cognatoſ ⁊ neceſſarios: cãm hẽas ruinaꝝ. Nouit. n. vnuſq̃ſqꝫ credentiũ q̃d ſibi noceat: vel in quo ſolicitet̃ anim⁹ ac ſepe tẽtet̃. meli⁹ eſt enĩ vitã ſolitariã ducẽ: q̃ꝫ ob vite p̃ñtis nec̃ia vitã eternã p̃dẽ. ORIGE. Uel ſacerdotes rõnabiliter p̃ñt dici eẽ ocul⁹: q̃ñ ſpeculatores hñt̃: diaconi aũt ceteriqꝫ man⁹: qꝛ p̃ eos opa ſpiritalia gerũt̃. pp̃ls aũt ſũt pedes corꝑis ecc̃lie. q̃bus oĩb⁹ p̃cere nõ oportet ſi ſcandalũ ecc̃lie facti fuerit. Uel act⁹ anime: peccãs man⁹ intelligit̃: ⁊ inceſſus aĩe: peccans pes: ⁊ viſus aĩe: peccãs ocul⁹: quos oportet p̃ſcidere ſi ſcandalũ p̃b[illegible] frequẽter enĩ ipa opa mẽbroꝝ ꝓ membris in ſcriptura ponũtur.

Uidete ne ꝯtẽnatis unuꝫ ex his puſillis. Dico eni uob: qꝛ ãgeli coꝝ in cel' ſp̃ uidẽt faciẽ p̃ris mei q̃ ĩ celis eſt. Uenit eniꝫ fili⁹ hoĩs ſaluare q̃d perierat. Quid uob̃ uidet̃? Si fuerint alicui cẽtũ oueſ ⁊ errauerit una ex eis: nõne relinq̃t nonagintanouẽ ĩ mõtib⁹ ⁊ uadit q̃rere eã q̃ errauit? Et ſi cõtigerit ut iueniat eã: amẽ dico uobis: qꝛ gaudet ſup̃ eam magis q̃ꝫ ſup̃ nonagintanouẽ q̃ nõ errauerũt. Sic nõ ẽ uolũtas añ p̃reꝫ uẽm q̃ i celis ẽ: ut p̃eat un⁹ de puſill' iſtis.

HIE. Supra dixerat dñs p̃ manũ ⁊ pedẽ ⁊ oculũ oẽs ꝓpinquitates ⁊ neceſſitudines q̃ ſcandalũ facẽ poterãt amputãdas: auſteritatẽ itaqꝫ ſñie ſubiecto p̃cepto tẽꝑauit dicens: Uidete ne ꝯtẽ. vnũ ex his puſillis. Ac ſi. d. Quãtũ in vobis ẽ nolite ꝯtẽnere: ſꝫ p⁹ veſtrã ſalutẽ etiã illoꝝ querite ſanitatẽ. Si n aũt perſeuerãtes in p̃ctis videritis: meli⁹ ẽ vos ſaluos fieri q̃ꝫ perire cũ multis. CHRY. Uel aliter: Sicut fugere malos: ita honorare bonos magnũ habet lucrũ. Supra g̃ docuit ſcandalizantiũ abſcindẽ amicicias: hic aũt docet exhibẽ ſcis honorẽ ⁊ ꝓcuratiõꝫ. GLO. Uel aliter: Quia tantũ malũ ꝓuenit ex ſcãdalizatis fratrib⁹: videte ne ꝯtẽnatis vnũ ex his puſillis. ORIGE. Puſilli aũt ſũt q̃ nuper in chriſto ſunt nati: aut tales ꝑmanent ſine ꝓfectu quaſi nup̃ nati. Non aũt habuit neceſſe mãdare chriſt⁹ de ꝑfectioribus fidelib⁹ nõ contẽnẽdis: ſed de puſillis ſicut ⁊ ſupra dixerat: Siquis ſcandalizauerit vnũ ex puſillis iſtis. Alius aũt forte dicit Puſillũ: hic dicit ꝑfectũ: ſm q̃ alibi ait: Qui minim⁹ erit in vobis: hic erit maioꝝ. CHRY. Uel quia ꝑfecti paruuli apud multos eſtimant̃. ſ. paupes ⁊ cõtẽptibiles. ORIGE. Sed huic expoſitioni nõ videt̃ ꝯuenire q̃d dr̃: Siquis ſcandalizauerit vnũ de puſillis iſtis. ꝑfect⁹ enĩ nõ ſcandalizat̃ nec perit. Sed qui hanc expoſitionẽ eſtimat verã dicit q̃ iuſti hoĩs aĩa vertilis eſt ⁊ ſcandalizat̃ aliq̃ñ etſi non facile. GLO. Ideo aũt nõ ſũt ꝯtẽnendi: qꝛ adeo chari ſunt deo: q̃ angeli ſũt eis ad cuſtodiã deputati. vñ ſeq̃t̃: Dico enĩ vobiſ qꝛ ãgeli eoꝝ ĩ celis ſp̃ vidẽt faciẽ patris mei q̃ ĩ celis eſt. ORIGE. Quidã volũt ex eo dare hoĩb⁹ angelum adiutorẽ ex quo p̃ lauacꝝ regenerationis nati ſũt infantes in chriſto dicẽtes nõ eẽ credibile incredulis ⁊ errantib⁹ p̃eſſe angeluꝫ ſanctũ: ſed tp̃e infidelitatis ⁊ p̃ctõꝝ ẽ hõ ſub angelis ſathane. alij autẽ volũt mox cum quis fuerit natus: eorum qui p̃cognitj ſũt a deo accipere ſibi p̃poſitũ angelũ. HIE. Magna enĩ dignitas animaruꝫ: vt vnaq̃qꝫ habeat ab ortu natiuitatis ĩ cuſtodiã ſui angelũ delegatũ. CHRY. Hic aũt nõ de quibuſcũqꝫ angelis loq̃t̃: ſed de ſupueniẽtib⁹. Cũ enĩ dicat: Uidẽt faciẽ p̃ris mei: nihil aliud oñdit q̃ꝫ magis liberã p̃ñtiã ⁊ maiorẽ eoꝝ apud deũ. GRE. in ho. Dionyſius aũt di

cit ꝙ ex minoꝛibꝰ angeloꝝ agminibꝰ ad explendū
miniſteriū vel viſibiliter vel inuiſibiliter mittūť. nā
ſupioꝛa illa agmina vſū exterioꝛis miniſterij neq̄q̄
habent. GRE.ii.moꝛa. Et faciē ḡ pr̄is angeli ſem
per vidēt: ⁊ tñ ad nos veniūt: q꞉ ⁊ ad nos ſpeciali ꝑ
ſentia foꝛas exeūt. ⁊ tñ ibi ſe vnde receſſerāt ꝑ inter/
nā ꝯuerſationē ſeruauit. Neq̄ȝ enī ſic a diuina viſi/
one foꝛas exeūt: vt interne cōtēplationis gaudijs
ꝓuenť. HIE. Saluandoꝝ igiť ꝑ chꝛiſtū oꝛatiōes
angeli deo quotidie offerūt: ḡ ꝑiculoſe ille ꝯtemni
tur: cuius deſideria ac poſtulatiōes ad eternū ⁊ in/
uiſibilē deum angeloꝝ famulatu ac miniſterio ꝑue
hūť. AVG.de ver.do. Uel angeli noſtri dicūť q̄
ſūt angeli dei. Dei ſunt: q꞉ deū nō reliquerūt. nr̄i ſūt
q꞉ ſuos ciues nos habē̄ ceperūt. Sicut ḡ nūc illi vi/
dent deū: ita ⁊ nos ſumꝰ viſuri facie ad faciē. de qua
viſione dicit iohānes: Uidebimꝰ eū ſicuti eſt. facies
enī dei manifeſtatio eiꝰ intelligēda ē: non aliq̄ð ta/
le mēbrū quale nos hēmꝰ in coꝛpe: atq̄ȝ iſto nomie
nūcupamꝰ. CHRY. Rurſus aliā rōnē ponit: q̄re
puſilli nō ſūt ꝯtēnendi ꝑoꝛe maioꝛē dicens: Uenit
enī fi.ho.ſal.qð perierat. REMI.q.d. Nō ꝯtēna/
tis puſillos: q꞉ ego ꝓ homibꝰ hō fieri dignatꝰ ſum.
Cū eni dicit: qð perierat. ſubintelligēdū ē genꝰ hu/
manū. oīa enī elemēta ſuū oꝛdinē ſeruāt: ſed hō er/
rauit: q꞉ ſuū oꝛdinē ꝑdidit. CHRY. Deide ad hāc
rōnem ꝑabolā copulat: ꝑ quā ⁊ patrē inducit ſalu/
tem hoīm volentē dicēs: Quid vobiſ videť ſi fuerit
alicui centū oues? GRE.in ho. Hoc ad chꝛiſtum
auctoꝛē hoīm ꝑtinet: q꞉ enī cētenariꝰ ꝑfectꝰ ē nume
rus: ipſe centū oues habuit: cū angeloꝝ ⁊ hoīm ſub
ſtantiā creauit. HYLA. Quiſ aūt vna hō intelligē
dus eſt: ⁊ ſub hoīe vno vniuerſitas ſentiēda ē. in vni
us enī ade erroꝛe oē̄ hoīm genꝰ aberrauit. Igiť ⁊ q̄
rens hoīem chꝛiſtꝰ eſt: ⁊ nonagintanouē relicte ce/
leſtis gloꝛie multitudo ē. GRE. Dicit aūt euāgeli
ſta eas relictas in mōtibꝰ: vt ſignificet in excelſis: q꞉
nimiꝝ oues q̄ nō perierāt in ſublimibꝰ ſtabant.
BEBA: Quē ḡ dn̄s inuenit qñ hoīem reſtaurauit.
Et ſuꝑ eā inuentā maiꝰ gaudiū ē in celo q̄ȝ ſuꝑ no/
nagintanouē: q꞉ maioꝛ materia diuine laudis ē in
reſtauratione hoīm q̄ȝ in creatiōe angeloꝝ. Mira/
biliter.n.angelos creauit: ſed mirabiliꝰ reſtaurauit.
RABA. Nota ꝙ vnū deeſt a nouē vt.x.ſint: ⁊ ad
nonagitanouē vt cētū ſint. Uariari ḡ ꝑ breuitatē ⁊
magnitudinē numeri ꝑñt q̄bꝰ vnū deeſt ē vt ꝑficiāť
ipſū v̄o vnū ſine varietate in ſe manēs cū acceſſerit:
ceteros ꝑficit. Et vt ꝑfecta ſūma oīm integrareť ī ce
lo: hō ꝑditus querebať in terra. HIE. Alij v̄o no/
nagintanouē ouibꝰ iuſtoꝝ putāt numerū intelligi:
⁊ in vna ouicula pctōꝝ ſerui: qð ī alio loco dixerat:
Non veni vocare iuſtos: ſȝ pctōꝛes. GRE. in ho.
Conſiderandū aūt nobis ē cur dn̄s plus de ꝯuerſiſ
peccatoꝛibꝰ q̄ȝ de ſtantibꝰ iuſtis gaudiū eē̄ fateať:
q꞉.ſ. plerūq̄ȝ pigri remanēt ad exercēda bōa ꝑcipua
q̄ valde ſibi ſecuri ſūt ꝙ nulla cōmiſerint mala gra
uioꝛa. At ꝯtra nōnūq̄ȝ hi q̄ ſe aliq̄d egiſſe illicite me
minerūt: ex ipo ſuo doloꝛe cōpuncti inardeſcunt in
amoꝛē dei. Et q꞉ ſe erraſſe a deo conſiderāt: dāna ꝑ
cedentia lucris ſubſequētibꝰ recōpenſant. ſic ⁊ dux
in ꝑlio plus eū militem diligit: q̄ poſt fugā ꝯuerſus
hoſtē foꝛtiter pꝛemit q̄ȝ illum q̄ nūq̄ȝ terga ꝑbuit: ⁊

nūq̄ȝ aliq̄d foꝛtiter fecit. Sed ⁊ ſūt quidā iuſti de q̄
bus tantū ē gaudiū: vt eis nullꝰ penitēs ꝓponi poſ
ſit. ꝙ etſi nō ſint ſibi maloꝝ conſcij: tñ illicita reſpu
unt: in oībus ſe humiliāt. Quantū ḡ gaudiū ē ſi hu
militer plāgat iuſtꝰ: cū gaudiū ſit: ſi qð male geſſit:
dānat iniuſtꝰ. BED. Uel ꝑ nonagintanouē oues
quas in montibꝰ reliquit: ſuꝑbos ſignificat: quibus
ad ꝑfectionē vnitas deeſt. Cū ergo īuenerit pctōꝛē
magis ſuꝑ eū gaudet.i. ſuos gaudere facit q̄ȝ ſuꝑ iu
ſtos falſos. HIE. Quod aūt ſubdiť: Sic nō ē volū
tas: referť ad ſuꝑiꝰ ꝓpoſitū: de quo dixerat: Uidete
ne cōdēnatis vnū de puſilliſ iſtis. ⁊ docet iccirco pa
rabolā poſitā: vt puſilli nō ꝯtēnanť. In eo aūt qð
dicit: Nō ē volūtas añ patrē ⁊c. oſ̄dit ꝙ quotieſcū
q̄ȝ perierit aliq̄s ex puſillis nō volūtate patriſ perit.

Si aūt peccauerit in te frater tuꝰ
uade ⁊ coꝛripe euȝ inter te ⁊ ipſū ſo
lū. Si te audierit: lucratꝰ eris frēm
tuū. Si aūt non te audierit: adhibe
tecū adhuc unū uel duos: ut in oꝛe
duoꝝ uel triū teſtiū ſtet oē̄ uerbū.
Q. ſi non audierit eos: dic eccleſie.
Si autē eccleſiam nō audierit ſit ti
bi ſicut ethnicus ⁊ publicanus.

CHRY. Quia ſuꝑius vehemētē ſermonē adūer/
ſus ſcādalizātes ꝓpoſuit: vndiq̄ȝ eos trēs: ne rurſus
hi q̄bꝰ ſcādala inferūť: ſic fiāt reſupini: totū ꝯtēnen
tes ī aliud vitiū incidāt.ſ. negligētie: ⁊ ſcādalizātes
ꝑ oīa ſibi pci volētes ī elatiōȝ incidāt: h̄ dn̄s eos cō
ꝑmit: ⁊ redargutiōȝ fieri iubet dicēs: Si aūt pec.i te
fra.tuꝰ: va. ⁊ co.eū inť te ⁊ ip.ſolū. AVG.de v.do.
Admonet noſ q̄dē dn̄s nr̄ ñ negligē̄ inuicē pctā nr̄a:
nō q̄rēdo q̄d reꝑhēdaſ: ſȝ vidēdo q̄d coꝛrigas. Debe
mꝰ.n.amādo coꝛripe nō nocēdi auiditate: ſȝ ſtudio
coꝛrigēdi. ſi neglexeris: peioꝛ eo factꝰ es. Ille iniurā
fecit: ⁊ īiuriā faciēdo graui ſeipſū vulnere ꝑcuſſit. tu
vulnꝰ fr̄is ꝯtēnis: peioꝛ es tacēdo q̄ȝ ille ꝯuitiēdo
AVG.i.de ci.dei: Plerūq̄ȝ.n.a maliſ docēdis: admo
nēdiſ: aliqñ etiā obiurgādis ⁊ coꝛripiēdis male diſ
ſilať: vľ cū laboꝛis piget: vľ cū eoꝝ īimicitias deuita
mus ne īpediāt ⁊ noceāt ī iſtis tꝑalibꝰ rebꝰ: ſiue q̄s
adipiſci adhuc nr̄a cupiditas appetit ſiue q̄s amitte
foꝛmidat infirmitas. Si āt ꝓpꝛea q̄ſq̄ȝ obiurgādis ⁊
coꝛripiēdis male agentibꝰ ꝑcit: q꞉ oppoꝛtunꝰ tēpꝰ
inq̄riť vel eiſdē ipſis metuit ne deterioꝛes ex h̄ effi/
ciānť: vel ad bonā vitā ⁊ piā erudiēdos īpediāt ali/
os infirmos aut ꝑmāt atq̄ȝ auertāt a fide: nō videť
eē̄ cupiditatis occaſio: ſȝ ꝯſiliū charitatis. Lōge aūt
grauioꝛē hn̄t cām eccl'iaꝝ ꝑpoſiti: q̄ ī eccleſijs ꝯſtitu
ti vt nō ꝑcāt obiurgādo pctā: nec iō tñ ob h̄ꝰ cēnoī
culpā penitꝰ alienꝰ ē: q̄ lȝ ꝑpoſitꝰ nō ſit: in eis tñ q̄bꝰ
vite huiꝰ neceſſitate ꝯiungiť: multa monēdo vel ar
guenda nouit ⁊ negligit: deuitans eoꝝ offenſiones
ꝓpter illa q̄bꝰ in hac vita nō indebitis vtiť: ſed plus
q̄ȝ debuit delectať. CHRY. Conſiderandū aūt ꝙ
q̄nq̄ȝ dn̄s eū q̄ contriſtauit ad eū q̄ cōtriſtatus ē du
cit: ſicut cum dicit: Si recoꝛdatus fueris ꝙ frater tu
us habet aliquid aduerſū te: vade recōciliari fratri

uno. Quãdoq; aũt eum q̃ iniuſta paſſus ē iubet di-
mittere ꝑimo ſicut ibi: Dimitte nobis debita nr̃a:
ſicut ⁊ nos di. de. noſtris. Hic aũt aliũ excogitat mo
dũ. cũ eni; q̃ ↄtriſtat⁹ ē ducit ad eũ q̃ ↄtriſtauit. ⁊ iõ
dicit: Si peccauerit in te frater tu⁹. Quia. n. ille q̃ in
iuſta fecit: nõ facile veniret ad excuſationē: verecun
datus hũc q̃ paſſus eſt ad illũ q̃ trahit: ⁊ nõ ſimpli-
citer: ſed vt corrigat: qđ factũ ē. vñ dicit: Uade ⁊ cor
ripe eũ. RABA. Non paſſim iubet peccãti dimit
tere: ſ; audienti. i. obediẽti ⁊ pñiam agẽti: ne vel dif-
ficilis ſit venia vł remiſſa indulgẽtia. CHRY. Nõ
aũt dicit: accuſa. neq; increpa: neq; vindictas expete
ſed argue. i. rememora ſibi peccatũ dic ei que ab eo
paſſus es. Ipſe enĩ ira ⁊ verecũdia detinet̃: ebri⁹ fa
ctus q̃ſi graui ſomno. Vñ oportet te q̃ ſan⁹ es ad il
lũ q̃ egrotat abire. HIE. Sciendũ tñ ꝙ ſi peccaue
rit in vos frater vr̃: ⁊ in q̃libet cã vos leſerit: dimittẽ
di habetis ptãtẽ imo neceſſitate;: q2 ꝑcipit̃ vt debi
torib⁹ nr̃is debita dimittam⁹. ꝓpẽ qđ ⁊ hic dr̃: Si
peccauerit ĩ te frat̃ tu⁹. Si aũt in deũ q̃s peccauerit:
non ē nr̃i arbitrij. nos ecõtrario ĩ dei iiuria benigni
ſum⁹: in nr̃is ↄtumelijs exercemus odia. CHRY.
Ideo aũt ꝑcepit arguere ei q̃ paſſus ē iiuriã ⁊ non
alii: q2 ille q̃ fecit iniuriã ab eo manſueti⁹ ſuſtinet: ⁊
maxime cũ ſol⁹ eũ corripiat. Cũ enĩ q̃ vindictam ex
petere debebat: hic ſalutis videt̃ diligẽtiã habere:
maxie ſ; eũ põt ꝓpitiũ facẽ. AUG. de v̄. do. Qñ q̃
in nos aliq̃s peccat: habeam⁹ magnã curã: nõ ꝑ no
bis: nã glorioſũ ē iniuriã obliuiſci. ſ; obliuiſcẽ iiuriã
tuã nõ vuln⁹ fr̃is tui: g̃ corripe inter te ⁊ ipſũ ſolu;:
ſtudens correctioni: parcẽs pudori. Forte enĩ ꝑ ve-
recũda incipit defendere pctm̃ ſuũ: ⁊ quẽ vis facẽ
correctiorẽ facis peiorẽ. HIE. Corripiend⁹ ē enim
ſeorſũ frat̃ ne ſi ſemel pudorẽ aut verecũdiã amiſe
rit ꝑmaneat in pctõ. AUG. de v̄. dñi: Apl's aũt di
cit: Peccantẽ corã oĩb⁹ argue: vt ⁊ ceteri timorẽ ha
beãt. Aliq̃ñ g̃ ſcias corripiendũ eē frēm int̃ te ⁊ frē;
ſolũ: aliq̃ñ aũt corã oĩb⁹. Quid aũt ante facẽ debea
mus itẽdite ⁊ videte: Si peccauerit inq̃t in te frat̃
tuus: corripe eũ inter te ⁊ ipſu; ſolũ. quare: q̃a in te
peccauit: tu ſcis q2 peccauit. Quia. n. ſecretũ fuit qñ
in te peccauit: ſecretũ q̃re eũ corrigis q̃ peccauit. nã
ſi ſolus noſti q2 peccauit in te: ⁊ eũ vis corã oĩb⁹ ar
guere: non es corrector ſed ꝓditor. Peccauit g̃ in te
frater tu⁹: ſ; ſi tu ſol⁹ noſti: tũc vere in te ſolũ pecca-
uit. Nã ſi multis audientib⁹ tibi fecit iniuriã: ⁊ in il
los peccauit quos teſtes ſue iniq̃tatis effecit: g̃ ipſa
corripienda ſũt corã oĩbus q̃ peccãtur corã oĩbus:
ipa corripiẽda ſũt ſecreti⁹ q̃ peccant̃ ſecreti⁹. Diſtri-
buite tp̃a: ⁊ ↄcordate ſcripturas. Quare aũt primu;
corrigit̃: q2 tu doles ꝙ peccauerit in te: abſit. ſi autẽ
amore tui id facis: nil facis. ſi amore illi⁹ facis: opti
me facis. Deniq; in ipſis v̄bis attende cui⁹ amore id
facere debeas: vtr; tui: an illi⁹. Seq̃t̃ enĩ: Si te audi
erit: lu. eris fra. tuũ. Ergo ꝓpter illũ fac vt lucreris il
lũ. Agnoſce q2 in hoiem peccando periſti: nã ſi non
perieras quõ te lucrat⁹ ē: Nemo g̃ ↄtẽnat qñ pec-
cat ĩ frēm. CHRY. In quo etiã demõſtrat̃ ꝙ ini-
micitia dãnũ ē cõe: ⁊ ꝓpter hoc non dixit ꝙ ille lu-
crat⁹ ē ſeipſũ: ſed ꝙ tu lucratus es eũ. ex quo oñdit:
qñ ⁊ tu ⁊ ille dãnũ paſſi eratis ex diſcordia. HIE.
Per ſalutem enim alterius nobis quoq; acq̃ritur
ſal⁹. CHRY: Quid aũt facere debeas: ſi non ꝑſua
deat̃ ſubdit̃: Si aũt te nõ audierit: adhibe tecũ vnũ
vel duos. Quanto. n. iuerecũdior fuerit ⁊ ꝑtinacior:
tanto magis nos ad medicinã ſtudere oportet: non
ad irã ⁊ odiũ. Eteni medicus cũ viderit morbũ non
remitti nõ deſiſtit: ſed tũc magis ꝑparatur ad curãdũ
Uide aũt q̃liter nõ vindicte grã hec correptio fit: ſ;
emendatiõis: ⁊ ꝓpter hoc non ↄfeſtim iubet duos
accipe: ſ; qñ ipe corrigi non voluerit: neq; tũc ad eũ
mittit multitudinē: ſed vnũ vel duos. ⁊ ad hoc legiſ
teſtimoniũ inducit dicens: Ut in ore duoꝝ teſtiũ vł
triũ ſtet oē v̄bũ. q. d. Habes iam teſtimoniũ ꝙ totũ
feciſti qđ tuũ erat. HIE. Uel intelligendũ ē ſ; mõ
Si te audire noluerit: adhibeat̃ vn⁹ frater tm̃. ꝙ ſi
nec illũ audierit: adhibeat̃ ⁊ tertius: vel corrigendi
ſtudio: vt. ſ. vel ammonitiõe: aut pudore corrigatur
vel cõueniẽdi ſub teſtib⁹. GLO. Uel ſi dixerit: nõ
eſſe pctm̃: vt ꝓbent illud eē neceſſariũ. HIE. Por
ro ſi nec illos audire voluerit: tũc multis dicendũ ē
vt deteſtatiõi eũ habeant: vt qui nõ potuit pudore
ſaluari ſaluet̃ obprobriis. vñ ſeq̃t̃: Qđ ſi non audie
rit eos dic ecc̃ie. CHRYSO. i. his q̃ eccleſie ꝑſi
dent. GLO. Uel dic toti eccleſie: vt maiorẽ erube
ſcentiã patiat̃. Poſt hec oĩa ſeq̃t̃ excõicatio q̃ fieri
debet ꝑ os eccleſie. i. ꝑ ſacerdotē: quo excõicante to
ta eccleſia cũ eo opat̃. vñ ſequit̃: Si aũt eccleſiã nõ
audierit: ſit tibi ſicut ethnic⁹ ⁊ publican⁹. AUG.
de v̄. do. i. noli illũ iã deputare in numero fratꝝ tuo
rũ: nec ſic tñ ſalus ei⁹ negligenda ē. nã ⁊ ipſos ethni
cos. i. gentiles ⁊ paganos in numero q̃dẽ fratrũ nõ
putam⁹: ſ; tñ eoru; ſalutẽ inq̃rimus. CHRY. Ni
hil tñ tale ꝑcipit dñs obſeruãdũ in hiſ q̃ extra eccle
ſiam ſũt: qualẽ ꝑcipit hic de fratrib⁹ corripiẽdis. Sꝫ
de exteriorib⁹ dicit: Siq̃s ꝑcuſſerit te in vna maxil
la: prebe ei ⁊ aliã. qđ ⁊ paul⁹ dicit: Quid mihi ē de
his qui foris ſũt iudicare: HIE. Frẽſ aũt ⁊ argue
re ⁊ auertere iubet. Qđ aũt dicit: Sicut ethnic⁹ ⁊ pu
blicanus: oſtẽdit̃ maioris eē deteſtationiſ q̃ ſub no
mine fidelis agit opa infideliũ: q̃; hi q̃ apte gentiles
ſũt. Publicani enĩ vocant̃ q̃ ſeculi ſectant̃ lucra: ⁊
exigũt vectigalia ꝑ negociationes ⁊ fraudes ac fur-
ta ſcelerata atq; ꝑiuria. ORIGE. Uideam⁹ autē;
ne forte ſentẽtia hec: nõ de quocũq; pctõ poſita ſit:
quid enĩ ſi aliq̃s peccauerit aliqđ pctõꝝ que ſũt ad
mortẽ: puta maſculoꝝ cõcubitor fact⁹: adulter: ho-
micida: aut mollis: nunq̃d talẽ rõnis ē arguere ſol⁹
ad ſolũ: etſi audierit ſtatim eũ dicere lucrifactum: ⁊
nõ prius expulerit eũ de eccleſia: niſi poſtq̃; coram
teſtib⁹ argut⁹ ⁊ ab eccleſia ꝑſtiterit in actu ꝑori. ali⁹
aũt reſpiciẽs ad imenſam miſericordiã chriſti: dicet
qñ cũ verba chriſti nullã faciant differẽtiã pctõꝝ
contra chriſti miſericordiã faciũt: q̃ hec ad minima
tm̃ pctã ꝑtinere diſtinguũt. ali⁹ ↄtra caute ipſa ver-
ba conſiderans: non de oĩ pctõ hec dicta defendet:
qñ qui grandia illa peccat: ē nõ frater: ſed noiatur
frater: cu; quo ſm aplm nõ oportet nec cibũ ſume-
re. ſicut aũt negligẽtib⁹ peccandi occaſionẽ dant: q̃
ad oẽ pctm̃ hoc ꝑtinere exponũt. Sic ecõtra q̃ do-
cet in minimis ⁊ nõ mortiferis peccati: peccantẽ p⁹
argutionem teſtium vel eccleſie fieri oportere: ſicut
ethnicũ ⁊ publicanũ: aliquid crudelitatis videt̃ in-
ducere. Utr; enĩ oĩno pereat ꝓnũciare nõ poſſum⁹.

pꝛimũ quia q̃ ter argutus nõ obediuit:põt in quar-
to obedire.ꝺeinde qꝛ aliqñ nõ ſm opa hois reddi-
tur ei:ſed ampliꝰ q̃ꝫ peccauit:qđ expedit in hoc mũ
do.ꝺemũ qꝛ non dixit ſolũ Sicut ethnicus ꝛ publi-
canus:ſed Sit tibi.Qui ĝ in pctõ leui correctus ter
nõ ſe emendat:nos q̃dem debemꝰ eũ habẽ ſic ethni
cum ꝛ publicanũ:abſtinentes ab eo vt confundat̃:
an vt etiã a deo quaſi publicanꝰ ꝛ ethnicꝰ iudicet̃:
non ẽ noſtꝝ ꝓnũciare:ſed ẽ in iudicio dei.

¶ Amen dico uobis:quecunqꝫ alli
gaueritis ſup terrã erũt ligata ꝛ in
celo:ꝛ quecũqꝫ ſolueritis ſup terrã
erũt ſoluta ꝛ in celo.Iterũ dico uo
bis:quia ſi duo ex uobis ꝯſenſerint
ſup terrã de oi re quãcũqꝫ petierint
fiet illis a patre meo qui in celis eſt.
Ubi eni ſũt duo uel tres ꝯgregati i
noie meo:ibi ſũ in medio eorum.

HIE.Quia dixerat ſi eccleſiã non audierit:ſit tibi
ſicut ethnicus ꝛ publicanꝰ:ꝛ poterit cõtẽptoris hec
eſſe riſio vel tacita cogitatio.Si me deſpicis: ꝛ ego
te deſpicio:ſi me ꝯdemnas.ꝛ tu mea ſnia cõdemna
beris:ptãtem tribuit aplis vt ſciant q̃ talibꝰ cõdẽnã
tur:humanã ſentẽtiam diuina ſnia corroborari. vñ
dr̃:Amen dico vobis:quecũq̃ꝫ alli.ſu.ter.erũt li.ꝛ i
celo.ꝛ q̃cũq̃ꝫ ſol.ſup ter.erũt ſo.ꝛ i celo.ORIGE.
Non dixit In celis:ſicut petro:ſed In celo vno:qꝛ
nõ ſunt tante pfectiõis ſicut petrus.HYLA.Per
hoc tñ ad terrorẽ maximi metꝰ quo ad pñs oẽs cõ
tinent̃:imobile ſeueritatis aplice iudiciũ demõſtra
uit:vt quos in terris ligauerint.i.pctõꝝ nodis inno
xios reliq̃rint:ꝛ quos ſoluerint:conceſſionẽ.ſ.venie
acceperint in ſalutẽ:hi in celis ligati ſũt vel ſoluti.
ORIGE.Et notãdũ ꝙ nõ dixit pmati eccleſie:Li-
ga talẽ:ſed Si ligaueris.indiſſolubilia erũt ligami
na:q̃ſi hoc eius iudicio dimittẽs.Uide aũt qualiter
incorrigibileꝫ duplicibꝰ colligauit:neceſſitatibꝰ.ſ.ꝛ
pena que ẽ hic.ſ.ꝓiectione ab eccleſia quã ſupra po
ſuit dicens:Sit tibi ſicut ethnicus:ꝛ ſupplicio futu-
ro qđ ẽ ligatũ eſſe in celo:vt multitudine iudicioꝝ
diſſoluit fratris iram.AVGV.de ver.do.Uel ali
ter:Cepiſti habere frẽm tuũ tanq̃ꝫ publicanũ ligãs
eũ in terra:ſed vt iuſte alliges vide.Nam iiuſta vin
cula diſrumpit iuſticia.Cũ aũt correxeris ꝛ concor-
daueris cũ fratre tuo:ſoluiſti illũ in terra.cuꝫ ſolue-
ris in terra:ſolutꝰ erit ꝛ in celo.Multũ pſtans:non
tibi ſed illi:qꝛ multũ nocuit nõ tibi: ſꝫ ſibi.GLO.
Non ſolũ aũt de excõicatiõe:ſed etiã de oĩ petitiõe
que fit a cõſentientibꝰ in vnitate eccleſie dat confir
mationẽ cum ſubdit:Iterũ dico vobis:qꝛ ſi duo ex
vobis ꝯſenſerint ſup terrã.Uel penitentẽ recipien-
do:vel ſupbũ abiiciẽdo:vel de alia re quã petierint
que non ẽ contraria eccleſie vnitati.Fiet illis a pr̃e
meo q̃ in celis ẽ.Per hoc aũt qđ dicit:Qui in celis
eſt.eũ ſup oĩa eẽ oñdit:ꝛ ꝑ hoc cõplere eũ poſſe qđ
petit̃.Uel in celis ẽ.i.in ſanctis:qđ valet ad ꝓbãdũ
ꝙ fiet illis quicq̃d petierit qđ dignũ ſit:qꝛ illũ apđ
ſe hñt a quo petũt.Unde rata ẽ ſentẽtia ꝯſentiẽtiuꝫ

quia deꝰ cũ eis habitat.ꝛ iõ ſequitur:Ubi eni ſunt
duo vel tres ꝯgre.in no.meo:ibi ſũ in medio eorum.
CHRY.Uel qꝛ dixerat:Fiet illis a patre meo:
oñdat ſe etiã eſſe datorẽ ſimul cũ pr̃e ſubdit:Ubi
eni ſunt duo uel tres.ORIGE.Nõ aũt dixit:In
medio eoꝝ ero:ſed ſum.Mox eni vt aliq̃ ꝯſenſerit
chriſtꝰ inueniť i eis.HYLA.Ipſe.n.q̃ pax atq̃ꝫ cha
ritas eſt:ſedem atq̃ꝫ habitationẽ in bonis atq̃ꝫ pa
ficis volũtatibus collocabit.HIE.Uel aliť:Quia
ſupioꝛ ſermo ad ꝯcordiã nos ꝓuocauerat:igiť ꝓ
miũ polliceť:vt ſollicitiꝰ feſtinemꝰ ad pacẽ cum ſe
dicat inter duos vel tres mediũ foꝛe.CHRY.Nõ
aũt dixit ſimpliciter:Ubi ꝯgregati fuerit.ſed addit
In noie meo.q.d.Si quis propter me pricipalẽ cã
amicicie ad ꝓximũ habuerit:cum eo ero.ſi ꝛ i alijs
virtuoſus erit.Quõ ĝ nõ ibi ꝯſentientes ſequitur
id qđ petunt:Primo quidẽ quia nõ expediẽtia pe
tunt.Secũdo qꝛ indigni ſũt qui petũt:ꝛ ea q̃ ſunt a
ſeipſis nõ inferũt.vnde dicit:Si duo ex vobis.q̃
euãgelicam oſtẽditis ꝯuerſationẽ.Tertio:qꝛ aduer
ſus eos q̃ ꝯtriſtauerunt orant vindictã querentes.
Quarte:quia petũt miſericordiã peccãtibꝰ q̃ nõ pe
nituerũt.ORIGE.Et iſta ẽ etiã cauſa ꝓpter quã
nõ exaudimur orãtes:qꝛ ñ ꝯſentimꝰ nobis ꝑ oĩa ſu
per terrã neq̃ꝫ dogmate neq̃ꝫ conuerſatione.Sicut
eni in muſicis niſi fuerit cõueniẽtia vocũ non dele
ctat audientẽ:ſic in eccleſia niſi cõſenſũ habuerit nõ
delectať deꝰ in ea:nec audit voces eoꝝ.HIE.Poſ
ſumꝰ aũt ꝛ hoc ſpiritaliter intelligere:q̃ niſi ipſus ꝛ
aĩa corpuſq̃ꝫ conſenſerint:ꝛ nõ intra ſe bellũ diuer
ſarũ habuerint volũtatũ:de oi re quã petierint im
petrent a patre.nullũ eni dubiũ ẽ:q̃n bonaꝝ rerum
poſtulatio ſit vbi corpus vult habere ea q̃ ſpũs.
ORIGE.Uel in quo duo teſtamẽta ꝯſentiũt ſibi
eiꝰ inuenitur oratio de oi re acceptabilis deo.

¶ Tũc accedens petrus ad eum di
xit:Dñe quotiẽſ peccauerit i me fra
ter meus:ꝛ dimittaꝫ ei:Uſq̃ꝫ ſepti
es:Dic illi ieſꝰ:Nõ dico tibi uſq̃ꝫ
ſepties:ſꝫ uſq̃ꝫ ſeptuagies ſepties.

HIE.Supra dixerat dñs:Uidete ne cõtemnatis
vnũ de puſillis iſtis ꝛ adiecerat:Si peccauerit in te
frater tuꝰ.ꝛ pmũ ꝓmiſerat dicẽs:Si duo ex vobis.
vnde ꝓuocatus apls petrus interrogat.ꝛ hoc ẽ qđ
dr̃:Tũc accedẽs ad eũ pe.dixit:Dñe quo.pec.in me
fra.meꝰ di.ei:ꝛ cũ interrogatiõe ꝓfert ſniam dicẽs:
Uſq̃ꝫ ſepties:CHRY.Putauit quidẽ perꝰ aliqd
ſe magnũ dicere.Sed q̃d amatoꝛ hoim ridẽrit ſub
ditur:Dicit illi ie.Non tibi di.vſq̃ꝫ ſep.ſed vſq̃ꝫ ſep.
ſepties.AVG.de ver.do.Audio dicere cũ ſeptua
gies octies peccauerit ignoſcas:ꝛ ſi centies:ꝛ oĩno
quotiens peccauerit ignoſce.Si enim chriſtꝰ mila
pctõꝝ inuenit ꝛ tñ oĩa donauit:noli ſubducere miſe
ricordiã.Ait eni apls:Donantes vobiſmetipſis ſi q̃s
aduerſus aliquẽ habꝫ querelã:ſic deꝰ in chriſto do
nauit nobis.CHRY.Cũ ĝ dicit:Uſq̃ꝫ ſeptuagies
ſepties.nõ numerꝝ determinatum ponit vt numero
ꝯcludat remiſſionẽ:ſed qđ ꝯtinue ꝛ ſemꝑ eſt ſigni
ficauit.AVG.de ver.do.Non tñ ſine cauſa dñs
ſeptuagies ſepties dixit:nam lex in decem pcptis

cõmendaṫ.lex eni p decẽ:peccatũ p.xi.ſignificaṫ:qꝛ
tr̃ſgreſſio denarij ẽ.Septẽ ãt ſolet p toto cõputa
ri:qꝛ ſeptẽ dieb9 voluiṫ tẽpus.Huc ãt ſepties.xi.fiũt
ſeptuagies ſepties.Oia ergo peccata dimitti voluit
qꝛ ea ſeptuageſimo ſeptimo numero preſignauit.
ORI.Uel qꝛ numerꝰ ſex videṫ eſſe operis ⁊ labo
ris:ſeptimꝰ aũt repauſatiõis dicit remiſſionem fieri
oportere fratribꝰ i h̃ mũdo degẽtibus: ⁊ ſm̃ res hꝰ
mũdi peccãtibꝰ.Si aũt aliqs vltra ea peccata pec
cauerit: iã nõ habebit remiſſionẽ.Ul HIE. Intel
ligẽdũ ẽ ſeptuagies ſepties.i.quadringẽtis nonagi
ta vicibꝰ:vt totiẽs peccãti fratri dimitteret quotiẽs
ille peccare poſſet.AVG.Aliter tñ daṫ venia pe
tẽti fratri:vt nobis.i.ſocia charitate cõicet:ſicut Io
ſeph fratribꝰ:aliter inimico pſequẽti:vt bonũ ei ve
limus:⁊ ſi licet faciamus:vt dauid lugẽs Saul.

Ideo aſſimilatũ eſt regnũ celorũ
homini regi:q uoluit rationeꝫ pone
re cũ ſeruis ſuis. Et cũ cepiſſet rati
onẽ ponere oblatꝰ eſt ei unuſ qui de
bebat ei decẽ milia talẽta. Cũ autẽ
nõ haberet unde redderet:iuſſit euꝫ
dominꝰ eiꝰ uenũdari ⁊ uxorẽ eiuſ ⁊
filios ⁊ omia que habebat:⁊ reddi.
Procedens autẽ ſeruus ille orabat
eũ dicens: Patientiã habe in me: ⁊
omia reddã tibi. Miſertꝰ autẽ dñs
ſerui illius dimiſit eũ:⁊ debituꝫ dimi
ſit ei.Egreſſus autẽ ſeruꝰ ille: inuẽ
nit unũ de conſeruis ſuis: qui debe
bat ei centũ denarios:⁊ tenẽs:ſuffo
cabat eũ dicẽs: Redde quod debes
Et pcidens cõſeruus eiuſ:rogabat
eũ dicens: Patientiã habe in me:⁊
omia reddã tibi.Ille autẽ noluit:ſꝫ
abijt ⁊ miſit eũ i carcerẽ: donec red
deret debitũ.Uidẽtes autẽ cõſerui
eius que fiebãt cõtriſtati ſunt ualde
⁊ uenerũt ⁊ narrauerũt domino ſuo
omia q̃ facta fuerãt. Tũc uocauit il
lum dominꝰ ſuus: ⁊ ait illi: Serue
nequã:omẽ debitũ dimiſi tibi: quo
niam rogaſti me. Nõne ergo opor
tuit ⁊ te miſereri cõſerui tui: ſicut ⁊
ego tui miſertꝰ ſum?Et iratꝰ domi
nus eiꝰ tradidit eũ tortoribꝰ quoad
uſqꝫ redderet uniuerſuꝫ debitum.
Sic ⁊ pater meꝰ celeſtis faciet nob:
ſi non remiſeritis unuſquiſqꝫ fratri
ſuo de cordibus ueſtris.

CHRY.Ne aliqs exiſtimaret magnũ q̃d ⁊ graue
dñm iniunxiſſe:cũ dicit dimittendũ vſqꝫ ſeptuagieſ
ſepties:adiecit pabolã.HIE.Familiare eni ẽ ſyris
⁊ marie paleſtinis ad oẽm ſmonẽ ſuũ pabolã iun
gere:vt qd̃ p ſimplex pceptũ ab auditoribꝰ teneri nõ
põt p ſimilitudinẽ exẽplũ teneaṫ.vñ dṙ: Id̃ aſſimi.
ẽ re.celo.homi.re.q̃ vo.rationẽ pone.cuꝫ ſer. ſuis.
ORI.Filiꝰ dei ſicut ẽ ſapia iuſticia ⁊ vitas: ita ipe
ẽ regnũ. nõ aũt alicuiꝰ corũ q̃ ſũt deorſuꝫ:ſed oim̃ q̃
ſũt ſurſum:i quorũ ſenſibꝰ iuſticia ⁊ cetere virtutes
regnãt:q̃ facti ſũt celi p hoc q̃ portãt celeſtis imagi
nẽ.Hoc ergo regnũ celorũ.i.filiꝰ dei qñ factꝰ ẽ in ſi
militudinẽ carnis peccati:tũc ſimilis factꝰ ẽ homi
ni regi vniẽs hominẽ ſibi.HIE.Uel regnũ celorũ
cõgrue ſancta eccleſia itelligiṫ:i qua dñs operatur
hoc qd̃ i iſta pabola loqṫ.Nomie aũt homis aliqñ
deſignaṫ pater:ſicut ibi.Simile ẽ regnũ celoruꝫ ho
mini regi qui fecit nuptias filio ſuo.aliqñ vero deſi
gnaṫ filiꝰ:hic aũt vtrũqꝫ itelligi põt pater ⁊ filiuſ:q̃
ſũt vnꝰ deꝰ.Deꝰ aũt rex diciṫ:cuncta que creauit re
gẽdo ⁊ gubernãdo.ORI.Serui ãt hi ſoli ſũt quã
tũ ad iſtas pabolas: q̃ diſpẽſatores verbi habenṫ:⁊
q̃bus hoc ẽ cõmiſſum vt negocienṫ.REMI.Uel
p ſeruos huiꝰ homis regis deſignanṫ oẽs homines
quos ad laudãdũ ſe creauit.legẽ nature dedit:cũ ra
tionẽ ponit:qñ vitã ⁊ mores ⁊ actꝰ ſingulorũ diſcu
tit:vt vnicuiqꝫ ſm̃ q̃ geſſit tribuat.vñ ſequiṫ: Et cuꝫ
cepiſſet rationẽ po.obla.ẽ ei.vnꝰ:q̃ debebat.x.milia
talẽta.ORI.Dis aũt vite noſtre ratio ponẽda eſt
a rege:qñ omẽs nos preſentari oportuerit añ tribu
nal chriſti.Nec h̃ dicimꝰ vt ſuſpicio ſit: ne forte res
ipa neceſſariũ habeat longũ tẽpus.Uolẽs eni deus
vẽtilare oim̃ mẽtes:cito oia ab omnibꝰ omi tẽpore
geſta ſingulis q̃buſcũqꝫ faciet i mentẽ venire: ⁊ ieſ
fabili quadꝫ virtute.Dicit aũt:Et cũ cepiſſet rõnem
ponere.qꝛ initiũ iudicij ẽ vt icipiat a domo dei: In
pncipio ergo ponẽde rõnis oblatꝰ ẽ debitor talẽto
rũ multorũ:q̃.i.multa fecerat dãna ⁊ magna ei erãt
iniũcta:⁊ nullũ attulit lucrũ: q̃ forſitã tot talẽta p
didit quãtos pdidit homies.⁊ id̃ talẽtorũ multoruꝫ
ẽ factꝰ debitor:qñ ſecutꝰ ẽ mulierẽ ſup talẽtũ plũ
bi ſedentẽ:cuiꝰ nomẽ iniq̃tas.HIE.Scio quoſdaꝫ
iſtũ q̃ debebat.x.milia talẽta diabolũ iterptari:cuiꝰ
vxorẽ ⁊ filios venũdãdos pſeuerãte illo i malicia i
ſipiẽtiã ⁊ malas cogitatiões itelligi voluĩt.Sicut.n.
vxor iuſti diciṫ ſapiẽtia:ſic vxor iniuſti ⁊ peccatoriſ
appellaṫ ſtulticia:Sed quõ ei dimittat dñſ.x.milia
talẽta:⁊ ille nobis cõſeruis ſuis.c. denarios non di
miſerit:nec eccleſiaſtice iterptationis ẽ:nec a prudẽ
tibus viris recipiẽda.AVG.de ver.do. Id̃ dicen
dum ẽ q̃ qꝛ lex in decẽ pceptis cõmendaṫ: ille debe
bat.x.milia talentorũ:p qd̃ omia peccata ſignificat:
q̃ ſm̃ legẽ fuĩt.REMI.Hõ aũt ſua volũtate ⁊ ſpõ
te peccãs ſuo conatu nullo mõ ſurgere valet:⁊ non
habet vñ reddat:qꝛ nihil i ſe iuenit.p quod ſe a pec
catis ſoluat.vñ ſequiṫ: Cũ aũt nõ habe.vñ redde.iuſ
ſit eũ dñs venũdari ⁊ vx.e.⁊ fi.⁊ oia que habebat. ⁊
reddi.Uxor quidem ſtulti ẽ ſtulticia:⁊ carnis volu
ptas ſeu cupiditas.AVG.de que.euã. Per hoc q̃

ſignificaẗ trãſgreſſorẽ decalogi ꝑ cupiditate ⁊ praui operib⁹: tãq̃ vxore ⁊ filiis penas ſoluere debuiſſe quod ẽ preciũ ei⁹. preciũ enĩ vẽditi ẽ ſuppliciũ dãnati. CHRY. Hoc aũt nõ ex crudelitate iuſſit: ſed ex ĩeffabili affectiõe. Uult enĩ eũ ĩterere ꝑ has minas vt ſupplicet ⁊ nõ vẽdatur: quod ⁊ factũ ẽ: cũ ſubditur: Procidẽs aũt ſer. ille: roga. eũ dicẽs: patiẽtiã habe in me: ⁊ oĩa reddã tibi. REMI. His aũt verbis humiliatio ⁊ ſaluatio peccatoris demõſtraẗ dũ dicitur: Procidẽs. In hoc vero ꝙ dicit: Patientiã habe ĩ me: vox exꝑmiẗ peccatoris poſcẽtis tẽpus viuẽdi ⁊ ſpatiũ corrigẽdi. Eſt aũt larga benignitas ⁊ clemẽtia erga peccatores cõuerſos: quoniã ipſe ſemper paratus ẽ ꝑ baptiſmũ aut penitẽtiã peccata dimittere vñ ſequiẗ: Miſert⁹ aũt do. ſui. ill. dimi. eũ: ⁊ debitũ dimiſit ei. CHRY. Uide aũt diuini amoris ſuperabundãtiã. petiit ſuus ſoli⁹ tẽporis dilationẽ: ipſe autem mai⁹ eo qd̃ petiit dedit: dimiſſionẽ ⁊ conceſſionẽ toti⁹ mutui. volebat aũt ⁊ a ꝑncipio dare: ſʒ volebat ſolũ ſuũ eſſe donũ: ſed ⁊ ſupplicatiõis illi⁹ vt nõ ĩcoronat⁹ abſcedat. Id aũt anteq̃ rationẽ poneret: debitũ nõ dimiſit: q2 docere voluit a quãtis debitis eũ liberat: vt ſaltem ita ad cõſeruos mãſuetior fieret. Et quidẽ vſq̃ ad hec q̃ ꝑmiſſa ſũt acceptabiliſ fuit. etenĩ cõſenſus ẽ ⁊ ꝓmiſit ſe reddere debitũ: ⁊ ꝓcidẽs rogauit: ⁊ debiti magnitudinẽ cognouit. Sʒ q̃ poſtea fecit ĩdigna fuere ꝓoribus. Seqẗ: Egreſſus aũt ſer. ille ĩue. vnũ de cõſeruis ſuis: q̃ debe. ei centũ denarios. AVG. de ver. do. Quod aũt diciẗ ꝙ debebat ei centũ denarios: ab eodẽ numero. ſ. decẽ ſumitur: q̃ ẽ numer⁹ legis. nã ⁊ centũ cẽties ſiũt decem milia: ⁊ decies deni ſũt centũ: ⁊ illa. x. milia talentorũ: ⁊ illi decies deni: ⁊ a legitimo numero non recedũt: ĩ quo vtroq̃ ĩuenies peccata. vterq̃ eſt ẽ̃ debitor: vterq̃ venie deprecator. Oĩs enĩ hõ ⁊ debitor ẽ dei: ⁊ debitorẽ habet fratrẽ ſuũ. CHRY. Tãta autẽ differẽtia ẽ peccatorũ q̃ cõmittunẗ ĩ hominẽ: ⁊ q̃ cõmittunẗ ĩ deũ: quãta ẽ differẽtia. x. miliũ talentorũ ⁊ centũ denariorũ: magis aũt ⁊ multo pl⁹: qd̃ patet ex differẽtia ꝑſonarũ: ⁊ a paucitate peccantium. Homine enĩ vidẽte ⁊ deſiſtim⁹: ⁊ pigritamur peccare. deo aũt vidẽte ſm̃ vnũquẽq̃ diẽ nõ obſiſtimus: ſed agim⁹ ĩformidabiliter oĩa ⁊ loq̃mur. Nõ hic autem ſolũ grauiora apparẽt peccata ĩ deũ: ſʒ etiã ⁊ bñficio quo ſum⁹ potiti ab ipſo. Fecit enim nos eſſe: ⁊ oĩa ꝓpter nos operatus ẽ. Animã rationalẽ nobis inſpirauit. filiũ ſuũ miſit. celũ nobis aperuit: ⁊ nos filios ſuos fecit. Nunqd̃ ergo ſi vnaquaq̃ die moreremur ꝓ illo: retribueremus ei aliquod dignũ: nequaq̃. Sed h̃ rurſus ad vtilitatẽ noſtrã ꝑtinet. nos aũt ecõtrario ĩ legib⁹ ei⁹ offendimus. REMI. Sic ẽ̃ ꝑ debitorẽ decẽ miliũ talẽtorũ deſignanẗ illi q̃ maiora crimia cõmittũt: ꝑ debitorẽ aũt centũ denariorũ q̃ minora cõmittũt. HIE. Quod vt manifeſti⁹ fiat dicam⁹ ſub exẽplo: Siq̃s veſtrũ cõmiſerit adulteriũ homicidiũ: ſacrilegiũ: maiora crimia decẽ miliũ talentorũ rogãti dimittũẗ: ſed ⁊ ipſe dimittat minora peccãtib⁹. AVG. de ver. do. Sed ille ſuus ingratus: iniquus: noluit ꝑſtare qd̃ illi ĩdigno ꝑſtitum fuit. Seqẗ enĩ: Et tenẽs ſuffocabat eũ: dicẽs: Redde quod debes. REMI. i. acriter ĩſiſtebat vt vindictã ab eo exigeret. ORI. Ideo vt arbitror ſuffocabat:

qm̃ a rege exierat. nõ enĩ ſuffocaret cõſeruũ ſuũ ſi exiſſet a rege. CHRY. Per hoc etiã ꝙ diciẗ: Egreſſus: oñditur ꝙ nõ poſt multũ tẽpus: ſed confeſtim adhuc ꝙ in aurib⁹ habẽs beneficiũ ĩ maliciã abu[...] eſt: liberatõe a ꝓprio dño ſibi data. Quid igitur ille fecerit ſubdiẗ: Et proci. cõſer. eius: rogabat eũ dicẽs: Patiẽtiã habe ĩ me ⁊ oĩa reddã tibi. ORI. Conſidera ſubtilitatẽ ſcripture: qm̃ ſeru⁹ multorũ debitor talẽtorũ procidẽs adorauit regẽ. q̃ aũt centũ debebat denarios: procidẽs nõ adorabat: ſed rogabat cõſeruũ dicẽs: Patiẽtiã habe. CHRY. Sed neq̃ hec verba igrat⁹ ſuus reuerit⁹ ẽ: q̃bus ſaluat⁹ ẽ. Sequiẗ enĩ: Ille aũt noluit. AVG. de queſt. euã. Tenuit cõtra eũ hũc animũ vt ſupplicia illi vellet: ſed abiit. REMI. i. magis ira exarſit vt ab eo vindictã exigeret: ⁊ miſit eũ ĩ carcerẽ donec redderet debitũ i. appꝛhẽſo fratre vindictã ab eo exegit. CHRY. Uide dñi charitatẽ ⁊ ſui crudelitatẽ. hic ꝓ decem milib⁹ talẽtis: hic aũt ꝓ centũ denariis. hic cõſeruũ: hic aũt dñm rogabat. ⁊ hic quidẽ totalẽ abſolutionẽ accepit: ille aũt ſolã dilationẽ petebat. Cõdolerũt q̃ nõ debebãt. vñ ſeqẗ: Uidẽtes aũt cõſerui eius q̃ fiebãt cõtriſtati ſunt valde. ORI. Per cõſeruos ĩtelligiẗ eccleſia: q̃ illũ ſoluit ⁊ ligat. REMI. Uel cõſerui forte angeli ſũt ĩtelligẽdi aut ꝑdicatores ſancte eccleſie ſiue quicũq̃ fideles q̃ vidẽtes aliquẽ fratrẽ remiſſionẽ peccatorũ adeptũ: nõ velle miſereri cõſerui ſui cõtriſtanẗ de ei⁹ ꝑditiõe. Sequiẗ: Et venerũt ⁊ narrauerũt dño q̃ facta fuerãt. Uenũt quidẽ nõ corpore ſed corde. Dño aũt narrare ẽ dolores ⁊ cõtriſtatiões cordis ĩ ſuo affectu demõſtrare. Sequiẗ: Tũc vocauit eũ dñs ſu⁹. vocauit quidẽ ꝑ ſententiã mortis: ⁊ ab hoc ſeculo migrare iuſſit. ⁊ dixit ei: Serue neq̃: omẽ debitum dimiſi tibi: qm̃ rogaſti me. CHRY. Et quãdoquidẽ decẽ milia talẽtorũ debebat: nõ vocauit eũ neq̃: neq̃ ẽ cõuiciat⁹ ſed miſertus. Quãdo aũt cõtra cõſeruũ: ĩgratus ẽ effect⁹ tũc diciẗ: Serue neq̃. ⁊ h̃ ẽ qd̃ diciẗ: Nõne ergo oportuit ⁊ te. REMI. Et ſciendũ q2 ſuus ille nullũ [...] ſum legiẗ dño dediſſe: ĩ quo demõſtraẗ ꝙ in die iudicii ⁊ ſtatim poſt hãc vitã oẽ argumẽtũ excuſationis ceſſabit. CHRY. Quia vero bñficio nõ eſt factus melior: relinq̃ẗ vt pena corrigaẗ. vñ ſeqẗ: Et iratus dñs ei⁹ tradidit eũ tortoribus quoadúſq̃ redderet vniuerſum debitũ. Nõ aũt ſimpliciẗ dixit: Tradidit eũ: ſed Irat⁹: quod nõ poſuit qñ iuſſit eũ vẽdi nõ enĩ h̃ erat ire: ſed magis amoris ad correptionẽ. nũc aũt hec ſentẽtia eſt ſupplicii ⁊ pene. REMI. Tũc enĩ diciẗ de⁹ iraſci qñ aduerſus peccatores vĩdicat. Tortores aũt dicunẗ demones: q2 ſemꝑ adſpati ſũt vt ꝑditas aĩas ſuſcipiãt: ⁊ ĩ pena eterne dãnatiõis eaſ torqueãt. Nũqd̃ aũt poſtq̃ aliq̃s demerſus fuerit ĩ eternã dãnationẽ poterit ĩuenire ſpaciũ corrigẽdi: aut aditũ exeũdi: Non: ſʒ Quouſq̃ ponitur ꝓ ĩfinito. ⁊ ẽ ſenſus: ſemꝑ ſoluet: ſed nũq̃ perſoluet: ⁊ ſemꝑ penã luet. CHRY. Per h̃ ergo oñdiẗ ꝙ cõtinue. i. eternaliter punieẗ neq̃ reddet aliquãdo. q̃uis aũt irreuocabilia ſint chariſmata ⁊ dei vocatiões: tñ tm̃ valuit malicia vt ⁊ hãc legẽ ſoluere videaẗ. AVG. de ver. do. Dicit enĩ deus: Dimittite ⁊ dimittet̃ vobis. ſed ego ꝑor dimiſi: dimittite vel poſtea. nã ſi non dimiſeris: reuocabo te. ⁊ q̃cq̃d tibi [...]

miſerã: replicabo tibi. nõ enĩ fallit aut fallit̃ chriſt⁹ q̃ ſubiecit dicẽs: Sic ⁊ pater me⁹ celeſtis faciet vobis: ſi nõ remiſeritis vnuſq̃ſq; fratri ſuo de cordibuſ veſtris. Meli⁹ ẽ enĩ vt clames ore ⁊ dimittas i corde: q̃ ſis blãdus ore ⁊ crudelis i corde. Jõ enĩ dominus ſubdit: De cordib⁹ veſtris: vt ſi p̱ charitatẽ iponitis diſciplinã: de corde lenitas nõ recedat. Quid enĩ tã piũ q̃ medic⁹ ferẽs ferramentũ: ſeuit i vuln⁹ vt hõ curet̃: q: ſi vuln⁹ palpat̃ hõ perditur. HIE. Jõ ⁊ dñs addidit: De cordib⁹ veſtris: vt omnẽ ſimulationẽ ficte pacis auerteret. Precipit ergo dñs petro: ſub compatiõe regis dñi ⁊ ſui q̃ debitor .x. milium talẽtorũ a dño rogãs veniã ipetrauerat: vt ipſe quoq; dimittat cõſeruis ſuis minora peccãtibus. CHRY. Uult etiã docere faciles nos eẽ ad idulgẽdũ eis q̃ nocuerũt nobis: maxie ſi ſatiſfaciãt ⁊ deprecent̃ ſibi veniã dari. RABA. Allegorice aũt ſeru⁹ hic q̃ decẽ milia talẽtorũ debuit iudaic⁹ ẽ populus: decalogo legis aſtrict⁹: cui dñs ſepi⁹ dimiſit debita quãdo i anguſtijs cõſtituti illi⁹ miſericordiã deprecabant̃. ſed liberati oẽs debitores atrociter reperebãt ⁊ a gẽtili populo: quaſi ſibi obnoxio: circũciſionẽ ⁊ cerimonias legis expetũt. ſed ⁊ ꝓphetas ⁊ apoſtolos crudeliter trucidarũt. vñ tradidit eos dominus i manus romanorũ vel malignorũ ſpirituũ qui eternis cruciatibus eos punirent. CAP. XIX.

Et factum eſt cũ conſumaſſet ieſus ſermones iſtos migrauit a galilea: ⁊ uenit in fines iudee trãs iordanẽ: ⁊ ſecute ſũt eum turbe multe: ⁊ curauit eos ibi. Et acceſſerunt ad eũ phariſei tẽtantes eũ ⁊ dicentes: Si licet homini dimitter̃ uxorẽ ſuã quacũq; ex cã? Qui reſpondẽs ait eis: Nõ legiſtis quia qui fecit hominẽ ab initio: maſculũ ⁊ feminã fecit eos? Et dixit: Propter hoc dimittet homo patrẽ ⁊ matrem: ⁊ adherebit uxori ſue: ⁊ erũt duo in carne una. Itaq; iã nõ ſunt duo ſed una caro. Quod ergo deus ꝯiunxit homo nõ ſeparet. Dicunt illi: Quid ergo moyſes mãdauit dari libellũ repudij ⁊ dimitter̃? Ait illis: Quoniã moyſes ad duriciam cordis ueſtri permiſit uobiſ dimittere uxores ueſtras ab initio autem non fuit ſic.

CHRY. in ho. Dñs pri⁹ iudeã relinquẽs ꝑp illorũ emulationẽ: nũc ibidẽ iã imorat̃ q: paſſio i ꝓximo futura erat: nõ tñ ad iudeã iterim aſcẽdit ſed in termino iudee. vñ dr̃: Et factũ ẽ cũ conſum. Jeſus ſer. iſtos migra. a gali. RABA. Hic ergo icipit narrare q̃ i iudea fecit: docuit: ſiue paſſus ẽ. ⁊ p̱mo q̃dez trãs iordanẽ ad orientẽ: deide etiã cis iordanẽ quãdo venit iericho ⁊ bethphage ⁊ hieruſalẽ. vñ ſeq̃t̃: Et ve. i fines iudee trãs iordanẽ. CHRY. Quaſi iuſt⁹ dñs oĩm ſic diligit alios ſuos: vt alios nõ cõtẽnat. REMI. Sciẽdũ ẽ aũt q̧ oĩs illa iſraelitarũ ꝓuincia generaliter iudea dicebat̃: ad cõparationẽ aliaꝝ gẽtiũ. Uerũtñ meridiana ei⁹ plaga i qua habitabat trib⁹ iuda: ⁊ tribus beniamin ſpecialiter dicebatur iudea: ad diſtictionẽ aliaꝝ regionũ q̃ i ipa ꝓuincia cõtinebãt̃. i. ſamaria: galilea: ⁊ decapolis: ⁊ relique alie. Seq̃t̃: Et ſecute ſũt eũ turbe multe. CHRY. ſuper matth. Perducebãt eũ q̃ſi ꝑuuli filij patrẽ peregre lõge ꝓficiſcentẽ. Ipe aũt taq̃ pater ꝓficiſcens: pignora charitatis filijs reliq̃t remedia ſanitatũ. vñ dr̃: Et curauit eos ibi. Et q̧ neq; doctrĩe verborũ cõtinue dñs iſiſtit: nec ſignorũ opationi: ſ; nũc quidez hꝫ: nũc aũt illud facit: vt a ſignis credibilis appareret i his q̃ dicebat. Et ſermonũ aũt doctrĩa vtilitas q̃ erat i ſignis oñderet̃. ORI. Sanabat autez dñs turbas trãs iordanẽ vbi baptiſm⁹ dabat̃. Uere eniz oẽs a ſpiritalib⁹ ifirmitatib⁹ ſaluant̃ etiã baptiſmo. ⁊ multi quidem ſequũtur chriſtũ ſicut turbe: tñ nõ ſurgẽtes vt matthe⁹ q̃ ſurgẽs ſecut⁹ ẽ dñz. HYLA. Curat etiã galileos i iudee finib⁹ vt peccata gẽtiuz i eã veniã q̃ iudee ꝑabat̃ admitteret. CHRY. i home. Curabat ſiquidẽ chriſt⁹ homies: ⁊ illis bñfaciẽs ⁊ p̱ eos multis alijs. Horũ enĩ ſanatio alijs erat occaſio diuine cognitiõis: ſed nõ phariſeis q̃ ex ſignis duriores fiebãt. vñ ſeq̃t̃: Et acceſ. ad eũ phariſei tẽtãtes eũ ⁊ dicẽtes: Si licet homĩ dimittere vxorẽ ſuaz quacũq; ex cã. HIERO Ut quaſi cornuto eũ teneãt ſylogiſmo: ⁊ quodcũq; r̃ñdeat pateat captiõi. Si dixerit dimittẽdã vxorẽ qualibet ex cã ⁊ ducendã aliã: pudicitie p̄dicator ſibi videat̃ dicere contraria. Sin aũt r̃ñderit: nõ oẽm ob cãm debere dimitti q̃ſi ſacrilegij re⁹ tenebit̃: ⁊ aduerſus doctrinã moyſi ⁊ dei facere. CHRY. i ho. Intuere aũt ex modo ẽt iterrogatiõis malitiã. dñs eniz ſupra de lege hac diſputauerat: ipi aũt quaſi iã nullo dicto iterrogant ſ. opinãtes q̧ oblit⁹ eẽt eoꝝ q̃ dixerat. CHRY. ſuper matth. Sicut aũt ſi videas hominẽ aſſidue amicitias medicorũ colentẽ: itelligis q: ifirm⁹ ẽ: ſic ⁊ cũ videas virũ ſiue mulierẽ de dimittẽdis vxorib⁹ aut viris iterrogãtes: cognoſce q: vir ille laſciu⁹ ẽ: mulier illa meretrix ẽ. nã i matrimonio caſtitas delectatur: libido aũt quaſi vinculo cõiugij alligata torquetur. Sciebãt aũt quoniã nullã cãz idoneã habebãt circa dimittẽdas vxores: p̄ter ſolã turpitudinẽ: ⁊ alias ſibi iungebãt. Timuerũt aũt iterrogare ex q̃buſ cauſis: ne ſeipos ĩfra anguſtias certarũ cauſaꝝ aſtrigerẽt. ſed iterrogauerũt ſi ex oĩbus cauſis licet: ſcientes q: modũ neſcit: nec ĩfra termios vni⁹ cõiugij capit libido: ſed quãto magis exercet̃: magis accẽdit̃. ORI. Tẽtato aũt dño: null⁹ diſcipuloꝝ ei⁹ q̃ poſitus ẽ ad docendũ grauiter ferat: ſi tẽtatus fuerit: a q̃buſdã tamẽ ⁊ tẽtationib⁹ r̃ñdet doctrĩa pietatis. HIE. Sic aũt r̃ñſionẽ tẽperat: vt diſciplinã tranſeat ſcripturã ſanctã adducẽs i teſtimoniũ ⁊ naturalẽ legẽ: p̱mãq; dei ſententiã ſcđo opponẽs. vñ ſeq̃tur: Qui r̃ñdens ait eis: Nõ legi. q: q̃ fecit ab initiõ

maſculũ ⁊ feminã fecit eos. Hoc in exordio geneſis
ſcriptũ ē. Dicēdo aũt maſculũ ⁊ feminã oñdit ſcḋa
vitãda cõiugia. nõ. n. ait Maſculũ ⁊ feminas qḋ ex
priorũ repudio querebaṫ: ſed Maſculũ ⁊ feminã:
vt vni⁹ cõiugij cõſortia necterent. RABA. Salu
bri aũt cõſilio dei factũ ē vt ſui corporis portionē
vir amplecteretur in femīa: nec a ſe putaret eſſe diuer
ſum: quod de ſe cognoſceret fabricatũ. CHRYS.
Si ergo ex hoc de⁹ marē ⁊ feminam ex vno creauit
vt ſint vnũ: q̄re ergo ⁊ de cetero vir ⁊ mulier nõ ex
vno vtero naſcuntur: ſicut volatilia quedã? q: de⁹ ma
ſculũ quidē creauit ⁊ feminã: ꝓpter neceſſitatē fi-
liorũ generãdorũ: tñ ſemꝑ fuit caſtitatis amator: et
cõtinentie auctor. Idō illũ typũ nõ ſuauit in omib⁹:
vt ſiquidē vult hõ nubere ſcḋm primã diſpoſitionē
creatõis hũane ītelligat qḋ ē vir ⁊ vxor. Si autē no
luerit nubere: nõ habebit neceſſitatē nubēdi ꝓpter
cõiunctionē natiuitatis: ne forte videaṫ ꝑ ſuã conti
nentiã in alterũ ꝑdere: q̇ nolebat eē cõtinens: ſicut
dñs poſt cõiunctũ matrimoniũ iubet: ne alter alte-
ro nolēte ſe ſeparet. CHRY. i ho. Nõ ſolũ aũt ex
modo creatiõis: ſed etiã ex modo legiſlatiõis mon-
ſtrauit: qm̃ vnũ oportet vni cõiungi: ⁊ nũq̃ reſcidi.
vñ ſeq̇ṫ: Et dixit: ꝓpter hoc relinquet hõ patrem ⁊
matrem ⁊ adherebit vxori ſue. HIE. Similiter ait
vxori nõ vxorib⁹. Et exp̄ſſe ſubdiṫ: Et erũt duo ī car-
ne vna. Premiũ eni ē nuptiarũ ex duob⁹ vnam car
nem. ſ. ꝑlis fieri. GLO. Vel ī carne vna. i. ī carna-
li copula. CHRY. Si ergo q: ex viro eſt vxor: ⁊ ex
vna carne ſunt ambo: relinquet hõ patrē ſuũ ⁊ ma-
trē. maior nũc charitas debet eē īter fratres ⁊ ſoro-
res: q: hi quidē ex eiſdē parētibus exeũt: illi aũt ex di
uerſis. Sed h̄ magnũ ē nimis: q: fortior eſt dei con-
ſtitutio q̄ꝫ virt⁹ nature. Nõ eniꝫ p̄cepta dei nature
ſubiecta ſũt: ſed natura dei p̄ceptis obtempat. Dein
de fratres ex vno naſcuntur vt diuerſas vias petãt: vir
autē ⁊ vxor ex diuerſis naſcuntur: vt in vnũ cõueniãt
Ordo etiã nature dei ordinationē loq̇ṫ. Quod eniꝫ
eſt ī arborib⁹ humor: hoc ē ī hominibuſ amor. hũor
autē de radicib⁹ aſcēdit ī herbã: ⁊ ſurſum trãſmitti-
tur ī ſemē. Idō parētes quidē diligũt: ſed non ſic dili
guntur a filijs: hõ eni nõ ad parētes: ſed ad ꝓcreãdos
filios trãſmittit affectũ. ⁊ hoc ē quod diciṫ: Propṫ
hoc relinquet hõ patrē ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori
ſue. CHRY. i ho. Vide etiã ſapientiã doctoris. In
terrogat⁹ ē: ſed nõ cõfeſtim dixit: Nõ licꝫ: vt nõ tur
barentur: ſed ꝑ ꝓbationē hoc cõſtituit. De⁹ eni a pri-
cipio maſculũ ⁊ feminã fecit. ⁊ non ſimpliciter eos
cõiunxit: ſed matrē iuſſit dimittere ⁊ patrē: ⁊ ñ ſim-
pliciter virũ mulieri dixit aduenire ſed coniungi: ex
ipo mõ locutiõis īdiuiſibilitatē oñdens. Sed ⁊ ma
iorē copulã adiũxit cũ dixit: Et erũt duo ī car. vna
AVG. de cõ. euã. Hec tñ verba cũ p̄mi homīs fuiſ-
ſe ſcriptura teſtetur: dñs tñ hic deũ h̄ dixiſſe declarat
vt hic ītelligerem⁹ ꝓpter extaſim q̄ p̄ceſſerat ī adaꝫ
hoc diuinit⁹ tãq̄ꝫ ꝓphetã dicere potuiſſe. REMI.
Myſteriũ eni hoc apoſtol⁹ ī chriſto ⁊ eccleſia: dñs
eni ieſus chriſt⁹ quaſi patrē deſeruit: cũ de celis ad
terrã deſcēdit: ⁊ matrē deſeruit. i. ſynagogã ꝓpter ī-
fidelitatē: ⁊ adheſit vxori ſue ſancte. ſ. eccleſie. ⁊ ſũt
duo ī carne vna. i. chriſt⁹ ⁊ eccleſia ī vno corpore.
CHRY. i ho. Poſtq̄ꝫ vero veteris legis ⁊ verba ⁊ fa
cta īduxit cũ poteſtate: iã ⁊ ipſe īterp̄tatur ⁊ legē in-
ducit dicēs: Itaq̄ꝫ iã nõ ſũt duo: ſed vna caro. Sicut
eni q̇ ſpiritaliter ſe diligũt: vna aĩa eē diciṫ: dicente
ſcriptura: Oim credentiũ erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. ſic
vir ⁊ vxor q̇ carnaliter ſe diligũt: vna caro eē diciṫ.
Queãdmodũ igiṫ carnē īcidere ē ſordidũ: ita ⁊ mu
lierē diuidere ē iniquũ. AVG. xxiiij. de ciuita. dei:
Vnũ etiã diciṫ vel ꝓpter cõiunctionē: vel ꝓpṫ ori
ginē femie: q̇ de maſculi latere creata eſt. CHRY.
ī ho. Alteri⁹ aũt ⁊ de⁹ īduxit dicēs: Quod ergo de⁹
cõiunxit hõ nõ ſepet. demõſtrãs q̄ꝫ ⁊ p̄ter naturã ⁊
p̄ter legē ē vxorē dimittere. p̄ter naturã quidē: quia
vna caro diuidiṫ: p̄ter legē aũt qm̃ deo copulãte ⁊
iubēte nõ diuidi vxor dimittiṫ. HIE. De⁹ eni con
iunxit vnã faciēdo carnē viri ⁊ femie. hãc ergo hõ
nõ põt ſepare: ſed ſol⁹ de⁹. Nõ ſepat qui ꝓpter deſi-
deriũ ſecũde vxoris p̄ma dimittiṫ. De⁹ ſepat q̇ con
iũxerat: qñ ex cõſenſu ꝓpter ſeruitutē dei ſic habe
mus vxores quaſi nõ habētes. AVG. contra fau
ſtũ: Ecce iudei ex libris moyſi cõuincuntur nõ eē vxo
rē dimittēdã q̇ ſm volũtatē legis moyſi arbitrabãṫ
ſe facere: cũ dimitterent. Simul ⁊ illud hic ipo chri
ſto atteſtãte cognoſcim⁹ deũ feciſſe ⁊ diunxiſſe ma
ſculũ ⁊ feminã: qḋ manichei negando dãnanṫ chri
ſti euãgelio reſiſtētes. CHRY. ſup matth. Quãuis
eſt aũt fornicarijs īterp̄tatio caſtitatis. ſed cõtra ra
tionē r̃ndere nõ pñt: veritati tñ credere nõ acq̇ſcũt
Cõferũt ergo ſe ad patrociniũ moyſi: ſicut homies
malã cãm habētes cõfugiunt ad potētes viros: vt ſi
ꝑ iuſticiã nõ poſſũt: vincãt ꝑ pſonã. vñ ſeq̇ṫ: Dicit
illi: Quid ergo moyſes mãdauit dari libel. repu. ⁊ di
mittere? HIE. Aperiũt calũniã quã parauerat: licet
dñs nõ ꝓpriã ſentētiã ꝓtulerit ſed veteris hiſtorie
⁊ mãdatorũ dei fuerit recordat⁹. CHRY. i home.
Si aũt dñs alien⁹ eſſet a veteri teſtamēto: nõ decer
taſſet ꝓ moyſe: neq̄ꝫ q̇ ſua ſũt mõſtraſſet veterib⁹ cõ
uenire. Sed ieffabilis chriſti ſapiētia: ⁊ ꝑ his excuſã
do r̃ndit. vñ ſeq̇ṫ: Et ait illis: Quoniã moyſes ad du
ritiã cordis veſtri ꝑmi. vo. dimit. vxo. ve. In quo li
berat moyſen: ab accuſatiõe totũ illoꝝ caput cõuer
tit. AVGV. cõtra fauſtũ: Quãta eni erat duritia:
q̇ nec ꝑ libelli īterpoſitionē vbi diſuadēdi loc⁹ iuſtis
⁊ prudētibus tribuebaṫ. ſolui ⁊ flecti poſſet ad reci
piendã vel reuocãdã cõiugij charitatē. Porro q̇ cal
liditate rep̄hendũt manichei moyſen tãq̄ꝫ coniugia
dirimentē ꝑ libellũ repudij: ⁊ laudãt chriſtũ tãq̄ꝫ
vinculũ cõfirmantē: cũ ſm ſuã ſacrilegã ſententiã
moyſen laudare debuerũt ſepantem: qḋ coniunxe
rat diabol⁹: ⁊ chriſtũ vituꝑare diaboli ligamēta ſoli
dantē. CHRY. in ho. Deniq̄ꝫ quia graue erat: qḋ
dictũ erat: ſtatim reducit ſermonē ad antiq̄ꝫ legem:
dicēs: Ab initio au. ſic non fuit. HIE. Quod dicit
huiuſmõi ē: Nũquid põt de⁹ ſibi eſſe cõtrariũ: vt a
liud añ iuſſerit: ⁊ ſentētiã ſuã nouo frangit īperio?
Nõ ita ſentiendũ ē: ſed moyſes cũ videret ꝓpter de
ſideriũ cõiugũ ſecundarũ: que vel ditiores vel iunio
res vl' pulchriores eēnt p̄mas vxores īterfici: aut ma
lã vitã ducere: maluit indulgere diſcidiũ. q̄ꝫ odiũ ⁊
homicidia ꝑſeuerare. Simulq̄ꝫ cõſidera q̄ꝫ nõ dixit:
Propter duritiã cordis veſtri ꝑmiſit vobis de⁹: ſed
Moyſes: vt iuxta apoſtolũ cõſiliũ eēt hominis nõ im
periũ dei. CHRY. Propterea bñ dixit: Qm̃ moyſes

hoc pmiſit nō pcepit. Quod.n.pcipim⁹ ſemp volumus:quod aūt pmittim⁹ nolētes idulgem⁹: qꝛ malā voluntatē hominū ad plenuꝫ ,phibere nō poſſumus. Permiſit ergo nobis facere mala ne faceremus peiora:ergo hoc vobis pmittēdo nō vobis dei iuſticiā demōſtrauit:ſed a peccato abſtulit culpā peccāti:vt q̄ı ſcdm legē agētib⁹ vobis:peccatū veſtrū nō videatur eſſe peccatū.

Dico autē vobis: quia quicunqꝫ dimiſerit uxoreꝫ ſuam niſi ob fornicationem: ꝛ aliam duxerit: mechatur. Et q dimiſſaꝫ duxerit: mechatur:

CHRY. i ho. Quia os illorū opilauerat: iā cuꝫ auctoritate legē iducit dicēs: Dico aūt vobis qꝛ q̄cūqꝫ dimi.vxo.ſuā:niſi ob forni.ꝛ aliā duxerit mechatur. ORI. Forte aūt dicet aliq̄s:qm̄ ieſus dicēs: Quicūqꝫ dimiſerit vxorē ſuā niſi ob fornicationē:pmiſit vxorē dimittere quēadmodū moyſes:quē retulit ,p pter duriciā cordis iudeorū hoc pcepiſſe. Sed ad h̄ reſpōdendū:qm̄ ſi ſm legē adultera lapidat̄:nō ſm hoc itelligit̄ res turpis: ,ppter quaꝫ moyſes pmittit libellū repudij.nec enī i cā adulterij oportebat libellū dare repudij. Sꝫ forſitā moyſes omnē culpā mulieris turpē rē appellauit:que ſi iuēta fuerit i vxore: ſcribit̄ ei libell⁹ repudij. Querēdū eſt aūt ſi ,ppter ſolam cām fornicatiōis dimittere iubet vxorē:q̄d eſt ſi mulier nō fuerit fornicata:ſed aliud q̄d grauı⁹ fecerit:puta venefica iueniat̄:aut iterfectrix filiorū? Sꝫ dn̄s exponēs rē alibi dixit: Qui dimiſit excepta cā fornicatiōis facit eā mechari:dās ei occaſionē ſecūdarū nuptiarū. HIE. Sola ergo fornicatio ē que vxoris vicit affectū:imo cū illa vnā carnē i aliā diuiſerit:ꝛ ſe fornicatiōe ſepauerit a marito:nō debet teneri:ne virū quoqꝫ ſub maledictione faciat dicente ſcriptura: Qui adulterā tenet ſtult⁹ ꝛ ipius eſt. Sicut enī crudelis ē ꝛ iniquus q̄ caſtam dimittit:ſic fatuus ꝛ iniqu⁹ q̄ retinet meretricē. Nā patron⁹ turpitudinis ē:q̄ crimē celat vxoris. AVG. de adulterinis cōiugijs: Nō tn̄ erit turpis: nec difficilis etiaꝫ p⁹ patrata ꝛ purgata adulteria recōciliatō cōiugij: vbi p claues regni celoꝝ nō dubitatur fieri remiſſio peccatoꝝ: n̄ vt poſt viri diuortiū adultera reuocet̄: ſꝫ vt poſt chriſti ɔſortiū adultera n̄ vocet̄. CHRY. Omnis aūt res p quas cauſas naſcit̄ p ipas ſoluit̄. Matrimōiuꝫ aūt nō facit coit⁹ ſꝫ volūtas.ꝛ ideo n̄ ſoluit illud ſepatio corporis:ſed ſepatio volūtatis. Ideo q̄ dimittit ɔiugē ſuā ꝛ aliā nō accipit: adhuc marit⁹ ē.nā ſi ꝛ corpe iā ſepat⁹ ē:tn̄ adhuc volūtate ɔiūct⁹ ē. Cū ḡ aliā accipit:tūc plene dimittit. Et iō dn̄s nō dicit: Qui dimittit mechat̄:ſꝫ q̄ alterā ducit. RABA. Una ergo ſolūmodo carnalis ē cā.i.fornicatio:vna ſpiritalis.i.timor dei vt vxor dimittat̄. nulla aūt cā ē vt viuēte ea q̄ relicta eſt alia ducat̄. HIE. Poterat aūt accidere vt aliq̄s calūniā faceret inocēti vxori:ꝛ ob ſecūdā copulā nuptiaꝝ veteri crimē ipingeret. Ideo ſic priorē dimittere iubet̄ vxorē:vt ſecūdā pma viuēte nō habeat. Necnō poterat euenire vt iuxta eandem legeꝫ vxor quoqꝫ marito daret repudiū:eadē cautela pcipit ne ſecūdū accipiat virū.ꝛ qꝛ meretrix ꝛ q̄ ſemel fuerat adultera opprobriū n̄ timebat:ſecūdo n̄ nubere pcipit̄ viro.q̄ ſi talē duxerit:ſub adulterij crimine ſit.vn̄ ſeq̄t̄: Et qui dimiſſā duxerit:mechat̄. GLO. Accipiēteꝫ terret: qꝛ adultera nō timet opprobriū.

Dicunt ei diſcipuli ei⁹: Si ita eſt cauſa hominiſ cū uxore: nō expedit nubere. Qui dixit illiſ: Nō omnes capiunt uerbū iſtud ſꝫ quib⁹ datū ē. Sūt.n.eunuchi q de matris utero ſic nati ſūt: ꝛ ſūt eunuchi q facti ſūt ab hoib⁹: ꝛ ſunt eunuchi q ſeipſos caſtrauerunt pp regnum celoꝝ. Qui pōt capere capiat.

HIE. Graue pōd⁹ vxor ē:ſi excepta cā fornicatiōs eā dimittere nō licꝫ. Quid.n.ſi temulenta fuerit? ſi iracūda:ſi malis morib⁹ tenēda erit? Uidētes ergo apli graue vxoꝝ iugū: ,pferūt motū animi ſui.vn̄ dicit̄: Dicūt ei diſcipuli ei⁹: Si ita ē cā ho.cū vxore:nō expedit nubere. CHRY. i ho. Leui⁹ enī ē cōtra cōcupiſcētiaꝫ pliari ꝛ cōtra ſeipm q̄ꝫ ad mulierē malā. CHRY. ſup mattheū: Non auteꝫ dixit dn̄s:qꝛ expedit:ſꝫ magis cōſēſit q̄ nō expedit:ſꝫ infirmitatem carnis cōſiderauit.vn̄ ſeq̄t̄: Qui dixit eis: Non oēs capiūt verbū iſtud.i.nō oēs hoc poſſunt. HIER. Nemo aūt putet ſub hoc vbo q̄ addit: Sꝫ q̄b⁹ datū ē:l̄ fatū l̄ fortunā itroduci:q̄ hi ſūt vgineſ:quoſ ad hoc caſus adduxit. Sꝫ his datū ē a deo q̄ petierūt q̄ voluerūt:q̄ vt acciperēt laborauerūt. CHRY. ſup matth. Ideo ergo n̄ oēs cape pn̄t: qꝛ nō oēs volūt. palma ,pposita ē:q̄ cōcupiſcit gl̄iam:nō cogitet de labore. Nemo vinceret:ſi oēs periculū timerēt: Ex eo ergo q̄ q̄dā a ,pposito cōtinētie cadūt nō debemus circa vtutē caſtitatis fieri pigriores:ſicut ꝛ q̄ i pugna cadūt nō exanimant ceteros. Quod ergo dicit: Quib⁹ datū ē:illud oſtendit:qꝛ niſi auxilium gratie acciperem⁹:nihil nobis valeret. Hoc aūt auxilium gratie volētib⁹ nō denegat̄. Dicit.n.dn̄s: Petite ꝛ iuenietiſ. CHRY. i ho. Deinde poſſibile hoc eē oſtēdēs ait: Sūt.n.eunuchi.q.d. Excogita ſi ab alijs exciſus eſſes:q̄d vtiqꝫ facereſ:voluptate q̄deꝫ priuatus: mercedē aūt n̄ haberes. CHRY. ſup matth. Sicut enī peccatū op⁹ ſine volūtate nō facit:ita ꝛ iuſticia ex opere nō ɔſūmat̄:niſi ꝛ volūtas affuerit. Illa eſt ergo glorioſa cōtinētia:nō illa quā tranſgredi non pōt neceſſitas debilitatiſ corporiſ:ſꝫ quā ɔplectit̄ volūtaſ ſācti ,ppoſiti. HIE. Triplex ḡ gen⁹ eunuchoꝝ poſuit:quoꝝ duo ſunt carnales:ꝛ tcij ſpiritaleſ. Alij enī ſūt q̄ ō vtero m̄ris ſic naſcūt̄:alij quos vl̄ captiuitas facit:vl̄ delitie m̄ronales.tercij ſūt q̄ ſeipoſ caſtrauerūt pp regnū celoꝝ:ꝛ q̄ cū poſſint eē viri pp chriſtū eunuchi fiūt. Iſtiſ ,pmittit̄ pmiū:ſuperiorib⁹ aūt q̄b⁹ neceſſitas caſtimoīe ē nō volūtas:nihil dō debet̄. HYLA. In vno.n.eoꝝ poſuit naturaꝫ.ſ.in eo q̄ naſcit̄:i altero neceſſitatē.ſ.i eo q̄ fact⁹ ē:i tcio volūtatē:q.ſ.ſpe regni celeſtis tal̄ eē decreuit. CHRY. ſup matth. Quod āt aliq̄ ſic naſcūt̄ hac rōe fit: ſicut ꝛ naſcūt̄ ſex digitoſ hn̄teſ aut q̄tuor. Si.n.de⁹ ſic ab itio ɔſtituit vnāquāqꝫ naturā:ſic dimitteret

illá ĩmutabiliť ſp ĩ ſuo ordĩe ꝑmanere: ĩ oblĩuionẽ
deduceret corã homĩb⁹ opatio dei. Jõ ğ ĩterdũ na-
tura rerũ cõuertiť cõtra ſuã naturã: vt ſp de⁹ natu-
re opifex ĩ memoriã reducať. HIE. Poſſum⁹ ⁊ ali
ter dicere: Eunuchi ſũt ex matris vtero q̃ frigidioris
nature ſũt: nec libidinẽ appetẽtes: ⁊ alij q̃ ab homi-
b⁹ ſiũt: quos aut phariſei faciũt: aut ꝑp idolorũ cul
tũ emoliũť ĩ femias: vel pſuaſiõe heretica ſimulant
caſtitatẽ: vt mẽtiãť religiõis veritatẽ. Sȝ null⁹ eorũ
cõſeqť regnũ celorũ: niſi q̃ ſe ꝑp chriſtuȝ caſtrauerit.
vñ ſeqť: Qui põt ca. ca. vt vnuſq́ſq; ɔſideret vires ſu
as: vtrũ poſſit virginalia ⁊ pudicitie ĩplere ꝑcepta. ꝑ
ſe. n. caſtitas blãda ẽ: ⁊ quelibet ad ſe alliciẽs. Sȝ ɔſi
derãde ſũt vires: vt q̃ põt cape capiat. Que hortãtis
dñi vox ẽ: ⁊ milites ſuos ad pudicitie ꝑmiũ cõcitan
tis: q: q̃ põt pugnare pugnet ⁊ ſupet: ac triũphet.
CHRY. ĩ ho. Cũ ãt dicit: Qui ſe caſtrauerũt. nõ mẽ
brorũ dicit abſciſionẽ: ſed malarũ cogitationũ ĩter-
emptionẽ. maledictiõi eni ẽ obnoxi⁹ q̃ mẽbrũ abſci
dit: eteni q̃ homicidarũ ſũt talis pſumit. Et mãicheiſ
q̃ detrahũt creaturis tribuit occaſionẽ: ⁊ eadẽ cũ gẽ
tib⁹ mẽbra detrũcãtib⁹. de q̃ ait: Abſcidere. n. mem-
bra demoniace tẽtatiõis ẽ. Cũ his ãt q̃ dicta ſũt ne-
q; ɔcupia mãſuetior ita fit: ſȝ moleſtior. Aliũde eniȝ
hȝ fõtes ſpma qđ ĩ nobis ẽ: ⁊ ꝑcipue a ꝓpoſito ĩcon
tinẽti ⁊ mẽte negligẽte. ⁊ ſi ipa ſobria fuerit: natura
liũ motuũ nullũ ẽ nocumẽtũ. nec ita abſciſio mem
bri cõpmit tẽtationes ⁊ trãquillitatẽ facit vt cogi-
tationis frenum.

Tũc oblati ſũt ei puuli: ut man⁹
eiſ iponeret ⁊ oraret. Diſcipuli aũt
ĩcrepabãt eos. Jeſus uero ait eis.
Sinite puulos ⁊ nolite eos ꝓhibe
re ad me uẽire: taliũ ẽ. n. regnũ celo
rũ. Et cũ ipoſuiſſet eis man⁹: abijt
ĩnde.

CHRY. ſup mattheũ: dñs de caſtitate ſmonẽ fe-
cerat. audiẽtes ãt q̃dã obtulerũt ei infãtes caſtitate
mũdiſſimos: putabãt eni q: dñs corpe mundos tm̃
laudaret. ⁊ h̃ ẽ qđ dr̃: Tũc ob. ſũt ei par. vt man⁹ eis
ĩpo. ⁊ ora. ORI. Jã. n. ex ꝑcedẽtib⁹ virtutib⁹ eius
expti erãt: q̃m ꝑ ĩpoſitionẽ manuũ e⁹ ⁊ orationẽ re
pelliũť mala. Offerũt ğ ei pueros: cõſiderãtes q̃m in
poſſibile ẽ vt poſtq̃ ꝑ tactũ dñs dederit in eis diui
nã virtutẽ: vt ruina aut demoniũ aliqđ tãgere eos
poſſit. REMI. Cõſuetudo etiã fuit apud veteres
vt puuli offereť ſeniorib⁹: q̃ten⁹ eorũ manu vel ore
bñdicereť: ⁊ iuxta hãc cõſuetudinẽ puuli oblati ſũt
dño. CHRY. ſup mattheũ. Caro ãt q: nõ delecta
tur ĩ bonũ: facile obliuiſciť bonũ: malũ ãt qđ audie
rit retinet ſemp. Añ modicũ ãt tps chriſt⁹ accipiẽs
puerũ dixit: Niſi facti fueritis ſicut puul⁹ iſte nõ in
trabitis ĩ regnũ celorũ. ⁊ ecce ſtatim obliti diſcipuli
puerilis ĩnocẽtie vexabãt pueros ad chriſtũ q̃ſi indi
gnos accedẽ. vñ ſeqť: Diſcipuli ãt ĩcrepabãt eos.
HIERO Nõ quo nollẽt eis ſaluatoris ⁊ manu ⁊
voce bñdici: ſȝ q: nõdũ hñtes pleniſſimã fidẽ: puta-
rẽt eũ ĩ ſimilitudinẽ aliorũ hoim offerẽtiũ ĩportuni
tate laſſari. CHRY. ĩ ho. Uel diſcipuli expellebãt
pueros cã dignitatis xpi. Dñs ãt dolẽs eos modeſ
ta ſape: ⁊ timorẽ ɔculcare mũdanũ: accepit puulos
⁊ ĩ vlnis tenuit eos: ⁊ talibus regnũ celorũ ꝓmittit.
vñ ſeqť: Jeſus ãt ait eis. Sini. par. ⁊ noli. ꝓhi. eos
veni. ad me: talium ẽ. n. reg. celo. CHRY. ſup mat
theũ: Quis eni mereať approping̃re chriſto ſi repel
liť ab eo ſimplex ĩfãtia: Jõ dixit: Noli. ꝓhi. eos. Nã
ſi ſancti futuri ſũt: q̃d negatis filios ad patrẽ veire:
Si ãt peccatores futuri ſũt: vt q̃d ſentẽtiã cõdẽnati
onis ꝓfertis añq̃ culpã videatis: HIE. Signãter
ãt dixit: Taliũ eſt reg. celor. nõ Jſtor: vt oſtẽderet nõ
etatẽ regnare ſed mores: et his q̃ ſimilẽ haberẽt ĩno
cẽtiã ⁊ ſimplicitatẽ ꝑmiũ repromitti. Seqť: Et cũ
ĩpoſuiſſet eis man⁹: abijt ĩde. CHRY. ſup matth.
Dñs loc⁹ ĩſtruit oẽs parẽtes: vt filios ſuos ſacerdo
tib⁹ offerãt. nõ ei ſacerdos man⁹ ĩponit: ſȝ chriſt⁹ ĩ
cui⁹ noĩe man⁹ ĩponiť. Si eni q̃ eſcas ſuas ꝑ oratio
nẽ offert deo ſanctificatas eas mãducat. Sanctifi
cať eni ꝑ verbũ dei ⁊ orationẽ vt apoſtol⁹ dicit: q̃n
tomagis pueros offerri deo ⁊ ſanctificari neceſſe ẽ.
Cã ãt ſanctificãdarũ eſcarũ hec ẽ: q̃m tot⁹ mũdus ĩ
maligno poſit⁹ ẽ. vñ ⁊ res corpales q̃ ſũt magna ps
mũdi ĩ maligno poſite ſũt. Cõſequẽter ĩfãtes q̃m na
ſcũť ⁊ ipi quãtũ ad carnẽ in maligno poſiti ſunt.
ORI. Pueros ãt myſtice dicim⁹: q̃ ĩ chriſto adhuc
carnales ſũt: ⁊ lacte op⁹ habẽtes. Qui ãt pfiteť ver
bi doctrinã: ſimpliciores q̃dẽ ⁊ q̃ſi puerilẽ ſmonem
habẽtes quo nutriũť adhuc nouicij ſũt q̃ offerunt
ſaluatori pueros ⁊ ĩfantes. Qui ãt uideť ẽẽ pfectio
res: ⁊ iõ ſũt diſcipuli ieſu priuſq̃ diſcãt rõnẽ iuſticie
de pueris: rephẽdũt eos q̃ ꝑ ſimplicẽ doctrinã pue
ros ⁊ ĩfãtes. i. min⁹ adhuc eruditos offerũt chriſto.
Dñs ãt hortãs diſcipulos ſuos iã viros conſtitutos
ɔdeſcẽdẽ vtilitatib⁹ puerorũ: vt fiãt pueris q̃ſi pueri
vt pueros lucreť. Dicit: Taliũ ẽ regnũ celo. Nã ⁊
ipe cũ ĩ forma dei eẽt: fact⁹ ẽ puer. Nec ğ debem⁹ at
tẽdẽ: ne eſtiatiõe ſapiẽtie excellẽtioris ⁊ ꝓfect⁹ ſpi
ritualioris ɔtẽnam⁹ q̃ſi magni puſillos eccleſie ꝓhibẽ
tes pueros venire ad ieſuȝ. Quĩ ãt pueri nõ oĩa q̃ ſi
curiť ſeq̃ poſſũt: ĩpoſuit eis manũ ieſus: ⁊ virtutẽ re
linquẽs ĩ eis ꝑ tactũ: abijt ab eis q̃ſi nõ potẽtib⁹ ſeq̃
chriſtũ ſicť ceteri diſcipli ei⁹ pfecti. RE. Manib⁹ ẽt
ĩpoſitiſ bñdixit pueris: ſignificãs q̃ hũiles ſpũ ſũt di
gni e⁹ grã ⁊ bñdictiõe. GLO. Jmpoſuit ẽt eis ma
n⁹: vt viris ɔtinẽtib⁹ grãm ſui auxilij referẽdã ſigni
ficaret. HYLA. Jnfãtes ẽt gẽtiũ forma ſũt: q̃b⁹ ꝑ
fidẽ ⁊ auditũ ſal⁹ reddiť. Uex ex affectu ꝑmo ſalu
di iſrael a diſcipulis ĩhibẽť accedẽ: quos dñs ait nõ
oportere ꝓhiberi. Mun⁹ ei ſpũſſacti ꝑ ĩpoſitionẽ
man⁹ ⁊ precationẽ: ceſſãte legis opere erat gentibus
largiendum.

Et ecce un⁹ accedẽs ait illi: Ma
giſter bõe: q̃d boni faciã ut habeã ui
taȝ eternã: Qui dixit ei: Quid me
ĩterrogas de bono: Un⁹ ẽ bon⁹ de⁹.
Si aũt uis ad uitã ĩgredi: ſua man
data. Dicit illi: Que: Jeſus aũt di
xit: Nõ homicidiũ facies: nõ adul
terabis: nõ facies furtũ: nõ falſum

teſtimoniũ dices: honora patrẽ tuũ
⁊ matrẽ: diliges ꝓximũ tuũ ſicut te
ipm. Dicit illi adoleſcẽs: Omia hec
cuſtodiui a iuuẽtute mea: qd ad huc
mihi deeſt? Ait illi ieſus. Si uis ꝑ
fect⁹ eẽ uade ⁊ uẽde omia q̄ habes ⁊
da paupibus: ⁊ habebis theſaurũ i
celo: ⁊ ueni ſeq̄re me: Cuꝫ audiſſet
auteꝫ adoleſcẽs uerbũ: abijt triſtis.
Erat .n. habẽs multas poſſeſſiões.

RABA. Audierat forſan hõ iſte a dño tm̃ eos q̄ volũt ꝑuulis ſimiles eẽ dignos ĩtroitu regni celeſtiſ ⁊ iõ certior cupiẽs eẽ: ñ ꝑabolas ſꝫ apte poſtulat ex poni: qb⁹ merit‸ vitã eternã ↄſeq̄ poſſit. Et iõ dr̃: Et ec. vn⁹ acce. ait il. Magr̃ bo. q̄d bo. fa. vt ha. vitã eter nã. HIE. Iſte q̄ iterrogat ⁊ adoleſcẽs ⁊ diues erat ⁊ ſupb⁹. ⁊ ñ voto diſcẽtis ſꝫ tẽtãtis iterrogat: qd ex eo ꝓbare poſſumus ꝙ dicẽte ſibi dño ſi vis ad vitã i gredi: ſua mãdata. Rurſũ fraudulẽter interrogat: q̄ ſũt illa mãdata: q̄ſi ñ ⁊ ipe legẽ aut dñs poſſet eidẽ hec iubere ↄ̃ria. CHRY. i bo. Ego ãt auarũ q̄deꝫ eũ: ſꝫ pecuniaꝝ amatorẽ neq̄q̄ recuſo dicẽ: quia ⁊ chriſt⁹ talẽ eũ eẽ redarguit: ſimulatorẽ ãt neq̄q̄: q̄a ñ ẽ ſecurũ de ĩcertis iudicare: ⁊ maxime accuſãdo. Marc⁹ ãt hãc ſuſpitionẽ deſtruit. dicit .n. ꝙ occur rẽs ⁊ genu flectẽs rogabat eũ: ⁊ q̄ñ ĩſpiciẽs eũ ieſuſ amauit eũ. Si cũ tẽtãs acceſſiſſet: demõſtraſſet no bis h̄ euãgeliſta: ſicut i alijs facit. Si ãt ⁊ ipe ſiluiſſꝫ: chriſt⁹ eũ ñ ꝑmiſiſſet latẽ: ſꝫ redarguiſſet manifeſte: aut occulte ĩſinuaſſet. Hoc ãt ñ facit. Seq̄r ei: Qui dicit ei: Quid me iterro. de bono? AVG. Põt ãt videre diſtare aliq̄d qd h̄ ſm̃ matth. dr̃: Quid me i terro. de bo. Scd̃m alios ãt: Quid me dicis bonuꝫ? Nã q̄d me iterrogas de bono: ad illud magi referri põt: qd ait ille q̄rẽs: q̄d bõi faciã? Ibi .n. ⁊ bonũ no minauit ⁊ iterrogatio ẽ: Magr̃ ãt bõe nõdũ ẽ interro gatio. Cõmodiſſime ḡ itelligit᷑ vtrũq̄ dictuꝫ: Quid me dicis ⁊ iterro. de bo. HIE. Quia vo magiſtruꝫ vocauerat bonũ ⁊ nõ deũ: vel dei dei filiũ cõfeſſus erat: dixit q̄uis ſc̄tũ hominẽ ↄpatiõe dei nõ eẽ bo nũ. de quo dr̃: Cõfitemini dño q̄ñ bon⁹. Et iõ dicit Vn⁹ ẽ bo. de⁹. Ne q̄s ãt putet i eo: q̄d bon⁹ de⁹ dr̃ excludi a bonitate filiũ dei. Legim⁹ i alio loco: Pa ſtor bon⁹ ponit aĩam ſuã ꝓ ouib⁹ ſuis. AVG. pri mo de ciui. dei: Vel qꝫ ille vitã eternã q̄rebat. Vita ãt eterna ẽ i illa ↄtẽplatiõe: q̄ ñ ad penã videt᷑ deus ſꝫ ad gaudiũ ſempiternũ ⁊ ñ itelligebat: cũ quo loq̄ bat᷑: q̄ñ tm̃mõ eũ filiũ hõis arbitrabat᷑. iõ dic̃: Quid me iterro. de bo. ⁊ vocas me ſm̃ ꝙ vides magiſtruꝫ bonũ? Hec forma filij hõis apparebit i iudicio: nõ tm̃ iuſtis: ſꝫ ⁊ ĩpijs. ⁊ ipa viſio malũ eis erit: qꝫ penal᷑ erit. Eſt ãt viſio forme mee i q̄ eq̄lis ſũ deo. Ille ergo vn⁹ de⁹ pr̃ fili⁹ ⁊ ſpũſanct⁹: ipe ẽ ſol⁹ bonus: qꝫ ne mo videt eũ ad luctũ ⁊ plãctũ: ſꝫ tm̃ ad ſalutẽ ⁊ leti ciã verã. HIE. Saluator ẽt nr̃ bonitat‸ teſtioniuꝫ nõ rẽnuit: ſꝫ magiſtri abſq̄ deo excluſit errorẽ. Que ãt vtilitas ẽ vt ita rñderet? Reducit ei eũ paulatim ⁊ erudit liberari ab oĩ adulatiõe: ⁊ ab his q̄ ſũt ſup terrã eũ adducẽs: deo adherere ſuadet: ⁊ futura q̄re re: ⁊ noſſe eũ q̄ vere ẽ bon⁹ ⁊ radix ⁊ fõs vniuerſoꝝ bonoꝝ. ORI. Rñdet ẽt ſic chriſt⁹ ꝑp euꝫ q̄ dixit: Quid bo. fa. q̄ñ ei declinam⁹ a malo ⁊ facim⁹ bonũ quãtũ ad ↄpationẽ ceteroꝝ hoim dr̃ bonũ qd faci m⁹: quãtũ ãt ad veritatẽ ſm̃ ꝙ h̄ dr̃. Vn⁹ ẽ bonus. Bonũ noſtrũ nõ ẽ bonũ. Dicere ãt põt q̄s: q̄ñ ſciẽs dñs ꝓpoſitũ iterrogãtis nõ eẽ vt faciat: vel hũanuꝫ bonũ dixit: Quid me iterrogaſ de bono: Ac ſi. d. Nũ ſim ꝑatus ad ea q̄ dicũt᷑: cur me iterrogaſ de bono? Poſt h̄ ãt dicit: Si vis ad vitã igredi: ſua mãda. Ubi cõſidera q̄ñ adhuc q̄ſi extra vitã ↄſtituto rñdit: Si vis ad vitã igredi. ſm̃ .n. vnũ modũ hõ ẽ extra vitã q̄ ẽ extra eũ q̄ dixit: Ego ſũ vita. alias ãt oĩ q̄ ſup terrã ẽ q̄uis iuſtiſſim⁹: põt q̄dẽ i vmbra eſſe vite: nõ ãt in ipa vita cũ ſit corpe mortis circũdatus. Introibit ãt q̄s i vitã abſtinẽs ſe ab opibus mortuis: appetẽs aũt opa viua. Sũt ãt ⁊ vba mortua: ⁊ verba viua: ⁊ cogi tatiões mortue ⁊ cogitatiões viue. ⁊ iõ dicit: Si vis ad vitã igredi ſua mãdata. AVG. de ver. do. Nec ẽt dixit: Si vis venire ad vitã eternã: ſꝫ Si vis veni re ad vitã: eã diffiniẽs vitã q̄ fuerit eterna vita. Hic ḡ ↄſiderãdũ ẽ queadmodum amãda ſit eterna vita: q̄ñ ſic amat᷑ miſera iſta: ⁊ q̄ñq̄ finienda vita. REMI. Demõſtrat᷑ ãt his verbis: qꝫ lex ſuis ipletoribuſ nõ ſolũ tẽporalia dabat: ſꝫ ⁊ vitã eternã. Et qꝫ h̄ au dierat ſolicit⁹ fact⁹ iterrogauit. vñ ſequit᷑: Dicit illi. Que? CHRY. i bo. Hoc ãt ñ tẽtãs dixit: ſꝫ eſtimãs alia q̄dã ꝑcepta eẽ ꝑter legalia q̄ vite cã fierent ei. REMI. Ieſus vero q̄ſi ĩfirmo cõdeſcẽdẽs: clemẽtiſ ſime legis ꝑcepta expoſuit. vñ ſeq̄r: Ieſus aũt dixit: Nõ homici. facies. quoꝝ ꝑceptorum expoſitio ẽ ſe q̄ẽs ſentẽtia: qꝫ dr̃: Et diliges ꝓximũ tuuꝫ ſicut te ipm. Eteñ apoſtol⁹ dicit: Qui diligit ꝓximũ: legeꝫ i pleuit. Querẽdũ ẽ ãt: quare dñs tm̃ ſecũde tabule ꝑ cepta cõmemorauit. Iccirco. ſ. qꝫ forte iſte ſtudioſ⁹ erat i dilectiõe dei: ſiue qꝫ dilectio ꝓximi grad⁹ eſt aſcẽdẽdi ad dilectionẽ dei. ORI. Forſita ãt iſta ꝑ cepta ſufficiũt vt i pricipiũ vt ita dicã vite igrediat᷑ q̄s: nõ aũt ſufficiũt hec vel alia ſimilia iſtis ad iterio ra vite itroducẽ queq̄. Qui aũt ꝑterierit vnũ iſtoꝝ mãdatoꝝ nec i pncipio vite itrabit. CHRY. in bo. Quia ḡ dñs ea ꝑcepta cõmemorauerat q̄ erãt i lege iõ ſeq̄r: Dicit illi adoleſcẽs: Hec oĩa ſuaui a iuuẽtu te mea. Et neq̄ hic ſtetit: ſed rurſus iterrogat. Quid adhuc mihi deeſt? Quod ⁊ ipm ſignũ ẽ vehementis deſiderij. REMI. Illis ãt q̄ i gr̃a ꝑfecti eẽ volunt oñdit qualit᷑ ad ꝑfectionẽ venire poſſũt. vñ ſequit᷑: Ait illi ieſus: Si vis ꝑfect⁹ eẽ: vade ⁊ vende oĩa q̄ ha bes ⁊ da paupibus. Notãda ſũt iſta verba: nõ .n. ait Uade ⁊ mãduca oĩa q̄ habes: ſꝫ Uade ⁊ vẽde. Et nõ ait Aliq̄ ſicut ananias ⁊ ſaphira ſꝫ Oĩa. Et pulchre ſubiũgit: Que habes. Illa ei habem⁹ q̄ iuſte poſſide mus. Illa ergo q̄ iuſte poſſident᷑: vẽdẽda ſunt. Que vero iniuſte: ſũt erogãda illis quibus fuerãt ablata. nec ait: Da ꝓximis aut diuitibus: a q̄bus accipies ſi milia: ſed Da paupibus. AVG. de opibus mona chorũ: Nec attẽdẽdũ i q̄bus monaſterijs vel i quo loco idigẽtibus fratrib⁹ hoc qd habebat aliq̄s ipen derit. Oim eñ chriſtianoꝝ vna reſpub. ẽ. Et iõ quiſ q̄s chriſtian⁹ neceſſaria vbilibet erogauerit: vbicun q̄ ẽt ipe qd neceſſariũ ẽ ſibi accipit: de eo qd ẽ chri

ſti accipit. RABA. Ecce duas vitas hominibus ꝓpoſitas. audiuī actiuā ad quā ptinet: Nō occides ⁊ cetera legis mādata: ⁊ contēplatiuā ad quā pertinet: Si vis pfect9 eē. Actiua ad legē ptinet: contemplatiua ad euāgeliū: q2 ſicut vet9 nouū ꝓceſſit teſtamentū: ita bona actio ꝓcedit cōtēplationē. AVG. ꝯ fauſtū: Nec tñ illi ſoli q̄ vt ſint pfecti vēdūt vl' dimittūt oīa ſua ptinēt ad regnū celoꝝ. ſ3 huic militie chriſtiane pp quoddā ꝯmerciū charitatis ſubiūgit ⁊ q̄dā ſtipēdiaria multitudo: cui dicet ī fine: Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mādaucare: quos abſit vt iſtos a mādatis euāgelicis alienos a vita eterna ſepandos iudicem9. HIE. ꝯ vigilātiū: Qđ vigilātius aſſerit eos meli9 facē q̄ vtant reb9 ſuis paulati fruct9 poſſeſſionū paupib9 diuidāt: q̄3 illos q̄ poſſeſſiōib9 venūdatis ſemel oīa largiāt: nō a me ei ſ3 a deo rn̄debit. Si vis eē pfect9: vade ⁊ vēde. Iſte quē tu laudas: ſecundus aut terci9 grad9 ē: quē ⁊ nos recipimus dūmō ſciam9 pma ſecūdis ⁊ terciis pferēda. GENA. de eccleſia. dogmatib9: Bonū ē ei facultates cū diſpēſatiōe paupib9 erogare. meli9 ē ꝓ intentiōe ſequēdi dñm ſīmul donare ⁊ abſolutū ſolicitudīe egere cū xpo. CHRY. ſ' ho. Et q2 de pecuniis erat ſmo: a q̄b9 denudari admonuit: oñdit q2 ampliora his retribuet: quāto t̄ra mai9 ē celū. ⁊ iō dicit: Et ha. theſau. ī ce. In theſauro. n. copiā ⁊ pmanētiā retributiōis oñdit. ORI. Si āt oē mādatū in h' vbo ipleſ: Diliges pxi. tuū ſi. teipm: pfect9 āt ē q̄ ipleuerit oē mandatū quō dñs dicēti adoleſcēti: Hec oīa ſuaui a iuuētute mea: q̄ſi nōdū pfecto dicit: Si vis pfect9 eſſe: forte āt qđ ait: Diliges pxi. tuū: nō a dño poſitū ē ſ3 ab aliq° additū q2 nec marc9 nec lucas hūc expōnētes addiderūt. Vel aliſ: Scriptū ī euāgelio ſm hebreos q2 cū dñs dixiſſet ei: Vade ⁊ vē. oīa q̄ ha. cepit diues ſcalpere caput ſuū: ⁊ nō placuit ei. Et di. ad eū do. Quō di. fe. le. ⁊ pphe. qm̄ ſcri. ē ī lege: Diliges pxi. tuum ſicut teipm. Et ecce multi fratres tui filij abrae amicti ſt ſtercore moriētes p̄ fame: ⁊ dom9 tua plena eſt multis bonis: ⁊ nō egreditur omnino aliquid ex ea ad eos. Volens ergo dominus arguere diuitem illū dicit: Si vis perfectus eſſe: vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da pauperibus. Sic eni3 apparebit ſi diligis proximū tuū ſicut teipm. Sed ſi pfectus eſt qui habet omnes virtutes quomodo fit pfectus qui vendit omia ſua ⁊ pauperibus dat? Ponamus enim aliquē hoc feciſſe: quomodo ſtati erit ſine ira: ſine cōcupiſcētia: ſuſcipiens omnes virtutes ⁊ deponens maliciā vniuerſam? Sapienti ergo videbitur forſan dicere: quoniā qui pauperibus tradidit bona ſua ipſoꝝ oratiōib9 adiuuaſ: accipiēs ad ſuā ſpiritalē inopiā illoꝝ ſpiritalē abundantiā. ⁊ fit h' mō pfect9: q̄uis aliq̄s hūanas habuerit paſſiones. aut ita iſte q̄ mutauit ꝓ diuitiis paupratē: vt fiat pfect9 credēs ſmōib9 xpi: adiuuabiſ vt ſapiēs fiat ī chriſto iuſt9 ⁊ caſtus: ⁊ abſq3 omī paſſione: non tamē ſic vt ī ipſo tēpore quo tradidit bona ſua pauperib9: fiat oīno pfectus. ſed ex illo die incipiet ſpeculatio dei adducere eum ad omnes virtutes. Aliter autem ad expoſitionem moralē tranſibit dicens ſubſtantiam eſſe vnumquēq3 actus anime eius. Imperat ergo chriſtus vendere omnem ſubſtantiā malam: ⁊ quaſi tradere eam virtutibus operātibus ea3 que ab omni bono pauperes ſunt. Sicut enim pax apoſtoloꝝ reuertitur ad ipſos: niſi fuerit filius pacis: ſic vniuerſa peccata reuertuntur ad actores eorum cū non fuerit quis vtens malis eoꝝ: ⁊ ſic nec dubitatio erit quin ſtatim erit perfectus: qui ſic vendidit omnes proprias facultates. Manifeſtū eſt autem: q2 qui talia agit non habet theſauru3 in celo: ⁊ ipſe factus celeſtis. In ſuo eni3 celo habebit theſaurum glorie dei ⁊ diuitias in omni ſapientia dei. Talis autē poterit ſequi chriſtū: quia non diſtrahitur ab aliqua mala poſſeſſione: quo minus chriſtum ſequatur. HIERO. Multi etiā diuitias relinquentes dominū nō ſequuntur: nec ad perfectionē ſufficit niſi poſt contēptas diuitias ſaluatorē ſequerentur. i. relictis malis faciant bona. Facilius enim ſacculus contēnitur q̄3 voluntas. Et ideo ſequitur: Et veni ſequere me. Sequitur eni dominū qui imitator eſt eius: ⁊ per veſtigia illius graditur. Sequitur: Cum audiſſet autē adoleſcēs verba hec: abijt triſtis. Hec eſt triſticia que ducit ad mortē. Cauſaq3 triſticie reddiſ. Erat enim habens multas poſſeſſiōes. i. ſpinas ⁊ tribulos qui ſementē dominici ſuffocaurunt. CHRY. Non eni3 ſimiliter detinentur qui pauca habent: ⁊ qui multis abundant: quoniam abiectio diuitiarū maiorē accendit flammā: ⁊ violētior fit cupido. AVG. in epiſtola ad paulū ⁊ therafiā: Neſcio autē quomodo cū ſuperflua terrena diliguntur: artius adepta q̄3 concupita ꝯſtringūt. nā vnde iuuenis iſte triſtis diſceſſit: niſi q2 magnas habebat diuitias? Aliud eſt enim ia3 nolle incorporare que deſunt: aliud iam incorpoꝛata diuellere. Illa enim velut extranea repudianſ: iſta velut mēbra preciduntur. Scđm hiſtoriā autē iſte adoleſcēs laudabilis quidē ē: q2 nō occidit: nō adulterat9 ē. vituperabilis autē q2 cōtriſtat9 eſt ī verbis chriſti vocantibus eū ad pfectionē. Adoleſcēs q̄ppe erat ſm aiam ⁊ ꝓpterea relinquēs chriſtū abijt.

Jeſus autē dixit diſcipul': Amē dico uobis: quia diues difficile itrabit in regnū celoꝝ. Et iterum dico uobis: Facili9 ē camelū per foramē acus trāſire: q̄3 uis diuitē intrare in regnū celoꝝ. Auditis aute3 his diſcipuli mirabantur ualde dicentes: Quis ergo poterit ſalu9 eſſe? Aſpiciens aute3 ieſus dixit illis: Apud homines hoc impoſſibile eſt: apud deū aūt oīa poſſibilia ſunt.

GLO. Occaſiōe h9 auari de quo p̄dictū ē: habuit ſmonē dñs de auaro. vñ dr: Jeſus aūt dixit diſcipulis ſuis: Amē dico vobis. CHRY. qđ q̄dē dixit nō pecuniis q̄dē detrahēs: ſed eis q̄ detinēſ ab ipſis. Et diſcipulos paupes exiſtes nō verecūdari ob īopiā. HYLA. Habere eni3 diuitias criminis nō ē: ſ3 modus ī habēdo retinēdus ē. Nā quō cōicandū ē neceſſitatib9 ſanctoꝝ ſi cōicādi mā ñ relinqſ. RABA. Sed inter pecunias habere ⁊ pecunias amare non

nulla diſtãtia eſt: tuti⁹ autẽ ẽ: nec habere nec amare
diuitias. REMI. Unde dñs in marco exponens
hui⁹ loci ſenſum: difficile ẽ cõfidentib⁹ ĩ diuitiiſ itra
re in regnũ celorũ. illi enĩ in diuitijs confidunt: qui
omnẽ ſuam ſpem in diuitijs collocãt. HIERO.
Quia vero diuitie habite difficile contẽnunt nõ di
xit: ꝙ impoſſibile eſt diuitẽ intrare in regnũ celorũ
ſed difficile. vbi difficile ponit nõ ĩpoſſibilitas ꝑten
dit: ſed raritas demõſtrat. HYLA. Periculoſa. n.
cura eſt velle diteſcere: ⁊ graue on⁹ innocẽtia ſubijt
incremẽtis opũ occupata. Rem enĩ ſeculi famula-
tus dei non ſine ſeculi vitijs aſſequit: hic difficile
eſt diuitẽ regnũ celorũ adire. CHRY. in homel.
Quia vero dixerat difficile diuitẽ ĩtrare ĩ regnũ ꝓ-
cedit ad oñdendũ ꝙ ẽ ĩpoſſibile. vnde ſequitur: Et
iterũ dico vobis: facili⁹ eſt camelũ per foramẽ acus
trãſire: ꝙ̃ diuitẽ ĩtrare in regnũ celorũ. HIERO.
Scõm hoc null⁹ diuitũ ſalu⁹ erit. Sed ſi legamus
Iſaiã: quomodo cameli madian ⁊ epha veniãt ad
hieruſalẽ cum donis atq̧ muneribus: ⁊ qui quõdã
curui erant: ⁊ vitiorũ grauitate diſtorti ingrediant
portas hieruſalẽ: videbim⁹ quomodo ⁊ iſti cameli q̃
bus diuites cõparantur cũ diſpoſuerit grauẽ ſarcinã
peccatorũ: ⁊ toti⁹ corporis prauitatẽ: intrare poſſũt ꝑ an
guſtã ⁊ artã viã que ducit ad vitã. CHRY. ſuper
mattheũ: Gentiũ etiã anime aſſimulate ſunt tortuo
ſis camelis: in quib⁹ erat gibb⁹ idolatrie: qm̃ cogni-
tio dei erectio eſt animarũ. Ac⁹ aũt eſt fili⁹ dei: cuiuſ
ꝓma ps ſubtilis eſt ſm diuinitatẽ: alia võ groſſior
ſm incarnatõem eius. Tota aũt recta ẽ: ⁊ nullã ha
bet deflexionẽ: per cui⁹ vuln⁹ paſſiõis gẽtes egreſſe
ſunt in vitã eternã. hac acu cõſuta ẽ immortalitatiſ
tunica. ipa ẽ ac⁹ que ſpũi cõſuit carnẽ. hec ac⁹ iudai
cũ populũ iũxit ⁊ gentiũ. hec ac⁹ amicitiã angelorũ
⁊ hoĩm copulauit. Facili⁹ eſt ergo gẽtiles trãſire ꝑ
foramẽ ac⁹: ꝙ̃ diuites iudeos intrare regnũ celorũ.
Si. n. gẽtes cũ tãto labore diuellũt ab irrõnabilib⁹
idolorũ culturis: ꝙ̃tomagis iudei diuellũt a rõnabi
lib⁹ dei culturis. GLO. Aliter dr̃: Quia hieroſoly-
mis quedã porta erat que foramen ac⁹ dicebatur ꝑ
quam camelus niſi depoſito onere: ⁊ flexiſ genibus
tranſire nõ poterat. per quod ſignificat diuites nõ
poſſe trãſire viam artam que ducit ad vitã: niſi ſor-
dibus peccatorũ ⁊ diuitijs poſitis ſaltẽ nõ amãdo.
GRE. xxxv. mora. Uel nomine diuitis quemlibꝫ
elatum: cameli appellatõne ꝓpam cõdeſcẽſiõem ſi-
gnificat. Camelus autẽ per foramẽ acus tranſit: cũ
redemptor noſter vſq̧ ad ſuſceptõem mortis per
anguſtias paſſionis intrauit: que paſſio velut acus
extitit: quia dolore corpus pupugit. Facilius autẽ
camelus foramẽ acus ꝙ̃ diues regnũ celorũ ingre-
ditur: quia niſi ipe ꝓus per paſſiõem ſuam formam
nobis humilitatis oſtẽderet: nequaq̧ ſe ad humili-
tatem ipius ſuperba rigiditas inclinaret. CHRY.
in home. Diſcipuli autem inopes exiſtẽtes turban-
tur pro ſalute aliorũ dolentes: ⁊ doctorũ iam viſce-
ra aſſumẽtes. vnde ſequitur: Audiẽtes autem diſci-
puli: mirabantur dicẽtes: Quis ergo poterit ſaluus
eſſe? AUGU. de queſtio. euãge. Cum autẽ pauci
ſint diuites in comparatiõe multitudinis pauperũ
intelligendũ eſt ꝙ omnes qui diuitias cupiũt in di
uitum numero haberi diſcipuli animaduerterũt.

CHRY. in home. Dei autem opus hoc eſſe conſe
quẽter oſtẽdit: quoniã multa opus eſt gratia vt ho
mo in diuitijs dirigatur. vnde ſequit: Aſpiciens au
tem ieſus dixit eis: Apud homĩes hoc impoſſibile ẽ
apud deum autem oĩa poſſibilia ſunt. Per hoc q̃d
dicit Aſpiciẽs: ſignificat euãgeliſta ꝙ mãſueto ocu
lo timidam eorum mentẽ mitigauit. REMI. Nõ
aũt hoc ſic intelligẽdũ eſt ꝙ poſſibile ſit apud deũ
ꝙ diues cupid⁹ auarus ⁊ ſuperb⁹ intret in regnũ ce-
lorũ: ſed vt cõuertat ⁊ ſic intret. CHRY. in home.
Neq̧ etiã hoc ideo dicit vt reſupinuſ iaceas: ⁊ ſicut
ab impoſſibilib⁹ abſtineas: ſed magnitudinẽ iuſticie
cõſiderãs inſilias deũ rogãs.

¶ Tũc reſpõdens petr⁹ dixit: Ecce
nos relinqm⁹ oĩa: ⁊ ſecuti ſumus te
Quid ergo erit nobis? Ieſus autẽ
dixit illis: Amẽ dico uob: ꝙ uos q
ſecuti eſtis me in regeneratiõe cũ ſe
derit fili⁹ hoĩs in ſede maieſtatiſ ſue: ſe
debitis ⁊ uos ſup ſedes duodecĩ: iu
dicãtes duodecĩ trib⁹ iſrl̃. Et oĩs q
reliq̃rit domũ uel frẽs aut ſorores:
aut prẽm aut mrẽm aut uxores aut
filios aut agros ꝑꝑ nomẽ meũ: cen
tuplũ accipiet: ⁊ uitam eternã poſſi
debit. Multi autem erũt primi no
uiſſimi: ⁊ nouiſſimi ꝓmi.

ORIGE. Audiuerat petrus verbũ chriſti dicen
tis: Si vis perfect⁹ eſſe: vade ⁊ vende omnia que ha
bes. Deinde conſideraũit adoleſcentẽ cum triſticia
abeuntẽ ⁊ difficultatẽ diuitũ ingrediẽdi in regnũ
celorum: ideo quaſi qui non facilẽ rem conſumma
uerat fiducialiter queſiuit. Etſi enim minima cũ fra
tre reliquit: ſed nõ minima eſtimata ſunt apud deũ
conſiderãtẽ: qm̃ ex tãta plenitudine dilectõnis illa
minima reliq̃rũt vt etiã ſi multas habuiſſẽt poſſeſſi
ones oĩa reliq̃ſſent. Et puto ꝙ magĩ petrus cõfidnes
de affectu ſuo ꝙ̃ de ipa q̃titate rerũ relictarũ fiducia
liter interrogauit. vnde dr̃: Tũc rñdens petr⁹ dixit ei:
ecce nos relinqm⁹ oĩa. CHRY. in ho. Qualia oĩa
o beate petre? arũdinẽ? rhete? nauigiũ. Tia q̃dem h̃
dicis: nõ ꝑꝑ munificẽtiã: ſed vt ꝑ interrogatõez hãc
inopẽ inducat plebẽ. quia. n. dñs dixerat: Si vis ꝑ-
fectus eſſe: ne dicat aliq̃s inopũ: Quid igit ſi nõ ha
buero: nõ poſſum eſſe ꝑfectus? Interrogat petrus:
vt tu inops diſcas: qm̃ in nullo hinc diminutus es.
Qui. n. claues regni celorũ accepat: pro his q̃ ibi ſũt
iam confidit: ⁊ ꝑ orbe terrarũ vniuerſa interrogat.
Intuere aũt ⁊ qualr̃ reſpõdet diligẽter ſicut chriſt⁹
inq̃ſiuit: etenĩ chriſt⁹ duo a diuite expetiſt dare pau
pib⁹ ⁊ ſequi ſe. ꝓpter hoc ipe addit: Et ſecuti ſum⁹ te
ORI. Poteſt dici ſm omĩa que pater reuelauit
petro eſſe filium ſuũ: ſecuti ſum⁹ te iuſticiã ſanctifi-
catõnem ⁊ huiuſmodi. Propter hoc quaſi victor
athleta interrogat que ſint premia certaminis.
HIERO. Quia ergo nõ ſufficit tm̃ relinq̃re iũgit

qȯ pfectū ē: Et ſecuti ſum⁹ te: fecim⁹ quidē qȯ iuſſi
ſti: q̇d ergo nobis dabis premij: ⁊ h̉ eſt qȯ dr̄: Quid
ergo erit nobiſ. Seq̄r: Je. aūt di. il. Amē di. vo q̄ voſ
q̇ ſecu. eſtis me. HIE. Nō dixit: Qui reliq̇ſtis oīa.
Hoc. n. ⁊ ſocrates fecit ph̄s: ⁊ multi alij diuitias cō
tēpſerūt: Sed q̇ ſecuti eſtis me. qȯ ꝓpe aploꝝ ē atq̄
credētiū. HYLA. Secuti ſunt q̇dem diſcipl̄i xp̄m
in regeneratōe. i. in lauacro baptiſmi in fidei ſancti
ficatōe. hec. n. illa regeneratio eſt quā apl̄i ſūt ſecuti
quā lex indulgere nō potuit. HIE. Uel alit̄ debet
ↄſtrui: Uos q̇ ſecuti eſtis me: ſedebit[is] i regeneratōe.
i. quādo mortui ex corruptiōe reſurgēt incorrupti:
ſedebitis ⁊ vos in ſolijs iudicātiū cōdēnātes. xij. trib⁹
iſrl̄: quia vobis credētib⁹ illi credē noluerūt. AUG.
xx. de ci. dei: Sic. n. caro nr̄a regenerabit̄ p incorru
ptōem: queādmodū aīa nr̄a regenerabat̄ p fidem.
CHRY. ſup matth. Futurū. n. erat vt i die iudicij
viderēt iudei: Dn̄e nō te cognouim⁹ filiū dei i cor
pe cōſtituti. quis hoīm videre poterat theſauruz in
terra abſcōditū: ſolē nube celatū: Rn̄debūt ergo di
ſcipuli: Et nos homīes fuim⁹ ruſtici ⁊ obſcuri i ple
be: vos ſacerdotes ⁊ ſcribe. ſed i nobis bona volun
tas facta eſt quaſi lucerna ruſticitatis nr̄e: in vobis
aūt malicia facta eſt quaſi caligo ſcīe vr̄e. CHRY.
in home. Propter h̉ aūt nō dixit: Et gētes ⁊ orbem
terraꝝ ſed trib⁹ iſrl̄: qꝛ in eiſdē erāt educati ⁊ legib⁹
⁊ ↄſuetudinib⁹ apl̄i ⁊ iudei. Cū ergo dixerit iudei:
qm̄ pp h̉ nō potuim⁹ credere chriſto: qꝛ lex ꝓhibuit
diſcipuli in mediū inducerent̄ q̇ eādē ſuſcepūt legē
Sed dicet aliq̇s: Quid magnū ꝓmiſit eis: ſi id quod
niniuite habēt et regina auſtri hoc ⁊ ipſi habebūt:
Maxima quidē alia p̄mia ante ⁊ poſt eis ꝓmittit:
ſed ⁊ hic occulte inſinuat aliquid pl⁹ illis. De illiſ. n.
ſimpl̄r dixit: q̄ ſurgēt ⁊ cōdēnabūt generatōez hāc
de his aūt: Cū ſederit fili⁹ hoīs: ſedebitis ⁊ voſ. Ma
nifeſtū eſt ergo q̄ cōregnabūt ⁊ cōmunicabūt i glo
ria illa: honorē. n. ⁊ gl̄iam ineffabilez ſignificat per
thronos. Qualr̄ aūt hec ꝓmiſſio ↄpleta eſt: nūquid
n. ⁊ iudas ſedebit: nequaq̄. Lex. n. a dn̄o poſita eſt
p hieremiā ꝓphetā: loquar ſup gētē ⁊ regnū vt edifi
cem ⁊ plantē illud. ſed ſi fecerit malū in conſpectu
meo penitebo: ⁊ ego de bonis que locut⁹ ſum vt fa
cerē eis. q. d. Si indignos ſeipos ꝓmiſſione faciant
nō adhuc faciā quod ꝓmiſi. Indignū aūt ſeipm̄ p̄n
cipatu iudas oſ̄dit: ⁊ ꝓpter hoc tūc loquēs diſcipu
lis nō ſimpl̄r eiſ ꝓmiſit. neq̄. n. dixit: Uos ſedebitis
ſed adiūxit: Qui ſecuti eſtis m: vt ⁊ hic iudā exclu
dat: ⁊ eos qui poſtea futuri erāt attraheret. nō eniz
ad illos ſolos dictū eſt: neq̄ ad iudā ⁊ iā indignuz
effectū. HYLA. Sequela ergo chriſti apoſtolos
ſup. xij thronos iudicādis. xij. trib⁹ iſrl̄: in. xij. patriar
charū gloriā copulauit. AUG. xx. de ci. dei: Ex hoc
n. loco diſcim⁹ cū ſuis diſcipulis iudicaturū ieſum.
vnde ⁊ alibi iudeis dicit: Ideo iudices veſtri erunt.
nec q̄m ſup. xij. ſedes ſeſſuros eſſe ait. xij. ſolos homi
nes cū ipo iudicaturos putare debemus. Duodena
rio quippe numero vniuerſa quedā ſignificata eſt
iudicantiū multitudo: ꝓpter duas ptes numeri ſe
ptenarij quo ſignificat̄ plerūq̄ vniuerſitas: q̄ due
partes. i. tres ⁊ quatuor altera p alterā multiplica
te. xij. faciūt: alioq̇n quoniā in locuz iude traditoris
apoſtolū mathiā legimus ordinatū: Apoſtol⁹ pau

lus qui plus illis omnib⁹ laborauit: vbi ad iudican
dū ſedeat nō habebit: qui ꝓfecto cū alijs ſanctis ad
numerū iudicū ſe ptinere demōſtrat cū dicit: Ne
ſcitiſ quia angeloſ iudicabim⁹: AUG. in libro de
penitētia: In hoc ergo numero iudicātiū oēs intel
ligunt̄ qui ꝓpter euāgeliū ſua omīa dimiſerūt: ex eo
cum ſunt dn̄m. GRE. x. mo. Quiſquis. n. ſtimulo
diuini amoris excitat⁹ hic poſſeſſa reliquerit: illic p
culdubio culmē iudicarie ptātis obtinebit: vt ſimul
tūc iudex cū iudice veniat: qui nūc ↄſideratōe iudi
cij ſeſe ſpōtanea paup̄tate caſtigat. AUG. xx. d ci.
dei: De ipſis quoq̄ iudicandis in hoc numero duo
denario ſilis cauſa ē. nō. n. quia dictū ē: Iudicātes
xij. trib⁹ iſrl̄: trib⁹ leui que. xiij. ē ab eis iudicāda nō
erit: aut ſolum illum populū: nō etiā gētes ceteras
iudicabūt. CHRY. ſup mattheū: Uel p h̉ q̇d dicit:
Interrogatōe. ꝓmittit chriſt⁹ tp̄s chriſtianitatis fu
turū poſt aſcēſione ſuā quādo. ſ. hoīes regenerant̄
p baptiſmū: ⁊ illud eſt temp⁹ quādo chriſt⁹ ſedet i ſe
de maieſtatis ſue. Et inde quia nō de tp̄e futuri iu
dicij dicit: ſed de vocatōe gentiū vniuerſaꝝ. nō eni
dixit: Cum venerit filius ſup ſedem maieſtatis ſue
ſed Cum ſederit in ſede maieſtatis ſue. Quod ex tūc
fuit ex quo gentes credere ceperūt in chriſtum: ſm
illud pſalmi: Regnabit dn̄s ſup gētes: de⁹ ſedet ſup
ſedē ſanctā ſuā. Et ex tūc apl̄i ſederūt ſuper. xij. thro
nos. i. in omnib⁹ chriſtianis. omis. n. chriſtian⁹ q̇ in
ſcipit verbū petri thron⁹ fit petri: ⁊ ſic de alijs apl̄is
ſedēt ergo apl̄i in his thronis in. xij. ptes diuiſas in
dras aīaꝝ ⁊ diuerſitates cordiū q̄s ſol⁹ de⁹ cognoſc.
Sic. n. iudeoꝝ ppl̄s in. xij. trib⁹ fuit diuiſus: ſic ⁊ vni
uerſus ppl̄s chriſtian⁹ diuidit̄ in. xij. trib⁹ vt q̇dā ani
ſint de tribu ruben: ⁊ ſic de alijs ꝓpter diuerſas vir
tutes. Non eni omēs gratie in omnib⁹ equalr̄ ſunt
ſed vn⁹ p̄cedit in iſta: ali⁹ in illa. Et ſic apoſtoli iudi
cabūt. xij. trib⁹ iſrl̄. i. omēs iudeos: p hoc q̄ verbum
apoſtoloꝝ ē a gentib⁹ receptū. Omēs aūt chriſtiani
ſunt quidē. xij. ſedes aploꝝum: ſed vna ſedes chriſti.
Chriſti. n. oēs virtutes ſūt q̄ſi vna ſedes: qꝛ in ei vir
tute equalr̄ ipe ſol⁹ fact⁹ ē. vnuſq̇ſq̄ aploꝝ i aliquo
bono ſpāli fit pfectior: vt petr⁹ in fide: ⁊ iō petr⁹ ſe
ſcit in fide: ioh̄es in innocētia: ⁊ ſic de alijs. ⁊ q̄ de
retributōe apl̄is in h̉ mūdo dāda chriſt⁹ loq̇t demō
ſtrat qȯ ſequit̄: Et om. q̇ reli. do. vel fra. Sic. n. in h̉ ſe
culo cētuplū recipiūt: ſine dubio ⁊ aploꝝ etiā in h̉
ſeculo merces futura ꝓmittebat̄. CHRY. i home.
Uel diſcipul ꝓmittit futura: qꝛ excelſiores erāt iā et
nihil p̄ntiū querebāt: alijſ aūt que ſūt h̉ repromittit.
ORI. Uel aliter: Si q̇s reliquerit oīa ⁊ ſecut⁹ fue
rit chriſtū que ꝓmiſſa ſunt petro ⁊ ipe recipiet. Si
aūt nō omia reliq̇t: ſed quedā ſpālr̄ refert̄ hic mul
tiplicia recipiet: ⁊ vitā poſſidebit eternā. HIE. Ex
occaſiōe aūt hui⁹ ſnīe q̇dā introducūt mille ānos p⁹
reſurrectōem dicētes: Tūc nobis cētuplū oīm rerū
q̄s dimiſim⁹: ⁊ vitā etnā eē reddēdā: q̄ ſi i ceteris di
gna ſit ꝓmiſſio: i vxorib⁹ appeat turpitudo: vt q̇ vnā
ꝓ dn̄o dimiſerit: cētū recipiat i futuro. Senſus igit̄
iſte ē: Qui carnalia ꝓ ſaluatore dimiſerit: ſpiritalia
recipiet: q̄ ↄpatōe ⁊ merito ſui q̄ſi paruo nūero cente
nari⁹ ↄparet. ORI. Sȝ i h̉ ſclo qꝛ p frib⁹ carnalib⁹
multos īuenīet fr̄es ſm fidē: ſic ⁊ pentes oēs ep̄os
⁊ preſbyteros ⁊ filios oēs etatem filioꝝ habentes.

Sūt aūt ⁊ angeli fratres ⁊ ſorores oēs: q̄ exhibuerīt
ſe chriſto v̄gines caſtas tam iſte q̄ nūc hn̄t in t̄ris: q̄
ille q̄ iam veniūt in celis. Agros aūt ⁊ domos mlti
plices intellige in regē padiſi ⁊ ciuitate dei: ſup hec
aūt oīa poſſidebūt vitā eternā. AVG. xx. de ci. dei:
h̄ etiā qḋ h̄ dr̄: Cētuplū accipiet. exponēs quodam
modo apl's ait: q̄ſi nihil h̄ntes ⁊ oīa poſſidētes. Cē
tū. n. p ipa vniuerſitate ponit̄ aliqn̄. HIE. q aūt
dicit: Et oīs q̄ reli. fra. cōgruit illi ſnīe q̄ dixerat: Ue
ni ſepare hoīem a pr̄e ſuo. Qui. n. pp fidē chriſti ad
p̄dicatōem euāgelii oēs affect⁹ cōtēpſerit atq̄ diui
tias ⁊ ſcl'i voluptates: iſti cētuplū accipiēt: ⁊ vitā et̄
nā poſſidebūt. CHRY. in ho. Cū aūt dicit. Qui re
li. vxorē. nō h̄ ait vt ſimplr̄ nuptie diuellāt̄ ſed vt oī
b⁹ pferam⁹ fidei pietatē. Uidet̄ aūt mihi ⁊ pſecutōis
tp̄s occulte inſinuare. qꝛ. n. multi futuri erāt filios
ad impietatē trahētes: cū h̄ acciderit: neq̄ p pr̄ibuſ
neq̄ p viris habeāt̄. RABA. Uel qꝛ multi virtu
tū ſtudia nō eadē q̄ incipiūt intētiōe pietatis ꝯſum
māt: ſed vel tepeſcūt vel accelerare labūt̄. Sequitur
Mul. aūt erūt p̄mi no. ⁊ no. p̄mi. ORI. Per h̄ ex
hortat̄ eos qui nup accedūt ad v̄bū diuinū: vt feſti
nēt ad pfectū aſcēdere p multis q̄ videt̄ ſenuiſſe i fi
de. Pōt etiā hic ſenſus deſtruere eos q̄ gloriāt̄ eo q
chriſtianis parētib⁹ ſunt enutriti in ipa chriſtianita
te: neq̄ puſillanimes fiāt q chriſtianitat dogmata
nouiſſime recepint. Habet etiā aliū itellectū vt ſint
p̄mi iſrl'ite q̄ facti ſunt nouiſſimi pp infidelitatē: gē
tes aūt nouiſſimi p̄mi. Caute aūt dicit: Multi. nō eī
oēs p̄mi erūt nouiſſimi: nec oēs nouiſſimi p̄mi. Ad
huc aūt multi hoīm q̄ nā nouiſſimi ſūt efficiūt̄ p vi
tā angelicā q̄buſdā angel' ſupiores: ⁊ q̄dā angeli q̄
fuerūt p̄mi facti ſunt nouiſſimi pp culpā. REMI.
Pōt etiā ſpāl'r referri ad triſticiā diuitiſ q̄ p̄m⁹ vide
bat̄ legis p̄cepta iplēdo: ſꝫ qꝛ t̄renā ſubſtātiā p̄tulit
deo: nouiſſim⁹ fact⁹ ē. Facti apl'i nouiſſimi videbāt̄
ſꝫ relinq̄ndo oīa p hūilitatē graꝫ facti ſunt p̄mi. Sūt
ēt pl'imi q̄ p⁹ ſtudia bonoꝝ opū a bonis opib⁹ defi
ciūt: ⁊ cū fuerīt p̄mi: fiūt nouiſſimi. CA. XX.

Jmile eſt regnū celoꝝ hōi
patrifamilias: q exijt p̄mo
mane cōducere oparios in
uineā ſuā. Cōuētiōe aūt facta cum
oparijs ex denario diurno: miſit eoſ
in uineā ſuā. Et egreſſus circa horā
tertiā uidit alios ſtātes in foro ocio
ſos: ⁊ dixit illis: Jte ⁊ uos in uineā
meā: ⁊ qḋ iuſtū fuerit dabo uobis.
Jlli aūt abierūt. Jterū aūt exijt cir
ca ſextā ⁊ nonā horā: ⁊ fecit ſimilit̄.
Circa undecimā uero exijt ⁊ inuenit
alios ſtantes: ⁊ dicit illis: Quid hic
ſtatis tota die ocioſi? Dicūt ei: quia
nemo nos cōduxit. Dicit illis: Jte
⁊ uos in uineā meā. Cū ſero aūt fa
ctū eſſet: dicit dn̄s uinee pcuratori
ſuo: Uoca oparios: ⁊ redde ill' mer
cedē: incipiēs a nouiſſimis uſq̄ ad
p̄mos. Cū ueniſſent ergo qui circa
undecimā horā uenerāt: acceperūt
ſingulos denarios. Uenientes aūt ⁊
p̄mi arbitrati ſunt: q plus eſſent ac
cepturi. Acceperūt autē ⁊ ipſi ſingu
los denarioſ. Et accipiētes murmu
rabant aduerſus patrēfamiliaſ dicē
teſ: Hi nouiſſimi una hora fecerūt
⁊ pares illos nobiſ feciſti: qui porta
uimus pōdus diei ⁊ eſtus? At ille
reſpōdēs uni eoꝝ dixit: Amice nō
facio tibi iniuriā. Nōne ex denario
cōueniſti mecū? Tolle quod tuū eſt
⁊ uade. Uolo aūt ⁊ huic nouiſſimo
dare: ſicut ⁊ tibi: Aut nō licet mihi
quod uolo facere? An oculus tuus
nequā eſt: quia ego bon⁹ ſum. Sic
erūt nouiſſimi p̄mi: ⁊ primi nouiſſi
mi. Multi enim ſunt uocati: pauci
uero electi.

REMI. Quia dixerat dn̄s: Multi erūt p̄mi no
uiſſimi ⁊ nouiſſimi p̄mi: vt hāc ſniam ꝯfirmarꝫ ſub
iūxit ſilitudinē dicēs: Si. eſt reg. ce. ho. prifamilias.
CHRY. ſup matth. Hō prifamilias chriſt⁹ ē: cui ce
li ⁊ terra q̄ſi vna ē domus. familia aūt celeſtiū ⁊ t̄re
ſtriū ⁊ inferioꝝ creaturaꝝ: vinea aūt ei⁹ iuſticia ē: in
q̄ diuerſe ſpēs iuſticiaꝝ poſite ſūt q̄ſi vites. puta mā
ſuetudo: caſtitas: patiētia: cetereq̄ v̄tuteſ: q̄ oēſ gnāl'r
iuſticia appellāt̄: hoīes āt vinee cultoreſ ponūt̄. vn̄
dr̄: Qui ex. p. ma. cō. ope. i vi. ſuā. De⁹. n. iuſticiā ſuaꝫ
dedit i ſēſib⁹ nris. nō pp ſuā vtilitatē: ſꝫ pp nrāꝫ. Sci
tote g̊ qꝛ mercenarīj ſum⁹ ꝯducti. Sic̄ g̊ nemo iō cō
ducit mercenariū vt h̄ ſolū faciat q māducat: ſic ⁊
nos nō iō vocati ſum⁹ a x̄po vt h̄ ſolū opemur q̄ ad
nr̄m ptinēt vſū: ſꝫ ad gl'iaꝫ dei. ⁊ ſic̄ mercenari⁹ pus
aſpicit op⁹ ſuū: deīde quotidianū cibū: ſic ⁊ nos de
bem⁹ aſpicē q̄ ad gl'iam dei ptinēt: deīde q̄ ad nrām
vtilitatē. Et ſicut mercenari⁹ totā diē circa dn̄i op⁹
impēdit: vnā autē horā circa ſuū cibū: ſic ⁊ nos om
ne temp⁹ vite noſtre debem⁹ impēdere circa gloriaꝫ
dei: modicā aūt ptē circa vſus nrōs terrenos. Et ſic̄
mercenari⁹ diei q̄ op⁹ nō fecerit: erubeſcit intrare in
domū ⁊ petere panē: quō tu nō ꝯfūderiſ itrare in ec
cleſiā ⁊ ſtare ante ꝯſpectū dei: q̄n nihil bonū i ꝯſpe
ctu dei geſſiſti? GRE. i ho. Uel prifamilias. i. cōdi
tor noſter habet vineā vniuerſam. ſ. eccl'iaꝫ que ab
abel iuſto vſq̄ ad vltimū electuꝫ q̄ in fine mūdi na
ſcitur⁹ eſt quot ſanctoſ ptulit q̄ſi tot palmites miſit.
Ad erudiēdā aūt dn̄s plebē ſuā quaſi ad excolendā

vineā ſuā nullo tpe deſtitit oparios mittere: quia ꝛ
ꝑus ꝑ patres: ꝛ poſtmodū per legis doctores: dein
de ꝑ ꝓphās: ad extremū vero ꝑ apoſtolos q̄ſi ꝑ ope
rarios in vinee cultū laborauit: q̄uis ī quolibꝫ mo
dulo vel mēſura quiſquis cū fide recta bone actōis
extitit: hui⁹ vinee opari⁹ fuit. ORI. Totuꝫ aūt hoc
ſeculū pn̄s vnū diē dicere poſſum⁹: magnū quidem
q̄tū ad nos: modicū autē q̄tū ad dei vitā. GRE.
in home. Mane aūt mūdi fuit ab adā vſqꝫ ad noe.
Et ideo dr̄: Qō exijt primo mane cōducere oparios
in vineā ſuā: ꝛ modū cōductōis ſubiūgit dicēs: Cō
uen. aūt fa. cū ope. ex dena. diurno. ORI. Salutiſ
aūt arbitror nomē eſſe denariū. REMI. Denari⁹
.n. dicit qui antiquit⁹ pro. x. nūmis imputabat: ꝛ fi
gurā regis habet. Recte ergo ꝑ denariū deſignatur
obſeruati decalogi ꝑmiū. pulchre ergo dicit: Cōuē
tione facta ex denarijs diurnis. quia vnuſquiſqꝫ in
agro ſancte eccleſie ꝑ ſpe future remuneratōnis la
borat. GRE. Tertia vero hora a noe fuit vſqꝫ ad
abraam: de qua dr̄: Et regreſſus circa horā tertiā vi
dit alios in foro ſtātes ocioſos. ORI. Forꝫ aūt ē
q̄cq̄d ē ex̄ vineā. i. ex̄ ecclīā xpi. CHRY. ſuꝑ matt.
In hoc. n. mūdo vendēdo ꝛ emendo viuūt homies
ꝛ inuicem ſibi fraudē faciētes: vitā ſuam ſuſtētant.
GRE. Qui aūt ſibi viuit qui carnis ſue voluptati
bus paſcit recte ocioſus arguit: qꝛ fructū diuini
opis nō ſectat. CHRY. ſuꝑ matth. Uel ocioſi ſūt
peccatores: illi. n. mortui dicit. ocioſus autē eſt qui
op⁹ dei nō operat. Uis ergo nō eſſe ocioſus: nō ali
ena tollas: ꝛ de tuis des: ꝛ opat⁹ es in vinea dn̄i mi
ſericordie vitē colēs. Sequit: Et dixit ill̄: Ite ꝛ vos
in vineā meā. Nota ꝙ ſolis ꝑmis cōuenit ſpāl̄r da
re denariū. alios aūt ſub incerto pacto conduxit di
cens: Qō iuſtū fuerit dabo vobis. Sciēs. n. domin⁹
qꝛ ꝑuaricatur⁹ fuerat adā: ꝛ omēs poſtmodū in di
luuio erāt perituri: certū fecit pactū ad eū: ne q̄ndo
dicat ſe neglexiſſe iuſticiā: qꝛ neſciebat que ꝑmia fu
erat receptur⁹. Iſtis aūt nō fecit pactū: quia tantuꝫ
parat⁹ eſt retribuere: q̄tū mercenarij recipe nō ſpa
bant. ORI. Uel oparios tertie hore nō inuitauit
ad totū op⁹. quicquid aūt poterūt opari: ſuo arbitro
reſeruauit. Poterāt. n. eq̄le op⁹ facere in vinea eiſ qui
ex mane ſunt opati quicunqꝫ in tpe breui volebant
operantē virtutē ad op⁹ extēdere: que ante non fue
rat opata. GRE. Sexta quoqꝫ hora eſt ab abraaꝫ
vſqꝫ ad moyſen. Nona eſt a moyſe vſqꝫ ad aduentū
domini. vnde ſequit: Iterū aūt exijt circa ſextam ꝛ
nonā horā ꝛ fecit ſimil̄r. CHRY. ſuꝑ mattheum:
Ideo aūt ꝯiūgit ſextā ꝛ nonā: quia in ſexta ꝛ nona
generatōem vocauit iudeorū: ꝛ frequētauit cū hoī
bus diſponere teſtamēta quaſi diffinito ſalutis ꝯ
tpe iam appropiquāte. GRE. Undecima v̄o hora
eſt ab aduētu dn̄i vſqꝫ ad finē mūdi. Opator ḡ māe
hora tertia ſexta ꝛ nona antiqu⁹ ille ꝛ hebraic⁹ ꝑpl̄s
deſignat qui in electis ſuis ab ip̄o mūdi exordio dn̄
recta fide deū ſtuduit colere quaſi nō deſtitit in vi
nee cultura laborare: ad vndecimā v̄o gētiles vocā
tur. vnde ſequit: Circa vndecimā v̄o exijt ꝛ inuenit
alios ſtātes: ꝛ dixit ill̄: Quid hic ſtatis tota die ocio
ſi? Qui eni trāſacto tam lōgo mūdi tpe ꝑ vita ſua la
borare neglexerāt: quaſi tota die ocioſi ſtabāt. ſꝫ pē
ſate quid inquiſite rñdeāt. Sequit eni: Dicūt ei: q̄a

nemo nos cōduxit. Nullus quippe ad eos patriar
cha: nullus ꝓpheta ad eoſ venerat. ꝛ quid eſt dicere
Nemo noſ cōduxit: niſi vite nobis nemo viā ꝑdica
uit? CHRY. ſuꝑ mattheū: Que eſt eni conductio
noſtra ꝛ cōductōis merces? ꝑmiſſio vite eterne. gē
tes eni ſole: neqꝫ deū ſciebāt neqꝫ dei ꝑmiſſa. HI
LA. Hi igit mittūt ad vineā. vnde ſequit: Dixit eis:
Ite ꝛ vos in vineā meā. RABA. Poſtqꝫ aūt ope
ris diurni ratio reddita eſt ad remuneratōis temp⁹
opportunū dicit: Cū aūt ſero factū eſſet. hoc ē cū
dies toti⁹ mūdi ad veſpam cōſummatōis inclinata
eſſet. CHRY. ſuꝑ mattheū: Cōſidera quia ſero nō
alio mane mercedē reddit: ergo adhuc ſtāte ſeculo
iſto iudiciū eſt futurū: ꝛ vnicuiqꝫ merces ſua reddē
da. ꝛ hoc ꝓpter duas rōes. Prima eſt: quia ip̄a bea
titudo futura eſt merces iuſticie: ideo nō ī illo ſe
culo fit iudiciū ſed ante illud. Deinde ante aduētū
diei illi⁹ ꝑmittit iudiciū: ne videāt pctōres diei illi⁹
beatitudinē. Sequit: Dicit dn̄s ꝓcuratori ſuo. i. fili
us ſpūiſancto. GLO. Uel ſi voluerit dicit pater
filio: qui. ſ. pater opat ꝑ filiū ꝛ fili⁹ ꝑ ſpūſanctū: nō
ꝓpter aliquā differētiā ſubſtātie dignitat. ORI.
Uel dicit dn̄s ꝓcuratori ſuo. i. alicui angeloꝝ q̄ ſuꝑ
mercedes retribuendas eſt poſitus: ſiue alicui ex
multis ꝓcuratorib⁹ ſm ꝙ ſcptū eſt: Sub curatorib⁹
ꝛ tutorib⁹ eſſe heredē in tpe quo puul⁹ ē. REMI.
Uel dn̄s ieſus chriſt⁹ ipſe eſt paterfamilias ꝛ vinee
ꝓcurator: ſicut ꝛ ipſe eſt ꝛ oſtium ꝛ oſtiarius. Ipſe
eni eſt ventur⁹ ad iudiciū vt vnicuiqꝫ reddat ſm ꝙ
geſſit. Uocat ḡ oparios ꝛ reddit illis mercedem: qꝛ
oēs cōgregabūt in iudicio: vt vnuſquiſqꝫ accipiat
ſm opa ſua. ORI. Primi aūt oparij teſtimonium
habētes ꝑ fidē nō accepūt dei ꝑmiſſionē ꝑ nobis
aliquid meli⁹ ꝓſpiciēte patrefamilias: vt nō ſine no
bis ꝑficiāt. Et quia miam cōſecuti ſum⁹ ꝑmi merce
dē ſperam⁹ accipe q̄ ſum⁹ chriſti: poſt nos aūt q̄ an
te nos opati ſunt. ꝛ ideo dr̄: Uoca oparios ꝛ redde
illis mer. ſuā: inci. a nouiſ. vſqꝫ ad ꝑmos. CHRY.
ſuꝑ matth. Semꝑ eni libēti⁹ aliq̄d dam⁹ illis q̄bus
gratis donam⁹: qꝛ ꝑ ſolo noſtro honore donamus.
Ergo omnib⁹ ſanctis de⁹ reddēs mercedē iuſt⁹ oſtē
dit: gētib⁹ aūt dn̄s miſericors: dicēte ap̄lo: Gentes
aūt ſuꝑ miam honorare deū. ꝛ ideo dr̄: Incipiēs a
nouiſſimis vſqꝫ ad ꝑmos. Aut certe vt oſtdat deus
ineſtimabilē miam ſuā ꝑmū nouiſſimis ꝛ indigno
rib⁹ reddit mercedē: poſtea ꝑmis. nimia eni mia ē
dinē nō aſpexit. AVGV. de ſpū ꝛ littera: Uel ꝗ
velut ꝑores repitūt minores: qꝛ minores dilati ſūt.
Sequit: Cū veniſſent aūt qui circa vndecimā horā
venerāt. GRE. Eundē denariū accipiūt q̄ labora
uerūt ad vndecimā quē expectauerūt toto deſide
rio qui laborauerūt ad ꝑmā: qꝛ equalē vite retribu
tōem ſortiti ſunt cū his qui ab initio mūdi vocati
fuerāt hi q̄ in fine mūdi ad deū venerūt. CHRY.
ſuꝑ matth. Nō aūt iniuſte: nā ꝛ qui in ꝑma pte ſe
culi natus eſt: ꝛ non amplius vixit q̄ꝫ ſtatutū tem
pus vite ꝛ quid illi nocuit ſi poſt illi⁹ exitū mundus
ſtetit? ꝛ qui circa finem naſcitur non minuſ viuit
q̄ꝫ dies qui numerati ſunt eis. ꝛ quid illis ꝓdeſt ad
compendiū laboris ſi cito mūdus finitur cū penſum
vite ſue compleāt ante mūdum. Deinde nō eſt i ho
mine quādo naſcit ꝑus aut poſtea: ſed ꝑtātis diuine

Nec ille quidē ſibi priorē debet locū defendere: qui
ꝑus natꝰ eſt: nec ille ɔtēptibilior debet eſſe q̄ poſtea
Sequit̄: Et acci. murmu. aduer. patrēfa. dicētes. Si
aūt verū ē quod dicimꝰ: quia ꝑmi ꝛ poſteriores tp̄s
ſuū vixerūt ꝛ nō ampliꝰ neq̄ minꝰ: ꝛ vnicuiq̄ morſ
ſua cōſummatio ipiꝰ: q̄d eſt qd̄ dicūt: Portauimuſ
pondꝰ diei ꝛ eſtꝰ. q. ſ. magna eſt nobis virtꝰ ad faci
endā iuſticiā cognoſcere ꝓpe eſſe finē mūdi. Unde
ꝛ chriſtꝰ nos armās dicebat. Appropinq̄bit regnū
celoꝝ. Illis aūt infirmatio erat ſcire mūdi ſpacia eē
longiqua. Quis ergo nō ꝑ omne ſeculum vixerit: tn̄
totiꝰ ſeculi grauamina ꝑtuliſſe videt̄: aut podꝰ toti
us diei dicit oneroſa legis mādata: eſtū aūt vꝯtē er
roris tētatōem quā cōflabāt ſpūs maligni ī eos ad
emulatōem gentiū eos irritātes: a q̄bꝰ oībꝰ gētiles li
beri extiterūt chriſto credētes: ꝛ ꝑ compēdiū grē ad
plenū ſaluati. GREGO. Uel pondꝰ diei ꝛ eſtus
ferre ē ꝑ lōgioris vite tp̄a carnis ſue calore fatigari.
Sed pōt q̄ri quomodo murmurare dicti ſunt q̄ ad
regnū vocant̄: celoꝝ eteni regnū nullꝰ q̄ murmurat
accipit: nullꝰ q̄ accipit murmurare pōt. CHRY. ī
home. Nō aūt oꝫ eā que ī parabol' ſūt ſm̄ totū qd̄
dr̄ īueſtigare: ſed ītētōem ꝓpter quā cōpoſita eſt in
telligere: ꝛ nihil vltra ſcrutari. Nō ergo inducit h̄
vt oſtēdat aliquos eē inuidia morſos: ſed vt oſ̄dat
hos tāto potitos eē honore ꝙ ꝛ inuidiā aliis pote
rant generare. GREGO. Uel quia antiqui p̄rēs
vſq̄ ad aduētū dn̄i q̄ntūlibet iuſte vixerāt: ducti ad
regnū nō ſunt eoꝝ hocipm̄ murmuraſſe. Nos autē
qui ad vndecimā venimꝰ poſt laborē nō murmura-
mus: q̄ poſt mediatoris aduētū in hoc mūdo veni-
entes ad regnū ducimur mox vt de corpe eximus.
GLO. Uel omis retro vocatio gētilibꝰ inuidet: ꝛ
in euāgelii torquet̄ grā. HYLA. Et ſm̄ inſolentiā
populi iam ſub moyſe ɔtumacis hoc murmur opā
tum eſt. Sequit̄: At ille reſpōdēs vni eoꝝ dixit: A-
mice: nō facio tibi iniuriā. REMI. Per hūc vnū
pōt intelligi omēs qui ex iudeis crediderūt: quos a-
micos ꝓpter fidē nominat. CHRY. ſup mattheū:
Nō aūt dolebāt quaſi defraudati de mercede ſua:
ſed quia illi ampliꝰ q̄ merebāt̄ acceperāt. Sic. n. do-
lent inuidi quādo alteri aliquid addit̄ quaſi eis ſub
ſtrahat̄. ex quo patet ꝙ ex vana gloria naſcit̄ īuidia
Ideo. n. dolet eē ſecūdꝰ: quia deſiderat eē p̄oꝛ: et iō
inuidie motū remouet dicēs: Nōne ex denario cō
uenisti mecū? HIE. Denariꝰ figurā regis habꝫ. Re
cepiſti ergo mercedē quā tibi ꝓmiſerā: hoc eſt ima-
ginē ꝛ ſimilitudinē meā: q̄d queris ampliꝰ? ꝛ nō tā
ip̄e plꝰ accipe q̄ alium nihil accipe deſideras. Tolle
qd̄ tuū eſt ꝛ vade. REMI. i. recipe mercedē tuā: ꝛ
vade in gloriā. Uolo aūt ꝛ huic nouiſſimo. i. gētili
populo dare ſm̄ meritū: ſicut ꝛ tibi. ORI. Forſitā
aūt ade dicit: Amice nō facio tibi iniuriā: nōne ex
denario cōuenisti mecū? tolle quod tuū eſt ꝛ vade
Tuū eſt ſalꝰ qd̄ eſt denariꝰ. Uolo aūt vt huic nouiſ
ſimo dare ſicut ꝛ tibi: nō incredibil'r pōt q̄s arbitra
ri hūc nouiſſimū eſſe ap̄lm paulū: q̄ vna hora opa-
tus eſt: ꝛ ſil'r omēs qui ante eū fuerunt. AVG. de
ſancta virgi. Quia vero ip̄a vita eterna ꝑiter erit om
nibꝰ ſanctiſ eq̄lis denariꝰ oībꝰ ē arbitratꝰ q̄ ē omniū
merces. q̄ v̄o in ip̄a vita eterna diſtincte fulgebūt lu
mina meritoꝝ: multe māſiōes ſunt apud p̄rēm: ac ī
denario quidē impari nō viuet aliue ꝓlixius. in m'
tis aūt māſiōibꝰ honorat̄ a liꝰ alio clarius. GRE.
Et quia ip̄a regni ꝑceptio eiꝰ eſt bonitas volūtatis
recte ſubiūgit̄: Aut nō licꝫ mihi qd̄ volo face. Stul
ta. n. eſt queſtio homīs cōtra bonitatē dei murmu
rare. Conquerēdū quippe eſſet nō ſi dat qd̄ nō de
bet: ſed ſi non daret qd̄ deberet. vnde apte ſubditur:
Aut oculꝰ tuꝰ neq̄ eſt: quia ego bonꝰ ſum. REMI.
Per oculū. n. vult intentōem intelligi. Iudei nāq̄
neq̄ habuerūt oculū. i. intentōem malā: q̄ de ſalu-
te gentiū dolebāt. ad quid aūt ſenſus huius ꝑabole
tēdat. manifeſtat cū ſubdit̄: Sic erūt ꝑmi nouiſſimi
ꝛ nouiſſimi ꝑmi: eo. ſ. ꝙ iudei de capite vertātur in
caudā: ꝛ nos de cauda mutamur ī caput. CHRY.
ſup matth. Aut ideo ꝑmos dicit nouiſſimos: et no-
uiſſimos ꝑmos nō vt nouiſſimi digniores ſint q̄ ꝑ
mi: ſed vt coequēt̄ ꝛ nulla ſit inter eos differētia tē
ꝑis cauſa. Qd̄ aūt dicit: Mul. ſunt vo. pau. ve. electi
Nō ad ſuꝑiores ꝑtinet ſed ad gētes: q̄n ex ip̄is gēti
bus q̄ multi vocati ſunt: pauci ſunt eligēdi. GRE.
Ad fidē. n. plures veniūt: ꝛ ad celeſte regnū pauci ꝑ
ducūt̄: pleriq̄. n. deū vocibꝰ ſequūt̄: moribꝰ fugiunt
Ex hoc ergo duo pēſare debemus. Primū eſt vt de
ſe q̄ſq̄ minime ꝑſumat: q̄ ꝛſi iā ad fidē vocatꝰ ē: vtrū
ad regnum eligēdꝰ ſit neſcit. Secūdū v̄o eſt vt vnuſ-
quiſq̄ ꝓximū ſuū quē iacere in vitiis cōſpicit: deſpa
re nō audeat: quia diuine miē diuitias ignorat. Ut
aliter: Mane noſtrū puericia eſt. hora tertia adole-
ſcētia intelligi pōt: quia quaſi iam ſol in altū ꝓficit:
dū calor etatis creſcit. Sexta aūt iuuētꝰ eſt: q̄ velut
in cētro: ſol figit̄ dum in ea plenitudo roboris ſo-
lidat̄. Nona autē ſenectꝰ intelligit̄: in qua velut ſol
ab alto axe deſcēdit: quia etas a calore iuuētutiſ de
ficit. Undecima v̄o ē ea etas: q̄ decrepita l' veterana
vocat̄. CHRY. in home. ꝙ aūt nō omēs ſimul cō
duxit: ſed alios mane: alios hora tertia: ꝛ ſic de aliis
ex differētia mētis eoꝝ ꝓceſſit. Tūc. n. eos vocauit:
quādo erāt obituri. nam ꝛ latronē vocauit: quādo
obiturꝰ erat. Si aūt dicāt: quia nemo noſ cōduxit: ſi
cut dictū eſt: Nō oportet oīa ſcrutari q̄ in ꝑabolis
ſunt. Itē hoc nō dicit dn̄s ſed oparii. ꝙ. n. ip̄e omēs
q̄ntū ad ſe ꝑtinet a ꝑma etate vocet ſignificat̄ cū dr̄:
Exiit ꝑmo mane oparios cōducere. GRE. Qui er
go vſq̄ ad vltimā etatē deo viuere neglexerūt: vſq̄
ad horā vndecimā ocioſi ſteterūt: ꝛ tamē tales pa
terfamilias vocat: ꝛ plerūq̄ ante remunerātur: q̄a
ꝑus ad regnū de corpe exeūt: q̄ hi qui modo in pue
ricia vocati eſſe videbant̄. ORIGE. Nō aūt dice
tur: Quid hic ſtatis tota die ocioſi: his qui ſpū inſi-
piētes carne ɔſumūt̄: ſi poſtea regredi volūt vt iterꝫ
ſpū viuāt: qd̄ nō dicimꝰ diſſuadētes ne ad domum
paternā reuertāt̄: laſciui filii qui viuendo luxurioſe
euāgelice doctrine ſubſtātiā ɔſumpſerūt. Sed q̄n
nō ſiles ſunt eis qui peccauerūt in iuuētute ſua dū
nō adhuc didiciſſent que fidei erāt. CHRY. ī ho.
Qd̄ aūt dicit: Erūt ꝑmi nouiſſimi ꝛ nouiſſimi ꝑmi.
eos occulte īſinuat q̄ a ꝑncipio claruerūt: ꝛ poſtea
virtutē ɔtēpſerūt: et rurſus eoſ q̄ a malicia reducti
ſunt ꝛ multos ſupexceſſerūt. Cōpoſita eſt ergo hec
ꝑabola vt eos audiores facēt: q̄ ī vltīa ſenectute cō
uertunt̄: ne eſtimarēt ſe minꝰ aliq̄d habituros.

Et aſcēdens ieſus hieroſolymā

aſſumpſit duodeci diſcipulos ſecre
to: ⁊ ait illis: Ecce aſcendimꝰ hiero
ſolymam: ⁊ filius hominis tradet̃
p̃ncipibus ſacerdotũ ⁊ ſcribis: ⁊ cõ
demnabunt eum morte: ⁊ tradent
eum gentibus ad illudenduꝫ: et fla
gellandum: ⁊ crucifigẽdũ: ⁊ tertia
die reſurget.

CHRY. in home. Dominꝰ a galilea veniẽs nõ re
pẽte hieroſolymam aſcẽdit: ſed p̃us miracula fecit:
phariſeos cõfutauit: ⁊ diſcipulos de vite pfectõe et
remuneratõe inſtruxit: nũc aſcẽſurꝰ hieruſalẽ: rurſꝰ
eis de paſſiõe loquit̃. vnde dr̃: Et aſcẽ. ie. hiero. aſſũ.
duode. diſci. ſecreto. ORI. In. xii. adhuc erat et iu
das. adhuc. n. forſitan dignꝰ erat cũ aliis ſeorſũ audi
re q̃ paſſurꝰ erat mgr̃. CHRY. ſup matth. Oĩs aũt
ſalꝰ hoĩm in chriſti morte poſita eſt: nec ẽ aliq̃d ꝓpt̃
qđ magis deo grãs agere debeamꝰ: q̃ꝫ ꝓpter morteꝫ
ipſiꝰ. Ideo. xii. aplĩs in ſecreto mortiſ ſue annũciauit
myſteriũ: qꝛ ſemp p̃cioſioꝛ theſaurꝰ in melioribꝰ vaſ
includit̃. Si aũt alij audiſſent paſſionẽ chriſti futu
rã: viri forſitã turbarẽt̃ ꝓpter ĩfirmitatẽ fidei: ⁊ mu
lieres ꝓpter molliciẽ ſue nature: et q̃ in tali negocio
ad lachrymas excitãt̃. CHRY. in ho. Dictũ ẽ q̃dẽ
⁊ ad multos: tñ occulte ſicut ibi: Soluite tẽplũ: ⁊ ſi
gnũ nõ dabit̃ ei: niſi ſignũ ione ꝓphete. Diſcipulꝭ ãt
manifeſte expoſuit dicẽs: Ecce aſcẽdi. hieroſolymã.
CHRY. ſup matth. Nõ dicit: Ecce ↄſtãtie ſmõ eſt:
vt memorie p̃ñtie hꝰ in cordibꝰ recõdãt. Dicit auteꝫ:
Aſcẽdamꝰ. ac ſi. d. Videte quia voluntarie vado ad
mortẽ. Cũ g̊ viderit me in cruce pẽdẽtẽ ne eſtimet
me hoĩem eẽ tñ: nã ↄ ſi poſſe mori hoĩſ ẽ: velle tamẽ
mori: hoĩs nõ ẽ. ORI. Hoc igit̃ ↄſiderãtes ſcire de
bemꝰ: qm̃ frequẽter etiã cogñſcẽtes qm̃ ⁊ tentatões
aliq̃s ſubituri ſumꝰ: nos ipos offerre debemꝰ: ſed ſu
pra dictũ ẽ: Si q̃s vos pſecutꝰ fuerit in vna ciuitate
fugite in aliã. ſapiẽtis in chriſto eſt: vt ↄgnoſcat q̃le
tp̃s exigit declinatõnem: q̃le obuiatõnem piculorũ.
HIE. Crebro aũt de paſſiõe ſua diſcipulꝭ dixerat:
ſed qꝛ multis in medio diſputatis poterat labi de me
moria qđ audierãt: iturꝰ hieroſolymã: ⁊ ſecũ ductu
rus aplos ad tẽtatiõem eos parat: ne cũ veniat pſecu
tio ⁊ crucis ignominia ſcãdalizent̃. CHRY. ſuper
matth. Tribulatio. n. cũ ſupuenerit expectãtibꝰ no
bis leuioꝛ inuenit̃ q̃ꝫ eẽt futura ſi repẽtina veniſſet.
CHRY. in ho. Predicit etiã eis vt diſcãt: qm̃ p̃ns
ad paſſiõem venit ⁊ volẽs. ſed a p̃nꝰ q̃dẽ mortẽ p̃di
xit eis ſolã: qm̃ aũt exercitati ſunt adducit alia. ſ. qm̃
tradidit eũ gẽtibꝰ. RABA. Tradidit. n. iudaſ dñꝫ
iudeis: ⁊ ipi tradiderũt eũ gẽtibꝰ. i. pilato ⁊ ptãti ro
manoꝝ. Iõ aũt dñs ĩ mũdo noluit ꝓſpari ſꝫ grauia
pati: vt oñdẽt nobis q̃ ad delectatõem cecidimꝰ: cuꝫ
q̃ amaritudine redire debeamꝰ. vñ ſeq̃t̃: Ad delu. et
fla. ⁊ crucifigẽdũ. AVG. xviij. de ci. dei: Paſſione
oñdit q̃d ſuſtinẽꝫ ꝓ veritate: reſurrectõe q̃d ſpare in
trinitate debeamꝰ. vñ dicit: Et ter. di. re. CHRY. i
ho. Que q̃dẽ hꝰ gr̃a dixit: vt cũ triſtia viderint: reſur
rectõeꝫ expectarẽt. vñ ſubdit: Et ter. di. re. AVG.

.iiii. de ci. dei: Vna. n. mors. ſ. ſaluatoris ſm corpus
duobꝰ mortibꝰ nr̃is saluti fuit. ſ. aĩe ⁊ corpis: et vna
eiꝰ reſurrectio duas nobis reſurrectões pſtitit. Hoc
aũt rõ ſimplici ad duplũ: ↄtinet q̃dẽ a t̃nario numero
vnũ q̃ppe ⁊ duo tria ſunt. ORI. Hic aũt nõ refe
runt̃ diſcipuli dixiſſe aut feciſſe aliq̃d: cũ audiſſent ti
ſtia hec chriſto futura recordãtes q̃ dñs dixit ad pe
trũ: ne audiãt talia vel peiora. ⁊ nũc q̃dẽ q̃ diuinas
lrãs ſcire ſe arbitrãt̃ ſcribe: ↄdẽnãt ieſuꝫ morte ⁊ lin
guis ſuis flagellãt: ⁊ crucifigũt eũ ꝑ hoc ꝙ tollẽ vo
lũt doctrinã ipſiꝰ. Ille autẽ paululũ deficiẽs: ſurgit
apparẽs his qui acceperũt poſſe videre.

Tũc acceſſit ad eũ mr̃ filioꝝ zebe
dei cũ filijs ſuis adorãs ⁊ petẽs ali
q̃d ab eo. Qui dixit ei: Quidvis?
Ait illi: dic ut ſedeãt hi duo filij mei
unꝰ ad dextrã tuã: ⁊ unꝰ ad ſiniſtraꝫ
ĩ r̃gno tuo. R̃ñdẽſ ãt ieſꝰ dixit: Ne
ſcitis quid petatis. Poteſtis bibere
calicẽ quẽ ego bibiturꝰ ſũ? Dicit ei
poſſumꝰ. Ait illis: Calicẽ q̃dẽ meũ
bibetis: ſedere aũt ad dextrã meam
uel ſiniſtrã nõ eſt meũ dare uobis:
ſed quibꝰ paratũ eſt a patre meo.

HIE. Quia pꝰ oĩa dixerat dñs: Et tcia die reſurg
putauit mlr̃ pꝰ reſurrectõem illico regnatuꝝ: ⁊ auı
ditate feminea: p̃ñtia cupit: ĩmemoꝛ futuroꝝ. vñ dr̃.
Tũc acceſ. ad eũ mr̃ fili. zebe. cũ fi. ſuis. CHRY. ſup
matth. Hec mr̃ filioꝝ zebedei ẽ ſalome: cuiꝰ apud al
teꝝ euãgeliſtã ponit̃ nomẽ vere pacifica: q̃ vere filı
os genuit pacis. Magna laus mulieris ex hoc loco
colligit̃. qꝛ nõ ſolũ filij reliq̃runt prẽm: ſed ipa reliq
rat viꝝ ſuũ: ⁊ ſecuta fuerat chriſtũ. qꝛ iſſe ſine illa vi
uere poterat: iſta aũt ſine chriſto ſalua eẽ nõ poterat
niſi forte q̃s dicat: qꝛ infra tempꝰ vocatõis aploꝝ ⁊
paſſiõis chriſti: mortuꝰ eſt zebedeꝰ: ⁊ ſic illa ſecuta fra
gilis etate defecta: chriſti veſtigia ſequebat̃. qꝛ fides
nunq̃ꝫ ſeneſcit: ⁊ religio fatigatõnem nõ ſentit. Au
dacẽ aũt fecerat eã ad petẽdũ nature affectꝰ. vñ dr̃.
Adorãs ⁊ petẽs aliq̃d ab eo. i. reuerẽtia exhibita pe
tit vt qđ petierit ſibi det̃. Seq̃t̃: Qui dixit ei: q̃d vis
Nõ introgat q̃ſi neſciẽs: ſed vt illa exponẽte manife
ſtũ faceret irrõnabilẽ eẽ petitõem. vñ ſubdit: Ait il
li: Dic vt ſedeãt hi duo filij. AVG. de cõ. euã. Hic
aũt hoc ꝑ mrẽm dictũ eſſe matthẽꝰ expſſit: marcus
ipos filios zebedei phibet dixiſſe: cũ illa illoꝝ volun
tatẽ attuliſſet ad dñm: vnde magis ipos q̃ illam di
xiſſe quod dictũ ẽ: marcꝰ breuit̃ intimauit. CHRY.
in home. Videbãt. n. ſeipos honoratos ꝑ aliis: ⁊ au
dierãt: ꝙ ſup. xij. thronos ſedebitis. vnde p̃matũ ipıꝰ
cathedre petebãt accipe. Et ꝙ q̃dẽ plꝰ aliis honoris
apud chriſtũ habebãt nouerãt: timebãt vero petrũ
ſibi p̃ferri. vnde ⁊ aliꝰ euãgeliſta dicit: ꝙ qꝛ ꝓpe erãt
hieruſalẽ: putabãt ꝙ regnũ dei eſſet in ianuis. i. ali
quid ſenſibile. Vnde manifeſtũ eſt ꝙ nihil ſpũale
petebãt: nec intelligẽtiã ſupioris regni habebant.
ORI. Si. n. in regno mũdiali in honore eſſe volũ

tur qui ſedēt cū rege: nō fuit mirū ſi mulier muliebri
ſimplicitate vel impitia talia ſe debere petere eſtima
uit: ⁊ ipſi fratres adhuc impfecti: ⁊ nihil altiꝰ cogitā
tes de regno chriſti talia arbitrati ſunt de his qui ſe
debūt cū ieſu. CHRY. ſup matthe. Uel aliter: Nō
dicimꝰ ꝙ recte peteret hec mulier: ſed hoc dicimus:
quia nō terrena ſed celeſtia filijs ſuis optabat. non
.n. ſentit ſicut cetere matres que corpa natoꝝ ſuorū
amāt: animas aūt cōtēnūt. deſiderāt illos valere in
ſeculo iſto: ⁊ nō curāt qd ſint paſſuri in illo: vt oñ-
dant quia corpū ſunt parētes: nō animarū. Eſtimo
aūt ꝙ hi fratres cum audiſſent dñm de paſſione ac
reſurrectōe ſua ꝓphetātē: ceperūt dicere intra ſe cū
cēnt fideles: Ecce rex celeſtis deſcēdit ad regna tar-
tarea: vt regē mortis deſtruat. Cum aūt victoria fu
erit ↄſūmata: quid aliō reſtat: niſi vt regni gloria
ſubſequat. ORI. Deſtructo ei peccato qō regna
bat in corpibꝰ mortalibꝰ hominū ⁊ omni ꝑncipatu
malignaꝝ virtutū: eminētiā chriſti in hōibꝰ chriſtus
recipit: quod eſt ipm ſedere in ſede glorie ſue. ꝙ aūt
omia deꝰ facit ad dextrā ⁊ ſiniſtrā: hoc eſt vt iā nul
lum malū ſit ante eū. ⁊ qui quidē ꝑcellūt ꝑ ceteris
appropiquātibꝰ chriſto: ſunt a dextris eiꝰ: qui autē
inferiores ſunt a ſiniſtris ſunt eius. Dextrā aūt chri
ſti vide ſi pōt intelligere inuiſibilē creaturā: ſiniſtrā
aūt viſibilē ⁊ corpalē. Appropiquātiū .n. chriſto q̄-
dā dextrā ſortiūt vt intelligibilia: alij ſiniſtrā vt ſen-
ſibilia. CHRY. ſup mattheū: Qui aūt ſeipm dona
uit hōibus: quomodo regni ſui ſocietatē nō dona-
bit: Petētis negligētia rephēdit: vbi de dātis miſe
ricordia dubitat. Si nos rogamꝰ magiſtrū: forſitan
ceteroꝝ fratrū corda cōcutimꝰ. Etſi .n. vinci a carne
nō pñt quaſi iam ſpiritales: tamē percuti pñt quaſi
adhuc carnales. ergo ſubmittamꝰ matrem nrām: vt
ſuo noīe depcet pro nobis. Si .n. rephēſibilis inuen
ta fuerit: facile merebit veniā: ipe .n. ſexꝰ excuſat errorē
Si aūt nō fuerit importuna: faciliꝰ impetrabit mat
pro filijs ſuis rogās. Ipe .n. dominꝰ qui mrīnos ani
mos filioꝝ miſeratōe impleuit: faciliꝰ exaudiet mat
nū affectū: tūc dominꝰ occultoꝝ cognitor nō ad ver
ba intercedētis mulieris reſpōdit: ſed ad cōſilia ſug
gerētiū filioꝝ. Bonū quidē erat eoꝝ deſideriū: ſꝫ in-
cōſiderata petitio. ideo ⁊ſi impetrare nō debeāt: ſim
plicitas tamē petitōis eoꝝ cōfundi nō merebat: qꝛ
de amore dñi talis petitio naſcebat: ꝓpterea ſolam
ignorātiam in eis dñs rephēdit. vnde ſequit: Reſpō
dēs aūt ie. di. Neſci. qd petatis. HIERO. Nec mi
rum ſi iſta arguat: cū ⁊ de petro dicat: Neſciēs qd
diceret. CHRY. ſup mattheū: Nam frequēter do
minꝰ patit diſcipulos ſuos aliquid nō recte aut di-
cere aut agere aut cogitare: vt ex illoꝝ culpa occaſi
onē inueniat exponēdi regulā pietatis: ſciēs quia
error eoꝝ nō nocet pñte mgro: ⁊ nō ſolū i preſenti:
ſed etiā in futuro doctrina eiꝰ edificat. CHRY. in
home. Hoc aūt dicit oñdēs ꝙ vel nihil ſpiritale pe
tebāt: vel ſi nouiſſent q̄ petebāt: nō auſi fuiſſent tm̄
qd petere qō ſupexcedit ſupiores vtutes. HYLA.
Neſciūt etiā qd petāt: qꝛ nihil de gloria aploꝝ ābi-
gēdū erat: iudicaturos .n. eos ſmo ſupior expoſuit.
CHRY. ſup mat. vel Neſcitis qd petatis. q. d. Ego
vos vocaui ad partē dextram de ſiniſtra: ⁊ vos vrō
cōſilio curritis ad ſiniſtrā: ideo forſitā ꝑ mulierē res

agebat. Cōtulit .n. ſe diabolꝰ ad cōſueta arma muli
eris: vt ſicut adā ꝑ mulierē ſpoliauit: ita ⁊ iſtos ſepa
raret ꝑ mrēm. ſed iam nō poterat ꝑ mulierē pitto i-
troire in ſanctos: ex quo de muliere ſalꝰ cūctoꝝ ꝓceſ
ſit. Uel ideo dicit: Neſcitis qd petatis. Nō .n. ſolū
debemꝰ cogitare qualē gliam ſeqmur: ſed quō eua-
damꝰ ruinā peccati: qꝛ ⁊ in ſeculari bello q̄ ſemꝑ de
ꝑda victorie cogitat difficile vicit: ideo petēdū erat
Da nobis auxiliū grē tue vt omne malū vincamus
RABA. Neſciebāt etiā quid peterēt: qꝛ ſedē glo
rie a dño quā nōdū merebāt inquirūt. Delectabat
eos culmē honoris: ſed ꝑus hēbāt exercere viam la
boris. vñ ſubdit: Po bi. cali. quē ego bibi. ſū. HIE.
Calicē in ſcpturis diuinis paſſiōem intelligimꝰ: vt
in pſalmo: Calicē ſalutaris accipiā. ſtatimq; infert
quis iſte ſit calix: Precioſa in cōſpectu dñi mors ſā
ctoꝝ eius. CHRY. ſup mattheū: Sciebat aūt dñs
qꝛ paſſiōem ipiꝰ poterāt imitari: ſed iō interrogat vt
oēs audiamꝰ: qꝛ nemo pōt cū chriſto regnare: niſi
paſſiōem chriſti fuerit imitatꝰ: res .n. ꝑcioſa niſi ꝑcio
nō cōpat. Paſſiōem aūt dñi dicimꝰ nō ſolū pſecu-
tōem gentiliū: ſed oēm violētiā quā patimur cōtra
peccata certātes. CHRY. in home. Dicit g̊: Pote
ſtis bibere. Ac ſi. d. Uos mihi de honore ⁊ coronis
loqmini: ego aūt de agonibꝰ vobis ⁊ ſudoribꝰ. non
.n. hic eſt ꝑmioꝝ tps. Ex modo aūt interrogationis
eos attrahit. nō .n. dixit: Poteſtis ſanguinē vrm ef-
fundere: ſed Poteſtis bibere calicem. Deide addit:
Quē ego bibiturꝰ ſum. REMI. Ut ex cōmunione
ad ipm audiores fiāt: at illi qui iā martyrij liberta
tem cōſtantiāq; retinebāt: bibituros ſe pollicēt. vñ
ſequit: Di. ei poſſumꝰ. CHRY. ſup matthe. Uel di
cūt hoc nō tā ex fiducia ſue fortitudinis q̄ ignorā
tia: In expertis .n. leuis videt eſſe tētatio paſſionis et
mortis. CHRY. in home. Uel hoc ex deſiderio ꝓ-
mittūt. Neq; .n. hoc dixiſſent niſi expectaſſent audi
re qō petebāt. Dñs aūt eis ꝓphetat magna bona. i.
martyrio dignos efficiēdos. Sequit: Ait il. Cali. qui.
me. bibetis. ORI. Nō itaq; rñdit chriſtꝰ: Calicem
meū bibere poteſtis: ſed ad futurā eoꝝ ꝑfectiōem re
ſpiciens dixit: Calicē qdē meū bibetis. HIERO.
Querit aūt quō calicē martyrij filij zebedei: iacobꝰ
videlꝫ ⁊ iohānes biberit: cū ſcriptura narret iacobū
tm̄ aplm ab herode capite trūcatū: iohēs aūt ꝓpria
morte vitā finierit. Sed ſi legimꝰ in eccleſiaſtica hi-
ſtoria ꝙ ipe iohēs ꝓpter martyriū ſit miſſus i ferue
tis olei doliū ⁊ relegatꝰ i pathmos inſulā ſit: videbi
mus martyrio aīm nō defuiſſe: ⁊ bibiſſe iohannem
calicē ↄfeſſiōis: quē ⁊ tres pueri i camino ignis bi
berūt: lꝫ pſecutor nō fuderit ſanguinem. HYLA.
Dñs g̊ collaudās eoꝝ fidē ait: martyrio qdē eos cō
pari poſſe: ſed leue eiꝰ ac dextre aſſidē alijs a deo pa
tre fuiſſe diſpoſitū. vñ ſeqt: Sede. aūt ad dex. meam
Et qdē q̄tū arbitramur: ita honor iſte alijs ē reſua
tus: ꝙ tñ nec apli ab eo erūt alieni: q̄ i. xij. pīarchaꝝ
ſede ↄſidētes: iſraelē iudicabūt. ⁊ q̄tū ſentire ex ipſ
euāgelijs lꝫ: i regno celoꝝ moyſes ⁊ helias aſſidebūt
qbꝰ comitātibꝰ cū glie ſue habitu i monte apparuit
HIE. Sꝫ mihi hᵒ neq̄q̄ videt: ſꝫ iō ſedētiū i regno
celoꝝ vocabla nō dicūt ne pauci noīati ceteri putarēt
excluſi. regnū .n. celoꝝ nō eſt tm̄ dātis: ſed accipiētiū.
Nō ē ꝑſonarū acceptio apud deū: ſed quicūq; talē

ſe prebuerit vt regno celoꝝ dignus fiat: hic accipiet quod nõ perſone: ſed vite paratũ eſt. Si itaqꝫ tales eſtis qui cõſequamini regnũ celoꝝ quod pater meꝰ victoribꝰ pparauit: vos quoqꝫ accipietis illud. Ideo tamen non dixit: Non ſedebitis. ne duos confunderet: neqꝫ Sedebitis. ne ceteroſ irritaret. CHRY. in home. Uel aliter: Uidet̃ cõmunis omnibꝰ eſſe locus ille nõ ſolũ hominibꝰ: ſed etiã angelis. ſic enim pcipuũ vnigeniti ponit id paulꝰ dicẽs: Ad quẽ autẽ angeloꝝ dixit vnq̃: Sede a dextris meis. Dominꝰ ḡ non quaſi exiſtẽtibꝰ quibuſdã qui aſſeſſuri ſunt: ſed condeſcẽdens interrogantiũ ſuſpitiõi reſpõdit. hoc enim vnũ ſolũ querebãt pre alijs ſtare apud ipſum. Sed dominꝰ reſpõdꝫ: Moriemini quidẽ ꝓpter me non tamẽ hoc ſufficit vos facere pmũ ordinẽ obtinere. Si. n. aliquis aliꝰ venerit cũ martyrio: ampliorem virtutẽ poſſidẽs: nõ quia vos amo illũ expellã: ⁊ vobis dabo primatũ. Propter hoc aũt vt nõ ĩfirmus eẽ oſtẽdat̃: nõ dixit ſimplr̃: Nõ eſt meũ dare ſed Non eſt meũ vobis dare: ſed quibꝰ paratũ eſt. his. ſ. qui ab operibꝰ poſſunt fieri clari. ORIGE. Uel aliter: Non eſt meũ dare vobis. i. ſupbis talibꝰ quales vos eſtis: ſed humilibꝰ corde: quibꝰ paratum ẽ a patre meo. AVGV. primo de trini. Uel aliter Scd̃m formã ſerui diſcipulis dominꝰ reſpõdet: Sedere autẽ ad dextrã ⁊c̃. Quod autẽ paratũ eſt a patre eiꝰ: ⁊ ab ipo filio ẽ paratũ: q2 ⁊ ipe ⁊ pr̃ vnũ ſunt.

Et audiẽtes decẽ indignati ſunt de duobꝰ fratribus. Jeſus autẽ uocauit eos ad ſe ⁊ ait: Scitis quia pncipes gentiũ dominant̃ eorũ: ⁊ qui maiores ſunt poteſtatẽ exercẽt iter eos. Non ita erit inter uoſ. Sed q cunqꝫ uoluerit int̃ uos maior fieri: ſit ur̃ miſter. Et q uoluerit int̃ uos pmꝰ eẽ: erit ur̃ ſuꝰ. Sicut filꝰ hominis nõ uenit miniſtrari ſed miniſtrare: ⁊ dare animã ſuam redemptionẽ pro multis.

CHRYSOS. in homel. Donec chriſti ſententia incerta erat nõ triſtabant̃ alij diſcipuli: ſed tunc triſtati ſunt quãdo eos increpauit. vnde dicit̃: Et audiẽtes. x. indignati ſunt de duobꝰ fratribus. HIE. Non ad mulieris audaciã referũt poſtulãtiſ: ſed ad filios qꝫ ignorãtes ꝑ menſurã ſuam nõ modica cupiditate exarſerũt. CHRY. in homel. Intellexerũt eni quia hec petitio diſcipuloꝝ fuit quãdo eos dominus increpauit. Quãdo autem eos a domino ꝓhonoratos viderũt in trãſfiguratõe: ⁊ ſi ſcd̃m mentẽ dolebãt: in mediũ efferre nõ audebãt honorãteſ doctorem. CHRY. ſuper mattheũ: Sicut autẽ duo carnaliter petierũt: ita ⁊. x. carnaliter cõtriſtati ſũt. nam velle quidẽ eſſe ſuper omnes vitupabile eſt: ſuſtinere aũt aliũ ſuper ſe minꝰ eſt glorioſum. HIE. Humilis autẽ magiſter ⁊ mitis nec cupiditatis duos arguit poſtulãtes: nec. x. reliquos indignatõnis increpat ⁊ liuoris. vnde ſequit̃: Jeſus autẽ vocauit eos ad ſe. CHRY. in home. Quia. n. turbati erant: vocatõne eos ꝯſolat̃ de ꝓpinquo eis loquẽdo. eteni duo a ſocietate. x. ſeipos ſepantes ꝓpius ſtabãt: ſeorſum domino loquẽtes: nõ tamẽ ſicut pus pueros i mediũ ducẽs eos cõſolat̃: ſed a cõtrario inſerunt dicens: Scitis quia pncipes gentiũ dominãtur eoꝝ. ORIGE. i. nõ cõtenti tm̃ regere ſuos ſubiectos: violẽter eis dominari nitũtur: inter vos aũt q̃ eſtis mei nõ erũt hec. qm̃ ſicut omnia carnalia in neceſſitate ſunt poſita: ſpiritalia aũt in volũtate: ſic ⁊ qui pncipes ſunt ſilr̃ ſpiritales: pncipatꝰ eoꝝ in dilectione ſubditoꝝ debet eſſe poſitus: nõ in timore corpali. CHRY. in home. Oſtẽdit aũt in hoc qꝫ gẽtile ẽ primatus cupere: ⁊ ſic gentiũ cõpatõe eoꝝ aiam eſtuãtem cõuertit. CHRY. ſuper mattheũ: Et opꝰ q̃dem deſiderare bonũ: bonũ eſt: quia nr̃e volũtatis et nr̃a eſt merces. pmatũ autẽ honoris cõcupiſcere vanitas eſt: hoc. n. cõſequi iudiciũ dei eſt: ꝓpter qḋ et pmatu honoris neſcimꝰ ſi mercedẽ iuſticie meremur. Neqꝫ. n. apl̃s laudẽ habebit apud deũ q̃a apl̃s fuit: ſed ſi opꝰ apl̃atus ſui bene impleuit: nec apl̃s ꝑ merito ſuo antecedẽti honoratꝰ eſt vt eſſet apl̃s: ſed ad hoc miniſteriũ aptus eſt iudicatꝰ ſcd̃m moniaic ſuc. Primatꝰ ⁊ fugiẽtem ſe deſiderat: ⁊ deſiderãtẽ ſe honorat. cõuerſatio ergo melior deſiderãda eſt: nõ dignior gradus. Volẽs ergo dominꝰ duoꝝ fratrũ zebedei ⁊ alioꝝ indignatiõem extinguere: introducit differentiã inter pncipes mũdiales ⁊ eccleſiaſticos oſtendẽs quia pmatꝰ in chriſto nec ab aliquo appetendꝰ eſt nõ habẽte: nec alteri inuidẽdus eſt habẽti quia pncipes mũdi ideo ſunt vt dominẽtur minoribus ſuis: ⁊ eos ſeruituti ſubijciãt ⁊ expoliẽt: ⁊ vſqꝫ ad mortẽ eis vtant̃ ad ſuam vtilitatẽ ⁊ gl̃iam. Pncipes aũt eccleſie ſiũt vt ſeruiãt minoribꝰ ſuis: ⁊ miniſtrent eis quecũqꝫ acceperũt a chriſto: vt ſuas vtilitates negligãt ⁊ illoꝝ pcurẽt: ⁊ mori nõ recuſent ꝓ ſalute inferiorũ. Primatũ ergo eccleſie cõcupiſcere neqꝫ iuſtũ eſt neqꝫ vtile. Quid. n. ſapiẽſ vult vltro ſe obijcere ſeruituti ⁊ piculo tali: vt det ratõnem ꝓ omni eccleſia: niſi forte qui nõ timet dei iudicium abutẽs pmatu ſuo eccleſiaſtico ſeculariter: ita vt cõuertat illũ in ſecularẽ. HIE. Deniqꝫ ſui põit exẽplũ vt ſi dicta puipẽderẽt erubeſcerẽt ad opa. vñ ſubdit Sicut filꝰ ho. non ve. mini. ſed miniſtrare. ORI. Nã ⁊ ſi angeli ⁊ martha miniſtrauerũt ei: tñ nõ ideo venit vt miniſtret̃ ſed vt miniſtret: ⁊ tãtũ creuit miniſtrãs: vt impleret̃ qḋ ſeq̇t̃: Et daret aiam ſuã redẽptõem ꝓ multis. ſ. q̇ crediderũt in eũ: daret inquam in mortẽ. Sed qm̃ ſolus erat inter mortuos liber ⁊ fortior omni poteſtate mortis: omnes ſequi ſe volẽtes liberauit a morte. Eccleſiaꝝ ergo pncipes imitari debẽt chriſtũ acceſſibilẽ: ⁊ mulieribꝰ loquẽtem: ⁊ pueris manꝰ imponẽtẽ: ⁊ diſcipulis pedes lauãtem vt ipi ſilr̃ faciãt fratribꝰ. Nos aũt tales ſumꝰ vt etiã pncipũ mũdi excedere videamur ſupbiã: vel nõ intelligẽtes ⁊ cõtẽnẽtes mãdatũ chriſti: ⁊ querimus ſicut reges acies precedẽtes: ⁊ terribiles nos ⁊ exceſſu difficiles maxime paupibꝰ exhibemꝰ: nullã affabilitatem habentes: vel habere ad nos permittentes. CHRYSO. in homel. Quantũcunqꝫ ergo tu humiliatus factus: non poteris tantũ deſcẽdere q̃tum dominꝰ tuus.

¶ Et egredíētib⁹ illis ab hierico ſecuta ē eū turba multa. Et ecce duo ceci ſedētes ſec⁹ viā: audierūt qꝛ ieſus trāſiret: ꝛ clamauerūt dicētes: Dñe miſerere nr̄i fili dauid. Turba autē increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant dicētes: Dñe miſerere nr̄i fili dauid. Et ſtetit ieſus: ꝛ uocauit eos ꝛ ait: Quid uultis ut faciam uobis? Dicūt illi: Dñe ut apiantur oculi nr̄i. Miſert⁹ aūt eoꝝ ieſus tetigit oculos eoꝝ. Et cōfeſtim uiderūt: ꝛ ſecuti ſunt eum.

CHRY. ſup matth. Sicꝫ teſtimoniū ſtudioſi agricole ē meſſis fecūda: ita aſſidui doctoris ē pdicādo eccl'a plena. vñ ꝛ h̄ dr̄: Et egre. il. ab hieri. ſecu. eſt eū tur. mul. Neminē labor itineris īpediuit: qꝛ amor ſpiritual' fatigatōem nō ſentit. Neminē poſſeſſionuꝫ ſuaꝝ recordatio retraxit: qꝛ ingrediebāt̄ in poſſeſſionē regni celeſtis. Vere eñi nō hꝫ ſup terrā qđ amet: q̄ bonū celeſte ī v̄itate guſtauerit. Opportune āt oblati ſūt añ facieꝫ chriſti duo ceci: vt aptis oculis q̄ſi teſtes v̄tutis aſcēderēt cū eo ī hierl'm. vñ ſeq̄t̄: Et ecce duo ceci. Hi currētiū ſtrepitū audiebāt ꝛ pſonas nō videbāt: nihil ſolutū hñtes de toto corpe niſi vocem. Et iō qꝛ pedib⁹ eū ſeq̄ nō poterant: voce ſequebant̄. vñ dr̄: Audi. qꝛ ieſus trāſ. ꝛ clama. dicen. Dñe miſe. nr̄i fili dauid. AVG. de cō. euā. Hoc aūt ſcḿ marc⁹ ꝯmemorat: ſꝫ de vno ceco ſcḿ. Que ita ſoluitur q̄ſtio. nā duoꝝ cecoꝝ quos matthe⁹ interpſouit: vnū fuiſſe ī illa ciuitate famoſiſſimū: ex h̄ ſatis apparet q̄ ꝛ nomē ei⁹ ꝛ p̄rīſ ei⁹ marc⁹ ꝯmemorauit. Bartimē⁹. n. timei fili⁹ ex aliq̄ magna felicitate deiect⁹ notiſſime fuit q̄ nō ſolū cec⁹: veꝝ ēt mēdic⁹ ſedebat. Hic ē ḡ q̄ ipm ſolū voluit ꝯmemorare marc⁹: cui⁹ illuminatio tā clarā famā huic miraculo ꝯpauit: q̄ erat illi⁹ nota calamitas. Lucas v̄o q̄uis oīo eodē mō ſcḿ: tñ in alio ceco ītelligēd⁹ eſt paꝝ ꝯmemorare miraculū. Jlle q̄ppe hoc ſcḿ dīc: cū appropiq̄ret hiericho: alij cū egredeñt ab hierico. Seq̄t̄: Tur. aūt icre. eos vt tacerēt. CHRY. ſup matth. Videbant eñi ſordidas veſtes: ꝛ nō ꝯſiderabāt ꝯſcīe claritatē. Ecce fatua ſapīa hōīū: exiſtimāt eñi iniuriā pati magnos ſi a paupib⁹ honorēt̄. Quis eñi paup auſus ē diuitē publice ſalutare? ORIGE. Vel ſilētiū ñ cā honoris exigūt: ſꝫ q̄ acerbe a cecis audiūt qđ negabāt. ſ. dñm eē dauid filiū. CHRY. Vel q̄ crediderāt icrepabāt eos: vt nō appellarēt eū ꝯtēptibili nomine filiū dauid: ſed poti⁹ dicerēt: Filii dei miſerere nr̄i. HYLA. Jmitabant̄ aūt magis vetiti quā ꝯpeſcebāt: fides eñi q̄ñ vetat̄ magl' accēdit̄. ꝛ iō ī piculis ſecura ē: ꝛ ī ſecuritate piclitat̄. vñ ſeq̄t̄: At illi magl' cla. dicē. Miſ. no. fili dauid. Primo eñi clamabāt: qꝛ ceci erāt. Secūdo magis clamabāt: qꝛ vetabant̄ ad lumē accedē. CHRY. ī ho. Chriſt⁹ autē pmittebat eos vetari: vt pl⁹ eoꝝ deſideriū appareret. Hic āt diſce: q̄ñ ſi abiecti fuerim⁹ cū ſtudio accedētes ad deū: p noſipſos aſſeq̄mur qđ petim⁹. Seq̄t̄: Et ſte. ie. ꝛ vo. eos ꝛ ait: Quid vul. vt fa. vo. HIER. Jđ autem ſtetit ieſus: qꝛ ceci quo pgerēt ignorabāt. Multe fouee erāt in hierico: multe rupes: ꝛ p̄rupta in pfūdū vergētia: iccirco dñs ſtat: vt venire poſſint. ORIG. Vel ieſus nō ptranſit: ſed ſtat: vt ſtāte eo nō tranſfluat bñficiū: ſed q̄ſi de fonte ſtāte: miſericordia defluat vſq̄ ad eos. HIERO. Vocari āt iubet ne turbe phibeāt: ꝛ interrogat q̄d velint: vt ex ꝯfeſſione eoꝝ māifeſta debilitas appareat: ꝛ v̄tus ex remedio cogſcat̄. CHRY. ſup matthe. Vel iterrogabat ppter fidē: vt du ceci chriſtū filiū dei ꝯfitent̄: ꝯfundant̄ videtes qui eū tñ hoīem putant. Dñm q̄dem chriſtū vocauerāt: ꝛ veꝝ dixerāt. Sed dicētes filiuꝫ dauid: diſſipabāt qđ bñ ꝯfeſſi ſunt: nā abuſiue ꝛ homines dñi dicunt̄: vere aūt nemo dñs niſi de⁹. Cū ḡ dicūt: Dñe fili dauid: abuſiue chriſtū ſm hoīem honorāt. Si aūt ſolūmō dñm dicerēt: deitatē ꝯfiterēt̄. iō iterrogat: Quid vultis: Tūc illi iā ñ dixerūt: Dñe fili dauid: ſed tñ Dñe. Seq̄t̄ eñi: Dicūt illi: Dñe vt apiant̄ oculi nr̄i. Fili⁹ eñi dauid cecos illuminare nō pōt. Quādiu ergo dixerūt: Dñe fili dauid: ſuſpenſa eſt ſanitas. Mox aūt vt dixerūt Dñe: infuſa eſt ſanitas. Seq̄t̄ eñi: Miſer. aūt eoꝝ ieſus teti. ocu. eo. ꝛ cōfe. vide. Tetigit autē vt hō carnaliter: ſanauit vt de⁹. Preſtat eñi artifex qđ natura non dederat: aut certe quod debilitas tulerat miſericordia donat. CHRY. in ho. Hi aūt ſicut añ donationē fuerūt perſeuerātes: ita ꝛ poſt donatōem nō fuerūt ingrati. CHRY. ſup matth. Bonū eñi mun⁹ obtulerūt xp̄o ſanati. Seq̄t̄ eñi: Et ſecuti ſūt eū. Hoc eñi de⁹ a te requirit ſꝫ pphetā: ſolicitū te ambulare cū dño deo tuo. HIERO. Qui ḡ in hierico cōtracti ſedebāt ꝛ clamare tñ nouerat: poſtea ſequūt̄ ieſum: nō tā pedib⁹ q̄ꝫ virtutib⁹. RABA. Hierico aūt q̄ iterpretatur luna: defectū nr̄e mutabilit[illegible] ſignificat. ORIGE. Myſtice aūt hierico ītelligit̄ mūd⁹ ī quo chriſtus deſcēdit. Qui aūt ſūt in hierico exire neſciūt de ſapīa mūdi: niſi viderīt nō ſolū exeūtē de hierico: ſꝫ etiā diſcipulos ei⁹. Hoc ḡ vidētes: ſecute ſūt eū turbe multe: mūdū ꝛ mūdana oīa ꝯtēnētes: vt xp̄o duce aſcēdāt in hieruſalē celeſtē. Duos cecos poſſum⁹ dicere iudā ꝛ iſrael: qui añ chriſti aduētū ceci fuerūt: qꝛ nō videbāt v̄bū veꝝ qđ erat in lege ꝛ pphetis: tñ ſedētes ſec⁹ viā legl' ꝛ pphaꝝ: ꝛ ſꝫ carnē tñ itelligētes: clamabāt tñ ad eū q̄ ſcūs eſt ex ſemīe dauid ſꝫ carnē. HIERO. Vel duos cecos pleriq̄ phariſeos ꝛ ſaduceos itelligūt. Vel aliť: Duo ceci ſedentes iuxta viā: ſignificat de vtroq̄ pp'lo quoſdā iā cohberentes p fidē diſpēſationi tpali: ſm q̄ꝫ chriſt⁹ via eſt: ꝛ deſiderātes illuminari. i. aliq̄d de v̄bi eternitate intelligē: qđ trāſeūte dño ipetrare cupiebāt. i. per meritū fidei q̄ credit̄ filius dei ꝛ nat⁹ hō ꝛ paſſus ppter nos. p hāc eñi diſpēſationē q̄ſi tranſit ieſus: qꝛ actio tpalis ē. oportebat aūt vt tñ clamarēt: donec reſiſtētis ſibi turbe ſtrepitū vincerēt. i. tā pſeuerādo animū intēderēt orādo atq̄ pulſando quouſq̄ ꝯſuetudinē deſiderioꝝ carnaliū: q̄ tanq̄ turba obſtrepit cognitioni lucē v̄itatl' eterne vidē conati: vl' ipaꝫ hōīuꝫ carnaliū turbā ſtudia ſpiritalia ipedietēm fortiſſima intētione ſuperarēt. AVGV. de v̄bis dñi: Bonos eñi chriſtianos volētes facere p̄cepta dei.

chriſtiani mali ⁊ tepidi ꝓhibēt: clamāt tñ̄ illi nō de
ficientes. cū enī quiſqȝ chriſtian⁹ ceperit bñ̄ viuere:
mundūqȝ contēnere: in ipſa ſui volūtate patiť repre
henſores frigidos chriſtianos: ſed ſi ꝑſeuerauerint
ipſi iā obſequēť qui añ ꝓhibebāt. AVGV. de cō.
euā. Itaqȝ audiens ieſus q2 pulſanti aperieť: ſtans
eos tāgit ⁊ illuminat. q2 enī fides incarnationis tꝑa
lis ad eterna ītelligēda nos ꝑparat: tranſeunte ieſu
āmoniti ſunt vt illuminarenť: ⁊ ab eo ſtante illumi
nati ſunt: tꝑalia enī tranſeunt: eterna ſtāt. CHRY.
ſuꝑ matth. Quidā īterpretanť duos cecos gentiles:
vn⁹ ex cham: ali⁹ ex iaphet: q̄ ſec⁹ viā ſedebāt. i. iuxta
v̄itatē ꝯuerſabanť: ſed v̄itatē īuenire nō poterāt: vel
ſm̄ rōnem v̄bi ꝯſiſtentes: q2 noticiā v̄bi nondū acce
perat. RABA. Agnita autē fama nominis chriſti
participes ei⁹ fieri q̄rebāt. ꝯdicebāt mſ̄ri: ꝑmo iudei
vt in actib⁹ legim⁹: deinde etiā gētiles ꝑſecutione ī
ſtabāt: nec tñ̄ eos q̄ erāt ad vitā ordinati: ſalute ꝑua
re valebāt. CHRY. ſuꝑ matth. Cōſequenť aūt gē
tium oculos mētis tetigit ieſus: dans eis grām ſpūs
ſcī: q̄ illuminate ſecute ſūt eū opib⁹ bonis. ORI.
Et nos ergo ſedētes iuxta ſcripturaꝝ viā: ⁊ ītelligē
tes in quib⁹ ceci ſum⁹: ſi ex affectu petierim⁹: tāget
oculos aīaꝝ nr̄aꝝ: ⁊ recedet a mentib⁹ nr̄is tenebra
ignorātie: vt eū in ſcie lumine ſequamur q̄ dedit no
bis poſſe videre: propter nihil aliud: niſi vt eum ſe
quamur. CAPI. XXI.

Et cū appropinquaſſent hie
roſolymis: ⁊ ueniſſent bet
phage ad mōtē olineti: tūc
ieſus miſit duos diſcipulos dicens
eis: Ite in caſtellū qḋ ꝯtra uos eſt:
⁊ ſtati inuenietis aſinā alligatā ⁊ pul
lum cuȝ ea: ſoluite ⁊ adducite mihi.
Et ſiqs uobis aliqd dixerit dicite:
q2 dn̄s his op⁹ hȝ: ⁊ ꝯfeſti dimittet
eos. Hoc aūt fcm̄ eſt: ut adimplere
tur qḋ dcm̄ eſt ꝑ ꝓphetā dicentem:
Dicite filiȷ ſyon: ecce rex tuuſ uenit
tibi māſuet⁹ ſedēs ſuꝑ aſinā: ⁊ pullū
filiū ſubiugalis. Eūtes aūt diſcipu
li fecerūt ſicut ꝑcepit illis ieſus. Et
adduxerūt aſinā ⁊ pullū: ⁊ ipoſuerūt
ſuꝑ eos ueſtimēta ſua: ⁊ eū deſuper
ſedere fecerūt. Plurima aūt turba
ſtrauerūt ueſtimēta ſua in uia. Aliȷ
aūt cedebāt ramos de arboribus: ⁊
ſternebāt in uia. Turbe aūt q̄ ꝑcede
bant ⁊ q̄ ſequebanť: clamabāt dicen
tes: Oſanna filio dauid: bñ̄dict⁹ qui
uenit i noie dn̄i oſanna i excelſis
REMI. Narrauit ſupius euāgeliſta dn̄ȝ egreſſū

a galilea ⁊ cepiſſe aſcendere hieroſolymā. Poſtq̄
ergo narrauit quid in via geſſerit in īcepta itīone
ꝑſeuerans dicit: Et cū appropinquaſſet hieroſoly. ⁊
ve. bethpha. Bethphage vicul⁹ fuit ſacerdotū: ſitus in
latere montis oliueti: diſtans vno miliario a hieru
ſalem. ſacerdotes enī qui ꝑ certos dies in tēplo de
ſeruiebāt cōpleto officio vicis ſue: illic diuertebāt
ad manendū. ſimiliter ⁊ illi qui accipiebāt officium
illuc diuertebāt q2 preceptū fuit in lege: vt null⁹ die
bus ſabbatorum plus q̄ȝ mille paſſus incederet.
ORIGE. Unde ⁊ iterpretať bethphage maxillarum
dom⁹ qm̄ maxilla ꝓpa erat pars ſacerdotū in lege.
Sequiť: Tunc ieſus miſit duos diſcipulos. CHRY.
ſuꝑ matthe. Non dixit diſcipulis dicatis: Dn̄s ves
his op⁹ hȝ: vel dn̄s veſter: vt intelligāt q2 ipſe ſit ſo
lus dn̄s: non ſolū aīaliū ſed oīum hōīum: nā ⁊ pec
catores ꝯditione quidē ſui ſunt: voluntate autē ſunt
diaboli. CHRY. in ho. Neqȝ paruū enī exiſtimet
qḋ fcm̄ eſt: quis enī ſuaſit dn̄is iumētoꝝ non velle
ꝯdicere: vel volētes ſilere ⁊ cōcedere: ⁊ in hoc diſci
pulos erudit qm̄ poterat ⁊ iudeos ꝓhibere: ſȝ noluit
ſed ⁊ docet vt quodcūqȝ petitū fuerit darēt. ſi enim
qui ignorabāt chriſtū: ita cōceſſerūt: multomagis di
ſcipulos ꝯuenit oībus dare: qḋ autē dicitur: Et confe
ſtim dimittet eos. CHRY. ſuꝑ matth. Intelligēdū
eſt ꝙ aīal poſtq̄ȝ ingreſſum eſt in hieruſalē ad dn̄m
ſuū remiſſuȝ eſt a chriſto. GLO. Uel dn̄s iumēto
rum ꝯfeſtim dimittet eos in dn̄i ſeruitio mācipādos.
Adhibeť autē huic facto ꝓphete teſtimoniū: vt ap
pareat dn̄m omia que de ipſo ſcripta erāt impleſſe
ſed inuidia cecatos ſcribas ⁊ phariſeos eā q̄ ipſi le
gebant ītelligere noluiſſe. ⁊ iō ſequiť: Hoc aūt totū
factū eſt vt adim. qḋ di. ē ꝑ ꝓphe. ſ. zacha. CHRY.
ſuꝑ matth. Sciens enī ꝓpheta maliciā iudeoꝝ q̄a
ꝯdicturi erāt chriſto aſcendēti in templū ꝑmonuit
vt ꝑ hoc ſignū cognoſcerēt regē ſuum dicentē: Dici
te filie ſyon. RABA. Filia ſyon hiſtorialiter dici
tur hierl̄m ciuitas: que ſita eſt in monte ſyon. myſti
ce aūt eſt eccl̄a fideliū ꝑtinēs ad ſupnā hieruſalem.
CHRY. ſuꝑ matth. Ecce: oñdentis v̄bū. i. non car
nali aſpectu: ſed ſpiritali ītellectu opa v̄tutū ei⁹ aſpi
cite. Añ tꝑa q̄dē multi dicebāt Ecce: vt oñderēt q̄
ille de quo loquebať añq̄ȝ naſcereť iā erat. Rex tu⁹.
Cū ḡ videritis eū nolite dicere: Nō habem⁹ regem
niſi ceſarē. Uenit tibi. Si intellexeris vt ſaluet te: ſi
nō ītellexeris: venit ꝯ te. Manſuet⁹. Nō vt ꝑpē po
tentiā timereť: ſed vt ꝓpter māſuetudinē amaretur
vñ̄ nō ſedet in curru aureo ꝑcioſa purpura fulgens
nec aſcendit ſuꝑ feruidū equū diſcordie amatorem
⁊ litis: ſed ſuꝑ aſinā trāq̄llitatꝭ ⁊ pacis amicā. vnde
ſequiť: Sedēſ ſuꝑ aſi. ⁊ pul. fi. ſubiu. AVGV. de cō.
euā. In hoc aūt teſtimonio ꝓphetico aliqñ diuerſa
eſt euāgeliſtaꝝ locutio. hoc enī matthe⁹ ſic adhibet
vt aſinā dicat ꝯmemoraſſe ꝓphetā. non aūt ita ſe hȝ
vel qḋ iohānes īterponit: vel codices eccl̄aſtice īter
ꝑtationis. lxx. Cui⁹ rei cā mihi videť ꝙ matthe⁹ he
brea lingua ꝑhibeť euāgeliū ꝯſcripſiſſe. Manifeſtā
eſt aūt īterꝑtatōem illā q̄ dr̄ . lxx. in nōnullis aliter
ſe hr̄e q̄ȝ īueniť ī hebreo: q̄ eā linguā nouerūt: ⁊ qui
īterpretati ſunt ſinguli eoſdē libros hebreos. Tn̄
aūt diſtātie cā ſi q̄rať mihi ꝓbabili⁹ eſtimo quā eos
lxx. illo ſpū īterꝑtatos: quo ⁊ illa q̄ īterꝑtabāť ocu

fuerāt:qđ ex ipſa eoꝝ mirabili que p̄dicaṫ ꝯſenſione
firmatū eſt:ḡ ⁊ ipſi nōnulla in eloquio narrando ⁊
a volūtate dei cuı⁹ v̄ba erāt non credēdo nihil aliō
demōſtrare voluerūt:quā hoc ipſm in euāgeliſtaꝝ
cōcordia q̄dā diuerſitate narraṫ: qua nobis oñdiṫ
nō eſſe mendaciū ſicut quiſquam ita diuerſo mō ali
quid narret:vt ab eius voluntate cui ꝯſentiendū eſt
nō recedat quod noſcere in moribus vtile eſt ꝓpter
cauenda mendacia ⁊ ipſi fidei ne putem⁹ quaſi con
ſecratis ſonis ita muniri v̄itatem tanꝙ̄ deus nobis
quēadmodū ipſam rē:ſic verba que ꝓpter illū ſunt
dicenda cōmendat:cum poti⁹ ita res ſermonibus ꝓ
feraṫ:vt iſtos oīno querere nō deberem⁹: ſi rē ſine
his noſſe poſſemus:ſicut illā nouit de⁹ ⁊ in eo ange
li eius. Sequiṫ: Cum.aūt diſci.fe.ſi.p̄ce.il.ieſus:⁊ ad
duxerūt aſi.⁊ pul. Ceteri aūt euangeliſte de aſina ta
cent.nō deberet aūt ꝑmouere lectorē nec ſi matthe
us de pullo tacuiſſet ſicut illi de aſina tacuerūt quā
domin⁹ moueri oportet:q꞉ vn⁹ ita commemorauit
aſinā de qua ceteri tacuerūt:vt tñ pullū non taceret
de quo illi dixerūt.vbi enī vtrūq꞉ pōt itelligi factuꝫ
nulla repugnantia eſt:nec ſi alius aliud cōmemora
ret:quāto min⁹ vbi vn⁹ vnū:ali⁹ vtrūq꞉. Sequitur:
Et impo.ſup eoſ veſti.ſua ⁊ eū deſup ſe.fe. HIER.
Sed videṫ ꝙ ſup vtrūq꞉ aīal in paruo itineris ſpa
cio dñs ſedere nequiuerit.ergo cū hiſtoria aut ipoſ
ſibilitatē habeat aut turpitudinē.ad altiora trāſmit
timur.i.ad myſticū ſenſum. RABA. Licet potue
rit fieri vt ſuper vtrūq꞉ aīal dñs ſederit. CHRY.in
ho. Mihi aūt videṫ ꝙ non ꝓpter myſteriū ſolū ſup
aſinā ſedit:ſed ⁊ menſurā nobis ſapīe tribuens de
monſtrat.ſ.ꝙ nō ſup equos ferri neceſſe ē:ſed ſuffic̄
aſino vti:⁊ eo ꝙ neceſſitas eſt eē contētum. Interro
ga aūt iudeos quis rex ſup aſinā delat⁹ intrauit hie
roſolymā:ſed nō vtiq꞉ aliū hñt dicere: niſi iſtū ſolū.
HIERO. Turbe ḡ q̄ egreſſe fuerāt de hierico ⁊ ſe
cute ſaluatorē:ſuppoſuerūt veſtimēta ſua ⁊ ſtraue
runt viā ramis arboꝝ.⁊ iō ſequiṫ: Plu.aūt tur.ſtra.
veſti.ſua invia pe.aſini.necubi offendat ī lapidē nec
calcet ſpinā nec labaṫ in foueā. Seq̄ṫ: Alij aūt cede.
ra.de arbo.⁊ ſter.in via.de arborib⁹.ſ.fructiferiſ q̄b⁹
mons oliueti ꝯſitus eſt. Cūq꞉ ope cūcta feciſſent:vo
cis quoq꞉ tribuūt teſtimoniū.vñ ſequiṫ: Turbe aūt
que p̄cede.⁊ que ſeque.cla.di. Oſan.fi.da. Quid aūt
ſignificet oſanna:nūc perſtringā breuiter. In cente
ſimo.xvij.pſalmo qui manifeſte de aduentu ſaluato
ris ſcript⁹ eſt inter cetera hoc quoq꞉ legim⁹: O dñe
ſaluū me fac:o dñe bñ ꝓſperare. Bñdict⁹ qui ventu
rus es in noīe dñi. Pro eo qđ in.lxx.habeṫ interpre
tibus: O dñe ſaluū me fac: in hebreo legim⁹: Anna
adonaij oſi anna. Qđ manifeſti⁹ eſt īterptat⁹ Sym
machus dicens: Obſecro dñe ſaluū me fac. Nemo
ergo putet ex duob⁹ v̄bis:greco.ſ.⁊ hebreo ſmoneꝫ
eſſe cōpoſitum:ſed totū hebraicū ē. REMI. Et eſt
cōpoſitū ex integro ⁊ corrupto. Oſi enī latine diciṫ
ſalua ſiue ſaluifica: Anna vero apud illos īteriectio
eſt obſecrātis.nā ſicut apud illos ab obſecrante dr̄
oſanna: ſic apud latinos dr̄ heu. HIERO. Signi
ficauit enī ꝙ aduent⁹ chriſti ſalus mūdi ſit.vñ ſeq̄ṫ:
Bñdict⁹ qui venit in noīe dñi. Saluator quoq꞉ id
ipm in euāgelio ꝯprobante. Ego inquit veni in noīe
p̄ris mei. REMI. Quia.ſ.in omnib⁹ bonis oꝑibus

non ſuā: ſed p̄ris glām queſiuit. GLO. Et ē ſenſ⁹
Bñdictus.i.glorioſus ſit: Qui venit.i.incarnat⁹ eſt:
In noīe dñi.i.p̄ris eū glorificādo. Iterum repetunt
Oſanna.i.ſalua obſecro.⁊ determiāt vbi ſe vellēt ſal
uari: In altiſſimis.i.in celeſtib⁹: nō terrenis. vel per
hoc qđ iungiṫ Oſanna.i.ſalus in excelſis:perſpicue
oñdiṫ ꝙ aduent⁹ chriſti nō tm̄ hoīs ſalus ſed totius
mūdi ſit:terrena iungēs celeſtibus. ORIGE. Uel
humanā q̄dem chriſti diſpenſationē laudāt in eo ꝙ
dicebāt: Oſanna filio dauid:bñdict⁹ qui venit in no
mine dñi. Reſtitutionē aūt eius in ſancta:in eo ꝙ di
cebant: Oſanna in excelſis. CHRY. Oſanna etiaꝫ
q̄dam īterpretanṫ glām:alij vero redēptionē. Naꝫ
⁊ glā illi debeṫ: ⁊ redēptio illi ꝯuenit q̄ oēs r̄demit.
HYLA. Laudationis enī verba redēptionis in eo
exprimūt ꝑtātem:filiū aūt dauid nuncupāt in quo
agnoſcerēt eterni regni hereditatē. CHRY. Nūq̄
aūt antea dñs ſibi adhibuit miniſteria iumētoꝝ nec
ramoꝝ virētia circa ſe ornamēta ꝯſtituit:niſi mō q̄ñ
hieruſalē vt pateret aſcēdit. Excitauit enī vidētes vt
facerent qđ ꝑus volebant:ergo ꝑtās eis data ē:non
mutata voluntas. HIERO. Myſtice autē appro
pinquat dñs hieroſolymis egrediēs de hierico: tur
bis inde eductis q̄plurimis:q꞉ magn⁹ magis dica
tus mentib⁹ ſalute credētiū rediēs:ingredi cupit vr
bem pacis ⁊ locū viſionis dei: Et venit bethphage.i.
ad domū maxillaꝝ ⁊ ꝯfeſſionis portabat typum.⁊
erat ſitus in mōte oliueti vbi eſt lumē ſcīe laborū ⁊
doloꝝ requies. Per caſtellū enī quod ꝯ̄ apoſtolos
erat mund⁹ iſte deſignaṫ: ꝯ̄ aplos enī erat:nec lumē
doctrinaꝝ volebat accipere. REMI. De mōte oli
ueti diſcipulos miſit:q꞉ de ꝑmitiua eccl̄a predicato
res in mundū direxit. Duos quippe miſit ꝓpt duos
ordines p̄dicatoꝝ quos manifeſtat apoſtol⁹ dicēs:
Qui oꝑatus eſt petro in apoſtolatum circūciſionis
operatus eſt ⁊ mihi int̄ gētes:ſiue q꞉ duo ſūt p̄cepta
charitatis:ſiue ꝑꝑ duo teſtamēta: ſiue ꝑꝑ litteram
⁊ ſpiritū. HIERO. Siue ꝑꝑ theoricā ⁊ practicaꝫ.i.
ſciētiā ⁊ opera. Aſina aūt iſta q̄ ſubiugaliſ fuit ⁊ edo
mita ⁊ iugū legis traxerat ſynagoga ītelligiṫ. Pul
lus aſine laſciuus ⁊ liber gentium populus: Judea
enī ſm̄ deū mater ē gentiū. RAB. Unde matthe⁹
ſol⁹ q̄ iudeis euangeliū ſcripſit aſinā domino refert
adductam vt eidem etiaꝫ genti hebree ſi peniteat: n̄
deſperādam monſtret eſſe ſaluteꝫ. CHRY. ſuper
mattheū: Propt̄ q̄ſdā aūt ſimilitudines animalib⁹
aſſimilati ſūt homines dei filium nō cognoſcētes.
Eſt enī animal immūdū ⁊ pre ceteris pene iumentī
magis irratonabile ⁊ ſtultuꝫ ⁊ infirmū ⁊ ignobile ⁊
oneriferū. Sic fuerūt homines āte chriſti aduētuꝫ:
paſſionibus diuerſis immundi: irrationabiles v̄bi
ratione carentes:ſtulti ꝓpter dei cōteptū:īfirmi ſm̄
animā.ignobiles q꞉ obliti generatiōis celeſtis facti
fuerant ſui paſſionuꝫ ⁊ demoniuꝫ: oneriferi q꞉ ſuſ
ferebāt ſarcinā erroris a demoibus vel phariſeis ī
poſitā. Ligata autem erat aſina.i.diabolici erroris
vīculo īpedita:vt non haberet libertatem eūdi quo
vellet.nā anteꝙ̄ peccem⁹:liberū habemus arbitriuꝫ
ſequi voluntateꝫ diaboli an nō. Quod ſi ſemel pec
cātes obligauerimus nos operibus eius iaꝫ noſtra
virtute euadere nō poſſumus:ſꝫ ſicut nauis fracto
gubernaculo illuc duciṫ: vbi tēpeſtas voluerit: ſic

ꝛ homo diuine auxilio gratie perdito per peccatū nō quod vult agit: ſed qđ diabolus vult. Et niſi de⁹ valida manu miſericordie ſue ſoluerit eum: vſqꝫ ad mortē in peccatorū ſuoꝝ vinculis permanebit. ꝛ iđ dicit diſcipulis: Soluite. ſ. per doctrinā veſtram ꝛ p miracula veſtra: qꝛ omnes iudei ꝛ gentes p apoſtolos ſunt liberati. Et adducite mihi. i. ad gloriā meā illos conuertite. ORIGE. Unde ꝛ aſcendēs in celū iuſſit diſcipulis ſuis vt ſoluerent peccatores dās eis ſpiritūſanctum. Abſolute autem ꝛ pficientes ꝛ nutriti verbi diuinitate digni haberent remitti in locum ex quo erant aſſumpti: nō iam ad opera priora ſed vt predicarēt eis filium dei. ꝛ hoc eſt qđ ſignificat dicens: At confeſtim di. eos. HYLA. Uel p aſinam ꝛ pullū duplex vocatio ex gentib⁹ oſtenditur. Erant enī ſamaritani ſub quadā obſeruātie ſue conſuetudine ſm mentes: qui. ſ. ſignificant p aſinā. Erāt etiam indomite gentes ꝛ feroces: qui. ſ. ſignificantur per pullū. Igit duo mittunt vt ſoluāt ligatos erroris vinculis. per philippū enī ſamaria credidit. per petrū corneli⁹ chriſto tāqꝫ primitie gentiū adduct⁹ eſt. REMI. Sicut autē tunc dictum eſt apoſtolis: Siquis vobis aliqđ dixerit: dicite qꝛ dn̄s his opus habet: ſicut nūc pdicatorib⁹ eſt preceptum vt ſi aliquid aduerſitatꝭ obſtiterit a predicādo nō ceſſarēt. HIERO. Ueſtis aūt apoſtolica que iumēto ſuponit: vel doctrina virtutū vel diſcretio ſcripturarū ītelligi poteſt: ſiue eccleſiaſticoꝝ dogmatū: ſine quib⁹ niſi aīa inſtructa fuerit ꝛ ornata: ſeſſorem hr̄e dominū nō meret. REMI. Domin⁹ autem ſuper aſellum ſedens heiroſolymā tendit: qꝛ pſidens ſancte eccleſie vel anime fideli ꝛ eam hoc ſeculo regit ꝛ poſt hāc vitam ad viſionē celeſtiſ patrie ītroducit. Apoſtoli aūt ꝛ ceteri doctores veſtimēta poſuerūt ſup aſinā: qꝛ gloriā qꝫ acceperūt a chriſto gētib⁹ dederūt. Turba autē veſtimēta ſternebat in via: qꝛ credentes ex circūciſione gloriam qꝫ habebant ex lege contēnebāt. Ramos autē de arboribus pcidebant: qꝛ ex pphetis acceperūt exēpla de chriſto: quaſi de arboribus virentib⁹. Uel turba que veſtimēta ſtrauit in via: ſignificat martyres que veſtimenta ſua. i. corpora que tegumēta ſunt animarū p chriſto ad martyriū tradiderūt. Uel ſignificant illi qui corpora ſua per abſtinentiā domāt. Illi aūt ramos arborum pcidūt qui dicta ꝛ exempla ſanctoꝝ patrū querunt ad ſuam vel filioꝝ ſalutē. HIERO. Qđ autē ait: Turbe aūt q̄ pcedebāt ꝛ q̄ ſequebant. vtrūqꝫ populū oſtēdit ꝛ qui an̄ euāgelium ꝛ qui poſt euangelium domino crediderūt: conſona ieſū cōfeſſionis voce laudare. CHRY. ſuper matth. Et illi qdem pphetantes de chriſto venturo clamauerūt: Hic autē clamātes laudant de aduentu chriſti adimpleto.

¶ Et cū intraſſet hieroſolymā: commota ē vniuerſa ciuitaſ dicēs: Quiſ ē hic? Aplī āt dicebāt: Hic ē ieſus ppheta a nazaret: galilee. Et intrauit ī tēplū dei: ꝛ exijciebat oēs uendētes ꝛ emētes ī tēplo: ꝛ mēſas nūmularioꝝ ꝛ cathedras uēdentiū colūbas euertit. ꝛ dicit eis: Scriptū ē: domus mea domus orōnis uocabit: uos aūt feciſtis illā ſpelūcam latronū. Et acceſſerūt ad eum ceci ꝛ claudi ī tēplo: ꝛ ſanauit eos. Uidentes aūt principes ſacerdotū ꝛ ſcribe mirabilia q̄ fecit: ꝛ pueroſ clamāteſ ī tēplo ꝛ dicētes: oſana filio dauid: īdignati ſūt ꝛ dixerūt ei: Audis qđ iſti dicūt: Ieſ⁹ aūt dixit eis: Utiqꝫ. Nūqꝫ legiſtis: qꝛ ex ore infantiū ꝛ lactentiū pfeciſti laudē?

HIERO. Introeunte ieſu cū turba tota hieroſolymoꝝ ciuitas cōmouet: mirans frequentiā: neſciens virtutē. vn̄ dicit: Et cū ītraſ. hieroſo. cōmo. ē vni. ciui. di. Quis eſt hic? CHRY. ſup matth. Merito autē cōmouebant videntes rē mirabilē: homo laudabat q̄ſi deus: ſed deus laudabat in homine. Puto aūt q nec ipſi qui laudabāt ſciebāt qđ laudabāt: ſed ſpirit⁹ ſubito ingreſſus in eos veritatis vba fundebat. ORIGE. Sed ꝛ qn̄ ītrauit ieſus hieroſolymā verā admirātes vtutes celeſtes dicebant: Quis eſt iſte rex glorie? HIERO. Alijſ autē vel ambigentibus vel interrogātib⁹ niſi plebecula cōfitet. vn̄ ſeqt: Populi autē dicebāt: Hic eſt ieſus ppheta a nazareth galilee. A minorib⁹ īcipiūt vt ad maiora perueniant. pphetā enī dicunt quem moyſes ſui ſimilē dixerat eſſe venturū. A nazareth autē galilee: quia ibi educat⁹ fuerat: vt flos campi nutriret in flore virtutum. RABA. Notādum autem q hic introitus in hieruſalem fuit ante quīqꝫ dies paſche. Narrat enī iohānes q ante ſex dies paſche venerit in bethaniā ꝛ in craſtinum aſino ſedens: venit in hieruſalem. vbi notanda eſt cōcordia nō ſolum in rebus ſed etiam in temporib⁹ veteris ꝛ noui teſtamēti. Decima enī die menſis pmi agnus qui in paſcha imolaret: domum ītroduci iuſſus ē: qꝛ ꝛ dn̄s decima die eiuſdē mēſis hoc eſt ante qnqꝫ dies paſche ciuitatē in qua pateret erat ingreſſurus. Sequit: Et ītrauit ieſus in templum dei. CHRY. ſuper matth. Hoc erat pprium boni filij vt ad domū curreret patris ꝛ illi honorem redderet: ꝛ tu imitator chriſti factus cum ingreſſus fueris in aliquam ciuitatem pmo ad eccleſiam curras. hoc etiam erat boni medici vt ingreſſus ad infirmā ciuitatem ſaluandā: pmum ad originem paſſionis intenderet: nam ſicut de templo omne bonum egredit: ita de templo omne malum pcedit. Si enī ſacerdotiū ītegrum fuerit: tota eccleſia floret: ſi autem corruptū fuerit: tota fides marcida eſt. ſicut enī cum videris arborem pallētibus folijs: itelligis qꝛ vicinum habet in radice: ſic cum videris populū indiſciplinatū: ſine dubio cognoſce qꝛ ſacerdotium eius nō eſt ſanū. Sequit: Et eijciebat omnes vendētes ꝛ ementes. HIERO. Sciendū quidem eſt q iuxta mādata legis venerabili in toto orbe templo domini: ꝛ de cunctis pene regionibus iudeoꝝ illuc populo cōfluente: innumerabiles imolabant hoſtie

maxime feſtis diebus: taurorū arietum: hircorum
pauperibꝰ ne abſqꝫ ſacrificio eēnt pullos colūbarū
⁊ turtures offerentibꝰ. Accidebat autē vt qui de lō
ge venerant victimas nō haberēt: excogitauerūt igi
tur ſacerdotes quō p̄dā de populo facerent: ⁊ oīa
animalia q̄bus opus erat ad ſacrificia vendebant: ⁊
vt venderēt nō habētibꝰ: ⁊ vt ipi rurſus empta ſuſci
perent. hanc ergo ſtropham. i. fraudem ſe in diuerſa
vertentē crebro venientiū inopia diſſipabat: qui in
digebant ſumptibꝰ ⁊ nō ſolū hoſtias non habebāt
ſed nec vnde emerēt. Poſuerūt itaqꝫ nummularios
q̄ mutuā ſub cautione darent pecuniam: ſed q꞉ erat
lege preceptū vt nemo vſuras acciperet: ⁊ prodeſſe
non poterat pecunia fenerata que cōmodi nihil ha
beret ⁊ interdum p̄deret ſortē excogitauerūt ⁊ aliā
technā. i. artem vt ꝓ nummularijs collibiſtas face
rent. Huiꝰ verbi ꝓprietatem latina lingua non expri
mit. Colliba dicunt᷑ apud illos: que nos appellamꝰ
tragemata vel vilia munuſcula: verbi gratia: frixi ci
ceris vuarūqꝫ paſſarū: ⁊ poma diuerſi generis. Igit᷑
quia vſuras accipere non poterāt: collibiſte ꝓ vſuri
accipiebant varias ſpēs: vt que in nummo non lice
bant: in his rebus exigerēt que nūmis coemuntur:
quaſi nō hoc ipſum ezechiel p̄dicauerit dicens: Vſu
ram ⁊ ſuperabundantiā nō accipietis. Iſtiuſmodi
dn̄s cernens in domo patris negotiationē ſeu latro
ciniū ardore ſpūs cōcitatꝰ tātā hominū multitudi
nem eiecit de templo. ORIG. In quo non debēt
vendere ⁊ emere: ſed orationibꝰ tm̄ vacare qui con
gregātur quaſi in domo orationis. vn̄ ſequit᷑: Et dic
eis: Scriptū eſt. ſ. in iſaia: Domꝰ mea domus oratio
nis vocabit᷑. AVG. Nemo ergo in oratorio aliq̄d
agat niſi ad quod factū eſt. vn̄ ⁊ nomē accepit. Seq
tur: Et vos feciſtis eā ſpeluncā latronum. HIER.
Latro enī eſt ⁊ tēplum dei in latronū conuertit ſpe
luncā qui lucra de religione ſectat᷑. Mihi autē int̄
omnia ſigna que fecit dn̄s: hoc videt᷑ eſſe mirabiliꝰ
ꝙ vnꝰ homo: ⁊ illo tp̄e cōtēptibilis: intantum vt po
ſtea crucifigeret᷑. Scribis ⁊ phariſeis ꝯ ſe ſeuiētibꝰ
⁊ videntibus lucra ſua deſtrui potuerit ad vniꝰ fla
gelli verbera tantā eijcere multitudinē. Igneū enī
q̄ddam atqꝫ ſideriū radiabat ex oculis eius: ⁊ diui
nitatis maieſtas lucebat in facie. AVGV. de con.
euā. Manifeſtū autē eſt hoc non ſemel: ſed iterū a
dn̄o eſſe factū: ſed p̄mū cōmemoratum eſt a iohāne
hoc autē vltimū a ceteris tribꝰ. CHRY. in ho. In
quo maior eſt accuſatio iudeoꝝ q̄n cū bis hoc idē
feciſſet: morabant᷑ tm̄ in ſua dementia. ORIGE.
Myſtice aūt templū dei eſt eccleſia chriſti. Sūt aūt
multi in ea nō ſicut decet viuētes ſpiritaliter: ſed ſꝫ
carnē militant: qui domū oratōis de lapidibꝰ viuis
cōſtructam faciūt ſpelūcam eſſe latronū actibꝰ ſuis
Si autē oportet tres ſpēs eiectas a templo cautius
exponere: poſſumꝰ dicere: Quicūqꝫ in populo chri
ſtiano ad nihil aliud vacant niſi circa emptiones ⁊
venditiones: rariuſ aūt in oībus p̄manent vel ī alijs
actibus rectis: ipſi ſunt vendētes ⁊ ementes in tem
plo dei. Diaconi qui nō bn̄ tractāt eccl'aꝝ pecunias
⁊ diuites ſunt de rebꝰ pauperꝝ: ipſi ſunt nummula
rij: pecuniarū menſas habentes quas chriſtus euer
tit. ꝙ aūt menſis eccl'aſticarum pecuniaꝝ diaconi p̄
ſunt: docemur in actibꝰ apoſtoloꝝ. Epi autē qui tra
dunt eccleſias q̄bus nō oportet: ipſi ſunt q̄ vendunt
colūbas. i. grām ſpūſſancti: quoꝝ cathedras chriſtꝰ
euertit. HYLA. Iuxta ſimplicē enī ītelligentiā co
lūbe nō erant in cathedris: ſed ī caueis: niſi forte co
lūbaꝝ inſtitores ſedebāt in cathedris qḋ abſurdum
eſt: q꞉ in cathedris magiſtroꝝ magis dignitas indi
cat᷑ q̄ ad nichilū redigit᷑: cū mixta fuerit lucris. obſ
uata etiā ꝓpter auariciā ſacerdotū altaria nūmulari
orū mēſas appellari. Qḋ autem de eccleſijs dixim᷑:
vnuſquiſqꝫ de ſe intelligat. dicit enī apoſtolꝰ: Vos
eſtis templū dei: non ſit in domo pectoris veſtri ne
gociatio: nō donoꝝ cupiditas: ne īgrediat᷑ ieſus ira
tus ⁊ rigidus ⁊ nō aliter mūdet templū ſuū: niſi fla
gello adhibito: vt de ſpelunca latronū domū faciat
orationū. ORIGE. Vel in ſecūdo aduentu eijciet
vel euertet quos īuenerit in templo dei indignos.
CHRY. ſup matth. Iō etiā nummulariorū mēſas
euertit: qḋ ſignificat ꝙ in templo dei non debēt eſſe
nummi niſi ſpiritales qui dei habent imaginē: nō q̄
poterāt imaginē terreni. Cathedras vendētiū colū
bas euertit: loquēs ipſo ſcō q̄d faciūt in tēplo multe
colūbe venales: ex quo vna colūba gratuita deſcen
dit ī templū corpis mei. Qḋ aūt turbe verbis clama
uerūt: dn̄s factis oñdit. vn̄ ſequit᷑: Et acceſ. ad eū ce.
⁊ clau. in tem. ⁊ ſa. eos. ORIG. In tēplo enī dei. i.
in eccl'a nō ſunt oēs vidētes neqꝫ recte ambulātes:
ſed q̄ ex eis ītelligunt q꞉ nulliꝰ eſt opꝰ niſi chriſti vt
ſanet᷑: accedētes ad v̄bū dei ſanāt᷑. REMI. Quod
aūt in templo ſanant᷑: ſignificat ꝙ hoīes non niſi in
eccl'a ſanari pn̄t: cui data eſt ptās ligādi atqꝫ ſoluen
di. HIERO. Niſi autem mēſas nūmulariorū ſub
uertiſſet: cathedraſqꝫ colūbas vēdentiū: ceci ⁊ clau
di lucē p̄ſtinā ⁊ concitū gradū in tēplo nō meruiſſēt
accipere. CHRY. in ho. Principes aūt ſacerdotū
neqꝫ ita p̄ſuadebant᷑ ſed ex reliq̄s miraculis ⁊ p̄co
niīs pueroꝝ eū extollētibꝰ īdignabant᷑. vn̄ ſeq̄t᷑: Vi.
aūt pn̄. ſacer. HIERO. Cū enī manū nō audeant ī
eū inijcere ſacerdotes: tm̄ opa calūniat᷑ ⁊ teſtimoni
um populi atqꝫ pueroꝝ qui clamabāt: Oſanna filio
dauid bn̄dictus q̄ venit in noīe dn̄i. qḋ videlꝫ hoc n̄
dr̄ niſi ſoli filio dei. Videāt ḡ epi ⁊ q̄libet ſancti hoī
nes cū quāto p̄iculo dici ſibi iſta patiant᷑. ſi v̄o dn̄o
cui hoc dicebat᷑: q꞉ nōdū ſolida erat credētiū fides
ꝓ crimīe īpingit᷑. CHRY. in ho. Sicut aūt colūna
ſi modicū obliq̄ta fuerit accepto pōdere āpliꝰ vadit
in latꝰ: ſic ⁊ cor hoīs cū puerſū fuerit: ſi alicuiꝰ viri iu
ſti opa videat vel audiat nō ꝯfirmat᷑: ſed magis ad
inuidiā ꝯcitat᷑. Hoc mō ſacerdotes ꝯcitati ſūt ꝯ chri
ſtū dicētes: Audis q̄d iſti dicūt. HIER. Sed chri
ſti r̄nſio moderata fuit. Non dixit qḋ ſcribe audire
cupiebāt: bn̄ faciūt pueri: vt mihi teſtimoniū p̄hibe
ant: nec rurſū errāt pueri ſūt: debetis etati ignoſcere
ſed ꝓfert exēplū de pſalmo: vt tacente dn̄o teſtimo
niū ſcripturaꝝ pueroꝝ dcā firmaret. vn̄ ſeq̄t᷑: Ieſus
aūt dicit eis: Vtiqꝫ: Nūq̄ legiſtis. CHRY. ſuper
matth. Tāquā ſi dicat: Ex quo mea culpa eſt: q꞉ iſti
clamāt: Nūq̄d mea culpa eſt: q꞉ añ tot milia anno
rū hoc futuꝝ ꝓpheta p̄dixit. Infantes aūt ⁊ lactētes
nec ītelligere aliquē: nec laudare pn̄t. Dicunt᷑ ergo in
fantes nō etate: ſed ſimplicitate cordis: lactentes āt
q̄n quaſi lactis ſuauitate: ita mirabiliū delectatiōe
excitati: clamabāt. Lac. n. dr̄ opus miraculoꝝ: quia

miracula nullũ laborẽ videntib⁹ exponũt: ſed vidẽ tes admiratione delectãt: ꝛ ad vitã molliter iuitant. Panis autẽ eſt doctrina ꝑfecte iuſticie quã accipe nõ poſſunt niſi exercitati ſenſus circa res ſpirituales. CHRY. in ho. Hoc aũt ꝛ typus gẽtium erat ꝛ apoſtolis nõ parua ↄſolatio: vt eni nõ anguſtarent̃ qliter ideote exiſtentes poſſent ꝑdicare: ꝑueniẽtes pueri eoꝝ eiecerũt timorẽ: qñ.ſ. dabit eis ſmonẽ q̃ hos fecit laudẽ cantare. Hoc etiã miraculũ ſignificat ꝙ chriſtus conditor erat nature: quia pueri ſignificatiua loquebant̃ ꝛ prophetis conſona: viri autẽ inſipientia ꝛ inſania plena.

¶ Et relictis illis abijt foras extra ciuitatem in bethaniã: ibiq꞉ manſit. Mane aũt reuertẽtes in ciuitatem eſurijt. Et uidẽs fici arborez unam ſecus uiã uenit ad eã: ꝛ nihil iuenit i ea niſi folia tm̃. ꝛ ait illi: Nunq̃z ex te fruct⁹ naſcat̃ in ſempiternuz. Et arefacta eſt cõtinuo ficulnea. Et uidentes diſcipuli mirati ſunt dicẽtes Q̃uo ↄtinuo aruit? Rñdens aũt ieſus ait eis: Amẽ dico uobis ſi habueritis fidẽ ꝛ nõ heſitaueritis: non ſolũ de ficulnea facietis: ſed ꝛ ſi mõti huic dixeritis tolle ꝛ iacta te in mare fiet. Et oĩa q̃cũq꞉ petieritis i orõne credentes: accipietis.

CHRY. ſup matth. Malũ hoĩem melius locũ dãdo põt aliquis vincere q̃z rñdendo: q꞉ malicia non inſtruit̃ ſmonib⁹: ſed excitat̃. ꝛ ideo domin⁹ recedẽdo cõpeſcere ſtuduit: quos rñdendo nõ compeſcuit vñ dr̃: Et relic. il. abi. fo. extra ciui. in betha. HIER. Hinc aũt itelligendum eſt ꝙ dñs tante fuerit paupertatis ꝛ ita nulli adulatus ſit: vt in vrbe maxima nullum hoſpitẽ: nullam iuenerit manſionẽ: ſed in vico paruulo apud lazarũ ſororeſq꞉ eius habitaret. eorũ quippe vicul⁹ bethania eſt. vñ ſequit̃: Ibiq꞉ mãſit. CHRY. ſup matth. Ut.ſ. ibi maneret corporaliter vbi ꝛ ſpiritaliter repauſabat. nam ſcõꝝ viroꝝ eſt ꝙ ñ gaudẽt vbi epule large ſunt: ſed vbi ſanctitas floret. HIERO. Diſcuſſis autẽ noctis tenebris: cũ in ciuitatem reuerteret̃ dñs eſuriit: vnde ſequit̃: Mane aũt reuer. in ci. eſu. veritatem.ſ. humane carnis oſtẽdens. CHRY. ſuper matth. Quando eni conceſſit carni quod ꝓpũm erat pati: tũc demonſtrat ei⁹ paſſionem. RABA. Nota autem maiorẽ ſtudioſi operatoris effectum dũ dicit̃ mane reuertiſſe in ciuitatẽ vt predicaret: ꝛ vt aliquos deo prĩ acq̃reret. HIE. Dñs autem paſſurus in populis ꝛ baiulatur⁹ ſcãdalum crucis: voluit diſcipulorũ animos ſigni anticipatione firmare. vnde ſequit̃: Et vi. fici arbo. vnã ve. ad eam: ꝛ nihil iue. in ea niſi fo. tm̃. Non ꝑpter hoc veniebat q꞉ eſuriebat: ſed ꝑpter diſcipulos: q꞉ enim vbiq꞉ bñ faciebat: nullum autẽ puniebat: oportebat

ꝛ punituris ei⁹ virtutiſ demõſtrationẽ tribuere. Noluit aũt in hoĩb⁹ hoc oñdẽ: ſed in planta. HYLA. Et in hoc quidem bonitatis dñice argumentũ reperim⁹. Nã vbi afferre voluit ꝓcurare ꝑ ſe ſalutis exẽplũ: v̄tutis ſue ꝑtãtem in humanis corporib⁹ exercuit: ſpem futuroꝝ ꝛ aie ſalutem curis ꝑſentiũ egritudinũ cõmendãs. nũc vero vbi in cõtumaces formã ſeueritatis ↄſtituebat: futuri ſpẽm damno arboris idicauit. vñ ſequit̃: Et ait illi: Nũq̃z ex te fruc. naſ. in ſempi. HIERO. Uel in ſeculũ: vtrũq꞉ eni eo mõ grecus ſmo ſignificat. CHRY. in ho. Suſpicionis autẽ diſcipuloꝝ erat exiſtimare ꝑpter hoc eã eẽ maledictam q꞉ nõ habebat fructũ: cur igit̃ maledicta eſt diſcipuloꝝ grã: vt diſcãt qm̃ poterat ſiccare eos qui crucifixerũt eũ. vñ ſequit̃: Et areſcã eſt ↄti. ficul. Ideo aũt nõ in alia plãta: ſed in omnium humidiſſima miraculũ hoc fecit: vt ꝛ hinc mai⁹ hoc miraculũ appareat. Cum aũt i plãtis vel in brutis fit aliquid tale: nõ queras q̃liter iuſte ſiccata eſt ficus ſi tp̃s nõ erat. hoc eni querere eſt vltime clemẽtie: q꞉.ſ. in talibus nõ iuenit̃ culpa ꝛ pena: ſed miraculuz inſpice ꝛ admirare miraculi factorem. vñ ſequit̃: Et viden. diſci. mi. ſũt di. q̃uo ↄti. aruit. GLO. Nõ facit creator iniuriã poſſidẽti: ſed creatura ſuo arbitrio ad vtilitatẽ alioꝝ mutat̃. CHRY. in ho. Et vt diſcas qm̃ ꝑpter eos fcm̃ eſt.ſ. vt ad ↄfitendum eos dirigat. audi quid deinceps dicat̃. Seq̃t̃ eni: Rñ. aũt ieſus ait illis: Amẽ di. vo. ſi habu. fidẽ. HIERO. Latrãt ↄ nos gentiliũ canes: aſſerẽtes apoſtolos nõ habuiſſe fidẽ: q꞉ montes trãſferre nõ potuerũt. Quib⁹ rñdemus multa fcã eẽ ſigna a dñõ: ꝑ ſcripta nõ ſũt. igitur ꝛ hec credim⁹ feciſſe aploſ: ſed iõ ſcripta nõ eẽ: ne infidelib⁹ ↄdicẽdi maior daret̃ occaſio: alioq̃n interrogem⁹ eos vtrũ credãt his ſignis que ſcripta narrant̃ an nõ: ꝛ cũ icredulos viderim⁹: ↄſ̄ter ꝓbabim⁹ nec maiorib⁹ eos credituros fuiſſe: qm̃ minorib⁹ nõ crediderũt. CHRY. in ho. Hoc autẽ qd̃ dñs dicit orõni aſcribit ꝛ fidei. vñ iteꝝ dicit: Oĩa q̃cũq꞉ pe. in ora. credẽ. acci. diſcipuli eni chriſti nihil eoꝝ q̃ nõ oportet petũt ꝛ q̃ſi credẽtes magiſtro nihil aliõ petũt niſi magna ꝛ celeſtia. RABA. Quotieſcũq꞉ aũt petentes nõ exaudimur: iõ fit q꞉ vel ↄ auxiliũ nr̃e ſalutis petim⁹: vel q꞉ eoꝝ ꝑ q̃bus petim⁹ ꝑuerſitas ne impetrem⁹ obſiſtit: vel in futuꝝ petitionis nr̃e differt̃ effect⁹: vt deſideria creſcãt: ꝛ ꝑfecti⁹ capiãt gaudia q̃ req̃rũt. AVGV. de q̃. euã. Cõſiderãdũ aũt ꝙ miratos eẽ diſcipulos de hoc ꝙ arbor aruerat: ꝛ eis dñ͠s rñdiſſe qd̃ dcm̃ ẽ de fide: nõ ipſo ſecũdo die quo maledixerit arbori: ſed tertio die marc⁹ dicit. Ipſo q̃ppe die ſecũdo ↄmemorauit marc⁹ de tẽplo eiectos vẽdẽtes: qd̃ pmo die fcm̃ ꝑtermiſerat. ipſo g̃ ſecũdo die dicit fcã veſpa egreſſũ õ ciuitate: ꝛ cũ mane trãſirẽt vidiſſe diſcipulos mane fcãm ficũ aridã. Mattheus aũt ſic loq̃t̃ tanq̃z ſecũdo die hoc totũ ſit fcm̃. vñ itelligit̃ qd̃ cũ matthe⁹ dixiſſet areſcã eſt ↄtinuo ficulnea: pretermiſſis ceteris ad ſecundã diẽ ꝑtinẽtibus adiũxit ſtatim: Et vidẽtes diſcipuli admirati ſunt ita tñ ꝙ alio die viderit dñs ficulneam: ꝛ alio diſcipuli mirati ſũt. itelligit̃ eni nõ tũc aruiſſe qñ viderũt areſcã: ſed ↄtinuo qñ maledicta ẽ. nõ.n. areſcẽtem: ſed penit⁹ areſcãm viderũt: ac ſi eã ↄtinuo i verbo dñi aruiſſe itellexerũt. ORIG. Myſtice autẽ

relinquēs dn̄s ꝑncipes ⁊ ſcribas:factꝰ eſt extra hie
ruſalē terrenā q̄ ideo cecidit: Venit aūt in betha.ad
domū obediētie.i. ecclām vbi cū reqeuiſſet pꝰ ꝑnci-
piū ꝯſtituēdi ecclāꝫ reuertit̄ in ciuitateꝫ quā paulo
añ reliq̄rat:⁊ reuertēs eſurijt. CHRY.in ho. Si āt
q̄ſi hō eſuriſſet cibū carnalē:nūq̄ꝫ mane eſuriſſet:ſed
mane eſurit:q̄ alioꝝ eſurit ſalutē. HIERO. Arbo-
rem aūt quā vidit ī via ītelligimꝰ ſynagogā q̄ iuxta
viā erat:q̄꞉ legē habebat nō tñ credebat ī chriſtū.
HYLA. Que ficꝰ arbori ꝯparat̄:q̄꞉ credētes primi
ex iſrael apl̄i groſſoꝝ mō:ceteros reſurrectōis gl̄a ⁊
tpe añibūt. CHRY. Ficꝰ etiā ꝓpter multitudineꝫ
granoꝝ ſub vno cortice eſt q̄ſi ꝯgregatio multoꝝ fi
deliū. Nihil aūt īuenit in ea niſi folia tñ.i. traditio-
nes phariſaicas:iactationē legis abſq̄ꝫ fructibꝰ veri
tatis. ORIG. Et q̄m arbor illa erat figuralit̄ aīaꝫ
hñs:q̄ſi audiēti dicit: Nūq̄ꝫ ex te fructꝰ naſcat̄ ī ſem
piternū:iō infructuoſa eſt ſynagoga eoꝝ.⁊ hoc erit
vſq̄ꝫ ad ꝯſummationē ſeculi:donec ītrauerit gētiuꝫ
multitudo:⁊ aruit ficulnea adhuc ꝑegrināte in hac
vita chriſto:⁊ vidētes diſcipuli oculis ſpiritalibꝰ my
ſteriū fidei ſiccate:mirati ſūt.ſed ⁊ diſcipuli chriſti fi
deles ⁊ nō heſitātes:relinquētes eā ſiccā faciūt: cuꝫ
vitalis virtꝰ trāſierit ab eis ad gētes:ſed ⁊ a ſingulis
q̄ adducunt̄ ad fidē:tollit̄ mons ille ſathanas ⁊ mit
titur in mare.i.in abyſſum. CHRY.ſup matth. Ut
in mare.i.in iſtū mūdū vbi ſunt aq̄ ſalſe.i. ppl̄i iniq̄.
RABA. Excluſionē enī ſuā ab electis āpl̄ꝰ ſeuiē
do vindicat in reprobis. AVG.ō q̄.euā. Vel hoc
ſibi fuꝰ dei dicē debet de monte ſupbie:vt eā a ſe re-
pellat.vel q̄꞉ ꝑ eos euāgeliū ꝑdicatū eſt ipſe dn̄s q̄
mons appellatꝰ eſt a iudeis in gētes tanq̄ꝫ in mare
iacit̄. ORIG. Ois etiā q̄ obedit v̄bo dei bethania
eſt:⁊ reqeſcit chriſtꝰ in eo:malos q̄dē ⁊ peccatores
relinq̄t.q̄n aūt fuerit apud iuſtos fit ⁊ apō alios pꝰ
illos ⁊ cū illis.nō enī d̄r q̄꞉ reliquēs bethaniā venit
in ciuitatē. Eſurit aūt ſemꝑ dn̄s in iuſtis: volēs man
ducare fructū ſp̄uſſancti in eis:q̄ ſūt charitas: gandi
um:⁊ pax. Erat aūt ſecꝰ viā hec ficꝰ q̄ folia tñ habu
it ſine fructu. CHRY.ſup matth.i.iuxta mundum.
Si enī hō iuxta mūdū vixerit nō pōt in ſe fructū iu
ſticie tenere. ORIGE. Si aūt venerit dn̄s ī tētati-
onibꝰ fructū requirēs:⁊ inuētus fuerit aliq̄s nihil
iuſticie hñs:niſi ꝓfeſſionē tñmō fidei:qđ eſt folia ſi
ne fructu.mox exſiccat̄:hocipm etiā qđ videt̄ fidel̄
amittēt̄.ſed ⁊ vnuſq̄ſq̄ꝫ diſcipuloꝝ ficū areſcere facit
manifeſtū faciēs eū eē vacuū a chriſto:ſicut petrꝰ di
xit ad ſimonē Cor tuū nō eſt rectū corā deo. Meli
us eſt enī vt fallacē ficū q̄ viuere eſtimat̄:nō aūt fru
ctificat:ſiccari v̄bis diſcipuloꝝ chriſti ⁊ fieri manife-
ſtam quā vt furent̄ ꝑ figm̄ ētū innocētiū corda. Eſt
aūt ⁊ in vnoquoq̄ꝫ infideli mons ſm̄ mēſurā infide
litatis ſue qui v̄bis diſcipuloꝝ chriſti tollit̄.

¶ Et cū ueniſſet ī tēplū: acceſſerūt ad eū docentē ꝑncipes ſacerdotuꝫ ⁊ ſeniores ppl̄i dicētes: In qua ptāte hec facis? Et q̄s tibi dedit hāc ptā tem? Rn̄dēs ieſus dixit eis: Interrogabo uos ⁊ ego unū ſmonē queꝫ ſi dixeritis mihi: ⁊ ego uobis dicā ī q̄ ptāte hec facio. Baptiſmꝰ iohannis un̄ erat: e celo: an ex hoīb? At illi cogitabāt iter ſe dicētes: Si dixerimꝰ e celo: dicet nobis: Quare ergo nō credidiſtis illi? Si aūt dixerimꝰ ex hoībꝰ timemꝰ turbā. Oēs enī habebāt iohānē ſicut ꝓphetā. Et rn̄dētes ieſu dixerūt: Neſcimꝰ. Ait illis ⁊ ipſe: Nec ego dico uobis in q̄ poteſtate hec facio.

CHRY. Quia viderant ſacerdotes chriſtū cū ma-
gna gl̄a itroeūtē in tēplo:īuidia torq̄bant̄. Itaq̄ꝫ nō
ſufficientes ī pectore ſuo inuidie ſtimulātis ardorē
ꝓrūpūt ī vocē.vñ d̄r: Et eū ve.in tē.ac. ad eū do.ꝑn.
ſa.⁊ ſe.po.di. In q̄ po.h̄ fa. CHR.ī ho. Q꞉.n. ſignif
detrahere nō habebāt ex his q̄ ī hibebant̄ in tēplo
vēdere:afferūt rep̄henſionē:ac ſi dicerēt: Nūq̄d ma
giſtralē ſuſcepiſti thronū: Sacerdos ꝯſecratus es?
q̄m tantā demōſtraſti ptāteꝫ. CHRY. ſup matth.
Per hoc autē q̄꞉ ſubdūt: Aut q̄s de.tibi hāc ptāteꝫ?
Oſ̄dūt multas eē ꝑſonas:q̄ dant hoībus ptātē ſiue
etiā corꝑalē ſiue ſpiritalē:q̄ſi dicerēt: De ſacerdota-
li familia genitꝰ nō es:ſenatꝰ tibi hoc non ꝯceſſit:ce
ſar nō donauit. Si aūt crediſſent q̄꞉ omis ptās ex
deo eſt:nūq̄ꝫ iterrogaſſent quis dedit tibi hāc ptātē
Ois enī hō ſm̄ ſe eſtimat alterū:fornicarꝰ nemineꝫ
eſtimat caſtū.caſtus nō facile de fornicario ſuſpica
tur:ſic qui nō eſt ex deo ſacerdos: nullꝰ ſacerdotiū
putat ex deo. HIERO. Vel his v̄bis candē q̄ꝫ ſu-
pra calūniā ſtruunt:q̄n dixerūt: In beelzebub ꝑnci-
pe demonioꝝ eijcit demonia? Qn̄ enī dicūt: In qua
ptāte hoc facis? dubitāt de dei ptāte: ⁊ ſubintelligi
volūt diaboli eē qđ faciat. Addētes quoq̄ꝫ: Quis ti
bi dedit hāc ptātē? manifeſtiſſime dei filium negāt:
quē putant nō ſuis ſed alienis viribus ſigna facere.
Poterat aūt dn̄s apta riſione tētatorū calūniā ꝯfu
tare:ſed prudēter interrogauit vt ſuo ipſi vel ſilētio
vel ſcīa ꝯdēnarent̄.vnde ſeq̄t̄: Rn̄.ieſus di.eis: Int̄.
vos ⁊ ego vnū ſermonē. CHRY.ſup matth. Non
q̄deꝫ vt rn̄dentes audiāt:ſed vt īpediti nō īterrogēt
q̄꞉ ipſe ꝑceperat: Nolite ſcm̄ dare canibꝰ. Deinde ēt
ſi dixiſſet nihil ꝓficeret:q̄꞉ nō pōt ſentire q̄ lucis ſūt
tenebroſa volūtas. Interrogantē enī oportet docē:
tētantē aūt rōnabili ꝑcuſſione confundere:nō autē
ei veritatē myſterij publicare. Dn̄s ergo ſimplici in
terrogationi laqueū ponit in ſua īterrogatione.⁊ q̄꞉
eū vitare nō poterant: ſubdit Quē ſi dixeritis mihi:
⁊ ego vobis dicā in q̄ ptāte hec facio. Eſt autē inter
rogatio talis: Baptiſ.io.vñ erat: ex ce.an ex hoībꝰ?
AVGV.ſup iohā. Accepit q̄dē iohānes vt bapti-
zare poſſet ab eo quē poſtmodū baptizauit: baptiſ-
mus aūt quē accepit baptiſmus iohannis hic dicit̄.
Solus tale donū accepit:nullꝰ añ ipm iuſtoꝝ:nullꝰ
poſt ipm accepit baptiſmū qui baptiſmꝰ diceret̄ ipi
us. Venit ḡ iohānes baptizare ī aqua p̄ire viā dn̄o
ꝑparando:nō interiꝰ mūdando:qđ purꝰ hō nō pōt.

HIERO. Ipſi autē ſacerdotes quid ī ſua malicia
ptractauerint oñdit cum ſubdit: At illi cogitabant
inter ſe. Si enim rñdiſſent baptiſma iohānis eſſe de
celo: conſequēs erat rñſio: quare nō eſtis baptizati
a iohanne? Si autē dicere voluiſſent humana dece
ptione compoſitū ⁊ nihil habere diuinū ſeditionē
populi formidabant. Omnes enī congregate multi
tudines iohānis receperant baptiſma: ⁊ ſic habebāt
eum vt pphetam. Rñdit itaq; impiiſſima fictio ⁊ hu
militatis verbo quo neſcire ſe diceret verſa eſt ad in
ſidias cooperiendas. vñ ſeqt: Et rñdentes ieſu: dixe
runt neſcim⁹. In eo q neſcire ſe rñdeant mentiti ſūt
cōſequens ergo erat iuxta rñſionē eoꝝ dñm quoq;
dicere: Nec ego ſcio: ſed mentiti veritas non poteſt.
Sequit enī: Ait illis ⁊ ipſe: nec ego dico vobis in q̄
poteſtate hec facio. Ex quo oñdit ⁊ illo ſcire: ſed rñ
diſſe nolle ⁊ ſe noſſe ⁊ ideo non dicere: q2 illi quod
ſciant taceant. ORIGE. Sed dicet aliquis ꝯ hoc
quia ridiculum erat īterrogare in qua ptāte hoc fa
ceret ieſus: nec enī poterat fieri vt rñderit: q2 in ptā-
te diaboli faceret: ſed nec ipſe rñderet quod erat ve
rum: quoniā in poteſtate ppria facit. Siquis aūt di-
cat: quoniā īterrogabant pncipes vt illum terrerent
vtputa ſi facit aliquis qđ nobis nō placet in noſtris
dicim⁹ ei quis te iuſſit hoc facere? eum terrentes vt
recedat ab actu: ſed quid q ⁊ chriſtus ita rñdit: Di-
cite mihi vos hoc: ⁊ ego vobiſ dico in qua poteſtate
hoc facio. forte ergo ſic intelligit hic locus: genera-
liter quidē ſunt due ptātes diuerſe: vna ex parte dei
altera ex pte diaboli. Specialit aūt ſunt plures. Nō
enī vna ptās oībus pphetis facientib⁹ ſigna coopa-
bat: ſed alia iſtis alia illis: ⁊ ad res forſitan inferio-
res: ad res autē eminentiores eminentior. Pncipes
autē ſacerdotū videbāt ieſum multa pdigia facien-
tem: ⁊ ideo ptātis ſibi cooperātis ſpēm ⁊ pprietatē
volebant audire a chriſto. Alij quidē qui ſigna fece
runt: in pmis quidē in iſta ptāte fecerūt. Proficien-
tes autē in alia ptāte: maiori tamē ſaluator vniuer-
ſa fecit in vna poteſtate quā accepit a pře. Qm̄ autē
non erant digni talia audire myſteria: ppterea non
dat eis reſponſū ſed ꝯ interrogat. RAB. Ob duas
enī cās ſcia vitatis eſt occultanda querentib⁹: cum
.ſ. is qui querit aut min⁹ capax eſt ad ītelligendum
aut odio vel cōtemptu veritatis indignus eſt cui de
beat aperiri quod querit.

¶ Quid āt uobis uidet? Hō qdā
hēbat duos filios: ⁊ accedens ad p
mū dixit: Fili: uade hodie opari ī ui
neā meā: Ille āt rñdēs ait: Nolo.
Poſtea āt pnia motus abijt. Acce
dēs āt ad alteꝝ dixit ſilr. At ille rñ
dēs ait: Eo dñe: et non iuit: Quis
ex duob⁹ fecit uolūtatē přis? Dicūt
ei: Prim⁹. Dic illis ieſ⁹. Amē dico
uob: q2 publicani et meretrices pce
dūt uos in regno dei. Uenit .n. ad
uos iohānes ī uia iuſticie: ⁊ nō credi
diſtis ei. Publicani āt ⁊ meretrices
crediderunt ei: uos āt uidentes nec
pñiaꝫ hūiſtis poſtea ut crederetiſ ei

HIERO. Poſt pmiſſa infert domin⁹ parabolā
qua ⁊ illos impietatis arguat: ⁊ ad gentes regnum
dei doceat transferendū dicēs: Quid autē vobis vi
detur. CHRY. ſup mattheū: Quos reos pponit in
cā: ipſos ⁊ iudices petit: vt a nullo mereant ſolui: q
ſeipſos condēnant. Magna eſt fiducia iuſticie: vbi
aduerſario ipſi cā cōmittit. In parabolis g figurat
pſonas eoꝝ vt nō ītelligant: quō ipſi aduerſus ſe ſen
tentiā dicerent. Sequit enī: Hō quidā habe. duos
filios. quis ille niſi de⁹? qui oēs hoīes creauit: q cū
ſit verus deus: tamē vult magis diligi vt pater q̄
timeri vt dñs. Maior fili⁹ gentium popul⁹ erat mi
nor vero popul⁹ iudeoꝝ: quoniā gentes q̄dem erāt
ex tpe noe. Sequit: Et ac. ad pmū dixit: fili vade ho.
ope. in vi. meā. Hodie. i. tpe ſeculi hui⁹. locut⁹ eſt aūt
nō in facie vt hō: ſed in corde vt deus ſenſib⁹ igerēs
ītellectū. Operari aūt in vinea eſt iuſticiā facere: ne
ſcio aūt ſi totaꝫ q̄s hoīm ſufficiat opari. HIERO.
Primo ergo dicit gentiliū populo p naturalis legi
noticiā: Uade ⁊ operare ī vineā meā. hoc eſt quod
tibi nō vis fieri: alteri ne feceris: q ſuperbe reſpōdit.
vñ ſequit: Ille aūt rñdens ait: Nolo. CHRY. ſup
matth. Gentes enim a pncipio relinquētes deum ⁊
iuſticiā eius ⁊ trāſeuntes ad idola ⁊ peccata: in cogi
tationib⁹ ſuis rñdere vident: Nolum⁹ facere dei iu
ſticiā. HIERO. Poſtea vero in aduentu ſaluato-
ris: gentium populus acta pnia opatus eſt in vinea
dei ⁊ ſermonis ꝯtumaciā labore correxit: ⁊ hoc eſt
quod dicit: Poſtea pnia motus abijt. Sequit: Ac
cedens aūt ad alterum dixit ſimiliter: At ille rñ. ait:
Eo domine. Secūdus enī filius: popul⁹ iudeorū eſt
qui rñdit moyſi: Omnia quecūq; dixerit nobis dñs
faciem⁹. CHRY. ſuper matth. Sed poſtea auerſi:
mentiti ſunt deo: ſcdm illud Filij alieni mentiti ſunt
mihi. ⁊ hoc eſt q dicit: Et non iuit. Interrogat ergo
domin⁹ conſequenter: Quis ex duobus fecit volū-
tatem patris? Dicunt ei: Prim⁹. vide quomodo ad-
uerſus ſe ptulerūt ſententiā dicentes: Priorē filiū
voluntatē patris feciſſe. i. populum gentiū: q2 meli⁹
eſt non pmittere deo iuſticiam ⁊ facere q̄ pmittere
⁊ mentiri. ORIGE. Unde pōt cōſiderari dñm eē
locutū ī parabola iſta ad eos qui modicū aut nihil
pmittunt. operibus autē oſtendūt: ⁊ ꝯ eos qui ma
gna pmittunt: nihil autē ſcdm pmiſſionē ſuā agunt
HIER. Sciendū eſt autē in veris exemplarib⁹ nō
haberi nouiſſimum ſed pmū: vt propo iudicio con-
dēnentur. Si autē nouiſſimum voluerimus legere
vt quidā habent manifeſta eſt īterpretatio vt dica-
mus ītelligere quidē veritatē iudeos: tergiuerſari ⁊
nolle dicere quid ſentiunt: ſicut ⁊ baptiſmū iohan
nis ſciētes eſſe de celo dicere noluerūt. CHRY. ſu
per matth. Eoꝝ aūt iudiciū dñs abundāter ꝯfirmat.
vñ ſequit: Dixit illis ieſus: Amen dico vobis: q pu
blicani ⁊ meretrices pcedunt vos in regno dei. ac ſi
dicat: Non ſolum popul⁹ gentiū melior eſt vobis:
ſed etiā publicani ⁊ meretrices. RABA. Pōt aūt
regnum dei euāgelium vel eccleſia pñs intelligi: in

quo gentes iudeos precedũt: qꝛ citius credere volu
erunt. ORIG. Per hoc aũt nõ excludit̃ q̃n iudei
aliq̃n intrẽt in regnũ dei: ſed cũ plenitudo gentium
intrauerit: tũc omnis iſrael ſaluus fiet. CHRY. ſu
per matth. Puto aũt ꝙ ex pſona oĩum viroꝝ pecca
toꝝ publicani ponũtur: ⁊ ex pſona omniũ mulierũ
peccatricũ meretrices: quia auaricia p̃cipue in viris
abundat. fornicatio aũt in mulierib⁹. Mulier enim
in quiete ſedet incluſa: fornicatio aũt maxīe ex ocio
naſcit̃. vir autẽ quoniã in actibus rerũ diuerſarũ eſt
aſſidue auaricie peccatũ facile incurrit: in fornicatio
nem aũt nõ facile: niſi multũ ſit laſciuus. nã occupa
tio viriliũ ſolicitudinũ: voluptatẽ plerũq; excludit.
vnde ꝓprium eſt hoc adoleſcentiũ nihil agentium.
Conſequẽter exponit cãm eius q̃ð dixerat dicens:
Uenit eñi iohãnes ad vos in via iuſticie: ⁊ nõ credi
diſtis ei. RABA. Uiã iuſticie iohãnes p̃dicãs ve
nit: qꝛ chriſtũ qui cõſummatio legis eſt digito mon
ſtrauit. CHRY. ſup matth. Uel venit ĩ via iuſticia
ſic maniſeſte vt conuerſatio eius eſt venerabilis pec
catoꝝ corda cõcuteret. vñ ſequit̃: Publicani autem
⁊ meretrices crediderũt ei. Cõſidera q̃ũo cõuerſatõ
bona p̃dicatoris predicationi p̃ſtet virtutẽ vt etiam
indomita domet corda. Sequit̃: Uos aũt videntes
nec pñiam habuiſtis poſtea vt crederetis ei: ac ſi di
ceret: Illi fecerũt q̃ð maius eſt credẽdo. Iſti autem
neq; pñiam fecerũt: q̃ð min⁹ eſt. In hac autẽ expoſi
tione quã ſm̃ multoꝝ expoſitionẽ tractauim⁹ aliq̃d
mihi videt̃ eẽ 9triũ. Si eñi duo filii iudei ⁊ gẽtes in
telligendi ſunt: poſtq̃ ſacerdotes interrogati r̃nde
runt p̃orem filiũ p̃ris volũtatem feciſſe: cõcludens
chriſt⁹ parabolã: ſic debuit dicere: Amẽ dico vobis
qꝛ gẽtes p̃cedũt vos in regnũ dei. Nũc aũt dicit q̃a
publicani ⁊ meretrices p̃cedẽt vos in regnũ dei: q̃ð
magis populariũ hominũ oñdit cõditionẽ q̃ȝ gen
tiũ: niſi forte intelligam⁹ vt p̃us dictũ eſt: Intantum
gentiũ pp̃ls magis placet deo q̃ȝ vos: vt etiã publi
cani ⁊ meretrices ſunt acceptabiliores deo q̃ȝ vos.
HIERO. Uñ alii putãt nõ gentiliũ ⁊ iudeoꝝ eſſe
parabolã: ſed ſimpliciter peccatoꝝ ⁊ iuſtorum: eo ꝙ
illi q̃dem p̱ mala opa deo ſuire negauerant: poſtea
pñie baptiſmũ accipiãt a iohãne. Phariſei autẽ qui
iuſticiã p̃ferebãt ⁊ legẽ dei ſe facere iactabãt: iohan
nis 9tẽpto baptiſmate eius p̃cepta non fecerunt.
CHRY. ſup matth. Hoc aũt iõ ĩtroducit: qꝛ ſacerdo
tes nõ diſcẽdi cã: ſed tẽtandi iterrogauerãt: In qua
p̃tãte hoc facis: Multi aũt ex pp̃lis crediderãt: ⁊ iõ
ĩtroducit parabolã duoꝝ filioꝝ oñdens eis p̱ eã: qꝛ
meliores ſũt ſeculares q̃ a p̃ncipio ſecularẽ ꝓfitent̃
vitã q̃ȝ ſacerdotes: qui a p̃ncipio ꝓfitent̃ deo ſuire:
q̃ñ populares quidẽ aliq̃ñ compuncti 9uertũt̃ ad
deũ. Sacerdotes aũt impenitibiles conſtituti: nunq̃ȝ
deſinũt peccare in deũ. Prior eñi filius pp̃ls eſt. nõ
eñi pp̃ls ẽ ꝓpt̃ ſacerdotes: ſȝ ſacerdotes ꝑ pp̃lm.

¶ Aliam parabolã audite: Homo
erat p̃rfamilias q plantauit uineaȝ:
⁊ ſepẽ circũdedit ei ⁊ fodit in ea tor
cular: ⁊ edificauit turrim: ⁊ locauit
eã agricolis: ⁊ peregre ꝓfect⁹ ẽ. Cũ
aũt temp⁹ fructuũ appropinquaſſet
miſit ſuos ſuos ad agricolas ut ac
ciperẽt fruct⁹ ei⁹. Et agricole appre
henſis ſuis ei⁹: aliũ ceciderunt: aliũ
occiderũt: alium uero lapidauerũt.
Iterꝫ miſit alios ſuos plures p̃ori
bus: ⁊ fecerũt illis ſimiliter. Nouiſ
ſime aũt miſit ad eos filiũ ſuũ dicẽs:
Uerebũt̃ forte filiũ meũ. Agricole
aũt uidẽtes filiũ: dixerunt inter ſe:
Hic eſt heres: uenite occidam⁹ eũ:
⁊ habebim⁹ hereditatẽ ei⁹. Et appre
hẽſum eũ eiecerũt extra uineã: ⁊ oc
ciderũt. Cũ ergo uenerit dñs uinee
quid faciet agricolis illis? Aiũt illi:
Malos male ꝑdet ⁊ uineã ſuã loca
bit aliis agricoliſ: q reddãt ei fructũ
tẽporib⁹ ſuis. Dicit illis ieſus. Nũ
q̃ȝ legiſtis in ſcripturis: Lapidem
quẽ reprobauerũt edificãtes hic eſt
fcũs in caput anguli. A dño factuȝ
eſt iſtud: ⁊ eſt mirabile in oculis no
ſtris. Ideo dico uobis qꝛ auferet̃ a
uobis regnũ dei: ⁊ dabit̃ genti faci
enti fruct⁹ eius. Et qui ceciderit ſu
per lapidẽ iſtũ cõfringet̃: ſup quẽ ue
ro ceciderit: conteret eum.

CHRY. in ho. Poſt p̃orẽ parabolã aliã ponit vt
oñdat eoꝝ accuſationẽ eẽ maiorẽ ⁊ venia indignã.
vñ dicit̃: Aliã parabolã au. Hõ erat pa. qui planta.
vineã. ORIG. Hõ paterfamilias de⁹ eſt qui dici
tur hõ in quibuſdã parabolis: ſicut ſi pater cum par
uulo filio ſuo loquat̃ infantilia vt deſcẽdat ad ver
ba filii ſui ⁊ inſtruat eũ. CHRY. ſuper mattheum:
Homo aũt dicit̃ nomine non natura: ſimilitudine
nõ veritate: preſcius eñi fili⁹ qꝛ ꝓpter appellationẽ
humani nominis quaſi hõ purus fuerit blaſphemã
dus: etiã deũ p̃rem inuiſibilẽ hominẽ appellauit: q̃
angeloꝝ ⁊ hominũ natura dñs eſt beniuolẽtia p̃r.
HIERO. Plantauit aũt vineã: de qua Iſa. loq̃t̃:
Uinea dñi Sabaoth domus iſrael eſt. Sequit̃: Et
ſepem circũdedit ei. vel murũ vrbis vel angelorum
auxilia. CHRY. Uel p̱ ſepem intellige cuſtodiaȝ
patrum iuſtoꝝ qui tanq̃ȝ murus facti ſunt populo
iſrael. RRIGE. Uel cuſtodia dei fuit ſepes ipſius
Torcular aũt loc⁹ libationum: de quo ſequit̃: Et fo
dit in ea torcular. HIER. Altare. ſ. aut torcularia
illa quoꝝ titulo tres pſalmi p̃notant̃: octauus: octo
geſim⁹: octogeſimuſtertius. ſ. martyres. HYLA.
Uel ꝓphetas quaſi q̃daȝ torcularia aptauit ĩ quos
muſti mõ q̃dam vbertas ſpiritusſancti feruẽtis ĩflu
eret. CHRY. ſup matth. Uel torcular eſt verbum

dei qḋ cruciat dolem cōtradicēte carnis natura. Se
quit: Et edificauit turrim. HIERO. i. templū de
quo dr̄ ꝑ Micheā: Et tu turris nebuloſa filie ſyon
HYLA. Uel in turre eminentiam legis extruxit:
que ⁊ in celū ex ſolo egreſſu ꝓueheret ⁊ ex qua ſpe-
culari chriſti poſſet aduētus. Sequit: Et locauit eā
agricolis. CHRY. ſuꝑ matth. Qn̄. ſ. ꝑ legē cōſtituti
ſunt ſacerdotes ⁊ leuite: ⁊ ꝓcurationē regēdi pplm
ſuſceperūt. Sicut aūt colon⁹ q̄uis de ſuo munere
obtulerit dn̄o: nō ſic eū placat ſicut ſi de vinea eius
reddit⁹ ei obtulerit: ſic ⁊ ſacerdos nō tm̄ ꝓpter ſuā
iuſticiā placet deo q̄uō ſi pplm dei in ſanctitate do
cuerit: quoniā ipſi⁹ iuſticia vna eſt: ppli autē multi
plex. Sequit: Et peregre ꝓfect⁹ eſt. HIERO. Nō
loci mutatione nec eni deus alicubi abeſſe pōt quo
cōplenſ oia: ſed abire videſ a vinea: vt vinitoribus
liberū operādi arbitriū derelinquat. CHRY. i bo.
Uel peregre ꝓfectus eſt: longanimitatē habuit nō
ſemꝑ eoꝝ peccatis penā inducens. ORIGE. Uel
qꝫ dn̄s qui fuerat cū illis in nube diei ⁊ in columna
ignis ꝑ noctē: nequaq̄ꝫ poſtea ſimilit apparuit illis
In iſaia ergo iudaicus populuſ vinea noiaſ: ⁊ cōmi
natio patriſfamilias ꝯ vineā fit. In euāgelio autem
vinea nō culpaſ: ſed eius coloni. ſed forte in euāge-
lio vinea eſt regnū dei. i. doctrina que ſcripturis in-
ſerta eſt ſciētie: vita aūt irrep̄henſibilis hominū eſt
vinee fruct⁹. Littera aūt ſcripture eſt vinee ſepes cir
cūpoſita vt nō videāſ ab his q̄ foris ſunt fruct⁹ qui
ſunt in abſconſo. ꝓfunditas aūt eloquioꝝ dei eſt vi
nee torcular: in qḋ q̄ ꝓfecerūt de eloquijs dei: infun
dūt ſtudia ſua q̄ſi fruct⁹. Turris aūt edificata ē v̄bū
de ipſo deo ⁊ de diſpēſationib⁹ chriſti. hāc vineā tra
didit colonis. i. pplo añ nos: tā ſacerdotib⁹ q̄ꝫ laicis.
Et ꝑegre ꝓfect⁹ eſt: ad ſuā ꝓſpectionē dans occaſio
nem colonis. Appropinquat aūt tp̄s fructuū ⁊ ſm
vnūquēq̄ꝫ ⁊ generaliter pplo vniuerſo. Primū enī
vite tp̄s ē ſꝫ infantiā: ⁊ tūc nihil vinea oñdit: niſi tm̄
hñs in ſe vitalē v̄tutē: cū aūt inceperit poſſe loq̄ tp̄s
eſt generatōis. Quātū aūt ꝓficit aīa pueri ⁊ tantum
vinea. i. v̄bū dei. ⁊ poſt ꝓfectū vinea opaſ fructū ma
turꝫ charitatis ⁊ gaudij ⁊ pacis ⁊ huiuſmōi. Sed ⁊
pplo q̄ acceperūt legē ꝑ moyſen tp̄s fructuū appro
pinquat aliqñ. vñ ſeq̄ſ: Cū aūt tp̄s fruc. appro. miſit
ſuos ſuos ad agri. vt acci. fruc. ei⁹. RABA. Unde
tp̄s fructuū poſuit nō ꝓuētuū: null⁹ enī ē fruct⁹ ppli
ꝯtumacis. CHRY. in ho. Seruos dicit ꝓphetas: q̄
offerūt q̄ſi ſacerdotes dn̄i ppli fruct⁹ ⁊ obediētie oſtē
ſionē ꝑ opa. Hi aūt nō ſolū malicia potiti ſūt in non
dando fructū: ſed etiā in indignando ad eos qui ve
nerūt ⁊ ſanguine man⁹ īpleuerūt. vñ ſeq̄ſ: Agri. aūt
app. ſer. ei⁹: ali. ceci. ali. occi. aliū v̄o lapi. HIERO.
Ceciderūt q̄dē vt hieremiā: occiderunt vt iſaiā: lapi
dauerūt vt nabot ⁊ zachariā quē īterfecerūt īter tē-
plū ⁊ altare. CHRY. ſuꝑ matth. Per ſingulos aūt
grad⁹ malicie: dei miſericordia addebaſ: ⁊ ꝑ ſingu-
los grad⁹ diuerſe miſericordie malicia iudeoꝝ cre-
ſcebat: ⁊ ſic ꝯ dei clemētiā malignitas humana cer
tabat. vñ ſequit: Iterꝫ miſit alios ſuos plu. p̄o. ⁊ fe.
illis ſimiliter. HYLA. Miſſi aūt plures prioribus
illō tp̄s deſignat quo poſt ſinguloꝝ ꝓphetarū p̄di-
cationē: plurim⁹ ſit numer⁹ ꝓphetantiū emiſſus eſt
RABA. Uel p̄mi ſui q̄ miſſi ſūt: ipſe legifer moy
ſes itelligiſ: ⁊ aarō p̄m⁹ ſacerdos dei: quos ceſos fla
gello lingue vacuos emiſerūt. alios aūt ſuos ꝓphe
tarū choꝝ itellige. HYLA. In filio aūt ad vltimū
miſſo dn̄i nr̄i aduētus ſignificaſ. Sequit enī: No.
aūt mi. ad eos fi. ſuū. CHRY. in ho. Quare aūt nō
ꝯfeſti miſit: vt ex his q̄ ad alios fecerāt: ſeipſos accu
ſarēt: ⁊ furorē dimittētes vereciidarenſ ꝓpi filiū ad
uenientē. vñ ſequiſ: Uere. fi. meū. CHRY. Hūc āt
miſit nō q̄ſi ad obnoxios pene ſniam baiulantē: ſed
pnīe veniā. miſit eni eos ꝯfūdere nō punire. HIE.
Qḋ aūt dicit: Uere. fi. meum. nō de ignorātia venit.
Quid. n. neſciat p̄ſfamilias q̄ hoc loco de⁹ itelligiſ
ſed ſemꝑ ambigere de⁹ dr̄ vt libera volūtas hōi reſ
uet. CHRY. in. ho. Uel hoc dicit annūciās q̄d fie
ri debebat: qm̄ oportebat eos verecūdari: ꝑ hoc eni
vult oſtendere peccatum eorum magnum ⁊ omni
excuſatione ꝓuatum. ORIGE. Uel illud quod
ait: Uerebunſ filium meuꝫ: videſ impletum in illis
iudeis qui intelligētes chriſtū crediderunt in eum.
Hoc autem qḋ ſequiſ: Agricole autem videntes fi
lium: dixerunt iter ſe: hic eſt heres: venite occidam⁹
eum. in illis impletum eſt: qui videntes chriſtum: ⁊
cognoſcentes filiū dei: nihilomin⁹ crucifixerūt eū.
HIERONY. Interrogem⁹ Arrium ⁊ Eunomiū:
Ecce pater dicit ignorare: quicquid ꝓ patre reſpō-
derint: hoc intelligant de filio: qui ſe dicit ignorare
cōſummationis diem. CHRYSO. ſuꝑ matthe.
Dicunt autem quidā: quia poſt incarnationē dict⁹
eſt chriſt⁹ fili⁹ ex baptiſmo: ſicut ceteri ſancti: quos
ex hoc loco conuincit domin⁹. vbi dicitur: Mittam
filium meū. Quādo ergo adhuc cogitabat ad tranſ-
mittendum filiū poſt ꝓphetas: iam filius erat dein
de ſi eo modo dicitur filius ſicut omnes ſancti ad
quos factū eſt verbum dei: debuit ⁊ ꝓphetas dicere
filios ſicut ⁊ chriſtum: aut ⁊ chriſtum ſeruum dice-
re ſicut ⁊ ceteros ꝓphetas. HIERONY. Per
hoc autem quod dicūt: Hic eſt heres: manifeſte do
minus probat iudeorum p̄ncipes: non per ignoran
tiam ſed per inuidiam dei filium crucifixiſſe. Intel-
lexerunt enim eū eſſe illum cui pater per prophetā
dicit: Poſtula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatē
tuam. Hereditas quippe filio ſancta eccleſia data
eſt: quā non moriens pater illi reliquit: ſed ipſe ſua
morte mirabiliter acquiſiuit. CHRYSOSTO.
ſuper Mattheū: Tamen poſtq̄ꝫ introiuit in templū
⁊ vendētes animalia que ad ſacrificiū pertinebant
foras eiecit: tunc precipue cogitauerūt eum occide
re. vnde dicunt: Uenite occidamus eum: Dicebant
enim intra ſe: Neceſſe eſt vt populus per iſtum de-
mittat conſuetudinem hoſtiarum que ad noſtrum
pertinent lucrum: ⁊ acquieſcat offerre ſacrificium
iuſticie quod ad gloriam pertineat dei: ⁊ ſic iam nō
erit populus iſte poſſeſſio noſtra: ſed dei. Si autem
occiderimus eum: dum non eſt qui iuſticie fructū
a populo querat: ſemper durabit conſuetudo offe-
rendarū hoſtiarū: ⁊ ſic populus iſte erit noſtra poſ-
ſeſſio. ⁊ hoc eſt quod ſequiſ: Et noſtra erit heredi-
tas. hec eſt cogitatio cōmunis omniū ſacerdotum
carnaliū: qui nō ſunt ſoliciti quomodo viuat popu-
lus ſine peccato: ſed aſpiciant quid in eccleſia offe-
ratur: ⁊ hoc eſtimāt ſacerdotij ſui lucrū. RABA.
Uel hereditatem occiſo eo preripere moliebantur

iudei:cū fidem que per eum eſt extinguere: ⁊ ſuam
magis que ex lege eſt iuſticiā ꝓferre ac gētibꝰ imbu
endis conabantur inſerere. Sequitur: Et apprehen
ſum eum eiecerunt extra vineam ⁊ occiderunt.
HYLA. Chriſtus enim extra hieruſalem tanꝗ̄ ex
tra vineam in ſententiam damnationis abiectus ē.
ORIGE. Uel quod dicit: Eiecerūt extra vineam
tale mihi videtur ꝗ̄tum ad ſe alienum eum eſſe
iudicauerunt a vinea ⁊ colonis. Sequitur: Cum ḡ
venerit dn̄s vinee quid faciet agricolis illis. HIE.
Interrogat quidem eos dn̄s: non ꝙ ignoret quid
rn̄ſuri ſint: ſed vt ꝓpria rn̄ſione dānent̄. Sequitur:
Aiunt illi: Malos male ꝑdet: ⁊ vineā ſuā locabit
aliis agricolis. CHRY. ſup matth. Nō aūt verum
rn̄derūt: nō ē illoꝝ q̄ iuſte iudicauerūt: ſed ipſiꝰ cau
ſe veritas: eni ipſis violentiā fecit. ORIGE. Sic
eni cayphas: ſic ⁊ iſti non ex ſe ꝓphetauerūt cōtra
ſe quoniā tollenda ab eis erant eloquia dei ⁊ dan
da gentibus fructum in tēpore daturiſ. vel dominꝰ
quem occiderūt: ſtatim venit reſurgens a mortuis:
⁊ malos quidem colonos male ꝑdidit. aliis aūt co
lonis. i. apoſtolis vineā ſuā conſignauit. i. eis q̄ ex iu
daico populo crediderūt. AUGU. de con. euan.
Marcꝰ aūt hoc ab ipſis non rn̄ſum cōmemorat: ſꝫ
dn̄m hoc ↄſequēter locutū poſt interrogationē ip
ſum ſibi quodāmodo reſpōdiſſe. Sed facile pōt in
telligi vel illoꝝ vocē ita ſubiectam vt nō interpone
retur: illi rn̄derūt: ſed tn̄ intelligeretur: aut ideo rn̄ſi
onem iſtam dn̄o potius attributam: qꝛ cū verū di
xerunt: etiam de illis hoc ipſe reſpōdet qui veritas
eſt. CHRY. in home. Uel non eſt contradictioniſ
etenim vtraqꝫ facta ſunt: quia. ſ. ⁊ ipſi primo hoc re
ſponderunt: ⁊ poſtea dn̄s iterauit. AUG. de con.
euange. Sed illud magis mouet ꝙ lucas non ſolū
eos hoc reſpondiſſe non dicit: verū etiam contrariā
retuliſſe reſponſionem. Ita enim narrat: Quo audi
to ſententia ex ore domini prolata dixerunt: Abſit.
Reſtat ergo vt intelligamꝰ in plebe que audiebat
quoſdam reſpondiſſe quod mattheus cōmemorat
quoſdaꝫ vō illud quod lucas dicit. i. abſit. Nec mo
ueat quod mattheus ꝑ̇ncipes ſacerdotū ⁊ ſeniores
populi dixit acceſſiſſe ad dn̄m. ⁊ ſic ſine interpoſitio
ne alicuius ſermo contexitur: vſqꝫ ad hoc ꝙ de lo
cata agricolis vinea cōmemoratur. Pōt eniꝫ puta
ri oīa hec cum principibus ſacerdotū locutū fuiſſe
ſed mattheꝰ breuitatis cauſa tacuit quod lucas nō
tacuit: parabolam. ſ. iſtā non ad eos ſolos dictā q̄
de poteſtate interrogauerāt: ſed ad plebē in q̄ erāt
qui dicerent: ꝑdet illos ⁊ vineā ſuā dabit aliis: que
vox recte etiā ipſius dn̄i fuiſſe intelligitur: ſiue ꝓpē
veritatē: ſiue ꝓpter mēbroꝝ eius cum capite vnita
tē. Erāt etiā q̄ talia rn̄dentibus dicerēt: Abſit. qꝛ in
telligebant ↄtra ſeipſos parabolam eſſe dictam.
CHRY. ſup matth. Uel aliter: Lucas quidem ſm̄
reſponſionem eoꝝ narrauit: Mattheus aūt ſm̄ rn̄
ſionem cordis. nam vere viſibiliter quidem in facie
cōtradixerunt dicentes: abſit. In conſcientia auteꝫ
ſuſceperūt dicētes: Malos male ꝑdet. Sicut cum
hō deꝑhenſus fuerit in malo: verbis quidē excuſat
intus aūt eiꝰ ↄſcientia recognoſcit. CHRY. in ho.
Uel aliter: Dn̄s propter hoc eis parabolā ꝓpoſuit.
vt ipſi non intelligentes cōtra ſe ſententiā ꝓferrēt:

ſicut ⁊ ad dauid dictum eſt per nathan. rurſus autē
intelligentes que dicta ſunt contra ſe eſſe dixerunt:
Abſit. RABA. Moraliter autem cuiqꝫ vinea lo
catur colenda cum baptiſmi myſterium datur: ꝙ
operando exerceat. Mittitur ſeruus vnus alter et
tertiꝰ cum lex pſalmus ꝓphetia legitur: quorum
monita bene operetur. Sed miſſus cedit̄: eiicitur cuꝫ
ſermo contemnitur: vel qō peius eſt blaſphemat̄.
Heredē ꝗ̄tū ad ſe occidit qui filiū dei ↄculcauerit
⁊ ſpūi gratie contumeliā fecerit. Perdito malo cul
tore vinea alii datur: cū donū gratie qō ſupbꝰ ſpre
uerit humilis accipit. CHRY. ſup matth. Deinde
q̄ſi nō acquieſcētibus illis teſtimoniū ſcripture in
ducit: Seq̄t̄. n. Dicit illis ieſus: Nūꝗ̄ legiſtis ī ſcri
pturis: Lapidē quem reprobauerunt. i. ſi ꝑabolam
meā nō intelligitis: vel iſtā ſcripturā cognoſcatis.
HIE. Uariis aūt ꝑabolis res eedē ↄteruntur. quos
eni ſupra oꝑarios ⁊ agricolas appellauit: nūc edifi
catores. i. cementarios vocat. CHRY. in ho. Lapi
dem aūt chriſtū vocat: edificatores aūt doctores iu
deoꝝ qui chriſtū reprobauerūt dicentes: Hic non ē
a deo. RABA. Sed illis nolentibus idē lapis ca
put anguli firmauit: qꝛ ō vtroqꝫ populo: quotquot
ipſe voluit ſua fide coniūxit. vn̄ ſeq̄tur: Hic factꝰ eſt
in caput anguli. HYLA. Eſt eni caput anguli fa
ctus: quia eſt inter legē ⁊ gentes lateris vtriuſqꝫ cō
iūctio. CHRY. in ho. Deinde vt diſcant qn̄ nihil
eoꝝ que fiebant: deo ↄtrariū erat. ſubdit: A dn̄o fa
ctū eſt. ORI. i. iſte lapis donū ē donatū a deo edi
ficio vniuerſo: ⁊ admirabile caput in oculis noſtris
qui poſſumꝰ eū videre oculiſ. CHRY. ſup matth.
Quaſi diceret: Quare non intelligitis in cuius edifi
cii angulo proponendus eſt ille lapis: nō in noſtro
quando reprobatuſ eſt: ſed in alio. Si aūt aliud edi
ficatum ē futuꝝ: ḡ noſtra edificatio ē contēnenda
vn̄ ſubdit: Ideo dico vobis: qꝛ auferetur a vobis re
gnū dei: ⁊ dabit̄ gētibꝰ facientibꝰ fructū eiꝰ. ORI.
Regnuꝫ dei dicit myſteria regni dei. i. diuinas ſcri
pturas quas tradidit dn̄s: primo quidē populo illi
priori cui reddita ſūt eloquia dei: ſecūdo aūt genti
bus facientibꝰ fructū. nemini eni datur verbū dei ni
ſi facienti fructū de eo: et nemini in quo peccatū re
gnat datur regnū dei: quomodo ergo illis datū ē:
a quo ⁊ ablatum eſt? Sed conſidera quō qō datur
intelligitur gratis datum. Quibus ergo locauit nō
oīno quaſi electis ⁊ fidelibus dedit. quibꝰ aūt do
nauit cum iudicio electionis donauit. CHRY. ſu
per matth. Lapis aūt dr̄ chriſtꝰ: non ſolū ꝓpter fir
mitatē: ſed etiā qꝛ eſt inimicoꝝ magna ↄfractio. vn̄
ſeq̄tur: Et qui ceciderit ſup lapidē iſtuꝫ. HIE. Qui
peccator eſt ⁊ tn̄ in illū credit: cadit quidem ſup la
pidē ⁊ ↄfringitur: ſed nō oīno cōteritur. Reſeruat̄
eni ꝑ patiētiā ad ſalutē: ſup quē vō ille ceciderit: h
eſt cui lapis ille irruerit: ⁊ q̄ chriſtū penitꝰ negaue
rit: ſic ↄteret eū vt nec teſta quidē remaneat in qua
hauriat̄ aque puſilluꝫ. CHRY. ſup matth. Aliud
eſt enim ↄfringi: ⁊ aliud cōminui. de eo eni qō con
fringitur: aliq̄d remanet. qō autē cōminuitur quaſi
in puluerē cōuertit̄. qō aūt cadit ad lapidē non fra
gitur ſm̄ ꝙ eſt lapidis virtus: ſed inq̄tum fortiter
cadit: aut propter pōdus ſuū: aut ꝓpter altitudineꝫ
caſus: ſic ⁊ chriſtianus peccans: non tantum perit

quãtũ põt perdere chriſt⁹: ſed quãtũ ipſe ſe ꝑdit per
oꝑa ſua: aut ꝓpt̃ magnitudinẽ peccati: aut ꝓpter al
titudinẽ dignitatis. Infideles aũt pereũt tãtũ q̃ntũ
põt eos ꝑdere chriſt⁹. CHRY. in ho. Uel hic du
as ꝑditiões eoꝝ oñdit: vnam ab eo q̓ offenderũt ⁊
ſcãdalizati ſũt: quã deſignat dicẽs: Qui ceciderit ſu
per lapidẽ. aliã in captiuitate eis ſupuẽtura: quam
manifeſtat dicens: Sup quẽ võ ceciderit. AVG.
de que. euã. Uel de his dicit q̃ cadent ſup eũ q̃ illũ
mõ ɔtẽnũt vel iniurijs afficiũt. Jõ nõdũ penit⁹ inte
reũt: ſed tñ ɔfringunt̃ vt nõ recti ambulẽt ſup quoſ
cadet: cũ veniat deſup in iudicio cũ pena ꝑditionis:
Ideo dixit: Conteret eos: vt ſint impij tanq̃ʒ puluis
quem ꝓiicit ventus a facie terre.

Et cũ audiſſent ꝑncipes ſacerdo
tũ ⁊ phariſei ꝑabolas ei⁹: cognoue
runt q̓ de ipſis diceret. Et q̃rentes
eum tenere timuerũt turbas: quoni
am ſicut ꝓphetã eum habebant.

HIE. Quãuis duro corde iudei ꝓpter incredulita
tem eſſent: tñ intelligebãt ɔ̃ ſe oẽs dñi ſñias dirigi.
vñ dr̃: Et cũ audiſſent ꝑn. ſacer. ⁊ pha. pa. ei⁹: cogno.
q̓ de ipſis diceret. CHRY. ſup matth. Hec ẽ autẽ
differẽtia bonoꝝ hoim ⁊ maloꝝ. Bon⁹ enĩ ɔphen
ſus in pctõ: gemit qꝛ peccauit. mal⁹ aũt fremit: non
qꝛ peccauit: ſed qꝛ cõprehẽſus ẽ in pctõ: ⁊ nõ ſoluʒ
penitentiã nõ agit: ſed magis aduerſus corrigenteʒ
iraſcit̃. vnde ⁊ iſti cõphẽſi: magis ad maliciã ſunt
excitati. Seq̃tur enĩ: Et querentes tenere eũ timue
rũt turbas: qm̃ ſicut ꝓphetã eũ habebãt. ORIG.
Sapiũt quidẽ aliq̃d de eo qd̓ verũ eſt: ꝓphetã eũ
eſtimantes: nõ aũt magnitudinẽ ei⁹ intelligũt ſʒ q̓
erat fili⁹ dei. Turbas aũt ſic ſapientes d̃ eo: ⁊ ꝑatas
ꝓ eo pugnare timẽt ꝑncipes: neq̃ʒ ad eoꝝ ſcientiaʒ
ꝑtingere pñt: nihil dignũ ſentientes de eo. Deinde
ſciendũ ẽ: qm̃ volẽtiũ ieſũ tenere differẽtia ẽ. Aliter
enĩ ꝑncipes ⁊ phariſei querebãt eũ tenere: alit̃ ſpon
ſa q̃ dicit: Tenui eũ: nec dimittam. adhuc enĩ tẽtura
meli⁹ ſicut dicit: Aſcẽdã in palmã ⁊ tenebo altitudi
nem ei⁹. Oẽs enim nõ recte ſapientes de diuinitate
tenere volũt ieſum ⁊ ꝑdere eũ. Et alia quidẽ verba
ꝑter verbũ chriſti poſſibile eſt cõprehendere ⁊ tene
re. Uerbũ aũt veritatis nemo põt cõphendere. i.
intelligere: neq̃ʒ tenere. i. vincere: neq̃ʒ ſepare aſſen
ſu credẽtiũ: neq̃ʒ mortificare. i. deſtruere. CHRY.
ſup matth. Omnis etiã hõ mal⁹ q̃ñtũ ad volũtatem
ſuã ⁊ manus mittit in deũ ⁊ occidit eũ. Qui enĩ ꝑce
pta dei ɔculcat: q̃ murmurat contra deũ: ⁊ turbato
vultu aſpicit celũ: nõne ſi fieri potuiſſet man⁹ mit
teret in deũ ⁊ occideret eũ: vt iam licenter peccaret.
RABA. Sʒ tñ q̓ timẽt mittere manũ in ieſũ ꝓpt̃
turbã quotidie ĩ eccl̃ia gerit̃: cũ q̃libʒ ſolo noĩe frat̃
fidei ⁊ paci vnitatẽ quã nõ diligit: ꝓpter bonos co
habitãteſ vl̃ erubeſcit ĩpugñre vl̃ timet. CA. XXII.

ET rñdens ieſus dixit iterũ
in ꝑabolis eis dicẽs: Simi
le factũ eſt regnũ celoꝝ ho
mini regi: qui fecit nuptias filio ſuo

Et miſit ſeruos ſuos uocare inuita
tos ad nuptias: ⁊ nolebant uenire.
Iterũ miſit alios ſeruoſ dicens: Di
cite inuitatis: Ecce prãdiũ meũ pa
raui: tauri mei ⁊ altilia occiſa ſũt: ⁊
oĩa parata: uenite ad nuptias. Illi
aũt neglexerũt: ⁊ abierunt: ali⁹ ĩ uil
lam ſuã: ali⁹ uero ad negociationeʒ
ſuaʒ. Reliqui uero tenuerũt ſeruoſ
ei⁹: ⁊ ɔtumelijs affectoſ occiderũt.
Rex aũt cũ audiſſet irat⁹ eſt: ⁊ miſſiſ
exercitibus ſuis ꝑdidit homicidas
illos: ⁊ ciuitatẽ illoꝝ ſuccẽdit. Tũc
ait ſeruis ſuis: Nuptie quidẽ pate
ſunt: ſed qui iuitati erant nõ fuerũt
digni. Ite ergo ad exitus uiaruʒ: ⁊
quoſcunq̃ʒ iueneritis uocate ad nu
ptias. Et egreſſi ſerui eius in uias
ɔgregauerũt oẽs quos inuenerunt
malos ⁊ bonos: ⁊ iplete ſũt nuptie
diſcũbentiũ. Intrauit aũt rex ut ui
deret diſcũbentes: ⁊ uidit ibi hoĩem
non ueſtitũ ueſte nuptiali. Et ait il
li: Amice quõ huc intraſti non hñs
ueſtẽ nuptialeʒ? At ille obmutuit.
Tunc dixit rex miniſtriſ: Ligatis ma
nib⁹ ⁊ pedibus eius: mittite euʒ in
tenebras exteriores: ibi erit fletuſ ⁊
ſtridor dentiũ. Multi autẽ ſunt uo
cati pauci uero electi.

Quia dixerat: Dabitur genti faciẽti fruct⁹ ei⁹: hic
oñdit cui genti. vñ dr̃: Et rñdẽs ieſus dixit iterũ ĩ pa
rabolis eis dicẽs: Simile eſt regnũ celoꝝ. GLO.
Dicit autẽ: Rñdens. i. obuians praue cogitationi eo
rum de morte ſua. AVGV. de con. euã. Parabo
lã aũt iſtã ſolus mattheus narrat: ſimile quidẽ etiã
lucas cõmemorat: ſed nõ ẽ hoc: ſicut ⁊ ipſe ordo in
dicat. GRE. i ho. Hic ꝑ nuptias pñs eccleſia: illic
ꝑ cenã eternũ ⁊ vltimũ conuiuiuʒ deſignat̃: qꝛ ⁊ in
hanc nõnulli exituri intrant: ad aliud quiſq̃s ſemel
intrauerit vlteri⁹ nõ exibit. At ſiquis forte ɔtendat
hanc eandẽ eẽ lectionẽ: intelligi forſitan põt: qꝛ de
ꝓiecto eo q̃ nuptiali veſte nõ intrauerat: qd̓ lucas
tacuit Matthe⁹ dixit. q̓ võ ꝑ illũ cena: ꝑ hũc autẽ
prandiũ dr̃: neq̃q̃ʒ obſiſtit: qꝛ cũ ad horã nonã apd̓
ãtiquos prandiũ fieret: quotidie ipſũ quoq̃ʒ prãdiũ
cena vocabat̃. ORI. Regnũ aũt celoꝝ ſile ẽ ſʒ eũ
quidẽ qui regnat hoĩ regi: ſʒ eũ autem q̃ conregnat
filio regis: ſcḋm ea võ que ſunt in regno regis: ſeruis

⁊ inuitatis ad nuptias. Inter quos eſt ⁊ exercitꝰ re-
gis. Additũ ē aũt: Hoi regi: vt hoibꝰ quaſi hõ loqua
tur: ⁊ diſpenſet hoies nõ cupiẽtes diſpenſari a deo.
Sed tũc ceſſabit regnũ celoꝝ eẽ ſimile hoi: cũ ceſſã
te celo ⁊ ↄtẽtione ⁊ ceteris paſſionibꝰ ⁊ pctis ceſſa-
uerimꝰ ſm hoiem ambulare: ⁊ videbimꝰ eũ ſicuti ē.
Nũc eni videmꝰ eũ non ſicuti ē: ſed ſicuti ꝓpt no-
ſtrã diſpenſationẽ factꝰ fuerit nobis. GREGO.
in ho. Tũc aũt deus pater deo filio nuptias fecit qñ
hũc in vtero virginis hũane nature ↄiũxit. Sʒ quia
ex duabus pſonis fieri ſolet nuptiaꝝ cõiũctio: abſit
hoc ab intellectibꝰ nr̃is: vt pſonã redemptoris nr̃i
ex duabꝰ pſonis credamꝰ eẽ vnitã. Ex duabꝰ quippe
atqꝫ in duabꝰ hũc naturis exiſtere dicimꝰ: ſʒ ex dua-
bus pſonis credere compoſitũ vt nephas vitamus.
Securiꝰ ḡ dici põt: qꝛ in hoc rex pr̃ regi filio nupti-
as fecit qꝑ ei ꝑ incarnationis myſteriũ ſanctam ec-
cleſiã ſociauit. Uterꝰ aũt genitricis virginis huius
ſponſi thalamꝰ fuit. CHRY. ſup matth. Uel alit̃:
Cũ reſurrectio fuerit facta ſanctoꝝ tũc ſuſcipiet ho-
minẽ vita q̃ ē chriſtꝰ: mortalitatẽ eius ſua mortali-
tate abſorbẽs. Nunc eni q̃ſi arras futuri ↄiugii ſpi-
ritũſcñ accipimꝰ: tũc aũt ipſũ chriſtũ pleniꝰ ĩ nobis
habebimus. ORI. Uel cõiũctiõʒ ſponſi ad ſpõſaꝫ
.i. chriſti ad aĩam verbi ſuſceptionẽ intellige: partus
aũt opera bona. HYLA. Merito aũt a patre iam
ſũt he nuptie facte: qꝛ eternitatis huiꝰ ſocietas: ⁊ no
ui corporis deſpõſata ↄiũctio habet iã pfecta in chri-
ſto. Sequit̃: Et miſit ſeruos ſuos vocare ĩuitatos ad
nuptias: ⁊ noluerũt venire. CHRY. ſup matth. Er
go qñ miſit ſuos ſuos iam ĩuitati pus erant. Inui-
tati ſunt eni hoies a tpe abrae cui chriſti incarnatio
promittebat̃. HIE. Miſit aũt ſeruũ ſuũ: nec dubi-
um qñ moyſen ꝑ quẽ legẽ inuitatis dedit. Si autẽ
ſeruos legerimꝰ vt plura hñt exẽplaria: ad ꝓphetas
referendũ ē qui inuitati ꝑ eos venire ↄtẽpſerũt. Se-
quitur: Iterũ miſit alios ſeruos dicens. Dicite inuita
tis. Serui q̃ ſecũdo miſſi ſunt meliꝰ eſt vt ꝓphete in
telligant̃ q̃ꝫ apl̃i: ita tñ ſi ſeruꝰ ſupra fuerit ſcriptus:
ſin autẽ ſeruos ibidẽ legas: hic ſerui ſecũdi apl̃i ſunt
intelligẽdi. CHRY. ſup matth. Quos miſit cũ eis
dixit: In viam gentiũ ne abieritis: ſed potius ite ad
oues perditas domꝰ iſrl̃. ORI. Uel q̃ pmi mittũ-
tur ſerui vocare inuitatos ad nuptias: hñtur ꝓphe
te conuertẽtes ex pplo ꝑ ſuas ꝓphetias ⁊ reſtitutio
nem eccleſie ad chriſtũ. Qui autem noluerũt veni-
re in primis inuitati: ſunt qui noluerũt audire v̾ba
ꝓphetaꝝ. Iteꝝ alii tranſmiſſi: alia ↄgregatio ꝓphe-
tarũ eſt. HYLA. Uel ſerui pmo miſſi q̃ inuitatos
vocarẽt apl̃i ſũt. qui aũt admonent̃ vt veniãt inuita-
ti antea: populꝰ iſrl̃ eſt. in gloriã eni eternitatis ꝑ le
gem ē aduocatꝰ. Apoſtoloꝝ ḡ erat ꝓpriũ cõmone-
facere eos quos inuitauerãt ꝓphete. Qui v̾o iterũ
cũ p̃ceptoꝝ conditiõe mittũt̃ apl̃ici viri: ſũt ſucceſſo
res eoꝝ. GRE. Sed qꝛ hi qui p̃us inuitati ſunt: ad
nuptiarũ conuiuiũ venire noluerũt: in ſecunda inui
tatiõe iam dicit̃: Ecce prandiũ meũ paraui. HIE.
Prandiũ paratũ ⁊ tauri ⁊ altilia occiſa. vel ꝑ meta-
phorã opes regie deſcribũt̃ vt ex carnalibꝰ intelli-
gant̃ ſpiritalia: vel certe dogmatũ magnitudo ⁊ do
ctrina dei lege pleniſſima ſentire põt. CHRY. Cũ
ḡ oñs apl̃is dixit: Euntes p̃dicate dicentes: qꝛ appro

pinq̃uit regnũ celorũ: hoc ſignificauit qḋ hic dicit̃:
Prandiũ meũ paraui. i. ex lege ⁊ ꝓphetis ſcriptura
rũ mẽſas ornaui. vñ ſeqtur: Tauri mei ⁊ altilia occi
ſa ſũt. GRE. in ho. Per tauros aũt patres veteris
teſtamẽti ſignificant̃: q̃ ex pmiſſiõe legis inimicos
ſuos: virtutis corpe cornu feriebant. Altilia v̾o ſagi
nata dicimꝰ: ab eo eni qḋ ē alere altilia vel q̃ſi alita
vocamꝰ. Per altilia ḡ pr̃eſ noui teſtamẽti figurant̃
q̃ dũ gratiã pinguedinis interne dulcedinis pcipiũt
a terrenis deſideriis ad ſublimia ↄtẽplatiõis ſue pẽ
na ſubleuãt̃. Dicit ḡ: Tauri mei ⁊ altilia occiſa ſũt.
ac ſi d. Patrũ p̃cedentiũ mortes aſpicite: ⁊ remedia
vite veſtre cogitate. CHRY. ſup matth. Uel alit̃:
Ideo dicit: Et ſaginata ⁊ tauros. non qꝛ ⁊ tauri nõ
fuerint ſaginati: ſʒ qꝛ nõ oẽs ſaginati fuerũt tauri: ḡ
ſaginata tñmodo dic̃ ꝓphetas q̃ fuerũt ſpirituſan-
cto repleti: tauros aũt q̃ ⁊ ꝓphete fuerũt ⁊ ſacerdo-
tes: ſicut hieremias ⁊ ezechiel. vt eni tauri duces ſũt
gregis: ita ⁊ ſacerdotes p̃ncipes ſũt ppl̃i. HYLA.
Uel aliter: Tauri glorioſa martyꝝ ſpecies ē: q̃ ↄfeſ-
ſiõi dei tanq̃ꝫ oſtia electa ſũt imolati. Saginata v̾o
ſunt hoies ſpiritales tanq̃ꝫ celeſti pane ad euolãdũ
aues paſte: ceteros accepti cibi vbertate expleture.
GRE. Notãdũ v̾o qꝑ in p̃ore inuitatõe nil ḋ tau-
ris ⁊ altilibꝰ dr̃. In ſecunda aũt iam tauri ⁊ altilia ĩ
antea memorant̃: qꝛ oĩpotens deꝰ cũ v̾ba eiꝰ audire
noluimꝰ: adiungit exẽpla: vt oẽ qḋ impoſſibile cre-
dimus tanto nobis ad ſperandũ fiat faciliꝰ quanto
ꝑ hoc tranſiſſe ⁊ alios audimꝰ. ORI. Uel qꝛ prã-
dũ qḋ pat̃ ē eloquiũ dei: fortia quoqꝫ eloquiorum
dei tauri intelligãt̃: ſuauia v̾o ⁊ delectabilia eorum
ſunt ſaginata. Siq̃s eni ꝓferat q̃dã dicta modica ⁊
nõfirma: ⁊ nõ magnã v̾tutẽ rõnis hñtia: videt̃ ma-
cra eẽ q̃ ꝓferũtur. Saginata aũt ſũt cũ ad vnãquãqꝫ
ꝓpoſitõʒ exẽpla multa rõnis ꝓbatiõe repleta indu
cunt̃: puta ſi aliq̃s de caſtitate ſmonẽ loquit̃: recte
intelligit̃ turtur. Sʒ cũ iſtũ ſci atis ſermonẽ cũ rõ-
nis ꝓbatiõe de ſcripturis repletũ ꝓtulerit: ita ut de
lectet ⁊ ↄfirmet aĩmũ audientis ꝓtulit eũ ſaginatũ
CHRY. ſup matth. Qḋ aũt dr̃: Et oĩa para ſũt. in-
telligit̃ qꝛ q̃cq̃d querit̃ ad ſalutẽ: iã adimpletũ eſt
in ſcripturis. Qui eni ignorãs ē iuenit ibi qḋ diſcat.
qui laborat inuenit ibi ꝓmiſſa: qbꝰ excitet̃ ad opus
GLO. Uel oĩa parata ſũt. i. introitꝰ regni paratus
eſt ꝑ fidem mee incarnationis qui ante fuerat clau
ſus. CHRY. ſup matth. Uel oĩa parata dicit que
ptinent ad myſteriũ dñice paſſiõis ⁊ noſtre redem-
ptiõis. Dicunt autẽ: Uenite ad nuptias: nõ pedibus
ſed moribꝰ. Sequitur: Illi aũt neglexerunt. Quare
aũt neglexerint manifeſtat cũ ſubditur: Et abierunt
alius in villã ſuã: aliꝰ v̾o ad negociationẽ ſuam.
CHRY. in home. Quãuis aũt videant̃ rõnabiles
occaſiones eſſe: ſed hinc diſcimꝰ etiam ſi neceſſaria
ſint que detinent: oibus tñ p̃ponere ſpiritalia opor
tet. Mihi autẽ videt̃ qꝑ his occaſionibꝰ vſi: negligẽ
tie velamina ꝓponebant. HYLA. Ambitione eni
ſeculi tanq̃ꝫ villa homies occupant̃: plures v̾o ꝓpt̃
pecunie cupiditatẽ negociatõe detinent̃. CHRY.
ſup matth. Uel alit̃: Cũ labore manuũ nr̃aꝝ aliq̃d
facimus: puta exercẽtes agrũ vel vineã aut opus li
gni vel ferri: villã colere videmur. Cũ aũt nõ labore
manuũ nr̃aꝝ alia lucra ſeq̃mur: totũ h̃ negociatio

appellaṫ. O miſerrim⁹ mund⁹ ⁊ miſeri q̄ eū ſequūṫ.
Semp enī mūdialia opera hoīes excluſerūt a vita.
GRE. Qui g̃ intent⁹ labori terreno: vel mūdi acti
onib⁹ deditus: myſteriū incarnatōis dñice penſare
⁊ ſm̄ illud viuere. ſ. diſſimulat q̄ſi ad villā vel nego
ciū pgēs: venire ad regis nuptias recuſat. ⁊ plerūq̧
qḋ ē grau⁹ nōnulli vocati: graꝫ nō ſolū reſpuūt: ſed
etiā pſequūṫ. vñ ſubdiṫ: Reliq̄ vo tenu. ſer. ei⁹ ⁊ cō-
tu. affe. occiderūt. CHRY. ſup matth. Uel p occu
patione ville populares iudeoꝝ ſignificat quoſ mū
di delectatō ſepauit a xp̄o. Per occupatōꝫ vo nego
ciatōis ſacerdotes ceteroſq̧ miſtros tēpli ſignifica
uit: quos lucri obtētu veniētes ad miniſteriū legis
⁊ tēpli auaritia ſepauit a fide. De q̄b⁹ nō dixit q̧ ma
lignati ſūt ſꝫ neglexerūt. Qui enī odio aut īuidia cru
cifixerūt chriſtū: illi malignati ſūt. qui aūt negociis
impediti nō crediderūt: illi neglexiſſe dicūṫ nō mali
gnati. De ſua tñ morte dñs tacet: qꝛ in p̄ori pabola
dixerat: ſꝫ oñdit morte diſcipuloꝝ ſuorū quos poſt
aſcenſū ipſi⁹ occiderūt iudei. Stephanū lapidātes
⁊ iacobū alphei occidētes: ꝓpt̄ que hierl'm deſtru-
cta eſt a romanis. Et notandū q̧ ira in deo nō ꝓpe
ſed trāſlatiue dr̄: Tunc enī iraſci dr̄ qñ vlciſciṫ. vñ ⁊
hic dr̄: Rex aūt cū au. irat⁹ eſt. HIE. Qñ inuitabat
ad nuptias ⁊ agebat opa clemētie homis nomē ap
poſitū ē. nūc aūt qñ ad vltionē venit: hō ſileṫ ⁊ rex
tm̄ dr̄. ORIGE. Dicant aūt q̄ peccāt in deū legis
⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ totius creationis vtrū iſte q̄ ⁊ hō dr̄ ⁊
iratus ꝓponiṫ: ipſe ē pater chriſti. q̧ ſi dixerint hunc
ipſū eē: cogendi ſūt ꝯfiteri qm̄ multa in eo ſm̄ paſ
ſibilē hoīm naturā eē dicūtur: non qꝛ ipſe paſſibiliſ
eſt: ſed qꝛ morē gerit paſſibilis nature hoīm. Et ſm̄
hanc ꝯſequētiā ſuſcipe cōuenit ⁊ iram dei ⁊ pn̄iam
⁊ cetera hm̄ōi in ꝓphetis. Sequiṫ: Et miſſis exerci
ti. HIE. Per hoc exercit⁹ romanos intelligim⁹ ſub
duce veſpaſiano ⁊ tito: q̄ occiſis iudee populis: pua
ricatricē incēderūt ciuitatem. CHRY. ſup matth.
Roman⁹ aūt exercit⁹ dr̄ exercit⁹ dei: nec etiā veniſ-
ſent romani hierl'm: niſi eos dñs excitaſſet. ORI.
Uel angeloꝝ agmina ſūt exercit⁹ regis nr̄i. miſſis
g̃ exercitib⁹ extinxiſſe homicidas dr̄: qꝛ in hoīb⁹ oē
iudiciū p angelos exerceṫ. Homicidas g̃ pdit: quia
pſequētes interimit. Ciuitatē eoꝝ igni ſuccēdit: quia
illoꝝ non ſolū aīe: ſed caro quoq̧ in qua habitaue-
rant eterna gehēne flamma cruciant. ORI. Uel
ciuitas impioꝝ eſt ſm̄ vnūq̄ḋq̧ dogma ꝯgregatio
eoꝝ q̄ cōueniūt in ſapientia pncipū hui⁹ ſeculi quā
ſuccendit rex ⁊ exterminat q̄ſi ex malis edificationi
bus ꝯſiſtentē. GRE. Sed his q̄ inuitantē ſe ꝯtēnūt
ꝯſpicit: filii ſui nuptias vacuas nō habebit. quēq̧. n.
ſermo dei inuētur⁹ ē vbi requieſcat. vñ ſubdiṫ: Tūc
ait ſeruis ſuis: ORI. i. aplis aut angelis q̄ ꝓpoſiti
erāt in vocatiōꝫ gentiū. Nuptie quidē parate ſunt.
REMI. i. omne ſacramētū hūane diſpenſatōis iā
pactū atq̧ cōpletū ē. Sed q̄ inuitati erāt. i. iudei nō
fuerūt digni: qꝛ dei iuſticiā ignorāteſ ⁊ ſuā ſtatuere
volētes indignos ſe iudicauerūt eterne vite. Repro
bato g̃ iudaico pplo ad has nuptias gētilis pplus
eſt ſuſcept⁹. vñ ſeq̄tur: Ite g̃ ad exi. viaꝝ ⁊ quoſ. iue.
vo. ad nuptias. HIE. Gentiliū enī popul⁹ nō erat ī
viis: ſed exitib⁹ viaꝝ. REMI. Qui ſūt errores gēti-
liū. CHRY. ſup matth. Uel vie ſūt oēs ꝓfeſſiōes

huius mūdi: vtputa philoſophie militie ⁊ hm̄ōi. Di
cit g̃: Ite ad exit⁹ viaꝝ. vt cuiuſlibet ꝯditiōis hoīes
vocent ad fidē. adhuc ſicut caſtitas via ē que ducit
ad deū: ſic fornicatio via ē q̄ ducit ad diabolū: ⁊ ſic
de aliis virtutib⁹ ⁊ vitiis. iubet ergo vt cuiuſcūq̧ cō
uerſationis vel ꝯditiōis hoīes inuitēt ad fidem.
HYLA. Per viā etiā tēp⁹ ſeculi intelligēdū ē: atq̧
iō ad exitus viaꝝ iubenṫ ire: qꝛ oībus retroacta do-
nantur. GRE. Uel aliter: In ſcriptura ſacra vias
actiōes accipim⁹. Exitus viaꝝ intelligim⁹ defectus
actionū: qꝛ illi plerūq̧ facile ad deū veniūt quos in
terrenis actionib⁹ pſpera nulla comitanṫ. ORI.
Uel aliter: Puto hāc p̄mā vocationē fuiſſe ad nu-
ptias aliquaꝝ ingenuaꝝ animarū. Principaliṫ enī
deus vult venire ad epulationē diuini eloquii: eos
q̄ ad intelligēdū ſūt ingenioſiores. ⁊ qm̄ q̄ hm̄ōi ſūt
nolūt ad iſtā vocationē venire: trāſmittūṫ alii ſerui
ꝓuocantes eos ⁊ ꝓmittentes q̧ ſi venerint: papiēt
prandiū patū a rege. Sicut. n. in corpalib⁹ alia ē que
nubit ſponſa: alii īuitatores: alii q̄ inuitāṫ ad nupti-
as: ſic deus ſcit diuerſos ordines aīarū: cauſq̧ virtu-
tes ⁊ cauſas. ob quas hi q̄dē in cōſtitutione ſponſe
accipiūtur: alii in ordine ſeruoꝝ vocantiū: alii in nu-
mero īuitatoꝝ ad nuptias. Sed q̄ pncipaliter q̄dem
fuerāt īuitati. pmos īuitatores q̄ſi paupes ſenſu ne-
glexerūt ⁊ abierūt ſua ſequētes: in quib⁹ magis ſūt
delectati q̧ in his q̄ rex p ſeruos ſuos ꝓmittebat: ſꝫ
hi leuiores ſūt his q̄ ſeruis tranſmiſſis iniuriāṫ ⁊ in
terficiūtur: q̄. ſ. ꝓpatione cōtētioſoꝝ verboꝝ auſi ſūt
tenuiſſe ſeruos miſſos q̄ nō ſūt ꝓpati ad ſoluēdas
q̄ōnes eoꝝ verſutas ⁊ cōtumeliis afficiūṫ vel inter
ficiūṫ ab eis. Seq̄ṫ: Et egreſſi ſerui ei⁹ in vias ꝯgre
gauerūt oēs quos iue. ma. ⁊ bonos. ORI. Egredi
entes ſerui ſiue de iudea ⁊ hierl'm Apli chriſti: ſiue
ab īteriorib⁹ āgeli ſancti: veniētes ad vias diuerſas
diuerſoꝝ moꝝ ꝯgregauerūt quoſcūq̧ inuenerūt. Et
non curāt vtꝝ aliqñ añ vocatōꝫ mali fuerint aut bo
ni. bonos aūt intelligere hic ſimpliciṫ ꝯuenit humi-
liores ⁊ rectiores ex eiſ q̄ veniebāt ad cultū dei: q̄b⁹
ꝯueniebat qḋ apl's ait: Cū gētes q̄ legem nō habēt
ea que legis ſūt faciūt: ipſi ſibi ſūt lex. HIE. Inter
ipſos enī gētiles infinita ē diuerſitas: cū alios ſcia-
mus eē ꝓcliuiores ad vitia: alios ad honeſtatē mo
rū v̄tutib⁹ deditos. GRE. Uel hoc dicit: qꝛ in hac
eccleſia nec mali ſine bonis: ne boni ſine malis eē
pñt. bon⁹ aūt non fuit q̄ malos tolerare recuſauit.
Seq̄tur: Et implete ſūt nuptie diſcūbentiū. ORI.
Nuptie. ſ. chriſti ⁊ eccleſie ſūt implete: dum reſtitu-
to deo qui ab aplis ſūt inuenti recubuerūt ad epulan-
dū in nuptiis. ſed qm̄ bonos ⁊ malos oportuit q̄dē
vocari: nō aūt vt mali pmanerēt mali: ſꝫ vt depone-
rent veſtimēta ꝯ̄ria nuptiis ⁊ induerēt nuptialia in
dumēta. ſ. viſcera mīe benignitatis. Iō rex egrediṫ
vt videat diſcūbētes p̄uſ q̧ apponaṫ eis prandiū vt
retineat hn̄tes nuptialia veſtimenta ⁊ delectet: con
demnetq̧ contrarios. vnde ſequiṫ: Intrauit aūt rex
vt videret diſcumbentes. CHRYSO. ſup matth.
Non quia alicubi ipſe nō eſt: ſed vbi vult p iudiciū
aſpicere ibi diciṫ preſens: vbi autē nō vult: abſens
uideṫ. Dies aūt aſpectatiōis eſt dies iudicii: quādo
viſitatur⁹ ē xp̄ianos: q̄ ſup meſā ſcripturaꝝ recubūt.
ORI. Ingrediēs aūt inuenit quendā q̄ nō muta

nerat,ꝑprios mores.vñ ſeqtur:Et vidit ibi hoīez nō
veſtitū veſte nuptiali.Singulariter dixit:q₂ vni⁹ ſūt
generis oēs q̄ ſeruāt maliciā p⁹ fidē quā habuerāt
añ fidē.GRE.Quid aūt debem⁹ intelligē ꝑ nupti
alē veſtē:niſi charitatē?q₂ hāc in ſe dñs habuit: dū
ad ſociādē ſibi eccleſie nuptias veniret.Intrat g̊ ad
nuptias:ſed ſine veſte nuptiali:q̄ in eccleſia fidē ha
bet:ſed charitatē nō habet.AVG.ꝯ̄ fauſtū:Uel ſi
ne veſte nuptiali nuptias adit q̄ querit ibi gloriam:
non ſponſi ſed ſuā.HYLA.Uel veſtis nuptialis ē
gratia ſpūſci ⁊ candor habit⁹ celeſtis q̄ bone īterro
gationis ꝯfeſſione ſuſcept⁹ vſq₃ in cetū regni celoꝝ̄
īmaculat⁹ ⁊ integer ē reſeruād⁹.HIE.Uel veſtis
nuptialis p̄cepta ſūt dñi: ⁊ opa q̄ cōplent̄ ex lege ⁊
euāgelio nouiq₃ hoīs efficiūt veſtimentū ꝙ q̄ in die
iudicii īuent⁹ ſub noīe chriſtiano nō h₃:ſtatim cor
ripitur.vñ ſequit̄:Et ait illi: Amice quō huc in itra
ſti non hñs veſtē nuptialē?Amicū vocat: q₂ ē īui
tatus ad nuptias:q̄ſi ſit amic⁹ ꝑ fidē.Arguit aūt im
pudentie ꝙ veſte ſordida mūdicias polluerit nupti
ales.ORI.Et q̄ñ q̄ peccat ⁊ nō induit dñm ieſu₃
chriſtū:nō h₃ excuſationē aliquā.ideo ſeqtur: At il
le obmutuit.HIE.In tpe eni illo nō erit loc⁹ īpu
dentie:nec negādi facultas cū oēs angeli ⁊ mund⁹
īpſe teſtes ſint pctoꝝ.GRE.Non aūt ſolū reiect⁹
eſt a nuptijs q̄ iniuriā nuptijs fecit:ſed adhuc a mi-
niſtris regis ſup vincula ꝯſtitutis ligatus inceſſiōe
qua non ē viſus ad bonū: ⁊ apphēſoria virtute qua
nullū op⁹ ad bonū impleuit:cōdēnat⁹ ē in loco ab
oī lumine alieno q̄ vocat̄ tenebre exteriores.vñ ſeq
tur:Tūc rex dixit miniſtris: Liga.ma.⁊ pe.mit.eū i
tene.exteriores.GRE.Ligant̄ tūc pedes ⁊ man⁹
ꝑ diſtrictionē ſniē: que mō a prauis operib⁹ ligari
noluerūt ꝑ meliorationem vite:vel tunc ligat pena
quos mō a bonis operib⁹ ligauit culpa.AVG.xi.
de tri.Prauaꝝ vō atq₃ diſtortarū volūtatū implica
tio vinculū ē quo alligatur q̄ hoc ait: Ut ꝓiciatur
in tenebras exteriores.GRE.Interiores aūt tene
bras dicim⁹ cecitatē cordis:exteriores vō eternā no
ctē damnationis.CHRY.ſup matth.Uel ꝑ h̄ de
ſignat̄ differētia tormentoꝝ in pctōrib⁹.Sūt enim
p̄me tenebre exteriores:interiores autē minores: ⁊
nouiſſimi loci.Seqtur:Ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridor dentiū
HIE.In fletu oculoꝝ ⁊ ſtridore dentiū ꝑ metha-
phorā mēbroꝝ corꝑaliū:magnitudo oñdit̄ tormē-
rum.Man⁹ quoq₃ ligatas ⁊ pedes:fletū oculoru₃
⁊ ſtridorem dentiū:ad comprobandā reſurrectiōis
intellige veritatē.GRE.Ut illic dentes ſtrideant
q̄ de edacitate gaudebant:illic oculi defleant qui h̄
ꝑ illicitas ꝯcupiſcentias verſabant̄:q̄tenus ſingula
mēbra ſupplicio ſubiaceāt q̄ hic ſingulis q̄buſq₃ vi
tiis ſubiecta ſeruiebant.HIE.Et q₂ i ꝯuiuio nupti
ali nō initiū ſed finis querit̄: ſubdit̄: Multi enim
ſūt vocati:pauci vō electi.HYLA.In inuitante.n.
ſine exceptiōe publice bonitatis hūanitas eſt.in in-
uitatis vō vocatis de iudicio meritoꝝ ꝓbitatis ele-
ctio ē.GRE.Nonnulli eni bona nec incipiūt.nō-
nulli vō in bonis q̄ inceperūt minime ꝑſiſtūt.Tāto
to g̊ ſibi vnuſq̄ſq₃ ſolicite metuat:quanto ignorat q̄
reſtant.CHRY.ſup matth.Uel aliter: Quotiens
de⁹ tētat eccleſiam ſuā ingredit̄ ad eā vt videat di-
ſcubentes:⁊ ſi īuenerit aliquē nō hñtē veſtē nuptia-
lem:interrogat eū vt q̄d fact⁹ ē chriſtian⁹ ſi hec opa
diligebas?Talē ergo chriſt⁹ tradit miniſtris ſuis.i.
aliquibus magiſtris ſeductionis.⁊ ligāt man⁹ ei⁹.i.
opa:⁊ pedes.i.mot⁹ aīe:⁊ mittūt eū in tenebras.i.in
errores vel gentiū vel iudeoꝝ vel hereſum.ꝓpinqui
ores.n.ſunt tenebre gentiliū:quia veritatē ſpernūt
quā non audierūt: ſed exteriores iudeorū q̄ audie
runt:ſed non crediderūt:ſed magis exteriores here
ticorū q̄ audierūt ⁊ didicerūt.

¶ Tunc abeūtes phariſei conſilium
inierūt ut capent eum in ſermone.
Et mittūt ei diſcipulos ſuos cū he
rodianis dicētes:Magiſter ſcimuſ
q₂ uerax es ⁊ uiam dei ī ueritate do
ces:⁊ nō ē tibi cura de aliquo. Nō
eni reſpicis ꝑſonaz hoim. Dic ergo
nob q̄d tibi uidet̄? Licet cenſū dari
ceſari an nō? Cognita āt ieſ⁹ neqtia
eoru₃ ait:Quid me tētatis hypocri
te? Oñdite mihi nūmiſma cenſus.
At illi obtulerūt ei denariū. Et ait
illis ieſus: Cui⁹ eſt imago hec ⁊ ſup
ſcriptio? Dicūt ei: Ceſaris. Tūc ait
illis:Reddite ergo q̄ ſunt ceſaris ce
ſari:⁊ q̄ ſūt dei deo. Et audiētes mi
rati ſūt:⁊ relicto eo abierunt.

CHRY.ſup math.Sicut ſi aliq̄s claudere volue
rit aque currentis meatū ſi excluſa fuerit ꝑ aliquaz
violentiā aliūde ſibi ſemitā q̄rit:ſic iudeoꝝ maligni
taſ ex vna pte ꝯfuſa:aliū ſibi aditū adinuenit.vñ dr̄:
Tū abeū.pha.ꝯſi.inie.vt ca.eū in ſermone.Abierūt
inquā ad herodianos:Quale ꝯſiliū tales ⁊ ꝯſiliato
res.⁊ iō ſeqtur:Et mittūt ei diſci.ſu.cū herodianis.
GLO.Tanq₃ ignotis vt facili⁹ deciperēt:⁊ ꝑ eos
illū caperēt:cū timētes turbā hoc ꝑ ſe nō ꝑſumerēt
face.HIE.Nuꝑ quidē ſub ceſare auguſto iudea
ſubiecta romanis:qñ ī toto orbe ē celebrata deſcri-
ptio ſtipendaria facta fuerat.Et erat ī pplō magna
ſeditio:dicentib⁹ alijs ꝓ ſecuritate ⁊ q̄ete q̄ romani
ꝓ oīb⁹ militarēt:debere tributa ꝑſolui.Phariſei vō
q̄ ſibi applaudebāt ī iuſticia:ecōtrario nitentib⁹ nō
debere pplm dei q̄ decimas ſolueret ⁊ p̄mitias da-
ret ⁊ cetera q̄ in lege ſcripta ſūt hūanis legib⁹ ſubia
cere.Ceſar aūt auguſt⁹ herodē filiū antipatris alie-
nigenā ⁊ ꝓſelitū regē iudeis cōſtituerat: q̄ tributis
p̄eſſet ⁊ romano pareret imperio.Mittūt igit̄ pha
riſei diſcipulos ſuos cū herodianis.i.militib⁹ hero-
dis.ſeu quos illudētes phariſei:q₂ romanis tribu-
ta ſoluebant:herodianos vocabant: ⁊ non diuino
cultui deditos.CHRY.in ho.Propter hoc autē
ſuos diſcipulos ⁊ herodes milites ſimul mittūt: vt
quodcūq₃ dixerit rep̄hendat̄.cupiebant eni magis
aduerſū herodianos eum aliq̄d dicere:q₂ enim eu₃
detinere timebāt ꝓpter turbas:voluerūt ei ꝑiculū
immittere ex hoc ꝙ eſſet publicis tributis obnoxi⁹

CHRY. ſup matth. Hec ē autē hypocritaꝝ pma ſi
mulatio: qꝛ laudāt quos pdē volūt. Et iō ī laudē ꝓ
rumpūt dicētes: Magiſter ſcim⁹ qꝛ verax es. Ma
giſtruꝫ eū vocant: vt quaſi honorat⁹ ꝛ laudat⁹ my
ſteriū ſui cordis ſimplicit̄ eis aperiat: tanq̄ꝫ volens
eos habere diſcipulos. GLO. Triplicit̄ aūt cōtin
git aliquē veritatē nō docere. Primo ex pte ipſius
docentis: qꝛ. ſ. veritatē vel nō nouit: vel nō amat. et
ↄ̄ hoc dicūt: Scim⁹ qꝛ verax es. Secūdo ex pte dei:
cui⁹ timore poſtpoſito quidā veritatē de eo quam
nouerūt: nō pure annūciant. ꝛ ↄ̄ hoc dicūt: Et viam
dei in veritate doces. Tertio ex pte ꝓximi: ex cuius
timore vel amore aliquis veritatē tacet. ꝛ ad hoc ex
cludēdū dicūt: Et nō eſt tibi cura de aliquo. ſ. hoīe.
non enī reſpicis pſonā hoīm. CHRY. in ho. Hoc
de herode ꝛ ceſare occulte inſinuabāt. HIE. Blā
da quidē ꝛ fraudulēta interrogatio illic ꝓuocat rñ
dentē vt magis deuꝫ q̄ꝫ ceſarē timeat. vñ dicūt: Dic
ḡ nobis q̄d tibi videt̄: licet cenſū dari ceſari an nō:
Ut ſi dicat nō debere tributa ſolui: ſtatim audiētes
herodiani: ſeditiōis reū ↄtra romanū pncipē euꝫ te
neāt. CHRYSO. in homel. Quia. n. ſciebāt ꝙ q̄
dam hāc diſcordiā meditātes occiſi erāt: volebant
ꝛ ipſū p ſmones hos in talē ſuſpitionē imittere. Se
quit̄: Cognita aūt ie. neq̄. eoꝝ ait: Quid me tēta. hy
pocrite. CHRY. ſup matth. Non ſm ſmones eo
rū pacificos blāde rñdit: ſed ſm ↄſciaꝫ eoꝝ crudelē
aſpera dixit: qꝛ de⁹ volūtatib⁹ rñdet: non verbis.
HIE. Prima ḡ v̄tus ē rñdentis: interrogantiū men
tes cognoſcere: ꝛ nō diſcipulos ſed tētatores voca
re. Hypocrita ḡ vocat̄ q̄ aliud ē ꝛ aliud ſimulat.
CHRY. ſup matth. Dicit ḡ eis Hypocrite: vt cōſide
rātes eū humanoꝝ cordiū cognitorē: qō facere co
gitabant perficere nō auderent. Uide ḡ ꝙ phariſei
blandiebant̄ vt pderent: ſed ieſus ↄfundebat vt ſal
uaret: qꝛ vtilioꝛ eſt hoī de⁹ iratus q̄ꝫ hō ꝓpitius.
HIE. Sapientia. n. ſemp ſapiēter egit: vt ſuis potiſ
ſimū tētatores ſermonib⁹ ↄfutet̄. Et iō ſeq̄tur: Oſ
dite mihi nūmiſma cenſus. At illi obtulerūt ei dena
riū. Hoc genus nūmi ē qō ꝓ decē nummis cōputa
batur: ꝛ habebat imagineꝫ ceſaris. vñ ſeq̄tur: Et ait
illis ieſus: Cui⁹ ē imago hec ꝛ ſupſcriptio? Qui pu
tāt interrogationē ſaluatoꝛis ignorātiā eē ꝛ nō di
ſpenſationē: diſcant ex pñti loco ꝙ vtiq̄ꝫ poterat ſci
re ieſus cui⁹ imago eēt in nūmo. Sequit̄: Dicūt ei:
Ceſaris. Ceſarē nō putem⁹ auguſtū: ſed tyberiū ſi
gnificari: ſub quo ꝛ paſſus ē dñs. Oēs aūt reges ro
mani a pmo cayo ceſare qui imperiū arripuerat ce
ſares appellant̄. Seq̄tur: Reddite ḡ q̄ ſunt ceſaris
ceſari. i. nūmū tributū ꝛ pecuniā. HYLA. Si enim
nihil qō ceſaris ē penes nos reſederit: ↄditione red
dendi ei q̄ ſua ſūt nō tenebimur. Porro aūt ſi rebus
illi⁹ incūbam⁹: ſi iure ptāt is ſue vtimur: extra q̄relā
iīiurie ē reddere ceſari qō ceſaris ē. CHRY. Tu āt
cū audieris: Reddite q̄ ſūt ceſaris ceſari: illa ſcito eū
dicere ſolū: que in nullo pietati nocent: qꝛ ſi aliq̄d
tale fuerit nō adhuc ceſaris ē: ſꝫ diaboli tributū. De
inde vt nō dicant: q̄ñ hoīb⁹ nō ſubijcis ſubdit: Et q̄
ſūt dei deo. HIE. i. decimas: pmitias: oblatiōes: et
victimas: ſicut ꝛ ipē dñs reddidit ceſari tributa pro
ſe ꝛ petro: ꝛ deo reddidit que dei ſunt: patris faciēs
voluntatē. HYLA. Deo etiam que eius ſūt redde

re nos opoꝛtet. i. coꝛp⁹ ꝛ aīam ꝛ voluntatem. Nu
miſma enī ceſaris in auro ē in quo eſt ei⁹ imago de
picta. Dei nūmiſma hō ē in quo ē dei imago figura
ta. iō diuitias vr̄as date ceſari. deo aūt inocētie vr̄e
ↄſciaꝫ ſuate. ORI. Ex h̄ loco diſcim⁹ ſaluatoꝛ͛ exē
plo: vt nō his q̄ a multis dicunt̄: ꝛ ꝓpterea glioſa vi
dent̄ occaſiōe pietatis attēdam⁹: ſꝫ q̄ ↄueniēt ſ͛ꝫ oꝛ
dinē rōnis dicūt̄. Poſſumus aūt ꝛ moꝛaliter intel
ligē locū iſtū: q̄ñ debem⁹ coꝛpi q̄dā dar̄ q̄ſi tributū
ceſari ꝛ neceſſaria. Quecūq̄ꝫ aūt ſūt ↄueniētia aīari
nature. i. ea q̄ ducūt ad v̄tutē: debem⁹ deo offerre. q̄
ḡ ſupꝛa modū docēt legē dei: ꝛ de reb⁹ debit̄ coꝛpi
nihil curare ſcipiūt ſūt phariſei q̄ reddē ceſari tribu
tū vetebāt: ꝓhibētes. ſ. nubē ꝛ abſtinē a cibis quos
de⁹ creauit. q̄ v̄o ſupꝛa modū eſtimat opoꝛtē coꝛpi
buſ indulgē: ipſi ſūt herodiani. Saluatoꝛ aūt noſter
vult vt nec virt⁹ minoꝛet̄ dū ſupꝛa modū carni ſui
m⁹: nec carnis natura ḡuet̄ dū abūdāti⁹ v̄tutib⁹ ad
herem⁹. Uel pnceps mūdi. i. diabol⁹ dr̄ ceſar. nō. n.
poſſum⁹ reddē deo q̄ dei ſūt: niſi pus reddiderim⁹
pncipi q̄ ſūt ſua. i. niſi depoſuerim⁹ maliciā vniuerſā
Hoc etiā diſcam⁹ ex loco pñti ꝙ ↄ̄ tētantes nec o͛io
tacē debem⁹ nec ſimplicit̄ rñdē: ſꝫ circūſpecte vt pci
dam⁹ occaſionē q̄rentiū ī nobis occaſionē: ꝛ docea
mus irrephēſibiliter q̄ pñt ſaluare volētes ſaluari.
HIE. Qui aūt credere debuerāt ad tātā ſapiaꝫ mi
rati ſūt ꝙ calliditas eoꝝ inſidiādi non inueniſſet lo
cū. vñ ſeq̄tur: Et audiētes mirati ſūt ꝛ relicto eo abie
rūt. Infidelitatē pariter cū admiratiōe repoꝛtātes.

In illa die acceſſerunt ad eum ſa
ducei q dicūt nō eſſe reſurrectionē:
ꝛ interrogauerūt euꝫ dicētes: Ma
giſter: moyſes dixit: Siq̄s moꝛtu⁹
fuerit non habēs filiū: ut ducat fra
ter eius uxoꝛē illius ꝛ ſuſcitet ſemē
fratri ſuo. Erāt aūt apud nos ſeptē
fratres: ꝛ prim⁹ uxoꝛe ducta defun
ctus eſt: ꝛ non habēs ſemē reliquit
uxoꝛem ſuam fratri ſuo. Similiter
ſecūdus ꝛ tertius uſq̄ꝫ ad ſeptimuꝫ
Nouiſſime auteꝫ omniū: ꝛ mulier
defuncta ē. In reſurrectione ergo
cuius erit de ſeptē uxoꝛ: Oēs enim
habuerūt eam. Reſpondens aūt ie
ſus: ait illis: Erratis neſcientes ſcri
pturas neq̄ꝫ uirtuteꝫ dei. In reſur
rectione enī neq̄ꝫ nubēt neq̄ꝫ nuben
tur: ſed erūt ſicut angeli dei in celo.
De reſurrectione aūt moꝛtuoꝝ nō
legiſtis qō dictum eſt a deo dicente
uobis: Ego ſum deus abꝛaā: ꝛ de⁹
iſaac: ꝛ deus iacob. Non ē de⁹ moꝛ

tuoꝝ:ſed uiuentiū. Et audientes
turbe mirabantur in doctrina ei⁹.
CHRY.in ho.Cõfutatis phariſeoꝝ diſcipulis cū
herodianis:ſaducei ſe imittūt:cū tñ ex ꝯfuſiõe poꝝ
eos oporteret effici pigriores:ſed ꝑſumptio interre/
cundū qḋ eſt ꝛ ꝑtinax ꝛ impoſſibilia tẽtans.ꝓpt̃ h̃
ꝛ euãgeliſta ſtupens eoꝝ dementiã:hocipſū ſignifi
cat dicẽs:In illa die acceſ.ad eū ſaducei. CHRY.
ſup matth.Qñ recedebãt phariſei accedebãt ſadu/
cei:forte tali cõſilio ꝙ decertabãt quis eū añ cõpre
hendere poſſet:vel ſi rõne eum non poſſent ſupare:
ſaltẽ ꝑ ipſaꝫ frequẽtiã ſubuerterẽt ſenſū ei⁹. HIE.
Due hereſes erãt in iudeis:vna phariſeoꝝ: ꝛ altera
ſaduceoꝝ.phariſei traditionū ꝛ obſeruationū iuſti/
ciã pferebãt:vnde ꝛ diuiſi vocabãt a populo.ſadu/
cei aūt ꝙ interꝑtãt iuſti:ipi vẽdicabãt ſibi ꝙ nõ erãt
opib⁹ ꝛ corpis ꝛ aïe reſurrectionẽ credẽtib⁹ꝯfiten/
buſqꝫ ꝛ angelos ꝛ ſpũ ſequẽtes iuxta act⁹ apl̃oꝝ
oĩa denegabãt.vñ ꝛ hic dr̃:Qui dicūt reſurrectiõeꝫ
nõ eſſe. ORI. Nõ ſolū aūt carnis reſurrectionem
negabãt:ſed etiam aïe imortalitatem tollebant.
CHRY.ſup matth.Uidens enĩ diabol⁹ qꝛ iuſticiã
dei oĩno extinguere non potuit:introduxit hereſim
ſaduceoꝝ ꝙ dicerẽt nõ ẽẽ reſurrectionẽ mortuoꝝ: ꝙ
res omnẽ ꝓpoſitū faciende iuſticie frangit. ꝗs eniꝫ
ꝯtent⁹ erit aduerſus ſeipſū quotidie luctamina ex/
ercere.i.ad ſpem reſurrectionis aſpicẽ. GRE.xiiii.
mora.Sūt aūt nonnulli ꝯſiderãtes ꝙ ſpūs a carne
ſoluit̃:ꝙ caro in putredinẽ vertit̃: ꝙ putredo ĩ pul
uerẽ reducit̃:ꝙ puluis in elemẽta ſoluit̃ : vt neqꝗꝫ
ab humanis oculis videat̃ reſurrectionẽ fieri poſſe
deſperãt ꝛ dū arida oſſa ĩſpiciūt:hec veſtiri carnib⁹:
ruſūqꝫ ad vitã vireſcẽ poſſe fieri diffidūt. AVG.
in enche. Non aūt perit deo terrena materies:de ꝙ
mortaliū creat̃ caro:ſed in quẽlibet puluerẽ cinerẽ
ſoluatur:in quoſlibet halitus auraſqꝫ diffugiat:in
quãcūqꝫ alioꝝ corpoꝝ ſubſtantiã vel in ipſa elemẽ
ta vertat̃:in quorūcunqꝫ aïaliū aut etiã hominū ci/
bum cedat:carnẽqꝫ mutet̃:anime illi humane ĩ pū
cto tpis reddit̃ ꝙ eã ꝑmitus vt hõ fieret:viueret: cre
ſceret:aïaret. CHRY.ſup matth. Ad defenſiõꝫ ãt
ſui erroris iueniſſe ſe argutiſſimã rõnẽ ſaducei puta
bãt. vñ ſeqt̃:Et int̃.eū dicẽtes:magiſter:moyſes di/
xit:Si ꝗs mortu⁹fuerit. CHRY.in ho.Quia enim
ĩmitigabile malū mors erat apud iudeos : ꝙ oĩa ꝓ
pñti vita faciebant :in legẽ deduxit moyſes defūcti
ſine filijs vxorẽ fratri dari oportere vt defūcto fili⁹
naſceret̃ ex fratre:ꝛ non excideret nomẽ ei⁹qḋ erat
quedã mortis mitigatio.nõ aūt ali⁹ꝗꝫ frater vel ꝓ/
pinqu⁹ videbatur accipe vxorẽ defuncti:qm̃ nõ ita
putaret̃ qui ex tali cõiūctione erat naſcitur⁹ ẽẽ fili⁹
ei⁹ ꝙ obijt:ꝛ iteꝝ extrane⁹ nõ ita haberet neceſſitatẽ
ſtatuere domū eius ꝙ obierat ſicut fratres: cui etiaꝫ
ex cognitiõe hoc facere iuſtū erat.Sequit̃ :Erãt aūt
apud nos ſeptem fratres. HIE.Qui reſurrectionẽ
corpoꝝ nõ credebãt ꝛ aïam putabant interire cum
corporib⁹:recte iſtiuſmõi fingūt fabulam ꝙ delyra
menti arguat eos qui reſurrectionẽ aſſerant mortu
orū.Turpitudinẽ ergo fabule opponūt :vt reſurre/
ctionis denegẽt veritatẽ.vñ cõcludūt: In reſurrecti
one ğ cui⁹ erit?põt aūt fieri vt vere in gẽte eoꝝ hoc

aliqñ acciderit. AVG.de ꝙ.euan. Per hos aūt ſe/
ptẽ frẽs myſtice intelligunt̃ hoĩes impij ꝙ fructū iu
ſticie nõ potuerūt afferre in terra ꝑ oẽs.vij. mundi
etates:quib⁹iſta terra ꝯſiſtit.poſtea enĩ ꝛ ipſa terra
trãſiet ꝑ quã oẽs illi quaſi ſeptẽ ſteriliter trãſierūt.
Seqtur: Rñdens aūt ieſus ait illis:Erratis neſcien/
tes ſcripturas neqꝫ v̾tutẽ dei. CHRY. ſup matth.
Sapiẽter ꝑmū arguit ſtulticiã eoꝝ: qꝛ non legebãt
ſecũdo ignorãtiã:qꝛ nõ cognoſcebãt deū. Ex diligẽ
tia.n.lectiõis naſcit̃ ſciã dei:ignorãtia ãt negligẽtie
filia ẽ. HIE. Propt̃ea ğ errãt qꝛ ſcripturaſ neſciūt
ꝛ qꝛ ſcpturaſ neſciūt ꝯſeqñt igrãt v̾tutẽ dei. ORI.
Duaſ ãt res dic̃ eos neſcire:vnã ꝗdẽ ſcripturas: alte
rã ãt v̾tutẽ dei ꝑ quã reſurrectio fit ꝛ noua vita ĩ ea.
Uel dñs arguẽs ſaduceos neſcire v̾tutẽ dei ſe eos
nõ cognoſcere arguebat.ipſe enĩ erat virt⁹ dei ꝛ nõ
cognoſcebãt eū q̃ſi neſcientes ſcripturas ꝙ loquūt̃
de eo:ꝓpterea nec reſurrectionẽ credebãt quam fa
ctur⁹ fuerat ipſe.Queritur aūt cū ſaluator dicat: Er
ratis neſcientes ſcripturas. q̃ſi dicat:qḋ in ꝗbuſdaꝫ
ſcripturis poſitū ẽ qḋ ſeqtur: In reſurrectione neqꝫ
nubẽt.qḋ ĩ veteri teſtamẽto nõ legit̃ ſcriptuꝫ. Nos
aūt dicim⁹:qꝛ ſcriptū ẽ nõ in ipſis ſermonib⁹ mani
feſte iſta dicẽtib⁹:ſꝫ in myſterio indicantib⁹ ſm̃ in/
tellectū moralẽ:nã cū ſit lex vmbra futuroꝝ bono/
rū:dicens qḋlibet de viriſ ꝛ vxorib⁹:de ſpiritalibus
nuptijs ꝑncipalit̃ dicit:Sꝫ nec h̃ ĩuenio alicubi ſcri
pturã dicentẽ ſcõs poſt exitū fore ſic̃ angelos dei:ni
ſi forte ꝗs ꝛ h̃ moralit̃ intelligat:ſm̃ illud qḋ dicit̃:
Tu aūt ibis ad patres tuos. Itẽ appoſit⁹ eſt ad po/
pulū ſuū. Dicet aūt aliꝗs: Ideo eos increpabat : ꝗa
nõ legebãt ceteraſ ꝙ ſūt extra legẽ: ꝛ iõ errabãt. Ali
us ãt dicit ꝙ neſciebant moyſaice legis ſcripturas :
et eo ꝙ diuinū ſenſū eaꝝ nõ ſcrutabant. CHRY.
ſup matth. Uel qḋ dicit: In reſurrectione neqꝫ nu/
bent:retulit ad hoc qḋ dixerat: Neſcitis virtutẽ dei
Qḋ aūt dixit: Ego ſū de⁹ abraam:ad illud qḋ dixit:
Neſcitis ſcripturaſ. Et ꝗdẽ calũniatorib⁹ ꝑmū opor
tet in aliqua qõne auctoritatẽ ſcripture ꝓferre:dein
de rõnẽ exponere:interrogãtib⁹ ꝑ ignorãtiã ꝑus rõ
nẽ exponam⁹:poſtea auctoritate ꝯfirmem⁹: qm̃ ca
lũniatores ꝯuincere oportet:ĩterrogatores aūt do/
cere.iõ his ĩnrogantib⁹ ꝑ ignorantiã:ꝑus rõnẽ ex/
poſuit dicens: In reſurrectõe. HIE.in hoc aūt qḋ
dicit: Neqꝫ nubent neqꝫ nubent̃. Latina ꝯſuetudo
greco ideomati nõ rñdet. Nubere.n. apud latinos
ꝓprie dicūt̃ mulieres:ſꝫ nos ſimplicit̃ dictuꝫ intelli
gam⁹ ꝙ nubẽ de viris: ꝛ nubi de mulierib⁹dictū ſit
CHRY.ſup matth. In h̃ ꝗdẽ ſctõ qꝛ morimur:iõ
vxoreſ ducim⁹:vt qḋ moriẽdo minuit̃:naſcẽdo ſup
pleat̃.ibi aūt moriẽdi neccitas tollit̃:vñ ꝛ naſcẽdi cã
ſoluta ẽ. HYLA.Et quidẽ ſuffecerat aduerſus ſa
duceos opinionẽ:illecebre corporee receſiſſe ꝛ offi
cijs ceſſantib⁹ĩania hec corpoꝝ gaudia ſuſtuliſſe: ſꝫ
adiecit:Sꝫ ſūt ſic̃ ãgeli dei ĩ celo. CHRY.ĩ ho. Per
qḋ ad ĩnrogatū ꝯueniẽt rñdet:qꝛ.n.hec erat eis cã
eſtimãdi reſurrectionẽ nõ ẽẽ:qꝛ credebãt eãdẽ fore
reſurgẽtiū ꝯditionẽ. Hãc cãm remouit : oñdẽs eos
alterius ꝯditiõis futuros. Notandū v̾o ꝙ cū de ie/
iunijs ꝛ elemoſynis ceteriſqꝫ v̾tutib⁹ſpiritalib⁹locu
tus fuit:nūqꝗ ãgeloꝝ ſiſitudinẽ ĩtroduxit :niſi cū de
abſolutione ꝛ coitu loqueretur:quoniã ſicut oẽs

actus carnales opera ſunt animaliū: precipue tamē actus libidinis: ſic oēs vtutes ſunt res angelice: precipue tamē caſtitas: ꝑ quā vincitur natura vtutibꝰ. HIE. Quod ergo infertur: Sed ſūt ſicut āgeli dei in celo: ſpiritalis conuerſatio repromittit. DIONYSIVS: Tunc enī qn̄ incorruptibiles ⁊ imortales erimus viſibili quidē ipſiꝰ dei apparitione in caſtiſſimis contemplatiōibꝰ adimplebimur. intelligibilis aūt luminis datiōe participabimꝰ: in impaſſibili ⁊ in imateriali mēte: ſm̄ imitationē ſupceleſtiū mentiū: propter qȯ dr̄ ꝙ erimꝰ angelis equales. HYLA. Eandē aūt calumniā quā saducei afferunt de coniugio: afferre plures ſolent: in quā formā mulieribus ſexus reſurgat. Sed qualis in ſcripturis auctoritas ē de angelis: opinando talē in reſurrectiōe ſpei noſtre ſenſum oportet eſſe de feminis. AVG. xxij. de ciui. dei: Sed mihi meliꝰ videnť ſapere qui vtrūqꝫ ſexū reſurrecturū non dubitant. Nō enī libido ibi erit: que ꝯfuſionis cauſa ē. Nā priuſqꝫ peccaſſent nudi erant: nā aūt ſeruabiť: q̄ tūc q̄dē ⁊ a concubitu ⁊ a ptu īmunis erit: erūt tn̄ mēbra feminea nō accōmodata vſui veteri: ſed decori nouo: quo nō allicitur aſpiciētis ꝯcupiſcētia q̄ nulla erit: ſed dei laudetur ſapiētia atqꝫ clemētia: q̄ ⁊ qȯ non erat fecit: ⁊ liberauit a corruptiōe qȯ fecit. HIE. Nemo. n. dicit de lapide ⁊ arbore ⁊ his rebꝰ que nō hn̄t mēbra genitalia ꝙ non nubent neqꝫ nubenť: ſed de his qui cū pn̄t nubere: tn̄ aliqua rōne non nubunt. RABA. Hec aūt que dicta ſūt de reſurrectionis conditiōibꝰ ꝓpoſite reddidit queſtioni: de ipſa vō reſurrectione ꝯtra infidelitatē conuenienter loquiť. CHRY. in ho. Et quia illi interrogando moyſen ꝑmiſerant: ꝑ moyſen eos ꝯfutat. vnde ſubdit: De reſurrectōe aūt mortuoꝝ nō legiſtis. HIE. Ad cōprobandū reſurrectionis veritatē multis aliis exēplis manifeſtioribus vti potuit: ex quibꝰ eſt illud: Reſuſcitabuntur mortui: ⁊ reſurgēt qui ī monumētis ſūt. ⁊ in alio loco: Multi dormientiū de terre puluere reſurgent. Queritur ğ quid ſibi voluerit dn̄s hoc ꝓferre teſtimoniū qȯ videtur ambiguū: vel non ſatis ad reſurrectionis ptinens veritatē: ⁊ quaſi hoc plato ꝓbauerit quid volebat ſtatim intulerit: Non ē deꝰ mortuoꝝ: ſꝫ viuētiū. Supra diximꝰ aūt ſaduceos nec angelū nec ſpm̄ nec reſurrectionē corpoꝝ ꝯfitentes: ⁊ animaꝝ quoqꝫ interituꝫ ꝑdicaſſe. hi q̄nqꝫ tn̄ libros moyſi reciepiebant: ꝓphetaꝝ vaticinia reſpuentes. Stultū aūt erat inde ꝓferre teſtimonia: cuiꝰ auctoritatem nō ſequātur. Porro ad eternitatē animarū probandā: de moyſe ponit exemplū: Ego ſum deus abraam. ſtatimqꝫ infert: Nō eſt deꝰ mortuoꝝ ſꝫ viuentiū: vt cū probauerit animas pmanere poſt mortē. neqꝫ enī poterat fieri vt eoꝝ eēt deus q̄ nequaq̄ ſubſiſterēt: conuenienter introduceret ⁊ corpoꝝ reſurrectio que cū animabꝰ bona malaqꝫ geſſerunt. CHRY. in ho. Sed qualiter alibi ait: vt viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ dn̄etur: ſed hoc non ē ſimile ei qȯ hic dr̄: mortuoꝝ. n. ibi dicitur eē dn̄s: eoꝝ. ſ. qui victuri ſūt: non aūt eoꝝ q̄ ſemel diſparuerūt: ⁊ vltra nō reſurgent. HIE. Cōſiderādū etiā ꝙ ſermo hic ad moyſen iam factꝰ fuerat ſanctis iſtis patriarchis iā ꝑdē quieſcentibꝰ. erāt ergo quoꝝ deus erat. nihil enī habere poterāt ſi nō erant: quia in natura rei eſt vt eē id neceſſe ſit cuiꝰ ſit alterū: atqꝫ ita habere deū viuētiū eſt cum deus eternitas ſit: ⁊ nō ſit eoꝝ que mortua ſunt habere id qȯ eternū eſt: ⁊ quō eſſe illi futuri ſemꝑ negabuntur: quoꝝ ſe eē ꝓfiteatur eternitas. ORIGE. Deus etiam ē qui dicit: Ego ſum q̄ ſum. Sic ergo impoſſibile eſt vt dicať eoꝝ deus eē q̄ nō ſunt. Et vide quia non dixit: Ego ſum deꝰ abraam iſaac ⁊ iacob: ſed Deus abraam: deus iſaac: ⁊ deꝰ iacob. In alio autē loco ſic dixit: Deus hebreoꝝ miſit me ad te. Qui enī ꝑfectiſſime ſūt circa deū: q̄ntū ad cōparationē ceteroꝝ hominū totū habēt deū in ſe. ꝓpterea nō cōiter ſed ſingulariter diciť eoꝝ deus: vt puta ſi dicamꝰ: Ager ille illorum eſt: oſtendimꝰ ꝙ vnuſquiſqꝫ eoꝝ nō habet eum ī toto. Si aūt dicimꝰ ꝙ ager ille illius ē: demonſtramꝰ qꝛ totū agꝛ poſſidet ille. Vbi ergo diciť: Deꝰ hebreoꝝ: imperfectio demonſtratur eoꝝ: quia vnuſquiſqꝫ eoꝝ aliq̄d modicū de deo habebat. Diciť aūt: Deus abraā: deꝰ iſaac: ⁊ deus iacob: qꝛ ſinguli eoꝝ totū habebant deū. non aūt ad modicam laudē reſpicit patriarchaꝝ ꝙ deo viuebant. AVGV. contra fauſtū: Oportune itaqꝫ eadē voce nūc ꝯuincunť manichei: qua tūc cōuicti ſunt ſaducei. nā ⁊ ipſaꝫ reſurrectionē alio quidem modo: ſed tn̄ etiā ipſi negāt. AVGV. ſuper iohannē: Ideo aūt ſpecialiter deꝰ abraā deus iſaac ⁊ deus iacob diciť: quia in iſtis tribꝰ oēs modi generatiōis filioꝝ dei vocanť. Generat enī deus multotiēs de bono ꝑdicatore bonū filiū: ⁊ de malo malum: qȯ ſignificať ꝑ abraam qui de libera vxore fidelem filiū habuit: ⁊ de ancilla infidelē genuit. Aliquādo vō generat ꝑ predicatorē bonū ⁊ malū filiū quod ſignificať in iſaac q̄ de libera vnū bonū ⁊ alterum malū generauit. Aliquādo generat bonos ꝑ bonū ⁊ malū ꝑdicatorem: qȯ ſignificať ꝑ iacob qui bonos filios genuit ⁊ de liberiſ ⁊ ȯ ācillis. CHRY. ſup matth. Et vide quō ſit infirmior congreſſio iudeorū contra chriſtū. Prima fuit cum terrore dicēdo: In qua poteſtate hec facis: contra quā neceſſaria fuit conſtantia cordis. Secunda fuit cū dolo: cōtra quam neceſſaria fuit acuta ſapientia. hec aūt tertia ē cum ꝑſumptione ignara: que ꝑcedentibꝰ facilior eſt. Hominē enī putantē ſe aliquid ſcire cū neſciat: viro ſcienti facile conuincere. Sic ⁊ operatio inimici in primis grauis eſt: ſed ſiquis forti animo ſuſtinuerit: iueniet eum īfirmiorē. Sequiť: Et audiētes turbe mirabantur in doctrina eius. REMI. Non quidē ſaducei ſed turbe miranť. Hoc etiam quotidie agitur in eccleſia. cū enī diuina inſpiratione aduerſarij eccleſie ſupanť: turbe fideliū letanť.

Pharisei aūt audientes ꝙ ſilētiū impoſuiſſet saduceis cōuenerunt in unū: ⁊ interrogauit eū unus ex eis legiſ doctor tētans eum: Magiſter quod eſt mandatū magnū in lege? Ait illi ieſus: Diligeſ dn̄m deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ in tota aīa tua: ⁊ in tota mente tua. Hoc eſt maximū ⁊ primū mandatū. Secūdū au

tem ſimile eſt huic: Diliges primū
tuū ſicut teipſū. In his duobꝰ man
datis uniuerſa lex pēdet ⁊ ꝓphete.
HIE. Quia ſupra phariſei in oſtēſione denarij fue
rant cōfutati: ⁊ aduerſe partis viderāt factionē ſub
rutā: debuerant ex hoc moueri ne vltra molirētur
inſidias: ſed maliuolentia ⁊ liuor nutrit impudenti
am. vñ dicitur: Phariſei aūt au. ꝙ ſilen. impo. ſadu.
cō. in vnū. ORIGE. Silētiū aūt ſaduceis impoſu
it ieſus: volēs oſſidere qm̄ mēdacij vocē obmuteſcē
facit claritas veritatis. Sicut. n. ꝓpriū ē iuſti tacere
cū ſit tēpus tacēdi: ⁊ loqui cū ſit tempꝰ loquēdi: nō
tñ obmuteſcere: ſic propriū ē oīm q̄ mendacij ſūt do
ctores: obmuteſcere quidē q̄ātū ad rem: nō aūt tace
re. HIE. Phariſei ğ ⁊ ſaducei q̄ inter ſe ↄtraij ſunt
ad tētandū ieſū pari mēte ↄſentiūt. CHRY. ſuper
matth. Vel cōuenerūt in vnū phariſei vt multitudi
ne vincerent quā rōnibꝰ ſupare non poterāt. a veri
tate nudos ſe profeſſi ſūt q̄ multitudine ſe armaue
rūt. Dicebant. n. apud ſe: Vnꝰ loq̄tur pro oībꝰ ⁊ oēs
loq̄mur p vnū: vt ſiq̄dē vicerit oēs videamur vici
ſſe. ſi aūt ↄuictꝰ fuerit: vel ſolꝰ videat̄ cōfuſus. ⁊ iō ſe
quit̄: Et interrogauit eum vnꝰ ex eis legiſ doctor tē
tans eum. ORI. Oēs ğ qui nō diſcendi ſed tētādi
cauſa interrogant aliquē doctorē: eſtimare debemꝰ
illius phariſei fratres ſm̄ illud ꝙ vni ex minimis me
is feciſtis mihi feciſtis. AVG. de con. euan. Non
moueat aūt ꝙ matthēꝰ hic dicit tētantem fuiſſe: a
quo dn̄s interrogatꝰ eſt: marcꝰ aūt h̄ tacet: ⁊ in fine
ita cōcludit ꝙ ei dn̄s ſapiēter rn̄denti dixerit: Non
longe es a regno dei. Fieri eni pōt vt q̄ſuis tētans
acceſſerit: dn̄i tñ rn̄ſiōe correctus ſit. Aut certe ipſaꝫ
tētationē nō accipiamus malā tanq̄ȝ decipe volen
tis inimici: ſed tātā potius tāq̄ȝ experiri āplius vo
lētis ignotū. neq̄ȝ fruſtra ſcriptū ē: Qui facile credit
leuiſ ē corde. q̄d aūt intrroget ſubdit̄: Magiſter qō
eſt mandatū in lege? ORI. Tētans dicebat: Ma
giſter: qm̄ non tanq̄ȝ diſcipulus chriſti proferebat
hāc vocē. Siquis ğ nō diſcit aliq̄d a v̄bo: nec tradit
ſe ei ex toto animo ſuo: dicit āt ei Magiſter: frater
phariſei ē chriſtū tētantis. Cū ğ ante ſaluatoris ad
uentū legeret̄ lex: forſitan querebat̄ qō ē mandatū
magnū in ea. Neq̄ȝ. n. interrogaſſet hoc phariſeꝰ: ni
ſi diu apud illos de hoc q̄ſitū fuiſſet ⁊ nō inuentuꝫ:
donec veniēſ ieſus h̄ doceret. CHRY. ſup matth.
De magno tñ mādato interrogat: q̄ nec minimū ob
ſeruabat: ille dꝫ intrrogare de maiori iuſticia q̄ iā mi
norē cōpleuit. HIE. Vel nō de mandatis interro
gat: ſed qō ſit p̄mū mādatū magnūq̄ȝ: vt cū oīa que
deꝰ mandauerit magna ſint: quicq̄d ille reſpondeat
occaſionem habeat calumniandi. CHRYSO. ſup
matth. Dn̄s aūt ſic ei rn̄dit vt interrogatōis eiꝰ fictā
ↄſciam ſtati p̄mo rn̄ſo ꝓcutiēt. vñ ſequit̄: Ait illi ieſꝰ
Diliges dn̄m deuꝫ tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota
aīa tua: ⁊ in tota mente tua. Diliges inq̄t nō timore
q̄ȝ diligere magis ē q̄ȝ timere. timere eni ſeruorꝫ eſt:
diligere filiorꝫ. Timor ſub neceſſitate eſt: dilectio in
libertate. Qui in timore ſeruit deo penā quidē eua
dit: mercedē v̄o iuſticie nō hꝫ: q̄ȝ iniuſtꝰ fecit bonuꝫ
ꝓpter timorē. Non vult ergo deus vt timeat̄ ſerui
liter ab hoībꝰ q̄ſi dn̄s: ſed vt diligat̄ q̄ſi pr̄: q̄ adopti
onis ſpm̄ donauit hoībꝰ. Diligē aūt deū ex toto cor
de: eſt vt cor tuū non ſit inclinatū ad alicuiꝰ rei dile
ctionē magis q̄ȝ dei. Diligere aūt deū in tota aīa: eſt
certiſſimū animū habē in v̄itate: ⁊ firmū eē in fide.
Alius ē. n. amor cordis: ⁊ aliꝰ ē amor aīe. Amor cor
dis quodāmodo carnalis eſt: vt etiā carnaliter dili
gamus deū: qō facere non poſſumꝰ: niſi recedamꝰ
ab amore mundialiū rex. Cordis ergo amor ſentit̄
in corde. amor v̄o anime non ſentit̄ ſed intelligitur:
quia in iudicio anime cōſiſtit. Qui eni credit apud
deū eſſe omne bonū ⁊ nihil boni eſſe extra ipſū hic
diligit deū in tota anima. Tota v̄o mēte diligere de
um: eſt vt oēs ſenſus deo vacent. Cuius eni intelle
ctus deo miniſtrat: cuiꝰ ſapiētia circa deū eſt: cuiꝰ co
gitatio ea que dei ſunt tractat: cuiꝰ memoria q̄ bo
na ſūt recordatur: tota mente diligit deuꝫ. AVG.
de doctri. chriſtiana: Vel aliter: Deū ex toto corde
diligere preciperis: vt omnes cogitationes tuas: Ex
tota anima: vt omnem vitam tuam: Ex tota men
te tua: vt omnē intellectū tuū in illū cōferas. Nullā
ergo vite noſtre partē reliquit que vacare debeat ⁊
quaſi locū dare vt alia re velit frui. Sed q̄cq̄d aliud
diligēdū venerit in animū: illuc rapiat̄ quo totꝰ di
lectionis impetus currit: tūc eni eſt optimus homo
cū tota vita ſua pergit i cōmutabile bonū. GLO.
Vel ex toto corde. i. intellectu: Anima. i. voluntate:
Mente. i. memoria: vt nihil ei cōtrariū veliſ: ſentias
aut recorderis. ORI. Vel aliter: Ex toto corde. i.
ſm̄ totā recordationē ⁊ opationē ⁊ cogitationem.
Ex tota aīa. i. parati ſint eam ponere pro pietate dei.
In tota mente: nihil aliud. ſ. ꝓferentes niſi que dei
ſunt. Et vide ſi potes cor quidē accipere p itellectu:
quo intelligibili ſpeculant̄: mentē aūt ad ꝓferēdas
res. Mente eni ꝓferimꝰ ſingulas res: ⁊ p vnūq̄dq̄ȝ
qō ſignificatur quaſi mente nr̄a inambulamꝰ atq̄ȝ
proferimus. Si aūt tētāti phariſeo dn̄s nō rn̄diſſet:
eſtimare poſſemꝰ non eſſe vnū mādatū maiꝰ altero
Sed dn̄s rn̄dens ſubdit: Hoc ē maximū ⁊ p̄mū mā
datū. vbi diſcimus ſententiā de mandatis: qō ē ma
gnū ⁊ ſūt inferiora vſq̄ȝ ad minima. Rn̄det aūt dn̄s
nō ſolū qō ē magnū mandatū: ſed etiā primū: nō p
ordine ſcripture: ſed pro dignitate virtutis. Hi autē
ſoli huiꝰ mandati ſuſcipiūt magnitudinē ⁊ primatū
qui nō ſolū diligunt dn̄m deū ſuū: ſed etiā illa tria
ſuſceperint. Docuit aūt ꝙ non ſolū ē magnū ⁊ p̄mū
ſed etiā ꝙ eſſet ſm̄ ſimile priori. vñ ſequit̄: Secūdū
aūt ſimile ē huic: Diliges primū tuū ſicut teipſū. Si
aūt qui diligit iniquitatē odit aīam ſuā: manifeſtuꝫ
ꝙ non diligit proximū ſicut ſeipſū: cū nec ſeipſū dili
gat. AVG. p̄mo de doctri. chriſtiana: Manifeſtū
eſt autē omnē hominē proximū eē deputādū: quia
erga neminē opandū eſt malū. Iam v̄o ſi vel cui p̄
bendū: vel a quo p̄bendū eſt nobis officium miſeri
cordie recte proximꝰ dicitur: manifeſtū eſt hoc p̄ce
pto quo tenemur diligere proximuꝫ etiam ſanctos
angelos ↄtineri: a quibus nobis tanta miſericordie
impediūt̄ officia: quāta nobis in ſcripturis animad
uertere facile ē: ex quo ⁊ ipſe dn̄s nr̄ primū ſe nobiſ
dici voluit: qm̄ ſeipſū dn̄s ieſus ſignificat opitulatū
eē ſemiuiuo iacēti in via. AVG. viij. d̄ tri. Qui aūt
amat hoīes: aut q̄ȝ iuſti ſūt: aut vt iuſti ſint amat̄ dꝫ
ſic. n. ⁊ ſeipſū amare dꝫ: aut q̄ȝ iuſtꝰ ē: aut vt iuſtꝰ ſit:

ſic enim diligit ꝓximū ſicut ſeipſū ſine vllo ꝑiculo. AVG. i. de doc. chriſtiana: Si aūt teipſū nō nō ꝓpter te debes diligere: ſed ꝓpt illū vbi dilectiōis tue rectiſſim⁹ finis eſt: nō ſucceſcat aliquis hō: ſi ꝛ ipſū ꝓpter deū diligis. quiſq̄s ḡ recte ꝓximū diligit: hoc cū eo debet agere vt etiā ipſe toto corde diligat deum. CHRY. ſup matth. Qui aūt hoiem amat ſile eſt ſicut q̄ deū amat: q2 imago dei ē hō: in quo deus diligitur: ſicut rex in ſua imagine honorat̄. Et ꝓpt hoc dr̄ hoc mandatū ſimile eſſe ṗmo. ORI. Uel aliter: Nō mādatū ſequēs ṗmo ē ſile: ſignificat idē eſſe officij ꝛ meriti i vtroq3. neq3 enī dei ſine chriſto aut chriſti ſine deo pōt vtilis eē dilectio ad ſalutē. Sequit̄: In his duob⁹ mandatis tota lex pendet ꝛ ꝓphete. AVG. de que. euan. Pendet dixit. i. illo refert̄ vbi habet finē. RABA. Ad duo .n. hec ṗcepta ꝑtinet tot⁹ decalog⁹. ṗcepta quidē ṗme tabule ad dilectionē dei: ṗcepta ſecūde ad dilectionē ꝓximi. ORI. Uel q2 q̄ oīa impleuit q̄ ſcripta ſūt de dei dilectione ꝛ ꝓximi: dign⁹ ē magnas grās a deo ꝑcipe vt intelligat oēm legem ꝛ ꝓphetas. AVG viij. de trini. Cū aūt ſūt duo ṗcepta i quib⁹ pēdet lex ꝛ ꝓphete: dilectio dei ꝛ ꝓximi nō immerito ſcriptura plerūq3 ꝓ vtroq3 vnū ponit: ſiue dilectionē dei: ſicut ē illud: Scim⁹ enī qm̄ diligentib⁹ deū oīa cooꝑantur i bonū: ſiue dilectionē ꝓximi: ſicut ē illud: Oīs lex in vno implet̄: Diliges ꝓximū tuū ſicut teipſū. Sꝫ hoc ideo: q2 q̄ proximū diligit ꝯſequēs eſt vt deū diligat. Ex vna enī eadēq3 charitate deū ꝓximūq3 diligim⁹: ſed deū ꝓpter deū: nos aūt ꝛ ꝓximū ꝓpt deum. AVG. i. de doctri. chriſtiana: Sed tñ qm̄ excellentior ꝛ ſupra nr̄am naturā ē diuina ſubſtantia: ṗceptū quo diligim⁹ deū a ꝓximi dilectiōe diſtinctū ē: q2 ſi te totū intelligas. i. aīam ꝛ corp⁹ ꝛ ꝓximū tuū. i. aīaꝫ ꝛ corp⁹: nullū diligēdaꝝ rez gen⁹ i his duob⁹ ṗceptis ṗtermiſſū ē. Cū enī ṗcurrat dilectio dei ſeq̄tur dilectio proximi eiuſq3 dilectōis modus ṗſcript⁹ ſit: vt eū ſicut teipſū diligas ſimul ꝛ tui abs te dilectio ṗtermiſſa non eſt.

¶ Congregatis aūt phariſeis interrogauit eos ieſus dicēs: Quid uob uidet̄ de chriſto cuius fili⁹ ē? Dicūt ei: Dauid. Ait illis: Quō ergo dauid in ſpū uocat eū dn̄m dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede a dextris meis. Donec ponā inimicos tuos: ſcabellū pedum tuoꝝ? Si ergo dauid uocat eū dn̄m: quō fili⁹ eius eſt? Et nemo poterat ei rn̄dere uerbū: neq3 auſus fuit quiſq̄3 ex illa die euꝫ amplius interrogare.

CHRY. in home. Judei eſtimantes chriſtū eē hominē purū: eū tētabāt: nec eū tētaſſēt ſi filiū dei crediſſent. Uolēs ḡ chriſt⁹ oñdē q2 cognoſcebat fallaciā cordis eoꝝ: ꝛ q2 de⁹ erat: nec manifeſte voluit dicē veritatē: ne occaſionē blaſphemie inueniētes iudei ampli⁹ inſanirēt. Nec oīno tacere: q2 ad hͦ venerat vt veritatē annūciaret: ideo talē interrogationem eis ꝓpoſuit: vt ipſa interrogatio eis oſtenderet quis eſſet. Unde dicit̄: Congregatis aūt phariſeis interrogauit eos ieſus dicens: Quid vobis videtur de chriſto cui⁹ fili⁹ ē? CHRY. in ho. Diſcipulos q̄dem ṗmū interrogauit q̄d alij dicerēt de chriſto: ꝛ tūc q̄d ipſi dicerēt: hos aūt non ita. Profecto eni ſeductorē eū dixiſſent ꝛ malū. exiſtimabāt aūt quoniam chriſtus pur⁹ homo erat: ꝛ ideo dixerūt eū eſſe filiū dauid: ꝛ hoc ē qd̄ ſubdit̄: Dicūt ei dauid. Ipſe aūt hoc reꝑhendēs: inducit ꝓphetā dominationem ei⁹ ꝛ ꝓprietatē filiationis ꝛ cohonorationē que eſt ad patrē teſtātē. Unde dicit̄: Ait illis: Quō ergo dauid in ſpū vocat eū dn̄m dicēs: Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede a dextris meis: donec. HIE. Teſtimoniū hoc de .cix. pſalmo ſumptum eſt: Dn̄s ergo filius dauid vocat̄: non ſm̄ id qd̄ de eo natus ē: ſed ſm̄ id qd̄ natus eſt ex patre ſemꝑ fuit ṗueniēs ipſum carnis ſue patrē: vocat aūt eū dn̄m ſuū nō erroris incerto: nec ꝓpria voluntate: ſed ſpū ſancto. REMI. Qd̄ autē dicit: Sede a dextris meis: nō intelligendū ē q2 deus corporeus ſit vt dextrā vel ſiniſtrā habeat: ſed a dextris dei ſedere ē in honore ꝛ equalitate paterne dignitatis manere. CHRY. ſup matth. Puto autē hanc interrogationē non ſolū cōtra phariſeos: ſꝫ etiā ꝯtra hereticos poſuit. nā ſm̄ carnē vere fili⁹ erat dauid: dn̄s aūt ſm̄ diuinitatē. CHRY. in home. Nō aūt in hoc ſtat: ſed vt timeāt ſubdit: Donec ponā inimicos tuos ſcabellū pedū tuoꝝ. vt ſaltē ita eos idicat. ORI. Deus etiā non ad ꝑditionē ſoluꝫ ponit ſcabellū pedū chriſti inimicos ipſi⁹: ſed ad eoꝝ ſalutem. REMI. Donec aūt ꝓ infinito ponit̄: vt ſit ſenſus: Sede ſemꝑ: ꝛ inimici tui in ſempiternū ſubiciētur pedib⁹ tuis. GLO. Qd̄ aūt a pr̄e inimici ſubiciuntur filio: non infirmitatē filij: ſed vnitatē nature ſignificat. nam ꝛ filius ſubijcit inimicos patri: q2 patrē clarificat ſuꝑ terram. Et ex hac auctoritate ꝯcludit: Si ergo dauid vocat eū dn̄m: quō fili⁹ ei⁹ eſt? HIE. Interrogatio hec nobis ꝓficit vſq3 hodie ꝯ iudeos. Et hi enī q̄ ꝯfitent̄ chriſtū eē venturum hominē ſimplicē ꝛ ſanctū virū aſſerūt de genere dauid. Interrogem⁹ ergo eos docti a dn̄o ſi ſimplex hō ē ꝛ tamē filius dauid: quō dauid vocat eū dn̄m ſuū? iudei aūt ad deludendā interrogatiōis veritatē friuola multa ꝯfingūt: vernaculū abrae aſſerentes cuius fuit damaſcus eliezer: ꝛ ex ipſi⁹ ꝑſona ſcriptum pſalmū: q2 poſt cedē q̄nq3 regū dn̄s deus dn̄o ſuo abraam dixerit: Sede ad dextrā meā donec ponā. Quos interrogemus quō dixerit abrae ea q̄ ſequitur: ꝛ rn̄dere cogam⁹ quō abraam ante luciferū genitus ſit: ꝛ quō ſacerdos fuit ſm̄ ordinem melchiſedech: ꝓ quo melchiſedech obtulerit panē ꝛ vinū: ꝛ a quo decimas ṗde accepit. CHRY. in ho. Hoc tantū impoſuit finē ipſoꝝ quaſi magnū ꝛ ſufficiens ṗcludere eoꝝ ora. vñ ſequit̄: Et nemo poterat rn̄dere ei verbū. Neq3 auſus fuit quiſq3 ex illa die eū amplius interrogare. Siluerūt enī extunc non volētes: ſed nō habēdo aliq̄d dicere. ORIGE. Si aūt interrogatio eoꝝ fuiſſet ex volūtate diſcēdi: nūq3 eis talia ꝓpoſuiſſēt: vt ampli⁹ non eſſent auſi eū interrogare. RABA. Et hoc aūt intelligim⁹ venena inuidie ſupari poſſe: ſed difficile quieſcere.

Tunc ieſus locut⁹ eſt ad tur
bas ⁊ ad diſcipulos ſuoſ di
cēs: Sup cathedrā moyſi
ſedebūt ſcribe ⁊ phariſei. Omnia er
go quecūqꝫ dixerint uobis ſuate ⁊
facite: ſcdm opera uero eorū nolite
facere. Dicūt eni ⁊ nō faciunt. Alli
gant aūt onera grauia ⁊ iportabilia
⁊ iponūt in humeros hominuꝫ: di
gito autēꝫ ſuo nolūt ea mouere.

CHRY. ſup matth. Poſtq̃ꝫ dñs ſacerdotes reſpō
ſione pſtrauit: ⁊ icorrigibilē eorū cōditionē oñdit:
ſicut clerici ſi malefecerīt iemēdabiles ſūt: laici vero
delinquētes facile emēdant: tūc cōuertit ſermones
ad apoſtolos ⁊ ad populū. vñ dicit: Tūc lo. ē ieſus
ad turbas ⁊ ad diſcipu. ſuos. Infructuoſuꝫ nāqꝫ eſt
verbū i quo ſic alter cōfundit: vt alter nō erudiat.
ORI. Sūt āt meliores diſcipuli chriſti reliq̃s tur
bis: ⁊ inuenis in eccleſiis quoſdā affectuoſi⁹ accedē
tes ad verbū dei eſſe diſcipulos chriſti: ceteros autē
populū eſſe ipſi⁹. Et īterdū quedā diſcipulis ſoliſ di
cit: quedā vero turbis: alia vero turbis ſimt atqꝫ di
ſcipulis ſicut ſūt hec. vñ ſeqt: Dicēs ſup cathedram
moyſi. Qui legē moyſi pfitent ⁊ īterptari gloriant
hi ſedēt ſup cathedrā moyſi. Qui ergo nō recedunt
a lrā legis: ſcribe dicunt. Qui aūt mai⁹ aliq̃d pfitē
tes: diuidūt ſeipſos quaſi meliores a multis phariſei
dicunt: qḋ interpretat diuiſi. Qui autēꝫ moyſen ſm
ſpiritalē virtutē ītelligūt ⁊ exponūt: ſedēt quidē ſup
cathedrā moyſi ſed nō ſunt ſcribe ⁊ phariſei: ſed his
meliores dilecti chriſti diſcipuli. Poſt aduentū aūt
chriſti ſedēt ſup cathedrā eccleſie: q̄ ē cathedra chri
ſti. CHRY. ſup matth. Videndū ē tñ qūo quis ſu
per cathedrā ſedeat: q: nō cathedra facit ſacerdotē
nō loc⁹ ſanctificat hominē: ſed hō locū. Iōqꝫ mal⁹
ſacerdos de ſacerdotio ſuo crimē acq̃rit: nō digni
tatē. Ne aūt aliq̃s dicat: qm̄ pp̄ter h̄ deſidior fact⁹
ſum ad agēdū q: mal⁹ eſt doctor: hāc deſtruit opini
onē: cū ſubdit: Oīa ergo quecūqꝫ dixe. vo. ſer. ⁊ faci
te. Nō eni ſua dicūt: ſed q̄ dei ſūt: q̄ p moyſen de⁹ in
legē deduxit. Et ītuere quāto circa moyſen vtit ho
nore: ei iterū q̄ ad vet⁹ ē teſtamentū cōcordiā oſtē
dens. ORI. Si aūt ſcribe ⁊ phariſei ſedētes ſuper
cathedrā moyſi ſūt iudeorū doctores: ſm lrām do
cētes legis mādata: qūo iubet nos dñs ſm oīa que
dicūt illi facere: cū apoſtoli i actib⁹ vetēt fideles vi
uere ſm lrām legis ſpiritaliter nō ītelligētes. Que
cūqꝫ ergo dicūt nobis ex lege ītelligētes ſenſū legis
facim⁹ ⁊ ſeruam⁹: nequaq̃ꝫ faciētes ſm opa eoruꝫ.
Nō eni ſicut lex docet faciūt: nec ītelligūt velamen
ē ſup lrām legis. Vel cū oīa audieris nō oīa intelli
gas pcepta legis: puta multa q̄ de eſcis ſūt ⁊ que de
hoſtiis ⁊ ſimilia: ſed ea q̄ corrigūt mores. Sed quare
nō de lege gr̄e h̄ mādauit ſed de doctrīa moyſi: q:
ſ. nondū erat tēpus pcepta noue legis an̄ temp⁹ paſ
ſionis maīfeſtare. Mihi aūt videt q ⁊ aliq̃d aliud
pdiſpenſans hoc dicit. q: eni accuſatur⁹ erat ſcribaſ
⁊ phariſeos i ſequētib⁹ ſmonibus: ne videret apud
ſtultos ex h̄ eorū principatū cape vel pp̄ter inimici
tiā hoc facere: primū a ſe hāc ſuſpitionē remouet: et
tūc eos īcipit rephendere: vt turbe nō in eadē vitia
īcidāt. ⁊ iō ne exiſtimē q q: debēt eos audire: ideo
eos debeāt i operib⁹ imitari. Subdit enim: Scdm
vero opa eorū nolite facere. Quid ē aūt doctore illo
miſerabili⁹: cui⁹ vitā diſcipuli cū nō ſequūtur ſaluā
tur: cū imitant pdunt. CHRY. ſup matth. Sicut
aūt aurū de terra eligit: ⁊ terra relinquit: ſic ⁊ audi
tores doctrinā accipiāt: ⁊ mores relinquāt. Freque
ter eni de homīe malo bona doctrina pcedit. ſicut
aūt ſacerdotes meli⁹ iudicant pp̄ter bonos malos
docere q̃ꝫ pp̄ter malos bonos negligere: ſic ⁊ ſubdi
ti pp̄ter bonos ſacerdotes etiā malos honorent: ne
pp̄ter malos boni etiā contēnant. meli⁹ ē eni mal
iniuſta pſtare q̃ꝫ bonis iuſta ſubtrahere. CHRY.
i ho. Cōſidera vero vnde īcipit eos rephēdere. Naꝫ
ſequit: Dicūt eni ⁊ nō faciūt. Nā ſic eni accuſatio
ne dign⁹ ē: q̄ doctrine auctoritatē habēs: legē tranſ
gredit: pmo quidē q: puaricat q̄ alios corrigere de
bet: deīde q: peccās maiore pena dign⁹ ē pp̄ter ho
norē: tercio q: pl⁹ corrūpit velut i ordīe doctoꝝ pec
cans. Rurſus aūt ⁊ aliā eorum rephenſionē ponit
qm̄ graues ſūt ſibi ſubiectis. vñ ſequit: Alligant eniꝫ
onera grauia. In quo duplicē eorū malitiā oſtēdit:
vnā quidē q ſine venia expetūt a ſubiectis ſummaꝫ
diligētiā vite: aliā vero i hoc q ſibiipſis multā conce
dūt licentiā. Oportet aūt bonū pricipē ecōtrario ſe
habere. i his eni que ſm ſeipm ſūt: grauē iudicē eſſe
in ſubiectis aūt māſuetū. Intēde aūt qualiter ⁊ eoꝝ
rephēſionē aggrauat. Nō eni dixit Nō poſſunt: ſed
Nolūt. neqꝫ dixit Portare: ſed Digito mouere. i. ne
qꝫ pp̄e fieri neqꝫ tāgere. CHRY. ſup matth. Et q̄
dē quantū ad phariſeos ⁊ ſcribas de quib⁹ loquit:
onera grauia ⁊ iportabilia dicit legis mādata: de q̄
bus petr⁹ i actib⁹ dicit: Ut q̄d vultis iponere iugū
ſup ceruices diſcipuloruꝫ: qḋ neqꝫ nos neqꝫ patres
noſtri portare potuim⁹: Onera eni legis quibuſdaꝫ
rationib⁹ fabuloſis cōmendātes: auditorib⁹ q̄ſi vin
cula ſup humeros cordis eorū alligabāt: vt velut ra
tionis vinculo cōſtricti nō reiicerēt ea a ſe. Ipſi autē
nec ex modica pte ea implebāt. i. vt nō dicāt plenio
ope: ſed nec modico tactu. i. digito. GLO. Vel al
ligāt onera. i. vndecūqꝫ traditiōes colligūt que con
ſciētiā nō leuāt: ſed grauāt. HIERO Humeri au
tē ⁊ digit⁹ ⁊ onera ⁊ vincula q̄bus alligant onera:
ſpiritaliter ſūt ītelligēda. Hic etiā generalit dñs ad
uerſus oēs magiſtros loq̄tur q̄ grādia iubēt ⁊ mio
ra nō faciūt. CHRY. ſup matth. Tales aūt ſūt qui
graue pōdus venientibus ad penitētiā iponunt: ⁊ ſic
dū pena pſens fugit: contēnit pena futura. Si eni
faſcē ſup humeros adoleſcētis quē nō pōt baiulare
poſueris: neceſſe habet vt aut faſcē reiiciat: aut ſub
pōdere cōfringat: ſic ⁊ homini cui graue pōdus pe
nitētie ponis: neceſſe ē vt aut penitētiā reiiciat aut
ſuſcipiēs dū ſufferre nō pōt: ſcādalizat⁹ ampli⁹ pec
cet. Deīde ⁊ ſi erram⁹ modicā penitētiā iponētes: nō
ne meli⁹ ē pp̄ter miſericordiā reddere rationē q̃ꝫ p
ter crudelitatē: vbi paterfamilias larg⁹ ē: diſpenſa
tor nō debet ēē tenax. Si de⁹ benignus: vt q̄d ſacer
dos ei⁹ auſter⁹: Vis apparere ſanct⁹: circa tuā vitā

eſto auſterꝰ: circa alioꝝ benignꝰ. audiãt te homies
pua mãdanté ⁊ grauia facienté. Talis ē auté ſacer
dos q̄ ſibi idulget ⁊ alios exigit: queãdmodū maluſ
deſcriptoꝛ tributi in ciuitate qui ſe releuat ⁊ onerat
tribuentes.

Omnia uero opa ſua faciũt ut ui
deant̃ ab hominibus. Dilatãt eni phi
lateria ſua: ⁊ magnificãt fimbꝛias.
Amãt auté pꝛimos recubitꝰ i cenis
⁊ pꝛimas cathedras i ſynagogis: ⁊
ſalutationes in foꝛo: ⁊ uocari ab ho
minibꝰ rabbi. Uos aũt nolite uoca
ri rabbi. Unꝰ eſt eni magiſter ueſter
omẽs aũt uos fratres eſtis. Et pa
tré nolite uocare uobis ſup terram
unꝰ eſt eni pater ueſter q in celis eſt.
Nec uocemi magiſtri: qꝛ magiſter
ueſter unꝰ ē chꝛiſtꝰ. Qui maioꝛ ē ue
ſtrũ: erit miſter ueſter. Qui auté ſe
exaltauerit humiliabit̃: ⁊ qui ſe hu
miliauerit exaltabit̃.

CHRY. i ho. Supꝛa dñs arguerat ſcribas ⁊ pha-
riſeos crudelitatis ⁊ negligẽtie: cõſequẽter auté ar-
guit eos inanis gloꝛie q̄ fecit eos a deo recedere. vñ
dicit: Omĩa auté opa ſua fa. vt vide. ab hominibus.
CHRY. i ho. In oĩ re naſcit̃ qđ ipam extermiat:
ſicut ex ligno vermis ⁊ ex veſtimẽto tinea. vñ ſacer-
dotũ miſteriũ q̄ poſiti ſũt ad edificationẽ ſanctita-
tis coꝛrũpere diabolꝰ nitit̃: vt hocipm bonũ dũ pro
pter homies fit fiat malũ. Tolle h̄ vitiũ de clero: ⁊ ſi
ne laboꝛe oĩa reſecabis. ex hoc eni fit: vt difficile cle
rici peccãtes penitẽtiã agãt. Uult aũt dñs i h̄ oſtẽ-
dere cãm ꝓpter quã nõ poterãt credere chꝛiſto: h̄ ē
qꝛ oĩa faciũt vt videant̃ ab hominibus: ipoſſibile eni
ē vt credat chꝛiſto celeſtia p̄dicãti: q̄ gloꝛiã hominũ
cõcupiſcit terrenã. Legi eni aliquẽ interpꝛetantem
hũc locũ: Supꝛa cathedrã. i. in honoꝛe ⁊ gradu quo
fuerat moyſes cõſtituti ſũt ſcribe ⁊ phariſei idigne
q̄ legẽ ꝓphetãtẽ de chꝛiſto vẽturo p̄dicabãt aliiſ: ipi
aũt nõ recipiebãt p̄ſentẽ: ꝓpter h̄ hoꝛtat̃ populum
audire legẽ quã p̄dicabãt. i. credere i chꝛiſtũ p̄dicatũ
a lege: ⁊ nõ imitari ſcribas ⁊ phariſeos icredulos. ⁊
reddit cãm quare p̄dicabãt ex lege chꝛiſtũ vẽturũ: ⁊
nõ credebãt i eũ: qꝛ. ſ. oĩa opa ſua faciũt: vt ab homi
nibꝰ videant̃. i. qꝛ nõ p̄dicabãt chꝛiſtũ venturũ deſi
derio aduẽtus eiꝰ: ſed vt doctoꝛes legis eẽ ab homi
nibꝰ viderent̃. ORI. Ad h̄ aũt opa ſua faciunt vt
ab hominibꝰ videant̃: viſibilẽ ſuſcipiẽtes circũciſio
nẽ: ⁊ viſibiliter coꝛpoꝛalia fermẽta auferẽtes de do
mibꝰ ſuis ⁊ ſimilit̃ his ſimilia agẽtes. chꝛiſti vero di
ſcipuli legẽ i occultis iplẽt quaſi i occulto cõſtitu-
ti iudei: vt apoſtolꝰ dicit. CHRY. i ho. Uide autẽ
hic ꝙ cũ quadã itẽtiõe eos icuſat. Nõ eni ſimpliciẽ
ait: ꝙ faciãt opa ſua: vt videant̃ ab hominibꝰ: ſed ad-
didit oĩa. Deide mõſtrat ꝙ neq3 i magnis vane glo-
riabant̃: ſed i q̄buſdã vilibꝰ rebꝰ. vñ ſubdit: Dilatãt
eni phila. ſua ⁊ magnificãt fimbꝛias. HIE. Dñs n.
cũ dediſſet mãdata legis p moyſen: ad extremũ itu
lit: Ligabis ea i manu tua: ⁊ erunt ſemp añ oculos
tuos. ⁊ ē ſẽſus: Pꝛecepta mea ſũt i mãu tua: vt ope
compleant̃. ſint añ oculos tuos: vt die ac nocte medi
teris i eis. Hoc phariſei male iterp̄tantes ſcribebãt
i mẽbꝛanis decalogũ moyſi. i. decẽ legis verba: com
plicãtes ea ⁊ ligãtes i frõte: ⁊ quaſi coꝛonã capitis
faciẽtes: vt ſemp añ oculos moueret̃. Iuſſerat quo
q3 aliud moyſes vt i quatuoꝛ angulis pallioꝝ hya
cyntinas fimbꝛias facerẽt ad iſrael populũ diſcernẽ
dum: vt quõ i coꝛpibus circũciſio ſignũ iudaice gen
tis daret: ita veſtis haberet aliquã differẽtiã. Supe
ſtitioſi vero magiſtri captãtes aurã popularẽ: atq3
ex mulierculis captãtes lucra: faciebãt grandes fim
bꝛiaſ: ⁊ accutiſſimas i eis ſpinas ligabãt: vt videlicet
ambulãtes ⁊ ſedẽtes iterdũ: ⁊ quaſi hac cõmotione
retraherẽtur ad miniſteria ſuitutis dei. Pictaciola
ergo illa decalogi philateria vocabãt. i. õſeruatoꝛia
eo ꝙ quicũq3 habuiſſẽt ea: quaſi ob cuſtodiã ⁊ mu
nimẽtũ ſui haberẽt. Nõ itelligẽtibꝰ phariſeis ꝙ hec
i coꝛde poꝛtãda ſũt nõ in coꝛpe: alioq̄n ⁊ armaria ⁊
arce habẽt libꝛos: ⁊ noticiã dei nõ habẽt. CHRY.
Illoꝝ aũt exẽplo adhuc multi aliqua noĩa hebꝛai
ca angeloꝝ cõfingũt ⁊ ſcribũt: ⁊ alligãt q̄ nõ itelli
gẽtibus metuẽda vident̃. q̄dã vero aliquã ptem euã
gelij ſcriptã circa collũ poꝛtãt. Sed nõne quotidie
euãgeliũ i eccleſia legit̃: ⁊ audit̃ ab oĩbus: Cui ergo
i auribꝰ poſita euãgelia nihil ꝓſunt: quõ eũ poſſunt
circa collũ ſuſpẽſa ſaluare: Deide vbi ē virtꝰ euãge
lij: i figuris lrãrũ: an in itellectu ſenſuũ: ſi i figuris:
bñ circa collũ ſuſpẽdis. ſi i itellectu: ergo meliꝰ i coꝛ
de poſita ꝓſunt: q̄ circa collũ ſuſpẽſa. Alij vero ſic
exponũt hũc locũ: qꝛ dilatabãt verba ſua de ꝓpꝛiis
obſeruãtiis: quaſi philateria. i. cõſeruatoꝛia ſalutis
ea populo aſſidue p̄dicãtes. Fimbꝛias aũt veſtimẽ
toꝝ magnificatas dicit ſupeminẽtias eoꝝundẽ mã
datoꝝ. HIE. Cũ aũt ſupflue philateria dilatẽt: ⁊
magnas faciãt fimbꝛias: gloꝛiã cupiẽtes ab homini
bus: cõſequẽter arguunt̃ i reliq̄s: vñ dicit̃: Amãt. n.
p̄mos accu. i ce. ⁊ p̄mas cathe. i ſynago. RABA.
Notãdũ ꝙ nõ ſalutari i foꝛo: nõ p̄mo ſedere vl' diſ
cũbere nõ vetat eos: q̄bus h̄ officij oꝛdie ꝯuenit: ſed
eos q̄ hec ſiue habita ſiue nõ habita idebite amant
a fidelibꝰ: q̄ſi iꝓbos dicit eẽ cauendos. CHRY.
Nõ eni vitupat eos q̄ in p̄mo loco recũbunt: ſ3 eos
q̄ amãt p̄mos diſcubitꝰ: ad volũtatẽ vitupationẽ re
ferẽs: nõ ad factũ. Sine cã eni loco ſe hũiliat: q̄ coꝛ
de ſe p̄fert. aliq̄s eni iactatoꝛ audiẽs laudabile eẽ in
vltio loco diſcũbere: diſcũbit pꝰ oẽs: ⁊ nõ ſolũ iactã
tiã coꝛdis nõ dimittit: ſed adhuc aliã iactãtiã hũili
tatis acquirit vt qui vult videri iuſtus ⁊ humilis vi
deatur. Multi enim ſupbi coꝛpe quidẽ i nouiſſimo
recũbẽtes: coꝛdis aũt elatiõe vident̃ ſibi in capite re
cũbere. ⁊ multi ſũt hũiles i capite recũbẽtes: ⁊ cõſci
entia ſe i vltio eẽ exiſtimãt. CHRY. i ho. Intendẽ
ãt vbi i eis vana gloꝛia dñabat̃: i ſynagogis. ſ. i quas
itrabãt alios directuri. In cenis h̄ pati qualitercũ
q3 tolerabile erat quãuis doctoꝛẽ i admiratiõe eſſe
opoꝛteat: nõ i eccleſia ſolũ ſed vbiq3. Si aũt diligẽt
talia ē icuſatio q̄ malũ ē ſtudere: vt his aliq̄s poꝛta-

tur. CHRY. ſup matth. Primas etiã ſalutationeſ
amãt: nõ ſolũ i tẽpore vt eos primũ ſalutemꝰ: ſ; etiã
i voce vt clamãtes dicamꝰ: Aue rabbi: ⁊ in corpe vt
flexis capitibꝰ eis icurruemur: ⁊ i loco vt in publico
ſaluteñ. vñ dicit: Et ſalutationes i foro. RABA.
Quãuis ⁊ h̄ culpa nõ careat: ſi iidẽ i foro litibꝰ iter
eẽ q̄ i cathedra moyſi magiſtri ſynagoge cupiũt ap/
pellari: ⁊ vocari ab hoībꝰ rabbi. CHRY. ſup mat
theũ. i. vocari volũt ⁊ nõ eẽ: nomẽ appetũt: ⁊ officiũ
negligũt. ORI. In eccleſia etiã chriſti iueniuntur
mẽſarũ ſuſcipiẽtes pmatũ vt diacones fiãt: cõſequẽ
ter aũt pmas cathedras eorũ q̄ dicunẽ pſbyteri pri/
pere ambiũt. q̄dã aũt machinanẽ vt epi vocenẽ ab
hoībus: h̄ ẽ rabbi. chriſti aũt diſcipulꝰ diligit q̄dẽ
i ſpiritalibꝰ cenis recubitꝰ pmos: vt meliora ſpirita
liũ ciborũ mãducet. Diligit etiã cũ apoſtolis ſedẽti/
bus ſup. xii. thronos pmas cathedras: actibꝰ bonis
dignũ ſe pbere feſtinãs cathedris huiuſmõi. ſic aũt
⁊ ſalutatiões diligit q̄ fiũt i nũdinis celeſtibꝰ. i. cele
ſtibꝰ pmitiuorũ cõgregationibꝰ. Vocari aũt rabbi
neq; ab hoībꝰ neq; ab aliquo alio diligit iuſtꝰ: q:
vnꝰ ẽ magiſter oim. vñ ſubdit: Vos aũt noli. voca.
ri rabbi. CHRY. i ho. Vel aliter: Premiſſorũ de q̄
bus phariſeos icuſauerat: alia quidẽ ſicut pua ⁊ vi/
lia pmiſit: q̄ſi diſcipulis de his iſtrui nõ idigenti/
bꝰ: ſ; qḋ erat oim malorũ cã. i. thronũ appetere ma/
giſtralẽ h̄ i mediũ ducit ad diſcipulos iſtruendũ. vñ
ſubdit: Vos aũt nolite vo. rab. vnꝰ ẽ ei magiſter ve/
ſter. CHRY. ſup matth. q. d. Nolite vocari rabbi:
ne qḋ deo debeẽ vobis pſumatis. Nolite ⁊ alios vo
care rabbi: ne diuinũ honorẽ hoībꝰ deferatis: Vnꝰ
ẽ eñi magiſter oim q̄ oẽs hoĩes naturaliter doc;.
Si eñ hõ hoĩnẽ erudiret: oẽs hoĩes diſcerẽt qḋ
habẽt doctores. nũc aũt q: nõ hõ docet ſed deꝰ: mlẽ
ti quidẽ docenẽ: pauci aũt diſcũt. Nõ eñi hõ itelle/
ctũ pſtat hoĩni docẽdo: ſed a deo pſtitũ p admo/
nitionẽ exercet. HYLA. Et vt meminerit diſcipu/
li ſe filios pentis vniꝰ: ⁊ p noue natiuitatis genera/
tionẽ terreni ortꝰ exceſſiſſe pmordia ſubdit: Omẽs
aũt vos fratres eſtis. HIE. cõtra heluidiũ: Oẽs au
tẽ hoĩes affectu fratres dici poſſũt: qḋ i duo diui/
dit: i ſpeciale: ⁊ cõe. In ſpeciale: q: oẽs chriſtiani fra
tres vocanẽ. Porro i cõmune: q: oẽs hoĩes ex vno
patre nati pari iter nos germanitate diiũgimur. Se
quit: Et patrẽ noli. vo. ⁊c. CHRY. ſup matth. In
mũdo eñi q̄uis hõ hoĩnẽ generat: tñ vnꝰ ẽ pater
q̄ oẽs creauit. Nõ eñi initiũ vite habemꝰ ex parenti
bus: ſ; trãſitũ vite p eos accipimꝰ. ORI. Sed quis
nõ vocat patrẽ i terris: q̄ p oẽm actũ ſm deũ ipletũ
dicit: Pater noſter q̄ es i celis. GLO. Quia vo ap
parebat q̄s eẽt oim pr̄ i h̄ q̄ dixerat: Qui es i celis:
vult exponere q̄s ſit oim magiſter. vñ pceptũ de ma
giſtro iterũ repetit dicẽs: Ne vocemini magiſtri q̄a
magiſter veſter vnꝰ ẽ chriſtꝰ. CHRY. i ho. Nõ ta/
mẽ dũ dicit chriſtꝰ magiſter: excludiẽ pat: ſicut ne/
q; ex hoc q̄ deꝰ pater noſter dr̄ hoim pater: excludi
tur chriſtꝰ. HIE. Queriẽ aũt quare aduerſum h̄ p/
ceptũ apoſtolꝰ doctorẽ gẽtiũ ſe eẽ dixerit: aut quõ i
monaſterijs vulgato ſmone ſeĩuicẽ patres vocãt:
Quod ſic ſoluiẽ: Aliud ẽ eẽ natura patrẽ vel magi/
ſtrũ: aliud idulgẽtia. Nos ſi hoĩnẽ patrẽ vocamꝰ
honorẽ etati deferimꝰ: nõ auctorẽ noſtre oñdimus

vite. magiſter eñi diciẽ ex cõſortio veri magiſtri: et
ne ifinita replicẽ quõ vnꝰ p naturã deꝰ: ⁊ vnꝰ filius
nõ piudicat ceteris: ne p adoptionẽ dij vocenẽ ⁊ fi/
lij: ita ⁊ vnꝰ pater ⁊ magiſter nõ piudicat alijſ vt ab
uſiue vocenẽ ⁊ patres ⁊ magiſtri. CHRY. in ho.
Nõ ſolũ aũt dñs pmatꝰ cupe ,phibet: ſed ad contra
riũ auditorẽ iducit. vñ ſubdit: Qui maior ẽ veſtru;:
erit miniſter veſter. ORI. Vel aliter: Et ſi miſtrat
q̄s verba diuina: ſciẽs q: chriſtꝰ i eo fructificat: neq̄
q̄; ſe magiſtrũ ſed miniſtrũ ,pfiteẽ. vñ ſeq̄ẽ. Qui ma/
ior ẽ veſtrũ: erit miſter veſter. qm̄ ⁊ ipe chriſtꝰ cũ eẽt
vere magiſter: miſtrũ ſe eẽ ,pfeſſus ẽ dicẽs: Ego ſum
i medio veſtrũ quaſi q̄ miſtrat. hñ aũt pꝰ oĩa q̄bꝰ va
ne glorie vetauit cõcupiam: addidit dicẽs: Qui aũt
ſe exaltauerit hũiliabiẽ: ⁊ q̄ ſe humiliauerit exaltabi
tur. REMI. Qḋ ſic itelligiẽ: Oĩs q̄ ſe de ſuis meri/
tis extollit. apud deũ humiliabiẽ: ⁊ q̄ ſe de benefactis
humiliat apud deũ exaltabitur.

Ve autez vobis ſcribe ⁊ phariſei hypochrite: qui clauditis regnu; celorũ ante homines. Vos. n. nõ itratis nec itroeũtes ſinitis intrare.

ORI. Chriſtꝰ quaſi vere filiꝰ dei illiꝰ q̄ legẽ dedit
ſm ſimilitudinẽ bñdictionẽ q̄ ſunt i lege dixit ⁊ ipe
beatitudines eorũ q̄ ſaluanẽ: ſm ſimilitudinem aũt
maledictionũ poſitarum i lege ponit veh aduerſus
peccatores dicẽs: Veh vobis ſcribe ⁊ phariſei hypo
crite: q̄ fatenẽ bonitatiſ eẽ aduerſus peccatores iſta
,pnũciare itelligãt: q: ſimile ẽ ,ppoſitũ dei i maledi/
ctiõibꝰ legis. ſiue aũt illa maledictio ſiue iſtud vah ñ
ex ,pnũciante cõtingit peccãti: ſed ex peccatis q̄bus
dignũ ſe pbet ad ſuſceptionẽ iſtorũ q̄ deꝰ diſcipline
cã ,pnũciauit: vt cõuertãt hoĩes ad bonũ: ſic pater
icrepãs filiũ ,pfert verba maledictiõis: nec tñ vult il
lũ dignũ fieri maledictiõibꝰ illis: ſed magis ab eis di
uertere. Huiꝰ aũt veh cãm ſubdit: Quia clau. reg. ce
lo. añ ho. vos au. nõ itra. nec itroe. ſinitis intra. Hec
duo pcepta naturaliter iſepabilia ſũt: qm̄ h̄ ipm ſuf
ficit ad expulſionẽ q̄ alios non permittit intrare.
CHRY. ſup matth. Regnũ celorũ diciẽ ſcripture:
q: i illis inſitũ ẽ regnũ celorũ. ianua ẽ itellectꝰ eorũ.
Vel regnũ celorũ ẽ beatitudo celeſtis. ianua autẽ ẽ
chriſtꝰ p quẽ itroiẽ i eã. Clauicularij aũt ſũt ſacerdo
tes: q̄bus creditũ ẽ verbũ docẽdi ⁊ iterptãdi ſcriptu
ras. clauis ãt ẽ verbũ ſciẽtie ſcripturarũ: p quã apiẽ
hoībꝰ ianua vitatis. Aptio ãt eiꝰ ẽ interptatio vã.
Vide aũt q: nõ dixit: Veh vobis q̄ apitis: ſed q̄ clau
ditis ergo nõ ſũt ſcripture clauſe: l; ſint obſcure.
ORI. Phariſei ergo ⁊ ſcribe nec itrabãt: nec eũ vo/
lebãt audire q̄ dixit: Siq̄s p me itroierit ſaluabitur.
Et nec itrãtes. i. eos q̄ credere poterãt ppea q̄ a lege
⁊ ,pphetis añ fuerãt declarata de chriſto: Introire
ſinebãt: cũ oĩ terrore ianuã claudẽtes adhuc dero/
gabãt doctrine eiꝰ: ⁊ ſubuertebãt oẽm ,pphetică
ſcripturã de eo: ⁊ blaſphemabãt oẽ opꝰ ipiꝰ q̄ſi fal/
ſum ⁊ a diabolo factũ. Sed ⁊ oẽs q̄ mala cõuerſati
one ſuadẽt exẽplũ peccãdi i populo: ⁊ q̄ faciũt iniu
riã ſcãdalizãtes puſillos: claudere videẽ añ hoĩes
regnũ celorũ. Et h̄ peccatũ iueniẽ q̄dẽ i popularibꝰ
maxie ãt i doctoribꝰ q̄ docẽt qḋ decet ſm iuſticiam

euãgelij homíes:nõ ãt faciũt qõ docẽt. Bñ ãt viuẽ tes ⁊ bñ docẽtes aperiũt homib⁹ regnũ celoꝝ: ⁊ dũ ĩpi ĩtrãt alios ꝓuocãt ĩtroire. Sꝫ ⁊ multi ñ ꝑmittũt ĩtrare ĩ regnũ celoꝝ ĩtrare volẽtes: qñ ⁊ ſine ratiõe excõicãt quoſdã ꝑꝑ aliquẽ zelũ ꝗ meliores ſũt q̃ ipi ⁊ ipi q̇dẽ nõ ꝑmittũt eos ĩtroire. Jlli ãt ꝗ ſobrij ſunt mẽte:patiã ſua tyrãnidẽ eoꝝ vĩcẽtes:q̃uis vetiti:tamẽ ĩtrãt ⁊ hereditãt regnũ. Sꝫ ⁊ ꝗ cũ multa temeritate ſeipos dederũt ad ꝓfeſſionẽ docẽdi priuſq̃ diſcerẽt: ⁊ iudaicas fabulas imitãtes:detrahũt eis qui ea ꝗ ſurſũ ſũt ĩ ſcripturis requirũt:claudũt quãtum ad ſe ante homines regnũ celoꝝ.

¶ Ue uobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite q̄ cõeditis domos uiduaꝝ:orationes lõgas orãtes:ꝑꝑ hoc ampli⁹ accipietis iudicium.

CHRY.ĩ ho. De reliquo dñs õ gula eos rephẽdit ⁊ qõ deteri⁹ ẽ:qm̃ ñ a diuitib⁹ ſꝫ a viduis accipiebãt vñ vẽtrẽ iplerẽt: ⁊ illoꝝ ĩopiã oterebãt quã releuarẽ oportebat. vñ dr̃: Ueh vo.ſcri.⁊ pha.hypo. ꝗ come. do.vidua.i.ꝗ veſtra ſupſtitiõe nihil ĩtẽditis:niſi vt p̄dã de ſubiecta plebe faciatis. CHRY. Sex⁹ ãt mulierũ ĩcaut⁹ ẽ:qꝛ ñ oĩa ꝗ videt aut audit cũ rõe cõſiderat. Mollis ẽt eſt:qꝛ facile flectit̃ vel de malo ad bonũ:vel de bono ad malũ. virilis ãt ſex⁹ ⁊ cautior ⁊ durior ẽ:ꝓꝑea ſimulatores ſc̃titatꝭ circa mulieres maxĩe negociãt̃. Quia nec ĩtelligẽ eoꝝ ſimulatiões poſſũt: ⁊ facile ad eoꝝ dilectionẽ ĩclinãt̃ religionis cã. ꝓcipue tñ circa viduas negociãt̃:pmo q̇dẽ qꝛ mulier ñ facile decipit̃ habẽs oſiliariũ virũ. deide qꝛ nõ facile de facultatib⁹ ſuis aliq̇d dãt cũ ſint ĩ ꝑtãte viri. ꝓꝑea g̊ dñs dũ iudaicos ſacerdotes ↄfũdit:chriſtianos monet ne viduis mulierib⁹ ãpli⁹ ↄmorent̃ q̃ ceteris:qꝛ ⁊ ſi volũtas mala ñ ſit:tñ ſuſpicio mala ẽ.

CHRY.ĩ ho. Deide ⁊ h⁹ rapĩe mod⁹ erat grauior addit̃ ei: Oratões lon.orã. Quicũq̇ꝫ.n.malũ facit dign⁹ ẽ pena. ſꝫ ꝗ a religiõe cãm accipit neq̇cie:grauiori ẽ obnoxi⁹ pene. vñ ſeq̇t̃: Propt̃ h̄ ãpli⁹ acci.iu.

CHRY.ſuꝑ matth̄. Primũ q̇dẽ ꝓ eo ꝙ eſtis iniq̇: alterũ ꝓ eo ꝙ figmẽtũ accipitis ſanctitatꝭ. auariciã enĩ veſtrã religiõis colore depigitis: ⁊ q̃ſi ꝓſtatꝭ diabolo arma dei: vt ametur iniq̇tas dũ pietas eſtimat̃.

HYLA. Uel qꝛ hic ꝓcedebat regni celeſtis obſtatio vt ĩ obeũdis viduarũ domib⁹ retineat̃ ambitio: iõ accipiẽt ãpli⁹ iudiciũ:qꝛ penã ꝓprij peccati ⁊ reatũ aliene ignorãtie debebũt. GLO. Uel qꝛ ſu⁹ ſciens ⁊ nõ faciẽs vapulabit multis.

¶ Ue uobis ſcribe ⁊ phariſei hypocrite:q̄ circuitis mare ⁊ aridã: ut faciatis unũ ꝓſelitũ: ⁊ cũ fuerit fact⁹ facitis eũ filiũ gehẽne duplo q̃ꝫ uos.

CHRY.ĩ ho. P⁹ ꝑmiſſa rurſ⁹ eos dñs alit̃ ĩcuſat: ⁊ qꝛ ĩefficaces ſũt ad multoꝝ ſalutẽ:cũ multo labore ĩdigeãt:vt ad ſalutẽ vnũ cõuertãt. Et qꝛ nõ ſolũ deſides ſũt circa eos quos ↄuertũt:ſꝫ eoꝝ ẽt deſtructores:dũ eos corrũpunt praue vite exẽplis. vñ dr̃: Ueh vo.ſcri.⁊ pha.hypo.ꝗ circui.ma.⁊ ari.vt fa.vnũ ꝓſe.

HYLA. Maris ãt ⁊ terre ꝑagratiõe ſignificat in toti⁹ orbis finib⁹ eos eẽ:chriſti ĩ euãgelio obtrectaturos: ⁊ legis iugo ↄ iuſtificationẽ fidei aliquos ſubdituros. Proſeliti ei ſũt ex gẽtib⁹ ĩ ſynagogã recepti: quoꝝ futuroꝝ raritas ĩ vno indicat̃. Neq̇ꝫ ei poſt xp̄i ꝑdicationẽ doctrĩe eoꝝ fides relicta ẽ. ſꝫ q̇ſq̇s acq̇ſit⁹ fuerit ad fidẽ iudeoꝝ:fili⁹ ſit gehẽne. ORI. Quicũq̇ꝫ ei p⁹ ſaluatorẽ iudaizãt: docẽt imitari affectũ eoꝝ ꝗ dixerũt illo tẽpore: Crucifige crucifige eũ. vñ ſeq̇t̃: Et cũ fa.fue.faci.eũ fi.gehẽ. du.q̃ vos.

HYLA. Jõ ãt pene duplicate erit fili⁹:ꝗ neq̇ꝫ ſit remiſſionẽ peccatoꝝ gẽtiliũ cõſecut⁹: ⁊ ſocietatẽ eoꝝ ꝗ chriſtũ ꝑſecuti ſũt ſit ſecut⁹. HIE. Uel alit̃: Scribe ⁊ phariſei totũ luſtrãtes orbẽ id ſtudij habebant: de gẽtib⁹ facere ꝓſelitũ.i.aduenã ĩcircũciſũ miſcere populo dei. CHRY.ſuꝑ matth̄. Nõ ãt ꝑꝑ miſericordiã volẽtes eũ ſaluare quẽ docebãt:ſꝫ aut ꝑꝑ auariciã:vt additis ĩ ſynagoga iudeis ſacrificioꝝ adderetur oblatio:aut ꝑꝑ vanã gloriã. Qui ei ſeipm̃ mergit in gurgitẽ peccatoꝝ q̃ō alterũ a peccatis velit eripe: Nũq̇d magis miſicors põt alteri aliq̇s eẽ q̃ ſibi? Ex ipis g̊ actib⁹ oñdit̃ ꝗ ꝑꝑ deũ aliquẽ vult ↄuertere aut ꝑꝑ vanitatẽ. GRE.xxi.mor. Quia võ hypocrite q̃uis ꝑuerſa ſꝑ opent̃:loq̇ tñ recta ñ deſinunt. Bñ loquẽdo q̇dẽ ĩ fide vel ↄuerſatiõe filios pariũt: ſꝫ eos bñ viuẽdo nutrire nõ poſſũt. quãto ei ſe libẽti⁹ terrenis actib⁹ ĩſerũt:tãto negligenti⁹ eos quos generãt agẽ terrena ꝑmittũt. Et qꝛ obduratis cordib⁹ viuũt: ipos ẽt quos generãt filios nulla pietate debiti amoris agnoſcunt. vñ ⁊ hic de hypocritis dr̃: Et cũ fue.fa.faci.eũ fi.gehẽne du.q̃ vos. AVG. ↄ fauſtũ: Hoc ãt ñ qꝛ circũcidebat̃ dixit:ſꝫ eoꝝ qꝛ mores imitat̃. a q̇b⁹ imitãdis ſuos cohibuerat dicens: Suꝑ cathedrã moyſi. Jn q̇b⁹ vbis vtrũq̇ꝫ ↄ̇ aduerti: ⁊ quãt⁹ honor delat⁹ ſit doctrĩe moyſi:ĩ c⁹ cathedra ẽt mali ſedẽtes:bõa docere cogebãt̃: ⁊ ide fieret ꝓſelit⁹ fili⁹ gehẽne:nõ q̇dẽ verba legis audiendo:ſꝫ eoꝝ ſectã ſectãdo. Propterea ãt duplo q̃ illi:qꝛ h̄ negligebat iplere:qõ ꝓpria volũtate ſuſceptat:nõ ex iudeis nat⁹:ſed ſpõte iude⁹ fact⁹. HIE. Uel qꝛ ãte dũ eẽt gẽtilis ſimpliciter errabat: ⁊ erat ſemel filius gehẽne. Uidẽs magiſtroꝝ vitia: ⁊ ĩtelligẽs deſtruere eos ope qõ vbo docebãt:reuertit̃ ad vomitũ ſuũ: ⁊ gẽtilꝭ fact⁹ q̃ſi ꝑuaricator maiori pena dign⁹ erat.

CHRY.ſuꝑ Mat. Uel qꝛ forte ſub cultura idoloꝝ cõſtitut⁹:vel ꝑꝑ hoĩes iuſticiã ſuabat. fact⁹ ãt iudꝰ maloꝝ magiſtroꝝ ꝓuocat⁹ exẽplo fiebat peior magiſtris. CHRY.ĩ ho. Cũ ei virtuoſus fuerit magiſter:diſcipul⁹ imitat̃. cũ ãt fuerit mal⁹:ſupercedit. Fili⁹ ãt vocat̃ gehẽne q̃ō fili⁹ ꝑditõis ⁊ fili⁹ hui⁹ ſeculi. Unuſq̇ſq̇ꝫ eni c⁹ opa facit:hui⁹ fili⁹ appellat̃.

ORI. Ex h̄ ãt loco diſcim⁹:qm̃ ⁊ eoꝝ ꝗ ĩ gehẽnã futuri ſũt erit differẽtia tormẽtoꝝ:qñ alter ẽ ſimpliciter fili⁹ gehẽne:alter võ dupliciter. Sꝫ ⁊ hic videx oꝫ ⁊ ſi generaliter ẽ fieri aliquẽ filiũ gehẽne. vtputa iudeũ aut gẽtilẽ aut ẽt ſpecialiter vt ꝑ ſingulas ſpecies peccatoꝝ fiat q̇s fili⁹ gehẽne:vt iuſtus q̇dẽ ſm̃ numerũ iuſticiarũ ſuaꝝ augeat̃ ĩ gloria: peccator ãt ſm̃ numerũ peccatoꝝ ſuoꝝ multiplicet̃ ĩ gehẽna.

¶ Ue uob̄ duces ceci: q̄ dicitis q̇cũq̇ꝫ iurauerit ꝑ tẽplũ nihil ẽ:q̄ ãt iurauerit ĩ auro tẽpli debitor eſt. Stulti ⁊ ceci:q̇d eni mai⁹ ẽ:aurũ:an tẽplũ?

qȯ ſanctificat auꝝ? Et qcũqꝫ iura
uerit i altari nihil ē: qcũqꝫ ãt iuraue
rit i dono qȯ ē ſup illȯ dꝫ. Ceci qd
eni mai⁹ ē: donũ: an altare qȯ ſignifi
cat donũ? Qui ergo iurat i altari: iu
rat i eo ⁊ in oībus q̄ ſup illud ſunt.
Et qcũqꝫ iurauerit i tēplo: iurat i il
lo ⁊ in eo q habitat i ipo. Et q iurat
in celo iurat in throno dei ⁊ in eo q
ſedet ſuper ipſum.

HIE. Sicut i philaterijs ⁊ fimbrijs dilatatis opi
nio ſanctitatis captabat gloriã: ⁊ p occaſionē glo
rie q̄rebãt lucra: ſic alia traditiōis fraude īuēta ipie
tatis arguit trãſgreſſores. Siqs ei i cōtētiōe ſeu i a
liquo iurgio vel i cauſe ãbiguo iuraſſet i tēplo ⁊ po
ſtea cōuict⁹ eēt mēdacij: nõ tenebaꝛ crimis re⁹. Et
h̄ ē qȯ dicit: Ueh vo. du. ce. q̄ dici. Quicũqꝫ iurauē
rit p tem. nihil ē. q. d. Nihil dꝫ. Sinãt iuraſſet i au
ro ⁊ pecunia q̄ i tēplo ſacerdotib⁹ offerebaꝛ: ſtatim
id i quo iurabat cogebaꝛ exoluē. vñ ſeqꝛ: Qui autē
iura. i au. tem. debet vel debitor ē. CHRY. ſup mat
theũ. Tēplũ q̇dē ad gloriã dei ptinet ⁊ ad hoim ſpi
ritalē ſalutē. Aurũ ãt tēpli tñ ad gloriã dei ptineat:
tñ magis ad delectationē hoim ⁊ ad vtilitatē ſacer
dotũ offerꝛ. Iudei ḡ aurũ quo ipi delectabãꝛ: ⁊ do
na q̇b⁹ ipi paſcebãꝛ ſanctiora dicebãt eē q̄ꝫ ipm tē
plũ: vt hoīes ꝓmptiores facerēt ad offerenda dona
q̄ꝫ ad p̄ces fundēdas ī tēplo: vñ ɔueniēter reꝓhēdit
cecos dñs dicēs: Stulti ⁊ ceci: Quid ei mai⁹ ē: aurũ
an tēplũ qȯ ſancti. au. Multi ãt nũc chriſtiãi ſic īſi
piētes itelligũt. Ecce ei ſi aliq̄ cã fuerit: modicũ vide
tur facē q̇ iurat p deũ. Qui ãt iurat p euãgeliũ: ma
ius aliq̇d feciſſe videꝛ. Quib⁹ ſimiliꝛ dicēdũ ē: Stul
ti ⁊ ceci. nã ſcripture ꝓp deũ ſcripte ſũt: nõ deus ꝓp
ſcripturas. Maior ḡ ē de⁹ q̇ ſanctificat euãgeliũ: q̄ꝫ
euangeliũ qȯ ſanctificaꝛ ab eo. HIE. Rurſus ſiqs
iuraſſet i altari: piurij reũ nemo retinebat: ſi ãt iuraſ
ſet i dono vel i oblatiōib⁹: h̄ ē i hoſtia vel i victimiſ
i ſimilia ⁊ ceteris q̄ offerũꝛ deo ſup altare: h̄ ſtudio
ſiſſime repetebãt. Totũ ãt faciebãt nõ ob dei tiorē:
ſed ob diuitiarũ cupiditatē. vñ ſeqꝛ: Et q̇ iura. i alta
ri nihil ē. Qui ãt iura. i dono. qȯ ſup illud ē dꝫ. Ar
guit ei eos dñs ſtulticie ⁊ fraudulētie qꝑ multo ma
ius ſit altare q̄ꝫ hoſtie q̄ ſanctificãꝛ ab altari. vñ ſeq̇
tur: Ceci: q̇d eni mai⁹ ē: donũ: an altare qȯ ſanctifi
cat do. GLO. Et ne forte i tãtã īſaniã ꝓrũperent:
vt dicerēt aurũ ſancti⁹ eē tēplo: ⁊ donũ altari: eos a
lia rōne cōuicit: qꝛ videlꝫ i iuramēto qȯ fit p tēpluꝫ
⁊ altare cōtineꝛ iuramētũ qȯ fit p aurũ vel p donũ
Et h̄ ē qȯ ſubdit: Qui ḡ iurat ī alta. iurat i eo ⁊ i oī
b⁹ q̄ ſup illud ſũt ⁊ q̇ iurauerit. ORI. Similiꝛ qm̄
iudei cōſuetudinē habebãt p celũ iurare ad reꝓheſi
onē eoꝝ ſubdit: Qui iurat ī celo: iurat i throno dei
⁊ i eo q̇ ſedet ſup ipm. Nõ ḡ ſicut arbitrãꝛ: euadũt
piculũ i eo qꝑ nõ p deũ iurãt: ſꝫ p thronũ dei. ſ. celuꝫ.
GLO. Qui ei p ſubiectã creaturã iurat: ⁊ per diui
nitatē p̄ſidentē creature iurat. ORI. Eſt ãt iurami
tũ cōfirmatio ei de quo iuraꝛ. Iuramētũ ḡ intelli
gēdũ ē teſtimoniũ ſcripturarũ qȯ ꝓferꝛ ad ɔfirma
tionē eius qȯ loqmur: vt ſit q̇dē tēplũ dei ſcriptura
diuīa: aurũ ãt poſit⁹ ſēſus i ea. Sicut ãt aurũ qȯ fu
erit extra tēplũ nõ ē ſanctificatũ: ſic oīs ſēſus q̇ fue
rit extra diuinã ſcripturã: q̄ꝫuis admirabilis videaꝛ
nõ ē ſanct⁹. Nõ ḡ debem⁹ ad cōfirmãdã doctrinã
noſtros itellect⁹ aſſumē: niſi oñderim⁹ eos eē ſan
ctos ex eo qꝑ i ſcripturis ɔtinēꝛ diuinis: Altare aũt
ē hoīs cor: qȯ p̄ncipale habeꝛ i hoīe. Uota aũt ⁊
dona q̄ ponũꝛ ſup altare ē oē qȯ ſupponiꝛ cordi: vt
orare: pſallere: elemoſynas facere: ieiunare. Sanctũ
ḡ facit oē votũ hoīs: cor ei⁹ ex quo votũ ei offerꝛ. Jō
nõ pōt honorabili⁹ eē votũ q̄ꝫ cor hoīs: ex quo trãſ
mittiꝛ votũ. Si ergo cōſcia hoīs ñ pugnat: fiduciaꝫ
hꝫ ad deũ: non ꝓp dona: ſed qꝛ vt ita dicã altare cor
dis ſui bñ ɔſtruxit. Terciũ ē vt dicam⁹: qꝑ ſup tēplũ
i. ſup oēm ſcripturã ⁊ ſup altare. i. ſup oē cor ē itelle
ct⁹ q̇dã q̇ dr̄ celũ: thron⁹ ipi⁹ dr̄ dei: in quo ē videre
facie reuelata cũ venerit: qȯ pfectũ ē faciē veritatꝭ.
HYLA. Adueniēte ēt chriſto: iutilē docet eē fidu
ciã legis: qꝛ nõ i lege chriſt⁹: ſꝫ lex ſanctificaꝛ in chri
ſto i quo veluti ſedes thronuſqꝫ ſit poſitus: atqꝫ ita
ſtulti ceciqꝫ ſũt q̇ ſanctificãte p̄termiſſo: ſanctifica
ta venerãꝛ. AVG. de q̄ſti. euan. Tēplũ ēt ⁊ altare
ipm chriſtũ itelligim⁹ aurũ ⁊ donũ laudes ⁊ ſacrifi
cia: q̄ i eo ⁊ p eũ offerim⁹. Nõ eni ille p h̄: ſed iſta p
illũ ſanctificantur.

Ue uobis ſcribe ⁊ phariſei hypo
crite: q decimatis mentã ⁊ anethuꝫ
⁊ cyminũ: ⁊ reliqſtis q̄ grauiora ſũt
legis: iudiciũ ⁊ miſericordiã ⁊ fidē.
Hec oportuit facere ⁊ illa nõ omit
tere. Duces ceci excolãtes culiceꝫ:
camelũ aũt glutiētes.

CHRY. i ho. Supra dñs dixit qꝑ ligabãt grauiora
onera ⁊ aliis iponebãt: que ipi nec tãgere volebãt.
Hic ãt rurſ⁹ oñdit: qꝑ i puis q̄rēteſ diligētiã magna
ɔtēnebãt. vñ dr̄: Ueh vo. ſcri. ⁊ pha. hypo. q̇ deci. mē
tã ⁊ ane. ⁊ cymi. HIE. Phariſei eni qꝛ p̄cepat dñs
ꝓp alimoniã ſacerdotũ ⁊ leuitarũ: quoꝝ ps erat do
min⁹: oīm rerũ offerri i tēplo decimas: vt itellectus
myſticos dimittam⁹ h̄ habebãt ſtudij: vt q̄ vilia fue
rãt cōportarēꝛ: cetera q̄ erãt maiora ꝑuipēdebant.
vñ ſeqꝛ: Et reli. q̄ grauio. ſũt le. iudi. ⁊ miſi. ⁊ fi. Ex h̄
capitulo arguit eos auaricie: qꝑ ſtudioſe ēt viliũ ole
rũ decimas exigãt: ⁊ iudiciũ i diſceptatiōe negocio
rũ: miãmqꝫ i paupes: ⁊ fidē i deũ: q̄ magna ſunt p̄ter
mittãt. CHRY. Uel qꝛ ſacerdotes auaricia pleni:
ſiqs decias alic⁹ rei: vel mīme nõ obtuliſſet corripie
bãt eũ: q̄ſi magnũ crimē feciſſet. Siqs aũt alterũ le
debat: aut i deũ peccabat: ñ curabãt eũ corripe: ō lu
cro ãt ſuo ſoliciti: ⁊ de gloria dei ac ſalute hoim ne
gligētes. Seruare ei iuſticiã ⁊ facē miam: ⁊ habere
fidē ꝓp ſuã gloriã de⁹ mãdauit. Decias ãt offerre ꝓ
pter vtilitatē ſacerdotũ: vt ſacerdotes q̇dē populo
i ſpiritalib⁹ obſequãꝛ: populi ãt in carnalib⁹ ſacerdo
tib⁹ ſubmiſtrēt: ſic ⁊ mõ fit: qꝛ omēs de honore ſuo
ſũt ſoliciti. De honore ãt dei nulli portiōes ēt ſuas
vigilãter defēdũt: ſed circa obſequiũ eccleſie curã i

pēdere nō attēdūt. Si popul⁹ decias nō obtulerit:
murmurāt oēs. ſi peccantē populum viderit: nemo
murmurat cōtra eos. Sʒ qꝛ ſcribarū ⁊ phariſeorum
ad quos loq̄baꝰ: q̄dā populares erāt: nō ē icōgruū
vt aliā expoſitionē faciam⁹ ꝑꝑ eos q̄ decimā dabāt
nā q̄ accipit decimas: recte deciare dr̄: ⁊ q̄ dat. Scri
be ḡ ⁊ phariſei minimaꝝ q̄dē rerū decias offerebāt:
oñdēde religiōis grā. In iudicijs aūt erāt iniuſti: in
fratrib⁹ ſine miſicordia: in vitate increduli. ORI.
Sʒ qm̄ origēs erat vt audiētes q̄dā dn̄m iſta loquē-
tē contēnerēt: minimarū rerū deciationē ſapienter
addidit: ⁊ hec oportuit facē: h̄ ē iudiciū: miſicordiā:
⁊ fidē: ⁊ illa non omittē. i. decimationē mētē: anethi
⁊ cymini. REMI. Oñdit q̄ppe dn̄s his vbiſ: qm̄ oīa
ꝑcepta legis tā maria q̄ȝ mīma ſūt implēda. Redar
guiꝰ āt q̄ elemoſynas de fructib⁹ terre facit: putanſ
ſe mīme poſſe peccare: quib⁹ nihil ꝓſūt elemoſyne:
niſi a peccatis ſtudeāt ceſſare. HYLA. Et qꝛ mino
ris ꝑiculi eēt deciationē oleris: q̄ȝ beniuolētie offi-
ciū ꝑterire: irridet eos ꝯter dn̄s dicens: Duces ceci
exco. culi. came. aūt deglu. HIE. Camelū puto eē
magnitudinē ꝑceptorū: iudiciū: miſicordiaꝝ: ⁊ fideꝫ.
Culicē deciationē mēte: anethi ⁊ cymini ⁊ reliquo
rū olerū viliū. Hec āt ꝑcepta dei q̄ magna ſūt deuo-
ram⁹ atq̄ȝ negligim⁹: ⁊ oꝑationē religiōis in ꝑuis q̄
lucrū habēt: cū diligētia demōſtram⁹. ORI. Vel
excolātes culicē. i. expellētes a ſe mīma delicta que
culices noīauit. Camelum āt glutiūt. i. cōmittētes
maria delicta q̄ noīat camelos: aīalia videlʒ tortuo
ſa ⁊ grādia. Scribe āt moraliter ſūt: q̄ āpli⁹ nihil eſti
māt poſitū ī ſcripturis q̄ȝ ſimplex ſmo demonſtrat:
phariſei āt ſūt oēs q̄ iuſtificāt ſemetipos: ⁊ diuidūt
ſe a ceteris dicētes: Noli mihi appropinquare: qm̄
mūdus ſū. Mēta āt ⁊ anethū ⁊ cyminū: ciborū ꝯdi
ture ſūt: nō ꝑncipales cibi. Sic ī ꝯuerſatiōe noſtra
q̄dā ſūt neceſſaria ad iuſtificationē: vt iudiciū: miſi-
cordia: ⁊ fides. Alia ſūt q̄ſi cōdiētia actuſ noſtros: ⁊
ſuauiores eos faciētia: riſus: ieiuniū: flexio genuū: ⁊
huiuſmōi. Quō āt nō eſtimāꝰ ceci q̄ nō vidēt: quo-
niā nihil ꝓdeſt cautū eē diſpēſatorē ī reb⁹ mīmis:
cū ꝑncipalia negligūꝰ. Vos ḡ ſmo pn̄s ꝯfundit: nō
quidē leuia ꝓhibēs obſuare: ſʒ ꝑncipalia ꝑcipiens
cauti⁹ cuſtodire. GRE. i. mor. Vel aliter: Culex ſu
ſurrādo vulnerat. camel⁹ āt ſpōte ſe ad ſuſcipienda
onera iclinat. Liquauerūt ergo culicē iudei: q̄ ſediti
oſum latronē dimitti petierūt. Camelū vō glutierūt
qꝛ eū q̄ ad ſuſcipiēda noſtre mortalitatis onera ſpō
te deſcēderat extiguere clamādo conati ſūt.

¶ Ve uobis ſcribe ⁊ phariſei hypo
crite: q mūdatis qd̄ deforis ē caliciſ
⁊ papſidis: itus aūt pleni eſtis rapi
na ⁊ imūdicia. Phariſee cece: mun
da pri⁹ qd̄ itus eſt calicis ⁊ papſidis
ut fiat ⁊ id qd̄ deforis ē mundū.

HIE. Diuerſ verbis eodē ſēſu q° ſupra arguit pha
riſeos ſimulatiōis ⁊ mēdacij: q alīud oñdāt hoībus
foris: aliud domi agāt. vñ dicit: Veh vo. ſcri. ⁊ pha.
hypo. q̄ mūdatis qd̄ deforis ē cali. ⁊ para. Nō h̄ di-
cit q ī calice ⁊ papſide eorū ſupſtitio morareꝰ: ſʒ q
foris hoīb⁹ oñderēt ſanctitatē: qd̄ māifeſtū eſt ex eo
q addidit dicēs: Int⁹ āt ple. eſtis rapi. ⁊ imūdicia.
CHRY. ſup matth. Vel h̄ dicit qꝛ iudei quotiēs in
greſſuri erāt ī tēplū: aut ſacrificia oblaturi aut ꝑ di-
es feſtos ſeipos ⁊ veſtimēta ſua ⁊ vtēſilia lauāt: ⁊ a
peccatis nemo ſeipm purgabat: cū de⁹ neq̄ȝ corpis
mūdiciā laudet: neq̄ȝ ſordes ꝯdēnet. Pone tn̄ qꝛ de
us odit ſordes corporū ⁊ vaſorū q̄ neceſſe eſt vt ipo
vſu ſordidenꝰ: quāto magis ſordes ꝯſcie odit: qui
ſi volum⁹ ſemꝑ mūdā ſuamus. HYLA. Arguit er
go eos q̄ iactātiā iutilis ſtudij ſequētes: vtilitatis ꝑ
fecte miſteriū derelinquūt. Calicis nāq̄ȝ vſ⁹ iterior
ē: q̄ ſi obſorduerit: q̄ ꝓficiet lot⁹ exteri⁹: atq̄ȝ iō iteri
oris cōſcie nitor ē obtinēd⁹: vt ea q̄ corpis ſūt: foris
ſec⁹ abluanꝰ. ⁊ iō ſubdit: Phariſee cece: mūda pri⁹
qd̄ itus ē: ca. ⁊ pa. vt fiat ⁊ id qd̄ deforis ē mūdum.
CHRY. ſup matth. Nō āt ſup h̄ dicit de ſenſibili
calice aut papſide: ſed de itelligibili: q̄ ſi nūq̄ȝ tetige
rit aquā: mūd⁹ pōt eē apud deū. Si āt peccauerit ⁊
tota aqua pelagi ⁊ fluminū ſe lauerit: ſordid⁹ eſt ⁊
miſer añ deū. CHRY. i ho. Attēde aūt q vbi de de
cimis loq̄baꝰ: cōueniēter dixit: Hec oportuit facere
⁊ illa ñ omittē. Decia eni elemoſyna q̄daꝫ ē: Quid
aūt nocet elemoſynā dare? nō tn̄ h̄ dixit ſicut lega
lē obſuationē idncēs. Hic āt vbi de purgatiōib⁹ et
imūdicijs diſputat: ñ ad h̄ addit: ſed oñdit q de ne-
ceſſitate ad iteriorē mūdiciā exterior ſeq̄ꝰ: qd̄ q̄dē ex
tra calicis ⁊ papſidis corp⁹ vocās: qd̄ āt int⁹ ē aiaꝝ.
ORI. Hic ſmo nos iſtruit vt feſtinem⁹ eē iuſti: ñ
apparere. Qui enim ſtudet vt appareat iuſtus. que
a foris ſunt mūdat: ⁊ que videnꝰ curat: cor autē ⁊
cōſcientiam negligit. Qui autē ſtudet ea que intus
ſunt. i. cogitationes mūdare: cōſequens eſt vt etiā
ea que a foris ſunt faciat mūda. Sed omēs falſi do
gmatis ꝓfeſſores calices ſunt a foris quaſi mūdati
ꝓpter ſpeciē religionis quā ſimulāt: abintus āt ple
ni rapina ⁊ ſimulatiōe: dū rapiūt homines ad erro
rem. Calix etiā ē vas ad potū: parapſidis ad cibum.
Omis ergo ſermo per quē potamur ſpiritaliter: vel
omnis narratio ꝑ quā nutrimur: vaſa ſunt potus ⁊
cibi. Qui ergo ſtudēt compoſitū ꝓferre ſermonem:
magis q̄ȝ ſalutari ſenſu repletū: calix eius a foris mū
datus ē: abintus autē ſordib⁹ vanitatis implerus.
Sed ⁊ lr̄e legis ⁊ ꝓphetarū calices ſpiritalis potus
⁊ parapſides neceſſariaꝝ eſcarū ſunt. Scribe q̄dem
⁊ phariſei ſtudent ſenſum exteriorē mundū demon
ſtrare. diſcipuli autē chriſti: ſenſum ſpiritalem mun
dare feſtinant.

¶ Ve uobis ſcribe ⁊ phariſei hypo
crite: qꝛ ſimiles eſtis ſepulchris de
albatis: q̄ a foris parēt hoīb⁹ ſpecio
ſa: int⁹ uero plena ſūt oſſib⁹ mortuo
rū ⁊ oī ſpurcitia. Sic ⁊ uos a foris
q̄deꝫ paretis hoībus iuſti: int⁹ autē
pleni eſtis hypocriſi ⁊ iniq̄tate.

ORI. Sicut habetur ſuperius: intus pleni rapina
⁊ intempantia: ſimiliꝰ hic pleni ſunt hypocriſi ⁊ ini
quitate: que compantur oſſib⁹ mortuorū ⁊ immū-
dicie vniuerſe. vñ dicit: Veh vobis ſcribe ⁊ phariſei

hypocrite qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis.
CHRY.ſup matth. Merito quidē iuſtorū corpo/
ra templa dicunt: quia anima in corpore iuſti dña/
tur: ſicut deus in templo. vel quia ipſe deus i corpo
ribus habitat iuſtis. Corpora autē peccatorū ſepul
chra dicunt mortuorū: quia anima mortua ē i cor/
pore peccatorū. nec eni viuens putanda ē: que nihil
viui aut ſpiritale agit in corpore. HIE. Sepulchra
autē forinſecus leuigata ſūt calce ꝛ ornata marmo
ribus in auro: coloribuſq; diſtinctis: intus autem
plena ſūt oſſibus mortuorū. vñ dicit: Que apparēt
hominib⁹ ſpecioſa: itus autē plena ſunt oſſib⁹ mor
tuorū ꝛ omni ſpurcitia. Sic autē ꝛ puerſi magiſtri
qui alia docēt: ꝛ alia faciūt: mundiciā habitu veſtis
ꝛ verbor̄ humilitate demōſtrāt: itus autē pleni ſūt
omni ſpurcitia ꝛ auaricia ꝛ libidine. ꝛ hoc manife/
ſte exprimit inferens: Sic ꝛ vos a foris quidē appa.
ho. iuſti. intus autē pleni eſtis hypocriſi ꝛ iniquita
te. ORI. Omnis eni iuſticia ſimulata mortua eſt
que ꝓpter deū non fit: magis autē neq; iuſticia eſt
ſic mortu⁹ homo nō eſt hō. Et ſicut mimi qui perſo
nas ſuſcipiūt aliorū: ꝛ nō ſunt ipi quos ſimulāt. Tā
ta ergo ſūt oſſa in eis ꝛ imūdicie: quāta bona ſimu/
lant i malo affectu. Uidenē aūt a foris corā homi/
nibus: nō eis quos ſcriptura appellat deos: ſed corā
eis q̄ ſicut homies moriunē. GRE. xxvj. moraliū.
Ante diſtrictū vero iudicē excuſationē iō de igno/
rātia habere nō poſſūt: q2 dū ante oculos hominuz
oēm modū ſanctitatis oñdunt: ipi ſibi ſunt teſtimo
nio: q2 bñ viuere nō ignorāt. CHRY. ſup mattheū
Dic autē hypocrita ſi bonū ē eſſe malū: vt q̄d nō vis
apparere quod vis eſſe? Nā quod turpe ē apparere
turpius ē eſſe: quod aūt formoſuz eſt apparere: for/
moſius eſt eſſe. Ergo aut eſto quod appares: aut ap
pare quod es.

Ue uobis ſcribe ꝛ phariſei hypo
crite: qui edificatis ſepulchra ꝓphe
tarum ꝛ ornatis monumenta iuſto
rum: ꝛ dicitis: Si fuiſſemus in die
bus patruz noſtrorū: non eſſemus
ſocij eoruz in ſanguine propheta&.
Jtaq; teſtionio eſtiſ uobiſmetipis:
q2 filij eſtis eorum qui prophetas
occiderunt.

HIE. Prudētiſſimo ſylogiſmo arguit eos eſſe fili
os homicidarū: dū ipſi opinione bonitatis ꝛ glorie
in pupulo edificāt ſepulchra ꝓphetarū: quos maio
res eorū interfecerūt. Et hoc ē quod dicit: Ueh vo/
bis ſcribe ꝛ phariſei hypocrite qui edificatis ſepul/
chra ꝓphetarū ꝛ ornat monumēta iuſtor̄. ORI.
Nō ſatis rationabiliter cōminari videē: aduerſus
eos q̄ edificāt ſepulchra ꝓphetarū. quātū eni ad h̄
laudabile aliq̄d faciebāt: quō ergo erāt digni ſuſci/
pere veh? CHRY. i ho. Nō ergo eos icuſat: qm̄ ſe/
pulcra edificāt: ſed intētiōi eorū detrahit: cum qua
edificabāt: qm̄ nō pp honorē eorū q̄ occiſi fuerant:
ſed ſicut pompā ſibi ſtatuētes i occiſionib⁹ illorū: ꝛ
formidātes: ne forte tēpore ꝓcedente ſepulchris de
ſtructiſ: tabeſcat tante audacie memoria. CHRY.
ſup matth. Uel q2 dicebāt apud ſe: Si bñfecerimuſ
paupib⁹: nō multi vidēt: ꝛ ꝑ tēpore vidēt. Nōne ḡ
meli⁹ edificia facim⁹ q̄ oēs aſpiciūt: nō ſolū i hoc tē
pore: ſed etiā i poſterū. O inſipiēs hō: q̄d tibi ꝓdeſt
poſt mortē iſta memoria: ſi vbi es torqueris: ꝛ vbi ñ
es laudaris? Dū aūt iudeos caſtigat dñs: chriſtianoſ
docet. nā ſi ad illos ſolos dixiſſet hec: dicta fuiſſent
tm̄ nō etiā ſcripta: nūc aūt ꝛ dicta ſūt ꝓpter illos: ꝛ
ſcripta ꝓpter iſtos. Si ergo iuxta alia bona fecerit
hō edificia ſancta: additamētū ē bonis. ſi aūt ſine a/
lijs bonis opibus: paſſio ē glorie ſecularis. Nō eniz
gaudēt martyres quādo ex illis pecunijs honoran
tur i q̄bus paupes plorāt. Semp etiā iudei ꝑteritor̄
ſanctorū cultores fuerūt ꝛ ꝑſentiū contēptores: ma
gis aūt ꝛ ꝑſecutores. Nō eni ſuſtinētes icrepatiōes
ꝓphetarū ſuorū: ꝑſequebanē eos ꝛ occidebant: po/
ſtea vero naſcētes filij itelligebāt culpas patrū ſuo
rū: ꝛ iō quaſi de morte inocētiū ꝓphetarū dolētes.
edificabāt memorias eorū. Et ipi tm̄ ſimiliter perſe/
quebanē ꝛ iterficiebāt ſuos ꝓphetas: icrepātes eos
ꝓpter peccata ſua. ꝛ iō ſubdit: Et dicitis: Si fuiſſe
mus i dieb⁹ patrū noſtrorū: nō eſſem⁹ ſocij eoruz in
ſanguine ꝓphetarū. HIE. Hoc aūt ꝛſi ſmone nō
dicāt: ope loquunē ex eo q̄ ambitioſe ꝛ magnifice
edificāt memorias occiſorū. CHRY. ſuper matth.
Qualia ergo cogitabāt i corde: talia loquebāē ꝛ fa
ctis. Naturalē aūt cōſuetudinē oīm malorū homi/
num hic chriſt⁹ exponit: q2 alter alteri⁹ culpā cito
itelligit: ſuā aūt difficile. Hō eni in cā alteri⁹ tranq̄l
lū habet cor: in ſua vero turbatū. Jn cā ergo alterius
de facili poſſum⁹ oēs iuſti iudices eē. Jlle aūt vere
iuſt⁹ ꝛ ſapiēs ē: q̄ ſibiipi iudex fieri pōt. Seq̄ē: Jtaq;
teſtimonio eſtis vobiſmetipis: q2 filii eſtis eorū q̄ ꝓ
phetas occiderūt. CHRY. i ho. Qualis aūt ē icuſa
tio filiū eē homicide eū q̄ nō cōmunicat mēti pr̄is:
patet q̄ nulla. vñ manifeſtū ē q̄ ꝓpter h̄ dicit: quia
occulte iſinuat malitie ſimilitudinē. CHRY. ſuper
matth. Teſtimonia eni ſūt de filijs mores parentuz
ſi eni pater fuerit bon⁹ ꝛ mater mala: aut ecōuerſo:
filij iterdū patrē ſequūtur: interdū matrē. Si āt am
bo fuerit equales: fit quidē aliquando vt de bonis
parētibus mali exeāt filij: aut ecōuerſo: ſ3 raro. Sic
eni hoc ē: ſicut cū extra regulā nature naſciē hō: aut
ſex digitos habēs: aut oculos nō habēs. ORI. Si3
ꝛ in ꝓpheticis dictis narratio ſm̄ hiſtoriā ē corpuſ
ſpiritalis aūt ſenſus ē aīa. Sepulchra ipe lr̄e ſcriptu
rarū ꝛ libri. Qui ergo ſolā hiſtoriā attendunt corpa
ꝓphetarū colūt in lr̄is poſita quaſi in q̄buſdā ſepul
chris. ꝛ dicunē phariſei. i. preciſi: quaſi animā ꝓphe
tarū precidētes a corpore.

Et uos implete menſurā patruz
ueſtrorū. Serpētes genimina uipe
rar̄: quō fugietis a iudicio gehēne?
Jō dico uobis: Ecce ego mitto ad
uos ꝓphetas ꝛ ſapiētes ꝛ ſcribas: ꝛ
ex illis occidetis ꝛ crucifigetis: ꝛ ex
eis flagellabitis i ſynagogis ueſtris

ꝛ ꝑſequimini de ciuitate in ciuitatē
ut ueniat ſuꝑ uos oīs ſanguis iuſt⁹
q effuſus eſt ſuꝑ terrā: a ſanguine a
bel iuſti uſqꝫ ad ſanguinē zacharie fi
lij barachie: quē occidiſtis inter tem
plū ꝛ altare. Amē dico uobis ueni
ent hec oīa ſuꝑ generationē iſtā.

CHRY. in ho. Quia dixerat ꝯtra phariſeos ꝛ ſcri-
bas ꝙ filij eſſent eorū q̄ occiderūt ꝓphetas: nūc ma
nifeſtat ꝙ ī malicia eis ſimiles erāt: ꝛ ꝙ fictio erat
hoc ꝙ dicebāt: ꝙ nō cōmunicaſſent opibuſ eorꝫ ſi
fuiſſent ī tēpore illo. Et iō dicit: Et vos iplete mēſu-
rā patrū veſtrorū. Nō quidē hoc dicit quaſi iniun-
gēs: ſed quaſi ꝑdicēs qđ futuꝝ erat. CHRY. ſuper
matth. Propheriʒat enī vel futuꝝ eē: vt ſicut patres
eorū īterfecerūt ꝓphetas: ſic ꝛ ipſi īterficerēt chriſtū
ꝛ apoſtolos ꝛ ceteros ſanctos: vtputa ſi contra ali-
quē litiges aduerſariū dicis illi: fac mihi qđ es factu
rus. nō iubes vt faciat ſed oñdis te ītelligere qđ co-
gitat facere. Et quidē quātū ad veritatē excesſerūt
menſurā patrū ſuorū. Illi enī homīes occiderūt: iſti
deū crucifixerūt. Sꝫ q: volūtate ſua deſcēdit ī mor-
tē: nō īputat illis ſue mortis peccatū: īputat autēꝫ il
lis mortē apoſtolorū ceterorūqꝫ ſanctorū. Et iō di-
cit: Implete ꝛ nō ſuꝑimplete. Nā benigni ꝛ iuſti iu
dicis ē ſuas iniurias contēnere: ꝛ aliorū iniurias vi-
dicare. ORI. Impleuit etiā mēſurā paterne iniq-
tatis: ꝑ hocipm̄ ꝙ nō credūt ī chriſtū. Cā āt īcredu-
litatis fuit: qm̄ ſemꝑ animū ſuū dederūt circa hiſto-
rias corꝑales: nihil ſpiritale ī eis volētes ītelligere.
HYLA. Quia ergo mēſurā paterne volūtatis im
plebūt: iō ꝛ ſerpētes ꝛ vipina generatio ſūt. vñ ſeq-
tur: Serpētes genimina viperarū quō fugietis a iu-
dicio gehēne? HIE. Hocipꝫ ꝛ iohānes baptiſta di
xerat. Sic ergo de viperis inq̄t naſcūť vipere: ſic de
homicidis prib⁹ vos nati eſtis homicide. CHRY.
ſuꝑ matth. Genimina aūt viparū dicūť: qm̄ talis eſt
viparū natura vt filij rumpāt vterū matris: ꝛ ſic ꝓ-
cedāt: ſic ꝛ iudei ſemꝑ parētes condēnāt: reꝑhendē-
tes eoꝝ facta. Dicit aūt Quō fugietis a iudicio gehē
ne? Nūqđ ſepulchra ſanctorū edificātes? Sed pm̄⁹
grad⁹ pietatis ē ſanctitatē diligere. deinde ſanctos:
ſine cā eī iuſtos honorat q̄ iuſticiā ſpernit. Nō poſ-
ſunt ſancti amici eē illorū q̄bus de⁹ ē inimicus: an
forſitan nomē vacuū vos liberabit: q: videmini eē ī
populo dei. puto aūt ꝙ meli⁹ ē inimic⁹ apertus q̄ꝫ
amic⁹ falſus: ſicut apud deū odibilior eſt q̄ ſeruū dei
ſe dicit: ꝛ mādata diaboli facit. apud deū quidem q̄
hominē occidere diſponit: anq̄ꝫ occidat: homicida
habeť. Volūtas enī ē que aut remunerať ꝓ bono:
aut condēnať ꝓ malo. oꝑa aūt teſtimonia ſunt vo
lūtatis. Nō ergo querit de⁹ oꝑa propter ſe: vt ſciat
quō iudicet: ſed ꝓpter alios vt oēs ītelligāt quia iu
ſtus ē de⁹. Prouidet autē de⁹ occaſioni peccādi ma
lis: non vt peccare faciat: ſed vt peccatorē oñdat: ꝛ
bonis ꝑbet occaſionē: ꝑ quā oñdant ꝓpoſitū volū-
tatis ſue. Sic ergo ſcribis ꝛ phariſeis dedit occaſio-
nē oñdendi volūtatē ſuā. vñ cōcludit. Iō ecce mit-
to vobis ꝓphetas ꝛ ſapiētes ꝛ ſcribas. HYLA. i. a
poſtolos q̄ de futurorū reuelatiōe prophete ſūt: de
chriſti agnitiōe ſapiētes: de legis ītelligētia ſcribe.
HIE. Vel obſerua iuxta apoſtolū ſcribentē ad cori
thios: varia dona eſſe diſcipulorū chriſti: alios pro
phetas q̄ vētura ꝑdicāt: alios ſapiētes q̄ nouerūt q̄n
dñt ꝓferre ſmonē: alios ſcribas ī lege doctiſſimos:
ex q̄bus lapidat⁹ ē ſtephan⁹: paul⁹ occiſus: petrus
crucifix⁹: flagellati ī actib⁹ apoſtolorū diſcipuli: ꝑ
ſecuti ſūt eos de ciuitate ī ciuitatē: expellētes de iu
dea vt ad gentiū populos trāſmigrarēt. ORI. Et
ſcribe q̄ mittunť a chriſto ſūt ſm̄ euāgeliū quos ꝛ
ſpūs viuificat ꝛ lrā nō occidit: ſicut lrā legis quā ſe
quētes ī vanas ſuꝑſtitiōes īcurrūt. Simplex āt euā
gelij narratio ſufficit ad ſalutē. Scribe aūt legis ſcri
bas noui teſtamēti adhuc ꝑ detractionē flagellant
ī ſynagogis ſuis. ſed ꝛ heretici q̄ ſūt ſpiritales phari
ſei: linguis ſuis chriſtianos flagellāt ꝛ ꝑſequūtur de
ciuitate ī ciuitatē: interdū corꝑaliter: aliq̄n aūt ſpiri
taliter volētes eos expellere: q̄ſi de ꝓpria ciuitate le
gis ꝛ ꝓphetarū ꝛ euāgelij ī aliō euāgeliū. CHRY.
ſuꝑ matth. Deīde vt oñdat qm̄ nō īpune hoc facīt
īeffabilē eis ex his timorē īcutit. vñ ſubdiť: Vt veni
at ſuꝑ vos oīs ſanguis. RABA. i. omis debita vl
tio ꝓ effuſo ſanguīe iuſtorū. HIE. De abel quidē
nulla ē ambiguitas q̄n hic ſit quē chain frater occi
derit. Iuſtus aūt nō ſolū ex dñi nūc ſnīa: ſed ex gene
ſis teſtimonio cōꝓbať: vbi accepta ei⁹ a deo nar
rantur munera. Querim⁹ āt q̄s fuerit iſte zacharias
fili⁹ barachie: q: multos legim⁹ zacharias: ꝛ ne libe
ra nobis tribuereť erroris facultas additū ē: Quem
occidiſtis iter templū ꝛ altare. Alij zachariā filium
barachie dicūt q̄ in. xij. ꝓphetis vndecim⁹ ē: patris
q̄ꝫ in eo nomē cōſentit. ſed vbi occiſus ſit iter tēplū
ꝛ altare ſcriptura nō loquiť: maxie cū tēporib⁹ eius
vix ruine tēpli fuerit. Alij zachariā patrē iohānis in
telligi volūt. ORI. Venit enī ad nos quedā tradi
tio talis: quaſi ſit aliq̄s loc⁹ ī tēplo: vbi virginib⁹ q̄
dem licet adorare deū: ex pte āt earū thorū virilē nō
ꝑmittebāt ī eo cōſiſtere. Maria aūt poſtq̄ꝫ genuit
ſaluatorē: īgrediēs ad orandū ſtetit ī illo virginū lo
co: ꝓhibētibuſ aūt eis q̄ nouerāt eā iā filiū genuiſſe
Zacharias dixit: q̄m digna ē virginū loco cū adhuc
ſit virgo. Ergo quaſi manifeſtiſſime aduerſus legē
agentē occiderūt eū iter templū ꝛ altare viri genera
tionis illi⁹. HIE. Hoc tñ q: de ſcripturis nō habet
auctoritatē: eadē facilitate contēnitur q̄ ꝓbať. Alij
iſtū volūt eſſe zachariā q̄ occiſus ſit a ioas rege iude
īter templū ꝛ altare. i. ī atrio tēpli. Sed obſeruādū
ꝙ ille zacharias nō fuit fili⁹ barachie ſed ioiade ſa
cerdotis. Sed barachias in lingua noſtra bñdicens
deū diciť: ꝛ ſacerdotis ioiade iuſticia hebreo nomi
ne demōſtrať. In euāgelio vero quo vtunť naʒare
ni: ꝓ filio barachie filiū ioiade ſcriptū reperimus.
REMI. Querendū eſt aūt quō vſq̄ꝫ ad ſanguinē za
charie dixerit: cū plurimorū ſanctorum ſanguis po
ſtea fuit effuſus? Soluiť aūt ſic. Abel paſtor ouium
fuit ꝛ ī cāpo occiſus. zacharias fuit ſacerdos ī atrio
tēpli īterfect⁹. Iō ergo dñs hos duos cōmemorat:
quoniā ꝑ hos oēs ſancti martyres deſignanť laica
lis. ſ. ꝛ ſacerdotalis ordinis. CHRY. in ho. Abel ēt
cōmemorauit: oñdens qm̄ ex inuidia eſſent chriſtū
ꝛ diſcipulos ei⁹ occiſuri. Zacharie aūt mētiōne fe

cit: quoniā duplex ꝓsumptio fuit in ei⁹ occisiōe. nō
eni solū i sanctū hominē facta est: sed ⁊ in loco san-
cto. ORI. Zacharias etiā iterpretat̃ memoria dei
oīs ergo q̄ memoriā dei disꝑdere festinat: i eis quos
scādalizat zacharie sanguinē videt̃ effundē filij ba-
rachie. Per bn̄dictionē eni dei: memores sum⁹ dei.
Ab impijs etiā memoria iterficit̃ dei: qm̄ ⁊ templuȝ
dei a lasciuis corrūpitur: ⁊ altare ei⁹ ꝑ negligentiaȝ
orationū sordidarū sordidat̃. Abel aūt luct⁹ interꝓ
tatur. Qui ergo nō recipit quod scriptū ē: Beati q̄
lugēt: sanguinē effundit abel: hoc ē veritatē luctus
salutaris. Effundit etiā aliq̄ veritatē scripturarū q̄si
sanguinē earū: q: oīs scriptura nisi f̄m veritatē itel-
ligat̃: mortua ē. CHRY. in ho. Et vt omnē excusa-
tionē illis adimeret: ne dicerēt: qm̄ ad gētes eos mi-
sisti: ꝓpter hoc scādalizati sum⁹ ꝓdixerat ꝙ ad eos
essent mittēdi discipuli: ⁊ idō de vltione eorū subdit̃:
Amē dico vobis: veniēt hec omia sup̄ generationeȝ
istā. GLO. Non hos tm̄ p̄sentes dicit: sed oēm ge-
nerationē precedenteȝ ⁊ futurā: q: oēs vna ciuitas
sunt: ⁊ vnū corp⁹ diaboli. HIE. Regula auteȝ scri-
pturaꝝ ē duas generatiōes bonoꝝ ⁊ maloꝝ nosse.
De generatiōe bonoꝝ dicit̃: Generatio iustoꝝ bene-
dicet̃: de malis vero in p̄senti loco generatio vipe-
raꝝ. Ergo ⁊ isti q: similia sicut chain. ⁊ ioas ꝯ aplos
gesserūt: de vna generatiōe eē referūt̃. CHRY. in
ho. Uel aliter q: gehēne pena quā eis cōminat̃⁹ fue-
rat tardabat. Cōminat̃ etiā eis p̄ntia mala cū dicit:
Ueniēt hec oīa sup̄ generatiōeȝ istā. CHRY. sup̄
matth. Sicut. n. oīa bona: q̄ in singulis generatiōi-
bus ꝯstitutiōe mūdi oēs sancti merebāt̃: illis nouis-
simis sūt donata: q̄ receperūt christū: sic omnia mala
q̄ i singulis generatiōib⁹ a cōstitutiōe mūdi pati me-
ruerūt oēs iniqui: sup̄ nouissimos iudeos venerūt: q:
christū repulerūt. Aut ita: sicut oīs iusticia ꝑcedētiū
sanctoꝝ imo oīm sāctoꝝ tātū mereri ñ potuit q̄ntū
gratie datū est hoīb⁹ i christo: sic oīm peccata impi-
oꝝ tantū mereri nō potuerūt quātū veīt sup̄ iudeos
vt corporalia paterēt̃: qualia passi sūt a romanis. ⁊
sic postmodū oēs generatiōes eoꝝ vsq̄ in finē seculi
ꝓicerētur a deo: ⁊ ludibriū fierēt gētib⁹ vniuersis.
Quid eni pei⁹ pōt fieri q̄ȝ filiū cū misericordia ⁊ pi-
etate veniētē nō suscipe s̄ȝ tali mō interficere: Uel
ita: oīs gens vel ciuitas ñ stati cū peccauerit punit
eam deus: s̄ȝ expectat ꝑ multas generatiōes. quādo
aūt placuerit deo: ꝑdere ciuitatē illā aut gētē videt̃
oīm generationū peccata reddere illis: qm̄ que oēs
merebāt̃: hec sola passa est: sic ⁊ generatio iudeoruȝ
ꝓ patrib⁹ suis videt̃ punita. Uere aūt nō ꝓ illis sed
ꝓ se cōdemnati sūt. CRHY. i. ho. Qui. n. mltos iā
peccātes vidit ⁊ incorrect⁹ ꝑmāsit: eadeȝ rursus vel
grauiora faciēs: maiori ē pene obnoxius.

¶ Hierusalē hierusalē: que occidis
ꝓphetas ⁊ lapidas eos q ad te missi
sūt: quotiēs uolui cōgregare filios
tuos queādmodū gallina cōgregat
pullos suos sb̄ alas: ⁊ noluisti. Ecce
reliq̄tur uobis domus u̅ra deserta.
Dico eni uob̄ nō me uidebitis āmō
donec dicatis: Benedictus q uenit
in nomine domini.

¶ CHRY. i. ho. Post ꝑdicta ad ciuitatem cōuertit
dn̄s f̄monē: ex hoc erudire volens auditores. vnde
dicit: Hierusalē hierusalē. Hec aūt duplicatio mise-
rētis ē: ⁊ valde diligētis. HIE. Hierl'm āt nō saxa ⁊
edificia ciuitatis s̄ȝ habitatores vocat: quā p̄ris plā-
git affectu. CHRY. sup̄ matth. Preuidēs ruinam
ciuitatis illius ⁊ plagā: que a romanis supuentura.
erat recordabat̃ q̄dē sanguinis scōꝝ suoꝝ: q̄ effusus
erat ab illis ⁊ postmodū effūdēdus. vn̄ addit: Que
occidis ꝓphetas: ⁊ lapidas eos qui ad te missi sunt.
Missum ad te isaiaȝ occidisti: ⁊ fuū meū hieremiā
lapidasti. Ezechielē tractū per lapides excerebrasti:
quō saluaberis: q̄ ad medicū nō venire ꝑmittis: ⁊ ñ
dixit Occidisti aut lapidasti: s̄ȝ Occidis ⁊ lapidas. i.
quasi hoc ꝓpriū ⁊ naturalē cōsuetudinē hn̄s: vt oc-
cidas ⁊ lapides sanctos. Eadē fecit aplis q̄ fecerat
aliqn̄ ꝓphetis. CHRY. in. ho. Deinde cū vocasset
eam: ⁊ abominabiles eius occisiones dixisset: q̄si se
excusādo dixit: Quotiēs volui cōgregare filios tuos
q. d. neq̄ȝ predictis occisionib⁹ me a tua beniuolētia
auertisti: sed volui te mihi adiungere: nō semel aut
bis s̄ȝ mltociēs. Magnitudinē aūt amoris sub simi-
litudine galline ostendit. AVG. de questi. euan.
Hoc. n. genus animātis magnū affectū in filios hȝ:
ita vt eoꝝ ifirmitate affecta ifirmet̃ ⁊ ipa. Et quod
difficile i ceteris aīantib⁹ inuenies: alias suis filios ꝓ-
tegēs cōtra miluū pugnat: sic ⁊ mater n̄ra dei sapi-
ētia: ꝑ carnis susceptionē ifirmata quodamō: f̄m il-
lud apostoli. Quod ifirmū ē dei: fortius est homini-
b⁹: ꝓtegit ifirmitateȝ nostram: ⁊ resistit diabolo ne
nos rapiat. ORI. Filios aūt hierusalē dicit f̄m ꝙ
dicim⁹ semꝑ: ciuiū successores ꝑcedētiū filios. Dicit
aūt: Quotiēs volui: cū sit manifestū semel eū docu-
isse in corpore iudeos. Semꝑ enim christus presens
fuit ⁊ in moyse ⁊ in ꝓphetis ⁊ i āgelis ministrātib⁹
saluti humane ꝑ singulas generatiōes. Siquis autē
nō fuerit cōgregatus ab eo: iudicabit̃ q̄si voluerit ꝯ-
gregari. RABA. Cessent igit̃ heretici christo p̄n-
cipiū ex virgine dare: omittāt aliū legis ⁊ ꝓphetaꝝ
deū ꝑdicare. AVG. in encheridion: Ubi est auteȝ
illa oīpotentia qua in celo ⁊ in terra oīa quecūq̄ȝ
voluit fecit: si colligere filios hierusalē voluit ⁊ non
fecit: An nō potius illa quidem filios tuos ab ipo
colligi noluit: s̄ȝ ea quoq̄ȝ nolēte: filios ei⁹ colligit
ipe quos voluit. CHRY. i. ho. Deinde cōminatur
penā quā semꝑ formidauerūt. s. ciuitatis ⁊ templi
euersionē dicēs: Ecce reliq̄tur vobis dom⁹ v̄ra de-
serta. CHRY. sup̄ matth. Sicut eni corp⁹ anima re-
cedēte ꝑus q̄dē frigescit: deīde putrescit ⁊ soluit̃: sic
⁊ tēplū nostrū dei spiritu recedēte ꝑmus seditiōibus
⁊ in disciplinatiōe replebit̃: deinde veniet ad ruinā.
ORI. Semꝑ etiā eis q̄ noluerit ꝯgregari sub alis
eius comminatur christus: Ecce relinquetur vobis
dom⁹ vestra deserta. i. anima ⁊ corpus. Sed ⁊ siquis
ex vobis noluerit congregari sub alis christi: ex tem-
pore illo ex quo cōgregatiōem refugit actu magis
q̄ȝ corpore: non videbit pulchritudinē verbi: donec
penitens a ꝓposito malo dicat: Benedictus qui ve-
nit in nomine domini. Tunc eni verbū dei bn̄dictū

venit ſuper cor hoīs: qñ fuerit q̄s cōuerſus ad deū.
vñ ſeq̄tur: Dico enī vobis: non me videbitis ammō
donec dicatis: Benedictus qui venit in noīe dñi.
HIE. q. d. Niſi penitētiā egeritis ⁊ cōfeſſi fueritis
ipm eē me: de quo ꝓphete cecinerūt filiū oīpotētis
patris: faciē meā nō videbitis. Dūt ergo iudei datuꝫ
ſibi tempus penitētie. Cōfiteātur benedictū qui ve-
nit in nomine domini: ⁊ chriſti hora conſpicient.
CHRY. in. ho. Uel aliter: Per h̄ occulte ſecūduꝫ
aduentū ſignificauit: quoniā tūc oīo eū adorabūt.
Quod aūt dicit Ammodo: ad tēpꝰ crucis refertur.

CAPI. XXIIII.

Et egreſſus ieſuſ de templo
ibat. Et acceſſerūt dicipuli
eius: ut oſtenderēt ei edifi
catiōes tēpli. Ipſe aūt rñdēs: dixit
illis: Uidetis hec oīa? Amen dico
uobis: nō reliq̄tur hic lapis ſup lapi
dem: q nō deſtruatſ.

ORI. Poſtq̄ꝫ oīa que ſup hieruſaleꝫ vētura erāt
chriſtꝰ ꝑdixit: exijt de tēplo qui cōſeruauerat tēplū
ne caderet donec fuit ī eo. vñ dicitſ: Et egreſſus ieſꝰ
de templo ibat. Sed ⁊ vnuſq̄ſqꝫ cū ſit templū dei ꝓ
pter ſpiritū dei inhabitantē ī ſe: ipſe ſit cā ſue deſer
tiōis vt aggrediatſ chriſtꝰ. Seq̄tſ: Et acceſſerūt ad eū
diſcipuli eiꝰ vt oñderent ei edificatōes tēpli. Dignū
ē videre q̄uō oſtendūt ei ſtructuras tēpli: quaſi nū-
q̄ꝫ viderit templū. Ad qd̄ rñdendū ē: q cū chriſtꝰ ꝓ-
phetizaſſet ſupius ruinā tēpli futurā: audiētes diſci
puli mirati ſūt talē ac tantā tēpli ſtructurā ad nihi
lū redigēdā: ꝓpterea oñdunt ei: vt flecterēt eum ad
miſericordiā loci illiꝰ ne faceret quod fuerat cōmi-
natus. Sed ⁊ cū ſit humane nature admirabilis cō
ſtructio facta videlicet tēplū dei: diſcipuli ceteriq̄ꝫ
ſancti etiā mō mirāda opa dei erga figmētū huma
num cōfitētes: ante cōſpectū chriſti ītercedūt: ne de
ſerat genꝰ humanū ꝓpter peccata ipſorū. Sequitur
Ipſe autē reſpondēs dixit eis: Uidetis hec omnia?
Amē dico vobis: nō relinqueſ hic lapis ſup lapidē
q̄ nō deſtruatſ. RABA. Iuxta hiſtoriā manifeſtꝰ
ē ſenſus: qr. xlij. anno poſt paſſionē dñi: ſub Ueſpaſi
ano ⁊ Tito romanis pīcipibꝰ ciuitas euerſa ē cum
tēplo. REMI. Diuinitꝰ aūt ꝓcuratū ē vt reuelata
iā luce grē: tēplū cū ſuis cerimonijs tollereſ: ne for-
te aliq̄s puulus ī fide dū videret oīa illa que a dño
fuerāt īſtituta ⁊ a ꝓphetis ſanctificata adhuc pma
nere: paulatim recedendo a ſynceritate fidei: ad car
nalē iudaiſmū trāſiret. CHRY. ī ho. Sed qualiter
verū ē q nō māſit lapis ſup lapidē? Uel enī deſola-
tionē eiꝰ oñdens oīmodā h̄ dixit: vel ſm illū locum
vbi erat: ſūt enī eiꝰ ptes vſq̄ꝫ ad fundamēta deſtru-
cte. Cū his ⁊ illud dicā: qm̄ ex his q̄ facta ſūt: ⁊ de re
liquis oportet credere q pibūt pfecte. HIE. My-
ſtice aūt recedēte dño de tēplo: oīa legis edificia ⁊
cōpoſitio mādatorū ita deſtructa ē: vt nihil a iudeis
poſſit ipleri: ⁊ capite ſublato vniuerſa īter ſe mēbra
cōpugnet. ORI. Oīs etiā hō q̄ ſuſcipiēs ī ſe verbū
dei templū ē: ſi poſt peccatū adhuc ſuat ex pte veſti
gia fidei ⁊ religiōis tēplū ē ex pte deſtructū ⁊ ex pte
cōſiſtēs. Qui aūt poſtq̄ꝫ peccauerit curā ſui nō ha-
bet: paulatiꝫ minuitſ donec ad plenū recedat a deo
viuēte. ⁊ ſic nō relinqueſ lapis ſuper lapidē mādat-
torū dei qui nō deſtruatſ.

Sedēte aūt eo ſup montē oliueti
acceſſerūt ad eū diſcipuli ſecreto di
centes: Dic nobiſ qñ hec erūt: ⁊ qd̄
ſignū aduētus tui: ⁊ cōſumatiōis ſe
culi. Et rñdens ieſus dixit eis: Ui
dete ne quis uos ſeducat. Multi ei
uenient in nomie meo: dicentes: ego
ſum chriſtꝰ: ⁊ multos ſeducent.

REMI. Perſeuerās dñs ī itinere ꝑuenit ad mon
tē oliueti: ⁊ q̄buſdā diſcipulis ī via oñdentibꝰ ⁊ lau
dātibus edificationē tēpli: ipſe palā ꝑdixerat oīa eē
deſtruēda iccirco cū ꝑueniſſent ad mōtē oliueti: ac
ceſſerūt ad eū iterrogātes. vñ dicitſ: Sedente aūt eo
ſup mōtē oliueti. CHRY. Propter h̄ autē ſecreto
acceſſerūt: qr de magnis erāt iterrogaturi. Etenī cu
piebāt diſcere diē aduētus eiꝰ qr vehemēter deſide-
rabāt gloriā eius videre. HIE. Et iterrogāt tria. p̄-
mo quo tēpore hieruſalē deſtruēda ſit dicētes: Dic
nobis quādo hec erūt: ſecūdo quo tēpore chriſtꝰ ve
turus ſit. vñ dicūt: Et quod ſignū aduētus tui: ter
cio quo tempore cōſumatio ſeculi ſit futura. vñ di
cūt: Et cōſumationis ſeculi. CHRY. Lucas autē
ait vnā eſſe iterrogationē q̄ ē de hieroſolyma. quaſi
eſtimātibꝰ diſcipulis tūc futurū eē chriſti aduētum
⁊ finē mūdi: quaſi hieroſolyma deſtrueretſ. Marcꝰ
aūt nō omnes eos de cōſumatione hieroſolyme: ſꝫ
petrū iacobū iohānem ⁊ andreā quaſi liberius ⁊ ſe
curius chriſto loquētes. ORI. Puto aūt montē
oliueti myſteriū eē eccleſie que ex gētibus ē. RE-
MI. Mons enī oliueti nō habet īfructuoſas arbo-
res: ſed oliueta q̄bus lumē nutritſ ad fugādas tene
bras: ⁊ q̄bus feſſis requies: īfirmis ſalꝰ pſtatſ. Sedēs
aūt dominus ſupra montē oliueti cōtra tēplum: de
ruina ipſius ⁊ excidio iudaice gētiſ diſputat: vt etiā
ipſo ſitu corpis monſtret: quia quietus manēns in
eccleſia impiorum ſuperbiam condēnat. ORIG.
Agricola enim reſidens in monte oliueti: verbum
dei eſt in eccleſia confirmatū: chriſtus. ſ. qui ſemper
oleaſtri ramos inſerit in bonam oliuam patri. Qui
autem habēt fiduciā ante chriſtum: diſcere volunt
ſignum aduētus chriſti ⁊ conſumationis ſeculi. Eſt
autē duplex aduētus verbi in anima. Primus qui-
deꝫ ſtulta predicatio de chriſto: quando predicamꝰ
chriſtū natum ⁊ crucifixum. Secundus autem ad-
uentus eſt in viris perfectis: de quibus dicitur: Sa
pientiam loquimur inter perfectos. ⁊ huic ſecundo
aduētu adiungitur conſumatio ſeculi in viro perfe-
cto cui mūdus crucifixus eſt. HYLA. Et qr tria a
diſcipulis queſita ſunt: diſtinctis ⁊ temporibus ⁊ in
telligentie ſignificationibus ſeparantur. Reſpondetſ
ergo primo de ciuitatiſ occaſu: ⁊ quando confirma
tur veritate doctrine: ne quis fallat ignorātibꝰ poſ-
ſit obrepere. vnde ſequitur: Et reſpondens ieſus di-
xit eis: Uidete ne quis vos ſeducat. Multi enim
venient in nomine meo dicentes: Ego ſum chriſtus

CHRY. Neqꝫ.n. de hieroſolyma: neqꝫ de ſecundo
aduentu reſpōdit ſtatim: ſed de malis quib⁹ ſtati ob
uiandum erat. HIERO. Un⁹ aūt eorū̄ de quibus
loquit̄ fuit ſimon ſamaritan⁹: quem in actib⁹ apo/
ſtolorū̄ legimus: qui ſe magnā dicebat eſſe virtutē:
hic quoqꝫ inter cetera in ſuis voluminib⁹ ſcripta di/
mittens: Ego ſum ſermo dei: ego omnipotens: ego
omnia dei. Sed ꝛ iohānes apoſtol⁹ in epiſtola ſua
loquit̄: Audiſtiſ quia antichriſt⁹ vētur⁹ eſt: nūc autē
antichriſti multi ſunt. Ego reor omēs hereſiarchas
antichriſtos eſſe: ꝛ ſub nomīe chriſti ea docere: que
cōtraria ſunt chriſto: nec mirū ſi aliquos ab his vi
deam⁹ ſeduci: cū domin⁹ dixerit: Et multos ſeducēt.
ORIGE. Multi aūt ſunt qui ſeducunt̄: quia lar
ga eſt porta que ducit ad pditōem: ꝛ multi ſunt q̄
intrāt per eam. Hoc aūt ſolū ſufficit ad cognoſcen/
dū ſeditōem antichriſtorū̄ qui dicūt: Ego ſū chriſt⁹:
qḋ nūqꝫ legit̄ xp̄s dixiſſe: Sufficiebāt.n. ad credēdū
ꝙ ipe eſt xp̄s opera dei: et ſermo quē docebat: ꝛ vir/
tus ipius. Omis etiā ſmo qui ꝓfitet̄ expoſitionem
ſcripturarū ſm fidē earū et nō habet vitatē a anti/
xp̄us eſt. Sed ꝛ omēs virtutes inuenim⁹ eſſe xp̄m: ꝛ
omnes ſimulatas v̄tutes antixp̄m: qm̄ oēs ſpēs bo/
ni quaſcūqꝫ habet xp̄us ī ſe: in veritate ad edifica/
tionem hoim. omnes eas habꝫ diabulus ī ſpecie ad
ſeductōes ſanctor̄. Opus ḡ ē nobis deo auxiliato/
re: ne quis nos ſeducat vl̄ ſermo vel v̄tus. Malum
enī inuenire aliquē ſm mores vite errātem. Multo
autē peius arbitror eſſe non ſm veriſſimam regulā
ſcripturar̄ ſentire.

**Audituri eī eſtis prelia ꝛ opinio
nes ꝑlior̄ uidete ne turbemī. Opor
tet enī hec fieri: ſed nondum ē finis:
Cōſurget enī gens in gētē: ꝛ regnū
ī regnū: ꝛ erūt peſtilētie ꝛ fames: ꝛ
terremot⁹ p loca. Hec autē omnia
initia ſūt dolor̄.**

AVG. Ad eſichiū. Interogantib⁹ diſcipl'is ea do/
minus reſpondit que iā ex illo tempore fuerāt ſecu/
tura: ſiue ō excidio hieruſalē. vnde orta eſt ipius in/
terrogatōis occaſio: ſiue de aduētu ſuo per eccleſiā
in qua vſqꝫ ad finē venire nō ceſſat. in ſuis.n. veniēs
agnoſcit̄: dum ei⁹ quotidie mēbra naſcūtur: ſiue de
ipo fine in quo apparebit viuoſ iudicatur⁹ ꝛ mortu
os. Cum itaqꝫ ſigna dicat que ad iſta tria ptinent:
qḋ eor̄ triū ſignorū ad aliquid horū referēdū ſit di/
ligēter cōſiderādū eſt: ne forte quod ptinet ad vnū
referendū putem⁹ ad alterū. CHRY. Hic aūt loq̄t̄
de prelijs que hieroſolymis erant futura cum dicit
Audituri.n. eſtis prelia: ꝛ opiniones ꝑliorū. ORI.
Qui audit ipas voces que fiūt in ꝑlijs: audit prelia.
qui aūt de prelijs longe geſtis audit: opiones vel ru
mores audit ꝑliorū. CHRY. in home. Quia vero p
hoc turbari etiā diſcipuli poterant ideo ſubdit: Ui
dete ne turbemini. Deinde quia eſtimabāt poſt illō
bellū quo hieruſalē deſtrueret̄: ſtatim finē mūdi eē
venturū: eos in vera opiniōe ſtabilit dicēs: Oportet
enī hec fieri: ſed nondū eſt finis. HIE. i. nō putem⁹
diē inſtare iudicij: ſed in temp⁹ aliud reſeruari: cui⁹
ſignū ꝑſpicue in cōſequētib⁹ ponit̄: Cōſurget.n. gēs
in gentē: ꝛ regnū in regnū. RABA. Uel admonē
tur apoſtoli ne his aduenientib⁹ terreant̄: vt hiero/
ſolymā iudeāqꝫ deſerāt: quia nō ſtatim finis: ſed in
quadrageſimū annū deſolatio ꝓuincie: vltimūqꝫ vr
bis ꝛ templi ſequet̄ excidiū: de q̄b⁹ ſubdit̄: Conſurgꝫ
enim gens in gentē: ꝛ regnū in regnū. Cōſtat autē
hic acerbiſſimos dolores quib⁹ omis vaſtata eſt ꝓ/
uincia ad litterā cōtigiſſe. CHRY. in home. Dein
de vt oſtēdat quoniā ꝛ ipe preliabit̄ contra iudeos
nō ſolum bella prenūciat: ſed ꝛ plagas diuinit⁹ illa
tas. vnde ſubdit: Et erunt peſtilētie: ꝛ fames: ꝛ terre
mot⁹ per loca. RABA. Notandū ꝙ in hoc ꝙ di/
cit: Cōſurget gens in gentē. oſtēdit̄ ꝑturbatio hoim
Erūt peſtilētie: ecce inequalitas corpor̄. Erit fames
ecce ſterilitas. Terre mot⁹ p loca: ecce reſpect⁹ ire de
ſup. CHRY. in home. Et nota ſimpliciter hec fieri
ſm cōſuetudinē antea in hominib⁹ exiſtentē: ſed ex
ira que erit deſuper. Et ꝓpter hoc nō ſimpliciter di/
xit ea eſſe ventura neqꝫ repēte: ſed cum quadam ſi/
gnificatōe. vnde ſubdit: Hec aūt omnia ſunt initia
dolorū. i. iudaicorū malorū. ORIGE. Uel aliter:
Sicut egrotāt corpa ante mortē: ſic neceſſe eſt ante
corruptiōem mūdi vt quaſi languēs terra frequēti⁹
terre motib⁹ cōquaſſet̄. Aer.n. vim mortiferā conci
piens peſtilēs fiat: ꝛ vitalis virt⁹ deficiens: ſuffocet
fructus. Conſequēs aūt eſt vt ꝓpter inopiā ciborū
ī auariciā ꝛ bella hoies excitēt̄: ſed qꝛ inſurrectōes
ꝛ lites interdū fiūt ꝓpter auariciā: īterdū aūt ꝓpter
cōcupiſcētiā p̄ncipat⁹ ꝛ glīam vanā: adhuc ꝓfūdio
rē dabit aliquis cām eorū que ante finē mūdi ſunt
vētura. Sicut.n. aduēt⁹ chriſti in plurib⁹ gētib⁹ diui
na virtute fecit pacē: ſic ꝯñs eſt vt ꝓpter abūdantiā
īiq̄tatis refriguerit charitas multor̄: ꝛ iō dereliq̄rit
illos de⁹ ꝛ chriſt⁹ eius: iterū fieri ꝑlia dū nō ꝓhibēt̄
a ſanctitate opatōes ſeminatrices bellorū: ſed ꝛ ad
uerſarie virtutes dū non vetāt̄ a ſanctis: ꝛ a chriſto
abſqꝫ ꝓhibitōe operabūt̄ in cordib⁹ hominū vt exci
tent gētes aduerſus gentē: ꝛ regnū aduerſus regnū.
Si autem ſicut quibuſdā placet: ꝛ fames ꝛ peſtilē/
tie ab angelis ſathane fiūt: hi etiā tūc inualeſcēt ab
aduerſis virtutib⁹ quādo nō fuerint ſales tere ꝛ lux
mūdi chriſti diſcipuli: deſtruētes que ex demonum
malicia ſemināt̄. Et alquādo quidē in iſrl' fames et
peſtilētie fiebāt ꝓpter peccata quas orōes ſanctorū
ſoluebāt. Bene aūt p loca. nō.n. inſimul vult deus
pdere humanū gen⁹: ſꝫ iudicās p ptes: dat penitētie
locū. Si aūt incipiētib⁹ hmōi malis: nō fuerit facta
correptio: ꝓficiēt ad peius. vnde ſequit̄: Hec autē
oīa initia ſunt dolorū. generaliū. ſ. in vniuerſo mun
do: ꝛ eor̄ qui ſecuturi ſunt aduerſuſ impios vt ī do
lorib⁹ acutiſſimis crucient̄. HIE. Myſtice aūt vide
tur regnū cōtra regnū ꝯſurgere: ꝛ peſtilētia eorum
quor̄ ſmo ſerpit vt cācer: ꝛ fames audiēdi vbū dei:
ꝛ cōmotio vniuerſe terre ꝛ a vera fide ſepatio ī hēti
cis magis intelligi: qui cōtra ſeinuicē dimicātes: ec
cleſie victoriā faciūt. ORI. Oportet autē hec fieri
anteqꝫ videam⁹ ꝑfectōem ſapiētie que eſt in chriſto
ſed nō ſtatim erit finis quē q̄rim⁹. ꝑacific⁹ enī finis
lōge eſt ab hoīb⁹ iſtis. HIE. Qḋ aūt dixit: Hec oīa
initia ſunt dolor̄: meli⁹ trāſfert̄ ꝑturitionū: vt q̄i cō
cept⁹ quidā aduēt⁹ antichriſti nō part⁹ intelligitur.

Tūc tradēt nos in tribulatõez et occidēt nos: ⁊ eritis odio oīb⁹ genti b⁹ pp nomē meū. Et tūc ſcandaliza būt m̄lti: ⁊ inuicē tradēt: ⁊ odio ha bebūt inuicē. Et m̄lti pſeudo ꝓphe te ſurgēt: ⁊ ſeducent multos: ⁊ qm̄ abundabit iniqtas: refrigeſcet cha ritas multoꝝ. Qui autē perſeuera uerit uſqꝫ in finem: hic ſaluus erit. Et predicabitur hoc euangeliuꝫ re gni in uniuerſo orbe in teſtimoniuꝫ omnibus gētibus: ⁊ tunc ueniet cō ſummatio.

RABA. Quo merito hieroſolymis ac ꝓuīcie iu deoꝝ vniuerſe: tot irrogāda fuerīt aduerſa dn̄s mai feſtat ſubdēs: Tūc tradēt vos. CHRY. in ho. Uel alr: qꝛ diſcipuli audiētes ea q̄ de hieroſolyma dice bāt: ſic diſpoſiti erāt vt ex̄ turbatõem eēnt quaſi de alia pena audiētes: ſibi v̄o ꝓſpa ſupuētura ſpabāt: q̄ aduēire valde deſiderabāt: pp h̄ eis grauia ꝑnūci ciat ī ſolitudinē eos ſtatuēs. ⁊ ꝑus q̄dē iuſſerat eos vigilare ꝯ deceptões ſeductoꝝ: nūc aūt tyrānoꝝ vio lētiā eis ꝑdicit dicēs: Tūc tra. vos in tribu. ⁊ oc. vos. Opportune. n. eoꝝ mala impoſuit: mitigatiõem bō̄ tia a cōib⁹ malis. nec ſolū ita eos ꝯſolat⁹ ē: ſed oñdē do tribulatõis cām: adiūgēs ꝙ pp nomē ei⁹ h̄ eēnt paſſuri. vn̄ ſeq̄t: Et eri. odi. oī. ho. ꝓ. no. mei. ORI. Sed quō ēt in vltīs ptib⁹ terre cōmorātib⁹ gētibus odio hr̄ ppl̄s xp̄i: niſi forte ⁊ h̄ aliqs dicat pp exag geratiõez poſitū oīb⁹ ꝓ m̄ltis. ſed ⁊ h̄ qd̄ dicit: Tūc tradēt vos h̄ qñem. Nā ⁊ ꝑuſq̄ hec fierent: traditi ſūt xp̄iani in tribulatões: ſꝫ aliqs r̄ndebit: qm̄ tunc maxie tradēt xp̄iani in tribulatiões quēadmodum vnq̄. Amāt. n. q̄ in calamitatib⁹ ſunt: cās eaꝝ diſcu tiētes inuēire aliq̄d qd̄ loq̄nt. Cōſeq̄ns ḡ ē vt q̄ de linq̄ntib⁹ hōib⁹ deoꝝ culturā pp multitudinē xp̄ia noꝝ: dicāt fieri bella fames ⁊ peſtilētias: ſꝫ ⁊ tremo tus cām dicēt xp̄ianos: pp qd̄ ⁊ ꝑſecutões paſſe ſūt eccl̄ie. CHRY. i ho. Poſtq̄ aūt iā duplex ꝑliū poſuit. ſ. qd̄ a ſeductorib⁹ ⁊ qd̄ ē ab īimicis: ꝯñt tītiū ꝑliū pōit: qd̄ ē a falſ frib⁹. vn̄ ſubdit: Et tūc ſcā. m̄l. ⁊ īui. tra. ⁊ odio ha. inuicē. Uide aūt ⁊ paulū hec plo rātē ⁊ dicētē: Foris pugne: int⁹ timores. ⁊ alibi: pi cula ī falſ frib⁹. de qb⁹ alibi dicit: Tales ſūt pſeudo apl̄i oparii ſubdoli. vn̄ ⁊ h̄ ſubdit: Et mul. pſeu. pro. ſur. ⁊ ſedu. m̄ltos. REMI. Imminēte. n. captiuita te hierl̄m: m̄lti inſurrexerūt xp̄ianos ſe eē dicētes: et m̄ltos ſeduxerūt: quos paul⁹ noiat falſos frēs: iohā nes v̄o antixp̄os. HYLA. Ut nicola⁹ vn⁹ ex ſeptē diaconib⁹ fuit: qui multos mentita vītate peruertit. CHRY. i ho. Deide qd̄ his difficili⁹ ē oñdit: q̄a ta les pſeudo ꝓphe nullā mitigatõem a charitate acci piēt. vn̄ ſeq̄t: Et qm̄ abū. ini. re. cha. m̄lto. REMI. .i. vera dilectio erga deū ⁊ ꝓxim. Nā q̄tomagis ab vnoquoq; iniq̄tas ſuſcipit: tātomagl in corde ipſi⁹ ardor charitatis extinguit. HIE. Cōſiderādū āt ꝙ ñ negauit oīm futurā eē charitatē: ſꝫ m̄ltoꝝ. Nam in

apl̄is ⁊ eoꝝ ſilib⁹ ꝑmāſura ē charitas: de q̄ paul⁹ dic̄. Quis nos ſepabit a charitate xp̄i: pp qd̄ ⁊ h̄ ſubdit: Qui aūt ꝑſe. vſq; in fi. h̄ ſal. erit. REMI. Uſq; in fi nē dic̄. vſq; ad terminū vite ſue in ꝯfeſſioe nois xp̄i ꝑſeuerauerit: ⁊ in charitate ſalu⁹ fact⁹ ē. CHRY. i ho. Deide ne dicerēt: q̄lr ḡ iter tot mala viuemus? qd̄ pl⁹ ē ꝓmittit. ꝙ ñ ſolū viuerēt: ſꝫ ēt vbiq; docerēt. vn̄ ſubdit: Et ꝑdi. h̄ euan. reg. in vni. orbe. REMI. Quia. n. nouerat dn̄s corda diſciploꝝ ꝯtriſtāda eſſe de excidio hierl̄m ⁊ ꝑditõne ſue gētis: hec ꝯſolatio ꝯſolat eos: vel ꝙ m̄lto pl̄es credituri erāt de gētib⁹ q̄ ꝺ iudeis ꝑirēt. CHRY. in ho. Qd̄ aūt ⁊ añ capti onē hieroſolyme vbiq; ꝑdicatū ē euāgeliū: audi qd̄ ait paul⁹: In oēm terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ. Et vides eū a hierl̄m ad hiſpaniā currētē. Si aūt vn⁹ tātā poꝛti onē accepit excogita: reliqui q̄tra opati ſunt. Unde ⁊ q̄buſdā ſcribēs de euangelio dicit: ꝙ fructificat ⁊ creſcit in oī creatura que ſub celo eſt. Hoc aūt ē ma ximū ſignū v̄tutis xp̄i: ꝙ in. xxx. ānis l̄ paꝝ ap̄li⁹ euāge lij ſmo fines orbis terraꝝ īpleuit. Q̄uis aūt euāgeliū vbiq; ꝑdicatū fuerit: nō tñ oēs crediderūt. pp quod ſubdit: In teſti. om. gētib⁹. i. in accuſatõem hiſ q̄ nō crediderūt. Qui. n. crediderūt: teſtabūt aduerſus eos q̄ nō crediderūt: ⁊ ꝯdēnabūt eos. Cōuenīēter aūt poſtq̄ ꝑdicatū ē euāgeliū ꝑ orbē terraꝝ: tūc hieroſo lyma ꝑijt. vn̄ ſeq̄t: Et tūc ve. ꝯſūmatio. i. finis hiero ſolymoꝝ. Qui. n. viderit xp̄i v̄tutē vbiq; refulgētē ⁊ in breui tp̄e orbē terraꝝ ſupgreſſā: quā veniā hr̄e de buerūt: in ingratitudine ꝑmanētes. REMI. Pōt aūt ⁊ tot⁹ loc⁹ iſte referri ad cōſūmatiõem ſcl̄i. Tūc .n. plurimi ſcādalizabūt recedētes a fide: vidētes m̄l titudinē ⁊ diuitias maloꝝ ⁊ miracl̄a antixp̄i ⁊ ꝯſo cios ꝑſequēt: ⁊ antixp̄o mittet pſeudo ꝓphas qui ſe ducēt m̄ltos: ⁊ abūdabit iniq̄tas: qm̄ numer⁹ malo rū augebit: ⁊ refrigeſcet charitas: qm̄ numer⁹ bono rū minuet. HIE. Signū etiā dn̄ici aduēt⁹ ē in toto orbe euāgeliū ꝑdicari: vt null⁹ ſit excuſabil. ORI. Qd̄ aūt dr̄: Eritis odio oīb⁹ hōib⁹ pp nomē meū: ſic ſaluare q̄s poterit. qꝛ nūc q̄dē in vnū ꝯſenſerūt oēs gētes aduerſus xp̄ianos. Cū aūt cōtigerit q̄ xp̄s ꝑdi xit: tūc fiēt ꝑſecutões iā nō ex pte ſic ante: ſꝫ genera liter vbiq; aduerſus ppl̄m dei. AUG. Sꝫ q̄ putat hoc quod dicit: Predicabit euangeliū regni in vni uerſo orbe per ipſos ap̄los factū eſſe: nō ita eē certi documētis probatū eſt. Sūt eni in aphrica barba re innumerabiles gētes: in quib⁹ nōdū pdicatū ē euāgeliū ex his qui ducūt inde captiui addiſcere in ꝓmptu eſt. Neq; tamen vllo recte dici pōt iſtos ad ꝓmiſſiõem dei nō ꝑtinere. Nō eni romanos ſolū: ſed omēs gētes dn̄s ſemini abrae iurādo ꝓmiſit. In quib⁹ ergo gentib⁹ nondū eſt eccleſia: oportet ꝙ ſit: vt omnes qui ibi fuerit credāt. quomodo eni ⁊ illō implebitur: Eritis odio oīb⁹ gentib⁹ ꝓpter nomen meuꝫ. niſi in omnib⁹ gentibus ſint: ⁊ qui oderint: ⁊ quos oderint? Non eſt igit ab apoſtolis ꝑdicatio iſta cōpleta quādo adhuc ſunt gētes: in quib⁹ non dum cepit impleri. quod aūt dixit apoſtol⁹: In om nem terrā exiuit ſon⁹ eoꝝ. q̄uis locutus ſit preteriti tēporis: verbis tamē quod futuruꝫ erat dixit. nō qd̄ iam factū atq; cōpletū: ſicut ⁊ ipſe ꝓpheta quo vſus ē teſte fructificare ⁊ creſcē dixit euāgeliū ī vniuerſo mūdo: vt ita ſignificaret: vſq; q° creſcēdo eēt futuꝝ.

Si ergo latet qm̄ euāgelio vniuerſus oꝛbis iplebit̄: pculdubio latet ꝙ quādo finis erit: aut quippe non erit. ORI. Cū ergo omīs gēs audierit euāgeliū p̄dicatōem: tūc erit ſeculi finis. ⁊ hoc eſt qm̄ ſequitur Et tūc erit cōſummatio. Multe. n. non ſolū barbaroꝛū: ſed etiā nr̄oꝛ gētiū nondū audierūt chꝛiſtianitatis verbū. GLO. Utrūqꝫ aūt dictoꝝ tueri pōt: ſi tn̄ diuerſo modo diffuſio p̄dicatōis euāgelii intelligat̄. Si. n. intelligat̄ q̄ſtū ad fructū p̄dicatōis: qui ē vt in ſingulis gētibꝰ fundet̄ eccleſia credētiū in chꝛiſtū: vt auguſtinꝰ exponit: eſt ſignū qḋ opoꝛtet precedere ante finē mūdi: nō tn̄ p̄ceſſit an̄ deſtructōnem hieroſolyme. Si autē intelligat̄ q̄ſtū ad famā p̄dicatōis: ſic ante finē hieroſolyme fuit ꝯpletū diſcipl'is chꝛiſti p̄ q̄tuoꝛ mūdi p̄tes diſpſis. Unde hiero. dicit Nō puto aliquā remāſiſſe gētē q̄ xp̄i nomen ignoret: ⁊ q̄ſꝗ̄ nō haberet p̄dicatoꝛē: tn̄ ex vicinis gētibꝰ opinionē fidei nō poteſt ignoꝛare. ORI. Moꝛaliter aūt qui viſurꝰ eſt ſm̄ verbū dei aduētū glorioſū illū in aīam ſuā: neceſſe eſt vt ſm̄ mēſurā p̄fectꝰ ſui inſidias a cōtrariis opatōibꝰ patiat̄ qi magnꝰ athleta: ⁊ chꝛiſtꝰ in eo ab oībꝰ odiat̄: nō tm̄ a gētibꝰ ſm̄ carnē q̄ſtū a gentibꝰ ſpiritaliū neq̄ciarū: ſed ⁊ in q̄ōnibus pauci erūt veritatē plenꝰ attingētes. Plures autē ſcādalizabūt̄ ⁊ cadent ab ea p̄ditoꝛes ⁊ accuſatoꝛes alterutrū: p̄pter diſſenſionē dogmatū veritatis: q̄ cauſa fiet vt odiāt ſeinuicē. Multi etiā erūt non ſane tradētes de futuris ſermonē: ⁊ quō nō opoꝛtet interp̄tātes p̄phas: quos pſeudo p̄phas dicit: ſeducētes multos ⁊ feruētē dilectōnem q̄ p̄us fuerat in ſimplicitate fidei refrigeſcere faciēt: ſed qui potuerit manere in apoſtolice traditōis p̄poſito: ipe ſaluabitur: ⁊ ſic p̄dicatū euangeliū in aīas oīm erit in teſtimoniū omnibꝰ gētibus. i. omnibꝰ cogitatōnibꝰ incredulis animarū.

¶ Cū ergo videritis abominatōnē deſolationis: que dicta eſt a daniele p̄opheta ſtantē in loco ſancto: qui legit intelligat. Tūc q in iudea ſunt fugiant ad mōtes: ⁊ qui in tecto: nō deſcendāt tollere aliquid de domo ſua. ⁊ qui in agro non reuertant̄ tollere tunicā ſuam. Ue aūt p̄gnātibꝰ ⁊ nutrientibꝰ in illis diebus. Oꝛate autē ut non fiat fuga veſtra hyeme vel ſabbato. Erit eni tūc tribulatio magna: qualis nō fuit ab initio mūdi uſqꝫ modo: neqꝫ fiet. Et niſi breuiati fuiſſent dies illi: non fieret ſalua omnis caro: ſed p̄opter electos breuiabūtur dies illi.

CHRY. in home. Quia ſup̄a occulte inſinuauit hieroſolyme finē: ꝯṅter idē māifeſte oñdit p̄phetiā inducēs q̄ deſtructōem iudeoꝝ credē facit. vn̄ dicit: Cū ergo vide. abo. deſo. q̄ di. ē a danie. ſtā. in lo. ſan. q̄ le. intelligat. HIE. Hoc aūt qḋ dictū ē: Qui legit intelligat: poſuit vt ad intelligentiā myſticā p̄uocemur. Legimꝰ aūt in daniele h̄ modo: Et in dimidio hebdomadis auferet̄ ſacrificiū ⁊ libamina: ⁊ i tēplo deſolationū abominatio erit vſqꝫ ad ꝯſūmatōnem tp̄is: ⁊ ꝯſūmatio dabit̄ ſup ſolitudinē. AUG. Lucas quidē vt oñderet tūc factā fuiſſe abominatiōē deſolatōis: q̄ a daniele p̄dicta eſt qm̄ expugnata eſt hieruſalē: eodē loco hec dn̄i verba cōmemoꝛat: Cū videritis circūdari ab exercitu hieruſalē: tūc ſcitote q: appꝛopinq̄bit deſolatio eiꝰ. CHRY. in ho. Unde abominatōem deſolatiōis videt̄ exercitū dicere: quo. ſ. deſolata eſt ciuitas ſancta hieruſalē. HIE. Aut pōt intelligi de imagine ceſaris: quā pilatꝰ poſuit in tēplo: aut de hadriani equeſtri ſtatua: que i ip̄o ſanctaſanctoꝝ loco ſtetit vſqꝫ in p̄ntē diē. Abominatio. n. ſm̄ veterē ſcp̄turā idolū nūcupatur: ⁊ idcirco addit̄ deſolatōis: q: in deſolato tēplo atqꝫ deſerto idolū poſitū ſit. CHRY. in ho. Uel q̄a ille q̄ diſſoluit ciuitatē ⁊ tēplū: ſtatuā intꝰ poſuit. Ut aūt diſcāt qm̄ viuētibꝰ quibuſdā eoꝝ hec erūt. p̄p hoc dixit: Cū videritis. Ex quo admirare chꝛiſti virtutē: et diſcipuloꝝ foꝛtitudinē qui in talibꝰ tp̄ibꝰ p̄dicabāt in quibꝰ oīa iudaica ipugnabāt̄. Ap̄li aūt ex iudeis exn̄tes leges introduxerūt nouas: aduerſus rōanos tūc dominātes: infinita milia iudeoꝝ ceperunt romani: ⁊ duodeci viros nō ſupauerūt nudos ⁊ inermes. Quia vō m̄ltociēs ꝯtigerat i grauibꝰ p̄liis iudeos reſtauratos fuiſſe: ſic tp̄ibꝰ ſēnacherib ⁊ ātiochi: ne aliq̄s ſuſpicet̄ tale aliq̄d futuꝝ: ſuis fugiēdū eē p̄cepit cū ſubdit: Tūc q̄ i iu. ſūt: fu. ad mō. REMI. Hec. n. oīa iminēte deſolatiōe hierl'm ꝯſtat fuiſſe ipleta. appꝛopiquāte nāqꝫ rōano exercitu: oēſ xp̄iāi q̄ in p̄uicia erāt: ſic hiſtoꝛia eccl'iaſtica r̄fert diuino miraculo moniti lōgiꝰ receſſerūt: trāſeūtes ioꝛdanē venerūt i pellā ciuitatē: ⁊ ibi ſub tutela agrippe regi cuiꝰ mētio i actibꝰ ap̄l'oꝝ fit aliq̄to tp̄e māſerūt: ipe aūt agrippa cū p̄te iudeoꝛū: q̄ ſibi obtēpabat rōano ſubditꝰ erat ip̄io. CHRY. in ho. Deide oñdēs ineuitabilia mala futura eē in iudeis: ⁊ īfinitā calamitatē ſubdit: Et q̄ in tecto ē: nō deſcē. tol. ali. de do. ſua. Eligibiliꝰ. n. erat nudo coꝛpe ſaluari: q̄ intrare domū vt tollēt veſtimētū. p̄p qḋ ⁊ de eo q̄ ē i agro ſubdit: ⁊ q̄ i agro ē nō reuer. tol. tu. ſuā. Si. n. q̄ i ciuitate ſūt fugiūt: m̄lto magl' q̄ foꝛis ſūt: nō oꝫ ad ciuitatē refugē. ⁊ q̄dē pecunias ꝯtēnē facile ē: ⁊ p̄uidē ſibi in veſtimētis n̄ difficile. q̄ āt a nā ſūt: q̄lr aliq̄s fugiet? Qualr. n. p̄gnās fiet leuis ad fugā: aut lactās poſſit eū quē pepit deſerē? p̄p qḋ ſubdit: Ue āt p̄g. ⁊ nu. in il. diebꝰ. His q̄dē q: pigrioꝛes ſūt: ⁊ q: facile fugē nō p̄nt: onē ꝯceptōis grauate: his aūt q: ꝯtinēt̄ vīculo ꝯpaſſiōis filioꝝ: ⁊ n̄ p̄nt ſil' ſaluare eos quos lactāt. ORI. Uel qm̄ nō erit tūc tp̄s miſerendi: neqꝫ ſup p̄gnātes: neqꝫ ſup lactātes: neqꝫ ſup īfātes eaꝝ: ⁊ q̄m ad iudeos loq̄ns: q̄ arbitrabāt̄ i ſabbato n̄ opoꝛtere ābulare viā ap̄liꝰ q̄ ē ſabbati iter ſubdit: Oꝛate aūt vt nō fiat fuga ve. hye. vel ſabbato. HIE. Quia. ſ. i altero duricia frigoꝛis p̄hibet ad ſolitudines pḡē ⁊ in mōtibꝰ deſtiſqꝫ latitare: i alt'o āt trāſgreſſio legi eſt ſi fugē voluerint: aut moꝛs imminēs ſi remāſerit. CHRY. in ho. Uide aūt qm̄ aduerſus iudeos ē h̄ ſmo. nō. n. ap̄l'i ſabbatū erāt obſuaturi neqꝫ ibi mā

furi: cū veſpaſian⁹ h̄ egit: etenī plures eoꝝ ꝓmortui erāt. Si aūt aliqͥs remāſerat in aliis ptib⁹ orbis īraꝝ tūc cōuerſabāt. ꝑp q̄d aūt h̄ oꝛādū eē̄ dixerit ſubdit Erit.n.tribu.mag.qua.nō fu.ab ini.mū.vſqꝫ mo.ne. fiet. AVG. ad eſichiū: Apud lucā ſic legit̄: Erit aūt ꝑſſura magna ſup terraꝫ: ⁊ ira pp̄lo huic: ⁊ cadēt in oꝛe gladii: ⁊ captiui ducēt̄ in omēs gētes. Nā ⁊ ioſe ph⁹ q̄ iudaicā ſcp̄ſit hiſtoriā talia mala dīc̄ illi pp̄lo tūc accidiſſe: vt vix credibilia eēnt. vñ nō immerito dictū ē: talē tribulatōem nec fuiſſe a creature īitio: nec futurā: ſꝫ ⁊ſi tp̄e antixp̄i talis aut maioꝛ forſitā erit: intelligēdū eſt de illo pp̄lo dictū: ꝙ eis tal̄ am pli⁹ futura nō erit. Si.n.antixp̄m illi ꝑmit⁹ ⁊ ꝑcipue recepturi ſunt: factur⁹ ē tūc idē pp̄l̄s tribulatōeꝫ po ti⁹ q̄ꝫ paſſur⁹. CHRY. in ho. Interrogo āt iudeos vnde tā intolerabilis ira diuinit⁹ venit ſup eos oib⁹ q̄ añ facte ſunt difficilioꝛ: nā manifeſtū ē qm̄ ꝓpter crucis manifeſtatōeꝫ. ſed adhuc oñdit oīpotēs gra uioꝛi pena fuiſſe dignos in h̄ ꝙ dī: Et niſi breuiati fuiſſent dies illi: nō fieret ſalua oīs caro. ac ſi diceꝫ Si ampli⁹ duraſſet ꝑliū romanoꝝ aduerſus ciuita tē: vniuerſi periſſent iudei. Oēm.n.carnē iudaicā di cit: ⁊ qui foꝛis ⁊ qui int⁹ erāt. nō.n.ſolū eos q̄ in iu dea erāt impugnabāt romani: ſed ⁊ eos q̄ vbiqꝫ di ſpſi erāt pſeq̄bāt. AVG. ad eſichiū: Quidā aūt cō ueniēter mihi intellexiſſe videt̄ mala ipa ſignificata noīe dieꝝ: ſicut ſunt dicti dies mali in aliis ſcp̄ture diuine locis. Neqꝫ.n.dies ipſi mali ſūt: ſed ea q̄ fiūt in eis. ipa.n.dicta ſunt breuiari: vt deo tolerātiā do nāte min⁹ ſētirēt: ac ſic q̄ magna eēnt: fierēt breuia. CHRY. in ho. Ne vō iudei dicerēt qm̄ ꝑp ꝑdica tōem ⁊ diſcipulos xp̄i h̄ mala euenerūt. oñdit ꝙ ni ſi illi eēnt: radicit⁹ ꝑiſſēt. vñ ſubdit̄: Sꝫ p.ele.bre.di. illi. AVG. ad eſichiū: Nō.n.debem⁹ ambigere: qm̄ euerſa ē hieruſalē fuiſſe in illo pp̄lo electos dei qui ex circūciſiōe crediderāt: ſiue fuerāt credituri: electi añ ꝯſtōem mūdi: ꝑp quos breuiarēt̄ dies illi: vt tole rabilia mala fierēt. Nō autem deſūt: q̄ exiſtimāt ita breuioꝛes dies illos futuros: ꝙ curſo ſolis celerioꝛe breuiēt̄ ſicͭ fuit lōgioꝛ dies oꝛante ieſu naue. HIE. Nec recoꝛdāt̄ illi⁹ ſcp̄ti: Oꝛdinatōe tua pſeuerāt di es: ſꝫ iuxta tp̄ū q̄litatē. i. abbꝛeuiatos nō mēſura: ſed nūero: ne tp̄ū moꝛa ꝯcutiat̄ credētiū fides. AVG. ad eſichiū: Nō tñ putem⁹ hebdomadas daniel̄: ꝑ ꝑp dieꝝ breuitatōes fuiſſe turbatas: vel illo iā tp̄e non fuiſſe cōpletas: ſꝫ in fine tp̄ū eē cōplēdas. Aptiſſime .n.lucas teſtat̄ daniel̄ ꝓphetiā tūc fuiſſe ꝯpletā: qm̄ euerſa ē hierl̄m. CHRY. ī ho. Intellige aūt ſpūſci diſpēſatōem: qm̄ nihil hoꝝ ſcp̄ſit iohēs: vt ñ videret̄ ex ipa eoꝝ q̄ facta ſūt hiſtoꝛia ſcribē: etenī p⁹ captiōem hierl̄m vixit mlͭto tp̄e. Sed q̄ añ moꝛtui ſūt: ⁊ nihil hoꝝ viderūt ipſi ſcribūt: vt vndiqꝫ fulgeat ꝑnūciati onis vt⁹. HYLA. Uel al̄r: Totū iudiciū aduēt⁹ fu turi dñs ponit dicēs: Cū videritis abomiatōnem. De antixp̄i.n.tp̄ib⁹ h̄ locut⁹ ē ꝓph̄a. abomiatio ex eo di cta ē: ꝙ aduerſ⁹ deū veniēs honoꝛē dei ſibi vēdicet. ꝯſolatōis aūt abomiatio q̄ꝫ bell̄ ⁊ cedib⁹ terrā deſo latur⁹ ſit: atqꝫ ob id a iudeis ſuſcept⁹ loco ſcificatōis inſtituit̄: vt vbi ſcōꝝ ꝑcib⁹ de⁹ inuocabat̄: ibi ab infi delib⁹ recept⁹ dei honoꝛe venerabil̄ ſit: ⁊ q꜠ ꝑus iſte iudeoꝝ erroꝛ erit: vt q̄ vitatē reſpuerūt: ſuſcipiāt falſi tatē: iudeaꝫ deſeri monet: ⁊ trāſfugē ī mōtes: ne ad mixtōem plebis illi⁹ antixp̄o crediture vis aut cōta gio afferat̄. ꝙ āt ait: Et q̄ ī te. ſunt nō deſ. tol. ali. de do. ſua. ſic intell̄r: Tectū ē dom⁹ faſtigiū ⁊ hitatōis toti⁹ excelſa pfectio. Qui igit̄ ꝯſūmatiōe dom⁹ ſue. i. coꝛdis ſui pfectōe ꝯſtiterit: regnātōe ſpūs noui cel ſus nō deſcēdē in humilioꝛa reꝝ ſc̄lariū cupiditate debebit. Et q̄ ī agro erit: nō reuertat̄ tollē tunicā ſuā . i. poſit⁹ ī opatōe ꝑcepti: nō ad curas ꝑſtinas reuer tat̄: ob q̄s veteꝝ exide peccaminū q̄b⁹ antea cōtege bat̄ erit tunicā relatur⁹. AVG. ad eſich. In tribu latōib⁹.n. cauēdū ē: ne q̄ſqꝫ deuict⁹ ad carnalē vitaꝫ de ſpiritali ſublimitate deſcēdat: aut q̄ ꝑfecerat ī an terioꝛa ſe extēdens: deficiēdo ī poſterioꝛa reſpiciat. HYLA. ꝙ aūt dī: Ue ꝑgnātib⁹ ⁊ nutriētib⁹ ī illis dieb⁹. nō de fetaꝝ onē dñm admonuiſſe credēdū ē: ſꝫ aīaꝝ pctīs repletaꝝ oñdiſſe grauitatē: ꝙ neqꝫ ī te cto poſite: neqꝫ ī agro manētes repoſite ire tēpeſta tē vitare poſſint: ill̄ quoqꝫ ve erit qui nutriēt. Infir mitatē.n. aīaꝝ q̄ ad cognitōem dei tāq̄ꝫ lacte educā tur ī his oñdit: ⁊ icciro ve ipſis erit. q꜠ ad fugiendū antixp̄m graues ⁊ ad ſuſtinēdū īpite: nec pctā effu gierūt: nec cibū veri panis accepūt. AVG. de vbis dñi: Uel ꝑgnās ē q̄ res alienas cōcupiſcit. nutriēs ē q̄ iā rapuit qͦ cōcupiuerat. iſtis.n. ve erit in die iu dicii. ꝙ aūt dñs dixit: Oꝛate ne fiat fuga vr̄a hyeme vel ſabbato. AVG. de q̄. euā. i. vel in leticia vel tri ſticia rerum tp̄aliū q̄s inueniat̄ in die illa. HYLA. Aut vel in pctōꝝ frigoꝛe: aut in ocio bonoꝝ opū re piamur: q꜠ grauis vexatio incūbet: niſi ꝙ cā electoꝝ dei dieb⁹ illis ſit breuitas afferēda: vt vim maloꝝ co artatū tēp⁹ exuperet. ORI. Myſtice aūt in loco ſcō oīm ſcp̄turaꝝ: tā veteris teſti q̄ꝫ noui: Antixp̄s q̄ eſt falſū vbū ſtetit freq̄nter. q̄ aūt h̄ vident ex iudea lr̄e: fugiāt ad ſublimes vitatis mōtes. Et ſiqͥs inuēt⁹ fue rit aſcēdiſſe ſupꝛa tectū vbi: ⁊ ſtare ſup faſtigiū ei⁹: nō deſcēdat īde occaſiōe vt auferat aliq̄d d̄ domo ſua. Et ſi fuerit in agro in quo abſcōdit⁹ ē theſaur⁹ ⁊ reuerſus fuerit retro incurret in ſeditōem vbi mē dacis: ⁊ maxie ſi ſpoliauerit ſe vbū ver⁹. i. veterē ho minē ⁊ iterū cōuerſ⁹ fuerit tollē ipm. tūc aūt aīa in vtero hñs q̄ necdū fructificauit ex vbo icurrit ī ve. Pꝛoiicit.n. cōceptū: ⁊ euacuat̄ a ſpe q̄ ē in actib⁹ ve ritatis. ſil̄r aūt ſi videat̄ formatū ⁊ fructificatū vbū nō aūt fuerit enutritū ſufficiēter. Oꝛēt aūt q̄ fugiūt in mōtes: ne fuga eoꝝ fiat hyeme vel ſabbato: qm̄ ī trāq̄llitate aīe cōſtituti: poſſūt īpetrare viā ſalutis: ⁊ ī ſabbato qm̄ hō bona opa nō facit: fuga vr̄a nō fiat. Nemo.n. in ꝑiculo falſi dogmatis facile ſupat̄ niſi q̄ nud⁹ fuerit ab opib⁹ bōis. Que ē aūt maioꝛ tribu latio q̄ꝫ vidē frēs nr̄os ſeduci: ⁊ ꝙ aliqͥs videat ſeipſ moueri ⁊ ꝯturbari: Dies aūt itelligūt̄ ꝑcepta ⁊ do gmata vitatꝭ. oēs āt itellect⁹ a ſcīa falſi noīs vēiēt additamēta ſūt dieꝝ q̄ de⁹ abbꝛeuiauit ꝑ quos vult

Tūc ſiquis vobiſ dixerit: ecce hic eſt chꝛiſtus aut illic: nolite credere. Surgent eniꝫ pſeudo chꝛiſti ⁊ pſeu do ꝓphete: ⁊ dabūt ſigna magna et ꝓdigia: ita ut in erroꝛē inducātur ſi fieri poteſt etiā electi. Ecce pꝛedixi

uobis. Si ergo dixerint uobiſ: ecce in deſerto eſt: nolite exire: ecce in penetralib⁹: nolite credere. Sicut eni fulgur exit ab oriēte: ⁊ appar; uſqȝ in occidentē: ita erit ⁊ aduentuſ filij hominis. Ubicūqȝ fuerit corpus: illuc congregabūtur ⁊ aquile.

CHRY. in ho. Cū cōpleſſet dñs ea q̄ de hieroſolymis ſunt ad ſuū de cetero ꝑuenit aduētū: ⁊ dicit ei⁹ ſigna nō illꝭ vtilia ſolū: ſȝ ⁊ nobis ⁊ his q̄ p⁹ noſ erūt oīb⁹. vñ dicit: Tūc ſiqs vo. dix. Ec. h̄ eſt chri. aut illic no. credē. Sicˢ āt cū ſupra dixit euāgeliſta: In dieb⁹ illis iohes baptiſta: nō tps q̄ immediate ē dñs dixit: cū. xxx. anni in medio eēnt: ita ⁊ h̄ cū dic: Tunc totū mediū tps ꝑtermiſit: q̄ futuꝝ erat a captione hieroſolyme: vſqȝ ad initia cōſūmatōis mūdi. dās āt eis ſigna ſui ſecūdi aduēt⁹: de loco eos certificat: et de ſeductorib⁹. nō. n. ſic̄ in ꝑori aduētu in bethleem apparuit: ⁊ in ꝑuulo āgulo orbis terꝝ: ⁊ nullo ſciēte a pri⁹: ita ⁊ tūc erit: ſȝ manifeſte veniet: ita q̄ nō indigeat q̄ aliqs ei⁹ aduētū annūciet. pp̄ q̄ dic: Si qs vobis dixerit: Ecce h̄ ē xp̄s aut illic: nō credatis.

HIE. In quo oñdit q̄ ſecūd⁹ aduēt⁹ nō in hūilitate vt prius: ſȝ in glīa demōſtrād⁹ ē. Stultū ē itaqȝ eū i ꝑuo loco vl̄ in abſcōdito q̄rere q̄ toti⁹ mūdi lumē ē

HYLA. Et tñ q̄ in magna vexatōe poſiti erūt hoīes pſeudo ꝓph̄e tāq̄ pñte in xp̄o opem ſūt iudicaturi mltis in locis xp̄m eē at h̄ri mētiēt: vt in antixp̄i famulatū depſſoſ vexatoſqȝ deducāt. ⁊ iō ſubdit: Surgēt. n. pſeu. xp̄i ⁊ pſeu. ꝓph̄e.

CHRY. in ho. Hic d̄ antixp̄o loq̄t ⁊ de q̄buſdā̄ ei⁹ miniſtris: quos pſeudo xp̄os ⁊ pſeudo ꝓphas appellat: q̄les ⁊ tp̄e apl̄orum mlti fuerūt: ſȝ añ aduētū xp̄i erūt mlto ꝑorib⁹ amariores. vñ ſubdit: Et da. ſig. mag. ⁊ ꝓdigia.

AUG. Admonet āt hic dñs: vt intelligam⁹ q̄dā miracula etiā ſceleratos hoīes face: q̄lia ſācti face ñ pñt: nec tñ iō potiores loci apd̄ deū arbitrādi ſūt. Nō. n. acceptiores erāt deo: q̄ ppl̄s iſrl̄ magi egyptioꝝ: q̄ ñ poterat ille ppl̄s face q̄ illi faciebāt: q̄uis moyſes in v̄tute dei maiora potuerit. Sed iō ñ oīb⁹ ſanctꝭ iſta attribuūtē ne ꝑniciosiſſimo errore decipianē infirmi: exiſtimātes in talib⁹ factis maiora dona q̄ in opibus iuſticie: q̄b⁹ vita eterna cōpat. Cū ḡ talia faciūt magi: q̄lia nōnūq̄ faciūt ſcī: dīuerſo q̄dē fine ⁊ diuerſo iure faciūt. Illi. n. faciūt q̄rētes glīam ſuā: ⁊ illi faciūt ꝑ q̄dā ꝑtātib⁹ cōceſſa in ordine ſuo: q̄ſi ꝑuata cōmercia vel bñficia: illi aūt publica admīſtratōe iuſſu ei⁹ cui cūcta creatura ſubiecta eſt. Aliter. n. cogiē poſſeſſor equū dare militi: alr̄ tradit emptori: vel cuilibet donat aut cōmodat. Et queādmodū pleriqȝ mali milites quos ip̄ialis diſciplina cōdēnat: ſignis ip̄atoris ſui nōnullos poſſeſſores territāt: et ab eis aliq̄d q̄ publice ñ iubeē extorquēt: ita nōnūq̄ mali xp̄iani l̄ ſciſmatici vel heretici: ꝑ nomē xp̄i vel v̄ba vel ſacramēta xp̄iana exigūt aliq̄d a ꝑtātib⁹: cū aūt malꝭ iubētib⁹ volūtate cedūt: ad ſeducēdos homīes cedūt: quoꝝ errore letāē. Quapropter alr̄ faciūt miracula magi: alr̄ boni xp̄iani: alr̄ mali xp̄iani: Magi ꝑ ꝑuatos cōtractos: boni xp̄iani ꝑ publicā iuſticiā: mali xp̄iani ꝑ ſigna publice iuſticie. nec h̄ etiā oꝫ mirari: q̄ oīa q̄ viſibilr̄ fiūt: etiā ꝑ inferiores ꝑtāteſ aeris h⁹ abſurde fieri poſſe credūē.

AUG. iij. de tri. Nec iō tñ putādū ē trāgreſſorib⁹ angelꝭ ad nutū ſuire hanc viſibiliū rerū māam: ſȝ deo poti⁹ a quo eis ꝑtās dat̄ nec ſane creatores illi mali āgeli dicēdi ſūt: ſȝ ꝑ ſubtilitate ſua ſemina reꝝ iſtaꝝ nobis occultiora nouerūt: ⁊ ea ꝑ cōgruas tēꝑatōes electoꝝ latēter ſpargūt atqȝ ita ⁊ gignēdaꝝ reꝝ ⁊ accelerādoꝝ incremētorū ꝑbēt occaſiōes. nā ⁊ multi homieſ nouerūt ex q̄bus herbis ⁊ carnib⁹ aut ſuccis aut humorib⁹ ita obrutꝭ vel cōmixtis que aīalia naſci ſoleāt. ſȝ hec ab hoīb⁹ tāto difficili⁹ fiūt: q̄to deſūt ſēſuū ſubtilitates ⁊ corporū mobilitates i mēbris terrenis ⁊ pigriſ.

GRE. xv. mo. Cū ḡ antixp̄s corā carnaliū oculꝭ mirāda ꝓdigia fecerit: p⁹ ſe tūc hoīes trahet: q̄ q̄ hōis pñtib⁹ delectāē: ꝑtāti illi⁹ ſe abſqȝ retractōe ſubiciēt. vñ ſequitur: Ita ⁊ in erro. indu. ſi fie. po. etiā electi.

ORI. Exaggeratori⁹ ſmo ē dicēs: Si poſſibile ē. nō. n. pronūciauit neqȝ dixit: vt in errorē mittāē electi: ſȝ oſtēdere vult q̄m frequēter valde ꝑſuaſorij ſūt ſmones hēticoꝝ: ⁊ cōmouē potētes etiā eos q̄ ſapiēter agūt.

GRE. xxxiij. mo. Uel q̄ electoꝝ cor ⁊ trepida cogitatōe cōcutiē: ⁊ tñ eoꝝ cōſtātia nō mouet: vna ſnīa dñs vtrūqȝ cōplex⁹ ē: q̄ſi. n. iā errare ē in cogitatōe titubare. ſed ſi fieri pōt ſubiūgiē: q̄ fieri nō pōt vt in errorē electi capiāē.

ORIGE. Uel nō ideo h̄ dicit q̄ electio diuina fruſtreē: ſȝ q̄ hūano iudicio electi videbāē illi in errorē mittēē.

GRE. in home. Min⁹ aūt iacula feriūt q̄ ꝓuidēē. ⁊ pp̄ h̄ ſubdiē: Ecce ꝓdixi vobis. Dñs. n. nr̄ ꝑituri mūdi ꝓcurrētia mala denūciat: vt eo min⁹ ꝑturbēt veniētia quo fuerit ꝓſcita. pp̄ q̄ cōiter cōcludit: Si ḡ dixerit vobis: Ec. in deſer. ē noli. exire: ⁊ ec. in penetra. nolite credere.

HYLA. Nā pſeudo ꝓphete de q̄b⁹ ſupra dixerat: nunc in deſertis xp̄m eſſe dicēt: vt homies errore deprauēt: nūc in penetralib⁹ aſſerēt eū eē: vt hoīes dominātis antixp̄i ꝑtāte cōcludāt. ſed dñs ſe nec loco occultādū: nec a ſingulis ſeorſum cōtuēdū eē ꝓfiteē ſed vbiqȝ ⁊ in cōſpectu oīm pñtē ſe futurū eē denūciat. vnde ſequiē: Sicut. n. ful. exit ab ori. ⁊ app. vſqȝ ad occi. ita erit aduē. filij hoīs.

CHRY. in ho. Sicˢ. n. ſupra ꝓdixit qualr̄ antixp̄s vētur⁹ eſt: ita ⁊ ꝑ hoc oñdit qualr̄ ip̄e ſit vēturuſ. Sicut. n. fulgur nō indiget annūciāte aut ꝓcone: ſed in inſtāti momēto tēporis mōſtraē ſm vniuerſum orbē terrarū etiā hiſ q̄ in thalamis ſedēt: ita ⁊ aduēt⁹ xp̄i ſimul apparebit vbiqȝ ꝓpter glorie fulgorē. cōſequēter aūt dicit ⁊ aliud ſignū ſui aduēt⁹ cū ſubdit: Ubicūqȝ fue. corpus: ibi congrega. ⁊ aquile. per aq̄las multitudinē angelorū martyrū ⁊ ſanctorū oīm deſignans.

HIE. De exēplo. n. nāli q̄ quotidie cernim⁹ chriſti īſtruimur ſacramēto. Aquile. n. ⁊ vultures etiā trāſmarina dicūtur ſentire cadauera: ⁊ ad eſcā huiuſcemodi congregari. Si ergo irrōnabiles volucres naturali ſenſu tātis terrarū ſpacijs ſeꝑate paruū cadauer ſentiāt vbi iaceat: q̄tomagis omīs multitudo credētiū debet ad chriſtū feſtinare: cui⁹ fulgur exit ab oriēte: et patet vſqȝ ad occidentē. Poſſum⁹ autē per corp⁹. i. Joathon quod ſignificāti⁹ latine diciē cadauer: ab eo q̄ per mortē cadat: paſſiōem chriſti intelligere.

HYLA. Uñ vt nec loci in q̄⁹ vētur⁹ eēt eēm⁹ ignari dicit: Ubicūqȝ fuerit corp⁹ ibi cōgregabūē ⁊ aq̄le.

Sanctos de volatu ſpiritalis corꝑis aq̄las noīauit quoꝝ cōgregātibꝰ angelꝭ ↄuētū futuꝝ in loco paſſionis oſ̄dit: ⁊ digne illic claritatꝭ aduētꝰ expectabiť: vbi nobiſ gl'iam eternitatis paſſiōe corꝑee hūilitatꝭ opatꝰ ē. ORI. Et vide q: nō dixit: Ubicūq3 fuerit corꝑꝰ ibi cōgregabūť vultures aut corui: ſed aquile. Uolēs oſ̄dere magnificos ⁊ regales oēs: q̄ in paſſione dn̄i crediderūt. HIE. Aq̄le.n.appellanť q̄bꝰ iuuentꝰ renouata eſt vt aquile: ⁊ qui aſſumūt ꝑ ͞nas vt ad chriſti veniāt paſſiōem. GRE.xiiij.mo. Pōt etiā intelligi: Ubicūq3 fuerit corpuſ.ac ſi dicat: q: celeſti ſedi incarnatꝰ pſideo electoꝝ aīas cū carne ſol uero: ad celeſtia ſubleuabo. HIE. Uel alr: Nō hic de pſeudo ꝓphetis dr̄ intelligi pōt. Multi.n.tp̄e captiuitatis iudaice p̄ncipes extitere: q̄ chriſtos ſe eſſe dicerēt: intm̄ vt obſidētibꝰ romanis tres intꝰ fuerit factōes: ſed meliꝰ de ↄſummatōe mūdi dr̄: vt expoſitū eſt. Pōt aūt ⁊ tertio de hereticoꝝ cōtra eccleſiaꝫ pugna intelligi: ⁊ de iſtiuſmodi antichriſtiſ qui ſub opīone falſe ſcīe cōtra chriſtū dimicāt. ORI. Sn̄ aliter.n.vnꝰ eſt antichriſtꝰ: ſpēſ aūt eiꝰ multe: tanq3 ſi dicamꝰ: Mēdaciū nihil differt a mēdacio. Sicūt aūt veri chriſti fuerūt ſancti ꝓphe: ſic intellige ſm̄ vnūquēq3 pſeudo chriſtū: multos eiꝰ falſos ꝓphas q̄ antichriſti alicuiꝰ falſos ſmones p̄dicāt q̄ſi veros: quorū dicet aliq̄s: Ecce hic ē chriſtꝰ.ecce illic: q̄ſi non extra ſcp̄turam foris aſpiciendū eſt. Ex lege.n.⁊ ꝓphetiſ et ap'lis ꝓferūt q̄ videť defēdere mēdaciū. vel ꝑ h' q: dicit: Ecce hic eſt chriſtꝰ: ecce illic. oſ̄dūt nō chriſtū ſ3 aliquē fictū eiuſdē nomīs: vt puta ſm̄ martionis doctrinā: aut valētini ⁊ baſilidis. HIE. Siq̄s ergo ꝓmiſerit vobis q: in deſerto gētiliū ⁊ phoꝝ dogmate chriſtꝰ moreť. aut in hereticoꝝ penetralibꝰ q̄ dei polliceť archana: nolite credē: ſ3 q: ab oriēte vſq3 i occidentē fides catholica in eccleſijs fulget. AVG. de q̄.euā. Oriētis ⁊ occidētis noīe totū orbē voluit ſignificare: ꝑ quē futura erat eccl'ia. Scd̄m aūt illū ſenſū quo dixit: Amodo videbitis filiū hoīs venientē in nubibꝰ: cōueniēter etiā nūc fulgur noīauit: q̄ꝺ maxime ſolet emicare de nubibus. Cōſtituta ergo auctē eccl'ie ꝑ orbē terraꝝ clara atq3 manifeſta: cōueniēter diſcipulos admonet atq3 omēs fideles ne ſciſmaticis atq3 h̄ēticis credāt. Unūq̄d3 ſciſma aut vnaq̄q3 h̄ēſis locū ſuū h3: in orbe terraꝝ aliquaꝫ tenēs ꝑtē: aut obſcuris atq3 occultis cōuēticulꝭ curioſitatē hoīm decipit: quo ꝑtinet q̄ꝺ ait: Siq̄s vobis dixerit: ecce hic eſt chriſtꝰ aut illic. q̄ꝺ ſignificat terraꝝ ꝑtes aut ꝓuīciaꝝ: aut in penetralibꝰ aut in deſerto: q̄ꝺ ſignificat occulta ⁊ obſcura cōuēticl'a h̄ēticoꝝ. HIE. Uel ꝑ h' q: dicit: In deſerto ⁊ in penetrabilibꝰ. oſ̄diť q: pſecutōis ⁊ anguſtiaꝝ tp̄e ſꝑ pſeudo ꝓphe decipiēdi inueniūt locū. ORI. Uꝭ q̄ſi ſecretas ⁊ n̄ vulgatas ſcp̄turas ꝓferūt ad ↄfirmatōeꝫ mēdacij ſui videť dicē: Ecce in ſolitudine vbū ē vitatis. Quotiēs aūt canonicas ꝓferāt ſcp̄turas i q̄bus oīs chriſtianꝰ ↄſētit videť dicē: Ecce in domibꝰ ē verbū vitatis. Sed nos exire nō debemꝰ a p̄ma eccleſiaſtica traditōe: vel eis ſmoneſ q̄ ſunt oīo extra ſcp̄turā oſ̄dē volēs dixit: Si dixerit vobis: Ecce in ſolitudine eſt: nolite exire de regula fidei. Eos aūt q̄ ſimulāt diuinas ſcp̄turas oſ̄dē volēs dixit: Si dixerint vobis: Ecce in penetralibꝰ eſt: nolite credē. Ueritas .n. ſiſis ē fulguri egrediēti ab oriēte: ⁊ apparēti vſq3 ad occidētē. Uel h' dic: q̄m vitatiſ fulguꝝ ex oī ſcp̄turaꝝ loco defēdiť. Exit ḡ vitatis fulguꝝ ab oriēte.i.ab initijs chriſti: ⁊ appꝫ vſq3 ad paſſiōem ipſiꝰ in q̄ eſt occaſus eiꝰ. vel a p̄mo initio creature mūdi vſq3 ad nouiſſimā ap'loꝝ ſcp̄turā. Uel oriēs q̄dē eſt lex: occidēs aūt finis legis ⁊ ꝓphetie. ſola aūt eccl'ia: neq3 ſubtrahit hꝰ fulguris vbū ⁊ ſenſū: neq3 addit q̄ſi ꝓphetiā aliq̄d aliud. vel h' dicit: q: nō debemꝰ attēdere eiſ q̄ dicūt: Ecce h' xp̄s. nō aūt oſ̄dūt eū i eccl'ia: in q̄ tota totꝰ ē aduētꝰ filij hoīs dicētꝭ: Ecce ego vobiſcū ſū oībꝰ diebꝰ vſq3 ad ↄſūmatōem ſcl'i. HIE. Prouocamur aūt ad paſſiōem xp̄i: vt vbicūq3 i ſcp̄turꝭ legit̄. Cōgregemur: vt ꝑ illā venire poſſumꝰ ad vbū dei.

Statim aūt poſt tribulatōeꝫ dierū illoꝝ ſol obſcurabiť: ⁊ luna non dabit lumē ſuū: ⁊ ſtelle cadent de celo: ⁊ uirtutes celoꝝ cōmouebūť: et tūc appebit ſignū filij hoīs in celo. Et tunc plangent omēs tribꝰ terre.

GLO. Poſtq3 dn̄s p̄muniuit fideles ↄ̄ ſeductionē antixp̄i ⁊ miniſtroꝝ eius: oſ̄dēs ſe māifeſte eē venturꝝ: nūc ordinē ⁊ modū ſui aduētꝰ demonſtrat dicēs: Statī aūt pꝰ tri. die.il. ſol obſcu. CHRY. in ho. Tribulatōeꝫ dicit dieꝝ antixp̄i ⁊ pſeudo ꝓphaꝝ. Tribulatio.n.tūc erit magna: tot exītibꝰ deceptoribus: ſ3 nō extēdeť per tp̄is lōgitudinē. Si.n.iudaicū bellū ꝑꝑ elcōs decurtatū ē: mlťo magiſ ꝑꝑ eos h' tribulatio abbreuiabiť. ⁊ ꝑꝑ h' n̄ ſimplr̄ dixit: Pꝰ tribulatōeꝫ. ſ3 addit ſtatī: ipē.n.confeſtī aderit. HYLA. Gloriā aūt aduētꝰ ſui īdicat obſcuritate ſolꝭ ⁊ defectōe lune: ⁊ caſu ſtellaꝝ. nā ſeq̄ť: Et lu.nō da.lu.ſui ⁊ ſtel.ca. de celo. ORI. Dicet āt aliq̄s ſicͭ i magnis ignibꝰ ſuccēdi icipientibꝰ tenebre ex fumo plīmo videť extolli: ſic i ↄſūmatōe mūdi ab igne q̄ ſuccēdēdꝰ ē: obſcurabūť etiā luīaria magna: marceſcēte ſtellaꝝ luīe: reliquū eaꝝ corꝑꝰ cū exaltari n̄ valeat: ſic pinus cū a luīe ipo portatuꝫ extollebať cadet de celo. Dis accidētibꝰ dn̄s ē celoꝝ rōabiles vtutes ſtuporē ⁊ cōmotiōem aliquā pati ⁊ ↄturbari: remotas.ſ.a p̄mis fūctōibꝰ ſuis. vn̄ ſeq̄ť: Et v.ce.cō.⁊ tūc app.ſig.fi.ho. i celo. i quo.ſ. celeſtia facta ſūt.i.vtꝰ quā opatꝰ ē ſiliꝰ ſuſpēſus i ligno: ⁊ i celo appebit maxīe ſignū illiꝰ vt hoīes de oībꝰ tribubꝰ q̄ pꝰus n̄ crediderūt xp̄ianitati annūciate: tūc recognoſcētes ꝑ ſignū illō māifeſtatūꝫ plāgēt ⁊ lamētabūt ꝑꝑ īgr̄atiā ſuā atq3 pc̄tā. vn̄ ſeq̄tur: Et tūc plā.ſe om.tri.terre. Aliꝰ aūt alr̄ arbitrať: q̄m ſicͭ lucerne paulatī defiť lumē: ſic celeſtiū luminū deficiēte nutrimēto ſol obſcurabiť ⁊ luna: ⁊ ſtellaꝝ lumē defiť: ⁊ q̄ꝺ remāſerit i eis q̄ſi terrenū cadꝫ de celo. Sed quō pōt dici de ſole q̄m obſcurabť lumē eiꝰ: cū iſaias ꝓpha ꝓfectū aliquē ſolꝭ i ↄſūmatōe fore declarat: ſimilr̄ ⁊ de luna Iſaias ꝓfert q̄ erit ſicut ſol. de ſtellis autē quidā ꝓdicere tentāt: aut omnes aut plures earū maiores eē tota terra. Quō ergo cadēt de celo cū magnitudini eaꝝ n̄ ſufficiat tra. HIE. Nō ḡ diminutōe lumis huius mūdi accidēt: alioq̄n ſolē legimꝰ ſeptuplū habiturū lumie: ſed cōparatōne vere lucis omīa viſui appebūt tenebroſa.

RABA. Nihil tñ ꝓhibet intelligi veraciter tunc
ſolē ⁊ lunā cū ceteris ſiderib⁹ ad tp̄s ſuo lumine ꝑua
ri: ſicut de ſole factū cōſtat tp̄e dn̄ice paſſiōis. vñ et
iobel dicit: Sol cōuertet in tenebras: ⁊ luna in ſan
guinē anteq̄ veniat dies dn̄i magn⁹ ⁊ manifeſtus.
Ceterū pacto die iudicij: ⁊ clareſcēte future glie vi
ta: cū fuerit celū nouū ⁊ terra noua: tūc fiet qḋ iſai
as ꝓpheta dic: Erit lux lune ſicut lux ſolis: ⁊ lux ſol
erit ſeptēpl'r. Qḋ aūt de ſtellis dictū eſt: Et ſtelle ca
dent de celo. ī marco ita ſcp̄tū eſt: Et ſtelle celi erūt
decidētes. i. ſuo lumīe carētes. HIE. Per virtutes
aūt celoꝝ: āgeloꝝ mł'titudines ītelligim⁹. CHRY.
in home. Qui valde decēter cōmouebūt vel cōcuti
ent: videtes tantā trāſmutatōem fieri: ⁊ cōſuos pu
niri: ⁊ orbē terraꝝ terribili aſſiſtētē iudicio. ORI.
Sicut aūt in diſpēſatōne crucis ſole deficiēte tene
bre facte ſunt ſup terrā: ſic ⁊ ſigno filij hois appēte
in celo: deficiēt lumina ſolis: lune: ⁊ ſtellaꝝ: q̄ſi con
ſumpta ex multa virtute ſigni illi⁹. vñ ſequit: Tunc
appa. ſig. fi. ho. in celo. Signū aūt crucis hic intelli
gam⁹: vt videāt iuxta zachariā ⁊ iohēm iudei quem
cōpūxerāt: ⁊ ſignū victorie. CHRY. in ho. Si aūt
ſol quidē obtenebrat crux nō appereret: niſi mł'to ſo
larib⁹ radijs luculentior eſſet. Ne aūt diſcipuli vere
cūdent: ⁊ doleāt de cruce: eā ſignū noīat cū quadā
claritate. Apperebit aūt ſignū crucis: vt iudeoꝝ iuere
cundiā ꝯfutet. adueniet. n. chriſt⁹ in iudicio nō vul
nera ſolū: ſed mortē exprobratiſſimū oñdēs. vñ ſeq̄t
Et tūc plāgēt ſe omēs trib⁹ terre. Viſa. n. cruce cōſi
derabūt q̄ mortuo eo nihil ꝓfecerunt: ⁊ q̄ꝛ crucifi
xerūt eū quē adorari oportebat. HIE. Recte autē
dicit: Trib⁹ terre. Hi. n. plāgēt qui municipatū non
hñt in celis: ſed ſcp̄ti ſunt in terra. ORI. Moral'r
aūt dicet aliq̇s obſcurādū ſolē eē diabolū: q̇ in ꝯſū
matōe eſt arguēd⁹ cū ſit tenebre: ſimulat aūt ſe ſolē.
Luna aūt q̇ videt illuiari ab hmōi ſole ē oīs eccl'ia
malignātiū q̇ freq̄nt lumē ſe hr̄e ⁊ dare ꝓmittit. tūc
aūt redarguta cū reprobatis dogmatib⁹ ſuis clarita
tem ſuā: ſed ⁊ quicq̇: ſiue in dogmatib⁹: ſiue ī ṽtu
tib⁹ falſis hoīb⁹ q̇dē ṽitatē ꝓmittebāt: mēdacijs aūt
ſeducebāt: hi cōueniēt dicēdi ſūt ſtelle cadētes d̄ ce
lo: vt ita dicā ſuo: vbi erāt ī altitudine ꝯſtitute: extol
lēte ſe aduerſ⁹ ſciaꝫ dei. Ad ꝯndatiōeꝫ āt hmōis h⁹
vtemur exēplo ꝓ̄biorū dicēte: Lumē iuſtoꝝ ſp īex
tiguibile ē: tūc claritas dei apperebit in oī q̇ portauit
imaginē celeſti: ⁊ celeſtes letabūt: terreni āt plāgēt
Vel eccl'ia ē ſol luna ⁊ ſtelle cui dictū ē: Specioſa
vt luna: electa vt ſol. AVG. ad eſichiū: Tūc. n. ſol
obſcurabit ⁊ luna nō dabit lumē ſuū: q̄ꝛ eccl'ia non
apperebit ipſis tūc ꝑſecutorib⁹ vltra modū ſeuiētibus
Tūc ſtelle cadēt de celo: ⁊ ṽtutes celoꝝ ꝯmouebūt
q̄m mł'ti q̇ grā fulgē videbāt: ꝑſeq̄ntib⁹ cedent ⁊ ca
dēt: ⁊ q̇dā fideles fortiſſimi turbabūt. H̄ āt p⁹ t̄bula
tōeꝫ dieꝝ illoꝝ dr̄ eē futurū: nō q̄ꝛ trāſacta tota illa
ꝑſecutōe accidāt iſta: ſꝫ q̄ꝛ ꝓ̄cedꝫ t̄bula° vt ſeq̄t quo
rūdā defectio: ⁊ q̄ꝛ p oēs dies illos ita fiet: ꝓpterea
p⁹ tribulatōem dieꝝ illoꝝ: ſꝫ tñ in eiſdē dieb⁹ fiet.

**Et uidebūt filiū hois uēiētē i nu
bib⁹ celi cū uirtute mł'ta ⁊ maieſtate**

CHRY. i ho. Quia crucē audierāt: ne rurſus exi
ſtimarēt aliq̇d turpe eē futuꝝ ſubiūgit: Et vi. fi. ho.
ve. in nu. ce. cū vir. ma. ⁊ maieſtate. AVG. Cuius q̇
dē ꝓpior ſēſus ē: vt cū h̄ q̇ſq̄ audierit vl' legerit: ipm
eē aduētū accipiat q̄ñ ventur⁹ ē ad viuos ⁊ mortuos
iudicādos in corpe ſuo: ī quo ſedet ad dextrā pr̄is: ī
quo etiā mortu⁹ ē ⁊ reſurrexit: ⁊ aſcēdit in celū: ⁊ ſic
ī actib⁹ apl'oꝝ legit. Nubes ſuſcepit eū ab ocul' eoꝝ
⁊ q̄ꝛ illic dictū ē ab angel': Sic veniet quō vidiſtis eū
eūtē in celū. merito credēd⁹ ē nō ſolū in eodē corpe:
verū et ī nube ventur⁹. ORI. Videbūt ḡ ocul' corpa
lib⁹ filiū hois in ſpē hūana veniētē in nubib⁹ celi. i.
ſupnis. Sicut. n. q̄ñ trāſformat⁹ ē vox venit de nube
ſic cū veniet iteꝝ in ſpēm trāſformat⁹ glorioſā: ⁊ nō
ſup vnā nubē ſꝫ ſup mł'tas q̄ erūt vehiculū ei⁹. Et ſi
quidē vt ne tm̄ calcaret fili⁹ dei hieroſolymā aſcen
dēs: diligētes eū ſtrauerūt veſtimēta ſua ī via: neq̄
aſellū q̇ portabat eū volētes terrā calcare: q̇d miꝝ ſi
pr̄ ⁊ deus oīm nubes ſternat celeſtes: ſub corpe filij
deſcēdētis ad op⁹ ꝯſūmatōis. Dicet aūt aliq̇s: q̄m ſi
cut in factōne hois accepit de⁹ limū de terra ⁊ fixit
hoiem: ſic vt appeat gl'ia xp̄i accipiēs dn̄s de celo ⁊
de celeſti corpe: corpauit ꝑmū q̇dē ī trāſfiguratiōe ī
nube lucida. i. in ꝯſūmatōe ī nubes lucidas: ꝑꝑ qḋ
nubes celi dicūt: ſm q̄ ⁊ lim⁹ terre eſt dict⁹: ⁊ decet
prēm talia mirāda dare filio ſuo q̇ ſe hūiliauit: ⁊ ꝓp
ꝓ̄ea exaltauit illū: nō ſolū ſm ſpm̄: ſꝫ etiā ſm corp⁹:
vt ſup talib⁹ nubib⁹ veniret: ⁊ forſitā ſup nubib⁹ rō
nalib⁹ ne irrōnabile eēt vehiculū filij hois glorifica
ti. ꝑmū q̇dē venit ieſ⁹ cū ṽtute ex q̇ faciebat ſigna et
ꝓdigia ī ꝑplo. Oīs āt illa ṽt⁹ ꝯpatōe illi⁹ ṽtutis mł'te:
cū q̇ ī fine ventur⁹ ē modica erat. ṽt⁹. n. erat exinaniē
ris ſeipm: dn̄s ē etiā vt ad maiorē gl'iaꝫ reformet: q̄
fuit trāſformat⁹ in mōte. tūc. n. ꝑꝑ tres tm̄ modō tranſ
format⁹ ē. in ꝯſūmatōne aūt mūdi toti⁹ apperebit in
gl'ia mł'ta: vt videāt eū omēs in gl'ia. AVG. ad eſi
chiū: Sꝫ q̄m ſcp̄ture ſcrutāde ſunt: nec earū ſupficie
debem⁹ eē ꝯtēti: diligēt ſūt īſpiciēda ſeq̄ntia. p⁹ pau
ca. n. ſeq̄t: Cū videritis h̄ oīa fieri: ſcitote q̄ꝛ ꝓpe ē iaꝫ
in ianuis. tūc. n. ſcim⁹ ꝓpe eē: cū aliq̇ videm⁹ eē pre
miſſoꝝ. Sꝫ h̄ oīa in q̇b⁹ ⁊ h̄ ē: q̄ videbit fili⁹ hois ve
niēs in ſuis mēbris tanq̄ in nubib⁹: vel in tota ipſa
eccl'ia tanq̄ in nube magna: ſic nūc venire n̄ ceſſat
ſed iō cū ꝑtāte magna ⁊ maieſtate: q̄ꝛ maior ꝑtās ⁊
maieſtas illi⁹ apperebit ſanctis q̇b⁹ magnā virtutē da
bit: ne tāta ꝑſecutōe vincāt. ORI. Vel cū magna
virtute venit quotidie ad aīam oīs credētis ī nubi
b⁹ a ꝓpheticis. i. in ſcp̄turis ꝓphāꝝ ⁊ apl'oꝝ: qui ṽbuꝫ
dei ſup humanā nām in intellectib⁹ ſuis declarant:
ſic etiā eis q̇ ītelligūt dicim⁹ appere gl'iam multaꝫ: q̄
q̇dē videt in ſecūdo verbi aduētu qḋ ē ꝑfectoꝝ. ⁊ ſic
fortaſſe omīa q̄ a trib⁹ eūāgeliſtis dicta ſunt: de xp̄i
aduētu diligēti⁹ inter ſe collata ⁊ bn̄ diſcuſſa inue
niēt ad h̄ ꝑtinere q̄ quotidie venit in corpe ſuo: qḋ
ē eccl'ia. de quo aduētu ſuō alibi dixit: Amodo vi
debitis filiū hois ſedentē a dextris virtutis dei: ⁊ ve
nientē in nubib⁹ celi. exceptis his locis: vbi ab eo il
le aduent⁹ vltim⁹ in ſeipo ꝓmittit.

**Et mittet angelos ſuos cū tuba
⁊ uoce magna: ⁊ ꝯgregabūt electos
eius a quatuor uentis: a ſūmis celo
rum uſque ad terminos eorum.**

ORI. Quia de plãctu merẽtiũ fecerat: q̄ ad h̓ erit
vt ſpõte ↄtra ſe ſniam ꝓferãt: ⁊ ſeipſos condẽnẽt: ne
puteť ꝙ in iſto plãctu mala eoꝝ termineť ſubdit:
Et mit. ange. ſu. cum tu. ⁊ vo. magna. REMI. Hec
aũt tuba nõ reuera corpea eſt ĩtelligẽda: ſed archã-
gelica vox: que adeo magna erit: vt ad clamorẽ illi⁹
oẽs mortui de terre puluere reſurgãt. CHRY. So
nus aũt tube ptinet ad reſuſcitatõnem: gaudiũ ad
repſentãdũ ſtuporẽ q̄ tũc erit ad dolorẽ illoꝝ q̄ reli
queť: ⁊ ĩ nubib⁹ nõ rapieť. ORI. Scptũ ẽ autẽ in
numeris: ꝙ ex q̄tuor vẽtis cõgregabant ſacerdotes
tybicinãtes eos q̄ ſũt ex caſtris iſrł: ſ3 quoꝝ ↄpatio
onẽ de angel̓ chriſti ↄñter dr: Et ↄgregabũt electos
ei⁹ a q̄tuor vẽtis. REMI. i. a q̄tuor clymatib⁹ mun
di. i. oriẽte: occidẽte: aq̃lone: ⁊ auſtro. ORI. Et ſim
pliciores q̄dẽ opinãť eoſ tm̃ q̄ tũc inuẽti fuerit ĩ cor
pe aggregãdos: ſ3 meli⁹ eſt dicẽ cõgregãdos nõ ſolũ
ab angelis chriſti eẽ oẽs nõ ſolũ ab aduẽtu chriſti ⁊
vſq3 ad ↄſummatõem vocatos atq3 electos: ſed oẽs
q̄ a a ↄſtõe fuerit mũdi: q̄ viderũt ſicut abraã chriſti
diẽ: ⁊ exultauerũt ĩ illã. Qm̃ aũt nõ tm̃ illos q̄ ĩ cor
pore fuerit ↄphẽñ dicit cõgregãdos chriſti electos:
ſed etiã illos qui de corpib⁹ ſunt egreſſi: manifeſtat
ſmo dicẽs cõgregatos electos: nõ ſolũ a q̄tuor ven
tis: ſed etiã ſubdẽť: A ſummis celoꝝ vſq3 ad termĩos
eoꝝ. Qđ nemini ſup terrã exiſti arbitror conuenire.
Uel celi ſunt ſcpture diuine: aut auc̃tes eoꝝ in q̄b⁹
habitat de⁹. Sũma aũt ſcpturaꝝ ſunt initia illaru3:
termini aũt cõſummatõẽs eaꝝ. Cõgregãť ḡ ſancti a
ſummis celoꝝ. i. ab eis q̄ viuũt in initijs ſcpturarum
vſq3 ad eos q̄ viuũt in ↄſummatiõib⁹ eaꝝ. Cõgrega-
bũť. n. tuba ⁊ voce magna: ⁊ qui audierit ⁊ aduerte
rit parẽt ſe ad viã pfectõnis: que ducit ad filiũ dei.
REMI. Uel aliter: Ne forte aliq̄s putaret ꝙ ſolũ
modo a q̄tuor ptib⁹ mũdi ⁊ nõ a mediterraneis re-
giõib⁹ ⁊ locis: ideo addit: A ſũmis celoꝝ vſq3 ad tmi
nos eoꝝ. Per ſũmũ. n. celi mediũ orbis intelligitur:
q2 medio orbis ſummũ celi pſidet. Per termĩoſ aũt
celoꝝ fines terre ſignificat: vbi lõge diſtãtib⁹ circul̓
celi: terre inſidere videť. CHRY. Qđ aũt p ãgelos
dñs electos vocat: ad electoꝝ honorẽ ptinet: na3 ⁊
paul⁹ dicit ꝙ rapieť in nubib⁹: q2 eos quidẽ q̄ reſur
rexeřt ↄgregabũt ãgeli: ↄgregatoſ ãt recipiẽt nubes

**Ab arbore autẽ fici diſcite parabo
lã: cũ iã ram⁹ ei⁹ tener fuerit ⁊ folia
nata: ſcitis q2 prope eſt eſtas. Ita ⁊
uos cũ uideritis hec oĩa: ſcitote: qa
ꝓpe ẽ in ianuis. Amẽ dico uob: qa
nõ p̄teribit generatio hec: donec oĩa
fiant. Celũ ⁊ terra tranſibũt: uerba
aũt mea non p̄teribunt.**

CHRY. in ho. Quia dixerat ꝙ ſtatĩ p⁹ tribulatio
nẽ dieꝝ illoꝝ que pdicta ſunt cõtigerẽt: ipi aũt que
rere poterãt: Poſt quãtũ tps: ideo exponit exẽplu3
ponẽs de ficu dicẽs: Ab arbo. fi. diſci. pa. cũ iã ra. ei⁹
te. fue. ⁊ fo. na. ſci. q2 p. eſt eſtas. HIE. q. d. Sic qñ
teneri fuerit in arbore fic⁹ cauliculi: ⁊ gẽma erũpit ĩ
florẽ: cortexq3 folia parturit: intelligitis eſtatẽ aduẽ

tũ: ⁊ fauonij ac veris introitũ. Ita cũ omia q̄ ſcpta
ſunt videritis: nolite putare iam adeſſe ↄſũmatõem
mũdi: ſed quaſi pludia ⁊ pcurſores quoſda3 venire: vt
oñdãt ꝙ ꝓpe ſit ⁊ in ianuis. vñ ſeq̄ť: Ita ⁊ vos cũ vi
de. hec om. ſcito. q2 p. eſt ⁊ in ianuis. CHRY. Per
qđ oñdit ꝙ nõ multũ erit tpis mediũ: ſed ſtatim ad
uẽt⁹ chriſti occurret. Per h̓ aũt ⁊ aliud q̄ddã pnũci
at: eſtatẽ ſpiritalẽ: ⁊ trãquillitatẽ iuſtis poſt hyemẽ
eſſe futurã: pctõrib⁹ aũt ecõtrario hyemẽ p⁹ eſtatem
ORI. Sicut. n. fic⁹ in tpe q̄dẽ hyemis: vitalẽ ṽtutẽ
habet in ſe abſcõditã: poſtmodũ autẽ cũ virt⁹ ipa vi
talis ꝓdire cepit ad manifeſtatõem p̄tereũte hyeme
⁊ ipa valitudine ei⁹ ram⁹ efficiť tener ⁊ folia pducit
ſic ⁊ mũd⁹ ⁊ vnuſquiſq3 eoꝝ q̄ ſaluanť ante chriſti
aduentũ quaſi in hyeme in ſe abſcõſam hñt vitale3
virtutẽ. chriſto aũt inſpirãte fiũt teneri: ⁊ non duri
cordis rami: ⁊ que abſcõdita erãt in eis pgrediũť in
folia: ⁊ manifeſtos fruct⁹ oñdũt. talibus aũt ꝓpe eſt
eſtas: ⁊ aduẽt⁹ glorie dei. CHRY. in home. Prope
hoc etiã iſtud poſuit: vt credere faciat hũc ſermonẽ
omnino ita eſſe vẽturu3. Ubicũq3. n. quod oĩo eſſe fu
turũ eſt dicit: naturales neceſſitates in exẽplũ idu͂
AVGV. ad eſichiũ: Qđ aũt de ſignis euãgelicis ⁊
ꝓpheticis que fieri cernim⁹ ꝓpinquũ dñi aduentũ
ſperare debeam⁹ quis negat? quotidie q̄ppe magis
magiſq3 fit prim⁹. ſed q̄to interuallo ꝓpinq̃t: de h̓
dictũ eſt: Nõ eſt veſtrũ ſcire tpa vel momẽta. Uel
qñ dixit apl̓s: Nũc ꝓpior eſt noſtra ſalus q̄ cũ cre
didim⁹. ⁊ ecce tot anni trãſierũt: nec tamẽ qđ dixit
falſum eſt: q̄tomagis nũc dicendũ eſt ꝓpinq̃re dñi
aduẽtũ quãdo tãt⁹ fact⁹ eſt ad finẽ acceſſus. HY
LA. Myſtice aũt ſynagoga fic⁹ arbori cõpať. ram⁹
igiť fic⁹ antichriſt⁹ eſſe intelligiť: diaboli fili⁹: pecca
ti portio: legis aſſertor: qui cũ feneſcere cepit: ⁊ fron
deſcere: quadã peccatoꝝ exultãtiũ viriditate: tũc ꝓ-
xima eſt eſtas. i. dies iudicij ſentieť. REMI. Uel
cũ hec fic⁹ rurſum germinabit. i. cũ ſynagoga v̄bum
ſancte pdicatõis accipiet: pdicãtib⁹ enoch ⁊ helia: i-
telligere debem⁹ q2 ꝓpe eſt dies conſummatõnis.
AVG. de que. euã. Uel per arborẽ fici intellige ge-
nus humanũ ꝓpter pruritũ carnis. Cũ iam ramus
ei⁹ tener fuerit. i. cũ filij hoĩm p fidẽ chriſti ad ſpiri-
tales fruct⁹ pfecerit: ⁊ in eis honor adoptõis filioꝝ
dei emicuerit. HYLA. Ut aũt fides certa eẽt futu
roꝝ ſubiũxit: Amẽ di. vo. q2 nõ p̄te. gen. hec do. oĩa
fiãt. Amẽ aũt dicẽdo ꝓfeſſiõem veritatis adiungit.
REMI. Et ſimplices quidẽ ad deſtructõem hieru
ſalem referũt verba: ⁊ de illa generatiõe eſtimãt di-
cta: que paſſiõem chriſti aſpexit: ꝙ nõ eſſet tranſitu
ra p̄uſq3 fieret deſtructio ciuitatis illius. Neſcio ãt
ſi verbũ a verbo exponere poſſint ab eo ꝙ ait: Non
relinqueť hic lapis ſup lapidem: vſq3 ad illud ꝙ ait:
Prope eſt in ianuis. forſitã. n. in q̄buſdã potuerit:
in alijs autẽ nõ potuerũt oĩo. CHRY. in ho. Hec
ergo omnia que de fine hieroſolymoꝝ dicta ſunt: ⁊
que de pſeudo ꝓphetis ⁊ pſeudo chriſtis: ⁊ alia oĩa q̄
diximꝰ vſq3 ad chriſti aduẽtũ futura. Qđ autẽ dixit
Generatio hec: nõ de ea q̄ tũc erat dixit: ſ3 de ea q̄ ẽ
fidẽliũ. cõſueuit. n. ſcptura generatõem nõ ſolum a
tpe deſignare: ſed a loco: cultu ⁊ cõuerſatõe: ſic cũ
diciť: Hec eſt generatio querẽtiũ dñm. Et hoc autẽ
dicit: ꝙ hieruſalẽ peribit: ⁊ amplior pars iudeoꝝ

deſtruet̄: gn̄atōem āt fideliū nulla ſupabit tētatio. ORI. Gn̄atio tñ ecclīe trāſibit aliqñ tñ totū hoc ſcl̄m vt hereditet futuꝝ: tñ donec hec oīa fiāt: ñ trāſibit. Cū aūt oīa hec facta fuerit: trāſibit ñ ſolū tra: ſed etiā celū. vñ ſeq̄t: Celū ⁊ terra. i. nō ſolū homies quoꝝ vita terrena eſt: ⁊ ꝓpterea terra dicūt: ſed illi quoꝝ cōuerſatio eſt in celis: ⁊ ideo celū vocāt. trāſibūt aūt ad futura: vt veniāt ad meliora. Verba aūt que a ſaluatore ſūt dicta nō trāſibūt: qm̄ q̄ ſua ꝓpa ſunt opāt ⁊ ſemꝑ opabūt: ꝑfecti aūt ⁊ qui non recipiūt vt iā meliores efficiāt: trāſeūtes qđ ſunt ad illō qđ nō ſunt. ⁊ hoc eſt qđ ſubdit: Verba aūt mea nō ꝑteribūt. Et forte quidē vba moyſi ⁊ ꝓpharū trāſierūt: qm̄ que ꝓphetiſabāt ab illis impleta ſunt. verba aūt chriſti ſemꝑ ſunt plena ⁊ quotidie implēt: ⁊ adhuc ſunt implēda in ſanctis. Aut forte neqꝫ moyſi verba aut ꝓphaꝝ dicere debem᷒ impleta oīa. ꝓpe. n. ⁊ illa vba filij dei ſunt: ⁊ ſemꝑ implēt. HIE. Vl' h̄ ꝑ generatōem oē hoīm ſignificat gen᷒: aut ſpāl'r iudeoꝝ. Deīde magis eos ad fidē ꝓmiſſoꝝ inducit cū ſubdit: Celū ⁊ ter. trāſi. ver. autē me. nō ꝑterībūt. Ac ſi dicat: Facili᷒ ē fixa ⁊ imobilia deſtrui: q̄ꝫ ſmonē meoꝝ aliq̄d decidē. HYLA. Celū. n. ⁊ terra ex cōditiōe ſue creatōis nihil hn̄t in ſe neceſſitatis vt nō ſint. vba aūt chriſti ex eternitate deducta: id in ſe cōtinēt virtutis vt maneāt. HIE. Celū aūt ⁊ t̄ra trāſibūt in mutatōe: nō abolitōe ſui: alioqñ quō ſol obſcurabit ⁊ luna nō dabit lumē ſuū: ſi celū ī quo iſta ſunt terraqꝫ nō fuerit. RABA. Celū tñ qđ tranſibit: nō ſidereū ſed aereū intellig̃ debem᷒: qđ ꝑus diluuio ꝑijt. CHRY. in ho. Elemēta aūt mūdi ī mediū adducit: oñdēs qm̄ ꝑcioſior celo ⁊ terra ē eccleſia: ſil' etiā ⁊ hinc cōditorē ſe oīm oñdit.

¶ De die aūt illa ⁊ hora nemo ſcit: neqꝫ angeli celoꝝ niſi p̄r ſolus. Sicut aūt ī dieb᷒ noe: ita erit ⁊ aduēt᷒ filij hoīs. Sicut eni erāt ī dieb᷒ añ diluuii comedētes ⁊ bibētes: nubentes ⁊ nuptui tradētes uſqꝫ ad eū diem quo intrauit noe in archā: ⁊ non cognouerūt donec uenit diluuiū: ⁊ tulit omnes: ita erit ⁊ aduent᷒ filij hominis. Tūc duo erūt in agro: unus aſſumet̄: ⁊ un᷒ relinquet̄. Duo molentes in mola: una aſſumet̄: ⁊ una relinquet̄. Duo in lecto uno: unus aſſumetur: ⁊ unus relinquet̄.

CHRY. in ho. Cū dixiſſet dn̄s oīa q̄ ꝑcedūt chriſti aduētū ⁊ ad ipas ianuas narratōem duxiſſꝫ: diē tacere voluit. vñ dicit: De die aūt il. ⁊ ho. ne. ſcit: ne. an. ce. ni. ſo. p̄r. HIE. In quibuſdā aūt latinis codicib᷒ additū ē: Neqꝫ fili᷒: cum in grecis ⁊ marie Adamātij ⁊ Piercij exēplarib᷒ hoc nō habeat̄ aſcptū: ſꝫ quia in nōnullis legit̄: diſſerēdū videtur. REMI. Marc᷒ etiā euāgeliſta nō ſolū dicit angelos neſcire: ſꝫ etiā filiū. HIE. In quo gaudēt Arri᷒ ⁊ eunomius. Dicūt. n. Nō pōt eq̄lis eſſe: q̄ nouit ⁊ q̄ ig̃rat. Cōtra quos breuiter iſta dicēda ſunt: cū oīa tpa fecerit ieſus: h̄ ē vbū dei. oīa. n. ꝑ ipm̄ facta ſunt: ⁊ ſine ipo factū ē nihil. In oīb᷒ aūt tpib᷒ cū dies iudicij ſit: q̄ ꝯſeq̄ntia pōt ei᷒ ignorare ꝑtē: cui᷒ totū nouit: hoc quoqꝫ dicēdū eſt: Quid ē magis: noticia p̄ris an noticia iudicij. ſi mai᷒ nouit: quō ignorat qđ min᷒ eſt? HYLA. Nūquid etiā de᷒ p̄r cognitōnem illi᷒ diei filio denegauit: cū dictū ab eo ſit: Oīa mihi tradita ſunt a p̄re meo: ḡ nō oīa ſunt tradita: ſi eſt aliq̄d qđ negat̄. HIE. Igit̄ q2 ꝓbauim᷒ nō ignorare filiū dei ꝯſummatōis diē: cā reddēda eſt: cur ignorare dicat̄. Poſt reſurrectōnem quidē interrogat᷒ ab apl̄is de hac die manifeſti᷒ rn̄dit: Nō ē vr̄m ſcire tpa ⁊ momēta: q̄ p̄r poſuit in ſua ꝑtāte. In quo oñdit ꝙ ipſe ſciat: ſed nō expediat noſſe apl̄is: vt ſꝑ incerti de aduētu iudicis ſic quotidie viuāt: q̄ſi die alia iudicādi ſint. AVG. i. de trini. ꝙ ḡ dicit Neſcit: intelligendū eſt neſciētes facit. i. ꝙ nō ita ſciebat: vt tūc diſcipulis indicaret: ſicut dictū eſt ad abraā: Nūc cognoui qm̄ times deū. i. nunc feci vt cognoſceres: q2 ⁊ ipſe ſibi in illa tētatiōe innotuit. AVG. de ver. do. Qđ aūt dixit p̄rēm ſcire iō dixit: q2 in patre ⁊ filius ſcit. q̄d. n. eſt in die qđ non in verbo factū ſit: ꝑ qđ fact᷒ ē dies. AVG. Bene aūt accipit̄ qđ dictū eſt: ſolū p̄rēm ſcire ſm̄ ꝑdictū modū ſciēdi: q2 facit filiū ſcire. fili᷒ aūt neſcire dr̄: q2 nō facit hoīes ſcire. AVG. in li. lxxxiij. que. Vel aliter: Donec eccl'ia que ē corpus chriſti: neſcit diē illū ⁊ horā: tādiu nec ipe fili᷒ dicit̄ diē illū ⁊ horā ſcire. Dicit̄ aūt ſcire ſm̄ ꝓpam ſignificatōem: ſicut eſt in ꝯſuetudine ſcripturaꝝ. Apl̄s eīi ſaluatorē dicit neſcientē pctm̄: q2 nō peccauit. ꝓpat aūt fili᷒ ſciam diei illi᷒ ⁊ horā coheredib᷒ ſue ꝓmiſſionis: vt oēs ſimul ſciāt. i. reipa expiant̄ ī illa hora ⁊ die q̄ ꝓparauit de᷒ diligētib᷒ ſe. RABA. Legi quoqꝫ in cuiuſdā libro: filiū hūc nō vnigenitū ſed adoptiuū debere intelligi. nō. n. vnigenito filio angelos ꝓpoſuiſſet. ſic. n. ait: Neqꝫ angeli celoꝝ: neqꝫ filius. AVG. ad eſichiū: Sic ergo euāgeliū dicit: De die illa ⁊ hora nemo ſcit. Tu aūt dicis: Ego autē dico: neqꝫ mēſem: neqꝫ annū aduēt᷒ ipſi᷒ ſcire poſſe. ita ei hoc videt̄ ſonare tanq̄ꝫ nō poſſit ſciri quo anno vēt᷒ ſit: ſed poſſit ſciri q̄ hebdomada annoꝝ vl' qua decade: tanq̄ꝫ dici poſſit atqꝫ diffiniri: inter illos ſeptē annos aut decē aut cētū vel q̄libet: ſeu maioꝝ nūeri ſeu minoris. ſi aūt hoc te nō cōprehēdiſſe ꝑſumis: hoc ſentis qđ ego. CHRY. in home. Vt autē addiſcas: ꝙ nō ignorātie ſue eſt ꝙ de die ⁊ hora iudicij tacet: aliud ſignū inducit cū ſubdit: Sicut aūt fuit in dieb᷒ noe: ita fiet aduēt᷒ filij hoīs. Hoc autē dixit oñdēs ꝙ repēte venit ⁊ inopinate ⁊ pluribus laſciuiētib᷒. hoc. n. ⁊ paul᷒ dicit: Cū dixerit Pax ⁊ ſecuritas: tūc repētin᷒ eis ſuperueniet interit᷒. vñ ⁊ hic ſubdit̄: Sicut. n. erant in dieb᷒ illis ante diluuiū comedētes ⁊ bibētes. RABA. Nō igit̄ iuxta martionis ⁊ manichei erroꝛē: cōiugia vel alimēta damnant̄: cū in his ſucceſſiōis: in illis nature ſint poſita ſubſidia: ſed immoderat᷒ licitoꝝ vſus arguit̄. HIE. Querit̄ aūt: quō ſupra ſcriptū eſt: Surget gēs cōtra gētē: ⁊ regnū cōtra regnū: ⁊ erūt peſtilētie ⁊ fames ⁊ terremotus: ⁊ nūc ea futura memorent̄ que pacis indicia ſunt: ſed eſtimandum ꝙ poſt pugnas ⁊c̄.

qb⁹ vaſtaſ gen⁹ hũanũ: breuis ſubſecutura pax ſit: q̈ quieta oĩa repromittit: vt fides credẽtiũ ꝯprobeſ. CHRY. in ho. Uel laſciuia erit ⁊ pax his q̄ ſenſibiliter diſpoſiti ſũt. ꝓpter h̄ nõ dixit apl̄us: Cũ fuerit pax. ſ; cũ dixerit: pax ⁊ ſecuritas. inſẽſibilitatẽ eoꝝ oñdẽs: ſic illoꝝ q̄ fuerũt ĩ dieb⁹ noe: qñ mali laſciuiebãt: nõ aũt iuſti: ſ; ĩ tribulatõe ⁊ triſticia ptraſibãt. Hic aũt oñdit: qñ cũ antichriſt⁹ venerit: ĩdecẽtes voluptates aſſumẽt apud eos q̄ iniq̄ erũt: ⁊ de ꝓpa deſpabũt ſalute: ⁊ iõ exẽplũ poit huic rei ꝯueniẽs. Cũ .n. archa fabricareſ: ṗdicabat q̄dẽ ĩ medio futura ṗdicẽs mala. Mali aũt nõ credẽtes: ac ſi nullũ fuiſſ; futuꝝ malũ laſciuiebãt. ⁊ q꞉ futura apud mltos nõ credũt: ex ṗterit̄ credibilia facit q̄ ṗdicit. Deĩde aliõ ſignũ ponit per qõ oñdit: ⁊ q꞉ ĩopinabl̄r dies ille veniet: ⁊ q꞉ ipe diẽ illũ nõ ignoꝛet dicẽs: Tũc duo erũt ĩ agro: vn⁹ aſſu. ⁊ al. relinq̄t. Ex qb⁹ v̄bis oñdit q꞉ aſſumũt ⁊ relinquũtur ⁊ ſui ⁊ dñi: ⁊ q̄ ĩ ocio ⁊ laboꝛe. HYLA. Uel duos ĩ agro duos ppl̄os fideliũ ⁊ ĩfideliũ ĩ ſc̄lo: tanq̄; ĩ vite hui⁹ ope dies dñi dephẽd; ſepabũt tñ relicto alio: ⁊ alio aſſumpto: in quo fideliũ ⁊ ĩfideliũ deſtructio doceſ. Dei. n. ira igraueſcẽte: ſc̄i ĩ ꝓmptuario recõdẽtur: pfidi v̄o ad celeſtis ignis materiẽ relinquẽt. De molẽtib⁹. n. par rõ ẽ. vñ ſeq̄t: Duo erunt mo. ĩ mo. vna aſſu. ⁊ al. reli. Mola .n. op⁹ legi ẽ: ſ; q꞉ ps iudeoꝝ: vt p apl̄os credidit: ita p heliã ẽ creditura iuſtificãda p fidẽ. ideo vna p eãdẽ fidẽ boni opis apphẽdit: alia v̄o ĩfructuoſa legi ope relinquet molẽs ĩcaſſũ: ⁊ nõ factura celeſti cibi panẽ. HIE. Uel duo ĩ agro pit̄er ĩueniẽt eũdẽ hñtes laboꝛẽ: ⁊ q̄ſi parẽ ſemẽtẽ: ſed fruct⁹ laboris non eq̄ reſpiciẽtes. In duob⁹ ẽt q̄ pit̄er molũt: vl̄ ſynagogã ĩtelligere debem⁹ vel eccleſiaꝝ: q꞉ ſl̄ molẽ videaſ ĩ lege: ⁊ de eiſdẽ ſcṗtur̄ ſanct̄ farinã terẽ ṗceptoꝝ dei vel ceťas hẽſes q̄ de vtroq; teſtõ aut altero: vidẽtur molẽ farinã doctrinaꝝ ſuaꝝ. Seq̄t: Duo ĩ le. vn⁹ aſ. al. relinq̄t. HYLA. Duo aũt ĩ lecto: ſũt eãdẽ paſſionis dñice reqẽm ṗdicãtes: circa quã hẽticoꝝ et catholicoꝝ eadẽ cõfeſſio ẽ: ſ; q꞉ vnitatẽ diuinitat̄ pãtris ⁊ filij catholicoꝝ fides ṗdicabit: ⁊ hẽticoꝝ falſitas ĩpugnabit: fidẽ ꝯfeſſiõis vtriuſq; diuini arbitrij iudiciũ cõpꝛobabit: vnũ aſſumẽdo ⁊ aliũ relinquendo. REMI. Uel his v̄bis tres oꝛdines eccleſie demõſtrãt: p duos in agro oꝛdo ṗdicatoꝝ qb⁹ cõmiſſus ẽ ager eccleſie: p duos ĩ mola oꝛdo cõiugatoꝝ q̄ dũ p diuerſas curas nũc ad hec: nũc ad illa flectũt: quaſi molas ĩ circuitu trahũt: p duos ĩ lecto oꝛdo cõtinẽtiũ: quoꝝ reqes noĩe lecti deſignaſ. In his aũt oꝛdinib⁹ ſũt boni ⁊ mali: iuſti ⁊ ĩiuſti: ⁊ iõ ex eis q̄dã relinquẽt: ⁊ q̄dã aſſumẽt. ORI. Ul̄ al̄r: Coꝛp⁹ q̄dẽ q̄ ĩfirmũ ĩ lecto ẽ cãnaliũ paſſionũ: aĩa ãt molit ĩ graui mola mũdi: vl̄ coꝛpis ſenſus ĩ agro mũdi opanſ.

Uigilate ergo: q꞉ neſcitis q̄ hoꝛa dñs ur̄ uẽtur⁹ ſit. Illud aũt ſcitote qm̄ ſi ſciret pr̄familias q̄ hoꝛa fur uẽtur⁹ eẽt: uigilaret utiq;: ⁊ nõ ſineret pfodi domũ ſuam. Ideo ⁊ uos eſtote parati: quia neſcitis qua hoꝛa fili⁹ hominis uentur⁹ eſt.

HIE. Perſpicue oñdit dñs q꞉ ſupra dixit: De die aũt illa nemo nouit niſi pr̄ ſol⁹: q꞉. ſ. nõ expediebat apl̄is ſcire: vt pẽdule expectatõis ĩcerti: ſp credãt eũ eẽ venturũ: quẽ ignoꝛãt qñ ventur⁹ ſit. ⁊ ideo quaſi ex ſupioꝛib⁹ cõcludẽs dicit: Uigi. ergo q꞉ neſci. qua ho. do. ve. ven. ſit. Et nõ dicit: Quia neſcim⁹: ſed Neſcit̄. ſ. vt oñdat ſe diẽ iudicij nõ ignoꝛare. CHRY. in home. Uult aũt eos ſemp in ſolicitudine eẽ: ꝓ hoc dicit: Uigilate. GRE. Uigilat q̄ ad aſpectũ veri luminis oculos aptos tenet. vigilat: q̄ ſeruat opãdo qõ credit. vigilat: q̄ a ſe coꝛpis ⁊ negligẽtie tenebras repellit. ORI. Dicit aũt: q̄ ſimplicioꝛ eſt: qñ de ſecũdo aduẽtu ĩ quo vẽtur⁹ fuerat: hũc dicebat ſmonẽ: ali⁹ aũt q꞉ ĩtelligibilẽ ⁊ futuꝝ ĩ ſenſu diſcipuloꝝ v̄bi dicebat aduẽtũ: q꞉ nõdũ erat ĩ ſenſu eoꝝ quẽadmodũ erat futur⁹. AUG. ad eſichiũ: Nõ ſolũ aũt illis dixit vigilate qb⁹ tũc audiẽtib⁹ ⁊ loq̄baſ: ſ; etiã illis q̄ fuerũt p⁹ illos annos: ⁊ ad nos ipos: ⁊ q̄ erũt p⁹ nos vſq; ad nouiſſimũ ei⁹ aduẽtũ: q꞉ ad oẽs ptinet quodãmõ. tũc. n. vnicuiq; vẽiet dies ille: cũ venerit ei⁹ dies: vt tal̄ hic exeat: q̄lis iudicãd⁹ ẽ illa die. ac p h̄ vigilare deb; omis chriſtian⁹: ne ĩpatũ eũ ĩueniat dñi aduẽt⁹. Impatũ. n. ĩueniet ille dies: quẽ ĩpatũ ĩuenerit ſue vite vltia dies. ORI. Uani ãt ſũt oẽs ſiue qñ ꝯſumatõem mũdi ſcire ſe pſiteſ qñ erit: ſiue q̄ vite ꝓpe finẽ ſcire ſe gloꝛiãſ: cũ nẽo cogſcere põt niſi ſpũſancto illumiat⁹. HIE. Pmiſſo aũt pr̄iſfamilias exẽplo cur reticeat ꝯſumatõis diẽ manifeſti⁹ docet cũ ſubdit: Illõ aũt ſci. qm̄ ſi ſci. pr̄fa. q̄ ho. fur vẽ. eſ. vigi. vti. ⁊ nõ ſine. pfo. do. ſuã. ORI. Prīfamilias dom⁹ ẽ ſenſ⁹ hoĩs. domus aũt eius eſt aĩa: fur aũt diabolus. Eſt aũt omis ſermo cõtrari⁹ q̄ nõ per naturalẽ introitũ intrat ad aĩam negligẽtis: ſed quaſi qui foderit domũ: ṗmũ deſtruẽs quedã naturalis edificia anime. i. naturales ĩtellectus: ⁊ p ipam diruitõem ĩgreſſus ſpoliat aĩam. Aliquotiẽs ĩuenit q̄s furẽ in ipa pfoſſione: ⁊ cõpꝛehẽdẽs eũ pcuſſo ſermonẽ immittẽs interficit ipm. nõ aũt in die fur venit: qñ illumiata eſt a ſole iuſticie aĩa hoĩs ſtudioſi: ſed ĩ nocte. i. in tpe adhuc malicie ꝑmanẽtis: in q̄ cũ fuerit aliq̄s poſſibile eſt ⁊ ſi nõ habuerit virtutẽ ſolis: q꞉ tñ illuſtreſ ex aliquo ſplẽdoꝛe verbi: q̄ ẽ lucerna adhuc q̄dem manẽs in malicia: ſed tamẽ hĩs ꝓpoſitũ melioꝛ ⁊ vigilãtiũ ne pfodiaſ h̄ eius ꝓpoſitũ: vel in tempe tẽtationũ: vel in quarũcũq; calamitatũ: maxime fur ſolet venire: volẽs pfodere aĩe domũ. GREGO. Uel neſciẽte patrefamilias fur domũ perfodit: quia dum a ſui cuſtodia ſpũs dormierit: improuiſa moꝛs veniẽs carnis noſtre habitaculũ irrũpit: ⁊ eum quẽ dominũ dom⁹ dormiẽtẽ ĩuenerit necat: quia dũ ventura dãna ſpũs minime preuidet: hũc moꝛs ad ſuppliciũ neſcientẽ rapit. Furi aũt reſiſteret ſi vigilaret: quia aduẽtũ iudicis qui occulte aĩas rapit ṗcauens ei penitẽdo occurreret: ne impenitẽs periret. Hoꝛã vero vltimã iccirco dñs voluit eẽ icognitã: vt ſemper poſſit eẽ ſuſpecta: vt dum illam preuidere mĩme poſſumus: ad illam ſine ĩtermiſſiõe ṗpemur. ꝓpter quod ſeq̄t: Ideoq; eſto. para. q꞉ neſci. qua ho. fili. ho. ventu. eſt. CHRY. in home. Hic videſ cõfundere eos q̄ non tantũ ſtudiũ faciunt aĩe: quantũ ſtudẽt circa pecunias qui fures expectant.

Quiſputas ē fidelis ſeru⁹ ⁊ pru
dēs: quē cōſtituit dñſ ſupra familiā
ſuā: ut det illis cibū ī tēpore? Bea
tus ille ſeru⁹ quē ut uenerit dñs ei
us iuenerit ſic facientē. Amen dico
uobis qm̄ ſup oīa bona ſua ꝯſtituet
eū. Si aūt dixerit mal⁹ ſeru⁹ ille in
corde ſuo: Morā facit dñs me⁹ ue
nire: ⁊ cepit percutere cōſeruos ſu
os: manducet aūt ⁊ bibat cuꝫ ebrio
ſis: ueniet dñs ſerui illi⁹ ī die qua n̄
ſpat: ⁊ hora qua ignorat: ⁊ diuidet
eū parteq́ꝫ ei⁹ ponet cū hypocritis:
illic erit flet⁹ ⁊ ſtridor dentium.

HYLA. Quāuis dñs ſupra in cōi nos ad indefeſ
ſam vigilātie curā fuerit adhortatuſ: ſpecialē tn̄ po
puli pncipib⁹. i. epiſcopis in expectatiōe aduentuq́ꝫ
ſuo ſolicitudinē mādat. Hunc eni ſeruū fidelē atq́ꝫ
prudenteꝫ ꝓpoſitū familie ſignificat: cōmoda atq́ꝫ
vtilitates populi ſibi cōmiſſi curantē. vn̄ dicit: Quiſ
putas ē fide. ſer. ⁊ pru. quē cōſti. do. ſu. fami. ſuā: vt
det illis cib. in tēpore. CHRY. ī hom. Quod aūt
dicit: Quiſputas. nō ē ignorātis: inueniſ eni ⁊ paſ ī
terrogādo loquēs: vt cū diē: Adā vbi es? REMI.
Nec eni ſignat hec īterrogatio īpoſſibilitatē pficiē
de virtutis ſed difficultatē. GLO. Rar⁹ eni ē fide
lis ſeru⁹ dño ꝓpter dñm ſeruiēs: oues chriſti nō ad
lucrū: ſed ꝓ amore chriſti paſcēs: prudēs qui ſubdi⸗
toꝝ capacitatē vitā ⁊ mores diſcutiat: quē conſti⸗
tuat dñs qui. ſ. ſit vocat⁹ a deo ⁊ non ſe iniecerit.
CHRY. ī ho. Duo autē expetit ab huiuſmōi ſuo. ſ.
prudētiā ⁊ fidē. fidelē eni eū dicit: quoniā nihil qḋ
dñi ſui ē: ſibi propriū fecit. nihil etiā de reb⁹ ſui dñi
vane ⁊ inaniter cōſumpſit. Prudentē autē eum vo
cat: quoniā cognouit id: ꝙ oportet diſpēſare q̄ da⸗
ta ſūt. ORI. Uel q̇ ī fide ꝓficit: ⁊ſi nōdū ī ea pfe⸗
ctus ē: cōīter fidelis vocaſ: ⁊ q̇ naturalē habet men
tis velocitatē: diciſ prudēs. Siq́s autē cōſideret: in
ueniet fideles multos ⁊ ſtudiū fide exercētes: n̄ aūt
⁊ prudētes: quoniā que ſtulta ſūt mūdi elegit de⁹.
Et iterū: videbit alios veloces quidē eſſe ⁊ pruden⸗
tes: modice autē fidei. Cōuenire autē ī vnū fideleꝫ
atq́ꝫ prudētē: rariſſimū ē. Ut autē ī tempore det ci⸗
bū: neceſſariā habet quis prudētiā. vt autē nō adi⸗
met cibos indigentiū: op⁹ ē fides: quoniā ⁊ ſm̄ ſim
plicē itellectū op⁹ habem⁹ vt fideles ſim⁹ ad diſpē
ſandū eccleſie reddit⁹: ⁊ vt nō deuorem⁹ que ſūt vi⸗
duarū: ⁊ vt memores ſim⁹ pauperū: ⁊ ne occaſionē
accipiētes ex eo qḋ ſcriptū ē: Dñs cōſtituit his qui
euāgeliū ꝓdicāt de euāgelio viuere: amplius quera
mus q̄ꝫ cibuꝫ ſimplicē ⁊ neceſſaria veſtimēta: ⁊ vt
nec ampli⁹ teneam⁹ nobis q̄ꝫ his q̇ neceſſitatē pa⸗
tiunſ. Prudētes aūt vt prudēter ītelligam⁹ īdigen
tiū cauſas: ꝓpter quas ſūt īdigētes: ⁊ vniuſcuiuſq́ꝫ
dignitatē: quo educat⁹ ē: ⁊ quātū neceſſariū habꝫ.
Multa eni ſapiētia op⁹ ē ei q̇ bene vult diſpēſare
eccleſiaſticos reddit⁹. Sic ⁊ fidelis ſeru⁹ ⁊ prudens
vt nō effundat rationabilē ⁊ ſpiritalē cibū quibus
nō oꝫ: volēs oſtēdere ſe eē prudedtē: illis. ſ. q̇ magis
neceſſariū habēt verbū qḋ mores eoꝝ edificet: ⁊ vi⸗
tā cōponat: q̄ꝫ qḋ illumiat ſciētie lucē: aut vt ne eiſ
q̇ poſſūt acuti⁹ audire: piget exponere altiora: ne ex
ponēteſ vilia contēnantur ab his q̇ naturaliter ſūt
īgenioſi: aut p exercitationē ſecularis ſapiētie acu⸗
ti. CHRY. ī ho. Adaptaſ etiā ⁊ ad pncipes ſecu⸗
lares hec ꝑabola. vnūquēq́ꝫ eni his q̇ hꝫ ad commu
nē vtilitatē vti oꝫ: nō ad nocumētū cōſeruoꝝ neq́ꝫ
ad ꝑditionē ſuipſi⁹: ſiue hꝫ ſapiam ſiue pncipatū ſi
ue aliud quodcūq́ꝫ. RABA. Dñs aūt chriſt⁹ ē. fa
milia autē ſupra quā cōſtituit ē eccleſia catholica.
Difficile ē ergo iuenire ī vno ⁊ vt prudēs ſit ⁊ fide⸗
lis: nō autē īpoſſibile: nec eni beatificaret eū q̇ non
pōt eē cū ſubdit: Beat⁹ ille ſer. quē cū vene. do. ei⁹
iue. ſic faciētē. HYLARI. i. ꝓcepto dñi ſui obediē
tem: vt doctrine opportunitate verbū vite eternita
tis cibū alēde familie diſpēſet. REMI. Notāduꝫ
autē ꝙ ſicut magna diſtātia ē meritoꝝ īter bonos
ꝓdicatores ⁊ bonos auditores: ita magna diſtātia
ē ꝓmioꝝ. Bonos eni auditores ſi vigilātes inuene
rit: faciet diſcūbere vt lucas dicit. bonos autē ꝓdi⸗
catores ſup oīa bona ſua cōſtituet. vn̄ ſequiſ: Amē
dico vo. qm̄ ſup oīa bo. ſua cōſti. eū. ORI. vt. ſ. cō
regnet cū chriſto: cui oīa ſua tradidit pater: ſic bo⸗
ni patris fili⁹ ſup oēm patris ſubſtātiā cōſtitut⁹: ꝑ⸗
ticipat huiuſmōi dignitatē ⁊ gloriā fidelib⁹ ⁊ pru⸗
dētib⁹ diſpēſatorib⁹ ſuis: vt ſint ⁊ ipi ſup omnē cre
aturā. RABA. Nō vt ſoli ſed vt p̄ ceteris eterna
ꝓmia habeāt: tū ꝓ ſua vita: tū ꝓ gregis cuſtodia.
HILA. Uel ſup oīa bona cōſtituetur. i. ī dei gloria
collocabiſ: q: nihil eſt vltra qḋ meli⁹ ſit. CHRY.
Deīde nō ſolū ab honore q̇ īminet bonis: ſꝫ a pena
quā minaſ malis erudit auditorē cū ſubdit: Si aūt
dixe. ma. ſer. ille ī cor. ſuo: morā fa. do. me. veni. ⁊ ce⸗
pe. ꝑcutere. AVG. ad eſichiū: Ex morib⁹ h⁹ ſerui
apparet anim⁹ eius: quos mores licꝫ breuiter magi
ſter bon⁹ curauit exprimere. i. ſupbiā cū dicit: Et ce⸗
perit ꝑcu. cōſer. ſuos. atq́ꝫ luxuriā cū dicit: Madu⸗
cet autē ⁊ bi. cū ebrio. ne qḋ dicebat: Morā facit
dñs me⁹. deſiderio ſui dñi dicere crederet. Quo eni
ardebat ille q̇ dixit: Sitiuit aīa mea ad deū viuū qm̄
veniā. Dicēdo eni: qm̄ veniā: moras ſe perpeti mole
ſte ferebat: q: etiā quod tēpore acceleraſ: deſiderio
tardū videſ. ORI. Peccat autē ī deū quicūq́ꝫ epi
ſcopus q̇ nō quaſi cōſeruus miniſtrat ſed quaſi do
min⁹: ⁊ frequēter vt amar⁹ dñs p vim dominaſ: et
nō eſuriētes ſuſcipit ſed epulaſ cū ebrioſis: ⁊ ſemper
ſomniat: q: poſt multū tēporis vētur⁹ ē dñs. RA
BA. Typice etiā pōt ītelligi cōſeruos ꝑcutere con
ſciētias īfirmoꝝ verbo vel exēplo viciare. HIER.
Quod autē dicit: Ueniet dñs ſer. ill. ī die qua n̄ ſpe
rat: ⁊ ho. qua igno. Ad hoc dicit: vt ſciat qm̄ nō pu⸗
tatur dñs tūc eū eē vēturū: ⁊ vigilātie ac ſolicitudi
nis diſpēſatoreſ admonet. Porro qḋ dicit: Diuidet
eū: nō ē ītelligēdū ꝙ gladio eū diſſecet ſed a ſancto
rū cōſortio eū ſeper. ORI. Uel diuidet eū: qm̄ ſpūſ
eius. i. ſpiritale donū reuerteſ ad deū q̇ dedit eum.
Aīa aūt cū corpe ſuo vadit ī gehennā. Juſt⁹ auteꝫ
nō diuidiſ: ſed aīa eius vadit cuꝫ ſpū. i. ſpiritali do⸗

no ad regna celeſtia. Qui aũt diuidunt: nõ habent
poſtmodũ in ſe partẽ ſpiritalis doni q̃ erat a deo: ſʒ
relinquet ps q̃ erat ipſoꝝ. i. aĩa que cũ corpore pu-
niet. vñ ſequit: Et partẽ ei⁹ ponet cũ hypocritis.
HIERO. Cũ hiſ videlicet q̃ erãt ĩ agro: ⁊ qui mole
bãt: ⁊ nihilomin⁹ derelicti ſũt. Sepe enĩ dixim⁹ hy
pocritã aliud eẽ ⁊ aliud oſtẽdere: ſicut ⁊ ĩ agro ⁊ in
mola idẽ facere videbant: ſed exitus diuerſe volun
tatis aperuit. RABA. Uel cũ hypocritis ſuſcipi
partẽ ſuã. ſ. duplicẽ gehẽne penã. i. ignis ⁊ frigoris.
vñ ſequit: Ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridor dentiũ. Ad ignem
enĩ ptinet flet⁹ oculoꝝ: ad frig⁹ ſtridor dentium.
ORI. Uel flet⁹ erit eis q̃ male ĩ hoc mũdo ridẽtes
fuerũt: ⁊ his q̃ requieuerũt rationabiliter erit den-
tiũ ſtridor. nolẽtes enĩ dolores materialiter ſuffer-
re: cõpulſi tormẽtis dẽtibus ſtridẽt: illi. ſ. q̃ mandu-
cauerũt acerbitatẽ malicie. Ex his autẽ cognoſcere
ẽ: quoniã nõ ſolũ q̃ fideles ſũt ⁊ prudẽtes: cõſtituit
dñs ſup familiã ſuã ſed etiã malos: ⁊ ꝙ non ſoluat
eos de hoc ꝙ cõſtituti ſũt a dño ſup familiã ei⁹: ſed
illud vt dent ĩ tẽpore cibos: ⁊ vt abſtineãt a pſecu-
tionib⁹ ⁊ cõmeſſationib⁹. AVG. ad eſichiũ: Hoc
autẽ ſeruo malo remoto q̃ ꝓculdubio dñi ſui odit
aduentũ: cõſtituam⁹ ante oculos tres ſeruos bo-
nos: aduentũ dñi deſiderãtes. Si vn⁹ eoꝝ citi⁹: al-
ter tardi⁹ dñm ſuũ dicit eẽ vẽturũ: terti⁹ de hac re
ſuã ignorãtiã cõfitetur. videm⁹ tñ q̃s magis euan-
gelio cõſonet. vñ dicit: Uigilem⁹ ⁊ orem⁹ qꝛ citius
vẽtur⁹ ẽ dñs. Alter dicit: Uigilem⁹ qꝛ breuis ⁊ ĩ cer
ta ẽ vita iſta: quãuis tardi⁹ vẽturus ſit dñs. Terti⁹:
dicit: Uigilem⁹ qꝛ breuis ⁊ ĩcerta ẽ vita iſta: ⁊ neſci
mus quãdo vẽturus ẽ dñs. Quid aũt aliud hic dic:
q̃ſꝙ cũ audim⁹ euãgeliũ dicere: Uigilate qꝛ neſci-
tis q̃ hora vẽturus ſit dñs. oẽs quidẽ p̃ deſiderio re
gni dei hoc volũt eẽ verũ qḋ putat p̃mus: deinde ſi
factũ fuerit gaudebit cũ illo ſecũdus ⁊ terti⁹. ſi aũt
factũ nõ fuerit: metuendũ ẽ ne ĩter ĩpas moras p-
turbẽt q̃ crediderãt qḋ dixerat p̃mus: ⁊ ĩcipiãt dñi
aduentũ nõ tardũ putare ſʒ nullũ. Qui aũt credit
qḋ dicit ſcḋus: tardi⁹ dñm eẽ vẽturũ: ſi falſũ fuerit
nulli turbabunt ĩ fide: ſed ĩopinato gaudio pfruẽ
tur. Qui aũt q̃d horũ verũ ſit ignorare ſe cõfitet: il-
lud optat: hoc tolerat: in nullo eoꝝ errat: quia nil
eoꝝ aut affirmat aut negat. .XXV.

Tunc ſimile erit regnũ celo
rũ decẽ uirginib⁹: q̃ accipiẽ
tes lãpades ſuas exierunt
obuiã ſpõſo ⁊ ſpõſe. Quīqʒ aũt ex
eiſ erãt fatue: ⁊ qnqʒ prudẽtes. Sʒ
qnqʒ fatue acceptis lãpadib⁹ ñ ſum
pſerũt oleũ ſecũ. Prudentes uero
acceperũt oleũ ĩ uaſis ſuis cũ lãpa
dib⁹. Morã autẽ faciẽte ſpõſo dor
mitauerũt oẽs ⁊ dormierunt. Me
dia aũt nocte clamor factus ẽ: ecce
ſpõſus uẽit: exite obuiã ei. Tũc ſur
rexerũt oẽs uirgiues ille: ⁊ ornaue
rũt lãpades ſuas. Fatue aũt ſapien
tibus dixerũt: Date nobis de oleo
ueſtro: qꝛ lãpades noſtre extiguun
tur. Rñderũt prudentes dicentes:
Ne forte nõ ſufficiat nob̃ ⁊ uobis:
ite poti⁹ ad uẽdẽtes ⁊ emite uobis.
Dũ aũt irẽt emere: uenit ſpõſus ⁊
q̃ pate erãt ĩtrauerãt cũ eo ad nupti
as: ⁊ clauſa ẽ ianua. Nouiſſime ue
ro ueniũt ⁊ reliq̃ uirgĩes dicentes:
Dñe dñe: aperi nob̃. At ille rñdens
ait: Amen dico uobis neſcio uos.
Uigilate itaqʒ: quia neſcitis diem
neqʒ horam.

CHRY. In ſupiori pabola dñs penã oñdit ei⁹ q̃
pcutiebat: inebriabat: ⁊ bõa dñi ſui diſpgebat. In
hac aũt pabola punitionẽ ĩducit etiã ei q̃ vtilitatẽ
nõ affert: neqʒ copioſe hec q̃bus ĩdiget ſibi ppãrat.
habebãt enĩ fatue virgĩes oleũ: ſed non copioſe. vñ
dicit: Tũc ſi. erit reg. ce. x. vir. HYLAR. Iḋ aũt di
cit: Tũc: quia de magno die dñi de quo ſupra age
bat oĩs hic ſmo ẽ. CHRY. Regnũ aũt celoꝝ pre
ſentis tẽporis eccleſia dicit: ſicut ⁊ ibi: Mittet fili⁹
hoĩs angelos ſuos: ⁊ colligẽt de regno ei⁹ oĩa
ſcãdala. HIERO. Similitudinẽ autẽ. x. virginũ fa
tuarũ atqʒ prudẽtũ quidã ſimplicit ĩterptant ĩ vir
ginib⁹: quarũ alie iuxta apoſtolũ in corpe ⁊ mente
ſũt virgines: alie virginitatẽ tñ corporũ reſeruãtes:
vel cetera opa nõ habẽt: vel parentũ cuſtodia reſer
uãte nihilomin⁹ mẽte nupſerunt. Sʒ mihi videt ex
ſupiorib⁹ ali⁹ eẽ ſẽſus q̃ dicit: Et nõ ad virginalia
corpa ſed ad oẽ hominũ gen⁹ habeat p compatio
nẽ ptinere. GRE. ĩ homel. In q̃nqʒ enĩ corpis ſen
ſib⁹ vnuſq̃ſqʒ ſubſiſtit gemiat⁹: geminat⁹ aũt quina
ri⁹ denariũ pficit. Et qꝛ ex vtroqʒ ſexu fideliũ multi
tudo colligit: ſcã eccleſia. x. virginib⁹ ſimil denũcia
tur: vbi mali cũ bõis: reprobi cũ electis admixti ſũt:
recte ſimile virginib⁹ prudẽtib⁹ ⁊ fatuis phibet.
CHRY. ĩ homel. Iḋ aũt ponit pabolã hãc in virgi
nũ pſona: vt oñdat ꝙ lʒ virginitas magnũ q̃d ſit:
tñ ſi ab operib⁹ miſericordie ſit deſerta: cũ adulteris
foras eijcietur. ORIG. Uel ſẽſus oĩm q̃ receperũt
verbũ dei virgĩes ſunt. Tale enĩ ẽ verbum dei vt de
ſua mũdicia accõmodet oĩbus: q̃ p ſuã doctrinã re
ceſſerũt ab idoloꝝ cultura: acceſſerũt autẽ p chriſtũ
ad dei culturã. vñ ſequit: Que accipi. lam. ſuas exie
rũt ob. ſpõ. ⁊ ſpõſe. Accipiũt. n. lãpades ſuas. i. orga
na ſua naturalia: ⁊ egrediunt de mũdo ⁊ de errori
bus: ⁊ ueniũt obuiã ſaluatori q̃ ſemp paratus ẽ veni
re: vt igrediat ſimul cũ dignis ad beatã ſpõſam ec
cleſiã. HYLA. Uel ſpõſus atqʒ ſpõſa dñs noſter
ẽ ĩ corpe de⁹: nãqʒ ſpiritui caro ſpõſa ẽ. lãpades au
tẽ quas acceperũt: aĩarũ ſplẽdentiũ lumẽ ẽ que ſa
cramẽto baptiſmi ſplẽduerũt. AVG. de vbis do

mini: Uel lāpades que manib⁹ geſtant̄ opa ſūt. di
cū ē eni: Luceāt opa veſtra corā homib⁹. GRE.
Qui aūt recte credūt: ⁊ iuſte uiuūt: aſſimilant̄ qn
ꝗ prudētibus. q aūt ꝓfitent̄ quidē fidē ieſu: nō au
tem p̄parant ſe bonis operib⁹ ad ſalutē: reliqs qnꝗ
virginib⁹ fatuis. vñ ſubdit̄: Quinꝗ aūt ex eis erant
fatue ⁊ qnꝗ prudētes. HIERO. Sūt eni quinꝗ
ſenſus q feſtināt ad celeſtia ⁊ ſupna deſiderāt. De
viſu autē ⁊ auditu ⁊ tactu ſpecialiter dictū eſt: Qđ
vidim⁹: qđ audiuim⁹: quod oculis noſtris perſperi
mus: ⁊ man⁹ noſtre palpauerūt. De guſtu: Guſtate
⁊ videte quoniā ſuauis ē dñs. De odoratu: In odo
re vnguētoꝝ tuoꝝ currim⁹. Alij aūt ſūt qnꝗ ſenſus
terrenis fecib⁹ ibiātes. AVG. de ver. do. Uel per
qnꝗ virgies ſignificat̄ qnꝗptita cōtinētia a car
nis illecebris: cōtinēdus ē eni aīmi appetit⁹ a volu
ptate oculoꝝ: auriū: olfaciēdi: guſtādi: ⁊ tāgēdi. Sꝫ
qꝛ iſta cōtinētia ptim corā deo fit vt illi placeat̄ in
teriori gaudio cōſciētie: ptim corā hominibus tm̄: vt
gloria hūana capiat̄: qnꝗ dicunt̄ ſapiētes: ⁊ qnꝗ
ſtulte. vtreꝗ tn̄ virgies: qꝛ vtraꝗ cōtinētia ē: quis
diuerſo fomite gaudeat. ORY. Sicut aūt ſequū
tur ſeipas inuicē virtutes: vt q vnā habuerit omēs
habeat: ſic ⁊ ſēſus oēs alterutrū ſe ſubſequūtur: ꝓ
pterea neceſſe ē: vt aut oēs qnꝗ ſenſus ſint prudē
tes: aut oēs fatui. HYLA. Ul' abſolute ī qnꝗ pru
dētibus ⁊ qnꝗ fatuis: fideliū atꝗ īfideliū ē conſti
tuta diuiſio. GRE. Notādū vero ē ꝙ oēs lāpades
habēt: ſed oēs oleū habēt. Sequit̄ eni: Sꝫ qnꝗ fa
tue accep. lāpa. nō ſumpſe. oleū ſecū. Prudētes ve
ro acce. oleū ī va. ſuis cū lāpadib⁹. HYLA. Oleū
boni opis fruct⁹ ē. vaſa hūana ſūt corpa ītra quoꝝ
viſcera theſaur⁹ bone cōſciētie recōdēdus ē. HIE
RO. Oleū g̊ habēt virgies q iuxta fidē opibus ad
ornatu. nō habēt oleū q vident̄ ſimili quidem fide
cōfiteri: virtutū opa negligunt. AVG. de ver. do.
Uel p oleū ipaꝫ letitiā ſignificari arbitror: ſm illō:
Unxit te de⁹ tu⁹ oleo exultatiōis. Qui ergo nō ꝓ
pterea gaudet: qꝛ deo intriſec⁹ placet nō hꝫ oleū ſe
cū. gaudiū eni nō habēt dū icōtinēter viuūt: niſi in
laudib⁹ hominū. Prudētes autē acce. oleū cū lāpa
dib⁹. i. letitiā bonoꝝ operū. In vaſis ſuis. i. in corde
atꝗ cōſciētia poſuerūt: ſicut apoſtol⁹ monet: Pro
bet aūt ſeipm hō: ⁊ tūc gloriā habebit ī ſeipo nō in
altero. CHRY. ī ho. Uel oleū hic vocat charitatē
⁊ elemoſynā: ⁊ qđcūꝗ circa idigētes auxiliū. Lam
pades aūt vocat v̄ginitatis charisma: ꝓpt̄ h ⁊ ſtul
tas eas vocat: qm̄ maiorē ſuſtinētes laborē ꝓpter
minorē oīa pdiderūt. maiori eni labore vincit̄ car
nis cupido ꝙ̄ pecuniarū. ORIG. Uel oleū ē ver
bū doctrie quo vaſa aīarū iplent̄. Nihil eni ſic cō
fortat ſicut moralis ſmo: q oleū luminis appellat̄.
Prudētes ergo acceperūt h⁹mōi oleū: qđ ſatis ſit
eis etiā tardāte exitu: ⁊ morāte verbo venire ad cō
ſūmationē eoꝝ. Fatue aūt acceperūt lāpades: in p̄
mis quidē accēſas: ſed tantū oleū nō acceperūt vt
eis ſufficeret vſꝗ ad finē: negligētes circa ſuſcepti
onē doctrine q cōfortat fidē: ⁊ bonoꝝ actuū lumē
illuminat. vñ ſequit̄: Morā aūt fa. ſpō. dor. omēs: ⁊
dormierūt. AVG. de ver. do. Ex vtroꝗ eni gene
re hominū moriunt̄ h iteruallo tēporis: donec ſub
aduētu dñi fiat reſurrectio mortuoꝝ. GRE. Dor
mire eteni mori ē. Ante ſomnū vō dormitare ē āte
mortē a ſalute lāgueſcere: qꝛ p pōdus egritudis per
uenit̄ ad ſomnū mortis. Uel domitauerunt. i. mor
tue ſūt. Cōſequēter aūt dr̄: Dormierūt. qꝛ poſtea ſu
ſcitāde ſūt. Per h aūt ꝙ dicit: Morā aūt faci. ſpon
ſo. oñdit ꝙ nō par tpis iter priorē ⁊ ſcōm dñi aduē
tū p̄tergredit̄. ORI. Uel ſpōſo tardāte ⁊ nō cito
veniēte verbo ad cōſūmationē vite patiunt̄ aliqđ
ſenſus dormitātes: ⁊ qſi ī nocte mūdi agētes ⁊ dor
mierūt: vtputa remiſſi⁹ agētes a ſēſu illo vitali: non
tm̄ lāpades pdiderūt: neꝗ deſpauerūt de cōſeruati
one olei ille prudētes. vñ ſequit̄: Media aūt nocte
clamor fac. ē: ecce ſpon. ve. exite obuiā ei. HIER.
Traditio iudeoꝝ ē: chriſtū media nocte vēturū ī ſi
militudinē egyptij qñ paſcha celebratū ē ⁊ extermi
nator venit: ⁊ dñs ſup tabernacula trāſijt: ⁊ ſangui
ne agni poſtes noſtrarū frōtiū cōſecrate ſūt. vñ re
or ⁊ traditionē apoſtolicā pmāſiſſe: vt die vigiliaꝝ
paſche añ noctis dimidiū populū dimittere nō lice
at expectātes chriſti aduētū: poſtꝗ̄ illud tps tranſi
ret ſecuritate p̄ſumpta feſtū cūcti agāt diē. vñ pſal
miſta dicebat: Media nocte ſurgebā ad cōfitēdū
tibi. AVG. de ver. do. Uel media nocte. i. nllo ſci
ente aut ſpante. HIERO. ſubito g̊ qſi ī tempeſta
nocte: ⁊ ſecuris oibus: qñ grauiſſim⁹ ſopor ē p an
geloꝝ clamorē ⁊ tubas p̄cedētiū fortitudinū chriſti
reſonabit aduētus. qđ ſignificat̄ cū dicit̄: Ecce ſpō
ſus venit: exite obuiā ei. HYLA. Tuba eni excitā
te ſpōſo tm̄ obuiā ꝓcedit̄. Erūt eni iā ambo vnū. i.
caro ⁊ de⁹: qꝛ ī gloriā ſpiritalē hūilitas carnis tranſ
formata ē. AVG. de ver. do. Uel qđ dicit ſponſo
tm̄ obuiā venire virgies: ſic itelligēdum puto: vt ex
ipſis virginib⁹ cōſtet ea q dicit̄ ſpōſa: tanꝗ̄ ſi oibus
chriſtianis ī eccleſia cōcurrētib⁹ filij ad matrē cur
rere dicitur: cū ex ipſis filijs cōgregatis cōſtet ea q
dicit̄ mater. nūc eni deſpōſata ē eccleſia: ⁊ virgo ē
ad nuptias pducēda illo tpe quo vniuerſa mortali
tate ī ea p̄tereūte: imortali diuētiōe habeat̄. ORI.
Uel media nocte. i. ī altitudie remiſſiōis fact⁹ ē cla
mor oēs ſuſcitare volētiū ſicut exiſtio angeloꝝ qui
ſūt admīſtratorij ſpūs itus clamātes ī ſēſib⁹ omniū
dormiētiū: Ecce ſpōſus vēit exite obuiā ei. ⁊ ſugge
ſtionē quidē hāc oēs audierūt: ⁊ ſurrexerūt: nō aūt
oēs dicēter īpoſuerūt lāpadib⁹ ſuis ornatū. vñ ſeq
tur: Tūc ſurre. oēs virgies ille ⁊ orna. lāpa. ſuas. Or
nant̄ aūt lāpades ſenſuū euāgelicis vſib⁹: Qui aūt
male vtunt̄ ſenſib⁹: ornamētū nullū habēt ī ſenſi
bus. GRE. Uel tūc quidē oēs virgies ſurgūt: qꝛ ⁊
electi ⁊ reprobi a ſōno ſue mortis excitant̄. Lampa
des ornāt: qꝛ ſua ſecū opa numerāt: p qbus eternā
recipe btitudinē expectāt. AVG. de ver. do. Apta
uerūt eni lāpades ſuas. i. rōnes reddēdas operū ſu
orū. HYLA. Uel lāpadarū aſſūptio aīarū ē redi
tus ī corpa eoꝝ: qꝛ lux ē cōſciētia boni opis elucēſ
q vaſculis corpoꝝ cōtinet̄. ORI. Sꝫ lāpades fa
tuarū virginū extinguūtur: qꝛ earū opa q clara ho
minib⁹ foris apparuerūt: ī aduētu iudicis itus ob
ſcurant̄. vñ ſequit̄: Fatue aūt prudētibus dixerūt:
Date nobis de oleo veſtro: qꝛ lāpades noſtre extin
guunt̄. Quid ē aūt ꝙ tūc a prudētibus oleū petūt:
niſi ꝙ ī aduētu iudicis cū ſe itus vacuas īuenerint:
teſtimoniū foris querūt: ac ſi a ſua fiducia decepte

ꝑrimis dicāt: Quia nos q̄ſi ſine ope repelli cōſpici
tis: dicite de noſtris opibus qđ vidiſtis. AVG. ꝺ
v̄bis do. De cōſuetudie eni id ſemp inq̄rit vn̄ gaude
re aīmus ſolet. Itaq3 hominū q̄ corda nō vidēt te
ſtimoniū volūt habere apud deū q̄ cordis aſpector
ē: ſed quoꝝ facta aliena laude fulciunt: eadem ſub
tracta deficiūt: vn̄ ⁊ earū lāpades extiguunt. Uel
virgines q̄ lāpades ſuas querūt extigui: oſtēdunt
eas ex pte lucere ⁊ tn̄ nō habēt lumē ideficiēs: nec
opa ppetua. Siq̄s igit̄ h3 animū virginalē ⁊ ama
tor ē pudicitie: nō debet mediocriter eē cōtent⁹ his
q̄ cito exareſcūt: ⁊ orto caumate areſiūt: ſ3 pfectas
virtutes ſequatur: vt lumē habeat ſempiternum.
CHRY. i ho. Nō ſolū he virgīes ſtulte erāt: qm̄ hic
receſſerūt miſicordia carētes: ſ3 q2 eſtiābāt ibi ſe ac
cepturas vbi iportune queſierunt. Quāuis aūt illis
virginib⁹ prudētib⁹ nihil miſicordi⁹ ſit: q̄ ꝑpter mi
ſericordiā maxie fuerūt approbate: nō tn̄ ſtulte vir
gines ſua petitiōe potite ſūt. Sequit̄: Rn̄de. prudē
tes dicētes: Ne forte nō ſuffi. nobis ⁊ vobiſ. Hic au
tem diſcim⁹ ꝙ null⁹ noſtrū adire poterit niſi operi
bus cū q̄bus īuēti erim⁹. HIERO. Nō eni h̄ vir
gines prudētes de auaricia ſed de tiore reſpōdent:
vn̄ q̄ſq3 ꝑ ſuis opib⁹ mercedē accipiet: neq3 poſſūt
ī die iudicij alioꝝ v̄tutes alioꝝ vitia ſubleuare. Dāt
aūt prudētes cōſiliū: vt nō debeāt ſine oleo lāpada
rū ſpōſo occurrere. Et h̄ ē qđ ſequit̄: Ite potius ad
ven. ⁊ emi. vobis. HYLA. Uendētes hi ſūt q̄ miſe
ricordia fideliū īdigētes: reddūt ex ſe petita cōmer
tia īdigētie ſue ſatietate boni opis noſtri cōſciētiā
venūdantes. Hec ē. n. īdefeſſi lumis copioſa mate
ria q̄ miſericordie fructib⁹ ⁊ emendāda ē ⁊ recōdē
da. CHRY. i ho. Uides ḡ quāta nobis ſit a paupi
bus negociatio. paupes aūt nō ſūt ibi ſ3 hic: īōq3 h̄
oleū cōgregare oꝫ: vt illic vtile ſit cū tēpus nos vo
cet. HIERO. Uendit̄ etiā h̄ oleū ⁊ multo emit̄
p̄cio ac difficili labore cōquirit̄: qđ n̄ ſolū ī elemo
ſynis: ſ3 ī cūctis virtutib⁹ ⁊ cōſilijs ītelligim⁹ magi
ſtroꝝ. ORI. Uel aliter: Etſi fatue erāt: tn̄ h̄ intelli
gebāt: qm̄ cū lūine debebāt obuiā ire ſpōſo: oēs lā
pades ſēſuū hn̄tes illumiatas. videbāt āt ⁊ illō qm̄
ex eo ꝙ min⁹ habebāt oleū rōnabile: iā ꝑpiquātib⁹
tenebris lāpades eaꝝ fuerāt obſcurāde. Sʒ ſapiētes
trāſmittūt fatuas ad olei vēditores: vidētes qm̄ nō
tm̄ oleū. i. verbū doctrīe cōgregauerāt: vt ſufficeret
ſpis ad vitā ⁊ illos docerēt. vn̄ dicūt: Ite potius ad
vē. i. ad doctores. Et emite vobis. i. ab eis accipite: ⁊
p̄ciū ē perſeuerātia ⁊ amor diſcēdi ⁊ diligētia: ⁊ la
bor cupiētiū diſcere. AVG. ꝺ ver. do. Uel n̄ ſunt
putāde dediſſe cōſiliū: ſ3 crimē eaꝝ ex obliquo com
memoraſſe. Uēdūt eni adulatores oleū: q̄ ſiue falſa
ſiue ignorata laudādo: aīas ī errores mittunt: ⁊ eis
vana gaudia tāq3 fatuis ꝯſiliādo: aliquā ꝺ his mer
cedē cōmodi tp̄alis accipiūt. Dr̄ ḡ: Ite ad vē. ⁊ emi.
vobis. i. videam⁹ nūc q̄d vos adiuuēt q̄ vobis lau
des vēdere cōſueuerūt. Dicūt āt: Ne for. n̄ ſuffi. no.
⁊ vobis. q2 alieno teſtimōio n̄ iuuat̄ q̄ſq3 apō deū
cui ſecreta cordis apparēt: ⁊ vix q̄ſq3 ſibi ſufficit: cui
teſtioniū phibebat cōſcia ſua. HIERO. Uez q2
iā emēdi tp̄s excefferat: ⁊ adueniēte iudicij die loc⁹
n̄ erat pnīe: nō noua patrare opa: ſ3 p̄teritoꝝ rōneꝫ
cogūt̄ exoluere. vn̄ ſeq̄t̄: Cū āt irēt eme. ve. ſpon. ⁊ q̄

pate erāt itra. cū eo ad nuptias. HYLA. Nuptie
āt imortalitatis aſſūptio ē: ⁊ iter corruptionē atq3
icorruptionē ex noua ſocietate cōiūctio. CHRY.
i ho. Per h̄ āt qđ dicit: Dū irēt emere. oſdit q2 ſi
miſicordes efficiamur p⁹ mortē: nihil lucrabimur
ad effugiēdū: ſicut nec diuiti ꝑfuit ꝙ fact⁹ ē miſeri
cors ⁊ ſollicitus circa eos q̄ ſibi attinebāt. ORI.
Uel dicit: Dū irēt emere. ē eni īuenire quoſdā q̄ qñ
debuerūt neglexerūt aliq̄d diſcere: ī ipo āt exitu vi
te ſue dū diſponūt diſcere: cōprehendūt̄ a morte.
AVG. de ver. do. Uel alit̄: Eūtib⁹ illis emere. i. icli
nātib⁹ ſe ī ea q̄ foris ſūt: ⁊ ſolitī gaudere querētib⁹:
q2 gaudia īterna nō nouerāt: vēit ille q̄ iudicat. Et
q̄ pate erāt. i. q̄bus corā deo cōſcia teſtioniū phibe
bat: intra. cū eo ad nup. i. mūda aīa: puro ac pfecto
dei v̄bo fecūda copulat̄. HIERO. P⁹ iudicij aūt
diē bonoꝝ operū ⁊ iuſticie occaſio non relinq̄t̄. vn̄
ſeq̄t̄: Et clauſa ē ianua. AVG. de ver. do. Recepti
eni illis q̄ ſūt ī āgelicā vitā cōmutati: claudit̄ adit⁹
ad regna celoꝝ. nō eni p⁹ iudiciū pʒ p̄cū ac merito
rū loc⁹. HYLA. Et tn̄ cū iā pnīe nullū ē tp̄s: fatue
occurrūt. apiri ſibi aditū rogāt. vn̄ ſeq̄t̄: Nouiſ. aūt
veni. ⁊ reliq̄ v̄gi. dicētes: Dn̄e dn̄e api nobis. HIE
RO. Egregia ī dn̄i appellatiōe cōfeſſio īdiciū fidei
ē. Sʒ q̄d ē voce īuocare: quē opib⁹ neges: GLO.
Dolore aūt repulſiōis cōpulſe: appellationē igemi
nāt dn̄atiōis īuocādo patrē: c⁹ ī vita ſua miſericor
diā cōtēpſerūt. AVG. de ver. do. Nō aūt dictū ē
ꝙ emerūt oleū: ⁊ iō ītelligēde ſūt nullo iā remanen
te de alienis laudib⁹ gaudio: ī āguſtijs ⁊ magniſ af
flictiōib⁹ redire ad iplorationē dei. ſ3 magna ei⁹ eſt
ſeueritas p⁹ iudiciū: c⁹ aū iudiciū ieffabil̄ miſicor
dia p̄rogata ē. Propt̄ qđ ſeq̄tur: At ille rn̄dens ait:
Amē di. vo. neſcio vos. Ex illa. ſ. regula: q2 nō h3 ars
dei. i. e⁹ ſapiā vt itrēt ī gaudiū ei⁹ q̄ n̄ corā deo: ſ3 vt
placerēt hoīb⁹ conati ſūt aliq̄d ſm p̄cepta ei⁹ opa
ri. HIERO. Nouit eni dn̄s eos q̄ ſūt ei⁹: ⁊ q̄ igno
rat ignorabit̄. ⁊ lʒ virgīes ſint vel corpis puritate vel
vere fidei cōfeſſiōe: tn̄ q2 oleū n̄ hn̄t: ignorāt̄ a ſpon
ſo. Ex h̄ aūt ꝙ ifert: Uigilate itaq3 q2 neſcitis diem
neq3 horā. ītelligit̄ vniuerſa q̄ dicta ſūt eſſe pmiſſa:
vt q2 ignoram⁹ iudicij diē: ſolicite nobis lumē bo
noꝝ operū p̄parem⁹. AVG. de ver. do. Nō aūt
ſolū illi⁹ futuri tp̄is quo vētur⁹ ē ſpōſus: ſ3 ſue q̄ſq3
dormitiōis diē ⁊ horā neſcit: ad quā q̄ſq3 parat⁹ ē eni
patus īuenit̄ cū illa vox ſonuerit q̄ oēs euigilaturi
ſūt. AVG. ad eſichiū: Nō defuerūt aūt q̄ docere
voluerūt has q̄nq3 ⁊ q̄nq3 virgīes ad hūc ei⁹ aduē
tū q̄ nūc fit p eccleſiā ptinere: ſ3 hec n̄ ſūt temer̄ pol
licēda: ne aliq̄d occurrat quod valide cōtradicat.

Sicut eni hō pegre ꝑficiſcēs uo
cauit ſuos ſuos: ⁊ tradidit illis bo
na ſua. Et uni dedit quinq3 talēta:
alij aūt duo: alij uero unū: unicuiq3
ſm ꝑpriā uirtutē: ⁊ pfectus ē ſtati.
Abijt autē q qnq3 talēta accepat: ⁊
opat⁹ ē in eis: ⁊ lucrat⁹ ē alia qnq3.
Silr̄ q duo accepat: lucratus ē alia

duo. Qui aūt unū accepat abiēs fo
dit in terrā: ⁊ abſcōdit pecuniā dñi
ſui. Poſt mltū uero tpis uenit dñs
ſuoꝝ illoꝝ: ⁊ poſuit rōnē cum eis.
Et accedēs q qnqȝ talēta accepat:
obtulit alia qnqȝ talēta dicēs: Dñe
qnqȝ talēta tradidiſti mihi: ecce alia
qnqȝ ſuplucrat⁹ ſū. Ait illi dñs ei⁹:
Euge ſue bone ⁊ fidelis: q2 ſup pau
ca fuiſti fidelis: ſup mlta te ꝯſtituā:
intra in gaudiū dñi tui. Acceſſit āt
⁊ q duo talēta acceperat ⁊ ait: Dñe
duo talēta tradidiſti mihi: ecce duo
alia lucrat⁹ ſū. Ait illi dñs ei⁹: Eu
ge ſue bōe ⁊ fidel': q2 ſup pauca fui
ſti fidelis: ſup multa te cōſtituā itra
i gaudiū dñi tui. Accedēs āt ⁊ qui
unū talētū accpat ait: Dñe ſcio q2
hō dur⁹ es: metis ubi ñ ſemiaſti: et
cōgregas ubi nō ſparſiſti: ⁊ timens
abij ⁊ abſcōdi talētū tuū i terra. Ec
ce hēs qđ tuū ē: Rñdēs aūt dñs ei⁹
dixit ei: Serue male ⁊ piger: ſciebas
q2 meto ubi ñ ſemino: ⁊ ꝯgrego ubi
non ſparſi. Oportuit ergo te cōmit
tere pecuniā meā numularijs: ⁊ ue
niēs ego recepiſſē utiqȝ qđ meū eſt
cū uſura. Tollite itaqȝ ab eo talētū:
⁊ date ei q hȝ decē talēta. Oi.n. ha
bēti dabit̄ ⁊ abūdabit: ei aūt q ñ hȝ
⁊ qđ uidet̄ hr̄e auferet̄ ab eo. Et in
utilē ſeruū eijcite i tenebras exterio
res: illic erit flet⁹ ⁊ ſtridor dentiū.

GLO. In pcedēti pabola demōſtrata ē coꝝ con
dēnatio q oleū ſibi ſufficiēter nō pparauerāt: ſiue p
oleū nitor operū: ſiue gaudiū cōſcie: ſiue elemoſyna
q̄ē p pecuniā itelligat̄. Hec aūt pabola iducit̄ con
tra eos q ñ ſolū pecunijs: ſȝ nec verbo nec alio mō
pdeſſe ꝓximis volūt: ſȝ oīa occultāt. vñ dicit: Sicut
enī ho. pere. p. vo. ſer. ſu. ⁊ tradidit illis bona ſua.
GRE. Homo aūt iſte q pegre pficiſcit̄ redēptor nr̄
ē q i ea carne quā aſſūpſerat abijt i celū. Carnis.n.
loc⁹ ꝓpri⁹ terra ē: q̄ q̄ſi ad pegrinādū ducit̄: cū p
redēptorē noſtrum i celo collocat̄. ORI. Scdm
enī diuinitatis ſue naturā nō pegrinat̄ ſȝ ſm diſpē
ſationē corpis qđ ſuſcepit. Qui enī dicit diſcipulis
ſuis: Ecce ego vobiſcū ſū vſqȝ ad cōſumationē ſecu-
li: vnigenit⁹ dei ē q nō ē corporeo habitu circūclu-
ſus. hoc aūt dicētes nō ſoluim⁹ ieſū: ſȝ vnicuiqȝ ſub
ſtātie ꝓprietatē ei⁹ ſaluam⁹. Poſſum⁹ ⁊ talia dice
re q peregrinat̄ dñs p fidē ābulātib⁹ ⁊ nō p ſpem. ſi
āt pegrinātes a corpe cū dño fuerim⁹: tūc ⁊ ipe erit
nobiſcū. Simul etiā cōſiderata: q nō videt̄ reddi-
tio ſmōis ita cōſcripta ſicut hō pegrinans: ita ego
aut fili⁹ hoīs: qm ipe ē q i pabola ꝓponit̄ pegrinās
quaſi hō: nō ſicut fili⁹ dei. HIERO. Vocat apl'is aūt
apl'is doctrinā eis euāgelioꝝ tradidit: ñ p largitate
⁊ parcitate alteri pl⁹ ⁊ alteri min⁹ tribuēs: ſȝ ꝓ ac-
cipiētiū virib⁹: quō ⁊ apoſtol⁹ eos q ſolidū cibū ca
pere nō poterāt: lacte potaſſe ſe dicit. vñ ſequit̄: Et
vni dedit qnqȝ talēta: alij aūt duo: alij vero vnum:
vnicuiqȝ ſm ꝓpriā virtutē. CHRY. In quinqȝ ⁊
duob⁹ ⁊ vno talēto diuerſas grās itelligim⁹: q vni
cuiqȝ tradite ſūt. ORI. Si qn enī videris eoꝝ q ac
ceperūt a chriſto diſpēſationē eloquioꝝ dei: alios
quidē hr̄e āplius: alios aūt min⁹: ⁊ vt ita dicā: neqȝ
i dimidio itelligētes rerū negocia cōpatiōe melio-
rū: alios āt adhuc min⁹ hr̄e videbis differētias eoꝝ
q eloq̄a dñi ſuſceperūt a chriſto: qm alia fuit virt⁹
eoꝝ q̄bus data ſūt qnqȝ talēta: alia q̄bus duo: alia
q̄bus vnū: ⁊ alt̄ alteri⁹ nō capiebat mēſurā: ⁊ q ac-
cepit talētū vnū: accepit q̄dē datū nō cōtēptibile.
Multū ē enī ⁊ vnū talētū talis dñi: tn̄ tres ſūt pro-
prij ſui: ſicut tria ſūt genera eoꝝ q fructū faciunt. ⁊
qnqȝ quidē accepit talēta: q oīa ſēſibilia ſcripturaꝝ
pōt adducere ad ſēſus diuiniores: duo aūt q ē cor-
poralē doctrinā edoctus. duo enī videt̄ carnal' nu
mer⁹ eē. ſȝ adhuc min⁹ potēti vnū talētū paterfami
lias dedit. GRE. Vel alit̄: Quinqȝ talentis dona
qnqȝ ſēſuū. i. exterioꝝ ſciētia exprimit̄: duob⁹ vero i
tellect⁹ ⁊ opatio deſignat̄. vni⁹ aūt talēti noīe itel
lect⁹ tm̄ deſignat̄. Seq̄t̄: Et ꝓfect⁹ ē ſtati. GLO.
Nō locū mutās: ſȝ liberā eis operādi ptātē pmittēs
⁊ ſuo arbitrio relinquēs. Sequit̄: Abijt autē q qn-
qȝ talē. acce. ⁊ ope. ē i eis: ⁊ lucrat⁹ ē alia quinqȝ.
HIERO. Acceptis enī terrenis ſēſib⁹: celeſtiū ſibi
noticiā duplicauit: ex creaturis itelligēs creatorem
ex corpalibus icorporalia: ex breuib⁹ ſempiterna.
GRE. Sūt etiā nōnulli q tn̄ iterna ac myſtica pe
netrare neſciūt: p itētionē tn̄ ſupne patrie docēt re
cta q poſſūt de ipis exteriorib⁹ q acceperūt: dū q ſe
a carnis petulātia: a terrenarū rerū ābitu: atqȝ a viſi
biliū voluptate cuſtodiūt: ab his etiā alios admo-
nēdo cōpeſcūt. ORI. Vel q habēt ſēſus exercita-
tos cōuerſati ſalutarit̄: ⁊ ad maiorē ſcientiā ſeipos
erigētes ⁊ ſtudioſe docētes: lucrati ſūt alia qnqȝ: q2
nemo facile additamētū accipit v̄tutis alteri⁹ niſi
ei⁹ qm hȝ. ⁊ quāta ipe ſcit: tāta alterū docet ⁊ ñ am
pli⁹. HYLA. Vel ſuus ille q qnqȝ talēta accepit:
popul⁹ ex lege credētiū ē: ex q ꝓfect⁹ meritū ipſius
recte iplere euāgelice fidei opatiōe duplicauit. Se-
quit̄: Similit̄ ⁊ q duo accepat: lucrat⁹ ē alia duo.
GRE. Sūt enī nōnulli q dū itelligēdo ⁊ opando
alijs pdicāt: q̄ſi duplicatū de negocio lucrū repor-
tāt: q2 dū vtriqȝ ſerui pdicatio ipendit̄: q̄ſi accepta
talēta geminant̄. ORI. Vel lucrati ſūt alia duo. i.
corpalē editionē ⁊ aliā paulo ſublimiorē. HYLA.
Vel ille ſuus cui duo talēta cōmiſſa ſūt: gentiū po
pul⁹ ē: fide atqȝ cōfeſſione ⁊ filij iuſtificat⁹ ⁊ patris
dñm noſtrū ieſū chriſtū deū atqȝ hominē ex ſpiritu

ꝛ carne cõfeſſus ē.hec ꝰ ſūt duo talēta. Sed vt po‑
pulꝰ iudeoꝝ oē ſacramētū qȯ ī qnq̄ talētis.i.ī le‑
ge cognouerat:idipm fide euãgelij duplicauit:ita
iſte īcremēto duoꝝ talētoꝝ ītellectū atq̄ opatione
ꝓmeruit. Sequit̄: Qui aūt vnū acce. abiēs fodit in
terrā ꝛ abſcõ.pec.dñi ſui. GRE. Talētū qppe ī ter
ra abſcõdere:ē acceptū īgeniū ī terrenis actibꝰ īpli
care. ORI. Uel aliter: Si qñ videris aliquē: q̄ vir
tutē hꝫ docēdi ꝛ aīabus ꝓficiēdi: ꝛ hãc virtutē oc‑
cultat:q̄uis habeat quādā religionē cõuerſatiõis:
ñ dubites dicere talē eē:q̄ accepit vnū talētū: ꝛ ab‑
ſcõdit ipm ī terra. HYLA. Uel iſte ſuus q̄ vnū ta
lentū accepit: ꝛ ī terra recõdidit: populꝰ ē ī lege pſi
ſtēs:q̄ ꝓpter īuidiā ſaluādarū gētiū ī terra acceptū
talētū abſcõdit. In terra enī talētū abſcõdere:ē no
ue p̄dicatiõis gloriā ſub obtrectatiõe corporee paſ
ſiõis occultare. Seq̄t̄: Pꝰ mul.vo tē.ve.dñs ſer.illo
rū: ꝛ poſuit ra.cū eis. In rõe āt ponēda iudicij exa‑
mē ē. ORI. Et obſua ī h̄ loco qñ ñ ſui ad dñꝫ va
dūt vt iudicēt̄: ſꝫ dñs vēit ad eos cū tp̄s fuerit iple‑
tū.de quo dicit: Pꝰ multū vo tp̄is.i.poſtq̄ dimiſit
aptos ad negociādū aīarū ſalutē: ꝛ iõ nõ facile iue
nit̄ q̄s ex eis q̄ apti fuerīt ad hꝰmõi opꝰ vt cito trā
ſeat de hac vita:ſicut ē māifeſtum ex eo q̄ ꝛ apli ſe
nuerūt. Ex q̄bus dr̄ ad petrū: Cū ſenueris:extendes
manū tuā.ō paulo āt dictū ē ad philemonē: Nūc
āt vt paulꝰ ſenex. CHRY.ī ho. Uide ꝛ dñm vbiq̄
ñ cõfeſti expetētē rationē:vt diſcas eꝰ lõganimita‑
tē. Mihi āt videt̄ q̄ reſurrectionē occulte īſinuās
h̄ dixit. HIERO. Iõ ergo dicit: Pꝰ multū tēpo‑
ris:q̄ grāde tp̄s ē īter aſcēſionē ſaluatoris: ꝛ ſm eiꝰ
aduētū. GRE. Hec āt lectio hꝰ euāgelij cõſidera‑
re nos āmonet:ne q̄ plꝰ ceteris ī h̄ mūdo accepiſſe
aliq̄d cernūt̄:ab autore mūdi grauiꝰ iudicēt̄. Cū.n.
augēt̄ dona:rõnes etiā creſcūt donoꝝ. Tāto ꝰ hūi‑
lior q̄ſq̄ dꝫ eē ex munere:quāto ſe obligatiorē eē cõ
ſpicit ī reddēda rõe. ORI. Fiducia āt fecit eū qui
qnq̄ talēta accepat audere:vt ad dñm priꝰ accede
ret. Seq̄t̄ enī: Et acce.q̄ qnq̄ talē.accepe.obtu.alia
qnq̄ dicēs: Dñe qnq̄ talē.tradi. mihi:ec. alia qnq̄
ſuplu.ſū. GRE. Seruꝰ ꝰ q̄ gemiata talenta rettu‑
lit:laudat̄ a dño: ꝛ ad eternā remunerationē ꝑdu‑
cit̄.vñ ſubdit̄: Ait illi dñs: Euge. RABA. Euge i‑
teriectio ē letātis:ꝑ qȯ gaudiū ſuū dñi īſinuat:q̄ bñ
laborātē ſeruū ad gaudiū eternū īuitat:de quo pro
pheta ait: Letificabis nos ī gaudio cū vultu tuo.
CHRY.ī ho. Serue bõe.q̄ de bono loq̄t̄ qȯ ē ad ꝓ
ximū. Et fidelis.q̄ nihil eorū q̄ ſunt dñi ſibi appro‑
priauit. HIERO. Dicit āt: Sup pauca fuiſti fide‑
lis.q̄ oīa q̄ ī p̄nti hēmꝰ: lꝫ magna videāt̄ ꝛ pluria:
tñ cõpatiõe futuroꝝ pua ꝛ pauca ſūt. GRE. Sꝫ
tūc fidelis ſuꝰ ſupra multa cõſtituit̄ qñ deuicta oīs
corruptiõis moleſtia: de eternis gaudijs ī illa cele‑
ſti ſede gloriat̄. Tūc etiā ad dñi ſui gaudiū pfecte i‑
tromittit̄:qñ ī eterna illa patria aſſūptꝰ:atq̄ ange
loꝝ cetibꝰ admixtꝰ:ſic īteriꝰ gaudet de munere vt ñ
ſit qȯ exteriꝰ doleat iā de corruptiõe. HIE. Quid
āt põt maiꝰ dari fideli ſuo q̄ eē cum dño ꝛ videre
gaudiū dñi ſui. CHRY.ī ho. Per h̄.n. verbū oēm
btītudinē oñdit. AVG.ꝑmo de trini. Hoc.n.erit
plenū gaudiū noſtrū quo āpliꝰ ñ ē:frui deo:trinita
te:ad cꝰ imaginē facti ſumꝰ. HIE. Utriq̄ āt ſuo

ꝛ q̄ de qnq̄ talētis.x.fecerat: ꝛ q̄ ō duobꝰ q̄tuor idē
patrifamilias ſmo blādit̄. Utrūq̄ etiā ſimili rece‑
pit gaudio:ñ cõſiderās lucri magnitudinē: ſꝫ ſtudij
volūtatē.vñ ſeq̄t̄: Acceſſit aūt ꝛ q̄ duo talē.accepe‑
rat. ORI. Qȯ aūt dicit:vl̄ ī eo q̄ qnq̄ talēta acce‑
pat:vel ī iſto q̄ duo:accedēs:ītellige acceſſū trāſitio‑
ne de h̄ mūdo ad illū: ꝛ vide qñ eadē dicta ſūt ambobꝰ:
ne forte ꝛ q̄ minorē hūit vtutē ꝛ totā illā quā hūit
ſm q̄ oportebat exercuit:nihil minꝰ habiturꝰ ſit a‑
pud deū:q̄ ille q̄ fuerit ī maiori vtute. h̄ enī ſolū q̄ri‑
rit̄ vt q̄cq̄d habuerit hõ ex deo:toto eo vtat̄ ad glo
riā dei. GRE. Seruꝰ āt q̄ opari de talēto noluit
ad dñm cū vbis excuſatiõis redit.vñ ſubdit̄: Acceſ
āt ꝛ q̄ vnū talē.acce. ꝛ ait: Dñe ſcio:q̄ hõ durꝰ es.
HIE. Uere enī h̄ qȯ ſcriptū ē: Ad excuſādas excu‑
ſatiões ī peccatis:etiā huic ſuo cõtigit: vt ad pigri‑
tiā ꝛ negligētiā ſupbie quoq̄ crimē accederet. Qui
enī debuit ſimplicit̄ iertiā cõfiteri ꝛ orare patrēfa‑
milias ecõuerſo calūniat̄: ꝛ dicit ſe pudēti fecīſſe
cõſilio:ne dū lucra pecunie q̄reret: etiā de ſorte pi‑
clitaret̄. ORI. Uidet̄.n.mihi iſte ſuus fuiſſe ītra
credētes q̄dē:nõ āt fiducialit̄ agētes:ſꝫ latere volen
tes ꝛ oīa faciētes vt ñ cognoſcāt̄ q̄ſi chriſtiani. ad
huc videt̄ mihi q̄ hꝰmõi ſūt tiorē dei hñe: ꝛ ſape ō
eo q̄ſi de aliquo auſtero ꝛ īplacabili.h̄.n. ſignat cū
dicit: Dñe ſcio q̄ hõ durꝰ es. Intelligimꝰ āt q̄ vere
dñs noſter metit vbi nõ ſemiauit:qñ iuſtꝰ ſemiat ī
ſpū:ex quo metet vitā eternā. Metit etiā vbi nõ ſe
miat: ꝛ cõgregat vbi nõ ſp̄git:q̄ ſibi cõputat eē col
lata q̄cūq̄ ī paupibꝰ fuerīt ſeminata. HIE. Ex eo
etiā q̄ h̄ ſuus auſꝰ ē dicere: Metis vbi ñ ſemiaſti.ī
telligimꝰ etiā ꝛ gētiliū philoſophoꝝ bonā vitā reci
pere dñꝫ. GRE. Sūt aūt pleriq̄ ītra eccleſiā quo
rū iſte ſuus imaginē tenet:q̄ melioris vite vias ag
gredi metuūt: ꝛ tñ iacere ī ſui corpis ignauia nõ p̄ti
meſcūt. Cūq̄ ſe peccatores conſiderāt: ſcītatis vias
accipe trepidāt: ꝛ remanere ī ſuis iniq̄tatibꝰ nõ for
midāt. HYLA. Uel ꝑ hūc ſeruū itelligit̄ pplus iu
deorū ī lege pſiſtēs q̄ dicit: Timui te:tāq̄ metu ve
terū p̄ceptoꝝ ab vſu euāgelice libertatis abſtinēs:
dicatq̄: Ecce qȯ tuū ē.velut ī his q̄ a dño p̄cepta
ſūt fuerīt īmoratꝰ:cū tñ ſciuerit metēdos illic iuſti‑
cie fructꝰ vbi lex ſata nõ ſit: ꝛ colligēdos ex gētibꝰ
q̄ nõ ex abrae ſint ſtirpe diſpſi. HIE. Sꝫ qȯ puta‑
uerat ꝑ excuſatiõe dixiſſe ī culpā ꝓpriā vertit̄. Uñ
ſeq̄t̄: Reſpõ.aūt dñs eꝰ di.ei: Ser. male ꝛ pi.ſcie.q̄
meto vbi ñ ſemio. Seruꝰ āt malꝰ appellat̄:q̄ calū‑
niā dño fecit:piger q̄ talētū noluit duplicare: vt ī
altero ſupbie:ī altero negligētie cõdēnet̄. Si inq̄
durū ꝛ crudelē me noueras: ꝛ aliena ſectari tu ſci‑
res me mea diligēteꝰ q̄ſiturū: ꝛ dares pecuniā meā
ſiue argētū nūmularijs:vtrūq̄ enī argyrion grecꝰ ſer
mo ſignificat. Eloq̄a iq̄t dñi eloq̄a caſta:argētū ig‑
ne examiatū.pecunia ꝰ ꝛ argētū: p̄dicatio euāgelij
ꝛ ſmo diuinꝰ ē q̄ dari debuit nūmularijs.i.vel cete
ris doctoribꝰ qȯ fecerūt apoſtoli ꝑ ſingulas ꝓuin‑
cias p̄ſpyteros ꝛ ep̄os ordinātes:vel cūctis credēti‑
bus q̄ poſſūt pecuniā duplicare ꝛ cū vſuris reddē‑
re vt q̄cq̄d ſmõe didicerāt ope explerēt. GRE. Sic
ꝰ piculū doctoꝝ aſpicit̄:ſi dñicā pecuniam tenēt:
ita ꝛ auditoꝝ q̄ cū vſuris ab eis exigit̄ qȯ audiūt
vt.ſ.ex eo qȯ audiūt:etiā ſtudeāt ītelligere nõ audi‑

ta. ORI. Nõ aũt cõfeſſus ẽ dñs ſe eẽ durũ ſicut ille arbitrabatᷣ: ceteris aũt eꝰ ſmõibꝰ cõceſſit. Sꝫ vẽ durus ẽ q̃ his miſericordia dei abutũtᷣ ad negligẽtiã ſuam ñ ad conuerſionẽ. GRE. Pigrũ võ ſeruũ q̃ ſnĩa dñs feriat audiamꝰ: Tollite itaq3 ab eo talẽtũ: ⁊ date ei q̃ hꝫ decẽ talẽta. ORI. Põt q̃dẽ dñs ſue diuinitatis vtute auferre ſufficiẽtiã ab eo q̃ pigrꝰ eſt ea vſꝰ: ⁊ dare ei q̃ eã multiplicauit. GRE. Opportunũ aũt videbatᷣ vt ei potiꝰ q̃ duo q̃ q̃ q̃nq3 talenta accepat daretᷣ: illi.n. dari debuit q̃ minꝰ habebat: ſꝫ ei ꝑ q̃nq3 talẽta exterioꝝ ſciẽtia deſignetur: Per duo aũt itellectꝰ ⁊ opatio: plꝰ hũit q̃ duo q̃ q̃ q̃nq3 talẽta accepit: q2 q̃ ꝑ talẽta q̃nq3 exterioꝝ adminiſtrationẽ meruit: ab itellectu eternoꝝ adhuc vacuꝰ fuit. Unũ ḡ talẽtũ ꝑ q̃ itellectũ ſignificari dicimꝰ: illi dari debuit q̃ bñ exteriora q̃ accepat miniſtrauit q̃ quotidie i ſcã eccleſia cernimꝰ: vt etiã de iterna itelligẽtia polleãt q̃ exteriora fidelitᷣ adminiſtrãt. HIE. Uel datᷣ ei q̃.x. talẽta fecerat vt itelligamꝰ ꝫ eq̃le ſit dñi gaudiũ i vtriuſq3 labore: eiꝰ.ſ. q̃ q̃nq3 ⁊ q̃ duo duplicauit: tñ maiꝰ deberi p̃miũ ei q̃ plꝰ i dñi pecunia laborauit. GRE. Generalis etiã mox ſnĩa ſubditᷣ q̃ dr: Oi.n.ha.da.⁊ abũda. ei aũt q̃ nõ hꝫ q̃ videtᷣ hr̃e auferetᷣ ab eo. Quiſq̃s.n. charitatẽ hꝫ: alia etiã dona ꝑcipit. q̃ſq̃s aũt charitatẽ nõ hꝫ etiã dona q̃ ꝑcepiſſe videbatᷣ amittit. CHRY. i ho. Qui etiã gratiã ſmõis ⁊ doctrĩe ad ꝓficiẽduꝫ hꝫ: nõ vtẽs ea gratiã ꝑdit: q̃ aũt ſtudiũ adhibet: amplꝰ attrahit donũ. HIE. Multi etiã cũ ſint ſapiẽtes naturalitᷣ: ⁊ habeãt acumẽ igenij ⁊ fuerit negligẽtes: ⁊ deſidia bonũ nature corruperit: ad cõparationẽ eiꝰ q̃ paululũ tardior labore ⁊ iduſtria cõpenſauit q̃ minꝰ hũit: ꝑdũt bonũ nature: ⁊ p̃miuꝫ q̃ eis fuerat repromiſſũ videtᷣ trãſire ad alios. Põt ẽt ſic itelligi: Ei q̃ fidẽ hꝫ ⁊ bonã i dño volũtatẽ: etiaꝫ ſi q̃d minꝰ vt hõ i ope habuerit: dabitᷣ a bono iudice. Qui aũt fidẽ nõ habuerit: etiã ceteras vtutes q̃s videbatᷣ naturaliter poſſidere ꝑdet. Elegãter inq̃t: Nõ videtᷣ hr̃e auferetᷣ ab eo. q̃cq̃d enĩ ſine fide chriſti ẽ: nõ ei dꝫ iputari q̃ male eo vſꝰ ẽ: ſꝫ illi q̃ etiã malo ſuo nature bonũ tribuit. GRE. Uel q̃ſq̃s charitatẽ nõ hꝫ: etiã ea que ꝑcepiſſe videbatᷣ amittit. HYLA. Hñtibꝰ etiã vſũ euangelioꝝ ⁊ legis honor redditᷣ: nõ habẽtibꝰ aũt fidẽ chriſti etiã q̃ ex lege ſibi eẽ videbatᷣ honoris auferetᷣ. CHRY. i ho. Seruus aũt malꝰ nõ ſolũ dãno punitᷣ: ſꝫ etiã itolerabili pena: ⁊ cũ pena accuſabili denũciatiõe. Uñ ſeq̃tᷣ: Et iutilẽ ſeruũ eijcite i tenebras exteriores. ORI. Ubi.ſ. nulla illuminatio ẽ forſitã nec corꝑalis: nec ẽ reſpectio dei illic: ſꝫ q̃ſi idignis ſpeculatiõe dei q̃ talia peccauerũt: cõdẽnantᷣ i his q̃ exteriores tenebre appellantᷣ. Legimꝰ etiã aliquẽ añ nos exponẽtem de tenebris abyſſi q̃ ẽ extra mũdũ: ⁊ q̃ſi idigni toto mũdo abyſſum illã foras eijciantᷣ i q̃ ſũt tenebre nemine eas illuminante. GRE. Et ſic ꝑ penam i tenebras exteriores cadet: q̃ ꝑ ſuã culpã ſpõte i iteriores tenebras decidit. HIE. Quid ſit aũt fletꝰ ⁊ ſtridor dẽtiũ ſupra dirimꝰ. CHRY. i ho. Uide aũt q2 nõ ſolũ q̃ rapit aliena: aut q̃ mala opatur punitᷣ vltia pena: ſꝫ etiã q̃ bona nõ facit. GRE. Habẽs igitᷣ itellectũ curet oĩno ne taceat. habẽs rex affluẽtiã a miſericordia nõ torpeſcat. habẽs artẽ q̃ regitᷣ: vſuꝫ illiꝰ cũ ꝓximo partiatᷣ. habẽs loquẽdi locũ apd̃ diuitẽ ꝓ paupibus itercedat. Talẽti enĩ noĩe cuilibet reputabitᷣ: q̃ vel minimũ accipiet. ORI. Si aũt diſplicet tibi q̃ dr: ſi ꝓpter q̃ nõ docuit q̃s iudicatᷣ recordare illud apoſtoli: Ue mihi eſt: ſi non euangelizauero.

Cũ aũt uenerit filiꝰ hoĩs i maieſtate ſua ⁊ oẽs ãgeli cũ eo: tũc ſedebit ſup ſedẽ maieſtatis ſue: ⁊ cõgregabũtᷣ añ eũ oẽs gẽtes: ⁊ ſepabit eos ab inicẽ: ſicut paſtor ſegregat oues ab hedis. Et ſtatuet oues q̃dẽ a dextris: hedos aũt a ſiniſtris. Tũc dicet rex his q̃ a dextris eꝰ erũt: Ueniте bñdicti prĩs mei: poſſidete paratuꝫ uob regnũ a cõſtitutiõe mũdi. Eſuriui.n. ⁊ dediſtis mihi mãducare. Sitiui ⁊ dediſtis mihi bibere. Hoſpes erã ⁊ collegiſtis me. Nudꝰ et operuiſtis me. Infirmus ⁊ uiſitaſtis me. In carcerᷣ erã: ⁊ ueniſtis ad me. Tũc rñdebũt ei iuſti: dicẽtes: Dñe q̃ñ te uidimꝰ eſuriẽtẽ ⁊ pauimꝰ ſitiẽteꝫ: ⁊ dedimꝰ tibi potũ? Q̃ñ aũt te uidimꝰ hoſpitẽ ⁊ collegimus te aut nudũ ⁊ coopuimꝰ te? Aut q̃ñ te uidimꝰ ifirmũ aut i carcere: ⁊ uenimuſ ad te? Et rñdẽs rex dicet illᷣ: Amẽ dico uobis q̃ꝫdiu feciſtis uni de his frĩbꝰ meis minimiſ: mihi feciſtis. Tũc dicet ⁊ his q̃ a ſiniſtris erũt: Diſcedite a me maledicti i ignẽ eternũ: q̃ paratꝰ ẽ diabolo ⁊ angelᷣ eiꝰ. Eſuriui.n. ⁊ nõ dediſtiſ mihi mãducare. Sitiui: ⁊ ñ dediſtiſ mihi potũ. Hoſpes erã: ⁊ ñ collegiſtis me. Nudꝰ ⁊ nõ operuiſtis me. Infirmꝰ ⁊ i carcere: ⁊ nõ uiſitaſtis me. Tũc rñdebũt ei ⁊ ipi dicẽtes: Dñe q̃ñ te uidimus eſuriẽtẽ: aut ſitiẽtẽ: aut hoſpitẽ: aut nudũ: aut ifirmũ: aut i carcere: ⁊ ñ miniſtrauimꝰ tibi? Tũc rñdebit illis dicẽs: Amẽ dico uob: q̃ꝫdiu nõ feciſtis uni de minoribus his: nec mihi feciſtis.

¶RABA. Pꝰ pabolas de fine mūdi: exequit̄ dñs
modū futuri iudicij. ¶CHRY. i ho. Eſt āt hec ps de
lectabiliſſima: quā cōtinue i aīo vertētes cū ſtudio
audiamꝰ ⁊ oī cōpūctiōe: nā ⁊ ipe chriſtꝰ terribiliuſ
⁊ lucidiꝰ hūc ptractat ſmonē. Jccirco nō dicit de
cetero: Simile factū ē regnū celoꝝ: ſ; reuelate ſeipſ;
oñdit dicēs: Cū āt ve. fi. ho. i maieſtate ſua. ¶HIE.
Pꝰ biduū q̄dē paſcha facturꝰ ⁊ tradēdꝰ cruci ⁊ il-
ludēdꝰ ab hoībꝰ; recte pmittit gloriā triūphātis: vt
ſecutura ſcādala pollicitatiōis pmio cōpēſaret. Et
notādū ꝙ q̇ i maieſtate credēdꝰ ē: filiꝰ hoīs ſit.
AVG. ſup iohānē. Jn forma. n. hūana videbūt eū
ipij: videbūt ⁊ ad dexterā poſiti. Jn iudicio. n. appa
rebit i forma quā ex nobis accepit: ſ; poſtea futurū
ē vt videat̄ i forma dei: quā ſciūt oēs fideles. ¶RE-
MI. Deſtruit̄ āt his v̄bis illoꝝ error q̄ dixerūt dñm
nō i eadē forma ſui manere: maieſtatē āt appellat
diuinitatē q̄ eq̄lis ē pr̄i ⁊ ſpūi ſācto. ¶ORI. Uel qꝛ
cū gloria huc reuertet̄: vt corpꝰ eꝰ ſit q̄le fuit cū trāſ
figuratꝰ fuit i mōte. ſedes āt eꝰ aut q̄dā pfectiores
ſcōꝝ dicūt̄: de q̄bꝰ ſcriptū ē: Quoniā illic ſederūt ſe
des i iudicio. aut q̄dā v̄tutes āgelice: de q̄bꝰ dr̄: Si-
ue throni ſiue dñationes. ¶AVG. xx. de ci. dei: De-
ſcēdit. n. cū āgelis: quos aduocauit de ſupnis locis
ad faciēdū iudiciū. Uñ dr̄: Et oēs āgeli eꝰ cū eo.
CHRY. i ho. Oēs. n. āgeli cū ipo aderūt: teſtātes et
ipi quātū admiſtrauerūt miſſi a dño ad hoīm ſalu-
tē. ¶AVG. de pnīa: Uel angeloꝝ noīe ſignificauit
hoīes q̄ cū chriſto iudicabūt. Angeli. n. nūcij ſunt.
Nūcios āt rectiſſime accipimꝰ oēs q̄ ſalutē celeſtē
homībꝰ nūciauerūt. Seq̄t̄: Et ꝯgre. an̄ eū om. gē.
REMI. His v̄bis v̄a hoīs futura demōſtrat̄ reſur-
rectiō. ¶AVG. xx. de ci. dei: Hec āt cōgregatio per
miſteriū āgelicū fiet: q̄bus i pſalmo dr̄: Congregate
illi ſcōs eꝰ. ¶ORI. Uel nō localit̄ itelligamꝰ ꝙ ꝯgre
gabūt̄ an̄ eū oēs gētes: ſ; qꝛ iā nō erūt diſperſe i do
gmatibꝰ falſis ⁊ multꝭ de eo. Māifeſta enī fiet di-
uinitas chriſti: vt nō ſolū nullꝰ iuſtoꝝ: ſ; nec aliquis
peccatoꝝ ignoret. Nō. n. i aliquo loco apparebit fi
liꝰ dei ⁊ i altero nō apparebit: ſicut ipe ſm cōpatio-
nē fulguris voluit demōſtrare: q̄diu ḡ iniq̄ nec ſe
cognoſcūt nec chriſtū: vel iuſti p ſpeculū i enigma-
te vidēt: tādiu nō ſūt ſegregati boni a malis. Cū āt
pp māifeſtationē filij dei oēs ad itellectū venerint
ſuū: tūc ſaluatoꝛ ſegregabit bonos a malis. vñ ſeq̄t̄:
Et ſepa. eos ab īn. ſic pa. ſegre. oues ab hedis. Et pec-
catores cognoſcēt ſua delicta: ⁊ iuſti māifeſte vide
būt ſemīa iuſticie ſue ad qualē eos pduxerit finē;.
Oues āt dicti ſūt q̄ ſaluant̄ pp māſuetudinē quam
didicerūt ab eo q̄ dicit: Diſcite a me qꝛ mitis ſū. ⁊ p
pter qḋ vſq; ad occiſionē pati fuerūt vēire imitāteſ
chriſtū: q̄ ſicut ouis ad occiſionē ductꝰ ē. Hedi aūt
dicūt̄ mali: q̄ aſpa ⁊ dura ſaxa aſcēdūt: ⁊ p pcipicia
eoꝝ incedūt. ¶GHRY. i ho. Uel hos vocat hedos:
illos aūt oues: vt hoꝝ ifructuoſitatē oñdat: nulluſ
enī fit ab hedis fructꝰ. Hoꝝ aūt vtilitatē: multꝰ. n. ē
oīm fructꝰ: ⁊ a lana ⁊ a lacte ⁊ a fetibꝰ q̄ parturiū
tur. noīe aūt ouis i ſcripturis diuinis ſimplicitas ⁊
inocētia ſolet deſignari. Pulchre ergo i hoc loco
oues electi deſignāt̄. ¶HIE. Hedꝰ autē; laſciuū ē
aīal: ⁊ feruēs ſemp ad coitū: ⁊ ſemp p peccatis of-
ferē i lege: nec dicit capras q̄ poſſūt hr̄e fetꝰ: ⁊ tonſe

egrediunt̄ de lauacro. ¶CHRY. i ho. Deinde ſegre
gat eos etiā ſitu. Nā ſequit̄: Et ſtatuet oues quidē
a dextris: hedos aūt a ſiniſtris. ¶ORI. Sancti. n. q̄
dextera opa opati ſūt: acceperūt p mercede ſuoꝝ
dexteroꝝ dexterā regis i q̄ reqes ⁊ gloria eſt. Mali
v̄o ppter opa ſua peſſima ⁊ ſiniſtra ceciderūt i ſini
ſtrā. i. i triſticiā tormētoꝝ. Seq̄tur: Tūc dixet eis q̄
a dextrjs eꝰ erūt Uēite. vt q̄c̄q̄d minꝰ fuerit eis cū pfe
ctiꝰ vniti fuerūt chriſto: cōſequant̄. Addit aūt: Bn̄
dicti patris mei. vt eminētia bn̄dictiōis eoꝝ maife
ſtet̄: qꝛ priꝰ bn̄dicti ſūt a dño q̄ fecit celū ⁊ terrā.
RABA. Uel vocant̄ bn̄dicti q̄bus p bonis meri
tis debet̄ eterna bn̄dictio. Patris aūt ſui dicit eſſe
regnū: qꝛ ad eū refert ptātē regni a quo ipe rex ē ge
nitꝰ. vñ p auctoritatē regiā q̄ ipe ſolꝰ exaltabit̄ in
die illa pferet iudicij ſniam. vñ ſignāter dr̄: Dic di
cet rex. ¶CHRY. i ho. Nota aūt ꝙ nō dixit accipi
te: ſ; poſſidete ſiue hereditate: ſicut familiaria bona
ſiue paterna ſicut noſtra nobis antiq̄tꝰ debita. vñ
dicit̄: Para. vo. reg. a cōſti. mūdi. ¶HIE. Hec aūt iu
xta pſcientiā dei accipiēda ſūt: apḋ quē futura iā fa
cta ſūt. ¶AVG. xx. de ciui. dei: Excepto aūt illo re
gno de quo i fine dicturꝰ ē: Poſſi. para. vo. reg. lic;
lōge ipari mō: etiā pſens eccleſia dr̄ regnū eiꝰ i quo
adhuc cū hoſte cōfligit̄: donec veniat̄ ad illō paca
tiſſimū regnū vbi ſine hoſte regnabit̄. ¶AVG. de
pnīa: S; dicet aliq̄s: regnare nolo: ſufficit mihi ſal
uum eē. i quo pmū eos fallit: qꝛ eoꝝ nec ſalꝰ ē vlla
quoꝝ iniq̄tas pſeuerat. deīde ſi ē aliq̄ differētia in
ter regnātes ⁊ nō regnātes: oꝫ tn̄ vt i vno regno ſint
oēs: ne i hoſtiū aut alioꝝ nūero deputent̄: ⁊ ceterꝭ
regnātibꝰ ipi pereāt. Oēs enī romani: romanū re
gnum poſſident: q̄uis non omnes in eo regnent.
¶CRRY. in home. Pro quibus ergo ſancti celeſti
regni bona accipiant: manifeſtat cū ſubditur: Eſu
riui ⁊ dediſtis mihi manducare. ¶REMI. Et notā
dum ꝙ in hoc loco ſex opera miſericordie a domi
no cōmemorantur: quicunq; implere ſtuduerit re
gnum a cōſtitutione mundi preparatū electis per
cipere merebitur. ¶RABA. Myſtice autē qui eſu
rientem ⁊ ſitientem iuſticiā pane verbi reficit: vel
potu ſapientie refrigerat: ⁊ qui errantem per here
ſim vel peccatum in domum matris eccleſie recipit
et qui infirmum i fide aſſumit: vere dilectionis ob
ſeruat iura. ¶GRE. xxv. moraliū: Hi autem quibuſ
iudex veniens in dexterā conſiſtentium dicit: Eſu
riui. ⁊c. ſunt qui ex parte electoꝝ iudicantur ⁊ re
gnant: qui vite maculas lachrymis tergūt: qui ma
la precedētia factis ſequētibus redimentes quicq̄d
illicitū aliquando fecerint ab oculis iudicis elemo
ſynarum ſuperductione cooperiunt. Alij vero ſunt
qui non iudicantur ⁊ regnāt: qui etiā; precepta le
gis perfectionis virtute tranſcēdunt. ¶ORI. Hu
militatis autē cauſa laude beneficioꝝ ſuoꝝ indi
gnos ſe pclamāt: nō obliti eoꝝ q̄ fecerūt. Ipe autē
eis oñdit ſuā cōpaſſionē i ſuis. vñ ſequit̄: Tūc reſpō
debūt ei iuſti. d. Dñe qn̄ te vidimꝰ? ¶RABA. Hoc q̄
dē dicūt nō diffidētes de v̄bis dñi: ſ; ſtupēt de tanta
ſublimatiōe ⁊ de maieſtatis ſue magnitudie. Uel qꝛ
videbit̄ eis puū eē bonū qḋ egerit ſm illō apoſto
li: Nō ſūt cōdigne paſſiōes hꝰ tēporis ad futuram
gloriā q̄ reuelabit̄ i nobis. Sequitur: Et reſpondēs

rer di.eis: Amē di.vo.q̄diu fe.vni de his fra. meis:
mi.feciſtis. HIERO. Libera q̄dē nobis erit intel
ligētia:q̄ in oī paupe xp̄s paſcereť:ſitiēs potareť: ꝛ
ſic de aliis. ſed ex hoc q̄ ſequiť: q̄diu fe.vni ꝛc. nō
mihi videť gnāľr dixiſſe de paupib᷒: ſꝫ de his q̄ pau
pes ſpū ſūt: ad quos extēdēs manū dixerat: fratres
mei ſunt q̄ faciūt volūtatē pr̄is mei. RABA. Sꝫ
ſi fratres ei᷒ ſunt: q̄re eos minimos vocat: ꝓp h᷒ q̄ ſūt
humiles: q̄ paupes: q̄ abiecti. Nō aūt p hos mona
chos ſolū intelligit qui ad mōtes ſeceſſerūt: ſꝫ vnū
quēq̄ fidelē: etiā ſi fuerit ſclaris ꝛ fuerit eſuriēs aut
aliud hmōi vult mīe ꝓcuratōe potiri. Frēm.n.ba
ptiſma facit ꝛ myſteriorū cōmunicatio. Seqť: Tūc
di. ꝛ his qui a ſiniſ. erūt: Diſce.a me male.in ig.eter.
q̄ ꝑpa.ē dia. ꝛ ang.ei᷒. ORI. Sicut iuſtis dixerat:
venite. ita ꝛ iiuſtis: diſcedite. nā ꝓpinq̄ ſūt vbo qui
ſeruāt dei mādatū: ꝛ vocāť vt adhuc ꝓpinq̄ores ef
ficiant. Lōge aūt ab eo ſunt ꝛ ſi videanť ei aſſiſtere
qui nō faciūt mādata ipi᷒ ꝓpter hoc audiūt: Diſce
dite. vt qui modo vel videnť eē añ eū: poſtea nec vi
deanť. Cōſiderādū eſt aūt q̄m in ſanct̄ dictū ē: bñ
dicti patris mei. nō aūt nūc dr̄: maledicti pr̄is mei.
nā benedictōis quidē miniſtrator eſt pr̄: maledicti
onis aūt vnuſquiſq̄ ſibi eſt auctor: qui maledictōe
digna eſt opat᷒. Qui aūt recedūt a ieſu: decidunt ī
ignē eternū qui alteri᷒ eſt generis ab hoc igne quē
habem᷒ in vſu. Null᷒ enī ignis inter hoīes ē etern᷒
ſed nec mlťi tp̄is. Et cōſidera q̄m regnū quidē non
angelis ꝑpatū dicit: Ignē aūt eternū diabolo ꝛ an
gelis eius. quia q̄ntū ad ſe hoīes nō ad ꝑditōez crea
uit: peccātes aūt cōiungūt ſe diabolo: vt ſicut q̄ ſal
uanť ſanctis angelis coequāť: ſic qui ꝑeūt diaboli
angelis cōparāť. AVG. xxi. de ci. dei: Ex hoc autē
patet q̄ idē ignis erit hoīm ſupplicio attributus et
demonū. ſi aūt erit corꝑalis tactu noxius: vt eo poſ
ſint corpora cruciari: quō in eo erit pena ſpirituū
malignorū: niſi q̄ ſunt quedā demonib᷒ corꝑa: ſicut
quibuſdā viſū eſt ex iſto aere craſſo ꝛ humido. Si
aūt aliquis nulla habere demones corpa aſſerat: nō
eſt de hac re cōtentioſa diſputatōe certandū. Cur
enī nō dicam᷒ q̄uis miris tamē veris modis etiam
ſpirit᷒ incorporeos poſſe pena corꝑlis ignis affligi
Si ſpiritus hoīm etiā ipſi ꝑfecto incorporei ꝛ nūc
potuerūt cōcludi corꝑalib᷒ mēbris: ꝛ tūc poterunt
corporū ſuorū vīculis inſolubiliter alligari. Adhe
rebūt ergo demones lꝫ incorꝑei corꝑalib᷒ ignibus
cruciādi: accipiētes ex ignib᷒ penā: nō dātes ignib᷒
vitā. Ignis aūt ille corpore᷒ erit: ꝛ cruciabit hmōi
corpa cū ſpiritib᷒: demones aūt ſpūs ſine corpibus.
ORI. Vel forſitan ignis ille talis ſubſtātia eſt vt
inuiſibilia cōburat: ipe inuiſibilis cōſtitutus: ſm̄ q̄
ait ap̄ls: Que videnť tempalia ſunt: que autē nō vi
dentur eterna. Ne autē mireris audiēs eſſe inuiſi
bilem ignē ꝛ puniētem: cū videas interi᷒ calorē hoī
bus accidētem: ꝛ nō mediocriter cruciātē. Sequiť
Eſuriui enī ꝛ nō de.mi.mā. ſcriptum eſt ad fideles:
Vos eſtis corp᷒ chriſti. ſicut ergo aīa habitās ī cor
pore cū nō eſuriat q̄ntū ad ſuā ſubſtātiā ſpiritalem:
eſurit tamē corꝑis cibū: quia copulata ē corꝑi ſuo:
ſic ꝛ ſaluator patiť que patiť corp᷒ ei᷒ eccl̄ia: cum ſit
ipe impaſſibilis. Et h᷒ cōſidera: q̄ loquēs ad iuſtos
ꝑ ſingulas ſpēs eorū beneficia dinumerat. Ad iniu

ſtos aūt ꝑſcindēs narratōnem adunauit vtrūq̄ di
cens: Infir. fui ꝛ incar. ꝛ nō viſi. me: q̄m miſicordis
iudicis erat benefacta quidē hoīm largi᷒ predicare
ꝛ ampliare: malefacta aūt eorū trāſitorie memorari
ꝛ abbreuiare. CHRY. in ho. Intuere aūt q̄ nō ī
vno tm̄ vel duob᷒ ſed in oīb᷒ miam deſeruerūt. nō
enī eſuriētē ſolū nō cibauerūt: ſꝫ neq̄ q̄ leui᷒ erat
infirmū viſitauerūt. Et vide qualiť leuia iniūgit: nō
enī dixit: In carcere erā: ꝛ nō eripuiſt̄ me. infirm᷒
erā: ꝛ nō curaſtis me: ſed nō viſitaſtis: ꝛ nō veniſt̄
ad me. In eſuriēdo etiā nō ꝑcioſam petit mēſam: ſꝫ
neceſſariū cibū. Oīa ergo ſufficiētia ſunt ad penā
ꝑmo quidē facilitas petitōis: panis enī erat. ſecun
do miſeria eius qui petebat: paup enim erat. tertio
cōpaſſio nāe: hō enī erat. quarto deſideriū ꝑmiſſio
nis: regnū enī ꝓmiſit. quīto dignitas ei᷒ qui accipie
bat: de᷒ enī erat qui p pauperes accipiebat. ſexto ſu
ꝑabūdātia honoris: q̄m dignat᷒ eſt ab hoīb᷒ accipe
ſeptimo iuſticia datōnis: ex ſuis enī a nobis acci
pit: ſed cōtra vniuerſa hec hoīes p auariciā excecāť
GRE. xxv. mora. Iſti autē q̄bus hoc dr̄: ſunt ma
li fideles q̄ iudicātur ꝛ pereūt. nō enī eorū tūc cau
ſa diſcutitur q̄ ad cōſpectū diſtricti iudicis iam cū
dānatōe ſue īfidelitatis accedūt. ꝓfeſſiōe vero fidei
retinētes: ſed ꝓfeſſiōis opera nō habētes redarguū
tur vt pereāt. Iſti enī ſaltem verba iudic̄ audiūt:
q̄a eius fidei ſaltem verba tenuerūt. Illi dānatōne
ſua eťni iudicis nec verba ſuſcipiūt: q̄ ei᷒ reuerētiā
nec vboten᷒ ſeruare voluerūt: nā ꝛ pnceps terrenā
rēpub. regēs: alr̄ punit ciuē interi᷒ deliquētē: atq̄
alr̄ hoſtē exteri᷒ rebellātē: in illo.n. iura ſua cōſulit
cōtra hoſtē vō bellū mouet: ꝛ de pena ei᷒ q̄d lex hēē
at nō req̄rit. CHRY. in ho. Verbis aūt iudicis re
darguti: cū māſuetudine loquūť. Seqť.n. Tūc rñ.
ei ꝛ ipi di. Dñe q̄n te vidim᷒. ORI. Cōſidera q̄ iu
ſti īmorāť in vnoquoq̄ vbo: iniuſti aūt nō ita p ſin
gl̄a ſꝫ curſim dicūt: q̄m ꝓꝓꝛ ē iuſtorꝫ bñfcā ſua rela
ta ſibi in facie diligēter ꝛ p ſingula refutare cā hūi
litatis. malorꝫ aūt hoīm ē cl̄pas ſuas ac excuſatōis
cā aut nullas eē oñdere: aut leues ꝛ paucas: ſꝫ ꝛ rñ
ſio xp̄i hiſpm ſignat. vñ ſeqť: Tunc rñ. il. di. Amē di.
vo. Volēs.n. iuſtorꝫ bñfacta oñdere grādia: pctōrū
aūt cl̄pas nō grādes: ad iuſtos q̄dē dicit: Ex eo q̄
feciſtis vni ex minimis meis frib᷒. ad iniuſtos aūt nō
adiecit frib᷒: reuera.n. frēs ei᷒ ſūt q̄ ꝑfecti ſunt. Gra
ti᷒ eſt aūt apud deū op᷒ bonū q̄ fit a ſanctioribus
q̄ꝫ in minus ſanct̄: ꝛ leuior culpa ē negligere min᷒
ſcōs q̄ꝫ ſanctiores. AVG. xx. de ci. dei: Nūc aūt d̄
nouiſſimo iudicio agiť q̄n xp̄s de celo vētur᷒ eſt: vi
uos ꝛ mortuos iudicatur᷒: h᷒ diuini iudicij vltimū
dicim᷒. i. nouiſſimū tp̄s. nā p quot dies iſtud iudi
ciū ꝓtēdať incertū ē: ſꝫ ſcp̄turarꝫ ſcāꝝ more dies pōi
ſolet p tpe. Iō aūt dicim᷒ vltimū iudiciū vel nouiſ
ſimū: q̄ ꝛ nūc iudicat: ꝛ ab hūani gener̄ initio iudi
cauit: a ligno vite ſepās ꝑmos hoīes ꝛ angeľ peccā
tib᷒ nō pcēs. In illo aūt finali iudicio ſiľ ꝛ hoīes ꝛ
angeli iudicabūť: fiet.n. vtute diuina vt cuiq̄ opa
ſua ľ bona ľ mala cūcta ī mēoriā reuocēť: ꝛ mentiſ
intuitu mira celeritate cernāť: vt accuſet vel excu
ſet ſcientia conſciam.

Et ibunt hi in ſuppliciū eternū:

iuſti autẽ in uitam eternã.

AVG. de fide ⁊ opib⁹: Nõnulli ſeipos ſeducũt
dicẽtes ignẽ ečnũ nõ dictũ ipam penã ečnã. Hoc ꝑ
uidẽs dñs ſniam ſuã ita ↄcluſit dicẽs: Et ibũt hi in
ſup. eter. iuſti võ in vi. et. ORI. Attẽde qm̃ cũ ꝑuſ
dixiſſet: Uenite bñdicti. deide: Diſcedite maledicti.
ꝓpterea ꝙ ꝓpꝛiũ boni dei ẽ ꝑmũ recordari bñfacta
bonoꝝ q̃ȝ malefacta maloꝝ: h̃ ꝑus noĩat penã: dei/
de vitã bonoꝝ: vt ꝑmũ q̃ timoꝛis ſũt euitem⁹ mala:
poſtea q̃ honoꝛis ſunt appetam⁹ bona. GRE. xxv.
moꝛa. Si g̃ tãta pena mulctat̃ q̃ nõ dediſſe ↄuicit̃ q̃
pena feriẽd⁹ ẽ q̃ redarguit̃ abſtuliſſe aliẽa: AVG.
xix. de ci. dei: Eſt aũt vita ečna ſũmũ bonũ nr̃m ⁊ fi
nis ciuitatꝫ dei: de q° fine dic̃ apl̃s: Finẽ võ vitã ec/
nã. Sȝ rurſus qꝛ vita ečna ab his q̃ familiaritatẽ ñ
hñt cũ ſcp̃turis ſanctꝫ: põt accipi etiã ĩ vita maloꝛũ
ꝑꝑ aĩe ĩmoꝛtalitatẽ: l' ꝑꝑ ĩtermĩabiles penas ĩpioꝝ
ꝑfecto finis ciuitatis h⁹ in quo ſũmũ hẽbit bonũ: l'
pax in vita ečna l' vita ečna in pace dicẽd⁹ eſt vt ab
oĩb⁹ poſſit ĩtelligi. AVG. i. de tri. Qd̃. n. dixit dñs
famulo ſuo moyſi: Ego ſũ q̃ ſũ. h̃ ↄtẽplabimur cũ vi
uem⁹ in ečnũ. Ita. n. dñs ait: Hec ẽ vita ečna: vt co/
gnoſcãt te veꝝ deũ. Hec. n. nobiſ ↄtẽplatio ꝓmittit̃
actionũ oĩm finis: atq̃ȝ ečna ꝑfectio gaudioꝝ: de q̃
dic̃ iohes: Uidebim⁹ eũ ſicuti ẽ. HIE. Pudẽs ãt
lectoꝛ intẽde ꝙ ⁊ ſupplicia ečna ſũt: ⁊ vita ꝑpetua
metũ deĩceps nõ hẽat ruinaꝝ. GRE. xxxiiij. moꝛa.
At ĩquiũt iõ peccãtib⁹ minat⁹ ẽ vt eos a pctĩs cõpe/
ſceret. qb⁹ rñdem⁹ ſi falſa minat⁹ ẽ vt ĩiuſticiã corri/
geret: etiã falſa ꝓmiſat vt ad iuſticiã ꝓuocaret. ⁊ ſic
dũ ſatagũt deũ ꝓhibere miſicordẽ: nõ verẽt̃ ꝑdicar̃
fallacẽ. At ĩquiũt ſine fine pũiri nõ dꝫ cl̃pa cũ fine.
qb⁹ rñdem⁹ ꝙ recte dicerent: ſi iudex iuſt⁹ nõ coꝛda
hoĩm: ſȝ facta pẽſaret. Ad diſtricti g̃ iudicis iuſticiã
ꝑtinȝ: vt nũq̃ȝ careãt ſupplicio quoꝝ mẽs ĩ hac vita
nũq̃ȝ voluit carere pctõ. AVG. Nulli⁹ etiã legis
iuſticia attẽdit: vt tãta moꝛa tpis q̃ſq̃ȝ puniat̃: q̃ta
vnde puniret̃ admiſit. Null⁹. n. extitit q̃ cẽſeret taȝ
cito nocẽtiũ finiẽda eẽ toꝛmẽta: q̃ȝcito factũ ẽ ho/
micidiũ l' adulteriũ. Qui võ ꝑ aliquo grãdi crimine
moꝛte mł̃ctat̃: nũq̃d moꝛã q̃ occidit̃ ei⁹ ſuppliciũ le
ges exiſtimãt: ⁊ nõ ꝙ eũ in ſẽpiťnũ auferãt a ſocie/
tate viuẽtiũ: Jã võ dãnũ: ignominia: exiliũ: ſeruitus
cũ plerũq̃ȝ ſic inſligũt̃ vt nulla venia relaxẽt̃: nõne
ꝑ h⁹ vite mõ ſil̃ia penis videt̃ ečnis: Jõ q̃ppe ečna
eẽ nõ pñt: qꝛ nec ipa vita q̃ his plectit̃ poꝛrigit̃ in ec
nũ. Sȝ ĩquiũt: Quõ g̃ veꝝ ẽ qd̃ ait xp̃s: In q̃ mẽſu/
ra mẽſi fueritꝫ: remetiet̃ vobis: ſi tpale pctũ ſuppli/
cio puniť ečno: nec attẽdũt vt ꝑꝑ eq̃le tpis ſpaciũȝ:
ſȝ ꝑꝑ viciſſitudinẽ mali. i. vt q̃ mala fecerit mala pa
tiat̃ eãdẽ dictã mẽſurã fuiſſe. Fact⁹ ẽ autẽ hõ malo
dign⁹ ečno: q̃ h̃ in ſe ꝑemit bonũ qd̃ eẽ poſſȝ ĩ ečnũ.
GRE. xxxv. moꝛa. At ĩquiũt: Null⁹ iuſt⁹ crudelita
tib⁹ paſcit̃: ⁊ delinquẽs ſu⁹ a iuſto dño iccirco cedi
ꝑcipit̃: vt a neq̃cia corrigat̃. Iniq̃ ãt gehẽne ignib⁹
traditi: quo fine ſꝑ ardebũt: Quib⁹ rñdem⁹: ꝙ oĩpo
tẽs de⁹ qꝛ pi⁹ ẽ miſoꝝ cruciatu ñ paſcit̃: qꝛ ãt iuſt⁹
ẽ: ab ĩiquoꝝ vltõe ñ ſedat̃: ⁊ tñ ad aliq̃d ĩiq̃ ſꝑ ↄcre/
mãt̃: vt. ſ. iuſti tãto ĩ ečnũ mag' diuine gr̃e dbitoꝛes
ſe eſſe cogſcãt: q̃ȝto in ečnũ mala puniri ↄſpiciũt: q̃
ei⁹ adiutoꝛio vitare potuerãt. AVG. xxi. lib. de ci.
dei: Sȝ nullũ ẽ ĩquiũt coꝛp⁹ qd̃ dolere poſſit: moꝛi
nõ poſſit. Neceſſe ẽ ãt vt viuat dolẽs: nõ ẽ neceſſe
vt occidat doloꝛ: qꝛ nec coꝛpa iſta moꝛtalia oĩs do
loꝛ occidit. Et vt doloꝛ aliq̃s poſſit occidere illa cã
ẽ: qm̃ ſic ↄnexa ẽ aĩa huic coꝛpi: vt ſũmis doloꝛib⁹
cedat atq̃ȝ diſcedat. tũc aũt tali coꝛpi aĩa ⁊ eo ↄne
ctit̃ mõ vt illõ viculũ nullo doloꝛe vĩcat̃. nõ g̃ tũc
nulla: ſȝ ſẽpiťna moꝛs erit: qñ nec viuere aĩa potit
deũ nõ hñdo: nec doloꝛib⁹ coꝛpis carere moꝛiẽdo.
Inť hmõi ãt ečnitatẽ ſupplicij negãtes: miſericoꝛdi
oꝛ fuit oꝛigenes q̃ ⁊ ipm diabolũ ⁊ angelos eiuſ p⁹
grauioꝛa ꝑ meritꝫ ⁊ diuturna ſupplicia ex ill' cruci
atib⁹ eruẽdos ⁊ ſociãdos ſanctꝫ ãgel' credidit. Sȝ il
lũ ꝑꝑ h̃ ⁊ ꝑꝑ alia nõnulla non ĩmerito repꝛobauit
eccl̃ia: qꝛ ⁊ h̃ ꝙ miſericoꝛs videat̃ amiſit faciẽdo ve
ras mĩas qb⁹ penas luerẽt: ⁊ falſas btitudines ĩ qb⁹
ſecurũ ⁊ ſẽpiťnũ gaudiũ nõ hẽnt. Lõge aũt altꝰ ali
oꝛũ mĩa ab hũano erat affectu: q̃ hoĩm illo iudicio
dãnatoꝝ mĩas tpales: hoĩȝ võ q̃ l' citi⁹ vł' tardi⁹ libe
rãt̃ ečnã felicitatẽ putãt. Cur ãt hec mĩa ad vniuer
ſã nãm manat hũanã: ⁊ cũ ad ãgelicã vẽtuȝ fuerit:
mox areſcit. GRE. xxxiij. moꝛꝫ. At ĩquiũt: Ubi ẽ ꝙ
ſci ſũt: ſi ꝑ ĩimicꝫ ſuis quos tũc ardere viderit: ñ oꝛa
bũt: Orãt q̃dẽ ꝑ ĩimicis ſuis eo tpe quo pñt ad fru
ctuoſã pñiam eoꝝ coꝛda ↄuertere: quõ ergo tũc oꝛa
bit̃ ꝑ illis q̃ iã nullaten⁹ pñt ab ĩiq̃tate ↄmutari:
AVG. xxi. de ci. dei: Itẽ ſũt alij ab ečno ſupplicio
liberatõeȝ nõ oĩb⁹ hoĩb⁹ ꝓmittẽtes: ſȝ tñmõ xp̃i ba
ptiſmate ablutꝫ: q̃ ꝑticipes ſũt coꝛpis ei⁹ quolibȝ vi
xerit: ꝑꝑ illõ qd̃ ait dñs: Si q̃s mãducauerit ex hoc
pane: nõ moꝛiet̃ ĩ ečnũ. Itẽ ſũt q̃ nõ oĩb⁹ hñtib⁹ xp̃i
ſacr̃mẽtũ nõ ſolũ catholicꝫ q̃ȝuis male viuẽtib⁹ hoc
pollicẽt̃: q̃ nõ ſolũ ſacr̃mẽto ſȝ reipa mãducauerunt
coꝛp⁹ xp̃i: ĩ coꝛpe ei⁹ qd̃ ẽ eccl̃ia ↄſtituti: ẽt ſi poſtea
ĩ aliquã hereſȝ l' ĩ gẽtiliũ idolatriã fuerit lapſi. Sũt
ãt q̃ ꝑꝑ id qd̃ ſcp̃tũ ẽ: Qui ꝑſeuerauerit vſq̃ ĩ finẽ h̃
ſalu⁹ erit: nõ niſi ĩ catholica eccl̃ia ꝑſeuerãtib⁹ h̃ ꝓ
mittũt: ꝙ merito fũdamẽti. i. fidei ꝑ ignẽ ſaluet̃: q⁹
igne ĩ vltio iudicio puniẽt̃ mali. Sȝ oĩb⁹ his ↄdicit
apl̃s dicẽs: Maifeſta ſũt oꝑa carniſ q̃ ſũt imũdicia
foꝛnicatio ⁊ his ſil̃ia q̃ ꝑdico vobis: qm̃ q̃ tl̃ia agũt
regnũ dei nõ poſſidebũt. Siq̃s ãt tpalia ĩ coꝛde ſuo
ꝑpõit xp̃o: ⁊ ſi videat̃ hr̃e fidẽ xp̃i: nõ ẽ tñ ĩ eo fũda
mẽtũ xp̃s cui alia ꝑponũt̃: q̃ȝtomag' ſi ↄmittat illi
cita: nõ ꝑpoſuiſſe ſȝ poſtpoſuiſſe xp̃m ↄuicit̃. Loq̃
etiã quoſdã putare eos ſolũ arſuros illi⁹ eternitate
ſupplicij: q̃ ꝑ pctĩs dignas elemoſynaſ facere negli
gũt: iõ iudicẽ ipm noluiſſe exiſtimãt aliõ ↄmẽoꝛ
ſe eẽ dictuꝝ niſi elemoſynas ſiue factas ſiue ñ fcãs.
Sȝ q̃ digne ꝑ pctĩs ſuis elemoſynas fac̃ ꝑus eas fa
cere ĩcipit a ſeipo: indignũ ẽ. n. vt ipe ſibi nõ faciat
q̃ fac̃ ĩ ꝓxim cũ audiat dicẽtẽ deũ: Diliges ꝓxĩȝ tuũ
ſic teipm. Itẽq̃ȝ audiat: Miſere aĩe tue placẽs deo.
Hãc elemoſynã. i. vt deo placeat non faciẽs aĩe ſue
quõ dignas ꝑ pctĩs ſuis facere elemoſynas dicẽd⁹
ẽ: Propter h̃ g̃ elemoſyne faciẽde ſũt: vt cũ de ꝑte
ritꝫ pctĩs deꝑcamur exaudiamur: nõ vt ĩ eis ꝑſeue
rãtes licẽtiã malefaciẽdi nos ꝑ elemoſynas ↄpare
credam⁹. Jõ ãt dñs a dextĩs elemoſynas ab eiſ fcãs
ĩ ſiniſtrꝫ nõ fcãs ſe ĩputatuꝝ eẽ ꝑdixit: vt hic oñderȝ
q̃ȝtũ valẽt elemoſyne ad ꝑoꝛa delẽda: ñ ad ꝑpetua
impune ↄmittẽda peccata. ORIG. Ut ñ vni⁹ tm̃

iuſticie ſpẽs remuneratꝰ ſic exiſtimãt multi. In q̃li-
buſcũq3.n. cauſis mãdatũ xp̃i q̃s fecerit: xp̃3 cibat ꝛ
potat q fideliũ iuſticiã ꝛ vitatẽ manducat ꝛ bibit.
Itẽ xp̃o algẽti texim' veſtimẽtũ accipiẽtes ſapiẽtie
texturã: a dõ vt p doctrinã aliquoſ doceam' ꝛ idua
m' eos viſcera mĩe. Qñ ꝛ ppam' cor nr̃m diuerſ vir
tutib' ad receptaculũ ei' ꝛ illoꝝ q̃ ſũt ipi': ipm pegri
nãtẽ ſuſcipim' in domũ pectoris nr̃i. Itẽ cũ frẽs in
firmũ ſiue in fide ſiue i bono ope viſitauerim': aut
p doctrinã aut icrepatõe3: aut p cõſolatõem ip̃3 xp̃3
viſitam'. Deide oẽ q̃d h̃ ẽ: carcer ẽ xp̃i ꝛ eoꝝ q̃ ſunt
ei' q̃ ſũt i h̃ mũdo degẽtes: q̃ſi ẽt i carcere nãe neceſ
ſitate cõſtricti. Cũ ergo bonũ op' in eis fecerimus:
viſitam' eos in carcere ꝛ xp̃m in eis. Ca.XXVI.

Et factũ ẽ cũ cõſũmaſſet ie ſus ſermões hoſ oẽs: dixit diſcipul' ſuis: Scitis q2 p' biduũ paſcha fiet: ꝛ filius hoĩs tradetur ut crucifigat'.

HYLA. P' ſmonẽ quo vẽtuꝝ ſe dñs in reditu
claritat' oñderat: nũc paſſurũ eẽ ſe admonet: vt ſac
mẽtũ cruc' admixtũ eẽ glie eẽnitat' cõgſceret. vñ dr̃
Fa. ẽ cũ cõſũ. ie. ſ. hos oẽs. RAB. de cõſũmatõe ſcl'i
ꝛ de die iudicii: Uel q2 ab iitio euãgelii vſq3 ad paſ
ſionẽ oĩa faciẽdo ꝛ p̃dicãdo cõpleuerat. ORI. Nõ
ſimplr̃ aũt dixit oẽs: ſ3 hos oẽs. adhuc.n. oportebat
eũ etiã alios loq̃ ſmões p̃uſq3 traderet'. Dixit diſci.
ſuis: Sci. q2 p' bi. paſ. fiet. RAB. Sic ex iohĩs nar
ratõe colligit': añ ſex dies paſche vẽit ieſus i betha-
niã: inde vẽit hierl'3 ſedẽs ſup aſellũ: poſtea gerunt'
ea q̃ narrãt' hieroſolymis geſta. Ex illo g̃ die q' vẽit
in bethaniã: itelligim' cõſũmatũ q̃driduũ: vt occur
reret dies añ biduũ paſche. Hoc ãt int' paſcha ꝛ azi
ma diſtat: q2 paſcha ipe ſol' dies appellat' i q' agn'
dei occidebat' ad veſpã: h̃ ẽ. xiiii. lũa p̃mi mẽſ. xv. ãt
luna qñ egreſſus ẽ ppl's de egypto ſuccedebat feſti
uitaſ azimoꝝ: veꝝ euãgeliſte vnũ p alt'o põere ſolẽt
HIE. Paſcha aũt q̃d hebraice dr̃ phaſe: nõ a paſ-
ſioe vt pleriq3 arbitrãt': ſ3 a trãſitu noiat' eo q2 exter
minator vidẽs ſanguinẽ i forib' iſrl'itarũ ptrãſierit:
nec pcuſſerit eos: vel ipe dñs p̃bẽs auxilium ppl'o
ſuo deſup ãbulauerit. REMI. Siue q2 auxiliante
dño ppl's iſrl'itic' liberat' ab egyptiaca ſuitute trã-
ſiuit ad libertatẽ. ORI. Nõ aũt dixit: P' biduũ
paſcha erit aut veiet: ne oñderet illõ paſcha futurũ
q̃d fieri ſolebat ſm legẽ: ſ3 paſcha fiet: h̃ ẽ q̃le nũq̃3
factũ fuerat. REMI. Myſtice.n. paſcha dr̃: ſiue
q2 ea die xp̃s trãſiuit de mũdo ad prẽm: de corrupti
one ad incorruptõem: de morte ad vitã. Siue q2 ſa
lubri trãſitu a demõiaca ſuitute mũdũ redemit.
HIE. P' duos etiã dies clariſſimi lumĩs veter' ꝛ
noui teſti: veꝝ p mũdo celebrat' paſcha. trãſit' ẽt nr̃
.i. phaſe ita celebrat' ſi t'rena dimittẽteſ ad celeſtia fe
ſtinem'. ORI. Predic' aũt diſcipul' ſe tradẽdũ cũ
ſubdit: Et fi. ho. tra. vt crucifig. Premuniẽs eos ne
p̃uſq3 audiãt q̃ fuerãt futura: ſubito videntes tradi
mgr̃m ad crucẽ obſtupeſcãt. iõ aũt ipſonalr̃ poſuit
Tradet': q2 de' tradidit eũ pp miã3 circa gen' huma
nũ: Iudas pp auariciã: ſacerdotes pp iuidiã: diabo
lus ,ppt tiorẽ: ne auelleret' de mãu ei' gen' hũanũ p
doct'nã ipi' ñ aduertẽs qm̃ mag' fuerat eripiendũ
genus humanũ per mortẽ ipſius: q̃3 ereptũ fuerat
per doctrinã ꝛ miracula.

Tũc cõgregati ſũt p̃ncipes ſacerdotũ: ꝛ ſenioreſ ppl'i i atriũ p̃ncipis ſacerdotũ: q dicebat' cayphas: ꝛ cõſiliũ fecerũt ut ieſu3 dolo tenerẽt ꝛ occiderẽt. Dicebat aũt: Nõ in die feſto: ne forte tumult' fiat in ppl'o.

GLO. Oñdit euãgeliſta appatũ ꝛ machinatõe3
dñice paſſiõis quã xp̃s p̃nũciauerat. vñ dic̃: Tũc cõ
gre. ſũt p̃n. ſa. REMI. Nõ aũt dic̃ Tũc: ſupioribuſ
vbis cõiũgit'. i. anq̃3 paſcha celebraret. ORI. Non
ãt veri ſacerdotes ꝛ ſeniores illi' q̃ videbat' ppl's dei
vere ãt erat populus gomorre nõ itelligẽtes ſum-
mũ ſacerdotẽ dei inſidiati ſũt ei. ꝛ nõ cogſcẽtes p̃-
mogenitũ vniuerſe creature etiã ſeniorẽ oĩb' cõſilia
ti ſũt c̃ eũ. CHRY. i ho. Iniq̃ vo negocia tẽtãtes
ad p̃ncipẽ ſacerdotũ vẽiũt: inde volẽtes ptãtẽ acci
pe vñ p̃hiber' oportebat. Multi ãt erãt tũc p̃ncipes
ſacerdotũ: lex vo vnũ eẽ volebat. vñ mãifeſtũ ẽ q2
iudaica diſſolutio accipiebat p̃ncipiũ. Moyſes.n.
vnũ p̃ncipẽ ſacerdotũ eẽ iuſſit: ꝛ eo mortuo alteꝝ
fieri: poſtea vo annui facti ſũt. Eos igit' ait hic p̃nci
pes ſacerdotũ: q̃ de p̃ncipib' ſacerdotũ erãt. RE-
MI. Cõdẽnãt' ãt iſti ꝛ q2 cõdẽnati ſũt: ꝛ q2 p̃ncipe3
ꝛ ſacerdotes fuerũt. quo.n. pl'es ad pagendũ aliq̃d
malũ cõueniũt: ꝛ quo ſublimiores ꝛ nobiliores fue-
rĩt: eo deteri' h̃r malũ q̃d cõmittit': ꝛ eo maior pena
illi' ppat'. Ad oñdẽdã aũt dñi ſimplicitatẽ ꝛ inocẽ
tiã addit euãgeliſta: Ut ieſũ do. te. ꝛ occi. In q' enĩ
nullã mort' cãm inuenire poterãt: cõſiliũ fecerũt vt
dolo tenerẽt ꝛ occiderẽt. CHRY. in ho. Cõſiliati
ſũt g̃ vt tenerẽt eũ occl'te ꝛ iterimerẽt: formidabãt
aũt ppl'm: iõq3 expectabãt feſtiuitatẽ p̃terire. ,ppter
q̃d ſeq̃t': Dice. au. nõ in di. feſto. Diabol'.n. nolebat
i paſcha xp̃m pati: vt nõ mãifeſtã ei' cõſtitueret paſ-
ſionẽ. Principes aũt ſacerdotũ nõ ea q̃ dei ſũt timu-
erũt: ne. ſ. pctõ in h̃ tpe pacto maior ei' ingnatio fi-
eret: ſ3 vbiq3 q̃ hũana ſũt cogitabãt. vñ ſeq̃t': Ne for
te tuml'. fi. in ppl'o. ORI. Propter diuerſa ſtudia
ppl'i diligẽt' xp̃m ꝛ odiẽt': credẽt' ꝛ nõ credent'.
LEO pa. in ſ. de paſ. Prouidẽtib' g̃ p̃ncipib' ne
in ſcõ die tuml't' orireť: nõ feſtiuitati ſed facinori
ſtudebãt. ſeditõẽs.n. turbaꝝ fieri in p̃cipua ſolenni
tate metuebãt: nõ vt ppl's nõ peccaret: ſ3 ne chriſt'
euaderet. CHRY. in ho. S3 tñ furore feruẽtes im
mutati ſunt a ſuo cõſilio. q̃a.n. traditorẽ iuenerũt: i
ipa feſtiuitate xp̃m occiderũt. LEO pa. in ſer. de
paſ. Diuino aũt intelligim' diſpoſitũ fuiſſe cõſilio:
vt iudeoꝝ p̃ncipes q̃ ſeuiẽdi in xp̃m occaſiões ſepe
q̃ſierãt: nõ niſi in ſolẽnitate paſchali exercẽdi furo
ris ſui accipẽt ptãtẽ. Oportebat.n. vt mãifeſto iple
rent' effectu: q̃ diu figurato fuerãt pmiſſa myſterio
vt ouẽ ſignificatiuã vera remoueret ouis: ꝛ vno ex
pleret' ſacrificio variarũ differẽtia victimarũ. Ut g̃
vmbre cederẽt corpi: ꝛ ceſſarẽt imagines ſub p̃ntia
veritatis: hoſtia in hoſtiã trãſiit: ſanguine ſanguis
auſert': ꝛ legalis feſtiuitas dũ mutãt' implet'.

Cũ aũt eẽt ieſus in bethania in
domo ſimõis leproſi: acceſſit ad eũ
mulier hñs alabaſtrũ unguẽti ꝑcio
ſi: ⁊ effudit ſup caput ipſius recum
bentis. Uidentes autem diſcipuli:
indignati ſũt dicẽtes: Ut qd ꝑditio
hec? Potuit .n. iſtd uenũdari mlto
⁊ dari paupib⁹. Sciẽs aũt ieſus ait
illis: Quid moleſti eſtiſ huic mlieri
Op⁹ .n. bonũ opata ẽ in me. Nã ſp
paupes hẽtiſ uobiſcũ: me aũt nõ ſp
habebitis. Mittẽs .n. hec unguẽtũ
hoc in corp⁹ meũ: ad ſepeliendũ me
fecit. Amen dico uob: ubicũqz ꝑdi
catum fuerit hoc euangeliũ in toto
mundo dicetur: ⁊ ꝙ hec fecit in me
moriaz eius.

GLO. Oſtẽſo ꝯſilio ꝑncipũ de chriſti occiſione
vult exeq euãgeliſta ꝯpletõem ei⁹: oñdẽs q̃lr iudas
hũit cõuẽtõem cũ iudeis vt chriſtũ traderet: ſꝫ ꝑus
cãz ꝑditõis ꝑmittit. Doluit .n. qꝛ nõ erat venũdatuz
vnguẽtũ: qd mlr ſup caput chriſti effudit: vt d ꝑcio
aliqd tolleret. vñ voluit h dãnũ ꝑditõne mgri recõ
pẽſare. Dic̃ ḡ: Cũ au. eſ. ie. in betha. in do. ſi. leproſi.
HIE. Nõ ꝙ leproſus illo tpe ꝑmaneret: ſꝫ qꝛ ãtea
leproſus: poſtea a ſaluatore mũdat⁹ ẽ: noĩe p̃ſtio ꝑ
manẽte vt vt⁹ curãt appeat. Seqꝛ: Acce. ad eũ mu.
ha. ala. vn. ꝑcioſi. RABA. Eſt aũt alabaſtrũ gen⁹
marmoris cãdidi variis coloꝛib⁹ intĩcti: qd ad vaſa
vnguẽtaria cauare ſolẽt: eo ꝙ optĩe ſuare ea incoꝛ
rupta dicat. HIE. Ali⁹ aũt euãgeliſta ꝑ alabaſtro
vnguẽti ꝑcioſi nardũ piſticũ poſuit: h ẽ veꝝ ⁊ abſqꝫ
dolo. RA. Piſtis .n. grece latine dr̃ fides: vñ piſti
cũ .i. fidele. Erat .n. illd vnguẽtũ fidele .i. puꝝ ⁊ non
adulteratũ. Seqꝛ: Et effu. ſu. ca. ip. recũbẽt. ORI.
Forſitã qs diceret q̃tuoꝛ fuiſſe mulieres de qb⁹ ſcri
pſerũt euãgeliſte. Ego aũt mag ꝯſẽtio tres fuiſſe: et
vnã q̃dẽ de q̃ ſcpſerũt matthe⁹ ⁊ marc⁹: alĩaz aũt d
q̃ ſcpſit lucas: aliã de q̃ ſcpſit iohãnes. HIE. Neo
.n. putz eãdẽ eẽ q̃ ſup caput vnguẽtũ: ⁊ q̃ ſup pedes
effudit. Illa .n. lachrymis lauit: ⁊ crine terſit: ⁊ mãi
feſte meretrix appellat. De hac ãt nihil tale ſcptũ ẽ
nec .n. poterat ſtati capite dñi meretr digna fieri.
AMB. ſup lucã: Põt ḡ nõ eadẽ eẽ: ne ſibi ꝯria di
xiſſe euãgeliſte videãt. Põt etiã qd meriti ⁊ tpiſ di
uerſitate diſſolui: vt adhuc illa peccatrx ſit: iã iſta ꝑ
fectioꝛ. CHRY. i ho. Et ſꝫ h apd tres euãgeliſtas
.ſ. mattheũ marcũ ⁊ lucã vna ⁊ eadẽ eẽ videt. Nõ
ãt abſqꝫ rõne lep ſimõis mẽinit euãgeliſta: ſꝫ vt oñ
dat vñ fiduciã ſumẽs h mlr acceſſit ad xp̃m. qꝛ .n. le
pra ĩmũda paſſio eẽ videbat: videñ ꝙ ieſ⁹ illũ hoĩez
curauerat apd quẽ mãebat: ꝯfidit ꝙ ⁊ aĩe ei⁹ ĩmun
diciã facile expurgabit. ⁊ aliis mulierib⁹ ꝑ curatõe
corꝑis ad xp̃m accedẽtib⁹ ſola ipa hõris grã ad xp̃z
acceſſit: ⁊ ꝑꝑ aĩe curatõem: cũ nihil ĩ corꝑe infirmũ

hrẽt. Quapꝑ marie aliqs eãdẽ admirari dꝫ. Apd io
hãnẽ ãt nõ ẽ eadẽ mlr: ſꝫ altã q̃dã mirabil lazari ſo
roꝛ. ORI. Qñ matthe⁹ q̃dẽ ⁊ marc⁹ ĩ domo ſimo
nis leproſi h factũ exponũt: iohẽs aũt ꝙ vẽit ieſus
vbi erat lazar⁹ ⁊ nõ ſimõ: ſꝫ maria ⁊ martha miſtra
bat. Adhuc ſm iohẽm añ ſex dies paſche vẽit in be
thaniã: qñ fecerũt ei cenã maria ⁊ martha: h ãt qñ
recũbit ĩ domo ſimõis: p⁹ biduũ paſcha erat futuꝝ.
Et apd mattheũ ⁊ marcũ diſcipuli indignãt ex bo
no ꝑpoſito: apd iohẽm ãt ſol⁹ iudas furãdi affectu
apd lucã ãt murmurat nẽo. GRE. in ho. Uel di
cẽdũ ꝙ hãc eãdẽ quã lucas peccatrcẽ mlierẽ: iohẽs
mariã noiat. AVG. de cõ. euã. Lucaſ ãt q̃uiſ ſile
factũ ꝯmẽoꝛet eiqꝫ qd h dr̃: nomẽqꝫ ꝯuẽiat ei⁹ apd
quẽ ꝯuiuabat dñs: nã ⁊ ipm ſimonẽ dicit: nĩ ḡ nõ
ẽ ꝯ nãm vel moꝛẽ vnũ nomẽ hr̃e duos hoĩes: potꝰ
credibile ẽ fuiſſe aliũ hoĩem ſimonẽ nõ leproſuz in
cui⁹ domo hec ĩ bethania gereb ãt. Nihil igit aliud
arbitroꝛ: niſi ꝙ nõ q̃dẽ aliã fuiſſe mlierẽ q̃ peccatrx
tũc acceſſit ad pedes ieſu: ſꝫ eãdẽ mariã bis h feciſſe
ſemel. ſ. qd lucas narrauit. nã ⁊ iohẽs mariã cõmẽ
dãs ꝯmẽoꝛauit añqꝫ veniret ĩ bethaniã: Erat ãt
languẽs lazar⁹ ĩ bethania de caſtello marie ⁊ mar
the ſoꝛoris ei⁹. Maria ãt erat q̃ vnxit dñz vnguẽto
⁊ extercit pedes ei⁹ capillis ſuis. iã itaqꝫ h maria fe
cerat. Qd aũt in bethania rurſus fecit: aliud ẽ qd ad
luce narratõem nõ ꝑtinet: ſꝫ pit narrat a tb⁹. iohe
.ſ. matheo: ⁊ marco. ꝙ aũt mattheus ⁊ marc⁹ caput
dñi vnguento illo ꝑfuſũ dicũt: iohẽs aũt pedes dñi
dic̃ nõ eẽ ꝯriũ: ſi accipiam⁹ nõ ſolũ caput: ſꝫ ⁊ pedes
dñi ꝑfudiſſe mlierẽ: niſi forte qñ marc⁹ fracto ala
baſtro ꝑfuſuz caput ꝯmẽoꝛat. tã qſqꝫ calũnioſus ẽ
vt aliqd in vaſe fracto neget remanere potuiſſe vñ
etiã pedes dñi ꝑfũderet. Ille aũt q̃ ſic calũniat: pꝰ
accipiat ꝑfuſos pedes añqꝫ illd fractũ eẽt vt ĩ inte
gro remaneret vñ etiã caput ꝑfunderet: vbi fractu
ra illa totũ effuderat. AVG. d doc. chri. Rꝫ ꝗl
lo modo qſqꝫ fieri crediderit dñi pedes ita vnguẽ
to ꝑcioſo a mliere ꝑfuſos vt luxurioſoꝝ ⁊ neqꝫ ho
minũ ſolẽt. In oib⁹ .n. talib⁹ nõ vſuſ reꝝ: ſꝫ libido v
tẽti ĩ cl̃pa ẽ. Quiſqꝫ .n. reb⁹ ſic vtit: vt metas ꝯſuetu
dĩs boꝝ ĩtẽ quos vſat excedat: aut aliqd ſignificat
aut flagitioſus ẽ. Itaqꝫ qd ĩ aliis ꝑſonis pleꝝqꝫ fla
gitiũ ẽ: ĩ diuina vl ꝑphetica ꝑſona magnũ cuiuſdã
rei ſignũ ẽ. Odoꝛ .n. bon⁹ fama bona ẽ: quã qſqꝫ bo
ne vite opib⁹ habuerit: dũ veſtigia xp̃i ſeqꝛ: q̃ſi pedes
ei⁹ ꝑcioſiſſimo odoꝛe ꝑfũdit. AVG. de cõ. euã. Sꝫ
h videri põt eſſe ꝯriũ qd matthe⁹ ⁊ marc⁹ poſteaq̃
dixerũt paſcha p⁹ biduũ futuꝝ: deĩde ꝯmẽoꝛauerũt
ꝙ erat ieſus ĩ bethania: vbi de vnguẽto eadẽ narra
tur⁹ iohẽs dic̃: Añ ſex dies paſche. ſꝫ q̃ ita mouẽt: nõ
ĩtelligũt mattheũ ⁊ marcũ illd qd ĩ bethania d vn
guẽto factũ erat recapitulãdo poſuiſſe. Nõ .n. qſqꝫ
eoꝝ cũ dixiſſꝫ p⁹ biduũ paſcha futuꝝ: ſic adiũxit vt
diceret: P⁹ hec cũ eẽt bethanie. CHRY. i ho. Sꝫ
qꝛ diſcipli audierãt mgr̃m dicẽtẽ: Miaz volo ⁊ nõ
ſacrificiũ. apd ſe cogitabãt: Si holocauſta nõ acce
ptat: mltominꝰ olei hmõi vſũ. vñ ſeqꝛ: Uidẽtes au
tẽ diſcipuli indignati ſunt dicẽtes: Ut qd perditio
hec: potuit eñi iſtud venũdari ml. ⁊ dari paupib⁹.
HIE. Scio quoſdã huc locũ calũniari: qre iohẽs
iudã ſolũ dixerit ꝯtriſtatũ: eo ꝙ loculos tenuerit: ⁊

fur ab initio fuerit: ⁊ matthe⁹ ſcribat oēs diſcipl'os
indignatos: neſciētes tropū q̄ vocat̄ ſynodoche: ꝙ
⁊ p mult' vn⁹: ⁊ p vno multi ſoleāt appellari. nā et
paul⁹ in ep'la ad hebreos dicit: Secti ſunt: cū vnū
tm̄modo. ſ. yſaiā ſectū autumet. AVG. de cō. euā.
Pōt etiā intelligi ꝙ ⁊ alij diſcipuli aut ſenſerūt h:
aut dixerūt: aut eis iuda dicēte pſuaſū ſit: atq; oīm
volūtatē matthe⁹ ⁊ marc⁹ etiā v̄bis expſſerit. ſed iu-
das ppterea dixerat q: fur erat: ceteri v̄o pp paupū
curā. Iohēs aūt de ſolo illo id cōmemorare voluit
cui⁹ ex hac occaſiōe furādi ↄſuetudinē credidit imi-
tādā. CHRY. in ho. Diſcipuli ḡ ita exiſtimabāt: ſ;
dñs mētē mulier' vidēs pmittit. m'ta. n. erat ei⁹ reli-
gio ⁊ ineffabile ſtudiū: icc irco ↄdeſcēdēs ↄceſſit ſu-
p caput ſuū vnguētū effūdi. Sicut. n. pr̄ ei⁹ odorem
victime ⁊ fumū patiebat̄: ita ⁊ chriſt⁹ mulierē deuo-
te vngētē. ei⁹ diſcipuli mētē neſciebāt q̄relā facien-
tes. vn̄ ſeq̄t̄: Sciēs aūt ieſus ait il. Quid mo. eſ. huic
mulieri: REMI. Per qd̄ apte oſtēdit ꝙ ap'li q̄d
moleſte locuti fuerāt aduerſu' eā. Pulchre aūt ſub-
dit: Op⁹ bo. opa. ē in me. Ac ſi di. Nō eſt pditio vn-
guēti ſicᷓ vos dicit': ſ; op⁹ bonū. i. pietat' ⁊ deuotōis
obſequiū. CHRY. i ho. Ideo aūt nō ſimpl'r dixit:
Bonū op⁹ opata ē in me. ſ; pus poſuit: Quid mole-
ſti eſtis huic mulieri: erudiēs nos: qd̄cūq; gerit̄ bo-
nū a quocūq; ⁊ ſi nō valde diligēter factū fuerit: ſu-
ſcipe ⁊ augere ⁊ fouere ⁊ nō ex pn̄° oēm diligentiā
expetere. Quiſq̄s. n. eū in̄terrogaſſet anq̄; feciſſet hoc
mulier: nō mādaſſet h' fieri: ſ; p⁹ effuſū vnguētū nō
hebat locū diſcipulo; icrepatio. ⁊ iō ipe vt nō ob-
tūderet deſideriū mulier': oīa hec in ↄſolatōem mu-
lieris dixit. Seq̄t̄: Nā pau. ſp ha. vobiſcū. REMI.
Oſīdit. n. dñs his v̄bis q̄ſi ex q̄dā rōe: qm̄ nō erāt il-
li culpādi q̄ ſibi adhuc i mortali corpe ↄuerſāti: ali-
q̄d de ſuis facultatib⁹ miniſtrarēt: cū paupes ſp hn̄-
di eēnt in eccl'ia: qb⁹ fideles cū vellēt bn̄facere poſ-
ſent: ipe v̄o breui tpe corpal'r māſur⁹ erat cū eis. vn̄
ſeq̄t̄: Me aūt nō ſp hebit'. HIE. Orit̄ aūt h qō: q̄-
re dñs p⁹ reſurrectōem dixerit ad diſcipulos: Ecce
ego vobiſcū ſum vſq; ad ↄſummatōem mūdi. ⁊ nūc
loq̄t̄: Me aūt nō ſp hebit'. Sed mihi videt̄ i h loco
de pñtia dicere corpali: ꝙ neq̄q̄; cū eis ita futur⁹ ſit
p⁹ reſurrectōz quō nūc i oī familiaritate. REMI.
Uel ſoluit̄ ita vt intelligat̄ ꝙ ſoli iude dictū ſit: ſed
iō nō dixit: hebis ſ; hebit': q: i pſona iude oīb⁹ imi-
tatorib⁹ illi⁹ dictū ē. Iō aūt dicit: Nō ſp: cū nec ad
tps habeāt: q: mali videt̄ hr̄e chriſtū in pñti ſc'lo qm̄
miſcēt ſe mēbris chriſti: ⁊ accedūt ad mēſam ei⁹: ſ;
nō ſp ſic habebūt: qn̄ ſolis electis dictur⁹ ē: Uenite
bn̄dicti pr̄is mei. Seq̄t̄: Mit. n. h vng. h' i cor. meū:
ad ſepe. me fecit. Cōſuetudo erat illi⁹ ppl'i vt corpa
mortuo; diuerſ aromatib⁹ ↄdirēt̄ q̄ten⁹ diuti⁹ il-
leſa ↄſuarent̄. Et q: futurū erat vt h mlr corp⁹ dñi
mortuū vell; pūgere: ⁊ tn̄ nō poſſet: q: reſurrectiōe
anticiparet̄. icc irco diuina puidētia actū ē vt viuū
dñi corp⁹ pūgeret. h eſt ḡ qd̄ dicit: Mittēs h. i. cū
hec mlr corp⁹ meū viuū pūgit: me moriturū ⁊ ſepe-
liendū oſtēdit. CHRY. in ho. Quia ḡ ſepulchrū ⁊
mortē cōmemorauerat vt nō videat̄ in triſticiā mit-
tere mulierē: ruſus eā ↄſolat̄ p ea q̄ ↄſequit̄: Amē
di. vo. vbicūq; pdic. fue. RABA. i. i quocūq; loco
dilatabit̄ eccl'a p totū mūdū dicet̄: ⁊ ꝙ h fecit. iſtō

⁊ appoſitū notat ꝙ ſicut iudas ↄdicēs adept⁹ ē pfi-
die infamiā: ſic ⁊ iſta pie deuotōis gl'iaz. HIE. At-
tēde noticiā futuro; ꝙ paſſur⁹ p⁹ biduū ⁊ moritu-
rus: ſciat euāgeliū ſuum in toto orbe celebrādum.
CHRY. in ho. Ecce aūt ꝙ dixit: factū ē: ⁊ vbicūq;
terrarū abieris: videbis hāc mulierē famoſā effectā
qd̄ vt⁹ pdicētis efficit. Et regnū q̄dē multo; ⁊ ducū
victorie ſilent̄: ⁊ m'ti q̄ ciuitates cōſtruxerūt: ⁊ gen-
tes m'tas ſuituti ſubegerūt: neq; ex auditu neq; ex
noīe ſunt cogniti. qm̄ aūt hec mlr oleū effudit i do-
mo leproſi cuiuſdā. xij. viris pñtib⁹: h oēs cōcinūt p
orbē terrarū: ⁊ tps tātū ptrāſijt: ⁊ mēoria ei⁹ qd̄ fcm̄
eſt nō ē tabefacta. Sed q̄re nihil ſpāle pmiſit m'lieri:
ſ; ſempitnā mēoriā: q: ex his q̄ dixit itelligi potuit.
Si. n. op⁹ bonū fecit: manifeſtū eſt ꝙ ⁊ mercedē di-
gnā accipiet. HIE. Myſtice aūt paſſur⁹ p oī mū-
do morat̄ in bethania in domo obediētie: q̄ quōdā
fuit ſimonis leproſi. Simō quoq; ipe obediēs dr̄: q̄
iuxta aliā itelligētiā mūd⁹ iterptari pōt: i cuius do-
mo curata ē eccl'ia. ORIG. Oleū aūt vbiq; i ſcri-
ptur' aut op⁹ mīe itelligit̄: q° lucerna v̄bi enutri cla-
reſcit: aut doctīna cui⁹ auditu v̄bū fidei qd̄ ē accēſū
nutrit̄. Gnāl'r ḡ oē q° q̄s vngit̄ oleu; appellat̄. olei
āt aliud ē vnguētū. itē vnguēti aliud ē pcioſum: ſic
oīs act⁹ iuſt⁹ op⁹ bonū dr̄. Opis āt boni aliud ē qd̄
facim⁹ ppt̄ hoīes l' ſm hoīes: aliud qd̄ ppt̄ deū ⁊ ſ;
deū. Itē ſ;ipm qd̄ facim⁹ pp deū: aliud pfic̄ ad vſū
hoīm: aliud tm̄ ad gl'iaz dei: vtputa aliq̄s bn̄fac̄ hoī-
nāli iuſticia mot⁹: nō pp deū: quō faciebāt iudū ⁊
gētes op⁹. illō oleū eſt vulgare nō magni odoris: ⁊
ipm tn̄ acceptabile apō deū: qm̄ vt dicit petr⁹ apud
clemētē: Opa bona q̄ fiūt ab ifidelib⁹ i h ſc'lo eis p-
ſūt: nō i illo ad ↄſeq̄ndū vitā etnā. q̄ āt pp deū faci-
unt: magi' ill' i illo ſc'lo pfic̄: h ē vnguētū hoī odoris.
Sz aliō fit ad vtilitatē hoī;: vtputa elemoſyna ⁊ ce-
tera h⁹i. h q̄ fac̄ in xp̄ianos: pedes dñi vngit: q: ipſi
ſūt dñi pedes: qd̄ pcipue ſolent facere penitētes p
remiſſiōe pctō; ſuo;. Qui āt caſtitati ſtudet ⁊ i ie-
iunijs ⁊ orōib⁹ pmanz: ⁊ ceter' q̄ tm̄ ad gl'iaz dei pfi-
ciūt: h ē vnguētū qd̄ vngit dñi caput. ⁊ h ē vnguē-
tū pcioſu; ex cui⁹ odore tota replet̄ eccl'ia. ⁊ h ē op⁹
ppriu; nō penitētiū ſ; pfecto;: aut doctīna q̄ nccia ē
hoīb⁹: h eſt vnguentū quo pedes dñi vngit̄. Agni-
tio āt fidei q̄ ad ſolū ptinet deū ē vnguētū q° vngi-
tur caput xp̄i: quo ſepelimur xp̄o p baptiſmū i mor-
tē. HYLA. Mlr āt hec i pfiguratōe plebis gētiū
ē q̄ i paſſiōe xp̄i gl'iaz deo reddidit. Caput. n. ei⁹ pū-
xit: caput āt xp̄i de⁹ ē: nā vnguētū boni opis ē fru-
ct⁹: ſ; diſcipuli fauore ſaluādi iſrael' vēdi h i vſū pau-
pū dicūt debuiſſe. paupes āt iudeos fide idigētes:
inſtictu pphetico nūcupāt: qb⁹ dñs ait plimū eē tē-
pis q° hr̄e curā paupū poſſēt. Ceter' n̄ niſi ex prece-
pto ſuo ſalutē gētib⁹ poſſe pſtari: q̄ ſecū iſuſo m'lie-
ris h⁹ vnguēto ſunt ↄſepulte: q: regnātio nō niſi cū
mortuis in baptiſmi pfeſſiōe reddet̄. ⁊ icc irco vbi p-
dicabit̄ h euāgeliū narrabit̄ op⁹ ei⁹: q: ceſſante iſrl':
euangelij gloria fide gētiū pdicat̄.

Tūc abijt un⁹ de duodeci q dice-
bat̄ iudas ſcarioth: ad pncipes ſacer-
dotū: ⁊ ait ill': Quid uultis mihi da-

re: ⁊ ego uobis eū tradā. At illi cō
ſtituerūt ei trigita argēteos. Et ex
inde querebat opportunitatē ut eū
traderet.

GLO. Poſita occaſiõe ꝓditõis: ↄſ̃ter de ꝓditio
ne iude agit euāgeliſta. vñ dicit: Tūc abi. vnꝰ de. xii.
CHRY. in ho. Tūc. ſ. qñ h̃ audiuit: qm̃ p̃dicabit̃ h̃
euangeliū vbiqꝫ timuit eū: nā v̄tutis ineffabil̃ erat
qd̃ dictū eſt. AVG. de cō. euā. Ita. n. ſmo dirigit̃
dicēte dño: Scitis qꝛ pꝰ bi. paſ. fi. tūc ↄgre. ſunt pn.
ſacer. Tūc abi. vnꝰ de. xii. Int̃ illõ. n. qd̃ dictū ē: Ne
tumultꝰ fieret i ppl̃o. ⁊ h̃ qd̃ dr̃: Tūc abiit vnꝰ d̃. xii.
inťpoſitū ē illõ de bethania qd̃ recapitulādo dc̃ꝫ ē.
ORI. Abiit aūt aduerſus vnū p̃ncipē ſacerdotuꝫ
q̇ factꝰ fuerat ſacerdos in eternū ad mſ̃tos p̃ncipes
ſacerdotū: vt vēderet p̃cio volētē redimere totum
mūdū. RABA. Abiit aūt dicit: qꝛ nõ coactꝰ: nõ
inuitatꝰ: ſꝫ ſpōte ſceleratū iniit ↄſiliū. CHRY. in
ho. Addit aūt: vnꝰ de. xii. ac ſi diceꝫ: de p̃mo choro
eoꝝ q̇ ſublimiter electi ſunt: ⁊ ad deſignatiõem eiꝰ
adiūgit: Qui dr̃ iudas ſcarioth. Erat. n. ⁊ aliꝰ iudas.
REMI. Scariotha nāqꝫ fuit villa vñ ortꝰ eſt iſte
iudas. LEO pa. in ſer. de paſ. Qui nõ timoris per
turbatõe chriſtū deſeruit: ſꝫ pecunie cupiditate di-
ſtraxit: amore. n. pecunie vilis eſt oīs affectio ⁊ aīa
lucri cupida etiā ꝓ exiguo perire ñ metuit: nullūqꝫ
eſt iuſticie in illo corde veſtigiū: ī quo ſibi auaricia
facit habitaculū. Hic ꝑfidꝰ iudas inebriatꝰ veneno
dū ſitit lucrū: tā ſtulte impiꝰ fit: vt ⁊ dñꝫ vēderet et
mgr̃ꝫ. vi: dixit p̃ncipibꝰ ſacerdotū: Quid vul. mi. da.
⁊ ego vo. eū tradā: HIE. Infelix iudas dānū qd̃
ex effuſiõe vnguēti ſe feciſſe credebat: vult magiſtri
p̃cio cōpēſare. nec certā tñ poſtulat ſummā: vt ſal-
tē lucroſa videret̃ ꝓditio: ſꝫ q̃ſi vile tradēs mācipiū
in ꝑtāte emētiū poſuit q̃tū vellēt dare. ORIG.
Hoc aūt faciūt oēs q̇ accipiunt aliq̇d corꝑaliū aut
mūdialiū rerū vt tradant: ⁊ eiiciāt ab aīa ſua ſalua
torē: ⁊ v̄bū v̄itatis qd̃ erat in eis. Seq̇t̃: At illi ↄſti.
ei. xxx. ar. Tātā mercedē cōſtituētes: q̃tos ānos ſal
uator cōuerſatꝰ fuerat in h̃ mundo. HIE. Joſeph
aūt nõ vt multi putāt iuxta. lxx. īterptes. xxx. aureis
vēditꝰ ē: ſꝫ iuxta hebraicā v̄itatē. xxx. argēteis. neqꝫ
. n. poťat ſuꝰ p̃cioſior eē q̃ꝫ dñs. AVG. de cō. euā.
ꝙ aūt dñs. xxx. ar. vēditꝰ ē: ſignificauit ꝑ iudā iudeos
iniquoſqꝫ q̇ ꝑſequentes carnalia ⁊ tēꝑalia que ad
q̇nqꝫ ꝑtinēt ſenſus corꝑis: Chriſtū h̃re noluerūt. et
qꝛ ſexta mūdi etate fecerūt ſexies q̇nqꝫ eos q̃ſi p̃ciū
vēditi dñi accepiſſe ſignatū eſt. ⁊ qꝛ eloquiū dñi ar
gētū eſt: illi aūt ipſam legē etiā carnalr̃ intellexerūt
tanq̃ꝫ in argēto impꝛeſſerāt ſcl̃aris p̃ncipatꝰ imaginē
quā amiſſo dño tenuerūt. Seq̇t̃: Et exi. q̃. op. vt eū
traderet. ORI. Qualē aūt opportunitatē q̃rebat
iudas: lucas manifeſtiꝰ explanat dicens: Et q̃rebat
opportunitatē vt traderet eū ſine turba. i. qñ ppl̃s
nõ erat circa eū: ſꝫ ſecretꝰ erat cū diſcipul̃: qd̃ ⁊ fecit
tradēs eū poſt cenā cū ſecretꝰ eēt in p̃dio gethſema
ni: ⁊ inde vſqꝫ nūc opportunitas iſta videt̃ his qui
volūt ꝑdere dei v̄bū in tꝑe ꝑſecutõis: qñ multitudo
credētiū nõ eſt circa v̄bū v̄itatis.

¶ Prima aūt die azimoꝝ acceſſert

diſcipl̃i ad ieſū dicētes: Ubi uis pe
mꝰ tibi comedere paſcha: At ieſus
dixit: Ite in ciuitatē ad quēdā: ⁊ di
cite ei: Mgr̃ dicit tēpꝰ meū ꝓpe eſt:
apud te facio paſcha cū diſcipul̃ me
is. Et fecerūt diſcipuli ſicut conſti
tuit illis ieſus: ⁊ parauerūt paſcha.

GLO. Proſecutꝰ fuerat euāgeliſta de his q̇ erāt
p̄ambula ad chriſti paſſionē. ſ. de p̃nūciatõe paſſio
nis: de ↄſilio p̃ncipū: ⁊ de tractatu ꝓditõis: nūc aūt
tp̃s ⁊ ſeriē paſſiõis incipit dicēs: Pria aūt die. az.
HIE. Pria die azimoꝝ. xiiii. dies mēſ p̃mi eſt: qñ
agnꝰ imolat̃ ⁊ luna pleniſſima ē ⁊ fermētū abiicit̃.
REMI. Et notādū ꝙ apud iudeos p̃mo die pa
ſcha celebrat̃: reliq̇ v̄o vii. ſeq̃ntes dies azimoꝝ voca
bant̃: ſꝫ nūc dies azimoꝝ dr̃ ꝓ die paſche. CHRY.
in ho. Uel hāc p̃mā diē azimoꝝ dicit: qꝛ vii. dies azi
moꝝ erāt: aſſueuerūt. n. iudei a veſpa ſp̃ numerare
diē. vñ huiꝰ diei facit mētõem ſm̃ quā in veſpa pa
ſcha erat īmolādū qd̃ q̇nta feria fuit. REMI. Sꝫ
forte dicet aliquis: Si ille typicꝰ agnꝰ figurā huiꝰ ve
ri agni geſtabat: q̃re nõ ea nocte paſſus ē chriſtꝰ qñ
ſolebat agnꝰ īmolari: Sꝫ ſciēdū qꝛ eadē nocte my
ſteria ſanguis ⁊ corꝑis ſui diſcipul̃ celebrāda tradi
dit: ⁊ ſic tēťꝰ a iudeis ⁊ ſue īmolatiõis. i. paſſiõis fe
nit exordiū. Seq̇t̃: Acceſ. ad ie. diſ. d. Ubi vis pa. ti.
co. paſc: Int̃ eos aūt diſcipl̃os q̇ acceſſerūt ad ieſū
int̃rogātes: ⁊ iudā fuiſſe eſtimo ꝓditorē. CHRY.
in ho. Ex h̃ aūt manifeſtū ē: qm̃ nõ erat ei domus
neqꝫ tuguriū. Ego aūt eſtimo neqꝫ diſcipl̃os huiꝰ
ꝓfecto. n. eū illuc rogaſſent vēire. Seq̇t̃: At ie. dixit
Ite in ciui. ad q̇ndā. AVG. de cō. euā. Hūc quem
marcꝰ ⁊ lucas dicūt p̄remfamilias vel dñm domꝰ.
Nõ ḡ īťpoſuit matthēꝰ: Ad q̇ndā: tāq̃ꝫ ex ꝑſona ſua
ſtudio breuitat̃ illõ ↄpēdio voluit īſinuare. nā no
minē ſic loq̇ vt dicat: Ite ad q̇ndā: q̇s ueſciat: ſꝫ ꝓ
h̃ cū matthēꝰ v̄ba dñi poſuiſſꝫ dicēt̃: Ite ī ciuitatē.
inťpoſuit ipſe: Ad q̇ndā. nõ qꝛ ipſe dñs h̃ dixerit: ſed
vt ipſe nobis īſinuaret tāto nõie fuiſſe q̇ndā ī ciui
tate ad quē dñi diſcipl̃i mittebāt̃ vt ꝑparēt paſcha
manifeſtū ē. n. diſcipulos a dño nõ ad quelibet: ſed
ad quendā hoīem. i. ad certum aliquē miſſos ē.
CHRY. ī ho. Uel dicēdū ꝙ h̃ qd̃ dic̃: Ad quēdā.
oñdit ꝙ ad ignotū hoīem mittit: mõſtrās hic qm̃
poťat nõ pati. Qui. n. mēti hꝰ ꝑſuaſit vt eos ſuſciperet
qd̃ nõ vtiqꝫ opatꝰ eēt ī his q̇ eū crucifigebāt. ego aūt
ñ h̃ admiror ſolū qm̃ eū ſuſcepit ignotꝰ exiſs: ſꝫ qm̃
ſuſcipiēdo chriſtū mſ̃toꝝ odiū ↄtēpſit. HYLA. vt
iõ hoīeꝫ cū qꝰ paſcha celebraturꝰ eēt ñ noiat. nõ. n.
xp̄ianꝰ hõr credētibꝰ erat ꝑcitꝰ. RAB. Ut nomē
p̃mittit vt oībꝰ veꝝ paſcha celebrar̃ volētibꝰ: ſpõte
hoſpitio ſue mēt̃ ſuſcipe dāda facītas deſignet̃.
HIE. In h̃ etiā more veteris teſtī noua ſcriptura
ↄſuat. Frequēter eni legimꝰ: Dixit ille illi: ⁊ i loco
illo ⁊ illo: ⁊ tñ nomē ꝑſonarū locorūqꝫ nõ ponit̃.
Sequit̃: Et dicite ei: Magiſter dicit: tēpꝰ meū ꝓpe
eſt. CHRY. in home. Hoc aūt dixit diſcipulis paſ
ſionē cōmemorās: vt ex multiplici paſſiõis enūcia
tione exercitati meditarent̃ qd̃ futurū erat: ſꝫ aūt

demõſtrãs ꝙ volẽs ad paſſiõem venit. Sequitur:
Apud te facio paſcha. In quo demõſtrat qm̃ vſqꝫ
ad vltimũ diẽ nõ erat cõtrariꝰ legi. Addidit aũt: Cũ
diſcipulis meis. vt ſufficiẽs fieret p̄paratio: ⁊ vt ille
ad quẽ mittebat nõ exiſtimaret eũ occultari velle.
Sequit̃: Et fece. diſcip. ſicut cõſti. illis ieſus: ⁊ para.
paſcha. ORIGE. Forſitã aũt aliquis requiret ex
eo ꝙ ieſus celebrauit more iudaico paſcha: quia cõ
uenit ⁊ nos imitatores chriſti ſilr̃ facere: nõ cõſide
rãs ꝙ ieſus factꝰ eſt ſub lege: nõ vt eos qui ſub lege
erãt ſub lege relinq̃ret: ſed vt ex lege educeret: q̃to
ergo magis nõ cõuenit illos introire in lege q̃ prius
fuerãt extra legẽ: ſed ſpiritalr̃ celebrãtes q̃ ĩ lege cor
paliter celebrãda mãdãt̃: vt in azimis ſynceritatꝭ ⁊
veritatis celebramꝰ paſcha ſm̃ volũtatẽ agni dicẽ-
tis: Niſi mãducaueritis carnẽ meã: ⁊ bibe. ſangui.
me. non habe. vitã in vobis.

Veſpere aũt ſabbati: diſcũbebat
cũ duodeci diſcipulis ſuis. Et edẽ
tibꝰ illis dixit: Amẽ dico uobis: qa
unꝰ ueſtrũ me traditurꝰ eſt. Et con
triſtati ualde: ceperũt ſingl̃i dicere:
Nũquid ego ſum dñe? At ipſe rñ
dẽs ait: Qui intigit mecũ manũ in
paꝑſide: hic me tradet. Filiꝰ quidẽ
hoĩs uadit ſicut ſcriptũ ẽ de illo. ue
aũt hoĩ illi: ꝑ quẽ filiꝰ hoĩs tradetur
Bonũ erat ei: ſi natꝰ nõ fuiſſet hõ il
le. Rñdẽs autẽ iudas qui tradidit
eum dixit: Nũquid ego ſũ rabbi?
Ait illi: Tu dixiſti.

HIERO. qꝛ ſupra dñs de paſ. ſua p̄dixerat: nũc
etiã de ꝓditore p̄dicit dãs ei pñie locũ: vt cũ intelli
geret ſciri cogitatões ſuas ⁊ occulta cordis cõſilia
peniteret eũ facti ſui. vñ dr̃: Veſpe aũt fa. diſcũ. cũ
xij. diſci. ſuis. REMI. Cũ. xij. dicit: qꝛ iudas adhuc
erat in numero: q̃ iã receſſerat merito. HIERO.
Omia enĩ ſic agit iudas vt tollat̃ ſuſpicio ꝓditoris.
REMI. Et notãdũ: qꝛ pulchre veſpe facto diſcu-
buiſſe dr̃: qm̃ ad veſpam agnꝰ immolari ſolebat.
RABA. Ideo etiã veſpe diſcubuit cũ diſcipulis
qꝛ in paſſiõe chriſti quãdo verꝰ ſol ad occaſum ꝓpa
uit: refectio etña oĩbꝰ fidelibꝰ p̄parata fuit. CHRY.
in home. Deſignat aũt euãgeliſta ꝙ comedẽtibꝰ ill'
diſputat ieſus de traditõe iude: vt ⁊ de tp̄e ⁊ a men
ſa oñdat maliciã ꝓditoris. ⁊ ideo ſequit̃: Et edẽtibꝰ
illis. d. amẽ di. vo. qꝛ vnꝰ ve. me tra. eſt. LEO papa
in ſer. de paſ. In quo notã ſibi eẽ ꝓditoris ſui ꝯſciẽ
tiã demõſtrauit: nõ aſꝑa ac apta impiũ increpatõe
ꝯfundẽs: ſed leui ⁊ tacita admonitõne ꝯueniẽs: vt
faciliꝰ corrigeret penitẽdo: quẽ nulla deformaſſet
abiectio. ORIGE. Vel dixit gnal̃r: vt teſtio per-
cuſſi cordis ſingulorũ q̃litas ꝓbaret̃: ⁊ vt iude oſtẽ
deret maliciã q̃ nec cognitori cõſiliorũ ſuorũ crede-
bat: eſto qꝛ in p̄mis putauit latere quaſi hoiem: qui

poſtq̃ vidit cõſciam ſuã poſitã in vbis ipiꝰ: quorũ
p̄mũ infidelitatis erat: ſecũdũ ipudẽtie ⁊ vt etiam
diſcipulorũ oñderet bonitatẽ: qꝛ plꝰ credebãt vbis
chriſti q̃ꝫ cõſcie ſue. vñ ſequit̃: Et cõ. ſunt val. ⁊. cep.
ſin. di. Nunq̃d ego ſum dñe: Vnuſq̃ſqꝫ enĩ diſcipu
lorũ ſciebat ex his q̃ docuerat ieſus: qm̃ ad malum
vtibilis eſt humana nã: ⁊ in colluctatõe aduerſus
rectores huiꝰ mũdi tenebrarũ. ⁊ ꝓpter hãc cauſam
vnuſq̃ſqꝫ eoꝝ timẽs interogauit: vñ ⁊ de oĩbꝰ futurꝭ
timẽdũ eſt nobis infirmis. Vidẽs aũt dñs de ſeipis
timẽtes diſcipulos: demõſtrauit ꝓditorẽ indicio ꝓ
phetice vocis dicẽtis: Qui mãducauit panẽ mecũ
ampliauit aduerſum me ſupplãtatõem. vñ ſequit̃:
At ipe rñ. ait: Qui inti. me. ma. in pap. h me tradet.
HIERO. O mira dñi patiẽtia. prius dixerat: Vnꝰ
vrm̃ me tradet. ꝑſeuerat ꝓditor in malo. manifeſtiꝰ
arguit: ⁊ tñ nomẽ ꝓpriũ nõ deſignat. Iudas enĩ ce
teris cõtriſtatis ⁊ retrahẽtibꝰ manũ ⁊ ĩterdicẽtibꝰ
cibos ori ſuo: temeritate ⁊ impudẽtia qua ꝓditurꝰ
erat: etiã manũ cũ magiſtro mittit in paꝑſidem vt
audacia bonã ꝯſciam mẽtiret̃. CHRY. in home.
Mihi aũt videt̃ ⁊ hec chriſtũ feciſſe: q. ſ. iudas cũ
eo in paꝑſide intigeret: magis eũ ꝯfundẽs ⁊ ĩ amo
rẽ ſuũ attrahẽs. RABA. Qḋ aũt dicit h mattheꝰ
In paꝑſide. marcꝰ dicit: In catino. Paraꝑſis enĩ ẽ
vas eſcarũ quadrãgulatũ a paribꝰ aſſibꝰ. i. eq̃s late-
ribꝰ dictũ: catinũ vò vas fictile aptũ ad immittẽdũ
liquorẽ: ⁊ potuit fieri vt in mẽſa vas fictile quadrã
gulatũ cõtineret̃. ORI. Hec eſt aũt ꝓpa cõſuetu
do hoim nimis malorũ: vt poſt ſalẽ ⁊ panẽ inſidiẽ
tur hoĩbꝰ marie nihil inimicitie ab eis hñtibus. Si
aũt ⁊ poſt ſpiritalẽ mẽſam abũdãtiꝰ videbis: multi
tudinẽ malicie eiꝰ nõ recordatꝰ: nec in corꝑalibus
bonis magiſtri dilectõem: nec in ſpiritalibꝰ doctri
nã. Tales ſunt oẽs in eccl̃ia qui inſidiãt̃ fratribus
ſuis: cũ quibꝰ ad eãdẽ mẽſam corꝑis chriſti frequẽt
ſil' fuerũt. HIERO. Iudas aũt nec p̄mo nec ſecũ
do correctꝰ: a ꝓditõe retrahit pedẽ: ſed patiẽtia dñi
nutrit ĩpudẽtiã ſuã. ⁊ iõ pena p̄dicit̃: vt quẽ pudor
nõ vitiat: corrigãt denũciata ſupplicia. vñ ſeq̃t̃: Fi
liꝰ quidẽ hoĩs va. ſi. ſcrip. eſt de illo. REMI. Hu
nitatis nãqꝫ eſt ire ⁊ redire: diuinitatis ſꝑ manere
⁊ eẽ. ⁊ qꝛ hũanitas pati potuit ⁊ mori: iccirco pul-
chre dr̃ filiꝰ hoĩs abire. Apte etiã dicit: Sic ſcriptũ ẽ
de eo. qm̃ q̃cũqꝫ paſſus ẽ: prius a ꝓphetis p̄dicta ſũt.
CHRY. in home. Hoc aũt dixit ad ꝯſolãdũ diſci-
pulos: vt nõ exiſtimarẽt infirmitatꝭ id eẽ qḋ paſſu
rus erat: ⁊ vtinã etiã corrigeret ꝓditorẽ. Quãuis ãt
ſcriptũ fuerit paſſurũ eẽ chriſtũ: nihilominꝰ tñ incu
ſat̃ iudas. Nõ enĩ traditio iude ſalutẽ nrãꝫ opata ẽ
ſꝫ ſapia chriſti q̃ aliorũ neq̃citꝭ ad id qḋ nobis expe
diebat vtebat̃. vñ ſeq̃t̃: Ve aũt ho. il. ꝑ quẽ fili. hoĩs
tradet̃. ORIGE. Nõ dixit: ve hoĩ illi a quo tradi
tur: ſꝫ ꝑ quẽ tradet̃: oñdẽs alterũ a quo tradebat̃. i.
diabulo: ipm̃ aũt iudã miniſtrũ eẽ traditõis. Ve ãt
oĩbꝰ traditoribꝰ chriſti: quicũqꝫ. n. diſciplos chriſti
tradit: ipm̃ chriſtũ tradit. REMI. Ve etiã erit oĩ-
bus q̃ maligna ꝯſcia ⁊ polluta ad mẽſam chriſti ac
cedũt. Quãuis. n. chriſtũ nõ tradãt iudeis crucifigẽ
dũ: tradẽt tñ ſuis iniq̃s mẽbris ſumẽdũ. ⁊ ad maiorẽ
exaggrauatõẽ ſubdit: Bonũ erat il. ſi na. nõ fu. hõ
ille. HIERO. Nõ aũt iõ putãdus eſt ante fuiſſe

q̃ naſcereť: q2 nulli poſſet eſſe bene: niſi ei q̇ fuerit
ſed ſimplr dictũ eſt multo meli⁹ eſſe non ſubſiſtere
q̃ male ſubſiſtere. ¶ AVGV. de queſti. euã. Etſi q̇ſ
piã contẽdi aliquã vitã eſſe ante iſtã: non inde tñ
vt nõ naſcereť: ſed nulli expedire conuiciť. An dia
bolo dicit nõ expedire naſci. ſ. ad peccatũ: ante etiã
bonũ erat illi vt chriſto non naſcereť ꝓvocatõem
nec eſſet apoſtata. ¶ ORIG. Judas aũt poſt oĩm
aploꝝ interrogatões: ⁊ poſt chriſti narratiõem de
ipo vix aliquãdo ⁊ ipe introgauit verſuto ꝯſilio vt
ſimilia ceteris interrogãdo celaret ꝓditiõis cõſiliũ.
Nã vera triſticia nõ ſuſtinet morã. vnde ſequitur:
Reſpon. aũt iu. qui tradi. eũ dixit: Nũquid ego ſuꝫ
rabbi? ¶ HIERO. In quo blãditiẽs fingit affectũ
ſiue incredulitatis ſignũ. Ceteri enĩ qui non erãt ꝓ
dituri dicũt: Nũquid ego ſum dñe: Jſte q̇ ꝓditur⁹
erat nõ dñm: ſed magiſtrũ vocat: quaſi excuſatõem
habeat ſi dño denegato ſaltẽ magiſtrũ prodiderit.
¶ ORIG. Uel hoc ipſuꝫ quaſi ſubſãniẽs dicit: quia
vocabať magiſter: cũ nõ eẽt hoc vocabulo dignus.
¶ CHRY. in home. Quis aũt domin⁹ poterat dixiſ
ſe: argentũ es pact⁹ accipe ⁊ adhuc audes interro-
gare. ſed nihil horũ dixit mitiſſim⁹ ieſus: nobis ter-
minos ⁊ regulas prefigẽs. Sequiť enĩ: Et ait illi: tu
dixiſti. ¶ REMI. Quod ſic poteſt intelligi: Tu dicſ
ſiue tu dixiſti ⁊ nõ ego: vt adhuc loc⁹ penitẽtie cõ-
cedereť: dũ nõ aptius eius ꝑuerſitas manifeſtatur
¶ RABA: Potuit hoc etiaꝫ ſic dici a iuda: ⁊ a do-
mino rideri vt nõ oẽs aduerterẽt qđ dictũ erat

**¶ Cenantibus autẽ eis: accepit ie-
ſus panem ⁊ benedixit: ac fregit: di-
xitq3 diſcipulis ſuis ⁊ ait: Accipite
⁊ comedite: hoc eſt corpus meum.**

¶ HIERO. Poſtq̃ typicũ paſcha fuerat impletũ
⁊ agni carnes cum apoſtolis comederat: ad veruꝫ
paſche trãſgrediť ſacramẽtũ: vt quãdo oĩ ꝑfigurati
one ei⁹ melchiſedech ſummi dei ſacerdos panẽ ⁊ vi
nũ offerẽs fecerat: ipe quoq3 in veritate ſui corpis
⁊ ſanguis repñtaret. vnde diciť: Cenãtib⁹ aũt ill'.
¶ AVG. ad ianuariũ: In quo liquido apparet: q̃ñ
ꝑmo acceperũt diſcipuli corp⁹ ⁊ ſanguinẽ dñi: non
eos accepiſſe ieiunos. Nũquid tamẽ ꝑterea calũni
andũ eſt vniuerſe ecclie qđ a ieiunis ſemꝑ accipiť.
Placuit enĩ ſpũiſancto vt in honorẽ tãti ſacramẽ
ti in os chriſtiani ꝑus dñicũ corp⁹ intraret q̃ cete-
ri cibi. Saluator nãq3 quo vehemẽti⁹ cõmendaret
myſterij huiuſ altitudinẽ: vltimũ in hoc voluit infi
gere cordib⁹ ⁊ memorie diſcipuloꝝ a quib⁹ ad paſſi
onẽ digreſſur⁹ erat: ⁊ ideo nõ ꝑcepit quo deincepſ
ordine ſumereť: vt apoſtolis ꝑ quos eccleſiã diſpo-
ſitur⁹ erat ſuaret hũc locũ. ¶ GLO. Sub alia tamẽ
ſpecie carnẽ ⁊ ſanguinẽ ſuũ tradidit chriſt⁹: ⁊ dein
ceps ſumẽdũ inſtituit: vt fides hñet meritũ: que de
his eſt que nõ videnť. ¶ AMBRO. de ſacramẽtis
Et vt null⁹ horror cruoris ſit: ⁊ ꝑciũ tñ opeť redẽpti
onis. ¶ AVG. ſup iohã. Cõmẽdauit aũt dñs corp⁹
⁊ ſanguinẽ ſuũ in eis reb⁹ que ad vnũ aliquid redi-
guntur ex multis. Panis nãq3 in vnũ ex multis gra-
nis cõficiť: vinũ vero in vnũ ex multis acinis con-
fluit. ita dñs ieſus chriſt⁹ nos ſignauit: ⁊ myſteriuꝫ
pacis ac vnitatis noſtre in ſua mẽſa conſecrauit.
¶ REMI. Apte etiã fructũ terre obtulit: vt per hoc
demõſtraret q2 ad hoc venerat: vt illã maledictiõeꝫ
auferret qua maledicta eſt terra ꝓpter peccatũ pri
mi hoĩs. Congruẽter etiã iuſſit offerri que de terra
naſcũť: ⁊ pro quib⁹ hoĩes maxime laborãt: vt non
eſſet difficultas in acquirẽdo: ⁊ homĩes de labore
manuũ ſuarũ ſacrificiũ deo offerret. ¶ AMBRO.
de ſacramẽtis: Ex hoc aũt accipe anteriora ẽe my-
ſteria chriſtianorũ q̃ iudeoꝝ. Obtulit enĩ melchiſe
dech panẽ ⁊ vinũ ſimilis per oĩa filio dei: cui diciť
Tu es ſacerdos in eternũ ſm ordinẽ melchiſedech
de quo ⁊ hic diciť: Accepit ieſus panem. ¶ GLO.
Quod de pane frumẽti intelligi debet. grano enĩ
frumẽti ſe cõparauit dñs dicẽs: Niſi granũ frumẽti
cadẽs in terrã. Talis etiã panis cõpetit ſacramẽto:
quia ei⁹ vſus eſt cõmunior: nam alij panes propter
eiuſ defectũ fiũt. Quia vo chriſt⁹ vſq3 ad vltimũ diẽ
demõſtrauit ſe nõ eſſe cõtrariũ legi: vt ſupra ex ver
bis chryſoſ. habitũ eſt: in veſpa vero quãdo paſcha
immolabať ſm legis ꝑceptũ azima comedẽdi erãt
⁊ omne fermẽtatũ abiciẽdũ: manifeſtũ eſt q panis
iſte quẽ domin⁹ accepit vt diſcipulis traderet azim⁹
fuit. ¶ GREGO. in regiſtro: Solet aũt nõnullos
mouere: q in eccleſia alij offerũt panes azimos: alij
fermẽtatos. Eccleſia nanq3 romana offert azimos
panes ꝓpterea q domin⁹ ſine vlla cõmixtõe ſuſce-
pit carnẽ. alie vo eccleſie offerũt fermẽtatũ pro eo q
verbũ patris indutũ eſt carne: ⁊ eſt ver⁹ de⁹ ⁊ verus
homo. nam ⁊ fermẽtũ cõmiſceť farine: ſz tñ azimũ
q̃ fermẽtatũ dũ ſumim⁹ vnũ corp⁹ domini nr̃i ſal-
uatoris efficimur. ¶ AMBRO. de ſacramẽtis: Jſte
aũt panis ante verba ſacramẽtorũ panis ẽ vſitat⁹:
vbi acceſſerit ꝯſecratio: de pane fit caro chriſti. Cõ-
ſecratio aũt quib⁹ verbis eſt ⁊ quib⁹ ſermonib⁹ niſi
domini ieſu: Si enĩ tanta vis eſt in ei⁹ ſermone vt
inciperẽt eſſe que nõ erãt: q̃to magis operator⁹ ẽ vt
ſint que erãt: ⁊ in aliud cõmuteň. Si enĩ opat⁹ ẽ
ſmo celeſtis in alijs rebus: nõ opať in celeſtibus ſa
cramẽtis: Ergo ex pane corp⁹ fit chriſti: ⁊ vinum fit
ſanguis cõſecratõe verbi celeſtis. Modũ requiris:
Accipe. Cõſuetudo eſt vt nõ genereť homo niſi ex
viro ⁊ muliere: ſed q2 voluit domin⁹ de ſpũſancto
⁊ virgine nat⁹ eſt chriſt⁹. ¶ AVGV. de ver. do. Sic
ergo ꝑ ſpũſanctũ vera caro ſine coitu creať: ita ⁊
ꝑ eũdẽ ſubſtãtia panis ⁊ vini id ẽ corp⁹ chriſti ⁊ ſan
guis conſecrať. ⁊ ideo q2 verbo dñi fit ꝑdicta ꝯſecra
tio ſubdiť: Benedixit. ¶ REMI. Per hoc etiã mõ-
ſtrauit: quia humanã nãm vna cũ patre ⁊ ſpũſcõ
gratia diuine virtutis impleuit: ⁊ eterne immorta
litatis munere ditauit. Sed vt modo ſtaret q̃ cor
pus ei⁹ nõ abſq3 ſua volũtate ſubiectũ erat paſſiõi
ſubdiť: Ac fregit. ¶ AVG. in li. ſentẽ. Proſpi. Cum
enĩ frãgiť hoſtia dũ ſanguiſ de calice in ora fideliũ
fundiť: quid aliud q̃ dñici corpis imolatio ĩ cruce
eius quia ſanguinis effuſio de latere deſignatur:
¶ DIONY. in eccle. hierar. In hoc etiã oſtendiť q
vnũ ⁊ ſimplũ dei verbũ ꝑ humanatõem cõpoſitũ ⁊
viſibile ad nos ꝑuenit: ⁊ ad ſe noſtrã ſocietatẽ be
nigne pagẽs: ſpiritaliũ bonoꝝ diſtributor nos par
cipes fecit. vnde ſequitur: Deditq3 diſcipulis ſuis.
¶ LEO papa: in ſer. de paſſi. Nec ab hoc quidem

myſterio traditore ſubmoto vt oſñderet iudas nul
la iniuria exaſperatꝰ:q̄ ipietate volũtaria erat pſci
tus. AVGV.ſup Jo.De vno eni pane ⁊ petrꝰ ac
cepit ⁊ iudas:ſꝫ petrꝰ accepit ad vitã: iudas ad mor
tẽ. CHRY.i ho.Et h̄ iohãnes oſñdit dicẽs: Quo
niã pꝰ h̄ irrauit i eũ ſathanas. Eteni maiꝰ peccatũ
ẽ factũ:⁊ qm̄ cũ tali mẽte ad myſteria acceſſit: ⁊ qm̄
cũ acceſſiſſet:nõ factꝰẽ melior:neq̄ꝫ timore:neq̄ꝫ be
neficio:neq̄ꝫ honore.chriſtꝰ aũt nõ ꝓhibuit eũ: q̄ꝫ
uis oia nouerit:vt diſcas qm̄ nihil derelĩqt eoꝝ q̄ i
coneptionẽ cõueniũt. REMI.Jn h̄ etiã facto re
liqt exemplũ eccleſie:vt neminẽ a ſocietate ſui neq̄ꝫ
a cõione corpis ⁊ ſanguis dñi ſegreget:niſi pro ali
quo mãifeſto ⁊ publico crimĩe. HYLA. Uel ſine
iuda paſcha accepto calice ⁊ fracto pane conficit̃:
dignꝰ eni eternoꝝ ſacramẽtoꝝ ꝯmuniõe ñ fuerat.
Diſceſſiſſe autẽ eũ hic itelligit̃ ꝙ cũ turbis reuerſꝰ
oſtẽdit̃.Sequit̃:Et ait:accipite ⁊ cõedite. AVG.
de ver.do.Jnuitat dñs ſuos vt pparet eis cibũ ſe
ipm̄.Sed q̄s audeat mãducare dñm ſuũ: ⁊ quideꝫ
qm̄ mãducat̃ reficit:ſꝫ nõ deficit. viuit mãducatus:
q̄ꝛ ſurrexit occiſus:nec qm̄ mãducat̃ ptes de illo fa
cimꝰ.⁊ quidẽ i ſacramẽto ſic fit: Norũt fideles quẽ
admodũ mãducẽt carnẽ chriſti.vnuſq̄ſq̄ꝫ partẽ ſuã
accepit.p ptes mãducat̃ i ſacramẽto ⁊ iteger ma
net.totꝰ i celo:totꝰ i corde tuo. Jõ aũt iſta dicunt̃
ſacramẽta:q̄ꝛ i eis aliud videt̃: ⁊ aliud itelligit̃. qđ
videt̃ hꝫ ſpeciẽ corporalẽ:qđ itelligit̃: fructũ hꝫ ſpi
ritalẽ. AVG.ſup iohãnẽ.Carnẽ aũt chriſti ñ eda
mus tm̄ i ſacramẽto:qđ ⁊ multi mali faciũt:ſed vſ
q̄ꝫ ad ſpũs pticipationẽ mãducemꝰ:vt i dñi corpo
re tanq̄ꝫ mẽbra maneamꝰ: vt eiꝰ ſpũ vegetemur.
AMBRO.de ſacra.Ante eni q̄ꝫ cõſecret̃ panis ẽ.
vbi autẽ verba chriſti acceſſerũt dicẽtis: Hoc ẽ cor
pus meũ:corpus chriſti eſt.

¶ Et accipiẽs calicẽ gr̃as egit: ⁊ de
dit illis dicens: Bibite ex hoc oẽs.
Hic ẽ eni ſanguis meꝰ noui teſti:q
p multis effũdet̃ i remiſſionẽ pctõ
rũ. Dico ãt uobis: nõ bibã ãmodo
de hoc genimine uitis uſq̄ꝫ i diem il
lum:cum illud bibam uobiſcum no
uũ in regno patris mei.

REMI.Quia corpꝰ ſuũ ſub ſpecie panis dñs di
ſcipulis dederat.pulchre etiã calicẽ ſui ſanguĩs tra
dit eiſdẽ.vñ dicit̃:Et accipiẽſ calicẽ gratias egit. Jn
quo demõſtrat quãtũ de noſtra ſalute gratulet̃ .p
q̄bus etiã ſanguinẽ ſuũ fũderet.CHRY.i ho. Jdeo
etiã gratias egit:vt nos doceret qualiter oporteret
nos h̄ myſteriũ pficere: ⁊ etiã mõſtrauit qm̄ ad paſ
ſionẽ nõ venit nolẽs.Erudiuit eni nos q̄dcũq̄ꝫ pa
timur cũ gratiaꝝ actiõe ferre. ⁊ etiã ex h̄ bonã ſpem
nobis dedit.Si eni figura hꝰ ſacrificij.ſ.immolatio
agni paſchalis:facta ẽ liberatio populi ab egyptia
ca ſuitute:multomagis veritas liberabit orbẽ terra
rũ.Sequit̃:Et dedit il.dicẽs: Bibite ex hoc oẽſ. Ne
autẽ hec audiẽtes turbarent̃:primũ ipe ſanguinem
ſuũ bibit:iducẽs eos ſine turbatiõe ad cõmunionẽ
myſterioꝝ. HIERO.cõtra Heluidiũ: Sic igitur
dñs ieſus fuit cõuiua ⁊ cõuiuiũ:ipe comedẽs ⁊ qui
cõedit̃.Sequit̃: Hic ẽ ſanguis meꝰ noui teſtamẽti.
CHRY.i ho.Hoc ẽ annũciatiõis legis noue:hoc
eni ꝓmittebat verꝰ teſtamẽtũ qđ cõtinet nouũ.Si
cut eni verꝰ teſtamẽtũ habuit ſanguinẽ vituloꝝ ⁊
ouiũ:ita nouũ hꝫ ſanguinẽ dñicũ. REMI.Sicut
eni legit̃:q̄ꝛ accepit moyſes ſanguinẽ agni ⁊ miſit i
craterã: ⁊ intĩcto faſciculo hiſopi aſpſit populũ di
cẽs:hic ẽ ſanguis teſtamẽti qđ mãdauit ad nos de
us. CHRY.i ho.Sãguinẽ aũt nominãs: ⁊ paſſio
nẽ ſuã ꝓnunciat dicẽs: Qui p multis effundet̃.Et
rurſus dicit mortis cãm cũ ſubdit: Jn remiſſionem
peccatoꝝ vniuerſi orbis terrarũ. REMI.Et notã
dũ q̄ꝛ nõ ait: Pro paucis aut pro oĩbus:ſꝫ p multi
q̄ꝛ nõ venerat vnã tm̄ gentẽ redimere:ſꝫ multos de
oĩbus gẽtibꝰ. CHRY.i ho. Hoc autẽ dicẽs oſñdit
ꝙ paſſio eiꝰ myſteriũ ẽ ſalutis hũane: p qđ etiã di
ſcipulos cõſolat̃.Etiã ſicut moyſes ait: Hoc erit vo
bis memoriale ſempiternũ.ita ⁊ ipe dixit vt Lucas
refert: Hoc facite i meã cõmemorationẽ. REMI.
Nõ ſolũ autẽ panẽ:ſed etiã vinũ offerẽdũ docuit:
vt eſuriẽtes ⁊ ſitiẽtes iuſtitiã his myſteriis doceret
eẽ recreãdos. GLO. Sicut eni corpalis refectio
fit p cibũ ⁊ potũ:ita ſub ſpecie cibi ⁊ potꝰ nobis ſpi
ritalẽ refectionẽ dñs preparauit. Cõueniẽs etiã fuit
ad ſignãdũ dñicã paſſionẽ: vt ſub duplici ſpecie h̄
ſacramẽtũ iſtitueret̃. Jn paſſiõe eni ſanguinẽ ſuũ
effudit: ⁊ ſic ſanguis eiꝰ fuit a corpore ſepatꝰ.Opor
tuit ergo ad dñicã paſſionẽ repñſentandã: ſeorſũ ꝓ
poni panẽ ⁊ vinũ q̄ ſũt corporis ⁊ ſanguis ſacramẽ
ta.Sciendũ tm̄ ẽ:ꝙ ſub vtraq̄ꝫ ſpecie totꝰ chriſtꝰ cõ
tinet̃:ſub ſpecie quidẽ panis ſimul ſanguis cũ cor
pore: ⁊ ſub ſpecie vini ſimĺ corpꝰ cũ ſanguĩe. AM
BRO.i epiſtola ad corin. Jdeo etiã i duabꝰ ſpecie
bus celebrat̃:valet eni ad tuitionẽ corpis ⁊ anime
qđ pcipimꝰ. CYPRI.ad cõciliũ: Calix võ dñi nõ
ẽ aqua ſola ⁊ vinũ ſolũ:niſi vtrũq̄ꝫ miſceat̃.nec cor
pus dñi põt eſſe farina ſola aut aqua ſola:niſi vtrũ
q̄ꝫ fuerit adunatũ. AMB.de ſacra. Si autẽ Mel
chiſedech panẽ ⁊ vinũ obtulit:qđ ſibi vult aque mi
xtio: Accipe rationẽ: Tetigit moyſes petrã: ⁊ petra
vndã maximã fudit:petra aũt erat chriſtꝰ: ⁊ vnꝰ de
militibꝰ lãcea tetigit latꝰ chriſti: ⁊ de latere eius aq̄
fluxit ⁊ ſanguis:aqua vt mũdaret: ſanguis vt redi
miret. REMI.Sciendũ ẽ etiã ꝙ vt iohẽs dic̃: A
que multi populi ſũt. Et q̄ꝛ nos oportet ſemp ma
nere i chriſto: ⁊ chriſtũ i nobis:vinũ aque mixtũ of
fert̃ vt oſtẽdat̃:q̄ꝛ caput ⁊ mẽbra.i. chriſtꝰ ⁊ eccle
ſia vnũ ſũt corpꝰ: vel vt demõſtret̃ q̄ꝛ nec chriſtus
paſſus ẽ abſq̄ꝫ amore noſtre redẽptionis: nec nos
ſaluari poſſumꝰ abſq̄ꝫ illiꝰ paſſione. CHRY.i ho.
Quia vero de paſſiõe ⁊ cruce eis locutꝰ erat:conſe
quẽter eũ q̄ de reſurrectiõe ẽ ſermonẽ iducit dicẽſ:
Dico aũt vo.nõ bibã ammodo de hoc geni.vi. vſq̄ꝫ
i di.ill.cũ il.bi.vobiſ.no.i regno pa.mei. Regnũ au
tẽ reſurrectionẽ ſuã nomiat. Jdeo autẽ hoc de re
ſurrectione dixit ꝙ.ſ.cũ apoſtolis eſſet bibiturꝰ:ne
aliq̄ exiſtimarẽt phãtaſiã eſſe reſurrectionẽ. ⁊ iõ p
ſuadẽtes hoĩbus de chriſti reſurrectiõe dixerunt:
Simul comedimꝰ ⁊ bibimꝰ cũ eo: poſtquã reſurre
xit a mortuis. p hoc ergo oſñdit ꝙ videbũt eũ clare

ſuſcitatū: ⁊ cū ipſis rurſus erit. Quod aūt dicit: No-
uum. intelligēdū ē noue. i. nouo mō: nō quaſi cor-
p⁹ paſſibile habēs: ⁊ īdigēs cibo. Nō enī poſt reſur
rectionē comedit ⁊ bibit: qꝛ cibo īdigeret: ſꝫ ꝓpter
reſurrectōis certitudinē. Quia vero ſūt quidā here
tici in ſacris myſterijs aqua vtētes nō vino: demō-
ſtrat ꝑ hec verba: quoniā ⁊ cū ſacra myſteria tradi
dit vinū dedit: qḋ ⁊ reſuſcitat⁹ bibit. ꝓpter hᷓ dicit:
Ex hoc genimie vitis. Vitis enī vinū nō aquā ge-
nerat. HIE. Vel aliter: De carnalib⁹ dn̄s tranſit
ad ſpiritalia. ꝙ vinea de egypto tranſplātata popu
l⁹ ſit iſrael: ſacra ſcriptura teſtaᷓ. dicit ergo dn̄s ſe
de hac vinea neq̄q̄ eſſe bibiturū niſi in regno pr̄is.
Regnū patris fidē puto eſſe credētiū. ergo cū iudei
regnū receperit patris: tūc de vino eoꝝ dn̄s bibet.
Attēde autē ꝙ dicat Patris: ⁊ nō dei. Dis enī pa-
ter nomē ē filij: ac ſi diceret: cū crediderit ī deū pa-
trē: ⁊ adduxerit eos pater ad filiū. REMI. Vl' ali
ter: Nō bibā de geni. vi. hui⁹. i. non vltra ſynagoge
carnalib⁹ oblationib⁹ delectaboꝛ: in quib⁹ illa pa-
ſchalis agni īmolatio p̄cipuū locū tenere ſolebat:
Aderit aūt tēpus mee reſurrectionis ⁊ dies: in quo
regno patris cōſtitutus. i. gloria eterne īmortalita-
tis ſublimatus vobiſcū illud bibā nouū: hoc eſt de
ſaluatiōe illius populi iā renouati per aquā bapti-
ſmatis: quaſi nouo gaudio letaboꝛ. AVG. de q̄ſ.
euā. Vel aliter cū dicit: Bibam illud nouū. vult in-
telligi hoc vetus eſſe. Quia ergo de ꝓpagine adam
qui vetus homo appellaᷓ corp⁹ ſuſcepit: qḋ in paſ-
ſione morti traditur⁹ erat: vn̄ etiā per vini ſacramē
tum cōmendauit ſanguinē ſuū: quid aliud nouum
vinū q̄ īmortalitatē renouandoꝝ corpoꝝ intellige
re debem⁹? Quod autē dicit: Vobiſcū bibam. ī ipis
reſurrectionē corpoꝝ ad videndā immortalitatē ꝓ
mittit. vobiſcū enī nō ad idē temp⁹: ſed ad eandem
inouationē eſſe dictū accipiendū ē. nā ⁊ nos dicit
apoſtolus reſurrexiſſe cū chriſto: vt ſpes rei future
iā leticiā preſentē afferat. Quod autē de hoc geni-
mine vitis etiā illud nouū eſſe dicit: ſignificat vtiq̄
eadē corpora reſurrectura ſm̄ innouationē celeſtē
que nunc ſm̄ terrenā vetuſtatē ſūt moritura. HY
LA. Videtur aūt ex hoc ꝙ iudas cū eo nō biberit:
quia nō erat bibitur⁹ in regno: cū vniuerſos tunc
bibētes ex vitis iſtius fructu bibituros ſecū poſtea
polliceretᷓ. GLO. Sed ſuſtinēdo alioꝝ ſanctoꝝ
ſententiam: ꝙ. ſ. iudas ſacramenta receperit a chri-
ſto: dicendū eſt qḋ hic dicit Vobiſcū: ad pluresᷓ eoꝝ
non ad omnes referendum eſt.

**¶ Et hymno dicto: exierūt ī mon-
tē oliueti. Tūc dicit illis ieſus: Oēs
nos ſcādalū patiemini ī me ī iſta no-
cte. Scriptū ē enī: Percutiā paſto-
rē: ⁊ diſpgenᷓ oues gregiſ. Poſtq̄
ā̄t reſurrexero: p̄cedā uoſ ī galileā.
Rn̄dens aūt petr⁹: ait illi: Et ſi oēs
ſcādalizati fuerit ī te: ego nūq̄ ſcan-
dalizaboꝛ. Ait illi ieſus: Amē dico
tibi: qꝛ ī hac nocte an̄q̄ gall⁹ cātet:
ter me negabis. Ait illi petr⁹: Etiā
ſi oportuerit me mori tecū: nō te ne-
gabo. Silr̄ ⁊ oēs diſcipuli dixerūt.**

ORI. Diſcipulos qui acceperāt benedictionis pa-
nē: ⁊ biberāt calicē gratiarū actionis: docebat do-
minus ꝓ his omnibus hymnū dicere patri. vn̄ dici
citur: Et hymno dic. exierunt in mon. oli. vt de alto
trāſiret ad altū: quia fidelis nō pōt aliquid agere ī
cōualle. CHRY. in home. Audiāt quicunq̄ velut
porci ſimpliciter manducātes cū ebrietate ſurgūt:
cū deceret gratias agere ⁊ in hymnū mēſam dēfine
re. Audiāt quicūq̄ vltimā orationē ī ſacris myſte-
rijs nō expectāt. vltima enī oratio illius hymni ē ſi-
gnum. Gratias ergo egit anteq̄ ſacra myſteria di-
ſcipulis daret: vt ⁊ nos gratias ageremus. Hymnū
dixit poſtq̄ dedit: vt nos hīpſum faciam⁹. HIE.
Iuxta hoc exemplū ſaluatoris q̄ pane chriſti ⁊ cali-
ce ſaturatus ⁊ inebriatus fuerit: poteſt laudare deū
⁊ cōſcendere montē oliueti: vbi laborū refectio do
loriſq̄ ſolatiū ⁊ veri luminis noticia eſt. HYLA.
Per hoc etiā oſ̄ditur ꝙ homines conſūmati ī vni-
uerſis diuinorū myſterioꝝ virtutibus: gaudio exul-
tationeq̄ cōmuni ī celeſtē gloriā efferunᷓ. ORI.
Apte etiā mons miſicordie ē elect⁹ vbi p̄enūciatu-
rus fuit ſcandalū infirmitatis diſcipuloꝝ: iā tūc pa-
ratus vt nō repelleret diſcipulos diſcedētes: ſed vt
reciperet reuertētes. vn̄ ſequiᷓ: Tunc dixit il. ieſus.
Oēs vos ſcan. patie. in me ī iſta nocte. HIE. Pre-
dicit quidē quod paſſuri ſunt: vt cū paſſi fuerint ſi
deſperēt ſalutē: ſed agētes penitentiam liberētur.
CHRY. in ho. In quo etiā docet nos quales ante
cruce fuerūt diſcipuli ⁊ quales poſt crucē. Etenim
qui neq̄ cū chriſto dū crucifigebaᷓ ſtare poterāt:
poſt mortē chriſti adamante fuerūt fortiores. Fu-
ga enī diſcipulorū ⁊ timoꝛ demōſtratio eſt mortis
chriſti: vt confundanᷓ qui hereſi martiōis egrotāt.
Si enī neq̄ ligat⁹ eſt neq̄ crucifixus: vn̄ petro ⁊ re-
liquis apoſtolis īcuſſus ē tantus timoꝛ? HIE. Et
ſignāter addit: In iſta nocte. quia quō qui inebriā-
tur: ſic ⁊ qui ſcandalū patiunᷓ: ī nocte ⁊ in tenebriſ
ſuſtinēt. HYLA. Cui⁹ etiā predictionis fides au-
ctoritate ꝓphetie veteris ꝯtinebaᷓ. vn̄ ſequiᷓ: Scri-
ptū ē enim: percu. paſto. ⁊ diſpergē. oues gregis.
HIERO. Hoc alijs verbis in zacharia ꝓpheta ſcri-
ptū ē: ⁊ ex perſona ꝓphete ad deū dicitᷓ: Percute
paſtorē: ⁊ diſpergenᷓ oues. pcutiᷓ aūt paſtoꝛ bo-
nus vt ponat animā ſuā ꝓ ouib⁹ ſuis: ⁊ de multis
gregib⁹ erroꝝ fiat vn⁹ grex ⁊ vn⁹ paſtoꝛ. CHRY.
in ho. Hanc aūt propheciā īducit: ſimul quidē ſua-
dens eis attēdere ſemꝑ que ſcripta ſunt: ſimul etiā
oſtendēs quoniā ſm̄ dei conſilium crucifigebaᷓ: ⁊
vndiq̄ monſtrās nō alienū ſe eſſe a veteri teſtamē-
to qui in eo p̄nunciabatur. nō autē permiſit eos
in triſtibus permanere: ſed ⁊ leta p̄nūciat dicēs:
Poſtq̄ autē reſurrexero' p̄cedā vos in galileam.
nō enī cōfeſtim poſt reſurrectionē in celo eis ap-
paruit: neq̄ in longā quandā regionē vt eis appa-
reat vadit: ſed in ipſa gente ⁊ in ipſis fere regionib⁹

vt ⁊ hic crederent: q̄ꝛ qui crucifixus eſt: ipſe ē qui
reſurrexit. Propter hoc etiā ſe in galileam abire di
cit: vt a timore iudeoꝝ liberati: crederent ei qđ di
cebatur. ORIGE. Predicit etiam hoc eis vt qui
ad modicum diſperguntur ſcandalū paſſi: poſt cō
gregentur a reſurgente chriſto: ⁊ precedente eos in
galileam gentiū. HYLA. Sed petrus intantuʒ et
effectu ⁊ charitate chriſti efferebatur: vt ⁊ imbecil
litatem carnis ſue ⁊ fidē verboꝝ domini non con
tueretur: quaſi dicta eius efficienda nō eſſent. vn̄ ſe
quitur: Reſpondens petrus ait illi: Etſi omnes ſcā
daliʒati fuerint in te: ego nunq̄ ſcandaliʒabor.
GHRY. i home. Quid ais o petre? propheta dixit:
Diſpergentur oues. ⁊ chriſtus cōfirmauit quod di
ctum eſt: ⁊ tu dicis: Nequaq̄. Quando dixit: Unꝰ
ex vobis me tradet. timebas ne tu eſſes traditor: q̄ꝛ
vis nihil tibi tale conſcius eras. nunc autē manife
ſte eo dicēte: quoniā omnes ſcandaliʒabimini. ſed
quia erutus erat ab anxietate quā de proditiōe ha
buerat: confidens de reliquo dicebat: Ego nunq̄
ſcandaliʒabor. HIERO. Non tamen eſt temeri
tas nec mendaciū: ſed fides eſt apoſtoli petri ⁊ ar
dens affectus erga dominū ſaluatorem. REMI.
Quod ergo ille dicit preuidendo: iſte denegat amā
do: vbi moraliter inſtruimur vt quantū confidimꝰ
de ardore fidei: tantū timeamus de carnis fragilita
te. videt̄ tamen accuſabilis petrus: ⁊ quoniā con
tradixit: ⁊ quoniā alijs ſeipſuʒ prepoſuit: ⁊ tertiuʒ:
quoniā totuʒ ſibi attribuit ꝙ fortiter eſſet perſeue
raturus. vt hoc igitur in eo ſanaret: permiſit eiuſ ca
ſum: non impellens eum ad negandū: ſed eum ſibi
deſerens ⁊ naturā humanā de fragilitate conuin
cens. ORIGE. vn̄ alij diſcipuli ſcandaliʒati ſunt
in ieſu: Petrus auteʒ non ſolū ſcandaliʒatur: ſed
abundantius relinquitur vt ter denegaret. vn̄ ſequi
tur: Ait illi ieſus: Amen dico tibi: quia in hac nocte
anteq̄ gallus cantet: ter me negabis. AUGU. de
concor. euange. Poteſt autem mouere ꝙ tam di
uerſa nō tm̄ verba: ſed etiaʒ ſententias euangeliſte
premittūt: quibus premonitus petrus illā preſum
ptionem preferret vel cū domino vel pro domino
moriendi: ita vt cogant intelligibiliter eum expreſ
ſe preſumptionē ſuā diuerſis locis ſermoniſ chriſti:
⁊ ter illi a domino reſponſum ꝙ eū eſſet ante galli
cantū ter negaturus: ſicut etiā poſt reſurrectionem
ter illū interrogat vtrū illū amet ⁊ mandatū de pa
ſcendis ouibus ter precepit. Quid enim habent hec
verba matthei vel ſentētie ſimile illis quibus ſcd̄m
iohannē vel quibus ſcd̄m lucā petrus protulit pre
ſumptionē ſuā? Marcꝰ aūt pene ipſis v̄bis h̄ cōme
morat quibꝰ ⁊ mattheus: niſi ꝙ diſtinctius quem
admodū futurū eſſet: expreſſit dictū eſſe a domino:
Amē dico tibi: quia tu hodie in nocte hac priuſq̄
bis gallus vocē dederit ter me es negaturus. vn̄ nō
nullis qui parū attendūt: Marcus videtur nō cō
gruere ceteris. tota eniʒ negatio petri trina eſt: que
ſi poſt primū galli cantū īciperet: falſum dixiſſe vi
derentur tres euangeliſte qui dicunt dixiſſe domi
num: ꝙ anteq̄ gallus cantaret eum petrus eſſet ne
gaturus. Rurſus ſi totā trinam negationē ant per
egiſſet q̄ cantare gallus inciperet: ſuperfluo dixiſ
ſe marcus deprehēderetur ex perſona domini: Pri

uſq̄ gallus bis voceʒ dederit ter me es negaturus.
Sed quia ante primū galli cantū cepta eſt illa tri
na negacio: attenderunt tres euangeliſte nō quan
do eā completurus eſſet petrus: ſed quando futura
eſſet ⁊ quando inceptura. i. ante galli cantum tota
poſſit intelligi: quoniam ante galli cantū tantus ti
mor obſederat mentē qui eā poſſet vſq̄ ad tertiam
negationē perducere. Multo minus igitur moue
re debet: quia trina negatio etiā trinis negātis vo
cibus ante galli cantū cepta: et ſi nō ante primū gal
li cantū peracta eſt: tanq̄ ſi alicui diceretur: Ante
q̄ gallus cantet ad me ſcribes epiſtolā. in qua mi
hi ter cōuiciaberis. nō vtiq̄ ſi etiā ante omnē galli
cantū ſcribere inciperet: ⁊ poſt primū galli cantuʒ
finiret: ideo dicendū erat falſum fuiſſe predictū.
ORIGE. Quereres autē ſi poſſibile erat vt nō ſcā
daliʒaretur petrus: ſemel ſaluatore dicēte: quoniaʒ
omnes vos ſcandalū patiemini in me. Ad quod ali
quis reſpondebat: quoniā neceſſe erat fieri quod p̄
dictum erat a ieſu. Alius autē dicet: quoniā qui ex
oratus a niniuit]: que predixerat per ionā nō fecit:
poſſibile fuit vt repelleret etiam ſcandaluʒ a petro
deprecāte. Nūc autē promiſſio eius audax in affe
ctu quidē prompto: ſi ſine prudenti facta eſt ei cā:
vt nō ſolū ſcandaliʒetur: verū etiam ter denegaret.
poſtq̄ autē cū affirmatiōe iuramēti pronunciauit:
dicet aliquis ꝙ nō erat poſſibile vt nō denegaret.
Si enim iuramentū erat chriſti amen: mentitꝰ fuiſ
ſet dicēdo: Amē dico tibi. ſi verū dixiſſet petrus: q̄
nō te negabo. Uidentur autē mihi ceteri diſcipuli
cogitantes quod primū fuerat dictuʒ: Omnes vos
ſcandalū patiemini. Ad hoc autem quod dictū eſt
petro: Amen dico tibi. promiſerūt ſimiliter petro: q̄ꝛ
nō erant comprehēſi in illa prophetia. vnde ſequi
tur: Ait illi petrus: Etiam ſi oportuerit me mori te
cum nō te negabo. Similiter ⁊ omnes diſcipuli di
xerunt: hic etiam petrus neſcit quid loquatur: Cuʒ
ieſu eni mori ꝓ omnibus moriēte hominū nō erat:
quoniā omnes fuerant in peccatis: ⁊ omnes opus
habebant vt pro eis alius moreret̄: nō ipſi ꝓ alijs.
RABA. Sed quia intellexerat petrus dominuʒ
pre timore mortis eū ſe predixiſſe negaturū: ob hoc
dicebat: ꝙ licʒ ꝑiculū immineret: nullo modo ab
eius fide poſſet auelli: ⁊ ſimiliter alij apoſtoli ꝑ ar
dorem mentis nō timuerunt damnū mortis: ſʒ va
na fuit preſumptio ſine protectione diuina. Hinc
ergo magnū diſcimus dogma quod nō ſufficit de
ſideriū hominis: niſi diuino aliq̄s potiat̄ auxilio.

¶ Tunc uenit ieſus cum illis in uil
lam que dicitur gethſemani. Et di
xit diſcipulis ſuis: Sedete hic: do
nec uadam illuc ⁊ orem. Et aſſum
pto petro ⁊ duobus filijs zebedei:
cepit cōtriſtari: ⁊ meſtuſ eſſe. Tunc
ait illis: Triſtis eſt anima mea uſq̄
ad mortem. Suſtinete hic: ⁊ uigi
late mecum.

REMI. Paulo ſuperius euangeliſta dixerat: q̄

hymno iam dicto exiit cũ diſcipulis in montẽ oli-
ueti: et vt oſtenderet ad quẽ locũ ipſius montis di
uerterit: cõſequenter adiunxit: Tunc venit ieſus cũ
illis in villam: que dicitur gethſemani. RABA.
Lucas dicit: In montẽ oliueti. Iohãnes Transtor
rentem cedron. quod idẽ eſt quod gethſemani. et ẽ
locus in quo orauit ad radicem mõtis oliueti: vbi
orat⁹ eſt: vbi etiã eccleſia eſt edificata. HIE. Geth-
ſemani interpretat̃ vallis pinguiſſima: in qua iuſ-
ſit diſcipulos ſedere pauliſper: et expectare redeun-
tem: donec pro cunctis dominus ſolus oraret.
ORI. Nõ enim cõueniebat vt ibi caperetur: vbi cũ
diſcipulis mãducauerat paſcha: cõueniebat autem
et priuſq̃ proderetur orare: et eligere locũ mundum
ad orationẽ. vñ ſequit̃: Et dixit diſcipulis ſuiſ ſe. hic
do. va. il. et orem. CHRY. i home. Hoc autẽ dicit:
quia diſcipuli indiuiſibiliter ſequebantur chriſtũ.
conſuetudo enim ei erat ſine diſcipulis orare: hoc
autem faciebat erudiens nos in orationibus quie
tem nobis conſtituere et ſolitudinẽ querere. DA
MA. in lib. iij. Sed cũ oratio ſit aſcenſus intellect⁹
ad deũ: vel petitio decentiũ a deo qualiter domin⁹
orabat: Neque enĩ aſcẽſione que ad deũ eſt indige
bat intellectus eius: ſemel ſm perſonam deo verbo
vnitus: neq̃ ea que a deo eſt petitione: vnus enim
deus et homo chriſtus eſt. Sꝫ formãs in ſeipſo qð
noſtrũ eſt: docuit nos a deo patre petere: et ad ipm
extendi: ſicut enĩ paſſiones ſuſtinuit vt triumphãs
nobis aduerſus eas victoriã tribueret: ita orat no-
bis viam faciẽs ad eã que ad deũ eſt aſcẽſione: et ꝓ
nobis omnẽ iuſticiã implẽs: et recõciliãs nobis pa
trem ſuũ et vt principiũ ipſum honorãs et mõſtrãs
ꝙ nõ eſt deo cõtrarius. REMI. Cũ autẽ domin⁹
in monte orauit: docuit nos in oratiõe pro celeſti-
bus dominũ ſupplicare. Cũ vero ĩ villa orauit nos
inſtruxit vt in oratione ſemper humilitatẽ ſeruare
ſtudeamus. RABA. Pulchre autẽ appropiquãſ
paſſioni: in valle pinguedinis oraſſe dicitur: vt de-
monſtraret ꝙ per vallẽ humilitatis et pinguedinẽ
charitatis mortẽ pro nobis ſuſceperit. Moraliter
etiam nos inſtruxit: vt nõ geſtemus cor aridũ a pi-
guedine charitatis. REMI. Appropinquãs mor-
ti dominus in valle pinguedinis orauit: quia ꝑ val
lem humilitatis et pinguedinẽ charitatis ꝓ nobis
mortẽ ſubiit. Quia vero fidẽ diſcipulorũ et conſtan
tiam deuote ſibi volũtatis acceperat: ſed turbãdos
illos et diſpergẽdos preſciebat: ideo iuſſit eos in lo
co ſedere. nã ſedere requieſcẽtis ẽ: laboraturi enim
erant eũ negaturi. Qualiter autẽ progreſſus ſit ma
nifeſtat: cũ ſubiungit: Et aſſum. petro et duobus fi-
lijs zebedei: cepit cõtriſtari et meſt⁹ eſſe. Illos vide-
licet aſſumpſit quibus in mõte claritatẽ ſue maie-
ſtatis oſtẽderat. HYLA. Sed quia dicit: Cepit cõ
triſtari et meſtus eſſe. hereticorũ omnis hic ſenſus:
vt opinentur metũ mortis in dei filiũ ĩcidiſſe: qꝛ aſ-
ſerũt nõ de eternitate probatũ: neq̃ de ĩfinitate pa
terne ſubſtãtie extitiſſe: ſed ex nihilo per eũ: qui oĩa
creauit effectũ: et ideo in eo doloris anxietas: ideo
metus mortis: vt qui mortem timere potuit et mori
poſſit. qui vero mori potuit: lꝫ in futurũ erit: nõ ta-
men per eũ qui ſe genuit ex preterito ſit eternus: ꝙ
ſi per fidẽ capaces euangeliorũ eſſent: ſcirẽt verbũ
in principio deũ: et hoc in principio apud deũ: et ei
dem eſſe eternitatẽ gignentis et geniti. Sed ſi virtu
tem illã incorrupte ſubſtãtie imbecillitatis ſue for
te aſſumptio carnis infecerit: vt ſit ad dolorẽ infir
ma: ad mortẽ trepida iã et corruptioni ſubdita erit:
ac ſic eternitate demutata in metũ: hoc quod in
ea eſt poterit aliquando nõ eſſe. Deus autẽ ſine mẽ
ſura temporũ ſemꝑ eſt: et qualis eſt talis ſemp eter-
nus eſt. Mori igitur nihil in deo potuit: nec ex ſe
metus deo vllus eſt. HIERO. Nos autẽ ita dici
mus hominẽ paſſibilẽ a dei filio ſuſceptũ: vt deitas
impaſſibilis permaneret. Paſſus ẽ enĩ dei fili⁹ nõ
putatiue ſed vere omnia que ſcriptura teſtat̃: ſcõm
illud: quod pati poterat. ſcõm. ſ. ſubſtantiã aſſum-
ptam. HYLA. i. de trinitate: Puto autẽ non alia
hic ad timendũ q̃ paſſionis et mortis cauſa a quibuſ
dam pretenditur. Interrogo autẽ eos qui hoc ita
exiſtimãt: an ratione ſubſiſtat vt mori timuerit: qui
omnẽ ab apoſtolis timorẽ mortis expellens ad glo
riam eos ſit martyrij adhortatus. quid enim ipſe in
mortis ſacramẽto doluiſſe exiſtimãdus eſt: qui po
ſe moriẽtibus vitã rependit? Deinde quẽ dolorem
mortis timeret: poteſtatis ſue libertate moriturus?
Si etiam paſſio honorificatura eũ erat: quomodo
triſtem eum metus paſſionis effecerat. HYLA.
Quia ergo meſtum dominũ fuiſſe legimus: cauſas
meſticie reperiamus. admonuerat ſuperius omnes
ſcandalizãdos: petrũ etiã domin⁹ ter negaturũ eſſe
reſpondit: aſſumptiſq̃ eo et iacobo et iohãne cepit
triſtis eſſe: ergo nõ ante triſtis eſt q̃ aſſummit: ſed
omnis metus illis eſſe cepit aſſumptis: atq̃ ita nõ
de ſe ortã eſt: ſed de eis quos aſſumpſerat meſtitu
do. HIERO. Cõtriſtabatur ergo dominus nõ ti-
more patiẽdi qui ad hoc venerat vt pateret: et petrũ
temeritatis arguerat: ſed propter infideliſſimũ Iu-
dam: et ſcandalũ omniũ apoſtolorũ: et reiectionem
populi iudeorũ: et euerſionẽ miſere hieruſal. DA
MA. in libro. iij. Vel aliter: omnia que de nõ ente
ad eſſe deducta ſunt a conditore: exeundi natura-
liter deſideriũ habẽt: et nõ exiſtere naturaliter fugi-
unt: et deus igitur verbũ homo fact⁹ eſt: habuit hoc
deſideriũ qð deſiderauit eſcã et potũ et ſomnũ: qui
bus. ſ. conſeruatur vita deſiderãs: et naturaliter ex
perientia hoꝝ fact⁹: et ecõtrario corruptiuorũ amo
tionẽ. vñ et tempore paſſionis quã voluntarie ſuſti-
nuit: habuit mortis timorẽ naturalẽ et triſticiã; eſt
enim timor naturalis aĩa volens diuidi a corpore.
propter eã q̃ ex principio a cõditore impoſita ẽ na-
turalẽ familiaritatẽ. HIE. Domin⁹ ergo noſter et
veritatẽ aſſumpti ꝓbaret hominis: vere quidẽ cõtri-
ſtatus ẽ: ſed ne paſſio in animo illius dominaret̃:
per paſſionẽ cepit cõtriſtari: aliud eſt enĩ cõtriſta-
ri: et aliud ĩcipere ꝯtriſtari. REMI. Deſtruitur au
tem ĩ hoc loco manichei qui dixerũt illũ phãtaſti-
cũ corpus aſſumpſiſſe: nihilomin⁹ et illi qui dixerũt
eũ verã animã nõ habuiſſe: ſed loco aĩe diuinitatẽ.
AVG. in lib. lxxxiij. q̃ſtionũ: Hui⁹mõi enĩ euãgeli-
ſtarũ narratiões: ꝑ quas chriſtũ et natũ de beata vir
gine maria cognouimus: et cõprehẽſum a iudeis: et
flagellatũ et crucifixũ atq̃ ĩterfectũ et ſepultũ ĩ mo-
numẽto: que oĩa ĩtelligere ſine corpore nemo põt
facta: nec figurate accipiẽda quiſq̃ vel clementiſſi-

mus dixerit: cū dicta ſint ab eis q̄ res geſtas vt me-
minerāt narrauerūt. Sic ergo iſti corpus eū habu-
iſſe teſtanť: ſicut ⁊ eū habuiſſe indicāt animā affe-
ctiones ille q̄ nō poſſūt eſſe niſi ī aīa: quas nihilo-
minus eiſdē euāgeliſtis narrātibꝫ legimꝰ: Et mira-
tus ē ieſus: ⁊ iratus: ⁊ cōtriſtatus. AMBRO. ſu-
per lucā: Cū ergo ī euāgelio iſta referunť: nō falſo
vtiqꝫ referunť. verū ille hos motus certiſſime diſpē-
ſatiōis gratia ita cū voluit ſuſcepit aīo hūano: vt cū
voluit factꝰ ē hō. Habemꝰ quidē ⁊ nos huiuſmodi
affectꝰ ex humane cōditiōis infirmitate: nō autem
ita dominꝰ ieſus: cuiꝰ īfirmitas fuit ex ꝑtāte. DA-
MA. in. iij. lib. Quapropter naturales noſtre paſſi-
ones ſm naturā ⁊ ſupra naturā fuerūt ī chriſto. ſm
naturā eni: qꝛ permittebat carni pati que ꝓpria. ſu-
per naturā autē: quia nō precedebāt ī eo volūtatez
naturalia: nihil eni coactū in chriſto cōſiderať: ſed
oīa volūtaria. volēs eni eſuriuit: volēs timuit ⁊ cō-
triſtatus ē. Et ideo de manifeſtatiōe triſtitie ſubdi-
tur: Tūc ait illis: triſtis ē aīa mea vſqꝫ ad mortē.
AMBRO. ſup lucā. Triſtis autē ē: nō ipſe ſed aīa.
Nō eni triſtis ſapīa: nō diuina ſubſtātia: ſed aīa. ſu-
ſcepit eni animā meā: ſuſcepit corpꝰ meum. HIE.
Nō autem propter mortem: ſed vſqꝫ ad mortē di-
citur cōtriſtatus: donec apoſtolos ſua liberet paſſi-
one. Dicāt qui irrationabilē ieſum ſumpſiſſe ani-
mā ſuſpicanť: quomō cōtriſteť ⁊ nouerit tempus
triſticie. Quis eni ⁊ bruta mereāt animalia: tamen
nō nouerūt nec cauſas neqꝫ tēpus vſqꝫ ad qḋ debe-
ant contriſtari. ORI. Uel aliter: Triſtis ē anima
mea vſqꝫ ad mortē. q. d. Triſtis cepta eſt ī me: non
ſemp: ſed vſqꝫ ad tempꝰ mortis: vt cū mortuꝰ fuero
peccato: moriar ⁊ vniuerſe triſticie: cuiꝰ principiuꝫ
tm̄ fuit ī me. Sequiť: Suſtinete hic ⁊ vigilate me-
cū. ac ſi dicat: Ceteros quidē iuſſi ſedere ibi quaſi in-
firmiores ab agone iſto ſeruās eos ſecuros. vos āt
quaſi firmiores adduxi: vt collaboretis mecū in vi-
gilijs ⁊ orationibꝰ: tamē ⁊ vos manete hic vt vnuſ-
quiſqꝫ in gradu ſue vocatiōis cōſiſtat: quoniā oīs
gratia quis fuerit magna habet ſuperiorē. HIE-
RO. Uel nō a ſomno ꝓhibet cuiꝰ tempꝰ nō erat ī-
minēte diſcrimie: ſꝫ a ſōno īfidelitatꝭ ⁊ corpe mītis.

Et progreſſuſ puſillū: procidit ī
faciē ſuā orās ⁊ dicens: Pater mi:
ſi poſſibile ē tranſeat a me calix iſte.
Uerūtamen non ſicut ego uolo ſed
ſicut tu. Et uenit ad diſcipulos ſu-
os ⁊ inuenit eos dormientes: ⁊ di-
cit petro: Sic nō potuiſtis una ho-
ra uigilare mecū? Uigilate ⁊ orate
ut nō intretis in tētationē. Spiritꝰ
quidē promptꝰ ē: caro autē īfirma.
Iterū ſcḋo abijt: ⁊ orauit dicens:
Pater mi: ſi nō poteſt hic calix trā-
ſire niſi bibaꝫ illū: fiat uolūtas tua.

Et uenit iterū: ⁊ inuenit eoſ dormi-
entes. Erāt enim oculi eorū graua-
ti: Et relictis illis: iterū abijt ⁊ ora-
uit tertio: eundē ſermonē dicēs.

ORI. Petrū magis de ſe cōfidentē ⁊ alios addu-
xit: vt videāt cadentē ī faciē: ⁊ diſcāt nō magna ſed
humilia de ſe ſapere: nec veloces eſſe ad promitten-
dū: ſed ſolliciti ad orandū. ⁊ iō diciť: Et progreſſus
puſillū. Nolebat eni lōge fieri ab eis: ſed iuxta eos
cōſtitutus orare. et qui dixerat: Diſcite a me quia
mitis ſum ⁊ humilis corde. laudabiliter ſe humili-
ans cadit in faciē. vñ ſequiť: Procidit ī fa. ſuā orās
⁊ dicēs: Mi pater ſi poſſi. ē: tranſeat a me calix iſte.
Manifeſtꝰ autē ī oratiōe ſua deuotionē quaſi di-
lectus ⁊ placēs diſpoſitōibus patris addidit: Uerū-
tamē nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu. Docēs vt non
oremus fieri noſtrā volūtatē ſed dei. ſm autē ꝙ ce-
pit pauere ⁊ triſtari ſm hoc orat calicē paſſiōis trā-
ſire: ⁊ nō ſicut ipe vult: ſed ſicut pater: hoc eſt ñ ſm
ſubſtantiā eius diuinā ⁊ īpaſſibilē: ſed ſm naturā
humanā ⁊ infirmā. ſuſcipiēs eni naturā carnis hu-
mane oēs ꝓprietates īpleuit: vt nō in phātaſia ha-
buiſſe carnē eſtimareť: ſed ī veritate. Propriū ē au-
tem hominis fidelis: primū quidē nolle pati aliqḋ
doloris maxime qḋ ducit: vſqꝫ ad mortē: qꝛ hō car-
nalis eſt. ſi autē ſic voluerit deus acquieſcere: quia
fidelis ē. nam ſicut multū cōfidere nō debemus ne
noſtrā virtutē videamur ꝓfiteri: ſic diffidere nō de-
bemus: ne dei adiutoris noſtri īpotētiā videamur
ꝓnunciare. Notādū ē autē quoniā marcꝰ quidē ⁊
lucas hocipſum ſcripſerūt: Iohānes autē orantē ie-
ſum: vt trāſiret ab eo calix nō ītroducit: qm̄ hi ma-
gis ſm humanā naturā eiꝰ exponūt de eo: q̄ ſcḋm
diuinā: Iohānes autē magis ſcḋm diuinā. Aliť au-
tem ieſus vidēs qualia erāt iudei paſſuri petētes eū
ad mortē dicebat: Pater ſi poſſibile ē: trāſeat a me
calix iſte. HIE. Uñ ſignāter dicit: Calix iſte. hoc ē
populi iudeoꝝ: qui excuſationē ignorātie habere ñ
poſſunt: ſi me occiderit: habētes legē ⁊ ꝓphetas q̄
vaticinanť. ORI. Rurſus vidēs quāta vtilitas to-
tius mūdi eſſet futura: ꝑ paſſionē ipſiuſ dicebat: Sꝫ
nō ſicut ego volo: ſed ſicut tu. i. ſi poſſibile ē: vt ſine
paſſiōe mea oīa iſta bona ꝓueniāt: que ꝑ paſſionē
meā ſūt ꝓuētura: trāſeat paſſio hec a me: vt ⁊ mū-
dus ſalueť: ⁊ iudei ī paſſiōe mea nō pereāt. Si aūt
ſine ꝑditione quorūdā multoꝝ ſalꝰ nō pōt ītrodu-
ci: q̄tum ad iuſticiā tuā trāſeat. Calicē autē hunc
q̄ bibiť in multis locis nomīat ſcriptura. Bibit au-
tem calicē totū q̄ patiť ꝓ teſtimonio q̄cq̄d fuerit
ei illatū. Effūdit autē accipiēs q̄ denegat: ne aliqḋ
patiať. AUG. Et ne quis eū putaret patris minu-
iſſe poteſtatē: ñ dixit: Si facere pōt: ſed Si fieri po-
teſt. vel ſi poſſibile ē: ac ſi diceret: Si vis. fieri enim
pōt quod ille voluerit. vñ ⁊ lucas hocipſum planꝰ
īſinuauit. nō eni ait: Si fieri pōt: ſed ſi vis. HYLA.
Uel aliter: nō ait: Trāſeat a me calix iſte. hec enim
eēt ꝓ ſe timētis oratio. ꝙ aūt vt a ſe trāſeat rogat:
nō vt ipſe ꝑtereať orat: ſed vt ī alterū illud qḋ ad ſe
trāſit accedat. Totus igiť ſupra eos q̄ paſſuri erant

metus ē:atq̄ iō ꝓ his orat q̄ paſſuri poſt ſe erāt di/
cēs: Trāſeat calix a me.i.quomō a me bibit: ita ab
his bibat ſine ſpei diffidētia:ſine ſenſu doloris:ſine
metu mortis. Jō autē ait: Si poſſibile eſt. q2 carni
⁊ ſanguini horrū terror ē.⁊ difficile ē eoꝝ acerbitate
corpa n̄ vinci hūana. Quod autē ait: Nō ſicut ego
volo:ſed ſicut tu.vellet quidē eos nō pati:ne forte ī
paſſiōe diffidāt:ſi cohereditatis ſue gloriā ſine paſ/
ſionis ſue difficultate mereant. Nō ergo vt nō pa/
tiantur rogat dicēs: Non vt ego volo:ſed vt tu.ait
eo ꝙ pater vult vt bibēdi calicis ī eos ex ipſo tran/
ſeat fortitudo: quia ex volūtate patris nō tam per
chriſtū vinci diabolū q̄ etiā p ei⁹ diſcipulos opor/
tebat. AVGV. Sic igitur chriſt⁹ hominē gerens
oſtēdit priuatā quandā hominis voluntatē: ī qua
⁊ ſuā ⁊ noſtrā figurauit:qui caput noſtrū ē: cū di/
cit: Trāſeat a me. Hec enī erat humana volūtas ꝓ/
priū aliquid tanq̄ priuatū volēs: ſed q2 rectū vult
eſſe hominē ⁊ ad deū dirigi ſubdit: Uerūtamē non
ſicut ego volo: ſed ſicut tu. ac ſi diceret: Uidete.in
me quia poteſ aliquid propriū velle: ⁊ ſi deus aliud
velit cōceditur hoc hūane fragilitati. hec vox capi/
tis:ſalus ē totius corporis. LEO. papa: Hec vox
omēs fideles īſtruxit:oēs cōfeſſores accēdit: omēs
martyres coronauit. Nā quis mūdi odia: quis ten/
tationū turbines: quis poſſet pſecutoꝝ ſuperare
terrores:niſi chriſt⁹ in omnib⁹ ⁊ pro omibus patri
diceret:fiat volūtas tua. Diſcāt igitur hāc vocē oēs
eccleſie filii:vt cū aduerſitas violēter alicui⁹ tētatio
nis incūbit:ſepato timore formidinis:accipiat tole
rantiā paſſiōis. ORIGE. Puſillū autē ꝓgredien
te ieſu ab eis:nec vna hora potuerūt vigilare eo ab/
ſente: ꝓpter qō orem⁹ vt nec modicū aliquando ie
ſus ꝓgrediatur. Sequitur: Et ve.ad diſcipulos ſuoſ
⁊ īuenit eos dormiētes. CHRY. Quia temp⁹ in/
tempeſte noctis erat: ⁊ oculi eoꝝ a triſticia erant
grauati. HYLA. Poſtq̄ ergo ad diſcipulos redit
⁊ dormiētes dephēdit: Petꝝ arguit.vn̄ ſequit:
Et dicit petro:ſic nō potuiſtiſ vna hora vigilare me
cū: Petrū ideo ex tribus arguit:q2 pre ceteris nō ſe
ſcādalizandū fuerat gloriat⁹. CHRY.in ho. Sed
quia ⁊ alij idē dixerūt:omniū etiā īfirmitatē arguit
qui enī mori ſimul cū chriſto elegerant: neq̄ ſimul
cū eo potuerūt vigilare. ORIGE. Jnueniēs aūt
eos dormiētes ſuſcitat verbo ad audiendū: ⁊ pcipit
vigilare dicēs: Uigilate ⁊ orate ne īretis in tētatio
nem.vt primū vigilem⁹ ⁊ ſic vigilātes orem⁹. Uigi/
lat qui facit opera bona: ⁊ q̄ ſollicite agit ne in ali/
quod tenebroſum dogma īcurrat:ſic enī vigilantis
exauditur oratio. HIERO. Jmpoſſibile ē huma
nam animā nō tētari. Ergo nō ait: Uigilate ⁊ ora.
ne tēte.ſed ne īretis in tēta.hoc ē ne vos tētatio ſu
peret. HYLA. Cur autē ne in tētationē venirent
admonere eos voluiſſet orare oſ̄dit dicēs: Spirit⁹
quidē ꝓmptus ē:caro autē īfirma. Nō enī de ſe h
dicit:ad eos enim hic ſmo cōuerſus ē. HIE. Hoc
autē eſt aduerſuſ temerarios: q̄ quod crediderīt pu
tant ſe poſſe cōſequi. Jtaq̄ quantū de ardore men
tis cōfidim⁹:tantū de fragilitate carnis timeamuſ.
ORIGE. Hic cōſiderandū ē vtrū ſicut omniū ca
ro infirma ē:ſic omniū ſpūs ꝓmptus ē: an omniū
quidē caro īfirma eſt:nō autē ⁊ omniū hominum

ſpūs ꝓmptus eſt:ſed tn̄ ſanctoꝝ: infideliū autē ⁊
ſpūs ſegnis ē ⁊ caro īfirma. Eſt autē ⁊ alio mō ca
ro infirma eoꝝ ſolū quoꝝ ſpūs ꝓmptus ē:qui cum
ſpū ꝓmpto opa carnis mortificat. Hos ergo vult
vigilare ⁊ orare:vt nō intrēt in tētationē: quoniā
qui ſpiritalior ē:ſollicitior debet eſſe: ne magnū bo
num ipſi⁹ grauē habeat lapſum. REMI. Uel ali/
ter his verbis oſ̄dit ſe verā carnē ex virgīe ſupſiſſe:
⁊ verā animā habuiſſe.vn̄ ⁊ nūc dicit ſpiritū ſuum
promptū eſſe ad patiendū:carnē vero infirmā time
re dolorē paſſiōis. Sequit: Jterū ſcdo abijt ⁊ ora/
uit dicēs: Pater mi ſi nō pōt calix iſte tranſire niſi
bibā illū.fiat volūtas tua. ORI. Eſtimo ꝙ calix il
le paſſiōis oīno a ieſu fuerat trāſiturus ſed cū diffe
rētia:vt ſiquidē biberet eū ⁊ ab ipſo trāſiret ꝯ mō
dū ab vniuerſo genere hominū. Si aūt non biberet
eū:ab ipſo quidē forſitā trāſiret ab hominib⁹ autē
nō trāſiret. Hūc ergo calicē paſſiōis volebat quidē
a ſe trāſire:ſic vt oīno neq̄ guſtaret amaritudinem
eius ſi tn̄ poſſibile eēt: q̄tum ad iuſticiā dei. Si aūt
nō poterat fieri magis volebat vt ſumeret eū ⁊ ſic
trāſiret ab eo ⁊ ab vniuerſo hominum genere q̄ vt
cōtra volūtatē paternā bibitionē eius effugeret.
GHRY.ī ho. Qō quidē ſecūdo vel tertio orat ex af
fectu.ſ.humane īfirmitatis quo mortē timebat cer
tificat ꝙ vere fact⁹ ē hō. Secūdo enī vel tertio ali
quid fieri ē marie demōſtratiuū ī ſcripturis. vn̄ io
ſeph dixit pharaoni: Qō vidiſtis ſcdo ad eandē ꝑ
tinēs: ſomnij firmitatis iudiciū ē. HIE. Uel alit:
Secūdo orat vt ſi niniue.i.gētilitas aliter ſaluari n̄
pōt:niſi aruerit cucurbita.i.iudea: fiat volūtas pa/
tris: q̄ nō eſt cōtraria filij volūtati dicēte ipſo ꝑ ꝓ
phetā: vt facerē volūtatē tuā de⁹ meus volui. HY
LA. Uel aliter: Paſſuris diſcipulis oēm ī ſe corpo
ris noſtri īfirmitatē aſſūpſit: crucīq̄ ſecū vniuerſa
q̄bus īfirmamur affixit: ⁊ iō trāſire ab eo calix n̄ po
teſt:niſi illū bibat:q2 pati niſi ex e⁹ paſſiōe nō poſſu
mus. HIE. Chriſt⁹ ſol⁹ orat ꝓ omibus:ſicut ⁊ ſo
lus patit ꝓ vniuerſis. Sequit enī: Et ve. iterū ⁊ ine
nit eos dor. Erāt enī oculi eoꝝ grauati. Langueſce
bāt enī ⁊ opprimebāt apoſtoloꝝ oculi negatione
vicina. ORI. Puto enī ꝙ nō tantū corpoꝝ oculi
q̄tū aiaꝝ grauati erāt: nondū.n.erat eis ſpūs dat⁹.
vn̄ nō eos rephendit: ſed vadēs iteꝝ orauit docens
vt nō deficiamus: ſed pmaneam⁹ ī oratiōe donec ī
petrem⁹ ea que poſtulare iā cepim⁹. vn̄ ſequit: Et re
lictis illis iterū abijt: ⁊ orauit tertio: eundē ſermo
nē dicēs. HIE. Tertio autē orauit: vt in ore duoꝝ
vel triū teſtiū ſtaret oē verbū. RABA. Uel iō tri
bus vicibus dn̄s orauit: vt nos a peccatis preteritis
veniā ⁊ pſentib⁹ mali tutelā: ⁊ futuris piculis cau/
telā orem⁹: ⁊ vt oēm orationē ad patrē ⁊ ad filiū ⁊
ad ſpiritū ſanctū dirigam⁹: ⁊ vt īteger ſpūs noſter
⁊ aīa ⁊ corp⁹ ſeruet. AVG. de queſti.euā. Nō ab
ſurde etiā itelligit ꝓpter trinā tētationē paſſionis
ter dn̄m oraſſe. Sicut enī tētatio cupiditatis trina
eſt:ita tētatio timoris trina ē. Cupiditati que in cu
rioſitate ē opponit tior mortis. ſic enī ī illa cogno/
ſcēdarū rerū ē auiditas: ita ⁊ ī iſta metus amittēde
talis noticie. Cupiditati vero honoris vl' laudis op
ponit timor ignominie ⁊ cōtumeliarū. cupiditati
autē voluptatis opponit timor doloris. REMI.

Uel ter orat ꝓ apoſtolis: ⁊ marie ꝓ petro qui ter erat eum negaturus.

Tũc uenit ad diſcipulos ſuos: ⁊ dicit illiſ: Dormite iã ⁊ requieſcite. Ecce appropiquabit hora: ⁊ filiꝰ hominis tradet in manus peccatorũ. Surgite eamꝰ. Ecce appropinquabit qui me tradet.

HYLA. Poſt orationẽ frequẽtẽ: pꝰ diſcurſus recurſuſqꝫ multiplices metũ demit: ſecuritatẽ reddit: in requiẽ adhortat. vñ dicit: Tũc venit ad diſ. ſuos ⁊ ait illis: dor. iã ⁊ requi. CHRY. i ho. Et quidem tũc vigilare oportebat: ſꝫ h dixit: vt oñderet: qm̃ neqꝫ viſum poſſẽt ferre futurorũ malorꝫ: ⁊ qm̃ eorꝫ nõ idiget auxilio: ⁊ qm̃ oĩno tradi eũ oportebat. HYLA. Uel hoc dicit: qꝛ volũtatẽ patris de diſcipulis iã ſecurꝰ expectabat: de qua dixerat: Fiat voluntaſ tua: q. ſ. trãſiturũ i nos calicẽ bibẽs ĩfirmitatẽ corporis noſtri: ⁊ timoris ſollicitudinẽ: ⁊ ipm̃ dolorẽ mortis abſorbuit. ORI. Uel nõ ẽ ille ipſe ſomnꝰ: quẽ iubet nũc diſcipulos ſuos dormire: ⁊ ille q̃ eis ſupius ſcribit cõtigiſſe. Illic enĩ dormiẽtes ĩuenit: nõ requieſcẽtes ſed grauatos oculos habẽtes. nũc autẽ ꝓcepit eis nõ ſimpliciter dormire: ſed cũ requie: vt ordo ſeruet: vt primũ quidẽ vigilemꝰ orãtes vt ñ itremꝰ i tẽtationẽ: vt poſtea dormiamꝰ ⁊ requieſcamus: vt cũ aliqs ĩuenerit locũ dño: tabernaculum deo iacob: aſcẽdat ſupra lectũ ſtratus ſui: ⁊ det ſõnũ oculis ſuis. Forſitã autẽ ⁊ aĩa nõ potẽs ſemper ſufferre labores: quaſi icarnata remiſſiões aliquas ſine reprehẽſiõe cõſequet: q̃ moraliter dormitiões dicunt: vt vſqꝫ aliquãtũ tẽporis habẽs remiſſionẽ renouata reſuſcitet. HYLA. Quod autẽ ad eos reuertẽs: dormiẽteſqꝫ reperiẽs primũ reuerſus obiurgat: ſcdo ſilet: tertio quieſcere iubet: rõ iſta eſt: ꝙ primũ poſt reſurrectionẽ diſpſos eos: ⁊ diffidẽtes ac trepidos rephendit. ſecundo omiſſo ſpũ ꝓaclito: grauatis ad cõtuendã euãgelij libertatẽ oculis viſitauit: nã aliquãdiu legis amore detẽti: quodã fidei ſomno occupati ſũt. tertio vero. i. claritatis ſue reditu ſecuritati eos quietiqꝫ reſtituet. ORI. Poſtqꝫ autẽ reſuſcitauit eos a ſomno: vidẽs i ſpũ appropinquantẽ iudã traditorẽ: q̃ nondũ videbat a diſcipulis eius dicit: Ecce appropin. hora: ⁊ filiꝰ homi. tradet i manꝰ peccatorꝫ. CHRY. i ho. Per h autem qđ dicit: Appropiquauit hora. oñdit quoniã diuine diſpoſitiõis erat: qđ gerebat. ꝑ h autẽ quod dicit: In manꝰ peccatorꝫ: demõſtrat quoniã illorꝫ neqͣtie h opus erat: nõ ꝙ ipe delicto eẽt obnoxiꝰ. ORI. Sed ⁊ nũc i manꝰ peccatorꝫ tradit ieſus: qñ hi qui vident ieſuꝫ credere habẽt eũ i manibꝰ ſuis: cũ ſint peccatores. Sed ⁊ quotiẽſcũqꝫ iuſtꝰ habẽs i ſe ieſũ i ꝑtãte factꝰ fuerit peccatorꝫ: Ieſus ẽ traditꝰ in manus peccatorꝫ. HIE. Poſtqꝫ ergo tertio orauerat: ⁊ apoſtolorꝫ timorẽ ſequentẽ pnĩa ĩpetrauerat corrigendũ: ſecurꝰ de paſſiõe ſua pergit ad ꝑſecutores: ⁊ vltro ſe ad ĩterficiẽdũ ꝑbet. vñ ſequit: Surgite eamus. q. d. Nõ vos ĩueniãt quaſi timẽtes vltro ꝑgamus ad mortẽ: vt cõfidentiã ⁊ gaudiũ paſſuri videant. Sequit enĩ: Ecce appropiquauit q̃ me tradet. ORI. Nõ dicit appropiquauit mihi: nec enĩ ipſi appropinqͣbat traditor eiꝰ q̃ ſe elõgauerat peccatiſ ſuis ab eo. AUG. de cõcor. euã. Uidet autẽ hic ſermo ſm̃ mattheũ ſibiipſi eſſe cõtrariꝰ. Quõ. n. dixit: Dormite iã ⁊ reqͤſcite: cũ cõnectat: Surgite eamꝰ. q̃ velut repugnãtia quidã cõmoti conãtur ita pronũciare qđ dictũ ẽ: Dormite iã ⁊ reqͤſcite tanqꝫ ab exprobrãte: nõ a ꝑmittẽte ſit dictũ: qđ recte fieret ſi eẽt neceſſe. Cũ vero marcus ita cõmemorauerit: vt cũ dixiſſet: Dormite iã ⁊ reqͤſcite. adiũgẽt: Sufficit: ⁊ deide ĩferret: Uenit hora. Ecce tradet filiꝰ hominiſ vtiqꝫ ĩtelligit pꝰ illud qđ eis dictũ ẽ: Dormite iaꝫ ⁊ reqͤſcite. ſiluiſſe dñm aliquãtũ: vt h fieret qđ ꝑmiſerat: ⁊ nũc ĩtuliſſe: Ecce appropiquauit hora. Propt̃ qđ ſm̃ marcũ poſitũ ẽ. Sufficit. i. ꝙ iã reqͤſcitiſ.

Adhuc eo loquente: ecce iudas unus de duodecim uenit: ⁊ cuꝫ eo turba multa cũ gladijs ⁊ fuſtibus: miſſi a ꝓcipibus ſacerdotũ ⁊ ſeniorib' populi: Qui autẽ tradidit eũ: dedit illis ſignũ dicẽs: Quẽcunqꝫ oſculatꝰ fuero ipſe ẽ: tenete eũ. Et cõfeſtim accedens ad ieſum dixit: Aue rabbi. Et oſculatꝰ ẽ eũ. Dixitqꝫ illi ieſuſ: Amice ad quid ueniſti? Tũc acceſſerũt ⁊ manus iniecerũt i ieſum: ⁊ tenuerunt eum.

GLO. Quia ſupius dictũ ẽ ꝙ dñs vltro ſe ꝑſecutoribꝰ exhibebat: cõñter euãgeliſta oñdit quõ ſit a ꝑſecutoribꝰ detẽtꝰ. vñ dicit: Adhuc eo loquẽte ecce iudas vnꝰ de duodeci venit. REMI. Unꝰ videlicet nũero: nõ merito. Hoc aũt dixit ad oñdendũ imane facinꝰ illiꝰ q̃ de apoſtolica dignitate factus fuerat ꝓditor. Sequit: Et cũ eo turba mlta cũ gladijs ⁊ fuſtibꝰ. Ut autẽ oñderet euãgeliſta ĩuidẽtiã illũ dephenſũ ſubiũgit: Miſſi a ꝓrici. ſacer. ⁊ ſenio. populi. ORI. Põt dicere aliqs quoniaꝫ ꝓpt̃ multitudinẽ eorũ q̃ iã crediderãt multi venerũt aduerſus eũ: timẽtes ne multitudo credẽtiũ de manibus eorũ tollerẽt eũ. Ego autẽ eſtio etiã alterã cãꝫ: quoniã q̃ putabãt i beelzebub eicere ſolere demõia arbitrabãt eũ et quibuſdã maleficijs poſſe effugere de medio volẽtiũ eũ tenere. Multi etiã nũc ſpiritalibus gladijs militãt cõtra ieſum: varijs. ſ. ⁊ diuerſis de deo dogmatibꝰ. Sequit: Qui autẽ tradi. eũ dedit eis ſignũ dicẽs: Quẽcunqꝫ oſculatꝰ fuero: ipe ẽ tenete eũ. Dignũ ẽ autẽ quare cũ ſm̃ faciẽ notꝰ eẽt oĩbus habitãtibꝰ i iudea q̄rere q̃ſi nõ cognoſcẽtibꝰ effigiẽ eiꝰ dedit eis ſignũ: Uenit autẽ traditio talis de eo ad nos: quoniã ñ ſolũ due forme i eo fuerũt: vna ſm̃ quã eũ oẽs videbãt: altera ſm̃ quã trãſfiguratus ẽ corã diſcipulis i mõte: ſed etiã vnicuiqꝫ apparebat ſm̃ ꝙ fuerat dignꝰ. ſicut ⁊ de maria ſcriptũ ẽ: ꝙ hꝫ ſaporẽ ad omnẽ vſum cõuenientẽ: ⁊ verbuꝫ dei nõ ſimiliter cũctis apparet. Propt̃ huiꝰmõi g

tranſfiguratiões eius ſigno īdigebāt. CHRY. in
ho. Uel iō ſignū eis dedit: qꝛ multotiēs detētus ab
ipſis ptrāſijt neſciētib⁹ eis: qđ ⁊ tūc factū eſſet: ſi ipe
voluiſſet. Sequit̃: Et cōfeſtim accedēs ad ieſum di
xit: Aue rabbi. ⁊ oſculat⁹ ē eū. RABA. Suſcipit
dñs oſculū traditoꝛis: nō ꝙ ſimulare nos doceat:
ſed ne proditionē fugere videat̃. ORI. Si autē
aliquis q̄rat: Cur oſculo iudas tradidit ieſum? ſm
quoſdā quidē voluit reuerētiā ad magiſtrū ſuare:
nō audēs maīfeſte ī eū irruere. ſm alios autē h̾ fe-
cit: timēs ne ſi forte ſe maīfeſtū aduerſariū ꝓbuiſſet:
ipe ei fieret cā euaſiōis: cū poſſet ſm opinionē ei⁹ ef
fugere: ⁊ facere ſe imperuiū. Ego aūt puto ꝙ oēs ꝓ
ditoꝛes veritatis amare veritatē fingētes: oſculo ſi-
gno vtunt̃. Oēs etiā heretici ſic̃ ⁊ iudas ieſu dicunt
Rabbi: Jeſus aūt placabilia rñdet. vñ ſequit̃: Dixit
ei illi ieſus: Amice ad quid vēiſti: Dicit autē amice
iꝓperās ſimulationē: h̾ enī noīe neminē bonorū
ī ſcripturis cognoſcim⁹ appellatū. ad malū. n. dici-
tur: Amice quo mō huc ītraſti? Amice nō facio ti-
bi iniuriā. AVG. ī ſer. de paſ. Dicit aūt: Ad q̇d ve
niſti: tāq̄ꝫ diceret: oſcularis ⁊ īſidiaris. noui q̄re ve-
neris. amicū fingis: cum ꝓditoꝛ ſis. REMI. Siue
Amice ad q̇d vēiſti h̾ fac: ſubītelligit̃. Sequit̃: Tūc
acceſſerūt ⁊ man⁹ iniecerūt ī ieſū ⁊ tenuerūt eum.
Tūc. ſ. qñ ipe ꝑmiſit. frequēter enī voluerūt: ſꝫ ñ po-
tuerūt. Exulta chꝛiſtiane ī cōmertio inimicoꝝ tuoꝝ
viciſti: quod iudas vendidit: ⁊ quod iudeus emit
tu acquiſiuiſti.

Et ecce unus ex his q̇ erāt cū ie
ſu: extendēs manū exemit gladiū
ſuū: ⁊ percutiēs ſeruū pꝛincipis ſa
cerdotū amputauit auriculā eius:
Tūc ait illi ieſus: Cōuerte gladiū
tuū ī locū ſuū. Oēs enī qui accepe
rint gladiū: gladio peribūt. An pu
tas qꝛ nō poſſū rogare pr̄e meū:
⁊ exhibebit mihi mō plus q̄ꝫ duo
decim legiōes angelorū. Quō ergo
implebuntur ſcripture? Quia ſic
opoꝛtet fieri.

CHRY. ī ho. Sicut lucas refert: dñs ī cena diſci-
pul̄ dixerat: Qui hꝫ ſaculū tollat ſimlr̄ ⁊ perā: ⁊ q̇ ñ
hꝫ vēdat tunicā ſuā ⁊ emat gladiū. ⁊ diſcipuli rñde
rūt: Ecce gladij duo hic. Cōueniēs aūt erat illic gla
dios eē ꝑꝑ agnū. ſ. paſchalē quē cōederāt. Audiētes
quoq̄ꝫ qñ venirēt pſecutoꝛes ad chꝛiſtū capiēdū:
a cena exeūtes gladiū ſūpſerūt ī auxiliū aduerſ⁹ pſe
cutoꝛes: q̄ſi ꝓ magiſtro ꝑliaturi. vñ hic dr̄: Et ecce
vn⁹ ex his q̇ erāt cū ieſu extēdēs manū exemit gla-
diū ſuū. HIERO. Jn alio euāgelio ſcriptum ē: ꝙ
petr⁹ h̾ fecerit eodē ardoꝛe quo ⁊ cetera fecit. vñ ſe-
quit̃: Et ꝑcutiēs ſer. prin. ſacer. ampu. auriculā ei⁹.
Seruus pꝛīcipis ſacerdotū malch⁹ appellat̃. auri-
cula quoq̄ꝫ que amputat̃ dextera ē. tranſitoꝛie di-
cendū ē ꝙ malchus. i. rex quondā populi iudeoꝝ
ſeruus fact⁹ eſt impietatis ⁊ deuoꝛatōis ſacerdotū.

Dextrāq̄ꝫ ꝑdidit auriculā: vt lr̄e vītatē audiat ī ſini-
ſtrā. ORI. Nam ſi videntur legē audire: modo cū
ſiniſtro auditu audiūt vmbrā traditiōis de lege nō
veritatē. Populus autē ex gentibus ſignificat⁹ ꝑ
petrū: per hocipſum quod crediderūt in chꝛiſtū: fa-
cti ſūt cauſa vt pꝛeciderent̃ iudeoꝝ auditio ꝑ dextera
RABA. Uel petrus nō tollit audiētibus intelli
gēdi ſenſum: ſed diuino ablato iudicio negligenti-
bus pādit. verū eadē dextera auris in his qui ex eo-
dem populo crediderūt diuina pietate priſtino re-
ſtituta eſt officio. HYLA. Uel aliter: Seruo prin
cipis ſacerdotū auricula ab apoſtolo deſecatur: po
pulo. ſ. ſacerdotio ſeruienti. per chꝛiſti diſcipulum ī
obediens auditus exciditur: ⁊ ad capacitatē verita-
tis hoc quod erat nō audiens amputatur. LEO
papa. in ſer. de paſ. Dominus autē zelantis apoſto-
li pium motū pꝛogꝛedi vltra nō patitur. vñ ſequit̃:
Tunc ait illi ieſus: Cōuerte gladium tuū in locum
ſuū. Contra ſacramentū erit religiōis noſtre: vt qui
moꝛi pro omnibus venerat: capi nollet. Dat ergo ī
ſe furētibus licentiā ſeuiendi: ne dilato gloꝛioſe cru
cis triumpho: ⁊ dominatio diabolica fieret lōgioꝛ
⁊ captiuitas humana diuturnioꝛ. RABA. Opoꝛ
tuit etiā vt actoꝛ gratie fideles patientiā ſuo exem-
plo doceret: ⁊ potius ad ſuſtinendū foꝛtiter aduer-
ſa inſtrueret: q̄ꝫ ad vindicandū ꝓuocaret. CHRY.
in ho. Ad hoc autē vt populo perſuaderetur cōmi-
nationē addit dicēs: Omnes enī qui acceperit gla
dium gladio ꝑibunt. AVGV. cōtra fauſtū: Jdeſt
oīs q̇ vſus fuerit gladio. Jlle autē vtit̃ gladio q̇ nul-
la ſupioꝛitate aut legitima ptāte vel iubēte vel cōce
dēte ī ſanguinē alic⁹ armat̃. Nā vtiq̄ꝫ dñs iuſſerat
vt ferrū diſcipuli e⁹ ferrēt: ſed nō iuſſerat vt ferirēt.
Quid ergo īdignū ſi petr⁹ poſt hoc peccatū factus
ē paſtoꝛ eccleſie: ſicut moyſes poſt ꝑcuſſum egyptiū
fact⁹ ē rectoꝛ ſynagoge. Uterq̄ꝫ enī nō deteſtabili ī
manitate: ſed emēdabili animoſitate regulā exceſ-
ſit: vterq̄ꝫ odio īꝓbitatis aliene: ſed ille fraterno:
iſte dñico lꝫ adhuc carnali tamē amoꝛe peccauit.
HYLA. Sed nō oībus gladio vtētibus mos ſolet
eē ꝑ gladiū: nā plures aut febꝛis aut ali⁹ accidēs ca
ſus abſumit q̇ gladio aut iudicij officio aut reſiſten
di latronib⁹ neceſſitate ſūt vſi. Et ſi ſm ſniam eius
oīs gladio vtēs gladio ꝑimeret̃: recte ad necē eoꝝ
gladi⁹ eximebatur qui eodē vtebant̃ ad facinus.
HIERO. Quo ergo gladio ꝑibit quicunq̄ꝫ gladiū
ſumpſerit: Jllo nempe qui igne⁹ vertit̃ ante paradi-
ſum: ⁊ gladio ſpūs qui in dei deſcribit̃ armatura.
HYLA. Recōdi ergo gladiū ꝓcipit dñs: quia eos ñ
humano: ſed oꝛis ſui gladio eſſet peremptur⁹. RE-
MI. Uel aliter: Qui gladio vtit̃ ad occidēdū homi
nē: ipe ſue pri⁹ malicie moꝛit̃ gladio. CHRY. in
ho. Nō ſolū autē mitigauit diſcipulos ꝑ cōminati-
onē pene: ſed etiā oſtēdendo ꝙ voluītarie hoc ſuſti-
nebat. vnde ſequitur: An putas quia non poſſum
rogare patrem meum: ⁊ exhibebit mihi modo plus
q̄ꝫ. xij. legiones angeloꝛum? Quia multa humane in
firmitatis oſtenderat: non videretur credibilia di-
cere: ſi dixiſſet ꝙ eos perdere poſſet. Et ideo dicit:
An putas quia non poſſum. HIERON. Quaſi
ſi diceret: Nō īdigeo duodecim apoſtoloꝝ auxilio:
etiā ſi oēs me defenderēt: qui poſſum habere. xij. le-

giones angeloꝝ. Una legio apud veteres ſex mili
bus hoīm cōplebať. de.xij. ergo legiōib⁹.lxxij. milia
angeloꝝ fiūt: in quot gētes hoīm lingua diuiſa eſt
ORIGE. Et hoc aūt demōſtrať: qꝛ ſm ſimilitu
dinē legionū militie mūdialis ſunt ⁊ angeloꝝ legi
ones militie celeſtis militātiū ↄtra legiones demo
nū. militia enī hoīs omīs ꝓpter aduerſarios intelli
giť cōſtituta. Nō aūt quaſi indigēs auxilio angelo
rū hoc dicebat: ſed ſm eſtimationē petri volētis ei
auxiliū ferre. Magiſ enī angeli op⁹ habent auxilio
vnigeniti filij dei: q̄ ipe illoꝝ. REMI. Poſſum⁹
etiā intelligere ꝑ angelos romanoꝝ exercitū: cū ty
to.ſ. ⁊ veſpaſiano omēs ligue aduerſus iudeā ſurre
xerūt: ⁊ impletū eſt: Quia pugnabat ꝓ eo orbis ter
rarū ↄtra inſenſatos. CHRY. in home. Nō ſolū
aūt ꝑ hoc timorē diſcipuloꝝ euacuat: ſed etiā ꝑ h̄
qꝰ ſcpturas in mediū introducit dicēs: Quō ḡ iple
būť ſcpture: qꝛ ſic oꝫ fieri. HIE. Hec ſnīa ꝓmptū
ad patiendū demōſtrat animū: qꝛ fruſtra prophete
cecinerit: niſi dominus eos vera dixiſſe ſua paſſio
ne aſſeueret.

In illa hora dixit ieſus turbis:
Tanq̄ʒ ad latronē exiſtiſ cū gladijs
⁊ fuſtib⁹ ↄphēdere me. Quotidie a
pud uos ſedebā docēs in tēplo: ⁊ n̄
me tenuiſtis. Hoc aūt totū factuʒ
eſt ut adiplerēť ſcripture ꝓphetaꝝ.
Tūc diſcipuli omēs relicto eo fuge
rūt. At illi tenētes ieſū duxerūt ad
cayphā p̄ncipem ſacerdotū: ubi ſcri
be ⁊ ſeniorēſ cōuenerāt. Petr⁹ autē
ſeq̄bať cū a lōge: uſq̄ʒ in atriū p̄nci
pis ſacerdotū. Et ingreſſus intro:
ſedebat cū miniſtris ut uiderʒ finē.

ORIGE. Poſtq̄ dixit petro: Recōde gladium
tuū quod eſt patiētie: poſtq̄ etiā auriculā reſtituit
amputatā: ſicut alter dicit euāgeliſta: qꝛ ſumme be
nignitatis initiū fuerat ⁊ diuine virtutis: ſubditur
In illa hora dixit ieſus turbis. vt ſi preterita benefi
cia nō recordātur vel preſentia recognoſcāt: Tāq̄
ad latronē exiſtis cum gladijs ⁊ fuſtib⁹ cōprehēde
re me. REMI. Ac ſi diceret: Latronis officiuʒ eſt
nocere ⁊ latitare. ego vero nemini nocui: ſʒ plures
ſanaui: ⁊ in ſynagogis ſemꝑ docui. Et hoc eſt quod
ſubditur: Quotidie apud vos ſedebā in templo do
cens: ⁊ nō me tenuiſtis. HIERO. Quaſi diceret:
Stultū eſt eū cum gladijs ⁊ fuſtib⁹ querere qui vl
tro ſe veſtris tradet manibus: ⁊ in nocte quaſi lati
tantē per proditorē inueſtigare qui quotidie in tē
plo docebat. CHRY. in home. Ideo autē eum in
templo nō tenuerūt: quia nō auſi erāt ꝓpter turbā
propter quod ⁊ domin⁹ foras exiuit: vt ex loco ⁊ tē
pore daret eiſ aptitudinē ſe capiēdi. Et hoc ergo do
cet quoniā niſi volūtarius permiſiſſet: nequaq̄ euʒ
capere valuiſſent. Deinde euāgeliſta queſtōem ſol
uit: propter quid dominus capi voluit: cuʒ ſubdit:
Hoc autem totum factū eſt vt adimplerētur ſcri
pture prophetarū. HIERO. Foderunt man⁹ me
as ⁊ pedes meos. Et alibi: Sicut ouis ad victimam
ductus eſt. Et in alio loco: Ab iniquitatib⁹ populi
mei duct⁹ eſt ad mortē. REMI. Quia enī omnes
prophete predixerūt chriſti paſſiōeʒ: ideo nō poſuit
fixum teſtimoniū: ſed generaliter dicit impleri vati
cinia omniū prophetarū. CHRY. in home. Diſci
puli autē qui quādo detētus eſt dominus permā
ſerūt: quādo locut⁹ eſt hec ad turbas: fugerūt. vnde
ſequitur: Tunc diſcipuli omnes relicto eo fugerūt.
ſciebāt enim quoniā iam non erat poſſibile effuge
re eo ſe volūtarie illis tradēte. REMI. In hoc ta
men facto demōſtratur fragilitas apoſtoloꝝ. qui
enī de ardore fidei promiſerāt ſe mori cum eccleſia
nūc timore fugiūt immemores ſue promiſſiōis. quō
etiā videm⁹ impleri in his qui ꝓ amore dei magna
ſe promittunt facturos: ⁊ poſtmodū nō implent:
non tamē deſperare debēt: ſed cum apoſtolis reſur
gere: ⁊ per penitētiā reſipiſcere. RABA. Myſti
ce autē ſicut petr⁹ qui culpā negatiōis penitētie la
chrymis abluit: recuperatōem eoꝝ oſtēdit: qui a mar
tyrio labunť: ita ceteri diſcipuli fugiētes cautelam
fugiēdi docent eos qui ſe min⁹ idoneos ad toleran
da ſupplicia ſentiūt. Sequiť: At illi tenētes ieſū ↄ
duxerūt ad caypham p̄ncipem ſacerdotū. AVG.
de qne. euā. Sed tamē p̄mo ad annā duct⁹ eſt ſoce
rū cayphe ſicut iohānes dicit: Duct⁹ eſt aūt ligatus
cū adeſſent in illa turba tribun⁹ ⁊ cohors: vt iohā
nes cōmemorat. HIERO. Refert autē ioſephus
iſtum caypham vnius tm̄ anni pontificatū precio
redemiſſe: cuʒ tamen moyſes deo iubente precepe
rit: vt pontifices patribus ſuccederent: ⁊ generati
onis in ſacerdotibus ſeries texeretur. non ergo mi
rum eſt ſi iniquus pontifex iniqua iudicet. RA
BA. Conuenit etiam actōni chaypha. i. inueſtiga
tor vel ſagax ad implendā ſuam nequitiam vel vo
mens ore: quia impudens fuit ad proferendū men
dacium: ⁊ ad perpetrādum homicidiū. Ideo auteʒ
illuc eum adduxerūt: vt cum conſilio omīa facerēt
vnde ſequitur: Ubi ſcribe ⁊ ſeniores cōuenerant.
ORIGE. Ubi cayphas eſt princeps ſacerdotum
illic cōgregantur ſcribe. i. litterati: qui preſunt litte
re occidenti: ⁊ ſeniores non in veritate: ſed in vetu
ſtate littere. Sequitur: Petrus autē ſequebať eum
a lōge. Non enim poterat de proximo eum ſequi:
ſed de lōginquo: nec tamē omnino recedēs ab eo.
CHRY. in ho. Mult⁹ enī erat feruor petri: qui cū
alios fugiētes vidiſſet: nō fugit: ſed ſtetit ⁊ intrauit
Si aūt ⁊ iohānes intrauit: tamē not⁹ erat p̄ncipi ſa
cerdotū. Longe autē ſequebať: quia erat dn̄ʒ nega
turus. REMI. Neq̄ʒ enim negare potuiſſet ſi do
mino ꝓximus adheſiſſet. Per hoc etiā ſignificať qꝛ
petrus dn̄m ad paſſiōem euntē erat ſecutur⁹. i. imi
taturus. AVGV. de cōcor. euange. Significatur
etiam eccleſiam ſecuturaʒ quidem hoc eſt imitatu
ram paſſiōes domini: ſed lōge differēter. eccleſia. n.
pro ſe patitur: at illi pro eccleſia. Sequitur: Et igreſ
ſus intro ſedebat cum miniſtris: vt videret finem.
HIERONY. Uel amore diſcipuli: vel humana
curioſitate ſcire cupiebat quid iudicaret de domi
no pōtifex: vtrum eum neci addiceret: an flagellis
ceſum dimitteret.

Pricipes aũt ſacerdotũ: ⁊ oẽ cõ
ſiliũ q̃rebãt falſũ teſtimoniũ ꝯtra ie
ſũ: ut eũ morti traderẽt: ⁊ nõ iuene
rũt: cũ multi falſi teſtes acceſſiſſent
Nouiſſime autẽ uenerũt duo falſi
teſtes ⁊ dixerũt: Hic dixit: Poſſũ
deſtruere tẽplũ dei: ⁊ poſt triduum
reedificare illud. Et ſurgẽſ pn̄ceps
ſacerdotum ait illi: Nihil rñdes ad
ea q̃ iſti aduerſũ te teſtificãt? Ieſuſ
aũt tacebat. Et pn̄ceps ſacerdotuꝫ
ait illi: Adiuro te ꝑ deũ uiuũ: ut di
cas nobiſ ſi tu es chriſt⁹ fili⁹ dei. Di
cit illi ieſus: Tu dixiſti. Uerũtamẽ
dico uobis: ãmodo uidebitis filiuꝫ
hois ſedẽtẽ a dextris uirtutis dei:
⁊ ueniẽtẽ in nubib⁹ celi. Tũc pn̄cepſ
ſacerdotũ ſcidit ueſtimẽta ſua dicẽſ
Blaſphemauit. Quid adhuc ege
mus teſtib⁹? Ecce nũc audiſtis blaſ
phemiã. Quid uobis uidet̃? At illi
rñdẽtes dixerũt: Reus eſt mortis.
Tunc expuerũt in faciẽ eius: ⁊ cola
phis eũ cederũt. alij autẽ palmaſ in
faciem eius dederũt dicẽtes: ꝓphe
tiza nobis chriſte: qs ẽ q te ꝑcuſſit?

CHRY. in ho. Cõgregatis pn̄cipib⁹ ſacerdotũ: ⁊
oia peſtilẽtie ꝯuẽticula: volebãt ſuis inſidijs iudi
cij formã iponere. vñ dicit̃: Pri. aũt ſacer. ⁊ oẽ cõſi.
quere. fal. teſti. cõtra ie. vt eũ mor. traderẽt. Sed ꝙ
fictũ erat iudiciũ: ⁊ oia tumult⁹ ⁊ turbatõis plena:
manifeſtat̃ ꝑ hoc qḋ ſubdit̃: Et nõ inue. cũ m̄l. falſi
teſtes acceſſiſſet. ORIGE. Falſa eni teſtimonia
tũc locũ habẽt: qñ cũ calore aliquo ꝓferũt̃. Sꝫ nec
color inueniebat̃ qui poſſet cõtra ieſum adiuuare
mẽdacia: q̃uis eẽnt multi grãm tribuere volentes
pn̄cipib⁹ ſacerdotũ: qḋ maximã laudẽ exhibet ieſu:
qui ſic oia irrepheñſibilr̃ dixit ⁊ fecit: vt nullã veriſi
militudinẽ inuenirẽt in eo repheñſiõis ⁊ mali ⁊ m̄l
ti aſtuti. Sequit̃: Nouiſſime aũt vene. du. fal. teſtes
⁊ dixe. hic dixit: poſ. deſtru. tẽ. dei: ⁊ poſt tri. ree. illõ
HIERO. Quõ aũt falſi teſtes ſunt: ſi ea dicunt q̃
dñm dixiſſe legim⁹? Sed falſus teſtis eſt qui nõ eo
dẽ ſenſu dicta intelligit: quo dicũt̃. dñs eni dixerat
de tẽplo corpis ſui: ſed in ipis verbis calũniant̃: vt
paucis additis vel mutatis quaſi iuſtã calũniã faci
ant. Saluator dixerat: Soluite tẽplũ hoc. iſti com
mutãt ⁊ aiũt: Poſſum deſtruere templũ dei. Uos
inquit ſoluite: nõ ego: quia illicitũ eſt vt nobiſipſis
inferam⁹ manus. deinde illi vertũt: Et poſt triduũ
reedificare illud vt prope de tẽplo iudaico dixiſſe vi
deretur. dñs autẽ vt oñderet animale ⁊ ſpirãs tem
plũ dixerat: Et ego in triduo reſuſcitabo illud. aliḋ
eſt edificare: aliud ſuſcitare. CHRY. in home. Sꝫ
quare nõ attulerũt in mediũ accuſatõem de ſolu
one ſabbati? quia multotiẽs eos ſup hoc cõfutaue
rat. HIERO. Ira aũt pceps ⁊ impatiẽs nõ inue
niẽs calũnie locũ: excutit de ſolio põtificẽ: vt vela
niam mẽtis motu corpis demõſtraret. vnde ſequit̃
Et ſur. pn̄ceps ſacer. ait illi: Nihil reſpõdes ad ea q̃
iſti aduer. te teſtificant? CHRY. in homel. Hoc
aũt dixit volẽs ab eo inexcuſabilẽ reſpõſiõem elice
re: vt ex ipa eum caperet. Inutilis aũt erat excuſati
onis reſpõſio: nullo eam exaudiẽte. Et ideo ſequit̃:
Ieſus aũt tacebat. Etenĩ ſolũ figura iudicij ibi erat
in veritate autẽ latronũ erat incurſus ſicut in ſpe
lunca: ⁊ ideo ſilet. ORIGE. Ex hoc aũt loco diſci
mus cõtẽnere calũniantiũ ⁊ falſorũ teſtiũ voces: vt
nec reſpõſione dignos eos habeam⁹ qui nõ conue
nientia dicũt aduerſus nos: maxime vbi maius eſt
libere ⁊ fortiter ſilere: q̃ꝫ defẽdere ſine vllo ꝓfectu.
HIERO. Sciebat enĩ quaſi deus quicq̄d dixiſſ
torquẽdũ ad calũniã. Quãto ergo ieſus magis tace
bat ad indignos reſpõſiõe ſua falſos teſtes ⁊ ſacer
dotes impios: tãtomagis põtifex furore ſupat⁹ eũ
ad reſpõdendũ ꝓuocat: vt ex qualibet occaſiõe ſer
monis locũ inueniat accuſandi. vñ ſequit̃: Et prin.
ſacer. ait illi: Adiuro te ꝑ deũ viuũ vt di. no. ſi tu es
chriſt⁹ filius dei. ORIGE. In lege quidẽ adiurã
di vſum aliquotiẽs inuenim⁹. eſtimo autẽ quoniã
nõ oportet vt vir qui vult ſm euangeliũ viuere ad
iuret alterũ. Si enĩ iurare nõ licet nec adiurare: ſed
⁊ qui reſpicit ieſum imperantẽ demonib⁹ ⁊ poteſta
teꝫ dantẽ diſcipulis ſuper demonia: dicet ꝙ ſm po
teſtatẽ datam a ſaluatore nõ eſt adiurare demõia.
Princepſ autẽ ſacerdotũ peccatũ faciebat inſidiãs
ieſu: ⁊ ideo imitabat̃ ꝓpriũ patrẽ: qui bis dubie in
terrogauit ſaluatorẽ: Si tu es chriſt⁹ fili⁹ dei. vnde
quis recte dicere poteſt quoniã dubitare de filio
dei vtrũ ipe ſit chriſt⁹: opus diaboli eſt. Non dece
bat autẽ dominũ ad adiuratõeꝫ pn̄cipis reſpõdere
ſacerdotũ quaſi vim paſſum: ꝓpter quod nec dene
gauit ſe filiũ dei eſſe: nec manifeſte ꝯfeſſus eſt. vñ ſe
quit̃: Dicit illi ieſus: tu dixiſti. Nõ. n. erat dign⁹ chri
ſti doctrina: ꝓpterea nõ eũ docet: ſed verbũ oris ei⁹
accipiẽs: in redargutõem ipi⁹ cõuertit. Sequit̃: Ue
rũtamẽ dico vo. ammo. vide. filiũ homi. ſedẽ. a dex.
virtutis dei. Uidetur mihi quoniã firmitatẽ quan
dam regaleꝫ ſignificat ſeſſio filij hominis. iuxta vir
tutẽ ergo dei qui ſol⁹ eſt virt⁹ fundat⁹ eſt qui acce
pit omnẽ poteſtatẽ a patre ſicut in celo ⁊ in terra.
Erit aũt quãdo hãc fundatõem videbũt etiã aduer
ſarij ꝙ a tpe diſpẽſatõnis incepit impleri. Uiderũt
enĩ ei⁹ diſcipuli eũ reſurgentẽ a mortuis ⁊ ꝑ hoc vi
derũt eũ fundatũ ad dextrã virtutis. Uel ꝙ ſm lõ
gitudinẽ ſempiternã que eſt apud deũ a ꝯſtõe mũ
di vſq̃ ad finẽ eſt vn⁹ dies. Nihil ergo mirũ ꝙ di
cit ſaluator: Ammodo. ſpaciũ eſt breuiſſimũ vſq̃ ad
finẽ oſtẽdẽs. ⁊ nõ ſolũ ſedẽtẽ eũ ad dextrã virtutis
viſuros prophetabat: ſed etiam venientẽ in nubib⁹
celi. vnde ſequit̃: Et veni. in nubibus celi. De nubes
ſunt ꝓphete ⁊ apoſtoli chriſti: quib⁹ mãdat pluere
cum oportet: ⁊ ſunt nubes celi non tranſeuntes: q̃

portantes imaginem celeſtis: ⁊ digne ſunt vt ſint ſedes dei quaſi heredes dei ⁊ coheredes chriſti. HIERO. Pōtificē autē de ſolio ſacerdotali fu-roꝛ excuſſerat: eadē rabies ad ſcindēdū veſtes ꝓuo-cat. vnde ſequit̄: Tūc p̄nceps ſacerdo. ſcidit veſtimē-ta ſua dicēs: Blaſphemauit. Conſuetudinis enī iu-daice eſt: ꝙ cū aliquid blaſphemiū ⁊ quaſi contra deū audierit: ſcindāt veſtimēta ſua. CHRY. ī ho-me. Hoc igit̄ fecit vt accuſatōnem redderet grauio-rē: ⁊ quod verbis dicebat: factis extolleret. HIE. Per hoc autē ꝙ ſcidit veſtimēta ſua: oſtēdit iudeos ſacerdotalē gloꝛiā ꝑdidiſſe: ⁊ vacuā ſedē habere pō-tificis. Dum enī veſtē ſibi diſcidit: ip̄m quo tegeba-tur velamētū legis abrupit. CHRY. in homelia: Cum ergo ſcidiſſet veſtimēta ſua: nō fecit ſentētiā a ſeipſo ſed ab alijs eam exquirit dicēs: Quid vobis videt̄: Sicut in cōfeſſis peccatis ⁊ blaſphemia ma-nifeſta fieri ſolet: ⁊ quaſi cogēs ⁊ violentiā inferēs ad ſentētiā ꝓferēdā preuenit auditoꝛē dicēs: Quid adhuc egem⁹ teſtibus: Ecce nūc audi. blaſphemiā: Que aūt fuit illa blaſphemia: Etenī ante eis cōgre-gatis dixerat: Dixit domin⁹ dn̄o meo: ſede a dextꝛis meis: ⁊ interp̄tat⁹ eſt eis ⁊ ſiluerūt: nec decetero cō-tradixerūt: qualiter ergo nūc qđ dictū eſt blaſphe-miam vocāt: Sequit̄: At illi reſpōdētes dixerunt: Reus eſt mortis. Ipſi accuſantes: ipſi diſcutientes: ipſi ſniam ꝓferētes. ORIGE. Quātū putas fuit erroꝛis: ip̄am p̄ncipalē omniū vitā reā mortis p̄nū-ciare: ⁊ p̄ tantorū reſurgētiū teſtimonia: nō reſpice-re fontē vite de quo in oēs reſurgētes vita fluebat. CHRY. in home. Ut aūt venatōem inuenientes ita ſuam demōſtrabāt ebrietatē: ⁊ inſania ferebāt. Sequit̄: Tūc expue. in fa. eius: ⁊ cola. eū ceciderūt. HIERO. Ut cōpleret̄ quod dictū eſt: Dedi ma-xillā meā alapis: ⁊ faciē meā nō auerti a cōfuſione ſputorū. Sequit̄: Alij aūt pal. in faci. ei⁹ dede. dicē. Propheti za no. chriſte: quis eſt qui te percuſſit: GLO. In cōtumeliā enī hoc dicit̄: qui ſe ꝓphetā haberi voluit a populis. HIERO. Stultū autē erat verberātib⁹ reſpōdere ⁊ ꝓphetare cedētē: cum palam ꝑcutiētis inſania videret̄. CHRY. ī home. Attēde aūt ꝙ euāgeliſta cū ſumma diligētia que vi-dent̄ eſſe exꝓbratiſſima exponit: nihil occultans aut verecūdans: ſed gloꝛiā exiſtimās maximā: domi-natoꝛē oꝛbis terrarū pro nobis talia ſuſtinere. Hoc aūt legam⁹ cōtinue: hoc noſtre mēti inſcribamus ⁊ in his gloꝛiemur. AVGV. de queſti. euāg. Quod autem dictū eſt: Expuerūt in faciē eius. ſignificauit eos qui p̄ſentiā gratie eius reſpuūt. Item tanq̄ȝ co-laphis euȝ cedūt: qui ei honoꝛes ſuos preferūt. Pal-mas in faciē eius dant: qui perfidia cecati: eum nō veniſſe affirmāt: tanq̄ȝ p̄ſentiā eius exterminātes ⁊ repellētes.

Petrus uero ſedebat foꝛis in a-trio: ⁊ acceſſit ad euȝ una ancilla di-cens: Et tu cū ieſu galileo eraſ. At ille negauit coꝛā omnib⁹ dicēs: Ne-ſcio quid dicis. Exeūte autē illo ia-nuam: uidit eū alia ancilla: ⁊ ait hiſ qui erant ibi: Et hic erat cū ieſu na-zareno. Et iterū negauit cum iura-mēto: quia nō noui hominē. Et p⁹ puſillū acceſſerūt qui ſtabāt ⁊ dixe-runt petro: Uere tu ex illis eſ. Nā ⁊ loq̄la tua manifeſtū te facit. Tūc cepit deteſtari ⁊ iurare: quia nō no-uiſſet hominē. Et continuo gallus cātauit. Et recoꝛdatus eſt petrus uerbi ieſu quod dixerat: p̄uſq̄ȝ gal-lus cātet: ter me negabis. Et egreſ-ſus foꝛas fleuit amare.

AVGV. de con. euā. Inter p̄dictas dn̄i ɔtume-lias trina negatio petri facta eſt: quā nō oēs euan-geliſte eodē oꝛdine narrāt. Lucas eīȝ explicat prius tētatōem petri: tūc demū cōtumelias dn̄i. Sȝ mat-theus ⁊ marc⁹ eas p̄mo cōmemoꝛāt: ⁊ deinde petri tentatōem. Sic enī hic ſequit̄: Petr⁹ vero ſedebat foris in atrio. HIERO. Foꝛis ſedebat vt videret exitū rei: ⁊ nō appropiquabat ieſu: ne miniſtris ali-qua ſuſpicio naſceret̄. CHRY. in homel. Et qui quādo detentū magiſtrū vidit ſolū: ita efferbuit vt gladiū euaginauerit: ⁊ auriculā abſciderit: quando cōtumelias chriſti audiuit negatoꝛ efficitur: ⁊ vilis puelle minas non ſuſtinet. Sequit̄ enī: Et acceſſit ad eum vna ancilla dicēs: Et tu cū ieſu gali. eras. RABA. Quid ſibi vult quia p̄ma eū ꝓdit ancilla cū viri magis euȝ potuerit recognoſcere: niſi ꝙ iſte ſexus peccare in nece dn̄i videret̄: vt eius paſſiōe re-dimeret̄. Sequit̄: At ille negauit coꝛā omnib⁹ dicēſ Neſcio quid dicis. Palā coꝛam omnib⁹ negauit: quia ſe manifeſtare expauit qđ dicebat̄ ſe neſcire: reſpondit: quia pro ſaluatoꝛe adhuc moꝛi noluit. LEO papa in ſer. de paſ. Ob hoc aūt ſicut appareȝ heſitare permiſſus eſt: vt in eccleſie p̄ncipe remediū penitētie conderet̄: ⁊ nemo auderet de ſua virtute confidere: quādo mutabilitatis periculū: nec btūs petrus potuiſſet euadere. CHRY. in home. Non ſolum autē ſemel ſed et ſecūdo ⁊ tertio negat ī bre-ui tempe. vnde ſequit̄: Exeūte aūt eo ianuā: vidit eū alia ancilla ⁊ ait his qui erāt ibi: Et hic erat cū ieſu nazareno. AVGV. de con. euāge. Intelligit̄ autē ꝙ poſtq̄ȝ exijt foꝛas cum iam ſemel negaſſet: galluſ cātauit primū quod marcus dicit. CHRY. in ho-me. Ut oſtēdat ꝙ neq̄ȝ vox galli eum a negatōe de-tinuit: neq̄ȝ in memoꝛiā ſue promiſſiōis reduxit. AVGV. de concoꝛ. euange. Non autē foꝛis an-te ianuam iterum negauit: ſed cum rediſſet ad focū neq̄ȝ enī iam exierat ⁊ foꝛis eum vidit altera ancil-la: ſed cum exiret eum vidit. i. cum ſurgeret ⁊ exiret animaduertit: ⁊ dixit his qui erant ibi. i. qui ſimul aderāt ad ignem in atrio: Et hic erat cum ieſu naza-reno. Ille autē qui foꝛas exierat: hoc audito regreſ-ſus eſt: vt ſe quaſi purgaret negando. Uel quod eſt credibilius: non audiuit quod de eo dictum fuerat cum foꝛas exiret: et poſteaq̄ȝ rediſt quod dictuȝ eſt ei quod lucas commemoꝛat. Sequitur: Et iterum

negauit cum iuramēto: quia non noui hominē.
HIE. Scio quoſdā pio affectu erga apoſtolū petri locū hūc ita interptatos: vt diceret petrū hominem negaſſe: nō deū: ⁊ eſſe ſenſum: Neſcio hoīem. quia ſcio deū. Hoc ꝗ̄ friuolū ſit: prudēs lector itelligit. ſi enī iſte nō negauit: ergo mētitꝰ eſt dominus qui dixerat: Ter me negabis. RAB. In hac aūt negatōe petri dicimꝰ nō ſolū abnegare chriſtū: qui dicit eū non eſſe chriſtū: ſed qui eū ſcit negat ſe eſſe chriſtianū. AVG. de cō. euāg. Nūc iam de tertia negatōne inſpiciamꝰ. Sequit̄ enī: Et poſt puſil. acceſ. qui ſta. ⁊ dixe. petro: Uere ⁊ tu ex illiſ es. Lucas aūt dixit: Interuallo facto quaſi hore vniꝰ vt eum cōuicāt. cōſequēter adiūgūt: Nā ⁊ loquela tua manifeſtū te facit. HIE. Nō quo alteriꝰ ſermōis eēt petrꝰ aut gētis externe: omēs quippe hebrei erāt et qui arguebāt: ⁊ qui arguebat̄: ſed quo vnaqueq; prouicia hab; ꝓprietates ſuas ⁊ vernaculū loquēdi ſonū vitare nō poſſit. REMI. Uide aūt ꝗ̄ ſint noxia prauoꝝ hoīm colloquia: ipa quippe coegerunt petrū negare dn̄m: quē pus cōfeſſus fuerat eſſe dei filiū. Sequit̄ enī: Tūc cepit deteſtari ⁊ iurare: quia nō nouiſſet hoīem. RABA. Nota quia pⁱmū ait Neſcio quid dicis. ſecūdo cum iuramēto negat. tertio cepit deteſtari ⁊ iurare: quia nō nouit hominē. Perſeuerare quippe in peccato dat incremētū ſcelerū: ⁊ quia minima ſpernit: cadit in maiora. REMI. Spiritaliter aūt per hoc ꝙ petrꝰ ante pⁱmū galli cantū negauit: illi deſignāt̄ qui ante chriſti reſurrectōem nō credebāt eū eſſe deū eiꝰ morte turbati. Per hoc aūt ꝙ poſt galli cantum negauit: illi deſignātur qui in vtranq; dn̄i nām ⁊ ſm̄ deū ⁊ ſm̄ hominē errant. Per pⁱmā aūt ancillā deſignat̄ cupiditas: per ſecundā carnalis delectatio: per illos qui aſtabant demones intelligūtur: his enī trahuntur hoīes ad chriſti negatōem. ORIGE. Uel ꝑ pⁱmā ancillā intelligit̄ ſynagoga iudeoꝝ: qui frequēter compulerūt denegare fideles: per ſecundā congregatio gentiū: qui etiā perſecuti ſunt chriſtianos: ꝑ tertiaz ſtātes in atrio miniſtri hereſum diuerſarū. AVGV. de que. euan. Ter etiā petrꝰ negauit: nā ⁊ error hereticoꝝ de chriſto tribꝰ generibꝰ terminatur. Aut enī ex diuinitate: aut humanitate: aut de vtroq; fallunt̄. RAB. Poſt tertiā aūt negatōnē ſequit̄ galli cantꝰ: ⁊ hoc eſt quod ſubdit: Et cōti. gallus cātauit. Per quē; doctor eccleſie intelligit̄ qui ſomnolētos increpans ait: Euigilate iuſti: ⁊ nolite peccare. Solet aūt ſacra ſcriptura ſepe meritū cauſarū per ſtatū deſignare temporū. vnde petrꝰ qui media nocte peccauit: ad galli cantū penituit. vnde ſequit̄: Et recordatꝰ eſt petrꝰ verbi ieſu quod dixerat: Priuſq; gallus cantet: ter me negabis. HIERO. In alio euāgelio legimꝰ ꝙ poſt negatōnem petri ⁊ galli cantū reſpexit ſaluator petrū: ⁊ intuitu ſuo eū ad amaras lachrymas ꝓuocauit: non enī fieri poterat vt in negatōis tenebris pmaneret: quē lux reſpexerat mūdi. vnde ⁊ hic ſequit̄: Et egreſſus foras fleuit amare. In atrio enim cayphe ſedēs nō poterat agere penitentiā. vnde foras egredit̄ de impioꝝ cōſilio vt pauide negatōis ſordes amaris fletibꝰ lauet. LEO papa: Felices o apoſtole ſancte lachryme tue: que ad diluendā culpā negatiōis: virtutē ſacri habuere baptiſmatiſ. Affuit enī dextra domini ieſu chriſti: qui labentē te priuſq; deciperēris: ⁊ firmitatem ſtandi in ipo cadēdi ꝑiculo recepiſti. cito itaq; ad ſoliditatē rediit petra: tanq; recipiēſ fortitudinē vt qui tūc in chriſti expauerat paſſione: in ſuo poſt ſupplicio nō timeret: ſ; cōſtās pmaneret. XXVII

Mane autē facto: cōſiliū inierūt oēs pⁱncipes ſacerdotū ⁊ ſenioreſ populi aduerſus ieſum: ut eū morti traderēt. Et uinctū adduxerūt eū: ⁊ tradiderūt pōtio pilato preſidi. Tūc uidēs iudas qui eū tradidit ꝙ dānatus eēt: penitētia ductus retulit trigīta argenteos pⁱncipibꝰ ſacerdotū ⁊ ſenioribus dicēs: Peccaui: tradēs ſanguinē iuſtū. At illi dixerūt: Quid ad nos? Tu uideris. Et proiectis argēteis in templo receſſit: ⁊ abiens laqueo ſe ſuſpendit.

AVGV. de con. euange. Cōtexuerat ſuperius euangeliſta narratiōe; in his que cū domino acta ſunt vſq; ad mane. Sed poſtea rediit ad narrandū petri negatōem: qua terminata rediit ad mane: vt inde cetera cōtexeret. Et hoc eſt quod dicit̄: Mane autē facto conſiliū inierunt omnes pⁱncipes ſacerdotū ⁊ ſeniores populi aduerſus ieſum: vt eum morti traderēt. ORIGE. Putātes per mortem extiguere eius doctrinā ⁊ fidem apud eos qui crediderūt in eum quaſi in filiū dei. Talia autē conſiliantes: alligauerūt ieſum ſoluentē a vinculis. vnde ſequitur: Et vinctū adduxerūt eum: ⁊ tradiderūt pōtio pilato pſidi. HIERO. Uide ſollicitudinem ſacerdotū in malum. tota nocte vigilarūt vt homicidium facerēt: ⁊ vinctum tradiderūt pilato. Habebant enim hunc morem: vt quē adiudicaſſent morti: ligatū iudici traderēt. RABA. Attamē notandum ꝙ non tūc pⁱmū ligauerūt: ſed mox comprehenſum in orto: vt iohānes declarat. CHRY. in home. Ideo autē eum non occulte interfecerūt: quia nō habebāt eius glorie detrahere. multi enī eū admirabātur: ⁊ propter hoc ſtuduerūt publice et coram hominibus eum occidere: ⁊ ideo ad pſidē duxerūt. HIERO. Uidens autē iudas dominū adiudicaſſe morti: preciū retulit ſacerdotibꝰ: quaſi in poteſtate ſua eſſet perſecutorū immutare ſententiam. vnde ſequitur: Tunc videns iudas qui tradit eum ꝙ damnatus eſſet: penitētia ductus retulit trigīta argēteoſ pⁱncipibꝰ ſacerdotū ⁊ ſenioribus populi dicēs: Peccaui: tradēs ſanguinē iuſtum. ORIGE. Reſpōdeant mihi qui de naturis quādā fabulas introducūt: vnde ē ꝙ iudas cognoſcēs peccatū ſuū dixit: Peccaui: tradēs ſanguinē iuſtum: niſi ex bona plātatōe mētis ⁊ ſeminatōe virtutis q̄ ſeminata eſt in q̄libet rōnali aīa: quā non coluit iudas: ⁊ iō cecidit in tale pctm̄. Si aūt nature perditi

eſt aliquis hominū: magis huiuſ nature fuit iudas. Et ſiquidē poſt reſurrectōem chriſt⁹ hoc dixiſſet iudas: forſitā erat dicēdū qm̄ cōpulit eū penitere de peccato ip̄a virt⁹ reſurrectōis. Nūc aūt vidēs eum traditū eſſe pilato penituit: forſitan recordat⁹ q̄ frequēter ieſus dixerat de ſua reſurrectōe futura. Forſitā ⁊ ſathanas qui ingreſſuſ in eū fuerat: pſto fuit ei donec ieſuȝ traderet pilato. Poſtq̄ȝ aūt fecit qđ voluit receſſit ab eo: quo recedēte pn̄iam cepe potuit. Sed quō vidit iudas qm̄ cōdēnat⁹ eſt: nōduȝ enī a pilato fuerat interrogat⁹: forſitā dicet aliq̄s qm̄ ꝯſideratōe mētis ſue vidit exitū rei ex eo ꝙ traditū aſperit. Ali⁹ āt dicet: qm̄ qđ ſcriptū ē: Uidēſ iudas qꝛ ꝯdēnat⁹ eſt. ad iudā referſ: tūc enī ſenſit maliū ſuū: ⁊ intellexit ſe ꝯdēnatū. LEO pa. Dicendo enī: Peccaui tradēs ſanguinē iuſtū. in impietatꝭ ſue pfidia pſtitit: qui ieſum nō dei filiuȝ: ſed nr̄e tm̄mō ꝯditōis hoiem: etiā inter extrema mortis ſue picula credidit: cui⁹ flexiſſet miam ſi eius oīpotētiā nō negaſſet. CHRY. in home. Uide aūt qm̄ pn̄iaȝ agit qm̄ cōpletū eſt ⁊ finē accepit peccatū. Nō enī pmittit diabol⁹ eos qui nō vigilāt videre malū an̄q̄ȝ pficiat. Sequiſ: At illi dixerūt: Quid ad nos: tu videris. Ac ſi dicāt: Quid ad nos ptinet ſi iuſt⁹ ē: tu videris .i. op⁹ tuū quale ſit manifeſtabiſ. Quidā aūt cōiunctim voluerūt legere hec verba vt ſit ſenſuſ: cui⁹ eſtimatōis deputaris apud nos qui eū quē tradidiſti: iuſtū cōfiteris: ORIG. Recedēte autē ab aliquo diabolo: obſuat tēpuſ iterū: ⁊ poſtq̄ȝ cognouerit ⁊ ad ſecūdū peccatū induxerit: obſuat etiā tertie deceptōis locū. Sicut ille qui p̄mo vxorē pr̄is habuit de h̄ malo poſtea penituit. Sed poſtea diabol⁹ voluit hācip̄aȝ triſticiā exaggerare vt ip̄a triſticia abūdātior facta abſorberet triſtātē. Siꝉe aliq̄d factuȝ ē in iuda. Poſtq̄ȝ .n. penituit nō ſeruauit cor ſuū: ſed ſuſcepit abūdantiorē triſticiā a diabolo ſibi ſubmiſſam: qꝛ voluit eū abſorbere. vn̄ ſequiſ: Et abiēs laq̄o ſe ſuſpēdit. Si aūt locū pn̄ie req̄ſiſſet: ⁊ tp̄s pn̄ie obſeruaſſet: forſitā inueniſſet eū qui dixit: Nolo mortē pctōris. Uel forte exiſtimauit p̄uenire magiſtruȝ moriturū: ⁊ occurrere ei cum aīa nuda vt cōfitēs ⁊ dep̄cās miam mereret: nec vidit qꝛ nō cōuenit ſeruū dei ſeip̄m expellere de hac vita: ſed expectare dei iudiciū. RABA. Suſpēdit aūt ſe laq̄o: vt ſe oſn̄deret celo terreq̄ȝ peroſum. AVG. de queſ. no. ⁊ ve. teſta. Sed occupatis p̄ncipib⁹ ſacerdotū ad necem dn̄i a mane vſq̄ȝ ad horā nonā quō iudeis retuliſſe preciū ſanguinis qđ accepat ante crucē dn̄i ꝓbaſ ⁊ dixiſſe illis ī tēplo: peccaui ꝙ tradideri ſanguineȝ iuſtū: cū cōſtet oēs p̄ncipes ⁊ ſeniores an̄ paſſiōem dn̄i nō fuiſſe in tēplo. Quippe cū in cruce poſito inſultarent ei. Nec .n. fide pōt ꝓbari: qꝛ ante paſſionē dn̄i relatū eſt cū ſine m̄lta que ante facta ꝓbātur: ⁊ nouiſſima ordināſ. Sed ne forte poſt horā nonaȝ factū ſit: vt vidēs iudas occiſuȝ ſaluatorē: ⁊ ob hoc velū tēpli ſciſſum: terrā tremuiſſe: ſaxa fiſſa: elemēta cōterrita: ip̄o metu corrept⁹ doluerit. Sed poſt horam nonā occupati erāt vt exiſtimo ſeniores ⁊ p̄ncipes ſacerdotū ad celebratōnem paſche. Sabbato aūt ſm̄ legē nō licet nūmos portare: ac p hoc non ē probabile apud me quo die immo tēpore laqueo vitam finierit iudas.

Principes autēȝ ſacerdotū acceptis argēteis dixerūt: Nō licet eos mittere in corbonā: quia preciū ſanguiniſ eſt. Cōſilio aūt īito: emerūt ex illis agrū figuli in ſepulturā peregrinorū: ꝓpter hoc uocat⁹ eſt ager ille acheldemach: hoc eſt ager ſāguinis: uſq̄ȝ in hodiernū diē. Tunc impletū eſt quod dictū eſt p hieremiā ꝓphetā dicētē: Et acceperūt triginta argēteos ꝑciū appꝑciati quē appreciauerūt a filijs iſrł: ⁊ dederūt eos i agrū figuli: ſicut ꝯſtituit mihi dn̄s.

CHRY. in home. Quia p̄ncipes ſacerdotū nouerant ꝙ occiſiōem emerāt a propa cōſciētia cōdemnati fuerūt: ⁊ ad hoc oſtēdendū ſubdit euāgeliſta. P̄ncipes aūt ſacerdotū acceptis argēteis dixerunt Non licet eos mittere in corbonā: quia preciū ſanguinis eſt. HIE. Uere culicē liquētes ⁊ camelum glutiētes. ſi enī ideo non mittūt pecuniā in corbonā hoc eſt in gazophylatiū ⁊ dona dei: quia p̄ciūm ſanguinis eſt: cur ip̄e ſanguis effundiſ? ORIG. Uidebāt autē quoniā circa mortuos magis eaȝ pecuniā cōueniebat expendi que preciū ſanguis erat. Sed quia ⁊ inter loca mortuorū ſunt differētie: vſi ſunt precio ſanguinis ieſu ad cōparationē agri figuli alicuius: vt in eo pegrini ſepelianſ: non ſm̄ votum ſuū in monumētis paternis. vnde ſequiſ: Cōſilio aūt inito emerūt ex illis agrū figuli in ſepulturā peregrinorū. AVG. in ſer. de ce. do. Prouidentia aūt dei factū puto vt preciū ſaluatoris nō peccatoribus ſumptū prebeat: ſed peregrinis requiē ſubminiſtret: vt iam exinde chriſt⁹ ⁊ viuos ſanguinis ſui paſſione redimat: ⁊ mortuos precioſa paſſiōe ſuſcipiat. Precio ergo dominici ſanguinis ager figl̄i cōparaſ. Legim⁹ in ſcripturis ꝙ toti⁹ generis hūani ſalus redempta ſit ſanguine ſaluatoris. Ager ergo iſte mundus hic totus eſt. Figulus autē qui mundi poſſit habere dominatū: ipſe eſt qui vaſcula corporis noſtri fecit de limo. Iſtius itaq̄ȝ figuli ager chriſti ſanguine emptus eſt: peregrinis inquaȝ qui ſine domo patria ⁊ toto orbe exules iactabanſ: requies chriſti ſanguine prouideſ. Iſtos autē pegrinos eſſe dicimus deuotiſſimos chriſtianos: qui renunciantes ſeculo: nihil poſſidētes in mundo: in chriſti ſanguine requieſcūt. Sepultura enim chriſti nihil aliud eſt q̄ȝ requies chriſtiani. Conſepulti enim ſumus: ſicut ait apoſtolus cuȝ illo per baptiſmum in morte. Nos ergo peregrini in hoc mundo ſumus: ⁊ tanq̄ȝ hoſpites in hac luce verſamur. HIERO. Qui etiam peregrini eramus a lege et prophetis praua iudeoꝝ ſtudia ſuſcepimus in ſalutem. ORIGE. Uel peregrinos dicimus qui vſq̄ȝ ad finem extranei ſunt a deo: nam iuſti conſepulti ſunt chriſto ī monumēto nouo qđ exciſū ē ī petra. Qui aūt alieni ſunt: a deo vſq̄ȝ in finē ſepulti ſunt

in agro figuli operātis lutū: qui precio ſanguis eſt
comparat⁹: ⁊ ager ſanguinis nominaẗ. vnde ſeq̄tur
Propter hoc vocat⁹ eſt ager ille acheldemach: hoc
eſt ager ſanguinis vſq₃ in hodiernā diem. GLO.
Quod referendū eſt ad temp⁹ quo euāgeliſta h̄ ſcri
pſit. deinde cōfirmat idē ꝓphetico teſtimonio di.
Tunc impletū eſt quod dictū eſt per Iſaiā prophe
tam dicentē: Et acceperūt trigīta argēteos preciuꝫ
appreciati quē appreciauerūt a filijs iſrael: ⁊ dede-
runt eos in agrū figuli: ſicut conſtituit mihi domi
nus. HIERO. Hoc in hieremia penitus non in-
uenitur: ſed in zacharia qui penultimus eſt duode-
cim prophetarū quedaꝫ ſimilitudo refertur: ⁊ q̄q₃
ſenſus non multū diſcrepet: tamē ordo ⁊ verba di-
uerſa ſunt. AVGV. de cōcor. euāge. Siquis ergo
putat ideo fidei euāgeliſte aliquid derogandū: pri-
mo nouerit non omnes codices euangelioꝝ habe
re: q̄ per hieremiā dictū ſit: ſed tm̄modo per ꝓphe
tam. Mihi autē hec non placet defenſio: quia et
plures codices habēt hieremie nomen ⁊ antiquio-
res: ⁊ nulli fuit cauſa cur adderet hoc nomē: ⁊ mē-
doſitas fieret. Cur autē tolereẗ fuit vtraq₃ cauſa vt
hoc audax imperitia faceret: predicta queſtiōe tur
bata. Potuit autē fieri vt animo matthei euāgeliū
ſcribētis: pro zacharia hieremias occurreret: vt fie-
ri ſolet: quod tamē ſine vlla dubitatōne emēdaret
ſaltem ab his admonitus: qui ipo adhuc in carne
viuente hec legere potuerūt: niſi cogitaret recorda-
tionis ſue que ſpirituſancto regebatur: non occur-
riſſe aliud pro alio nomē prophete: niſi quia domi
nus hoc ita ſcribi cōſtituit. Cur autē conſtituerit:
prima cauſa eſt: quia ſic inſinuaẗ ita omnes ꝓphe
tas vno ſpiritu locutos: mirabili inter ſe conſenſio-
ne conſtare: vt hoc multo amplius ſit: q̄ ſi omniū
verba prophetarū vno vnius hominis ore demon-
ſtrētur. ⁊ ideo indubitāter accipi debēt quecūq₃ ꝑ
eos ſpirituſſanct⁹ dixit: ⁊ ſingula eſſe omniū: ⁊ om
nia ſingulorū. Si eni hodie quiſq₃ volēs alicui⁹ ver
ba iudicare: dicat nomē alteri⁹ in quo dicta ſunt:
qui tamē ſit amiciſſimus illius: cuius verba dicere
voluit: ⁊ cōtinuo recordatus alium pro alio ſe di-
xiſſe ita ſe corrigat: vt tamē dicat: bene dixi: nihil a-
liud intuens niſi inter ambos eſſe concordiā: q̄ꝫto
magis de prophetis ſanctis hoc commēdandū fuit
Eſt ⁊ alia cauſa cur hoc nomē hieremie in teſtimo
nio zacharie ſit manere permiſſum: vel potius ſan-
ctiſpiritus auctoritate preceptū ſit. Eſt apud hiere-
miam: ꝙ emerit agrū a filio fratris ſui: ⁊ dederit ei
argentū: nō quidē ſub hoc nomine precij: quod po
ſitum eſt apud zachariā triginta argenteis. ꝙ autē
propheriā de triginta argēteis ad hoc interpratus
ſit euangeliſta: quod modo de domino completuꝫ
eſt: manifeſtū eſt: ſed ad hoc pertinere etiā illud de
agro empto quod hieremias dicit: hinc poteſt my-
ſtice ſignificari: vt non hic zacharie nomē poneret
qui dixit: triginta argenteis: ſed hieremie qui dixit
de agro empto: vt lecto euangelio atq₃ inuento no
mine hieremie: lecto aūt hieremia: ⁊ non inuento
teſtimonio de triginta argenteis: inuento tamen
agro empto: admoneaẗ lector vtrūq₃ conferre: ⁊ in
de ſenſum enucleare prophetie: quomodo pertine-
at ad hoc quod in domino completū eſt. Nam il-
lud quod ſubiecit huic teſtimonio Mattheus cū
ait: Queꝫ appreciauerūt a filijs iſrael: ⁊ dederūt eos
in agruꝫ figuli: ſicut conſtituit mihi dominus. nec
apud zachariā: nec apud hieremiam reperiẗ. Unde
magis ex perſona euangeliſte accipiendū eſt: ⁊ my
ſtice inſertū: quia hoc ex domini reuelatiōe cogno
uerit ad hanc rem que de chriſti precio facta eſt hu
iuſmodi pertinere propheriā. HIERO. de opti-
mo genere interpretādi: Abſit ergo de pediſſequo
chriſti ꝙ poſſit argui de falſo: cui cura fuit nō vba
⁊ ſyllabas aucupari: ſed ſentētias dogmatū pone-
re. CHRY. in homeẗ. Legi nuper in quodom he-
braico volumine: quod nazaree ſecte mihi hebreus
contulit hieremie apochryphū: in quo hoc ad ver-
bum ſcriptū repperi: ſed tamē mihi videẗ magis de
zacharia ſumptū teſtimoniū euangeliſtarū: ⁊ apo-
ſtolorū more vulgato: quo verborū ordine preter-
miſſio: ſenſus tamē de veteri teſtamēto proferunt
exemplū.

Jeſus autē ſtetit ante preſidem ⁊ interrogauit eum preſes dicens: Tu es rex iudeorū? Dicit illi ieſus Tu dicis. Et cum accuſareẗ a prin cipibus ſacerdotū ⁊ ſeniorib⁹: nihil reſpondit. Tūc dicit illi pilat⁹: Nō audis quāta aduerſum te dicunt te ſtimonia? Et non reſpōdit ei ad ul lum uerbū: ita ut miraretur preſes uehementer.

AVGV. de con. euange. Finitis his que Mat
theus de iuda proditore interpoſuit ad ordinē nar
ratōnis reuertiẗ dicens: Jeſus autē ſtetit ante preſi
dem. ORIGE. Judex toti⁹ creature cōſtitutus a
patre: vide q̄ꝫtū ſe humiliauit: vt acquieſceret ſtare
ante iudicē tūc terre iudee: ⁊ interrogat⁹ eſt interro
gatōem quam forſitan deridēs aut dubitās pilat⁹
interrogat. vnde ſequiẗ: Et interrogauit euꝫ preſes
dicens: Tu es rex iudeorū? CHRY. in home. Id
pilatus interrogat quod aduerſarij cōtra ipſum cō
tinue reuoluebāt. Quia enim ſciebant pilatū nul-
lam curam facientē legaliū ad publicas accuſatio
nes rem ducūt. ORIGE. Uel pronūciatiue hoc
dixit pilatus. vnde ⁊ alibi ſcripſit in titulo: Rex iu
deorū. Pricipi autē ſacerdotū reſpōdēs: Tu dixiſti
oblique arguit eius dubitatiōem. Pilati vero ſen-
tentiā cōfirmat pronunciātis. vnde ſequiẗ: Dicit ei
ieſus: Tu dicis. CHRY. in homeẗ. Cōfeſſus eſt ſe
eſſe regē: ſed celeſtē: vt in alio euāgelio manifeſtius
legiẗ. Regnū inquit meū non eſt de hoc mūdo: vt
neq₃ iudei neq₃ pilat⁹ excuſatōem habeāt: huic ac-
cuſatōi inſiſtētes. HYLA. Uel interrogāti ponti
fici: an ipſe eſſet ieſus criſt⁹ dixerat: Tu dixiſti quia
ſemper futurū chriſtū ex lege ipſe dixiſſet: huic vero
legis ignaro interrogāti an ipſe eſſet rex iudeorū di
Tu dicis. quia per fidē preſentis confeſſiōis ſal⁹ ge
tium eſt. HIERO. Attēde autē ꝙ pilato qui in-
uitus promebat ſentētiaꝫ aliqua ex parte reſpōdit:

ſacerdotibꝰ aũt ⁊ ꝓncipibus ſacerdotũ reſpondere
noluit:indignos eos ſuo ſermone iudicãs. vñ ſeqꝉ:
Et cũ accu.a pn. ſacer. ⁊ ſenio. nihil rñdit. AVG.
de cõ.euã. Lucas autẽ ipa crimina que accuſantes
obiecerũt aperuit. dicit enĩ: Ceperunt illũ accuſare
dicẽtes: Huc inuenimꝰ ſubuertẽtẽ gentẽ noſtraʒ et
ꝓhibentẽ tributa dari ceſari: ⁊ dicentẽ ſe chriſtũ re
gem eſſe. Nihil aũt intereſt ad veritatẽ quo ordine
iſta retulerit: ſicut nihil intereſt ſi alius aliud tacet
quod aliꝰ cõmemorat. ORIGE. Accuſatꝰ autẽ ie
ſus ſicut tũc illis nihil reſpõdit: ſic nec ⁊ modo. nõ
fit enĩ verbũ dei: ſicut aliquãdo fuerat ad ꝓphetas:
ſed neq; dignũ erat vt pilato interrogãti reſpõderꝫ:
qui nõ habebat ꝑmanẽſ ⁊ firmũ de chriſto iudiciũ
ſed ad cõtraria trahebatꝉ. vnde ſequitꝉ: Tũc dicit ei
pilatꝰ: Nõ audis q̃nta aduer. te dicũt teſtimonia?
HIE. Gẽtilis quidẽ eſt qui contẽnit ieſum: ſʒ cau
ſam refert in populũ iudeorũ. CHRY. ĩ homelia.
Ideo aũt hoc dicebat: qꝛ volebat eũ liberare: duʒ ſe
excuſando reſpõderet. Sequitꝉ: Et nõ rñ. ei vl. v̾buʒ:
ita vt mira. ꝑſes vehemẽter. Quia enĩ multas hñtes
demõſtratões ex ipis rebꝰ: virtutis ⁊ mãſuetudinis
eiꝰ ⁊ humilitatis: tamẽ in ipm indignabãtꝉ ⁊ ꝑuerſo
iudicio agebantꝉ cõtra ipm: ꝓpter hoc nihil rñdet.
etſi aliquãdo rñdet: breuia quidẽ dicit: ne continua
taciturnitate ꝑtinacie opio de ipſo accipiatur.
HIE. Uel ideo ieſus nihil rñdere voluit: ne crimẽ
diluẽs dimittereꝉ a ꝑſide ⁊ crucis vtilitas differreꝉ.
ORI. Miratꝰ eſt aũt preſes cõſtantiã eius ſciens
ꝙ idoneꝰ eſſet ꝓnũciare crimẽ: ⁊ tamẽ videbat eum
in trãquilla ⁊ quieta ſapiẽtia ⁊ grauitate nõ turba
bili ſtare: ſed ⁊ vehemẽter miratꝉ. Dignũ enĩ ei vide-
batꝉ magno miraculo vt exhibitꝰ chriſtꝰ ad crimĩale
iudiciũ: imꝑturbabilis ſtaret ante mortẽ: que apud
oẽs hoĩes terribilis eſtimatꝉ.

Per diẽ aũt ſolennẽ cõſueuerat
preſes populo dimittere unũ uictũ
quem uoluiſſet. Habebat autẽ tũc
unũ uinctũ inſignẽ qui dicebatꝉ bar
rabas. Cõgregatis ergo illis dixit
pilatꝰ: Quẽ uultis dimittã uobis?
barrabã: an ieſum qui dicitꝉ chriſtus
Sciebat eni ꝙ ꝑ inuidiã tradidiſſẽt
eum. Sedẽte aũt illo pro tribunali
miſit ad eũ uxor eius dicẽs: Nihil
tibi ⁊ iuſto illi. Multa eni paſſa ſuʒ
hodie ꝑ uiſum ꝓpter eũ. Principes
aũt ſacerdotũ ⁊ ſeniores ꝑſuaſerũt
populis ut peterẽt barrabaʒ: ieſum
uero ꝑderẽt. Reſpõdẽs aũt preſes
ait illis: Quẽ uultis uob̃ de duobꝰ
dimitti? At illi dixerũt: Barrabã.
Dicit illis pilatꝰ: Quid igitꝉ faciam
de ieſu qui dicitꝉ chriſtꝰ? Dicũt oẽs
Crucifigatꝉ. Ait illꝭ ꝑſes: Quid .n.
mali fecit? At illi magis clamabãt
dicẽtes: Crucifigatꝉ. Uidẽs aũt pi
latus qꝛ nihil ꝓficeret ſed magis tu
multꝰ fieret: accepta aqua lauit ma
nus corã pplꝰo dicẽs: Innocẽs ego
ſum a ſanguie iuſti huiꝰ: uos uideri
tis. Et rñdẽs uniuerſus pplꝰs dixit
Sanguis eiꝰ ſuꝑ nos: ⁊ ſuper filios
noſtros. Tũc dimiſit illis barrabã:
ieſum aũt flagellatũ tradidit eis ut
crucifigeretur.

CHRY. in home. Quia chriſtꝰ ad accuſatões iu
deorũ nihil reſpõderat: per quod poſſet eum pilatꝰ
ab accuſatõibꝰ iudeorũ excuſatũ habere: aliud ma-
chinatur: per quod eũ liberare poſſit. vnde dicitur:
Per diẽ aũt ſolẽ. cõſue. pre. dimit. po. vinc. vnũ quẽ
voluiſſet. ORI. Sic enĩ quaſdã gratias preſtant
gẽtes eis quos ſubijciũt ſibi: donec cõfirmetꝉ ſuper
eos iugũ ipſorũ: tamẽ cõſuetudo hec aliquãdo fuit
apud iudeos. Saul enĩ non interfecit ionathã: om
niꝰ populo petẽte eũ ad vitã. CHRY. in homelia:
Per hãc aũt cõſuetudinẽ chriſtũ eripe tẽtauit: vt ⁊
neq; vmbrã excuſatõis iudei ſibi dereliquãt: mani-
feſtus homicida in cõparatõe chriſti adducitur: de
quo ſequitꝉ: Habe. aũt tũc vnũ vinctũ inſignẽ q̇ di-
ce. barrabas. Non ſimpliciter dicit latronẽ: ſed inſi
gnẽ: hoc eſt in malicia diffamatũ. HIE. Iſte bar-
rabas in euãgelio quod inſcribitꝉ iuxta hebreos: filꝰ
magiſtri eorum interꝑtatꝉ: qui ꝓpter ſeditõnem ⁊
homicidiũ fuerat cõdẽnatꝰ. Offert aũt optõem eis
pilatꝰ dimittẽdi quẽ vellẽt: latronẽ: an ieſum: non
dubitãs ieſum potiꝰ eligendũ. vnde ſequitꝉ: Cõgre.
aũt illis dixit pilatꝰ: Quẽ vult] dimitti vobis: barra
bã an ieſum qui vocatꝉ chriſtꝰ? CHRY. in home.
q. d. Si nõ vultis ſicut innocẽtẽ dimittere: ſaltẽ cõ
demnatũ feſtiuitati dimittatis. Si enĩ oporteba͛t ĩ
peccatis manifeſtis exiſtẽtẽ dimittere: multomagiſ
in dubijs. Uide aũt ordinẽ cõuerſum: Petitio pro
condẽnatis ſolet eſſe plebis: cõceſſio aũt principis
nũc aũt contrariũ geſtũ eſt. princeps enĩ petit a ple-
be: ⁊ plebs ferocior redditꝉ. GLO. Quare aũt pila
tus ad liberatõem chriſti laborauit manifeſtat euã
geliſta cum ſubdit: Sciebat enĩ ꝙ per inuidiaʒ tra-
didiſſent eum. REMI. Que aũt inuidia fuerit io
hannes manifeſtat: qui narrat eos dixiſſe: Ecce mũ
dus totus poſt eũ vadit: ⁊ ſi dimittimꝰ eum ſic: oẽs
credẽt in eum. Notandũ etiã quia loco eius quod
matthꝰ dicit: An ieſum qui dicitꝉ chriſtꝰ. Marcus
dicit: Uultis dimittã vobis regeʒ iudeorũ. ſoli nãq;
reges iudeorũ vngebãtꝉ: ⁊ ab ipa vnctõne chriſti vo
cabantꝉ. CHRY. in ho. Deinde ſubditꝉ aliud quod
ſufficiẽs erat oẽs a paſſiõe reuocare. Seqꝉ enĩ: Se
dente autẽ eo pro tribunali: miſit ad eũ vxor eiꝰ di.
Nihil tibi ⁊ iuſto illi. Cũ demõſtratõe enĩ q̃ erat a
rebꝰ: ſõnꝰ nõ ꝑuũ q̇d erat. RAB. Notãdũ vo qꝛ
tribunalꝭ ſedes ẽ iudic]: ſoliũ regũ: cathedre mgroꝝ

Jn viſionib⁹ aũt ⁊ ſomnijs gẽtilis viri vxoꝛ hoc in-
tellexit: qđ iudei vigilãtes nec credere nec intellige-
re voluerũt. HIERO. Nota etiã ꝙ gẽtilib⁹ ſepe a
deo ſomnia reuelãt: ⁊ ꝙ in pilato ⁊ vxoꝛe ei⁹ iuſtũ
dñm cõfitẽtib⁹ gentilis populi teſtimoniũ fit.
CHRY. in home. Sed cui⁹ gratia nõ ipſe pilatus
ſomniũ videbat: quia illa magis digna erat: vel qꝛ ſi
pilat⁹ vidiſſet: nõ equaliter ſibi creditũ eſſet: vel foꝛ-
te neq; dixiſſet: ꝓpter hoc diſpenſat̃ a deo ꝙ muli-
er vidit: vt manifeſtũ omnib⁹ fieret. Et nõ ſimplicit̃
videt: ſ; ⁊ patit̃ multa. Sequit̃ enĩ: Multa enĩ paſſa
ſum ho. per vi. propter eũ. vt. ſ. a paſſiõe que erat ad
vxoꝛẽ: deſidioꝛ fieret vir circa occiſionẽ. ſed ⁊ tẽp⁹
nõ parũ cõferebat: etenĩ eadẽ nocte vidit. AVG.
in ſermo. de paſ. Sic ergo iudex terret̃ in cõiuge: et
vt crimini iudeoꝝ nõ pꝛebeat in iudicio cõſenſum
pertulit in vxoꝛis afflictõe iudiciũ. iudicat̃ ipſe qui
iudicat: ⁊ toꝛquet̃ anteq; toꝛqueat. RABA. Uel
aliter: Nũc demũ diabolus intelligẽs per chꝛiſtũ ſe
ſpolia ſua amiſſurũ: ſicut pꝛimũ per mulierẽ moꝛtẽ
intulerat: ita per mulierẽ vult chꝛiſtũ de manibus
iudeoꝝ liberare: ne per eius moꝛtẽ: moꝛtis amittat
imperiũ. CHRY. in home. Nihil aũt premiſſoꝝ
chꝛiſti aduerſarios mouit: quia eos omnino ĩuidia
excecauerat: vnde ex ꝓpꝛia malicia plebẽ coꝛrũpũt.
⁊ hoc eſt quod ſequit̃: Pꝛĩcipes aũt ⁊ ſeni. pſuaſe.
ppl'o vt pete. barra. Je. vo pderet. ORI. Et eſt vi-
dere nũc quõ ppl's iudeoꝝ a ſenioꝛib⁹ ſuis: ⁊ iudai
ce culture doctoꝛib⁹ ſuadet̃: ⁊ excitat̃ aduerſus ieſũ
vt perdãt eũ. Sequit̃. Reſpõ. aũt pſes ait illis: Quē
vul. vo. de duo. dimittã. GLO. Reſpõdiſſe autē
dicit̃ pilat⁹ hec dicens: ſiue ad ea que vxoꝛ nũciaue-
rat: ſiue ad petitiõem populi: qui iuxta ɔſuetudinẽ
aliquẽ in die feſto ſibi dimitti petebãt. ORIGE.
Turbe aũt quaſi fere que ſpacioſam ambulãt viã:
voluerũt ſibi barrabã habere ſolutũ. vnde ſubditur
At illi dixe. Barrabam. Jdeo gens illa habet ſediti
ones ⁊ homicidia ⁊ latrocinia ſm̃ quoſdã gẽr[l] ſue
in reb⁹ que foꝛis habent̃: ſm̃ aũt oẽs int⁹ in anima
Ubi enĩ nõ eſt ieſus: illic lites ⁊ pꝛelia ſunt. vbi aũt
eſt: ibi ſunt omĩa bona ⁊ pax. Omẽs etiã qui iudeis
ſunt ſimiles vel in dogmate vl' in vita: barrabã ſibi
ſolui deſiderãt. Quicunq; enĩ mala agit: ſolut⁹ eſt in
coꝛpoꝛe ei⁹ barrabas: Chꝛiſt⁹ aũt vinct⁹. Qui aũt bo
na agit: chꝛiſtũ habet ſolutũ: barrabã vinctũ. Uolu
it aũt pilat⁹ pudoꝛẽ tãte iniq̃tatis eis incutere. vñ
ſequit̃: Dicit il. pila. Quid igit̃ faci. de ie. q̃ dr̃ chꝛiſt⁹
Nõ ſolũ aũt hoc: ſed ⁊ mẽſurã colligere volẽs im-
pietatis eoꝝ. Jlli aũt nec hoc erubeſcũt ꝙ pilatus
ieſum chꝛiſtũ eſſe cõfitebat̃: nec modũ impietat[is] ſer
uãt. vnde ſeq̃tur: Dicũt omẽs Crucifigat̃. Jn quo
multiplicauerũt impietatis ſue mẽſurã: nõ ſolũ ho
micidã poſtulãtes ad vitã: ſed etiã iuſtũ ad moꝛtē:
⁊ ad moꝛtẽ turpiſſimã crucis. RABA. Pẽdẽtes
ſiquidẽ in ligno crucifixi: clauib⁹ ad lignũ pedibus
manibuſq; cõfixi: ꝓducta moꝛte necabant̃ ⁊ diu vi
uebãt in cruce: nõ qꝛ lõgioꝛ vita eligebat̃: ſed quia
moꝛs ipa ꝓtendebat̃: ne doloꝛ citi⁹ finiret̃. verũ iu-
dei de moꝛte peſſima cogitabãt: ſ; a dño ĩ intelligẽ
tibus eis electa erat. ipam enĩ crucẽ diabolo ſupa-
to erat tanq; tropheũ in frõtib⁹ fideliũ poſiturus.
HIE. Cũ aũt hoc reſpõderet: nõ ſtatim acquieuit
ſed iuxta ſuggeſtõem vxoꝛis que mãdauerat: Nihil
tibi ⁊ iuſto illi. Jpſe quoq; reſpõdit. vnde ſequitur
Ait illi preſes: Quid enĩ mali fecit: Hoc dicẽdo pi-
lat⁹ abſoluit ieſum. Sequit̃: At illi magis clamabãt
dicentes: Crucifigat̃. Ut impleret̃ quod in pſalmo
dicitur: Circũdederũt me canes multi: cõgregatio
malignãtiũ obſedit me. Et illõ hieremie: Facta eſt
mihi hereditas mea: ſicut leo in ſilua dederũt ſuper
me vocẽ ſuã. AVG. de cõ. euã. Sepi⁹ aũt pilatus
cũ iudeis egit: volẽs vt dimitteret̃ ieſus qđ pauciſſi-
mis verbis teſtat̃ matthe⁹ cũ ſubdit: Uidẽs pila. qꝛ
nihil ꝓfice. ſed magis tumult⁹ fieret. qđ nõ diceret
niſi multũ ille conat⁹ fuiſſet: q̃uis tacuerit quoties
hoc tẽtauit vt erueret ieſum furoꝛi eoꝝ. Sequitur
Accepta aqua lauit man⁹ coꝛã ppl'o dicẽs: Jnno.
ego ſum a ſan. iuſti hui⁹. REMI. Mos enĩ erat
apud antiquos: vt cũ vellet quis ſe oſtẽdere immu-
nẽ ab aliquo crimine: accepta aqua lauaret man⁹
ſuas coꝛã populo. HIE. Pilat⁹ ergo accepit aquã
iuxta illud ꝓpheticũ: Lauabo inter inocẽtes man⁹
meas. quodãmõ ĩ h̃ cõteſtãs ⁊ dicẽs: Ego q̃dẽ ino
cẽtẽ volui liberare. ſed qm̃ ſeditio oꝛit̃: ⁊ rebelliõis
mihi cõtra ceſarẽ crimẽ impingit̃: innocẽs ſũ a ſan
guine iuſti hui⁹. Judex ergo qui cogit̃ cõtra domi-
nũ ferre ſentẽtiã: nõ dãnat oblatũ ſed arguit offe-
rẽtes: iuſtũ eſſe pronũciãs eũ qui crucifigẽdus eſt.
Sequit̃: Uos videritis. q. d. Ego miniſter legũ ſum
vox veſtra ſanguinẽ fundit. Sequit̃: Et reſpõ. vni.
po. dixit: San. ei⁹ ſup nos ⁊ ſu. fi. noſtros. Perſeue-
rat vſq; in pñtẽ diẽ hec imp̃catio ſup iudeos: ⁊ ſan-
guis domini nõ auffert̃ ab eis. CHRY. in home.
Jntuere autẽ ⁊ h̃ iudeoꝝ multã inſaniã. eoꝝ enĩ im-
petus ⁊ pniciosa cõcupiſcẽtia nõ pmittit eos que
opoꝛtet ĩſpicere ⁊ ſibi maledicũt di. Sãguis ei⁹ ſup
nos. quod ad filios maledictõem attrahũt di. Et ſu-
per filios noſtros. ſed tamẽ miſericoꝛs de⁹ eoꝝ ſen-
tentiã nõ firmauit: ſed ex eis ⁊ eoꝝ filiis ſuſcepit q̃
penitentiã egerũt. etenĩ ⁊ paul⁹ ex ipis fuit: ⁊ multa
milia e oꝝ qui in hieroſolymis crediderũt. LEO
papa: Exceſſit ergo pilati culpã facinus iudeoꝝ ſed
nec ipe euaſit reatũ qui reliquit ꝓpꝛium iudiciũ: ⁊ in
crimẽ trãſiuit alienũ. Sequit̃ enĩ: Tũc dimi. il. barr.
Jeſum aũt flagella. tradi. eis vt crucifigeret̃. HIE.
Sciẽdũ eſt aũt pilatũ romanis legib⁹ miniſtraſſe q̃
bus ſancitũ eſt: vt qui crucifigit̃ pus flagellis verbe-
retur. Tradit̃ igit̃ ieſus militib⁹ verberãd⁹: ⁊ illõ ſan-
ctiſſimũ coꝛp⁹ pect⁹ dei capax flagellis ſecuerũt.
AVG. in ſer. de paſſi. Ecce dñs aptat̃ ad verbera:
ecce iam cedit̃. rupit ſanctã cutẽ violẽtia flagelloꝝ:
repetitis ictib⁹ crudelia verbera ſcapularũ terga cõ-
cindũt. Pꝛohdoloꝛ iacet extẽſus ante hominẽ de⁹
⁊ ſuppliciũ patit̃ rei: in quo nullũ peccati veſtigiũ
potuit inueniri. HIE. Hoc aũt factũ eſt: vt qꝛ ſcri-
ptum erat: Multa flagella peccatoꝝ. illo flagello
nos a verberib⁹ liberemur. Jn lauacro etiã manuũ
pilati: gentiliũ omnia opera purgant̃: ⁊ ab impie-
tate iudeoꝝ nos alieni efficimur. HYLA. Doci-
tibus aũt ſacerdotib⁹ popul⁹ barrabã elegit: qui in-
terpꝛetat̃ patris filius: in quo archanũ future infi-
delitatis oſtendit̃: chꝛiſto antichꝛiſtũ peccati filiũ
pꝛeferẽdo. RAB. Barrabas etiã qui ſeditiões fa-
ciebat in turbis: dimiſſus ẽ ppl'o iudeoꝝ. i. diabol⁹

qui vſq₃ hodie regnat in eis: ⁊ iccirco pacem habere
non poſſunt.

¶ Tūc milites p̄ſidis ſuſcipiētes ie
ſū i p̄torio: ꝯgregauerūt ad eū uni
uerſū cohortē: ⁊ exuētes eū₃: chla
mydē coccineā circūdederūt ei. Et
plectentes coronā₃ de ſpinis poſue
rūt ſup caput eiꝰ: ⁊ harūdinem i de
xtra eius: ⁊ genu flexo añ eū: illude
bāt ei dicētes: Aue rex iudeorum?
Et expuētes i eū: acceperūt harun
dinē ⁊ pcutiebāt caput eius.

AVGV. de cōcor. euā. Poſt accuſatōes chriſti.
dñs eſt vt ipam dñi paſſionē videamꝰ: quā matthe.
ſic incipit: Tūc milites p̄ſidis ſuſcipiētes ieſum i pto
rio ꝯgregauerūt ad eū vniuerſa₃ cohortē. HIER.
Quia enī rex iudeoꝝ fuerat appellatꝰ ⁊ hoc ei ſcribe
⁊ ſacerdotes crimē obiecerāt: ꝙ ſibi in populo iſrael
vſurparet iperiū: illudētes hoc faciūt vt nudatū p̄ſti
nis veſtibꝰ iduāt chlamydē coccineā, p ruſo limbo
quo reges veteres vtebanť: ⁊ p diademate iponāt ei
coronā ſpineā: p ſceptro regali dent calamū: ⁊ ado
rēt q̄ſi regē. ⁊ hoc ē qd̄ ſubdiť: Et exuē. eū chlamy.
cocci. circū. ei: ⁊ plectē. coro. de ſpinis. AVG. de
cō. euā. Per hoc aūt itelligiť Marcū dixiſſe idutu₃
purpura. Pro regia enī purpura chlamys illa cocci
nea ab illudētibꝰ adhibita erat: ⁊ eſt rubra q̄dā pur
pura cocco ſimilima. Pōt etiā fieri: vt purpurā etiā
marcꝰ cōmemorauerit quā chlamys hēbat: q̄uis
eēt coccinea. CHRY. in ho. Que igiť erit nobis cu
ra de reliquo ſi contumelias ab aliquo patiamur:
poſtq̄₃ chriſtꝰ hoc paſſus eſt: Eteni qd̄ fiebat i xp̄m
vlteriꝰ terminꝰ cōtumelie erat: nec vna particula tm̄
ſed vniuerſum corpꝰ patiebať iniurias: caput p coro
nā ⁊ arūdinē ⁊ colaphos: facies q₂ inſpuebať: gene
q₂ alapis cedebanť: corpꝰ totū p flagella. Et q₂ de
nudatū ē p circūdatōe₃ chlamydis ⁊ p fictā adoratō
ne₃: manꝰ p harūdinē quā dederūt ei p ſceptro: ac ſi
timerēt ne aliq̄d p̄termitterēt grauiſſime p̄ſumptio
nis. AVG. de cō. euā. Appet aūt mattheū recapi
tulādo iſta cōmemoraſſe: nō quo tunc fcm̄ ſit: cū eū
pilatus crucifigendū tradidiſſet. Johānes enī añq̄₃
diceret: ꝙ eū pilatꝰ crucifigendū tradiderit iſta com
memorauit. HIERO. Nos aūt oīa hec itelliga
mus myſtice. Quō enī cayphas dixit: Oportet vnu₃
hoiem mori p omnibꝰ. neſciēs quid diceret: ſic ⁊ iſti
quodcūq₃ fecerūt l₃ alia mēte fecerīt: tn̄ nobis q̄ cre
dimꝰ ſacra tribuebāt. In chlamyde coccinea: opera
gentiū cruēta ſuſtētat. In corona ſpinea maledictū
ſoluit antiquū. In calamo venenata occidit aīalia:
ſiue calamū tenebat in manu: vt ſacrilegiū ſcriberet
iudeoꝝ. HIERO. Uel aliter: Suſceptis oībꝰ cor
poris nr̄i infirmitatibꝰ a dn̄o: oē deinde nr̄m q̄bꝰ re
gnū ſecū erat debitū: ſanguīe cocci colore p̄fundiť.
Spinis quoq₃ i. cōpungentiū quondā peccatis gen
tiū coronať: eſt enī aculeꝰ in ſpinis: ex q̄bus chriſto
victorie corona ꝯtexiť. In calamo vo ⁊ arūdē gētiu₃
infirmitas atq₃ inanitas manu cōprehēſa firmatur:
q̄n etiā capiti eiꝰ illudiť: vt infirmitas gentiū manu
chriſti cōprehēſa: etiā i deū p̄rem q̄ caput eius ē cōq
eſcat. ORI. Uel calamꝰ myſteriū fuit qd̄ priuſq̄₃
crederemꝰ cōfidebamꝰ in virga arūdinea egypti: vel
cuiuſcūq₃ regni ꝯtrij deo quē accepit: vt triūphet eu₃
in ligno crucis. Percutiūt aūt eū hoc calamo caput
chriſti ieſu: q̄m ſemp regnū illud v̄berat deū patrem
caput ſaluatoris. REMI. Uel aliter: Per chlamy
dem coccineā caro dñi deſignať: q̄ rubra diciť ꝓpť
ſanguinis effuſionē: p ſpineā coronā ſuſceptio pec
catoꝝ nr̄oꝝ: q₂ in ſimilitudīe carnis peccati apparu
it. RABA. Calamo igiť chriſti caput pcutiūt: q̄
diuitati eiꝰ ꝯdicētes: errorē ſuum auctoritate ſancte
ſcripture q̄ calamo ſcribiť: cōfirmare conanť. Spu
unt in faciē eiꝰ q̄ p̄ntiā gr̄e illiꝰ v̄bis execrādis reſpu
unt: ⁊ ieſum i carne veniſſe denegāt. Falſo aūt illu₃
adorāt q̄ eū credūt: ſ₃ pūerſis actibus deſpiciunt.
HIERO. de cō. euā. ꝙ aūt dn̄m in paſſione exuerūt
veſtē ꝓpriā ⁊ iduerūt fucatā: ſignati ſunt heretici: q̄
eū dicūt veꝝ corpus nō habuiſſe ſed fictum.

¶ Et poſtq̄₃ illuſerunt: exuerunt
eū clamydē ⁊ iduerūt eū ueſtimētis
eiꝰ: ⁊ duxerūt eum ut crucifigerēt.
Exeūtes aūt iuenerūt hoiem cyre
neū noīe ſimonē: hūc angariauerūt
ut tolleret crucē eiꝰ. Et uenerūt in
locū q dr̄ golgotha: qd̄ ē caluarie lo
cus. Et dederūt ei uinū bibere cu₃
felle mixtum: Et cum guſtaſſet no
luit bibere.

GLO. Poſtq̄₃ euāgeliſta cōmemorauit ea q̄ ad il
luſionē chriſti ptinēt: nūc narrare icipit ꝓceſſu₃ cru
cifixionis ipſius. vn̄ diciť: Et poſtq̄₃ illu. ei exue. eum
chlamydē: ⁊ idue. eū veſtimē. ſuis: ⁊ duxe. eū vt cru
cifigerēt. AVGV. de cō. euā. Hoc aūt in fine fcm̄
eē itelligiť: cū iā duceret ad crucifigēdū: poſtq̄₃. ſ. pi
latus tradidit eū iudeis. HIER. Notandū autē ꝙ
q̄n flagellať ieſus: ⁊ cōſpuiť nō h₃ ꝓpa veſtimenta:
ſed ea q̄ ꝓpter peccata nr̄a ſūpſerat. cū aūt crucifigiť
⁊ illuſionis pōpā p̄terierit: tūc p̄ſtinas veſtes recipit
⁊ ꝓpum aſſumit ornatū: ſtatimq₃ elemēta turbāť. ⁊
creatori dat teſtimoniū creatura. ORI. Et de chla
myde q̄dē ſcriptū eſt: q̄m denuo expoliauerūt eum.
De corona aūt ſpinea nihil tale euāgeliſte ſcripſerť:
vt iā n̄ ſint ſpine nr̄e antiq̄: poſtq̄₃ ſemel eas a nobis
abſtulit ieſus ſup venerabile caput ſuū. CHRY.
in ſer. de paſſione. Nō aūt voluit dn̄s pati ſub tecto:
nō i templo iudaico: ne putares p illa tm̄ plebe ob
latū: ⁊ ideo foras ciuitatē: foras muros: vt ſcias ſacri
ficiū eſſe cōmune qd̄ totius terre ē oblatio: qd̄ cōis
eſt purificatio: ⁊ hoc ſignať cū diciť: Exeuntes autē
iuenerť hoie₃ cyre. noīe ſimonē hūc angari. vt tolle.
crucē eiꝰ. HIERO. Ne quis aūt putet huic loco
euāgeliſte iohānis hiſtoriā eē ꝯtriam. ille enim dicit
exeuntē dn̄₃ de p̄torio portaſſe crucē ſuā: Matthe
us aūt refert ꝙ iuenerūt hoiem cyreneū cui iipoſue

r

runt crucē ieſu. Sed hoc itelligendū eſt: ꝙ egrediēs
de ꝑtorio ieſus ipſe portauerit crucē ſuā: poſtea ob
uiā habuerūt ſimonē: cui portandā crucē īpoſuerūt.
ORI. Aut egreſſi qdē angariauerūt ſimonē. ap-
propinquātes aūt ad locū ī quo eū fuerāt ſuſpēſu-
ri: īpoſuerūt crucē ꝛ ipſi: vt ipſe eā portaret. Nō for
tuito aūt angariat⁹ eſt ſimon: ſed ſ₃ diſpoſitionem
dei duct⁹ eſt ad hoc: vt euāgelica ſcriptura dignus
īueniret̄: ꝛ miniſterio crucis chriſti. Nō ſolū autē
ſaluatorē cōueniebat accipere crucē ſuā: ſed ꝛ nos
cōueniebat eā portare: ſalutarē nobis angariā ad
implentes. nec tñ ſic ꝑfeciſſet nobis eā accipere: ſic
cū ipſe accepit. HIERO. Myſtice chriſtū ſuſcipi
unt nationes: ꝛ peregrin⁹ obediēs portat ignomini
am ſaluatoris. HYLA. Indign⁹ enim iude⁹ erat
chriſti crucē ferre: q₂ fidei gentiū erat in reliquū: ꝛ
crucē accipere ꝛ cōpati. REMI. Iſte enī ſimō nō
erat hieroſolymita: ſed peregrinus ꝛ aduena. ſ. cyre
neus. Cyrene enī ciuitas eſt libye. Interp̄tat̄ aūt ſi
mon obediēs: cyreneus heres: vñ pulchre p eū deſi
gnat̄ popul⁹ gentiū q̄ peregrin⁹ erat teſtamētorum
dei: ſed credēdo fcūs eſt ciuis ſcōꝝ ꝛ domeſticus ꝛ
heres dei. GREGO. in ho. Vel aliter: p ſimonē
q̄ crucē dñicā in angariā portat: deſignāt̄ abſtinen
tes ꝛ arrogātes: q₂ p abſtinētiā qdē carnē afficiūt:
ſed fructū abſtinētie īteri⁹ nō requirūt. vñ idē ſimō
crucē portat: ſed nō morit̄: q₂ abſtinētes ꝛ arrogā-
tes p abſtinētiā quidē corp⁹ afficiūt: ſ₃ p deſideriū
qdē glorie mūdo viuūt. Seqt̄: Et vene. ī lo. q̄ dicit̄
golga. qđ eſt caluarie locus. RABA. Golgatha
enī ſyrū nomē ē: ꝛ iterp̄tat̄ caluaria. HIER. Au-
diui quēdā expoſuiſſe caluarie locū: in quo ſepult⁹
eſt adā: ꝛ iđ ſic appellatū: q₂ ibi antiq̄ hōis ſit cōdi-
tū caput. Fauorabilis iterp̄tatio ꝛ mulcēs aurē po
puli: nec tñ vera. Extra vrbem enī ꝛ foris portā lo-
ca ſunt ī quib⁹ trūcant̄ capita dāpnatoꝝ: ꝛ caluarie
i. decollatoꝝ ſūpſere nomē. Propterea aūt ibi cru-
cifixus ē ieſus: vt vbi pus erat area dāpnatoꝝ: ibi exi
gerent̄ vexilla martyrij. Adā vō ſepultū iuxta ebrō
ꝛ arbee in ieſu filij naue volumīe legim⁹. HYLA.
Loc⁹ aūt crucis talis ē vt poſit⁹ in medio terre ad
capeſcendā dei cognitionē vniuerſis gētib⁹ eēt eq̄
lis. Seqt̄: Et dede. ei bi. vinū cū fel. mixtū. AVG.
de cō. euā. Hoc marcus ita narrat: Et dabāt ei bibe
re mirrhatū vinū. Fel qppe ꝓ amaritudīe matthe⁹
poſuit: mirrhatū enī vinū amariſſimū ē: quāq̄₃ fieri
poſſit vt fel ꝛ mirrha vinū amariſſimū redderent.
HIERO. Amara vitis amaꝝ vinū facit: quo potāt
dñm ieſum: vt īpleat̄ qđ ſcriptū eſt: Dederūt ī cibū
meū fel. Et deus loqt̄ ad hieruſalē: Ego te plātaui
vineā verā: quō fcā es in amaritudine vitis aliene?
Et cū guſtaſſet noluit bibere. AVG. de cō. euan.
Nō aūt marcus ait: Et nō accepit. itelligit̄: nō acce-
pit vt biberet: guſtauit aūt ſicut matthe⁹ teſtis ē. ꝛ
qđ idē mattheus ait: Noluit bibere: hoc marc⁹ di-
xit: Nō accepit. tacuit etiā ꝙ guſtauit: ꝙ aūt cū gu-
ſtaſſet: noluit bibere: hoc īdicat ꝙ guſtauerit qdē ꝓ
nobis mortis amaritudinē: ſed tertia die reſurrexit
HYLA. Vel iđ oblatū vinū felle admixtū bibere
recuſauit. nō enī eterne glorie ī corruptioni pecca-
torum amaritudo miſcet̄.

Poſtq̄₃ aūt crucifixerūt eū diui
ſerūt ueſtimēta ei⁹ ſortē mittentes:
ut ipleret̄ qđ dcm̄ eſt ꝑ ꝓphetam di
centem: Diuiſerūt ſibi ueſtimenta
mea: ꝛ ſup ueſtem meā miſerūt ſor
tem. Et ſedentes ſeruabāt eū. Et
īpoſuerūt ſup caput eius cām ipſi⁹
ſcriptā: hic eſt ieſus rex iudeorum.
Tūc crucifixi ſūt cum eo duo latro
nes: un⁹ a dextris: ꝛ un⁹ a ſiniſtris.
GLO. Premiſſo quomō chriſt⁹ ad locū paſſiōis
ē duct⁹: hic euāgeliſta ipſā paſſionē ꝓſequit̄: gen⁹
mortis exponēs cū₃ dicit: Poſtq̄₃ aūt crucifixerunt
eū. AVGV. in libro. lxxxiij. queſtionum: Sapien
tia quidem dei hominem ad exemplū₃ quo recte
viueremus ſuſcepit. pertinet autem ad vitā rectā
ea que nō ſūt metuēda nō metuere. Sūt aūt hoīes
qui quāuis mortē ipſā nō timeāt: gen⁹ tamē mortis
horreſcūt. vt ergo nullū mortis genus recte viuēti
homini metuēdū eēt: illius hominis cruce oſtēden
dum fuit. Nihil enī erat iter oīa genera mortis illo
execrabiliu⁹ ꝛ formidabili⁹. AVG. in ſermone de
paſſiōe: Quantū aūt valeat virtus crucis: aduertat
ſanctitas veſtra: Contempſit adam ꝑceptū accipiēs
ex arbore pomū: ſed quicquid adam ꝑdidit: chriſt⁹
in cruce inuenit. de diluuio aquaꝝ humanū gen⁹ ar
cha lignea liberauit. de egypto dei populo recedē
te: moyſes mare virga diuiſit: pharaonē ꝓſtrauit: ꝛ
populū dei redemit. Idē moyſes lignū in aquā mi
ſit: ꝛ amarā aquā ī dulcedinē ꝯmutauit. Ex lignea
virga de ſpiritali petra ſalutaris vnda ꝓfertur: ꝛ vt
amelech vinceret̄ circa virgam: Moyſes expanſis
maib⁹ extēdit̄: ꝛ lex dei arche teſtamenti credit̄ lig
nee: vt his omnib⁹ ad lignū crucis qſi p grad⁹ quoſ
dam veniat̄. CHRYS. ī ſermōe de paſſiōe: Ideo
ꝛ in excelſo ligno nō ſub tecto paſſuſ ē: vt etiā ipſi⁹
aeris natura mūdet̄. ſed ꝛ terra ſimile beneficiū ſen
tiebat decurrētis ꝺ latere ſāguinis ſtillatiōe mūda
ta. GLO. Lignū etiā crucis ſignificare videt̄ eccle
ſiā: ī q̄tuor mūdi partibus diffuſā. RABA. Vel
ſm moralē ſēſum crux per ſuā latitudinē ſignificat
hylaritatē operātis: q₂ triſtitia anguſtias facit: lati
tudo enim crucis ē in trāſuerſo ligno vbi figuntur
manus. per manus aūt opera itelligim⁹. per altitu
dinē aūt cui caput adiungit̄: ſignificat̄ expectatio
retributiōis de ſublimi iuſticia dei. longitudo autē
qua totū corp⁹ extēdit̄: tolerātiā de ſignat: vnde lō
ganimes dicūt̄ q̄ tolerāt. ꝓfundū aūt quod terre ī
fixū ē: ſecretū ſacramēti ꝓfigurat. HYLA. Sic ergo
in ligno vite cunctoꝝ ſalus ꝛ vita ſuſpendit̄. vnde
dicit̄: Poſtq̄₃ aūt crucifi. eū₃. diuiſe. veſti. eius ſorte
mittētes. AVGV. de ꝯcor. euangeliſtaꝝ: Hoc bre
uiter a matheo dcm̄ ē: Iohānes āt diſtinctius expli
cat quemadmodū geſtū ſit: Milites inquit cū cru
cifixiſſēt eū: acceperūt veſtimēta ei⁹: ꝛ fecerūt q̄tuor
parteſ: vnicuiq₃ militi partē ꝛ tunicā. Erat āt tunica
incōſutilis. CHRY. ibo. Notādū ergo ꝙ nō ꝑua
hec adiectio chriſti erat: q̄ſi enī circa dehonorātes
ꝛ omniū viliſſimū ī chriſto hoc agebāt. ī latronib⁹

aũt nihil tale operati ſũt. Diuidere eni veſtimẽta in
condemnatis valde vilibꝰ ⁊ obiectis fit: ⁊ nihil ali
ud habentibꝰ. HIERo. Hoc aũt qđ circa chꝛiſtuȝ
geſtũ eſt: ĩ pſalmo fuerat ꝓphetatũ. ⁊ iđ ſequit̃: Ut
adimpleret̃ qđ dcũ ẽ ꝑ ꝓphetã dicẽtem: Diuiſerũt
ſibi veſtimẽta mea: ⁊ ſuꝑ veſtẽ meã miſerunt ſoꝛtẽ.
Sequit̃: Et ſedentes ſeruabãt eũ. ſ. milites. Diligen
tia militũ ⁊ ſacerdotũ nobis ꝓfuit: vt maioꝛ ⁊ aper
tioꝛ reſurgentis v̄tus appareat. Sequit̃: Et ĩpoſue
runt ſuꝑ caput eiꝰ cãm ipſius ſcriptã: Hic eſt ieſus
rex iudeoꝝ. Nõ poſſum aũt digne admirari pꝛo rei
magnitudine ꝙ emptis falſis teſtibꝰ ⁊ ad ſeditionẽ
clamoꝛẽqȝ infelici ppl'o cõcitato: nullã aliã ĩuenerũt
cãm ĩterfectõis eiꝰ niſi ꝙ rex iudeoꝝ eẽt. ⁊ illi foꝛſi
tan illudẽtes ridenteſqȝ hoc fecerũt. RABA. Di
uiniꝰ aũt ꝓcuratũ fuit: vt talis titulus ſuper caput
eius poneret̃: vt ꝑ hoc iudei agnoſcerẽt: qꝛ nec ẽt
occidẽdo facere potuerũt vt eũ regẽ nõ haberẽt. ꝑ
moꝛtis eni patibulũ nõ amiſit ĩperiũ: ſed potius co
roboꝛauit. ORIGE. Et pꝛinceps ꝗdem ſacerdotuȝ
ſm lr̃am legis poꝛtabat in capite ſuo ſanctificatio
nem dñi ſcriptã. Uerꝰ aũt pꝛinceps ſacerdotũ: ⁊ rex
ieſus in cruce ꝗdem habet ſcriptũ: Hic eſt rex iude
oꝝ. Aſcendẽs aũt ad p̄rem ꝑ lr̃is: ⁊ ꝓ noĩe quo no
minat̃ habet ipſum p̄rem. RABA. Quia eni rex
ſimul ⁊ ſacerdos ẽ: cũ ſue carnis hoſtiã ĩ altari cru
cis offerret: regis quoqȝ dignitatẽ titulus pꝛetẽdit
qui nõ infra: ſed ſupꝛa crucẽ ponit̃: qꝛ lȝ in cruce ꝓ
nobis hõis infirmitate dolebat: ſuꝑ crucẽ tñ regis
maieſtas fulgebat: quã per crucẽ nõ ꝑdidit: ſed po
tius cõfirmauit. Sequit̃: Tũc crucifixi ſunt cum eo
duo latrones: vnꝰ a dextris: ⁊ aliꝰ a ſiniſtris. HIE.
Sicut eni ꝓ nobis maledictũ crucis factꝰ ẽ chꝛiſtꝰ:
ſic ꝓ omniũ ſalute iter noxios ꝗſi noxiꝰ crucifigitur.
LEO papa ĩ ſer. de paſſio. do. Duo autẽ latrones
vnus ad dexterã ⁊ aliꝰ ad ſiniſtrã crucifigunt̃: vt in
ipſa patibuli ſpẽ monſtraret̃ illa q̃ in iudicio ipſius
oĩum hominũ eſt faciẽda diſcretio. Paſſio igit̃ chꝛi
ſti: ſalutis noſtre cõtinet ſacramentũ: ⁊ de inſtrumẽ
to quod iniquitas iudeoꝝ parauit ad penã: potẽtia
redẽptoꝛis gradũ fecit ad gloꝛiã. HYLA. Uel ali
ter: Duo latrones leue ac dextere affigunt̃: oẽm hu
mani generis vniuerſitatẽ vocari ad ſacramentum
paſſionis dñi oſtendẽtes. ſed quia per diuerſitatem
fideliũ ac infideliũ fit omniũ ſȝ dexterã ſiniſtramqȝ
diuiſio vnus ex duobꝰ ad dexteram eius ſitus: fidei
iuſtificatione ſaluat̃. REMI. Uel ꝑ iſtos duos
latrones deſignant̃ oẽs q̃ artioꝛis vite cõtinentiaȝ
appꝛehendũt. ꝗcũqȝ eni ſola intenſiõe placẽdi deo
hoc faciũt deſignant̃ per illũ q̃ a dexteris dei cruci
fixus eſt. q̃ vero ꝓ appetitu humane laudis: vel ali
qua minꝰ digna intenſione: deſignant̃ per illum q̃
a ſiniſtris crucifixus eſt.

Pꝛetereũtes autem blaſphema
bant eum: mouentes capita ſua: et
dicentes: Uah qui deſtruis tẽpluȝ
dei: ⁊ ĩ triduo illud reedificãs? Sal
ua temetipſuȝ. ſi filius dei es deſcẽ
de de cruce. Similiter ⁊ pꝛincipes
ſacerdotũ illudentes cum ſcribis et
ſenioꝛibus dicebant: Alios ſaluos
fecit: ſeipſuȝ nõ poteſt ſaluũ facere.
Si rex iſrl' eſt: deſcẽdat nunc de cru
ce et credimus ei. Confidit in deo:
liberet nunc eum ſi uult. Dixit eni
quia filius dei ſum. Idipſum autẽ
et latrones qui crucifixi erant cũ eo
impꝛoperabant ei.

CHRY. in ho. Cũ chꝛiſtũ denudaſſent ⁊ crucifi
xiſſent: vltra ꝓcedũt: ⁊ in cruce vidẽtes affixũ expꝛo
bꝛant ei. vñ dicit̃: Pꝛetereũtes aũt blaſphemabant
eũ mouẽtes capita ſua. HIERO. Blaſphemabãt
ꝗdem qꝛ ꝓtergrediebant̃ viã: ⁊ in vero itinere ſcri
pturarũ ambulare nolebãt. Mouebãt capita autẽ
ſua: qꝛ iam ante mouerãt pedes: ⁊ nõ ſtabãt ſupꝛa
petrã. Ad ipſum aũt inſultãs dicit fatuus populus
quod falſi teſtes confinxerãt. vñ ſequit̃: Et dicẽtes:
Uah q̃ deſtruis templũ dei: ⁊ ĩ triduo illud reedi
ficas. REMIGI. Uach interiectio eſt inſultantis
ſiue irridentis. HYLA. Quid ergo venie erit cuȝ
poſt triduũ reedificatũ templuȝ dei in coꝛpoꝛis re
ſurrectione cerneret̃. CHRY. in ho. Ut quaſi po
ribus ſignis ĩcipientes detrahere ſubiungunt: Sal
ua temetipſum. ſi filius dei es: deſcende de cruce.
CHRY. in ſer. de paſſione: Sed econtrario qꝛ filiꝰ
dei eſt: ideo nõ deſcendit de cruce: nam ideo venit:
vt crucifigeret̃ pꝛo nobis. Sequit̃: Similiter ⁊ pꝛi
cipes ſacerdotum illudẽtes cũ ſcribis ⁊ ſenioꝛibus
dicebant: Alios ſaluos fecit: ſeipſum non põt ſaluũ
facere. HIERO. Etiam nolentes ſcribe ⁊ phari
ſei confitentur ꝙ alios ſaluos fecerit. Itaqȝ veſtra
vos condẽnat ſententia. qui eni alios ſaluos fecit:
vtiqȝ ſi vellet ⁊ ſeipſum ſaluare poterat. Sequitur
Si rex iſrael eſt deſcendat nũc de cruce: ⁊ credimꝰ
ei. CHRYSO. in ſer. de paſſione domini: Conſi
dera autẽ nunc vocem filioꝝ diaboli quo imitant̃
vocem paternã. Diabolus enim dicebat: Mitte te
deoꝛſum ſi filius dei es. ⁊ iudei dicũt: Si filius dei
es: deſcende de cruce. LEO papa: De quo erro
ris fõte iudei taliũ blaſphemiarũ venena potaſtis?
Quis vobis magiſter tradidit? que doctrina ꝑſua
ſit ꝙ illum regem iſrael: illum dei filiũ credere de
beretis qui ſe aut crucifigi nõ fineret: aut a confixio
ne clauoꝝ liberũ coꝛpus excuteret? non hoc vobis
legis myſteria: aut ꝓphetarũ oꝛa cecinerũt. Sȝ illõ
vere legiſtis: Faciẽ meam nõ auerti a ꝯfuſione ſpu
toꝛum. Et iterũ: Foderunt manꝰ meas ⁊ pedes me
os: dinumerauerũt omnia oſſa mea. Nũquid legi
ſtis: Dominꝰ deſcendit de cruce? ſed dominꝰ regna
uit a ligno. RABA. Si autẽ tunc de cruce ſurge
ret inſultantibꝰ cedens: virtutẽ nobis patiẽtie non
demonſtraret: ſed expectauit paululũ: irriſionem ſu
ſtinuit: qui ð cruce ſurgere noluit: de ſepulchꝛo re
ſurrexit. HIERONY. Fraudulenta autẽ eſt ꝓ
miſſio cum addit: Et credimꝰ ei. Quid eni plus de
cruce adhuc viuenteȝ deſcendere: an de ſepulchꝛo
moꝛtuum reſurgere? Reſurrexit ⁊ non crediſtis:

ergo etiã ſi de cruce deſcenderet nõ crederetis. Sed
mihi videt̃ hoc demones immittere. ſtatim enim ut
crucifixus eſt dñs: ſenſerũt v̾tutem crucis: ⁊ intelle-
xerunt fractas vires ſuas eẽ ⁊ hoc agunt: vt de cruce
deſcendat. Sed domin⁹ ſciens aduerſariorũ iſidias
pmanet in patibulo: vt diabolum deſtruat. Sequit̃
Confidit in deo: liberet eũ ſi vult. CHRY. in ho.
O inquinati valde: Nunq̃d ꝓphete ⁊ iuſti nõ erãt:
quia eos nõ eripuit a periculis de⁹? Si autẽ illorum
glorie nõ obfuit: q̃ eis pericula iduxiſtis: multoma
gis in iſto nõ oportebat vos ſcãdalizari ꝑ ea que pa
tit̃: quia ſemꝑ per ea que dixit: hanc veſtrã remouit
ſuſpicionẽ. Sequit̃: Dixit enĩ: q̃ filius dei ſum. Per
qđ oſtẽdere volebant eũ pati ob seductoris ⁊ erro-
nei cauſam: ⁊ ſicut ſuperbũ ⁊ vane glorianteẽ in his
que dicebat. Sic ergo nõ ſolũ iudei ⁊ milites deſub
tus eum deridebant: ſed ⁊ deſuper latrones cum eo
crucifixi. vñ ſequit̃: Idipſum autẽ ⁊ latrones q̃ cru-
cifixi erant cum eo improperabãt ei. AVGV. de
concor. euã. Põt autem putari lucas repugnare ei:
quod hic dicit̃: qui dicit q̃ vnus de latronibus blaſ
phemabat eum: quẽ alter increpabat: vbi intelliga-
mus mattheũ breuiter reſtringentem hũc locũ plu-
ralem numerum ꝓ ſingulari poſuiſſe: ſicut in epiſto
la ad hebreos legimus pluraliter dictũ: Clauſerunt
ora leonũ: cũ ſolus daniel ſignificari itelligit̃. Quid
autem vſitatius q̃ʒ vt aliquis dicat: En ruſtici mihi i
ſultant: etiã ſi vnus inſultet. Eſſet autẽ cõtrarium ſi
mattheus dixiſſet ambos latrones conuitiatos do-
mino. Cum vero dictum eſt latrones: nec additum
eſt ambo: potuit vſitato locutionis mõ per pluralẽ
numerũ ſignificari. HIERO. Uel poteſt dici q̃ ꝓ
mum vterq̃ʒ. ſ. blaſphemauerit: deinde ſole fugiẽte
terra cõmota: ſaxiſq̃ʒ diruptis: ⁊ igruentib⁹ tenebris
vnus crediderit i ieſum: ⁊ priorẽ negationẽ ſequen-
ti confeſſione emẽdauerit. CHRY. in ho. Ut enĩ
nõ exiſtimes ex quadã conuenientia id geſtũ fuiſſe
neq̃ʒ latronẽ fuiſſe: qui latro videbat̃ a contumelia
oſtendit tibi quoniã etiã in cruce poſitus latro erat
⁊ inimicus: ⁊ repente tranſmutatus eſt. HYLA.
Quod autẽ latrones ambo conditionẽ ei paſſionis
exprobrant: vniuerſis etiã fidelibus ſcandalũ crucis
futurũ eſſe ſignificat. HIERO. Uel in duob⁹ la
tronibus vterq̃ʒ populus gentiliũ ⁊ iudeorũ primo
dominum blaſphemauit: poſtea ſignorũ multitudĩe
alter exterritus egit penitentiã ⁊ vſq̃ʒ hodie iudeos
increpat blaſphemantes. ORIGE. Sed ⁊ latro
qui ſaluatus eſt põt eſſe myſteriũ eorum: qui poſt
multas iniquitates crediderunt in chriſtum.

¶ A ſexta autẽ hora tenebre facte
ſunt ſuper uniuerſam terram: uſq̃ʒ
ad horã nonam. Et circa horã nonã
clamauit ieſus uoce magna dicens:
Heli: heli: lamazabathani. Hoc ẽ
Deus meus: deus meus: ut quid
dereliquiſti me? Quidam autem il
lic ſtantes: ⁊ audiẽtes dicebãt: He
liam uocat iſte. Et cõtinuo currẽs
unus ex eis acceptam ſpongiam im
pleuit aceto: ⁊ impoſuit harundini:
et dabat ei bibere. Ceteri uero dice
bãt. Sine: uideam⁹ an ueniat heli
as liberans eum. Jeſus autem iter
clamãs uoce magna: emiſit ſpiritũ.

CHRYSOSTO. in ſer. de paſſione: Nõ poterat
ferre creatura iniuriã creatoris: vnde ſol retraxit ra
dios ſuos: ne videret impiorũ facinora. Et ideo dici
tur: A ſexta autem hora tenebre facte ſunt ſuper vni
uerſam terram vſq̃ʒ ad horam nonã. ORYGE.
Ab hoc textu quidam calumniant̃ euangelicã veri
tatem. Defectio enim ſolis a ſeculo ſemꝑ fuit in ſuo
tempore facta. Sed defectio ſolis que ſm̃ conſuetu
dinem temporũ ita currentiũ fieri ſolet: non in alio
tempore fit niſi in conuentu ſolis ⁊ lune: quãdo lu
na ſubtus currens: ſolis impedit radios occurrẽs
ei. In tempore autẽ quo paſſus eſt chriſtus: manife
ſtum eſt quoniã conuent⁹ non erat lune ad ſolem:
quoniã tempus erat paſchale quod conſuetudinis
eſt agere quãdo luna plena eſt. quidã autem credẽ
tium volentes defenſionẽ aliquam inducere cõtra
hoc dixerũt: quoniã illã defectio ſolis conueniẽter
ſm̃ cetera ꝓdigia noua: contra conſuetudinẽ facta
eſt. DIONY. in epiſtola ad policarpũ: Inopina
biliter enĩ ſoli lunã incidentem videamus: non enĩ
erat conuentus temporis: ⁊ ruſus ipſam a nona ho
ra vſq̃ʒ ad veſperã ad diametrum ſolis ſupernatura
liter reſtitutam. Eclypſim etiam ipſam ex oriente vi
dimus inchoatam: ⁊ vſq̃ʒ ad ſolarem terminũ veni
entem: poſtea regredientem: ⁊ ruſus non ex eodẽ
⁊ defectum ⁊ repugnationem: ſed econtrario ſm̃ di
ametrum factam. CHYSO. in home. Tribus eti
am horis tenebre permanſerũt: cum eclypſis in mo
mento tranſeat: non enĩ habet moram: vt ſciũt illi
qui conſiderauerũt. ORIGE. Sed aduerſus hoc
filij huius ſeculi dicunt: Quomodo hoc factum ti
mirabile nemo grecorum: aut barbarorũ ſcripſit eo
rum qui notauerũt: ſiquid tale nouum factũ eſt ali
quãdo. Et phlegon quidẽ in chronicis ſuis ſcripſit
in ꝑncipatu tyberij ceſaris factum: ſed non ſignauit
in luna plena: Arbitror ergo ſicut cetera ſigna que
facta ſunt in paſſione ipſius. ſ. velum ſciſſum: ⁊ terra
tremuit: ⁊ cetera in hieruſalẽ tantũmodo facta ſũt.
Aut ſi latius voluerit quis extendere ad terrã iude
am: ſicut in tertio libro regũ dixit abdias ad heliã:
Uiuit deus tuus: ſi eſt gens aut regnum: vbi nõ mi
ſit domin⁹ meus querere te: oſtendens quoniam in
tis eum in gentibus queſierat circa iudeam. Et ſcitis
conſequẽs intelligere quaſdam tenebroſiſſimas nu
bes ⁊ multas ⁊ magnas concurriſſe ſuper hieruſa
lem: ⁊ terram iudee: ⁊ ideo facte ſunt tenebre ꝓfun
de a ſexta hora vſq̃ʒ ad nonam. Due enim creature
ſexta die facte fuiſſe intelligunt̃: ante ſextam quidẽ
animalia: in ſexta autem homo: ⁊ ideo cõueniebat
ꝓ ſalute hominis morientẽ in hora ſexta ſuſpẽdi: ⁊
a ſexta hora propter hoc tenebras fuiſſe factas ſup
omnẽ terrã vſq̃ʒ ad nonam. Et ſicut moyſe manus
extendente in celũ: facte ſunt tenebre ſuper egyptũ

oſ:ſeruos dei tenentes in ſeruitute: ſimiliter ⁊ chri-
ſto in ſexta hora manus extendēte in cruce ad celū
ſuper populū qui clamauerat: Crucifige eum: facte
ſunt tenebre: ⁊ ab omni lumine ſunt priuati: ī ſignū
futurarum tenebrarū: que comprehenſure erant gē
tem iudeam. Item ſub moyſe facte ſunt tenebre ſu
per omnē terram egypti tribus diebus: omnibꝰ aūt
filiis iſrael erat lumen. Sub chriſto autem facte ſūt
tenebre ſuper omnem iudeā tribus horis: quoniā
propter peccata ſua priuati ſūt a lumine dei patris
⁊ a ſplendore chriſti: ⁊ ab illuminatione ſpiritꝰ ſan
cti. Lumen autē fuit ſuper omnē reliquam terrā:
quod vbiqꝫ illuminat omnē eccleſiā dei in chriſto.
Et ſi vſqꝫ ad horam nonam tenebre facte fuerūt ſu
per iudeā: manifeſtum eſt quoniā iterum eis lumē
refulſit: quia cum plenitudo gentiū intrauerit: tunc
omnis iſrael ſaluus fiet. CHRYSO. in ho. Uel
aliter: Hoc admirandum erat: ꝙ in omnem terram
tenebre ſunt facte: quod nunqꝫ prius cōtigerat. In
egypto enim ſolum tenebre facte ſunt: quādo paſ-
cha perficiendū erat: que enī tunc agebant̄: horum
typus erant. Et intuere ꝙ ſiunt tenebre ī media die
quando vbiqꝫ terrarū dies erat: vt omnes qui ha
bitabant terram: hoc miraculum cognoſcerēt. Hoc
autem eſt ſignum quod petentibꝰ promittebat da
re dicens: Gens praua ⁊ adultera: ſignū querit: ⁊ ſi
gnum non dabit̄ ei: niſi ſignum ione prophete cru
cem ſignans ⁊ reſurrectionem. Etenim multo mira
bilius eſt ī eo qui crucifixus erat hoc fieri: qꝫ ambu
lante eo ſuper terrā. Hoc autem ſufficiens erat eos
conuertere: nō ſolum magnitudine miraculi: ſed qꝛ
hoc geſtum eſt poſtqꝫ omnia locuti fuerāt que vo
luerant: ⁊ ſatietatem acceperant cōtumeliarū. Qua-
liter autem non admirati ſunt vniuerſi: neqꝫ eſtima
uerunt eum eſſe deum: quia. ſ. hominū genus tunc
multa malicia ⁊ deſidia detinebat̄: ⁊ hoc miraculū
factum confeſtim tranſijt: ⁊ non nouerāt que eſſet
cauſa eius quod gerebat̄. Et ꝓpter hoc ipſe poſtea
loquit̄ vt oſtendat ſe viuere: ⁊ ꝙ ipſe hoc miraculū
fecit. vnde ſequit̄: Et circa horam nonam clamauit
ieſus voce magna dicēs: Heli: heli: lamazabathani.
Hoc eſt: Deus meus deus meus vt quid dereliqui
ſti me? HIERO. Principio viceſimi primi pſal-
mi viſus ē. Illud vero quod eſt in medio verſiculi:
Reſpice in me: ſuperfluū eſt. legitur enī in hebreo
Deus meus: deus meus: quare me dereliquiſti? Er
go impij ſunt: qui pſalmum ex perſona dauid ſiue
heſter ⁊ mardochei dictum putant: cum etiam euā
geliſte teſtimonio ex eo ſumpta ſuper ſaluatore in-
telligant: vt eſt illud: Diuiſerūt ſibi veſtimenta mea
⁊ Foderunt manus meas. CHRYSO. in home.
Ideo autem emiſit ꝓpheticā vocem: vt vſqꝫ ad vlti
mam horam teſtimonium perhibeat veteri teſtamē
to: ⁊ vt videant quoniam honorat patrem: ⁊ nō eſt
deo contrarius: ⁊ ideō hebraicam vocem emiſit: vt
eis fieret cognita ⁊ manifeſta. ORI. Requirendū
eſt autem: quid eſt ꝙ a deo derelictus eſt chriſtꝰ?
Et quidā: quia nō poſſunt exponere: dereliqͥ chri-
ſtum a deo: dicunt ꝙ per humilitatem dictum eſt.
Sed manifeſte ītelligere poteris quid ſit quod di-
cit: faciens comparationem glorie illius quam ha-
buit apud patrem: ad confuſionē quam contēnēs
ſuſtinuit crucem. HYLA. Per hec autē verba in
genia contendunt heretica: ꝙ aut deſeciſſe omnino
deum verbum in animā corporis volūt: dū corpus
officio anime viuificat: aut omnino nec fuerit chri-
ſtus homo natus: quia in eo dei verbum modo ſpi
ritus habitauerit ꝓphetalis: quaſi ieſus chriſtꝰ ani
me ſolum ⁊ corporis homo cōmunis. Hoc habet
ſui exordiū: quo eſſe cepit homo: qui nūc a dei ver-
bo contracta rurſum protectioneꝰ deſertꝰ clamet:
Deus meus: quare me dereliquiſti? Uel certe ī ani
ma verbi natura mutata: paterno chriſtus in omni
bus viſus auxilio: nunc inops eius mortiqꝫ permiſ-
ſus ſolitudinē ſuam conquerat̄: relinquentemqꝫ ſe
arguat. Sed inter has impias infirmaſqꝫ ſentētias
eccleſie: fides imbuta apoſtolicis doctrinis: nō par
titur ieſum chriſtum: ne filius dei: non ⁊ filius ho-
minis intelligat̄: nam querela derelicti morientis ī
firmitas eſt. Promiſſio aūt paradiſi viuentis dei re
gnum eſt. Habes in conquerente ad mortē relictū
ſe eſſe: quia homo eſt. Habes eum qui moritur pro
fitentem ſe in paradiſo regnare: quia deus eſt. Nō
ergo mireris verborum humil tatē ⁊ querimonias
derelicti: cum formam ſerui ſciens: ſcandalum cru
cis videas. GLO. Dicit̄ autem deus eū deſeruiſ-
ſe in morte: quia poteſtati perſequentium eum ex-
poſuit. ſubtraxit enim protectionem: ſed non ſoluit
vnionem. ORIGE. Poſtqꝫ autem vidit ſup om
nem terram iudeam tenebras: hoc dixit: oſtendere
volens: Dereliquiſti me pater: ⁊ talibus exinanitū
calamitatibus tradidiſti: vt populꝰ qui fuerat apud
te honoratus: recipiat que in me auſus eſt: vt priue
tur a lumine tue proſpectionis: ſed ⁊ pro ſalute gē
tium dereliquiſti me. Quid autem tam bonum fece
runt: qui ex gentibꝰ crediderūt: vt precioſo ſanguīe
ſuper terram effuſo ꝓ eis: emerem eos a maligno?
aut quid tale dignū facturi ſunt homines: ꝓ quibꝰ
patior iſta? Forſitan autem ⁊ videns peccata homi
num ꝓ quibus patiebat̄ dixit: Quare me dereliqui
ſti? vt fierem quaſi qui colligit ſtipulā in meſſe: ⁊ ra
cemos in vindemia. Non autem eſtimes humano
more ſaluatorē iſta dixiſſe: ꝓpter calamitatē q̄ cō-
prehenderat eum in cruce. Si enī ita acceperis: non
audies magnā vocem eius que oſtendit aliquid eē
magnum abſconditū. RABA. Uel ſaluator hoc
dixit: noſtros circūferens motus. qui ī periculis po
ſiti a deo deſeri nos putamus. Humana enī natura
ꝓpter peccatum a deo fuerat derelicta: ſed quia fili
us dei factus eſt noſter aduocatus: quorū ſuſcepit
culpam: deplorat miſeriam: in quo oſtendit quātū
flere debeant qui peccant: quādo ſic fleuit qui nūqꝫ
peccauit. Sequit̄: Quidam autē illic ſtantes ⁊ au-
dientes dicebant: Heliā vocat iſte. HIER. Non
omnes: ſed quidam quos arbitror milites fuiſſe ro
manos: non intelligentes hebraici ſermonis ꝓprie
tatem: ſed ex eo quod dixit: Hely Hely: putabāt he
lyam ab eo inuocatū. Sin autem iudeos qui hoc di
xerint intelligere voluerimꝰ: hoc more ſibi ſolito fe
ciſſe: vt dn̄m imbecillitatis infament: qui helye au-
xilium deprecet̄. Sequit̄: Et continuo currens vnꝰ
ex eis: acceptam ſpongiam impleuit aceto: ⁊ impo-
ſuit arundini: ⁊ dabat ei bibere. AUGU. in ſer.
de paſſione: Sic ergo ꝓpinator fontiū potat̄ aceto:

mellis dato: abat felle: flagellat remiſſio: conden
natur venia: illudit maieſtas: ridet virtus: perfūdi
tur largitor imbriū ſputis. HILA. Eſt autē acetū
vinū quod per vitiū aut incurie aut vaſis acceſcit. vi
num autē eſt honor mortalitatis aut virtus. Cum
igit in adam coacuiſſet: ipſe accepit ꝛ potauit ex gē
tibus. In calamo eni ꝛ ſpongia vt potaret offertur
ex corporibꝰ gentiū in ſe ad cōmunionē imortalita
tis ea que in nobis erāt vitiata trāſfudit. REMI.
Uel aliter: iudei acetum erant degenerātes a vino
patriarcharum ꝛ pphetarū. habebant fraudulenta
corda: quaſi ſpongiā cauernoſis atq; tortuoſis lati
bulis. per arundinē deſignat ſacra ſcriptura: que ī
hoc facto implebat. ſicut enī lingua hebrea vel gre
ca dicit loquela que fit per linguā: ſic ꝛ arūdo dici
poſſet littera vel ſcriptura que in hoc facto ipleba-
tur: que fit per arundinē. ORIGE. Et forſitan q̄
cunq; ſm doctrinā eccleſiaſticā ſapuit: viuūt autē
male: dant ei vinum bibere felle permixtū. Qui au
tem alienas a veritate ſententias applicāt chriſto:
quaſi eas dicenti: hi ſpongiā implētes aceto: impo-
nunt calamo ſcripture: ꝛ offerūt ori eius. Sequit:
Ceteri vero dicebant: Sine: videamꝰ an veniat he-
lyas liberans eū. RABA. Quia enī milites pra
ue ſonum vocis dominice intelligebāt: ideo inanit
aduentū helye expectabant. Deū ergo quem ſalua
tor hebraico ſermone inuocabat: inſeparabiliter ſem
per ſecū habebat. AVGV. in ſer. de paſſione: Cū
ergo nil iam chriſto reſtaret ex penis: mors morat:
quia ſuum eſſe ibi nil ſentit. Suſpecta eſt vetuſtati
nouitas. Hunc primū: hunc ſolum vidit hominem
peccati neſcium: noxa liberum: iuris ſui legibus nil
debentem. Accedit tamē cōfederata iudaico mors
furori: ꝛ deſperata vite inuadit auctorē. vnde ſeqt:
Jeſus autem iterꝫ clamās voce magna emiſit ſpm̄.
Quare autem diſplicet: ſi chriſtus de ſinu patris ad
noſtram ſeruitutē venit: vt nos ſue redderet liber-
tati: noſtrā mortē ſuſcepit: vt nos eius morte libere
mur: quando nos deſpectu mortis mortales iude-
os retulit: terrenos celeſtibꝰ eſtimauit. Quātū enī
diuina virtus operꝫ contēplatione lucebat: tantum
pati p ſubiectis p ſeruis mori inſigne eſt charitatis
īmenſe. Ergo hec pma cauſa eſt dominice paſſiōis
q: ſciri voluit q̄tum amaret hominē deus: qui plꝰ
amari voluit q̄ꝫ timeri. Secunda cauſa eſt: vt ſnīaꝫ
mortis quā iuſte declarat: iuſtius aboleret. Quia
nāq; primus homo adiudicante deo: de reatu īcur
rerat mortē: ꝛ eā tranſmiſit ad poſteros. Uenit de
celo ſecundus hō peccati neſcius vt mors dānaret:
que rapere iuſſa: reos īnocentie ipſuꝫ inuadere pre
ſumpſit auctorē. Nec mirandū eſt ſi p nobis poſuit
quod ſuſcepit a nobis. ſ. animā qui ppter nos fecit
tanta ꝛ talia largitꝰ eſt nobis. AVGV. 3 felicia
num: Abſit enī a fidelibus iſta ſuſpicio: vt ſic chriſtꝰ
ſenſerit mortē noſtrā: vt q̄tum in ſe eſt: vita perdat
vitā. Nā ſi hoc ita eſſet: quomodo illo triduo potu
iſſe dicimꝰ aliquid viuere: ſi vite fons dicit aruiſſe:
Senſit igit mortē deitas chriſti participatione hu
mana: ſiue humani affectus: quē ſponte ſuſceperat:
non nature ſue potentiā perdidit: per quam cuncta
viuificat. In morte enī noſtra ſine dubio deſtitutū
corpus vita aīam noſtrā non perimit. dū diſcedens
anima nō vim ſuam perdit: ſed quod viuificauerat
hoc dimittit. ꝛ quantū in ſe eſt: alterius mortē faci
ipſa non recipit. De ſaluatoris nunc aīa dicemus: q̄
vt non dicā propter inhabitantē diuinitatē: ꝛ pp̄ter
iuſticiā ſingularē: certe propter cōmunē moriendi
ſortē corpus illo triduo ſic potuit deſerere. vt ipſa
non poſſet penitus interire. Credo enim dei filium
mortuū eſſe: non ſm penā iniuſticie quā ex toto nō
habuit: ſed ſꝫ legeꝫ nature: quā pro humani generi
redēptione ſuſcepit. DAMA. Etſi ṫn mortuus ē
vt hō: ꝛ ſancta eiꝰ anima ab incontaminato diuiſa
eſt corpore: ſed ṫn deitas inſeparabilis ab vtriſq; p
māſit: ab anima dico ꝛ corpore. Et neq; vna ita hy
poſtaſis in duas diuiſa eſt: corpus enim ꝛ anima ſi
cut a principio in verbi hypoſtaſi habuerūt exiſten
tiam etiam in morte. Neq; enī anima neq; corpus
propriā habuerunt hypoſtaſim preter hypoſtaſim
verbi. HIERO. Diuine aūt poteſtatis indicium
eſt emittere ſpiritū ꝛ vt ipſe quoq; dixerat: Nemo
poteſt tollere aīam meā a me: ſed ego pono eam: ꝛ
iterū ſumo eā. Spiritū enim in hoc loco pro anima
intelligamus. Sꝫ quod vitale aut ſpirituale corpꝰ
faciat ſeu q̄ ipſius anime ſubſtantia ſpiritꝰ ſit: iuxta
id quod ſcriptuꝫ eſt. Auferes ſpiritū eorum ꝛ defici
ent. CHRYSO. in ho. Propter hoc autē ꝛ voce
magna clamauit: vt oſtendat quoniā ſm eius pote
ſtatē id geritur. Per hoc enī q̄ moriens vocē emi
ſit magnā: apertiſſime ſe verum deuꝫ eſſe oſtendit:
quoniā homines cum moriunt: vix tenuem vocem
emittere poſſunt. AVGV. de cō. euā. Quid autē
voce magna dixerit: lucas declarauit. dixit enim: Et
clamans ieſus voce magna ait: Pater in manus tu
as commendo ſpiritum meū. HYLA. Uel ſpiritū
cū clamore magne vocis emiſit: dolens non ſe om
nia peccata portare.

Et ecce uelū templi ſciſſum eſt i
duas ptes: a ſummo uſq; deorſuꝫ:
Et terra mota eſt: ꝛ petre ſciſſe ſūt
ꝛ monumēta aperta ſunt: ꝛ multa
corpa ſcōꝝ q dormierāt ſurrexerūt
Et exeūtes de monumētis pꝰ reſur
rectionē eiꝰ uenerūt i ſanctā ciuitatē
ꝛ apparuerūt multis. Centurio āt
et q cū eo erāt cuſtodiētes ieſuꝫ: ui
ſo terremotu: et his q̄ fiebāt timue
rūt ualde dicētes: Uere filiꝰ dei erat
iſte. Erāt aūt ibi mulieres multe a
lōge: q̄ ſecute erāt ieſuꝫ a galilea mi
niſtrātes ei: inter q̄s erat maria ma
gdalene: et marie iacobi: et ioſeph
mr̄: et mater filiorum zebedei.

ORIGE. Magna facta ſunt ex eo q̄ magna vo
ce clamauit ieſus. vn̄ ſequit: Et ecce velū templi ſciſ
ſum eſt in duas ptes a ſūmo vſq; deorſū. AVG.
de con. euā. In quo ſatis oſ̄dit tūc eſſe ſciſſum cū

emiſit ſpũ. Si aũt nõ addidiſſet: Et ecce. ſimpliciter
dixiſſet: Et velũ templi ſciſſum eſt. incertũ eſſet vtrũ
ipſe ⁊ marcus hoc recapitulãdo commemoraſſent:
lucas aũt ordinẽ tenuiſſet: qui cum dixiſſet: Sol ob
ſcuratus eſt. cõtinuo ſubiungendũ eſtimauit. Et ve-
lum tẽpli ſciſſum eſt. An lucas recapitulaſſet: quod
illi ordine poſuiſſent. ORIGE. Duo aũt fuiſſe ve
la itelliguntᷣ: vnũ quod velat ſanctaſcõrũ: aliud ex-
terius ſiue tabernaculi ſiue tẽpli. In paſſione ẽ dñi
ſaluatoris: velũ qd̃ erat a foris cõſciſſum eſt: a ſurſũ
vſqꝫ deorſum. Ab initio mũdi vſqꝫ ad finẽ conſciſſo
velamine: myſteria publicantᷣ: q̃ vſqꝫ ad aduentum
dñi rationabiliter fuerũt occultata. Cum aũt vene-
rit qd̃ ꝑfectum ẽ: tunc auferetᷣ etiã ſecũdũ velum: vt
videam⁹ etiã q̃ interi⁹ ſunt occulta. ſ. verã arcã teſta
menti. ⁊ ſicut ipa ſe habet natura videam⁹ cherubin
⁊ alia. HYLA. Uel ideo velũ templi ſcinditᷣ: quia
exinde populus eſt diuiſus in ptes: ⁊ veli honor cũ
cuſtodia angeli ꝓtegentis auferᷣt. LEO papa in
ſer. de paſſione. Eſt aũt ad teſtimoniũ venerãda paſ
ſionis ſufficiẽs ſignũ elemẽtoꝝ inordinata turbatio
vñ ſequitᷣ: Et terra mota ẽ: ⁊ pe. ſciſ. ſunt: ⁊ monumẽ
ta apta ſunt. HIERO. Nulli enĩ dubiũ ẽ qd̃ ſigni
ficet iuxta lr̃am magnitudo ſignoꝝ: vt crucifixũ do-
minũ ſuũ ⁊ celũ ⁊ terra ⁊ oĩa demõſtrarẽt. HYL.
Mouetᷣ terra: qꝛ capax hui⁹ mortui eẽ nõ poterat.
petre ſciſſe ſunt: oĩa enĩ valida ⁊ fortia penetrãs dei
vbũ ⁊ ptãs eterne virtutis irruperat. Et monumẽta
apta ſunt: erãt enĩ mortis clauſura reſerata. Seqᷣ:
Et multa cor. ſanc. q̃ dormi. ſurre. Illuminãs enim
mortis tenebras: ⁊ iſeroꝝ obſcura colluſtrãs: mor
tis ſpolia detrahebat. CHRY. in ho. Ipſo q̃dẽ in
cruce manente eum irridẽtes dicebãt. Alios ſaluos
fecit: ſeipſũ nõ pót ſaluũ facere. ⁊ qd̃ in ſe facere no
luit: in ſeruoꝝ corporib⁹ cũ multa ſupabundãtia de
mõſtrauit. Si enĩ quadriduanũ laſaꝝ exurgere ma
gnum fuit: multomagis eos repẽte q̃ olĩ dormierãt
apparere viuẽtes qd̃ future reſurrectõis erat ĩdiciũ.
vt aũt non putaretᷣ eẽ phantaſma qd̃ fcm̃ eſt: euãge
liſta ſubiungit: Et exeũ. de monu. poſt reſurre. eius:
vene. in ſanc. ciuita. ⁊ appa. multis. HIERO.
Quõ aũt laſarus mortu⁹ reſurrexit: ⁊ ſic multa cor-
pora ſanctoꝝ reſurrexerũt: vt dñm oſtenderẽt reſur
gentẽ: ⁊ tñ cũ monumẽta apta ſunt: nõ añ reſurrexe
rũt: qꝫ reſurgeret dñs vt eẽt ꝑmogenit⁹ reſurrectio
nis ex mortuis. ſanctã aũt ciuitatẽ in q̃ viſi ſũt reſur
gentes: aut hieruſalẽ celeſtẽ ĩtelligam⁹: aut hãc ter
renã q̃ añ ſcã fuerat. ſcã enĩ appellabatᷣ ciuitas hie-
ruſalẽ: ꝓpt̃ tẽplũ ⁊ ſanctaſcõꝝ: ⁊ ob diſtinctionem
aliaꝝ vrbiũ: in q̃bus idola colebãtᷣ. Qđ võ dicitur:
Apparu. multis. oñditᷣ ñ generalis fuiſſe reſurrectõ
q̃ oĩbus apperet: ſed ſpãlis ad plurimos: vt hi vide-
rent q̃ cernere merebãtᷣ. REMI. Queret aũt aliq̃s
q̃d de illis fcm̃ ſit q̃ reſurgẽte dño ſurrexerunt? Cre
dendũ q̃ppe ẽ qñ ideo ſurrexerũt: vt teſtes eẽnt dñi
ce reſurrectõis. Quidã aũt dixerũt: q̃ iterũ mortui
ſũt: ⁊ in cinerẽ cõuerſi: ſicut ⁊ laſar⁹ ⁊ ceteri quoſ do
min⁹ reſuſcitauit. Sꝫ iſtoꝝ dictis nullo mõ eſt fides
accomodãda: qñ mai⁹ illis eẽt tormentũ q̃ ſurrexe
rũt ſi iteꝝ mortui eẽnt: qꝫ ſi nõ reſurgerẽt. Incũctan
ter g̃ credere debem⁹: qꝛ q̃ reſurgẽte dño a mortuis
reſurrexerũt: aſcendẽte eo ad celos ⁊ ipſi paritᷣ aſcen

derũt. Sempꝫ aũt hec eadẽ magna quottidie fiũt: ve
lum enĩ tẽpli ad reuelãdũ q̃ intus hñtur ſcinditᷣ ſan
ctis. Terra etiã mouetᷣ. i. oĩs caro nouo verbo ⁊ no-
uis reb⁹ ſm̃ nouũ teſtm̃. Petre aũt ſcinduntᷣ: q̃ my
ſteriũ fuerũt ꝓphetaꝝ: vt in ꝓfundis eoꝝ poſita ſpiri
talia myſteria videam⁹. Monumẽta aũt dicũtᷣ cor
pora peccatricũ aĩaꝝ. i. mortuaꝝ deo: cũ aũt ꝑ grãm
dei anime huiuſmõi fuerint ſuſcitate: corpora eorũ
q̃ ꝑus fuerũt monumẽta: fiũt corpa ſcõꝝ: ⁊ videntur
a ſeipſis exire: ⁊ ſequũtur eũ q̃ reſurrexit: ⁊ in noui-
tate vite ambulãt cũ eo. Et q̃ digni ſunt hr̃e cõuerſa
tionẽ ĩ celis: ĩgrediuntᷣ ĩ ſcãm ciuitatẽ ꝑ ſingula tpa
⁊ apparẽt multis vidẽtib⁹ opa bona ipſoꝝ. Sequitᷣ
Centurio aũt: ⁊ q̃ cũ eo er. cuſ. ie. vi. terremo. ⁊ his q̃
fie. ti. val. di. ve. fi. dei er. iſte. AVGV. de cõ. euan.
Nõ eſt cõtrariũ q̃ mattheus viſo terremotu dicᷣ ad
miratũ centurionẽ ⁊ eos q̃ cũ eo erãt: cũ lucas dicat
hoc admiratũ: q̃ emiſſa magna voce expiraſſet. In
eo enĩ q̃ mattheus nõ ſolũ dixit: Uiſo terremotu: ſꝫ
⁊ addidit: His que fiebãt. integrũ locũ fuiſſe demõ
ſtrauit luce: vt diceret centurionẽ ipam dñi mortẽ
fuiſſe miratũ: qꝛ ⁊ hoc iter illa eſt q̃ nũc mirabiliter
fcã erãt. HIERO. Ex hoc cõſiderandũ q̃ centu-
rio in ipſo ſcandalo paſſionis vere dei filiũ cõfiteatᷣ:
⁊ arrius in eccl'a ꝑdicet creaturã. RABA. Uñ me
rito per centurionẽ fides eccleſie deſignatᷣ: q̃ võ my
ſterioꝝ celeſtiũ ꝑ mortẽ dñi reſerato: cõtinuo ieſum
⁊ vere iuſtũ hoĩem ⁊ vere dei filiũ ſynagoga tacente
cõfirmat. LEO in ſer. de paſ. Exẽplo igitᷣ centuri
onis cõtremiſcat in redẽptoris ſui ſupplicio terrena
ſubſtãtia: rũpantᷣ infideliũ mentiũ petre: ⁊ q̃ morta
litatis grauabantᷣ ſepulchris: diſcuſſa obſtaculoꝝ
mora ꝓſiliãt: appareãt nunc quoqꝫ in ciuitate ſcã. i.
eccl'a dei future reſurrectõis indicia: ⁊ qd̃ credẽdũ
eſt in corporib⁹: fiat in cordib⁹. Sequitᷣ: Erãt ãt ibi
muli. mul. a lon. q̃ ſecute erãt ieſũ a gali. miniſ. ei.
HIERO. Cõſuetudinis enĩ iudaice fuit: nec du-
cebatᷣ in culpã more gẽtis antiq̃: ut mulieres de ſub
ſtantia ſua victũ atqꝫ veſtitũ ꝑceptorib⁹ miniſtrarẽt
hoc qꝛ ſcãdalũ facere poterat in gentib⁹: paul⁹ abie
ciſſe ſe memorat. Miniſtrabãt aũt dño de ſubſtan-
tia ſua: vt meterẽ illarũ carnalia: cui⁹ ille metebant
ſpiritalia: non qꝛ indigebat cibis domin⁹ creaturaꝝ
ſed vt typũ oñderet magiſtrorũ: qꝛ victu atqꝫ veſti-
tu ex diſcipulis deberẽt eſſe cõtenti. Sed videam⁹
quales comites habuerit. Sequitᷣ enĩ: Inter quas
erat maria mag. ⁊ ma. iaco. ⁊ ioſeph mr̃: ⁊ mr̃ filioꝝ
zebedei. ORIGE. Apud marcũ aũt tertia illa ſa
lome appellatᷣ. CHRY. in ho. He aũt mulieres cõ
ſiderabãt q̃ gerebantᷣ: que maxime erãt compaſſibi
les: ⁊ q̃ ſequebantᷣ miniſtrãtes vſqꝫ ad pericula affu
erunt: maximã fortitudinẽ oñdentes: qꝛ cũ diſcipu
li fugerũt: ipſe affuerũt. HIERO. cõtra heluidiũ
Ecce inquit heluidius Jacobus ⁊ ioſeph: ⁊ ſunt filij
marie mr̃is dñi: quos iudei appellauerũt fr̃es chri-
ſti. Dicit aũt iacobi minoris ad diſtinctionẽ iacobi
maioris: q̃ erat fili⁹ zebedei. Impiũ enĩ dicit eẽ hel-
uidius hoc ſentire de maria: vt cũ alie femine ibi fu
erint: mr̃em eius abeſſe dicam⁹. aut alterã eſſe ma-
riam neſcio quã confingam⁹: preſertim cũ euãgeliũ
iohannis teſtetᷣ eã illic fuiſſe preſentẽ. O furore ce-
cus: ⁊ in ꝓpriũ exitiũ mens veſana: audi q̃d iohãnes

euangeliſta dicat: Stabant iuxta cruceꝫ ieſu mater
eius ⁊ ſoroꝛ mr̃is eius: maria cleophe: ⁊ maria ma-
gdalene. Nulli dubiũ eſt duos fuiſſe apl'os iacobi
nuncupatos vocabulo: iacobũ zebedei: ⁊ iacobũ al
phei. Iſte autẽ neſcio q̃s minoꝛ iacobꝰ: quẽ marie
filiũ ſcriptura cõmemoꝛat. Si apoſtolꝰ ẽ: alphei fi-
lius erit. ſi nõ eſt apoſtolꝰ: ſed tertiꝰ neſcio q̃s iaco-
bus: q̃uo putandꝰ eſt frater dñi: ⁊ q̃uo tertiꝰ ad di
ſtinctionẽ maioꝛis minoꝛ appellabit᷑: cum maioꝛ ⁊
minoꝛ nõ ĩter tres: ſ; ĩter duos ſoleãt p̄bere diſtan-
tiã. ⁊ frater dñi apl's ſit: paulo dicẽte: Aliũ apoſtolo
rũ vidi neminẽ: niſi iacobũ fratrẽ dñi. Ne aũt hunc
iacobũ putes filiũ zebedei: lege actꝰ apoſtoloꝝ: iã
ab herode fuerat ĩteremptus. Reſtat concluſio: vt
maria iſta que iacobi minoꝛis ſcribit᷑ mater: fuerit
vxoꝛ alphei: ⁊ ſoroꝛ marie matris dñi: quã mariam
cleophe iohãnes euã. cõmemoꝛat. Si aũt inde tibi
alia atq; alia videt᷑: ꝙ alibi dicat᷑ maria iacobi mi-
noꝛis mr̃: ⁊ alibi maria cleophe: diſces ſcripture cõ
ſuetudinẽ eũdẽ hoĩem diuerſis nominibꝰ appellari
ſicut raguel ſoroꝛ moyſi ietro dr̃. Et dr̃ maria cleo-
phe vxoꝛ alphei. hec eadẽ dicta ẽ maria mr̃ iacobi
minoꝛis: q̃ ſi mr̃ eẽt dñi: magis eã vt in oĩbus locis
mr̃eꝫ alteriꝰ voluiſſet ĩtelligi. veꝝ ẽt̃ ſi alia fuerit ma
ria cleophe: ⁊ alia maria iacobi: ⁊ ioſeph mat᷑: hoc
tamẽ conſtat nõ eandem mariam iacobi ⁊ ioſeph
eſſe quã matrẽ domini. AVGV. de cõ. euã. Poſ
ſemꝰ aũt dicere alias mulieres a longe: vt tres euã
geliſte dicũt: ⁊ alias iuxta crucem fuiſſe: vt iohãnes
dicit: niſi mattheꝰ ⁊ marcꝰ mariaꝫ magdalene nomi
naſſent. ĩter ſtãtes lõge: quã. ſ. iohãnis noĩauit ĩter
ſtãtes iuxta crucẽ. Quo aũt hoc intelligit᷑: niſi qꝛ eo
interuallo erãt: vt ⁊ iuxta dici poſſent: qꝛ in conſpe
ctu eiꝰ p̄ſto aderãt: ⁊ a lõge ĩ cõparatõe turbe ꝓpin
quius circũſtãtiſ cũ centurione ⁊ militibꝰ. poſſumꝰ
etiã intelligere: ꝙ ille q̃ ſimul aderant cũ mr̃e dñi:
poſtq̃; eã diſcipulo cõmendauit: abire iã ceperant:
vt a denſitate turbe ſe exuerẽt: ⁊ cetera que fcã ſunt
longius ĩtuerent᷑: vt euãgeliſte qui poſt moꝛtẽ dñi
eas cõmemorauerunt: ⁊ lõge ſtãtes cõmemoꝛarẽt.

¶ Cũ aũt ſero fcm̃ eẽt uenit q̃dam
hõ diues ab arimathia: noĩe ioſeph
q ⁊ ipſe diſcipulꝰ erat ieſu. Hic ac
ceſſit ad pilatũ ⁊ petijt coꝛpus ieſu.
Tũc pilatꝰ iuſſit reddi coꝛpꝰ. Et ac
cepto coꝛpoꝛe ioſeph inuoluit illud ĩ
ſyndone mũda: ⁊ poſuit illud ĩ mo
numento ſuo nouo: q̃ꝺ exciderat in
petra. Et aduoluit ſaxũ magnũ ad
oſtiũ monumẽti ⁊ abijt. Erãt autẽ
ibi maria magdalene ⁊ altera maria
ſedentes contra ſepulchꝛum.

GLO. Poſtq̃; euãgeꝫ retulerat oꝛdinẽ dñice paſ-
ſionis ⁊ moꝛtẽ: nũc agit de eiꝰ ſepultura dicẽs: Cuꝫ
ſero aũt fcm̃ eẽt: venit q̃dã hõ diues ab arimathia
noĩe ioſeph: q̃ ⁊ ipſe diſci. erat ieſu. REMI. Arima
thia ipſa eſt ⁊ ramatha ciuitas helcane ⁊ ſamuelis:
q̃ ſita ẽ in regione chananitica iuxta dioſpoli. Iſte
aũt ioſeph ſm̃ ſeculi ſtatũ magne fuit dignitatis: ſ;
multo maioꝛiſ meriti apud deũ fuiſſe laudat᷑: ſiq̃dẽ
iuſtus fuiſſe deſcribit᷑. Decebat q̃ppe eũ talẽ exiſte-
re q̃ coꝛpꝰ dñi ſepeliret: q̃tenꝰ ꝑ iuſticiã meritoꝝ
dignus eſſet tali officio. HIERO. Diues aũt re-
fert᷑ non de iactantia ſcriptoꝛis: quo virum nobilẽ
atq; ditiſſimũ referat ieſum fuiſſe diſcipulũ. Sed vt
oñdat cãm quare a pilato coꝛpus chꝛiſti potuerit ĩ
petrare ſequit᷑: Hic acceſſit ad pilatum ⁊ petijt coꝛ
pus ieſu. Pauperes enĩ ⁊ ignoti non eſſent auſi ad
pilatum p̄ſidẽ romane poteſtatis accedere: ⁊ cru
cifixi coꝛpus impetrare. In alio autẽ euangelio io-
ſeph iſte bulites appellat᷑. i. conſiliarius: ⁊ de ipſo q̃
dam putant p̄mũ pſalmũ fuiſſe cõpoſitũ: Beatus vir
qui nõ abijt ĩ cõſilio ĩpioꝝ. CHRY. in home. In
ſpice aũt huius viri foꝛtitudinẽ: in moꝛtis enim pe-
riculũ ſe tradidit: inimicitias ad omnes aſſumens:
ꝓpteꝛ beniuolentiã chꝛiſti. ⁊ nõ ſolum audet coꝛpꝰ
chꝛiſti petere: ſed ⁊ ſepelire. vñ ſequitur: Et accepit
coꝛpꝰ ieſu ⁊ ĩuoluit illud in ſindone mũda. HIE.
Ex ſimplici ſepultura domini ambitio diuitũ cõdẽ
natur: qui nec in tumulis quideꝫ poſſunt carere di
uitijs. Poſſimꝰ autem iuxta intelligentiã ſpiritaleꝫ
⁊ hoc ſentire: ꝙ coꝛpus domini nõ auro: non gem
mis: nõ ſerico: ſed linteamine puro obuoluendũ ſit:
quãq̃; ⁊ hoc ſignificet: ꝙ ille ĩ ſindone mũda inuol
uit ieſum: q̃ pura mẽte eũ ſuſceperit. REMI. Uel
aliter qꝛ ſyndon lineus pannus eſt: linũ aũt ex ter-
ra ꝓcreat᷑: ⁊ cũ magno laboꝛe ad candoꝛem produ
citur: deſignat᷑ qꝛ coꝛpus illius quod ex terra. i. ex
virgine ſumptũ eſt: per laboꝛem paſſionis peruenit
ad candoꝛem ĩmoꝛtalitatis. RABA. Hinc etiaꝫ
eccleſie moſ obtinuit vt ſacrificiũ altaris nõ ĩ ſerico
neq; in panno tincto: ſed ĩ lino terreno celebret᷑: vt
a beato papa ſilueſtro legimus eẽ ſtatutum. Seq̃t᷑
Et po. illud in mo. ſuo no. quod exciderat in petra.
AVGV. in ſermone de ſabbato ſancto: Iõ auteꝫ
ſaluatoꝛ in aliena ſepultura ponit᷑: qꝛ ꝓ alioꝝ moꝛi
ebat᷑ ſalute: vt q̃d g̃ in ꝓp̃a ſepultura qui in ſe moꝛ
tem ꝓpꝛiam non habebat: vt quid illi tumulus in
terris cuius ſedes manebat in celis: vt quid illi ſe-
pultura ꝓp̃a q̃ tridui tm̃ tẽpoꝛis ſpacio ĩ ſepulchꝛo
non tam moꝛtuꝰ iacuit: q̃; velut in lectulo cõq̃euit.
Sepulchꝛũ aũt moꝛtis eſt habitaculũ neceſſariũ: ſ;
non erat moꝛtis habitaculũ chꝛiſto: qꝛ vita eſt: nec
opus habebat ſemꝑ viuẽs habitaculo defunctoꝝ.
HIERO. In nouo aũt ponit᷑ monumẽto: ne pꝰ
reſurrectionẽ ceteris coꝛpoꝛibꝰ remãnẽtibꝰ: ſurre-
xiſſe alius fingeret᷑. Põt aũt ⁊ nouũ ſepulchꝛꝫ ma-
rie v̄ginalẽ vteꝝ demõſtrare. In monumẽto auteꝫ
exciſo in petra conditꝰ eſt: ne ſi ex multis lapidibꝰ
edificatum fuiſſet: ſuffoſſis tumuli fundamẽtis ab-
latus furto diceret᷑. AVGV. ĩ ſermo. de ſabbato
ſancto: Si etiã ſepulchꝛũ fuiſſet in terra: dicere po-
terant: ſuffoderũt terrã ⁊ furati ſunt eum. Si fuiſſet
lapis paruulus ſuperpoſitꝰ: dicere poterãt: doꝛmiẽ
tibus nobis tulerunt eũ. vñ ſequitur: Et aduol. ſax.
ma. ad hoſti. monu. ⁊ abijt. HIERO. Saxũ eniꝫ
magnũ appoſitũ: oñdit non abſq; auxilio plurimo
rum ſepulchꝛꝫ potuiſſe reſerari. HYLA. Myſtice

aūt ioſeph apoſtoloꝝ habet ſpeciē: hic ī mūda ſyn
done corpus īuoluit. ⁊ quidē in hoc eodē linteo re
perimus de celo ad petꝝ vniuerſoꝝ aīantiū genera
ſubmiſſa. ex quo intelligiť ſub lintei illius nomine
cōſepeliri chriſto eccleſiā. Dn̄i ğ corpus inferť ī va
cuam ⁊ nouā requiē lapidis exciſi: quia ꝑ apoſtolo
rū doctrinā impetus duritie gentilis quodā doctri
ne ope exciſū chriſtꝰ infertur: rude. ſ. ac nouū: ⁊ nul
lo antea ingreſſu timore dei puiū. ⁊ qꝛ nil ꝑter eum
oportet ī pectora noſtra penetrare. lapis oſtio ad
uoluitur: vt qꝛ nullus antea in nos diuine cogniti/
onis auctor fuerat illatus: nullꝰ abſqꝫ eo poſtea in
ferať. ORIGE. Non aūt fortuito ſcriptū eſt: qm̄
īuoluit corpꝰ in ſyndone mūda: ⁊ poſuit in monu/
mento nouo: ⁊ ꝙ aduoluit lapidē magnū: qm̄ oīa
q̄ ſūt circa corpus ieſu mūda ſunt ⁊ noua ⁊ oīa ma
gna valde. REMI. Poſtqꝫ aūt corpꝰ dn̄i ſepultū
eſt: ceteris ad ꝓpria remeātibus: ſole mulieres que
eū artiꝰ amauerūt pſeuerauerūt: ⁊ diligēti cura no
tauerūt locū in quo corpꝰ dn̄i poneref: q̄tenus con
gruo tpe munꝰ ſue deuotiōis ei offerrēt. ⁊ iō ſeqť:
Erant aūt ibi ma. mag. ⁊ alťa ma. ſe. cō. ſepulchꝛ.
ORIGE. Mater aūt filioꝝ zebedei nō ſcribiť ſede
re cōtra ſepulchrū: forſitan. n. vſqꝫ ad crucē ꝑuenire
potuit. Iſte aūt q̄ſi maiores in charitate: neqꝫ his q̄
poſtea geſta ſūt defuerūt. HIE. Uel ceteris relin
quētibus dn̄m mulieres in officio pſeuerant expe/
ctātes qđ ꝓmiſerat ieſus. Et iō meruerūt p̄me vide
re reſurrectōꝫ: qꝛ q̄ pſeuerauerit vſqꝫ in finē hic ſal/
uus erit. REMI. Qđ vſqꝫ hodie ſcē mulieres. i.
humiles aīe ſcoꝝ in hoc ſeculo faciūt: ⁊ pia curioſi/
tate attēdūt queadmodū paſſio chriſti cōpleta ſit.

Altera aūt die q̄ eſt poſt paraſce
uen: cōuenerūt p̄ncipes ſacerdotuꝫ
⁊ phariſei ad pilatū dicentes: Dn̄e
recordati ſumus: quia ſeductor ille
dixit adhuc uiuēs: poſt tres dies re
ſurgam. Iube ergo cuſtodiri ſepul
chrū uſqꝫ in diē tertiū: ne forte ue
niant diſcipuli eius ⁊ furenť euꝫ: ⁊
dicant plebi: ſurrexit a mortuis ⁊
erit nouiſſimꝰ error peior p̄ore. Ait
illis pilatus: Habetis cuſtodiā: ite
cuſtodite ſicut ſcitis. Illi aūt abeū
tes: munierunt ſepulchrū ſignāteſ
lapidem cum cuſtodibus.

HIE. in ho. Non ſuffecerat p̄ncipibꝰ ſacerdotum
crucifixiſſe dn̄m ſaluatorem: niſi ſepulchrū cuſtodi
rent ⁊ q̄ntū in illis eſt: manꝰ imponerēt reſurgēti.
vnde diciť: Altera aūt die q̄ eſt poſt paraſceuen.
RABA. Paraſceue dr̄ ꝑparatio. hoc noīe vocať
ſexta ſabbati: in qua ꝑparabant neceſſaria ſabbato
vt de manna dictū eſt. Sexta die colligetis duplū.
quia. n. ſexta die factꝰ ē hō: ⁊ ſeptima requieuit deꝰ:
ideo ſexto die ieſus ꝓ homie moritur: ⁊ in ſabbato
quieuit in ſepulchro. HIERO. Principes autem
ſacerdotum lꝫ immenſū facinus in nece dn̄i ꝑpetra
uerunt: tamē non ſufficit eis: niſi etiā poſt mortem
eius concepte nequitie virus exerceant: famā eiꝰ la
cerātes: ⁊ quē innocentē ſciebant: ſeductorē vocāt.
dicūt: Dn̄e recor. ſumꝰ qꝛ ſe. ille dixit. ſicut aūt cay/
phas ignorans ante ꝓphetauerat dicens: Expedit
vnum hoiem mori pro populo ⁊ non tota gens pe
reat. ſic ⁊ modo: ſeductor enī erat chriſtus: nō a ve
ritate in errorē mittēs: ſed a falſitate ī veritatē: a vi/
tijs ad v̄tutes: a morte ad vitam ducens. REMI.
Ex hoc aūt dicūt eū dixiſſe ꝙ poſt tres dies reſur/
gā: qꝛ dixerat: Sicut fuit ionas tribꝰ diebꝰ ⁊ tribus
noctibꝰ in vētre ceti. Sꝫ vidēdum quomodo poſt
tres dies reſurrexerit. Nōnulli valuerūt tres horas
tenebrarum vnam intelligi noctem: ⁊ lucem q̄ ſecu
ta ē tenebras diem: ſed hi vim figurate locutionis
ignorauerunt. Figurate enī ſexta feria qua paſſus
eſt comp̄hendit noctē p̄cedentē. Sequiť autē nox
ſabbati cum ſuo die: nox v̄o dn̄ici diei comp̄hendit
ſuū diem ac ꝑ hoc verū eſt ꝙ poſt triduū reſurrexit
AUG. ī ſer. de paſ. Ideo aūt poſt tres dies reſur
rexit: vt in paſſione filij totius trinitatis monſtrare
tur aſſenſus. triduū enī legitur in figura: qꝛ trinitas
que in p̄ncipio fecerat hoiem: ipſa in fine hoiem ꝑ
chriſti reparat paſſionem. Sequiť: Iube ğ cuſtodi
re ſepulchꝛ vſqꝫ in ter. diē. RABA. Diſcipuli enī
xp̄i fures ſpiritaliť erāt: qꝛ ab ingratis iudeis ſcripta
noui ⁊ veteris teſtamēti ablata in vſum eccleſie cō
ferebant: ⁊ ſaluatorē qui eis promiſſus fuerat: illis
nocte dormiētibus: hoc eſt in fidelitate torpentibꝰ
abſtulerūt: gentibus credendū tradētes. HYLA.
Metus furādi corporis ⁊ ſepulchri cuſtodia atqꝫ
obſignatio: ſtulticie atqꝫ infidelitatis teſtimonium
eſt: ꝙ ſignare ſepulchrū eius voluerūt: cuius p̄ce/
pto conſpexiſſent de ſepulchro mortuū ſuſcitatuꝫ.
RABA. In hoc aūt ꝙ dicunt: Et erit nouiſſimꝰ
error peior priore. ignoranter verꝫ dicūt. Peior enī
fuit contēptus penitentie in iudeis: q̄ꝫ error ignorā
tie. CHRY. in ho. Uide etiā qualiter nolētes cō/
certant ad demōſtrādā veritatē. irrefragabilis enī
demōſtratio reſurrectionis facta eſt ꝑ ea q̄ ꝑtende/
runt. quia enī cuſtoditū ē ſepulchꝛ: nulla fraus fa/
cta ē. Si aūt fraus facta non eſt: manifeſte ⁊ irrefra
gabiliter dn̄s ſurrexit: Quid aūt pilatꝰ r̄ndeat ſub/
iūgitur: Ait illis pilatus: habetis cuſtodiā. Ite cuſto
dite ſicſ ſcitis. RABA. q. d. Sufficiat vobis ꝙ cō
ſenſi in necē innocētis: de cetero vr̄ error vobiſcuꝫ
ꝑmaneat. Seqť: Illi āt abeūtes munierūt ſepulchꝛ
ſignantes lapidē cū cuſtodibꝰ. CHRY. in home.
Non autē ꝑmittit pilatus ſolos milites ſigillare.
ſi enim ſoli milites ſigillaſſent poſſent dicere quo/
niam milites permiſerunt ꝙ diſcipuli corpus do/
mini furarentur: ⁊ ita reſurrectionis infringere fi/
dem: nunc hoc dicere non poſſunt cum ipſimet ſe/
pulchrum ſigillaſſent. CA. XXVIII.

Veſpe aūt ſabbati q̄ luceſcit
in p̄ma ſabbati: uēit maria
magdalene ⁊ altera maria
uidere ſepulchrū. Et ecce terremo
tus factꝰ ē magnus. Angelꝰ. n. dn̄i

deſcēdit de celo: ⁊ accedēs reuoluit lapidē: ⁊ ſedebat ſuꝑ eū. Erat autē aſpect⁹ ei⁹ ſicͭ fulgur: ⁊ ueſtimētum ei⁹ ſicͭ nix. Pre timore aūt ei⁹ exterriti ſunt cuſtodes: ⁊ facti ſūt uelut mortui. Rñdēs āt angel⁹ dixit mulieribus: Nolite timere uos. Scio eni ꝗ ieſū q crucifix⁹ ē ꝗritis. Nō ē hic ſurrexit eni: ſicͭ dixit. Uenite ⁊ uidete locū: ubi poſit⁹ erat dn̄s. Et cito eūtes dicite diſcipulis ei⁹: quia ſurrexit: ⁊ ecce p̄cedet uos i galileā Jbi eū uidebitis: ecce p̄dixi uobis.

AVGV. in ſer. de reſur. Poſt illuſiōes ⁊ vbera: poſt aceti ⁊ fellis pocula mixta: p⁹ ſupplicia crucis ⁊ vulnera: ⁊ poſtremo p⁹ ipſam mortez ⁊ inferos: ſurrexit de ſuo funere caro noua. redit ab occiduo latēs vita ⁊ in morte ſalus reſeruata reſurgit pulchrior reditura p⁹ fun⁹. AVG. de con. euā. De hora vō qua mulieres venerūt ad monumētū nō contēnenda exoritur queſtio. Cū enī matthe⁹ hic dicat: Ueſpe aūt ſab. q̄ lu. in p̄ma ſab. qđ ē qđ dicit marcus: Et valde mane vna ſabbatoꝝ vēit maria mag. ⁊ altera maria videre ſepulchꝝ. Apte q̄ppe p̄ma noctis qđ ē veſpe: ipſam noctē voluit ſignificare matthe⁹: cui⁹ noctis fine venerūt ad monumētū: ꝗ qm̄ ſabbato impediebāt: vt nō añ facerēt: ab eo tp̄e nominauit noctē ex quo eis licere cepit: vt facerēt qđcūq; vellēt tp̄e eiuſdē noctis. Sic itaq; dictū ē: Ueſpere ſabbati. ac ſi diceret: nocte ſabbati. i. nocte q̄ ſeq̄t diē ſabbati: qđ ipſa vba ei⁹ ſatis indicant. Sic enī ait: Que luceſcit in p̄ma ſabbati. qđ fieri nō pōt niſi tm̄mō p̄mā noctis ꝑticulā. i. ſoluz initiū noctis intellexerim⁹ dicto veſpe ſignificatū. Neq; enī ipſū initiū noctis luceſcit in ſabbati: ſ; ipſa nox in luce incipit terminari. ⁊ vſitat⁹ mod⁹ loquēdi ē diuine ſcripture a p̄te totum ſignificare. Ueſpe ꝗ noctē ſignificauit: cui⁹ extremū ē diluculū: diluculo enī venerūt ad monumētū. BEDA: Uel aliter: Nō dictum ē: q: ſcē mulieres veſpe ſabbati q̄ luceſcit in p̄ma ſabbati venerūt videre ſepulchꝝ: ita intelligēdū: q: veſpere q̄dē venire ceperunt: ſ; luceſcēte mane in p̄ma ſabbati ad ſepulchrū ꝑuenerūt. i. veſpe aromata parauerūt: qb⁹ corp⁹ dn̄i vngere deſiderabāt: ſ; aromata veſpe p̄pata: mane ad ſepulchꝝ detulerūt. Quod matthe⁹ q̄dē breuitatis cā obſcuri⁹ poſuit: ſ; euāgeliſte alij quo ordine factū ſit euidēti⁹ oñdūt. Sepulto nāq; ſexta feria dn̄o: reuerſe a monumēto mulieres: p̄pauerūt aromata ⁊ vnguēta q̄diu opari licebat: ⁊ ſabbato q̄dē ſiluerūt ſcḋm legis mādatū: ſicͭ lucas apte deſignat. Cū aūt trāſiſſet ſabbatū: veſpaq; adueniēte tēp⁹ opandi rediſſet: ꝓmpte ad deuotionē emerūt: q̄ min⁹ p̄pauerāt aromata: ſicͭ marc⁹ ꝯmemorat: Ut veniētes vngerēt ieſū. ⁊ valde mane venīūt ad monumētū. HIE. Uel aliter: ꝙ diuerſa tp̄a iſtaꝝ mulieꝝ i euāgelijs deſcribūt: nō mēdacij

ſignū ē vt impij obijciūt: ſ; ſedule viſitatiōis officiū crebro abeūt ⁊ redeūt: ⁊ nō patiūt a ſepulchro dn̄i diu abeſſe vel lōgi⁹. REMI. Sciēdū autez ꝙ matthe⁹ myſtice loquēs ſtuduit nobis inſinuare illa ſacratiſſima nox q̄ntā dignitatē ex honore dñice mortis ⁊ dñice reſurrectōis accepit: iō dixit: Ueſpere ſab. q̄ lu. i p̄. ſab. cū ꝯſuet⁹ ordo tēpoꝝ hēat: vt veſpe nō luceſcat in diē: ſ; poti⁹ obtenebreſcat i noctē: oñdit his vbis ꝙ dn̄s totā hanc noctē luce ſue reſurrectōis feſtiuā ⁊ chorußcā reddidit. BEDA i ho. Ab exordio etiā mūdane creatōis vſq; huc iā tēp⁹ diſtiguebat vt dies noctē p̄cederet: q: hō a luce ꝑadiſi peccādo lapſus i hui⁹ ſcl̄i tenebras erumnaſq; decidit. Aptiſſime āt nūc dies ſeq̄t noctē: q: ꝑ fidē reſurrectiōis a pctī tenebris ⁊ vmbra mortis ad lucē vite chriſto largiēte reducimur. SEVE. i ſer. paſche: Eſt āt veſpa ſabbati q̄ luceſcit: q: illuminat ꝑ chriſtū. ſabbatū nō delet: Nō inq̄t veni ſoluere legē: ſ; adimplere. Jlluminat vt in diē dñicā luceat: clareſcat i ecclīa qđ i ſynagoga iudeis obſcuratibus fuſcabat. Seq̄t: Uenit ma. mag. ⁊ al. ma. vide. ſepulchꝝ. Sero q̄dē mulier currit ad veniā: q̄ mature cucurrit ad culpā: q̄ ī ꝑadiſo ꝑfidiā ſup ſerat. Feſtinat fidē ſumere de ſepulchro. ꝯtēdit rape ī morte vitā: q̄ ī vita rapuerat mortē. nō aūt dixit: Uenerūt: ſ; venit ſub vno noīe: venīūt due myſterio nō caſu. Uenit ipſa: ſ; altera vt mutaret mulier v̄tute nō ſexu. Precedūt āt apl̄os femine: q̄ eccliaꝝ typū ad dñicū deferūt ſepulchꝝ: maria. ſ. ⁊ maria. materniq; xp̄i vnū nomē i duas geminat feminas: q: h̄ ecclia ex duob⁹ ꝑplis veniēs. i. ex gētib⁹ ⁊ iudeis: vna eē figurat. venit āt maria ad ſepulchꝝ: ſicͭ ad reſurrectiōis vteꝝ: vt iteꝝ chriſt⁹ ex ſepulchro naſceret fidei q̄ carni fuerat generat⁹ ex vētre: ⁊ eū quē clauſa virginitas p̄ntē tulerat vitā: redderet ſempitnā. Diuinitatis inſigne ē clauſam vginē reliq̄ſſe p⁹ ꝑtū. ⁊ ī repulchro clauſo exiſſe cū corpe. Seq̄t: Et ecce terremo. fa. eſt mag. HIERO. Dn̄s nr̄ vn⁹ atq; idē fili⁹ dei ⁊ hoīs iuxta vtrāq; naturā diuinitatis ⁊ carnis: nunc magnitudinis ſue: nūc hūilitatis ſigna demōſtrat. vn̄ ⁊ in p̄nti loco quāq; hō ſit q̄ crucifix⁹ ē: q̄ ſepultus: tn̄ q̄ foris agūt: oñdūt filiū dei. HILA. Motus enī terre reſurrectōis ē vt⁹: cū ꝯcuſſo mortis aculeo: ⁊ illuminatis illi⁹ tenebris: reſurgēte v̄tutū celeſtiū dn̄o: inferoꝝ trepidatio cōmouet. CHRY. in ho. Uel iō terremot⁹ fact⁹ ē: vt exurgāt ⁊ euigilent mulieres. etenī acceſſerāt vt vnguentū mitterēt: q: in nocte hec gerebant: ꝓbabile ē quaſdā obdormiſſe. BEDA in ho. ꝙ etiā terremotus reſurgēte dn̄o de ſepulchro ſicut etiā moriēte in cruce factus eſt magn⁹: ſignificat terrena quidē corda ꝑ fidem paſſionis p̄us ac reſurrectiōis ei⁹ ad penitentiā concutienda ſalubri pauore ꝑmota. SEVE. in ſermone paſche: Si aūt ſic terra tremuit. cū dn̄s ad veniā ſcōꝝ reſurgeret: quō ꝯtremiſcet cū nocētiū oīm ſurget ad penā: dicēte ꝓpha: Terra tremuit cū reſurgeret i iudicio de⁹. Et quō dn̄i p̄ntiam ſuſtinebit: que āgeli p̄ntiā ſuſtinere nō valuit: nā ſequit: Angelus dn̄i deſcēdit de celo. Surgēte ſiquidem chriſto: morte pereūte terrenis redditur celeſte cōmertiū: ⁊ mulieri cui fuerat cū diabolo letale cōſiliū cū angelo colloquiū fit vitale. HYLA. Mulier

ricordie enim dei patris inſigne ẽ reſurgente filio
ab inferis virtutũ celeſtiũ myſteria mittere: atq; idõ
ꝑ resurrectionis ipſe ẽ iudex: vt quodã famulatu
p̃ne volũtatis reſurrectio nunciaret. BEDA in
ho. Qua enĩ chriſt⁹ de⁹ ⁊ hõ ẽ: inter acta hũanita-
tis ſemꝑ ei angeloꝝ miſteria deo debita nõ deſunt.
Seq̃r: Et accedens reuoluit lapidẽ. Nõ vt egreſſu-
ro dñõ ianuã pandat: ſed vt egreſſus ei⁹ iam facti
hoĩbus p̃ſtet indiciũ. Qui.n.mortalis clauſo virgi-
nis vtero potuit naſcẽdo ingredi mũdũ: ipſe factus
ĩmortalis: clauſo ſepulchro potuit reſurgẽdo exire
de mũdo. REMI. Significat aũt reuolutio lapi-
dis reſeratiõne ſacroꝝ chriſti q̃ lr̃a legis tegebãtur.
lex nãq; ĩ lapide ſcripta fuit: ⁊ idõ ꝑ lapidẽ deſigna-
tur. SEVE. Non aũt dixit: Voluit. ſed Reuoluit
lapidẽ: q: lapis aduolut⁹ ꝓbauit mortẽ: ⁊ reuolu-
tus extitit reſurrectiõis aſſertor. Mutat̃ hic ordo
reꝝ: ſepulchrũ mortẽ non mortuũ deuorat. domus
mortis mãſio fit vitalis. vteri noua forma mortuũ
recipit: reddit viuũ. Sequit̃: Et ſedebat ſuꝑ eũ. Se-
debat inquã cui nulla inerat laſſitudo: vt fidei do-
ctor: vt reſurrectiõis magiſter. ſedebat ſupra petrã
vt ſoliditas ſedẽtis daret credẽtib⁹ firmitatẽ: pone-
bat angel⁹ ſuꝑ petrã fundamẽta fidei: ſuꝑ quã chri-
ſtus erat eccleſiam fundatur⁹. Vel ꝑ lapidẽ monu-
mẽti põt deſignari mors: qua oẽs p̃mebant̃. ꝑ hoc
ḡ q angel⁹ ſuꝑ lapidem ſedit: ſignificat̃ q chriſtus
mortẽ ſua virtute ſubiecit. BEDA in ho. Et recte
ſtãs apparuit ãgel⁹ q̃ aduẽtũ dñi ĩ mũdo p̃dicebat:
vt ſtãdo deſignaret q: dñs ad debellãdũ mũdi prĩ-
cipem veniret. ꝑco aũt reſurrectiõis ſediſſe memo-
ratur: vt ſedẽdo ſignificaret eum ſuꝑato mortis au-
ctore ſedẽ regni iã cõſcendiſſe ꝑpetui. ſedebat autẽ
ſuꝑ lapidẽ r̃uolutũ q° oſtiũ monumẽti claudebat̃
vt clauſtra inferoꝝ ſua ipſũ v̄tute deieciſſe diceret.
AVG. de con. euan. Põt autẽ mouere quõ ſm
mattheũ angel⁹ ſuꝑ lapidẽ ſedebat reuolutũ a mo-
numẽto: cũ marcus dicat mulieres introeũtes ĩ mo-
numẽtũ vidiſſe iuuenẽ ſedentẽ in dextris: niſi intel-
ligam⁹ aut mattheũ tacuiſſe de angelo: quẽ intran-
tes viderũt: marcũ aũt de illo quẽ viderũt ſedẽtem
ſuꝑ lapidẽ: vt duos viderint: ⁊ a duobus ſigillatim
audierint que dixerũt angeli de ieſu. aut certe q di-
cit: Intrantes in monumentũ. in aliq̃ ſepta macerie
debem⁹ accipe qua cõmunitũ locũ tũc fuiſſe credi-
bile ẽ.i. in aliquo ſpacio ante petrã: in qua exciſa lo-
cus fact⁹ fuerat ſepulture: ut ipſũ viderint in eodẽ
ſpacio ſedẽtẽ a dextris: quẽ dicit mattheus ſedẽtẽ
ſuꝑ lapidẽ. Seq̃tur: Erat autẽ aſpe. ei⁹ ſic̃ fulgur: ⁊
veſti. ei⁹ ſic̃ nix. SEVE. Vult⁹ claritas a veſtium
cãdore ſepat̃: ⁊ facies fulguri: niui veſtis angeli cõ-
paratur: quia fulgor de celo: nix de terra. vñ ꝓpħa
Laudate dñm de terra: ignis: grãdo: nix ⁊c̃. In fa-
cie ḡ angeli claritas celeſtis ſeruatur nature. in ve-
ſte ſignificat̃ grã cõiõnis hũane: ⁊ ſic tẽpat̃ ſpecies
angeli colloquẽtis: vt carnales oculi ⁊ veſtiũ ferãt
placitã claritatẽ: ⁊ ex fulgure vultus: nũciũ ſui tre-
merẽt ⁊ reuererẽtur auctoris. IDEM in alio ſer.
Quid aũt facit indumentũ vbi tegẽdi neceſſitas nõ
habet̃: ſ; angel⁹ nr̃m habitũ nr̃am formã in reſur-
rectiõe ꝑfigurat: vbi hõ ipſa corpis ſui claritate ve-
ſtitur. HIE. In cãdido, etiã veſtitu angel⁹ ſignifi-
cat gloriã triũphantis. GREG. in ho. de paſ. Vel
aliter: In fulgure terror timoris ẽ: in niue aũt blan-
dimentũ candoris. q: vo oĩpotẽs de⁹ ⁊ terribilis ẽ
pctõribus ⁊ bland⁹ iuſtis: recte teſtis reſurrectiõis
ei⁹ angel⁹: ⁊ ĩ fulgure vultus: ⁊ in cãdore habit⁹ de-
monſtratur: vt de ipſa ſua ſpecie: ⁊ terret reprobos
⁊ mulcet pios. vñ ſeq̃tur: Pre timore aũt ei⁹ exter.
ſũt cuſto. ⁊ facti ſũt velut mortui. RABA. Timo-
ris anxietate ſũt exterriti: q: amoris fiduciã nõ ha-
bebãt: ⁊ facti ſũt velut mortui q̃ reſurrectiõis veri-
tatem credere noluerũt. SEVE. in ſer. paſche. Cu-
ſtodiebãt.n. crudelitatis ſtudio nõ pietatis obſeq̃o
ſtare.n. nõ põt quem cõſcĩa deſtituit: impellit rea-
tus: hinc ẽ q ãgel⁹ ꝑcellit impios: pios alloq̃tur: ⁊
ſolat̃. Seq̃r: Rñ. autẽ an. dixit mul. HIE. Cuſto-
des quidẽ timore ꝑterriti adinſtar mortuoꝝ ſtupe-
facti iacent: ⁊ angel⁹ tñ nõ illos: ſ; mulieres ꝯſolat̃
dicens: Nolite timere vos. q. d. Illi timeãt in q̃bus
remanet incredulitas. ceteꝝ vos q: ieſũ querit| cru-
cifixũ: audite q ſurrexerit: ⁊ ꝓmiſſa ꝑfecerit. vñ ſeq̃-
tur: Scio.n. q ieſũ q̃ crucifix⁹ ẽ queritis. SEVE.
Adhuc.n. crucifixũ ⁊ mortuũ requirebant: quaꝝ fi-
dẽ ſeua paſſionis ꝓcella turbauerat: ⁊ tẽtatiõis ita
eas pond⁹ incuruauerat: vt celi dñm q̃rerẽt ĩ ſepul-
chro. Nõ ẽ hi. RABA. ꝑ p̃ñtiã carnis: q̃ tñ nuſq̃
deeſt ꝑ p̃ñtiã maieſtatis. Seq̃r: Surrex.n. ſic̃ dix.
CHRY. in ho. q. d. Et ſi mihi nõ creditis: illi⁹ meme-
tote v̄boꝝ: deinde ⁊ alia ſeq̃r demõſtratio: cũ ſubdi-
tur: Ve. ⁊ vi. lo. vbi po. erat do. HIER. Ut ſi meis
v̄bis nõ credit| vacuo credatis ſepulchro. SEVE.
Angel⁹ ḡ p̃dicit nomẽ: crucẽ dicit: loq̃r paſſionem:
ſ; mox reſurrectiõ; mox dñm ꝯfitet̃. ⁊ angel⁹ poſt
tãta ſupplicia. p⁹ ſepulchrũ agnoſcit dñm ſuũ. Cur
hõ aut minoratũ deũ in carne iudicat: aut in paſſio-
ne exiſtimat defeciſſe v̄tutẽ? Dicit aũt crucifixũ: et
oñdit locũ vbi poſit⁹ erat dñs: ne alter ⁊ nõ idẽ re-
ſurrexiſſe crederet̃ ex mortuis. Et ſi dñs in eadẽ re-
dit carne: ⁊ ſue reſurrectiõis facit indicia: q̃re hõ in
alia putat ſe carne rediturꝫ? aut carnẽ forte ſeruus
dedignat̃ ſuã: cũ nr̃aꝫ dñs nõ mutauit? RABA.
Nõ aũt ſolis vobis hoc gaudiũ magnũ ꝯceſſũ ẽ oc-
culto corde tenere: ſ; ſiſit̃ amãtib⁹ debetis illud pã-
dere. vñ ſeq̃r: Et cito eũ. di. diſ. e. q: ſur. SEVE. q.
d. Reuertere ad viꝝ mulier iã ſanata: ⁊ ſuade fideꝫ
q̃ ꝑfidiã añ ſuaſiſti: Refer hoĩ reſurrectiõis indiciũ:
cui añ ꝯſiliũ ruine dediſti. Seq̃r: Et ecce p̃ce. vos ĩ
gali. CHRY. ĩ ho. Hoc aũt dic̃ eripiẽs eos a picul
ne timor fidẽ ĩpediret. HIE. Myſtice aũt p̃cedet
vos ĩ galileã: hoc ẽ ĩ volutabꝛ gẽtiliũ: vbi añ error
erat ⁊ lubricũ: ⁊ firmo ac ſtabili pede veſtigiũ nõ te-
nebat. Sequit̃: Ibi eũ videbit|: ecce p̃dixi vobis.
BEDA. ĩ ho. Bñ aũt domin⁹ ĩ galilea videtur a di-
ſcipulis qui iam de morte ad vitã: iam de corrupti-
one ad incorruptionem tranſierat: Galilea quippe
tranſmigratio interpretatur. felices femine que triũ-
phũ reſurrectionis mũdo annũciare meruerũt. feli-
ciores anime: que ĩ die iudicij ꝑculſis pauore repro-
bis: gaudiũ beate reſurrectiõis intrare meruerint.

¶ Et exierũt cito de monumento
cũ timore ⁊ gaudio magno: curren-
tes nũciare diſcipulis eius. Et ecce

ieſus occurrit illis dicens: Auete. Ille aũt acceſſerũt ⁊ tenuerunt pedes eius: ⁊ adorauerũt eum. Tunc ait illiſ ieſus: Nolite timere: ite nũciate fratribus meis ut eant in galileam: ibi me uidebunt.

HIERO. Mulieribus per ãgelũ adhortatis cõfeſtim dominus occurrit vt nunciature expectantibus diſcipulis: non angeli potius q̃ʒ chriſti ore loq̃rẽtur. vnde dicit̃: Et exierunt cito de monumento cum timore ⁊ gaudio magno. AVGVS. de con. euange. Egreſſe autẽ dicitur a monumẽto: hoc eſt ab illo loco vbi erat orti ſpaciũ ante lapidem effoſſum. HIERO. Duplex autem mẽtes mulierũ tenebat affectus: timoris ⁊ gaudii: ⁊ altera de miraculi magnitudine: altera ex deſiderio reſurgẽtis: et tamẽ vtraqʒ femineũ concitabat gradũ. vnde ſequitur: Currentes nunciare diſcipulis eius. Pergebãt enĩ ad apoſtolos: vt ꝑ illos fidei ſeminariũ ſpargeretur. Que autem ſic querebant: que ita currebant merebantur obuiaʒ habere dñm reſurgentẽ. vnde ſequitur: Et ecce ieſus occurrit illis dicẽs: Auete. RABANVS. Per hoc oſtendit ſe omnibus iter virtutũ inchoantibus: vt ad ſalutẽ ꝑpetuam peruenire queant adiuuãdo occurrere. HIERO. Prime mulieres merẽtur audire: Auete. vt maledictũ eue mulieris: in mulieribus ſolueretur. SEVERIA. In iſtis vero rebus eccleſie figuram manere euidenter oſtẽditur: quia diſcipulos ſuos chriſtus de reſurrectione arguit trepidantes. Occurrẽs autẽ iſtis nõ ꝑtãte terret: ſed preuenit charitatis ardore: chriſtus enĩ in eccleſia ſe ſalutat quã ſuũ recipit in corpus. AVGV. de cõcor. euangeliſtaꝝ: Colligimꝰ ⁊ angeloꝝ allocutionem bis numero eas habuiſſe veniẽtes ad monumentũ: ſcilʒ cum viderant vnum angelũ de quo narrat mattheus ⁊ marcus: ⁊ cum poſtea viderũt duos vt narrant lucas ⁊ iohannes. Et ſimiliter ipſiꝰ dñi bis: ſemel ſcilʒ illic quãdo maria hortulanũ putauit: ⁊ nũc iteꝝ cum eis occurrit in via: vt eas ipſa repetitione firmaret: atqʒ a timore recrearet. SEVERIANVS: Sʒ ibi marie nec tangẽdi datur facultas: hic non ſolũ tangendi ſʒ tenendi copia tota conceditur. vnde ſequit̃: Ille aũt acceſſerũt ⁊ tenuerunt pedes eius: ⁊ adorauerunt eũ. RABA. Superius quidẽ dictũ eſt: quia clauſo ſurrexit monumẽto: vt imortale iam factũ doceret eſſe corpꝰ quod in monumẽto clauſum fuerat mortuũ. Tenendos aũt mulieribus nunc ꝓbuit pedes: vt intimaret veram ſe carnẽ habere: que a mortalibuſ tangi poſſet. SEVERIANVS: Iſte q̃dẽ tenẽt pedes chriſti que in eccleſie typo euangelice ꝑdicationis tenẽt ⁊ merentur excurſum: ac ſic fide aſtringunt ſui veſtigia ſaluatoris: vt totius deitatiſ ꝑueniant ad honorẽ. Illa auteʒ merito audit: Noli me tangere. que in terris deflent dñm: ⁊ ſic in ſepulchro querit mortuũ: vt in celis eũ neſciat regnare cũ patre. Quod ergo eadẽ maria nũc in fidei vertice conſtituta tangit chriſtũ: ac tenet toto ſanctitatis affectu: nunc imbecillitate carniſ ⁊ feminea infirmitate deiecta dubitat. ⁊ tactũ ſui non meret̃ auctoris: non facit queſtionẽ. Siquidẽ illud de figura ẽ: hoc de ſexu. illud ẽ de diuina gratia: hoc de humana natura: quia nosipſi cum diuina ſcimus deo viuimus: cũ humana ſapimus cecamur ex nobis. Tenuerunt aũt pedes eius: vt ſcirent in capite chriſti virũ eſſe: ſe aũt eſſe in pedibus chriſti: ⁊ datum ſibi virũ ſequi: non ꝑire ipſũ. Quod aũt dixerat angeluſ dicit ⁊ dñs: vt quas firmauerat angelus: chriſtus redderet firmiores. Sequitur: Tunc ait illis ieſus: Nolite timere. HIERO. Et in veteri ⁊ in nouo teſtamento hoc ſemꝑ obſeruãdũ ẽ q̄ quãdo aliqua auguſtior apparuerit viſio: primuʒ timor pellatur: vt ſic mente placata poſſint que dicitur audiri. HYLA. In contrariũ aũt ordo cauſe ꝑncipalis eſt reditus: vt quia a ſexu muliebri cepta mors eſſet: ipſi ꝑmũ reſurrectiõis glorie ⁊ viſus ⁊ nuncius redderetur. vnde dñs ſubdit: Ite nũciate fratribꝰ meis vt eant in galileam: ibi me videbũt. SEVERIA: Vocat fratres quos corpis ſui fecit eẽ germanos: vocat frẽs quos benignꝰ heres ſibi ꝯſtituit coheredes: vocat frẽs quos patris ſui adoptauit filios. AVGV. de concor. euange. Quod autem dñs nõ vbi primũ ſe monſtraturus erat: ſed in galilea: vbi poſtea viſus eſt ſe videndũ mãdauit: ⁊ ꝑ angelum ⁊ ꝑ ſeipſũ: q̃ʒuis fidelẽ facit intentũ ad querendum in quo myſterio dictũ intelligit̃: Galilea nãqʒ interꝑtat̃ vel trãſmigratio vel reuelatio. Prius itaqʒ ſʒ trãſmigratiõis ſignificationeʒ: quid aliud occurrit intelligẽdũ: niſi q̄ chriſti gr̃a õ ꝑplo iſrl̃ trãſmigratura erat ad gẽtes: qbꝰ apl̃i ꝑdicãtes euãgeliũ nullo mõ crederẽt: niſi eis ipſe dñs viam in cordibus hoĩm ꝑpararet: et hoc intelligitur: Precedet vos i galileã. Nõ aũt ſubdit̃: Ibi eũ videbitis. ſic intelligitur. i. ibi mẽbra eiꝰ inuenietis: ibi viuũ corpus eiꝰ in his q̃ vos ſuſceperint agnoſcetis. Scdm̃ autẽ q̄ galilea interꝑtatur reuelatio: non iam in forma ſerui intelligẽdũ eſt: ſʒ in illa in qua equalis eſt patri. Illa erit reuelatio tanq̃ʒ vera galilea: cũ ſimiles ei erimꝰ: ⁊ videbimꝰ eũ ſicuti ẽ. Ipſa etiã erit beatior trãſmigratio ex iſto ſeculo in illã eternitatem.

Que cũ abiſſent: ecce quidã de cuſtodibuſ uenerunt in ciuitatem ⁊ nunciauerunt ꝑncipibus ſacerdotũ omnia que facta fuerãt. Et congregati cum ſenioribus ꝯſilio accepto: pecuniam copioſam dederũt militibus dicentes: Dicite quia diſcipuli eiꝰ nocte ueneſt: ⁊ furati ſũt eũ nob dormiẽtibus. Et ſi hoc auditũ fuerit a ꝑſide: nos ſuadebimus ei: et ſecuroſ uos faciemus. At illi accepta pecunia: fecerũt ſic erãt edocti. Et diuulgatũ eſt uerbuʒ iſtud apud iudeos: uſqʒ i hodiernum diem.

CHRY. in home. Signoꝝ que circa chriſtũ appa

ruerunt: quedã fuerunt orbi terrarũ cõmunia: puta tenebre: quedã propria militibus cuſtodientib⁹: ſicut mira angeli apparitio: ⁊ terremotus que ꝓpter milites facta ſũt vt ſtupefierent: ⁊ ab ipſis fiat teſtimoniũ veritatis. veritas enĩ a cõtrariis diuulgata magis refulget: qḋ ⁊ contigit. vñ dr̃: Que cũ abiiſſent ſꝫ mulieres. Ecce quidã de cuſtodibus venerũt in ciuitatẽ: ⁊ nunciauerũt ꝑncipibus ſacerdotuꝫ oĩa q̃ facta fuerãt. RABA. Simplex quidẽ animi qualitas ⁊ indocta hoĩm ruſticitas: ſepe veritatẽ rei ut eſt ſine fraude manifeſtat: at cõtra verſuta maligni tas: falſitatẽ veriſimilib⁹ verbis pro vero cõmẽdare decertãt. HIERO. Principes ḡ ſacerdotũ qui debuerãt cõuerti ad pñiam: ⁊ ieſum querere reſurgentẽ: pſeuerant in malicia: ⁊ pecuniã que ad vſus templi data fuerat vertũt in redemptionẽ mendacii: ſicut ⁊ ante. xxx. argenteos iude dederũt ꝓditori. vnde ſequitur: Et congre. cũ ſenio. conſi. accepto: pecu. copio. dederũt militibus dicẽtes: Dicite qꝛ diſci. eius nocte vene. ⁊ fura. ſunt eũ nobis dormientibus. SEVERI A. Nõ. n. contenti ſũt interfeciſſe magiſtrũ: imo etiã quõ diſcipulos perdere poſſint moliuntur: diſcipulorum crimẽ eſſe faciũt virtuteꝫ magiſtri: plane amiſerũt milites: pdiderũt iudei. ſꝫ diſcipuli magiſtrũ ſuũ: nõ furto ſed fide: virtute nõ fraude: ſanctitate nõ crimine: viuũ nõ mortuũ ſuſtulerũt. CHRY. in ho. Qualiter enĩ furarẽtur diſcipuli hoĩes paupes ⁊ ideote: ⁊ neqꝫ apparere audẽtes: Si enĩ adhuc xp̃m viuũ vidẽtes fugerũt: qualiter mortuo eo nõ timuiſſent tot militũ multitudinem: Nũquid oſtiũ ſepulchri poterant euertere: lapis enĩ iminebat magnus: multis indigẽs manibus. Nunqḋ etiam non erat ſigillũ ſupimpoſitũ: Propter quid aũt non furati ſunt ꝑma nocte: quãdo nullus ſepulchro affuit. Sabbato. n. pecierunt a pilato cuſtodiã: Quid aũt ſibi volunt hec ſudaria q̃ petrus vidit iacentia: Si enim vellent furari: non eſſent nudum corpus furati: non ſolum ne iniuriarentur: ſed ne etiam in exuendo tardarent ⁊ tribuerent militibus ſe detinendi facultatem: maxime q̃a mirrha erat corpori ⁊ veſtimentis affixa: ita glutinoſa vt nõ facile eſſet a corpore auellere veſtimenta: quare non pſuaſibilia ſunt q̃ de furto dicta ſũt. Vñ p q̃ reſurrectionẽ obumbrare conant: p hec eã faciũt clarere. Dicẽtes. n. q̃ diſcipuli furati ſũt: confitentur nõ eſſe corpus in ſepulchro. furtũ aũt oſtendit eẽ mendax cuſtodia militũ ⁊ diſcipuloꝝ pauor. REMI. Sed ſi cuſtodes dormierunt: quomodo furtu viderũt: ⁊ ſi non viderũt: quomodo teſtes fuerunt: ⁊ iõ quod voluerũt facere non potuerũt. GLO. Ne autẽ timore ꝑncipis a timore reuocarẽtur: timentes propter negligẽtiã puniri ſubdũt: Et ſi hoc auditũ fuerit a ꝑſide: nos ſuadebim⁹ ei ⁊ ſecuros vos faciemus. CHRY. in home. Vide omnes corruptos: Pilatus enim ipſe pſuaſus eſt: plebs iudaica cõmota ẽ: milites corrupti ſũt. vnde ſequitur: At illi accepta pecunia fecerunt ſicut erant edocti. Si pecunia apud diſcipulũ tantam habuit virtutẽ: vt eum faceret magiſtri proditorem: non mireris: ſi pecunia milites ſuperãtur. HYLA. Emitur ergo reſurrectionis ſilentiũ: ⁊ mendaciũ furti argento: qꝛ honore. ſ. ſeculi. qui in pecunia eſt ⁊ cupiditate: chriſti gloria denegatur. RABA. Sicut aũt ſanguis reatus quẽ ſibi ⁊ poſteris ſuis ipſi impcabãt: grauis peccatorum ſarcina illos ꝑmit: ita emptio mendacii per quod reſurrectiõis denegãt veritatẽ: reatu eos conſtringit ppetuo. vnde ſequitur: Et diuulgatũ eſt verbũ iſtud apud iudeos vſqꝫ in hodiernũ diem. SEVERI. Apud iudeos quidem diuulgatum eſt: non apud chriſtianos. quod enĩ in iudea iudeus obſcurabat auro: fide toto claruit ĩ mũdo. HIERO. Omnes aũt qui ſtipe templi: ⁊ his que conferũtur ad vſus eccleſie abutũtur: in aliis rebus qb⁹ ſuã expleãt volũtatem: ſimiles ſunt ſcribarũ ⁊ ſacerdotum redimentium mendaciuꝫ ⁊ ſaluatoris ſanguinem.

Vndecim aũt diſcipuli abierũt i galileã in montẽ ubi conſtituerat illis ieſus. Et uidẽtes eum adorauerunt: quidã autẽ dubitauerũt. Et accedens ieſus locutus ẽ eis dicẽs: Data eſt mihi oĩs poteſtas in celo ⁊ in terra. Euntes ergo docete oẽs gẽtes: baptizãtes eos in noĩe patris ⁊ filii ⁊ ſpũſſancti: docẽtes eos ſeruare omnia quecunqꝫ mandaui uobis. Et ecce ego uobiſcũ ſũ oib⁹ diebus: uſqꝫ ad ꝯſummationẽ ſeculi.

BEDA in home. Poſtq̃ dominicã reſurrectionẽ ab angelo nunciatã beatus mattheus aſſeruit: viſionem dñi etiaꝫ a diſcipulis impletam refert: dicẽs: Vndecim aũt diſcipuli abierũt in galileã in montẽ vbi conſtituerat illis ieſus. nam pergẽs dñs ad paſſionẽ ait diſcipulis: Poſtq̃ reſurrexero: precedam vos in galileã. Angelus quoqꝫ mulieribus ait: Dicite diſcipulis eius: quia precedet vos in galileam. Quapropter viſioni magiſtri obediẽtia diſcipuloꝝ obſequitur. Recte aũt vndecim diſcipuli ad adorãdum pergũt. iam enĩ vnus perierat: q̃ dñm ac magiſtrũ ſuũ tradiderat. HIERO. Poſt reſurrectiõeꝫ ergo ieſus in galilee monte conſpicitur: ibiqꝫ adoratur: lꝫ quidam dubitent ⁊ dubitatio eoꝝ noſtram augeat fidem. Sequit: Et vidẽtes eũ adorauerunt: quidã aũt dubitauerũt. REMI. Hoc auteꝫ lucas euãgeliſta plenius manifeſtat: Refert enĩ qꝛ cũ dñs reſurgẽs a mortuis ipſe apparuiſſet diſcipulis: ipſi cõturbati ⁊ exterriti: exiſtimabant ſe ſpũ videre. RABA. In monte quidem apparuit eis dñs: vt ſignificaret qm̃ corp⁹ qḋ de cõi generis humani terra naſcendo ſuſceperat: reſurgẽdo iam ſup terrena omnia ſubleuauerat: ⁊ vt admoneret fideles: ſi illic celſitudinem reſurrectionis ei⁹ cupiũt videre: hĩc ab infimis voluptatib⁹ ad ſupna ſtudeãt deſideria trãſire. Ieſus autẽ diſcipulos in galileã ꝑcedit: q̃a chriſt⁹ reſurrexit a mortuis ꝑmitie dormiẽtũ. Sequitur autem hi q̃ ſũt chriſti: ⁊ ſuo ordine ad vitã de morte trãſmigrãt in ſua ſpecie diuinitatem cõtẽplãtes. ⁊ huic congruit q̃ galilea reuelatio interpretatur:

AVGV. de con. euāge. Sed conſiderandum eſt
quomodo corporaliter in galilea dn̄s videri potue
rit: quia enim non ipſo die quo reſurrexit viſus eſt
manifeſtuꝫ eſt. nam in hieruſalē viſus eſt eo die in
initio noctis: vt lucas ⁊ iohānes aptiſſime ꝯſonāt.
neqꝫ etiā in ſequentibus octo dieb⁹: poſt quos dic̄
iohānes diſcipulis apparuiſſe dn̄m: vbi p̄mo eū vi-
dit thomas: q̄ eū non viderat die reſurrectionis ei⁹:
niſi q̄s dicat nō illos vndecim q̄ iam tūc apl̄i voca-
bant̄: ſꝫ diſcipuloꝝ illic. xi. fuiſſe ex multo numero
diſcipuloꝝ. Sed occurrit aliud qḋ obſiſtit: Johes
enī qn̄ cōmemorauit nō in mōte ab vndecim: ſꝫ ad
mare tyberiadis a ſeptē piſcātib⁹ viſū eē dn̄m: Hoc
iam tertio inquit manifeſtauit ſe ieſus diſcipulis
ſuiſ. quod intelligendum eſt ad numerum dierum
retuliſſe: non ad numerum manifeſtationū. Si au-
tem acceperimus intra illos octo dies anteq̄ꝫ eum
thomas vidiſſet ab. xi. diſcipulis q̄buſqꝫ dominū vi
ſum nō erit ad mare tyberiadis tertio manifeſtū eē
ſꝫ quarto: ac ꝑ hoc cogimur intelligere poſt oīa fa-
ctū eſſe ꝙ eū in monte galilee diſcipuli vndecim vi
derūt. Inuenim⁹ itaqꝫ apud q̄tuor euāgeliſtas de-
cies cōmemoratū dn̄m viſū ab hoībus eſſe poſt re-
ſurrectionē: ſemel ad monumētū mulieribus: iterū
eiſdem egrediētibus a monumēto in itinere: tertio
petro: quarto duob⁹ eūtibus in caſtellū: q̄nto pluri
bus in hieruſalem vbi non erat thomas: ſexto vbi
vidit eum thomas: ſeptimo ad mare tyberiadis:
octauo in monte galilee ſm̄ mattheum: nono ꝙ
dicit marcus: nouiſſime recumbentibus. quia iam
nō erāt in terra cū illo ꝯuiuaturi: decimo ī ipſo die
nō iam in terra: ſꝫ eleuatū in nube: cum in celū aſcē
derat qḋ marcus ⁊ lucas cōmemorāt. ſꝫ nō oīa ſcri
pta ſūt: ſicut iohānes fatet̄: crebra enī erat ei⁹ cū il-
lis cōuerſatio ꝑ dies. xl. ꝑuſq̄ꝫ aſcēdiſſet in celum.
REMI. Uidētes ḡ diſcipuli dn̄m cognouerūt: ⁊ ic
circo dimiſſis in terrā vultibus adorabāt. ⁊ iō pius
⁊ clemēs magiſter vt oēm dubietatē auferret a cor
dibus eoꝝ: accedēs ad eos corroborauit in fide. vn̄
ſequit̄: Et accedēs ieſus locut⁹ ē eis dicēs: Data ē
oīs ptās in celo ⁊ in terra. HIERO. Illi aūt pote
ſtas data ē q̄ paulo ante crucifixus: q̄ ſepult⁹ in tu-
mulo: q̄ poſtea reſurrexit. RABA. Nō. n. hoc de
coeterna patri diuinitate: ſꝫ de aſſumpta hūanitate
ſm̄ quā minorat⁹ ē paulomin⁹ ab āgelis. SEVE.
Filius quippe dei: v̄ginis filio: deus hoī. Diuinitas
carni cōtulit qḋ ſꝑ ipſe cū p̄re poſſedit. HIERO.
In celo aūt ⁊ in terra ptās data ē: vt q̄ añ regnabat
in celo ꝑ fidem credētiū regnet in terris. REMI.
Nō ḡ pſalmiſta de reſurgēte dn̄o dicit: Cōſtituiſti
eum ſuper opa manuū tuarum: hoc nūc dn̄s dicit:
Data eſt mihi oīs poteſtas ī celo ⁊ in terra. Et hic
ſciēdū quia anteq̄ꝫ dominus ſurrexiſſet a mortuis
nouerant angeli ſe ſubiectos hoī chriſto. Uolēs ḡ
chriſtus etiam hominib⁹ notū fieri ꝙ data eſſet ſi-
bi omnis ptās in celo ⁊ in terra: p̄dicatores miſit: q̄
verbū vite cūctis nationibus p̄dicarent. Un̄ ſequit̄:
Euntes ergo docete omnes gentes. BEDA ī ho.
Qui enī ante paſſionē ſuā dixerat: In viam gentiū
ne abieritis: ſurgēs a mortuis dicit: Ite docete oēs
gentes. Quapropter cōfundant̄ iudei q̄ dicūt chri-
ſtū tm̄mō ad ſuā ſalutē eſſe venturū. Erubeſcant ⁊

donatiſte q̄ localiter chriſtū concludere cupientes
dixerūt eū tm̄mō in aphrica eſſe: nō in aliis regiōi-
bus. HIERO. Primū ḡ docet omnes gētes: de-
inde doctas intingūt ī aqua: nō enī pōt fieri vt cor-
pus baptiſmi recipiat ſacramentū: niſi ante omnia
fidei ſuſceperit veritatē: baptizantes eos in nomine
patris ⁊ filii ⁊ ſpūſſancti: ut quoꝝ eſt vna diuinitas
ſit vna largitio: nomenqꝫ trinitatis vnus deus.
SEVERI. Oēs ergo gētes poteſtas vna cādēqꝫ
recreat ad ſalutem que creauit ad vitam. DIDI-
MVS in libro de ſpūſancto: Licꝫ autē quis poſſit
exiſtere mentis aliene: qui ita baptizare conetur vt
vnū de p̄dictis nominibus p̄termittat: videlicꝫ con
trarius chriſto legiſdatori: tamē ſine pfectione ba-
ptizabit: imo penitus a peccatis liberare non pote-
rit: quos a ſe exiſtimauerit baptizatos. Ex his autē
colligitur q̄ꝫ indiuiſa ſit ſubſtantia trinitatis: ⁊ pa-
trem vere filii eſſe patrem: ⁊ filiū vere patris filium
⁊ ſpūſanctū vere patris ⁊ dei filii eſſe ſpūm: ⁊ inſup
ſapientie ⁊ veritatis. i. filii dei. Hec eſt ſalus creden-
tiū: ⁊ diſpenſatio eccleſiaſtice diſcipline in hac trini
tate perficitur. HYLA. Quid enī in hoc ſacramē-
to ſalutis humane non continet̄: plena ſunt oīa vt
a pleno ⁊ pfecto prolata. Habet enī nature ſue no-
men in patre: ſed pater tm̄ eſt: non enī humano mo
do habet aliunde ꝙ pater eſt. Ipſe ingenitus: eter-
nus: habens in ſe ſemper: vt ſemper ſit ſoli filio no-
tus. Filius autē eſt ꝓgenies ingeniti: vnus ex vno:
verus a vero: viuus a viuo: pfectus a pfecto: virtu-
tis virtus: ſapientie ſapiētia: glorie gloria: imago in
uiſibilis dei: forma patris vnigeniti. Spiritus autē
ſanctus non pōt a confeſſione patris ⁊ filii ſepara-
ri. ⁊ quidem vbiqꝫ non deeſt hoc expectationis no
ſtre ſolatium. hic in donorum operationibus futu-
re ſpei pignus eſt. hic mētiū lumē: hic ſplendor ani
morum eſt. Hec igitur licꝫ mutare non poſſint he-
retici: afferūt tamen humana cōmenta: vt ſabellius
patrem ex quo tendat in filiū: idqꝫ nominibus po-
tius confitendū putat eſſe q̄ꝫ rebus: cum ipſis filiū
proponat ⁊ patrem: vt ebion omne initiū ex maria
concedens: non ex deo hominē: ſed ex homine deū
ꝓferat: vt arriani qui ex nihilo atqꝫ ex tempore for
mā ⁊ ſapientiā ⁊ virtutē dei producūt. Quid autem
mirū eſt vt de ſpiritusancto diuerſa ſentiant: qui in
filio largitore eius tam temerarii ſunt auctores.
HIERO. Conſideratur autem hic ordo p̄cipuus:
Juſſit ap̄los vt primū docerent vniuerſas gētes: de-
inde fidei tingerēt ſacramēto: ⁊ poſt fidem ac bapti
ſma que eſſent obſeruanda preciperent. vnde ſequi
tur: Docentes eos ſeruare omnia quecūqꝫ manda-
ui vobis. RABA. Quia ſicut corpus ſine ſpiritu
mortuū eſt: ita ⁊ fides ſine operibus mortua eſt.
CHRY. in home. Quia vō eis magna iniūxerat: eri
gens eorum ſenſus dicit: Et ego vobiſcum ſum om
nibus diebus vſqꝫ ad conſūmationē ſeculi. q. d. ne
dicatis difficile eſſe iniunctum negociū: ego ſum vo
biſcū qui oīa facio leuia. Nō autē cum illis ſolum
dixit ſe futuꝝ eē: ſꝫ ⁊ cū oībus qui poſt illos crediti
nō enī vſqꝫ ad ꝯſūmationē ſeculi apl̄i manſuri erāt
ſed ſicut vni corpori fidelib⁹ loquit̄. RABA. Ex
h̄ āt intelligit̄ ꝙ vſqꝫ ad finē ſcl̄i nō ſūt defuturi in
mundo q̄ diuīa manſione ⁊ inhabitatiōe ſunt digni.

CHRY. Rememorat aūt eis ⁊ ꝯſūmatiōez: vt eos magis attrahat: ⁊ ne pñtia ſolū aſpiciāt: ſed ⁊ futura bona ⁊ ſine fine māſura. q. d. Triſticia quā ſuſtinebitis ſimul cū pñti vita ꝯſūmet: ⁊ totū ſeculū ī conſūmationē deueniet: bona aūt q̄bus potiemini ſunt in eternū pmāſura. BEDA in ho: Querit aūt q̄re hic dicat: Ecce ego vobiſcū ſū. cū alibi dixiſſe legat: Vado ad eū qui me miſit: ſed alia ſūt q̄ humanitati aſcribuntur: ⁊ alia q̄ diuinitati. Ibit ad patrē p humanitatē: manet aūt cū diſcipulis in forma qua eſt patri equalis. Qđ aūt dicit: Uſq3 ad ꝯſūmationem ſeculi. finitū pro infinito ponitur. nam qui in pñti ſeculo manet cū electis eos ꝓtegēdo: ipſe p⁹ finē cū eis manebit: eos remunerando. HIERO. Qui ſe vſq3 ad cōſūmationē ſeculi cū diſcipulis ſe eſſe promittit: ⁊ illos oñdit ſemp eſſe victuros: ⁊ ſe nunq̄ a credētibus receſſuri. LEO papa ī ſer. de paſ. Qui enī aſcēdit in celos nō deſerit adoptatos: ⁊ ipſe deorſū cōfortat ad patiētiā: qui ſurſum inuitat ad gloriā: Cuius glorie participes nos faciat ipſe chriſtus rex glorie: qui ē deus benedictus in ſecula amen.

Incipiunt capitula euangelij matthei p ordinem.

Primū natiuitas dñi noſtri ieſu chriſti.
Secūdum magorū munera: occultatio ieſu: Infantes interficiuntur.
Tertium: Regreſſus ieſus ex egypto in nazareth: a iohanne in iordane baptizatur.
Quartum: Jeſus in deſerto tētatus a diabolo vicit petrum ⁊ andream: iacobū ⁊ iohannez piſcatores cōuocat: ⁊ circuiēs varios languores hoīm curat.
Quintum de beatitudine ⁊ ceteris mandatis.
Sextū: Orationem docet: ⁊ inter cetera mandata non eſſe cogitandū de victu ⁊ veſtitu predicit.
Septimū: Nō eē ꝑpropere iudicandū: de margaritis ante porcos nō mittēdis: petendū: querendū: ⁊ pulſandū: a pſeudo ꝓphetis cauendū: q2 nō oēs q̄ dicūt mihi: dñe dñe intrabunt in regnū celoꝝ. De domo edificata ſupra petrā vel harenam.
Octauo: Leproſū mūdat: puerū cēturionis paralytici curat: ſocꝝ petri a febribus liberat. De primis curis: et ut mortui mortuos ſuos ſepeliāt cuidam dicit. nauigans tempeſtatem ſedat. in terra gerazenorum demonia eiecit.
Nonū: Paralytic⁹ curat⁹ lectū ſuū baiulat: Matheū ꝯuocat. dicit phariſeis nō eſſe op⁹ medico validis. parabolā panni ⁊ ſciſſure ⁊ vtriū ⁊ vini ponit Mulierem a profluuio liberat: ⁊ filiam principis cuiuſdam mortuaz ſuſcitat. cecis oculos aperit. ſurdum ⁊ mutum demoniū eiicit.
Decimuz: Duodecim apl'os ꝓmittit cū oī doctrina ac dicit: ꝙ non venerit pacem mittere ſup terram ſed gladium.
Undecimum: Teſtimoniū dicit ie[illegible] de iohanne: atq3 increpat ciuitates que creden[illegible] fuerunt. Cōfeſſio domini ad patrē ⁊ iugum dñi leue eſt.
Duodecimū: Diſcipuli ſpicas vellūt. manū aridam habentē ſanat. hominē a demonio cecum ⁊ mutuz liberat: ⁊ in ꝓncipe demoniorum facere opinātes: deſtruit. Jone ⁊ niniuitaꝝ ſignū phariſeis tradidit. matrem ⁊ fratres ſpernit.
Decimūtercīū de nauicula turbis parabolas exponit. prophetam in patria ſua ſine honore eē dicit.
Decimūquartū de iohānis capite in diſco: de q̄nq3 panibus ⁊ duobus piſcibus in q̄nq3 milia viros. ieſus ſupra mare ambulans petꝝ mergentē releuat.
Decimūq̄ntū ꝙ ea magis que de corde exeūt coinquinant hominē. Filiā mulieris ſyrophenīſſe a demonio liberat: ⁊ multos alios ſanat.
Decimūſextū de ſeptez panibus in. iiij. milia viros. A fermento phariſeoꝝ cauēdū chriſtū dei viui filiū eē petrus confitet. quēq3 p⁹ paululū dure icrepat.
Decimūſeptimū: in monte trāſfigurat. pueꝝ lunaticū curat. de ſtatere in ore piſcis.
Decimūoctauū: Humilitatē docet ſicut pueri: ⁊ nec minimū fideliū ſcandalizādū: quoꝝ āgeli faciē p[illegible] ſemp vidēt: corripiēdos frēs ⁊ ſepi⁹ indulgēdū.
Decimūnonū: Silitudo de illo q̄ ꝯſeruū ſuum propter cētū denarios ſuffocat. De eunuchis infantes non eſſe arcendos a benedictione. Difficile diuitez intrare in regnū celorum.
Uiceſimū de primiſ nouiſſimos futuros: parobolā operarioꝝ in vinea conductorum: De petitione filiorum zebedei: ⁊ de primis accubitibus cene: De duobus cecis ſecus viam curatis.
Uiceſimūprimū de aſino ⁊ pullo eius: De ficu arefacta. Interrogatus in qua poteſtate hec faceret: interrogat de iohannis baptiſmate: ſubiungēs parabolā duorum filioꝝ in vineā miſſoꝝ: parabolam de vinee colonis q̄ interficiūt ad ſe miſſos.
Uiceſimūſecūdū: Parabolā de his qui inuitati ad nuptias venire ꝯtēnunt: De denario ceſaris: De muliere q̄ ſeptem viros habuit. Jeſus tētatus a phariſeis interrogat: cuius filius eſt chriſtus.
Uiceſimūtertiū: Increpans ſcribas dicit: Ueh vobis ſcribe ⁊ phariſei. Increpatio ciuitatis hieruſalē de occiſione prophetarum ⁊ lapidatione.
Uiceſimūquartum de ſignis nouiſſimoꝝ dierum: De aduentu ſaluatoris.
Uiceſimūquintum de decem virginibus: De talētis: De ouibus a dextris ⁊ hedis a ſiniſtris.
Uiceſimūſextum: Judeorum conſiliū de comphēdendo ieſu: ⁊ cetera que in cena dñi geſta ſunt.
Uiceſimūſeptimū: Petro ꝓdicit ꝙ tertio cū abnegaturus eſſet: oratio ieſu ad patrem: ⁊ cetera cū traderetur. Paſſio dñi ⁊ ſepultura.
Uiceſimūoctauū: Reſurrectio eī⁹: Item madata ⁊ doctrina eius de baptiſmo.

Dominica prima aduentus Cum appropinquaſſet xxi

Dominica ſecūda in aduentu. tertia
Cum audiſſet iohannes in vinculis. xi
In feſto ſancti ſtephani martyris.
Ecce ego mitto ad vos. xxiij.
In feſto innocētiū Angelus dñi apparuit. ij.
In epiphonia domini.
Cum natus eſſet ieſus in bethleem. ij.
Dominica ſecunda poſt octauam epipha.
Cum deſcendiſſet ieſus de. viij
Dominica tertia Aſcēdente ieſu in naui. viij.
Dñica quarta Sīl'e factū ē regnū celoꝝ. xiij.
In ſeptuageſima Simile ē regnū celoꝝ. xx.
Feria quarta in capite ieiunij.
Cum ieiunatis nolite fieri ſicut hy. vj.

Feria qnta Cũ introiſſet ieſus capharnaũ. viij.
Feria ſexta Audiſtis q2 dictũ ẽ antiquis. v.
Dominica prima in quadrageſima.
Ductus eſt ieſus in deſertum iiij.
Feria ſecũda Cum venerit filius hoĩs. xxv.
Feria tertia Cũ intraſſet ieſus hieroſoly. xxi.
Feria quarta Acceſſerũt ad ieſũ ſcri. ⁊ pha. xij.
Feria qnta Egreſſus ieſus: ſeceſſit in partes. xv.
Dominica ſecunda in quadrageſima.
Aſſumpſit Jeſus petrum iacobũ ⁊ iohannẽ. xvij.
Feria tertia Locut⁹ ẽ ieſus ad turbas ⁊ ad. xxiij.
Feria q̃rta Aſcẽdẽs ieſus hieroſoly. xx.
Feria ſexta Homo quidã erat pr̃fami. xxj.
Feria tertia poſt tertiaꝫ dñicã in quadrageſima.
Reſpiciens ieſus diſcipulos ſuos. xviij.
Feria quarta Acceſſerũt ad ieſũ ſcri. ⁊ pha. xv.
Dominica in ramis palmarum.
Cum appropinquaſſet ieſus hierolymam.
Scitis quia poſt biduum paſcha fiet. xxvj.
Sabbato Veſpere autem ſabbati. xxviij.
Feria ſexta poſt dominicam in paſcha.
Undecim diſcipuli. xxviij.
Dominica quinta poſt penthecoſten.
Niſi abundauerit iuſticia.
Dñica ſeptima Attẽdite a falſis prophetis. vij.
Dñica. xiiij. Nemo põt duobus dñis ſeruire. vj.
Dñica. xvij. Acceſſerũt ad ieſum. xxij.
Dñica. xviij. Aſcẽdẽs ieſus in nauicu. ix.
Dñica. xix. Siĺe eſt regnũ celoꝝ hoĩ regi. xxij.
Dñica. xxij. Abeũtes phariſei. xxij.
Dñica. xxiij. Loquẽte ieſu ad turbas. ix.
Dñica. xxiiij. Cũ videritis abomina. xxiiij.
In feſto ſcĩ andree Ambulãs ieſus iuxta mare. iiij.
In feſto ſcẽ agnetẽ Siĺe ẽ reg. celo. theſauro. xiij.
In conuerſione ſancti pauli apoſtoli
Ecce nos relinquimus omnia. xix.
In cathedra ſcĩ petri Venit ieſus in partes. xvi.
In feſto ſcĩ matthie apl̃i Cõfitebor tibi pr̃. xi.
In feſto ſcĩ petri apl̃i Venit ieſus ĩ ptes. xvi.
In feſto ſcĩ pauli apl̃i Ecce nos reliq̃m⁹ oĩa. xix.
In feſto ſcõꝝ. vij. fratrũ Ecce mater. xii.
In feſto ſcĩ iacobi apl̃i Acceſſit ad ieſũ mater. xx.
In natiuitate ſancte marie virginis
Liber generationis ieſu chriſti. i.
In octaua apoſtolorum petri ⁊ pauli
Juſſit ieſus diſcipulos ſuos aſcen. in naui. xiiii.
In ſancti matthei apoſtoli
Uidit ieſus hominem ſedentem in the. ix.
In dedicatione ſancti michaelis
Acceſſerunt diſcipuli ad ieſum di. q̃ſputas. xviii.
In vigilia plurimorum apoſtolorũ
Ecce ego mitto vos ſicut oues. x.
Ecce nos reliquimus omnia. xix.
In nat vnius martyris
Nolite arbitrari quia venerim mit. x.
Si quis vult poſt me venire. xvi.
Nihil opertũ quod non reueletur. x.
In natali plurimorum martyrum
Confitebor tibi pater celi ⁊ terre. xi.
Sedente ieſu ſuper montem oliueti. xxiiii.
Uidens ieſus turbas aſcen. in montem. v.
In vigilia natiuitatis domini noſtri ieſu chriſti
Cum eſſet deſpõſata mater ieſu. i.
In natali confeſſorum pontificum
Uos eſtis ſal terre: quod ſi eua. v.
Uigilate quia neſcitis qua hora. xxv.
Homo quidam peregre proficiſcens. xxv.
In natali ṽginũ. Siĺe ẽ regnũ ce. x. ṽginib⁹. xxv.
Simile eſt regnũ celorum theſauro abſcon. xiii.
In honore ſancte crucis
Aſſumpſit ieſus. xij. diſcipulos ſecre. xx.

Finit tabula.